

༄༅། རྩོན་འགྱུའི་བྱ་མཆིད།

བོད་ཀྱི་ལོ་རྒྱུས་སྤྱི་དོན་པ་རྣམས་ཀྱི་མཉམ་ཆས་པའི་མཐའ་དབྱེད་ཅན་གྱི་དབ་ཐེར་འདི་ཉིད་འབྲི་བའི་དགོས་པ་
ནི། མིག་སྒར་གསར་དུ་བྲིས་པའི་བོད་ཀྱི་ལོ་རྒྱུས་དབ་ཐེར་སྐོར་ལ་བོད་རྒྱའི་ཡིག་རིགས་གང་ཡིན་ཀྱང་། གཙོ་བོ་སངས་
རྒྱུ་ཚེས་ལུགས་དང་འབྲེལ་བའི་བོད་ཀྱི་ལོ་རྒྱུས་ཀྱི་དབྱེད་གཞིའི་སྐོར་གཞིར་བབུང་ནས་བརྒྱུ་མས་པ་ལས། གནའ་རབས་
བོད་ཀྱི་ཆབ་སྲིད་དང་། དཔལ་འབྱོར། རིག་གནས་ལག་རྩལ་བཅས་ཀྱི་སྐོར་གཙོ་གནད་ལ་བབུང་སྟེ་བཤད་པ་དང་།
སྐྱལ་པར་དུ་སྤྱི་ཚུགས་འཕེལ་རྒྱུ་འགྲོ་སྤངས་ཀྱི་དུས་རིམ་གྱི་ཚེས་ཉིད་དང་ཕན་པ་ཞིག་གི་ལོ་རྒྱུས་ཏེ་ཅང་ཁུང་བ་བཅས་པ་
བསམས་ནས། བསྐལ་བ་ཡ་ཐོག་གསལ་གདོད་མའི་སྤྱི་ཚུགས་ཀྱི་དུས་ནས་དགའ་ཕྱན་པོ་བྱང་བར་ལེན་དགུ་རུ་སྟེ་ཡོད།

ལེའུ་དང་པོ། བསྐྱལ་བ་ཡ་ཐོག་གམ་གདོད་མའི་སྤྱི་ཚོགས་སྐོར་ལ།

དེའི་ནང་དུ་གཙོ་བོ་བོད་ཀྱི་ས་ཁམས་ཆགས་སྐྱེལ་དང་། ཡ་ཐོག་གི་བོད་མི་བྱང་ཚུལ། ཡ་ཐོག་གི་བོད་མིའི་ཤེས་རིག་
བཅས་ཀྱི་སྒྲིབ་བཤད་ཡོད་ལ། དེ་དག་གི་ཁྲུངས་གཏུགས་སའམ་དབྱུང་གཞིར་འཛིན་ས་གཙོ་བོ་ཆོས་འབྱུང་མ་ལས་པའི་
དགའ་སྟོན་དང་། བཀའ་ཐང་ཕྱེ་ཐུག་ཤེས་སུ་བོད་ཀྱི་གདོད་མའི་གནས་ལུགས་སྒྲིབ་ཅུང་ཟད་གསལ་བ་རྣམས་ལ་གཞིར་
བཟུང་། ཉ་དུས་བོད་ཡུལ་སྟོད་སྦང་བར་གསུམ་གྱིས་འོག་ནས་ཐོབ་པའི་གནད་ཁྲིམས་དག་ལ་རྒྱལ་ཁབ་ཀྱི་ཆོད་རམས་པ་
རྣམས་ཀྱིས་ཆོད་དོན་གནད་པའི་ཚུལ་ཡིག་ཁག་གིས་དཔང་པོར་བྱས་ཤིང་། གཞན་ཡང་《བྱ་བོད་ཡིག་ཆང་ཆེན་མོ་》སོགས་
སུ་གསལ་བའི་བོད་མིའི་དུས་ཚོན་ཐོག་མར་གྱིས་རྒྱལ་སྒྲིབ་སོགས་གདོད་མའི་སྤྱི་ཚོགས་ཀྱི་ལོ་རྒྱུས་དང་འབྲེལ་བ་ཡོད་པའི་
བོད་ཀྱི་ཡིག་རྒྱུད་རྣམས་ཀྱི་སྤྱིང་དོན་བསྟུ་གང་ཐུབ་བྱས་ཡོད།

ལེབ་གཉིས་པ། མངའ་མཛད་བྱུང་བའི་དུས་རབས་སྐོར་ཡིན་ཅིང་།

འདིན་ཡོངས་གྲགས་སུ་བཅུ་གཡོག་ལམ་ལུགས་ཞེས་པའི་དུས་རབས་དེ་ཡིན་ལ། བོད་ཡིག་དཔེ་རྒྱུ་རྣམས་ཀྱི་ནང་དུ་རྒྱལ་
 བོ་གཞའ་ཁྲི་བཅན་པོའི་གོང་དུ་བྱུང་བའི་མངའ་མཛད་གཞིང་སྤྱིན་ནག་པོ་ལ་སོགས་པ་ཏ་ཅང་གཏུག་ཅིང་རྒྱབ་པའི་དུས་
 རབས་བརྒྱ་དང་། རྒྱལ་ཤན་སེལ་མ་བརྒྱ་གཉིས་དང་། སེལ་མ་བཞི་བརྒྱ་བཅས་ཏ་ལམ་དུས་རབས་བརྒྱ་གཉིས་ཅམ་བྱང་
 ཡོད་པར་གྲགས་ཤིང་། དེའང་མངའ་མཛད་ཅེས་པ་ནི་སྟོབས་དང་དབང་ཤུགས་ཆེ་བ་དག་གིས་དབང་ཤུགས་རྒྱུང་བ་དག་
 མངའ་འོག་ཏུ་བརྒྱག་ཅིང་གཡོག་ཏུ་བཀོལ་བར་མཛད་པའི་དོན་ཡིན་སྟབས། དོན་འདིས་གདོད་མའི་སྤྱི་ཚོགས་ནས་བཅུ་
 གཡོག་ལམ་ལུགས་ཀྱི་སྤྱི་ཚོགས་བརྒྱད་པའི་དུས་རབས་ཀྱི་དབྱེ་མཚམས་འབྱེད་པའི་རུས་པ་ཐོན་པར་བརྟེན་མ་སྟར་དེ་ཉིད་
 རང་སོར་བཞག་ནས་མངའ་མཛད་བྱུང་བའི་དུས་རབས་ཞེས་བྲིས་ཡོད།

འདིའི་ནང་དོན་གཙོ་བོ་ལ་མངའ་མཛད་ཐོག་མར་གང་འདྲ་བྱས་ནས་བྱང་ཚུལ་དང་། མངའ་མཛད་གནོད་ཁྱིན་ནག་པོ་
དང་། བདུད་གྲི་དུས་རབས། སྤོང་པོའི་དུས་རབས། དམར་འཇམ་སྒྲ་ཡི་དུས་རབས་ཞེས་པ་ལ་སོགས་པ་དེ་དག་གི་
མིང་དང་། བོད་མིའི་འཆོ་བའི་ནང་གི་གོམས་སྒྲུབ་གཉིས་པན་ཚུན་གོ་བསྐྱར་བྱས་ནས་སྐབས་དེའི་བར་གཡོག་ལམ་ལུགས་
ཀྱི་གདུག་རྒྱུ་ལ་ཅུང་ཟད་རྒྱུ་དཔག་བྱས་ཡོད། བོད་ཀྱི་རྒྱལ་སྤོང་སྤོང་སྤོང་པོའི་མཐའ་བཞི་བཞི་རྒྱུ་མས་ཀྱི་
སྐབས་གདོད་མའི་བོན་གྱི་རྒྱུང་གཞིའི་ཐོག་ཏུ་གཡུང་བྱང་བོན་གསར་གཏོད་བྱང་བ་དང་། དུས་མཚུངས་སུ་གསོ་རིག་དང་།
རྒྱུ་རིག་ལག་ཤེས་སོགས་ཀྱི་རིག་གནས་སྐོར་ལ་ཡར་རྒྱས་བྱང་ཚུལ་གྱིས་ཡོད། འདིའི་སྐོར་གྱི་དབྱེད་གཞི་གཙོ་བོ་ནི།

《ཚཱ་འབྱུང་མཁས་པའི་དགའ་སྟོན་》དང་། 《བཀའ་ཐང་ཟེ་ཟེ་》 《ལེགས་བཤད་རིན་པོ་ཆའི་གཏེར་མཛོད་》 《མདོ་གཟེར་མེག་》 《གསོ་རིག་འབྲུམ་བཞེ་》 《རྒྱ་ཉོང་གི་གཏེར་ཡིག་》 《ཐུ་བ་རྒྱ་གྲུབ་མཐའ་》 《ཉང་ཚཱ་འབྱུང་》 《གཏོ་མདོས་ཡས་ཐུད་ཀྱི་ཆེ་བ་ལག་》དང་། གཞན་ཡང་ཉེ་དུས་སུ་མཁས་པ་རྣམས་ཀྱིས་ལྷགས་ཚཱ་གནང་བའི་《གཟི་ཡི་ཐོང་བ་》བཅས་དང་། 《ཀྱང་གོའི་བོད་ཀྱི་ཤེས་རིག་》གི་དུས་དེབ་ལག་དང་། 《བོད་ཐོངས་ཞིབ་འཇུག་》གི་དུས་དེབ་ལག་བཅས་ཡིན།

ལེའུ་གསུམ་པ། སྤྱ་རྒྱལ་གྱི་དྲུས་རབས་ཡིན་ཞིང་།

འདིན་གཙོ་བོ་རྒྱལ་པོ་གཞུང་གི་བཅན་པོ་ནས་གནས་འཛིན་བཅན་པར་གྱི་དུས་སྐབས་དེ་ཡིན་ལ། བཛོད་བྱ་གཙོ་བོ་རྒྱལ་པོ་གཞུང་གི་བཅན་པོའི་འཁྲུངས་ལུང་། འཁྲུངས་དུས་བཅས་ལ་ལུང་རིགས་གཉིས་ཀྱིས་བཅུད་དེ་གཏན་འབེབས་བྱས་

ཡོད་པ་དང་། སྐབས་དེའི་སྲིད་དབང་གི་ཁྱབ་ཁོངས། གཤུང་རབས་ཕྱི་མ་རྣམས་ཀྱི་དུས་ཚོགས་ལ་ཉ་ལམ་ཙམ་གྱིས་
ཚོད་དཔག་བཅས་བྱས་ཡོད་པ་དང་། ཤིང་བཟོ་དང་། རྩོམ་བཟོ། ལྷགས་རིགས་མགར་བ། དཀར་ཡོལ་བཟོ་བ་སོགས་
ཀྱི་ལག་རྩལ་དང་། རྩོམ་དོར་ཐེབ་པ། ཞིང་ལ་ཆུ་འདྲན་པ་སོགས་ཞིང་ལས་ཐོན་སྐྱེད་ལ་ཡར་ཐོན་བྱུང་ཚུལ། བོན་ལ་
འཕེལ་འགྲོལ་བྱུང་བས་བོན་རྩོད་དང་དཔེ་ཆ་རྣམས་གཏོར་དུ་སྐྱུར་པ་དང་ཕྱིར་འདོན་པ་སོགས་ཀྱི་སྲོལ་དར་བ། ལྷག་
གཟིག་གི་ཆོས་ལུགས་ཀྱང་ཅུང་ཟད་ཅིག་བོད་སྐད་དུ་བསྒྱུར་ནས་བོན་དང་འདྲིས་ཚུལ་བཅས་ཀྱི་སྐོར་བཅས་བཤད་ཡོད།
དབྱེད་གཞིའི་ཡིག་རིགས་གཙོ་བོ་གོང་གསལ་དེ་དག་དང་། 《ཕྱེད་ཆོས་འབྱུང་》 དང་། 《དབྱེད་ཀྱི་རྒྱལ་མོའི་སྐུ་
དབྱེདས》 《དེབ་ཐེར་དཀར་པོ་》 《རྒྱལ་རབས་གསལ་བའི་མེ་ལོང་》 《བསྟན་ཆོས་ཀྱན་བཏུས་》 བཅས་ཡིན།

ལེའུ་བཞི་པ། ཆོས་ལྟན་རྒྱལ་རབས་ཀྱི་སྐབས་ཡིན་ལ།

འདི་ནི་རྒྱལ་བོ་སྲོང་བཙན་སྐམ་པོ་ནས་དར་མ་མུ་དུམ་བཙན་པོའི་བར་གྱི་དུས་སྐབས་དེ་ཡིན་ཞིང་། འདིའི་བརྗོད་བྱ་གཙོ་
བོ་ནི་ཆོས་རྒྱལ་སྲོང་བཙན་སྐམ་པོས་མངའ་རིས་མན་དང་མདོ་ཁམས་ཡན་གྱི་བོད་རིགས་མཐའ་དག་དུག་པོའི་དམག་ཤུགས་
ཀྱིས་དབང་དུ་བསྐྱུས་ཤིང་། རྒྱ་གར་དང་། རྒྱ་ནག་ བལ་པོ། ལི་ཡུལ་བཅས་མཐའ་བཞིའི་རྒྱལ་ཁབ་རྣམས་དང་
འབྲེལ་བ་བྱས་ཏེ་བོད་ཡོངས་ཀྱི་དཔལ་འབྱོར་དང་། རིག་གནས། དམག་དོན་བཅས་ཡར་རྒྱས་སྤྱད་པའི་ཚུལ་དང་།
དེ་ནས་རྒྱལ་རབས་རིམ་བྱུང་གི་དུས་སྐབས་བོད་ཀྱི་སྲིད་དོན་གནས་ལུགས་དང་། རིག་གནས་དང་ལག་རྩལ་འཕེལ་ཕྱོགས་ཀྱི་
སྐོར། རྒྱ་གར་ནས་གདན་འདྲན་ཞུས་པའི་པཱི་ཏ་རྣམས་ཀྱིས་བོན་ལ་སྤྲད་ཅིང་ཆོས་ཀྱི་ཆ་བ་བརྗོད་པ་དང་། བོད་ཀྱི་རྒྱལ་
བོ་རྣམས་ཀྱིས་སྟོབས་ཤུགས་ཡོངས་རྒྱུགས་དམ་ཆོས་དར་སྤེལ་བྱེད་པའི་ཆེད་དུ་སྤྱད་པར་མཛད་པས། སྲིད་ཀྱི་དབང་ཤུགས་
རང་བཞིན་གྱིས་ཉམས་ཏེ་མཐར་རྒྱལ་སྐོན་བར་གྱི་འགལ་བ་དང་། རན་སྐོན་བར་གྱི་འགལ་བ་དང་། སྐྱོབ་བར་གྱི་འགལ་
བ་སོགས་རྩྭ་རར་ཐུན་པའི་འགལ་བ་ཇི་མང་དུ་གྱུར་ཏེ་བོད་ཀྱི་སྲིད་དབང་ཉམས་རྒྱུད་ཀྱི་ཕྱོགས་སུ་ཕྱེན་པའི་སྐོར་བཅས་ཡིན།
དབྱེད་གཞིའི་ཡིག་རིགས་གོང་གསལ་རྣམས་དང་། རྒྱ་ནག་གི་ཐང་ཡིག་གསར་རྟེང་། 《པ་བཀའ་ཐང་》 《གཡུ་ཐོག་རྣམ་
ཐར་》 《སྤྱ་བཞེད་》 《ཤེས་བྱ་ཀྱན་ཁུབ་》 《གྲུ་བཀྱའི་ཆོས་འབྱུང་》 《ཕྱེད་གཞིའི་བཀའ་འབྱུར་དཀར་ཆག་》 བཅས་
ཡིན། དུས་རབས་དེ་དག་གི་རྒྱལ་བོ་སོ་སོའི་འཁྱུངས་འདས་ཀྱི་ལོ་ཚིགས་སྐོར་ལ།
གོང་གསལ་གྱི་དབྱེད་གཞིའི་ཡིག་ཆ་ཁག་དང་། གཙོ་བོ་རྒྱ་ནག་གི་ཐང་ཡིག་གསར་རྟེང་།
《སྲིད་སྐྱོང་གསལ་མེ》 《དེབ་ཐེར་དམར་པོ་》 《དེབ་ཐེར་ཐོན་པོ་》 བཅས་ལ་ཁྱུངས་གཏུགས། རང་གི་རིགས་པས་
རྩར་བརྒྱན་ནས་ལོ་ཚིགས་རྣམས་གཏན་འཁེལ་བྱས་ཡོད།

ལེའུ་ལྔ་པ། བོད་སེལ་བྱར་འཐོར་བའི་སྐོར་ཡིན་ཞིང་།

འདིའི་ནང་དོན་གཙོ་བོ་སྤྱི་ལོ་841པའི་ལྷགས་བྱ་ལོར་སྐང་དར་མ་བཀྱངས་ཏེ་བོད་ཁམས་ཀྱི་སྲིད་དབང་ཐོར་བ་ནས། སྤྱི་
ལོ་1265པའི་རབ་བྱུང་བཞི་པའི་ཆུ་སྐང་ལོའི་བར་བོད་ཡོངས་ལ་གཅིག་གྱུར་གྱི་བདག་སྐྱོང་བྱེད་པའི་བཙན་པོ་དང་བྲལ་བའི་
སྐབས་ཀྱི་སྤྱི་ཚོགས་ཀྱི་གནས་ཚུལ་སྐོར་ཡིན། འདི་ལ་དབུ་གཡོ་འཁྱུགས་ཤིང་འབངས་གྱུན་ལོག་བྱས་ཏེ་གནའ་རྩལ་རྣམས་
ལ་གཏོར་བསྐྱེད་ཐེབས་ཚུལ་དང་། དམར་གཡོ་གཙང་གསུམ་མདོ་སྤྱད་དུ་ཕེབས་བྱོལ་གནང་བའི་དུས་ཚོགས་ལ་དབྱེད་པ།
སྤྱིང་གི་སར་དང་འབྲེལ་བའི་ལོ་རྒྱུས་སྐོར། བཀའ་གདམས་པ་དང་། བཀའ་བརྒྱུད་པ། ས་སྐུ་པ། ཞི་བྱེད་པ་བཅས་ཀྱི་
གྲུབ་མཐའ་བྱུང་ཚུལ་མདོར་བསྟུན་ཏེ་བཤད་ཡོད། དབྱེད་གཞིའི་ཡིག་ཆ་གཙོ་བོ་གོང་གསལ་རྣམས་དང་། 《ལ་དུགས་རྒྱལ་
རབས་དང་། 《རྒྱངས་ཀྱི་ཕུ་ཏི་བསེ་རུ》 《མདོ་སྤྲད་ཆོས་འབྱུང་》 《བཀའ་བརྒྱུད་གསེར་ཐིང་》 《བདུད་འཛོམས་ཆོས་
འབྱུང་》 《གདས་དཀར་རི་བོ་》 བཅས་ཡིན།

ལེའུ་དྲུག་པ། ས་སྐུ་པའི་སྲིད་འཛིན་དུས་རབས་ཀྱི་སྐོར་ལ།

བོད་སེལ་བྱར་འཐོར་བའི་དུས་རབས་ཀྱི་མཇུག་དེར་ཉོར་དོར་ཏེ་ནག་པོའི་དམག་དབྱེད་བོད་དུ་འབྱོར་ཞིང་། ས་པཌ་ཁུ་
དཔོན་ཉོར་ཡུལ་དུ་གདན་དྲངས། འགྲོ་མགོན་ཆོས་རྒྱལ་འཕགས་པས་བོད་ཡོངས་ལ་དབང་བསྐྱུར་བྱས་ནས་ཆོས་སྲིད་བྱུང་
འབྲེལ་གྱི་ལམ་ལུགས་དར་ཚུལ། རྒྱུངས་འདིར་དདུལ་ཆུ་བཙོག་བཟུ་ཆེན་མོ་ལག་ལེན་དར་ཚུལ། སྐུ་མའི་ཡང་སྲིད་སྤྱལ་སྐུ་
ངོས་འཛིན་བྱེད་ཚུལ་སོགས་ཐུན་མོང་དང་ཐུན་མིན་གྱི་རིག་གནས་ལ་ཡར་རྒྱས་བྱུང་ཚུལ་དང་ས་སྐུ་པའི་སྲིད་དབང་འཐོར་
ཞིག་འགྲོ་ཞིག་བཅས་ཀྱི་སྐོར་ཡིན། དབྱེད་གཞིའི་ཡིག་རིགས་ལ་གོང་གསལ་དེ་རྣམས་དང་། 《དདུལ་ཆུ་བཙོག་ཆེན་མོའི་
ཐེན་ཐིས་》 《ཆོས་སྲིད་བྱུང་འབྲེལ་གྱི་སྐོར་བཤད་པ་》 《ཕྱེད་གཞིའི་རྒྱལ་རབས་》 《ས་སྐུའི་གཤུང་རབས་རིན་ཆེན་བང་མཛོད་》
བཅས་ཡིན།

ལེའུ་བདུན་པ། ཡག་མོ་གྲུ་པའི་སྲིད་འཛིན་དུས་རབས་ཀྱི་སྐོར་ལ།

ཕག་གུང་མིང་དབང་བཅུགས་ཚུལ། མ་ཁྲིམས་གཏན་འབེབས་མཛད་ཚུལ། ཁོར་ཡུལ་ལེགས་བཅོས་བྱས་ཚུལ། ཆོས་དང་
རིག་གནས་དར་ཚུལ། ཟླ་འཁྲུག་ནང་དམེ་བྱང་ཚུལ་བཅས་ཀྱི་སྐོར་ཡིན། དབྱུང་གཞི་གཙོ་བོ་གོང་གསལ་གྱི་ཡིག་ཆ་
རྣམས་དང་། 《དེབ་ཐེར་ཀུན་གསལ་མེ་ལོང་》 《ཀམ་པ་སྐྱ་ཤེང་རིམ་བྱོན་གྱི་རྣམ་ཐར་དཔག་བསམ་འབྲི་ཤིང་》 《དེབ་
དམར་གསར་པ་》 《ཁྲིམས་ཡིག་གཡུ་འབྲུག་སྒྲིག་པའི་ཞལ་ལྗེ་བཙུ་མ་》 《ཐང་རྒྱལ་རྣམ་ཐར་》 《ཏ་སི་བྱང་ཆུབ་རྒྱལ་མཚན་
གྱི་ཞལ་ཆེམས་བཅས་ཡིན།

ལེའུ་བརྒྱུད་པ། གཙང་པ་རྒྱལ་པོའི་དུས་སྐབས་ཀྱི་སྐོར་ལ།

ཕག་གུང་དང་རིན་མཉམས་པའི་དབྱུང་ཤུགས་ཉམས་དམས་པར་བྱས་ནས་གཙང་པ་ཟླ་མིང་གིས་བོད་ཡོངས་ལ་དབང་སྐྱར་བྱེད་
པའི་མིང་དབང་བཅུགས་ནས་གཙང་པ་རྒྱལ་པོ་ཞེས་པ་དེ་བྱང་ཚུལ། ཁྲིམས་ཡིག་གསར་པ་ཟླལ་ཚུལ། དབྱས་པའི་དཔོན་
རིགས་ཁག་གཅིག་གིས་སོག་དམག་གྲགས་སུ་བཀུག་སྟེ་གཙང་པ་ལ་དམག་དྲངས་པས་གཙང་མིང་བསྐྱགས་པ་བཅས་ཀྱི་སྐོར་
ཡིན། དབྱུང་གཞི་ཡིག་ཆ་གོང་གསལ་རྣམས་དང་། 《གཙང་པའི་ཁྲིམས་ཡིག་ཞལ་ལྗེ་བཙུ་བྱུག་》 《རྒྱལ་རབས་ཤེལ་དཀར་
མེ་ལོང་》 《གཙང་སྟོང་རྒྱལ་པོའི་རྣམ་ཐར་》 བཅས་ཡིན།

ལེའུ་དགུ་པ། དགའ་ལྷན་པོ་བྱང་གི་སྐོར་ལ།

དགའ་ལྷན་པོ་བྱང་གི་མིང་དབང་བཅུགས་ཚུལ། ཟླ་མིང་སངས་རྒྱས་རྒྱ་མཚོས་ཁྲིམས་ཡིག་གསར་དུ་བཅོས་ཚུལ། བོད་
དུ་སོག་པོའི་དབང་ཤུགས་རྗེ་ཆེར་ཆགས་ཏེ་མཐར་སོག་པོ་ལྷ་བཟང་གིས་ཟླ་མིང་སངས་རྒྱས་རྒྱ་མཚོ་བཀོད་སྐྱོང་ནས་བོད་ཀྱི་
མིང་དབང་བཟུང་ཚུལ། བོད་གོར་འཁྲུག་པ་དང་བོད་དབྱེན་འཁྲུག་པ་བྱུང་ཚུལ། མིང་འཛིན་ལས་ཁུངས་ཀྱི་སྒྲིག་གཞི་
དང་དམག་དོན་གྱི་སྒྲིག་གཞི་བཅས་ཚུད་ཡོད། དབྱུང་གཞིའི་ཡིག་རིགས་གཙོ་བོ་གོང་གསལ་རྣམས་དང་། 《དུ་ཀུ་ལའི་
གོས་བཟང་》 《མི་དབང་རྟོགས་བརྗོད་》 《རྣམ་ཐར་གསལ་གྱི་སྟེ་མ་》 《རྩི་རིང་པ་རྩེ་ཏའི་རྣམ་ཐར་》 《སྐུ་བརྒྱུད་
ཀམ་ཀ་ཚང་གི་ཆོས་འབྱུང་རབ་འབྱམས་ལོར་བུའི་ལྷ་ཤེལ་》 《སི་ཏུ་ཆོས་ཀྱི་འབྱུང་གནས་ཀྱི་རྣམ་ཐར་》 སོགས་སྐབས་དེའི་བོད་
ཀྱི་སྐྱེ་ཆེན་དང་མི་ཆེན་རྣམས་ཀྱི་རྣམ་ཐར་ལོ་རྒྱུས་ཁག་གི་ཡིག་ཆ་རྣམས་ཡིན། ང་ཆོས་བོད་ཀྱི་ལོ་རྒྱུས་ལ་ཞིབ་འཇུག་བྱེད་
པའི་སྐབས་སུ་སྤང་ཆེན་བྱེད་དགོས་པའི་གནད་དོན་གལ་ཆེ་ཤོས་ཤིག་ནི་དེད་དུས་བྱིས་པའི་བོད་ཀྱི་ལོ་རྒྱུས་དེབ་ཐེར་སྐོར་ལ་
བོད་རྒྱ་གང་གི་ཡི་གེ་ཡིན་ཡང་། གཙོ་བོ་སངས་རྒྱས་ཆོས་ལུགས་པའི་མི་སྣ་རྣམས་ཀྱིས་བཙུམས་པའི་ཡིག་ཆ་རྙིང་པ་ཁག་ལ་
དབྱུང་པ་གཞིར་བཟུང་ནས་ཞིབ་འཇུག་བྱེད་པ་ལས། གནའ་རབས་བོན་ལུགས་ཀྱི་ཡིག་ཆ་རྙིང་པ་དང་། བོན་ལུགས་མི་
སྣས་བྱིས་པའི་ལོ་རྒྱུས་སྐོར་ལ་བདེན་ཚུན་དབྱེ་བའི་བརྟག་པ་ཅུ་ཡང་མེད་པར་སྤང་མེད་དུ་དོར་ཅིང་ཡོད་པ་འདི་ནི་ཆོས་
མིང་བྱང་འབྲེལ་ལས་ལུགས་ཀྱི་ལྷ་བའི་ཤན་ཁྱུགས་ཆེད་གསུང་པའི་སྟོན་དུ་སྤང་བས། སྐབས་འདིར་ཞིབ་འཇུག་མི་སྣ་རྣམས་
ཀྱིས་ཐུགས་དབྱུང་རེ་གནང་དགོས་པར་འདུག་སྟེ། བོན་པོ་ཞེས་པ་དང་། ཆོས་པ་ཞེས་པ་དེ་གཉིས་ནི་བོད་ཀྱི་ལོ་རྒྱུས་
ཀྱི་ དུས་རིམ་ནང་དུ། དུས་རབས་མི་འདྲ་བ་གཉིས་སུ་བྱུང་བའི་ཆོས་ལུགས་མི་འདྲ་བ་གཉིས་སུ་ཆོས་ལུགས་གྲུབ་མཐའ་
གཉིས་སུ་གཏོགས་པའི་ཁོངས་མི་ཡིན་པ་ལས། ཡུལ་གྲུ་མི་འདྲ་བ་གཉིས་ཀྱི་མི་རིགས་མི་འདྲ་བ་གཉིས་མ་ཡིན་པ་ནི་ཀུན་ལ་
གསལ། དེས་ན་གྲུབ་མཐའ་གང་ཞིག་གི་ལོ་རྒྱུས་ཡིན་ཀྱང་བོད་ཀྱི་ལོ་རྒྱུས་ཀྱི་ཆ་ཤས་ཤིག་ཡིན་པས། དེས་བོད་ཀྱི་ལོ་རྒྱུས་
ཉིལ་པའི་ཆབ་བྱས་ནས་ཞིབ་འཇུག་བྱེད་མི་ཅང་བ་ཤེས་དགོས། བོད་ཀྱི་ལོ་རྒྱུས་ལ་དངོས་གཙོ་སྤྱོད་པའི་རིགས་པ་དང་མཐུན་
པའི་ཞིབ་འཇུག་བྱེད་དགོས་ན། བན་བོན་གཉིས་ཀའི་ཡིག་ཆ་རྙིང་པ་དག་ལ་བརྟེན་ནས་ཞིབ་འཇུག་བྱེད་དགོས་ཤིང་།
སྟག་པར་དུ་སྟོང་བཙན་གོང་གི་དུས་རབས་རྣམས་ལ་གཙོ་བོ་བོན་གྱི་དཔེ་རྙིང་ཁག་ལ་གཞིར་བཟུང་ནས་ཞིབ་འཇུག་བྱེད་
དགོས་པ་དང་། སྟོང་བཙན་རྗེས་ཀྱི་ལོ་རྒྱུས་སྐོར་རྣམས་ནང་བསྟན་གྱི་ཡིག་ཆ་ཁག་ལ་གཞིར་བཟུང་སྟེ། བོན་གྱི་ཡིག་ཆ་
དག་གིས་བྱར་བརྒྱུན་ནས་དབྱུང་པ་དང་ཞིབ་འཇུག་གནང་ན་ད་གཟོད་ལོ་རྒྱུས་ཀྱི་དོན་དངོས་དང་མཐུན་པ་ཞིག་ཡོད་ཐུག་
དཔེར་ན་བོན་གྱི་ཡིག་ཆ་དག་ལས། ཟླ་ལོའི་གོང་གི་ལོ་ངོ་སྟོང་ལྷག་ལ་ཤས་སྟོན་ལ་གཤེན་རབ་མི་བོ་ཆེ་བྱོན་ཅིང་། དེས་ཡི་
གེ་མཛད་པ་དང་། དེའི་སྐབས་དབྱུང་བུ་ཁྲི་ཤེས་སོགས་ཀྱིས་སྟོབ་གཉེར་ལ་བརྟེན་པས་གསོ་རིག་དང་། རྩིས་རིག་མོ་ཡིག་
མཛོད་ཆོག་སོགས་ཀྱི་ཡིག་ཆ་བཟོས་ཡོད་པ་གསལ་བར་མ་ཟད། དེ་དག་གིས་བཙུམས་པར་གྲགས་པའི་མཇུག་བྱང་དང་
བཅས་པའི་ཡིག་ཆ་ཁག་གཅིག་དེད་དུས་མཐོང་རྒྱ་ཡོད་ཀྱང་ ཁ་ཅིག་གིས། དེ་ལ་དབྱུང་པ་གཏན་ནས་མེད་པར་བོན་
ལུགས་རྒྱན་པ་ཡིན་ཅེས་དྲིལ་བསྐྱགས་བྱེད་ཅིང་བསུབ་རྒྱང་བྱེད་ཀྱིན་ཡོད་པ་འདི་ནི་ཆོས་མིང་བྱང་འབྲེལ་ལས་ལུགས་ཀྱི་ལྷ་
བའི་ཤན་ཁྱུགས་པ་ཐལ་བའི་སྟོན་དུ་སྤང་བས། གཟུར་གནས་ཀྱི་ཞིབ་འཇུག་པ་རྣམས་ཀྱིས་དོན་འདི་རིགས་ལ་ཞིབ་
གཞིགས་མཛད་ཅིག་གཞན་ཡང་བོན་གྱི་ལོ་རྒྱུས་རྣམས་ལ་ཞིབ་ཏུ་བརྟག་ན། བོད་ཡུལ་འདིར་རྒྱལ་མཉམ་སེལ་མ་བཙུན་གཉིས་
སུ་གནས་ཏེ་འཁྲུག་ཅོད་ཀྱི་ཐ་ལྷག་གནས་ལ་འཕྱོ་བའི་སྐབས་དེར། གཤེན་རབ་མི་བོ་ཆེ་བུ་རངས་སུ་བཞུགས་པ་ལ།

ཀོང་པོའི་བདུད་ཡུལ་ནས་ཡོང་བའི་བདུད་མག་གིས་རྟ་དེད་པའི་ར་མདར་གཤེན་རབ་ཀོང་ཡུལ་དུ་ཕེབས་ནས་ཀོང་པོའི་མི་
 ཟླ་ལ་ཞི་བའི་ཐབས་ཀྱིས་འབྲེལ་བ་བཙུགས་པ་དང་། རྩོགས་ཀྱི་རྒྱལ་ཕན་དགུ་ཙམ་ནས་སྤྲོ་མོ་རྣམས་ཁབ་རུ་བཞེས་ཏེ་
 གཉེན་གྱི་འབྲེལ་བས་འབྲུག་པ་བསྐྱམས་པ་སོགས་སྐབས་དེར་བོད་ཀྱི་སྤྲོ་དོན་གྱི་ཐབས་རྒྱས་སྐོར་ལ་ཡར་ཐོན་ཆེན་པོ་ཡོད་
 པའི་རྣམ་པ་མཐོང་ཐུབ། དེས་ན་ཁོ་བོས་ལོ་རྒྱུས་ཀྱི་དེབ་ཐེར་འདི་ཉིད་འབྲི་བའི་སྐབས་སུ། བོད་ཡིག་གི་དབྱེད་གཞི་
 རྣམས་ལ་བན་བོན་གྱི་དབྱེ་བ་མེད་པར། ལོ་རྒྱུས་ཀྱི་དོན་དངོས་ཡིན་པ་རྣམས་རྩོགས་བསྟུ་བྱེད་ཅི་ཐུབ་ཀྱིས་དབྱེད་གཞིར་
 བཀོད་ནས། དེ་ལ་རང་གི་རིགས་པས་དབྱེད་པ་དང་འབྲེལ་བཤད་བྱེད་གང་ཐུབ་བྱས་ཡོད། ལེ་ཆོན་སོ་སོའི་མཚུགས་རུ་
 རང་དོན་རྩོགས་བསྟུ་བྱས་པའི་སྒྲིམ་ཆོག་ཤོ་ལོ་ཀ་རེའམ་གཉིས་རེ་བཀོད་ཡོད། སི་ཁྲོན་མི་རིགས་དཔེ་སྐྱེན་ཁང་གིས་དེབ་
 འདིའི་པར་སྐྱེན་ལ་མཐུན་རྒྱུན་ལེགས་པར་སྐྱར་ནས་བོད་ཀྱི་ལོ་རྒྱུས་ལ་ཞིབ་འཇུག་བྱེད་པའི་མཁས་པ་རྣམས་ཀྱི་སྤྱན་ལམ་
 དང་། རྟོགས་པར་འདོད་པའི་གཞིན་ལྷ་རྣམས་ཀྱི་ཡོངས་སུ་སྤྱད་བྱར་ལོ་རྒྱུས་དངོས་གཙུག་པའི་ལྷ་བ་དང་བསྐྱེན་པའི་
 བོད་ཀྱི་ལོ་རྒྱུས་ཤིག་གསར་སྒྲིག་དགོས་པའི་བསྐྱེད་མ་ཡང་ཡང་གནང་བ་ལ་བརྟེན་ནས་ད་ལྟའི་དེབ་ཐེར་འདི་ཉིད་དངོས་སུ་
 པར་དུ་གྲུབ་པར་སྒྲིང་ཐག་པ་ནས་ཐུགས་རྗེ་ཆེ་བྱ། གཞན་ཡང་ཕན་ལ་སྤྱོད་སྤྱངས་གང་ཐད་ནས་ཤེས་རིག་གི་ན་སྤྲོ་
 ཁྱད་པར་དུ་ལོ་རྒྱུས་རིག་པ་ལ་གཞན་གྱི་བཤད་ཡམས་དང་། རང་གིས་དཔེ་ཁྲོག་ཙམ་ལ་བརྟེན་ནས་མཐོང་ཐོས་བྱུང་བའི་
 ཤེས་པ་ཙམ་ལས། ལོ་རྒྱུས་རིག་པ་ལ་ཆེད་སྤྱོད་བྱེད་རྒྱུའི་གོ་སྐབས་མ་ཐོབ་ལྷན་པ། སྤྱི་ཆོགས་འཕེལ་རྒྱས་ཀྱི་གོ་རིམ་དང་།
 གནའ་རྒྱུ་རྟོག་དབྱེད་ཀྱི་རིག་འགྲོས། ཡིག་ཆ་རྙིང་པའི་ལུང་དོན་ལ་དབྱེད་པ་བྱེད་ཚུལ་བཅས་ཀྱི་སྐོར་ལ་སྤྱོད་དང་ལོ་
 འབྲུལ་མི་ཉུང་བ་རེ་ཡོད་མིང་པས་གཟུར་གནས་མཁས་པ་རྣམས་ཀྱི་སྤྱན་ཐུར་འཆགས་ལ། ལེགས་བྱས་གང་ཡོད་བོད་ཀྱི་ལོ་
 རྒྱུས་ལ་ཞིབ་འཇུག་གནང་བཞིན་པ་དང་། གནང་བར་འགྱུར་པའི་མཁས་པ་སྤྱི་དང་། ཁྱད་པར་དུ་རང་རིགས་གཞིན་ལྷ་
 རྣམས་ཀྱི་རིག་པའི་བྱ་གཞུང་དུ་རྒྱས་པའི་གསོས་སུ་འགྱུར་བར་སྟོན།
 ཞེས་པའང་ཀྱང་དབྱང་མི་རིགས་སློབ་གྲྭ་ཆེན་མོའི་བོད་ཡིག་སློབ་དབྱེད་ཁང་གི་དགེ་མེད་པ་ཐུབ་བསྟན་
 ཕུན་ཆོགས་ཀྱིས། | སྤྱི་ལོ་1992ལོའི་ཟླ་3ཆོས་12ཉིན་པེ་ཅན་དུ་སྐྱར་བའོ། |

ལུང་དང་པོ། བསྐལ་པ་ཡ་ཐོག་གི་སྒྲུབ།

ས་བཅད་དང་པོ། བོད་ཀྱི་ས་ཁམས་ཆགས་ཚུལ།

སྒྲིབ་གཉིས་སྒྲིན་དང་བྲལ་བའི་མཁའ་དབྱེངས་སུ། །
 མཁའ་གཉིས་དཀྱིལ་འཁོར་རྒྱས་པའི་འོད་དཀར་ཅན། །
 མཐའ་གཉིས་ལྷན་པ་བསལ་དང་ལྷན་ཅིག་ཏུ། །
 ཀླང་གཉིས་འགོ་བའི་དཔལ་འདྲིར་རྟག་ཏུ་རྒྱལ། །
 སྤྱིང་པའི་གངས་དང་ལྷན་ཅིག་སྒྲིས་པའི་བོད། །
 བསྐལ་པའི་ཐོག་མར་རི་ལྷོ་བྱང་བའི་གཏམ། །
 གྲང་བོའི་ངག་ལ་ཆད་མའི་ལྷང་སྒྱར་ནས། །
 རྩང་ཟད་བརྗོད་པའི་སྒྲོབས་པ་བདག་ལ་སྒྲིས། །
 རིང་བོའི་ལོ་རྒྱས་ཟབ་མོའི་ཆོས་དང་འདྲིས། །
 བདན་པའི་དངོས་པོ་རྒྱན་པའི་ཆུབས་ཀྱིས་རྟོག།
 མཁས་པའི་དབྱེད་པ་བཅན་བོའི་བཀའ་ཡིས་མནན། །
 གདོད་མའི་རང་གཤིས་བརྗོད་ལ་སྒྲིམ་པ་ལ། །
 རྣམ་རྟོག་འཁྲུག་པས་ལམ་གྱི་ཡོན་ཏན་ཉམས། །
 འདྲུབ་པ་འཁྲུག་པས་ལུས་ཀྱི་བྱངས་བཅུད་ཉམས། །
 བན་བོན་འཁྲུག་པས་བོད་ཀྱི་ལོ་རྒྱས་ཉམས། །
 ཉམས་པའི་རྒྱ་ཀྱན་འཁྲུག་པའི་ལས་ཀྱིས་བྱས། །
 གནའ་རབས་མཁས་པའི་ལྷང་ལ་རྒྱབ་བཅོལ་ཅིང་། །
 དེང་དུས་ཐོབ་པའི་གནའ་རྣམས་དཔང་བཅུགས་ནས།
 ལོ་རྒྱས་དངོས་ལ་ལོག་བཤད་བསལ་བའི་ཆེད། །
 ཚུལ་གསུམ་དབྱེད་ལས་དྲངས་པའི་སྒྲིས་འདི་སྒྲིས། །
 སྒྱུར་བོད་ཀྱི་ས་ཆ་ནི་འཇིག་རྟེན་འདྲིར་ཆགས་ཟེ་ཞིང་དེང་དུས་ཀྱི་གོ་ལ་ཉིལ་པོ་འདི་ཉིད་
 འབྲུབ་བྱེད་ཀྱི་རྒྱུའི་གཙོ་བོ་ཞིག་ཡིན་པ་དང་། ཡུལ་འདི་སྐམ་སར་གྱུར་པ་ནས་དབྱུ་བརྩམས་ཏེ་
 རྟོད་མངའ་རིས་ནས། སྤང་མདོ་ཁམས་བར་གྱི་སྤྱི་མིང་ལ་བོད་ཡུལ་ཞེས་པའི་ས་ཆ་འདི་བྱང་།
 ཡུལ་འདི་ཐོག་མར་རྒྱ་མཚོ་ཆེན་པོ་ཞིག་ཡིན་ལ་ལོ་གངས་དྲུང་ཕྱར་མང་བོའི་རིང་ས་ཐམས་ཅད་
 འཕྱར་ཞིང་བརྟུག་པ་ལ་བརྟེན་ནས་རིམ་བཞིན་གྱུར་དུ་འཕར་ཏེ། དེང་དུས་འཛམ་གླིང་ཡང་
 ཕྱི་རྒྱུ་ས་ཆེན་པོ་འདི་ཉིད་བྱང་བ་ནི་ཆོན་རིག་མཁན་པོ་རྣམས་ཀྱིས་དགོངས་པ་གཅིག་མཐུན་དུ་

ངོས་འཛིན་གནང་གི་ཡོད་པ་མ་ཟད། གནའ་བོའི་ཡིག་ཚང་རྟིང་པ་རྣམས་སུ་དེ་ལྟར་འཁོད་ཡོད་
དེ།

《ཆོས་འབྱུང་མཁས་པའི་དགའ་སྟོན་》 ལས།
མཚོ་དེ་འཁོལ་བ་ཞི་ཞིང་རབ་ཏུ་བསིལ། །
ཀོང་གི་ཚུ་བརྒྱལ་ཅེས་བྱའི་ཐོམས་བྱེ་བས། །
རུ་བཞི་ཚུ་ཡིས་གང་བ་དེ་རུ་ཐིམ། །
བོད་ཁམས་ཡུལ་གྱི་རྣམ་པ་གསལ་བོར་དོད། །

ཅེས་སོགས་བོད་ཡུལ་འདི་ཐོག་མར་རྒྱ་མཚོ་ཆེན་པོ་ཞིག་ཡིན་པ་ལ་རྩེས་སུ་རིམ་བཞིན་
མཚོ་བྱི་ནས་སྐམ་ས་བྱུང་ཚུལ་གསུངས་ཡོད། གནའ་མུ་མོའི་དུས་སུ་བོད་ཡུལ་བྱང་ཕྱགས་ཀྱི་
འབྲོག་པའི་ས་ཆ་འདི་དག་ཆ་བ་ཆེ་བའི་རོང་ཁོག་ཅིག་ཡིན་པའི་རྟགས་ལ་མཚན་ཅན་ཞིག་ནི།
དེང་སང་ས་ཁད་མཐོ་ལ་གནམ་གཤིས་གང་ཤོས་ཀྱི་བྱང་ཕྱགས་ནག་ཚུའི་ས་ཁུལ་འགའ་ཞིག་ཏུ་
གནའ་མུ་མོར་སྒོས་དཀར་གྱི་ཤིང་སྒོང་རྣམས་འགྲེལ་ནས་ས་འོག་ཏུ་སོང་བར་འགྱུར་རྟེན་ཆགས་པ།
དེང་སང་ཡང་ས་སྒོག་པའི་ཆོ་སྐབས་འགར་སའི་འོག་ནས་ཐོན་ཡོང་བ་མཐོང་རྒྱ་ཡོད་པ་འདི་རེད།
དེ་ལྟར་ན་བོད་ཡུལ་འདི་སྐམ་སར་གྱུར་ཏེ། ཉི་མ་ལ་ཡའི་རི་བརྒྱུད་འདི་ཉིང་མ་སྐྱེས་པའི་སྐབས་སུ་
ཡུལ་འདི་ཆ་བ་ཆེ་བའི་རོང་ཁུལ་ཞིག་ཡིན་པ་ནི་སྒོས་མ་དགོས་པ་ཞིག་རེད། ལོ་རྒྱུ་ཞག་དུས་
ཀྱིས་དེད་པའི་དབང་གིས། ཆུ་བཤེར་ནས་སྐམ་སར་འགྱུར་བ་དང་། རོང་ཁུལ་ནས་བྱང་ཐང་
དུ་འགྱུར་བ་སོགས་སྟོན་གྱི་འཛིག་རྟེན་གྱི་འཕྲོ་འགྱུར་དང་། བྱིས་པ་ནས་དར་མ། དར་མ་ནས་
གན་པོ་སོགས་བརྒྱད་ཀྱི་སེམས་ཅན་གྱི་འཕྲོ་འགྱུར་བཅས་ལ་བསམས་ན། སྟོན་བརྒྱད་ཀྱི་དངོས་པོ་
ཐམས་ཅད་འགྱུར་ཐོག་སྐྱུར་བྱུང་གིས་ཁྱད་ཅིང་ལས་ཐམས་ཅད་རྟག་པ་དང་བརྟན་པའི་རང་བཞིན་
དང་བལ་བ་ཞིག་ཡིན་པ་མངོན་སུམ་གྱིས་མཐོང་བྱུང་། དེས་ན་སྐྱེ་རབས་བོད་ཀྱི་མཁས་པ་རྣམས་
ཀྱིས་དངོས་པོ་ཐམས་ཅད་སྐད་ཅིག་མ་དང་མི་རྟག་པའི་རང་བཞིན་ཡིན་པའི་གསུང་དེ་དག་ཚན་
རིག་དང་མཐུན་པའི་ཐུགས་བཞེད་ཡིན་པ་སྟོ་གོས་དང་ལུན་པ་སུ་ཞིག་གིས་བསྟོན།

ལོ་རྒྱུས་ཡུན་རིང་དང་ལུན་པའི་འཛིག་རྟེན་ཡང་ཆེའི་ཐོག་གི་གངས་རིའི་རྩོངས་ཀྱི་ཡུལ་གྱི་
ཆེན་པོ་འདིར་ལོ་རྒྱུས་ཐོག་ཤར་ཕྱགས་སུ་རྒྱ་ནག་དང་། སྟོར་རྒྱ་གར། ལུ་པ་ཏུ་པ་གི་སི་
ཐན། བྱང་ཕྱགས་ལི་ཡུལ་རྣམས་ཀྱི་ས་མཚམས་དང་འབྲེལ་ཞིང་། ས་ཁད་ཀྱང་ཤར་སྟོ་གཉིས་
ཀྱི་ཕྱགས་སུ་དམའ་བ། ལུ་པ་བྱང་གཉིས་སུ་མཐོ་བ། དཔེར་ན་མངའ་རིས་དང་། ནག་མུ།
མ་སྟོད། ཆུ་དམར་ལེབ་བཅས་ལ་རྒྱ་མཚོའི་ངོས་ལས་མཐོ་ཆད་སྟེ་ཁྲི་ཁྲི་བཞི་སྟོང་ལྷ་བརྒྱ་ལ་སྐྱེབས་
ཀྱི་ཡོད་པ་དང་། རྩ་ཡུལ་སོགས་རོང་ཁུལ་དམའ་ཤོས་རྣམས་སུ་རྒྱ་མཚོའི་ངོས་ལས་མཐོ་ཆད་སྟེ་ཁྲི་
ཆིག་སྟོང་བཞི་བརྒྱ་ཅིང་ལས་མེད། ཆ་སྟོམས་ཀྱི་མཐོ་ཆད་དེ་ཉིས་སྟོང་བརྒྱད་བརྒྱའི་གོང་དུ་
སྐྱེབས་ཀྱིན་ཡོད་ལ། ས་ཁད་མཐོ་ལ་གང་ངར་ཆེ་བ། མཁའ་དབུགས་སྒབ་པའི་ས་ཁུལ་ཞིག་ཏུ་
ངོས་འཛིན་བྱེད་ཀྱིན་ཡོད་ཀྱང་། དོན་དུ་ས་ཁམས་དྲངས་ལ་མཁའ་དབུགས་གཙང་བའི་ས་ཁུལ་
ཞིག་ཡིན་སྟབས། ཡམས་ནད་དང་། རིམས་ནད་སོགས་མི་ཡི་ཆོ་སྒྲིག་ལ་གནོད་པའི་ནད་རིགས་
དེ་དག་ས་ཆ་གཞན་ལས་ཉུང་བར་མ་ཟད། གཏེར་ཁ་དང་། ནགས་ཚལ། སྐྱན་རིགས། རི་
དྲགས། གཙན་གཟན། བྱ་རིགས་སོགས་དངོས་མང་སྟེ་འཛོམས་ཀྱི་ས་ཁུལ་ཞིག་ཡིན་པ་མངོན་

ལུས་ཚད་མའི་སྒྲིབ་ཡུལ་འདི་རེད། རི་ཐམས་ཅད་མཐོ་ལ་གཟར་བ་སྟེ་དཔེར་ན། རྒྱ་མཚོའི་
 རོ་ལས་མཐོ་ཚད་སྟེ་བརྒྱ་ལྷེད་བརྒྱ་ལྷེད་བརྒྱ་ལྷེད་ལྟེ་དགུ་ལ་སྟེ་བས་པའི་འཛིག་རྟེན་འདིར་
 ཚད་མཐོ་ཤོས་ཀྱི་རི་བོ་སྟེ་རྩོམ་སྒྲིབ་མའི་རི་བོ་དེ་ཡུལ་འདིའི་གཙུག་རྒྱ་ལྷེད་གནས་ཤིང་། གཞན་
 ཡང་དེ་དང་ཆ་འདྲ་བའི་གངས་དཀར་ཏི་མེ། གཉན་ཆེན་ཐང་ལྷ། ཁོ་ཟེལ་ཁོ་མ། མ་ཆེན་སྟོན་
 ར། རི་བོ་གངས་དཀར། རོང་བཅན་ཁ་བ་དཀར་པོ་ལ་སོགས་པའི་རི་ཆེན་པོ་དུ་མ་དང་ལྷན་ལ།
 རྒྱ་ཐམས་ཅད་དྲངས་ཤིང་བསེལ་བ་སྟེ། མ་པམ་གཡུ་མཚོ་དང་། གནམ་མཚོ་ཕུག་མོ། ཡར་
 འབྲོག་གཡུ་མཚོ། ཁྱི་ཤོར་རྒྱལ་མོ་ལ་སོགས་པ་ཐེའུ་མ་ཐེའུ་དུ་འབྱེལ་བའི་མཚོ་དང་། ཡར་
 ལྷང་གཙང་པོ། རྒྱལ་མོ་དཔུལ་རྒྱ། མ་རྩ་འབྲི་གསུམ་ལ་སོགས་པ་ལྷང་ལྷང་དྲག་ཏུ་བཞུར་བའི་
 རྒྱ་བོ་ཐམས་ཅད་ཉ་སྟམ་ལ་སོགས་པའི་རྒྱ་གནས་ཀྱི་སྟོག་ཆགས་རིགས་མི་འདྲ་བ་དུ་མ་གནས་པའི་
 དྲངས་བསེལ་ཡན་ལག་བརྒྱད་ལྷན་གྱི་རྒྱ་བོ་ཤ་སྟག་ཏུ་སྤྲང་།

ས་ཐམས་ཅད་གཏེར་གྱིས་གང་བ་སྟེ། གཟི་དང་། ཁ་མན། ལྷང་སྟུག་ནལ་ལ་
 སོགས་པ་མི་བཞུ་བའི་ཁམས་ཀྱི་རིན་པོ་ཆེ་དང་། གསེར་དང་། དཔུལ། ཟངས། ལྷགས་ལ་
 སོགས་བཞུ་བའི་ཁམས་ཀྱི་རིན་པོ་ཆེའི་རིགས་དང་། ཁབ་ལེན་དང་། གསེར་རྩྭ། དཔུལ་རྩྭ།
 ལྷགས་རྩྭ་ལ་སོགས་པ་བཞུ་བའི་ཁམས་ཀྱི་རྩྭ་རིགས་དང་། ལྷལ་རྒྱབ་དང་། གངས་ཐིག་རྩྭ་སྟེ།
 ཡུགས། ལྷང་ཆེར། མཐིང་རྒྱས་ལ་སོགས་མི་བཞུ་བའི་ཁམས་ཀྱི་རྩྭ་རིགས་སོགས་གཏེར་ཁ་ཆེ་ཕྱ་
 དཔག་ཏུ་མེད་པ་ཞིག་པོད་ཡུལ་སྟོད་སྟོད་བར་གསུམ་གྱི་ཕྱོགས་ཐམས་ཅད་ན་ཐོན་གྱིན་ཡོད།

གཞན་ཡང་གཙང་པོའི་ཤར་ཕྱོགས་དང་སྟོ་ཕྱོགས་ཀྱི་ས་ཁུལ་མང་ཆེ་བ་ཆ་རོང་ཞིང་པའི་
 ས་ཁུལ་ཏི། ཅན་དན་དང་སྟོན་དཀར། ཨ་གར། ཐང་ཤིང་། རྟག་པ། སྟུག་མ་ལ་
 སོགས་པའི་ནགས་སྤང་རབ་ཏུ་རྒྱས་པ་དེ་དག་གི་ཁོད་དུ་སྟག་དང་། གཟིག་ རྟོ། དྲིང་ལ་
 སོགས་པ་གཙན་གཟན་གྱི་རིགས་མི་འདྲ་བ་དུ་མ་དང་། རྒྱ་དང་། གཙོ་དང་། སྟེ་བ་ལ་
 སོགས་པའི་རི་དྲགས་ཀྱི་རིགས་མི་འདྲ་བ་དུ་མས་གང་ཡོད། སྟོན་ཤིང་རྒྱམས་ཀྱི་ཅེ་ན་ནེ་ཙོ་དང་།
 མ་བྱ། འཛོལ་མོ། རུ་ལུ་ལ་སོགས་སྐད་སྟན་སྟོ་ཆོགས་སྟོག་པའི་བྱ་རིགས་མི་འདྲ་བ་དུ་མ་
 གནས་པ། རྩ་སྟག་གོ་གསུམ། རྩ་སྟུ་ལི་གསུམ། ཨ་བ་སྟུ་གསུམ་ལ་སོགས་པ་རོང་ཁུལ་དུ་
 སྟེལ་པའི་ཅི་སྟེ། ཐང་སྟེ། ཤིང་སྟེ། སྟོ་སྟེ། ལ་སོགས་པ་སྟེ། གྱི་རིགས་སྟུ་གྲུར་པ་མ་ཚང་
 བ་མེད། ཀྱ་ཤུ་དང་། སེ་འབྲུ། རྒྱན་འབྲུམ། དང་ལག་ ཆ་ལུ་མ་ལ་སོགས་པ་ཤིང་ཐོག་
 དང་སྟོ་ཆལ་གྱི་རིགས་ཁྱད་པར་ཅན་ཐོན་པའི་ཁྱད་སྟངས་ཀྱང་ཡོད།

ཐོན་སྐྱེད་ཀྱི་གཙོ་བོ་ཞིང་ལས་ལ་བྱེད་ཅིང་འབྲས་དང་། སྟོ། བས། ཐུ་བོ། སོ་བ།
 སྟེ་མ། མ་རྩོས་ལོ་རྟོག་ལ་སོགས་པའི་འབྲུ་རིགས་སྟོ་ཆོགས་འབྲུང་། དུས་བཞིའི་གནམ་གཤིས་
 ཀྱང་ཆ་གང་ཅུང་ཟད་སྟོམས་པོ་ཡིན་པ་སྟེ། སྟོ་བྲག་དང་། མཚོ་སྟེ། སྟོན་སྟེ། མེ་རྟོག་
 རྩ་ཡུལ། རྒྱ་ཐང་། རྒྱ་སྟོང་སོགས་ཀྱི་ས་ཆ་རྒྱམས་རེད། ཡུལ་འདི་དག་གསོ་རིག་གཞུང་དུ་
 ལྷན་ཅན་སྟུམ་པ་བད་ཀན་གྱི་ཡུལ་ཞེས་པ་དེ་ཤས་ཆེ་བ་ཅུ་ཡིན།

གཙང་པོའི་རུབ་ཕྱོགས་དང་བྱང་ཕྱོགས་པལ་ཆེར་བ་ནི་རྒྱ་ཆེ་མཐའ་ཡས་པའི་རྩ་ཐང་ཡིན་
 ལ། རྩ་རི་དང་གངས་རི་མང་པོ་ཡོད་པ་དེ་དག་ཏུ་རྩ་རྒྱ་མོད་ལ་སྟེ། གསེར་
 དྲག་ནག་པོ་དང་། རོང་ལེན། ཐོང་དཀར། སྟོ་ལོ། གཡའ་ཀྱི་མ། གང་ག་རྒྱང་། བྱ་

མོད་ལྷག་པ། དཔལ་བོ་དཀར་མེད། སྤང་རྒྱུ་མེ་ཏོག་ ལྷན་ལ། ལྷག་མིག་ ཆོར་ཕྱོད།
 ལྷག་ཤ། ལྷག་ཆོས། ལྷག་ཐ། གྱི་ཕྱེ། ཤང་བྲིལ། མེ་ཏོག་མེར་ཅན་ལ་སོགས་པ་ཅི་སྤྲོན་
 དང་། སྤོ་སྤྲོན་མཐའ་ཡས་པ་ཞིག་སྤྱོད་བ་དང་། ལྷ་ཐ་དང་། སྤོན་ཞེ་ལ་སོགས་པའི་ཤིང་ཕུན་
 ཡང་སྤྱོད། སྤྱང་གི་དང་། འཕར་བ། བྱང་བྲེད་སོགས་གཅན་གཟན་གྱི་རིགས་དང་། རྒྱང་།
 འབྲོང་། ཤ་བ། གཙོད། དགོ་བ་ལ་སོགས་པའི་རི་དྲགས་གྱི་རིགས་མི་འདྲ་བ་མང་པོ་གང་
 དགར་རྒྱ་བ།

ཐོན་སྤྱོད་གྱི་གཙོ་བོ་ཕྱགས་ལས་ཡིན་ཞིང་། སྤོ་ཕྱགས་ནི་ཏྲ་དང་། རྩོག་དང་།
 ལྷག་རྣམས་གཙོ་བོ་ཡིན་ལ། རྩོག་ལའང་འབྲི་དང་། གཡལ་ག་ མཛོ། མཛོ་མོ་ཞེས་པའི་དབྱེ་
 བ་ཡོད། དག་རྒྱུན་གཅན་གཟན་སོགས་འགོག་བྱེད་གྱི་བྱི་གསོ་བའི་སྤོལ་ཡོད་ལ་བྱི་ཆེན་བོ་ཡིན་
 ར་རིན་ཐང་ཆེན་པོར་བསྟེ། དབྱར་གྱི་དུས་སྤྱོད་མེ་ཏོག་སྤོ་ཆོགས་བཀྲ་བའི་སྤང་སྤྱོངས་ལྷ་ཡུལ་ལྷར་
 མཛོས་པས་འགོ་བ་ཐམས་ཅད་གྱི་ཡིད་དབང་འབྲོག་པ། སྤོན་གྱི་དུས་སྤྱོད་ཅི་ཤིང་རྣམས་བསྐྱམས་
 ཏེ་རི་རྒྱང་གསེར་མདོག་ཏུ་ཆགས་པ། དགུན་གྱི་དུས་སྤྱོད་གང་ལྷགས་ཆེ་བས་ཆུ་བོ་ཐམས་ཅད་དར་
 གྱི་སྤྱབས་སྤྱོད་འཐུམས་པ། རི་རྒྱང་ཐམས་ཅད་ཁ་བའི་རུལ་གྱིས་ཁེངས་ཏེ་དཀར་སང་སང་དུ་འཁྱར་
 བ། དབྱིད་གྱི་དུས་སྤྱོད་སྤོ་ལོ་རྒྱུང་བ་ཟད་ཅིང་གསར་བ་མ་སྤྱོད་པ་རི་ཐང་ཐམས་ཅད་ནག་པོར་
 ཆགས་པ་བཅས་དུས་བཞིའི་རྣམ་འཁྱར་ཏྲ་ཅང་གསལ་བ་སྟེ། དགོ་སྤྱོད་དང་། སྤོར་ཅི།
 རྩག་ཆུ། ཆུ་དམར་ལེབ། མཚོ་སྤོན་པོའི་ཉེན་སྲིབ། མ་སྤོད། མགོ་ལོག་ གསེར་ཐར་
 སོགས་གྱི་ས་ཆ་རྣམས་རེད། ཡུལ་འདི་དག་གསོ་རིག་གཞུང་དུ་དང་ཅན་གང་བ་རྒྱང་གི་ཡུལ་ཞེས་
 བ་དེ་ཤས་ཆེ་བ་ཙམ་ཡིན།

སྤོ་བྱང་གཉིས་གྱི་དཀྱིལ་དང་པོར་ཤར་མཐའ་ནས་རྩབ་མཐའི་བར་གྱི་ཡུལ་གྱ་དེ་དག་པལ་
 ཆོར་རོང་མ་འབྲོག་གི་ས་ཁུལ་ཏེ། ཞིང་ལས་གྱི་ཐོན་སྤྱོད་ཅུང་ཟད་དར་ལ། ཕྱགས་ལས་ཀྱང་
 ཅུང་ཟད་དར་བ། རོང་འབྲོག་གཉིས་ཀའི་ས་ཆ་ཡོད་པ་སྟེ། ཏུ་ཐོག་ ཏུ་མདའ། ཆབ་
 མདོ། སྤེ་དགོ། མེ་ཉག་ རྒྱལ་རོང་། བསང་ལོག་ ཆབ་ཆ་སོགས་གྱི་ས་ཁུལ་རྣམས་ཡིན་
 ལ། ཡུལ་འདི་དག་གསོ་རིག་གཞུང་དུ་བསྤྲོན་པའི་སྤྲོས་ས་ཆ་གསུང་ཆེ་བ་མཁྱིས་པའི་ཡུལ་ཞེས་བ་
 དེ་ཤས་ཆེ་བ་ཙམ་ཡིན།

དེ་ལྟར་བོད་གྱི་ས་ཁམས་ཆགས་ཚུལ་དང་ས་མཚམས། སྤོག་ཆགས་དང་སྤྱོད་དོས་འབྱུང་
 ཚུལ་སོགས་གནའ་རབས་མཁས་པ་རྣམས་གྱིས་གསལ་བོར་གསུངས་ཡོད་དེ། 《མཁས་པའི་དགའ་
 སྤོན་》 ལས།

མཚོ་དེ་འཁོལ་བ་ཞི་ཞིང་རབ་ཏུ་བསེལ། །
 ཀོང་གི་ཆུ་བརྒྱུ་ཅེས་བྱའི་ཐོམས་བྱེ་བས། །
 ཏུ་བཞི་ཆུ་ཡིས་གང་བ་དེ་ཏུ་ཐིམ། །
 ཆུ་གཞན་དག་ཀྱང་དེ་ལྟར་ཐིམ་པ་ཡིས། །
 བོད་ཁམས་ཡུལ་གྱི་རྣམ་པ་གསལ་བོར་དོད། །
 མངའ་རིས་སྒོར་གསུམ་ཤ་རྒྱང་རི་དྲགས་སྤྱིང་། །
 བར་གྱི་ཏུ་བཞི་སྤྲོག་གཟིག་གཅན་གཟན་སྤྱིང་། །

སྤང་གི་སྤང་དུག་འདབ་ཆགས་བྱ་ཡི་སྤང་། །

ཞེས་དང་། རྟག་ཚང་དཔལ་འབྱོར་བཟང་པོའི་《རྒྱ་བོད་ཡིག་ཚང་》ལས། ཤར་རྒྱ་ནག་དང་། ཁྱི་བརྟན། རྩོམ་རྒྱ་གར་དང་ཁ་ཆེ། རུབ་ན་རྟག་སྤེ་དང་གཟིག་འཕམ་གཉིས། བྱང་ན་ཁྲོམ་དང་གོ་སར་གཉིས། དབུས་ན་བོད་ཡུལ་གངས་ཀྱི་ར་བ་དགུ་ཟེར་ཏེ། འཛམ་བུ་སྤྱང་གི་ས་ཚད་ཀྱི་ལྗོངས། བོད་གངས་ཅན་འདི་ཡིན་པར་འདོད་པ་ནི། ས་མཐོ། རི་མང་། གངས་ཆགས་མུ་བོ་ཐམས་ཅད་འདི་ནས་ཕྱིར་མཐའ་རྣམས་ལ་འབབ་པའི་ཕྱིར་འདི་ཉིད་སའི་དབུས་ལྗོངས་པའི་ན་པར་འདོད་དོ། ། འཛམ་བུ་སྤྱང་ན་ཕྱིར་གྱིས་རྒྱལ་ཁམས་ཆེ་ཆུང་བཅུ་གསུམ་ཡོད་པའི་མིང་ངེས་ཅན་གྱི་འཛིན་པ་ལྟ་ནི། རྒྱ་གར་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་ཁམས། རྒྱ་ནག་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་ཁམས། རྟག་གཟིག་ནོར་གྱི་རྒྱལ་ཁམས། ཁྲོམ་གོ་སར་དམག་གི་རྒྱལ་ཁམས། བོད་ཡུལ་ཁ་བ་ཅན་གྱི་རྒྱལ་ཁམས་དང་ལྟོ། ཞེས་དང་། ཡང་དེ་ཉིད་ལས།

བོད་ཁ་བ་ཅན་གྱི་རྒྱལ་ཁམས་དང་། ཕྱོགས་བཞིའི་རྒྱལ་ཁམས་ཀྱི་ས་མཚམས་ན། སྤང་པས་བཀོད་པའི་རྩོམ་ཆེན་པོ་བཞི་ཡོད་དེ། ཤར་ཕྱོགས་རྒྱ་ནག་པོ་དང་། བོད་ཀྱི་ས་མཚམས་ན། ཤ་ཕུད་གངས་དཀར་ལྷའི་ཡུལ་དུ། འདྲོན་བུ་དུང་གི་རྩོམ་བཅུ་གསུམ་པ་ཡན་ཆད། རྩོམ་ཕྱོགས་རྒྱ་དཀར་པོ་དང་། བོད་ཀྱི་ས་མཚམས་སྤྱུག་མ་བུ་ཁུར་སྤོང་གི་ཡུལ་དུ། མཐེང་ཁུན་གཡུའི་རྩོམ་བཅུ་གསུམ་པ་ཆུན་ཆད། རུབ་ཕྱོགས་རྟག་གཟིག་དང་། བོད་ཀྱི་ས་མཚམས་རྒྱ་ཁ་རྒྱ་གཅིག་ལྷའི་ཡུལ་དུ། ཤ་ཆེ་དབུལ་གྱི་རྩོམ་བཅུ་གསུམ་པ་ཡན་ཆད། བྱང་ཕྱོགས་ཁྲོམ་གོ་སར་དང་། བོད་ཀྱི་ས་མཚམས་ལ་མའི་ལུ་གུ་སྤོང་གི་ཡུལ་དུ། ར་རྒྱ་གསེར་གྱི་རྩོམ་བཅུ་གསུམ་པ་ཆུན་ཆད། དེ་རྣམས་བོད་གངས་ཅན་གྱི་རྒྱལ་ཁམས་སུ་གཏོགས་པའི་ས་ཚད་ཡིན་ཅིང་། རྩོམ་ཆེན་གྱི་དཔངས་ལ། གཞུ་འདོམ་བརྒྱད་ཅུ་རེ་དང་ཞིང་ཕྱོགས་རེ་ལ་གཞུ་འདོམ་ཉེ་ཤུ་རེ། རྩོང་ན་རྒྱ་ཕིབས་དང་བཅས་པ་ཡོད་དོ་ཟེར་རོ།

དེང་དུས་ས་གཤིས་རིག་པའི་སློབ་པ་ཤར་ན། བོད་ཀྱི་ཡུལ་དབུས་ལྷ་ས་ནི་ཤར་ཐིག་91དང་བྱང་ཐིག་30ཡི་འཕྲད་མཚམས་སུ་གནས་ཡོད་ཅིང་། ཤར་རུབ་གཉིས་ཀྱི་མཐའ་དེ་ཤར་ཐིག་78དང་105ཡི་བར་དུ་གནས་པ་དང་། རྩོམ་བྱང་གཉིས་ཀྱི་མཐའ་དེ་བྱང་ཐིག་26ནས་39བར་གནས་ཡོད།

བོད་ལ་ཡུལ་གྱུ་ཆེན་པོ་གསུམ་ཡོད་པ་ནི། རྩོད་མངའ་རིས་བསྐྱར་གསུམ། གངས་དང་གཡའི་ར་བ་རྩིང་དང་འབྲུ་བ་ལ། ཡུལ་གྱུ་ཆེན་པོ་གཅིག་སྤང་ལྷ་རེ་ཕུགས་དུག་ནགས་དང་ནའི་རྩོངས། ཞིང་དང་འབྲུ་བ་ལ་ཡུལ་གྱུ་ཆེན་པོ་གཅིག་བར་དུ་དབུས་གཅིང་རུ་བཞི། བྲག་དང་ཆུ་འཐབ་ས། ཡུར་བ་འབྲུ་ལ་ཡུལ་གྱུ་ཆེན་པོ་གཅིག་སྤེ། དེ་གསུམ་མོ། ། ཞེས་པ་སོགས་པ་རྣམས་དང་། གཞན་ཡང་《ཆོས་འབྱུང་མེ་ཏྲག་སྤྱིང་པོ་སྤྱང་ཆེ་བཅུད་》ལས། བོད་ཁམས་གསུམ་སྤྱིང་དགུ་བྱ་བ་ན། རིན་པོ་ཆེ་འོད་ཀྱི་སྤྱིང་དཀར་པོ། རྩོད་ཁམས་གསུམ་གངས་དང་གཡའི་ར་བ་རྩིང་འབྲུ་བ་ན། ཤ་བ་དང་དགོ་བ་ལ་སོགས་པ་རི་དྲགས་ཀྱི་ཡུལ་འཛིན། རུ་བཞི་སོག་ཁའི་སྤྱིང་སྤྱང་པ། བར་ཁམས་གསུམ་བྲག་དང་སྤང་གི་གཤོང་ཡུ་བ་འབྲུ་བ་ན། སྤེ་དང་བྲག་སྤོན་ལ་སོགས་པ་གནས། མ་བྱ་འོད་ཀྱི་སྤྱིང་སྤྱང་པ། རྩོད་ཁམས་གསུམ་ནགས་ཀྱི་རྩོངས་ཞིང་དང་འབྲུ་བ་ན། རྩོང་པོ་ཆེ་དང་འདབ་ཆགས་ལ་སོགས་པ་ལས། འགྲོ་བ་མི་བྱ་བ་གཅིག་ཀྱང་མེད།

《བོད་སྐད་ཀྱི་འབྲུག་པ་ལྟ་བུ་ལྟོས་པ་ལྟར་། གནའ་རྒྱུ་ལ་དབྱེད་པ་ལྟར་ན།
 ཉིང་ཁྱི་ནས་ཐོན་པའི་མི་རྩལ་གྱི་དུས་ཚོད་ནི་ཉ་ལམ་ལོ་ངོ་ལྔ་སྟོང་ནས་བརྒྱད་སྟོང་བར་དང་།
 ཁ་རྩབ་གྱི་གནའ་ལྷུ་ལོ་ངོ་བཞི་སྟོང་བདུན་བརྒྱ་ཡས་མས་ཤིག་གི་ཡིན་པར་གསལ་བས་འདི་
 དག་ཚང་མས་བོད་སྐད་ཀྱི་མཐོ་འདྲིའི་ལྷུ་ལྟར་འགྲུབ་འགྲོ་བ་མི་ཡི་རིགས་བྱུང་ཞིང་རིགས་རྒྱུད་
 ཚད་མེད་ཐོག་ཁོ་ཚོ་ནི་དེང་སང་གི་བོད་རིགས་འདིའི་མེས་པོ་ཡིན་པའི་ར་སྟོང་རྩ་ལྔ་བྱས་ཡོད།
 ད་ལྟར་ཤེས་རྟོགས་བྱུང་བའི་རིག་གནས་གྱི་གནའ་ལྷུ་གཙོ་ཆེ་བའི་གྲས་འགའ་ཞིག་དཔེར་ན་རྩེ་
 གདོང་དང་། ལྷ་ས། ཉིང་ཁྱི། མེ་རྟོག་བཅས་ཀྱི་ས་ཁམས་ཆགས་ཚུལ་ཐད་ནས་བལྟས་ན།
 དེ་དག་ཚང་མ་ཡར་ལྷུང་གཙང་པོའི་རྒྱ་རྒྱུན་འབབ་ལུལ་དུ་གནས་ཡོད་པས། ཡིག་རྩལ་དེ་དང་།
 དེ་སྤེལ་མེ་གཙང་པོས་གནའ་བོའི་པ་བས་ལུན་མི་རིགས་སྐྱེད་སྤྱིང་བྱེད་ཐུབ་པ་དང་། རྒྱ་བོ་གང་
 གས་གནའ་བོའི་རྒྱ་གར་གྱི་མི་རིགས་སྐྱེད་སྤྱིང་བྱེད་ཐུབ་པ། མ་ཆུས་དུ་ཤ་(རྒྱ་རིགས་)མི་རིགས་སྐྱེད་
 སྤྱིང་བྱེད་ཐུབ་པ་བཅས་ཡིན་ན། ཡར་ལྷུང་གཙང་པོས་གནའ་བོའི་བོད་ཀྱི་མི་རིགས་སྐྱེད་སྤྱིང་བྱེད་
 མི་ཐུབ་པ་གང་ཡིད་དམ། ང་ཚོས་དེང་སང་གི་བོད་རིགས་དང་གནའ་བོའི་བོད་རིགས་བར་གྱི་
 འབྲེལ་བའི་ཐོག་ནས་བོད་རིགས་ཀྱི་མེས་པོ་ནི་བོད་རང་གི་ས་ཆ་ནས་བྱུང་བ་ཞིག་ལས་སྤྱི་ཕྱགས་
 ནས་ཡོང་བ་མ་ཡིན་པའི་ར་སྟོང་གོམ་གང་མདུན་སྟོན་གྱིས་བྱ་བར་འདོད་ཅེས་གསུངས་པ་ནི་དོན་
 ལ་གནས་པ་ཞིག་རེད།

གནའ་རབས་བོད་ཀྱི་དག་རྒྱུན་དང་ཚད་ལྡན་གྱི་ཡིག་ཚང་དག་དུ་གསལ་བ་ལྟར་ན།
 ཡར་ལྷུང་གཙང་པོའི་ཉེ་འགམ་སྟོ་ཁ་ཅིང་ཐང་ཁུལ་གྱི་མགོན་པོ་རིའི་བྲག་ཕྱག་དུ་གནས་བཅས་ཏེ་
 འཛོ་བ་སྟོང་པ་ལས་རིམ་བཞིན་མི་རྩ་འགྱུར་ཏེ་དེང་དུས་ཀྱི་བོད་མི་འདི་བྱུང་། ལྷ་བས་དེའི་མི་
 རྣམས་ལ་དཔོན་གཡོག་གི་གཤམ་རིམ་དང་། ས་ཁོངས་དང་སྡེ་རིས་ཀྱི་ཁྱད་པར། ལུ་རུ་དང་
 གཉེན་ཉེའི་ཐ་སྟངས། རང་སྡེ་དང་དག་སྡེའི་ཆགས་སྤང་། སྤོང་དང་ཁྱིམ་ཚང་གི་རྣམ་པ་གང་
 ཡང་མེད་པར་མི་ཐམས་ཅད་ཐོབ་ཐང་འདྲ་མཉམ་གི་སྟོན་ནས། བརྒྱ་ཚོ་ཁ་ཤས་ཁྱུ་ཤིག་རེ་བྱས་ཏེ་རི་
 པོའི་ཞོལ་དང་། རྒྱ་མཚོའི་འགམ། རྣམས་ལྷུང་གི་ཁྲོད་སྟགས་སུ་ཉལ་སྟེ་དབྱུག་པ་དང་རྩོ་གི་
 ཅམ་གྱི་ལག་ཆ་ལ་བརྟེན་ནས་རི་དྲགས་རྩོད་པ་དང་། ཤིང་འབྲས་ཟ་ཞིང་ཤིང་ལོ་གྲོན་པ་སྟགས་
 ཀྱི་འཛོ་བ་རོལ་བཞིན་ཡོད་ལ། རྩེས་སུ་ཅི་ཤིང་གི་འབྲས་བུ་དང་ཉེ་འཁོར་གྱི་སྟོ་ཚོད་དག་གིས་
 འཛོ་བའི་དགོས་མཁོ་སྟོང་མི་ཐུབ་པར་བརྟེན་ཡར་ལྷུང་གཙང་པོའི་བརྒྱུད་ཀྱི་ཚོ་དང་ས་ཁུལ་དུ་ས་
 ཞིང་རྒྱ་འདེབས་ཀྱི་ལས་ཀའི་འགོ་ཚུགས་ཏེ་བྱ་ཆ་ཕྱི་མ་རྣམས་ལ་སོ་ནམ་གྱི་ལས་ཀ་བསྐྱབས་པ་ཡིན་
 ཏེ། དམངས་ཁྲོད་ཀྱི་དག་རྒྱུན་དུ་འདྲེས་ལ་སྤྱོད་པ་ཡར་ལྷུང་། ཞིང་ལ་སྤྱོད་པ་ཚོ་དང་ཞེས་ཡོངས་
 སུ་གྲགས་པ་བཞིན་ནོ།

གཉིས། ཐུན་མོང་གི་ཐོན་སྐྱེད་དང་འཛོ་བ་སྟོང་ཚུལ་

དེ་ལྟར་བསྐལ་པ་ལ་ཐོག་གི་སྤྱི་ཚོགས་ཀྱི་འཛོ་བ་དེ་ལོ་གངས་འབྲུམ་ཕྱག་མང་པོ་བརྒྱུད་
 ནས་དུས་ལུན་རིང་པོར་དཀའ་སྤྱད་ཀྱི་དལ་ཚུལ་བྱས་ཏེ་རང་བྱུང་ཁམས་དང་འཐབ་ཚིད་བྱས་པའི་
 ཉམས་སྤྱོད་མང་པོ་ཞིག་བསགས་ཡོད་པར་བརྟེན། རིམ་བཞིན་ཐབས་ཤེས་དང་ལག་རྩལ་ལ་ཡར་
 རྒྱས་ཐོབ་སྟེ་རྩོ་ཆས་དང་། ཤིང་གི་ལོ་བྱུད་རིགས་མི་འདྲ་བ་མངོས་ཆ་དང་ལྡན་པ་མང་པོ་
 གསར་བཙོ་ཤེས་པར་མ་ཟད། རུས་གྱི་དང་རུས་ཁབ་སྟགས་བཅས་ནས་རུས་ཆས་བེད་སྤྱོད་བྱེད་

ཐུ་བྱུང་གདལ་དུ་བྱིན་ཡོད།

སྐབས་དེར་ཆར་རྒྱུང་དང་། གངས་ཐན་སོགས་འགོག་པའི་ཐབས་སུ་ཤིང་གི་སྦྱིལ་བུ་བཟོ་
བ་དང་། བྲག་ཕྱག་ལ་གནས་བཅའ་བ་སོགས་ཐམས་ཅད་ལྟན་ཅིག་དུ་འཛོགས་ནས་འཆོ་བ་སྦྱེལ་
གྱིན་ཡོད་ལ། སོ་མོ་དང་ལོ་གངས་ལ་བརྟེན་ནས་ལས་བཞོས་བྱས་ཏེ། སོ་རྣམས་སྤྱོད་མོང་གིས་
རི་དྲགས་རྩོན་པ་དང་། མོ་རྣམས་སྤྱོད་མོང་གིས་རང་བྱུང་གི་སྤོ་ཆོད་འབྲུ་བ། གན་པོ་རྣམས་
ཀྱིས་ཁྱེད་རྣམས་སྟོར་སྟོང་བྱེད་པ་བཅས་ཀྱི་ལས་ཀ་བྱེད་གྱིན་ཡོད། དེ་ལྟར་རིམ་བཞིན་བསམ་སྒྲོ་
དང་ལག་ཚུལ་འཕེལ་རྒྱས་གསར་པ་ཞིག་གི་དུས་རབས་སུ་སླེབས་ཏེ་དོ་ཆས་རྣམས་འཇམ་བཟར་
བྱེད་ཅིང་། ལྷ་རེ་དང་། འཛོམ་། ལྷེད་སོགས་ཀྱི་གཟུགས་སུ་བཅས་ཏེ། བྲག་པ་ཕྱག་ནས་
ཤིང་གི་ཡུ་བ་སྤྲད་དེ་བེད་སྤྱོད་བྱས་ཡོད་འདུག གཙུབས་ཤིང་ལ་བརྟེན་ནས་མེ་སྤར་ཏེ་བཟའ་ཆས་
རྣམས་བཅོ་བཟེག་བྱེད་ཤིས་པ་སོགས་འཆོ་བའི་ཁ་སྤྲབས་ལ་ཡར་རྒྱས་ཞེ་དྲག་བྱིན་པ་དང་དུས་
མཚུངས་མི་རྣམས་ཀྱིས་རི་དྲགས་རྩོན་པའི་སྐབས་སུ་རི་དྲགས་འགའ་ཞིག་སྒོ་ཕྱགས་སུ་བཀྲུག་པ་རྟ་
དང་། ར། ལྷག་ རྩོག་རྣམས་ཡིན་ལ་དེ་དག་བདག་སྟོང་བྱས་པ་ནས་བཟུང་བསྐལ་པ་ཡ་
ཐོག་གི་འབྲོག་ལས་ཀྱི་འགོ་ཚུགས་པ་དང་། སྒྲི་དངོས་རྣམས་ཀྱི་ཆོས་ཉིད་རགས་རིམ་ཅམ་རྟོགས་
ཤིང་ས་བོན་བཏབ་སྟེ་ལོ་རྟོག་སྤྱད་ལེན་བྱེད་ཤིས་པ་ནས་བཟུང་བསྐལ་པ་ཡ་ཐོག་གི་ཁིང་ལས་ཀྱི་
འགོ་ཚུགས། ཁིང་འབྲོག་ལས་སྒོ་དར་འཕེལ་བྱུང་བ་དང་མི་རྣམས་ཀྱི་འཆོ་བ་ལ་ལེགས་བཅས་ཆེན་
པོ་བྱུང་བར་མ་ཟད། ཐོན་རྫས་ཀྱི་ལྷག་མ་གསོག་འཛོག་བྱས་པས་རིམ་བཞིན་དབུལ་ཕྱག་གི་རྣམ་པ་
བྱུང་སྟབས། དཔོན་གཡོག་དང་གཤམ་རིམ་གྱི་བྱུང་པར་ཡང་བྱུང་སྟེ་རྟག་པར་པན་ཚུན་རྟུན་རྟག་
དང་གཡུལ་འབྲུག་གི་ཚོད་པ་བྱུང་སྟེ་སྤྱོད་མོང་ཅན་གྱི་བསྐལ་པ་ཡ་ཐོག་གི་འཆོ་བ་དེ། ཚོད་ལྔན་
གྱི་དུས་རབས་ནང་དུ་སྤྱུང་བའི་འགོ་ཚུགས།

གསུམ། བོད་མིའི་རུས་གྲས་ཚུལ།

ལྷག་ཆར་རྩོད་པ་དཔལ་འབྱོར་བཟང་པོའི་《རྒྱ་བོད་ཡིག་ཆར་》དང་། དཔལ་པོ་གཙུག་
ལག་ཐེང་བའི་《ཆོས་འབྱུང་མཐུན་པའི་དགའ་སྟོན་》 འབྲུ་བཀྲ་ཤིས་རྒྱ་མཆོའི་《རུས་མཛོད་པད་
དཀར་སྦྱེད་ཆོལ་》 བཅས་དང་། གཞན་ཡང་འབྱུང་ཅིས་ཀྱི་གཞུང་རྣམས་སུ་འཁོད་པའི་བོད་ཀྱི་
རུས་ཆོན་གྲས་ཚུལ་སྟོར་གྱི་སྟོང་དོན་རྣམས་མདོར་བསྡུས་ནས་བཤད་ན། བསྐལ་པ་ཡ་ཐོག་སྤྱོད་
མོང་གི་འཆོ་བ་སྦྱོད་པའི་དུས་མཚུག་ཅམ་ལ། ཐོན་རྫས་ཀྱི་ལྷག་མ་གསོག་འཛོག་བྱེད་སྒོལ་བྱུང་
བའི་རྒྱུ་གྱིས་མི་རྣམས་པན་ཚུན་མ་མཐུན་པར་ས་ཆ་སོ་སོར་གྲུས་པ་ལས་སྒྲི་འབྲུ་སྒྲོ་བཞི་ཞེས་
པའི་རྩ་བའི་རུས་ཆེན་བཞི་པོའི་དབྱེ་སྒོལ་འདི་བྱུང་ཡོད། ཡིན་ནའང་འདི་ལ་བཟངས་ཚུལ་མི་
འདྲ་བ་དང་། ཡི་གེ་འབྲི་སྟངས་མི་འདྲ་བ་ཡོད་པ། དང་པོ་བཟངས་ཚུལ་མི་འདྲ་བ་ནི་སྒྲི་འབྲུ་
སྒྲོ་བཞི་ལ། སེ་རྒྱ་སྒོང་སྟོང་བཞི་བཟངས་སྒོལ་ཡོད་ཀྱང་སེ་དང་བྱུང་དང་ རྒྱ་རྣམས་རུས་ཆོན་
གཅིག་རྒྱ་དང་། རྒྱ་རྣམས་རུས་ཆོན་གཅིག་ སྟོང་དང་། འབྲུ་ཞེས་པ་རུས་ཆོན་གཅིག་ཡིན་
སྟབས་དོན་དུ་རུས་ཆོན་བཞི་རུ་མ་འདུས་པ་མེད།

གཉིས་པ་ཡི་གེ་འབྲི་ཚུལ་མི་འདྲ་བ་ནི། སྟོང་དང་གདོང་གཉིས། བསེ་དང་སེ་གཉིས།
སྒྲི་དང་དབྲ་གཉིས། འབྲུ་དང་འབྲུ་གཉིས། རྒྱ་དང་དཔྱ་གཉིས། རྒྱ་དང་སྒྲི་གཉིས་བཅས་

བྱང་ཡོད་པ་འདི་དག་དོན་གཅིག་ཏུ་སྒྲུང་། བྱུང་བྱེད་ཡིག་ཚང་ཆེན་མོ་ལས། དེའང་སྒྲོན་དང་
 བོ། ཡུལ་དམའ་ཁ་ཤུལ་གཡལ་ཁུར་གྱི་གོང་ཁ་བྱ་བར། སྤྱི་པའི་རྒྱལ་བྱ་ཐིང་གི་ཞེས་པ་ལ།
 བྱ་གསུམ་བྱང་བ། རྒྱ་བོད་ཉོར་གསུམ་དུ་གྱེས་པའི། བོད་མི་ཁྲི་དོ་ཆེན་པོ་བྱ་བ་དེ་ལ། བྱ་
 རྒྱལ་བྱང་བ་ནི། དབང་འབྱུང་ཕྱོད་གསུམ་སྒྲ་དང་བཞི། ། རྩ་བོ་དབས་བདེའ་གཉིས་དང་རྒྱལ།
 བོད་ཀྱི་མི་རྒྱུད་རྒྱལ་བོ་དེས། ། དམའ་ཁ་ཤུ་རས་འདེབས་སྟག་པ་དེར། ། བོད་མི་གསུམ་བྱ་རྒྱལ་
 ས་བགོས་བྱས། ། ཕྱོད་གིས་པ་མ་ལེ་པང་ཐོབ། ། དབང་ཡིས་དབང་མོ་རབ་བཀྲ་ཐོབ། ། འབྱུ་
 ཡིས་འབྱུ་མོ་ཐོམ་ཐོམ་ཐོབ། ། སྒྲ་ཡི་སྒྲར་མ་མེ་པོ་ཐོབ། ། དབས་བདེས་རྒྱ་བོད་ས་མཆོམས་
 ལ། ། མཆོམས་ཀྱི་མདའ་དར་གོང་མ་བཟུང་། ། ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་ན།

1. **ཕུ་བོ་ཕྱོད་གི་རྒྱུད་པ་དང་མངའ་ཁོངས་ནི།** བོད་མི་ཁྲི་དོ་ཆེན་པོ་བྱ་བ་དེའི་ཆུང་མ་རྣམས་ལ་
 རིམ་བཞིན་བྱ་རྒྱལ་ཏུ་སྒྱེས་པ་དེ་དག་ནང་མ་འཆམས་པའི་སྐབས་སུ། ཡབ་ཁྲི་དོ་བཅན་པོས་
 དམའ་ཁ་ཤུ་རབས་འདེབས་ཞེས་པའི་ས་ཆ་དེར་བོས་ནས་ས་བགོས་བྱས་པ་ལ་ཕུ་བོ་ཕྱོད་ལ་པ་མ་ལེ་
 པང་ཞེས་པའི་ས་ཆ་དེ་ཐོབ། དེའི་མངའ་ཁོངས་སུ་ཆགས་པའི་མི་རྒྱུད་ལ་ཕུ་བོ་ཕྱོད་གི་རྩས་རྒྱུད་
 ཅེས་ཟེར། དེ་ཡང་ཕུ་བོ་ཕྱོད་གིས་བཟུང་བའི་ཡུལ་ནི་《རུས་མཛོད་》ལས་གསལ་བ་ལྟར་ན། མི་
 ཉག་གི་ཡུལ་ཏེ་ཁམས་ཀྱི་ཤར་རྩོ་གཉིས་སུ་གནས་པའི་ཡུལ་གྱི་འདི་དག་ལ་ཟེར། དེ་ལ་དབྱེ་བ་
 དཀར་བོ་ཕྱོད་དང་། རྟག་བོ་ཕྱོད་། ཁྲ་བོ་ཕྱོད་། རྒྱལ་བོ་ཕྱོད་སོགས་ཡོད་པར་གྲགས་ལ།
 《རྒྱ་བོད་ཡིག་ཚང་ཆེན་མོ་》 ལྟར་ན།

ཕུ་བོ་ཕྱོད་ལ་མཆེད་རྒྱལ་ཡོད། །
 རྩོད་ན་སྤྱ་ཚབ་འབྲིང་ཡས་གཉིས། །
 བར་ན་རོ་འཛོར་རག་ཤི་གཉིས། །
 སྤང་ན་མི་ཉག་གྱི་ཐན་གཉིས། །
 ཆེ་རྒྱལ་མཆོན་ན་བཅུན་རྒྱལ་སྤེ། །
 བེ་རི་འ་མདོ་དང་སྤྱིང་པ་གཉིས། །
 རོ་འཛོར་ལ་ཕུ་བོ་དང་མདའ་པ་གཉིས། །
 གྱི་ཐན་ལ་རྒྱས་བསྐྱས་ཆེ་ཆུང་གཉིས། །

ཞེས་གསལ་བ་ལྟར། མཆེད་རྒྱལ་གི་ཁྱབ་པའི་ཡུལ་ནི། སྤྱ་ཚབ་དང་། འབྲིང་ཡས།
 རོ་འཛོར། རག་ཤི། མི་ཉག་གྱི་ཐན་བཅས་ཀྱི་ཡུལ་རྣམས་ཡིན་པ་དང་། བཅུན་རྒྱལ་གི་
 ཁྱབ་ཡུལ་བེ་རི་འ་མདོ། སྤྱིང་པ། ཕུ་བོ། མདའ་པ། གྱི་ཐན་རྒྱས་པ། གྱི་ཐན་བསྐྱས་པ་
 བཅས་ཀྱི་ས་ཆ་རྣམས་ཡིན་ལ། ས་ཆ་འདི་དག་གཙོ་བོ་མདོ་ཁམས་རྩོད་སྤང་གྱི་ཡུལ་གྱི་རྣམས་ལ་
 ཟེར་གྱིན་ཡོད་དེ། 《འབྲུང་ཅིས་ཉེར་མཁོ་བྱམ་བཟང་》 ལས།
 ཡང་ན་མདོ་ཁམས་སྤང་འདི་ནི། །

¹ རྩོམ་པ་པོའི་མཆན། དེང་དུས་རྒྱ་ཟེར་བ་རྒྱ་དཀར་ནག་གཉིས་པོ་གང་ཅུང་ཞིག་ལ་ངོས་བཟུང་བ་དང་། ཉོར་ཟེར་ཆད་
 སོག་པོ་ལ་ངོས་བཟུང་བ་ནི་བོད་ཀྱི་ལོ་རྒྱུས་ཡིག་ཚགས་ལ་ཞིབ་ཏུ་མ་བཞག་པའི་སྒྲོན་དུ་སྒྲུང་། འདིར་རྒྱ་བོད་ཉོར་གསུམ་ཟེར་
 བ་ནི་རྒྱལ་བོ་གཉའ་ཁྲི་བཅན་པོའི་གོང་དུ་བྱང་བའི་བོད་འདིར་རྒྱལ་ཕན་སེལ་མ་བཅུ་གཉིས་ལས་རྒྱ་དང་ཉོར་ཟེར་བ་ཡོད་པ་
 འདི་དག་ནི་དེང་དུས་མངའ་རིས་ས་ཁྲུལ་གངས་ཏི་སའི་ཉེ་སྤོར་དུ་གནས་པའི་རྒྱལ་ཕན་དག་གི་མི་ཡིན་པ་བོན་གྱི་དཔེ་རྙིང་
 དག་ལས་གསལ། དེས་ན་འདིར་གསལ་རྒྱ་བོད་ཉོར་གསུམ་ནི་རྩོད་ཕྱོགས་ཀྱི་ཕྱོད་དག་གི་མིང་ཡིན་པར་ཤེས་དགོས།

གདོང་ནི་ས་ཁམས་ཤ་བ་ལྷ། །
 འབྲུ་ནི་ཁྱ་ཁམས་གཡག་ལ་ལྷ། །
 ལྷ་ནི་ལྷགས་ཁམས་རྒྱང་ལ་ལྷ། །
 ལྷོ་ནི་མེ་ཁམས་ར་ལ་ལྷ། །
 ལྷ་ནི་ཤིང་ཁམས་ལྷག་ལ་ལྷ། །
 རྩས་པ་གཙང་མར་མ་ཤེས་ན། །
 དེ་ཡང་གདོང་ལ་བསྐྱུ་ཞེས་ཟེར། །
 འོན་ཀྱང་མཁྱེན་ལྡན་རྣམས་ཀྱིས་དཔྱད། །

ཅེས་མདོ་ཁམས་སྟོང་སྟོང་དུ་གནས་པའི་མི་རིགས་འདི་དག་སོ་སོའི་སྟོང་པ་དང་།

གཤིས་ཀ་བཅས་ལ་བརྟགས་ནས་རིགས་རྩས་གང་ཡིན་ཞེས་ཏུ་དཔྱད་དགོས་ཀྱང་། གལ་སྲིད་
 གསལ་པོར་མ་རྟོགས་པ་ཡིན་ན། གདོང་གི་ཁོངས་སུ་བསྐྱུ་ཆོག་སྟེ། མདོ་ཁམས་ཕྱོགས་ཀྱི་མི་
 རྣམས་པལ་ཆེར་གདོང་གི་རྩས་རྒྱུད་ཡིན་པས་ན་དེ་ལྟར་དུ་ངོས་འཛིན་བྱེད་ཆོག་ཅེས་བཞུག་ཡོད་པ་
 དང་། གཞན་ཡང་རྩས་མཛོད་ཀྱི་ཡིག་ཚང་རྣམས་སུ་སྟོང་གི་ང་ཆེན་བཅོ་བརྒྱད། ཆ་ཆེན་བཅོ་
 བརྒྱད། རྩལ་ཆེན་བཅོ་བརྒྱད་སོགས་སུ་འཁོད་ཡོད་པ་དེ་དག་ལས། སྟོང་གི་རྩས་ཆེན་བཅོ་
 བརྒྱད་ནི། ཡབ་སྟོང་ཆེན་པོ་སྟོས་ངོ་ཡིན། དེ་ལས་རྩས་རིགས་བཅོ་བརྒྱད་བྱུང་། ཅོག་དང་
 ཅོག་ཅེ་ཅོག་རོ་གསུམ། སྟོང་གི་ཁོང་དང་འདྲ་བའི་བྱ་གསུམ་ཡིན། འབྲོང་དང་ཁྲུང་པོ་རྩ་བ་
 གསུམ། དཔལ་བའི་མིག་དང་འདྲ་བའི་བྱ་གསུམ་ཡིན། འབྲིང་དང་ལྷ་ལྷང་ལྷ་ཅེ་གསུམ། ལག་
 པ་གཡས་དང་འདྲ་བའི་བྱ་གསུམ་ཡིན། བྲང་དང་དགོས་པ་ཁྱ་ན་གསུམ། ལག་པ་གཡོན་དང་
 འདྲ་བའི་བྱ་གསུམ་ཡིན། ཉ་དང་ཆེ་སྤང་ལུ་ནག་གསུམ། ལུས་དང་ཁོག་པ་དང་འདྲ་བའི་བྱ་
 གསུམ་ཡིན། རྟིང་དང་པོ་གོང་ཐག་བཟང་གསུམ། ཁོག་པའི་རྟིང་དང་འདྲ་བའི་བྱ་གསུམ་
 ཡིན་ཞེས་དང་།

སྟོང་གི་ཆ་ཆེན་བཅོ་བརྒྱད་ནི། ཕྱག་ཚ། རྩྭ་ཚ། མགོ་ཚ། སྤྱ་ཚ། ཏྲ་ཚ།
 གཡི་ཚ། ཟངས་ཚ། རེབ་ཚ། དཔལ་ཚ། རྒྱང་ཚ། གཙན་ཚ། རྩམ་ཚ། གཤེན་ཚ།
 ཆར་ཚ། བྲག་ཚ། ཉ་ཚ། རྒྱ་ཚ་རྣམས་ཡིན།

སྟོང་གི་ལྷ་ཆེན་བཅོ་བརྒྱད་ནི། སྟོན་ལྷ། ཡུལ་ལྷ། བདུད་ལྷ། རྟག་ལྷ།
 བན་ལྷ། དཔལ་ལྷ། ཆོས་ལྷ། བན་ལྷ། མགོན་ལྷ། ཕྱག་ལྷ། དཔལ་
 ལྷ། རྒྱ་ལྷ། རི་ལྷ། ཉན་ལྷ། བྱི་ལྷ། འོ་ལྷ། འགོ་ལྷ། ཡབ་ལྷ། ཉ་
 ལྷ། རྣམས་ཡིན་ལ། རྩས་མིང་འདི་དག་མདོ་སྟོང་གི་ཡུལ་གྱ་རྣམས་སུ་དེང་དུས་ཀྱང་ལ་ལ་ནི་
 ཡུལ་མིང་དུ་འབོད་ལ། ལ་ལ་ནི་དུད་ཚང་གི་མིང་དུ་འབོད་ཀྱིན་ཡོད།

2. **སེ་ཁྲུང་སྤྱི་སྟོང་ལ།** མཐུ་ཆེ་དམ་ཆོག་མ་ཉམས་པ། ། སེ་ཁྲུང་སྤྱི་བྱ་རྒྱུད་ཡིན། ཞེས་
 པའི་བོད་མི་བྱི་དོ་ཆེན་བོའི་བྱ་གཉིས་པ་ལ་དབྱེ་མོ་རབ་བཀྲ་ཞེས་པའི་ས་ཆ་དེ་ཐོབ་ནས་དེའི་མངའ་
 ཁོངས་སུ་ཆགས་པའི་མི་རྒྱུད་ལ་སེ་ཁྲུང་སྤྱི་བྱ་རྒྱུད་ཅེས་ཟེར་ཞིང་། རྩས་མཛོད་ལས། ཡུལ་
 འདི་ཞང་ཞང་གི་ཡུལ་ཏེ། མངའ་རིས་དང་ལ་དྲགས། གཙང་སྟོང་བཅས་ལ་ཟེར། དེ་ལ་དབྱེ་
 པ་ «རྒྱ་བོད་ཡིག་ཚང་ཆེན་མོ་» ལས།

མེ་དང་དབྱ་ཡི་ཆེ་བྱ་དེ། །
 རྩོད་ན་ཞང་ཁྱུང་ལྷུང་པོ་གཉིས། །
 བར་ན་མར་པ་སྤྱ་རང་གཉིས། །
 སྤྲ་ན་རེ་ཁེ་ཉག་ལེ་གཉིས། །
 ཆེ་བྱ་མཆན་གྱི་བཅུན་བྱ་དེ། །
 གྱི་ལ་མེ་ཤ་དང་མེ་ཆན་གཉིས། །
 བག་ཏུ་ལ་གྱ་གྱ་དང་རྩོད་ཉེ་གཉིས། །
 དེ་ཆེ་བཅུན་སྤེལ་མ་བཅུ་གཉིས་ཡིན།

ཞེས་གསལ་བ་ལྟར། མཆེད་བཅུན་སྤེལ་མ་བཅུ་གཉིས་གྱི་ཡུལ་ནི། ཞང་ཁྱུང་དང་།
 ཁྱུང་པོ། མར་པ། སྤྱ་རངས། རེ་ཁེ། ཉག་ལེ། མེ་ཤ། མེ་ཆན། གྱ་གྱ རྩོད་ཉེ།
 ཁོ་པོ། ཁོ་དབྱ་བཅས་ཡིན་ཞིང་། ཞང་ཁྱུང་དང་ཁྱུང་པོ། མར་པ་དང་སྤྱ་རངས་རྣམས་ནི་དང་
 སང་ཡང་མིང་དེ་གར་འབོད་པའི་བོད་ཡུལ་རྒྱབ་ཕྱོགས་གྱི་ས་ཁུལ་འདི་དག་ཡིན་ལ། གཞན་རྣམས་
 ཀྱང་བོད་ཡུལ་རྩོད་སྤྲ་བར་གསུམ་གྱི་ས་གནས་ཁག་ཏུ་ཞིབ་དབྱད་བྱས་ན་ངེས་རྟེན་ཐུབ་པར་
 སེམས།

3. ཨ་ལྷགས་འབྲུ་ཡི་སྒོར་ལ། དཔའ་བྱ་སྟག་མཆེ་ཐེར་མ་ཉམས་པ། ། ཨ་ལྷགས་འབྲུ་ཡི་བྱ་རྒྱུད་
 ཡིན། ཞེས་པའི་ཁྱི་དོ་ཆེན་པོའི་བྱ་གསུམ་པ་ཨ་ལྷགས་འབྲུ་ལ་འབྲུ་མོ་སྒོ་སྒོ་ཞེས་པའི་ས་ཆ་དེ་
 ཐོབ། དེའི་མངའ་ཁོངས་སུ་ཆགས་པའི་མི་རྒྱུད་ལ་ཨ་ལྷགས་འབྲུ་ཡི་མི་རྒྱུད་ཅེས་ཟེར། རུས་
 མཛོད་ལས། སུམ་པའི་ཡུལ་ཏེ། ཁམས་གྱི་རྒྱབ་བྱང་ཕྱོགས་གྱི་ཡུལ་གྱི་རྣམས་དང་། ལྷ་སའི་བྱང་
 ཕྱོགས་གྱི་ཡུང་པ་འདི་དག་ལ་ཟེར། དེ་ལ་དབྱེ་བ་ «རྒྱ་བོད་ཡིག་ཚང་ཆེན་མོ་» ལས།

ཁྱི་ཟམ་འབྲུ་ཡི་ཆེ་བྱ་དེ། །
 ཤར་ན་གྱི་དང་རོང་པོ་གཉིས། །
 རྩོ་ན་སྤེ་དང་རེ་ཐོ་གཉིས། །
 སྤྲ་ན་འབྲོམ་དང་རོ་གྱོ་གཉིས། །
 ཆེ་བྱ་བཅན་གྱི་བཅུན་བྱ་དེ། །
 སྤེས་དང་སྤྲོས་དང་ཆ་སྤོམ་གསུམ།
 ལྷག་པ་རྩོང་ཉེ་ཉེ་སྤྲ་གསུམ། །
 ཆེ་བཅུན་སྤེལ་མ་བཅུ་གཉིས་ཡིན།

ཞེས་གསལ་བའི་མཆེད་བཅུན་སྤེལ་མ་བཅུ་གཉིས་ནི། གྱི། རོང་པོ། རྩོ། རེ་ཐོ།
 འབྲོམ། རོ་གྱོ། སྤེས། སྤྲོས། ཆ་སྤོམ། ལྷགས་པ། རྩོང་ཉེ། ཉེ་སྤྲ་བཅས་བཅུ་གཉིས་
 པོ་འདི་དག་ཡིན་ལ། འདི་རྣམས་ནི་བོད་ཡུལ་རྩོད་སྤྲ་བར་གསུམ་གྱི་ཡུལ་ཐམས་ཅད་ལ་ཐོར་བྱ་
 ར་གནས་ཡོད་པ་འདྲ་སྟེ། བོད་ཀྱི་ཤར་ཕྱོགས་སུ་གནས་པའི་ཐེ་མང་པོ་ཞེག་ལ་མདོ་ཁམས་རོང་
 ཆེན་བཅོ་བརྒྱུད་ཅེས་ཟེར་སྟེ་ཡོད་དེ། རྒྱལ་མོ་རོང་། ཆ་བ་རོང་། ཨ་རབ་རོང་། དགྲ་
 རོང་། ལྷག་རོང་། འཇང་རོང་ལ་སོགས་པ་རྣམས་ཡིན་ལ། སི་ཏུ་ཆོས་གྱི་འབྲུང་གནས་གྱི་
 རྣམ་ཐར་ལས་མདོ་སྤྲ་རོང་ཆེན་བཅོ་བརྒྱུད་ཀྱི་ཡ་གྲུལ་ཨ་རབ་རོང་དུ་སྤྱུ་འབྲུངས་ཞེས་འབོད་ཡོད་

པ་ལ་བརྟགས་ན་དང་སང་ཕྱེ་དགའི་སྤྲོད་ཕྱོགས་ཀྱི་ཕྱང་ར་མན་དང་ཉོར་པོ་ཡན་གྱི་བར་སྐྱོར་འདི་
 ཚེ་ལ་ཨ་རབ་རོང་ཞེས་ཟེར་གྱིན་ཡོད་པར་ངེས། བེ་དང་རི་ཐོ་གཉིས་རྒྱ་གར་དང་ཉེ་བའི་བོད་ཀྱི་
 རྩོད་ཕྱོགས་སུ་ཡོད་པར་གྲགས། འབྲོམ་ནི་སྟོད་ལུང་ཕུ་འབྲོག་པའི་རུས་མིང་སྟེ། འབྲོམ་སྟོན་པ་
 རྒྱལ་བའི་འབྲུང་གནས་ཀྱང་དེའི་རུས་ཡིན།

4. **ལྷ་ཚ་སྒྲ་ཡི་སྐྱོར་ལ།** ཕྱགས་གཡང་མའི་མཁའ་ཚལ་མ་ཞུ་བ། ། ལྷ་ཚ་སྒྲ་ཡི་བྱ་རྒྱུད་
 ཡིན། ། ཞེས་པའི་བྲི་དོ་ཆེན་པོའི་བྱ་བཞི་པ་ལྷ་ཚ་སྒྲ་ལ་སྒྲར་མ་མེ་པོ་ཞེས་པའི་ས་ཆ་དེ་ཐོབ།
 དེའི་མངའ་ཁོངས་སུ་ཆགས་པའི་རྒྱུད་པ་ལ་ལྷ་ཚ་སྒྲ་ཡི་རུས་རྒྱུད་ཅེས་ཟེར། རུས་མཛོད་ལས།
 འ་ཞའི་ཡུལ་ཏེ། བྱང་སྒྲ་པ་ནས་ཤར་རྒྱ་རོང་བར་གྱི་ཡུལ་གྱི་འདི་དག་ལ་ཟེར། དེ་ལ་དབྱེ་ན་
 «རྒྱ་བོད་ཡིག་ཚང་ཆེན་མོ་» ལས།

ལྷ་ཚ་སྒྲ་ཡི་ཆེ་བྱུག་དེ། །
 ཐོས་རུས་ལྷག་རུས་སྟོད་ན་ཡོད། །
 བྱ་ཅན་ཁབ་ཅན་སྟོད་ན་ཡོད། །
 བྱ་རྩེ་སྟོན་ཐོག་སྟོད་ན་ཡོད། །
 ཆེ་བྱུག་མཚན་གྱི་བཅུན་བྱུག་དེ། །
 སྒྲ་ལ་བྱེས་པ་ཡུལ་པ་གཉིས། །
 ལྷག་རུས་ཡུལ་ལྷག་འབྲོག་ལྷག་གཉིས། །
 དབས་ལ་ཆེ་སྐྱོར་རྒྱུད་སྐྱོར་གཉིས། །
 ཆེ་བཅུན་སྟེལ་མ་བཅུ་གཉིས་ཡིན། །

ཞེས་གསལ་བའི་མཆེད་བཅུན་སྟེལ་མ་བཅུ་གཉིས་ནི། ཐོས་རུས་དང་། ལྷག་རུས། བྱ་
 ཅན། ཁབ་ཅན། བྱ་རྩེ། སྟོན་ཐོག་སྟོད་མཆེད་བྱུག་དང་། བྱེས་པ། ཡུལ་པ། ཡུལ་ལྷག་
 འབྲོག་ལྷག་ཆེ་སྐྱོར། རྒྱུད་སྐྱོར་བཅས་བཅུ་གཉིས་པོ་འདི་དག་ཡིན་ལ། དེ་དག་གཙོ་བོ་བོད་ཡུལ་
 རྩོད་ཕྱོགས་ཀྱི་ལུང་པ་རྣམས་སུ་ཡོད་ངེས་ལ། འོན་ཀྱང་ཆོས་རྒྱལ་སྤྱོད་བཅུན་སྟེལ་པོའི་སྐབས་སུ་
 ས་མཚམས་བརྟན་སྤྱད་བའི་ཆེད་དུ་དབྱུགས་གཙང་ཕྱོགས་ཀྱི་ཕྱེ་བ་མང་པོ་ཞིག་བྱང་ཤར་གྱི་ས་
 མཚམས་རྣམས་སུ་བཏང་སྟེ་རྒྱལ་མཚམས་སྤྱད་བའི་དམག་མིར་བསྐོས་པ་དེ་དག་དང་སང་ཀྱང་དེ་
 གར་གཞིས་ཆགས་ཡོད་པ།

མཁས་དབང་དམུ་དགེ་བསམ་གཏན་ལགས་ཀྱིས་བརྒྱུམས་པའི་ «རྩ་བ་བོད་རིགས་རང་སྤྱོད་ལུལ་གྱི་
 རིག་གནས་ལོ་རྒྱུས་དབྱུང་གཞི་བདམས་བསྐྱེགས་» ལས། ཟུང་ཚུ་ནས་ཀྱན་དགའ་ལ་བརྒྱལ་ནས་
 སོང་བ་ན། ནན་པེན་ཟེར། ཡུལ་དེའི་མི་རྒྱུད་དག་ཀྱང་ཁང་ཁུང་དང་ཤར་པའི་མི་རྒྱུད་ཡིན་
 ཞིང་། གཞི་ཆ་ཕྱེ་དགུ་ལྷ་བྱ་སྤྱོད་ཆ་ཆེན་བཅོ་བརྒྱད་ཀྱི་ནང་ཆོན་གྱི་རིགས་ཡོད་ལ། དམུ་ཆ་སྒྲིའི་
 རིགས་ཀྱང་ཡོད་པར་བཤད། རྒྱ་དཀར་གྱི་སྟོད་དུ། སུར་གོང་པོའི་ཞོག་ནས་འོང་བའི་དམག་
 གི་རྒྱུད་པ་ཡོད། དེང་སང་བརྩ་འགྱུར་ནས་ཁོང་པོ་ཟེར། དེ་ནས་དུགས་པོ་ནས་འོང་བའི་
 དམག་རྒྱ་བོད་ས་མཚམས་སུ་བཞག་པ་ལ། དུགས་པོ་ཟེར་ཞིང་། རྩེས་སུ་དེ་ལ་བོད་དམག་
 ཟེར། དེ་དག་གི་གོམས་གཤིས་དང་ཆོས་ལུགས་སོགས་ཀྱང་བོད་སྤྱི་དང་འདྲོ། ཞེས་གསུངས་
 པ་ལྟར། བོད་ཀྱི་རུས་རྒྱུད་དེ་དག་དུས་ཕྱིས་བོད་ཡུལ་གསལ་གར་ཁབ་ཡོད་པར་སེམས། དེང་

5. ལུ་པོ་དཔལ་བད་གཉིས་ཀྱི་སྒྲོང་ལ། དམངས་རིགས་དཔལ་ལྷན་གཉིས་ནི། སྔོན་སྤྱུང་བྱང་
 རྒྱལ་སེམས་དཔལ་རང་ཉིད་ཀྱིས་མི་ཚན་བཞིར་བཅད་པ་དེར་རང་ཚན་བཞི་པོ་མ་འདྲེས་པར་
 བཞག་པ་དེ་ལས་ལྷ་རིགས་དགའ་ནི་ལྷར་བཤད་ཟེར་ལ། དེའི་འཕྲོས་བཞི་ཚན་གྱི་ནང་ནས་མི་ཡ་
 རབས་ཀྱི་ཡིན་ཏན་དང་སྦྱོང་ཚུལ་ཀུན་ལྷན་བྱང་རྒྱལ་སེམས་དཔལ་རྣོ་ཚན་ལྷན་གྱི་རིགས་རྣམས་
 གཙོ་བྱས་ཏེ། དེ་ཡི་མིང་ལ་སྤྲང་དང་། འབྲུ་དང་སྦྱ་དང་སྦྱ་བཞི་ནི་གཙོ་བོའི་རིགས་རྣམས་ལ་
 ཐོགས་ཤིང་རྩས་ཆེན་དུ་གྲགས་པ་ཡིན་ལ། དེའི་འཕྲོའི་རིགས་ཆེན་བཞི་གའི་ལྷག་མ་དམངས་
 རིགས་ཐམས་ཅད་པོ་བསྐྱས་ཤིང་ཚན་གཉིས་སུ་བཞོས་ཏེ། གཅིག་ལ་དཔལ་འམ་དཔལ་དང་།
 གཅིག་ལ་མདའ་འམ་རྒྱ་ཞེས་བཏགས་ལ། བོད་མི་བྱ་གདུང་དུག་ཟེར་བ་ནི། མི་བྱ་རྩས་དུག་
 འང་བོ་སྒྲོ་དང་བདུན་ཞེས་པ་དེ་ཡིན་ལ། དཔལ་ཡི་རིགས་ལ་ཐོག་མའི་འང་བོ་དང་། ལྷ་ཡི་
 རིགས་ལ་ཚ་བོ་བྱང་བས། ཚ་འང་གཉིས་ཀྱི་རིགས་ཀྱང་ཟེར་བས་ཚ་འང་ཡང་གྲགས་སོ། དཔལ་
 ཡི་རིགས་ལ་གཡང་དང་འཕེལ་ཚ་སོགས་རྩས་མང་བཟང་ལས་འདས་པ་དག་བྱང་ལ། ལྷ་ཡི་རིགས་
 ལ་འོང་ཁེ་དང་སྦོན་སོགས་ཀྱི་རྩས་མང་པོར་འཕེལ་བ་ད་ལྟའི་དམངས་རིགས་ཚ་འང་གི་རིགས་འདི་
 ཐམས་ཅད་ཡིན་ནོ། ། ཨ་པོ་ནི་འབྲི་ཡིན་ལ། བར་ཁམས་སུ་དབུས་དང་ཁད་ཉེ་བ། སྟོང་ཨ་པོ་
 ཞེས་དཔལ་བོ་ཞེས་པ་དང་། མཚོག་ཆང་སྦྱ་ཡིན་པ་ཟེར་བ་གནའ་མིའི་དག་རྒྱན་དུ་འདུག་ཀྱང་
 ཐག་ཆོད་ཀྱི་ཡིག་ཆང་འདྲ་ནི་མ་མཐོང་ངོ་། ། གོང་དུ་བཤད་པའི་ལུ་པོ་དཔལ་བད་གཉིས་ཀྱི་དག་
 ལྷ་ནི་རང་རང་གི་མཚུན་ལྷ་རྣམས་དང་། དག་ལྷ་ནི་ཤེལ་ལས་བྱུང་པའི་ར་སྒྲིལ་ཁམ་གཟུགས་
 དང་། དུང་ས་བྱུང་པའི་བྱི་མོ་དཀར་མོ་གཉིས་ཀྱི་གཟུགས་ཀྱི་རྩས་ལྷ་དག་ལྷ་དང་། བོད་
 དུལ་གྱི་དུལ་ལྷའི་གཙོ་བོ་རྣམ་གསུམ་དང་། རང་རང་གི་དུལ་གྱི་གཞི་བདག་རྣམས་མཚོད་
 བསྟོད་ལ་བཙོན་དགོས་སོ།

འཇིག་རྟེན་འདིར་མིའི་འགོ་བ་བྱུང་བ་ནས་བཟུང་། སོ་སོའི་དུས་རབས་དང་བསྟུན་པའི་ཤེས་
རིག་རེ་བྱུང་ཡོད་དེ། ཐོག་མར་རྩི་ཤིང་གི་སྤྱུལ་བྱ་དང་། རྩོད་བྱུག་གི་ལག་ཆ་ཐབས་ཆག་ཙམ་
ལ་བརྟེན་ནས་འཆོ་བ་སྤྱོད་པ་དང་། དེ་ནས་ཁིང་འབྲོག་གི་སོ་ནམ་དང་། མདའ་གཞུ་སོགས་
མཆོན་ཆ་བཟོ་ཤེས་པ་བཅས་རིམ་བཞིན་ཤེས་རིག་འཕེལ་རྒྱས་ཕྱིན་ནས་མཐར་དེང་དུས་ཀྱི་གནས་
ས་ལྔ་འོག་བསྐྱར་རྒྱས་པའི་ཚན་རིག་གི་འཕུལ་ཆས་འདི་དག་བཟོ་ཤེས་པ་བྱུང་། ང་ཆོ་བོད་ཀྱི་ས་
ཆ་ལའང་དེ་བཞིན་དུ་བསྐལ་པ་ལ་ཐོག་གི་རྩོམ་རྒྱུད་པའི་ལག་རྩལ་ནས་རིམ་བཞིན་འཕེལ་རྒྱས་
ཕྱིན་ཏེ་དང་དུས་ཀྱི་བོད་མིའི་ཤེས་རིག་འདི་དག་བྱུང་ཡོད།

རྫོགས་རྒྱུ་པའི་སྐབས་ཀྱི་གནའ་རྫས་དེ་དག་བོད་ཀྱི་ཡུལ་གྱི་སྟོང་སྟངས་ལ་གསུམ་ནས་རྟེན་
 རྒྱུ་ཡོད་པ་མ་ཟད། གངས་ཀ་ཡང་ཆེས་མང་པོ་ཞིག་ཡོད་པ་འདིས་མངའ་རིས་མན་དང་། མདོ་
 ཁམས་ཡན་གྱི་ས་ཁུལ་འདི་དག་ཏུ་བསྐལ་པ་ཡ་ཐོག་ནས་འགོ་བ་མི་ཡི་རིགས་འཛོཾ་ཞིང་གནས་པ་
 དང་། དེ་དག་གི་ཤེས་རིག་དང་ལག་རྩལ་གྱི་ཆུ་ཚད་ཀྱང་དུས་དེར་གཞིགས་ཀྱིས་ཡག་པོ་ཡོད་པ་
 ཤེས་ཐུབ། ཟ࿃་ལོ་1956ལོར་ནག་ཆུའི་ས་ཁུལ་དུ་གནའ་བོའི་མི་རིགས་ཀྱི་ཤུལ་ལྷན་རྫོང་
 པ་རིགས་གཉིས་རྟེན་པ་དང་། དེ་རྗེས་གཞུང་ལམ་དང་། དིང་རི། ཤན་ཆ། སྤྱུང་།
 ལུས་མདོ། རྣམ་སྤྱང་སོགས་ཀྱི་ཡུལ་ནས་རྫོགས་རྒྱུ་པའི་དུས་རབས་ཀྱི་གནའ་རྫས་རྣམས་ལ་སྤྱོད་
 རྒྱུ་ཤིག་རྟེན་པར་བརྟགས་ན་བོད་འདིར་ལོ་ངོ་བྱི་ཕྱག་གི་གོང་དུ་རོང་འབྲེག་གཉིས་ཀྱི་ཡུལ་དུ་
 མི་རྣམས་འཛོཾ་ཞིང་གནས་པར་ངེས་ཏེ། འདི་ནས་ལོ་ངོ་བྱི་ཕྱག་ཙམ་གྱི་གོང་དུ་འབྲེག་རྟེན་འདིར་
 མཆོན་ཆ་དང་། ལག་ཆ་བཟོ་རྒྱུའི་ལག་རྩལ་ཡར་རྒྱས་བྱུང་བའི་དུས་རབས་ཤིག་ཏུ་སྤྱོད་པ་
 ལོ་རྒྱུས་རིག་པའི་ཆེད་རམས་པ་རྣམས་ཀྱིས་བཞེད་པ་གཅིག་ཏུ་མཐུན། ཞེ་སྤྱོད་ཕྱི་ཕྱི་ཡུལ་དུ་ཡོད་
 པའི་ལོ་ངོ་འབྲམ་གསུམ་ཙམ་གྱི་ལོ་རྒྱུས་ཡོད་པའི་རྫོགས་རྒྱུ་པ་དེ་དག་དང་འཛོཾ་བོད་ཡུལ་གྱི་རྫོགས་
 རྒྱུ་པ་དེ་དག་བཟོ་དབྱེ་བས་རྣམས་པ་ཀྱན་ཏུ་མཆུངས་པས་དེ་ལྟར་ན་བོད་ཀྱི་རྫོགས་རྒྱུ་པ་དེ་
 དག་ལའང་ལོ་ངོ་འབྲམ་གཉིས་དང་གསུམ་ཙམ་གྱི་ལོ་རྒྱུས་ཡོད་པར་སེམས་སོ། གཞན་ཡང་དང་
 དུས་བྱང་ཐང་མི་མེད་ལུང་སྟོང་གི་ས་ཆ་ཁ་ཤས་ཀྱི་ས་འོག་ནས་གནའ་རྫས་རྟེན་རྒྱུ་ཡོད་པ་འདི་དག་
 ལ་དཔྱད་ན། བསྐལ་པ་ཡ་ཐོག་གི་དུས་རབས་རྣམས་སུ་བོད་ཡུལ་བྱང་ཐང་གི་ས་ཁུལ་འདི་དག་
 དེང་དུས་ཀྱི་གནའ་གཤེས་ལྟར་གྲང་སྟགས་ཆེ་བ་ཞིག་མ་ཡིན་པར། འགོ་བ་མི་ཡི་རིགས་རྣམས་
 འཛོཾ་གནས་བྱེད་སའི་དྲོ་ཞིང་འཇམ་ལ་ཡངས་པའི་ས་ཁུལ་ཞིག་ཡིན་པར་ཤེས་ཐུབ།

གཉིས། རྫོགས་གསར་པའི་སྐབས་ཀྱི་ཤེས་རིག

རང་རེ་བོད་ཡུལ་གྱི་སྟོང་སྟངས་ལ་གསུམ་ནས་རྫོགས་གསར་པའི་གནའ་རྫས་མང་པོ་ཞིག་རྟེན་
 པ་འདི་དག་གིས་སྐབས་དེའི་མི་རྣམས་ཀྱི་འཛོཾ་བའི་རྣམས་པ་དང་། ཤེས་རིག་གི་ཁ་རྒྱལ་གང་འདྲ་
 ཞིག་ལ་སྤྱོད་པ་ཡོད་པ་ཕྱོགས་ཙམ་རྟོགས་ཐུབ།

1. ཁབ་མདོ་ཁ་རུབ་ཀྱི་གནའ་ཤུལ། ཁ་རུབ་ཀྱི་གནའ་རྫས་དེ་དག་ནི་བོད་ཀྱི་གནའ་རབས་རིག་
 གནས་སྐོར་ཞིབ་འཇུག་བྱེད་པ་ལ་མེད་དུ་མི་རུང་བའི་ལོ་རྒྱུས་དངོས་ཀྱི་བདེན་དཔང་ཞིག་ཡིན།
 གནའ་རྫས་དེ་དག་གི་རིགས་དང་ངོ་གྲངས་ལ་བོད་ཀྱི་ལོ་རྒྱུས་རིག་པའི་གཞུང་པ་ལོ་ལྟར་ལས།
 གདོད་མའི་ཁ་རུབ་གོང་ཆོ་དེ་ནི་རྫོགས་རྒྱུ་པ་དེ་དག་ཀྱི་ལོ་རྒྱུས་ལྟར་ཤེས་པ་ཡོད་ལ། རྒྱ་མཆོའི་ངོས་
 ལས་མཐོ་ཆད་སྤྱི་ཁྱེ་སྤྱི་སྟོང་བརྒྱད་བརྒྱ་ཙམ་ཡོད། ཆོད་དཔག་ལྟར་ན། གནས་ཡུལ་གྱི་རྒྱ་
 ཁྱོན་ནི་སྤྱི་ཁྱེ་སྤྱི་བཞི་མ་ཆིག་སྟོང་ཙམ་ཡོད་ཅིང་། ད་པན་ཐོག་ཐངས་ལྷ་རྟེན་གཉིས་ལ་བསྟོན་པས་
 བས་རྒྱ་ཁྱོན་སྤྱི་ཁྱེ་སྤྱི་བཞི་མ་ཆིག་སྟོང་བརྒྱད་བརྒྱ་ཙམ་བསྟོན་ཏེ་ས་འོག་ནས་ཐོན་པའི་གནའ་
 རྫས་རིགས་མི་འདྲ་བ་ནི། ཁང་པའི་རྗེས་ཤུལ་ཁག་ཉི་ཤུ་ཙམ་དགྱ་དང་། རྫོགས་རྒྱུ་པ་ལྷན་སྐྱེས་
 རྫོགས་ཀྱི་སྤྱིངས་ཆ་སྐོར་མོ་གཉིས། རྫོགས་རྫོགས་གསུམ། མི་ཡི་ཐལ་དོང་ཁག་བཞི་བཙས་
 ཡོད་པ་དང་། གནའ་རྫས་རྫོགས་ངོ་གྲངས་བདུན་སྟོང་དགྱ་བརྒྱ་བདུན་ཅུ་དོན་བརྒྱད་དང་།

ལུས་ཆས་ངོ་གངས་ལུས་བརྒྱ་ཅུ་རེ་བརྒྱད། རྩ་ལེབ་ཉི་ལྔ་ལྷག་ཙམ་ཡོད་ལ་སྤྱི་ལྷག་ཐུབ་པ་ངོ་
གངས་བཞི་བརྒྱ་ཞེ་དུག་རྒྱ་ཆ་དངོས་རིགས་མི་འདྲ་བ་གཉིས་བཅས་ཡོད་ཅིང་། རྩ་བཞིས་འདམ་
པའི་ཁང་པ་ལ་འང་སྒྲིབ་མོད་དང་། བྱ་བཞི། རྩ་མོ་སྟགས་བཟོ་དབྱིབས་མི་འདྲ་བ་ཡོད་ལ་ཁང་པ་
དེ་ཚོའི་དབྱས་སྤྱི་ལྷག་རྩ་རྒྱ་ཆ་གསུམ་སྟགས་ཀྱི་ཐབ་ཀྱང་ཡོད།

ས་འོག་ནས་ཐོན་པའི་ལུས་ཆས་ནི་ཉུང་ཙམ་ཡིན་ཞིང་ལུས་ཆས་ཀྱི་གསུམ་སྤྱི་ལྷག་རྩ་
ཁབ། ལྷ་རེ། ལུས་ལེབ་སྟག་ལེའི་ཁ་ཅན། རྩ་སྤྱང་སྟགས་དང་། དེ་བཞིན་སེམས་ཅན་གྱི་
ལུས་པ་མང་པོ་ཐོན་པ་དང་། ལུས་ཆས་མང་ཆེ་བ་ནི་བཟོ་དབྱིབས་ལྟགས་ཤིང་ཞིབ་ཚགས་ཆེ།
ལུས་ཁབ་ལ་ལར་ལེའི་སྤྱི་ལྷག་རྩ་བཞི་ཙམ་ལས་མེད་ལ་ཁབ་མིག་ཀྱང་སྒྱུ་མེད་དུ་བསྐྱེད་ཡོད་པས་
མཐོང་བ་ཙམ་གྱིས་ཉ་ལས་དགོས་པ་ཡོད།

རྩ་ཆས་ནི་ཁོག་མ་དང་། སྤྱང་། སྟག་པ་སྟགས་རིགས་ཉུང་ཙམ་ལས་མེད་དུང་།
དེ་དག་གི་རི་མོའི་རྣམ་པ་ནི་ཉ་ཅང་ལུན་སྤྱང་ཚྭ་སྟགས་པ་སྟེ། བཞོས་རིས་དང་། ཐག་རིས། ལེབ་
ཤད། འཛོར་ཅན། སྤྱག་གཟེབ་སྟགས་རིགས་ཉ་ཅང་མང་ཞིང་། རྩ་ཆས་ཀྱི་མགོ་ནི་དམར་པོ་
དང་། སེར་པོ། ཐལ་མདོག་ རྟག་པོ་བཅས་ཡོད་ལ་རྩ་ཆས་མང་ཆེ་བ་འཇམ་ཤ་དོད་ལ་སྤྱི་
ཀ་དག་པོ་མཆིས།

མཛེས་རྒྱ་དངོས་ཆས་སྤྱི་ལྷག་གཟེར་དང་། མོ་ཀོར། རྩ་ལྷང་། ཐོང་རིལ། མགུལ་
རྒྱ། ལུལ་ལུལ། འགྲོན་བྱ་སྟགས་ཡོད་པ་དང་། དེ་དག་གི་རྩ་ཆས་ནི་རྩ་དང་། གཡང་ཏེ།
ལུས་པ་སྟགས་ཡིན་ལ་མཛེས་ཤིང་སྤྱི་ལྷག་ཀ་དག་ཅིང་རྣམ་པ་ལུན་སྤྱང་ཚྭ་སྟགས་པོ་ཡོད།

ས་འོག་ནས་ཐོན་པའི་དངོས་པོ་མང་ཆེ་བ་ནི་རྩ་ལས་ཐུབ་པའི་ཐོན་སྤྱི་ལྷག་ཆ་ཡིན་ཞིང་།
དེའི་ནང་རྩ་ཆས་སྤྱི་ལྷག་དང་། བརྩམ་བཟོས་རྩ་ཆས་བཅས་རིགས་གསུམ་ཡོད་ལ། ལག་ཆ་དེ་
རྣམས་ཀྱི་རྣམ་གངས་ནི་སྤྱག་མ་དང་། ལྷ་རེ། འཛོར། གཤོལ། མདུང་ཅེ། མདའ་ཅེ།
འབྲེག་གཏུབ་ཀྱི་ལག་ཆ་དང་། གཙགས་གཙོད་ཀྱི་ལག་ཆ། འཛོག་རྩང་གི་ལག་ཆ་སྟགས་ཁྱོན་
བཟོམས་རྣམ་གངས་དུག་སྤྱང་བརྒྱད་བརྒྱ་ལྷག་ཙམ་ཡོད། ཅེས་གསུངས་ཡོད་པ་འདི་ཡིས་ཁབ་
མདོ་ཁོ་ན་ཙམ་གྱི་ས་ལུལ་དུ་གནས་པའི་མིའི་ཤེས་རིག་ཙམ་མ་ཡིན་པར་མདོ་ཁམས་ཡན་དང་
དབྱས་གཙང་མན་ཆད་ཀྱི་བོད་མི་ཡོངས་རྫོགས་ཀྱི་ཤེས་རིག་གི་རྣམ་པ་མཆོན་ཐུབ།

2. ཐག་མགོ་ཁ་ས་མཆོ་ཁའི་གནའ་དུས མདོ་ཁམས་ཏེ་ཉི་ཤེས་ཐག་མགོའི་ཁ་ས་མཆོ་ཁ་ནས་སྤྱི་ལོ་
1981ལོར་གནའ་དུས་ལས་མི་རོ་བཞི་ཅུ་ལྷག་ཙམ་ཞིག་བྱད་པ་དེ་དག་དང་ལྷན་ཅིག་དུ་གནའ་རྩ་
ཀྱང་མི་ཉུང་བ་ཐོན་ཡོད། མི་རོ་དེ་དག་རྩ་ལེབ་ཀྱི་རྩ་སྤྱང་དུ་བརྒྱག་ཡོད་ཅིང་། རྩ་ལེབ་དེ་
རིགས་དེང་སང་ས་གནས་དེ་གར་གཏན་ནས་མཐོང་རྒྱ་མེད། ད་དུང་མི་རོ་དེ་དག་དང་ལྷན་དུ་
རྩ་ཆས་སྤྱི་ལྷག་སྤྱི་ལྷག་དང་། ལུས་ཁབ། ལུས་འབྲེག་ ལུས་ལེབ་སྟག་སྟགས་ལུས་ཆས་སྤྱི་
ཆོགས། ཟངས་ཀྱི་ཅ་ལག་བཅས་དང་། གཞན་ཡང་རྩ་མའི་རིགས་ཁ་ཤས་སྟགས་ཐོན་ཡོད།
དུར་དུ་སྤྱི་ལྷག་དེ་ལ་བརྟགས་ན་གནའ་བོའི་བོན་བོའི་ཆོས་ལྷགས་དང་འབྲེལ་བ་དེས་ཅན་ཞིག་ཡོད་
པར་མཐོང་སྟེ། གནའ་རབས་བོན་ལྷགས་ལ་དུར་སྤྱི་བའི་སྐབས་སྤྱི་ལྷག་དང་། དུར་
ནོར་ཞེས་པ་རང་གི་གཅེས་པའི་ནོར་རྩ་དང་སྤྱི་ལྷག་རེ་བསད་དེ་རོ་དང་ལྷན་གཅིག་དུར་དུ་སྤྱི་
བའི་སྤྱི་ལྷག་ཡོད་ལ། རྩ་སྤྱི་ལྷག་དུང་བོན་ཆོས་ཀྱི་སྤྱི་ལྷག་པ་གཤེན་རབ་དང་སྤྱི་བ་དཔོན་པད་མ་

འབྲུང་གནས་རྣམས་ཀྱིས་རིམ་བཞིན་བོན་ཚོག་དང་ཚོས་ཚོག་རྣམས་ལ་བསྐྱར་བཅོས་གནང་བའི་
 སྐབས་སུ་དུར་རྩེ་དེ་དག་གི་ཚབ་ཏུ་འབྲུ་མྱ་དང་། དར་མུ། ཟན་གྱིས་བཅོས་པའི་སེམས་ཅན་
 མྱ་ཚོགས་ཀྱི་གཞུགས་བརྟན་བཅས་རོ་དང་ལྷན་གཅིག་ཏུ་སྤྱོད་པའོ། ཡང་ན་དུར་ནང་དུ་དོར་
 བའི་སྒོ་ལ་བྱས་པ་དེ་དང་དུས་ཀྱང་བོད་ལྷགས་མ་ཉམས་པར་བོན་ཚོས་གཉིས་ཀའི་སྒྲ་མ་ཚོས་བོད་
 སྤྱོད་བྱེད་བཞིན་ཡོད། དེང་དུས་བོད་སྤྱོད་བྱེད་བཞིན་པའི་དམག་འདྲེན་པ། དུར་སྐྱ་བ།
 བག་མ་ལེན་པ་སོགས་ཀྱི་བྱེད་སྒྲོ་སྒོ་ལ་བའི་ཡིག་ཆ་རྣམས་སུ་སངས་རྒྱས་ཚོས་ལྷགས་དང་འབྲེལ་བ་
 མེད་པའི་བོད་རང་གི་སྒོ་ལ་རྟེན་མང་པོ་ཞིག་ཡོད་པ་སྟེ་མ་འཁེང་བཅའ་ཚུལ་འདི་ལས་ལྷག་པའི་
 དཔང་པོ་ཞིག་ཅི་ཡོད།

3. **ལྷ་སའི་ཁྱ་གོང་གི་གནའ་འུལ།** ཟ࿳་ལོ་1984ལོར་ལྷ་སའི་ཁྱ་གོང་གནའ་འུལ་ནས་རྟེན་པའི་
 གནའ་རྩེ་ཁག་དེའི་རིགས་དང་དབྱེ་བ་ཏུ་ལམ་ཅམ་ཞིག་རྒྱ་ཡིག་གི་《བོད་རྒྱུངས་ཞིབ་འཇུག་》
 1990ལོའི་དེབ་4པ་ ལས། “གནའ་འུལ་དེ་ནི་ལྷ་ས་གོང་གི་བྱང་ཕྱོགས་ཀྱི་གོང་མཐའ་ཁྱ་གོང་དུ་
 ཡོད་ལ། རྒྱ་མཚོའི་ངོས་ལས་མཐོ་ཚད་སྤྱི་ཁྱེ་སྤྱི་ལྗོངས་དུག་བརྒྱ་བརྒྱད་ཅུ་ལྷག་ཅམ་ཡོད།
 གནའ་འུལ་གྱིས་ཁྱབ་པའི་རྒྱ་ཁྱོན་ཏུ་ལམ་སྤེ་བྱ་བཞི་མ་སྤེ་གཅིག་ལྷག་ཅམ་ཡོད་ལ། ཐངས་འདིར་
 སྤྱོད་འདོན་བྱས་པ་ནི་ཏུ་ལམ་སྤེ་བྱ་བཞི་མ་སྤེ་བརྒྱ་ལྷག་ཅམ་ཡིན། གནའ་འུལ་དེའི་ཁྱབ་ཕྱོགས་སུ་
 སྤྱི་ཁྱེ་སྤྱི་ལྗོངས་བརྒྱ་ཅམ་གྱི་ས་མཚམས་ན་དུར་ཁྱོད་ཅིག་གསར་དུ་རྟེན་པ་ལས་བམ་རོ་སྤེ་ཅུ་ལྷག་ཅམ་
 ཞིག་བསྐྱོགས་ནས་ཐོན། གཞན་ཡང་གནའ་འུལ་དེར་ས་དོང་ཆེན་པོ་བརྒྱ་ལྷག་ཞིག་རྟེན་ཡོད་པ་
 དེ་དག་པལ་ཆེར་དབྱིབས་སྒྲུབ་གཞུགས་སུ་གཅིག་གྱུར་ཏུ་སྤྱང་ལ། དོང་གི་ནང་དུ་རྩ་ཆག་དང་།
 སེམས་ཅན་གྱི་རྩས་པ། རྩ་ཆས་དང་རྩ་རྩམ་སོགས་ཡོད། གཞན་ཡང་ས་དོང་ཁ་ཤས་ལ་སའི་
 ཐེམ་པ་རིམ་གཉིས་རེ་ཡོད་པ་པལ་ཆེར་མེད་སྤྱོད་གནས་འདྲ་མེན་ནམ་སྟེ། གནའ་འུལ་དེ་དག་
 ལས་ཐོན་པའི་གནའ་རྩེ་དེ་དག་ནི་ཕུན་སུམ་ཚོགས་པའི་དབྱུང་གཞི་ཞིག་ཏུ་སྤྱང་ལ། གཙོ་ཆེ་
 བའི་གནའ་རྩེ་རྩ་ཆས་དང་། རྩ་ཆེ་བ། རྩས་ཆས། གཞན་ཡང་སེམས་ཅན་རིགས་ཀྱི་རྩས་པ་
 རིགས་མི་འདྲ་བ་ཁ་ཤས་བཅས་བྱང་ཡོད་པ་མདོར་བསྟུས་ཤིག་ངོ་སྤྱོད་ཞུ་ན། གནའ་རྩེ་གྱི་
 གངས་ཀ་དེ་ཏུ་ལམ་ཚོད་དཔག་བྱས་པ་ལྟར་ན་གངས་ཁྲི་ཕྱག་ལ་ཉེ་བ་ཞིག་ཡོད་པ་དེ་དག་ལ།
 བཟོས་རྩྱ་དང་བརྩར་རྩྱའི་རིགས་གཉིས་སུ་འདུག་སྟེ། དེའི་ནང་དུ་མང་ཆེ་ཤོས་ནི་བཟོས་རྩྱ་རགས་
 པའི་རིགས་ཡིན་ལ། བརྩར་རྩྱའི་རིགས་ཀྱང་ཁ་ཤས་ཤིག་བྱང་འདུག རྩྱ་ཆས་ཆེ་བ་ལ་སྤེ་རེ་
 དང་། ཐོ་བའི་དབྱིབས་ཅན་གཙོ་བོ་བྱེད་དང་། གཏོར་བྱེད། བརྩར་བྱེད་སོགས་ཀྱི་རྩྱ་ཆས།
 རྒྱུང་རིགས་ལ་གྱི་འབྲུག་སོགས་གཞིག་བྱེད་དང་། གཏུབ་བྱེད་དང་། འབྲུག་བྱེད་སོགས་ཀྱི་
 རིགས་ཡོད། གཞན་ཡང་སྤྱོད་སྒྲོ་མི་གསལ་བའི་རིགས་སྤྱོད་ཡོད་པ་འདི་དག་སྤྱོད་སྒྲོ་མང་
 ལ་སྤྱི་ཚད་དག་པོར་སྤྱང་། འདི་དག་གི་ནང་དུ་ཞིང་ལས་ཀྱི་ལག་ཆ་ཡོད་པར་མ་ཟད་ད་རུང་
 ལག་ཤེས་ཀྱི་སྤྱོད་ཆས་ཡོད་པ་འདིས་སྐབས་དེར་ལག་ཤེས་ཀྱི་རྒྱ་ཚད་མཐོན་པོར་སྤེ་བས་ཡོད་པ་ར་
 སྤྱོད་ཐུབ།

རྩས་ཆས་ཀྱི་སྟོར་ལ་མང་ཆེ་བ་ནི་སེམས་ཅན་གྱི་རྒྱུང་ལག་གི་རྩས་པ་ལས་བཟོས་པའི་ཁབ་དང་།
 འབྲུག་སོ་མང་། སྤྱ་གཞེར། མདའ་ཅེས་སོགས་ཡོད་ལ་དེའི་ནང་ཆས་ལ་མཚན་ཅན་ཞིག་ནི་
 རྩས་ཁབ་ཅེས་ན་ཁབ་མིག་ཡོད་པ་དེང་དུས་ལྷགས་བཟོའི་ཁབ་དབྱིབས་དང་ཆས་མཚུངས་པར་

སྒྲིང་།

རྩ་ཆས་ཀྱི་རིགས་ལ་ཆེ་ཆུང་མི་འདྲ་བ་ཁ་ཤས་ཤིག་ཡོད་པ་རྩ་མ་ལུང་གཅིག་ཅན་དང་། རྩ་མ་ལུང་གཉིས་ཅན་དང་། རྩུང་བཟེད། ས་རྩའི་གཟུར་བྲ། རྩ་བུ་སྟེ་རིང་ཡོད་པ་དེ་དག་བཟོ་དབྱིབས་མཛེས་ཤིང་སྤྲུམ་ཚད་དག་པོར་ཡོད་པ་སྐབས་དེའི་རྩ་མ་བཟོ་བྱའི་ལག་རྩལ་ཉ་ཅང་མཐོན་པོར་སྟེབས་ཡོད་པ་ཤེས་ཐུབ།

རྒྱ་ཆའི་སྒྲིང་ལ། རུས་པའི་སྒྲ་གཟུར། རྩ་རྒྱ། ས་རྩའི་གཏུ་བྲ་དང་། རྩའི་གཏུ་བྲ་སོགས་ཡོད་པ་དེ་དག་པལ་ཆེར་མགོ་རྒྱ་གྱི་གས་སུ་ངས། གཞན་ཡང་ཉ་རུས། རྩའི་རུས། ར་ལུག་གི་རུས་པ། ཉ་རུས་བཅས་ཡོད། ”

ཅེས་འཁོད་འདུག གོང་གསལ་ས་གནས་ཁག་ནས་ཐོན་པའི་གནའ་རྩས་ཁག་ལ་བརྟགས་ན་ཁང་པའི་ཤལ་དང་། སྤྱི་ལོའི་གོང་གི་ལོ་ངོ་སྤུས་སྟོང་ཡས་མས་སྐབས་ནས་བོད་མི་རྣམས་ལ་གཏན་འཁེལ་གྱི་སྟོང་ས་ཡོད་པར་གྱུར་ཏེ་ཞིང་འབྲོག་གི་ལས་ཀྱི་བྱེད་ཅིང་འཆོ་བ་སྐྱེལ་བཞིན་ཡོད་པ་ཤེས་ཐུབ་པར་མ་ཟད། ཁབ་དང་། འདུག་རྩ་ཆས་རི་མོ་ཅན། གཡང་འི་སོགས་ཉེར་མཁོའི་ལག་ཆ་དང་རྒྱ་ཆ་སོགས་ཡོད་པ་འདི་དག་ལ་བསྟུན་ན་སྐབས་དེའི་བོད་མིའི་ཤེས་རིག་ལག་རྩལ་གྱི་ཆུ་ཚད་དེ་སྐབས་དེའི་སྟོན་ཐོན་མི་རིགས་དག་ལས་མི་དམན་པ་ཞིག་བྱུང་ཡོད་པ་གསལ་ཏེ། རྒྱ་ནག་གི་ཡང་ཉའོ་གནའ་རྩས་དང་། ལོང་ཉན་གནའ་རྩས་སོགས་དང་ལག་རྩལ་གྱི་ཆུ་ཚད་འདྲ་པོར་སྟེབས་ཡོད་པ་མངོན་སུ་མེད་ཀྱི་སྟོང་ཡལ་དུ་གྱུར།

ཆུ་གོང་གནའ་ཤལ་དུ་བཅ་རོ་སུམ་ཅུ་ཙམ་སྟེ་འགྲུམ་ན། ས་དོང་བཅུ་ལྷག་ཙམ་གྱི་ནང་དུ་ལག་ཆ་སྤྲོ་ཆོགས་དང་། རྒྱ་ཆ། སེམས་ཅན་གྱི་རུས་པ་སྤྲོ་ཆོགས་བཅས་རྟེན་པ་འདི་དག་ལ་དབྱེད་ན། གནའ་རྩས་དེ་དག་ནི་མི་ཤི་བའི་རྩེས་སུ་རང་གི་གོས་རྒྱ། ལག་ཆ། གཅེས་ནོར་སོགས་ལྟན་དུ་སྟེབས་པའི་རྟགས་ཡིན་པར་སེམས་ཏེ། བོད་དུ་སངས་རྒྱུ་ཆོས་ལུགས་མ་དར་བའི་གོང་དུ་བོན་གྱི་རང་ལུགས་ལ་དེ་ལྟའི་སྒོ་ལ་རྒྱ་ཡུན་རིང་པོར་གནས་ཡོད་ལ། ལྷག་པར་དུ་ཉ་ཡི་རུས་པ་རྟེན་པ་དེ་ལ་བསམས་ན་དུར་རྩས་ཡིན་པ་འདྲ་སྟེ། སྟོ་ལྷགས་དུར་ནོར་དུ་རྫོང་བ་ལྟ་ཅི་སྟེ། ཉ་རིགས་ཀྱང་དུར་ནོར་དུ་རྫོང་བའི་སྒོ་ལ་ཡོད་པར་གསལ་ཏེ། བོན་ལུགས་ཀྱི་ཆོ་གར་གྱུར་པའི་དེང་དུས་ཀྱི་《དུར་ཆོག་》དག་ལས།

ཉ་པག་ར་ཤ་རྒྱ་མ་འདི། །

ཁྱོད་གྱི་དུར་རྒྱགས་རྫོངས་སུ་འདེབས།

འདི་ལ་དུར་གྱི་རྒྱགས་སྐལ་གྱིས། །

གསོན་གྱི་ཟས་གཡང་མ་རྒྱ་ཞིག །

ཅེས་སོགས་ཉ་རིགས་དུར་ནོར་དུ་རྫོང་བ་ཡིག་ཆ་ཙམ་དུ་མ་ཟད། གཤིན་པའི་དུར་ནོར་ལ་གང་བབས་གྱི་སེམས་ཅན་དེའི་གཟུགས་བརྟན་ཟན་གྱིས་བཅའ་བའམ་ཡང་ན་གཏོར་མ་ལ་པར་དུ་བཏབ་སྟེ། དུར་རྩས་གཞན་དག་དང་བཅས་མཚུན་གྱི་བཅ་པོ་དང་ལྟན་དུ་དུར་ནང་བསྐྱལ་ཏེ། གོང་གི་ཆོ་ག་འདི་རྣམས་སྟོན་གིན་ཡོད་པ་ནི་བོད་མི་ཀུན་ལ་གསལ་བ་ལྟར་རེད།

ས་བཅད་བཞི་པ། གནའ་བོའི་དཔེ་རྟེན་ནང་འཁོད་པའི་

ཡ་ཐོག་གི་ལོ་རྒྱུས་ཁག་གཅིག

དེང་དུས་ཁ་ཅིག་བོད་ཀྱི་ལོ་རྒྱུས་སྤྱོད་པའི་སྐབས་སུ། རྒྱུ་ལུ་འཕྲུལ་པའི་གོང་དུ་བོད་ལ་
ཡི་གེ་མེད་པས་དེའི་གོང་གི་ལོ་རྒྱུས་ནི་གཏམ་རྒྱུད་དང་ཟེར་སྟེ་ཙམ་ཡིན་ལྟ་བུས་དེ་ནི་གཏམ་རྒྱུད་
ཀྱི་དུས་རབས་ཡིན་ཞེས་བཤད་ཀྱིན་འདུག། འཆད་ཚུལ་དེ་ནི་ཆོས་ལུགས་གྲུབ་མཐའི་ཆགས་སྤང་
ཅན་རྣམས་ཀྱི་བཤད་ཡམས་ཀྱི་རྗེས་སུ་འབྲངས་པ་ཙམ་ལས། རང་ཉིད་ཆོས་བོན་དག་གི་གནའ་
བོད་ཡིག་རྙིང་རྣམས་ལ་ཞིབ་གཟིགས་བྱས་ཏེ་ཆ་རྒྱས་ཡོད་པ་ཞིག་མིན་ལྟ་བུས། རི་བོང་ཙམ་འདྲོག་
གི་དཔེ་ཅུ་སྤང་བས། ལོ་རྒྱུས་དངོས་གཙོ་སྤྱོད་པའི་ལྟ་བུ་དང་གཏམ་ནས་མཐུན་ཐབས་མེད།

ཡང་ཁ་ཅིག་གིས། བོད་ཀྱི་རྒྱུས་རྒྱུ་ལས་བྱུང་བར་བཤད་པ་འདྲི་ནི། གནའ་
རབས་བསྐལ་པ་ཡ་ཐོག་གཞན་གདོད་མའི་བོད་རིགས་རྣམས་ཀྱིས་སྤྱུ་ལ་རང་གི་རིགས་རྒྱུ་སྤྱོད་
འཛིན་པའི་དད་ཞེན་གྱི་སྟེང་དེ་སྟེང་དབང་གི་སྟོན་ནས་དེང་དུས་ཀྱི་སྤྱོད་མེ་ཅུ་འགྱུར་བའི་ཆོན་རིག་གི་
བཤད་ཚུལ་དང་གཅིག་མཐུན་བྱུང་བ་མེད། ཅས་ལྟར་དང་རིགས་པ་སོགས་སྤྱོད་ཀྱི་རྒྱ་
མཚན་གང་ཡང་མེད་པར། སྟོན་བྱོན་བོད་མི་གོང་མ་རྣམས་ཀྱི་སྟོན་རིག་ལ་དམའ་འབབས་བྱེད་པ་
འདྲི་ནི་འཕྱོན་མའི་འཆའ་གཏམ་དང་གཅིག་མཐུན་དུ་སྤང་།

སྤྱོད་མེ་ཅུ་འགྱུར་བའི་གོ་རིམ་དེ་ཡང་ངལ་ཚུལ་བྱས་པ་བརྒྱུད་དེ་རིམ་བཞིན་མི་ཅུ་གྲུར་
པར་བཤད་ཡོད་ཅིང་། ང་ཆོས་སྤྱུ་མིར་འགྱུར་བའི་གོ་རིམ་དེའང་སྤྱུ་ལ་སྤྱོད་རྣམས་ཀྱིས་ཤིང་ཏྲོག་
ཐོས་པ་དང་། ཤིང་ལོ་གྱོན་པ་དང་། ལོ་ཏྲོག་འདེབས་པ་སོགས་ཀྱི་ངལ་ཚུལ་བྱས་ནས་མིར་གྱུར་
ཅས་བཤད་ཡོད་པ་དེ་གཉིས་ལ་ཆོན་རིག་ཡིན་མེན་གྱི་བྱུང་པར་གང་འདུག དེ་ལྟར་བཤད་པའི་
གཞུང་ལུགས་ཀྱི་ནང་དུ་ཆོན་རིག་གི་དཔང་རྟགས་མང་ཉུང་གི་བྱུང་པར་ཡོད་ཟེར་ན། དེ་ལ་སྟོན་
མེད་དེ། མི་ལོ་སྟོང་ཕྱག་གོང་དུ་བཤད་པའི་སྐད་ཆ་དང་། ལོ་བརྒྱ་ལྷག་གི་གོང་དུ་བཤད་པའི་
སྐད་ཆ་གཉིས་ལ་ཆོན་རིག་གི་དཔང་རྟགས་ཆེ་ཆུང་གཏམ་ནས་མེད་པ་ཞིག་ཡོད་དགོས་ན། དེ་
ལྟར་ན་སྤྱི་ཆོགས་ལ་འཕེལ་རྒྱས་གཏམ་ནས་མེད་པར་འདོད་དགོས་པས་དེ་བས་སྤྱོད་པ་ག་ན་མཆིས།
ཏར་སྤྱོད་མཁས་པས་མི་སྤྱོད་སྤྱོད་རིགས་དང་།

གངས་ཅན་ཤན་པོས་སྤྱུ་རྒྱུ་བ་གཉིས། །

རིག་པའི་རྩལ་ལ་ཆེ་ཆུང་མི་གཉིས་པ། །

གཟུར་གནས་སྟོ་ཡིས་སྤང་ལ་བཏེགས་ན་ཤེས། །

ཞེས་རང་བཞིན་གསོང་པོར་སྤྱོད་སོ། ། སྤྱིར་འཛིན་རྟེན་འདིར་རྒྱལ་ཁབ་གང་དང་མི་
རིགས་གང་ཡིན་ཀྱང་ཡ་ཐོག་གདོད་མའི་སྟོན་གྱི་ལོ་རྒྱུས་ནི་བཤད་ཡམས་དང་སྤྱོད་གཏམ་ཙམ་ལ་
བརྟེན་ནས་རིམ་བཞིན་ཡི་གེར་བཀོད་པ་ལ། སྤྱིས་སྤྱོད་གསར་རྟེན་བྱུང་བའི་གནའ་རྩིས་ཁག་ལ་
བརྟེན་ནས་ཞིབ་འཇུག་བྱས་ཏེ་གཏམ་ལ་ཕབ་པ་ལས། དེང་དུས་ཉིན་བཞིན་ཟེན་ཐོ་བཀོད་པ་ཇི་
བཞིན་ལྟལ་དུས་དོན་རྟེན་ཐམས་ཅད་མ་འདྲེས་པར་གསལ་ལྟར་དེ་བ་བཀོད་ཡོད་པ་ཞིག་གང་
ལའང་མ་མཐོང་། དེ་ལྟར་ཡོད་པའང་མི་སྤྱོད་དེ། ཡ་ཐོག་གདོད་མའི་སྤྱི་ཆོགས་ཀྱི་སྐབས་སུ་མི་
རིགས་གང་ལའང་ཡི་གེ་མེད་པའི་བྱུར་།

འཛིན་རྟེན་འདིར་ཤེས་རིག་ལྡན་པའི་གནའ་བོའི་རྒྱལ་ཁབ་ཆེན་པོ་བཞི་ཞེས་གྲགས་པ་ཨེ་
ལྷོ་ཕ་མི་དང་། པ་སྤེལ་ལྟ། རྒྱ་གར། རྒྱ་ནག་བཅས་ཡིན་པ་དེ་དག་གི་གདོད་མའི་སྤྱི་ཆོགས་

སྐབས་ཀྱི་ལོ་རྒྱུས་བཤད་པའི་སྐོར་ལ་གོང་གསལ་ལྟར་གཏམ་རྒྱུད་དང་ལྟ་སྦྱང་སོགས་ལ་ཞིབ་འཇུག་
 བྱས་ཏེ་སྐབས་དེའི་སྤྱི་ཚོགས་ཀྱི་རྣམ་པ་གཏམ་འབེབས་བྱས་པར་སྤང་། གྲུང་གོའི་ལོ་རྒྱུས་སྤྱི་བ་སྤྱི་
 ཞབས་ཅན་པོ་ཅན་(剪伯赞) ལགས་ཀྱིས་བརྒྱུ་མཐུན་པའི་《གྲུང་གོའི་ལོ་རྒྱུས་སྤྱི་དོན་》ཞེས་པ་ལས།
 (ཤ9པ19) “རང་རྒྱལ་གྱི་གནའ་བོའི་ཡིག་ཆའི་ནང་དུ་ལོ་རྒྱུས་ཀྱི་གཏམ་རྒྱུད་མང་པོ་ཞིག་ཉར་
 ཚགས་བྱེད་ཐུབ་ཡོད་པ་དེ་དག་གིས་གྲུང་བསྐལ་པ་ཡ་ཐོག་གི་གྲུང་གོའི་ལོ་རྒྱུས་ཀྱི་རྣམ་པ་རགས་
 ཅུ་མ་སྟོན་ཐུབ། ” ཅེས་གསུངས་ནས། དཔེ་རྙིང་གི་གཏམ་རྒྱུད་ཁ་ཤས་དངས་ཏེ་གྲུང་གོའི་
 གནའ་བོའི་ལོ་རྒྱུས་ལ་འགྲེལ་བཤད་གནང་ཡོད་པ་ལྟར། རང་རེ་བོད་ཀྱི་དཔེ་རྙིང་ཁག་ཏུ་གསལ་
 བའི་ཡ་ཐོག་གཞི་དེ་མའི་སྐོར་གྱི་གཏམ་རྒྱུད་དང་འབྲེལ་བའི་ལོ་རྒྱུས་ཁག་གཅིག་འདིར་དབྱེད་
 རྟེན་གསུ་བཀོད་ན། དཔའ་བོ་གཙུག་ལག་ཕྱིར་བའི་ཆོས་འབྱུང་《མཁས་པའི་དགའ་སྟོན་》ལས།
 རྟོད་ཀྱི་མངའ་རིས་སྐོར་གསུམ་རྩིང་གི་ཚུལ། །

བར་དུ་དབྱས་གཙང་རུ་བཞེ་ཡུར་བ་འདྲ། །
 སྤང་དུ་མདོ་ཁམས་སྤང་གསུམ་ཞིང་ཉ་བ། །
 ཀུན་གྲང་ཆུ་ཡི་རྒྱ་མཚོ་གྱུར་པའི་ནང་། །
 མཐའ་ཡས་སོག་ཆགས་སྤྱག་བསྐལ་སྤྱོད་པར་གཟིགས། །
 ཞེས་དང་། ཡང་དེ་ཉིད་ལས།

མཚོ་དེ་འཁོལ་བ་ཞི་ཞིང་རབ་ཏུ་བསེལ། །
 ཀོང་གི་རྒྱ་བརྒྱུ་ཅེས་བྱའི་ཐོམས་བྱེ་བས། །
 རུ་བཞེ་རྒྱ་ཡིས་གང་བ་དེ་རུ་ཐིམ། །
 རྒྱ་གཞན་དག་གྲང་དེ་ལྟར་ཐིམ་པ་ཡིས། །
 བོད་ཁམས་ཡུལ་གྱི་རྣམ་པ་གསལ་པོར་དོད། །
 མངའ་རིས་སྐོར་གསུམ་ཤ་རྒྱུང་རི་དྲགས་སྤྱིང་། །
 བར་གྱི་རུ་བཞེ་སྤྱག་གཟིག་གཅན་གཟན་སྤྱིང་། །
 སྤང་གྱི་སྤང་དུག་འདབ་ཆགས་བྱ་ཡི་སྤྱིང་། །

ཞེས་སོགས་བོད་ཡུལ་ཁ་བ་ཅན་གྱི་ཡུལ་འདིར་ཐོག་མར་རྒྱ་མཚོ་ཆེན་པོ་ཞིག་འབྱེལ་ཡོད་པ་
 དེ་ཉིད་རིམ་བཞིན་སྐམ་སར་གྱུར་ཚུལ་སོགས་བོད་ཀྱི་ས་ཁམས་ཆགས་ཚུལ་ལ་ཞིབ་འཇུག་བྱས་པའི་
 རྟོམ་ཆོག་བཀོད་ཡོད་པ་དང་། དེ་ནས་བོད་མིའི་འགོ་བ་བྱུང་ཚུལ་སྐོར་ལ།
 ཡང་དེ་ཉིད་ལས།

དེ་ནས་མི་ཡི་འགོ་བ་བྱུང་ཚུལ་ནི། །
 ཐུགས་རྩེའི་དབང་ཐུག་སྤྱན་རས་གཟིགས་དབང་དེས། །
 བོད་ཡུལ་ཡི་དྲགས་དུད་འགོའི་འགོ་བ་ཀུན། །
 མི་ལུས་འཐོབ་ཏུ་རུང་བའི་དུས་གཟིགས་ནས། །
 བོ་ཏ་ལ་ཡི་རི་ལ་གནས་པ་ཡི། །
 སྤྱུ་ཞིག་སྤྱུ་ཡོངས་རྩྭ་དག་བསྟེན་བྱིན། །
 ཉིང་འཛིན་རྩ་འབྲུལ་ཐུན་པ་བྱིན་བརྒྱབས་ནས། །

ལ་བ་ཅན་གྱི་ཡུལ་འདིར་སྒོམ་དུ་བཏང་། །
 དེ་ཡིས་བྲག་རི་རོག་པོ་གཅིག་དུ་བསྒོམས།
 བྲམས་དང་སྒྲིང་རྩེ་བྱང་ཆུབ་སེམས་སྒྲིད་སྒྲུངས། །
 སྒྲིང་པ་ཉིད་ལ་མོས་པས་སྒྲིང་བའི་ཆོ། །
 ལྷ་མོ་སྒྲོལ་མས་སྒྲུལ་པ་བྲས་པ་ཡི། །
 བྲག་སྒྲིན་མོ་ཞིག་དེར་འོངས་ཆགས་པའི་བད། །
 ཉིན་ཞག་འགའ་བྲས་སྒྲེའི་སེམས་མ་གཡོས། །
 བྲིན་མི་མོ་མཛེས་མར་ལུས་བསྐྱར་ནས། །
 བདག་གི་བྱིས་ཐབ་མཛོད་ཅེས་གསོལ་བ་བཏབ། །
 སྒྲེས་ང་མི་འཕགས་པའི་དགེ་བསྐྱེན་ཡིན། །
 དེ་ལྟར་མི་རུང་སོང་ཞིག་ཅེས་སྒྲུས་པས། །
 ཐ་མར་སྒྲིང་རྩེར་དུ་ཞིང་སྒྲེ་སྒྲགས་འདོན། །
 ཞེས་དང་། ཡང་དེ་ཉིད་ལས།
 སྒྲུལ་པའི་སྒྲེའུ་བྲག་སྒྲིན་འདུས་པ་ལས། །
 རིགས་དྲུག་ནས་འཕོས་སྒྲེའུ་སྒྲུག་དྲུག་ཅིག་བྱང་། །
 གཅིག་ནི་དཔྱལ་བའི་གནས་ནས་ཆོ་འཕོ་པས། །
 རོ་ནག་མི་སྒྲུག་སྒྲུག་བསྐྱར་ཆེ་བར་སྤང་། །
 ཡི་དྲུགས་ནས་འཕོས་ཟས་སྒྲིད་སེར་སྤྲ་ཆོ། །
 དུད་འགྲོའི་སྒྲེ་བ་སྒྲེན་ལ་གཟུགས་བྱང་ངན། །
 ལྷ་མིན་ནས་འཕོས་སྒྲུལ་སྒྲག་དོག་ཆོ། །
 མི་ནས་འཕོས་དེ་སེམས་ཆུང་ཤེས་རིག་རྒྱས། །
 ལྷ་ལས་འཕོས་དེ་རྒྱད་དགེ་བྱད་བཞིན་བཟང་། །
 དེ་ཀུན་པ་ཡིས་ཤིང་ཏོག་གིས་གང་བ། །
 རྒྱས་མ་བྱ་ཆོགས་ཅན་ཞེས་བྱ་བར་བསྐྱུལ། །
 ལོ་འགའ་ལོན་ནས་བལྟ་བུ་ཕྱིན་པའི་ཆོ། །
 དེ་ལས་མི་མིན་སྒྲེའུ་མིན་བཞི་བརྒྱར་འཕེལ། །
 ཤིང་ཐོག་ཟད་ཅིང་བཀའ་པས་འཐབ་ཅིང་ཚོད། །
 ཡི་དྲུགས་ལྷ་བྱར་སྒྲིང་རྩེའི་གནས་སྒྲུ་མཛོང་། །
 རང་གིས་གསོས་པས་མ་སོས་རབ་དུ་ངལ། །
 རྒྱ་འཕྱལ་མཐུ་ཡིས་པོ་ཏ་ལ་རུ་སོང་། །
 འཕགས་པའི་དུང་དུ་ཐལ་སྐྱར་གསོལ་བཏབ་པ། །
 ཞེས་སོགས་དང་། ཡང་དེ་ཉིད་ལས།
 རི་རབ་ཐོམ་ནས་འབྱུ་ལྷ་ལྷ་སྒྲངས་ཏེ། །
 བོད་དུ་གཏོར་བས་མ་མོས་ལོ་ཏོག་བྲས། །

རིན་ཆེན་ལྷ་མྱ་ཕྱག་གིས་བརྩས་ནས་གཏོར། །
 སྒོན་ལམ་མཛོད་པས་མ་འོངས་སྐབས་སྐབས་སུ། །
 རིན་ཆེན་གཏོར་ཀྱན་ས་ལས་རིམ་བཞིན་འབྱུང་། །
 བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔས་རང་གི་རིགས་སྒྱུད་ནམས། །
 བྲིད་དེ་མ་ཚོས་པ་ཡི་ལོ་རྟོག་བཟུན། །
 ཏོག་ཟེས་པས་དེ་ཀྱན་མི་ཉིད་གྱུར། །
 མ་ཚོས་འབྲུ་ཟ་གོས་སུ་ཤིང་ལོ་གྱུན། །
 རྣམས་ན་རི་དྲགས་ལྷ་བྱར་གནས་པ་ཡི། །
 སྒོ་དང་མོན་ལྟར་སྒྱུད་པས་བོད་ཡུལ་གང་། །
 ཀྱན་ཀྱང་པ་རིགས་མ་རིགས་གཉིས་སུ་གནས། །

ཞེས་སོགས་གོང་གསལ་སྡེ་རྣམས་ཀྱིས་ངལ་རྩིས་བྱས་ནས་མིར་གྱུར་པའི་བཤད་ཚུལ་འདིར་
 རྒྱ་མཚན་གང་ཡང་མེད་པའི་སྡེ་ལ་རང་གི་རིགས་རྩས་སུ་འཛིན་པའི་དང་ཞེན་ཅན་མ་ཡིན་པར།
 དང་པོ་སྡེ་རྣམས་དཀའ་སྤྱད་ཆེ་བའི་འཆོ་བ་ལ་སྒྱུད་ཅིང་དེ་ནས་རིམ་བཞིན་ངལ་རྩིས་བྱས་པས་མི་
 རྩ་གྱུར་པའི་རྒྱ་མཚན་དང་བཅས་བཤད་ཡོད། ཡིན་ནའང་འདིའི་ནང་དུ་སྡེ་དང་བྲག་ཤིན་དེ་དག་
 སངས་རྒྱས་བྱང་སེམས་ཀྱི་སྤྱལ་པ་རྩ་བཤད་པ་སོགས་ཆོས་ལུགས་ཀྱི་ཤན་ཞུགས་པའི་ལྷ་བ་དང་
 བཤད་ཚུལ་མང་པོ་ཞིག་ཡོད་པ་འདི་དག་ནི། དེང་དུས་ཀྱི་ཚུམ་པ་པོ་རྣམས་ཀྱི་བསམ་སྒྲུབ་སྒོའི་སྒོ་བ་
 སྟོན་བྱེད་ཆས་དེ་མར་ལེ་རིང་ལུགས་ཀྱི་དགོངས་པ་ལ་གཏུགས་དགོས་པ་བཞིན་དུ། སྐབས་དེའི་
 ཚུམ་པ་པོ་རྣམས་ཀྱི་བསམ་སྒྲུབ་སྒོའི་སྒོ་བ་སྟོན་བྱེད་ཆས་དེ་སངས་རྒྱས་ཆོས་ལུགས་ལ་གཏུགས་དགོས་
 ལྟུངས། ལོ་རྒྱུས་ཀྱི་དངོས་པོ་ཐམས་ཅད་ཆོས་ལུགས་དང་སྤྱར་ནས་བཤད་ཡོད་པ་རེད། གཞན་
 ཡང་སྤྱི་ལོའི་དུས་རབས་བརྒྱད་པའི་ནང་དུ་ཆོས་རྒྱལ་སྤྱི་སྤོང་ཕྱེད་བཙན་གྱི་སྐབས་ཀྱི་《བཀའ་ཐང་
 རྩེ་མུ་》ལས།

སྤྱལ་སྒོམ་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་སྟོང་རྩེ་སྤྱེས། །
 བྲིམ་ཐབ་བྱས་ནས་འདོད་པ་སྤྱད་པ་ཡིས། །
 ཟླ་དགུ་ངོ་བརྩ་སོང་བའི་དུས་ཅན། །
 པ་མ་གཉིས་ཀར་མི་འདྲ་བུ་ཞིག་སྤྱེས། །
 འབྲེང་བུ་ངོ་དམར་ལེབ་པ་མུག་མ་མེད། །
 ཤ་དམར་ཟ་ཞིང་ཁྲག་ནི་དྲོན་མོར་འཐུང་། །
 སྒྱུད་ལམ་མ་དག་འདུག་མི་ཚུགས། །
 འདོད་ཆགས་ལ་སོགས་དུག་ལྡ་ཤས་ཆེ་བས། །
 དུམ་ཚོད་སྤྱི་ཀྱང་འཐུལ་བར་མི་འགྱུར་བ། །
 དེ་ནས་ཆར་སྤྱེས་མ་ནི་ཟ་བར་འདུག །
 པ་ཡིས་སྒྲོ་སྤྱོད་ནགས་མ་བྱ་ཆོགས་བསྐྱལ། །

² མ་དཔེ་རྟོག་པའི་མཚན། འདི་ཚོ་དང་ཞེས་སྤྱིས་པས་ཚོ་དང་ཞེས་དང་། གོང་པོ་རི་དང་འདིར་རྩེ་མོ་རྩེས་དང་བྱས་པས་
 རྩེ་དང་དུ་མིང་ཆགས་ཞེས་གྲགས་སོ་ལོ།

ལོ་གཅིག་སོང་ནས་ལྷ་ཏུ་བྱིན་པ་ན། །
 སྤྱེལ་མོ་རྣམས་དང་ཚེས་པས་ལྷ་བརྒྱ་ཙམ་དུ་འཕེལ། །
 དེ་རྣམས་གཅིག་ལ་གཅིག་ཚེས་མང་དུ་འཕེལ། །
 དུ་མར་འཕེལ་བས་ས་སྤྱིང་ཐམས་ཅད་གང་། །
 དབྱར་དུས་ཉི་མས་ཚིག་ཅིང་ཆར་པས་གདུངས། །
 དགུན་དུས་ཁ་བ་དང་ནི་ལྷགས་པས་གདུངས། །
 ཟས་དང་གོས་མེད་ལྷག་བསྐལ་ཡིད་མི་བདེ། །
 ས་ཡིས་འགུལ་ཆོ་སྤྱ་གུ་ལྷ་བརྒྱ་སྤྱངས། །
 ང་ཅག་ཅི་ཟ་ཅི་གྱོན་ལག་པ་གདེངས། །
 ཉམ་ཐག་དེ་ལ་ཤིན་ཏུ་སྤྱིང་རྩེ་སྤྱིས། ། ཞེས་སོགས་དང་།
 འཕགས་པ་སྤྱན་རས་གཟིགས་དབང་གིས། །
 གསེར་བྱེ་ཁྱོར་གང་བོད་ཡུལ་སྤྱོགས་སུ་གཏོར། །
 བྱིས་ཐབ་ཟས་སུ་འབྱ་རྩ་ལྷ་བསྐྱར་རོ། །
 རས་དང་གོ་དང་འབྲས་དང་ཉིལ། །
 སན་མ་དང་ནི་ལྷ་བྱིན་ནས། །
 ས་ཡུལ་ལྷང་མ་བསྐྱར་པ་བརྒྱ་བཞི་ཡིན། །
 ས་རྒྱུད་མཉམ་པའི་གནས་སུ་ཐོབ་ཅིག་གསུངས། །
 ཞེས་དང་། དེ་རྣམས་སྤྱེལ་སྒོམ་ཁ་བ་ཅན་དུ་འོངས། །
 བཞིད་པ་རྣམ་པ་གསུམ་དང་ལྷན་པའི་ཡུལ། །
 ས་སྤྱོགས་ཉམས་དགའ་བཟ་ཤིས་ཞལ་རྒྱོ་བ། །
 རང་བཞིན་ཡོན་ཏན་འབྱུང་བའི་ས་ལ་བཏབ། །
 བ་པོ་སོ་བ་ཡུངས་དཀར་ཞར་ལ་སྤྱིས། །
 འབྱ་རྩ་རྣམ་པ་དྲུག་ཏུ་གྱུར། །
 ཟང་ཟིང་འདི་ལ་ཟོ་དང་བྱས་པས་ཟོ་དང་ཞེས་སུ་གྲགས། །
 ཞིང་ལ་ལྷ་བ་ཟོ་དང་ཡིན་ཞོ་གསུངས། །
 སུ་གེ་གནས་དུ་ཡར་བས་ཡར་སྤྱངས་ཡིན་ཞོ་གསུངས། །
 ཞེས་སོགས་གསུངས་ཡོད་པ་འདི་དག་ཐམས་ཅད་དོན་གཅིག་དུ་སྤྲང་།
 སྤྱས་པ།
 རྒྱ་གང་གཉིས་ལྷན་གངས་རིས་བསྐྱར་བའི་སྤྱིངས། །
 སྤྱེལ་མིན་གཉིས་འདུས་བོད་ཀྱི་མི་རྒྱུད་དེས། །
 ཞིང་འབྲོག་གཉིས་ལྷན་སོ་རྣམ་ལས་བཙོན་པས། །
 དབུལ་སྤྱོག་གཉིས་སུ་དབྱེ་བའི་ཐ་སྤྱད་བྱུང་། །
 ཞེས་བྱ་བ་ནི་བར་སྐབས་ཀྱི་ཆོགས་སུ་བཅད་པའོ། །

ལེའུ་གཉིས་པ།

མངའ་མཛད་བྱུང་བའི་དུས་རབས་སྐོར།

ས་བཅད་དང་པོ།

མངའ་མཛད་ཐོག་མར་བྱུང་ཚུལ།

མངའ་མཛད་ཐོག་མར་བྱུང་བ་ཞེས་པ་ནི་མི་ཡིས་མི་ལ་དབང་སྐྱུར་བྱེད་པའི་དུས་རབས་ཀྱི་
འགོ་ཚུགས་པ་ལ་ཟེར། དེ་ནི་བསྐལ་པ་ཡ་ཐོག་གས་གདོད་མའི་སྤྱི་ཚོགས་ཀྱི་མཁུག་རྫོགས་ནས་
བྱན་གཡོག་ལས་ལྷགས་ཀྱི་འགོ་ཚུགས་པའི་དུས་རབས་སུ་བྱུང་ལ། རང་རེ་བོད་ཀྱི་ཡུལ་འདིར་སྤྱི་
ལོའི་ཐོན་གྱི་ལོ་ངོ་བྱི་ལྔ་མང་བོའི་གོང་ན། བོད་ཀྱི་ལོ་རྒྱུས་ཐོག་ཏུ་མངའ་མཛད་ཀྱི་ཐོག་མ་ནི་
གཞོན་སྤྱན་ནག་པོའི་དུས་རབས་ནས་འགོ་ཚུགས་ཏེ། གནའ་བོའི་དཔེ་རྙིང་རྣམས་ཀྱི་ནང་དུ་སྤྱི་
རྒྱལ་གོང་དུ་མངའ་མཛད་དུག་གས་བཅུ་བྱུང་ཚུལ་ «བཀའ་ཐང་གྲེ་ལྗེ་» ལས།

དེ་དུས་བོད་ཁམས་མི་ལ་རྩེ་མེད་པས།

རི་བྱན་བྲག་མཁར་ཀུན་ལ་རྫོང་ཡང་བཅས།

གོས་དང་ཁ་བས་བཅོན་མཁར་ཞོར་བྱ་བཅུག།

སྐལ་དུ་མི་སྐབ་དམག་གངས་རྒྱུད་བའི་དུས།

རང་ལ་དབང་མེད་ཚོགས་རྒྱབ་སྐྱོབ་པའི་དུས།

བོད་ཡུལ་གངས་རི་རྩེ་དགའི་སྤྱོད་འདི་རུ།

སྤྱར་རྒྱལ་གོང་དུ་མངའ་མཛད་དུག་ཏུ་བྱུང་།

ཞེས་དང་། «ཆོས་འབྱུང་མཁས་པའི་དགའ་སྟོན་» ལས།

བོད་ཁམས་ཡུལ་དུ་རུང་བར་གྱུར་ནས་ཀྱང་།

དང་བོ་མི་མ་ཡིན་གྱི་ཡུལ་དུ་གྱུར།

གཞོན་སྤྱན་ལ་སོགས་བཅུ་ཡིས་དབང་བྱས་སྐད།

ཅེས་སོགས་གསུངས་ཡོད་པ་དང་། གཞན་ཡང་ཆབ་མདོ་ཁ་རུབ་དང་། ལྷ་སའི་ཆུ་གོང་
སོགས་ནས་ལོ་ངོ་བརྒྱད་ལྔ་མང་ནས་ལྔ་ལྔ་བར་གྱི་རྩོད་ཆས་གསར་པའི་དུས་རབས་ཀྱི་གནའ་རྫོགས་མང་
པོ་ཞིག་རྙེད་ཡོད་པ་དང་། དེར་བརྟེན་གཞོན་སྤྱན་ནག་པོ་ལ་སོགས་པའི་དུས་རབས་དེ་དག་མི་
ཡི་འགོ་བ་བྱུང་བའི་དུས་རབས་ཡིན་པ་ལ་ཐེ་ཆོས་གཏན་ནས་མེད་པ་ཞིག་རེད། དེ་ལྟར་དབང་
སྐྱུར་གཤམ་རིམ་གྱི་ཆོ་པ་དག་ཆགས་པ་ནས་བཟུང་ཏྲག་པར་པན་ཚུན་གཡུལ་བཀུས་ཏེ། ཆོ་པ་
གཅིག་གིས་གཅིག་ལ་དབང་སྐྱུར་བྱེད་ཅིང་འོག་སྤྱི་མངའ་འབངས་རྩེ་མང་དང་། སྤོབས་རྩལ་རྩས་
ཤུགས་རྩེ་ཆེར་ཆགས་པའི་མཐར་བྱུང་གཡོག་བདག་པོའི་རྒྱལ་ཁབ་ཞིག་ཏུ་ཆགས་པ་ནི་ཆོས་ཉིད་
ཅིག་རེད། གདོད་མའི་དུས་མཁུག་ཏུ་བྱུང་བའི་དབང་སྐྱུར་བྱེད་མཁན་ལྟ་དང་གཉན་དང་གཞོན་
སྤྱན་ལ་སོགས་པ་བཅུ་པོ་དེ་དག་ནི་རིགས་སྤྱིའི་མིང་ཡིན་པ་ལས། གང་ཟག་གཅིག་མཚོན་པར་
བྱེད་པའི་མིང་མིན་ཏེ། དཔེར་ན་བོད་ཀྱི་དུས་རབས་དང་། རྒྱ་ཡི་དུས་རབས། སོག་པོའི་དུས་
རབས་ཟེར་བ་ལྟ་བུ་དང་གཅིག་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེས་ན་འདིའི་ནང་གསལ་བའི་དུས་རབས་རེ་ལ་
མ་མཐར་ཡང་དཔོན་རབས་བཅུ་ཕྱག་ཁ་ཤས་དང་། ལོ་གངས་བརྒྱ་ཕྱག་ཁ་ཤས་ཀྱི་དུས་ཡུན་ཡིན་

པར་ཤེས་དགོས། གཞན་ཡང་གནའ་བོའི་དཔེ་རྒྱུ་ཁག་ཏུ་འཁོད་པའི་མངའ་མཛད་འདི་དག་གི་
 སྐར་གྱི་ཐོམ་ཚིག་ལ་དབྱད་ན། སྐབས་དེར་མངའ་མཛད་སོ་སོས་ཡུལ་གང་ལ་བདག་དབང་བྱས་པ་
 དང་། ཐོན་སྐྱེད་གྱི་ལག་ཆ་གང་དང་གང་གསར་སྐྱོན་བྱས་པ་གསལ་པོར་བསྟན་འདུག་པས། དེ་
 དག་ལ་བརྟགས་ན་སྐབས་དེའི་ལོ་རྒྱུས་ཀྱི་རྣམ་པ་རགས་ཙམ་ཤེས་ཐུབ། 《ཆོས་འབྱུང་མཐུན་པའི་
 དགའ་སྟོན་》 ལས།

དང་པོར་གཞོད་སྐྱོན་ནག་པོས་དབང་བྱས་ཏེ། །
 ཡུལ་གྱི་མིང་ཡང་བཟང་ཡུལ་རྒྱན་མེད་ཟེར། །
 མཚན་ཆ་མདའ་གཞུ་དེ་ཡི་དུས་སུ་བྱང་། །
 དེ་ནས་རེ་ཏེ་མགོ་གཡག་བདུད་ཀྱིས་བྱས། །
 མིང་ཡང་བདུད་ཡུལ་ཁ་རག་རྩོད་དགུར་བརྟགས། །
 ལྷ་རེ་དག་ལྷ་དེ་ཡི་དུས་སུ་བྱང་། །
 དེ་ནས་སྐྱོན་པོ་གཉའ་རེངས་ཁྲག་མིག་བྱས། །
 ཡུལ་མིང་སྐྱོན་པོ་ནག་པོ་དག་ཡུལ་ཟེར། །
 སྐྱོན་མོའི་རྒྱུ་དང་སྐྱོགས་གཉིས་ལག་ཆ་བྱང་། །
 བཞི་པ་དམར་འཇམ་ལྷ་ཡིས་དབང་བྱས་ཏེ། །
 ལྷ་ཡུལ་གྲང་ཐང་ལག་ཆ་རྒྱ་གྱི་བྱང་། །
 རྩ་པར་རྩ་རྒྱལ་ཁོ་རྩེ་ཞེས་བྱས་བཟུང་། །
 ད་ཐང་ཅང་ཐང་ལག་ཆ་ཞགས་པ་འཕེན། །
 དུག་པར་གྲོག་གྲོག་འདྲེ་ཡིས་དབང་བྱས་ཏེ། །
 ལང་ཏང་ལིང་ཏང་བར་ཁ་ཏུར་རྩོ་འཕེན། །
 བདུན་པ་མ་སངས་རུས་དགུས་དབང་བྱས་ཏེ། །
 ཡུལ་གྱི་མིང་ལ་བོད་ཁ་ཉ་དུག་ཟེར། །
 ལག་ཆར་དོང་རལ་གོ་ཆ་ཕུབ་རྒྱུ་བྱང་། །
 བརྒྱད་པ་ལྷུས་བཟུང་བོད་ཁམས་སྤིང་དགུ་བརྟགས། །
 དགུ་པ་རྒྱལ་པོས་དབང་བྱས་ངམ་པོ་ཅེ། །
 བརྒྱ་པ་འགོང་པོ་སྐྱོན་དགུས་དབང་བྱས་ཏེ། །
 ཡུལ་གྱི་མིང་ཡང་སྟོང་སྟེ་བཙོ་བརྒྱད་ཟེར། །

ཞེས་དང་། 《ལྷུ་ཆོས་འབྱུང་》 ལས།

དང་པོ་གཞོད་སྐྱོན་ནག་པོ་ཞེས་བྱ་བ་བྱང་སྟེ། །
 ཡུལ་གྱི་མིང་ཡང་བཟང་ཡུལ་རྒྱན་མེད་བྱ་བར་བརྟགས། །
 ལག་ཆ་མདའ་གཞུ་འཕེན་པ་དེ་ནས་བྱང་། །
 གཉིས་པ་རེ་ཏེ་མགོ་གཡག་བདུད་ཀྱིས་བྱས། །
 ཡུལ་གྱི་མིང་ཡང་བདུད་ཡུལ་སྤིང་དགུ་ཟེར། །
 ལྷ་རེ་དག་ལྷ་དེར་ལག་ཆར་བྱང་། །

གསུམ་པ་གཉའ་རེང་ཁྲག་མེད་མེན་གྱིས་བྱས། །
 དུལ་གྱི་མིང་ལ་ནག་པོ་དགུ་དུས་ཟེར། །
 ལག་ཆ་མེན་པོ་རྒྱུ་དང་སྒྲིགས་གཉིས་བྱང་། །
 བཞི་པ་དམར་འཇམ་ཞེས་བྱ་ལྷ་ཡིས་བྱས། །
 དུལ་གྱི་མིང་ནི་ལྷ་དུལ་གྱུང་ཐང་ཟེར། །
 ལག་ཆ་ཁ་ཏྲ་ཅེ་གསུམ་དེ་ནས་བྱང་། །
 རྩ་པ་ལྷུང་དབང་ངམ་བྱང་ཅང་བྱང་ཟེར། །
 ལག་ཆ་མདུང་ལ་བྱེད་པ་དེ་ནས་བྱང་། །
 རྩག་པ་འདྲེས་དབང་བྱས་ལང་ཏང་ལིང་ཏང་ཟེར། །
 ལག་ཆ་སྒྲིག་པ་སྒྲིག་ཅན་དེ་ནས་བྱང་། །
 བདུན་པ་མ་སངས་རྩན་དགུས་དབང་བྱས་ཏེ། །
 དུལ་གྱི་མིང་ནི་བོད་ཁམས་གཡང་རྩག་ཟེར། །
 ལག་ཆར་དོང་རལ་ཕུབ་ཆུང་དེ་ནས་བྱང་། །
 བརྒྱད་པ་ལྷ་ཡིས་དབང་བྱས་བོད་ཁམས་སྤིང་དགུར་བཏགས། །
 དགུ་པ་མི་མ་ཡིན་གྱིས་དབང་བྱས་ཏེ། །
 དུལ་གྱི་མིང་ནི་ངམ་དུལ་ནག་པོར་བཏགས། །
 བརྩ་པ་ཟ་འིད་སྒྲིན་རྩག་དག་གིས་དབང་བྱས་ཏེ། །
 དུལ་གྱི་མིང་ལ་སྒྲོང་སྒྲེ་བཙུ་བརྒྱད་ཟེར། །
 བརྩ་གཅིག་རྒྱལ་ཕན་བརྩ་གཉིས་དབང་བྱས་སྐད། །
 ཀུན་གྱི་ཐ་མར་སིལ་མ་བཞི་བརྩ་བྱས། །
 དུལ་གྱི་མིང་ནི་བཟང་དུལ་གྱུང་དུ་བཏགས། །
 ཞེས་སོགས་བྱང་བ་དང་། 《བཀའ་ཐང་སྒྲེ་རྩ་》 ལས།
 དང་པོ་གཞོད་སྒྲིན་ནག་པོས་དབང་བྱས་ཏེ། །
 དུལ་མིང་བདུད་དུལ་ཁ་རག་མགོ་དགུར་བཏགས། །
 རྩ་ཏགས་གཉེན་པོ་བཙན་པ་དེ་ནས་བྱང་། །
 དེ་ནས་བདུད་དང་མེན་པོས་དབང་བྱས་ཏེ། །
 མིང་ཡང་ལྷ་མེན་གཉིས་ཀྱི་དུལ་དུ་བཏགས། །
 རྩ་ཏགས་ཤ་ཟ་གདོང་པ་དམར་བ་བྱང་། །
 དེ་ནས་ལྷ་དང་བཙན་གྱིས་དབང་བྱས་ཏེ། །
 དུལ་གྱི་མིང་ལ་བོད་ཁམས་སྤིང་དགུར་བཏགས།
 རྩ་ཏགས་དཀར་བྱ་ཆུ་ལ་སྒྲོད་པ་བྱང་། །
 དེ་ནས་མ་སངས་སྒྲིན་དགུས་དབང་བྱས་ཏེ། །
 དུལ་མིང་བོད་ཁམས་གཡང་རྩག་བྱ་བར་བཏགས། །
 རྩ་ཏགས་མདའ་མདུང་མཚོན་ཆ་དེ་ནས་བྱང་། །

དེ་ནས་ཟ་རམས་སྒྲིལ་དུག་དབང་བྱས་ཏེ། །
 དུལ་མིང་སྟོང་སྡེ་བཅོ་བརྒྱད་བྱ་བར་བཏགས། །
 རྩ་ཏྲགས་ཏྲ་བཞེན་ན་ཆ་འདོགས་པ་བྱང་། །
 དེ་ནས་རྒྱལ་ཕྱན་བཅུ་གཉིས་དབང་བྱས་ཏེ། །
 དུལ་གྱི་མིང་ནི་སྤ་ཁ་བརྒྱད་དུ་བཏགས། །
 རྩ་ཏྲགས་ཕྱག་དང་ཞེས་དེ་ནས་བྱང་། །

ཞེས་སོགས་དང་། 《གཡུང་རྒྱུང་བོན་གྱི་བཟླན་འབྱུང་ཕྱོགས་བསྐྱུས་》 ལས།
 དེ་ལྟར་ཁ་བ་ཅན་གྱི་བོད་ཁམས་འདི།
 སྤྱིད་པ་དང་པོ་ནམ་མཁའི་སྒྲིལ་བཟུངས་ཏེ། །
 སྤྱགས་དཀར་གེ་ཁོད་གཙང་མའི་སྤ་རིགས་རྣམས།
 གཡའ་རི་གངས་དཀར་རྩེ་ལ་གནས་བཅས་ཤིང་།
 སྤྱ་དང་མི་ཡི་མགོན་བྱེད་བོན་བཟླན་སྤང་། །
 དེ་དུས་སྤྱ་དང་མི་གཉིས་གཅིག་དུ་གནས། །
 དུལ་མིང་སྤྱ་འམ་སྤྱ་ཡུལ་གྲུང་ཐང་ཞེས། །
 མི་ཡིས་དུད་འགོར་མི་འཆོ་གཏམ་བརྒྱ་འཕྲོད། །
 མི་ལོ་ཁྲི་འབྲུམ་མང་པོར་དེ་ལྟར་གནས། །
 དེ་རྗེས་ བསྐལ་པར་ མ་སངས་གཉན་གྱིས་དབང་མཛད་དེ། །
 རྩ་རི་སྤང་སྤྲོངས་ཤིང་ལ་གནས་བཅས་ནས། །
 འགོ་བ་མི་དང་གཉན་བསྐྱེབས་དེ་ཕན་བྱེད། །
 མི་དང་གཉན་དག་མཛའ་བཤེས་ཚུལ་དུ་གནས། །
 མི་དག་གཉན་གྱི་གནས་སུ་འགོ་བ་དང་། །
 གཉན་ཡང་མི་ཡི་བྱིས་འོང་གཏམ་སྤང་བྱེད། །
 དེ་དུས་མི་ཡིས་དུད་འགོ་གསོད་པ་བྱང་། །
 དུལ་གྱི་མིང་ནི་གཉན་ཡུལ་གསེར་སྤྲོང་ཞེས། །
 དེ་རྗེས་འབྲེ་བོ་སྤྱ་ཡི་དབང་བྱས་ཏེ། །
 མཆོ་རྗེ་ཆུ་ལྷུང་ནི་གསེང་ལ་གནས་བཅས། །
 འགོ་བ་མི་དང་གོགས་བསྐྱེབས་དཔལ་ཁ་བསྐྱེད། །
 སྤྱན་སྤྲུང་ཆར་འབབས་རྩི་ཤིང་ལོ་འབྲས་བསྐྱེད། །
 མི་རྣམས་མཛོལ་བཅོག་བྱས་ཆོ་སྤྱས་གཞོད་བྱེད། །
 དེ་བཅས་སྤྱ་འབྲུམ་སྤྱ་ཆོག་ལ་སོགས་དར། །
 དུལ་མིང་སྤྱ་ཡུལ་ན་ར་གསེང་སྤྲོན་ཞེས། །
 རྩ་ཏྲགས་ཏྲ་ཕྱགས་ལོངས་སྤྱོད་བྱེད་པ་བྱང་། །
 དེ་རྗེས་གཞོད་སྤྱན་བཅན་གྱིས་མངའ་དབང་མཛད། །
 སྤྱགས་དམར་བཅན་དང་གཞོད་སྤྱན་བོད་དུ་གྲོལ། །

རྩ་བྲག་ནགས་ཁྲོད་ཤིང་ལ་གནས་བཅས་ཏེ། །
 འགྲོ་བ་མི་ལ་ཕན་དང་གཞོན་པ་བྱེད། །
 བཅན་བཅོས་ལ་སྐྱེས་མཛོད་སྤྱད་གཏོང་བ་བྱུང་། །
 དུལ་ལྷ་མཆོད་པས་མི་དང་གཏམ་ཡང་སྤྲོ། །
 དུལ་མིང་གཏོང་དམར་བཅན་གྱི་དུལ་ཞེས་བྱ། །
 རྩ་ཏྲགས་གཉན་པོ་བཅན་པ་དེ་ནས་བྱུང་། །
 དེ་རྩེས་བདུད་དང་མིན་མོས་དབང་བྱས་ཤིང་། །
 བྲག་རི་དམར་ནག་ནགས་ཁྲོད་ལ་གནས་བཅས། །
 འགྲོ་བ་མི་ལ་གཞོན་བྱེད་དངོས་སུ་ཟ། །
 མི་རྣམས་སེམས་ཅན་ཤ་ཟ་གཏོང་བ་དམར། །
 དུལ་མིང་བདུད་དུལ་ནག་པོ་དགུ་སྤུལ་ལམ། །
 ཁ་རག་སྒོ་དགུ་ལྷ་མིན་གཉིས་ཀྱི་དུལ། །
 མི་དང་མིན་འབྲེལ་མིན་གྱི་ཆ་པོའང་མང་། །
 འགལ་ཁྱེན་བྱུང་ན་དུལ་ལྷ་དམར་གྱིས་གསོལ། །
 དེ་རྩེས་མི་ལས་གཏོན་གྱུར་བདུད་གྱིས་བཟུང་། །
 ཚེ་ཤིང་རྩྭ་ཁང་བྲག་ལ་གནས་བཅས་ནས། །
 བོད་ཀྱི་ཚུ་བོ་བཞི་འདུས་འགོ་མཇུག་བཟུང་། །
 མི་དང་བསྐྱངས་ཏེ་གཤེན་ལ་དོ་རུ་བསྒྲེ། །
 བདུད་མིན་མི་དང་མིན་བསྐྱེད་པས་དམག་དཔུང་འདྲེན། །
 སྒོན་པ་བྱོན་ནས་ཐམས་ཅད་དབང་དུ་བསྐྱུས། །
 ལྷ་མིན་མེ་བརྒྱད་བཀའ་བསྐྱོས་དམ་ལ་བཞག །
 མི་ལ་ལྷ་གསོལ་བྱུར་ཕུད་བཀའ་ལྷང་པོག །
 འདི་ཡན་ལྷ་མིན་མི་དང་མ་བྱེད་ཀྱི་དུས། །
 བསྐྱལ་པའི་དུས་རབས་ཆེན་པོ་དྲུག་ཙམ་བྱུང་། །
 མི་ལོ་འབྲུམ་ཕྲག་མང་པོའི་ཡུན་དུ་གནས། །
 མི་ཡི་བྱིས་ཡང་ས་ཁུལ་བྲག་ཕྱག་དང་། །
 བྱུང་བའི་རྩྭ་ཁང་བཅེགས་དབྱེས་བྱེད་པ་ལས། །
 ཤིང་གཙོད་ཐག་ཆོམ་སྐྱེས་ཀྱི་ལས་མི་ཤེས། །
 ཟས་ནི་སར་སྐྱེས་ལུས་དང་ཤ་ཟ་ལས། །
 ཞིང་འདེབས་བཟའ་ཤིང་འཇུགས་པའི་རིག་པ་མེད། །
 དེ་ལོག་བསྐྱལ་པར་ཞང་ཁྱུང་བོད་དང་ཁམས། །
 སོ་སོར་རིམ་བྱེ་མི་རྣམས་ལས་རིམ་ཤེས། །
 ལྷ་མིན་མེ་རྣམས་རི་བྲག་ཚུ་སྐྱེས་ལ། །
 གནས་ཤིང་དངོས་སུ་མི་ཚུ་བརྒྱས་ཏེ་སྤྱོ། །

གདོས་བཅས་ལུས་མིན་མི་ལས་སྒྲིག་གུར་ཏེ། །
 མི་དང་སྒྲ་འདྲེ་འབྲེལ་བ་རྩེ་ཉུང་སོང་། །
 ཕན་ཚུན་མི་མཐོང་གནས་དང་རང་བཞིན་བསྐྱལ། །
 བོད་ལུལ་མ་སངས་སྤྱན་དགྲས་དབང་བྱས་ཏེ། །
 ལུལ་མིང་བོད་ཁམས་གཞུང་དྲུག་ཅེས་སྤྱ་གཤམ། །
 སྤྱ་ཏྲགས་མདའ་མདུང་མཚན་ཆ་བཅེ་བ་དང་། །
 བཞེན་པ་ཞོན་དང་དངོས་པོ་ཉོ་ཚང་བྱང་། །
 དེ་རྩེས་ཟ་རམ་སྤྱེས་དྲུག་གིས་དབང་བྱས། །
 ལུལ་མིང་བོད་ལུལ་སྤྱོད་སྤྱེ་བཅོ་བརྒྱད་ཅེས།
 སྤྱ་ཏྲགས་མགོ་རྒྱན་ན་ཆ་འདོགས་པ་དང་། །
 སྤྱ་གར་རོལ་ཅེད་དགའ་སྟོན་བྱེད་པ་བྱང་། །
 དེ་རྩེས་རྒྱལ་ཕན་བཅུ་གཉིས་དབང་བྱས་ཏེ། །
 ལུལ་མིང་བོད་ལུལ་སྤྱར་ཁ་ཆེ་བརྒྱད་ཅེས། །
 སྤྱ་ཏྲགས་ཕྱག་དང་ཞེས་བྱེད་པ་དང་། །
 སྤར་གྱི་སྦྱང་གཏམ་ཕྱིས་མིས་བཤད་པ་བྱང་། །
 དེ་རྩེས་དེར་གྱེས་རྒྱལ་ཕན་སེལ་མ་ནི། །
 བཞི་བཅུའི་བར་འཕེལ་བོད་ཁམས་སྤྱིང་དགུ་ཞེས། །
 སྤྱ་ཏྲགས་བོན་ལ་སྤྱབས་གསོལ་ཐར་པ་བསྐྱབ། །
 ལྟ་རྟོན་བཅེགས་ཤིང་རྟོན་གསུམ་བཞེངས་པ་བྱང་། །
 དུས་རབས་དེ་བཞིའི་རིང་ལ་རིམ་བཞིན་དུ། །
 ལྷགས་རིགས་རྟེན་ཅིང་རྩོ་བཟོ་ཤིང་གཙོད་ཤེས། །
 སྤྱ་བྲེག་ཐག་ཆོམ་ཞིང་འདེབས་སོགས་ཤེས་དུས། །
 འབྲོག་དང་ལུལ་པ་ཞེས་པའི་སྤྱིད་པ་བྱང་། །
 དེ་ནས་སྤྱ་རྒྱལ་བཅོན་པོས་དབང་མཛད་དེ། །
 རྩེ་ལ་སྤྱ་བ་གཉའ་ཁྲི་བཅོན་པོ་དང་། །
 ལུལ་ལ་སྤྱ་བ་ཡར་ལུང་སོག་ཁ་ཞེས། །
 ལུལ་གྱི་མིང་ནི་བོད་ལུལ་རུ་བཞིར་གྲགས། །

ཞེས་སོགས་སོ། ། གོང་གསལ་ཡིག་ཆ་ཁག་ལས་ཟེར་ཚུལ་མི་འདྲ་བ་ཅུང་ཟད་བྱང་བ་དག་
 དབྱང་གཞིར་བཟུང་སྟེ་མདོ་དོན་ཉིལ་གྱིས་དྲིལ་ན། མངའ་མཛད་སོ་སོའི་མིང་འདི་དག་དེང་དུས་
 བོད་ལ་ཡོངས་སྤྱ་གཤམ་པ་མི་མ་ཡིན་པ་རིགས་མི་འདྲ་བ་རྣམས་གྱི་མིང་དུ་ཆགས་པར་སེམས།
 འདི་ནི་གནའ་བོའི་ཚྭ་ལྡན་གྱི་དུས་སྤྱ་བོད་འབངས་རྣམས་དུས་ཏྲག་ཏུ་མནར་གཙོད་གྱི་སྤྱ་
 བསྐྱེད་དྲུག་པོས་གཙོར་བའི་འཆོ་བ་སྤྱོད་དགོས་པའི་རྣམ་པ་དེ་དུས་རབས་གྱི་མིང་གིས་མཚན་ཡོད་
 པ་འདྲ་སྟེ། ཚྭ་ལྡན་སྤྱེགས་མའི་དུས་སམ་བཟན་གཡོག་ལམ་ལུགས་གྱི་སྤྱི་ཚོགས་ནང་དུ། སྤྱེ་ཤོག་
 བར་ཕན་ཚུན་གཡུལ་འབྱེད་ཅིང་། ཕ་རོལ་གྱི་མི་རྣམས་བཟུང་སྟེ་རང་གི་བཟན་གཡོག་ཏུ་བཀོལ་

ཅིང་། རང་དབང་ཏིལ་འབྲུ་ཙམ་ཡང་མེད་པའི་སྒོ་ནས་ས་ཁིང་སྒོ་རྒྱུ་དང་། ཕྱགས་ཐོག་འཛོ་
སྒྱུང་སོགས་ཀྱི་ལས་ཀ་ཁོ་ན་བྱས་ཏེ། མི་ཆོ་ཏིལ་པོར་རྒྱས་ཕྱགས་གང་ཡོད་དེ་དཔོན་ཆང་གི་ཆེད་
དུ་གཏོང་གིན་ཡོད་ཀྱང་། སྐབས་འགར་རྒྱན་ཕན་ཆོགས་ཙམ་ལ་བརྟེན་ནས་ཡང་སྤྱིང་རྩེ་མེད་
པའི་རྒྱང་རྟེན་དང་དམར་གསོད་བྱེད་པ། གཞན་ལ་བཅོང་བ་བཅས་དུད་འགྲོ་པལ་པ་ཞིག་དང་
འདྲ་བའི་འཛོ་བ་སྤྱིང་གིན་ཡོད་པའི་སྤྱིང་ཚུལ་དེ། རྩེ་སྤྱིང་བྱུང་བའི་མི་རྣམས་ཀྱིས་སྐབས་དེའི་
འགོ་བ་ཆོ་ལ་འདྲ་བ་རྒྱ་མཚན་དུ་བྱས་ཏེ་བདུད་དང་། སྤེན་པོ་སོགས་ཀྱི་མིང་བཏགས་པའམ།
ཡང་ན་འགོ་བ་དེ་དག་གི་དུས་རབས་ཀྱི་མིང་དེ་བྱིས་ལྟ་འདྲའི་གཞོད་པ་མཚན་བྱེད་ཀྱི་མིང་ཆགས་
པ་གང་ཡིན་གསལ་པོར་ཁ་ཆོན་གཅོད་དཀའ་ནའང་། དེང་དུས་བོད་མི་རིགས་ཀྱི་ཁྲིད་དུ་དར་
བའི་ཡུལ་སྒོལ་གོམས་གཤིས་འདི་ཡིས་སྐབས་དེའི་སྤྱི་ཆོགས་ཀྱི་རྣམ་པ་ཅུང་ཟད་ཙམ་ཤེས་ཐུབ།

དེང་དུས་བོད་མི་རྣམས་ཀྱི་སྒོ་རོ་ན་ཡོད་པའི་སྤྱི་འདྲེ་དེ་དག་གི་སོ་སོའི་ཁྱད་ཆོས་ནི། དེ་
ཡང་གཞོད་སྤྱིན་ཞེས་པ་ནི། འོར་དང་ལོངས་སྤྱོད་དཔལ་དང་འབྱོར་པ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་གཏོར་
བདག་ མཚན་ན་སྒྲིབ་ཅིང་བརྟེན་ན་སྤྱིང་གོགས་བྱེད་དེ། གཞན་དུ་ན་སེམས་ཙན་ལ་གཞོད་པ་
སྤྱི་ཆོགས་བྱེད་པའི་འོར་སྤྱི་ཞིག་ལ་ཟེར། དེར་བརྟེན་གཏོད་མའི་སྤྱི་ཆོགས་ཀྱི་མཐུག་རྩོགས་ནས་
མངའ་མཛད་ཀྱི་གལ་རིམ་བྱུང་བ་དང་། དེའི་ཆོ་ན་ཡུལ་སྤྱི་པའི་མངའ་བདག་ནི་གཞན་དང་མི་
འདྲ་བར་ཐོན་སྤྱོད་ཀྱི་ལྷག་མ་རྒྱ་ཆེན་གསོག་འཛོག་བྱེད་ཅིང་། རྣམ་དགོས་ཀྱི་དུས་སྤྱི་བོད་སྤྱོད་
བྱེད་རྒྱ་ཡོད་པ་དང་། ས་ཁིང་དང་། སྒོ་ཕྱགས། བཅན་འཁོར་སོགས་རྒྱ་ཆེན་པོར་ཡོད་པ་ལྟར་ཀྱི་
དུས་རབས་རྣམས་སྤྱིང་མ་སྤྱིང་བའི་འཛོ་བའི་རྒྱ་ཆེད་དང་ལྷན་པ་ཞིག་ཡིན་པར་ཤེས་ཐུབ།

བདུད་ཞེས་པ་ནི། མི་ནག་རྟ་ནག་ཅན་འཁོར་བདུད་དམག་བྱེ་བ་དུང་ཕུར་གྱིས་བསྐྱོར་བ་
ཞིག་རྟག་དུ་སེམས་ཙན་རྣམས་ལ་གཞོད་འཛོ་བྱེད་པའི་མི་མ་ཡིན་པའི་འབྲུང་པོ་ཞིག་ཡོད་པར་
སེམས་ཀྱི་ཡོད་ཅིང་། སྐབས་དེའི་དབང་བསྐྱར་བྱེད་སྤྱིངས་ནི། རྟག་དམག་ཆོ་ཆེན་པོར་
བསགས་ཏེ་ཡུལ་གསལ་གསལ། དུས་མ་ངེས་པ་སྒོ་བྱར་དུ་ཡོང་ནས་བཅོམ་འཕྲོག་བྱེད་ཅིང་མི་རྣམས་
འཛིན་བཟུང་བྱས་ཏེ་རང་གི་བཅན་དུ་བཀོལ་བ་སོགས་བོད་འབངས་ཡོངས་ལ་དངངས་སྒྲག་དང་སྤྱག་
བསྐལ་གྱིས་ཁེངས་པའི་སྤྱི་ཆོགས་ཀྱི་དུས་རབས་ཤིག་བྱུང་ཡོད་པར་ཤེས་ཐུབ།

སྤེན་པོ་ཟེར་བ་དེ། མི་ཤ་དང་རྟ་ཤ་ལ་སོགས་པ་ཤ་རིགས་གང་མཐོང་ཐམས་ཅད་ཟ་
མཁན། རོ་གཏོང་དམར་པོ་ཅན། སྤྱི་ཁམས་ནག་རལ་པ་ཅན་གདུག་པ་ཅན་གྱི་གཏོན་འདྲའི་
རིགས་ཤིག་ཡོད་པར་བཤད། སྤེན་རྒྱ་གར་མཁས་པ་རྣམས་ཀྱིས་བོད་མི་ལ་བོད་གཏོང་དམར་ཤ་
གཟན་སྤེན་པོའི་རིགས་ཅེས་དམའ་འབབས་བྱས་པ་དེ་དག་བྱིས་བོད་ཀྱི་མཁས་པ་ཆོས་ཀྱང་དེའི་ལཱ་
སྒོས་བྱས་དང་བྱེད་བཞིན་པ་རེད།

བཅན་ཟེར་བ་དེ། རྟ་ཅང་གི་གདུག་རྒྱུབ་དང་ཕྱག་དྲོག་ཆེན་པོ་ཅུང་ཟད་མི་དགའ་བ་
བྱུང་ན་ལམ་སང་གཞོད་པར་བྱེད་མཁན། མི་དམར་པོ་རྟ་དམར་པོ་ཆེབས་པ། རྟ་དམར་པོ་དང་
བྱི་དམར་པོ་རོལ་དུ་བྲིད་པའི་འདྲེ་རིགས་ཤིག་ཡོད་པར་ངོས་འཛིན་བྱེད་ཀྱིན་ཡོད།

སྤྱི་ཞེས་པ་དེ། ཞེ་བརྟག་པོ་འཁོར་སེམས་བཅངས་མཁན། སྤྱི་དང་འགྲས་ན་མི་རབས་
ནས་མི་རབས་བརྒྱུད་དེ་གཞོད་པ་སྤྱི་ལ་མཁན་ཞིག་ཡིན་པར་ངོས་འཛིན།

འགོང་པོ་ཞེས་པ་རྒྱལ་པོ་དང་འགོང་པོ་ཞེས་རིགས་གཅིག་པ་ལ། གདུག་རྒྱུབ་ཅན་གྱི་

གདོན་འདྲེ་འགྲོ་བ་མིའི་རིགས་ལ་བཀྲ་མ་ཤིས་པ་དང་། སེམས་མི་བདེ་བའི་ཐབས་སྡེ་ཚོགས་དང་།
འབྲུག་པ་སྡེ་ཚོགས་སློང་མཐན་ཞིག་ཡིན་པར་ངོས་འཛིན།

སྟོད་དང་། ཟ་རམས་དང་། མ་སངས་དང་། ཟུ་ལ་སོགས་པ་འདི་དག་ནི་སྟོས་བཅས་ཀྱི་
སྟོན་པ་གོང་གསལ་སྟོད་དེ་དག་ལས་རྒྱུད་འཇམ་ལ། གཞོད་པ་ཉུང་བ་ཞིག་ཡིན་པར་ངོས་
འཛིན་བྱེད་སྟོན་ཡོད་པ་རེད། དེ་ཡང་དུས་རབས་སོ་སོའི་སྐབས་སུ་དབང་བསྐྱར་བྱེད་པ་པོ་དང་
བྱས་དུས་སྐོར་ལ་བཀའ་ཐང་སྡེ་སྡེ་དང་། མཐས་པའི་དགའ་སྟོན། བོན་གྱི་བཞུན་འབྱུང་སོགས་
ལ་རྒྱས་ཡིག་ཆ་རྣམས་བཞེད་ཚུལ་མི་འདྲ་བ་ཁ་ཤས་འདུག་ཀྱང་། འགྲོ་བ་མིའི་རིགས་ཀྱི་ཤེས་རིག་
དང་སྤྱི་ཚོགས་འཕེལ་རྒྱས་ཀྱི་ཚོས་ཉིད་དང་བཞུན་ན་བོན་གྱི་བཞུན་འབྱུང་ལས་བྱུང་བར་ལྟར་ན་
བཤད་ན་ཚན་རིག་དང་མཐུན་ཆེ་བར་སེམས། དེ་ལྟར་བོད་ཡུལ་བསྐལ་པ་ཡ་ཐོག་གི་མཐུག་ཏུ་
ཐོག་མར་དབང་བསྐྱར་བྱ་མཐན་དེ་དམར་འཇམ་ཡིན་པར་བཤད། དུས་རབས་དང་པོ།
དམར་འཇམ་སྟེ་དུས་ཡིན་ཞིང་། ཡིན་ནའང་སྐབས་དེར་མི་དང་དུད་འགྲོའི་འཚོ་བའི་བར་ཉེ་
བག་ཆེར་མེད་པ་པན་ཚུན་འདྲ་མཉམ་དུ་གནས་པ་དང་། མི་ལོ་འབྲུམ་སྤྲུལ་མང་པོར་དེ་ལྟར་
གནས་པ་བཤད་པ་ལྟར་ན།

འདི་པལ་ཆེར་བསྐལ་པ་ཡ་ཐོག་གམ་གདོད་མའི་སྤྱི་ཚོགས་ཀྱི་འཚོ་བ་གཙོ་བོར་བཞུན་ཡོད་པར་འདྲ།
སྐབས་འདིར་ཡུལ་གྱི་མིང་ལ་སྟེ་ཡུལ་གྲུང་ཐང་ཟེར་བ་དང་། མི་རྣམས་གཡའ་རི་དང་གངས་རིའི་
ཚེ་གནས་བཅས་ཡོད་པར་བཤད།

དུས་རབས་གཉིས་པ། སྐབས་དེར་མ་སངས་གཉན་གྱི་དུས་ཡིན་ལ་དུས་དེར་མིའི་བསམ་
སྟོན་དང་ཐབས་ཤེས་གང་ཅིའི་ཐད་དུད་འགྲོ་གཞན་ལས་སྟོབས་ཆེ་བར་ཆགས་ཡོད་པ་དང་། གནས་
ཡུལ་ཀྱང་རྩ་རི་དང་། ཤིང་ནགས། སྤང་སྤང་སོགས་གས་ག་ལ་གནས་ཡོད་པ་དང་། ཡུལ་གྱི་
མིང་ལ་གཉན་ཡུལ་གསེར་སྟེང་ཟེར་བར་བཤད། དུས་ཚོད་ནི་མི་ལོ་འབྲུམ་སྤྲུལ་མང་པོ་དེ་ལྟར་
བྱུང་ཞེས་བཤད།

དུས་རབས་གསུམ་པ། འབྲེ་བོ་སྐྱ་ཡི་དུས་ཞེས་ཟེར་ཞིང་སྐབས་དེར་མིའི་ཤེས་རིག་ལ་ཟུ་
དང་མི་འདྲ་བའི་ཡར་རྒྱས་ཆེན་པོར་བྱུང་ཡོད་པར་གསལ་སྟེ། ཟུ་ཡིས་པན་པ་དང་འདྲེ་ཡིས་གཞོད་
པའི་བསམ་སྟོན། ཟུ་མཚོད་དང་སྐབས་སོགས་ཚོས་ལྷགས་ཀྱི་བསམ་སྟོན་དང་ཆོ་ག་བྱེད་ཤིས་པ།
རྟ་དང་ཞོར་སོགས་བདག་ཏུ་བཟུང་ནས་བེད་སྤྱོད་ཤིས་པ་བཅས་བྱུང་ཡོད་པར་གསལ། ཡུལ་གྱི་
མིང་ལ་སྐྱ་ཡུལ་ན་ར་སང་སྟོན་ཞེས་ཟེར། བཀའ་ཐང་སྡེ་སྡེ་ལས། ཟུ་ཡི་སྐབས་སུ། ཟུ་རྟགས་
ཀྱ་བྱ་ཆུ་ལ་སྟོད་པར་བྱུང་། ཞེས་པ་ཆུ་ཀྱ་བཟོས་ཏེ་ཆུ་ཡུར་དུ་དངས་ནས་ཆུའི་རྩས་པ་བེད་སྤྱོད་
བྱས་པའི་དོན་ཡིན་པར་སེམས།

དུས་རབས་བཞི་པ། གཞོད་སྤྱིན་བཅན་གྱི་དུས་ཟེར་ཞིང་། སྐབས་དེར་འགྲོ་བ་མིའི་བར་
པན་ཚུན་རོགས་རམ་དང་། གཞོད་པ་བྱེད་རེས་བྱ་ཞིང་ཡོད་པ་དང་། ཡུལ་སྟེ་མཚོད་པ་དང་
བཅན་མདོས་བཏང་བ་སོགས་ཚོས་ལྷགས་ཀྱི་ཤེས་རིག་དང་ཆོ་ག་མང་པོ་བྱུང་ཡོད་པ་དང་།
མཚོན་ཆ་མདའ་གཞུ་སོགས་བཟོ་ཤིས་པའི་ཤེས་རིག་དང་ལག་རྩལ་དར་ཡོད་པར་བཤད། ཟུ་
རྟགས་གཉན་པོ་བཅན་པ་དེ་ནས་བྱུང་། ཞེས་པའི་དོན་ལ་བརྟགས་ན། ལྷག་པར་དུ་བཅན་པོ་
དང་གཡོག་པོ་ཞེས་དཔོན་གཡོག་བར་གྱི་དབྱེ་བ་ཆེན་པོར་བྱུང་ཡོད་པ་གསལ། ཡུལ་གྱི་མིང་ལ་

གདོང་དམར་བཅན་ཡུལ་ཞེས་ཟེར། མཁས་པའི་དགའ་སྟོན་སྟགས་ལས་བཟང་ཡུལ་རྒྱ་མེད་
ཅས་ཟེར།

དུས་རབས་ལྔ་པ། སྤུང་པོས་དབང་བསྐྱར་བྱས་པའི་དུས་ཟེར། དུས་དེར་འབྲུག་ཚོང་
དང་རྒྱ་རྒྱ་མང་སྤྱོད་མི་རྣམས་བྲག་རི་དང་། རྟགས་ཁོད་སྟགས་བཅན་ས་བཟང་ནས་བསྐྱད་
ཡོད་པ་དང་། མི་ཚོས་འཆོ་བ་གཙོ་བོ་སེམས་ཅན་བསད་པའི་ཤ་ཁྲག་ལ་ལོངས་སྤྱོད་ཅིང་ཡོད་པས་
མི་ཐམས་ཅད་ངོ་གདོང་དམར་པོ་ཡོད་པ། མི་བདེ་བ་དང་གཞོན་པ་སྟགས་བྱང་ན་ཡུལ་ལྷ་ལ་ཤ་
ཁྲག་གིས་མཆོད་པ་བཅས་ཀྱི་སྟོལ་བྱང་ཡོད་པ་དང་། ལྷ་རྩེ་དང་མདུང་སྟགས་བཅོ་རྒྱུ་ལག་
ཅུལ་བྱང་ཡོད་པར་བཤད། ཡུལ་གྱི་མིང་ལ་སྤུང་པོ་ནག་པོའི་ཡུལ་དགུ་ཞེས་ཟེར།

དུས་རབས་དྲུག་པ། བདུད་ཀྱིས་དབང་བསྐྱར་བའི་དུས་ཟེར། ལླ་བས་དེར་རྩ་ཁང་
དང་། ཤིང་ཁང་། རྩེ་ཁང་བཅས་མི་སྤྱོད་གནས་ཀྱི་ཁང་པ་རིགས་སྤྱ་ཚོགས་བཅོ་ལྔ་པར་བྱང་བ་
དང་། བོད་ཀྱི་ཆུ་བོ་བཞི་འདུས་འགོ་མཁུག་བར་ཏེ་དེང་དུས་མངའ་རིས་ཡུལ་གྱི་གངས་ཏི་སེའི་ཉེ་
སྤྱོད་བར་དམག་དངས་ནས་གཤེན་ལ་ངོ་བཅོམ་ཞིང་། དག་ལྟ་བཅོས་ཤིང་གཞན་སྤེ་བཅོམ་པར་
བཤད། ཡུལ་གྱི་མིང་ལ་བདུད་ཡུལ་ཁ་རྟགས་རྩེ་དགུ་ཟེར། དེང་དུས་ཀོང་པོའི་ཡུལ་འདི་ཡིན་
པར་སེམས་ཏེ། འདི་ཡིན་བསྐྱལ་པའི་དུས་རབས་ཆེན་པོ་དྲུག་ལ་མི་ལོ་འབུམ་ཕྱག་མང་པོའི་ཡུན་
དྲུག་ནས་ཞེས་བོན་གྱི་བསྟན་འབྱུང་ལས་གསུངས། ཡུལ་གྱི་མིང་ལ་བདུད་ཡུལ་ཁ་རྟགས་རྩེ་དགུ་
ཞེས་ཟེར་བ་ནི་དབང་བསྐྱར་བྱེད་པའི་དཔོན་པོ་དེའི་རུས་མིང་ཡུལ་ལ་བཏགས་པར་ངས་ལ། ཆབ་
སྤྱོད་ཀྱི་ཉེ་གནས་དེ་དང་དུས་ཀྱི་སྟོ་བོ་སྤྱ་ཚོགས་དང་། རྩེ་ཡུལ། མི་ཏོག་བཅས་ཀྱི་ས་སྟོགས་གང་
རུང་ཞིག་ཡིན་པར་ངས་ཏེ། བོན་གྱི་ལོ་རྒྱུས་རྣམས་ལས། བདུད་དམག་གིས་སྟོན་པ་གཤེན་རབ་
ཚང་གི་རྟ་དེད་སོང་བ་ལ། གཤེན་རབ་ར་མདའ་རྩིས་དེད་ཕེབས་པའི་ལམ་བར་ཀོང་པོར་སྤེལས་
པ་དང་། བདུད་ཀྱིས་བདུད་རི་ནག་པོས་ལམ་བཅད་པར་སྟོན་པས་མཐེ་རྒྱུང་གཡོན་པས་སྦངས་ཏེ་
སྤང་ག་སྤུམ་མདོར་བཞག་མདུང་ཆེ་འདྲ་བའི་སྤུལ་པའི་རི་ཞིག་སྤུལ་ནས་ལྷ་རི་གྱུང་ཐོའི་ཟུར་ལ་
བཞག་པའི་མཆོན་ཡང་བོན་རི་ཆེན་པོར་བཏགས་ཞེས་དང་སང་གི་ཀོང་པོན་རི་འདི་ཡིན་པར་
གསལ་བ་དང་ཡང་མར་བྱོན་པ་ལ་བདུད་མོའི་རིགས་བྱད་མེད་གཞོན་ལྷ་མཛེས་མ་མང་པོས་གསོལ་
ཆས་ལ་དུག་སྐྱར་ཏེ་དངས་པ་ལ། སྟོན་པས་ཐལ་མོ་བརྟུང་པས་བདུད་མོ་རྣམས་མི་སྤྱོད་པའི་ཆན་
མོ་སེ་མོ་བརྒྱ་རུ་སོང་བ་ལ་དང་སང་གྱུང་སེ་མོ་བོན་ཐང་དུ་གྲགས་པ་སྟགས་གསལ་བ་ལྟར་ན།
བདུད་ཡུལ་དེ་ཀོང་པོན་རིའི་བྱི་ལོགས་སུ་ཡོད་དགོས། ལླ་བས་དེར་བོན་སྤྱོད་ཀྱི་ལག་ཆ་བེད་སྤྱོད་
བྱེད་རྒྱུ་དེ་པོན་ཆེ་ཤོས་སྟེ་རྩེ་ལྷ་སྟེ་ཡིན་པར་གསལ།

དུས་རབས་བདུན་པ། འགོང་པོ་སྤུན་དགུས་དབང་བསྐྱར་བའི་དུས་ཡིན་ཟེར། བོན་གྱི་བསྟན་
འབྱུང་ལས་འགོང་པོ་སྤུན་དགུས་དབང་བསྐྱར་བྱས་པ་དང་། རྩེ་རྒྱལ་ཁོ་རྩིས་དབང་བསྐྱར་བྱས་པའི་
ལོ་རྒྱུས་མི་གསལ་ཡང་། འདི་གཉིས་བདུད་རིགས་ཀྱི་ཁོངས་སུ་གཏོགས་པ་ཡིན་པར་སེམས།

དུས་རབས་བརྒྱད་པ། རྩེ་རྒྱལ་ཁོ་རྩིས་དུས་ཡིན། དུས་དེར་རི་དྲགས་སེམས་ཅན་
འཛིན་པ་མ་ཟད། དམག་འཐབ་པའི་ལླ་བས་སུ་དག་པོ་ཞགས་པས་འཛིན་པ་དང་། མདུང་
ཞགས་འཕེན་སྟོལ་ཡང་དུས་འདི་ཅོམ་ནས་དར་ཡོད་པར་སེམས། བོན་གྱི་སྟོན་པ་གཤེན་རབ་ཡང་
རྒྱུའི་གདུང་རབས་ཡིན་པར་ཞང་བོད་ལོ་རྒྱུས་ཏི་སེའི་འོད་ལས་གསལ།

དུས་རབས་དགུ་པ། མ་སངས་རྒྱུ་དགུ་ཡི་ཡུལ་འདིར་དབང་བྱས་པའི་དུས་ལ་ཟེར།
 མ་སངས་རྒྱུ་དགུ་ནི། 《ཆོས་འབྱུང་མཐུན་པའི་དགའ་སྟོན་》ལས། 1 གཉའ་གཡའ་སྤང་སྟེས།
 2 གར་ཉིང་ནམ་ཚ། 3 སྟེང་ན་ནམ་ཚང་སྟེས། 4 ལྷ་ཐོག་སྟེས། 5 ཤེ་དོ་གར་ཉིང་ནས།
 6 མེ་པད་སྟེས། 7 གསད་གེ་འཕྱལ་པོ་ཆེ། 8 དྲང་བ་དྲངས་མ་མགུར། 9 བཀོད་སྟོར་
 ནམ་ཚ་བཅས་བྲིས་འདུག ཅིས་ཀྱི་བཟུན་བཅོས་བེ་དཀར་དུ་དྲངས་པའི་བོན་གྱི་དཔེ་རྟེན་ཅིས་
 ཀྱི་འབྱུང་ཁྱད་སྟོར་ལས་གསལ་བ་ལྟར་ན། ཀོང་ཅོ་འཕྱལ་རྒྱལ་མ་བྱོན་གོང་གི་ལོ་ངོ་གཉིས་
 སྟོང་ལྷག་ཙམ་ན། མ་སངས་རྒྱུ་དགུ་བྱུང་ཡོད་པར་གསལ་བས་དེ་ལྟར་ན་ཏ་ལམ་སྟེ་ལོ་འོ་སྟོན་
 ཀྱི་དུས་རབས་སོ་ལྔ་འམ་སོ་དྲུག་ལས་མས་ཙམ་ནས་མ་སངས་རྒྱུ་དགུ་ཡུལ་འདིར་དབང་བསྐྱར་
 བྱས་ཤིང་། བོད་འདིར་ཡོངས་གྲགས་ལ་མ་སངས་སྟུན་དགུ་འམ་ཐེ་རངས་སྟུན་དགུ་ཤོ་བཙོས་
 པར་བཤད་པ་བཞིན། དུས་འདིར་སྟགས་རིགས་རྟེན་ཅིང་སྟགས་ཆས་བེད་སྟོད་དར་བ་དང་།
 དངོས་རྒྱུ་བཀོ་བཤའི་ཆེད་དུ་ཤོ་རྒྱན་འདེབས་པ་དང་། བྲེ་དང་སྤང་བཅོས་ནས་དངོས་པོ་ཉོ་
 ཆོང་གི་ལས་ལ་དར་རྒྱས་བྱུང་བ་དང་། མཚོན་འགོག་གི་ཆེད་དུ་གོ་ཆ་དང་ཕུབ་ཆུང་བཙོས་ནས་
 སྟོད་སྟོལ་དར་བ་དང་། ཏ་ཞོན་ཞིང་ན་རྒྱན་འདོགས་པ་སོགས་འཆོ་བའི་སྟོད་ཚུལ་ལ་སྤེལ་ས་
 སྟོས་པ་ཐེ་ཆེ་སྟེན་ཚུལ་ཆོས་བོན་གཉིས་ཀའི་ལོ་རྒྱུས་ལས་གསལ་བ་ལྟར་རོ། དེང་དུས་གནའ་
 རྒྱལ་ཞིབ་འཇུག་དང་བསྐྱར་ན་སྐབས་འདི་པལ་ཆེར་ཆབ་མདོའི་ཁ་རོའི་གནའ་རྒྱལ་གྱི་དུས་ཙམ་
 ཡིན་པར་གསལ།

སྐབས་འདིར་ཡུལ་གྱི་མིང་ལ་བོད་ཁམས་གཡའ་དྲུག་ཟེར། བོད་ཅེས་པའི་ཡུལ་མིང་ཐོག་མར་བྱུང་
 པའི་དུས་ནི་མ་སངས་རྒྱུ་དགུ་ནས་ཡིན། དེས་ན་བོད་ཅེས་པའི་ཡུལ་མིང་འདི་ལ་རྗེས་སྐབས་
 ཀྱི་མིང་གི་འབྲེལ་བཤད་གནང་བ་ནི་སྟོང་པོ་ཅི་ཡང་མེད་པར་མཐོང་།

དུས་རབས་བརྒྱ་པ། ཟ་རམས་སྟེས་དྲུག་གི་དུས་ལ་ཟེར། འབྱུང་ཅིས་ཀྱི་ལོ་རྒྱུས་ལྟར་
 བ། ཏ་ལམ་སྟེ་ལོ་འོ་སྟོན་གྱི་དུས་རབས་ཉི་ཤུ་པའི་སྟོང་སྟེང་ཐམས་ཅད་ལ་ཟ་རམས་སྟེས་དྲུག་གི་
 དུས་ཡིན་པར་འདྲ་སྟེ། སྟེ་ལོ་འོ་སྟོན་གྱི་2317པའི་ཤིང་སྟེལ་ལོར་ཅིས་ཀྱི་སྟོན་དཔོན་ས་བདག་
 རྒྱུང་རྒྱལ་ཞེས་པར་འཁྱུངས་ཤིང་དེས་ལོ་སྟོར་བརྒྱ་གཉིས་དང་། འབྱུང་བ་ལྷ་སྐྱར་ནས་ལོ་ཆུན་དྲུག་
 བརྒྱའི་བཅི་སྟོལ་བཟུན་ཡོད་པ་དང་། སྐབས་དེའི་དུས་ན་དོ་བཙོ་དང་ཤིང་བཙོའི་ལག་ཚུལ་བཟང་
 པོར་བྱུང་ཞིང་། མེ་རྒྱུས་སྟུ་གར་རོལ་མོ་ལ་དགའ་བར་བཤད་པ་དང་། ཟ་རམས་སྟེས་དྲུག་
 སྐབས་སུ་མགོ་རྒྱན་དང་། རྒྱ་རྒྱུ་ལེགས་པོར་འདོགས་ཤིང་། སྟུ་གར་རོལ་མོ་སོགས་ལ་དགའ་
 སྟོན་ལ་དགུས་པར་བཤད་པ་གཅིག་གྱུར་བྱུང་། ཡུལ་གྱི་མིང་ལ་བོད་ཡུལ་སྟོང་སྟེ་བཙོ་བརྒྱུད་ཅེས་
 ཟེར།

དུས་རབས་བརྒྱ་གཅིག་པ་རྒྱལ་ཕྱན་སིལ་མ་བརྒྱ་གཉིས་ནི། དེ་ལྟར་སྟེ་ཆོགས་འཕེལ་
 རྒྱས་ཀྱི་དུས་རིམ་ནང་དུ་ཡུལ་གྱུ་སོ་སོར་ཆོ་པ་དང་དཔོན་ཁག་ཤུགས་ཆེན་པོར་ཆགས་ཏེ། གཅིག་
 གིས་གཅིག་ལ་དབང་སྐྱར་བྱེད་དཀའ་བའི་དུས་རིམ་ཞིག་དུ་སྟེབས་པ་དང་། ཟ་རམས་སྟེས་དྲུག་
 གིས་ཁྱོན་ཡོངས་ལ་དབང་སྐྱར་བྱེད་རྒྱུའི་ནུས་ཤུགས་ཉམས་ཏེ། མཐར་རྒྱལ་ཕྱན་སིལ་མ་བརྒྱ་གཉིས་
 སུ་གྱུར་ཅིང་དེ་དག་གིས་སོ་སོའི་ཡུང་པ་ན་དབང་སྐྱར་བྱེད་ཀྱིན་ཡོད། རྒྱལ་ཕྱན་སིལ་མ་བརྒྱ་
 གཉིས་ནི། 《ཆོས་འབྱུང་མཐུན་པའི་དགའ་སྟོན་》ལས། 1 མཆིམས་ཡུལ་གྱུ་ཤུལ་ན།

མཆིམས་ཆེན་གྱི་ཡོད། གློན་པོ་སྤང་དང་དེང་། 2 འང་ཁྱུང་ཡུལ་ན། རྒྱལ་པོ་ལེགས་སྟེ་ཤུར།
 མ་དང་ར་སངས་གློན། 3 བྱང་རོ་ཕྱོང་དཀར་ན། གཙང་ཆེ་ཐོང་དཀར། གློན་པོ་གནང་།
 4 གཞུབས་ཡུལ་སྤྱིང་དགུ་ན། རྒྱབས་ཆེ་དམིགས་པ། གློན་པོ་ཆེ་དང་འབྲོ། 5 ཉང་རོ་ཤམ་
 པོར། ལོ་རམ་ཆེ་འབྲོ། གློན་པོ་ཤེ་སྤང་གཉིས། 6 གྱི་རི་ཆོན་ཆོན་ན། ཆེ་མད་པོ།
 གློན་པོ་ངམ་དང་འབྲོ། 7 ངམ་ཤོད་ཁ་སྤྱར། ཟིངས་ཆེ་ཁྱི་འབྲང་གསུམ། གློན་མགར་དང་
 གཉན། 8 འོལ་ཕུ་སྤང་མཁར་དུ། ཟིང་ཆེ་ཐོན་ཕྱིང་། གློན་པོ་རྩྭ་དང་ཐུས། 9
 སྤེབས་ཡུལ་གྱི་རལ་གོང་དུ། བྱང་ཆེ་གོང་ནམ། གློན་པོ་སྤང་དང་འབྲུགས། 10 ཀོང་ཡུལ་བྲེ་སྤྱར།
 ཀོང་ཆེ་དཀར་པོ། ཏུག་དང་མཁར་པ་གློན་པོ། 11 ཉང་ཡུལ་རྩམ་གསུམ་ན། ཉང་བཅུན་
 སྤང་རྒྱལ། གློན་པོ་ཕུག་དང་རོ་ཆེ། 12 དུགས་ཡུལ་གྱུ་བཞི་ན། དུགས་ཆེ་མང་པོ་རྒྱལ།
 གློན་པོ་སྤངས་སྐམ་གཉིས་བཅས་ཡུལ་གང་དུ་རྒྱལ་པོ་གང་ལ་གློན་པོ་གང་ཡོད་གསལ་པོར་བཀོད་
 ཡོད་པ་འདི་དག་རེད། 《བཀའ་ཐང་སྡེ་མུ་》ལས། སྤྱི་ཏུགས་ཕུག་དང་ཞེ་ས་དེ་ནས་བྱུང་། །
 ཞེ་ས་སྤེབས་དེའི་ཁྱད་ཆོས་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པར་གསུངས་འདུག་པ་ནི། ཏུས་དེ་ཙམ་དུ་བོན་གྱི་
 གློན་པ་གཤེན་རབ་མི་བོ་ཆེ་ཞེས་པ་མངའ་རིས་ཕུ་ཉིང་གི་ཕྱོགས་དེར་འབྲུངས་ནས་བོན་དང་ཤེས་
 རིག་མང་པོ་ཞིག་གསར་གཏོད་གནང་། སྤྱི་བ་སྤྱི་བྱུང་། ལས་འབྲས་ཀྱི་རྩམ་གཞག་ས་
 ལམ་གྱི་རིམ་པ་སོགས་མང་པོ་ཞིག་གསུངས་ཡོད་པ་གོང་འོག་བར་གསུམ་དུ་ཕུག་དང་ཞེ་སའི་སྒོལ་
 དར་ཆེ་ཤོས་སུ་བྱུང་ཡོད་པ་ནི་བཤད་མ་དགོས་པ་རེད།

ཏུས་རབས་བཅུ་གཉིས་པ་རྒྱལ་ཕན་སེལ་མ་བཞི་བཅུ་ནི། རྒྱལ་ཕན་སེལ་མ་བཅུ་གཉིས་
 པོ་དེ་དག་ཏུག་པར་པན་ཚུན་དམག་རྩལ་འབྲུག་ཚུད་གྱི་ལས་ལ་རམ་དུགས་པས་སྟོབས་ཤུགས་ཆེ་
 འན་དུ་སོང་། དེ་དག་གི་ཁོངས་སུ་གཏོགས་པའི་ཆོ་པ་མང་པོ་ཞིག་རང་རྒྱ་ཕྱབ་པའི་སྡེ་ཤོག་ཏུ་
 གྱུས་ནས་མཐར་རྒྱལ་ཕན་སེལ་མ་བཞི་བཅུ་ཟེར་བ་ཞིག་བྱུང་ཡོད་ཀྱང་། དེ་དག་རེ་རེ་བཞིན་གྱུས་
 པ་ཞིག་མ་མཐོང་། ཕྱོགས་ཙམ་ཞིག་ཏུ་ཉོང་ནས་ཐོན་པའི་ཡིག་ཆ་རུ་བཀོད་པ་ལས། རྒྱལ་
 ཕན་ཡུལ་ཡུལ་ན། མཁར་བུ་རེ་རེ་ན་གན་ཞེ། རྒྱལ་ཕན་བཞི་དཔ་དང་། རྒྱལ་ཕན་གྱི་གློན་
 པོ་བཞི་དཔ་པའི་རབས་ལས། 1 འང་ཁྱུང་ངར་པའི་ཆེ་པོ་ལེགས་སྟེ་ཤུར། གློན་པོ་ཁྱུང་པོ་ར་སངས་
 ཆེ་དང་། ཉོང་ལོམ་ཙེ་གཉིས། 2 བྱང་རོ་ཕྱོང་དཀར་ན། ཆེ་མང་ཆེའི་ཐོང་དཀར། གློན་པོ་
 སྤྱིང་དང་གནང་གཉིས། 3 ཡུལ་གཞུབས་ཀྱི་སྤྱིང་དགུ་ན། ཆེ་གཞུབས་ཆེའི་ཕྱིང་པ། གློན་པོ་
 ཆེ་དང་གོ་གཉིས། 4 ཡུལ་བྱང་པའི་ཤམས་པོ་ན། ཆེ་ལོ་ངམ་གྱི་བོམ་ཆ། གློན་པོ་བྱ་
 དང་བྲེ་གཉིས། 5 ཡུལ་གྱི་རོ་ལྗང་ཆོན་ན། ཆེ་གྱི་ཆེའི་མང་པོ། གློན་པོ་ཤེ་དང་སྤྱག་
 གཉིས། 6 ཡུལ་ངས་པའི་ཁ་གསུམ་ན། ཆེ་དགུག་ཕྱི་ཟིང་པོ་ཆེ། གློན་པོ་མགར་དང་གཉན་
 གཉིས། 7 ཡུལ་དབྱེ་རོ་ཡུལ་བཞི་ན། ཆེ་དབྱེ་ཆེའི་མཁར་པ། གློན་པོ་དཔོ་དང་རྩྭ་གཉིས།
 8 ཡུལ་འོ་ཡུལ་གྱི་སྤང་དཀར་ན། ཆེ་འོ་ཆེའི་ཟིན་བྱང་ཆ། གློན་པོ་རྩྭ་དང་དབའས་གཉིས།
 9 ཡུལ་རྩྭ་ཡུལ་གྱི་གྱུ་བཞི་ན། ཆེ་རྩྭ་ཆེའི་ལ་བྱང་། གློན་པོ་སས་པ་དང་བྱང་ནད་གཉིས།
 10 ཡུལ་ལྷུ་རོ་ལ་སུམ་ན། ཆེ་ནམ་པའི་བུ་གསང་ཏི། གློན་པོ་བྱང་དང་སྤང་གཉིས།
 11 ཡུལ་སྤེབས་ཡུལ་གྱི་རལ་མོ་གོང་ན། ཆེ་བྱང་ཆེའི་རྩྭ་ནམ། གློན་པོ་འབྲུགས་ཆོས་དང་

དབང་གཉིས། 12 ཡུལ་རྒྱུ་ལ་བྲེ་སྒྲུབ་ན། རྩེ་རྒྱུ་རྩེ་འུ་ཀར་པོ། སྒྲོན་པོ་མཁར་པ་དང་
 པ་རྒྱལ་གཉིས། 13 ཡུལ་མུང་ཡུལ་གྱི་རྟ་གསུམ་ན། རྩེ་མུང་མུང་སྒྲུབ་ཀྱི། སྒྲོན་པོ་
 འོ་ཅ་དང་སྒྲུགས་གཉིས། 14 ཡུལ་དྲགས་ཀྱི་བྲུ་བཞི་ན། རྩེ་དྲགས་ཀྱི་སྒྲོག་བེན།
 སྒྲོན་པོ་པོ་གྲུ་དང་པོ་གྲུ་ལོ་གཉིས། 15 ཡུལ་མཆིམས་ཡུལ་གྱི་དགུའ་ཡུལ་ན། རྩེ་
 མཆིམས་རྩེ་འུ་ན། སྒྲོན་པོ་དང་དང་དིང་དི་གཉིས། 16 ཡུལ་སུམ་ཡུལ་གྱི་ཡ་སུམ་ན།
 རྩེ་འབས་ལྷེ་མང་ཅ་ཏི། སྒྲོན་པོ་སྒྲུང་དང་ཀམ་གཉིས། 17 ཡུལ་འབྲོག་མོ་སྒྲུམ་གསུམ་ན།
 རྩེ་སེ་རི་ཁྲི། སྒྲོན་པོ་སྒྲུང་རེ་གནག ཅེས་སོ། །

དེ་ལྟར་རྒྱལ་ཕྱན་སྒྲིལ་མ་བཅུ་གཉིས་དང་། སྒྲིལ་མ་བཞི་བཅུ་བཅས་ཀྱི་སྐབས་སུ་བྱུང་བའི་
 ཡུལ་གྱི་མིང་དང་རྒྱལ་སྒྲོན་གྱི་མཚན་རྣམས་གསལ་པོར་འཁོད་ཡོད་པའི་ཡིག་ཆ་འདི་དག་དང་དུས་
 ཀྱང་མཁྱེན་ཐོན་རྣམས་ཀྱི་དབྱེད་ཡུལ་དུ་བཞུགས་ཡོད་པ་འདི་ཡིས། བོད་དུ་ཡི་གེ་འབྲི་བའི་སྒྲིལ་
 དེ་ཆོས་རྒྱལ་སྤོང་བཅན་སྐབས་སུ་གཞི་ནས་གསར་གཏོད་བྱས་ཞེས་པའི་བཤད་སྒྲིལ་དེ་ལ་དེ་བས་
 ཀྱང་ཁུངས་མེད་པའི་བདེན་དཔང་ཞིག་བྱས་འདུག དེ་ལྟར་བོད་ཀྱི་ཡུལ་འདིར་དབང་སྒྲུབ་བྱེད་
 པའི་མངའ་མཛད་ཀྱི་དུས་རབས་མི་འདྲ་བ་དེ་དག་དུས་ནས་ཞིག་ཅམ་ནས་བྱུང་ཞེ་ན། དང་
 སྐབས་ས་འོག་ནས་ཐོན་པའི་གནའ་རྩེ་རྒྱུང་པ་འདི་དག་དང་། སོ་སོའི་རིག་པ་གཉིས་པན་ཚུན་
 ཟུང་འབྲེལ་ཞིག་བྱས་ན་ཕྱོགས་ཅམ་ཞིག་ཤེས་ཐུབ་སྟེ། བོད་ཡུལ་སྟོང་སྒྲུབ་བར་གསུམ་གྱི་ཡུལ་གྱི་
 རྣམས་ནས་གནའ་རྩེ་གྱི་ཤུལ་རྒྱུང་པ་མང་པོ་ཞིག་གསར་རྒྱུང་ཡོད་པ་ནི། ཉིང་ཁྲི་དང་།
 དིང་རི། ཤན་ཚ། མེ་ཏོག་ཤུ་ཉིང་། སུམ་མདོ། རྣམ་སྤིང་། ཆབ་མདོ། ཏེ་ཏོར་བྲག་
 མགོ་ ཞལ་མདོའི་ཅ་སྟོན་ས་ཆ་རྣམས་སུ་རྩོ་ཆས་དང་། རྩེ་མ། ཅུས་ཆས། མཁར་ཤུལ།
 མེ་ཤུལ། ཟངས་ཆས། གཡང་ཁྲི། འགྲོན་བྲུ་སོགས་དངོས་རྩེ་འབྲོར་ཆེན་ཞིག་རྒྱུང་པ་དེ་
 དག་ལ་རྒྱལ་ཁབ་ཀྱི་ཆེད་རམས་པ་རྣམས་ཀྱིས་མཐའ་དབྱེད་གནང་ཞིང་གཏན་ལ་པབ་པའི་དབྱེད་
 རྩེ་ཁག་ལས་གསལ་བ་ལྟར་ན། ད་པན་ལོ་ངོ་བརྒྱད་སྟོང་ཡས་མས་ཅམ་གྱི་དུས་སུ་བྱུང་བའི་
 དངོས་པོ་ཡིན་པ་ཐག་གཅོད་གནང་འདུག དེས་ན་ལོ་ངོ་བརྒྱད་སྟོང་ལྷག་གི་སྟོན་གྱི་བོད་མི་དེ་
 དག་ལ་སྟ་རེ་དང་། མདའ། མདུང་། འཛོར། གཤོལ། ཁབ། རྩེ་མ་སོགས་འཛོལ་བའི་
 ཉེར་སྟོང་དང་ལག་ཆ་རྣམས་བཟོ་ཐུབ་པའི་ཤེས་རིག་དང་། ལག་རྩལ་གྱི་ཆུ་ཚད་མཐོན་པོར་བྱུང་
 ཡོད་པ་དེ་ག་རང་ནས་བདེན་དཔང་བྱུང་ཡོད། བོད་ཀྱི་ས་འོག་ནས་ཐོན་པའི་རྩོ་ཆས་རྒྱུང་པ་དེ་
 དག་ལ་བརྟགས་ན་ཨེ་ལྷིབ་ཕུ་ཐའི་ལུང་པ་ནས་ཐོན་པའི་ལོ་ངོ་འབྲུམ་གཉིས་གསུམ་ཅམ་གྱི་ལོ་རྒྱུས་
 ཡོད་པའི་རྩོ་ཆས་རྒྱུང་པ་དེ་དག་དང་བྱེད་ཆོས་རྣམ་པ་ཀུན་ཏུ་མཚུངས་པས་ང་ཆོས་དེ་ལ་ཞིབ་ཏུ་
 བརྟག་དབྱེད་བྱེད་འོས་པ་ཞིག་རེད། དེས་ན་མངའ་མཛད་ཐོག་མར་བྱུང་བ་གསལ་བའི་གཞོད་
 སྒྲིལ་ནག་པོ་ཞེས་པ་དེ་བྱུང་བའི་དུས་ཚོད་ཀྱང་དེ་དང་འབྲེལ་ནས་ཞིབ་འཇུག་བྱེད་འོས་པ་ཞིག་རེད།

ས་བཅད་གཉིས་པ། མངའ་མཛད་བཅུ་གཉིས་སྐབས་ཀྱི་སྤྱི་ཚོགས་ཀྱི་རྣམ་པ།

གཅིག དུས་རབས་ཀྱི་ལམ་ལུགས།
 བོད་ཀྱི་ཡུལ་འདིར་དབུལ་ཕྱག་གི་བྱེད་པར་བྱུང་བ་ལ་བརྟེན་ནས་རྩེ་འབངས་ཀྱི་རྣམ་པ་བྱུང་

བའི་ཐོག་མ་མངའ་མཛད་གཞི་དུ་སྒྱུ་ནག་པོ་ནས། རྒྱལ་ཕྱན་སེལ་མ་བཞི་བཅུ་འེ་བར་ལོ་གྲངས་ཁྲི་
ཕྱག་མང་པོའི་རིང་གི་སྤྱི་ཚོགས་ཀྱི་རྣམ་པ་དེ་གང་འདྲ་ཞིག་ཡིན་གསལ་པོར་བཤད་དགའ་ནའང་།
གནད་རབས་མཁས་པ་རྣམས་ཀྱིས་ལོ་རྒྱུས་ལ་ཞིབ་འཇུག་གནང་བའི་སྒྲིམ་ཚིག་དག་ལ་ཞིབ་དུ་
དཔྱད་ན་ཕྱོགས་ཅུ་མ་ཤེས་ཐུབ་སྟེ། དཔལ་པོ་གཙུག་ལག་ཐེང་བའི་《ཆོས་འབྱུང་མཁས་པའི་དགའ་
སྟོན་》ལས།

རྒྱལ་ཕྱན་དེ་རྣམས་འཐབ་ཚུང་གསོད་གཅོད་དགའ། །

ལེགས་ཉེས་མི་ཅི་བཀྱོན་འབེབས་བཅོན་རར་འཇུང། །

མཐའ་བཞིའི་རྒྱལ་པོས་རྟག་དུ་མནར་ཞིང་གཅོ། །

རྒྱ་ནག་རྒྱལ་པོ་ཤིང་ལ་སྤྱུལ་ཉར་འབྱ། །

རྒྱ་གར་རྒྱལ་པོ་ལྷག་ལ་སྤྱུང་ཉར་འཇབ། །

སྟག་གཟིག་རྒྱལ་པོ་བྱ་བྱུར་ཁ་ཉར་རྒྱག། །

གེ་སར་རྒྱལ་པོ་ཤིང་ལ་སྤྱུལ་ཉར་འཇབ། །

ཅེས་སྐད་དོ། །

འཐབ་དུ་མི་ཐུབ་བོད་ལ་དམག་གྲངས་ཉུང་། །

ཡུལ་གཞན་འགོ་དུ་རྒྱལ་ཕྱན་གྱིས་མི་སྟེར། །

ཐང་ལ་མི་ཆགས་བྲག་རི་བཅོན་པོ་འཛིན། །

བཟའ་བདུང་མི་རྟེན་བཀའ་སྒྲིམ་སྟག་བཟུལ་ཆེ། །

བོད་ཡུལ་མི་རྣམས་རབ་དུ་སྟག་བཟུལ་ཆེ། །

འཕགས་པའི་ཐུགས་རྗེས་བྱིན་གྱིས་བསྐྱབས་པ་ཡིས། །

གཉའ་ཁྲི་བཅོན་པོ་བོད་ཡུལ་རྗེར་གཤེགས་ནས། །

བོད་འབངས་བདེ་ཞིང་སྦྱིད་པར་མཛད་པ་ཡིན། །

ཞེས་སོགས་ལ་བརྟགས་ན། སྐབས་དེར་བྱ་ནང་གི་འཁྲུག་ཚུང་མང་པོ་ཞིག་བར་མེད་དུ་བྱུང་བ་
དེ་དག་འགོག་པའི་སྤྱད་དུ་བྱུན་མོང་གི་སྟོབས་ཀྱིས་ལ་བརྟེན་ནས་རིམ་བཞིན་དོ་དང་། རུས་པ།
ཟངས། ལྷགས་བཅས་ཀྱི་ཡོ་བྱད་དམ་མཚོན་ཆ་བཟོ་བའི་ལག་རྩལ་འཕེལ་རྒྱས་འགོ་བའི་མགོ་
བརྩམས་ཏེ། མདའ་གཞུང་དང་། སྟ་རེ། མདུང་། རྒྱུགས། རྒྱ་གྲི། ཞགས་པ། རྩར་དོ།
དོང་རལ། ཐུབ་སོགས་དམག་འཁྲུག་གི་མཚོན་ཆ་དང་ཡོ་བྱད་མང་པོ་བཟོས་ཡོད་པ་ཡིག་ཆ་རྣམས་
སྟ་གསལ་བ་ཅུ་མ་ཡིན་པར། བོད་ཡུལ་སྟོད་སྤྱད་བར་གསུམ་གྱི་ཡུལ་གྱི་རྣམས་སྟ་རྟེན་དང་རྟེན་
སྟུང་གི་གནད་རྗེས་རྟེན་པ་རྣམས་ལས་གསལ། དེ་ལྟར་ཚུང་ཕྱན་སྟེགས་མ་ཕྱ་བདོ་བའི་དུས་སྟུ་
བྱུང་བའི་མངའ་མཛད་ཀྱི་དཔོན་པོ་དེ་དག་ལ་བྱི་སྟོན་དང་། བྱང་སྟོན། དམག་མི། བྱན་
གཡོག་སོགས་ཀྱི་གྲལ་རིམ་གྱི་རྣམ་པ་བྱུང་བ་དང་། ས་ཞིང་། རྩོམ་སྟགས་སོགས་ལོངས་སྟོང་རྒྱ་
ཆེན་པོར་བསགས་པའི་ཆེད་དུ་འབངས་མི་རྣམས་ལ་སྟེང་རྗེ་མེད་པར་ཡང་བའི་སྟག་བཟུལ་མང་པོ་
སྟུང་དུ་འཇུག་པ་དང་། དུས་རྟག་དུ་དག་རྒྱ་དམག་འཁྲུག་གི་ལས་བྱེད་ཅིང་། རྒྱལ་ཕྱན་གཞན་
ཀྱི་འབངས་དང་དམག་རྣམས་ལག་དུ་ཟིན་ཆེ་བྱན་གཡོག་བྱེད་དུ་འཇུག། དེ་ལྟར་བྱན་གཡོག་གི་
མི་འབོར་ཆེས་ཆེར་སོང་བ་དང་། རྗེ་བོ་དང་རྒྱལ་ཕྱན་དག་གིས་སོ་སོའི་ཐོབ་ཐང་དང་བསྟན་པའི་

བཅན་དུ་བཀོལ་བ་དང་། འབངས་མི་རྣམས་བཅན་ཤིང་གིས་བཅན་དུ་བཀོལ་ཏེ་གྱུན་ཕྱོག་བྱེད་མཁན་བྱུང་ན་སློག་ཆད་གཅོད་པ་སོགས་འབངས་མི་རྣམས་ལ་རང་དབང་ཏིལ་འབྲུ་ཚམ་ཡང་མེད་པའི་འཆོ་བ་སྦྱོད་པའི་དུས་དེར། མཐའ་འཁོར་གྱི་ཕྱོགས་བཞི་ན་ཤར་དུ་རྒྱ་ནག་རྒྱལ་པོ། ལྷོར་རྒྱ་གར་རྒྱལ་པོ། ལྷུ་བ་དུ་ལྷག་གཟེག་ལོར་གྱི་རྒྱལ་པོ་སྟེ་དེང་སང་པར་སེག་གྱི་ཡུལ་འདི་དང་། བྱང་དུ་ཁྲིམ་གེ་སར་དམག་གི་རྒྱལ་པོ་སྟེ་དེང་སང་ལི་ཡུལ་གྱི་ཡུ་གུར་རིགས་གྱི་ཡུང་པ་འདི་དག་ནས་རྒྱལ་ཕྱན་སེལ་བྱུང་འཁོར་བའི་སྐབས་དང་བསྐྱེད་ནས་རང་གི་ས་མཚམས་གྱི་རྒྱལ་ཕྱན་དེ་དག་གིས་རྟག་པར་བཅན་འཛུལ་བྱས་ཏེ་འཕྲོག་བཅོམ་བྱས་ནས་དང་། རང་ལ་དམག་གུངས་ཤིན་དུ་ཉུང་ཞིང་ཉེ་འཁོར་གྱི་རྒྱལ་ཕྱན་རྣམས་དང་པན་ཚུན་མཐུན་སྦྲིལ་མེད་སྐབས་གྱིས་དེ་དག་ལ་འཐབ་དུ་མི་ཐུབ་པ་དང་། འོག་གི་འབངས་མི་རྣམས་ས་གནས་གཞན་དུ་སྐོས་བྱོལ་བྱེད་སྐྱམ་ན་ཡང་རང་གི་དཔོན་གྱི་རྒྱལ་ཕྱན་དེ་དག་གིས་བདག་དུ་བཟུང་ནས་འགོ་རུ་མི་སྟེར། ཞིང་འཕྲོག་གི་ལས་ཀ་བྱེད་ཅིང་ཡུལ་དུ་བཟུང་ན་རྟག་པར་བྱི་ཡི་དག་ཟག་གིས་བཅོས་ཏེ་རི་བླ་སོགས་སུ་བཅན་ས་བཟུང་ནས་ཕྱིན་དགོས་པ་བྱུང་སྐབས། བཟའ་བུ་དང་གི་རིགས་ཆད་དེ་བཀའ་སྒྲོམ་གྱི་ལྷག་བསྐྱེད་ཆད་མེད་པ་ཞིག་སྦྱང་དགོས་པ་བྱུང་བའི་སྐབས་དེར། བོད་ཀྱི་རྒྱལ་པོའི་སྤྱོད་པ་གཏའ་ཁྲི་བཅན་པོ་བྱོན་ནས་དེ་དག་ལ་ཆེར་གཅིག་གྱུར་བྱས་ཚུལ་བཤད་ཡོད་པ་འདིས་ནི་སྤྱོད་ཀྱི་གོང་དུ་བྱུང་བའི་སྤྱོད་ཆོགས་གྱི་ལམ་ལུགས་དང་། འབངས་མིའི་འཆོ་བའི་གནས་ཚུལ་རགས་རིམ་ཚམ་ཞིག་སྟོན་ཐུབ།

གཉིས། གདོད་མའི་བོན་དང་ཤེས་རིག

1. གདོད་མའི་བོན་ནི། བསྐལ་པ་ཡ་ཐོག་གི་གདོད་མའི་མི་རྣམས་ལོ་ཟླ་ཞག་དུས་མང་པོ་བརྒྱུད་ནས་འཆོ་བ་སྦྱོད་པའི་གོ་རིམ་ནང་དུ་རང་བྱུང་ཁམས་སུ་ཐུག་པའི་དཀའ་ངལ་སྤྲོ་ཆོགས་པ་ཞིག་དང་འཕྲད་ཆོ། དེ་དག་བྱེད་པོ་འགོ་བ་མི་ཡི་རྒྱས་སྟོབས་ལས་བརྒྱལ་བའི་སྤྱོད་འདྲེ་ཞིག་ཡོད་པར་ངོས་འཛིན་བྱས་ཏེ་སྤྲོ་མཆོད་པ་དང་། འདྲེ་བཀའ་བའི་ཆོས་ལུགས་དེ་ལ་བརྟེན་བོན་ཟེར་ཞིང་། དུང་དཀར་སྟོ་བཟང་འཕྲིན་ལས་གྱིས་མཛད་པའི་《བོད་ཀྱི་ཆོས་སྲིད་ཟུང་འབྲེལ་སྐོར་བཤད་པ་》ལས། “རྒྱལ་པོ་གཏའ་ཁྲི་བཅན་པོའི་གོང་ནས་བོད་དུ་དར་བའི་ཆོས་ལུགས་དེ་ནི་བོད་ས་གནས་རང་དུ་ཐོག་མར་བྱུང་བའི་བོན་ཡིན་པས་མིང་ལ་བརྟེན་བོན་ཟེར། ཆོས་ལུགས་དེ་ནི་ཐུར་ཡོད་གདོད་མའི་ཆོས་ལུགས་ཀྱི་བསམ་སྟེང་མང་གཞིའི་ཐོག་འབྱུང་བ་ལྡེ་ལྟ་དང་། ཡུལ་སྤྱོད་ཀྱི་སྤྱོད་ཀྱི་ལྷ་ལྷོ་སོགས་སྤྱོད་རིགས་མི་འདྲ་བ་མང་པོ་ཡོད་པ་དེ་ཆོར་སེམས་ཅན་བ་ལུགས་དང་ར་ལུགས་ཤ་བ་སོགས་བསད་ནས་མཆོད་པ་འབུལ་བ་དང་། མི་ཤི་ནས་འདྲེ་རུ་འགྱུར་བ་དང་། ལྷ་རུ་སྦྱེ་བ་ཡོད་པར་མ་ཟད། ལྷ་འདྲེ་ཤི་ནས་མི་ལ་སྦྱེས་པའང་ཡོད་པས་སྦྱེ་བ་སྤྱོད་ཡོད་པར་ཁས་ལེན་གྱི་ཡོད། ” ཅས་གསུངས་པ་ལྟར། སྐབས་དེའི་མི་རྣམས་ལ་རང་བྱུང་ཁམས་ཀྱི་ཤ་འོད་དང་། ས་ཡོམ། ཐོག་སེར། གངས་ཐན་སོགས་ཀྱི་གཞོད་པ་བྱུང་ཆོ། དེ་དག་བསྟོག་པའི་ཐབས་སུ་ཡུལ་སྤྱོད་གཞི་བདག་རྣམས་ལ་གསོལ་མཆོད་དང་འཕྲིན་བཅོལ་བྱེད་དེ། ཅི་ཤིང་སྤྲོ་ཆོགས་མེ་ལ་སྟེག་སྟེ་བསང་དུད་གཏོང་བ་དང་། འབྲུ་རིགས་སྤྲོ་ཆོགས་དང་། སེམས་ཅན་སྤྲོ་ཆོགས་བསང་པའི་ཤ་ཁྲག་བཅས་གྱིས་མཆོད་པ་བྱེད། མི་ལ་ན་ཆ་བྱུང་ན། གདོན་འདྲེ་ལས་བསྐྱེད་པའི་ཐབས་སུ་སེམས་ཅན་མང་པོ་བསང་པའི་ཤ་ཁྲག་གཏོར་ནས་གདོན་འདྲེ་ཆོམས་ཤིང་ནད་ལས་ཐར་བའི་རེ་

བ་བྱེད། མི་འཆི་བའི་ཆོ། རང་གི་རྒྱལ་གོས་དང་མོར་རྒྱས་སོགས་ཕྱང་པོ་དང་ལྷན་ཅིག་དུར་དུ་
རྫོང་ཁིང་། གཤེན་པོའི་དགེ་རྩ་སེམས་ཅན་མང་པོ་བསད་དེ་ལྷ་མཆོད་ཀྱི་ཡོད་པའི་ཚུལ་ནི་
དེང་དུས་ཀྱི་《སྤྱད་མདོས་ཀྱི་ཆོ་ག》ནམས་དང་། 《དུར་ཆོག》ནམས་ལ་ཞིབ་དུ་དབྱད་ནའང་གདོད་
མའི་པོད་ཀྱི་ཡུལ་སྒོལ་གོམས་གཤེས་ཀྱི་ནམ་པ་དེ་རགས་ཅམ་མངོན་ཐུབ།

2. ཤེས་རིག་ལག་རྩལ་སྐྱོར་ལ། དེ་ལྟར་དུས་ཡུན་རིང་པོར་དཀའ་ངལ་གྱི་འཆོ་བ་བརྒྱད་མར་བྱུང་
བའི་གོ་རིམ་ནང་དུ། དུས་རྒྱུན་གྱི་ལས་ཀའི་ཉམས་སྦྱང་མང་པོ་ཞིག་བསགས་ནས་ལག་ཆ་མི་འདྲ་
བ་སྒྲ་ཆོགས་པ་ཞིག་བཟོ་རྒྱུའི་བསམ་སྒོ་འཁོར་ནས། དང་པོ་རྩོད་དང་དབྱུག་པའི་ལག་ཆ་ཐབས་
ཆག་ཅམ་བཟོ་ཤེས་པ་བྱུང་བ་ནས་རིམ་བཞིན་འཕེལ་རྒྱས་ཕྱིན་ཏེ། ལྷ་རེ། འཛོར། གྲི།
མདའ་གཞུ། མདུང་། ལབ་བཅས་ཀྱི་ལག་ཆ་བཟོ་ཤེས་པ་བྱུང་། དེ་དག་ཀྱང་ཐོག་མར་རྩོད་
དང་། དེ་ནས་སེམས་ཅན་གྱི་རུས་པས་བཟོས། མཐར་ཐངས་རྩོད་འཁྱུས་ནས་ཐངས་ལེན་ཤེས་པ་
བྱུང་བ་ནས་བཟུང་ཐངས་ཀྱིས་བཟོས་པའི་ལག་ཆ་དང་། རྒྱུ་ཆ་མང་པོ་ཞིག་བྱུང་། སྤྱོད་ཆས་ཀྱི་
སྐྱོར་ལ། ས་འདག་གི་རྩ་མ་བཅའ་ཤེས་པར་བྱུང་བ་ནས། རྒྱུ་སྤྱོད་ཀྱི་སྤྱོད་ཆས་སྒྲ་ཆོགས་པ་
ཞིག་བཟོས་ཡོད་དེ། རྒྱ་སྤྱོད་ཀྱི་རྩ་མ་ཆེན་པོ་དང་། རྒྱང་བ་ལ་ཡོས་རྩོད་བྱེད་དང་། ཤ་
འཆོད་བྱེད་སོགས་ཀྱི་གཡོས་རྩ་ཆེ་རྒྱུ་སྒྲ་ཆོགས། རྒྱ་སྤྱོད་ལ་རྩ་བུ་མ་ཆེ་རྒྱུ་སྒྲ་ཆོགས།
གཞན་ཡང་རྩ་ཡི་པོར་པ་དང་། སྤེར་མ་སོགས་མང་པོ་ཞིག་བཟོས་ཡོད། སྤྱོད་ཕྱགས་དང་རི་
དྲགས་རིགས་ཀྱི་ཕྱགས་རིགས་དང་སྤྱོད་ཕྱགས་པོད་སྤྱོད་བྱེད་སྤྱངས་སྐྱོར་ལ། འབྲི་གཡག་སོགས་ཀྱི་
གོ་བས་ལྷན་དང་། ལྷན་མཐེལ། འོག་ལྷན། སྤྱོད་པ་སོགས་ཁྲག་སྤྱོད་ཆེ་རྒྱུ་སྒྲ་ཆོགས།
འོ་མ་དཀྲོགས་བྱེད་ཀྱི་རྒྱལ་པ་སོགས་སྤྱོད་པ་ཡོད། བགས་པ་ཡིས་སྤྱོད་པ་སོགས་གྲོན་ཆས་ཀྱི་
རིགས་མི་འདྲ་བ་སྒྲ་ཆོགས་བཟོས་པ་དང་། སྤྱོད་ཕྱགས་འཇམ་ཤོས་རིགས་དག་གིས་སྤྱོད་པ་བཀལ་
ཏེ་འཆོམ་བྱ་བྱེད་སྤྱོད་དང་། ལྷན་བྱ་འཐག་སྤྱོད་གྲོན་ཆས་བཟོ་བ། རྩོད་པས་ཐག་པ་བསྐྱེམས་ཏེ་
ཞགས་ཐེག་དང་ཁུར་ཐེག་བྱས་ཤིང་། ད་རུང་རེ་བ་འཐག་སྤྱོད་སྤྱོད་པོ་ཤེས་པ་བྱུང་ཡོད་པ་རེད།
རྒྱུ་ཆས་ཀྱི་རིགས་ལ་སྤྱོད་གཟེར། རྩ་རྒྱ། ལག་གཏུབ་སོགས་བཟོ་བའི་ལག་ཤེས་བྱུང་ལ།
གཞན་ཡང་ཁིང་འཕྲོག་བར་གྱི་འཆོ་བའི་ཉེར་མཁོ་ནམས་བརྗེ་རེས་དང་། གོང་གསལ་ཐོན་རྩས་
ཀྱི་དངོས་པོ་དེ་དག་གི་ཉེ་ཆོང་ཕན་བྱ་སོགས་ཆོང་ལས་ཀྱི་བྱེད་སྤྱོད་ལ་མི་ཉུང་བ་ཞིག་བྱུང་ཡོད།
ལྷག་པར་དུ་མ་སངས་སྤྱན་དཀྱའི་དུས་སྤྱོད་དངོས་པོ་ཉེ་ཆོང་བྱེད་པའི་ཆོང་འབྲེལ་གྱི་ལས་ཀ་དང་།
དངོས་པོ་བགོ་བྱེད་ཀྱི་ལག་ཆ་ལ་ཤོ་བོད་སྤྱོད་བྱེད་སྤྱོད་པ་བྱུང་ཡོད། རྒྱལ་ཕན་སེལ་མ་བཞི་བཅུའི་
སྐབས་སྤྱོད་པོན་ལ་སྐབས་སྤྱོད་འགོ་ཁིང་ཐར་པའི་ལམ་སྤྱོད་པ་དང་། ལྷ་ཁང་བཅུགས་ཤིང་སྤྱོད་གསུང་
ཐུགས་ཉེན་བཞེངས་པ་སོགས་ཆོས་ལུགས་ཀྱི་ལས་ཀ་མང་པོ་བྱེད་པའི་སྤྱོད་བྱུང་། གཞན་ཡང་མ་
སངས་སྤྱན་དཀྱའི་དང་། ཟ་རམས་སྤྱོད་དུག་དང་། སེལ་མ་བཅུ་གཉིས་དང་། སེལ་མ་བཞི་
བཅུ་བཅས་ཀྱི་དུས་སྐབས་བཞི་པོ་འདྲིའི་དུས་སྤྱོད་ཕྱགས་གཏོར་རྩོད་ནས་ཕྱགས་རིགས་ཀྱི་ལག་ཆ་
པོད་སྤྱོད་བྱེད་ཐུབ་པ་བྱུང་ཁིང་། ཤིང་བཟོ་དང་རྩོད་པོའི་ལག་རྩལ་ལ་མངོན་ཆ་ལྡན་ཁིང་སྤྱོད་
ཆོད་དག་པོ་བྱེད་ཤེས་པ་བྱུང་ཡོད་པ་དང་། ཕྱགས་རིགས་དཀར་ནག་མང་པོའི་སྤྱོད་ཐེག་ནས་
ཐགས་ལས་བྱེད་པ་སོགས་ཕྱགས་ལས་ཐོན་སྤྱོད་ལ་ཡར་ཐོན་བྱུང་བ་དང་། ཡུལ་གྱི་ས་བབ་དང་
དུས་བཞིའི་གནམ་གཤིས་བཅས་ལ་བརྟགས་ནས་ས་ཁིང་ཆོན་འདེབས་ཀྱི་ལས་ཀ་བྱེད་ཤེས་པ་བྱུང་

བ་བཅས་ཆོས་ལུགས་དང་རིག་གནས་གཉིས་ཀའི་ཕྱོགས་ལ་རིམ་བཞིན་ཡར་རྒྱས་ཆེན་པོ་བྱུང་ཡོད་
པའི་ཚུལ་ནི།

《གཡུང་རྩུང་བོན་གྱི་བསྟན་འབྱུང་ཕྱོགས་བསྒྲུས་》ལས། །

བོད་ཡུལ་མ་སངས་སྟོན་དགུས་དབང་བྱས་ཏེ། །

ཡུལ་མིང་བོད་ཁམས་གཞུང་དྲུག་ཅེས་སུ་གྲགས། །

སྔ་རྟགས་མདའ་མདུང་མཆོན་ཆ་ཅེ་བ་དང་། །

བཞོན་པ་ཞོན་དང་དངོས་པོ་ཉོ་ཆོང་བྱུང་། །

དེ་རྗེས་ཟ་རམས་སྟེན་དྲུག་གིས་དབང་བྱས། །

ཡུལ་མིང་བོད་ཡུལ་སྟོང་སྟེ་བཙུ་བརྒྱད་ཅེས། །

སྔ་རྟགས་མགོ་རྒྱན་ན་ཆ་བཏགས་པ་དང་། །

སྟུ་གར་རོལ་ཅེད་དགའ་སྟོན་བྱེད་པ་བྱུང་། །

དེ་རྗེས་རྒྱལ་ཕྱན་བཅུ་གཉིས་དབང་བྱས་ཏེ། །

ཡུལ་མིང་བོད་ཡུལ་སྟེ་ཁ་ཆེ་བརྒྱད་ཅེས། །

སྔ་རྟགས་ཕྱག་དང་ཞེས་བྱེད་པ་དང་། །

སྟུ་གར་གྱི་སྒྲུང་གཏམ་ཕྱིས་མིས་བཤད་པ་བྱུང་། །

དེ་རྗེས་དེ་གྱིས་རྒྱལ་ཕྱན་སེལ་མ་ནི།

བཞི་བཅུ་འེ་བར་འཕེལ་བོད་ཁམས་སྤྱིང་དགུ་ཞེས། །

སྔ་རྟགས་བོན་ལ་སྟུ་བས་གསོལ་ཐར་པ་སྟུ་བ། །

ལྟ་རྟོན་བཅེགས་ཤིང་རྟོན་གསུམ་བཞེངས་པ་བྱུང་། །

དུས་རབས་དེ་བཞི་འེ་རིང་ལ་རིམ་བཞིན་དུ། །

ལྷགས་རིགས་རྟེན་ཅིང་རྩོ་བཟོ་ཤིང་གཙོད་ཤེས། །

སྟུ་བྲེག་ཐག་འཆོམ་ཞིང་འདེབས་སོགས་ཤེས་དུས།

འབྲོག་དང་ཡུལ་པ་ཞེས་པའི་སྤྱིད་པ་བྱུང་། །

ཞེས་གསུངས། །

གསུམ། གཡུང་རྩུང་བོན་དང་རིག་གནས།

1. གཡུང་རྩུང་བོན་ནི། གཏོད་མའི་བོན་གྱི་ཆང་གཞིའི་སྟེང་དུ་ཡུལ་སྤང་གི་གནས་ལུགས་རྣམས་
ལ་ཞིབ་འཇུག་བྱས་ཏེ་ཡར་རྒྱས་ཕྱིན་པའི་ཆོས་ལུགས་ཤིག་སྟེ། དེ་ནི་སྟོན་པ་གཤེན་རབ་མེ་བོ་ཆེས་
བསྒྲགས་པ་གསུམ་གྱི་དཔེ་བྱ་ཅེ་དང་། སྟོན་བཞི་མཛོད་ལ་སོགས་པའི་གཞུང་ལུགས་བཙུམས་ཏེ་
གསར་གཏོད་གནང་བ་ཞིག་རེད། སྟོན་པ་དེ་ནི་གཡུང་རྩུང་བོན་གྱི་ཆོས་ལུགས་ཀྱི་སྟོན་གཏོད་པ་
པོ་ཅན་དུ་མ་ཟད། བོད་གངས་ཅན་གྱི་ཡུལ་དུ་གནས་པའི་མི་རིགས་འདྲིའི་རིག་གནས་མང་པོ་
ཞིག་གསར་གཏོད་གནང་བ་དང་ཡར་རྒྱས་གཏོང་བ་ལ་མཛོད་རྗེས་ཆེ་ཤོས་ཤིག་ཡིན་པ་ནི། ཡི་གེ་
བཟོས་ཤིང་སྟེགས་བམ་འབྲི་བའི་སྟོན་བཏོད་པ་དང་། རྒྱུན་འཛིན་སྟོང་ཞིང་གཞུང་ལུགས་འཆད་
པའི་སྟོན་བཏོད། རྩུ་ལྷ་སོགས་ཀྱི་རིག་པས་སྟོན་སྟོན་གྱི་རྩལ་སྟོང་བའི་སྟོན་བཏོད་པ་སོགས་དང་།
ལྷག་པར་དུ་ཆེས་རྩོ་མཆར་ཆེ་བ་ཞིག་ནི། རྒྱལ་ཕྱན་གྱི་རིག་པ་གསར་གཏོད་གནང་ལ། སྟོན་

བཅུད་ཀྱི་དངོས་པོ་ཐམས་ཅད་སྐྱེད་བྱེད་ཀྱི་རྒྱ་ནི་རྩལ་ཕན་རྒྱུ་དུ་ལ་སྤྲ་རབ་ཀྱི་རྩལ་ཡོད་པར་ངོས་
འཛིན་གནང་ཁོང་། རྩལ་དེ་ལ་འང་རིགས་མི་འདྲ་བ་བཞི་ལྟ་ལ་སྤྲ་དང་། རྩལ་
མི་རྩལ། རྩལ་རྩལ་བཅས་ངོས་འཛིན་གནང་སྟེ་དེ་དག་གིས་དངོས་པོ་ཐམས་ཅད་འབྱུང་བར་བྱེད་
པའི་ཆ་ནས་འབྱུང་བ་བཞི་ཞེས་མིང་དུ་འདྲགས་གནང་མཛད་པ་ནི་དེ་དང་དུས་ཀྱི་ཆོན་རིག་པ་རྣམས་
ཀྱི་མདུན་ནའང་ངོ་གཞོང་མི་དགོས་པ་ཞིག་རེད།

དེ་ལྟར་སྟོན་པ་གཤེན་རབ་མི་བོ་ཆེ་ཞེས་པ་དེ་དུས་རབས་གང་ལ་ཡུལ་གང་དུ་འབྱུངས་པ་
ཡིན་ཞེ་ན། བོན་གྱི་དཔེ་རྒྱུ་དག་ལས་གསལ་བ་ལྟར་ན། སྤྱི་ཕྱོད་16008ལོར་འབྱུངས་པར་
བཞེད་པ་དེ་ལ་བཤད་རིན་ཡོད་པ་ཞིག་སྟེ། ལོ་རྒྱུས་ཐོག་བོན་གྱི་སྟོན་པ་མང་པོ་ཞིག་བྱུང་ཡོད་པ་
དེ་དག་ལས་ཐོག་མ་ལོ་ངོ་ཆེག་ཁྲིའི་གོང་རྩལ་དུ་བྱུང་བ་དང་ཐ་མ་སྤྱི་ལོའི་སྟོན་གྱི་དུས་རབས་ཉི་ཤུ་
པའི་ནང་དུ་བྱུང་བའི་སྟོན་པ་དེ་དག་ཐམས་ཅད་ལ་སྟོན་པ་གཤེན་རབ་ཅེས་འབོད་སྟེ་བྱུང་ཡོད་
པའང་ཤིན། ལོ་རྒྱུས་ཀྱི་དོན་དངོས་དང་སྒྱུར་ནས་དབྱུང་པ་ཅུང་ཟད་དང་བཅས་ཏེ་བྱ་བ་ལ།
སྤྱིར་བོན་གྱི་ལོ་རྒྱུས་ལག་ལས་སྟོན་པ་གཤེན་རབ་མི་བོ་ཆེ་སྤྱི་ལོའི་སྟོན་པའི་དུས་དེ་ཤིང་བྱི་ཡིན་པ་
གཅིག་མཐུན་དུ་བཞེད་དེ། གཤེན་རབ་ཀྱི་རྣམ་ཐར་རྒྱས་པ་《མདོ་གཟེར་མེག་》ལས། “རི་རབ་
ཀྱི་ཆེ་མོ་ནས་གཟིགས་ཆད་རྣམ་པ་ལྡེ་ལ་དགོངས་ནས་གཡུ་བྱ་བྱ་བྱ་སྟོན་མའི་ཚུལ་དུ། གཡུང་
དུང་དགུ་བཅེགས་རིའི་ནགས་ཆལ་ན། ཡུམ་རྒྱལ་བཞད་མའི་སྤྱི་བོར་བབ་སྟེ་སྤྲུམས་སུ་བྱགས་པའི་
ཚུལ་བཟུན། ཤིང་པོ་བྱི་བ་ལོའི་སྟག་ཁྲིའི་ཆོས་བཙུ་ལྟ་སྤྲུམས་” ཞེས་དང་། 《ལེགས་བཤད་
རིན་པོ་ཆའི་གཏེར་མཛོད་》ལས། “ལོ་ཡི་རྒྱལ་པོ་ཤིང་པོ་བྱི་བའི་ལོ། ལྷ་བའི་དང་པོ་དབྱིང་ར་
བ་མེ་སྟག་གི་ལྷ་བ། ལག་གི་སྟོང་པོ་ཆོས་བཙུ་ལྟ། དུས་ཆོད་ཀྱི་དང་པོ་ནམ་ལངས་པ། ལྷར་
མའི་དམ་པ་རྒྱལ་གྱི་ཐུ་གོང་ལ་སྤྲུམས་” ཞེས་དང་། གཞན་ཡང་བོན་གྱི་ལོ་ཐོ་རྒྱུ་དཔེ་
བཟུན་ཅིས་ཤིག་ལས། “ཤིང་བྱི་གཅིག་དཀར་སྟག་ལྷ་བའི། ། ཡར་ཆོས་བཙུ་ལྟའི་དུས་བཟང་
ཉིན། ། གཟུགས་སྤྱིའི་མཆོན་དཔེ་བཞད་ནས་ལོ། ” ཞེས་སོགས་གསུངས་ཡོད་པ་དང་། མཐས་
དབང་ནམ་མཁའ་འོར་བུའི་《ཞང་བོད་ལོ་རྒྱུས་ཏི་མའི་འོད་སྤང་》ལས། “སྤྱི་ཕྱོད་
1917ལོའི་ཤིང་བྱིའི་གཅིག་དཀར་ལ་འབྱུངས་པར་བཞེད། ” འབྱུངས་པའི་ཡུལ་ནི་རྩ་བོ་ཆེན་པོ་
བཞི་ཡི་མགོ་ གངས་ཏི་མའི་མདུན། མཆོ་མ་པམ་གྱི་འགྲམ། ཞང་ཞུང་འོལ་མོ་ལྷང་རིང་ཞེས་
པ། དེ་དང་དུས་སྟོད་མངའ་རིས་སྒྲོར་གསུམ་གྱི་ནང་ཆོན་པུ་རངས་ཀྱི་ཡུལ་འདྲིར་ཡབ་རྒྱལ་པོ་ཐོད་
དཀར་དང་། ཡུམ་རྒྱལ་བཞད་མ་གཉིས་ཀྱི་སྲས་སུ་སྤྱི་ལོའི་སྟོན་པར་གསལ། གཞོན་ནུའི་
དུས་ནས་སྟོ་དང་རིག་པ་གསལ་བ། བྱམས་པ་དང་སྟོང་རྩེ་ཆེ་བ། ཀུན་ལ་པན་སེམས་དང་ལྷན་
པའི་དམ་པའི་རིགས་ཅན་གྱི་སྟེས་བྱ་ཆེན་པོ་ཞིག་ཏུ་བྱུང་སྟེ། ཆོད་ལྷན་སྟེགས་མའི་དུས་ཀྱི་ཟིང་
འབྲུག་གི་ཡོ་ལང་སྟོན་ནག་ལྟར་འབྲེགས་པའི་སྟོང་དུ། དུག་ལྷའི་རང་སྟོབས་རྒྱས་པའི་བཟན་གཡོག་
གི་བདག་པོའི་རྒྱལ་ཕན་རྣམས་ཀྱིས་དུས་ཏྲག་ཏུ་པན་ཚུན་རྒྱན་ངག་དང་གཡུལ་འབྲུག་གི་ཆོད་པས་
སེམས་ཅན་རྣམས་སྟག་བསྐལ་གྱི་གནས་ལ་སྒྱུར་པའི་ཆོན་ན། གཤེན་རབ་མི་བོ་ཆེ་ཡིས་སྟེ་འགྲོ་
རྣམས་ཞི་བདེའི་དཔལ་ལ་འགོད་པའི་སྟོང་སྟོབས་ཀྱི་གོ་ཆ་བཙན་པོ་ནམ་ཡང་ཞུམ་པ་མེད་པར་
བགོས་ཏེ། འགྲོ་བ་སྤྱི་དང་ཁྱད་པར་གཏུག་ཅིང་རྩལ་པའི་ཆོ་དཔོན་ཞེ་སྤང་ཅན་གཏོ་བྱ་དང་།
འདོད་ཆགས་ཅན་གྱི་བཙུན་མོ་འགྲུག་ལིང་མ། ང་རྒྱལ་ཅན་ཁྲི་ཤི་དབང་རྒྱལ། སྤག་དོག་ཅན་

གྱི་ཏ་ལ་ར་ཙ་དང་གྱི་མེར་ར་ཙ་སོགས་ལ་མི་རྟག་པ་དང་། ལས་རྒྱ་འབྲས། བྱམས་སྦྱིང་རྗེ་བྱང་
 རྒྱུ་གྱི་སེམས་སོགས་ཀྱི་བོན་གསུངས་ཏེ་རྒྱན་ཇག་གི་རྒྱན་དང་། དམར་མཚོད་ཀྱི་སྒོལ་པལ་ཆེར་
 དུས་དེར་བསྐྱབས་ཐུབ་པ་བྱུང་ཡོད། ཡིན་ནའང་ལོ་གངས་སྟོང་ཕྱག་མང་པོའི་རིང་ལ་དར་བའི་
 ཡུལ་སྒོལ་གོམས་གཤིས་དེ་དག་མཐའ་གཅིག་ཏུ་གཏན་ནས་མི་མེད་པ་ཞིག་བྱས་ཏེ་བསྐྱབས་ག་ལ་
 ཐུབ་ཤི། དེའི་རྗེས་སུ་འདྲ་དམར་མཚོད་ཀྱི་ཤུལ་རྗེས་ཙམ་ཡུན་རིང་པོ་ཞིག་གི་བར་དུ་ལྷག་ཡོད་ལ།
 རྒྱན་ཇག་གི་སྒོལ་ནི་དེང་དུས་ཀྱང་ས་གནས་ཁ་ཤས་ལ་གནས་ཡོད་པ་འདྲི་རེད། དེ་ནས་བོན་དང་
 རིག་ནས་ཀྱི་སྒོལ་རྒྱན་འཛིན་པའི་གདུང་རྒྱུད་ཐེལ་བ་དང་། རྩྱགས་ཀྱི་རྒྱལ་ཕན་རྣམས་དང་མཐུན་
 ལམ་གྱི་འབྲེལ་བ་བྱེད་པའི་ཆེད་དུ་བྱིས་ཐབ་ཀྱི་ཁབ་བཞེས་པ་ལ་རྟོས་བཟའ་དང་། དཔོ་བཟའ།
 ལྷ་བཟའ། ལྷ་བཟའ། ཀོང་བཟའ། རྒྱ་བཟའ། ཕུ་བཟའ། གསས་བཟའ། བམ་ཟེ་
 བཟའ་བཅས་ཁབ་ཏུ་བཞེས་དེ་གདུང་རྒྱུད་སྟོང་པའི་རྒྱལ་ནི། ཤར་རྩ་བཀྱ་ཤིས་རྒྱལ་མཚན་གྱིས་
 མཛོད་པའི་《ལེགས་བཤད་རིན་པོ་ཆའི་གཏེར་མཛོད་》ལས། “ཐབས་དང་ཤེས་རབ་རོལ་པའི་
 རྒྱལ་ལས་དབྱིངས་ཀྱི་བདེ་གཤེགས་ཀྱི་སྤྱལ་པ་ཉེ་མས་བརྒྱུད་དུ་འཁྱུངས་ཏེ། གང་ཞེ་ན། རྟོས་
 བཟའ་རྒྱལ་མེད་ལ་སྤྱི་གཏོ་བྱ་འབྲུམ་སངས་དང་། དབྱུང་བྱ་ཁྲི་ཤིས་གཉིས་འཁྱུངས། དཔོ་
 བཟའ་ཐང་མོ་ལ་སྤྱི་ལྷང་འདྲན་གསལ་དང་། རྒྱུད་འདྲན་སྟོན་མ་གཉིས་འཁྱུངས། གསས་
 བཟའ་ངང་རིང་ལ་སྤྱི་འོལ་དྲུག་ཐང་པོ་འཁྱུངས། ཕུ་བཟའ་གྲང་དྲུག་ལ་རྒྱལ་བའི་གདུང་སྟོབ་
 ལུ་ཆོ་ལྷུ་མ་དྲུག་འཁྱུངས། ཀོང་བཟའ་ཁྲི་ལྷུ་ལ་དུམ་རྒྱལ་གྱི་གདུང་རྒྱུད་འཛིན་པའི་རྒྱལ་སྤྱི་
 གཡུང་དྲུང་དབང་ལྷན་འཁྱུངས། རྒྱ་བཟའ་འཕྱལ་བསྐྱར་ལ་རྒྱལ་སྤྱི་འཕྱལ་བྱ་རྒྱུ་འཁྱུངས་
 སོ། ། དེ་དག་སངས་རྒྱུས་ཉིད་ལ་དང་པོ་བཀའི་སྟོང་སྟོང་གི་ཁྱབ་པོ་དང་། བར་དུ་བསྟན་པའི་
 གཏེར་འཛིན་ཞིང་། ཐ་མར་བཀའི་བསྐྱབ་པ་པོར་མཛོད་པ་དང་། རྟོན་པའི་བསྟན་པ་མ་རྩོགས་
 ཀྱི་བར་དུ་ཐུགས་རྗེས་སྤྱལ་པ་མ་འགགས་པར་རྟོན་ཅིང་སེམས་ཅན་གྱི་དོན་མཛོད་པའོ། ” ཞེས་
 གསུངས་པ་ལྟར་རོ། ། གཞན་ཡང་གཤེན་རབ་མི་བོ་ཆེ་ཡིས་དུས་རྟག་ཏུ་འབད་བཅོན་སྟོད་མེད་
 ཀྱི་སྟོན་ནས་སྤྱི་ཚོགས་ཞི་བདེའི་ཐབས་སྤྱལས་འབྲས་དང་། རྟོང་རྗེ་བཤད་པའི་རང་གི་ལྷ་བའི་
 གཞུང་དེ་དག་གསལ་གསལ་དུ་ལ་བསྐྱུགས་གནང་སྟེ་ཕྱོད་ཅིང་ཡོད་པ་དང་། རང་ལ་རྒྱན་ཇག་གིས་
 འཛོལ་བྱུང་ནའང་། དེ་ལ་བཙོད་པ་ཆེན་པོའི་གོ་ཆ་བཞོས་ནས་ཞི་བའི་གཏམ་དང་ཐབས་ཀྱིས་
 དབང་དུ་བྱེད་པ་ལས། ཞེ་སྤང་དང་མཚོན་ཆའི་དབྱང་གིས་དག་ལན་ཨི་སྟོན་ལ་མི་གཟིགས་པ་ནི།
 གཤེན་རབ་མི་བོ་ཆའི་རྣམ་ཐར་ཁག་ལ་ཞིབ་ཏུ་དབྱུང་ན་ཤིས་ཐུབ་ཤི། ལེགས་བཤད་རིན་པོ་ཆའི་
 གཏེར་མཛོད་》ལས། “བདུད་ཕྱག་ཤོར་བ་རྒྱ་བདུན་བྱ་བ་གཤེན་ཡུལ་དུ་རྟ་རྒྱར་བཏང་པས་
 ཆེབས་པ་འབྲུག་རྟ་སོགས་རྟ་བདུན་བརྒྱས་ཏེ་ཀོང་པོར་དེད་ནས་ཀོང་མཁར་འོག་ཁང་ནང་དུ་
 བརྟུག་སྟེ་རྗེས་སུ་ཁ་བ་འདྲོམ་དགུ་པལ། དེར་གཤེན་རབ་ཀྱིས་མཁྱེན་ནས་རྟ་ལ་ཆགས་པས་མ་
 ཡིན་ཀྱང་བོད་སྟོན་པོའི་རིགས་དབང་དུ་བསྐྱབ་དང་། བདུད་རིགས་འཁོར་དུ་བཅུད་པར་
 དགོངས་ནས་རྟའི་རྗེས་སུ་རྟོན་པ་མཚན་ལྷན་ཁྱེད་བཞེས་བསྐྱར་ནས་ཕྱོད། ཐུགས་རྗེ་ཉེ་མའི་རྟོང་
 པོ་དགུ་ཕྱགས་བསྐྱུས་ཏེ་བདུད་ཀྱི་ཁ་བ་བཞུས་པའི་རྗེས་ཉེ་མའི་ཟེར་བརྒྱངས་པར་ཞུགས་ནས་ཕྱོད་
 པས་བདུད་ཀྱི་རྒྱུའི་འཛིགས་པས་དོ་བསྟོན་པའི་ཆོ་རྟོན་པ་གཙོ་འཁོར་ལྷན་རྒྱ་མཚོའི་དཀྱིལ་དུ་བད་
 མའི་སྤང་པོར་སྤྱལ་ནས་ཕྱོད་པས་མ་ཚུགས་སོ། ”

ཞེས་དང་།

ཡང་དེ་ཉིད་ལས། “དེར་སྟོན་པས་ཟ་རྟོར་སྤྲུམ་ཀྱང་། ལ་ཆེ་བྱ་ཤིང་བོན་པོ་རྣམས་ལ་གསང་སྤྲུགས་ཀྱི་ཡུང་ཕོག ” ཅེས་དང་། ཡང་དེ་ཉིད་ལས། “དེ་ནས་སྟོན་པ་བོད་ཀྱི་ཆུ་བོ་བཞི་འདུས་མགོར་བྱོན་ཏེ་བོད་ཀྱི་རྩ་འདྲེ་རྣམས་དབང་དུ་བསྐྱུས་ཏེ་བཀའ་ལ་ཉན་པའི་ཆད་མདོ་ཕུལ། དེའི་ཆེ་བོད་ཀྱི་རི་ཀུན་གྱི་ཆེ་མོ་ཡང་ཡར་ལ་འདུད་པར་གྱུར་རྟོ། ། བོད་ཀྱི་བོན་པོ་རྣམས་ལ་རྩ་གསལ་བ་དང་འདྲེ་བཀར་བ། ཡུགས་སྤྱད་པའི་ཡུང་ཕོག་གོ” ཞེས་དང་། ཡང་དེ་ཉིད་ལས།

“སྟོན་པ་ཀོང་པོ་རོང་ནག་ཏུ་གཤེགས་པ་ལ་བདུད་ཀྱིས་བདུད་རི་ནག་པོ་ལམ་བཅད་པར་སྟོན་པས་མཐེ་རྒྱུད་གཡོན་པས་སྒྲངས་ཏེ་སྒྲང་གསུམ་མདོར་བཞག མདུང་རྩེ་འདྲ་བའི་སྤྱལ་པའི་རི་ཞིག་སྤྱལ་ནས་རྩ་རི་གྲང་ཐོང་ལུང་ལ་བཞག་པའི་མཚན་ཡང་བོན་རི་ཆེན་པོར་བཏགས་ཏེ་ད་ལྟ་ཀོང་བོན་རི་གྲགས་པ་དེའོ། །

ཡང་མར་བྱོན་པ་དང་བདུད་མོའི་རིགས་བྱད་མེད་གཞོན་མཛེས་མང་པོས་གསོལ་ཆས་ལ་དུག་སྐྱར་ནས་དྲངས་པ་གསོལ་བས་སྟོན་པའི་སྤྱལ་མེ་རྟོག་མང་པོ་བཀྲ་ལམ་ལམ་བཞད། ཐལ་མོ་བརྟུངས་པས་བདུད་མོ་རྣམས་ནི་མི་སྤྲུག་པའི་རྒྱ་མོ་སེ་མོ་བརྒྱ་རུ་སོང་། དེའི་ཆེ་བྱུང་པའི་མ་སོགས་བདུད་མོའི་རིགས་རྣམས་དད་པ་སྦྱེས་ཏེ་བསྐྱབས་པས་རྩ་ཡི་བྱ་མོ་བརྒྱར་ཆེ་འཕོས་ནས་གཤེན་རབ་ཀྱི་འཁོར་དུ་སྦྱེས་སོ། ། ད་ལྟ་ཡང་ཡུལ་དེར་སེ་མོ་བོན་ཐང་དུ་གྲགས་སོ། ། དེ་ནས་ཡང་རྟའི་རྩེས་སྤྱི་བྱོན་པ་ལ། བདུད་དམག་དབུས་དང་དུགས་པོ་གེ་སར་ཀོང་པོའི་དམག་རྣམས་གཡས་གཡོན་ནས་བསྐྱོར་ཏེ་མཚན་ཆ་སྤྲོ་ཆོགས་ཆར་དུ་ཕབས་ནས་འཕངས་པས་སྟོན་པའི་སྤྱལ་ཕོག་པ་རྩ་ཅི་བྱུང་དུ་ཉེ་བ་ཡང་མ་རུས་སོ། ། དེར་བདུད་དམག་རྣམས་ཐང་ཆད་དེ་གཡུང་རྟའི་གིས་སོང་བའི་ཆེ་སྟོན་པའི་ཞལ་ནས་ངས་འཐབ་ལྷ་བྱས་ན་ཁྱོད་རྣམས་ཡུད་ལ་བསད་པར་ངས། ངས་སམ་མ་ངས་ང་ལ་འབེན་ཞིག་ཚུགས་གསུངས་པས། བདུད་ཀྱིས་ལྷགས་སྤུབ་དགུ་བརྟེགས་ནས་བཙུགས་པ་ལ་སྟོན་པས་ལྷགས་ཀྱི་མདའ་གཞུ་བཀའ་སྟེ་ཞབས་གཡས་གྲུད་ཀྱི་པ་བོང་ལ་གཏད་ནས་སྤྲུག་གཡས་ཀྱིས་མདའ་མ་འཕངས་པར་གཡོན་ཀྱིས་འཕངས་པས་ལྷགས་སྤུབ་དགུ་ག་ཐལ་བྱུང་དུ་སྤྲུག་ནས་པ་རིའི་བྲག་ལ་བྲུག་པ་ཀོང་རྩེའི་སྤྲུལ་མོ་ཀོང་བཟའ་བྲི་ལྷམ་གྱིས་དར་དཀར་སྦྱེབས་ཀྱིས་སྤུང་ནས་སྟོན་པ་ལ་སྤུལ་ལོ། ། མདའ་སྤུང་ཤུལ་དུ་ཆུ་མིག་བརྟེན་ཏེ་ལ་དོར་བྲག་འཕྲང་ལ་མདའ་དྲངས་ཆུ་མིག་ཅེས་གྲགས་པ་དང་། གྲུད་ཀྱི་པ་བོང་ལ་སྟོན་པའི་ཞབས་རྩེས་ལམ་མེ་བ་ངོ་མཚར་བའི་རྟགས་སྤྱི་ཡོད་དོ། ། དེའི་ཆེ་བྱུང་པའི་པ་རྒྱ་ལག་ཐོད་རྩེ་ལ་སོགས་བདུད་དམག་སྟོང་ཕྱག་དད་པ་སྦྱེས་ནས་བསྐྱབས་པས་རྩའི་བྱེའུ་སྟོང་དུ་ཆེ་འཕོས་ནས་གཤེན་རབ་ཀྱི་འཁོར་དུ་གྱུར་རྟོ། ། བྱུང་པས་པ་མ་སོགས་བདུད་དམག་མང་པོ་སྤྲོ་སྟོན་པའི་འཁོར་དུ་ཤོར་བས་སྤྱང་ན་གྱིས་གདུངས་ཏེ་ཅ་སྤྱོད་པོར་སྤུང་བ་ལ། སྟོན་པས་ཆོམས་མཆེ་བ་གཡས་གཡོན་ལ་དུང་འཕར་ཆེན་གཞན་ལ་འཕར་ཆུང་དུ་སྤྱལ་ནས་སྤྱུང་བས་བདུད་ཀྱི་སྤྱང་ན་གྱི་ཅ་སྤྱོད་ཆད་དོ། ། དེར་ཀོང་རྩེ་ལ་ཡང་དད་པ་སྦྱེས་ཏེ་ཀོང་བཟའ་བྲི་ལྷམ་འབ་དུ་སྤུལ་ཏེ་ཀུན་བཀའ་འབངས་སྤྱུལ་ལོ། ། ཡུལ་དེ་རྒྱལ་གྱི་གོང་ན་གཤེན་གཉེན་པར་བཏགས་པས་རྒྱལ་བྲི་གཉེན་སྟེང་དུ་བཏགས་སོ། ། ཞེས་དང་། ཡང་དེ་ཉིད་ལས། “ དེར་བྱུང་པའི་པ་མ་གཉིས་དང་ཀོང་རྩེ་སོགས་སེམས་ཅན་མང་པོ་སངས་རྒྱས་པར་གྱུར་རྟོ། ། བྱུང་པ་ཉིད་དད་པ་མ་སྦྱེས་ཀྱང་ཉེན་མོར་གཤེན་འཁོར་རྣམས་དང་མཐུན་པར་

དགེ་སྤྱོད་ཀྱི་ཚུལ་བཟང་། རང་གི་བྱ་གཞིས་དང་ཆུང་མ་བཅས་ལ་བསྐྱེད་ཆོག་མང་དུ་བསྐྱེད་ཀྱང་
 ཉན་དུ་མ་འདོད་པར་དེར་སྟོན་པ་ལོངས་སྤྱོད་རྒྱན་ཟས་དང་ཕྱལ་བར་དུན་ནས་རིན་པོ་ཆེའི་གཏེར་
 མཛོད་ལ་ཁ་བ་ཕབ་པས་ཀྱང་ཉེས་མ་རུས། པད་མའི་སྤོང་པོ་བཅད་པས་མ་ཆོད། སྟོན་དང་
 འབྲུའི་ནགས་ཆེལ་དུག་སད་བཏབ་པས་མེ་ཏྲོག་གི་མདངས་ཀྱང་མ་ཉམས། དེར་སྟོན་པ་ཕྱེད་ཡུལ་
 དུ་གཤེགས་པའི་ཤུལ་དུ་བདུད་ཀྱིས་གཤེན་རབ་ཀྱི་བཅུན་མོ་དཔོ་བཟའ་ཀོང་བཟའ་གཉིས་བསྐྱས་ཏེ་
 དཔེ་སྟོན་ཡང་ཆུང་ཞུགས་ལ་བཞེས་པའི་དཔེ་བུ་མཛོག་འཕྲོ་ལ་དཔའ་བོ་འབྲུ་ལྔ་མཛོག་པར་སྤྲང་བ་
 ལ་བཏེན་སྟོན་པའི་བྱེན་རྒྱབས་ཀྱིས་འཕུལ་ཡིག་སུམ་ཅུ་ཙུ་བརྒྱད་དུ་འཕེལ་ལོ། ” ། ཞེས་གསུངས་
 ཡོད་པ་འདི་དག་གིས་གཤེན་རབ་མི་བོ་ཆེ་ཡིས་རང་ལ་དགའ་འཛིན་པའི་རྒྱལ་ཕྱན་དེ་དག་ཞི་བའི་
 ཐབས་ཀྱིས་དབང་དུ་བསྐྱེས་ཡོད་པ་དང་། རྒྱལ་ཕྱན་དེ་དག་གིས་ཀྱང་མི་འདོད་བཞིན་དུ་བཙེ་
 བཀྱར་བྱ་དགོས་པའི་གནས་ཚུལ་གསལ་བ་དེས་གཤེན་རབ་ཀྱི་སྟོབས་ཤུགས་དེས་ཞང་ཞང་སོགས་
 རྟོད་ཀྱི་མངའ་རིས་སྐོར་གསུམ་ཅན་དུ་མ་བཟད། བོད་ཁམས་ཡོངས་ལ་ཤུགས་རྒྱན་ཐེབས་ཡོད་པ་
 གསལ། བརྗེ་བོན་དམར་མཛོད་ཀྱི་སྟོལ་བསྐྱབས་པའི་ཚུལ་ནི། མཁས་དབང་ནམ་མཁའི་རྟོག་
 བྱས་མཛོད་པའི་ཞང་བོད་གནའ་རབས་ཀྱི་ལོ་རྒྱུས་རྟོག་བྱའི་མེ་ལོང་། ཏུ་དྲངས་པའི་སྤྱིད་པ་སྤྱི་
 མདོས་ཀྱི་ལུང་དང་དེའི་འབྲེལ་བཤད་དང་བཅས་པ་ཅུང་ཟད་ཅིག་བཀོད་ན།
 བོན་ཀྱི་དཔེ་རྒྱུན་རྟོག་པ་ 《སྤྱིད་པ་སྤྱི་མདོས་》 ཞེས་སུ་གྲགས་པ་ལས།

བདུད་བོན་ཀྱི་དམར་ཐབས་ལ། །
 གཤེན་རབ་ནི་ཅི་དགུས་ཏེ། །
 ཁྱབ་པ་ནི་ཆོས་ལ་ཕབ། །
 འབྲུ་དཀར་ཀྱི་གཏོར་མས་མཆོད། །
 དམར་ཐབས་ཀྱི་འདྲེས་བྱུང་ན། །
 གཤེན་རབ་ལ་རྟོངས་པ་མཐོལ། །
 གདོན་བོན་ཀྱི་ཤེ་ཚུའི་སྤྱེམས། །
 གཤེན་རབ་ནི་ཅི་དགུས་ཏེ། །
 གདོན་འདྲེ་ནི་ཆོས་ལ་ཕབ། །
 འབྲུ་དཀར་ཀྱི་ཡུ་ཏིས་མཆོད། །
 ཤེ་ཚུའི་ཡིས་འདྲེས་བྱུང་ན། །
 གཤེན་ལྷ་ལ་རྟོངས་པ་མཐོལ། །

ཞེས་པས་བདུད་བོན་དང་། གདོན་བོན་རྣམས་གཤེན་རབ་ཀྱི་སྟོན་ནས་ཡོད་པ་དང་།
 དེ་དག་གིས་དམར་མཛོད་བྱེད་སྟོལ་ཡོད་པ་ལ་གཤེན་རབ་མ་དགུས་ནས་བདུད་བོན་དང་། གདོན་
 བོན་རྣམས་ཆོས་ལ་ཕབ། དེ་དག་གི་སྤྱོད་ཚུལ་དུ་སེམས་ཅན་ཀྱི་རིགས་འགའ་ཞིག་བསད་ནས་ཤ་
 རུས་ཀྱི་མཆོད་པ་བྱེད་སྟོལ་ཡོད་པ་དེ་དག་གི་ཆབ་དུ་འབྲུ་དཀར་ཀྱི་གཏོར་མས་འཕྲས་པར་བྱས་པ་
 དང་། ཤེ་ཚུ་རྟེ་ཁྲག་གི་སྤྱེམས་འབྲུལ་སྟོལ་ཡོད་པ་དེའི་ཆབ་དུ་ཡུ་ཏི་རྟེ་འབྲུ་ཆང་གིས་འཕྲས་པར་
 བྱས་པའི་མདོས་ཆོག་གི་སྟོལ་གསར་དུ་བཏོད། །

ཅེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། ། གཤེན་རབ་ཀྱི་སྐྱེ་ཡི་རྣམ་པ་དེའང་གདུལ་བྱ་ཕྱན་མིན་རྣམས་ཀྱི་

སྒྲིང་དོར་སོ་སོའི་ལས་སྒྲིང་དང་མཐུན་པའི་རྣམ་པ་མི་འདྲ་བ་རེ་འཆར་ཆོག་པ་ནི་བོན་ལྷགས་གྲུབ་
མཐའ་སྒྲིབ་རྣམས་ཀྱི་བཞེད་པ་ཇི་བཞིན་ཡིན་སྟེད་ཀྱང་། དེང་དུས་སངས་རྒྱུ་ཤུག་ཐུབ་པའི་སྐྱེ་
བརྟན་དང་འདྲ་པོ་ཞིག་བཟོས་ཡོད་པ་འདི་ནི་ཕྱིས་ཀྱི་བོན་པོ་ཆོས་མཛེས་ཆ་བཀོད་ཡོད་པར་ངེས་ལ།
དོན་དུ་《གཡུང་རྒྱུང་ལོ་རྒྱུ་འོ་ཤལ་》 དུ་དྲངས་པའི་སྟེད་མདོས་ཀྱི་ལུང་ལས།

གཤེན་རབ་མི་བོ་ཆེ། །

སྐྱེ་མདངས་དུང་ཆེ་འདྲ། །

འཇུག་མདངས་མི་རེ་རེ།

སྐྱེ་ལྟོས་རི་ལས་བཞིན། །

སྐྱེ་ཐེང་རལ་པ་ནི། །

སྐྱེ་འོད་ལྷགས་སེ་ལྷགས། །

སྐྱེ་ལ་ཅི་གསོལ་ན། །

མོད་ཐུལ་ལྷམས་སེ་ལྷམ། །

ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་ན། སྐྱེ་གཟུགས་ཆེ་ལ་སྐྱེ་ལུས་བཞིན་པ། དབུ་སྐྱེ་མཐེང་ནག་གིས་སྐྱེ་
རྒྱབ་ཁེབས་པ། སྐྱེ་ལ་མོད་ཐུལ་གསོལ་བའི་གནའ་དུས་ཀྱི་འཕྱོག་མི་ཆུན་པོའི་རྣམ་པ་ཇི་བཞིན།
བོད་མིའི་ཉམས་མདངས་མ་ཤོར་བ་ཞིག་ཡོད་པ་ཐེ་ཆོས་དང་བུལ་བ་ཞིག་རེད།

དེ་ལྟར་གཤེན་རབ་མི་བོ་ཆེ་ཡིས་གཡུང་རྒྱུང་བོན་གྱི་སྟོལ་ཕྱེས་ཏེ་བསྐྱགས་པ་གསུམ་དང་སྟོ་བཞི་
མཛོད་ལཱའི་གཞུང་བཤད་པ་ནས་བཟུང་། གདོད་མའི་བོན་ཆོས་ལྟར་མ་ཡིན་པར། རིགས་པའི་
གཞུང་ལྷགས་ལྟན་པའི་ཆོས་ལྷགས་གྲུབ་མཐའ་ཞིག་ཏུ་ཆགས། བོད་གསལ་གྱི་དཔེ་ཆ་འདི་དག་དེང་
དུས་བོན་གྱི་བཀའ་བརྟན་གྱི་གལ་དུ་ཡོད་ལ། གཞུང་དེ་དག་གི་བཛོད་བྱ་མདོར་བསྐྱུས་ནས་
བཤད་ན། གཏམ་རྒྱུད་དང་ཅུང་ཟད་འདྲེས་པ་ལྟ་བུའི་སྐྱེ་བ་སྐྱེ་བྱུང་ཚུལ་དང་། ལས་འབྲས་
བསྐྱེ་མཛོད་དུ་ཡོད་ཚུལ། ཐར་པ་དང་བོན་སྐྱེ་ཐོབ་ཚུལ་སོགས་མང་པོ་ཞིག་གསུངས་འདུག་པ་ 《ཞང་
བོད་གནའ་རབས་ཀྱི་ལོ་རྒྱུས་ལོར་བུའི་མེ་ལོང་》 ལས། “སྟོ་བཞི་ནི་དབོན་གསས་ཀྱི་སྟོ་དང་།
ཆབ་ནག་གི་སྟོ་འཕན་ལུལ་གྱི་སྟོ་ ཆབ་དཀར་གྱི་སྟོ་ལྟེ་བཞི་དང་། མཐོ་ཐོག་སྐྱེ་རྒྱུ་མཛོད་
དང་ལྷ་ཕྱེས་ཡོད། དེ་དག་ཀྱང་དབོན་གསས་ཞེས་པ་ནི། སེམས་དོན་གནས་ལྷགས་ཀྱི་རྟོགས་
པ་གཙོར་བཏོན་ནས་བསྟན་པ་བོན་ཀྱན་གྱི་ཡང་སྟོང་སྟོག་དང་འདྲ་བ་ཞིག་ཡིན་ལ། ཆབ་ནག་
ཅས་པ་ནི། འཕྲལ་ཕན་སྟོ་ཆོགས་སྐྱེ་བའི་ཐབས་ཅི་རིགས་ཤིག་ཡོད་པ་དང་། དེ་ནི་སྟེད་པའི་
ལོ་རྒྱུས་སོགས་གཙོར་བཏོན་ནས་བསྟན་པའི་བོན་ཞིག་ཡིན་སྟབས་ཁྱིམ་པ་པོ་མོ་སྐྱུས་ཀྱང་ཐུན་མོང་
དུ་སྦྱོད་ཆོག་པའི་བོན་ཞིག་ཡིན་པ་དང་། འཕན་ལུལ་གྱི་སྟོ་ནི། ཕྱི་ཚུལ་གྱི་ཁྲིམས་གཙོར་བཏོན་
ནས་བསྟན་པའི་བོན་ཞིག་ཡིན་པ་དང་། ཆབ་དཀར་གྱི་སྟོ་ནི། བསྟན་སྐྱེ་སོགས་གཙོར་བཏོན་
ཅིང་སྦྱོར་སྟོལ་སོགས་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པའི་ལྟ་སྦྱོད་རྣམས་དང་འབྲེལ་བའི་བོན་ཞིག་ཡིན་ལ། མཐོ་
ཐོག་མཛོད་ཅས་པ་ནི། སྟོ་བཞི་པོ་ཀྱན་གྱི་སྟོང་དོན་གཅིག་ཏུ་འདུས་པའི་བོན་ཞིག་ཏུ་ངོས་འཛིན་
སྟོལ་ཡོད་པ་རེད། ” ཅས་གསུངས་འདུག སྟོན་གྱི་མཁས་པ་ཆོས་ཀྱང་བོན་གཞུང་ལ་ཞིབ་
འཇུག་དང་མཐའ་དབུད་གནང་བའི་སྟོམ་ཆོག་ཏུ་བོན་ཞེས་པ་དེ་དུས་རྒྱུན་རང་རེ་རྣམས་ཀྱིས་
བཤད་པ་ལྟར་མ་ཡིན་པ། ལུང་དང་རིགས་པའི་གཏན་ཆོགས་ཡོད་པའི་གྲུབ་མཐའ་ཞིག་ཡིན་པར་

ངོས་འཛིན་གནང་འདུག་ཏུ། རི་བོ་དགེ་ལུན་པའི་མཁས་པ་ཆེན་པོ་སློབ་བཟང་ཆོས་ཀྱི་ཉི་མས་
བརྒྱུ་ལྟར་པའི་《ཐུབ་བྱ་གྲུབ་མཐའ་》ལས།

“གཞུང་དེ་དག་ཏུ། མི་རྟག་པ་དང་། ལས་བྲས། བྱམས་སྤྱིང་རྩི་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སེམས།
སྤྱིན་དྲུག་སོགས་ཀྱི་གཏམ་ཐར་ཐོར་དང་། ལམ་ལྔ་ས་བཅུ། སྐྱ་གསུམ་སོགས་ཀྱི་རྣམ་གཞག་
ཀྱང་བྱས། དབང་བསྐྱེད་རྫོགས། དམ་སྒྲིམ་རབ་གནས། སྤྱིན་སྤྲེག་གི་ལ་འཁོར་སྐྱབ་མཆོད།
གཤེན་ཆོག་སོགས་ཀྱི་དོད་དང་ལས་ཁ་ཆང་བ་ཡང་མང་། བཤད་ཚུལ་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཆོས་དང་
དབྱིབས་མཚུངས་དང་མི་མཐུན་པ་ཅི་རིགས་དང་། སངས་རྒྱས་ལ་ཡེ་གཤེན་ཏེ་གཤེན་རབ།
ཆོས་སྐུ་ལ་བོན་སྐུ། དུམ་ཆེན་མོ་ལ་ས་ཏི་ཨེ་སངས། འོངས་སྐུ་ལ་ཀུན་ཏུ་བཟང་པོ། སྐུ་ལ་སྐུ་
ལ་སྤྱིད་པ་སངས་པོ། དག་བཅོམ་ལ་གཤེན་སྲས། བྱང་སེམས་ལ་གཡུང་དྲུང་སེམས་དཔལ། ལྷ་
མ་ལ་དཔོན་གསས། རྟོང་ཉིད་ལ་འ་མེ་ཉིད། ས་བརྩལ་ལ་དྲི་མེད་ཤེལ་གྱི་ས། འོད་ཟེར་འཕྲོ་
བ་རིག་འཛིན་སྤྱིན་ཕྱང་གི་ས། ཕྱག་རྒྱ་བསྐྱར་པའི་ས་སོགས་ཀྱི་མིང་བཏགས་པས་མཆོན་བརྒྱ་
ཆད་དང་མིང་འདོགས་སྐྱ་འདོད་རྒྱལ་བ་མང་དུ་སྤྱང་”ཞེས་དང་། ཡང་དེ་ཉིད་ལས། “ཐེག་པ་
རིམ་དགུས་བོན་གྱི་གཞུང་བཟང་ཟེར་ཏེ། དགུ་མི། ཕྱ་གཤེན། རྩེད་གཤེན། འཕྲུལ་གཤེན།
སྤྱིད་གཤེན་ཏེ་རྒྱའི་ཐེག་པ་བཞི། དགེ་བསྟེན། ཨ་དཀར། དྲང་སྟོང་། ཡེ་གཤེན་ཏེ་འབྲས་
བུའི་ཐེག་པ་བཞི། བྱང་པར་ཆེན་པོའི་ཐེག་པ་གཅིག་སྟེ་དགུའོ། ། ཕྱ་གཤེན་ལ་གཏོ་སྐྱུ་བརྒྱ་
དྲུག་ཅུ། དབྱང་བརྒྱད་མི་བཞི་སྟོང་། རྩེད་གཤེན་ལ་གྱེར་སྟོམ་བཞི། རྟོང་སྟོང་བརྒྱད།
གཏའ་རག་བཞི་བཅུ་ཙམ་གཉིས། འཕྲུལ་གཤེན་ལ། ལྷ་བྱང་རྩེ་འཕྲུལ་གྱི་གཞུང་། སྤྱིད་གཤེན་
ལ། ཤིང་ཐབས་སྐྱུ་བརྒྱ་དྲུག་ཅུ། འདུར་སྟོ་བཞི། འདུལ་ཐབས་བརྒྱད་ཅུ་ཙམ་གཅིག་ དགེ་
བསྟེན་ལ་སྟོང་བརྒྱད་འབྲུང་རྫོགས་སོགས་ཀྱི་མདོ་སྟེ་དང་། དྲང་སྟོང་ལ་འབྲུམ་སྟེ་བཞི་སོགས་དང་།
ཨ་དཀར་ལ་རྒྱུད་ཕྱང་དུ་མ་དང་། ཡེ་གཤེན་ལ་སེམས་ཕྱང་སྟེ་བཞི་དང་། བྱང་པར་བ་ལ་མན་
ངག་སྟེ་ལྔ་ཡོད་ཟེར། རྒྱ་བོན་བཞིས་གཟུང་འཛིན་གྱི་རྟོག་པ་ཆ་བཞི་སྟོང་། དགེ་བསྟེན་དྲང་
སྟོང་གཉིས་ཀྱིས་ཉོན་སྟོབ་སྟོང་། ཨ་དཀར་ཡེ་གཤེན་གཉིས་ཀྱིས་ཤེས་སྟོབ་སྟོང་། བྱང་པར་ཆེན་
པོས་ལྷན་སྐྱེས་ཅད་ནས་གཅོད། ཡང་རྒྱའི་བོན་བཞིས་བསྐལ་བ་དུ་མར་སྐྱངས་པས་མོས་སྟོང་གི་ས་
ཐོབ། དགེ་བསྟེན་དང་དྲང་སྟོང་གིས་བསྐལ་བ་གངས་མེད་གསུམ་ལ་ལམ་བཟོད་པས་ཐར་པ་ཐོབ།
ཨ་དཀར་ཡེ་གཤེན་གཉིས་སྟེ་བ་གཅིག་ལ་ཐར་པ་ཐོབ། བྱང་པར་ཆེན་པོས་ཆོག་ཅིག་གིས་
བོན་སྐུ་ཐོབ་ཅས་བཤད་དོ། ” ། ཞེས་སོགས་གསུངས། དེ་འདྲ་ཡིན་པས་ལོ་གངས་བཞི་སྟོང་ལྷག་
གི་གོང་རོལ་དུ། ང་ཆོ་བོད་ཀྱི་ཡུལ་འདིར་ལྷ་སྟོན་སྟོང་གསུམ་ཆ་ཆང་བ་ཞིག་ཡོད་པའི་གཞུང་
ལུགས་འཆད་ཚུལ་བྱེད་ཐུབ་པར་བྱང་ཡོད་པ་དེ་ནི་གང་ལྟར་ཡང་མི་རིགས་འདི་ཡི་སྤྱོད་མེད་པའི་
གཟི་བརླིང་ཅིག་རེད། འདི་ལ་འགའ་ཞིག་གིས་ལོ་གངས་མང་པོ་དེ་འདྲའི་གོང་དུ། བོད་མི་
རྣམས་ལ་ཟ་འཐུང་ཤེས་ཅན་གྱི་རིག་པ་ལས། དེ་ལྟའི་སྟོ་རིག་ཡོད་མི་སྤྱིད་ཅས་སྐྱ་ཞིང་འདུག་
དེ་ནི་སྟོ་རྣལ་དུ་མ་སབ་པའི་སྟོན་དུ་ཟད་དེ། སྐབས་དེར་ཨེ་ལྷུ་ཕུ་ཐེ་དང་གླི་རིག་གི་ཕྱང་པ་ལ་
རིག་གནས་དེ་ཅན་ཡར་རྒྱས་བྱུང་ཡོད་པ་དང་། རྒྱ་གར་ནང་ལྷ་སྟེགས་ཀྱི་སྟོན་པ་མང་པོ་ཞིག་
བྱང་ཡོད་པར་མ་ཟད། དེའི་རྩིས་ཅན་ན་སྟོན་པ་ཤུག་ཐུབ་པ་བྱོན་ནས་ཆོས་འཁོར་རིམ་པ་གསུམ་
བསྐྱར་ཡོད་ཚུལ་ལ་དབྱེད་ན། ང་ཆོ་བོད་ཀྱི་ཡུལ་དུ་བོན་གྱི་ཆོས་དང་རིག་གནས་སྟེལ་བར་

མཇུག་མཐུན་གྱི་སྟོན་པ་ཞིག་བྱུང་བ་ལ་ཐེ་ཚོམ་དགོས་པ་ཅི་ཡོད། དེ་ལྟར་གཤེན་རབ་ཀྱིས་
 གསུངས་པའི་བཀའི་སྒྲུབ་པ་མ་དང་། གསུང་སྤྱི་ལྟོས་ཀྱིས་བཀའ་བསྟུ་བྱས་ཏེ་ཡི་གེར་བཀོད་
 པ་དང་། དེའི་རྗེས་སུ་བྱུང་བའི་མཐུན་པ་ལག་གཅིག་གིས་བརྒྱུ་མཐུན་པའི་གཤེན་རབ་ཀྱི་བཀའི་
 དགོངས་པ་འབྲེལ་བའི་གཞུང་ཐམས་ཅད་སྟོན་པ་ལག་གཅིག་ཏུ་བསྐྱེད་པ་ལ་བོན་གྱི་བཀའ་བསྟུ་བྱེད་
 གྱིན་ཡོད་ཀྱང་། བར་སྐབས་ཤིག་ན་བོན་བོན་འབྲུག་པའི་དབང་གིས་བོན་གཞུང་གི་དཔེ་ཆ་
 ཐམས་ཅད་རེ་ཞིག་སོ་སོའི་རང་དགོན་ཏུ་འཇམ་སིང་ངེར་གཟེམས་དགོས་པར་བྱུང་བ་ལས། བལ་
 སྟོན་དང་ཞིབ་འཇུག་བྱེད་སྐྱེད་སྟོན་པ་ཆད་ལྟམས། བོན་གྱི་དཔེ་རྟེན་རྣམས་ལ་བལ་སྟོན་གི་གོ་
 སྐབས་ཏེ་ཅང་དགོན་པོར་བྱུང་འདུག་ཀྱང་། ཉེ་ལམ་བོན་གྱི་རིག་གཞུང་ལ་བཅེངས་འགྲོལ་ཐོབ་
 ཉེ་རྒྱལ་ཁབ་ཕྱི་ནང་ཏུ་ཞིབ་འཇུག་བྱེད་སྐྱེད་དུ་བརྟེན་སྐབས། སལ་ཆེར་གྱིས་ལོ་རྒྱུས་དེབ་ཐེར་
 རྣམས་སུ་གསལ་བའི་བོན་གྱི་རིག་གཞུང་ལག་གི་དཔེ་མིང་ཅམ་ལ་བརྟེན་ནས་ཞིབ་འཇུག་བྱེད་
 དགོས་པ་ཞིག་བྱུང་བའི་སྐབས་དེར། མདོ་ཁམས་ཉག་རོང་གི་བོན་དགོན་ཞིག་གི་ནང་ཏུ་ལོ་
 གངས་བརྒྱ་ལྷག་མང་པོའི་སྟོན་གྱི་བོན་པོའི་བཀའ་བསྟུ་དུ་མེད་ཀྱི་བྱིས་མ་རྟེན་པ་ཞིག་བྱུང་ཡོད་
 པ་དེ། སེ་ཁྱོན་ཞིང་ཆེན་མི་རིགས་ཞིབ་འཇུག་ཁང་གིས་སྟོན་པར་དུ་བཏབ་ནས་འབྲེམས་སྤེལ་
 བྱས་ཡོད་པ་འདྲིའི་ནང་དུ་བོན་གཞུང་ཁོ་ན་ཅམ་མ་ཡིན་པར་གསོ་བ་རིག་པའི་གཞུང་སོགས་རིག་
 གནས་ཀྱི་སྐོར་མང་པོ་ཞིག་བཞུགས་ཡོད་པ་འདྲི་ནི། དུས་དེར་རང་རེ་བོད་གངས་ཅན་གྱི་ཡུལ་
 འདྲིར་ཆོས་དང་རིག་གནས་ཀྱི་ཁ་སྐབས་གང་འདྲ་ཡོད་པར་ལྟ་བུ་དུ་ལ་བྱལ་གྱི་མེ་ལོང་ལྟ་བུ་ཞིག་
 ཏུ་སྤང་བས། སྟོན་གཟུར་བོར་གནས་པའི་བོད་ཀྱི་རིག་གཞུང་ལོ་རྒྱུས་ལ་ཞིབ་འཇུག་གནང་མཐུན་
 རྣམས་ཀྱིས་ཞིབ་གཟིགས་འོས་པ་ཞིག་རེད། འགའ་ཞིག་གིས་བོན་ལ་ཐེག་པ་རིམ་དགུའི་ཐ་སྟངས་
 མེད་ཀྱང་ཕྱིས་ཀྱི་བོན་པོ་རྣམས་ཀྱིས་ཐུབ་བསྟན་པའི་ལད་མོ་བྱས་པ་རེད་ཅེས་སྟེ་འདུག་ཀྱང་།
 བོད་ལ་ཐུབ་བསྟན་མ་དར་བའི་གོང་དེར་བོན་ལ་ཐེག་པ་རིམ་དགུའི་ཐ་སྟངས་ཡོད་པར་གསལ་ཏེ།
 གུ་རུ་ལྟ་བུ་རྒྱུན་སྒྲིབ་པས་ཡར་སྐྱེད་ཤེལ་གྱི་བྲག་ལྷག་ནས་སྟུན་དྲངས་པའི་《བསྐྱེད་བཀའ་ཐང་》གི་ལེའུ་
 གྲུ་གཉིས་པ་བོན་བསྟུ་བས་པའི་སྐོར་ལས།
 བེ་མ་མེ་ཏུ་ལི་ཤི་ལྷག་རིངས་གཉིས། །
 སྤུང་མཐའ་བཟུང་ནས་འགྲེགས་རེས་བྱེད་བཞུག་པས། །
 རྒྱལ་པོ་ཆོས་ལ་ཡིད་ཆེས་བོན་ཐེ་ཚོམ། །
 བོན་གྱི་ཐེག་དགུ་ཆོས་ཀྱི་ཐེག་དགུ་གཉིས། །
 ལོ་རྩ་རྣམས་ཀྱིས་འགྲེགས་རེས་བྱེད་བཞུག་པས། །
 རྒྱལ་པོ་ཆོས་ལ་ཡིད་ཆེས་བོན་ཐེ་ཚོམ། །
 ཞེས་བོན་གྱི་ཐེག་དགུའི་ཐ་སྟངས་ཡོད་པ་གསལ་བོར་གསུངས་འདུག དེ་ལྟར་བོན་དང་རིག་
 གཞུང་དེ་དག་ཁྱད་ཁྱད་གི་རྒྱལ་རབས་རིམ་བྱུང་རྣམས་ཀྱིས་སྟེ་གཤེན་བསྟེན་ཅིང་བདག་གཉེར་བྱས་
 ཏེ་རྒྱན་འཛིན་གྱི་སྟོབ་མ་གསོ་སྐྱོང་བྱས་པ་དང་། མི་རྣམས་ཀྱིས་བོན་ལ་དད་འདུན་དང་ཡིད་ཆེས་
 ཆེ་རུ་བྱེན་ཏེ་མཐར་སྐྱི་ཆོགས་ཐོག་ཏུ་བོན་གྱི་སྟེ་གཤེན་རྣམས་ལ་དབང་ཤུགས་ཆེན་པོ་ཡོད་པར་
 བྱུར་ཏེ། བོད་ཁམས་ཡོངས་ལ་བོན་དང་རིག་གནས་དག་དར་བྱུང་ཆེན་པོར་བྱེན་སྟུབས། ཁྱད་
 ཁྱད་རྒྱལ་ཁབ་ཀྱི་སྤྱི་དབང་ལ་དབང་ཤུགས་རྩེ་ཆེར་འགྲོ་བའི་གྲོགས་སུ་བྱུར། དེ་འདྲ་བྱས་ཏེ་

ཀླུ་ཕྱན་བརྩ་གཉིས་དང་། སེལ་མ་བཞི་བརྩ་རྣམས་ཀྱི་དུས་རབས་སུ་བོན་ཤུགས་རྩེ་ཆེར་ཕྱིན་ཏེ།
མཐར་བོད་ཀྱི་ཀླུ་པོའི་ཐོག་མ་གཉའ་ཁྲི་བཅན་པོས་ཀྱང་དེ་བཞིན་དུ་བོན་སྒྲོར་ཁྲགས་ནས་བོན་གྱི་
སྐུ་གཤེན་བཞེན་ཚུལ་ལོ་རྒྱུས་དེབ་ཐེར་ན་གསལ་ལྟར་རོ།

2. ཡི་གེའི་སྒྲོར་ལ། སྤྱི་ལོའི་དུས་རབས་བརྒྱད་པ་ལྷེ་ཀླུ་པོ་ཁྲི་སྔོང་ཕྱེའུ་བཅན་གྱི་སྐབས་སུ་བན་
བོན་བར་དུ་བྱུང་མཐའི་ཆགས་ལྡང་གི་འབྲུག་པ་བྱུང་སྟེ། མཐར་བོན་པོ་པམ་ཞིང་བན་དེ་ལ་ཀླུ་
ཁ་ཐོབ། དེ་ནས་བཟུང་བོད་གཞུང་ནས་བོན་གྱི་ལོ་རྒྱུས་མཐའ་དག་བསུ་བ་རྒྱུ་བྱེད་རྒྱ་དེ་ཆབ་
སྟེད་ཀྱི་ལས་འགན་གཙོ་བོ་ཞིག་ཏུ་ཆགས་ཏེ། དམ་ཆོས་བོད་དུ་མ་དར་གོང་ལ་བོད་འདྲི་ཤེས་རིག་
ཡོན་ཏན་གང་ཡང་མི་དར་བའི་སྐབས་སུ་ཐུན་ནག་གི་ཡུལ་ལྷ་བྱ་ཞིག་ཡིན་ལ། སྤུལ་བཞུན་བོད་
དུ་དར་བ་ནས་བཟུང་བོད་འདྲི་ཤེས་རིག་ཡོན་ཏན་ཐམས་ཅད་དབྱར་མཆོ་ལྟར་རྒྱས་ནས་བོད་
ཡུལ་ལ་སྦྱིད་པའི་ཉི་མ་གསར་པ་ཞིག་ཤར་ཡོད་ཅེས་དྲིལ་བསྐྱགས་ཤུགས་ཆེན་པོར་བྱས་པར་བརྟེན།
དེའི་རྗེས་ཀྱི་མཁས་པ་རྣམས་ཀྱི་ལོ་རྒྱུས་དེབ་ཐེར་རྣམས་སུ་བོད་མཐའ་འཁོབ་ཡིན་པ་དང་། སྐབས་
ཡིན་པ། ཐུན་ནག་གི་ཡུལ་ཡིན་པ་སོགས་དམ་པའི་ཆོས་ལ་ཆེ་བསྟོད་བྱེད་པའི་ཆེད་དུ་རང་གི་
རིགས་ལ་དམའ་འབེབས་བྱེད་རྒྱ་དེ་རྩ་མཚར་ཆེ་བ་དང་གཟེ་བཞིན་ཕྱན་པ་འབྲུ་བོ་ཞིག་ཏུ་བསྟེན་
ནས་གསུང་གིན་ཡོད་སྟབས། བོད་ཀྱི་ཡི་གེ་བཤད་པའི་སྐབས་སུ་འང་སྔོང་བཅན་གོང་ན་བོད་དུ་
ཡི་གེ་འབྲི་སྒྲོལ་མེད་ལ། དེ་ཡང་ཆོས་དང་ཆོས་ཀླུ་རྣམས་ཀྱི་མཛད་འབྲིན་ཡིན་པར་བཤད། དེ་
ལྟར་ཆབ་སྟེད་ཀྱི་རང་བཞིན་ཕྱན་པའི་དྲིལ་བསྐྱགས་ཀྱི་ལས་ཀ་དེ་ལོ་རྩེ་བརྒྱ་མང་པོ་བརྒྱད་ནས་
བྱུང་ཡོད་པས། ཕྱིས་ཀྱི་མཁས་པ་ཁ་ཅིག་ནི་དེ་ལྟར་དུ་ཡིན་པར་སྒྲོམ་ནས་དེའི་རྗེས་སུ་མ་དབྱེད་
པར་འབྲང་བ་དང་། ཁ་ཅིག་གིས་ནི་མི་འདོད་བཞིན་དུ་ཁས་ལེན་པའི་ཤུགས་ལ་སྔོང་བཅན་གོང་
དུ་བོད་ལ་ཡི་གེ་ཡོད་པར་འདོད་པའི་ཆོག་མང་པོ་ལོ་རྒྱུས་དེབ་ཐེར་རྣམས་སུ་བྲིས་ཡོད་པ་སྟེ།
དཔེར་ན། ཤུགས་གཉིས་མཁྱེན་པའི་སྤྱན་དཀྱུས་རབ་ཏུ་ཡངས་པའི་ཕྱེ་སྟོང་སངས་རྒྱས་རྒྱ་མཆོས་
《གསོ་རིག་སྒྲན་གྱི་ཁོག་འབྲུབས་》ལས། “སྤྱིར་སྐབས་ལ་སོགས་པ་ཁོལ་བྱ་རེ་གཉིས་ལས་པལ་ཆེ་བ་
མི་རིགས་ཡིན་ནོ་ཅོག་ལ་རང་རང་གི་ཡི་གེ་རེ་ཡོད་པར་གྲགས་ཤིང་། མདོན་སུམ་དུའང་སྒྲུང་ལ།
དཔལ་དུས་ཀྱི་འཁོར་ལོའི་རྒྱ་འགྲེལ་དྲི་མེད་འོད་ལ་སོགས་པར་ཡང་དེ་བཞིན་དུ་བཤད་མོད།
འོན་ཀྱང་བོད་ཡུལ་འདྲི་ཤེས་ཀྱི་ཀླུ་པོ་ཡབ་གནམ་རེ་སྔོང་བཅན་ཡན་དུ་ཡི་གེ་མེད་པར་འདོད་
པ་ལྟར་ན། ” ཞེས་ཡི་གེ་མེད་པའི་ཤུགས་ལ་མ་རངས་པའི་ཆོག་དང་བཅས་པས་གསུངས་ཡོད་པ་
དང་། ཉར་རལ་ཉི་མ་འོད་ཟེར་གྱིས་མཛད་པའི་ཆོས་འབྱུང་ 《མེ་ཏོག་སྟོང་པོའི་སྤང་ཆེའི་བཅུད་》
ལས།

“བོད་ཀྱི་ཡི་གེ་ཡང་ཁྲི་སྔོང་བཅན་པོའི་དུས་ནས་བྱུང་བར་འདོད་པ་ཡང་ཡོད་དོ། ” ཞེས་
དང་། ཕྱེད་གཤེད་ཤིང་པར་གྱི་ 《མ་ཁི་བཀའ་འབྲུམ་》 ལས། “ཀླུ་པོ་ལྷ་ཐོ་ཐོའི་རིང་ལ་པང་
གོང་ཕྱག་རྒྱ་པ་དང་། མདོ་ཕྱེ་བ་མ་ཏོག་བཅས་བོད་ཀྱི་ཡི་གེ་ཅུ་བྱུང་། ” ཞེས་སོགས་གསུངས་
ཡོད་པ་དེ་དག་ནི་སྔོང་བཅན་གོང་དུ་བོད་ཡིག་ཡོད་པར་སྟོན་བྱེད་ཀྱི་ནང་པའི་ལུང་གི་ཆོད་མ་ཡིན་
ལ། རིགས་པས་བརྟགས་ནའང་ཡོད་པར་གསལ་ཏེ། གཉའ་ཁྲི་བཅན་པོ་ནས་གནམ་རེ་སྔོང་
བཅན་བར་གྱི་ཀླུ་པོ་རབས་སོ་གཉིས་པོ་ཆོས་ཀླུ་རང་གི་ཡབ་མེས་གོང་མ་རྣམས་ཀྱི་མཆོན་བྱང་དང་
མཛད་རྗེས་རགས་རིམ་ཡིག་ཐོག་ཏུ་འཁོད་ཡོད་པར་མ་ཟད། 《ཆོས་འབྱུང་མཁས་པའི་དགའ་

51

སངས་རྒྱུས་ཀྱིས་མཛད་དེ། མདོ་ལས།
 ཡི་གེ་སྤྱི་མཉམ་བོན་གྱི་ཁོག་ཡང་ཕུབ། །
 མགོ་ཡིས་ལམ་དང་ཤད་ཀྱིས་མདོར་ཡང་བཅད། །
 ཆོག་གིས་བར་ཕྱེ་མི་འབྱུགས་གསལ་བར་སྟོམས། །
 ལྷག་འགྲེང་ན་རོ་ཞབས་ཀྱི་ཡ་སྟ་ཡིས། །
 སྐབས་སྦྱར་དོན་དུ་ཡན་ལག་རྒྱས་པར་བཏགས། །

ཞེས་པ་དེ་རེད། འདི་ནི་ད་ལྟའི་བོད་ཡིག་འདིའི་མཚན་ཉིད་ཇི་བཞིན་བཤད་ཡོད་པ་
 ཞིག་སྟེ། མགོ་ཆོག་ཤད་གསུམ་དང་། འཕུལ་རྟེན་བརྟེན་གསུམ་གྱི་རྣམ་གཞག་བཅས་ནི་ཐུན་
 མོང་མ་ཡིན་པ་བོད་ཡིག་གི་བྱུང་ཆོས་ཤིག་ཡིན་ལ། གཞན་པའི་ཡིག་རིགས་གང་ལའང་མི་སྟངས་
 རང་རེའི་ཡི་གེའི་བྱུང་སྐབས་ལྟར་བཤད་ཐོས་བྱུང་བའི་རྒྱ་གར་གྱི་ལ་ཉ་མར་རྣམས་ལའང་། དབྱངས་
 གསལ་གཉིས་པོ་ཕན་ཚུན་བཟུངས་ནས་སྦྱར་སྟོན་བྱེད་པ་ཅི་མ་ལས། འཕུལ་རྟེན་བརྟེན་གསུམ་
 གྱི་རྣམ་གཞག་གང་ཡང་མི་འདུག རྟགས་ཡིག་རྣམས་ལས་བརྟེན་མ་བྱུང་བ་འདི་དག་ནི།
 གསལ་བྱེད་དབྱངས་མེད་དམ་སྟག་མེད་ཀྱི་ཡི་གེ་རྣམས་ལ་རང་རྒྱ་ཐུབ་པའི་སྒྲ་གདངས་འདོན་བྱེད་
 མེད་པས། དབྱངས་ལྡན་གྱི་གསལ་བྱེད་ཡི་གེའི་སྟེང་དུ་བརྟེན་ནས་སྒྲ་གདངས་རིང་ཅི་ཞིག་
 བྱས་ཏེ་སྟོན་པ་ལས། བོད་ཡིག་ཇི་བཞིན་གྱི་བརྟེན་འདོགས་ཀྱི་རྣམ་གཞག་མེད་དེ་སྟོན་འབྱུག་
 དང་མགོ་འདོགས་བརྟེན་ཡིག་འཛིན་རྟེན་འདིར་བོད་ཡིག་གི་ཐུན་མེན་གྱི་བྱུང་ཆོས་ཞིག་རེད།

དེ་ལྟར་གཤེན་རབ་མི་བོ་ཆེས་གསར་གཏོད་གནང་བའི་ཡི་གེ་དེ་ལ་རྩ་བའི་ཡི་གེ་སྤྱི་མཉམ་བོན་ཡོད་པ་
 དང་། དབྱ་གང་ནས་ཚུགས་པའི་རྟགས་སུ་ཡིག་མགོ་ཡོད་པ་དང་། ཡིག་འབྲུ་ཕན་ཚུན་མི་
 འབྱུགས་པའི་ཆེད་དུ་ཆོག་ཡོད་པ། དོན་གྱི་མཚན་དབྱེ་བ་ལ་ཤད་ཡོད་པ། གི་གྲ། ཞབས་
 ཀྱ། འགྲེང་བ། ར་རོ་བཅས་དབྱངས་ཀྱི་ཡི་གེ་དང་། ཡ་སྟ་ལ་སོགས་པའི་བརྟེན་འདོགས་
 རྣམས་དང་། གཞན་ཡང་འཕུལ་རྟེན་གྱི་ཡི་གེ་བཅས། སྐབས་ཐོབ་ཀྱི་བརྟེན་དོན་སྟོན་པའི་
 ཆོག་སྦྱར་གྱི་ཆེད་དུ་ཡན་ལག་གི་ཡི་གེ་འདི་དག་རྒྱས་པར་བཏགས་ནས་འབྲི་བའི་སྟོན་ཕྱིས་པ་
 གསལ། དེས་ན་གཤེན་རབ་མི་བོ་ཆེས་སྟོན་ཕྱིས་པའི་བོད་ཀྱི་ཡི་གེ་དེའི་ངོ་བོ་ནི་དང་དུས་ཀྱི་ཡི་གེ་
 འདི་ལས་ལོགས་སུ་གྱུར་པ་ཞིག་མེད་ཀྱང་། ཡིག་གཟུགས་ཀྱི་རྣམ་པ་ལ་རིམ་བཞིན་འགྱུར་བ་བྱུང་
 ཡོད་པ་ནི་ཆོས་ཉིད་ཅིག་རེད།

ཐུ་མི་སམ་སྟོ་ཏའི་སྐབས་སུ་བྱིས་པའི་ཡིག་གཟུགས་དེ་དག་བྱིས་སུ་རིམ་བཞིན་འགྱུར་བ་ནི་
 «ཤེས་བྱ་ཀུན་བྱུང་» ལས།

“ཐོག་མར་ཐུ་མི་སམ་སྟོ་ཏ་ཉིད་ཀྱི་བྱིས་བྱིས་སྐལ་ནག་ན་ལ་རྒྱངས་པ་འདྲ་བ་དང་།
 དེའི་རྒྱུ་སྐྱེད་རིན་ཆེན་འབར་ཞེས་བྱ་བས་སོ་ཕག་གཤེབས་པ་ལྟ་བུ་དང་། དེའི་རྒྱུ་སྐྱེད་
 ཆབ་དཀར་བེའུ་ཆོས་བྱ་པོ་འཛོལ་བ་ལྟ་བུ་དང་།
 དེའི་རྒྱུ་སྐྱེད་འབྲེལ་ཞེས་པས་སུ་ཏིག་བསྟར་ལ་བརྒྱས་པ་ལྟ་བུ་དང་། དེའི་རྒྱུ་སྐྱེད་ཆེ་སྦྱང་
 བྱང་ཆུབ་ཀྱིས་སྦྱར་ནག་བགད་པ་ལྟ་བུ་དང་། དེའི་རྒྱུ་སྐྱེད་ཐེ་ཡོན་ཏན་བྱ་བས་ཉ་རྒྱ་ནས་བྱུང་བ་
 ལྟ་བུ་དང་། དེའི་རྒྱུ་སྐྱེད་གཞོད་རྣམ་གཉིས་ཞེས་པས་སེང་གེ་གནས་དུ་མཚང་བ་ལྟ་བུ་རིམ་
 པར་བྱིས་པ་དེ་རྣམས་ལ་སྟུ་མ་ཟེར། བསྟན་པ་བྱེད་ཀྱི་ཐོག་མར་སྟོ་ཏ་ཤ་རེ་ཞེས་བྱ་བ་དང་།

མཐོང་བ་དོན་རྒྱུ་མཐོང་གི་རིང་ལ་གསར་ལེབ་གྲུ་བཞི་སྟེ་རིམ་པ་དགུ་བྱུང་། དེའི་རྗེས་སུ་བྱུང་
པོ་གཡུ་ཁྱི་འབར་ཞེས་བྱ་བས་དགྲིལ་འཁོར་གྱི་ཐེག་ལ་དཔེ་སྤངས་ནས་ཆ་ཆེན་ཆ་ཆུང་དུ་བགོས་པ་
སོགས་ཐེག་དང་སྐྱུ་གྲུ་ཤོག་ཆག་འབྲེ་ལུགས་སོགས་ཀྱི་བཟུན་བཅོས་བྱས་ཏེ་སྟོབ་མ་བསམ་གྱིས་མི་
བྱུང་བ་བསྐྱེད་པ། ” ཞེས་སོགས་གསུངས་ཡོད་པ་འདི་དག་ནི་དུས་རབས་རིམ་བྱུང་གི་ནང་དུ་མཁས་
པ་སོ་སོའི་ཕྱག་གི་རྩལ་གྱིས་ཡིག་གཟུགས་ཀྱི་མཛེས་ཆ་རྗེ་ལེགས་སུ་བཏང་ཡོད་པ་གསལ་བའི་ལོ་
རྒྱུས་ཤིག་རེད།

བོད་ཀྱི་ཡུལ་འདིར་དབུ་ཅན་དང་དབུ་མེད་ལས་གཞན་པའི་ཡི་གེ་མཐོང་རྒྱ་མེད་པའང་
མེད་ཏེ། དེར་དུས་གཏེར་མར་གྲགས་པའི་དཔེ་རྙིང་། ས་འོག་དང་། བྲག་རི། ཁང་པའི་ཀ་
བ་སོགས་ཀྱི་ནང་ནས་བཏོན་གནང་མཛད་པ་དེ་དག་ཐོག་མར་བརྟེན་ཅིས་པའི་ཡི་གེ་ཞིག་ཡོད་
པ་ལ། དེ་གཏེར་སྟོན་རང་ཉིད་ཀྱིས་དེར་དུས་ཀྱི་བོད་ཡིག་ཏུ་ཚུར་སབ་ནས་སྟེགས་བམ་འདི་
དག་བྱས་པ་རེད་ཅིས་འཆད་ཀྱིན་ཡོད་པ་རེད། རྟོན་དུའང་དེ་འདྲའི་ཡི་གེ་ཞིག་ཡོད་པར་ངས་ཏེ།
གཏེར་ཡིག་ཏུ་གྲགས་པའི་སྟེགས་བམ་ཤད་ཀྱི་ཆབ་ཏུ་གཏེར་ཆོག་ཅིས་རྣམ་བཅད་འདྲ་བའི་གོར་
གོར་གཉིས་ཀྱི་བར་དུ་སྟེད་ཤད་ཡོད་པ་དེ་རིགས་ཀྱི་དབུ་དང་། ལེའུ་སོ་སོའི་མཚུག་ཏུ་ཡིག་འབྲུ་
ཁ་ཤས་རེ་བྲིས་ཡོད་པ་དེ་དག་ལ་མ་བརྟགས་པར་ཐད་ཀར་བཞུས་པ་ཡིན་ན། དབུ་ཅན་དང་འདྲ་
སྟེ་སྟོག་ཤེས་ལ་མི་ཤེས་པའི་ཡི་གེ་ཞིག་ཡོད་པ་དེ་ལ་ཡོངས་གྲགས་སུ་མཁའ་འགྲོའི་བརྟེན་ཡིག་གམ་
གཏེར་ཡིག་ཟེར་གྱིན་ཡོད།

དཔེར་ན་སྟེ་དགོའི་ཤིང་པར་མའི་པ་བཀའ་ཐང་ལ་སོགས་པའི་གཏེར་ཡིག་དག་གི་དབུ་ན་ཡོད་པའི་
ཡིག་གཟུགས་དེ་དག་དང་། དེ་ལས་གལ་ཆེ་བ་ཞིག་ནི་《གཏུམ་པོ་བྲེགས་པ་ཀུན་འདུལ་གྱི་ལས་
ཐབས་ཆ་ཆང་ཡོད་པ། རོལ་པའི་རྩི་རྗེའི་གཏེར་མ་ཕུ་སྟེ་བྲིས་མ་གཅིག་ལ་ཆོན་པ་བཅོ་བརྒྱད་ཙམ་
ཡོད་པ་དང་། ཆོན་པ་སོ་སོའི་དབུ་ན་རོལ་རྩིར་ཉིད་ཀྱིས་ཕྱག་མཚུབ་ཀྱིས་བཀྲ་བར་གྲགས་པའི་
ཕྱག་ཐམ་དམར་སེར་གཉིས་རེ་ཡོད་པ་ཞིག་ཁོ་བོའི་ལག་ཏུ་སོན་པ་དེ་རྣམས་ཀྱི་དབུ་ཤོག་དང་
མཚུག་བྱང་དུ་ཡི་གེ་འདི་འདྲ་བ་བྲིས་འདུག

དཔེ་རིས། “ ”

དཔེ་ཆ་དེའི་མཚུག་བྱང་དུ། བདག་རོལ་པའི་རྩི་རྗེས་གནས་སྟོ་ལྷང་ཕྱག་གི་བྲག་ནས་སྐྱུན་བྱངས་
པའི་ཤོག་བྲིལ་གཉིས་པ་ལས་ཞལ་བཤུས་པའི་ཡི་གེ་པ་ཡང་རང་ཉིད་ཀྱིས་བྲིས་པ་ལགས། ཞེས་
བྲིས་འདུག གཞན་ཡང་ནམ་མཁའི་རྩྭ་བྱས་《གཡུང་བྱང་རྩྭ་བྱའི་དོ་ཤལ་》 དུ་བྲིས་པའི་སྟོ་
བབས་ཀྱི་ཡི་གེ་ཞེས་པ་དེའང་སྟེ་དགོའི་ཡུལ་དུ་འབྲེ་ཤེས་མཁན་ཁ་ཤས་མཐོང་སྟེད། རྒྱ་ནག་གི་
རུས་བཞོན་ཀྱི་ཡི་གེ་རྙིང་པ་དེ་དག་གོའོ་མོ་རོ་ཡིས་ཞིབ་འཇུག་གནང་སྟེ་སྟོག་ཐུབ་པ་དང་དོན་གོ་
ཐུབ་པ་བྱུང་བ་བཞིན་དུ། ང་ཆོས་ཡི་གེ་རྙིང་པ་འདི་རིགས་ལ་ཞིབ་འཇུག་ཡག་པོ་ཞིག་བྱས་པ་
ཡིན་ན། སྟོག་ཐུབ་པ་དང་དོན་གོ་ཐུབ་པ་ཞིག་ཡོང་ཐུབ་ཀྱི་རེད། དེ་ལྟར་ལོ་རྒྱུས་ཀྱི་བདེན་
དོན། དབང་བོའི་མངོན་སུམ་ཀྱི་སྟོད་ཡུལ་དུ་གྱུར་པ་འདི་དག་རིག་པ་སྤྱོད་བའི་རྟོག་གི་བ་ཞིག་
ཡིན་ཕྱིན་ཞལ་བཞེས་མ་གནང་རང་གནང་ཆགས་ཡོད། འོ་ན་《ལེགས་བཤད་རིན་པོ་ཆའི་གཏེར་
མཛོད་》 ལས། དང་པོ་དག་པའི་སྟེ་ཡི་གེ་སྟག་གཟིག་སྤངས་ཡིག་ཏུ་བསྐྱར། དེ་ཞང་ཁུང་གི་

ཡིག་ཅན་དུ་བསྒྱུར། དེ་ལྟར་སྒྲག་དུ་བསྒྱུར་ཅེས་སོགས་གསལ་བས། བོད་ཀྱི་ཡི་གེ་ཐོག་མ་དེ་
 ལྷག་གཟིག་སྤངས་ཡིག་ལས་བྱུང་བ་མིན་ནམ་ཞེ་ན། སྤྱིར་དུས་ཡུན་རིང་པོའི་ལོ་རྒྱུས་ཀྱི་ནང་དུ་
 ཡིག་གཟུགས་ལ་འགྱུར་བ་ཅི་རིགས་པ་ཞིག་བྱུང་ཡོད་པ་ནི་བདེན་མོད། ལྷ་དང་ལྷག་གཟིག་
 བཅས་ལ་ཁུངས་བཅོལ་བ་ནི། བོད་ཀྱི་ཡི་གེ་བྱང་ཚུལ་བཟུན་པའི་བོན་གྱི་མདོ་ལུང་དེ་ལ། ཤར་
 རྩེ་པ་ཉིད་ཀྱིས་འབྲེལ་བཤད་གནང་བའི་སྐབས་སུ་མཛེས་ཆ་བཏོད་ཆེ་བའི་སྟོན་དུ་བྱུང་དེ།
 ཁུངས་ཡོད་ཀྱི་གཤེན་རབ་མི་བོ་ཆེས་ཡི་གེ་བཅོས་པའི་ལོ་རྒྱུས་ཀྱི་མདོ་ལུང་དེ། ཁུངས་མེད་ཀྱི་
 བཤད་ཡམས་ཤིག་ལ་བསྒྱུར་བྲལ་ཆགས་པ་རེད། མདོར་ན་ལུང་རིགས་གཉིས་ཀྱི་ཁུངས་དང་
 ལྷན་པའི་བོད་ཀྱི་ཡི་གེའི་ཐོག་མ་དེ་ནི་གཤེན་རབ་མི་བོ་ཆེ་ཡིས་གསར་གཏོད་གནང་བའི་དབྱངས་
 གསལ་སོ་བཞི་ལ། མགོ་ཉིག་ཤད་གསུམ་དང་།
 འཕུལ་རྟེན་བརྟེན་གསུམ་གྱི་རྣམ་གཞག་ཡོད་པའི་ཐུན་མེན་གྱི་བྱང་ཆོས་དང་ལྷན་པའི་བོད་ཡིག་
 འདི་ཉིད་ཡིན་ཞིང་། དེ་ལ་བརྟེན་ནས་རྩེས་འབྲུག་གཏུང་སྤྱི་རྣམས་ཀྱིས་བེན་བྲིས་དང་།
 བརྟེན་བྱང་དུ་བཀོད་པའི་བཀའ་བློ་གྲོས་ལ་ལྷན་པའི་ལྷ་ཡུང་དུང་བོན་གྱི་ཤེས་རིག་གི་བཟུན་
 བཅོས་ཐོག་མར་དར་བའི་མགོ་ཚུགས་པ་རེད། དཔེར་ན་གཤེན་རབ་མི་བོ་ཆེའི་སྤྱི་དབྱུང་བྱ་བྱི་
 ཤེས་ཀྱིས་བེན་བྲིས་བྱེད་པའི་ཕྱག་ལེན་གནང་བའི་གསོ་རིག་སྤྱི་གཞུང་ལུགས་《ཐུགས་འབྲུམ་
 མཐའ་སྟོན་》དང་། 《དབྱུང་འབྲུམ་བྲ་མོ་》《ནད་འབྲུམ་ནག་པོ་》《སྤྱི་འབྲུམ་དཀར་པོ་》
 སོགས་བོན་དང་རིག་གནས་སྐོར་གྱི་ཕ་སྟོ་མང་པོར་བྱུང་ཡོད། གཞན་ཡང་《ཆོས་འབྲུང་མཐའ་སྟོན་
 པའི་དགའ་སྟོན་》དང་། ཏུང་ཏོང་ཡིག་རྟིང་བཅས་ལ་འཁོད་ཡོད་པའི་རྒྱལ་ཐུན་སེལ་མ་བཅུ་
 གཉིས་དང་། སེལ་མ་བཞི་བཅུ་རྣམས་ཀྱི་རྒྱལ་སའི་མིང་དང་། རྒྱལ་སྟོན་གྱི་མཚན་བཅས་
 གསལ་པོར་བྱུང་ཡོད་པ་འདི་དག་ཀྱང་སྐབས་དེ་ཞིག་ནས་ཡི་གེར་བཏབ་སྟེ་བྱུང་ཡོད་པར་ངས།

3. དྲ་ལྷས་མོ་ཡི་སྐོར་ལ། དེང་དུས་བོད་ཀྱི་ཡུལ་སྟོལ་གོམས་གཤིས་ཀྱི་ནང་དུ་ཉ་ཅང་དར་བྱལ་
 ཆེ་ཤོས་ཤིག་ནི། འབྲུང་འབྲུར་གྱི་དོན་རྣམས་བརྟག་དགོས་ཆོ། དོན་དེ་རང་ཉིད་སྟོན་གྱི་རྩལ་
 ཀྱིས་དབྱུང་མི་རྣམས་པའི་སྐབས་སུ། ལྷ་དང་ཡི་དམ་ལ་འཕྲིན་བཅོལ་ཏེ་ལེགས་ཉེས་བརྟག་པའི་
 ཐབས་སྒྲ་ཆོགས་ཤིག་བྱེད་པ་དེ་ལ་མོ་འདེབས་ཞེས་བེད། འདི་ནི་བསྐལ་པ་ཡ་ཐོག་ནས་མི་རྣམས་
 ཀྱི་འཆོ་བའི་ནང་དུ་དཀའ་ངལ་དང་འཛིགས་སྒྲག་སྒྲ་ཆོགས་པ་ཞིག་བྱུང་བ་དང་། དེ་སེལ་བའི་
 ཐབས་སུ་རིག་པ་གཞན་གྱིས་རྟགས་པའི་ཆོན། སྟོན་ཕྱགས་ལྷ་ལ་བཅོལ་ཏེ་བྱ་བ་སྒྲུབ་པའི་སྟོལ་བྱུང་
 བའི་གདོད་མའི་ཤེས་རིག་ཅིག་ཡིན་ལ། དེང་དུས་སལ་ཆེར་གྱིས་སྟོངས་དད་ཀྱི་མཚན་གཞི་རྩ་
 རོས་འཛིན་གྱིན་ཡོད། གང་ལྟར་ལོ་རྒྱུས་ཀྱི་ཐོག་དུ་བྱུང་སྟེང་བའི་མི་རིགས་དེའི་ཤེས་རིག་ཅིག་
 ཡིན་ལྟར། ང་ཆོས་ལོ་རྒྱུས་ལ་ཞིབ་འཇུག་བྱེད་པའི་སྐབས་སུ་འདི་དག་ལའང་ངས་པར་དུ་ཞིབ་
 འཇུག་བྱེད་དགོས་པ་ཞིག་རེད། མོ་ཡིག་རྟིང་ཤོས་ནི་འབྲུམ་མི་པམ་གྱིས་བོན་གྱི་མོ་དཔེ་རྟིང་པ་
 རྣམས་ཕྱོགས་བསྒྲིགས་བྱས་པའི་《རྩ་ཐིག་》ཅེས་པའི་སྟེགས་བམ་གཉིས་ཡོད་པ་དེ་ཡིན་ཞིང་།
 དེའི་ཚུལ་ཞིབ་དུ་རྟོགས་པར་འདོད་ན་དཔེ་ཆ་དེ་དག་ལ་བཟུང་བར་བཞུགས་ཤིག

4. ཡེ་རྩེ་སྟོན་པའི་མི་ལམ། 《ཞང་བོད་ལོ་རྒྱུས་ནོར་བུའི་མེ་ལོང་》ལས། “ཡེ་རྩེ་སྟོན་པའི་མི་
 ལམ་ཞེས་པ་དེ་ནི་མི་ལམ་ལ་བརྟེན་ནས་སྟོག་ཀྱི་ཚུལ་ཤེས་པའི་ཐབས་ཤིག་སྟེ་དེ་ནི་ཟླ་བ་ཉ་
 གང་དུས་ལྷ་བྱའམ་གཟའ་སྐར་གྱི་འདུ་འཕྲོད་བཟང་བའི་དུས་ཆེན་བྱུང་པར་ཅན་གྱི་གནས་ལ་

བརྟེན་ནས་མི་ལམ་སྤྱད་པ་དང་། སྤུ་མེར་སོགས་པའི་ལྷ་བསྟེན་ཅིང་། དེ་དག་གི་ཐུགས་རྗེ་ལ་
 བརྟེན་ནས་མི་ལམ་སྤྱད་པ་སོགས་ཀྱིས་མཚོན། མི་ལམ་གསལ་པོར་འབྱུང་བ་དང་། མི་ལམ་
 རང་ཐོག་ཏུ་ངོ་ཤེས་པ་དང་། མི་ལམ་ལ་དབང་བསྐྱར་བ་སོགས་ཀྱི་ཐབས་ཚུལ་མི་འདྲ་བ་ཅི་
 རིགས་ཤིག་བྱུང་ཡོད་པ་དེའི་རིགས་ལ་ཟེར་བ་ཡིན། ཡོ་སེ་སྤྱི་ལོ་ཡའི་གཏུག་གནས་མི་རིགས་ལོ་
 གངས་སྟོང་ཕྱག་བཞི་བརྟེན་ཡོད་པ་དེ་དག་ལ་ཡོངས་སུ་གྲགས་པ་ཞིག་ནི། མི་ལམ་གྱི་དུས་ཞེས་བྱ་
 བ་དེ་རེད། ཁོ་ཚོས་མི་ལམ་ལ་ཁོ་ཚོའི་ཤེས་རིག་གི་གཞི་རྟེན་འདྲ་ཞིག་ཏུ་ངོས་འཛིན་སྒྲིལ་བྱུང་
 འདུག་པ་དེ་ལ་དབྱུང་ན་གནད་པོའི་ཁང་ཁུང་གི་ཤེས་རིག་ཏུ། ཡེ་རྗེ་སྟོན་པའི་མི་ལམ་ཞེས་
 གནད་གལ་ཤིན་ཏུ་ཆེན་པོ་ཞིག་ཏུ་བསྐྱེད་ཡོད་པ་དེས། ཁང་ཁུང་གི་ཤེས་རིག་དེ་ཆོས་རྟེན་མའི་
 རང་གཤིས་དང་ཕན་པའི་ཤེས་རིག་ཁྱད་པར་ཅན་ཞིག་ཡིན་པེས་པའང་ཤུགས་ཀྱིས་སྟོན་གྱིན་ཡོད།
 ཡེ་དབང་ལྷའི་བཀའ་བབ་ཞེས་བྱ་བ་དེ་ནི། སྤུ་མེ་སོགས་པའི་ལྷ་ཞིག་གསལ། ཡང་ན་ཤིན་ཏུ་
 བཀའ་གཏན་པའི་ལྷ་ཁུང་མགོན་པོ་རྣམ་གསལ་དུ་གྲགས་པ་སྟེ། ཡ་ཏི་མུ་མེར། ཀུ་བྱི་མང་ཀེ།
 གེ་ཁོད་རྣམས་ཀྱིས་གཙོས་པའི་ལྷ་གང་ཡང་རུང་བ་ཞིག་མིར་བབས་ནས་ལེགས་ཉེས་ལྷང་བསྟན་པ་
 ཞིག་སྟེ། དེའི་སྒྲིལ་མ་ཉམས་པ་དངོས་སུ་བཞུགས་པ་དེ་ནི་དེང་དུས་བོད་དུ་ཡོངས་གྲགས་གནས་
 རྒྱུ་ཆོས་སྦྱང་གིས་མཚོན་པའི་ཆོས་སྦྱང་ཞིག་མིར་བབས་ནས་སྤང་དོར་གྱི་གནད་གསལ་བར་བསྟན་
 པ་དེ་རིགས་ལ་ངོས་འཛིན་དགོས་པ་ཡིན། ” ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་ན། ། དེ་ལྟར་གདོད་མའི་
 དུས་ཀྱི་ཤེས་རིག་སྤྱང་མའི་རིག་པ་འདི་ཉིད་དུས་རབས་རིམ་བྱུང་གི་ནང་དུ་སོ་སོའི་སྒྲིལ་འཆར་
 སྤང་མི་འདྲ་བ་ལ་བརྟེན་ནས་གསར་གཏོད་དང་ཡར་རྒྱས་བྱུང་སྟེ། དེང་དུས་ཀྱང་ཁོང་འབྲོག་གི་
 ས་ཁུལ་རྣམས་སུ་དར་བྱུང་ཆེན་པོར་ཆགས་ཡོད།

5. སྤང་མཐོང་ཆོས་ཀྱི་སྟོར། སྤྱིར་ཆོས་ཞེས་པའི་གོ་དོན་དེ་མོ་ལྷང་དང་གངས་ཆོས་ཅམ་ལ་མི་
 སེམས་པར། བྱ་དངོས་ཐམས་ཅད་ལ་དབྱུང་བ་འཇུག་པའི་ཐབས་ཀྱི་རིག་པ་ཞིག་ལ་གོ་དགོས་ཏེ།
 དཔེར་ན། སྤང་མས་ཆོས་གསུངས་ཆོས། དཔོན་པོས་བཀའ་གནང་བཅིས། ཐུག་པོས་ནོར་
 བསགས་ཆོས། དབུལ་པོས་སྟོ་སྟོང་ཆོས་སོགས་བྱ་བ་ཆེ་སྤྱད་པའི་ཞིག་བྱུང་དགོས་ཀྱང་སོ་སོའི་
 འོས་བབ་དང་བསྟན་པའི་ཞིག་ཆོས་རེ་རྒྱག་གིན་ཡོད་པ་དེ་རེད།
 འདིར་སྤང་མཐོང་ཆོས་ཀྱི་རིག་པ་ཞེས་པ་དེ་ནི་གཤེན་རབ་མི་བོ་ཆོས། གཙུག་ལག་ཆོས་ཀྱི་བོན་སྟོ་
 སྟེ། གཤེན་ཆེ་འཕུལ་གྱི་མེ་ལོང་། སྤར་ཁ་སྟེ་བའི་སྤྱིང་སྟོར། འབྱུང་བ་དུས་ཀྱི་འཁོར་ལོ། ཅུ་
 ཞག་རྟེན་འབྲེལ་ལས་ཆོས་རྣམས་རང་གི་སྤང་འཕུལ་བྱ་རྒྱུ་སོགས་ཀྱིས་ཁྱེད་པའི་ངོར་གསུངས།
 དེས་ན་གཤེན་རབ་མི་བོ་ཆོས་སྟོད་བཅུད་ཀྱི་ཁམས་རྣམས་ལ་བརྟགས་ནས་དངོས་པོ་ཐམས་ཅད་
 སྟེང་བྱེད་ཀྱི་རྒྱུའི་གཙོ་བོ་གཟུགས་ཀྱི་རྒྱུ་ཐ་སྤྱོད་པ་དེ་ཤེས་རྟོགས་བྱུང་སྟེ། དེ་ལ་
 བྱེད་ལས་ཀྱི་ཆ་ནས་འབྱུང་བ་ཞེས་པ་དང་། རིགས་མི་འདྲ་བ་དབྱེ་བའི་ཆ་ནས་ས་ཆུ་མེ་རླང་ཞེས་
 མིང་བཏགས། སྤྱི་ལོའི་སྟོན་གྱི་1557ལོར་གངས་ཏི་སའི་རུབ་ཕྱོགས་སུ་མོད་རྗེ་ཀོང་ཙེ་རྒྱ་ཡི་
 ཡུལ་དུ་ཀོང་ཙེ་འཕུལ་གྱི་རྒྱལ་པོ་འཇུགས་པ་དང་། དེས་ཆོས་དང་། གཏོ་མདོས་ཡས་སྤྱད་སྟོར་
 གྱི་ཡིག་ཆ་མང་པོར་བཅོས་ཤིང་ཐུག་ལེན་གྱི་སྒྲིལ་གཏོད་གནང་བ་དེས། དེའི་སྐབས་སུ་ཆོས་དང་
 གཏོ་མདོས་སྟོར་དར་རྒྱས་ཆེན་པོ་བྱུང་ཡོད། འབྱུང་ཆོས་ནི་གཏོ་མདོས་ཡས་སྤྱད་རྣམས་ཀྱི་བསམ་
 སྟེའི་འབྱུང་ཁུངས་ཡིན་ལ། དེའི་ནང་དོན་གཙོ་བོ་ནི། འབྱུང་བ་སོ་སོའི་བྱེད་ལས་ལ་བརྟགས་

ནས། ས་ཡི་ཁམས་ཀྱིས་འབྲུབ་བྱེད་ཀྱི་རྒྱ་བྱེད་པ་དང་། རྒྱ་ཡི་ཁམས་ཀྱིས་གཅིག་དུ་སྦྲད་པར་བྱེད། མི་ཡི་ཁམས་ཀྱིས་སྦྲིན་པར་བྱེད། རྒྱུ་གི་ཁམས་ཀྱིས་འཕེལ་བར་བྱེད། འབྲུང་བ་དེ་དག་པན་ཚུན་ཆ་སྦྱོམས་ཤིང་རྣམ་པ་ལྷགས་འབྲུང་གི་ཚུལ་དུ་བྱུང་བ་ན། རྩོད་བརྒྱད་ཀྱི་དངོས་པོ་ཐམས་ཅད་སྦྱེད་པར་བཤད་དེ། འབྲུང་བ་ལྷན་སྦྲིང་པོ་ལས་བྱུང་བའི་སྒྲོ་ང་ཆེན་པོ་གཅིག་བྱུང་ཡོད་པ་དེ་ལས་རྩོད་ཀྱི་འཇིག་རྟེན་དང་། བརྒྱད་ཀྱི་སེམས་ཅན་རྣམས་ཐོག་མར་གྲོལ་ཚུལ་གསུངས་ཡོད་པ་འདི་ནི་སྒྲོག་ཆགས་ཀྱི་རིགས་ཐོག་མར་ཇི་ལྟར་བྱུང་ཡོད་པར་དབྱུད་པའི་སྒྲུབ་ཆོག་ཅིག་རེད། འབྲུང་ཁམས་འཕྲོད་སྦྱར་ཀྱི་བརྟག་ཐབས་ལ་འང་། མ་བྱ་དག་གོགས་ཀྱི་སྒྲོར་འགོ་ཞེས་དཔེའི་མིང་གིས་དོན་གསལ་བར་བྱས་པ་སྟེ། གཤེན་རབ་མི་བོ་ཆེའི་སྐུ་དང་སྒྲོང་དབྱུད་བྱ་བྱི་ཤེས་ཀྱིས་ཡབ་ཀྱི་གདམས་ངག་རྣམས་ཟེན་བྲིས་སུ་བཏབ་པའི་《ལྷག་བསྐལ་ཞི་བྱེད་གསེ་རིག་སྦྱོན་འབྲུམ་དཀར་པོ་》 ཡིག་རྒྱུ་བྲིས་མའི་ཐུའུབས་8པའི་ཉིན་ངོས་ཤིང་3་པ་ལས། “ཤིང་མེ་ས་ལྷགས་རྒྱ་དང་ལྷ་ཡིན་ཏེ། ། མར་བལྟས་མ་ལ་ཡར་བལྟས་བྱ་ཡིན་ཏེ། ། ཆ་བོ་གོགས་ལ་བྱི་མོ་དག། ། འབྲུང་བ་མ་བྱ་དག་གོགས་བརྟགས་ལ་བཅེ། ” ཞེས་སྒྲོགས་གསུངས་ཡོད་པ་འདི་དག་རྒྱ་མཚན་དང་བཅས་པའི་སྒྲོ་ནས་གསུངས་པ་ཞིག་རེད། དེ་ལྟར་འབྲུང་བའི་ཁམས་ལས་འཕྲོས་ཏེ་ཅིས་ཀྱི་སྒྲོར་འགོ་སྒྲུ་ཆོགས་པ་ཞིག་བྱུང་ཡོད་པ་དག་ལས།

གཤ་ཆེ་འབྲུལ་ཀྱི་མེ་ལོང་ནི། ལོ་གཅིག་ལ་དབང་བའི་ལོ་ལྔ་ཞག་དུས་ལ་དབང་བྱེད་པའི་ལྷ་སྐུ་ས་བདག་ལ་སོགས་པ་ཐུན་མིང་གི་སྤང་ངོར་མངོན་དུ་མ་གྱུར་པ་རྣམས། གནས་པའི་ཡུལ་བཤོད་པའི་ལམ། རྒྱ་བའི་དུས་ལ་སོགས་པའི་གནད་གསང་རྣམས་གསལ་བར་སྟོན་པར་བྱེད་པའི་ཅིས་ཀྱི་རིག་པ་དེ་དག་ལ་ཟེར།

སྐར་ཁ་སྤེལ་བའི་སྤང་སྒྲོར་ཞེས་པ་ནི། སྤང་པ་འཇིག་རྟེན་འདི་ཉིད་མཚན་བྱེད་དུ་ལིང་ཆོ་དགའི་ཁོངས་སུ་སྤེལ་བ་དགུ་བཀོད་པ་དང་། ཕྱོགས་མཚམས་བརྒྱད་དུ་སྐར་ཁ་བརྒྱད་བཀོད་དེ་ལོ་ལྔ་ཞག་དུས་དང་། བཅི་བྱའི་ཁམས་རྣམས་པན་ཚུན་སྐར་ཏེ་ལེགས་ཉེས་སྤང་ངོར་ཀྱི་འབྲས་བྱ་སྟོན་པའི་རིག་པ་ཞིག་ལ་ཟེར།

འབྲུང་བ་དུས་ཀྱི་འཁོར་ལོ་ཞེས་པ་ནི། འབྲུང་བའི་ཁམས་དང་འབྲེལ་བའི་ལོ་སྒྲོར་བརྒྱ་གཉིས་དང་། རྣམ་རྒྱ་དུས་བཞི། གཟའ་སྐར་ཀྱི་གནས་སྤངས་སོགས་ལ་བརྟགས་ནས་བྱི་རོལ་ཡུལ་ཀྱི་འགྲུར་བ་རྣམས་རྟོགས་པར་བྱེད་ཅིང་དེ་ལ་བརྟེན་ནས་སོ་ནམ་ཀྱི་ལས་བྱེད་པ་དང་། རྣང་བརྒྱད་སེམས་ཅན་ཀྱི་ཁམས་ལ་འདུ་བ་འཕེལ་ཟད་འབྲུགས་ཀྱི་ཚུལ་རྣམས་རྟོགས་པར་བྱེད་ཅིང་དེ་ལ་བརྟེན་ནས་གསོ་བར་བྱེད་པའི་གཉེན་པོའི་ཐབས་སྟོན་པ་སྟེ། མདོར་ན་རྩོད་བརྒྱད་ཀྱི་འབྲུང་ཁམས་རྣམས་པན་ཚུན་འཕྲོད་སྦྱར་མི་འདྲ་བའི་དབང་གིས་ལེགས་ཉེས་ཀྱི་འབྲས་བྱ་ཅི་རིགས་ཤིག་འབྱེན་ཐུབ་ཀྱི་ཡོད་པ་སྟོན་པའི་ཤེས་རིག་ཅིག་རེད།

རྒྱ་ཞག་རྟེན་འབྲེལ་ཀྱི་ཅིས་ཞེས་པ་ནི། མི་རྣམས་ཐོག་མར་འཇིག་རྟེན་འདིར་སྦྱེ་བར་སྐབས་ཀྱི་ལོ་ལྔ་ཞག་དུས་ཀྱི་འབྲུང་ཁམས་སོ་སོའི་གནས་ལྷགས་དེ་ལ་བརྟེན་ནས་ཆོ་འདིར་ལེགས་ཉེས་ཀྱི་རྒྱུ་ཅི་དང་ཅི་ཞིག་ཡོད་པ་སྟོན་པ་སྟེ་ཆོ་རབས་ལས་ཅིས་དང་། སོ་སོའི་འབྲུང་ཁམས་དང་ལོ་རེ་བཞིན་ཀྱི་གནས་ལོའི་འབྲུང་ཁམས་གཉིས་འཕྲོད་སྦྱར་ལ་བརྟེན་ནས་ལོ་གཅིག་གི་རིང་ལ་ལེགས་ཉེས་ཅི་དང་ཅི་ཡོད་པར་སྟོན་པ་སྟེ་ཀེགས་ཅིས་དང་། པོ་མོ་གཉིས་ཀྱི་སྒྲོག་ལྷས་དབང་སྤྱང་

སོགས་ཀྱི་འབྱུང་ཁམས་རྣམས་པན་ཚུན་འཕྲོད་སྦྱར་ལ་བརྟེན་ནས་ལེགས་ཤིང་ཅི་དང་ཅི་ཞིག་ཡོད་
པར་སྟོན་པ་བག་གཉེན་གྱི་ཅིས་དང་། གཤེན་པོའི་ཁམས་དང་ཤི་དུས་ཀྱི་ལོ་རྒྱུ་ཞག་དུས་གཟའ་
སྐར་སོགས་ཀྱི་འབྱུང་ཁམས་འཕྲོད་སྦྱར་ལ་བརྟེན་ནས་ལེགས་ཤིང་ཅི་དང་ཅི་ཞིག་ཡོད་པར་སྟོན་པ་
གཤེན་ཅིས་བཅས་ལ་ཟེར།

6. རྟ་གསོ་སྟན་གྱི་སྐོར། རྟ་པ་གཤེན་རབ་མི་བོ་ཆེ་མ་བྱོན་པའི་གོང་དེར་མི་ལོ་ཁྲི་ཕྱག་མང་
པོའི་རིང་ལ་བོད་མི་རྣམས་རང་བྱུང་ཁམས་ཀྱི་གཞོན་འཛོལ་རྣམས་དང་འཐབ་ཚྭ་ཡུན་རིང་བྱས་ཏེ་
རང་གི་ལུས་ཁམས་ལ་པན་པར་སྐྱབ་པའི་ཐབས་མང་པོ་ཞིག་ཤེས་ཡོད་ལ། དེའི་ནང་དུ་རྟ་གསོ་
བའི་རིག་པའང་མི་ཉུང་བ་ཞིག་ཤེས་ཤིང་གསུང་ཡོད་པ་ནི་ཆུ་སྐོལ་ཆ་མས་མ་ཁུ་བའི་རྟ་བཅས་པ་
དང་། ཆ་ཁ་ལ་མར་ཁུ་བྱུགས་ནས་ཁྲག་གཅོད་པ་སོགས་ཀྱི་རིག་པ་དེ་དག་རེད། གཤེན་རབ་མི་
བོ་ཆེ་པུ་རངས་སུ་བྱོན་ནས་སྤྱོད་དང་རིག་གནས་ལ་ཡར་རྒྱས་འགོ་བའི་ཐབས་ལམ་མང་པོ་རྒྱ་བསྐྱེད་
གནང་བའི་སྐབས་སུ། རྟ་གསོ་བའི་རིག་པ་ལའང་རྒྱ་ཆེ་གཏིང་ཟབ་གྱི་སྟོན་པ་ཞིབ་འཇུག་
གནང་སྟེ། གནང་མིས་བྱས་པའི་རིག་པའི་རྒྱ་དཔེ་གཞིའི་ཐོག་དུ། རང་ཉིད་ཀྱིས་གསར་གཏོད་
གནང་བའི་རྩལ་ཕན་གྱི་རིག་པ་སྟེ་དངོས་པོ་ཐམས་ཅད་འབྱུང་བ་བཞི་ཡིས་སྐྱེད་པའི་རིག་པ་ལ་
བརྟེན་ནས་ཕྱི་རོལ་ཡུལ་གྱི་དངོས་རྒྱུས་རིགས་མི་འདྲ་བ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་ངོ་བོ་དང་། རང་བཞིན།
རོ་དང་། ལུས་པ་བཅས་ལ་ཞིབ་དུ་དཔྱད་ནས་གསོ་བྱེད་སྟན་རྒྱས་སུ་བཅུད་སྦྱོང་གནང་བ་དང་།
རང་སེམས་ཅན་གྱི་ལུས་ཁམས་ལ་བརྟགས་ནས། ལུས་གནས་བྱེད་ཀྱི་བྱུངས། འཇིག་བྱེད་ཀྱི་རྒྱ་
དེ་སྐྱེད་བྱེད་ཀྱི་རྒྱུ། རྒྱུ་སྟོན་བྱེད་ཀྱི་ཐབས། རྟ་གང་ལ་གང་པན་གྱི་སྟན་སོགས་རིག་པ་ཐ་
ཞིང་ཞིབ་པའི་སྟོན་པ་ཞིབ་འཇུག་གནང་སྟེ། རང་གི་གདུང་སྤྲོས་དཔྱད་བྱ་བྱི་ཤེས་སོགས་ལ་
གདམས་པའི་གསོ་རིག་སྟན་གྱི་གཞུང་ལུགས་ལ་ཡོངས་གྲགས་སུ་མདོ་དགུ་འབྲམ་བཞི་ཟེར་བ་བྱུང་
ཡོད་ཀྱང་། ཆོས་རྒྱལ་ཁྲི་སྤོང་ཕྱེད་བཅའ་གྱི་སྐབས་སུ་བོན་དང་རིག་གནས་ཐམས་ཅད་བསྟེན་ས་
པ་དང་། གཏོར་བ་དང་། གཞོན་པ་དང་། ཁ་བསྐྱར་བ་སོགས་ཀྱིས་བསུབ་རྒྱང་བྱས་ཏེ་བོན་
གཞུང་དངོས་རྣམས་གང་མས་སུ་བྱབ་སྟེ་ལ་བྱེད་མི་ཆོག་པར་ཆབ་སྤྱོད་ཀྱི་རྒྱས་བཏབ་ནས་བཞག་
ཡོད་ལྟམས། ས་ཁུལ་ཁྲག་ཀྲོག་འགའ་ཞིག་དུ་བོན་གྱི་བཀའ་བཞུགས་སོགས་རིག་གཞུང་སྐོར་ཅུང་
ཟད་ལུས་ཡོད་པ་དེ་དག་དང་པའི་རྟེན་དུ་བཞུགས་པ་ཅམ་ལས་བཟླ་སྟོན་དང་ཞིབ་འཇུག་གི་ཡུལ་
དུ་མ་གྱུར་པར་ལོ་གངས་བརྒྱ་ཕྱག་མང་པོ་ཞིག་བྱིན་ཡོད་པའི་དབང་གིས་དུས་བྱིས་སྟན་གཞུང་འདི་
དག་གི་དཔེ་མིང་ཅམ་ལས། དཔེ་ཆ་དངོས་མཐོང་རྒྱ་དེ་ཏ་ཅང་དཀོན་པོར་གྱུར། དེར་བརྟེན་
ཞང་བོད་གནའ་རབས་ཀྱི་ལོ་རྒྱུས་ཅོར་བུའི་མེ་ལོང་ལས། “《དཔྱད་འབྲམ་ཁ་བོ་》དང་། 《སྟན་
འབྲམ་དཀར་ནག་》 ཅིས་བྱ་བའི་དཔེ་དེ་རིགས་ཀྱི་ཁ་བྱང་ཡོད་པ་ཞིག་ད་ལྟའི་དུས་སུ་རང་རེའི་
དབང་པོའི་སྦྱོང་ཡུལ་དུ་འགྱུར་དཀའ་བ་ཞིག་སྟེ། ལོ་གངས་སུ་མ་སྟོང་བརྒྱད་བརྒྱ་ལྷག་པའི་རིང་
ལ་དུས་རབས་ཀྱི་འཕོ་འགྱུར་ཇི་སྟེད་ཅིག་བྱུང་ཡོད་པ་དེ་དག་གི་ནང་དུ་དཔེ་རྟེན་དེ་དག་ལའང་
འཕོ་འགྱུར་ཅི་རིགས་ཤིག་བྱུང་ཡོད་པ་ནི་སྟོན་མ་དགོས་ལ། དཔེ་གཞུང་དེ་དག་གི་མཚན་བྱང་
དངོས་སུ་ཡོད་པ་ནི་སྟོན་མི་དགོས་ལ། དཔེ་གཞུང་དེ་དག་གི་མཚན་བྱང་དངོས་སུ་ཡོད་པ་དེང་
དུས་མཐོང་རྒྱ་མེད་པ་ཅམ་གྱིས་དཔེ་གཞུང་དེ་དག་གི་དོན་སྟོང་པའམ། ཅ་མེད་དུ་འགོ་བའང་མི་

བསམ་སྟེ། དེ་དང་དུས་བོད་ཡུལ་ལ་ཡོངས་སུ་གྲགས་པའི་སྒྲུབ་གཞུང་རྒྱུད་བཞི་སྟགས་ཀྱི་འབྱུང་
 ལུངས་ལྟེ་བ་ནི་ «དབྱེད་འབྱུང་ཁྱ་བོ་» དང་། «སྒྲུབ་འབྱུང་དཀར་ནག་» རྣམས་ཡིན་པེས་པ་ནི།
 རྒྱུད་བཞིའི་ནང་གསལ་སྒྲུབ་མིང་དུ་སྟེ་ཉེས་དང་ད་ཉིག་ཅེས་པས་མཚན་ཞང་ཞུང་གི་སྐད་ཤིན་ཏུ་
 མང་བ་ཞིག་ཡོད་འདུག་པ་དང་། གཞན་ཡང་འཚོ་བའི་སྐོར་བསྟན་པའི་སྐབས་སུ་འདྲ་གར་ན་
 མི་སྟོན་ཅིང་། ཞང་བོད་ཀྱི་ཡུལ་ཁོ་ན་ལ་ཡོད་པའི་དངོས་ཆས་ཅི་རིགས་པ་ཞིག་གི་མིང་ཡང་བསྟན་
 ཡོད་པ་དེ་རྣམས་ཀྱིས་རྟོགས་སྟབས། ” ཅེས་སྟགས་གསུངས་ཡོད་པ་ནི་སྟགས་མཁྱེན་དཔྱད་ཡངས་
 པའི་གསུང་དུ་ངེས་ཏེ། ཉག་རོང་གི་བཀའ་བསྟན་རྩིང་པ་དེའི་ཁྲོད་དུ་སྒྲུབ་གཞུང་འདི་དག་གི་
 དཔེ་ཆ་བཞུགས་འདུག་ལ། ཚོགས་གྲྲོལ་བ་ནི་ཅུང་ཟད་མི་བདེ་བ་ཞིག་སྟེ། ཤོ་ལོ་ག་གཅིག་
 ལའང་ཚོགས་རྒྱུ་རིང་ཐུང་མ་ངེས་པ་སྒྲུབ་ཚོགས་ཡོད་པ་ཞིག་ཅུང་ལས་ནང་དོན་ནི་གསོ་རིག་རྒྱུད་
 བཞི་དང་གཅིག་པ་རང་འདུག དེས་ན་གཡུ་ཐོག་ཡོན་ཏན་མགོན་པོས་སྟེ་ལོའི་དུས་རབས་བདུན་
 པའི་ནང་དུ་ཀོང་པོ་སྒྲུབ་ལུང་དུ་སྒྲུབ་ཀྱི་སྟོང་གྲ་འཇུགས་སྐབས་གཞུང་འདི་ཉིད་ཀྱི་ཚོགས་རྒྱུ་རྣམས་
 མཐའ་གཅིག་དུ་དགྲུ་ཚོགས་དུ་བཅོས་ནས་ཚོགས་གྲྲོལ་བ་ལ་སྒྲུབ་ཆ་བཏོད། ལེའུ་དང་ས་བཅད་
 རྣམས་ལ་འོས་ཐོབ་ཀྱི་བཅོས་བསྒྲིགས་བྱས།

དབྱེད་ལ་བོན་ལུགས་ཀྱི་མཚན་བརྗོད་ཡོད་པ་དེ་དག་དང་། མཇུག་གི་མཛད་བྱང་རྣམས་མི་མདོན་
 པའི་དབྱིངས་སུ་རྒྱས་བཏབ་སྟེ་གསོ་རིག་རྒྱུད་བཞི་ཞེས་མཚན་གསོལ་ནས་སྒྲུབ་པ་རྣམས་ཀྱི་གཟིགས་
 རྟོགས་སུ་གནང་ཡོད་པར་ངེས་ཏེ། གསོ་རིག་རྒྱུད་བཞིའི་མཇུག་དུ་ཚོམ་པ་པོ་གང་ཡིན་དངོས་སུ་
 བྱིས་པ་ཞིག་མེད་པའི་ཕྱིར་དང་། སྐབས་དེར་བོན་ལ་བོད་གཞུང་གི་བཀའ་ཡི་རྒྱུང་རྟེན་ཐེབས་
 བཞིན་པའི་དུས་སྐབས་དང་འཁེལ་ཡོད་པའི་ཕྱིར་རོ། གཞན་ཡང་རབ་བྱུང་བཅུ་བཞི་པའི་ནང་དུ་
 འཁྲུངས་པའི་བོན་པོའི་སླ་མ་ཉི་མ་བསྟན་འཛིན་གྱིས་མཛད་པའི་བོན་གྱི་བཀའ་བསྟན་དཀར་ཆག་
 ལས། བོད་ཀྱི་གསོ་རིག་རྒྱུད་བཞི་»ནི། བོན་གྱི་གསོ་རིག་ «འབྱུང་བཞི་» ཅེས་པ་ལས་བྱུང་བ་
 ཞིག་ཡིན་ཞེས་གསུངས་ཡོད་པའི་ཕྱིར། ། གཞུང་དེ་ཉིད་ཀྱི་མཇུག་བྱང་དུ་འང་། “བདུད་ཅི་
 སྒྲུབ་ཀྱི་མདོ་དགྲའི་རྒྱུད་རིམ་ནི། སངས་རྒྱས་བསྟན་པའི་གཙོ་བོ་དབྱེད་བྱ་ཁྲི་ཤེས་ལ་གསུངས།
 དེས་དམུ་ཅ་ཏ་ཉི་ལ་བཤད། དེས་གསེར་ཐོག་སྟེ་འབྱུངས་ལ་བཤད། དེ་ནས་སྟོང་རྒྱུད་མཐུ་
 ཆེན་ལ་བརྒྱད། དེ་ནས་གྱི་མ་ཆ་མ་རྒྱུད་ལ་བརྒྱད། དེ་ནས་བན་དེ་མི་བདུན་ལ་བརྒྱད་དེ་ཆོས་སུ་
 བསྐྱར་སྐབས། དཔེ་ཆ་མེ་ལ་བསྟེན་པའི་གཤམ་བྱས་དུས། བོན་པོ་མི་བདུན་གྱིས་བྱིར་ནས་
 གཙང་སྟོད་བྱེ་མ་གཡུང་རྒྱུད་གི་གསང་ཕུག་དུ་སྐྱས། བྱིས་དུས་ལ་བབ་ཅུང་ན། གཙང་གི་གཤེན་
 པོ་བྱ་འཚོ་སྟོན་པའི་རྒྱལ་པོ་ཞེས་པས་གཏེར་ཞལ་བྱས་ནས། མེའུ་མཁས་པ་དབལ་ཆེན་ལ་གདམས་
 པའོ། ། བསྟན་པའི་གསལ་བྱེད་ཁམ་ཡུལ་རྒྱ་གཞུང་པ་རྒྱུད་ལུ་ཉི་མེར་གྱིས་བབྱིས་པ་སྐར་ཇལ་
 རྒྱ། ། ”

ཞེས་གསལ་བ་ལ་བརྟགས་ན་ཡང་དེ་བཞིན་དུ་མཐོང་སྟེ། བན་བོན་འགལ་བའི་སྐབས་
 སུ་དཔེ་ཆ་བསྟན་གཤམ་གྱི་ཉེན་ཁ་བྱུང་བ་དང་། གཙང་སྟོད་བྱེ་མ་གཡུང་རྒྱུད་གི་བུག་ཕུག་དུ་སྐྱས་
 པ་གསལ་བ་འདི་དག་གིས་སྐབས་དེའི་དུས་ཟིང་གི་རྣམ་པ་རགས་ཅུང་ཤེས་སྟབས། བོད་ཀྱི་གསོ་
 རིག་རྒྱུད་བཞི་ཞེས་ཡོངས་སུ་གྲགས་པའི་གཞུང་ཆེན་པོ་འདི་ལ། སྟོན་གྱི་མཁས་པ་ཁ་ཅིག་གིས་
 བཀའ་ཡིན་པར་བཤད། ཁ་ཅིག་གིས་གཏེར་མ་ཡིན་པར་བཤད། མང་ཤོས་ཤིག་གིས་གཡུ་ཐོག་

པའི་བཟུན་བཅོས་ཡིན་པར་བཤད་པ་ཅམ་ལས་མཐའ་གཅིག་ཏུ་ཚུམ་པ་པོ་སུ་ཡིན་པའི་ངོས་ཟེན་གསལ་པོ་ཞིག་མ་རྟེན་པའི་རྒྱ་མཚན་ཡང་འདི་ཅམ་དུ་ཟད། རྩོན་གྱི་དུས་སུ་དཔེ་ཆ་འདི་དག་ཤིན་ཏུ་མཐོང་དཀའ་བ་ཞིག་ཡིན་པའི་ཤེས་བྱེད་གཞན་ཞིག་ནི། སྤུ་བཀུན་ཆོས་ཀྱི་ཉི་མས་བོན་གྱི་ཉྐ་སྒྲོམ་སྤྱོད་གསུམ་གྱི་གཞུང་ལུགས་རྣམས་ངོ་སྤྱོད་གནང་བའི་སྐབས་སུ་ཉྐ་བའི་སྒྲོར་ལ།

“རྩོགས་པ་རིན་ཆེན་གསེར་གྱི་བྱེད་བཀུ་ རྩ་འབྲེལ་རྒྱུ་གི་སྤྱུ་གྱི། མན་ངག་འཁོར་ལོ་འོད་གསལ་སོགས་དང་། སྒྲོམ་པའི་གཞུང་། སྤང་པོ་རང་འགྱུར་ཐིག་ལེ་དགུ་སྒྲོར། གསེར་ཐིག་ལུས་སེམས་ཉམས་སྤྱོད་། སེམས་ལུང་གི་ཁྲི་དཀར་པོ་སོགས་དང་། སྤྱོད་པའི་སྒྲོར་ལ། ཁམས་བརྒྱད་གཏན་ལ་པབ་པའི་འབུམ། ཡེ་གཤེན་བཀོད་པ་དོན་གྱི་འབུམ། གཡུང་དྲུང་ས་བརྩུ་ལམ་གྱི་འབུམ། རྣམ་དག་ཚུལ་ཁྲིམས་འདུལ་བའི་འབུམ། དགེ་རྒྱས་ཆོགས་ཆེན་རྩོགས་པའི་འབུམ། གཞན་ཡང་ནད་འབུམ་ནག་པོ། ཆོ་འབུམ་ཁྲ་པོ། སྤོན་འབུམ་དཀར་པོ། གཏོ་འབུམ་ནག་པོ་སོགས་དང་། ” ཞེས་སྤོན་གྱི་གཞུང་ལུགས་དེ་དག་ཉྐ་སྒྲོམ་སྤྱོད་གསུམ་གྱི་ནང་ཆོན་སྤྱོད་པ་བཟུན་པའི་གཞུང་དུ་ངོས་འཛིན་གནང་ཡོད་པ་ནི། ལོ་རྒྱས་ཀྱི་དེབ་ཐེར་ཁག་ན་འཁོད་པའི་དཔེ་མིང་ཅམ་ལ་བརྟེན་ནས་བོན་ལ་ཞིབ་འཇུག་གནང་བ་ཅམ་ལས། བོན་གྱི་རིག་གཞུང་དངོས་དེ་དག་མ་མཐོང་བའི་རྟགས་དང་། ཡང་སྤུ་བཀུན་གྲུབ་མཐས་ལས། “ཁོ་བོས་མཐོང་བའི་བོན་གཞུང་ཞིག་ན་འདི་ལྟར་སྤྱང་སྟེ། ” ཞེས་ལུང་དྲངས་པ་ལ་བརྟགས་ན་སྐབས་དེར་བོན་གྱི་རིག་གཞུང་རྣམས་ཏ་ཅང་དཀོན་པོ་ཞིག་ཏུ་ཆགས་པར་ངས། དེ་ལྟར་གཤེན་རབ་མི་པོ་ཆེའི་གདམས་ངག་གི་རྒྱན། དབྱུང་བྱ་ཁྲི་ཤེས་སོགས་ལས་བརྒྱུད་དེ་རིམ་བཞིན་དར་སྤེལ་བྱུང་བའི་གསོ་རིག་གི་གཞུང་འབུམ་བཞི་ཅུ་གྲགས་པ་ལས། «སྤྱགས་འབུམ་མཐའ་རྩོན་» ཞེས་པའི་ཁ་བྱང་ཆ་ཆང་ལ། བདུད་ཅི་སྤོན་གྱི་མདོ་དགུ་ལས་གསོ་རིག་རྩ་བ་སྤྱགས་འབུམ་མཐའ་རྩོན་བཞུགས་པ་དབྱུ་ཕྱོགས་ལེགས་» ཞེས་ཤོག་ལྗེའུབས་བརྩུ་གསུམ་ཡོད་པ་དེའི་ནང་དོན་གཅི་བོ་ནི་ «རྩ་རྒྱུད་དང་པལ་ཆེར་གཅིག་པར་སྤྱང་།

སྤོན་འབུམ་དཀར་པོ་» ཞེས་པའི་ཁ་བྱང་ཆ་ཆང་ལ། «སྤྱག་བཟུལ་ཞི་བྱེད་གསོ་རིག་སྤོན་འབུམ་དཀར་པོ་» ཞེས་ཤོག་ལྗེའུབས་བརྩུ་དང་བཅོ་བརྒྱད་ཡོད་པ་དེའི་ནང་དོན་གཅི་བོ་ནི་ «ཕྱི་མ་རྒྱུད་» དང་པལ་ཆེར་གཅིག་པར་སྤྱང་། «དབྱུད་འབུམ་ཁྲ་མོ་» ཞེས་པའི་ཁ་བྱང་ཆ་ཆང་ལ་ «སྤྱག་བཟུལ་ཞི་བྱེད་གསོ་དབྱུད་དབྱུད་འབུམ་ཁྲ་མོ་» ཞེས་ཤོག་ལྗེའུབས་བདུན་བརྩུ་དོན་གཅིག་ཡོད་པ་དེའི་ནང་དོན་གཅི་བོ་ནི་ «བཤད་རྒྱུད་» དང་པལ་ཆེར་གཅིག་པར་སྤྱང་།

«ནད་འབུམ་ནག་པོ་» ཞེས་པའི་ཁ་བྱང་ཆ་ཆང་ལ་ «སྤྱག་བཟུལ་ཞི་བྱེད་གསོ་དབྱུད་ནད་འབུམ་ནག་པོ་ཞེས་བྱ་བ་» ཞེས་ཤོག་ལྗེའུབས་བཞི་བརྩུ་ཞེ་བརྒྱད་ཡོད་པ་དེའི་ནང་དོན་གཅི་བོ་ནི་ «མན་ངག་རྒྱུད་» དང་པལ་ཆེར་གཅིག་པར་སྤྱང་། དེ་ལྟར་སྤོན་འབུམ་བཞི་པོ་དེ་དག་གོང་གསལ་བརྒྱུད་རིམ་བཤད་པའི་མཛད་བྱང་ལ་བརྟགས་ན་སྤོན་པ་གཤེན་རབ་ཀྱིས་གསུངས་པའི་གསོ་རིག་གི་གཞུང་ལ་དབྱུད་བྱ་ཁྲི་ཤེས་སོགས་རྩོགས་འཇུག་རྣམས་ཀྱིས་ཁ་སྤོན་དང་རྒྱས་སྤོན་ཅི་རིགས་ཤིག་བྱས་ཡོད་པ་འདྲ་གང་ལྟར་ཡང་རྒྱལ་པོ་གཉའ་ཁྲི་བཅོན་པོའི་གོང་རོལ། རང་རེ་བོད་ཀྱི་ཡུལ་དུ་མི་ཡི་ལུས་ཁམས་བདེ་ཐང་དང་། རྒྱུད་རིགས་འགོག་བཅོས་བྱེད་ཐབས་སོགས་ཀྱི་ཤེས་རིག་གི་ཆོད་གཞི་མཐོན་པོར་ཡོད་པ་ནི། རྒྱུད་གཞི་བརྟག་ཐབས་དང་། རྒྱུད་བཅོས་ཚུལ། སྤོན་རྩོག་ངོས་

འཇོན་སྐྱོར་གྱི་གཞུང་ལུགས་ལོ་རྒྱུས་དང་ཕྱན་པའི་མཛད་བྱང་ཅན་གྱི་དཔེ་རྙིང་མངོན་སུམ་མཐོང་
 རྒྱ་ཡོད་པ་འདི་ལས་ལྷག་པའི་དཔང་པོ་ཞིག་གང་ཡོད། དེས་ན་ནད་ཀྱི་རྒྱ་རྒྱེན། བརྟག་ཐབས།
 བཅོས་ཚུལ་སོགས་ཆ་ཆང་བ་ཞིག་བསྟན་ཡོད་པ་མ་ཟད། ལྷག་པར་དུ་ཕྱན་རྫས་ཀྱི་རིགས་མི་འདྲ་
 བ་སུམ་བརྒྱ་ལྷག་ཙམ་ཞིག་གི་རོ་རྩས་ལྷ་རྩེས་བཅས་ཀྱི་དབྱེ་བ་གསལ་པོར་བྱས་ཏེ། བེད་སྟོང་བྱེད་
 ཐུབ་པར་བྱང་ཡོད་པའི་ལོ་རྒྱུས་དང་ཕྱན་པའི་ཕྱན་གཞུང་འདི་ནི། ཆོས་རྒྱལ་སྲོང་བཙན་སྐུ་
 པོའི་གོང་དུ་གནའ་བོའི་བོད་མི་རྣམས་ལ་ནད་ཀྱིས་གཙོས་ཆོ་འཆི་བ་ཁོ་ནར་སྐྱག་ཞེ་སྟོང་པའི་དུད་
 འགོ་ནང་བཞེན་གྱི་སྒྲེན་སྐྱགས་ཡིན་པར་འཇོན་པའི་ཚུགས་རིས་ཅན་གྱི་མཁྲིས་ནད་ཀྱིས་ཐེབས་པས་
 དུང་དཀར་པོ་སེར་པོར་མཐོང་བ་ལྟ་བུའི་སྤང་ཚུལ་དེ་ཉིད་སྟོང་བར་བྱེད་པ་ལ། ཨ་རུ་གསེར་
 བཤལ་གྱི་འབྲལ་འཁོར་ལྟ་བུ་ཞིག་དུ་སྤང་བས་བོད་ཀྱི་ལོ་རྒྱུས་ལ་ཞིབ་འཇུག་གནང་བའི་མཁས་པ་
 སྟོན་དང་། ལྷག་པར་དུ་དེང་རབས་གཞོན་ནུ་རྣམས་ཀྱིས་ཞིབ་འཇུག་དང་དོ་སྤང་བྱེད་འོས་པ་ཞིག་
 རེད།

ལྷས་པ། །
 སྟོག་པའི་ཐུལ་བ་རེ་བའི་སྒྲ་གུར་དང་། །
 ཀླང་གསུམ་ཐབ་དང་རྩ་མའི་སྟོང་སྟུང་སོགས། །
 གང་ལ་གང་མཁོ་རང་གིས་སྐྱོན་རྩས་པའི། །
 གནའ་མའི་བོད་ཀྱི་སྒོ་རིག་ཆལ་དེ་མད། །
 རྒྱལ་ཕྱན་འབྲུག་པ་གཉེན་གྱི་འདུན་མས་སྟུམ། །
 འདུ་བ་འབྲུགས་པ་ཕྱན་གྱི་སྟོར་བས་བཅོས། །
 རྩེ་བརྒྱད་འབྲུག་པ་གཏོ་མདོས་ཡས་ཀྱིས་གསོས། །
 འབྲུགས་པའི་གཉེན་པོ་གཤེན་རབ་མི་བོ་མཆོག།
 ཅེས་བྱ་བ་ནི་བར་སྐབས་ཀྱི་ཆོགས་སུ་བཅད་པའོ། །

ལེའུ་གསུམ་པ། སྤྱ་རྒྱལ་གྱི་དུས་རབས།

སྤྱི་ལོ་ཐོག་360-སྤྱི་ལོ་629བར།

ས་བཅད་དང་པོ། སྤྱ་རྒྱལ་ཐོག་མར་བྱང་ཚུལ།

དེ་ལྟར་ཚོད་ལྷན་དུས་ཀྱི་ཡོ་ལང་ནང་དུ་བཅན་གཤོག་བདག་པོའི་བོད་ཀྱི་རྒྱལ་ཁབ་དེ་ཉིད་
རྒྱལ་ཕྱན་སིལ་མ་བཅུ་གཉིས་སུ་གྱུས། དེ་ཡང་ཡུལ་སྤྱ་རྒྱ་ཆེ་བ་དང་། བྱང་སྤེལ་ཁ་འཁོར་བའི་
སྤྱབས་ཀྱིས་རིམ་བཞིན་ལྷང་ཤོག་རེ་ལ་དཔོན་འགོ་རེ་ཆགས་ཏེ་རྒྱལ་ཕྱན་སིལ་མ་བཞི་བཅུའི་བར་དུ་
སིལ་བྱར་འཁོར་ཡོད་ནའང་། གཤེན་རབ་མི་བོ་ཆེ་སྤྱ་རངས་སུ་འབྱུངས་ཏེ་སྤྱ་ཉིད་ནར་སོན་པ་
དང་རྒྱལ་ཕྱན་མང་པོ་ཞིག་གི་ཡུལ་དུ་ཕེབས་ཤིང་སྤེལ་མོ་རྣམས་ཁབ་དུ་བཞེས་ཏེ་གཉེན་གྱི་འབྲེལ་
ལམ་བཅུ་གས་པ་དང་། དུས་མཚུངས་སུ་བོན་དང་རིག་གནས་ཀྱི་སྒྲོར་མང་པོ་ཞིག་འཆད་སྤེལ་
གནང་སྟེ་མཛའ་མཐུན་གྱི་འབྲེལ་ལམ་རྒྱ་ཡངས་པོར་བསྐྱེད་པའི་སྤྱབས་ཀྱིས། བོད་ཡུལ་ཀུན་དུ་
བོན་གྱི་གཞུང་དང་རིག་གནས་ལ་དད་ཞེན་ཡོད་པ་དང་། བྱ་བ་གང་ཞིག་སྤྱབ་ཀྱང་ལས་འབྲས་
བཅི་སྤྱང་བྱེད་ཅིང་སྤྱ་འདྲེས་པན་གནོད་གཏོང་བ་ལ་ཡིད་ཆེས་ཆེན་པོར་བྱས་ཏེ་སྤྱ་མཚོད་ཅིང་འདྲེ་
བཀར་བའི་སྤེལ་དེ་ཐུན་མོང་ཅན་དུ་ཆགས། སྤྱབས་དེར་སྤྱ་བོའི་ཡུལ་དུ་སྤྱེས་པའི་ཡུ་བེ་ར་བྱ་བའི་
མི་ཞིག་བྱང་བ་དེ། གཤེས་རྒྱུད་བྱོང་ལ་དཔལ་ཅུལ་དང་སྤྱིང་སྤྱོད་སྤེལ་གཞན་གྱིས་འགན་ཁུ་དང་
བལ་བ་ཞིག་བྱང་བ་དེ་ཉིད། ཡུལ་ཡར་སྤྱང་དུ་ཕེབས། སྤྱ་མཁར་ཡུམ་བུ་སྤྱང་བཅིགས།
སྤྱིད་ཀྱི་མངའ་རིས་སྒྲོར་གསུམ་གྱི་རྒྱལ་ཕྱན་རྣམས་ཕུད་པའི་རྒྱལ་ཕྱན་པལ་ཆེར་དབང་དུ་བསྐྱར་ཏེ་
སྤྱ་རྒྱལ་གཉའ་ཁྲི་བཅོན་པོ་ཞེས་པའི་མཚན་སྟན་གྱི་ཅོད་པན་གསོལ་བ་ལ། བོད་དུ་རྒྱལ་བོའི་
མཚན་ཅན་ཐོག་མར་བྱང་བའི་རྒྱལ་རབས་དང་པོ་དེ་ཡིན། དེ་ནས་བཟུང་མདོ་དབྱས་མཐོ་སྒང་
གི་ཡུལ་སྤྱ་འདྲེར་ཁང་བོད་རྒྱལ་ཁབ་གཉིས་སུ་ཆགས། ཁང་ཁྱང་ཞེས་པ་དེ་ནི་རྒྱལ་པོ་གཉའ་ཁྲི་
བཅོན་པོའི་གོང་དུ་བྱང་བའི་རྒྱལ་ཕྱན་སིལ་མ་བཞི་བཅུའི་ནང་ཆན་དུ། སྤྱིད་ཀྱི་མངའ་རིས་སྒྲོར་
གསུམ་གྱི་ཡུལ་དུ་བྱང་བའི་རྒྱལ་ཕྱན་ཞིག་ཡིན་ལ། གཉའ་ཁྲི་བཅོན་པོས་བོད་ཡུལ་གྱི་རྒྱལ་ཕྱན་
རྣམས་ལ་དབང་བསྐྱར་ནས་རྒྱལ་པོ་བྱེད་པའི་དུས་སུ། ཁང་ཁྱང་གི་རྒྱལ་ཕྱན་གྱིས་སྤྱིད་ཕྱོགས་
དབང་དུ་བྱས་པས་བོད་དང་ཁང་ཁྱང་ཞེས་པ་དེ་བྱང་། གཉའ་ཁྲི་བཅོན་པོས་བོད་ཡུལ་གྱི་རྒྱལ་པོ་
མ་བྱས་པའི་གོང་དེར། རྒྱལ་ཕྱན་སིལ་མ་བཞི་བཅུ་རུ་གྱུས་ཏེ། སྤྱིད་ཕྱོགས་ནས་བོད་ཡོངས་
གཅིག་དུ་སྤྱད་སྤྱབ་པ་ཞིག་བྱང་མེད་ནའང་། བོན་དང་དེའི་རིག་གནས་ལ་བོད་མི་ཡོངས་ཀྱིས་
དད་པ་དང་ཡིད་ཆེས་བྱེད་རྒྱུ་དེ། ཐུན་མོང་ཅན་གྱི་ཁ་ཕྱོགས་ཤིག་ཆགས་ཡོད་སྤྱབས། བོན་གྱི་
གཞུང་དང་རིག་གནས་ཀྱི་འབྱུང་ཁུངས་གཤེན་རབ་མི་བོ་ཆེའི་འབྱུངས་ཡུལ་ཁང་ཁྱང་འོལ་མོ་ལྷང་
རིང་གི་ཡུལ་འདི་སྤྱན་གྲགས་ཆེ་ཤོས་ཀྱི་ཡུལ་དབྱས་ལྷ་བུ་ཞིག་དུ་ཆེ་སྤེལ་བྱང་ཡོད་པ་ནི། བོད་ཀྱི་
ཡུལ་འདྲེར་ཁང་ཁྱང་སྒྲོ་ཕྱག་བར་གསུམ་ཞེས་འབོད་སྤེལ་བྱང་ཡོད་པ་འདི་ཡིས་ཤེས་ཐུབ། དེང་
དུས་ཀྱང་གཉའ་ཁྲི་བཅོན་པོའི་གོང་གི་རྒྱལ་ཕྱན་དེ་དག་གི་ནང་དུ། རྒྱལ་རབས་དང་བོན་རབས་

སོགས་ཀྱི་ལོ་རྒྱུས་ཅུང་ཟད་གསལ་པོར་མཐོང་རྒྱུ་ཡོད་པ་ནི་ཞང་ཞུང་རྒྱལ་ཕྱན་གྱི་ལོ་རྒྱུས་དེ་ཁོ་ན་
ཡིན་ལ། རྒྱལ་ཕྱན་གཞན་རྣམས་ནི་གཉའ་ཁྲི་བཅན་པོའི་མངའ་ཁོངས་ཀྱི་སྤོང་དུ་ཐིམ་ཆེས།
ཡུལ་གྱི་མིང་དང་རྒྱལ་ཕྱན་གྱི་མཚན་ཅིམ་ཞིག་དྲང་ཉོང་གི་ཡིག་ཆ་དང་ 《ཆོས་འབྱུང་མཐུན་པའི་
དགའ་སྟོན་》 བཅས་ན་གསལ་བ་ལས་གཞན་པའི་ལོ་རྒྱུས་ཀྱི་སྐོར་རྣམས་མཐོང་རྒྱུ་མེད་པར་གྱུར་
འདུག

གཅིག གཉའ་ཁྲི་བཅན་པོའི་འབྱུང་ཁུངས་ཀྱི་སྐོར།

བོད་དུ་སངས་རྒྱུ་ཆོས་ལུགས་དར་བ་ནས་བཟུང་བོད་རང་གི་གནའ་བོའི་ཆོས་ལུགས་རྟེང་
པ་བོན་དང་རིག་གནས་སོགས་ཀྱི་ལོ་རྒྱུས་སྐོར་ཐམས་ཅད་བྱེད་ཐབས་སྣ་ཚོགས་ཀྱི་སྒོ་ནས་བསུབ་
རྒྱུ་ཡིན་པ་ལྟར་ཡོད་ནའང་། སྤྱི་རྒྱལ་གསུང་རབས་རིམ་བྱོན་གྱི་རིགས་རྩལ་དེ་ཆོས་རྒྱལ་
གོང་མ་རྣམས་ཀྱི་མེས་པོ་ཡིན་ལྟ་བུ། མཚན་ཅིམ་དང་མཛད་ཆེས་རགས་རིམ་ཅིམ་རེ་ཕྱིས་ཀྱི་ལོ་
རྒྱུས་ཀྱི་ཡིག་ཆ་རྣམས་སུ་བཀོད་ཡོད། ཡིན་ནའང་སྐབས་དེའི་བོད་མི་རྣམས་སངས་རྒྱུ་ཆོས་
ལུགས་ལ་དགའ་ཞེན་དང་དད་གུས་ཆེ་དྲགས་པའི་རྒྱུ་ཁྱིམ་བོད་ཀྱི་རིག་གནས་མཐའ་དག་གི་
ཁུངས་དེ་རྒྱ་གར་ལ་གཏུགས་ཅི་ཐུབ་བྱས་པར་མ་ཟད། བོད་མིའི་རིགས་རྒྱུད་དང་རྒྱལ་བོའི་
གསུང་རྒྱུད་ཀྱི་ཁུངས་ཀྱང་རྒྱ་གར་ལ་གཏུགས་རྒྱུའི་རེ་བ་བཅངས་ཏེ། རྒྱལ་བོ་གཉའ་ཁྲི་བཅན་པོ་
དེ་རྒྱ་གར་གྱི་གསུང་རྒྱུད་ལས་བྱུང་ཚུལ་སོགས་བཤད་ཡམས་མི་འདྲ་བ་ཁ་ཤས་ཡོད་ཀྱང་། དེ་
ལ་སྟོན་བྱོན་གྱི་མཐུན་པ་ཆེན་པོ་དཔའ་བོ་གཙུག་ལག་ཐེང་བ་དང་། དེང་དུས་ཀྱི་ལོ་རྒྱུས་སྒྲུབ་པ་པོ་
ཆབ་ཤེལ་ཆེ་བརྟན་ཕུན་ཚོགས་སོགས་མཐུན་པ་མི་ཉུང་བ་ཞིག་གིས་དབྱུང་གསུམ་ཆོད་མའི་བདེན་
དཔང་དང་བཅས་པའི་སྒོ་ནས་སུན་འབྱེན་མཛད་དེ། ལོ་རྒྱུས་དངོས་ཀྱི་རྣམ་པ་དེ་གསལ་བཤད་
གནང་ཡོད་ལྟ་བུ། སྤར་ཡང་དེ་ལ་དབྱུང་བ་སོགས་ཀྱི་སྒྲིམ་པ་མང་པོ་དགོས་མེད་དུ་མཐོང་ནས།
འདྲིར་ཁུངས་ཕན་གྱི་ཡིག་རྟེང་དག་ན་གསལ་བ་བཞིན་ལོ་རྒྱུས་དངོས་ཀྱི་རྣམ་པ་དེ་ཅུང་ཟད་བཤད་
པ་ལ། དེ་ཡང་སྤྱི་ལོའི་དུས་རབས་བཅུ་གཉིས་པར་བཅུ་མས་པའི་ 《མཐུན་པ་ཐེང་ཆོས་འབྱུང་》
ལས། “ཡུལ་སྤྱི་བོའི་ཡུལ་ནས། སྤྱིའི་མི་མོ་མོ་བཙུན་བྱ་བའི་རུམ་ནས་ཐེ་རང་སྤྱན་དབྱ་སྤྱིས་
པའི་རྒྱུད་དག་ཐེ་རང་མང་སྟ་ལྟ་བེ་ར་བྱ་བ། ལྷེས་གདོང་གི་དཀྱིལ་འཁོར་ལེབས་པ། ཕྱག་སོར་
དྲ་བ་འབྲེལ་བ། ཤིན་ཏུ་གདུག་རྩལ་དང་རུས་མཐུ་ཆེ་བ་གཅིག་བྱུང་བས། འདི་ཐུ་དྲགས་
བཤུག་དགོས་ཟེར་ནས། སྤྱི་བོའི་ཡུལ་གྱི་བན་བོན་རུས་མཐུ་ཅན་རྣམས་ཀྱིས་ཐེ་རང་སྤྱིས་འདེབས་
བྱས་ནས། བོད་དུ་བཤུག་པ་ལ། དེར་བོད་ཀྱི་མིས་རྩེ་འཛོལ་བ་དང་འཕྲད་ནས་ཁྱོད་ཅི་འདྲ་
ཞིག་ཡིན་བྱས་པས། ང་སྤྱི་བོའི་ཡུལ་གྱི་མི་གཅིག་ཡིན་ཟེར་བས། འོ་ན་ཕྱག་སོར་དང་སྤྱི་བོ་
མཚར་ཆེ་བ་གཅིག་འདུག་པ། ཁྱོད་ལ་རུས་མཐུ་འདྲ་ཅི་ཡོད་བྱས་པས། ཁོ་ན་རེ། རུས་མཐུ་
དང་རྩེ་འཕྲུལ་ཆེ་དྲགས་པས་བཤུག་པ་ཡིན་ཟེར། འོ་ན་དེད་ཀྱི་རྩེ་བཙོལ་ལོ་བྱས་ནས་གཉའ་བའི་
ཁྲི་ལ་སྤངས། རྩེ་འདི་གཉའ་ཁྲི་བཅན་པོ་ཡིན་བྱས་ནས་རྩེ་བཙོལ་བའི་ལོ་རྒྱུས་གདའ་སྟེ། འདི་ནི་
རྩེ་འདི་རྩན་ནམ་མཚང་ལགས་སོ། ” ཞེས་དང་། ཡང་ལྷུང་སྤངས་པ་རོལ་པའི་དོན་རྩེ་འདི་མཛད་པའི་
《ཡུམ་བུ་སྤྱི་སྤངས་གི་དཀར་ཆག་》 ལས། “སྤྱི་བོའི་ཡུལ་དུ། བྱ་མོ་བཙུན་བྱ་བའི་མངལ་ན་ཐེ་
རང་སྤྱན་དབྱ་སྤྱིས་པའི་རྒྱུ་མཐའ་ལྟ་བེ་ར་བྱ་བ་བཞིན་གྱི་དཀྱིལ་འཁོར་ལེགས་པ། ཕྱག་སོར་དྲ་

བས་འབྲེལ་བ། ཤིན་རུ་མཐུ་ཆེ་བ་ཞིག་བྱང་བ་དེ་ཡུལ་མི་ཀུན་གྱིས་འདྲེར་བཅིས་ནས་ཡུལ་ཕུད་
 དེ་བོད་རྒྱ་འོངས་པའི་ཆོ། བོད་རྒྱལ་ཆེ་བོ་འཛོལ་བ་དང་བྱང་ལམ་གཡའ་ལེ་གོང་རྒྱ་འཕྲད་ནས་
 ཁྱོད་སྤྱི་ཡོན། གང་ནས་འོངས་དྲིས་པས། ང་ལྷ་བོའི་ཡུལ་ནས་འོངས། ད་བོད་ལ་འགྲོ་བྱས་
 པས། འོ་ན་ཁྱོད་ལ་རྒྱས་པ་ཅི་ཡོད་ཟེར། དེ་ན་ཤེ། ང་རྒྱས་མཐུ་ཆེ་བས་ཡུལ་ནས་ཕུད་པ་ཡིན་
 ཟེར། འོ་ན་ཁྱོད་ཀྱིས་བོད་ཀྱི་རྒྱལ་པོ་བྱེད་དགོས་ཟེར་ནས་གཉའ་བར་ཁྱི་བཏེགས་ཏེ་རྒྱལ་པོར་
 བསྐོས་པས་མིང་ཡང་རྒྱལ་པོ་གཉའ་ཁྱི་བཅན་པོར་བཏགས། ” ཞེས་སོགས་གསུངས་ཡོད་པ་དེ་དག་
 དོན་རྒྱ་གཅིག་ཡིན་པར་སྤང་བ་དང་། རྗེ་འཁོར་ལྔ་ཀྱིས་མཛད་པའི་《རྗེ་ཆོས་འབྱུང་》ལས།
 “ཡང་གསང་ནི་ཐེ་རང་མང་སྟ་ལྷ་བོར་ལས་ཆད་པའམ་ཡུལ་སྟུ་ཡུལ་ནས་སྟུ་མི་མོ་བཅུན་གྱི་རུས་
 རྒྱས་བྱང་བ་གཅིག་དང་རྒྱལ་པོ་གཉའ་ཁྱི་བཅན་པོར་མཛན་གསོལ་ནས་བོད་རྒྱུས་པའི་ལོ་རྒྱུས་
 ཡོད་དོ། ” ཞེས་ཐེ་རང་མང་སྟ་ལྷ་བོར་ཞེས་པ་ནི་གཉའ་ཁྱི་བཅན་པོའི་ཡབ་ཀྱི་རིགས་རུས་ཡིན་
 པར་བཤད་འདུག།

འདྲིར་ཐེ་རང་ཞེས་པའི་ཐ་སྟངས་ཡོད་པ་ཐམས་ཅད་འདྲེ་ཐེ་རང་གི་མིང་ཁོ་ན་ཡིན་པར་སེམས་
 པ་ནི་མི་འཐད་དེ། དཔེར་ན་དབུས་སྤྱ་ལྷ་སྟེ་ཞེས་པའི་བྱིས་ཆང་དེའི་ནང་རྒྱུས་པའི་མི་དེ་ལྷ་
 དང་སྟེའི་རིགས་སྤྱ་གོ་བར་བྱས་ན་མི་འཐད་པ་དང་། ཁམས་སྤྱ་བྱ་ཆོད་ཅེས་པའི་བྱིས་རྒྱུས་
 པའི་མི་དེ་བྱ་ཆོད་ཀྱི་སྤྱ་གྲུ་ཡིན་པར་བཤད་ན་མི་འཐད་པ་བཞིན་དུ། འདི་ཡང་ཐེ་རང་མང་སྟ་
 ཞེས་པ་ནི་སྤྱ་བོའི་ཡུལ་གྱི་བྱིས་ཆང་ངམ་རིགས་རུས་ཤིག་གི་མིང་ཡིན་པར་ངས། གཉའ་ཁྱི་བཅན་
 པོ་སྤྱ་བོའི་ཡུལ་རྒྱུ་མི་ཆང་ཞིག་གི་ནང་རྒྱ་སྤྱ་དགའི་ཐ་ཆུང་རྒྱ་འབྲངས་ཤིང་མཐུ་ཆེ་བ་དགས་
 པས་ཡུལ་མིས་ཕུད་ཅེས་པ་དང་། བོད་རྒྱལ་ཆེ་བོ་འཛོལ་བ་དང་འཕྲད་པས་ཁྱོད་ཀྱིས་བོད་ཀྱི་རྒྱུ་
 བོ་བྱེད་ཨེ་རྒྱས་ཞེས་དྲིས་པ་སོགས་ཀྱི་ཆོག་དོན་ལ་དབྱང་ན། གཉའ་ཁྱི་བཅན་པོ་ཐུགས་རྒྱུད་གྱི་
 བོ་ཡོད་པ་དང་། སྤྱན་མཆེད་མང་སྟ་བས་ཡུལ་གྱི་དཔོན་པོའི་བརྟམས་བཅོས་དང་བསྟོན་མོ་སོགས་
 ལ་མགོ་སྐྱར་མ་འདོད་པར་ལོ་གངས་མང་པོ་ཞིག་གི་རིང་ལ་གྱེན་ལྷག་དང་ངོ་ཆོལ་བྱས་ཀྱང་།
 མཐར་དབྱུང་ཤུགས་མང་ཉུང་གིས་བརྟན་མ་ཐུབ་པར་ཡུལ་དེར་སྡོད་པའི་ཐབས་ཟད་དེ། བོད་
 ཡུལ་དབུས་ཀྱི་ཕྱོགས་སྤྱ་ཡུལ་བུད་ནས་འོངས་པ་དང་། ལམ་བར་རྒྱ་བོད་ཡུལ་དབུས་ཀྱི་རྒྱལ་ཕན་
 དག་གི་མནར་གཅོད་འོག་ནས་བྱོལ་བྱུང་བའི་རང་གི་མགོན་དང་དབྱུང་རིགས་འཛོལ་བཞིན་
 ཡོད་པའི་བོད་མི་ཆོ་ལག་ཅིག་དང་འཕྲད་ནས། དེ་དག་དང་ལྷན་དུ་དབྱུང་བསྐྱེད་ཏེ་ཡུལ་ཡར་
 སྐྱེད་དུ་ཐེབས། ཐོག་མར་ཡར་སྐྱེད་ཕྱོགས་ཀྱི་རྒྱལ་ཕན་དེ་དབང་དུ་བསྟུས། སྐྱེ་མཁར་ཡུམ་བུ་
 གླ་སྐང་བཅིགས། དེ་ནས་མངའ་ཐང་རིམ་བཞིན་རྒྱ་བསྐྱེད་དེ་མཐར་དུགས་གོང་སོགས་བོད་ཡུལ་
 ཀྱི་རྒྱལ་ཕན་ལམ་ཆེར་དབང་དུ་བསྟུས་ཡོད་པ་ནི་བྱར་བཞུས་ལེབ་མཐོང་གི་རྣམ་པ་འདི་རེད། དེ་
 ལྷར་མིན་ན་གཉའ་ཁྱི་བཅན་པོ་སྤྱ་བོ་ནས་བོད་རྒྱུས་པའི་ལམ་བར་དུ། བོད་མི་ཆོས་ཕུགས་རྒྱུས་
 པོར་སོང་བའི་ཞོར་ཕུགས་བཅོལ་བ་བཞིན་དུ་རང་དགར་རི་ལ་འཛོགས་ཏེ་རང་གི་མགོན་དང་
 དབྱུང་གཉེན་ལ་འོས་པའི་རྒྱལ་པོ་ཞིག་བཅོལ་བ་དང་འཕྲད་པར་མིན་པ་ནི་ཤེས་སྟེ། གཞན་ཡང་
 འདིའི་སྐོར་གྱི་དབྱུང་པ་《བོད་ཀྱི་ལོ་རྒྱུས་རགས་རིམ་གཤམ་ཡི་བྱེད་པ་》ལས། “བཤད་ཚུལ་འདི་
 ལྷར་ན་གཉའ་ཁྱི་བཅན་པོ་འབྲངས་པའི་ས་ཆ་ནི་བོད་རྒྱུས་པའི་སྤྱ་བོའི་ཡུལ་ཏེ། ད་ལྷ་ཉིང་ཁྱི་ས་ཁུལ་
 ཁོངས་སྤྱོ་མས་རྫོང་ཡིན་པ་དང་། ཁོང་གི་ཡུམ་ནི་སྤྱ་ཡུལ་གྱི་བུད་མེད་མོ་བཅུན་བྱ་བ་དེ་ཡིན་པའི་

བྱ་སྤྱོད་དཔྱད་པ་མཁུ་ཡིན། ས་ཡུལ་དང་བཤམ་ནས་བོད་ཀྱི་དབུས་སུ་འབྱོན་དགོས་པའི་རྒྱ་རྒྱུན་
 ཡང་ཁོང་ཐུགས་རྒྱུད་གྱིང་ལ་རྩལ་སྟོབས་ཆེ་བས་ཡུལ་དེའི་འགོ་པའི་བརྒྱས་དམིགས་དང་བསྐྱེད་པ་
 ཁྲིམས་སྒྲིག་སྤྱོད་མ་འདོད་པས་ཡུལ་མི་ཚོས་ཕྱིར་ཕུད་བྱས་ཚུལ་ནུས་སྐབས་དེའི་སྤྱི་ཚོགས་
 འཕེལ་རིམ་དང་། ས་ཡུལ་གྱི་ཆགས་བབ་སྒྲིག་སྤྱོད་ཡུལ་དུས་ཀྱི་ལོ་རྒྱུས་དངོས་བབ་ཆགས་པ་ཞིག་
 ཡིན་པར་མ་ཟད། ལྷག་པར་《ལྷུ་ཚོས་འབྱུང་》ནང་བོན་གྱི་འདོད་ཚུལ་དྲངས་ཏེ་གཉའ་ཁྲི་
 བཅོན་པའི་གཤེགས་ཉི་ཤུ་ཙམ་བདུན་ཞེས་པའི་ནང་གི་ས་མིང་དཔེར་ན་གཡུ་ཡུལ་གཡམ་ཁང་དུ་
 གཤེགས། དེ་ནས་སྤྱོད་འབྱུང་གྲུང་མདོར་གཤེགས། དེ་ནས་དུགས་ལོན་མཁར་དུ་གཤེགས། དེ་
 ནས་ང་ལ་གཡའ་མ་གོང་དུ་གཤེགས། དེ་ནས་དུགས་ཡུལ་ཤིང་ནགས་དུ་གཤེགས། དེ་ནས་ལྷ་
 ལུང་ལྷག་པར་གཤེགས། དེ་ནས་ཡར་བྱིས་སྒྲིག་སྤྱོད་ཀར་གཤེགས། དེ་ནས་བཅོན་ཐང་སྒོ་བཞིར་
 གཤེགས་ཞེས་པ་སྒྲིག་སྤྱོད་ས་མིང་མང་པོ་ཞིག་ད་ལྟོ་འདྲ་ལོང་དུ་ཡོད་པར་མ་ཟད། གོ་རིམ་
 ཡང་སྤྱི་ཡུལ་ནས་གོང་པོ་དང་། དེ་ནས་དུགས་པོ་བརྒྱུད་ཡར་ལུང་དུ་ཕེབས་པ་གསལ་པོ་མཚོན་
 གྱིན་ཡོད། ལྷག་པར་དུ་སྤྱོད་འབྱུང་གྲུང་མདོ་ཞེས་པ་ནི་ཡིག་ཚང་དུ་མའི་ནང་གཉའ་ཁྲི་བཅོན་པོ་
 ཐོག་མར་ལྷ་རི་གྲུང་དོར་ཕེབས་ཚུལ་འཁོད་པ་དེ་སྤྱིང་ཞིང་། ལྷ་རི་གྲུང་དོར་གོང་པོ་ཉིང་ཁྲི་རྒྱུང་
 ཁོངས་སྤྱོད་ཆེ་རྒྱས་ཀྱི་ན་དུ་གོང་ཚོའི་འབྲམ་དུ་ཡོད་པའི་དུས་ཕྱིས་བོན་རིར་གྲགས་པ་སྟོན་པ་
 གཤེན་རབ་ཀྱི་གནས་རི་དེ་ཡིན་པ་དང་། ང་ལ་གཡའ་མ་གོང་ཞེས་པ་ནི་ལྷུང་སྤྱོད་པས་བྱུང་ལམ་
 གཡའ་ལེ་གོང་གསུངས་པ་དང་དོན་གཅིག་ཡིན་ལ། དེ་ནི་དུགས་པོ་སྤྱོད་ཚུལ་ནས་སྤྱིང་དུ་
 ཡོང་བའི་ལམ་བར་ན་ཡོད་པའི་དེང་སང་ཡང་གོང་པོ་ང་ལ་ཞེས་ཡོངས་སུ་གྲགས་པའི་ལ་ཆེན་དེ་
 ཡིན། ཡར་བྱིས་སྒྲིག་སྤྱོད་ཀར་ནི། ཡར་ལྷུང་སྒྲིག་སྤྱོད་ཞེས་པ་ས་དབྱིབས་སྒྲིག་སྤྱོད་གཞུགས་ལྟར་ལ་
 བཤད་པ་ཡིག་ཚང་གཞན་དུང་གསལ་ཞིང་། མཐར་ཡར་ལྷུང་གི་བཅོན་ཐང་སྒོ་བཞིར་ཕེབས་པ་
 སྒྲིག་སྤྱོད་པ་རྟེན་པའི་ར་འཕྲོད་ཐུབ་པ་དང་། དུས་མཚུངས་གཉའ་ཁྲི་བཅོན་པོ་དང་ཁོང་གི་
 གཤུང་རྒྱུད་ལ་སྤྱི་རྒྱུལ་ཞེས་པའི་མཚན་ཐོག་ཐང་བཤད་ཚུལ་དུ་མ་ཡོད་ཀྱང་། སྤྱི་བོའི་ཡུལ་
 ནས་བྱོན་པའི་རྒྱལ་པོ་དེ་ལ་མཚན་སྤྱི་རྒྱུལ་ཞེས་ཐོགས་པ་ལོ་རྒྱུས་བྱུང་བ་དངོས་ཀྱི་ཐོག་ནས་གསལ་
 བཤད་གང་ལེགས་བྱུང་བ་བཅས་མདོར་ན་གཉའ་ཁྲི་བཅོན་པོ་ནི་ལྷ་དང་ཐེ་རང་མ་ཡིན་ལ། རྒྱ་
 གར་དང་རྒྱ་ནག་གི་མི་ཡང་མ་ཡིན་པར་བོད་རང་གི་མི་ཞིག་ཡིན་ནོ། ” ཞེས་སྒྲིག་སྤྱོད་པ་ནི་
 ལོ་རྒྱུས་ཀྱི་དོན་དངོས་ལ་རྟེན་པའི་དབྱུང་གཏམ་མོ། །

ང་ཚོའི་བོད་ཀྱི་རྒྱལ་རབས་འཆད་པའི་སྐབས་སུ་གཉའ་ཁྲི་བཅོན་པོ་གནམ་ནས་བབས་པ་
 དང་། ལྷ་ལས་ཆད་པར་བཤད་པ། སྤྱིང་བཅོན་སྐམ་པོ་སྤྱོད་རས་གཞིགས་ཀྱི་སྤྱུལ་པ་ཡིན་
 ལྷབས་དབུ་ཡི་སྤྱིང་དུ་འོད་དཔག་མེད་པའི་དབུ་ཞིག་ཡོད་པ་སྒྲིག་སྤྱོད་ཉེན་མི་ལུགས་ལས་
 འདས་པའི་བཤད་སྤྱོད་བྱུང་ཡོད་པ་འདི་དག་ལ་ཡ་མཚན་སྤྱོད་དགོས་པའི་རྒྱ་མཚན་གང་ཡང་མེད་
 དེ། བཤད་སྤྱོད་འདི་རིགས་ནི་གནམ་བོའི་རྒྱལ་པོ་དང་མི་ཆེན་ནུས་ཀྱིས་གཞན་ལ་དབང་བསྐྱུར་
 བྱེད་པའི་ཆེད་དུ་རང་གི་ཆེ་བ་བརྗོད་པའི་ཆེད་དུ་རང་ཉིད་སྤྱི་སྤྱུལ་པ་མི་ཡུལ་དུ་ཡོང་བ་ཡིན་ཚུལ་
 གྱི་ལ་བསྐྱུགས་བྱེད་རྒྱུ་དེ། དུས་རབས་དང་བསྐྱུན་པའི་དབང་བསྐྱུར་བྱེད་རྒྱུ་ཀྱི་ཐབས་ཤེས་ཉག་
 ཅིག་ཡིན་སྟབས། བོད་ཡུལ་གཅིག་ཤུ་ཅན་མ་ཡིན་པར་མི་རིགས་གཞན་དང་རྒྱལ་ཁབ་གཞན་གྱི་
 ཡུལ་དུང་དེ་ལྟར་དུ་བྱུང་ཡོད་པ་ནི་དཔེར་ན། ཨ་ལྷུ་ལྷུ་ཐེའི་རྒྱལ་པོ་སྤྱི་ལོ་ཟེར་བ་དེས་རང་

ཉིད་ལྟེང་བྱ་རྒྱུ་ཡིན་ཟེར་བ་དང་། བ་པེས་ལུན་རྒྱལ་པོ་ཏན་མོ་ལ་སྤྱོད་ཟེར་བ་དེས་མི་དམངས་
ལ་དབང་བསྐྱར་བྱེད་པའི་ཁྲིམས་ཡིག་གཅིག་བཅས་ཡོད་པ་དེ་ཉི་མའི་ལྷན་གནང་བྱུང་ཟེར་བ།
རྒྱ་ནག་ཏུ་ཏང་རྒྱལ་རབས་ཀྱི་དུས་སུ་རྒྱལ་པོ་ཉི་ལྟེང་སྤྱོད་པོ་ཡིན་ཚུལ་གྱི་བཤད་སྟེལ་བྱུང་ཡོད་པ་
ལྟར་རོ། །

གཉིས། གཉའ་ཁྲི་བཅན་པོ་བྱུང་བའི་དུས་ཚོགས་ཀྱི་སྐོར།

རྒྱལ་པོ་གཉའ་ཁྲི་བཅན་པོ་བྱུང་བའི་དུས་ཚོགས་ཀྱི་སྐོར་ལ་བཤད་ཚུལ་མི་འདྲ་བ་ཁ་ཤས་
བྱུང་ཡོད་པ་དེ་དག་ལས། 《བཟུན་ཅིས་ཀྱང་བདུས་》 ཀྱི་རེ་མིག་ཏུ་བཀོད་པའི་སྤྱུ་པ་མཐན་པོའི་
བཞེད་པ་དེ་ལ་རྒྱས་ཀྱི་དུས་རབས་དང་མཐུན་སྤང་ཆེ་ཤོས་སུ་མཛོང་སྟེ་དེ་ནི་སྤྱི་ལོའི་ཐོན་གྱི་
417པའི་ཤིང་བྱེ་ལོར་ཡིན་ཞིང་། བཀའ་ཆེན་ཀ་ལོལ་མ་སོགས་བོད་ཀྱི་ཡིག་ཚང་སྟོང་པ་དག་
ལས། རྒྱལ་པོ་གཉའ་ཁྲི་བཅན་པོའི་རིགས་རྒྱུད་ཀྱི་ཁྲུང་ས་དེ་རྒྱ་གར་ལ་གཏུགས་ནས་བཤད་པའི་
སྐབས་སུ་རྒྱལ་པོ་གཟུགས་ཅན་སྟོང་པོའི་གདུང་རྒྱུད་ཡིན་པར་འདོད་པ་དང་། ཀོ་ས་ལའི་རྒྱལ་
པོ་གསལ་རྒྱལ་གྱི་གདུང་རྒྱུད་ཡིན་པར་འདོད་པ་དང་། བོད་ས་ལའི་རྒྱལ་པོ་འཆར་བྱེད་ཀྱི་གདུང་
རྒྱུད་ཡིན་པར་འདོད་པ་དང་། གཏུམ་པོ་རབ་སྤང་གི་བྱ་ཤར་པའི་གདུང་རྒྱུད་ཡིན་པར་འདོད་པ་
བཅས་གདུང་རྒྱུད་ལ་བཤད་ཚུལ་མི་འདྲ་བ་ཁ་ཤས་བྱུང་འདུག་ཀྱང་། རྒྱལ་པོ་དེ་དག་གི་རྒྱུ་སྤྱོད་
གདུང་རབས་བཞི་པ་ཅམ་ཞིག་ན་རྒྱལ་པོ་གཉའ་ཁྲི་བཅན་པོ་བྱུང་ཡོད་པ་ནི་པལ་ཆེར་བཞེད་པ་
གཅིག་མཐུན་དུ་བྱུང་ཡོད་དེ། དཔེར་ན་ཉང་རལ་ཉི་མ་འོད་ཟེར་གྱིས་མཛད་པའི་《ཆོས་འབྱུང་མེ་
ཏོག་སྟོང་པོ་སྤང་ཅིའི་བཅུད་》 ལས། “ལ་ལ་ན་རེ། འདི་ནི་རྒྱ་གར་ཡུལ་བདུན་ནས་ཆད་དེ་མ་
ག་རྟེའི་རྒྱལ་པོ་གཟུགས་ཅན་སྟོང་པོའི་བྱ་མ་སྤྱོད་དག། དེའི་བྱ་གཞོན་ནུ་འཆར་བྱེད། དེའི་བྱ་
སྟོབས་མཆོག་དང་སྟོབས་ཆུང་ངོ་། ། སྟོབས་ཆུང་ལ་སྤྱོད་པའི་ལྷ་ཆོགས་མཆོན་དང་ལྷན་པ་
བཅ་ཟེ་མཆོན་མཐན་ལ་བསྟན་པས། མཐན་པོས་མཆོན་འབྲུལ་ཏེ་འདི་མཆོད་པ་ངན་པས་སྤྱུགས་
ན་བཟང་ཟེར་ནས་གཤོག་བདུན་དང་བཅས་སྤྱུགས་པ་ཡིན་ཟེར་ཏེ་དེ་ཡང་མ་ཡིན། ” ཞེས་གཞན་
ལུགས་དགག་པའི་ནང་དུ་རྒྱལ་པོ་གཟུགས་ཅན་སྟོང་པོ་ནས་བཅིས་པའི་མི་རབས་ལྷ་པོའི་སྐབས་སུ་
གཉའ་ཁྲི་བཅན་པོ་བྱུང་ཡོད་པ་གསལ་བ་དང་། ཡང་རང་ལུགས་བཞག་པའི་སྐབས་སུ། “འོ་
ན་གང་ལྟར་ཡིན་ཞེ་ན། རྒྱལ་པོ་སྤང་བཅན་སྐམ་པོའི་ཞལ་ནས། འདི་ནི་རྒྱ་གར་གྱི་བོད་ས་ལའི་
རྒྱལ་པོ་འཆར་བྱེད་ལ། སྤྱོད་རྒྱལ་པོ་ཤར་པའོ། ། དེ་ལ་སྤྱོད་གཉིས་བྱུང་བའི་རུ་བོའི་རྒྱུད་ལ།
བཅུན་མོ་དམ་པ་ལ་སྤྱོད་ཤིག་བཅས་ཏེ། སུ་བོ་མིག་བྱ་མིག་ལྟར་མས་ཀྱིས་ཡར་འགོབས་པ།
དཔལ་པའི་དབྱེས་ཆེ་བ། གཡུ་ཡི་སྤྱོད་མ་ཡོད་པ་” སོགས་གཉའ་ཁྲི་བཅན་པོ་བྱུང་ཚུལ་གྱི་ལོ་རྒྱུས་
བཤད་པའི་སྐབས་དེ་ལའང་རྒྱལ་པོ་འཆར་བྱེད་ནས་བཅིས་པའི་མི་རབས་ལྷ་པོ་དེའི་སྐབས་སུ་
གཉའ་ཁྲི་བཅན་པོ་བྱུང་ཡོད་པ་གསལ་བ་སྟེ། དང་པོ་དེ་རྒྱལ་པོ་འཆར་བྱེད་དང་། གཉིས་པ་
འཆར་བྱེད་ཀྱི་སྤྱོད་ཤར་པ་དང་། གསུམ་པ་ཤར་པ་ལ་བྱུང་བའི་སྤྱོད་གཉིས་དང་། བཞི་པ་
སྤྱོད་གཉིས་ལས་རུ་བོ་བྱུང་བའི་རྒྱུད་པའམ་སྤྱོད་དང་། ལྷ་པོ་རུ་བོའི་སྤྱོད་དང་བཅུན་མོ་དམ་
པ་གཉིས་ལ་སྤྱོད་ཤིག་བཅས་པ་རྒྱལ་པོ་གཉའ་ཁྲི་བཅན་པོ་ཡིན་པར་གསུངས། དེ་ལྟར་རྒྱལ་པོ་
གཉའ་ཁྲི་བཅན་པོ་རྒྱ་གར་གྱི་རྒྱལ་རྒྱུད་ལས་བྱུང་བའི་བཤད་སྟེལ་དེ་ནི་སངས་རྒྱས་ཆོས་ལུགས་ལ་

དང་ཞིན་དང་ཆེ་བསྟོད་ཐལ་དྲགས་པ་ཅམ་ལས་རྒྱ་མཚན་གཞན་མེད་ནའང་། འོན་ཏེས་གཉེན་
 གྲི་བཅན་པོ་བྱང་བའི་དུས་ཚོགས་ནི་སྐབས་དེ་ཡིན་པ་གསལ་བཤད་བྱེད་ཐུབ་སྟེ། བོད་ཀྱི་ལོ་རྒྱུས་
 དེབ་ཐེར་པལ་མོ་ཆེ་ལས་དེ་ལྟར་དུ་གསལ་བའི་ཕྱིར་དང་། སྟོན་གྱི་མཐས་པ་ཆོས་གཉེན་གྱི་
 བཅན་པོའི་རིགས་ཀྱི་ཁྲུངས་དེ་རྒྱ་གར་ལ་བཅོལ་བའི་སྐབས་སུ་དེ་དང་དུས་རབས་མཚུངས་
 པའི་རྒྱ་གར་གྱི་རྒྱལ་པོ་ཞིག་ལ་གཏུགས་ཡོད་པ་ནི་སྟོན་མ་དགོས། འཆར་བྱེད་དང་གཟུགས་ཅན་
 རྟེན་པོ་ལ་སོགས་པའི་རྒྱལ་པོ་དེ་དག་ནི་སངས་རྒྱུ་ཤུག་ཐུབ་པ་དང་དུས་མཉམ་ཡིན་པ་རྒྱ་གར་གྱི་
 ལོ་རྒྱུས་རྣམས་སུ་ཡོངས་གྲགས་ཡིན་ལ། སངས་རྒྱུ་ཤུག་ཐུབ་པ་ནི་སྟེ་ལོའི་སྟོན་གྱི་625པའི་མེ་
 སྟེལ་ལོར་སྐུ་བཞུགས། 545པའི་མེ་འབྱུག་ལོར་མུ་ངན་ལས་འདས། དེའི་ཕྱི་ལོ་544པའི་མེ་
 སྟེལ་ལོར་སྟོན་པའི་འདས་ལོ་ཅི་བའི་འགོ་ཚུགས་ཡོད་པ་ནི་དེང་དུས་འཇིག་རྟེན་འདིར་ཡོངས་སུ་
 གྲགས་ལ། སངས་རྒྱུ་མུ་ངན་ལས་འདས་ནས་མེ་རབས་ལྷ་དྲུག་ཅམ་ཞིག་གི་རྗེས་སུ་གཉེན་གྱི་
 བཅན་པོ་འཁྲུངས་པ་གསལ་བ་དང་། སུམ་པ་མཐུན་པོས་བཞེད་པའི་གཉེན་གྲིའི་འཁྲུངས་ལོ་
 གཉིས་པལ་ཆེར་གཅིག་མཐུན་དུ་བྱང་འདུག རིགས་པས་བཏྲགས་ནའང་འབྲུབ་སྟེ། ཆོས་
 རྒྱལ་སྟོང་བཅན་སྐམ་པོ་ནས་སྤང་དར་མའི་བར་རྒྱལ་རབས་བཅའི་རིང་ལ་ཁྱོད་བསྐྱེམས་ལོ་གངས་
 224ཟིན་ཡོད་པ་དེ་ཆ་སྟོམས་བྱས་ན་རྒྱལ་རབས་རེ་ལ་ལོ་གངས་22རེ་ཐོབ་འདུག དུས་རབས་འདི་
 དག་གི་རིང་ལ་བོད་ཆོལ་ཁ་གསུམ་གྱི་ཡུལ་གྱི་ཐམས་ཅད་གཅིག་ཟུར་བྱས་པར་མ་ཟད། ཉེ་འཁོར་
 གྱི་རྒྱ་དཀར་ནག་དང་། བལ་པོ། འཇང་ཡུལ་ལ་སོགས་པའི་ཡུལ་དུ་དམག་དྲངས་ཏེ་ས་རྒྱ་
 བསྐྱེད་པ་དང་། བོད་ནང་དུ་འང་ཆོས་བོན་གྱི་བྱུང་མཐའ་གཉིས་པོ་མ་མཐུན་པའི་རྒྱུ་གྱིས་དུས་
 ཟིང་དང་འཁྲུག་པ་མང་པོའི་ནང་བཅན་པོ་རྣམས་ཀྱི་སྐྱ་ཆེ་མཐར་མ་ཕྱིན་པ་སྒྲིག་མདའ་པོག་ནས་
 འདས་པ་དང་། འགའ་ཞིག་དགྲུང་ལོ་གཞོན་ནུའི་དུས་སུ་དམག་འཁྲུག་གི་ནང་དུ་སྐུ་གཤེགས་
 པའི་ལོ་རྒྱུས་ཡོད་པ་འདི་དག་ལ་གཞིགས་ན། སྟོང་བཅན་གོང་གི་རྒྱལ་རབས་དེ་དག་སྐྱ་ཆེའི་ཡུན་
 ཚད་དེ་ཆོས་ལུན་རྒྱལ་རབས་རྣམས་ལས་རྩང་ཟད་རིང་དགོས་པ་དོན་གྱིས་བྱུང་། སྐྱ་རྒྱལ་བཅན་
 པའི་རྒྱལ་རབས་རྣམས་ཀྱི་དུས་སུ་སྤྱིར་བཏང་ཟིང་འཁྲུག་རྩང་ཟད་རེ་བྱང་ཡོད་པ་ལོ་རྒྱུས་དེབ་ཐེར་
 རྣམས་སུ་གསལ་གྲང་། འདི་ལྟ་བུའི་དམག་འཁྲུག་གི་ཡོ་ལང་ཆེན་པོ་དང་། ལྷག་པར་དུ་བྱུང་
 མཐའ་ནང་མེ་མཐུན་པའི་འགལ་རྒྱུན་དེ་འདྲ་མེད་སྟབས། རྒྱལ་པོ་རྣམས་ཀྱི་དབང་རྒྱུར་བྱེད་པའི་
 དུས་ཡུན་དེ་ཆོས་ལུན་རྒྱལ་རབས་ཀྱི་རྒྱལ་པོ་རྣམས་ལས་རིང་དགོས་པ་རང་ཤུགས་ཀྱིས་བྱུང་།
 བཟུན་ཅིས་ཀྱན་བཏུས་སུ་བཀོད་པའི་སུམ་པའི་ལྷགས་ནི་སྟེ་ལོའི་སྟོན་གྱི་417པའི་ཤིང་བྱི་དེ་གཉེན་
 གྲི་བཅན་པོའི་འཁྲུངས་ལོ་ཡིན་ལ། དེ་ནས་སྟེ་ལོ་629པའི་ས་སྤང་སྟེ་གནམ་རེ་སྟོང་བཅན་གྱི་
 འདས་ལོའི་བར་ལོ་ངོ་སྟོང་ལྷག་གཅིག་དང་ཞེ་དྲུག་ཟིན་ཡོད་པ་དེ་ཆ་སྟོམས་བྱས་ན་རྒྱལ་རབས་རེ་
 ལ་ལོ་གངས་སོ་གཉིས་རེ་ཐོབ་འདུག་པས་འདི་ཡང་དོན་ལ་གནས་པ་ཞིག་རེད།

དེས་ན་རྒྱལ་པོ་གཉེན་གྲི་བཅན་པོ་ནི་སྟེ་ལོའི་སྟོན་གྱི་417པའི་ཤིང་བྱི་ལོར། སྐྱ་བོའི་ཡུལ་
 དུ་ཡབ་ཐེ་རང་མང་སྟ་ལྷ་བེ་ར་དང་། ཡུམ་མོ་བཅུན་བྱ་བ་གཉིས་ལ་སྐས་དགུ་བྱང་བའི་རྒྱང་
 མཐའ་ཐ་སྟེས། སྐྱ་ནར་སོན་པ་དང་ཐུགས་རྒྱུད་གྲོང་ཞིང་སྟོབས་རྩལ་ཆེ་སྟབས་ཡུལ་གྱི་དཔོན་
 པོའི་བརྟམས་བཅོས་དང་བཀའ་བྲིམས་མ་ཁུར་པར་འཐབ་ཡ་བཟུང་། ཡུལ་དཔོན་དང་ཐེ་རང་མང་
 སྟ་ཚང་གཉིས་ཀྱི་བར་ལ་འགལ་བ་ཇི་ཆེར་ཕྱིན་ཏེ་མཐར་མང་སྟ་ཉུང་གིས་མ་བཏྲན་པར་སྐྱ་བོ་ནས་

ཡུལ་བྱང་དེ་བོད་ཡུལ་དུ་ཕྱིན། བོད་མི་ཁག་གཅིག་དང་དབྱང་བསྐྱངས་བྱས་ནས་བོད་ཡུལ་གྱི་
 རྒྱལ་ཕྱན་དེ་ཉིད་དབང་དུ་བསྐྱུས། སྐུ་མཁར་ཡུམ་བྱ་སྒྲ་སྒྲིང་བཅིགས། དེ་ནས་རིམ་བཞིན་
 མངའ་ཁོངས་རྒྱ་བསྐྱེད་དེ་དྲགས་ཀྱིང་སྒྲགས་དང་ཕྱར་རང་གི་ཡུལ་སྐྱོ་བོ་བཅས་དབང་དུ་བྱས།
 མཐར་ཐུག་པ་དང་། སྐུ་བས་རྩེ་སྒྲགས་ཀྱང་དབང་དུ་བསྐྱུས་ནས་བོད་ཀྱི་རྒྱལ་པོ་སྐུ་རྒྱལ་གཉའ་ཁྲི་
 བཅན་པོ་ཞེས་པའི་མཚན་གསོལ། སྐུ་གཤེན་(སྐུ་གཤེན་ཞེས་པ་དེ་དང་དུས་ཀྱི་སྐྱ་སྐྱན་པ་དང་དབྱ་སྐྱ་ཅེས་པ་
 འོན་ཀའི་གཅིག་ཡིན་ཞིང་འདི་སྐྱ་མ་དང་སྐྱན་པ་གཅིག་སྒྲགས་ཡིན།) རམ་སྐུ་སྐྱང་དུ་བོན་པོ་མཆོ་མི་སྐུ་རྒྱལ་དང་།
 ཙོ་མི་ཕྱག་གར་གཉིས་ཀྱིས་བྱས། བོད་དུ་དབང་བསྐྱར་བྱེད་པའི་དཔོན་པོ་ལ་རྒྱལ་པོ་ཞེས་པའི་
 མཚན་གསོལ་བའི་སྐལ་ཐོག་མར་བྱུང་། རྩེ་རྩེ་སྐྱས་ཀྱིས་མཛད་པའི་《རྩེ་རྩེ་ཆོས་འབྱུང་》དུ་
 གསལ་བ་ལྟར་ན། སྐུ་མཁར་ཕྱིང་བ་སྐྱག་ཅེར་པེབས་ནས་ལས་ཚན་གྱི་སྒྲིག་གཞི་དང་། རྒྱལ་
 སྤྱི་སྤྱོད་ཚུལ་གྱི་ཁྲིམས་ཡིག་གཏན་ལ་པབ། ཡིག་ཚང་སྤྱི་དགུ་དང་དཔའ་མཚན་རྣམས་བརྒྱད་
 ཀྱི་བཀའ་རིམ་པར་གནང་ཞེ་མཐའ་སྒྲོར་གྱི་རྒྱལ་ཁབ་རྣམས་ལས་ཀྱང་དབྱ་བསྐྱུས། གནམ་ཐུག་
 ཐུག་གམ་སྐྱ་ཆོ་བཟའ་བྱ་བ་ཁབ་དུ་བཞེས་ནས་སྐྱ་སྐྱ་བཅན་པོ་འབྱུངས། སྐྱས་ཀྱིས་ཆེབས་ཁ་
 ཐུབ་ཅན་ན་ཡབ་གནམ་དུ་གཤེགས་སོ། དེ་ལྟར་རྒྱལ་པོའི་མཚན་བཞེས་པ་དང་། ཁབ་བཞེས་
 ཏི་སྐྱས་འབྱུངས་པ་དང་། ལས་ཚན་དང་ཁྲིམས་ཡིག་གཏན་ལ་པབ་པ་རྣམས་ནི་རྒྱལ་པོའི་སྐུ་
 ཆོ་སྐྱད་ཅན་ལ་ཡིན་པར་ངས་ཏེ། དང་པོ་སྐུ་བོའི་ཡུལ་དུ་ཡུལ་དཔོན་དང་མ་མཐུན་པར་འཐབ་
 ཚོད་བྱས་པ་དང་། དེ་ནས་བོད་དུ་ཡོང་ནས་བོད་ཡུལ་དབང་དུ་བྱས་པ་སྒྲགས་ཀྱི་དུས་ཡུན་ལ་ལོ་
 གངས་མང་པོ་ཞིག་དགོས་པ་སྒྲོས་མ་དགོས་པ་དང་། ལྷག་པར་དུ་སྐྱས་ཀྱི་ཆེབས་ཁ་ཐུབ་ཅན་ན་
 ཡབ་གནམ་དུ་གཤེགས་ཞེས་པ་ལ་བརྟགས་ན། བོད་སྐུ་ལ་དབང་བའི་རྒྱལ་པོའི་མཚན་སྐྱན་
 བཞེས་རྩེ་སྐུ་སྐྱར་ཡང་སྐྱ་མཆོ་བཟའ་ཁབ་དུ་བཞེས་ཏི་སྐྱས་སྐྱ་སྐྱ་བཅན་པོ་འབྱུངས་ཡོད་པ་ཤིས་
 ཐུབ། ཀྱང་གོ་བོད་རིག་པ་ཞིབ་འཇུག་ཏེ་གནས་ཀྱི་ཡིག་སྐྱར་གྱི་དབྱེད་གཞིའི་ཡིག་ཚང་ནང་དུ།
 གཉའ་ཁྲི་བཅན་པོ་ཏ་ལམ་སྐུ་ལོའི་སྟོན་གྱི་360ལོར་བོད་ཀྱི་རྒྱལ་པོའི་ཁྲིར་འཁོད་ཚུལ་བྲིས་འདུག་པ་
 དེ་ཡང་དོན་འདི་དང་མཐུན་པ་ཞིག་རེད། །

ས་བཅད་གཉིས་པ། སྐུ་རྒྱལ་བཅན་པོའི་དུས་རབས་ཀྱི་
 སྤྱི་དབང་གི་བྱུང་ཁོངས།

གཅིག ས་ཁོངས།

བོད་ཀྱི་རྒྱལ་རབས་ཆོས་འབྱུང་རྣམས་ལས་རྒྱལ་པོ་གཉའ་ཁྲི་བཅན་པོ་ནས་དར་མ་ རུམ་
 བཅན་པོའི་བར་གྱི་རྒྱལ་རབས་རྣམས་ལ་བོད་སྐུ་ལ་དབང་བའི་རྒྱལ་པོ་ཞེས་ཡོངས་སུ་གྲགས། ཡིན་
 རའང་ཆོས་རྒྱལ་སྤོང་བཅན་སྐྱམ་པོས་མངའ་རིས་མན་དང་མདོ་ཁམས་ཡན་གྱི་ཡུལ་སྤེ་ཐམས་ཅད་
 གཅིག་གྱུར་བྱས་ནས། ཆོན་པོ་བོད་ཀྱི་རྒྱལ་ཁམས་ཞེས་པའི་བོད་དེ་དང་། རྒྱལ་ཕྱན་བཅུ་
 གཉིས་སྒྲགས་ཀྱི་སྐབས་སུ་གཤེན་རབ་མི་བོ་ཆེ་བྱོན་པའི་ལོ་རྒྱུས་དག་ལས་གསལ་བའི་བོད་ཡུལ་ཞེས་
 པའི་ཡུང་པ་དེ་གཉིས་ཀྱི་རྒྱ་ཁྲོན་ཆེ་ཆུང་གཅིག་དུ་བསམ་པ་ནི་མི་འཐད་དེ། ཆོས་རྒྱལ་སྤོང་
 བཅན་སྐྱམ་པོས་བོད་ཡུལ་དབྱས་སུ་རྒྱལ་སྤྱི་བཅུགས། རྩྱགས་མཐའ་ན་གནས་པའི་ལ་དྲགས་
 དང་། རྟོད་པ། གཙང་པ། དྲགས་ཀྱིང་། མདོ་ཁམས་རྟོད་སྐྱད་སྒྲགས་ཀྱི་ཡུལ་གྱུ་ཐམས་

ཅད་རང་གི་སྲིད་དབང་གི་མངའ་ཁོངས་སུ་བཅུག་པ་ལ། དུལ་བྱེ་བྲག་པའི་མིང་སྟེ་ལ་སྟགས་ཏེ།
 དེ་ཐམས་ཅད་ལ་བོད་ཁམས་ཞེས་པའི་མིང་བྱང་ཡོད་པ་ནི་དཔེར་ན། དེང་དུས་རྒྱ་ནག་གི་སྐད་
 དུ་བོད་སྟེ་ལ་གཙང་རིགས་ཟེར་བ་བཞིན་ནོ། ། མཁས་དབང་དགེ་འདུན་ཚེས་འཕེལ་གྱི་《དེབ་
 ཐེར་དཀར་པོ་》ལས། “འོན་ཀྱང་རྗེ་གཉེའ་ཁྱིམ་བཅན་པོ་བོད་ཁམས་སྟེའི་རྒྱལ་པོ་ཡིན་སྟགས་ཀྱི་ཐ་
 སྐད་ཅམ་ལ་སྐོངས་པར་མི་བྱ་སྟེ། དུལ་གྱི་རྒྱ་ཁྱོན་དང་། རྒྱལ་ཁབ་ཀྱི་ས་མཚམས་བྱ་བ་དེ།
 དངོས་པོའི་གནས་ཚུན་ལ་རི་མོར་བྲིས་པ་ཞིག་མེད་ཀྱི། འོ་ན་ཅི་ཞེ་ན། རྒྱལ་པོའི་དབང་ཤུགས་
 ཀྱིས་ཅི་ཅམ་དུ་བྱུང་བའི་ཕྱོགས་དེ་ཅམ་ཞིག་ལ་ཡུལ་དེའི་ཐ་སྐད་འདྲགས་པ་ཡིན་པས། དེ་དུས་ཀྱི་
 བོད་ཁམས་བྱ་བ་དེ་ཡང་ཡུལ་ཉི་ཆོ་བ་ཞིག་གི་མིང་ཡིན་པ་ཤེས་པར་བྱའོ། ” ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་
 གནའ་བོའི་དུས་སུ་བོད་ཅེས་པ་དེ་དེང་དུས་སྟོ་ཁ་ཕྱོགས་ཀྱི་ལྷང་པ་འདི་ཅམ་ཞིག་གི་མིང་ཡིན་པར་
 དེས་ཏེ། དུམ་བུ་སྐྱ་སྐང་གི་དཀར་ཆག་སྟགས་སུ་གཉེའ་ཁྱིམ་བཅན་པོ་སྟེ་བོ་ནས་ཡུལ་བྱད་དེ་ཡོང་
 བའི་ལམ་བར་བྱང་ལམ་གཡའ་ལེ་གོང་དུ་བོད་མི་ཚོས་རྗེ་འཆོལ་བ་དང་འཕྲད་པ་དེ་དག་གིས་
 གཏམ་བྲིས་པ་དང་། ང་སྟེ་བོ་ནས་འོངས། ད་བོད་དུ་འགྲོ་ཞེས་བཤད་པ་ལ་བརྟགས་ན་བོད་
 ཅེས་པ་དེ་ཡར་སྐྱབ་གི་ཡུལ་འདི་ཅམ་ཞིག་ལ་ཟེར་གྱིན་ཡོད་པར་དེས། དེས་ནས་རྒྱལ་པོ་གཉེའ་
 ཁྱིམ་བཅན་པོ་སྟེ་བོ་ནས་ཡུལ་བྱད་དེ་བོད་དུ་ཕེབས། ཐོག་མར་བོད་ཡུལ་གྱི་རྒྱལ་ཕན་ནམས་དབང་
 དུ་བསྟུས། དེ་ནས་རིམ་བཞིན་དུ་རྒྱ་བསྐྱེད་དེ་སྟོང་གི་ཁྱད་ཀྱི་ཁྱད་ཀྱི་ཡུལ་གྱི་རྒྱལ་ཕན་ཅམ་ལས་
 གཞན་པའི་དབུས་གཙང་མན་དང་མདོ་ཁམས་ཡན་གྱི་རྒྱལ་ཕན་ཐམས་ཅད་རང་གི་མངའ་ཁོངས་
 སུ་བཅུག་སྟེ་སྟེ་རྒྱལ་བོད་ཀྱི་རྒྱལ་ཁམས་ཞེས་ཡོངས་སུ་གྲགས་པ་དེ་བྱང་འདུག་ལ། སྐབས་དེར་
 བོད་ཅེས་པའི་ཐ་སྐད་དེ་སྟེ་རྒྱལ་བཅན་པོའི་སྲིད་ཀྱི་མངའ་ཁོངས་ཡོངས་ཀྱི་ས་མིང་དུ་ཆགས་ཤིང་།
 དེའི་དུས་སུ་རྒྱལ་ཕན་མང་ཆེ་བ་སྟེ་རྒྱལ་བཅན་པོའི་མངའ་ཁོངས་སུ་ཚུད་བྱུང་ཡོད་པ་ནི་《ཆོས་
 འབྱུང་མཁས་པའི་དགའ་སྟོན་》ལས།

མཚན་དུ་གཉེའ་ཁྱིམ་བཅན་པོ་ཞེས་སུ་གྲགས། །
 སྐྱེ་མཁར་ཐོག་མར་ཡུམ་བུ་སྐྱ་སྐང་མཛད། །
 སུམ་པའི་བོན་པོ་ཨོ་ཡོང་རྒྱལ་བ་བཏུལ། །
 སྟབས་རྗེ་སྲིད་པ་རྒྱལ་ཕན་འབངས་སུ་འདུས། །

ཞེས་སྟུབས་ཡུལ་དང་སུམ་པའི་ཡུལ་སྟགས་དབང་དུ་བྱས་ཡོད་པར་གསལ་བ་དེ་ལྟར་ན་སུམ་
 པའི་ཡུལ་ནི་དེང་དུས་མདོ་སྟོང་གྱི་ས་ཁུལ་འདི་ཡིན་པ་དང་། སྟབས་ཡུལ་ཞེས་པ་རིན་སྐྱབས་ཀྱི་
 ས་ཁོངས་སུ་ཡིན་པ་ཐོས་པས། དེས་ན་སྟེ་རྒྱལ་བཅན་པོའི་སྲིད་དབང་གི་བྱུང་ཁོངས་དེ་དབུས་
 གཙང་མན་དང་མདོ་ཁམས་ཡན་གྱི་ས་ཆ་དེ་དག་ཡིན་པ་ཁུངས་ཕན་གྱི་ཡིག་ཚང་ནང་དུ་གསལ་
 པོར་འཁོད་ཡོད། གཞན་ཡང་བོད་རྒྱལ་གཉིས་པ་ཟུ་ཁྱིམ་བཅན་པོའི་དུས་གསང་སྟགས་ཀྱི་བོན་དར་
 རྒྱལ་བཤད་པའི་སྐབས་《བྱམས་མ་》ལས། “རྒྱལ་པོ་དེའི་དུས་བོན་གྱི་འདུ་གནས་སོ་བདུན་
 བཅུགས་” ཞེས་དང་། ཡང་དེ་ཉིད་ལས། “དེ་ཡང་འདུ་གནས་སོ་བདུན་ནི་སྐྱེ་འགྲེལ་ལས།
 དབྱ་བྱ་ན་བཅུ་གསུམ། གཡོན་བྱ་ན་བདུན། གཡས་བྱ་ན་བཅུད། བྱ་ལག་ན་དགུ་བཅས་སོ།

དབྱ་བྱ་ན་བཅུ་གསུམ་ནི། ངན་ལམ་རལ་གསུམ། འདམ་ཤོད་སྤར་མོ། འཕན་ཡུལ་སྟབ་
 དཀར། མལ་རྩོ་བ་རབ། ཤུན་གྱི་བྲག་དམར། ཉས་པོ་རི་ཐང། ལྷ་ས་ཡེར་པ། གནམ་གྱི་

ར་གད། གནས་མཚོ་དོ་རིང་། རྟོད་རིས་ལུང་གསུམ། རྟེན་ཤོད་ལུང་ནག་རེ་རྒྱུ་ཤ་མཐའ།
མཚོག་གོན་རྒྱལ་མོ་ཁང་དང་བཅུ་གསུམ་མོ།

གཡོན་ཅའི་བདུན་ནི། འོལ་ཀ་ཤུག་གཅིག་ཉང་ཡུལ་ཤིང་ནག་ཤོད་ཡུལ་བྲེ་ལྷ། གཡའ་
ལུང་གངས་སར། ཡར་ལུང་སོག་དཀར། ལྷུ་ཤོད་ཐང་དཀར། མལ་རྩོ་མཚོ་ཤོད་དང་བདུན་
ནི།

གཡས་ཅའི་བརྒྱད་ནི། ལུ་ཡུག་ས་ནག ཤངས་ཀྱི་ཁང་ཚལ། སྤང་ཀྱི་མཁར་གདོང་།
ཏྲ་ནག་རྒྱུ་ལྷ། འཇད་ཀྱི་རྒྱུ་མཁར། ལྷ་བུ་རྩོན་ལྷས། གཙང་གི་ཤུར་ལྷ། ཟང་ཟང་ལྷ་
བྲག་དང་བརྒྱད་དོ།

ཅུ་ལག་གི་དགུ་ནི། ཉང་རྟོད་ལྷག་ཚལ། རྒྱ་མགོ་དོ་རིང་། མཁར་ཆེན་བྲག་དཀར།
མཚོ་ལའི་འབྲིལ་རྒྱུང་། གཉའ་ཅི་ཐང་ཤོད། གམ་པ་ཁ། རག་ཟ་ཐང་ལྷམ། མང་དཀར་
མདོ་ལྷག་ལྷ་ཡུལ་གྲ་ཐང་དང་དགའོ། ” ཞེས་རྒྱལ་རབས་གཉིས་པ་ལུ་ཁྲི་བཙན་པོའི་སྐབས་སུ་
བོན་གྱི་འདུ་གནས་ཆེན་པོ་སུམ་ཅུ་ཅ་བདུན་བཅུགས་ཡོད་པ་དང་། འདུ་གནས་བཅུགས་པའི་ས་
གནས་ཀྱང་དབུས་གཙང་ཅུ་བཞི་ཐངས་ཅད་ལ་ཡོད་པར་གསལ་བ་འདིས་ཀྱང་སྤྱ་རྒྱལ་གཉའ་ཁྲི་
བཙན་པོའི་སྐབས་ཀྱི་མིང་དབང་གི་ས་ཁོངས་དེ་ཅི་ཅམ་ཞིག་ཡོད་པ་ཕྱོགས་ཅམ་ཤེས་བྱུང་།

ཁང་ཁུང་གི་རྒྱལ་ལུན་དེའང་རྒྱ་དང་འོ་མ་འབྲེས་པ་ཇི་བཞིན་སྤྱ་རྒྱལ་བཙན་པོའི་མངའ་
ཁོངས་སུ་རྒྱུད་མེད་ནའང་གང་ལྟར་གཉའ་ཁྲི་བཙན་པོ་སོགས་སྤྱ་རྒྱལ་རིམ་བྱོན་གྱི་བཀའ་ལ་བརྟེན་
ནས་ཞབས་ཞུ་སྤྱབ་དགོས་པ་ཞིག་ཆགས་ཡོད་པ་ནི། རྒྱལ་པོ་ནམས་ཀྱི་སྤྱ་གཤེན་ནམ་སྤྱ་སྤྱང་དུ་
ཁང་ཁུང་ནས་བོན་པོ་རེ་བསྐོས་བཞག་བྱེད་དགོས་ཤིང་། 《ཆོས་འབྱུང་མེ་ཏོག་སྤྱང་པོ་སྤྱང་ཅིའི་
བཅུད་》 ལས། “རྒྱལ་པོའི་རིམ་གྱོ་པ་ནི། བོན་པོ་ཅོ་ན་གཤེན་གྱི་ཕྱག་གར་ཆ་དང་། འཆོ་
མི་གཤེན་བུ་རྒྱལ་ཆ་གཉིས་ཀྱིས་སྤྱ་བསྐྱངས་སོ། དེའི་སྤྱས་སུ་ཁྲི་བཙན་པོ། བོན་པོ་གཤེན་པོ་ཆོ་
རྒྱལ་གྱིས་སྤྱ་བསྐྱངས་སོ། དེའི་སྤྱས་དང་ཁྲི་བཙན་པོ། དེའི་དུས་སུ་ཁང་ཁུང་གི་གཤེན་བོན་
ཀུན་འདུས་ཐེག་ཆེན་གྱིས་སྤྱ་བསྐྱངས་སོ། དེའི་སྤྱས་ཁྲི་བཙན་པོ། ཁང་ཁུང་གཤེན་པོ་
ཀུན་རིག་རྒྱལ་པོས་སྤྱ་བསྐྱངས་སོ། ” ཞེས་སོགས་གསལ་བ་འདི་ཡིས་ཤེས་སོ།

གཞན་ཡང་ལྷ་སའི་གཙུག་ལག་ཁང་གི་མདུན་གྱི་དོ་རིང་གི་དོ་བཤུས་ཡིག་ཆང་ལས། སྤྱ་
རྒྱལ་གཉའ་ཁྲི་བཙན་པོའི་སྐབས་ཀྱི་ས་ཁོངས་ཀྱི་ཁྲོན་བཤད་པའི་སྐབས་སུ། “འབྲུལ་གྱི་ལྷ་བཙན་
པོ་འོ་ལྷུ་སྤྱ་རྒྱལ། བོད་ཀྱི་རྒྱལ་པོ་ཆེན་པོ་མཛད་པ་ཡང་དག་ཐབས་མཁས་ནས་ཕྱིའི་དག་བདུལ་
ཏེ། ཆབ་སྲིད་ནི་ཕྱིར་དབུ་ཚྭ་སྤྱར་ཞིང་བཙན་པ་[༡][༢]ནམ་ཞར་མི་འགྱུར། ཕྱིན་མི་ཉམས་
པའི་གཡུང་དུང་གི་རྒྱལ་པོ་ཆེན་པོ་ནི་ཆེ། དེའི་ཕྱིར་སྤྱ་ཕྱོགས་ཀྱི་མོན་རྒྱ་གར་དང་རུབ་ཕྱོགས་ཀྱི་
ཏ་ཟིག་དང་། བྱང་ཕྱོགས་ཀྱི་དུ་གུ་ནི་སྤེལ་ལ་སོགས་པ། གཡུལ་[༣]བཟླམས་ན། [༤]བོར་བུ་
བ་ཀུན་གྱི་[༥][༦] [༧]འབྲུལ་གྱི་ལྷ་བཙན་པོའི་དབུ་ཚྭ་བཙན་པོ་དང་[༨][༩] [༡༠]བོར་ནི་མི་
གུས་པ་མེད་དེ། བན་ཚུན་དགེས་ཤིང་བཀའ་སྤྱུལ་དོ་ཅག་ཉན་པ་ཡིན། ཤར་ཕྱོགས་ནི་རྒྱ་
འདུག་པ། ཉི་མ་ཤར་པ་ལོགས་ཀྱི་རྒྱལ་པོ་ཆེན་པོ་སྤྱེ། ལྷོ་བལ་གཞན་དང་མི་འདྲ་བར་ཡུལ་
བཟང་ཚུག་བཟང་གཙུག་ལག་ཆེ་བས་བོད་དང་ཐབས་ཀྱི་ལྷ་[༡༡][༡༢] [༡༣]དོ། ” ཞེས་ཁང་ཁུང་གི་
ཡུལ་དེ་བོད་ཀྱི་ས་ཁོངས་ཡིན་པ་གཞི་གཞག་གི་སྟེང་དུ། སྤྱ་རྒྱལ་བོད་ཡུལ་གྱི་རུབ་ཕྱོགས་ཀྱི་

མཐའ་མཆམས་དེ་ཏ་ཟེག་དང་འབྲེལ་ནས་བཤད་ཡོད་པ་ལས། ཞང་ཞུང་ཞེས་པ་ཡུལ་གྱི་ཐ་དད་
 པ་དང་། མི་རིགས་ཐ་དད་པའི་རྒྱལ་ཁབ་ཅིག་ཏུ་བཅིས་མེད། དེས་ན་བོད་རྒྱལ་རབས་དང་།
 ཞང་ཞུང་རྒྱལ་རབས་ཞེས་པའི་ཐ་སྟངས་ཅམ་ལ་མགོ་བོ་སྟོངས་ནས་མི་རིགས་མི་འདྲ་བའི་རྒྱལ་ཁབ་
 གཉིས་བྱང་ཡོད་པར་ངོས་འཛིན་པ་ནི་མི་འཐད་དེ། མི་རིགས་གཅིག་དེ་ས་ཚྭ་གསལ་ཁག་གཉིས་སུ་
 གྲུས་ནས་ཆོ་དཔོན་ཆེན་པོ་གཉིས་བྱང་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དཔེར་ན། རྒྱ་ནག་ཏུ་སྤྱི་ལོ་220ལོ་ནས་
 280པའི་བར་དུ་བྱང་བའི་རྒྱལ་ཁབ་གསུམ་ཞེས་པའི་དུས་རབས་དེ་ལ། སྤེ། སྤུལ། སྤྱ།
 ཞེས་པའི་རྒྱལ་ཁབ་གསུམ་བྱང་ཡོད་པ་དེ་དོན་དུ་མི་རིགས་གཅིག་དེ་ཆོ་ཤོག་ཆེན་པོ་གསུམ་དུ་གྲུས་
 ནས་ཆོ་དཔོན་ཆེན་པོ་གསུམ་ཡིན་པ་བཞིན་ནོ།

ཡིན་ནའང་རྒྱལ་པོ་གི་གུམ་བཙན་པོ་མན་ཆད་ཀྱི་རྒྱལ་རབས་ནམས་ཀྱི་སྐབས་སུ་སྤིང་དབང་
 གི་ས་ཁོངས་ལ་འགྱུར་བ་ཅུང་ཟད་ཅེ་བྱང་ཡོད་པར་སྤང་སྟེ། སྤུ་རྒྱལ་གཉའ་ཁྲི་བཙན་པོས་བོད་ཀྱི་
 རྒྱལ་ཕྱན་མཐའ་དག་གཅིག་གྱུར་བྱས་ནས་སྤུ་རྒྱལ་བོད་ཀྱི་རྒྱལ་ཁབ་ཅེས་པ་དེ་བཅུགས་པས།
 ཡུལ་སོ་སོའི་རྒྱལ་ཕྱན་ནམས་ས་ཁོངས་དང་སྤིང་དབང་ཚོད་རེས་བྱས་ནས་ཕན་ཚུན་དམག་འབྲུག་
 བྱེད་པའི་དུས་རབས་ཀྱི་མཚུག་བསྐྱུས། དེ་ནས་བཟུང་གནམ་གྱི་ཁྲི་བདུན་གྱི་རིང་ལ་རང་རང་
 གི་ཡུལ་དུ་ཞིང་འཛོག་གི་ལས་ཀ་བྱེད་ཅིང་དཔལ་འབྱོར་དང་དམག་དཔུང་ལ་ཡར་རྒྱས་ཀྱི་ཤུགས་
 སྟོན་བྱེད་རྒྱུའི་གོ་སྐབས་བྱང་ཡོད་ལྟ་བུ། རྒྱལ་ཕྱན་ཁ་ཤས་ཀྱི་ཡུལ་དུ་ཕྱོགས་གང་ཐད་ནས་
 སྟོབས་ཤུགས་ཆེན་པོར་ཆགས་ཡོད་པ་དང་། དེ་དག་གི་ནང་དུ་སྤུ་རྒྱལ་གྱི་མངའ་ཁོངས་ལས་ཟུར་
 དུ་གྱུར་པའི་རྒྱལ་ཁབ་ཅིག་འཛུགས་རྒྱུའི་རེ་བའི་རྒྱལ་ཕྱན་ཡང་འགའ་ཞིག་བྱང་ཡོད་པ་ནི།
 རྒྱལ་པོ་གི་གུམ་བཙན་པོ་བཀོངས་ནས་སྤུ་རྒྱལ་གྱི་སྤིང་དབང་འཕྲོག་མཐན་འབངས་ལོ་ངམ་ཏྲ་ཇི་
 ཞེས་པ་དེའང་། སྤུ་རྒྱལ་ཕྱན་བཅུ་གཉིས་སྐབས་ཀྱི་རྒྱལ་ཕྱན་ཞིག་གི་རིགས་ཅུས་ཡིན་པ་

《ལེགས་བཤད་རིན་པོ་ཆེའི་གཏེར་མཛོད་》ལས། “ཁྱོད་སྤུ་ཕུད་ཀྱི་རྒྱལ་པོ་ཆེན་པོ་ཡིན།
 བདག་རྒྱལ་ཕྱན་བཅུ་གཉིས་ཀྱི་ཡ་བ་ཡིན། རྒྱལ་འབངས་འབྲུག་པ་ག་ལ་འོས། ” ཞེས་གསལ་བ་
 དང་། གི་གུམ་བཙན་པོ་དང་ལོ་ངམ་གཉིས་བཞུགས་ཡུལ་ཡང་ཐ་དད་ཡིན་པ་ནི། རྒྱལ་པོ་གི་
 གུམ་བཙན་པོའི་བཞུགས་ཡུལ་ནི་སྤུ་རྒྱལ་གོང་མ་ནམས་ཀྱི་བཞུགས་ཡུལ་ཡར་ཁྲུང་གི་སྐྱུ་མཁར་ཡུམ་
 བྱ་སྐྱེད་དུ་བཞུགས་ཡོད་པ་སྟོན་མ་དགོས་པ་དང་། ལོ་ངམ་ནི་གཙང་གི་ཡུལ་དུ་བཞུགས་ཡོད་
 པ་གསལ་ཏེ། ཅུ་ལས་སྐྱེས་དང་སྤུ་ཕྱེལ་གོང་རྒྱལ་གཉིས་ཀྱིས་དམག་དྲངས་ནས་ལོ་ངམ་བདུལ་
 བའི་སྐོར་《ལེགས་བཤད་རིན་པོ་ཆེའི་གཏེར་མཛོད་》ལས། “དེར་ཅུ་ལས་སྐྱེས་ཀྱིས་སྤུ་ཕྱེལ་ཕྱུན་
 དྲངས་རྒྱལ་མཁར་ཕྱིང་བ་ལྷག་ཅེར་རྒྱལ་སར་བཏོན། དབུས་ཀྱི་འབངས་ནམས་ཀྱིས་ཅུ་ལས་སྐྱེས་
 ཀྱང་རྒྱལ་སར་བཏོན་ཏེ་རྒྱལ་ཕྱན་བྱས། མིང་རྒྱལ་པོ་ཁྲི་སྟོན་བཟུང་དུ་བཏགས། དེ་ནས་
 གཙང་དུ་དམག་དྲངས་པས་གཙང་འབངས་ནམས་ཀྱིས་ཀྱང་དེད་ཀྱི་ཇི་བྱོན་ཟེར་ནས་དམག་སྤྲོ་ནང་
 དུ་དྲངས་ཏེ་ཤམ་པོ་ཅེ་ནས་པབ། ལོ་ངམ་པ་བྱ་དམག་སྟོང་དང་བཅས་པ་གི་ཅུ་བསད་དོ། ”
 ཞེས་དང་། 《མཁས་པའི་དགའ་སྟོན་ལས། “ཉང་རོ་ཤམ་པོ་མཁར་གྱི་པ་རི་ལ་བྱ་རྒྱུད་ཀྱི་ཆང་
 ཡོད་པས་བྱ་རྒྱུད་ཀྱི་གསེབ་དུ་ཞུགས་ཏེ་ཉང་རོ་ཤམ་པོ་མཁར་ཅེ་ནས་པབ། ལོ་ངམ་པོ་བརྒྱ་མོ་
 བརྒྱ་བསད་སྐད། ཅེས་འཁོད་ཡོད་པ་དང་། གཞན་ཡང་སྟོན་པོ་ལོ་ངམ་གྱིས་རྒྱལ་པོ་གི་གུམ་
 བཙན་པོ་བཀོངས་པའི་ཡུལ་དེའང་འདི་ཡིན་པར་གསལ་ཏེ་《ཆོས་འབྱུང་མཁས་པའི་དགའ་སྟོན་》

ལས། ཀ་བཀོལ་མ་ལས་ཁ་ཆེའི་རྒྱལ་པོ་དང་གཡུལ་སྤྲད་ནས་བོད་རྒྱལ་ནས་ལོག་པའི་ལས་ཁ་ཆེའི་
 མི་ལུས་པ་གཅིག་ན་རེ། བོད་ཀྱི་དཔའ་བོས་གཞུ་ཀ་བ་ཚམ་ལ་མདའ་འཕྲག་མ་ཚམ་འཕེན་པ་
 བྱང་། པ་ཀི་ན་ཟེར་ནས་པ་བོང་ན་ཟླེམ་མི་འདུག་པ་དམག་མི་ཆོས་མཐོང་བས། ལ་ལ་ན་རེ་
 རྒྱལ་པོ་ཡིན་ཟེར། ལ་ལ་ན་རེ་འབངས་ལོ་ངམ་རྟ་རྩི་ཡིན་ཟེར་བས་དེ་གཉིས་གང་ཡིན་བརྟག་པའི་
 སྟན་པ་བརྟག་པས་རྒྱལ་པོས་རྩལ་འགན་ཟེར་བ་ལ་ལོ་ངམ་གྱིས་ངས་མ་ཐུབ་ན་ང་ལ་ཆད་པ་ཡོང་
 སྟམ་ནས་བྱ་ལོག་སྤྲོས་ཟེར། གང་ནའང་ཉང་རོ་རྩིབས་ཀྱི་ཐལ་དུ་སྐར་མ་ས་རི་ས་ག་ལ་འཐབ་དུས་
 བཏབ། ཅེས་དང་། ཡང་། རྒྱལ་པོ་ལོ་ངམ་རྟ་རྩི་བྱ་བ་ལ། འཐབ་ཆེན་བཙུལ་ཏེ་འཐབས་
 པས་གྱི་རུ་བཀོངས། ཟངས་ཀྱི་གཏུ་སྤྲོས་བརྟག་ལྷགས་གཟེར་བཏབ། ཉང་རྩ་སྤྲོ་མའི་ནང་དུ་
 བོར་བར་བྱུར། ” ཅེས་བྲིས་ཡོད་པ་དེ་ནི་《མུང་ཆོས་འབྱུང་》 དུ། མུང་སྟོད་སྟག་ཆོལ་ཞེས་བྲིས་
 པ་དེང་སང་གཙང་གི་རྒྱལ་ཆེའི་ས་ཁོངས་སུ་ཡོད་པ་འདི་རེད། རྟ་རྩི་ཞེས་པའི་ཐ་སྟད་ཚམ་ལ་
 བསམས་ནས་རྒྱལ་པོའི་ཉར་འཁོར་ཞིག་ཏུ་སྟོང་ཅིང་ཉིན་རྟག་པར་རྟ་རྩི་ལ་འགོ་བའི་མི་སྤྲོར་བཏང་
 བ་ཞིག་ཡིན་པར་སེམས་པ་ནི་མི་འཐད་དེ། རྟ་པ་དང་། འོར་མ་ཞེས་རྒྱལ་པོ་མངའ་ཁོངས་ཀྱི་
 འབྲོག་ལས་ཐོན་སྟེད་བྱེད་པའི་ཕྱེ་ཤོག་གི་མིང་ཡིན་ལ། རྟ་དཔོན་དང་། འོར་དཔོན་ཞེས་པ་
 ཡུལ་གྱི་དེ་དག་གི་མགོ་དཔོན་གྱི་གོ་གནས་ཀྱི་མིང་ཡིན་པ་ལས་འོར་ཕྱགས་ཁོ་ན་ལ་འཆོ་རྩི་བྱེད་པའི་
 མི་ཞིག་གི་མིང་མ་ཡིན་པ་ནི་དེང་དུས་ཞལ་བཞུགས་པའི་གནའ་མི་རྒན་པོ་འདི་དག་ལ་དྲིས་ན་ཤིན་
 ཏུ་གསལ། དེ་ལས་གཞན་པའི་སྟོབས་འབྱོར་དང་མངའ་ཐང་རྒྱས་པའི་རྒྱལ་པོ་གཞན་ཡང་བྱང་
 ཡོད་པ་ནི། གཙང་པ་རྒྱལ་པོ་ལོ་ངམ་གྱིས་གྱི་གུམ་བཙན་པོ་བཀོངས་ནས་རྒྱལ་པོ་མེད་འབྲོག་པའི་
 སྐབས་སུ་རྒྱལ་སྤྲུལ་གསུམ་པོ་རང་གི་མངའ་འོག་གི་རྒྱལ་པོ་པོ་ལྷན་པུ་ནས་ཀྱི་ནང་དུ་བྲོས་ནས་བཙན་ས་
 བབྱང་ཡོད་པའི་ཚུལ་《ཆོས་འབྱུང་མཁས་པའི་དགའ་སྟོན་》 ལས།

ལྷ་སྤྲུལ་མཆོད་གསུམ་ཡབ་ཀྱི་དཀོར་མཛོད་ནས། །

ལྷ་ཡི་སྤངས་བྱ་ཅེའུ་རུ་དཀར་ཞེས། །

འཕྱར་ཤེས་ཞོན་ནས་ཀོང་པོའི་ཡུལ་དུ་བྲོས། །

གཅེན་པོ་ཤ་ཁྲིས་ཀོང་གི་རྩི་པོ་མཛོད། །

འབྲིང་པོ་བྱ་ཁྲིས་པོ་བོའི་མངའ་དབང་མཛོད། །

རྒྱང་བ་ཉ་ཁྲིས་ཉང་པོའི་རྩི་པོ་མཛོད་སྟེ། །

ཅེས་གསུངས་ཡོད་པ་འདི་དག་ལ་གཞིགས་ན། ཀོང་པོའི་ཡུལ་དེ་སྤྲོ་རྒྱལ་གཉའ་ཁྲི་བཙན་
 པོའི་འབྲུངས་ཡུལ་ཡིན་སྟབས་གཉའ་ཁྲི་བཙན་པོས་བོད་སྤྱི་ལ་དབང་བསྐྱར་བྱས་པའི་རྩིས་སུ།
 སྤྱོ་པོའི་ཡུལ་གྱི་མེད་དབང་དེ་སྤྲོ་རྒྱལ་རང་གི་གཉེན་ཆེན་ཞིག་གིས་བབྱང་ཡོད་པ་ནི་སྟོས་མ་དགོས།
 དེས་ན་སྤྲུལ་གསུམ་པོ་ཡུལ་དེ་དག་ཏུ་བྲོས་བྱོལ་བྱས་མ་ཐག་ཏུ་ཡུལ་དེའི་རྩི་པོ་བོར་བཀྱར་བའི་རྒྱ་
 མཚན་ཡང་དོན་དེ་ཡིན་པ་དང་། ཡུལ་དེའི་དཔལ་འབྱོར་དང་དམག་ཤུགས་ཀྱང་རྒྱལ་པོ་ལོ་
 ངམ་ལས་མི་དམན་པ་ཞིག་ཡོད་པ་གནས་ཚུལ་གོང་སྤྲོས་ཀྱི་སྟེང་ནས་ར་འཕྲོད་བྱང་འདུག གྱི་གུམ་
 བཙན་པོས་བོན་བསྐྱབས་པའི་རྒྱ་མཚན་དེའང་བོན་གྱི་སྤྲོ་གཤེན་རྣམས་ཀྱིས་བྲིད་ལ་རྩུས་གཏོགས་
 བྱེད་དུགས་པས་ཡིན་པར་གསལ་ཏེ་《ལེགས་བཤད་རིན་པོ་ཆེའི་གཏེར་མཛོད་》 ལས། “རྒྱུན་ནི་
 བསྐྱགས་བྱང་ལས། ཆེ་གསུམ་དབང་གིས་མེ་འབར་བ། ། རྒྱང་གསུམ་པོ་མའི་ཤིང་བསྐྱན་ནས།

ཞེས་པ་ལྟར། རྒྱལ་པོ་ནི་ཀུན་གྱི་གཙོ་བོར་གྱུར་པས། མངའ་ཐང་གིས་དྲེགས་ཆེ་སྟེ་ད་རྒྱལ་གྱི་མེ་
 འབར། རྫོན་པོ་ནི་རྫོས་དྲེགས་ཆེ་སྟེ་སྤྲུག་དོག་གི་མེ་འབར་ཞིང་། རྒྱུང་གསུམ་ནི་རྫོན་པོ་ལ་སོགས་
 པས་སྤུ་མ་སྟེལ་བ་དང་། རྒྱལ་པོའི་བྱགས་ལ་གདོན་ཞུགས་པ་དང་། བོད་འབངས་ཀྱི་ཁ་སྐྱས་
 ངན་པ་མཆོད་པ་སྟེ་གསུམ་པོ་མེའི་སྟེང་དུ་ཤིང་བསྐྱན་པ་ལྟ་བུར་གྱུར་ནས་གཡུང་དྲུང་གི་བོན་ལུ་
 བོ། དེ་ཡང་སྤུ་མ་ཇི་ལྟར་བརྟག་པ་ནི། རྫོན་པོ་ལི་བཙན་བཞེས་ན་རེ། རྗེ་རྒྱལ་ལགས།
 བོན་པོ་མགོ་མཐོན་རྗེའི་མངའ་ཐང་ཁྱུང་། ཞེས་པ་ལ་སོགས་དང་། རྫོན་པོ་བེང་པ་རཏ་ན་བྱ་
 བ་ན་རེ། རྗེ་ལགས། གཤེན་པོ་རྣམས་མཐའ་རྩ་སྤྱུགས་པའི་བཀའ་མཆོད་གསུངས་པ་ཞུ། ཞེས་
 སོགས་དང་། རྒྱ་གར་གྱི་སྤང་པོ་རྒྱལ་ཁམས་སུ་འབྱུངས་པ་རཏ་ན་སིང་རྟི་བྱ་བ་ཞིག་ཀྱང་ད་ལྟ་
 རྒྱལ་གཤེན་དང་དོ་མཉམ་པ་ཙམ་གདའ་སྟེ། སྤུ་མ་དབོན་རྣམས་ཀྱི་སྐུ་རིང་ལ་རྒྱལ་སྤྱི་བོན་པོས་
 ཁྱེར་བར་མཆོད། ཞེས་སོགས་ཀྱི་སྤུ་མ་རྒྱལ་གཤེན་གྱི་བར་དུ་བརྟག་གོ” ཞེས་དང་། ཡང་
 དེ་ཉིད་ལས། “དེར་རྒྱལ་པོས་གཤེན་པོ་རྣམས་བསགས་ཏེ་གསུངས་པ། སྐུ་གཤེན་རྣམས་གསོན་
 དང་། ང་ཡི་རྒྱལ་སྤྱི་དང་། ཁྱེད་ཀྱི་བོན་སྤྱི་གཉིས་ཙམ་མངའ་རིས་འདི་རྩ་མི་ཤོང་བ་
 འདྲ་བས། ལྷ་བོན་སྟོ་བཞི་དང་། གོ་ཁོད་ཐིས་འཕེན་དང་། གཙོ་གྱུ་བྱ་ལན་ཆ་རྣམས་
 བདག་གི་སྐུ་སྤྱང་དུ་བཞག་འཆོལ། ཕྱི་མ་རྣམས་བོད་རྩ་བཞི་ལས་འདས་པར་གཤེགས་ཤིག” ཅེས་
 གསུངས་ཡོད་པ་དང་། བོན་བསྐྱབས་པའི་ཡུལ་གྱི་གཙོ་བོ་ཡང་གཙང་གི་ཡུལ་ཡིན་པ་གསལ་ཏེ།
 ཡང་དེ་ཉིད་ལས། “ཁ་ཅིག་གིས་གཙང་དུ་རུབ་ལ་དབྱས་སུ་མ་རུབ་བཤད། ཁ་ཅིག་གིས་
 བོད་ཁོ་ནར་རུབ་པར་བཤད་དེ། དེ་ཡང་ལུང་གཏམ་ཆོགས་ཆེ་བས་ལུང་ལས་གསལ་བ་ལྟར་ན།
 བསྐྱགས་བྱང་ལས། དེ་གཙང་དུ་རུབ་པ་ལས་དབྱས་མན་ཆད་དུ་མ་རུབ། ཅེས་དང་། འགྲེལ་
 པ་ལས། དབྱས་ཀྱི་ས་སྐོར་དུ་བོན་མ་རུབ་པར་སྟོང་། ཅེས་དང་། དབང་ཆེན་ལས། བོད་ཀྱི་
 ས་སྐོར་དུ་སྤྱི་དཔེ་བོན་ཐང་ཅིག་རུབ། ཅེས་པའི་ལུང་དང་པོ་གཉིས་ཀྱིས་གཙང་དུ་རུབ་པར་
 བཤད་ཅིང་། ཕྱི་མས་ནི་བོད་ཀྱི་ས་སྐོར་དུ་འབྱས་བྱའི་བོན་རུབ་པ་ལ་དགོངས་སམ་སྟུམ། ” ཞེས་
 སོགས་ཀྱིས་འདུག དེས་ན་གཙང་གི་རྒྱལ་སྤུ་ལོ་ངམ་གྱིས་སྤྱ་རྒྱལ་གྱི་མངའ་ཁོངས་ལས་འདའ་
 བའི་ཐབས་རྒྱས་བཤམས་ཆོ། བོན་གྱི་སྐུ་གཤེན་རྣམས་ཀྱིས་སྤུ་རྒྱལ་སྤུ་ལོ་སེའི་སྐབས་ཀྱི་ལོ་
 རྒྱུས་ཀྱི་ཡིག་ཆ་སོགས་ལ་ཁུངས་བཙལ་ནས། དོན་དེ་ལ་རྒྱབ་སྐྱོར་གནང་བའི་གསུངས་དང་
 མཛད་སྟོན་སོགས་སྟེལ་སྤྱབས་ཀྱི་གུམ་བཙན་པོས་བོན་སྤྱི་ལ་མགོ་གཞོན་དང་། བྱེ་བྲག་གཙང་
 རྩུགས་ཀྱི་བོན་པོ་དག་བསྐྱབས་ཏེ། ༡ ཟིག་ཡུལ་གྱི་ཕྱི་པའི་ཆོས་ཡུགས་ཤིག་བོད་དུ་བསྐྱར་ནས་
 དེ་ལ་མཆོད་པའི་སྟོན་དར་བ་ཞིག་ཀྱང་བྱང་འདུག ཕྱིས་སུ་བོན་པོ་ཆོས་སྟག་གཟིག་ལ་ཁུངས་
 བཙལ་བའི་རྒྱ་མཆོན་ཡང་དེ་དུས་ཀྱི་ལོ་རྒྱུས་ལ་གཞི་བཟུང་ཡོད་པ་འདྲ། ལོ་ངམ་གྱིས་རྒྱལ་པོ་
 བཀྱོངས་པའི་སྐོར་ལ་བྱིས་པ་དགའ་བའི་གཏམ་རྒྱུད་ལྟ་བུ་ཞིག་བཤད་སྟོན་བྱང་འདུག་ཀྱང་དོན་དུ་
 གོང་གསལ་མཁས་པའི་དགའ་སྟོན་གྱི་ཡུང་ལྟར། གི་གུམ་བཙན་པོས་ཁ་ཆེའི་རྒྱལ་པོ་དང་གཡུལ་
 སྤྱད་ནས་རྒྱལ་ཁ་ཐོབ་སྟེ་ཕྱིར་ལོག་པའི་ལམ་བར་གཙང་མུང་ཡུལ་དུ་སྟེབས་པ་དང་། རྫོན་པོ་ལོ་
 ངམ་གྱིས་གཡོ་ཐབས་གྱིས་བསུ་བ་བྱས་ཏེ་བཀྱོངས་ཡོད་པ་གསལ་ཏེ་《ལེགས་བཤད་རིན་པོ་ཆེའི་
 གཏེར་མཛོད་》ལས། “དེའི་ཆོ་ལོ་ངམ་གྱིས་རྒྱལ་པོ་ལ་ཞུ་ཡིག་སྤུལ་ཏེ་འོ་སྟོན་གཉིས་ལ་རྗེ་
 འབངས་ཀྱི་ཁྱུང་འདུག་པས་རྫོན་དུ་ངས་ཁྱེད་ལ་བསུ་བ་ཞིག་བགྱ། དེའི་རྗེས་གང་གསུངས་ཀྱི་སྐུ་

མངས་བཅུ་ལྔ་ ཞེས་སྤྲེངས་པས། རྒྱལ་པོས་ཀྱང་ཁོས་ཟེར་བ་བདེན་གསུངས་ནས། འོ་སྒོལ་
 གཉིས་མི་མཉམ་པས་ཁྱོད་ཀྱིས་དང་པོ་ང་ལ་བསུ་བ་ཀྱིས་ཤིག་དང་དེ་ནས་འཁྱུག་པ་ཡང་བྱ་དགོས་
 ཟེར་རོ། དེར་ལོ་ངམ་གྱིས་སྤྱོད་དང་རོལ་མོས་བསུ་བ་བྱས། ” ཞེས་སོགས་འཁོད་པ་ལྟར་རོ།
 དེ་ལྟར་ཡིག་ཚང་རྟིང་པ་རྣམས་སུ་འཁོད་པའི་ལོ་རྒྱུས་ཀྱི་དོན་དངོས་རྣམས་མདོ་གཅིག་ཏུ་དྲིལ་ནས་
 བཤད་ན། སྤྱི་རྒྱལ་ཐོག་མ་གཉེན་ཁྲི་བཅན་པོས་རྒྱལ་ཕྱན་སེལ་མ་བཞི་བཅུ་དེ་དག་གཅིག་གྱུར་བྱས་
 བས། རྒྱལ་ཕྱན་རྣམས་ཀྱི་བར་ཕན་ཚུན་ཚྱེད་སྤོང་དང་དམག་འཁྱུག་གི་མཚུག་བསྐྱེལ་ཏེ་རྒྱལ་
 རབས་བདུན་ཅམ་གྱི་རིང་ལ་སྤྱི་རྒྱལ་བཅན་པོའི་བཀའ་འོག་ཏུ་རང་རང་གི་ཡུལ་དུ་དཔལ་འབྱོར་
 དང་དམག་ཤྱགས་ཡར་རྒྱས་གཏོང་བའི་གོ་སྐབས་བྱུང་ཡོད་ལྟར་ས། མངའ་འོག་གི་རྒྱལ་ཕྱན་དེ་
 དག་སྟོབས་ཤྱགས་ཆེན་པོར་ཆགས་ཏེ། རྒྱལ་པོ་གི་གུམ་བཅན་པོའི་སྐབས་སུ་གཙང་གི་རྒྱལ་ཕྱན་
 ལོ་ངམ་གྱིས་སྤྱི་རྒྱལ་བཅན་པོའི་མངའ་ཁོངས་ལས་ཟུར་དུ་རྒྱལ་ཁབ་ཅིག་འཇུགས་སྐྱུའི་ཐབས་ཁྲུས་
 བཤམས་ཆོ། གཙང་ཕྱོགས་ཀྱི་བོན་གཤེན་རྣམས་ཀྱིས་སྟོན་གྱི་ལོ་རྒྱུས་ཀྱི་ཡིག་ཚང་དག་ལ་ཁྱེད་ས་
 བཅོལ་ནས་ལོ་ངམ་གྱི་ཐོག་སུ་ཆབ་སྤྱིད་ཀྱི་ཁྲུས་གཞི་བཏོན་པས། སྤྱི་རྒྱལ་བཅན་པོས་བོན་གྱི་
 དབང་ཤྱགས་བཅག་ཅིང་གཙང་ཕྱོགས་ཀྱི་བོན་པོ་རྣམས་མཐར་བསྐྱོད་གནང་། ལྷག་གཟིག་ཡུལ་
 ཀྱི་ཆོས་ལུགས་ཤིག་བོད་དུ་བསྐྱར་ནས་དེ་ལ་མཆོད་པའི་གནས་བྱས། ཁ་ཆེའི་རྒྱལ་པོ་ལ་དམག་
 དྲངས་ཏེ་དཔུང་འཇུག་བྱས་པས་རྒྱལ་ཁ་ཐོབ་ནས། ཕྱིར་ལོག་པའི་ལམ་བར་གཙང་གི་སྤྱང་ཡུལ་
 དུ་སྟེབས་པ་དང་། སྟོན་པོ་ལོ་ངམ་གྱིས་གཡོ་ཐབས་ཀྱི་བསུ་བའི་མཛད་སྒྲིའི་ཁྱོད་དུ་མདའ་
 འཕངས་ཏེ་རྒྱལ་པོ་བཀོངས། སྤྱིར་བཏངས་ཀྱི་ག་འི་ནང་དུ་བཅུག་སྟེ་ཉང་ཆུ་ནང་དུ་བསྐྱར།
 དམག་རྣམས་ཕམ་པར་བྱས་ཏེ་སྤྱི་རྒྱལ་བཅན་པོའི་རྒྱལ་སྤྱིད་འཕྲོག་སྤྱི་གསུམ་པོ་སྤྱི་ཀོང་སོགས་
 རྒྱལ་ཕྱན་རྣམས་ཀྱི་ཡུལ་དུ་བྱོས་བྱོལ་གནང་བས། ཡུལ་དེ་དག་གི་རྩི་པོར་བཀྱར། བཅོན་མོ་
 གཡོག་ཏུ་བཀོལ། སྤྱི་མོ་ཆུང་མ་བྱས་ནས་ལོ་བཅུ་གསུམ་ཅམ་གྱི་རིང་ལ་སྤྱི་རྒྱལ་གྱི་རྒྱལ་སྤྱིད་ལོ་
 ངམ་གྱིས་བཟུང་། དེའི་རྩིས་རྒྱལ་པོ་གི་གུམ་བཅན་པོའི་གཉེན་ཆེན་དུ་གྱུར་བ་བཀྱགས་ཀྱི་རུས་ལ་
 གཏོགས་པའི་དབུས་ཀྱི་རྒྱལ་ཕྱན་སྟོན་པོ་རུ་ལས་སྤྱིས་ཀྱིས་སྟོན་པོའི་ཡུལ་ནས་སྤྱི་མངའ་བ་བྱ་བྱི་
 གདན་དྲངས་ཤིང་ཁོང་གཉིས་དཔུང་བསྟེན་ཏེ་གཙང་དུ་དམག་དྲངས། ལོ་ངམ་འཁོར་གྱི་
 དམག་མི་སྟོང་ཆོ་དང་བཅས་པ་བསད་ནས། སྤྱིར་ཡང་སྤྱི་རྒྱལ་རང་གི་གདུང་རྒྱུད་བྱ་བྱིས་བོད་ཀྱི་
 སྤྱིད་བསྐྱུངས། མཆོན་སྤྱི་དེ་གུང་རྒྱལ་ཞེས་གསོལ། དེའི་མཚུག་གི་རྒྱལ་རབས་རྣམས་ཀྱི་རིང་
 ལ་སྤྱིད་དབང་གི་ས་ཁོངས་ལ་འགྱུར་བ་རུང་བཅུད་ཅེ་བྱུང་ཡོད་པར་ངེས་ཀྱང་། དེ་དག་གི་སྐབས་
 ཀྱི་དབུད་གཞིའི་ཡིག་རིགས་ཉུང་སྐབས་ཁ་གསལ་བ་ཞིག་བཤད་དགའ་ལོ།

རང་རེས་ཤེས་ཆོད་ཅིག་ལ་སྤྱག་རི་གཉན་གཟིགས་ཀྱི་སྐབས་སུ་བོད་ཀྱི་ཡུལ་འདིར་སྤྱི་རྒྱལ་གྱི་
 མངའ་ཁོངས་སུ་མ་འདུས་པའི་རྒྱལ་ཕྱན་འགའ་ཞིག་ཡོད་པར་གསལ་བ་ནི། 《དེབ་ཐེར་དཀར་པོ་》
 རུ་དྲངས་པའི་ ‘ཏུང་ཉོང་གི་ཡིག་ཚང་’ དེའི་དོན་གོ་བདེ་བར་སྤྱིས་ན། མཁར་ཕྱིང་བ་སྤྱག་ཅེ་ན།
 རྒྱལ་པོ་སྤྱག་རི་གཉན་གཟིགས་བཞུགས་ཡོད་པ་དང་། ཉེན་ཀར་རྟིང་བ་ན། ཟིང་པོ་རྩི་སྤྱག་
 སྤྱི་བོ་ཞེས་པ་ཞིག་ཡོད་ཅིང་། སྤྱིར་བའི་ཡུ་སྤྱ་རུ། རྩི་དེའི་འབངས་མི་ཁྲི་ཆོ་གསུམ་ཡོད། ཟིང་
 རྩི་སྤྱག་སྤྱི་བོ་དང་། སྟོན་པོ་གཉན་འཛི་བྱང་གཉིས་ཀྱིས་ངན་སྟོད་སྤྱི་ཆོགས་ཀྱིས་སྟོན་འབངས་
 རྣམས་ལ་གཉེན་གཞོན་བྱེད་བཞིན་ཡོད་པར། གཉན་འཛི་བྱང་གི་ཆུང་མ་པ་ཆབ་བཟས། སྤྱང་

ཅོང་སྐྱེལ་བརྒྱུ་བཅོས་བྱེད་དུགས་པ་མ་བཟོད་ནས་རྩེ་ལ་ཁྱུས་ཀྱང་། རྩེ་ཡིས་དེ་བཞིན་བྱེད་ཆོག་
 པའི་བཀའ་ལམ། སྐབས་དེར་ཟིང་པོ་རྩེ་འོ་སྒྲོན་འབངས་དབང་ཏྲེ་རེ་བྱུ་གྲུ་དང་། གཤེན་ཁྲི་
 གཞེར་འདོན་ཀོང་གཉིས་འཐབ་པས་གཤེན་གྱིས་དབང་བསད། དབང་ཡི་ཕུ་བོ་ཕངས་ཏྲེ་རེ་དབྱེ་
 ཚབ་གྱིས་རྩེ་བོ་བསད་པའི་སྒྲོང་དགོས་ཚུལ་རྩེ་ལ་ཁྱུས་ཀྱང་། ཟིང་པོ་རྩེ་ཡིས་གཤེན་གྱི་ཕྱོགས་སུ་
 བྱས་ནས་སྒྲོང་མཇལ་མི་དགོས་པའི་བཀའ་ལམ། དེ་ནས་ཐུང་ཅོང་སྐྱེད་དང་། དབང་དབྱེ་ཚབ་
 གཉིས་ཀ་ཟིང་རྩེ་ལ་ཡིད་ཆད། སྒོ་ལོག་སྟེ་མཐར་ཕྱིད་བ་སྟག་ཅེན་རྒྱལ་པོ་སྟག་རི་གཉན་
 གཟིགས་གྱི་དུང་དུ་ཕྱིན་ཏེ་མགོ་འབུལ་ཁྱུས། ཟིང་པོ་རྩེ་ལ་དགྲ་ལན་སྒྲོང་རྒྱུ་རི་རེ་བ་བྱས་ཀྱང་།
 དགྲ་ལན་མ་སྒྲོན་པའི་གོང་དེར་སྟག་རི་གཉན་གཟིགས་གྲོངས། རྒྱལ་པོ་ལ་སྐས་སྒྲོན་བཅན་དང་།
 སྒྲོན་ཀོལ་གཉིས་ཡོད་པ་དེ་གཉིས་གྱིས་ཐུང་ཅོང་སྐྱེད་དང་། དབང་དབྱེ་ཚབ། དབང་ཕྱིས་སྒྲོང་།
 དབང་བྱ་ཚབ། མཚན་མགོན་པོ། ཆས་པོ་ནགས་སང་དུག་ལ་མནའ་དབང་བཅུགས་ཏེ་ད་ནས་
 བཟུང་སྐྱེ་རྒྱལ་གྱི་བཀའ་ལ་བརྩེ་བའི་ཁས་ལེན་བྱེད་བཅུག་ནས་གོགས་དན་བྱེད་རྒྱུ་ཞུ་བཞེས་
 གནང་། དེ་ནས་དུས་ཆད་བྱས་ཏེ། གཙུང་སྒྲོན་ཀོལ་དང་། དུམ་སྒྲོང་བཅན་གཉིས་ལ་རྒྱལ་
 སྤེད་གྱི་གཉེར་ཁ་བཏད། བཅན་པོ་ཁྲི་སྒྲོན་བཅན་རང་ཉིད་གྱིས་དམག་དཔོན་བྱས་ཏེ་དམག་ཁྲི་
 གཅིག་ཁྲིད་ནས་ཟིང་པོ་རྩེ་བསད། དུམ་ངས་པོ་ཞེས་པ་དེ། འཕན་དུམ་ཞེས་མིང་སྟོས། ཐུང་
 དབང་མཚན་སོགས་བཞི་པོ་རང་གི་སྒྲོན་གྲལ་དུ་བཅུག་ཅིང་དུམ་དེ་དག་གི་དཔོན་དུ་བསྐློས།
 རྒྱལ་པོ་དེའི་རིང་ལ་ཁྱུང་པོ་སྤུང་སད་བྱང་ཅོས་གཙང་བོད་ཀྱི་རྒྱལ་པོ་མར་སུན་མགོ་བཅད་དེ།
 གཙང་གི་དུད་ཁྲིམ་ཁྲི་གཉིས་ཁྲི་སྒྲོན་བཅན་ནམ་གནམ་རི་སྤོང་བཅན་གྱི་ཕྱག་དུ་ཕུལ་བས་བཅན་པོ་
 དབྱེས་ནས་གཙང་དུད་ཉི་ཁྲིའི་དཔོན་པོ་ཁྱུང་སད་བྱང་ཅོ་བསྐློས་ཡོད་ཚུལ་བཤད་པ་འདི་
 དག་ལ་བརྟགས་ན། རྒྱལ་པོ་གཉེར་ཁྲི་བཅན་པོས་ཐོག་མར་བོད་གཅིག་གྱུར་བྱས་པའི་སྐབས་སུ་སྤུ་
 རྒྱལ་གྱི་མངའ་ཁོངས་སུ་གྱུར་པའི་ས་ཁྲོན་དེ་དག་གནམ་རི་སྤོང་བཅན་སོགས་རྒྱལ་རབས་ཕྱི་མ་
 རྣམས་ཀྱི་སྐབས་སུ་འགའ་ཞིག་སྤུ་རྒྱལ་གྱི་མངའ་ཁོངས་ལས་བྱར་དུ་གྱུར་པའི་རྒྱལ་ཕན་ཆགས་ཡོད་
 པ་ཤིས་ཐུབ། དེས་ན་གནམ་རི་སྤོང་བཅན་སོགས་རྒྱལ་རབས་ཕྱི་མ་རྣམས་ཀྱི་ས་ཁོངས་ཀྱི་ཁྲོན་དེ།
 གཉེར་ཁྲི་བཅན་པོའི་སྐབས་ཀྱི་ས་ཁོངས་ལས་རྒྱ་རྒྱུང་བའང་ཤིན་ཏུ་གསལ།

གཉིས། བྱིས་དང་ལས་ཀའི་སྤྱི་གཞི།

བྱིས་དང་ལས་ཀའི་སྤྱི་གཞི་གཞི་ནི་དབང་སྐྱུར་གྲལ་རིམ་གྱིས་གཞན་ལ་དབང་སྐྱུར་བྱེད་
 པའི་གལ་ཆེ་ཤོས་ཀྱི་ལག་ཆ་ཞིག་རེད། རྒྱལ་ཁབ་ཆེ་ཆུང་གང་འདྲ་ཞིག་ཡིན་རུང་རང་རང་གི་
 དགོས་མཐོང་དང་བསྟན་པའི་བྱིས་དང་ལས་ཀའི་སྤྱི་གཞི་རེ་ཡོད་པ་གོར་མ་ཆག ཡིན་ནའང་
 རྒྱལ་པོ་གཉེར་ཁྲི་བཅན་པོའི་སྐབས་ཀྱི་བྱིས་དང་ལས་ཀའི་སྤྱི་གཞི་གསལ་པོར་འཁོད་པའི་ཡིག་
 ཆ་ཤིན་ཏུ་ཆེད་དཀའ་བས། སྐབས་དེའི་གནས་ཚུལ་གསལ་པོར་བཤད་མ་ཐུབ་ནའང་། རྩེ་
 རྩེ་སྤུ་ཀྱི་མཇུག་པའི་《ལྷུ་ཆོས་འབྱུང་》ལས། “དེ་ནས་དུམ་བྱ་སྒྲོང་དུ་གཤེགས་ཏེ། ཡེ་ནས་
 མཐོ་བ་ལ། ཕྱག་ཚང་ལྟ་དང་སྟགས། དེ་ནས་ཕྱིད་བ་སྟག་ཅེན་བྱོན་ཏེ་དར་དཀར་གྱི་ཡོལ་བ་
 དགྲུ་རིམ་བཞིན་ནས། སྤེའི་སྐྱེལ་རབས་རྣམས་ཀྱིས་བསྐློར་ནས། གཙུག་ལག་གི་ཐང་བྱིས་ནི་
 ལྟའི་ལུགས། སྐྱུང་དང་ལྷུ་ཆུ་ཅམ་ནི་བྱུང་།

དགོངས་པ་འཕུལ་གྱི་རས་ཆགས་པས། གསང་གོས་རྣམ་གསུམ་གྱིས་ཕྱི་ནང་གི་དམིགས་ཕྱེ།
 མི་ལ་ཆད་རྣམ་གཉིས་དང་བཞེད་རྣམ་ལྟས་བོད་ཀྱི་བྱིས་མ་བཅས། ཡིག་ཆང་ལྷེ་དགུ་དང་དཔའ་
 མཚན་རྣམ་བརྒྱད་བཀའ་རིམ་པར་གནང་སྟེ། འཇམ་བུ་སྒྲིང་ན་མཐའ་བཞིའི་རྒྱལ་པོ་བཞིས་ཡང་
 དབྱ་འབུལ་ལོ། ” ཞེས་པའི་ཆོག་དོན་ལ་ཅུང་ཟད་དབྱད་ན། རྒྱལ་པོ་གཉའ་བྲི་བཅན་པོས་
 ཐོག་མར་བོད་ཁམས་དབང་དུ་བསྐྱུས་ནས། རང་གི་མཆན་ཁེངས་སམ་དབྱང་རོགས་གཙོ་བོའི་མི་
 གཉིས་བསྐོ་བཞག་གནང་བ་ལ་ཕྱག་ཆང་ཞེས་པའི་མཚན་གྱི་གོ་གནས་གནང་། དེ་ནས་རྒྱལ་སྤྱི་
 རྒྱུང་བ་ལ་མེད་དུ་མི་རུང་བའི་བྱིས་མ་དང་ལས་ཀའི་སྤྱི་གཞི་བཅའ་བའི་དགོས་པ་གཟེགས་ནས་
 རང་གི་ནང་སློབ་ཆེ་ལྷན་ལས་དང་ལྷན་ཅིག་ཏུ་ཕྱིར་བ་སྤྱད་ཅེར་ཕེབས་ཏེ་གསང་རྒྱའི་སློབ་ནས་
 བྱིས་མ་དང་ལས་ཀའི་སྤྱི་གཞི་བཅོས་ཡོད་པ་གསལ་ཏེ། དར་དཀར་གྱི་ཡོལ་བ་དགུ་རིམ་བཞུས་
 ཞེས་པའི་ཆོག་དོན་ལ་དབྱད་ན།
 རྒྱལ་པོ་གཙོ་བོའི་སྐུ་འཁོར་མཐོ་རིགས་རྣམས་ཀྱིས་ཕྱིར་བ་སྤྱད་ཅེར་གནས་བཅས་ཏེ་བྱིས་མ་ཡིག་
 དང་སྤྱི་གཞི་བཅོ་བ་ལ། སློབ་པོ་རྣམས་ཀྱིས་ཕྱི་ནས་རིམ་པར་བསྐྱངས་ཏེ་གཞན་གྱི་འབྲུལ་ལམ་
 འགོག་གིན་ཡོད་པའི་དོན་དུ་ངས་ཏེ། དགུ་རིམ་མམ་རིམ་པ་དགུ་ཞེས་པ་ནི་རང་རེ་བོད་ཀྱི་ཁ་
 རྒྱུད་ཀྱི་གོམས་སྟོལ་དུ་ཤིན་ཏུ་ནན་བོའི་སློབ་ནས་དམ་ལྷན་བྱས་པའི་དོན་སྟེ། དཔེར་ན་རྒྱལ་རིམ་པ་
 དགུ་བཏང་། མནའ་ཐེངས་མ་དགུ་ལ་བསྐྱུལ་ཅིས་པ་ལ་སོགས་ལྟར་རོ།

1. ལས་ཀའི་སྤྱི་གཞི་བཞིའི་སྐོར། སྤྱི་དྲུག་གཞི་འགོད་པའི་སྤྱི་གཞི་མཐོ་ཤོས་ལ་གསང་གོས་
 རྣམ་གསུམ་ཟེར། དེའི་ལས་འགན་གཙོ་བོ་ནི་རྒྱལ་ཁབ་ཡོངས་ཀྱི་ཆབ་སྲིད་དང་། དཔལ་
 འབྱོར། དམག་དོན། ཆོས་ལུགས། རིག་གནས་བཅས་ཀྱི་ཐད་ལ་འགྱུར་བ་གལ་ཆེན་བྱུང་ཆོ།
 དེ་ལ་དབྱད་པ་དང་གོས་མོལ་གནང་ནས་གནས་ལུགས་གཏན་ལ་ཕབ་སྟེ་ཕྱི་ནང་གི་དམིགས་ཕྱེ།
 དེའང་གནད་དོན་གྱི་ངོ་བོ་གལ་ཆེ་ཆུང་དང་བསྟན་པ་སོགས་ཀྱིས་དབྱེ་བས་གསང་གོས་ལས་ཁུངས་
 ལའང་མཐོ་དམན་རིམ་པ་གསུམ་དུ་ཕྱེས་ཡོད་པ་ལ་གསང་གོས་རྣམ་གསུམ་ཟེར།

ཆོས་དང་རིག་གནས་ཀྱི་འདུ་འགོད་བྱེད་ཡུལ་ལ་གཙུག་ལག་ཁང་ཟེར། དེ་ལ་གཙོ་བོར་བོན་
 གཞུང་ལྷ་སྟོན་བྱེད་ཅིང་། ལྷ་གསོལ་བ་དང་། གཡང་རྒྱབ་པ། གཏོ་འཕེན་པ། ལས་
 བརྒྱུད་པ་བཅས་བོན་གྱི་བྱེད་སྟེ་སྤྱི་ཆོགས་བྱེད། ལྷ་ཀྱི་ལོ་རྒྱུས་དང་གཏམ་རྒྱུད་ཅི་རིགས་བཤད་
 པའི་རྒྱུང་། མི་རྣམས་ཀྱི་རིག་པའི་རྩལ་རྒྱུང་ཞིང་སློབ་གྲོས་ཀྱི་སློབ་འབྲེད་པའི་ཐེུ་མིག་ལྷ་བུའི་ཐེུ་
 བཅས། མདོར་ན་བོད་ཀྱི་ལོ་རྒྱུས་ཡོངས་གྲགས་སུ་གསལ་བའི་རྒྱལ་པོ་གཉའ་བྲི་བཅན་པོའི་སྐབས་
 སུ་བྱུང་བའི་ཆབ་སྲིད་རྒྱུང་བྱེད་ཀྱི་རྒྱུང་ཐེུ་བོན་གསུམ་ཞེས་པ་དེ་དག་དར་སྟེལ་བྱེད་ཡུལ་ལ་
 གཙུག་ལག་ཁང་ཟེར།

གཞན་ཡང་ཆད་གཉིས་དང་བཞེད་ལྷ་བཅས་བྱིས་མ་ཀྱི་ལས་ཀ་བྱེད་པའི་སྤྱི་གཞི་བཅོ་བ་དང་།
 ཡིག་ཆང་རྣམ་དགུ་དང་དཔའ་མཚན་རྣམ་བརྒྱད་ཀྱི་བཀའ་འབེབས་པའི་དམག་དོན་གྱི་ལས་ཀ་
 བྱེད་པའི་སྤྱི་གཞི་གཞི། མཐའི་རྒྱལ་ཁབ་རྣམས་ལས་དབྱ་སྤྱད་པའི་དཔལ་འབྱོར་གྱི་ལས་ཀ་བྱེད་པའི་
 སྤྱི་གཞི་བཅས་ཡོད།

2. བྱིས་མ་ཀྱི་སྐོར་ལ། གཙུག་ལག་གི་ཐང་བྱིས་མ་ནི་ལྷའི་ལུགས་ཞེས་པ་ལྷར་གཡུང་དུང་བོན་གྱི་

སྐབས་སུ་གཏན་འབེབས་བྱས་པའི་ལྷགས་རྣམས་དེ་གར་རང་གཏན་འཇགས་བྱས། མི་ལ་ཆད་རྣམ་གཉིས་དང་བཞེད་རྣམ་ལྟར་བོད་ཀྱི་བྲིམས་བཅས་ཞེས་པའི་ཆད་ནི་བཅད་པའི་དོན་ཡིན་པས་དེས་ན་བཀའ་ཡིས་བཅད་པ་གནང་བའི་དོན་དུ་གོ་དགོས་ལ། དེ་ཡང་བཟང་ལ་ནོར་གྱི་དཔའ་དར་དང་བསྟོད་པའི་བཟླགས་བརྗོད་བཞེད་པའི་བཀའི་བཅད་པ་དང་། ཉེས་ཅན་དང་ངན་པར་ལྷས་ལ་གཙོད་བརྟུང་དང་ནོར་ལ་འཕྲོག་ལེན་སོགས་བྱེད་རྒྱའི་བཀའི་བཅད་པ་སྟེ། ཅུ་བའི་བྲིམས་སྟོན་གཉིས་པོ་དེའི་སྟེང་དུ་རྒྱལ་པོའི་སྲིད་ལ་ཕན་པའི་བཞེད་ལྡན་ལྷགས་སྟོན་ལྟེ་བྲིམས་ལྷགས་བྱང་ཡོད་ཀྱང་འདི་དག་གི་མིང་ཅམ་འཁོད་པའི་ཡིག་ཆ་ད་ཕན་ལག་དུ་མ་སོན་སྐབས་དེ་ཞིག་གསལ་བཤད་བྱེད་མ་ཁུས་སོ།

ཡིག་ཆ་ལྟེ་དག་ཞེས་པ་ནི། ཆོས་རྒྱལ་སྟོང་བཅའ་སྐམ་པོའི་སྐབས་སུ་སྟོན་པོ་སོ་སོའི་སྟོན་ཐང་དང་བསྟན་པའི་ཡིག་ཆ་གནང་བ་སྟེ། གསེར་ཡིག་གཡུ་ཡིག་དངུལ་ཡིག་སྟེ་མན་གྱི་ཡི་གེ་ཟངས་ཡིག་ལྷགས་ཡིག་དྲུག་པོ་དེ་དག་དེ་དེ་ལའང་ཆེ་ཆུང་གཉིས་དེ་དབྱེ་བས་བཅུ་གཉིས་བྱང་ཡོད་པ་དེ་དག་གི་གཞི་འཛིན་ས་ཡིག་ཆ་ལྟེ་དག་འདི་ཡིན་པར་ངས།

དཔའ་མཆན་རྣམ་བརྒྱད་ཅེས་པ་ནི་ཆོས་རྒྱལ་སྟོང་བཅའ་སྐམ་པོའི་སྐབས་སུ་དག་འདུལ་གྱི་དཔའ་བོ་རྣམས་ལ་དཔའ་རྟགས་ཀྱི་ཆེ་བའི་མཆན་མར་སྟག་སྟོད་སྟག་སྟེང་གཉིས། ཟེ་ཆེན་དང་ཟེ་ཆུང་གཉིས། གམ་རས་དང་སྟག་སྟོན་གཉིས་སྟེ་དཔའ་མཆན་རྣམ་དྲུག་བྱང་ཡོད་པ་འདི་དག་དང་ངོ་བོ་གཅིག་པ་ཡིན་པར་མ་ཟད། དེ་དག་ཀྱང་གཞི་འདི་ལ་བཟུང་ནས་བཅད་བཅོས་དང་འཕྲི་སྟོན་བྱས་ཡོད་པ་གོར་མ་ཆག།

ས་བཅད་གསུམ་པ། སྤྱ་རྒྱལ་རིམ་བྱོན་གྱི་གདུང་རབས་མདོར་བསྡུས།

སྤྱ་རྒྱལ་བཅའ་པོའི་གདུང་རྒྱུད་ཀྱི་རྒྱལ་རབས་བཟངས་ཚུལ་སྟོར་ལ། བོད་ཀྱི་ལོ་རྒྱུས་དེབ་ཐེར་རྣམས་ལས་བཤད་ཚུལ་མི་འདྲ་བ་འགའ་ཞིག་བྱང་འདུག་སྟེ། དུང་ཉོང་གི་གཏེར་ཡིག་ནང་དུ་རྒྱལ་རབས་སོ་སོའི་ཡབ་ཡུམ་གྱི་མཆན་དང་བཅས་པ་གསལ་བོར་འཁོད་ཡོད་པ་འདི་ནི་《ཆོས་འབྱུང་མཁས་པའི་དགའ་སྟོན་གྱིས་རྒྱལ་རབས་བཟངས་ཚུལ་སྟོར་དང་ཅུང་ཟད་མི་འདྲ་བ་ཅམ་ལས་དོན་གཞན་རྣམས་པལ་ཆེར་གཅིག་མཐུན་དུ་འདུག། དེ་བས་འདིར་སྤྱ་རྒྱལ་གྱི་གདུང་རབས་རྣམས་ཆོས་འབྱུང་མཁས་པའི་དགའ་སྟོན་ལ་གཞི་བཟུང་ནས་རྒྱལ་རབས་སོ་སོའི་མཆན་དང་གོ་རིམ་རྣམས་འགོད་དོ།

གཅིག་གནམ་གྱི་བྲི་བདུན།

ཐིང་སྟོང་གི་དུས་ཚོད་སྤྱི་ལོའི་ཐོན་གྱི་360ནས་སྤྱི་ལོའི་ཐོན་གྱི་84ལོ་བར།

1. སྤྱ་རྒྱལ་ཐོག་མ་གཏའ་བྲི་བཅའ་པོ་ནི། སྤྱི་ལོའི་ཐོན་གྱི་417ལོའི་ཤིང་གི་ལོར། སྤྱ་བོའི་ཡུལ་དུ་ཡབ་ཐེ་རང་མང་སྟ་ལྷ་བེ་ར་དང་། ཡུམ་མོ་བཅུན་བྱ་བ་གཉིས་ལ་སྐས་དགུ་འབྱུངས་པའི་ཐ་ཆུང་དེ་ཡིན་ལ། སྤྱ་ནར་སོན་པ་དང་ཐུགས་རྒྱུད་གྲོང་ཞིང་སྟོབས་རྩལ་ཆེ་སྟབས་ཡུལ་དཔོན་དང་འཐབ་འཛིང་བྱས། མཐར་སྤྱ་བོ་ནས་ཡུལ་བྱད་དེ་བོད་དུ་བྱིན། ལམ་བར་དུ་བོད་ཀྱི་

རྒྱལ་མཚན་གྱི་གཏའ་གཞིན་ལོག་ནས་བློ་བྱས་དེ་མགོན་དང་དབྱང་གཉིན་བཅས་བའི་བོད་མི་
 ཁག་གཅིག་དང་འཕྲད་པ་དེ་དག་དང་བསྐྱེད་ནས་བོད་ཡུལ་དུ་ཕྱིན། ཐོག་མར་བོད་ཀྱི་རྒྱལ་
 མཚན་དེ་ཉིད་དབང་དུ་བསྟུགས། སྤྱི་ལོ་ཐོན་གྱི་360 ལོར་བོད་ཀྱི་རྒྱལ་པོ་ཐོག་མ་གྱུར། རྒྱ་
 མཁར་ཡུམ་བུ་སྤྲོད་བཅུགས། དེ་ནས་ཁང་ཁྱུང་ཕུད་པའི་བོད་ཀྱི་ཡུལ་གྱུ་པལ་མོ་ཆེ་དབང་དུ་
 བྱས། བོད་ཀྱི་བཙན་པོ་ཞེས་པའི་མཚན་སྟོན་ཐོག་མར་བཞུགས། མཚན་ཁབས་ཀྱི་སྟོན་ཆེན་ལ་སྟོ་
 དང་སྟགས་གཉིས་ཀྱིས་བྱས། བོན་པོ་མཆོ་མི་སྟུ་རྒྱལ་དང་། ཙོ་མི་བྱག་གར་གཉིས་སྟུ་གཤེན་དུ་
 བསྟེན། ཕྱིང་བ་སྟག་ཅེར་ཕེབས་ཏེ་ཁྲིམས་དང་ལས་ཀའི་སྟེག་གཞི་བཟོས། གནམ་ཐུག་ཐུག་
 གས་ཐུ་ཆོ་བཟའ་བྱ་བ་ཁབ་དུ་བཞུགས། སྟས་ཐུ་བྱི་བཙན་པོ་འབྱུངས་སྐབས་དེར་སྟུ་ན་བཞེས་པོར་
 སྟེབས་སྟབས་སྟས་ཀྱིས་ཆེབས་ཁ་བྱབ་ཅན་སྤྱི་ལོ་ཐོན་གྱི་345པའི་ཤིང་ཕག་ལོར་སྟུ་གཤེགས་སོ།

2. སྤྱི་རྒྱལ་གཉིས་པ་ཐུ་བྱི་བཙན་པོ་ནི། ཡབ་གཏའ་བྱི་བཙན་པོ་དང་ཡུམ་ཐུ་ཆོ་བཟའ་འམ་
 གནམ་ཐུག་ཐུག་གཉིས་ཀྱི་སྟས་ཐུ་སྤྱི་ལོ་ཐོན་གྱི་355པའི་མེ་སྟག་ལོར་སྟུ་འབྱུངས། སྟུ་གཤེན་
 གཅོད་ལན་ཆས་མཛད། གསས་ཁང་ཁོ་མ་ནེ་ཆུང་བཞེངས། བོན་གཤེན་ནམ་མཁར་སྤང་བའི་
 མདོག་ཅན་ལས་ཁོ་བོ་དབང་ཆེན་གྱི་རྒྱུད་ཁྱུས། ལྷ་རི་གྲང་ཐོ་ལ་བསྟུབ་པ་བྱས། ཁང་ཁྱུང་
 བས་མཁས་པ་ཆེན་པོ་བརྟུ་ཅ་བརྟུད་གདན་དྲངས། བོད་དུ་བོན་གྱི་འདུ་གནས་ཆེན་པོ་སྟུ་ཅུ་
 ཅ་བདུན་བཙུགས། བོད་ཀྱི་ཡིག་གཟུགས་ལ་ལེགས་བཅས་ཐེངས་དང་པོ་བྱས། སྤྱི་ཐོན་
 272པའི་ས་སྤང་ལོར་སྟུ་གཤེགས།
3. སྤྱི་རྒྱལ་གསུམ་པ་དིང་བྱི་བཙན་པོ་ནི། ཡབ་སྤྱི་བཙན་པོ་དང་ཡུམ་ས་བཟའ་དིང་དིང་མ་
 གཉིས་ཀྱི་སྟས་ཐུ་འབྱུངས། སྟུ་གཤེན་གཅེ་སྟོན་དཀར་གྱིས་མཛད། གསས་མཁར་ཁོ་མ་ཡང་ཅེ་
 བཞེངས། སོ་བཟའ་ཐམ་ཐམ་མ་ཁབ་དུ་བཞུགས།
4. སྤྱི་རྒྱལ་བཞི་པ་སོ་བྱི་བཙན་པོ་ནི། ཡབ་དིང་བྱི་བཙན་པོ་དང་ཡུམ་སོ་བཟའ་ཐམ་ཐམ་མ་
 གཉིས་ཀྱི་སྟས་ཐུ་འབྱུངས། སྟུ་གཤེན་གཅེ་འོད་དཀར་གྱིས་མཛད། གསས་མཁར་རྟུ་ར་དགྲ་
 བྱུང་བཞེངས། དགོ་བཟའ་མེར་མེར་མ་ཁབ་དུ་བཞུགས།
5. སྤྱི་རྒྱལ་ལྷ་པ་མེར་བྱི་བཙན་པོ་ནི། ཡབ་སོ་བྱི་བཙན་པོ་དང་། ཡུམ་དགོ་བཟའ་མེར་མེར་
 མ་གཉིས་ཀྱི་སྟས་ཐུ་འབྱུངས། སྟུ་གཤེན་མཆོ་མི་བྱུང་སྟོན་གྱིས་བྱས། གསས་མཁར་ཐོ་བོ་བྱུང་
 ལག་བཞེངས། གདགས་ལྷ་དཀར་མོ་ཁབ་དུ་བཞུགས།
6. སྤྱི་རྒྱལ་དུག་པ་གདགས་བྱི་བཙན་པོ་ནི། ཡབ་མེར་བྱི་བཙན་པོ་དང་ཡུམ་གདགས་ལྷ་དཀར་
 མོ་གཉིས་ཀྱི་སྟས་ཐུ་འབྱུངས། སྟུ་གཤེན་དག་པ་མི་ཆེན་གྱིས་མཛད། གསས་ཁང་གཡུང་དྲུང་ལྷ་
 ཅེ་བཞེངས། སྟེབས་ལྷ་སྟོན་མོ་ཁབ་དུ་བཞུགས།
7. སྤྱི་རྒྱལ་བདུན་པ་སྟེབས་བྱི་བཙན་པོ་ནི། ཡབ་གདགས་བྱི་བཙན་པོ་དང་ཡུམ་སྟེབས་ལྷ་སྟོན་
 མོ་གཉིས་ཀྱི་སྟས་ཐུ་འབྱུངས། སྟུ་གཤེན་གཅེད་ལལ་དཀར་གྱིས་མཛད། གསས་ཁང་ཁོ་མ་རུ་
 རིང་བཞེངས། ས་བཙན་སྟུ་རྩེ་ཁབ་དུ་བཞུགས། སྤྱི་ལོ་ཐོན་གྱི་84པའི་མེ་བྱུ་ལོར་སྟུ་གཤེགས།

འདི་ཡན་གྱི་རྒྱལ་རབས་རྣམས་སྐྱ་གཤེགས་པའི་ཆོ་སྤྱི་པོའི་སྤྱི་ཐག་ལ་འཇུག་ནས་སྐྱ་ཕུང་ས་ལ་མ་
 བཞག་པར་གནམ་དུ་གཤེགས་པའི་ཕྱིར་ན་གནམ་གྱི་བྱི་བདུན་ཞེས་པའི་མཚན་བྱུང་བར་གྲགས་
 ཀྱང་། དོན་དུ་སྐྱ་ཕུང་མེ་ལ་བསྐྱེགས་པའི་དུ་བ་གནམ་དུ་སོང་བ་ལ་དེ་ཉིད་ཟེར་སྟེ་ཕྱིང་བར་
 མེན་ནམ་སྟམ།

གཉིས། རྟོད་ཀྱི་སྤྱིང་གཉིས།

ཕྱིང་སྤྱིང་གི་དུས་ཚད་སྤྱི་ལོའི་ཕྱིན་གྱི་84ལོ་ནས་སྤྱི་ལོའི་ཕྱིན་གྱི་31བར།

1. སྤྱི་རྒྱལ་བརྒྱུད་པ་གི་གུམ་བཙན་པོ་ནི། ཡབ་ཕྱི་གུམ་བཙན་པོ་དང་ཡུམ་ས་བཙན་ལྷ་རྩེ་
 གཉིས་ཀྱི་མས་སྤྱ་འབྲུངས། སྤྱི་གཤེན་གཅེའུ་ཆོམས་དཀར་གྱིས་མཛད། གསས་མཁར་ས་ལེ་བྱེའུ་
 ཚང་བཞེངས། ལྷ་ཕྱིང་མེར་ལྷམ་ཁབ་དུ་བཞེས། སྤྱི་ལོའི་ཕྱིན་གྱི་84ལོ་མེ་བྱེ་ལོར་རྒྱལ་པོའི་བྱི་
 འཛིན། དུས་སྐབས་དེར་སྤྱི་རྒྱལ་གྱི་མངའ་ཁོངས་སྤྱ་ཡོད་པའི་རྒྱལ་ཕན་རྣམས་སྟོབས་བྱགས་ཆེན་
 པོར་ཆགས་སྟབས། གཙང་གི་རྒྱལ་ཕན་ལོ་ངམ་དང་དེ་ཕྱགས་ཀྱི་པོན་པོ་རྣམས་ཀྱིས་རྒྱལ་ཕྱིང་ལ་
 ཐེ་གཏོགས་བྱས་པས་རྒྱལ་པོས་གཡུང་དྲུང་བོན་བཟུན་བསྟུབས། དེའི་ཆོ་སྤྱི་གཤེག་གི་གྲུ་ར་མ་
 ཏ་ཞེས་པའི་ཡུལ་ནས་སྟག་གཤེག་ཡུལ་གྱི་ཆོས་ལྷགས་བོད་དུ་བསྐྱར་ཏེ་རྒྱལ་པོའི་སྤྱི་མཚན་དུ་བཀྲུང་།
 ཁ་ཆེའི་ཡུལ་དུ་དཔུང་འཇུག་བྱས་ཏེ་གཡུལ་ལས་རྒྱལ། ཕྱིར་བོད་དུ་ལོག་པའི་ལམ་དུ་གཙང་གི་
 ཕྱང་ཡུལ་དུ་སྟེབས་པ་དང་། རྒྱལ་ཕན་ལོ་ངམ་གྱིས་གཡོ་ཐབས་ཀྱིས་བསྐྱར་བའི་མཛད་སྤྱིའི་ཁྲིད་
 དུ་མདའ་འཕངས་ཏེ་སྤྱི་ལོའི་ཕྱིན་གྱི་81ལྷགས་བྱེ་ལོར་རྒྱལ་པོ་བཀོངས། སྤྱིར་བཏགས་ཀྱི་གཏུ་ནང་
 དུ་བཅུག་ཏེ་ཉང་ཆུའི་ནང་དུ་བསྐྱར། དམག་རྣམས་པམ་པར་བྱས་ཏེ་སྤྱི་རྒྱལ་གྱི་རྒྱལ་ཕྱིང་
 འཕྲོག་རྒྱལ་མས་རྣམས་སྤྱི་གོང་སྟགས་ཀྱི་ཡུལ་དུ་བོས། མས་མོ་བཙན་དབང་གིས་ཆུང་མར་གྱུར།
 བཙན་མོ་གཡོག་དུ་བཀོལ། བོད་ཀྱི་རྒྱལ་ཕྱིང་ལོ་བཅུ་གསུམ་ཚམ་ལ་ལོ་ངམ་གྱིས་བཟུང་།

2. སྤྱི་རྒྱལ་དགུ་པ་སྤྱི་ཕྱེའུ་གྲུང་རྒྱལ་ནི། ཡབ་ཕྱི་གུམ་བཙན་པོ་དང་ཡུམ་སྤྱི་ཕྱིང་མེར་ལྷམ་
 གཉིས་ཀྱི་མས་སྤྱ་འབྲུངས། སྤྱི་ན་གཤེན་པའི་སྐབས་སྤྱི་ཡབ་རྒྱལ་པོ་ཉིད་ལོ་ངམ་གྱིས་བཀོངས་ཏེ་
 རྒྱལ་ཕྱིང་ཤོར་སྟབས་སྤྱི་པོའི་ཡུལ་དུ་བོས་བྱོལ་ལ་ཐེབས། ཡུལ་དེའི་རྩེ་བོར་བཀྲུང་། དེ་ནས་ལོ་ངོ་
 བཅུ་ལྷག་ཙམ་གྱི་རྩེས་སྤྱི་རྒྱལ་གྱི་ཉེ་ཆོན་དུ་གྱུར་པ་བཀྲགས་ཀྱི་རུས་ལ་གཏོགས་པའི་སྟོན་པོ་རུ་
 ལས་སྟེས་དང་དཔུང་ཕྱེབ་བྱས་ནས་གཙང་ཁུལ་དུ་དམག་དྲངས། མཁར་ཉང་རོ་ཤམ་པོ་ཆེ་ནས་
 པར། ལོ་ངམ་འཁོར་དང་བཙན་པ་བསད་དེ་སྤྱི་ལོའི་ཕྱིན་གྱི་68ལོའི་ཆུ་སྤང་ལོར་སྤྱིར་ཡང་སྤྱི་
 རྒྱལ་གྱི་རྒྱལ་ཕྱིང་ཐོབ། ཁང་ཁྲུང་གི་ཡུལ་ནས་བྱུང་པོ་ལྷ་བྱུང་བྱུན་དང་། ལྷ་བྱུང་བྱུན་སྤྱི་མཚན་
 གཉིས་གདན་དྲངས་ནས་བོན་གྱི་བཟུན་པ་སྤྱིར་ཡང་དར་བར་བྱས། ཕྱིང་བ་སྟག་ཆེ་རུ་སྤྱི་མཁར་
 དངོས་སྤྱི་བཅེགས། སྤྱི་གཤེན་གཅེ་གཉིད་བཞེད་ཀྱིས་བྱས་གསས་ཁང་བྱི་སྟོར་བཞེངས། འོམ་
 ཐང་སྟོན་མཚོ་ཁབ་དུ་བཞེས། སྐབས་དེ་ནི་བཟོ་ལས་ལག་རྩལ་དང་ཁོང་ལས་ཐོན་སྤྱི་གྱི་སྟོར་ལ་
 ཡར་ཐོན་ཆེ་ཤོས་ཀྱི་དུས་རབས་ཤིག་ཡིན། འདི་གཉིས་ལ་རྟོད་ཀྱི་སྤྱིང་གཉིས་ཟེར་བའང་སྤྱི་རྒྱལ་
 གྱི་སྤྱི་དབང་སྤྱིང་བའི་བར་སྐབས་ཀྱི་ཕྱིན་རྩེས་སྤྱི་བྱུང་བའི་རྒྱལ་པོ་གཉིས་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ན་མིང་དེ་
 ཉམར་དུ་བྱུང་བར་སྤྱིང་།

གསུམ། ས་ཡི་ལེགས་དྲུག
 ཟིང་རྒྱུང་གི་དུས་ཚོད་སྟེ་ལོ་ཐོག་གི་31ལོ་ནས་སྟེ་ལོ་142ལོ་བར།

1. སྤྱ་རྒྱལ་བཙུ་བ་ཨེ་ཤོ་ལེགས་ནི། ཡབ་སྤྱ་ཐེན་གྲང་རྒྱལ་དང་ཡུམ་འོམ་ཐང་སྤྲན་མཚོ་གཉིས་
 གྱི་སྲས་སྤྱ་འབྲུངས། སྤྱ་གཤེན་སྟོབས་ར་ཤེབས་ཤང་གིས་མཛད། གསས་ཁང་ས་ལེ་སྟོན་ཕྱག་
 བཞེངས། ལྷ་ལྷམ་བ་མ་ཁབ་ཏུ་བཞེས།
2. སྤྱ་རྒྱལ་བཙུ་གཅིག་བ་དེ་ཤོ་ལེགས་ནི། ཡབ་ཨེ་ཤོ་ལེགས་དང་། ཡུམ་ལྷ་ལྷམ་བ་མ་གཉིས་
 གྱི་སྲས་སྤྱ་འབྲུངས། སྤྱ་གཤེན་མི་མོ་རྒྱང་གིས་མཛད། གསས་ཁང་ཁོ་མ་ཡང་ཅེ་བཞེངས།
 ལྷ་ལྷམ་མེར་མ་ཁབ་ཏུ་བཞེས།
3. སྤྱ་རྒྱལ་བཙུ་གཉིས་བ་ཐེ་ཤོ་ལེགས་ནི། ཡབ་དེ་ཤོ་ལེགས་དང་། ཡུམ་ལྷ་ལྷམ་མེར་མ་གཉིས་
 གྱི་སྲས་སྤྱ་འབྲུངས། སྤྱ་གཤེན་འཛིན་བོན་ཁོག་དེར་གྱིས་བྱས། གསས་ཁང་ས་ལེ་བང་བང་
 བཞེངས། བཙུན་མོ་གྲང་སྤྲན་ཁབ་ཏུ་བཞེས།
4. སྤྱ་རྒྱལ་བཙུ་གསུམ་བ་གོང་ཅ་ལེགས་ནི། ཡབ་ཐེ་ཤོ་ལེགས་དང་། ཡུམ་བཙན་མོ་གྲང་སྤྲན་
 གཉིས་གྱི་སྲས་སྤྱ་འབྲུངས། སྤྱ་གཤེན་མཚོས་བ་གནམ་འདུལ་གྱིས་མཛད། གསས་ཁང་རིན་
 ཆེན་ཟུར་མང་བཞེངས། མཚོ་སྤྲན་འབྲོང་མ་ཁབ་ཏུ་བཞེས།
5. སྤྱ་རྒྱལ་བཙུ་བཞི་བ་འབྲོང་ཞི་ལེགས་ནི། ཡབ་གོང་ཅ་ལེགས་དང་། ཡུམ་མཚོ་སྤྲན་འབྲོང་མ་
 གཉིས་གྱི་སྲས་སྤྱ་འབྲུངས། སྤྱ་གཤེན་ལྷ་བོན་ལེ་གཤེན་བདུད་འདུལ་གྱིས་མཛད། གནམ་སྤྲན་
 བུ་མོ་ཁབ་ཏུ་བཞེས།
6. སྤྱ་རྒྱལ་བཙུ་ལྷ་བ་ཨེ་ཤོ་ལེགས་ནི། ཡབ་འབྲོང་ཞི་ལེགས་དང་། ཡུམ་གནམ་སྤྲན་བུ་མོ་གཉིས་
 གྱི་སྲས་སྤྱ་འབྲུངས། སྤྱ་གཤེན་ཨ་ལ་དུན་ཅུག་གིས་མཛད། ལྷ་ལྷམ་རྒྱང་ལེགས་ཁབ་ཏུ་བཞེས།
 འདི་དྲུག་པོ་སྤྱ་གཤེགས་པའི་ཆོ་བང་སོ་གཡེན་སྤང་མཚམས་སྤྱ་བཏབ་པས་ན་ས་ཡི་ལེགས་དྲུག་ཟེར།

བཞི། ལྷ་ལྷེན་བརྒྱད།
 ཟིང་རྒྱུང་གི་དུས་ཚོད་སྟེ་ལོ་142ནས་སྟེ་ལོ་341བར།

1. སྤྱ་རྒྱལ་བཙུ་དྲུག་བ་ཟ་ནམ་ཟེན་ཐེ་ནི། ཡབ་ཨེ་ཤོ་ལེགས་དང་། ཡུམ་ལྷ་ལྷམ་རྒྱང་ལེགས་
 གཉིས་གྱི་སྲས་སྤྱ་འབྲུངས། སྤྱ་གཤེན་བོན་པོ་གཡེན་དུང་རྒྱལ་པོས་མཛད། མཚོ་སྤྲན་ཁྲི་དཀར་
 ཁབ་ཏུ་བཞེས།
2. སྤྱ་རྒྱལ་བཙུ་བདུན་བ་འབྲུལ་ནམ་གཞུང་བཙན་ཐེ་ནི། ཡབ་ཟ་ནམ་ཟེན་ཐེ་དང་། ཡུམ་
 མཚོ་སྤྲན་ཁྲི་དཀར་གཉིས་གྱི་སྲས་སྤྱ་འབྲུངས། སྤྱ་གཤེན་ཁང་ཞུང་མཚོ་མི་ཀུན་སྤང་གིས་མཛད།

སེ་གཉན་མེར་མོ་ཁབ་ཏུ་བཞེས།

3. སྤྱ་རྒྱལ་བཙོ་བརྒྱད་པ་སེ་སྒྲོལ་གནམ་ལྗེ་ནི། ཡབ་འཕྲུལ་ནམ་གཞུང་བཙོན་ལྗེ་དང་། དུམ་སེ་གཉན་མེར་མོ་གཉིས་ཀྱི་སྤྲས་སུ་འབྱུངས། སྤྱ་མོ་མེར་མོ་ཁབ་ཏུ་བཞེས།

4. སྤྱ་རྒྱལ་བཙོ་བརྒྱད་པ་སེ་སྒྲོལ་པོ་ལྗེ་ནི། ཡབ་སེ་སྒྲོལ་གནམ་ལྗེ་དང་། དུམ་སྤྱ་མོ་མེར་མོ་གཉིས་ཀྱི་སྤྲས་སུ་འབྱུངས། སྤྱ་གཤེན་ཞང་ཞུང་ཨ་སོ་གཙུག་ཕུད་ཀྱིས་མཛད། འོ་བཟའ་ཏེ་མོ་མཚོ་ཁབ་ཏུ་བཞེས།

5. སྤྱ་རྒྱལ་ཉི་ཤུ་པ་ལྗེ་སྒྲོལ་ནམ་ནི། ཡབ་རྒྱལ་པོ་སེ་སྒྲོལ་པོ་ལྗེ་དང་། དུམ་འོ་བཟའ་ཏེ་མོ་མཚོ་གཉིས་ཀྱི་སྤྲས་སུ་འབྱུངས། སྤྱ་གཤེན་ཞང་ཞུང་ཨ་ལ་དན་ཅིས་མཛད། འི་སྤྲན་རྩེ་མོ་ཁབ་ཏུ་བཞེས།

6. སྤྱ་རྒྱལ་ཉེར་གཅིག་པ་ལྗེ་སྒྲོལ་པོ་ནི། ཡབ་རྒྱལ་པོ་ལྗེ་སྒྲོལ་ནམ་དང་། དུམ་འི་སྤྲན་རྩེ་མོ་གཉིས་ཀྱི་སྤྲས་སུ་འབྱུངས། སྤྱ་གཤེན་ཞང་ཞུང་དར་མ་ཏ་རེས་མཛད། འི་སེ་བཙུན་གཉན་མོ་ཞེས་པ་ཁབ་ཏུ་བཞེས།

7. སྤྱ་རྒྱལ་ཉེར་གཉིས་པ་ལྗེ་རྒྱལ་པོ་ནི། ཡབ་ལྗེ་སྒྲོལ་པོ་དང་། དུམ་འི་སེ་བཙུན་གཉན་མོ་གཉིས་ཀྱི་སྤྲས་སུ་འབྱུངས། སྤྱ་གཤེན་ཞང་ཞུང་དར་མ་ཏ་རེས་མཛད། སྤྲན་བཙུན་ལྷག་སྒྲོང་ཁབ་ཏུ་བཞེས།

8. སྤྱ་རྒྱལ་ཉེར་གསུམ་པ་ལྗེ་སྤྲན་བཙུན་ནི། ཡབ་ལྗེ་སྒྲོལ་པོ་དང་། དུམ་སྤྲན་བཙུན་ལྷག་སྒྲོང་གཉིས་ཀྱི་སྤྲས་སུ་འབྱུངས། སྤྱ་གཤེན་ཞང་ཞུང་ཕུ་ལ་མ་ཏོས་མཛད། གཉན་བཙུན་མང་མོ་རྩེ་ཁབ་ཏུ་བཞེས། འདི་དག་གི་བང་སོ་རྒྱ་བོའི་གཞུང་ཏུ་བཏབ་པས་རྒྱ་ལ་ལྗེ་བརྒྱད་ཅིས་གྲགས་སོ།

ལ། ཆོགས་ལ་བཙུན་ལ།
མིང་སྤྱོད་གི་དུས་ཚོད་ཟྱི་ལོ་341ནས་ཟྱི་ལོ་493བར།

1. སྤྱ་རྒྱལ་ཉེར་བཞི་པ་རྒྱལ་ཏོ་རེ་ལོང་བཙུན་ནི། ཡབ་ལྗེ་སྤྲན་བཙུན་དང་། དུམ་གཉན་བཙུན་མང་མོ་རྩེ་གཉིས་ཀྱི་སྤྲས་སུ་འབྱུངས། སྤྱ་གཤེན་ཞང་ཞུང་ཏ་ར་ལ་ཏ་རེས་མཛད། ཐོན་མི་འབྲིང་པོ་རྒྱལ། སྤྱ་བས་སྤྲན་ད་རེ། སྤྱོད་འདར་རྩེ་ནམས་ཀྱིས་སྒོན་པོ་བྱས། འོ་མ་ལྗེ་བཟའ་འི་བཙུན་བྱང་མ་ཁབ་ཏུ་བཞེས། བཙུན་པོ་འདིའི་གཙུང་པོ་ལྷབ་ནག་ཅིས་པ་ཐང་མཚམས་སུ་ཕབ། དེའི་རྒྱུད་ལ་ཞང་ལྷ་གཙུང་པ་ཞེས་གྲགས་སོ།

2. སྤྱ་རྒྱལ་ཉེར་ལྔ་པ་འི་བཙུན་ནམ་ནི། ཡབ་རྒྱལ་ཏོ་རེ་ལོང་བཙུན་དང་། དུམ་འོ་མ་ལྗེ་ཏུ་བཟའ་འི་བཙུན་བྱང་མ་གཉིས་ཀྱི་སྤྲས་སུ་འབྱུངས། སྤྱ་གཤེན་ཞང་ཞུང་ཕུ་ལ་ཏ་རྒྱལ་གྱིས་མཛད། སྤྱ་བས་གཉའ་དོར་གཙུག་དང་། སྤྲས་འི་བྱང་མོང་ལོང་གིས་སྒོན་པོ་བྱས། སྤྲན་བཟའ་འི་དཀར་ཁབ་ཏུ་བཞེས།

3. སྤྱ་རྒྱལ་ཉེར་དུག་པ་ཁྱི་སྤྱ་དཔུང་བཅན་ནི། ཡབ་ཁྱི་སྤྱ་དཔུང་བཅན་ནམ་དང་། སྤྱ་བཟའ་ཁྱི་དཀར་གཉིས་ཀྱི་སྤྱ་སྤྱ་འབྲུངས། སྤྱ་བཟའ་ཡང་སྤྱ་ལ་ཏ་རྒྱལ་གྱིས་སྤྱ་གཤེན་མཛད། མགར་སྤྱ་ཇི་སྤྱ་དང་། ཐོན་མི་སྤྱ་མང་དེད་པོས་སྤྱ་པོ་བྱས། སྤྱ་བཟའ་སྤྱ་སྤྱ་ཁབ་ཏུ་བཞེས།

4. སྤྱ་རྒྱལ་ཉེར་བདུན་པ་ཁྱི་ཐོག་རྩེ་བཅན་ནི། ཡབ་ཁྱི་སྤྱ་དཔུང་བཅན་དང་། ཡུམ་སྤྱ་བཟའ་སྤྱ་སྤྱ་གཉིས་ཀྱི་སྤྱ་སྤྱ་འབྲུངས། མགར་གཉེན་བཅན་སྤྱ་སྤྱ་དང་། སྤྱ་བཟའ་སྤྱ་ཐོག་རྩེ་མོར་བཅན་གྱིས་སྤྱ་པོ་བྱས། རུ་ཡོང་བཟའ་སྤྱ་རྒྱལ་མོ་མཆོ་ཁབ་ཏུ་བཞེས།

5. སྤྱ་རྒྱལ་ཉེར་བརྒྱད་པ་ལྷ་ཐོ་ཐོ་རི་གཉན་བཅན་ནི། ཡབ་རྒྱལ་པོ་ཁྱི་ཐོག་རྩེ་བཅན་དང་། ཡུམ་རུ་ཡོང་བཟའ་སྤྱ་རྒྱལ་མོ་མཆོ་གཉིས་ཀྱི་སྤྱ་སྤྱ་སྤྱ་ལོ་406པའི་ཤིང་ཏ་ལོར་སྤྱ་བཟའ་སྤྱ་གཤེན་གཅེའུ་གཡང་སྤྱ་དང་། མཆོ་མི་འདུ་འཕྲོ་གཉིས་ཀྱིས་བྱས། རྒྱ་བཟའ་མང་དགའ་ཁབ་ཏུ་བཞེས། རྒྱལ་པོ་འདིའི་དུས་སྤྱ་ལོ་433པའི་ཆུ་བྱ་ལོར་བལ་པོའི་ཡུལ་ནས་བརྩེ་ཏ་སྤྱ་སྤྱ་མཆོ་དང་། ལོ་རྩ་བ་ཐེ་ལེ་སྤྱ་གཉིས་སྤྱ་ཀོང་ཕྱག་རྒྱ་པ་དང་མདོ་ཟ་མ་ཏྲོག་གི་སྤྱ་གསལ་བམ་གཉིས། གསེར་གྱི་མཆོད་རྟེན་གཅིག་སྤྱ་དེ་ཕྱག་རྒྱ་ཁེས་པ་ལོར་བལ་པོའི་རིགས་ཀྱི་རྒྱ་ལ་ཡིག་དུག་རང་བྱོན་ཅན་ཆོད་སྤྱ་གང་ཅམ་གཅིག་ཅོན་ཏ་མ་ཞིའི་སྤྱ་པོར་ཁེས་པ་བཅུ་གཅིག་ཞལ་ཡིད་བཞིན་ལོར་བལ་པོའི་གཟུགས་ཀྱི་སྤྱ་པོར་གཅིག་སྤྱ་པོ་ཡི་གེ་དུག་པ་བཅས་ཁྱིའི་ནས་བོད་དུ་འོངས་ཏེ་པོ་བྱང་ཡུམ་བྱ་སྤྱ་སྤྱ་དུ་བཞུགས་པའི་སྤྱ་རྒྱལ་ལྷ་ཐོ་ཐོ་རིའི་ཕྱག་ཏུ་བྱུང། རྒྱལ་པོ་ལོ་མཆོར་སྤྱ་ཏེ་པོ་བྱང་གི་དཀོར་མཛོད་དུ་བཞུགས་སྤྱ་གསལ། གསེར་སྤྱ་མས་དང་གཡུ་ཐོན་གྱིས་མཆོད་པ་བྱས། མཆོན་གཉན་པོ་གསང་བ་ཁེས་གསལ། རྒྱལ་པོས་ཕྱག་དང་བཀྱར་བཞེ་རྒྱ་ཆེར་བྱས་པས་བོད་དུ་སངས་རྒྱལ་ཆོས་ལུགས་ཀྱི་དབུ་དེ་ནས་བརྩེས་པར་ཅི་བའི་སྤྱ་བྱང་། སྤྱ་ལོ་493པའི་ཆུ་བྱ་ལོར་སྤྱ་གཤེགས། དེ་ལྷར་བཅན་ལྷ་པོའི་མཆོད་པའམ་བང་སོ་འཕྲིང་ལུང་དར་བ་ཐང་དུ་བཏབ་སྤྱ་སྤྱ་འདྲ་བའི་ས་ཕུང་བྱས་ཡོད་དོ།

དུག སྤྱ་སྤྱ་ཆོགས་པའི་བོན་རྒྱལ་བཞི།
སྤྱ་སྤྱ་གི་དུས་ཆོད་སྤྱ་ལོ་493ནས་སྤྱ་ལོ་629བར།

1. སྤྱ་རྒྱལ་ཉེར་དུག་པ་ཁྱི་གཉན་གཟུང་བཅན་ནི། ཡབ་རྒྱལ་པོ་ལྷ་ཐོ་ཐོ་རི་གཉན་བཅན་དང་། ཡུམ་རྒྱ་བཟའ་མང་དགའ་གཉིས་ཀྱི་སྤྱ་སྤྱ་འབྲུངས། སྤྱ་གཤེན་ཁང་ཁུང་ཆ་ལ་ཁེས་པས་མཛད། སྤྱ་སྤྱ་གཉེན་སྤྱ་བཅན་དང་། མགར་ཁྱི་འཕྲོང་གཉིས་ཀྱིས་སྤྱ་པོ་བྱས། སྤྱ་ལོ་493པའི་ཆུ་བྱ་ལོར་བོད་ཀྱི་རྒྱལ་པོར་བྱུང། རྒྱལ་པོས་རང་གི་མའི་མིང་པོ་ལ་ཁང་ཁེས་པོས་པས་དེའི་ཕྱིན་ཆད་དུ་མ་ཡི་མིང་པོ་ལ་ཁང་དུ་འབོད་པའི་སྤྱ་བྱང་ཞིང་། དེའི་ཡན་གྱི་དུས་སྤྱ་ཁང་ལ་ཇོ་པོ་ཁེས་འབོད་སྤྱ་ཡོད། འཕྲོ་བཟའ་མོ་དུང་ཡང་གཉེན་ཁབ་ཏུ་བཞེས། སྤྱ་ལོ་516པའི་མེ་སྤྱ་ལོར་སྤྱ་གཤེགས། སྤྱ་གཤེགས་པའི་དུས་སྤྱ་བང་སོ་དོན་མཁར་མདའ་རུ་བཅོགས་ཤིང་དེ་ཡང་ཕུལ་མེད་ས་ཕུང་བཅུ་པ་འདྲ་བ་ཞིག་ཡོད་དོ།

2. སྤྱི་ཚུལ་སྤུས་ཅུ་པ་འབྲོང་གཉན་མེད་ནི། ཡབ་ཁྱིམ་གཉན་གཟུང་བཅན་དང་། དུམ་འབྲོ་བཟའ་མོ་དྲུང་ཡང་གཞེས་གཉིས་ཀྱི་སྤུས་སྤྱི་འབྲུངས། སྤྱི་གཤེན་ཕོན་པོ་མ་རུང་གིས་མཛད། མཆིམས་བཟའ་སྤྱི་ཚུལ་ཁབ་ཏུ་བཞེས། སྒྲགས་ཐང་པ་ཡར་རྩེས་སློན་པོ་བྱས། སྤྱི་ལོ་516 ལོར་བོད་ཀྱི་ཚུལ་པོར་གྱུར། སྤྱི་གཤེན་པའི་དུས་སྤྱི་ཚུལ་པའི་ཡུལ་དུ་བྱོན་སྐབས་ཕོན་པོ་ཞིག་གི་ཆུང་མ་ཚུལ་མོ་ཆ་ལྷུ་མ་བྱ་བ་དང་འབྲེལ་བ་བྱུང་ནས་སྤུས་སྤུམ་རི་རིང་པོ་ཞེས་པ་ཞིག་འབྲུངས་ཀྱང་རོ་མ་སྤངས། རྩེས་སྤྱི་ཚུལ་པོ་ལ་མཛོ་ནད་ཕོག་པ་དང་། བཅུན་མོ་ལ་སྤུས་ཀྱང་དུས་ལོང་ཞིག་འབྲུངས་སོ། དེ་ཆུང་ཟད་ཆེར་ལོངས་པ་ན་ཡབ་ཀྱིས། བྱོད་ཀྱིས་འཁྱེད་ཡུལ་ནས་སྤྲོན་པ་བོས་ཏེ་མིག་ཕྱིས་ལ་ཚུལ་ས་བྱུངས། གལ་ཏེ་མིག་འབྱེད་མ་ཐུབ་ན་སྤུས་པའི་ཡུལ་དུ་བོན་པོའི་ཆུང་མ་ཚུལ་མོ་ཆ་ལྷུ་མ་བྱ་བ་ལ་ངའི་བུ་སྤུས་རི་རིང་པོ་ཞེས་པ་ཡོད་པས་དེ་བོས་ནས་བྱོད་རང་གཤེགས་རྩུ་གྱིས་ལ་ཁོ་ཚུལ་སར་ཚུག་ཅེས་གསུངས་ཏེ། ཡབ་དུམ་གཉིས་སློན་པོ་སྒྲགས་ཐང་པ་ཡར་རྩེ་དང་བཅས་པ་གདུང་རྒྱུད་ལ་སྤྲོན་མི་ཕོག་པའི་ཆེད་དུ་ཡར་སྤྱང་ཁང་མདར་བང་སོ་བཅེགས་ནས་གསོན་པོར་དུར་དུ་བཞུགས་པར་གྲགས་ཤིང་བང་སོའི་མིང་ལ་ཡང་གསོན་མཆད་རྒྱུ་པོ་ཞེས་ཟེར་རོ།

བོད་ཡུལ་འདིར་མཛོ་ནད་གཞན་ལ་འགོ་བ་འགོག་པའི་ཆེད་དུ། མཛོ་ནད་ཕོག་པའི་ནད་པར་སྤོང་གནས་དུར་བྱོད་ཀྱི་འགྲམ་མམ་ཡང་ན་རི་སྤོང་དུ་ཁང་པ་བཅེགས་ཏེ་སྤོང་དུ་བཞུགས་ཏེ་ལ་ཉེན་ལྟར་འཛོ་བའི་ཉེར་སྤོང་སྤེལ་བྱུང་བརྒྱུད་དེ་སྤོང་པའི་སྤོང་དེ་སྤྱི་ལོ་1980ལས་མས་བར་དུ་གནས་ཡོད།

3. སྤྱི་ཚུལ་སོ་གཅིག་པ་སྤྲག་རི་གཉན་གཟིགས་ནི། ཡབ་འབྲོང་གཉན་མེད་དང་། དུམ་མཆིམས་བཟའ་སྤྱི་ཚུལ་གཉིས་ཀྱི་སྤུས་སྤྱི་འབྲུངས། འདི་ཉིད་བཞུམས་པའི་དུས་སྤྱི་དུས་ལོང་དུ་བྱུང་བ་ལ། འཁྱེད་ཡུལ་ནས་སྤྲོན་པ་བོས་ཏེ་མིག་ཕྱིས་པས་སྤྲག་མོ་རི་ལ་རི་དྲགས་གཉན་འགོ་བ་གཟིགས་ཐུབ་པ་བྱུང་བས་མཆོན་སྤྲག་རི་གཉན་གཟིགས་སྤྱི་གསོལ་བར་གྲགས། སྤྱི་ལོ་556པའི་ཤིང་ཕག་ལོར་བོད་ཀྱི་ཚུལ་པོར་གྱུར། སྐབས་དེར་ཚུལ་ཕན་གོང་མ་རྣམས་ཀྱི་དུས་སྤྱི་བཀའ་ཡི་མངའ་ཁོངས་ལས་འདས་པའི་ཚུལ་ཕན་རྣམས་ཀྱི་སྤུས་གཉིས་མངའ་འོག་དུ་འདུས། བན་པོ་རྩེ། འཁྱེད་ལྷེ། དྲང་གར་རྩེ། ཟིན་པོ་རྩེ། ཁང་ཁུང་རྩེ་རྣམས་འདུལ་བའི་མགོ་ཚུགས། ཉང་སྤུས་གཞོན་གསུམ་འབངས་སྤྱི་ཆུད། བྱེད་དང་ཕུལ་སྤང་བཅས། འབྲུ་མར་རྣམས་ཆད་ལ་བཅལ་བ་སོགས་ཆོང་ལས་ལ་ཡར་རྒྱས་ཏེ་ཅང་ཆེན་པོར་བྱུང་བའི་དུས་རབས་ཤིག་ཡིན། སྤྱི་གཤེན་ར་སངས་ཁྱི་ནེ་ཁོད་ཀྱིས་མཛད། སྤོང་བཅུན་འབྲོ་དཀར་ཁབ་ཏུ་བཞེས། ལྷ་ནམ་མང་གཉོའ་དང་། སྤྱི་ཁྱི་བྱང་ལན་པ་གཉིས་ཀྱིས་སློན་པོ་བྱས། སྤྱི་ལོ་608པའི་ས་འབྲུག་ལོར་སྤྱི་གཤེགས། སྤྱི་གཤེགས་པའི་རྩེས་སྤྱི་བང་སོ་དོན་མཁར་མདའ་ཏུ་བཅེགས། གལ་ནི་ཁྱི་བྱུང་བང་སོའི་གཡོན་ན་ཡོད།

དེ་ཡང་ཕུལ་མེད་ས་ཕུང་བདལ་བ་འདྲ་ཞེས་སོ།

4. སྤྱི་ཚུལ་སོ་གཉིས་པ་གནམ་རི་སྤོང་བཅན་ནི། ཡབ་སྤྲག་རི་གཉན་གཟིགས་དང་། དུམ་སྤོང་བཅུན་འབྲོ་དཀར་གཉིས་ཀྱི་སྤུས་སྤྱི་སྤྱི་ལོ་592པའི་ཆུ་བྱེད་ལོར་སྤྱི་འབྲུངས། ཆུང་དུའི་དུས་སྤྱི་སློན་བཅན་ཞེས་མཆོན་གསོལ། གཙུང་ལ་སློན་གོལ་ཞེས་པ་བྱུང་། སྤྱི་ལོ་608པའི་ས་འབྲུག་ལོར་

བོད་ཀྱི་རྒྱལ་པོར་གྱུར། རྒྱལ་ཁྲིམས་སྤྱོད་གཉིས་ཀྱིས་མུང་ཙེ་སྐྱེ་དང་། དབའ་དབྱི་ཚབ།
 དབའ་ཁྱེས་སྤང་། དབའ་བྱ་ཚབ། མཐོན་མཐོན་པོ། ཆེས་པོ་ནགས་སང་བཅས་དུག་ལ་དེང་
 ཕྱིན་ཆད་ཟིང་པོ་རྩེ་རྒྱབ་ཏུ་བོར། སྤྱི་རྒྱལ་པང་དུ་ལེན་པའི་མནའ་འཛིག་ཏུ་བཅུག་ནས་བཀའ་
 འོག་ཏུ་བཟུག། དེ་རྩེས་གཙུང་སྒོན་གོལ་དང་ཡུམ་སྒྲོང་བཅུན་འབྲོ་དཀར་གཉིས་ལ་རྒྱལ་སྤྱི་
 བཅོལ་ནས། བཅན་པོ་ཁྱི་སྒོན་བཅན་ནམ་གནམ་རི་སྒྲོང་བཅན་རང་ཉིད་ཀྱིས་དམག་དཔོན་
 བྱས་ཏེ་དམག་ཁྲི་དང་བཅས་པ་ངས་ཡུལ་དུ་ཕྱིན་ནས་མཁར་ཡུ་མྱ་གཏོར། དགུ་གི་ཟིང་པོ་རྩེ་
 བསང། མང་པོ་རྩེ་སུམ་བུ་ནི་གྲུ་གུའི་ཡུལ་དུ་བོས། སག་གི་ཡུང་བ་མན་ཆད། རྒྱུ་
 བོ་སྐྱ་ཡན་ཆད་བཅན་པོའི་ཕྱག་ཏུ་སྤངས། རྒྱལ་པོ་འདྲིའི་རིང་ལ་ཁྱུང་པོ་སྤྱང་སང་བྱ་ཅས་གཙང་
 བོད་ཀྱི་རྒྱལ་པོ་མར་སུན་མགོ་བཅད་དེ་གཙང་དུ་དྲོ་བྱི་གཉིས་ཙམ་བཅན་པོའི་ཕྱག་ཏུ་ཡུལ་བས་
 བཅན་པོ་ཕྱགས་དགེས་ནས་ཁྱུང་པོ་སྤྱང་སང་བྱ་ཅེ་གཙང་ཐེའི་དཔོན་ཏུ་བསྐྱོས། དུགས་པོ་
 འབངས་སུ་མངའ་བ་ལས་དེའི་རྩེ་རྩོད་ལོག་བྱས་པ་སྤྱར་ཡང་མངའ་འོག་ཏུ་བཅུག་པ་བཅས་ཀྱི་ལོ་
 རྒྱུས་གསལ་ཐག་ཆོད་པ་ཞིག་དེབ་ཐེར་དཀར་པོ་རྩ་དངས་པའི་ཏུང་ཉོང་གི་གཏོར་ཡིག་དུམ་བུ་ཞིག་
 ཡོད་པ་འདི་ལྟ་སྟེ། མཁར་ཕྱིང་བ་སྟག་ཅེ་ན་ནི་རྒྱལ་སྟག་བུ་སྟ་གཟིགས་སམ་སྟག་རི་གཉན་
 གཟིགས་ཏེ་གནམ་རིའི་ཡབ་བཞུགས། སྤྱར་བའི་ཡུ་མྱ་ན། ཟིང་པོ་རྩེའི་ཁྲི་པངས་མི་འབངས་
 གསུམ་མཆིས། ཉེན་ཀར་ཏིང་བ་ན་ཟིང་པོ་རྩེ་སྟག་སྐྱུ་བོ་མཆིས། ཟིང་པོ་རྩེ་ནི་བྱ་བ་ཅི་ལ་ཡང་
 ཕྱིན་ཅི་ལོག་པ་ཤ་སྟག་བྱེད། ལེགས་པ་ཉེས་པར་བཅུག་མཛངས་ཤིང་སྤྱིང་ཉེ་བ་ལ་ནི་སྒོ་གྲོས་
 བཟུན་ཀྱང་མི་ཉན། མྱི་གཙམ་བུ་རྩོད་ཀྱི་ཆོག་སྐྱོ་བ་དག་ལ་ཆེད་དུ་མཉན་ཏོ། དེ་ལྟར་
 ཟིང་པོ་རྩེ་ཆོས་ལོག་ཅིང་། སྤྱི་བསྐྱར་བས། རྩེ་བོ་ཉེས་དགུ་བྱེད་པ་ལ། མི་གཅིག་གིས་
 མཐོང་ཡང་གལ་ཏེ་སྐྱས་ན་མི་འོས་པའི་ཆད་པ་ནན་ཆེ་བས། རི་ག་སུས་ཀྱང་ཁོ་ལ་གྲོས་སྟོན་མ་
 བོད་དོ། དེ་ལྟར་རྩེ་བོ་ནི་སྐྱ་ནས་སྐྱོས། ཁོ་ལ་པོ་ནི་འོག་ནས་བཀའ་མོ (ཁ་འཐོར་བའི་དོན་ནོ།) །
 གཅིག་ལ་གཅིག་སྤྱིང་མི་བཟན་ཏེ། ཡུལ་གྱི་སྤྱི་ཀྱང་དམས་སོ། ། མི་ཡོངས་ཀྱང་ཟིང་པོ་རྩེ་ལ་
 འཁང་རྩོད་ཁོས་སོ། དེ་ནས་ཟིང་པོ་རྩེའི་སྒོན་པོ། གཉན་འཛི་བྱང་ནག་པོས། རྩེ་བོ་ལ་
 གསོལ་བ། རྩེ་བོ་ནི་ཅི་ལའང་ལོག་པ་ཤ་སྟག་མཛད་པས། འོ་སྒོལ་གྱི་སྤྱི་ནི་སྤྱི་དུ་མ་རུང་།
 ཆོས་ནི་ཆོས་སུ་མ་རུང་སྟེ། ཡུལ་གྱི་མི་དབུལ། སྤྱི་ཀྱི་ཉམ་དམའ་སྟེ། བ་མོ་(ན་མོ་ནི་པལ་ཆེར་
 བྱ་བའི་དོན་ནོ།) བསྐྱུ་ཟིན་ན་རི་འོངས་ཤེས་གསོལ་བས། ཟིང་པོ་རྩེས་གཉན་དུ་མ་བཅུབ་སྟེ།
 འདི་སྐད་ཟེར་བ་ཉེས་སོ་ཞེས་འཛི་བྱང་ལ་ཆད་པ་པབ་པོ། ། དེར་འཛི་བྱང་མ་རངས་ཏེ། ཁོ་
 རང་ཡང་རྩེ་བོའི་སྐྱེལ་ངན་སྤྱོད་བྱེད་པར་ཞུགས་ཏེ། བྱ་པོ་བསྐྱས་ཏེ་དཀར་པོ་བསང། དེའི་
 ཀྲལ་ཏེ། (ཞོན་ཏེ་) བསེ་སྐྱ་བཅག་གོ། དེ་ལ་ཟིང་པོ་རྩེ་མགུ་ནས། (1) སྟག་སྐྱུ་བོའི་ཡུལ། (2)
 ཡུལ་ཡེ་རབ་ཐེ་བཞི། (3) ལྷུ་ཡ་གསུམ་རྣམས། ཟིང་པོ་རྩེའི་ཁྲི་པངས་གསུམ་གྱི་ནང་དུ་
 འདུས་པ་ལས། མཁར་སྤྱར་བས་བཅད་དེ་ལྷུ་ཡ་གསུམ་གྱི་སྤྱང། གཉན་འཛི་བྱང་གི་བྲན་དུ་
 ཕྱིན་ཏོ། བྲན་རིས་གྱི་ནང་དུ། མུང་ཙེང་སྐྱ་ཡང་འཛི་བྱང་གི་བྲན་དུ་ཕྱིན་ཏོ། ། འཛི་བྱང་
 གི་ཆུང་མ་པ་ཚབ་བཟས། མུང་ཙེ་སྐྱ་བྲན་བྱེད་པ་ལ་དེགས་ཆེ་སྟེ། བརྟམ་བཅོས་མང་པོ་བྱས་
 པས།
 ཙེང་སྐྱ་མ་རངས་ཏེ། ཟིང་པོ་རྩེ་ལ་འཛི་བྱང་གི་བྲན་བྱེད་མི་པོད་ཅེས་འཁང་སྟེ་གསོལ་ཏོ། །

ཟིང་པོ་རྩེ་ན་རེ། གཉན་འཛི་བྱང་ལས་ང་ལ་སྒྲིང་ཉེ་བ་མེད་པས། དེའི་བྱན་དུ་ཁྱོད་བཀོལ་མ་
བྱང་བ་མེད། རྩེ་མོ་བརྒྱས་བཅོས་བྱས་ཀྱང་རྩེ་མོ་ལ་དབང་ཡོད་པས་ཉེས་པ་མེད་དོ། ། སྤྲུམ་
པས། ཅིང་སྐྱུ་མ་རངས་ཏེ་ཡི་ཆད་དོ།

དེ་ཙམ་ན། དབའ་ཏོ་རེ་བྱ་གྲ་དང་། གཤེན་ཁྲི་གཞེར་འདོན་གོང་གཉིས། འཕྲེན་
པའི་རྩིང་ཁར་འཐབ་ནས། གཤེན་གྲིས་དབའ་བསད་པ་ལ། དབའ་ཡི་ཕུ་བོ་ (ཕངས་ཏོ་རེ་དབྱི་
ཆབ་) ཀྲིས། རུ་བོ་གཤེན་གྲིས་བསད་པ་ལ་སྒྲིང་གནང་བར་འཆལ་ཞེས་རྩེ་བོ་ལ་གསོལ་བར། ཟིང་
པོ་རྩེས། གཤེན་ཁྲི་གཞེར་ནང་སྒྲོན་བྱེད་པའི་ངོ་མ་ཆད་དོ། ། དགེ་བས་མི་དགེ་བ་བསད་ན་
བསད་དུ་བཅད་དོ་ཞེས་སྤྲུམ་པས། དབྱི་ཆབ་ཀྱང་མ་རངས་ཏེ་ཡི་ཆད་དོ། ། དེ་ནས་ཐུང་ཅིང་
སྐྱུ་དང་། དབའ་གཉིས་ཀ་ཡི་ཆད་དེ། འགྲོགས་ནས་བྱིས་དུ་དོང་བ་ལས། དབྱི་ཆབ་སྒྲོན་
དུ་དེངས། ཅིང་སྐྱུ་བྱི་ནས་འགྲོ་བ་ལས། ཅིང་སྐྱུས་ཆེག་ལབ་སྤྲུམ་ཏེ། ཆབ་ཆབ་ནི་པ་རོལ་
ན། ཡར་ཆབ་ནི་པ་རོལ་ན། ཟྱའི་བྱ་ནི་ཟྱའི་བྱ་སྟེ། ལྷ་ཡི་ནི་སྤྲུམ་པོ་བཞུགས། རྩེ་བདེན་
གྲིས་ནི་བཀོལ་དུ་དགའ། སྐྱ་བདེན་གྲིས་ནི་བསྟད་དུ་དགའ། (དོན་ནི། ལྷ་བོ་ལྷ་བོའི་པ་འགྲམ་
ན། ། ཡར་ཆབ་གཙང་པོའི་པ་འགྲམ་ན། ། མི་ནི་མི་ཡི་བྱ་ཡིན་ཡང་། ། དོན་ལ་སྤྲུམ་པོ་བཞུགས། ། བདེན་
པའི་ལྷ་པོས་གཡོག་དུ་བཀོལ་ན་དགའ། ། བདེན་པའི་སྐྱ་ནི་ལྷ་བྱ་བསྟད་ན་དགའ། །) ཞེས་པའི་ཞེས་སྒྲིང་ལ་
ཤར་བ་ཁ་ནས་ཤོར་བ་ལ། དབྱི་ཆབ་མདུན་ན་འགྲོ་བའི་རྒྱ་བས་སྒྲིང་ངར་ཐོས་ཏེ། ཆོག་དེ་ཏྲོག་
གོ་སྒྲངས་ནས། ཅིང་སྐྱུ་ཁྱོད་ལས་བདེན་པ་མེད། ཁོ་བོ་ཡང་ཁྱོད་ཀྱི་སེམས་དང་མི་འདྲ་རེ་ཞེས་
མནའ་བོར་རོ། ། དེར་ཐུང་དང་དབའ་གཉིས་ཀ་ཟིང་རྩེ་ལ་སེམས་ལོག་སྟེ། མཁར་ཕྱིང་བ་
སྟག་ཅེར་བཅན་པོ་སྤྱ་ལྷ་སྟག་བྱ་གཉན་གཟིགས་ལ་སྒྲོ་བ་ཉེ་བར་བྱས་ཏེ། མནའ་ཐོ་ཡང་ཆེར་
བཅད་དོ། (སྒྲོ་བ་ཉེ་བ་ནི་སྒྲིང་ཉེ་བ་སྟེ་ཤ་ཆ་བའི་དོན་ནི་) དེའི་འོག་དུ་དབའ་དབྱི་ཆབ་གྲིས་ཁང་པོ་མཛོན་
བཅད་ཏོ་རེ་སྒྲོན་སྒྲོ་ལ་བཏགས་ཏེ། (སྒྲིང་གོགས་སུ་བྱས་པའི་དོན་) གནའ་ཐོ་བཅད་པ་ལས། བཅད་ཏོ་
རེ་ཤི་ནས་དེའི་བྱ་པང་སྤྲུམ་འགྲོན་པོ་ཟིང་པོ་རྩེའི་ནང་འཁོར་བྱེད་པ་ལས་སྒྲོ་ལ་བཏགས་ཏེ་མནའ་
བོར་རོ། ཐུང་སྒྲོན་ཏོ་རེས་ནི་འདི་དང་ཅིང་སྐྱུ་གཉིས་མི་གཅིག་གི་མིང་དུ་སྤྲང་(ཆེས་པོ་ནགས་སེང་)སྒྲོ་
ལ་བཏགས་ཏེ་མནའ་བཅད་དོ། ། དེ་ནས་ཁོང་རྒྱམས་གྲིས། ཆེས་པོ་ནགས་སེང་ལ་འཕྲིན་
བཀྲིས་ཏེ། སྤྱ་ལྷ་སྟག་བྱའི་སྟན་དུ་དོན་དེ་གསོལ་བར། བཅན་པོའི་ཞལ་སྤྲ་ནས། ངའི་
སྤང་མོ་ཞིག་ཀྱང་ཟིང་པོ་རྩེའི་གན་དུ་འདུག་མོད་ཀྱི། འོན་ཀྱང་ཁྱོད་ཟེར་བ་བཞིན་བྱའོ་ཞེས་
བཀའ་སྤྲུལ་ནས། པང་གསུམ་འགྲོན་པོ་དང་། ཐུང་དང་། དབའ་གསུམ་པོ་བློ་ལེན་དུ།
མཁར་ཕྱིང་བར་མཆིས་ནས། ཉེན་མོ་པག་ཆལ་གྱི་ཤིང་ཁུང་ན་སྤྲུམ་ཏེ་སྤྲུགས་ནས་སྤྲོད་ཅིང་།
མཆན་རེ་ཞིང་ཕྱིང་བར་མཆིས་ཏེ། བཅན་པོ་དང་དབྱ་སྤྲང་བློ་མནའ་གཙོད་པའི་ཆོ།
འབངས་རྒྱམས་གྲིས་དེ་ལྟར་འགྲོ་བ་མཐོང་ནས་སྤྱ་སྒྲངས་པ། མི་བཅད་ནི་རྟ་བཅད་ཞིག་ ཉེན་
ཞིང་ནི་པག་ཆལ་ན། མཆན་ཞིང་ནི་ཕྱིང་བར་མཆིས། དག་འམ་ནི་བྱན་ཅི་ཨང་། (དོན་ནི།
མི་མཛོས་ལ་རྟ་ཡང་བཅད་བ་ཞིག ། ཉེན་རེ་བཞིན་པག་ཆལ་ནགས་ན་སྤྲོད། ། མཆན་རེ་བཞིན་ཕྱིང་བའི་མཁར་དུ་
འགྲོ། དག་དང་གོགས་གང་ཡིན་ཆ་མ་འཆལ།)

ཞེས་སྒྲངས་སོ། །

འོན་ཀྱང་མི་རིང་བར། ཟིང་པོ་རྩེ་ལ་དག་ལན་མ་སྤྲན་པར་ལྷ་སྟག་བྱ་དགྲང་དུ་གཤེགས་
སོ། ། སྤར་ལྷ་སྟག་བྱའི་སྟན་དུ་འཕྲིན་ཆེས་པོ་ནགས་སེང་གིས་བཀྲིས་པ་ལས། དེ་ཚུན་ཆད་

ནགས་མེད་གི་བྲན། སྤྱག་གྱིས་བཏང་མང་བྱས་བཤིས་སོ། ། གྱིས་བཏང་མང་བྱས། གཉིད་
ལོག་པ་ན་ཁོང་ཅག་གི་གྲོས་གཏམ་གཉིད་གཏམ་དུ་བཅོལ་གྱིས་དྲོགས་ནས། ཁྱོ་མོ་དང་མི་ཉལ་
བར་རིལ་ཉལ་ཞིང་། ལུབ་རིལ་ཉལ་ས་འཕོའོ། ། ཁྱོ་མོ་ལ། ང་ལ་མཚར་གྱི་ཡི་དྲགས་
ཤིག་ཞུགས་འདུག་པས། ལུ་ལ་ཡང་མ་སྤྲོ་ཞིག་སྤྲོས་སོ། ། ཇི་ཞིག་ན་ཆུང་མ་དང་ཁོ་གཉིས་
འཐབ་པར། ཆུང་མས། ཁྱོད་ལྟ་བུ་ཆེ་ལ། ཡི་དྲགས་མ་བབས་ཀྱི། ལྟོ་སྤྱོད་དེས་སོ།

(ལྟོ་ལ་སྤྱོད་དང་ཁྱེད་ཀྱི་མིང་དོ) སྤྲོས་པས། ཁོ་ཁྱོས་ཏེ། དེའི་ལུབ་མོ་ནས་མོ་ལ་མཇེའ་བར་བྱས་ཏེ།
ཞག་གཉིས་གསུམ་ལྟར་ཅིག་ཉལ་བ་ལྟར་བྱས་ནས། ཁྱོ་མོའི་སྤྲོ་ལ་སོ་བཏབ་སྟེ། དམར་དམར་
ཏེ་བཅད་ནས་ཁྱོ་མོ་ཡང་ཤིའོ། ། འོན་ཀྱང་ཁོང་ནམས་ད་དུང་ཟིང་པོ་རྩེ་ལ་དག་ཕྱེད་མ་ལུས་
པར་ཡོད་སྐབས། གྱིས་བཏང་མང་བྱ་ནད་ཀྱིས་བཏབ་སྟེ་རབས་ཆད་ནས་ཤིའོ། ། དེར་རྒྱལ་
སྤྱག་བྱ་སྤྲོ་གཟིགས་ཀྱི་སྤྲོས། བཅན་པོ་སྤྲོན་བཅན་(འདི་གནམ་རི་ཡིན) དང་། སྤྲོན་གྲོལ་མཆེད་
གཉིས་ཀྱིས། ལྷང་ཅོང་སྤྱོད་དང་། དབའ་དབྱི་ཚབ། དབའ་བྱེས་སྤྱོད་དང་། དབའ་བྱ་ཚབ།
མཐོན་འཕྱོན་པོ། ཆེས་པོ་ནགས་མེད་དུག་ལ་བློ་སྤྲོས་པའི་ཆོག་ནི། དེང་ཕན་ཆད་ཟིང་པོ་རྩེ་
རྒྱབ་དུ་མི་འདོར་རེ། སྤྱ་རྒྱལ་པར་དུ་མི་ལེན་རེ། སོ་མ་ཉི་མི་བཤེད་རེ། བརྒྱལ་པོད་པ་མི་
འཆལ་རེ། སྤྱོག་སྤྱོངས་མི་འཆལ་རེ། བཅན་པོ་སྤྲོན་བཅན་གྱིས་བཀའ་རིམ་སྤྲོས་པ་བཞིན་མི་མཉན་
རེ། གཞན་སྤྲོས་བསྤྲོས་ཀྱང་མཉན་རེ། ཞེས་བློ་སྤྲོས་ཏེ། ལྷང་ཅོང་སྤྱོད་སྤྲོས་མི་དུག་པོ་དེ་བློ་
ལ་བཏགས་སོ།

དེ་ནས་དུས་ཆད་བྱས་ནས་སྤྲོས་མཆིས་ཏེ། གཅུང་སྤྲོན་གྲོལ་དང་། དུམ་སྤྱོད་བཅུན་
གཉིས་ལ་ཡུལ་གྱི་གཉེར་ཁ་བཅོལ་ནས། བཅན་པོ་སྤྲོན་བཅན་རང་ཉིད་ཞབས་ཀྱིས་བཅུགས་
ཏེ། དམག་ཁྲི་དང་བཅས་ཏེ་གཤེགས་སོ། ། ལྷང་ཅོང་སྤྱོད་དང་། མཐོན་འཕྱོན་པོ་གཉིས་
ནི། སྤྱག་པ་ཤ་རུ་ལ་ཚུན་ཆད་ལ། བྱ་གཅོད་ཅིང་ཉན་ནར་བཀྱས་སོ། ། (བྱ་གཅོད་པ་སོ་ལུ་
ཕྱེད་པའི་དོན་ནོ) དབྱི་ཚབ་དང་ནགས་མེད་གཉིས་ཀྱིས། བཅན་པོ་སྤྲོན་དངས་ཏེ། ཆུ་བོ་ནི་རབ་དུ་
བཏོད་དོ། གྲུ་ལ་ནི་དབྱི་རུ་བཏང་དོ། ། མཁར་ཡུ་སྤྲོ་ནི་ཕབ། དགུ་གྱི་ཟིང་པོ་རྩེ་ནི་
བཀུམ་མོ། ། མང་པོ་རྩེ་སྤྲོས་བྱ་ནི་བྱ་གཞི་ཡུལ་དུ་བྲོས་སོ། ། ཕག་གི་ཡང་བ་མན་ཆད།
མོད་བྲོ་སྤྲོ་ཡན་ཆད་བཅན་པོའི་བྱ་གཞི་སྤྲོ་ཏོ། ། བཅན་པོ་སྤྲོན་བཅན་གྱིས་བཀའ་སྤྲོས་ཏེ།
ཡུལ་ངས་པོ་བྱ་བ་ལས། འཕན་ཡུལ་དུ་མིང་སྤྲོས་སོ། ། དེ་ནས་ངས་པོའི་འབངས། དབའ་
དབྱི་ཚབ་ལ་སོགས་པས། བཅན་པོའི་མཚན་གསོལ་བ། ཆབ་སྤྱིད་ནི་གནམ་ལས་མཐོ། དབྱ་
མོག་ནི་རི་བས་བཅན་ཏེ། གནམ་རི་སྤྲོན་བཅན་དུ་བཏགས་སོ། ། དེ་ལྟར་ལྷང་དབའ་མཐོན་
དང་གསུམ་གྱིས་ཟིང་པོ་རྩེའི་སྤྱིད། བཅན་པོ་སྤྲོ་རྒྱལ་གྱི་བྱ་གཞི་དངར་དོ། (དངར་དང་བཟར་བྱ་བ་
དོན་གཅིག་ནོ) དེ་ནས་གནམ་རི་སྤྲོན་བཅན་གྱིས་བྱ་གཞི་ལྷག་གིས་དྲས་ཏེ། དབའ་དབྱི་ཚབ་ཀྱི་བྱ་
དགར། ཟ་གང་གཤེན་གྱི་ཡུལ་ས་དང་། མལ་དྲོ་བྱ་གས་ནས་བྲན་བྱིས་སྤྱོད་ལྡ་བརྒྱ་སྤྲོས་ཏོ། །
ལྷང་ཅོང་སྤྱོད་བྱ་དགར། གཉན་འཛི་བྱུང་གི་མཁར་སྤྱོད་བ་དང་། བྲན་བྱིས་སྤྱོད་ལྡ་བརྒྱ་སྤྲོས་
ཏོ། ། ཆེས་པོ་ནགས་མེད་གི་བྱ་དགར།
འོན་གྱི་སྤྲོན་མཁར་གྱི་བྲན་བྱིས་སྤྲོས་བརྒྱ། མཐོན་འཕྱོན་པོའི་བྱ་དགར། ཁོ་ནའི་སྤྲོ་པོ་
གཐོན་ལ་སོགས་བྲན་བྱིས་སྤྱོད་ལྡ་བརྒྱ་སྤྲོས་ཏོ། ། ལྷང་དབའ་མཐོན་དང་གསུམ། ཆེས་པོ་དང་

བཞི། བཅན་པོའི་སློན་པོར་བཅུག་ཏེ། བཅན་གྱིས་མང་པོ་དང་། དུལ་ཆེན་པོ་སྩལ་དོ།
 རྒྱལ་པོ་འདིའི་རིང་ལ། བྱུང་པོ་སྤངས་སང་བྱ་ཅེས་གཙང་བོད་ཀྱི་རྒྱལ་པོ་མར་ཐུན་མགོ་
 བཅད་དེ། གཙང་བོད་ཀྱིས་ཉི་མེ་བཅན་པོའི་ཕྱག་དུ་ཕུལ་བར། བཅན་པོ་དབྱེས་ནས་གཙང་
 བྱུང་པོ་མཆོད་གཉིས་ལ། མོང་སློན་པོ་སློབ་རིངས་པར། བྱ་ཅེས་ཁོས་ (བཅན་པོ་
 བཏོངས་པའི) གྲལས་ཤོམས་བྱེད་པ་ཆོར་ཏེ། བཅན་པོ་མཆོད་གཉིས་ཀྱི་སྤྱུ་ལ་བསྡོམ་མ་རུས་པར་མོང་
 སློན་པོ་བཀུམ་མོ། དེའི་རྩེས་སུ་དྲགས་པོ་འབངས་སུ་མངའ་བ་ལས་ངོ་ལྟག་པ་ལ། རྩེ་སློན་
 རྣམས་འདུས་ཏེ། དྲགས་པོ་པལ་པར་སྤྱས་རྩི་ཐོགས་པ་དམག་དཔོན་བཟིང་དགོས་ཞེས་བཀའ་
 བཏོན་པས་ན། སང་མགོ་ཁྱེ་ཆེན་གྱིས། ཁོ་བོས་རྩི་ཐོགས་ཞེས་ཁས་སྒྲངས་སོ། དེ་ལ་བྱུང་པོ་
 བྱ་ཅོན་རེ། བྱེད་ཏུ་བྱས་དམག་དཔོན་འོང་ངམ། མི་མཛངས་པ་བྱ་བ་དེ། སྤྱི་ནང་དུ་སྤྱང་
 བྱ་བཅུག་པ་དང་མཚུངས་པར་ཅེ་མོ་ཕྱིར་འཐོན་པ་ཞིག་དགོས་ཞེས་སྤྱས། བྱེད་བཅན་པོའི་སྤྱུ་
 ཕྱི་ (ཞབས་འབྲིང) བར་བཀའ་སྩལ་ནས་ལོ་དུ་མ་ཞིག་ལོན་ན། སང་མགོ་ཁྱེ་ཆེན་མཛངས་ལ་རྩི་
 ཐོག་གོ་ཞེས་མི་གཅིག་གིས་ཀྱང་བསྟོད་པ་ཁོ་བོས་མ་ཐོས་པས། མི་འོང་བཞིན་དུ་ཁས་ལེན་ནས་
 སྤྱས་པས། ཁྱེ་ཆེན་ན་རེ། མི་ཡོངས་ཀྱིས་ཁོ་བོ་ལ་སྤྱན་པར་མི་བརྟོད་པ་ཡང་བདེན་ནོ། ། ཁོ་
 པོ་སློན་སྤྱི་ནང་དུ་ཞུགས་ཀྱང་མ་ཞུགས། ཅེ་མོ་ཕྱིར་མ་ཕྱུངས་པ་ཡང་བདེན། གལ་ཏེ་ཁོ་བོ་
 སློན་ཆད་སྤྱི་ནང་དུ་ཞུགས་ཟིན་ན། ཅེ་མོ་བས་ཡུ་བ་ཡན་ཆད་ཕྱུངས་ཏེ་སོང་ཟིན། དེའི་ཕྱིར་
 དེང་ཁོ་བོས་གསོལ་བ་ཡང་། སློན་ཆད་ཅིའི་ནང་དུ་ཡང་མ་ཞུགས་པས། གདོད་འཇུག་པར་
 གསོལ་བ་ཡིན་ནོ་ཞེས་སྤྱས་པས། བཅན་པོས་ཀྱང་ཁྱེ་ཆེན་ལ་གསོལ་བ་བཞིན་གནང་ཏེ། དྲགས་
 པོ་འབངས་སུ་དབྱག་པའི་དམག་དཔོན་དུ་བཀའ་སྩལ་དོ། ། དེ་ནས་སང་མགོ་ཁྱེ་ཆེན་གྱིས་
 དྲགས་པོ་སྤྱ་དེ་ལ་བཀུལ་ཏེ། ཐམས་ཅད་འབངས་སུ་བཀུག་གོ། ། ཁྱེ་ཆེན་གྱི་བྱ་དགའ་
 གསར་ཁུང་རེའུ་ཀལ་གྱི་མི་དང་འབྲོག་དུད་བཅས་ཏེ་སྩལ་དོ། ། མི་ཀུན་གྱི་ཁ་ན། སང་མགོ་ཁྱེ་
 ཆེན་གྱིས། མདུང་མོ་ཐེབས་གཅིག་གིས། འབྲོག་མོ་ཐང་གང་འཐོབ། ཟེར་བ་བྱུང་།
 ཉིན་གཅིག་ལ་ཁོང་གིས་དྲགས་པོ་མི་བརྒྱ་བསད་སྐད། (སང་མགོ་མི་ཆེན་གྱི་མིང་དང་ལོ་རྒྱུས་ཙམ་དུང་
 ཡང་དྲགས་པོ་རྣམས་ལ་སྤྱིང་རྒྱ་ཡོད་འདུག)

དེའི་རྩེས་སུ་བྱུང་སློན་ཏོ་རེ་ཅོང་སྤྱི་བྱ། ཞང་སྤང་བྱ་བ་བཅན་པོའི་ཞབས་འབྲིང་ནང་
 མ་འཆལ་ཞིང་གནས་སོ། (འདི་མང་པོ་རྩི་ཞང་སྤང་བྱ་བ་སོང་བཅན་གྱི་དུས་སུ་ཡང་སློན་པོ་ཡིན) དེའི་ཆོན་
 བཅན་པོ་རྩི་འབངས་དབྱེས་སྤྱེམས་སློན་མོ་གསོལ་བའི་ཆོ། བྱུང་པོ་བྱ་ཅེས་སྤྱ་སྒྲངས་ཏེ། གཙང་
 བཅན་པོའི་འབངས་སུ་ཕུལ་ཚུལ་སོགས་ངོམས་པོ་བྱས་པར། ཞང་སྤང་གིས་ཤགས་ལན་བཏབ་
 པས་བཅན་པོ་ཐུགས་མཉེས་ཏེ། ཞང་སྤང་སློན་པོར་བཅུག་ནས། སློན་པོའི་མཆན་མར་དུལ་
 གྱི་སྤྱག་བྱ་ཆུང་སྩལ་དོ། “”

དེའི་རྩེས་སུ་དབའ་དབྱེ་ཆ་བཀས་ཏེ། ཉེ་མ་འདེ་ཞིང་མཆིས་སྐབས། བཅན་པོ་ཁྱི་
 སོང་བཅན་(སྐམ་པོ་རྩི་འདི་དུས་སོང་བཅན་དགྲང་ལོ་གཞོན་པའི་སྐབས་སུ་དེས) ཉེན་པར་ནས། སྤྱི་ཡུང་དུ་
 གཤེགས་ཁར། སྤྱ་ཏོ་རེ་གཙུག་སློན་ལས་ (བརྒྱད་ནས) འཕྲིན་གསོལ་ཏེ།
 གནའ་དུས་སུ། ཟེང་པོ་རྩི་རྒྱུ་དུ་བོར། སྤྱ་རྒྱལ་པང་དུ་སྒྲངས་ཏེ། ཆབ་སྤྱི་ཆུར་ནི་

87

བར་ཐོ་ཆོག་བཙུག་ཀྱིས་སོ) འདི་དག་ནི་གནམ་རི་སྤང་བཅན་སྐབས་ཀྱི་ལོ་རྒྱུས་དངོས་ཀྱི་ཡིག་ཆ་དེ་ཡིན་
 ལ། དེ་ལྟར་རྒྱལ་པོ་གནམ་རི་སྤང་བཅན་གྱི་སྐུ་གཤེན་ཟ་ལྟ་དབང་ཕྱུག་གིས་བྱས། ལྷུང་ཅོང་སྐུ་
 དང་། དབའ་དབྱི་ཆབ། དབའ་ཁྱེས་སྤང་། དབའ་བྱ་ཆབ། མཐོན་འཕྱོན་པོ། ཆེས་པོ་
 རྒྱལ་སངས་ལུས་ཀྱིས་སྤོན་པོ་བྱས། འབྲི་བཟའ་ཐོད་དཀར་ཁབ་ཏུ་བཞེས། སྤྱི་སྤང་བཅན་
 སྐམ་པོ་དང་གྲུང་རི་གྲུང་བཅན་གཉིས། སྤྱི་མོ་སངས་མ་ཀར་བཅས་མིང་གིས་གསུམ་འབྲུངས།
 སྤྱི་ལོ་629པའི་ས་གླང་ལོར་འབངས་རྣམས་ཀྱིས་ངོ་ལོག་བྱས་ཏེ་གནམ་རི་སྤང་བཅན་ལ་དྲུག་དྲངས་
 རས་བཀོདས་སོ། །

ས་བཅད་བཞི་པ། རིག་གནས་དང་ཆོས་ལུགས་ཀྱི་སྒྲིབ།

གཅིག རིག་གནས་དང་ཐོན་སྐྱེད་ལག་ཅུ།

བོད་ཀྱི་ཡུལ་དུ་སྐུ་རྒྱལ་གདུང་རབས་རིམ་བྱོན་རྣམས་ཀྱི་སྐབས་སུ་ཆོས་དང་རིག་གནས་ཀྱི་
 སྒྲིབ་ལ་དར་རྒྱས་ཆེན་པོ་བྱུང་ཡོད་པར་མ་ཟད། ཤེས་རིག་ལག་ཅུའི་སྒྲིབ་ལ་ཡང་གསར་གཏོད་
 ཀྱི་རིག་པ་མང་པོ་དར་སྤེལ་བྱུང་། དེ་ཡང་རྒྱལ་པོ་གཉའ་ཁྲི་བཅན་པོའི་སྐབས་སུ་བྱུང་བའི་གནའ་
 བོའི་བོད་ཀྱི་ཤེས་རིག་གི་སྒྲིབ་ལ་ལྟན་གྲགས་ཆེ་ཤོས་བོན་ཤེས་པ་ཅན་བཙུག་ཀྱིས་ཞེས་པ་ཞིག་བྱུང་
 ཡོད་པ་ནི།

- 1 མགོན་ཤེས་ལྷ་བོན། 2 གཡང་ཤེས་བོན། 3 འགྲོ་ཤེས་སྤྱད་གཏོང་། 4 འདུར་ཤེས་སྤྱད་གཤེན།
- 5 གཙང་ཤེས་སེལ་འདེབས། 6 འགྲོལ་ཤེས་གཏད་བྱས། 7 ཕན་ཤེས་སྤོན་དབྱུང།
- 8 སྒྲིབ་ཤེས་ཅིས་མཁན། 9 སྤྱི་ཤེས་གཏོ་དགུ། 10 ལྷིང་ཤེས་ཤ་བ། 11 འཕུར་ཤེས་ུ་ཐིག
- 12 སྒྲོལ་ཤེས་འཕུལ་བོན་བཅས་བྱུང་བ་དེ་དག་ནི་བོན་དང་རིག་གནས་གཉིས་ཀའི་ཤེས་རིག་ཡོད་པ་
 ཞིག་ཡིན་ལ། བོད་མི་རྣམས་ཀྱི་འཆོ་བའི་ནང་དུ་ཤུགས་སྤྱོད་ཏེ་ཅང་ཆེན་པོར་ཡོད་པའི་ཤེས་རིག་
 ཤ་སྟག་ཡིན།

དང་པོ། མགོན་ཤེས་ལྷ་བོན་ཞེས་པ་ལྷ་ཡར་གསོལ་བས་མི་ལ་མགོན་བྱེད་ཚུལ་སྟོན་པའི་
 ཤེས་རིག་

གཉིས་པ། གཡང་ཤེས་བོན་ཞེས་པ་གཡང་ཚུར་སྤངས་པས་ནོར་ཕྱུགས་འཕེལ་བར་སྟོན་
 པའི་ཤེས་རིག་

གསུམ་པ། འགྲོ་ཤེས་སྤྱད་གཏོང་ཞེས་པ་སྤྱད་པར་བཏང་བས་འདྲེ་ཆོམས་ཏེ་ལོགས་སུ་འགྲོ་
 པའི་ཚུལ་བཤད་པའི་ཤེས་རིག་

བཞི་པ། འདུར་ཤེས་སྤྱད་གཤེན་ཞེས་པ་ཤི་བའི་སྤྱི་འདུར་བས་བདེ་འགྲོ་ཐོབ་ཚུལ་བཤད་
 པའི་ཤེས་རིག་

ལྔ་པ། གཙང་ཤེས་སེལ་བྱེད་ཅེས་པ་གཙང་སྤེལ་བྱེད་ནས་སྤེལ་བཅོག་ཐམས་ཅད་སེལ་བའི་ཐབས་
 ལུ་སྤྱི་སྤང་བཅས་ལ་སོགས་པའི་སྒྲིབ་ནས་སྤྱད་རྣམས་བསྐངས་ཚུལ་སྟོན་པའི་ཤེས་རིག་

དྲུག་པ། འགྲོལ་ཤེས་གཏད་བྱེད་ཅེས་པ་ཕ་རོལ་དག་ཕྱོགས་ཀྱིས་བཏང་བའི་མཐུ་བྱང་གི་
 གཏད་རྒྱ་བྱང་ན་དེ་དག་དཀྱོལ་ནས་དག་བཞུགས་ཀྱི་གཞོད་འཆོ་སེལ་བའི་ཚུལ་བཤད་པའི་ཤེས་
 རིག་

བདུན་པ། སན་ཤེས་སྒྲན་དབྱང་ཅེས་པ་འབྱུང་ཁམས་འབྱུགས་པའི་ནད་རིགས་སེལ་བྱེད་དེ་
 ཆོ་ཡི་བར་ཆད་བསལ་བའི་ཐབས་བཤད་པའི་ཤེས་རིག་
 བརྒྱད་པ། སྒྲོས་ཤེས་ཅིས་མཁན་ཞེས་པ་ཕྱི་ནང་གི་དངོས་པོའི་ཁམས་ལ་དབྱང་ནས་ཕྱ་ཕྱིའི་
 ལྷས་བཟུང་བའི་རིག་པ།
 དགུ་པ། སྒྲོ་ཤེས་གཏོ་དགུ་ཞེས་པ་ཁམས་སའི་སྤྱད་བསྐྱོས་པས་འདྲེ་ལ་ཤགས་འདེབས་པའི་
 ཤེས་རིག་
 བརྒྱ་པ། སྤྱིང་ཤེས་ཤ་བ་ཞེས་པ་བག་ཕྱེ་ཡིས་ཤ་བ་བཅོས་ནས་བཏང་བ་ཅམ་གྱིས་ཡུལ་དུ་
 འཕུར་ཚུལ་བཤད་པའི་ལག་རྩལ་གྱི་ཤེས་རིག་
 བརྒྱ་གཅིག་པ། འཕུར་ཤེས་ཐུ་ཐིག་ཅེས་པ་མོ་ལྷ་བདར་ཏེ་ཐབས་ཤེས་མི་འདྲ་བ་སྒྲ་ཆོགས་གྱི་
 ཉིན་འབྲེལ་ལ་བརྟགས་ནས་ལེགས་ཉེས་གྱི་ཚུལ་བཤད་པའི་ཤེས་རིག་
 བརྒྱ་གཉིས་པ། སྒྲོལ་ཤེས་འཕྲུལ་བོན་ཞེས་པ་ཅི་ཤིང་བན་བྱན་བསྐྱོས་པས་ལྷ་འདྲེའི་གཞོན་
 པ་ལས་སྒྲོལ་བར་བྱེད་པའི་ཤེས་རིག་སྟེ་རྣམ་པ་བརྒྱ་གཉིས་པོ་འདི་དག་ནི་གཉའ་ཁྲི་བཅོན་པོའི་
 སྐབས་སུ་ཤེས་རིག་གི་སྒྲོར་རྣམས་སྟེ་ཆོན་དུ་དབྱེ་བའི་ལམ་སྟེལ་བྱུང་བ་དེ་རེད།
 དེ་ནས་རྒྱལ་རབས་རིམ་བྱུང་གི་དུས་སུ་བོད་ཀྱི་ཤེས་རིག་ལག་རྩལ་གྱི་སྒྲོར་ལ་ཡར་རྒྱས་དང་གསར་
 གཏོད་བྱུང་བའི་སྒྲོར་ལ།

1. གསོ་བ་རིག་པ་ནི། སྟོན་པ་གཤེན་རབ་མི་བོ་ཆེའི་གདམས་ངག་རྣམས་རང་གི་སྤྲས་
 དབྱང་བྱ་ཁྲི་ཤེས་བརྒྱད་ནས་སྒྲན་གྱི་མདོ་དགུ་འབྲུམ་བཞི་ལ་སོགས་པ་རིམ་བཞིན་དར་རྒྱས་བྱུང་བ་
 དེ་དག་གཉའ་ཁྲི་བཅོན་པོའི་སྐབས་སུ་ཆེད་གཉེར་གྱི་སྟེ་ཆོན་ཞིག་དུ་ཆགས་ཏེ་སན་ཤེས་སྒྲན་དབྱང་
 ཅེས་པའི་སྟེ་ཆོན་དེ་བྱུང་ཡོད། སྒྲན་དབྱང་ལག་ལེན་བྱེད་པའི་མི་ལ་སྒྲན་པ་དང་། ལྷ་རྩེ་ཞེས་
 ཟེར་ཅིང་། དེའི་དོན་ནི་སྐབས་དེར་སྒྲན་པ་ལ་སྤྱི་ཆོགས་ཐོག་བཅི་མཐོང་ཆེ་ལ། རྒྱལ་པོ་རྣམས་
 ལ་མང་གཞན་ལྷ་ཞེས་འབོད་སྟེལ་ཡོད་ལ་དེ་དག་གིས་ཀྱང་སྒྲ་སྒྲན་བཞེན་ཞིང་རྩེ་བོར་བཀུར་བའི་
 ཕྱིར་ལྷ་རྩེ་ཞེས་བྱ་སྟེ་《བཤད་རྒྱུད་》ལས།
 དེ་ཡང་ངེས་ཆོག་ལུས་ལ་སན་ཕྱིར་སྒྲན། །
 ནད་སྤེང་དབྱང་དཔའ་འགོ་ལ་ས་ལྷར་སྒྲོབ། །
 རྒྱལ་པོ་རྣམས་ཀྱིས་རྩེ་རུ་འཁུར་བ་ཡིས། །
 ཞེས་གསུངས་པ་བཞིན་ནོ། དོན་དེས་སྐབས་དེའི་བོད་ཀྱི་ཡུལ་དུ་གསོ་བ་རིག་པའི་རིན་ཐང་
 ཡང་མཆོན་རུས་པ་ཡིན། གཞན་ཡང་ས་ཡི་ལེགས་དྲུག་གི་སྐབས་སུ་རིག་པའི་གནས་ལྷ་ཞེས་པའི་
 སྟེ་ཆོན་བྱེད་པའི་སྟེལ་བྱུང་ཞིང་དེའི་སྐབས་སུ་ཡང་གསོ་བ་རིག་པ་འདི་སྟེ་ཆོན་གྱི་གཙོ་བོར་བཞག་ཡོད་
 པ་བོན་གྱི་དཔེ་རྣམས་《ལུང་གི་སྤྱིང་པོ་》ལས།
 ནད་ཀྱིས་གདུང་བ་སྒྲན་གྱིས་གསོ། །
 གདོན་གྱིས་གཙོས་པ་སྤྲགས་ཀྱིས་བཅོམ། །
 སྤྲུལ་རྒྱུད་འཆི་འཕོ་ཅིས་ཀྱིས་བདུལ། །
 སེམས་ཀྱི་རྒྱལ་བ་སྤྲུལ་ཆར་གཙོད། །
 ཐར་པའི་ལམ་སྤྲུལ་བོན་གྱིས་སྟོན། །

ཅེས་གསལ་བ་ལྟར་རོ། དེ་ལྟར་རྒྱལ་རབས་རིམ་བྱུང་གི་སྐབས་སུ་གསོ་བ་རིག་པ་ལ་རྒྱ་
 འཛིན་དང་འཕེལ་རྒྱས་བྱུང་ཡོད་པ་དང་། རྒྱལ་པོ་རེ་ལ་བོན་གྱི་སྐུ་གཤེན་རེ་ཡོད་པ་འདི་དག་
 ཀྱང་མཆོད་གནས་དང་ཆེ་ཆུང་གཅིག་ཚུགས་ཡིན་པར་ངེས། སྤྱི་རྒྱལ་གདུང་རབས་སོ་གཅིག་པ་
 ལྟག་རི་གཉན་གཟིགས་དཔུས་ལོང་མ་བཅས་པར་ཡོད་པའི་སྐབས། འ་ཞའི་ཡུལ་ནས་སྤྲོན་པ་བོས་
 ཏེ་མིག་ཕྱིས་པའི་ལོ་རྒྱུས་ཡོད་པ་ལ་གཞིགས་ན། སྐབས་དེར་བོད་ཀྱི་གསོ་བ་རིག་པའི་ལག་རྩལ་དེ་
 ཆོད་མཐོན་པོ་ཞིག་ཏུ་སྒྲིབས་ཡོད་ལ། ཡུལ་གྲུ་སོ་སོའི་སྤྲོན་པ་རྣམས་ལ་བྱན་མིན་གྱི་ལག་རྩལ་
 བྱུང་ཆོས་རེ་ཡོད་པའང་ཤེས་ཐུབ། སྐབས་དེར་བོད་ཀྱི་ལོ་རྒྱུས་དང་འཆོ་བའི་ཆ་རྒྱུན་ལ་རྒྱས་མེད་
 པའི་རྟོག་གེ་པ་འགའ་ཞིག་གིས། འོ་ན་སྤྱི་རྒྱལ་གདུང་རབས་སུ་མ་ཅུ་པ་འབྲོང་གཉན་ལྡུ་མཛོ་
 བྱེད་ཀྱིས་ཟིན་སྐབས་སྤྲོན་བཅས་མི་བྱེད་པ་ཡུལ་མི་རྣམས་དང་གསོན་བྲལ་བྱས་ཏེ་དུར་ས་ལ་སྤོང་
 གནས་བཅེགས་ཏེ་བཞུགས་པའི་ལོ་རྒྱུས་སྐོར་ལ་མཁས་སྒྲོམ་འགའ་ཞིག་གིས་གནའ་བོའི་བོད་ཀྱི་ཡུལ་
 སོ་ལ་ཞིག་ཡིན་མིན་སྐོར་ལ་དབྱེད་པ་གཏོང་ཁུལ་བྱས་འདུག་ཀྱང་། དེ་ནི་བོད་ཀྱི་རིག་གནས་ལ་
 སྤྱོན་ཆ་བཅས་པའི་སྤྱལ་སྤོང་གིས་བཤད་པ་ཞིག་ཡིན་པ་ཤེས་སྟེ། མཛོ་བྱེད་ཀྱིས་ཟིན་པའི་ནད་པ་
 རྣམས་ལ་བཅས་པའི་ཐབས་ཀྱི་རྟུགས་ཏེ། ཡུལ་མི་དང་གཉེན་ཉེ་གཞན་ལ་མི་འགོས་པའི་སྤོན་
 འགོག་བྱེད་པའི་ཆེད་དུ་དུར་སའམ། ཡུང་སྤོང་གི་ནད་དུ་ཁང་པ་བཅེགས་ཏེ། དེར་ནད་པ་
 སྤོང་དུ་བཅུག། སྤུ་ཁུང་བརྒྱུད་དེ་འཆོ་བའི་ཉེར་སྤྱོད་སྐོར་ཉིན་ལྟར་སྤོང་པའི་སོལ་དེ་འགོ་བ་མིའི་
 ལོ་རྒྱུས་ཐོག་རྒྱུན་རིང་བར་གནས་ཡོད་པ་མ་ཟད། སྤྱི་ལོ་༡༧༧༠ལོ་ནང་ཅམ་ལ་ཡང་དེ་བཞིན་
 གནས་ཡོད་པ། ཁོ་བོའི་མཐོང་ཐོས་ཀྱི་གནས་སུ་བྱུང་སོང་། དེས་ན་གནད་དོན་འདི་ལ་སྤྱི་
 ཆོགས་ཀྱི་ལམ་ལུགས་དང་འབྲེལ་བའི་དབྱེད་གཞིའི་རིན་ཐང་སྤྱི་ཅེ་ཅམ་ཡང་མེད་དོ།

2. ཅེས་ཀྱི་རིག་པ་ནི། སྤོན་པ་གཤེན་རབ་མི་བོ་ཆེས་རང་གི་སྤྲུལ་བྱ་རྒྱུ་སོགས་ལ་མན་
 ངག་ཏུ་བརྟན་པའི་ཕྱི་ཉི་ཟླ་སྐར་གསུམ་གྱི་གོ་ལའི་འགྲོས་ལ་བརྟེན་ནས་དུས་བཞིའི་འགྱུར་ཚྭ་ག་
 སོགས་གནམ་གཤེས་དུས་རྟགས་ལ་དབྱེད་པའི་སྐར་ཅིས་དང་། རང་འབྱུང་བཞིའི་བྱེད་ལས་ལ་
 བརྟེན་ནས་སྤྱི་འགྲོའི་ལུས་ཁམས་བདེ་ཐང་སྐོར་ལ་དབྱེད་པའི་འབྱུང་ཅིས་ཀྱི་རིག་པ་དེ་དག་རིམ་
 བཞིན་རྒྱུན་འཛིན་དང་འཕེལ་རྒྱས་བྱུང་བ་ལ་བརྟེན། རྒྱལ་པོ་གཉན་ཁྲི་བཅན་པོའི་སྐབས་སུ་བོན་
 ཤེས་པ་ཅན་བཅུ་གཉིས་དབྱེ་བའི་ནད་དུ་སྐོས་ཤེས་ཅིས་མཁན་ཞེས་པ། ཅེས་ཀྱི་རིག་པ་གཙོ་
 གཉེར་བྱེད་པའི་ལྷེ་ཆ་ཞིག་བྱུང་ཡོད་པ་དེས།
 གནམ་གྱི་སྐར་མ་བརྟགས་པ་དང་། བར་སྤང་གི་སྤྱིན་དང་རྒྱུང་ལ་བརྟགས་པ། ས་གཞིའི་ཅི་
 ཤིང་ལ་བརྟགས་པ་བཅས་ཀྱི་སྐོར་ནས་སོ་ནམ་ལས་ཀའི་སྤོན་བརྟེན་གཏོང་བ་དང་། འབྱུང་ཁམས་
 འཕྲོད་སྦྱར་གྱི་རུས་པ་ལ་བརྟགས་ནས་ཕྱི་རོལ་གྱི་ཆར་རྒྱུང་དང་། རང་གི་ལུས་ཁམས་ཀྱི་ནད་
 རིགས་ལ་སྤོན་འགོག་བྱེད་རྒྱུའི་བརྟེན་གཏོང་བྱེད་ཀྱིན་ཡོད། དེ་ལྟར་རྒྱལ་རབས་རིམ་བྱུང་རྣམས་
 ཀྱི་སྐབས་སུ་རིག་པ་འདི་ལ་མཐོང་སྤང་དང་བཅད་སྤྱོད་བྱེད་རྒྱ་ཆེ་ཅུ་ཕྱིན་ཏེ། དུས་རྒྱུན་གྱི་འཆོ་བ་
 དང་ལས་ཀའི་ནད་དུ་རྟེན་འབྲེལ་བརྟགས་པ་དང་། གཟའ་སྐར་བརྟགས་པ་སོགས་ཀྱི་རིག་པ་
 བཅད་སྤྱོད་བྱེད་ཀྱིན་ཡོད་པ་ནི། གཙང་གི་རྒྱལ་ཕྱན་སྒོན་པོ་ལོ་ངམ་གྱིས་སྤྱི་རྒྱལ་གྱི་གུམ་བཅན་པོ་
 གཡོ་ཐབས་ཀྱིས་གདན་དྲངས་ཏེ་བཀོངས་པའི་སྐབས་སུ་ཅེས་ཀྱི་རིག་པ་ལ་བརྟེན་པའི་ཚུལ་《ཆོས་
 འབྱུང་མཁས་པའི་དགའ་སྟོན་》ལས། “སྐར་མ་ས་རི་དང་ས་ག་ལ་འཐབ་པའི་དུས་བྟལ་ཅེས་

དང་། ས་རི་ས་ག་རྒྱང་སྐར་དུ་སོང་བས་རྒྱང་དམར་ཆེན་པོ་བྱང་” ཞེས་སོགས་འཁོད་ཡོད་པ་
ལྟར་རོ།

3. བཟོ་རིག་ལག་རྩལ་གྱི་སྐྱོར་ལ། བོན་ཤེས་པ་ཅན་བརྒྱ་གཉིས་ལས་ཟིང་ཤེས་ཤ་བ་ཅན་ཞེས་
པའི་ཐེ་ཆོན་དེས། ས་འདག་དང་བག་ཕྱེ་སོགས་ཀྱིས་སེམས་ཅན་གྱི་གཟུགས་བརྟན་བཅའ་བཟོ་
བྱེད་ཀྱིན་ཡོད་པ་དང་། སྐྱེ་མཁར་ཡུམ་བུ་སྒྲ་སྒྲ་སོགས་སྐྱེ་མཁར་དང་གསལ་ཁང་བཅིགས་པའི་
ལག་རྩལ་དར་རྒྱས་སུ་བྱིན་ཡོད་པ། སྐྱེ་རྒྱལ་དགུ་པ་སྐྱེ་ཤིང་གྲང་རྒྱལ་གྱི་སྐབས་སུ་སློན་པོ་ཅུ་ལས་
སྟེས་ཀྱིས་སློ་རིག་གི་འཕུལ་ལས་སྟེས་པའི་ལག་རྩལ་སྐྱོར་མང་པོ་ཞིག་གསར་གཏོད་དང་འབེལ་རྒྱས་
བྱང་ཡོད་དེ་《ཆོས་འབྱུང་མཁས་པའི་དགའ་སྟོན་》ལས། བོད་ཡུལ་འཕུལ་སློན་མཛངས་པའི་མི་
བདུན་གྱི།

ཐོག་མར་གྱུར་པ་ཅུ་ལས་སྟེས་འདི་ཡིན། །
མཛངས་པའི་ལས་སུ་ཤིང་བསྐྱེགས་སོལ་བ་བྱུང་། །
དེ་ཡིས་རྩོམ་བཅུས་གསེར་དངུལ་ཟངས་ལྷགས་བྱུང་། །
ཤིང་ལ་མིག་ཕྱག་གཤོལ་དང་གཉའ་ཤིང་བྱས། །
ས་གཞི་བཀོས་ནས་ཕུ་ཁྱུ་ཡུར་དུ་བྱངས། །
མོན་པ་དོར་བསྐྱེབས་སྤང་ཐང་ཞིང་དུ་མོས། །
བཀྲལ་བས་མི་ཐར་ཁྱུ་ལ་ཟམ་པ་བཅུགས། །

ཞེས་གསལ་བ་ལྟར། སློན་པོ་འདི་ཡིས་ཤིང་བསྐྱེགས་ཏེ་ཆེད་གཏད་དུ་སོལ་བ་བཟོས་ཏེ་
སོལ་བའི་མེ་འུགས་ལ་བརྟེན་ནས་རྩོམ་མི་འབྲ་བ་རྣམས་བཅུས་ཤིང་དེ་དག་གི་སྟིང་པོ་གསེར་
དངུལ་ ཟངས། ལྷགས་རྣམས་བཏོན་ཏེ་བོད་ཀྱི་ཡུལ་དུ་གསེར་དངུལ་ཟངས་ལྷགས་ཀྱི་དངོས་པོ་
རྣམས་བཅུ་སྟོད་བྱེད་རྒྱུའི་གངས་འབོར་དང་རྒྱ་ཁྱོན་ཆེས་ཆེར་བྱིན་ཏེ། དངོས་རྩིས་བཟུང་ལེན་སྐབས་
ཀྱི་རིན་ཐང་འཇལ་བྱེད་དང་། མཛོས་བྱེད་ཀྱི་རྒྱུ་ཆ། ཉེར་མཁོའི་སྟོད་སྟུང་། ཐོན་སྐྱེད་ལག་
ཆ། དྲག་པོའི་མཆོན་ཆ་སོགས་བོད་འབངས་ཀྱི་འཚོ་བའི་ཡོ་བྱད་རྣམས་ཡར་རྒྱས་བྱིན་པའི་དུས་
རབས་གསར་པ་ཞིག་ཏུ་སྟེབས་ཡོད། སྤྱིར་བོད་འདིར་གསེར་དངུལ་ཟངས་ལྷགས་སོགས་ཀྱི་དངོས་
པོ་བཅུ་སྟོད་བྱས་པའི་ལོ་རྒྱུས་དེ་ལྷ་མ་ཞིག་ནས་ཡོད་པ་གོང་དུ་བཤད་པ་ལྟར་དང་། ལྷག་པར་དུ་
ལོ་ངམ་གྱིས་རྒྱལ་པོ་གྱི་གུམ་བཙན་པོ་བཀྲོངས་སྐབས་སྤྱར་ཟངས་ཀྱི་གཏུ་ནང་དུ་བཅུག་སྟེ། ལྷགས་
ཀྱི་གཟེར་མ་བཏབ་ནས་ཐུང་ཆུའི་ནང་དུ་དབྱུགས་པའི་ལོ་རྒྱུས་ལ་གཞིགས་ན་གྱི་གུམ་བཙན་པོ་ཡན་
ཆད་དུ་ལྷགས་དང་ཟངས་ཀྱི་རིགས་རྣམས་མགར་བའི་ལག་རྩལ་གྱི་ཆེད་མཐོན་པོ་ཞིག་ཏུ་སྟེབས་
ཡོད་པ་ཤེས་ཐུབ། ཞིང་ལས་དང་འབྲོག་ལས་སོགས་ཀྱི་ཐོན་སྐྱེད་ལག་རྩལ་སྐྱོར་ལའང་ཡར་རྒྱས་
བྱང་ཡོད་པ་《ཆོས་འབྱུང་མཁས་པའི་དགའ་སྟོན་》ལས།

ལེགས་དྲུག་ཐོག་མ་ཨེ་ཤོ་ལེགས་ཞེས་བྱ། །
དེ་ཡི་སློན་པོ་སྐྱ་བུ་མགོ་དཀར་ཞེས། །
ཁུ་ཁུ་ཅུ་ལས་སྟེས་ཀྱི་བྱ་ཡིས་བྱས། །
འཕུལ་སློན་མཛངས་མི་བདུན་གྱི་གཉིས་པ་ཡིན། །
མཛངས་པའི་ལས་སུ་ཞིང་ལ་དོར་ཁ་བཅིགས། །

འབྲོག་ལ་ཐུལ་ཅིས་ཕུ་ཆུ་ཡུར་དུ་བྲངས། །

མདའ་རུ་ཆུ་མ་ཚོ་བ་འདི་ནས་དར།

ཞེས་གསལ་བ་ལྟར། སྐབས་དེར་ཞིང་འབྲོག་གི་ལས་ཀ་ལ་ཏ་ཅང་ཡར་རྒྱས་ཆེན་པོ་ཞིག་
བྱུང་ཡོད་དེ། རང་གི་འཁོར་གཡོག་ན་མས་ལ་ལས་བགོ་བགྱིས་པའི་སྐབས་སུ་ཞིང་ཁའི་ཚད་ལ་
དོར་ཁ་བཅི་བ་དང་། ཞིང་ལ་ཆུ་བྲངས་ཏེ་ཆུ་མ་ཚོ། འབྲོག་ལ་ཐུལ་ཅིས་ཞེས་པ་བཞོན་མའི་
གངས་དང་བཟུན་ནས་ཤེ་བབ་བཅི་བའི་སྲོལ་བཏོད་ཡོད། དེས་ན་སྐབས་དེ་དུས་ནས་བཟུན་
གཡོག་ལས་ལྷགས་ཀྱི་མཐུག་རྫོགས་ཏེ་བཀས་བཀོད་རྒྱུ་འཛིན་གྱི་ལས་ལྷགས་སུ་སྐབས་ཡོད་པ་
ཤེས་སྟེ། ། གཞན་ཡང་ས་ཞིང་ཚོ་རྒྱུ་ལག་ཆའི་སྒོར་ལ་གཉའ་ཤིང་དང་ཐོང་གཤོལ་བཅོས་པ་
དང་། ཆུ་ལ་བཅ་པ་འཛུགས་པ་སོགས་ཤིང་བཅའི་ལག་རྩལ་ལ་ཡར་རྒྱས་བྱུང་བ་དང་། ས་ལ་
ཡུར་བ་བསྐོས་ནས་ཆུ་བྲངས་ཤིང་ཆུ་ཤུགས་བེད་སྤྱོད་བྱས་ཏེ་མཆིག་སྒོར་ཞིང་ཡོས་འཐག་པ་ལ་རང་
འཐག་ཅེས་ཟེར་བ་དེ་ཡང་དུས་རབས་དེའི་སྐབས་ཙམ་ན་བྱུང་ཡོད་པར་གྲགས། མགར་གྱི་ལག་
རྩལ་ལ་དང་དུས་ཀྱང་ཡིད་སྤོམ་བྱེད་དགོས་པ་ཞིག་སྟེ། བོད་ཀྱི་མི་ན་མས་གི་དང་མེ་མདའ་བཅས་
མཚོན་ཆ་ལ་དགའ་ཞིང་། ཏྲག་ཏུ་མཚོན་ཆ་ལུས་དང་འབྲལ་མེད་བྱས་ཏེ་འགོ་བའི་སྲོལ་ཡོད་
སྐབས། དུས་རབས་རིམ་བྱུང་གི་ནང་དུ་བོད་རང་གིས་མགར་བའི་གི་དང་། ཡུལ་གྱི་གཞན་
དང་མི་རིགས་གཞན་གྱིས་བྱས་པའི་གི་བཅས་རལ་གིའི་རིགས་མི་འདྲ་བ་མང་པོ་ཞིག་བོད་ཀྱི་ཡུལ་
འདིར་བྱུང་ཡོད་ལ། ལོ་ངོ་སྟོང་ལྷག་ལ་ཉེ་བའི་ལོ་རྒྱུས་དང་ལྡན་པའི་རལ་གི་འགའ་ཞིག་ནི་དང་
སང་ཡང་མཐོང་རྒྱུ་ཡོད་པ་དེ་རིགས་གནའ་རྫས་རིག་དངོས་ཀྱི་རིན་ཐང་དང་ལྡན་པ་ལྟ་བུ། གི་
ལྷགས་ཀྱི་རུས་དང་ལག་རྩལ་གྱི་ཚད་ལ་དང་རབས་ཅན་གྱི་ཚན་རིག་གི་ལག་རྩལ་གྱིས་ཀྱང་གཤིང་
འཛིག་བྱེད་དཀའ་བ་ཞིག་རེད། དེ་ལས་དགུ་ཟེ་ཞེས་པའི་རལ་གི་འདི་ནི་རྣ་ངར་ཆེ་ལ་རིན་ཐང་
ལྡན་པའི་མཚོན་ཆ་ཞིག་གི་གས་སུ་ཅི་ཞིང་ཡོད་ལ། གི་འདི་ཐོག་མར་སྤྱ་རྒྱལ་བརྒྱད་པ་གི་གུམ་
བཅན་བའི་སྐབས་སུ་མགར་ཡོད་དེ། 《རྒྱ་བོད་ཡིག་ཚང་ཆེན་མོ་》 ལས།

དགུ་ཟེ་འདི་བོད་ཀྱི་གི་ཅ་འདུག །

གི་གུམ་བཅན་བའི་རིང་ནས་དར། །

ཡུལ་ཟེ་འདུ་བྱ་བའི་ས་ངན་དུ། །

མིག་ཟེམ་བུ་སྐྱོན་དགུས་བརྒྱངས་པ་ཡིན། །

ཆེ་ཤོས་གིས་གནམ་གྱི་དམུ་ཐག་ཆོད། །

དེ་འོག་བརྒྱད་ལ་འང་རྣ་ཏྲགས་ཡོད། །

དེ་དགུའི་སྟོབ་མ་ཁ་དགུར་གྱེས། །

བོད་ལ་རལ་གི་མང་བ་དེ་ལྟར་རེད། །

མི་སྐྱོན་དགུས་བརྒྱངས་པས་དགུ་ཞེས་ཏེ། །

མིག་ཟེམ་པོ་ཡོད་པས་ཟེ་ཞེས་པས། །

དེ་དང་དེ་རྒྱུད་ལ་དགུ་ཟེ་ཟེར། །

ཁོང་དགུ་ལ་བདག་ཅིག་ཡོད་པ་དེས་ཀྱང་ཤེས། །

དེ་དང་དེ་རྒྱུད་ལ་དགུ་བདག་ཟེར། །

ཞེས་རལ་གྱི་དགུ་ཟེའི་འབྱུང་ཁུངས་བཤད་ཡོད་པ་དང་། ཡང་དེ་ཉིད་ལས།
 “དགུ་ཟེའི་གྲེས་པ་རྣམ་དགུ་ནི། རྣམ་མཁའ་སྤྱོད་ཆོད། དགུ་ལྟེ་གར་ཆོད་དང་། གོང་ཁྱ་
 དགུ་ཆོད། རྒྱ་ནང་ཉ་ཆོད་དང་། གལ་ཤེའི་ཆོད་དང་། ངན་ཐོའི་སྐས་ཆོད། ཞི་ཆོའི་
 བསམ་ཆོད་དང་། གོང་གོའི་ཕག་ཆོད་བྱ་བ་དེ་དང་དགུ་ དེ་རྣམས་གྲེས་པ་འང་གཉིས་འབྱུར་
 ཡོད། དགུ་བདག་གྲེས་པ་རྣམ་གསུམ་ནི། ཤང་དཀར་ཤང་ནག་ ཟ་ལྷག་ཅན་དང་གསུམ།
 དགུ་ཟེའི་ཐེ་ཆོད་དེ་ལས་མེད། ” ཅས་དགུ་ཟེའི་རིགས་དང་རྣེ་ཆོད་བཅས་བཤད་ཡོད་པ་དེ་ལྟར་
 རེད། སྤྱ་རྒྱལ་གདུང་རབས་བརྒྱ་པ་ཨེ་ཤོ་ལེགས་ཀྱི་དུས་སུ། སློན་པོ་ལྷ་བླ་མགོ་དཀར་ཞེས་
 པས་ཞིང་ལ་དོར་ཁ་བརྩེ་བ་དང་། འབྲོག་ལ་ཐུམ་ཅིས་བྱེད་པའི་རིག་པ་གསར་གཏོད་བྱས་པའི་ལོ་
 རྒྱུ་ཞིབ་པ་འོག་ཏུ་འཆད་པར་བྱ། སྤྱ་རྒྱལ་སུམ་རུ་བ་འབྲོང་གཉན་ལྷེའི་རིང་ལ་བོད་དུ་དཀར་
 ཡོལ་བཅོ་རྒྱའི་ལག་རྩལ་དར་ཡོད་པ་ 《རྒྱ་བོད་ཡིག་ཆང་ཆེན་མོ་》 ལས།
 དེའི་རྗེས་སུ་བྱུང་བའི་དཀར་ཡོལ་གཉིས། །
 འབྲོ་བརྟན་ལྷེའི་རིང་ལ་བོད་དུ་དར། །
 རྒྱལ་པོའི་གསོལ་ཞལ་དབང་པོའི་གཏེར་དུ་སྤྲུམ། །
 དེ་ཡི་ཉིང་ལ་རྒྱང་ནམ་འཕྱལ་རྒྱལ་དུས། །
 མཁས་པའི་བཅོ་བོས་སོ་ནག་ཐང་པོ་ཆར། །
 འཆིང་བའི་རྒྱལ་རྣམས་དཔེ་བྱས་ནས། །
 སུམ་རུ་རྩ་གཉིས་ཆེ་རྒྱང་འབྲིང་གསུམ་སྟོན། །
 རབ་དང་འབྲིང་དཀར་ཐ་མ་སྟོ་ཤས་ཆེ། །
 བོད་ཡུལ་དབུས་གཙང་མཐེལ་ན་འོར་བུ་ལས། །
 གྲུབ་པའི་འབྲུག་རྒྱབ་གྲགས་པ་དེ་རྩལ་ལོ། །
 འདི་ལ་ཡོན་ཏན་དབག་མེད་ལྡན། །
 སྐལ་ལྡན་རྣམས་ཀྱིས་འདི་བྱངས་ཤིག།
 དེ་ལ་སྒྲོ་བོ་གསུམ་ཡོད་དར་ཅེ་དང་། །
 འདོལ་པ་བྱང་སྤྱ་གསུམ་དུ་གྲགས་པ་ཡིན། །
 དེ་རྣམས་བོད་དུ་བྱུང་བའི་དཀར་ཡོལ་ཡིན། །
 ཞེས་སོགས་བོད་དུ་དཀར་ཡོལ་བྱུང་བའི་དུས་ཆོད་དང་། དཀར་ཡོལ་བཟང་ངན་བརྟག་
 ཐབས་སོག་གསལ་པོ་གསུངས་ཡོད་དོ། སྤྱ་རྒྱལ་སོ་གཅིག་པ་སྟག་རི་གཉན་གཟིགས་ཀྱི་སྐབས་སུ།
 སློན་པོ་མང་གི་བླ་ཞེས་པས་དངོས་རྣམས་ཆོད་ལ་གཞལ་བྱེད་བྱེད་དང་། སྤང་ལ་སོགས་པའི་
 ཆོད་གཞི་གསར་དུ་བཅོས་ཏེ་འབྲུ་རིགས་བྲེ་ལ་འཇལ་ཞིང་། མར་སྤང་ལ་བཏེགས་སྟེ་གཉིས་མཐུན་
 དགའ་བསྐྱེབས་ཀྱི་ཆོང་ལས་ཀྱི་འགོ་ལམ་གསར་པ་ཞིག་ཏུ་བསྐྱོད་པའི་དབུ་བརྟེས་ཡོད་པ་ 《ཆོས་
 འབྱུང་མཁས་པའི་དགའ་སྟོན་》 ལས།
 འདི་དུས་ཁྱི་ངོར་སྤང་བཅུན་མོང་གི་བྱས། །
 བྲེ་སྤུལ་སྤང་བཅོས་འབྲུ་མར་ཆོད་ཀྱིས་བཅལ། །
 དགའ་གཉིས་ཆོང་བྱས་མཐུན་གཉིས་ལ་ལྷང་བསྐྱེབས། །

དེ་གོང་བོད་ན་ཚོང་དང་གི་སྤང་མེད། །

དེ་ཕྱིར་མཛངས་མི་བདུན་གྱི་གསུམ་པར་གྲགས། །

ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། དེ་ལྟར་གསེར་དངུལ་ཟངས་ལྷགས་ཀྱི་དངོས་རྩིས་མང་པོ་ཞིག་
ཐོན་པ་དང་། གི་སྤང་གི་ཚད་གཞི་བཟོས་པ་བཅས་ཀྱིས་བོད་ཀྱི་ཚོང་ལས་ལ་ཡར་རྒྱས་འགོ་བཙུག་
སྐུལ་འདེད་ཆེན་པོ་ཞིག་བྱས་ཡོད་དེ། གསེར་དངུལ་སོགས་ཀྱིས་དངོས་རྩིས་ཀྱི་རིན་ཐང་འཇུག་
བའི་ཚད་གཞི་བྱེད་ཅིང་། གི་དང་སྤང་སོགས་ཀྱིས་དངོས་པོའི་གྲངས་དང་མྱེད་ཚད་བཅས་ཏེ་ཉ་
ཚོང་དང་བདེན་གྱི་འགོ་ལམ་གསལ་པ་ཞིག་ཏུ་སྒྲིབས།

གཉིས། བོན་དར་ལྷུ་གྱི་བྱུང་བ་བརྗོད་པ།

1. གནམ་གྱི་ཁྲི་བདུན་གྱི་རིང་ལ་བོན་ཚོས་དར་ཚུལ་ནི། རྒྱལ་པོ་གཉེན་ཁྲི་བཅན་པོའི་རིང་ལ་
བོན་ཤེས་པ་ཅན་བཅུ་གཉིས་ཞེས་པའི་ཕྱེ་ཚན་བྱུང་བ་དེ་རྣམས་ཀྱིས་རང་རང་གིས་ཆེད་ལས་ལ་
བཅོན་གྱིན་ཡོད་ལྟ་བུ། སྐབས་དེར་ལྷ་གསོལ་བ་དང་། གཡང་ལེན་ས། སྤྱད་གཏོང་བ། གི་
མི་འདུར་བ། ལྷས་དང་བསྐྱངས་བཤགས་བྱེད་པ། བྱས་བསྒྲིག་པ་སོགས་བོན་གྱི་ཚོགས་ཀྱི་
བ་མང་པོ་ཞིག་དར་ཡོད་པར་མ་ཟད། འདུལ་བ་དང་། གསང་ལྷགས། རྒྱུགས་ཆེན་བཅས་ཀྱི་
བོན་དང་རིག་གཞུང་བྱུང་ཡོད་ཚུལ་ 《ལེགས་བཤད་རིན་པོ་ཆེའི་གཏེར་མཛོད་》 ལས། “དེའང་
བོད་འདྲིའི་འདུལ་བ་ནི་ཁྲི་བདུན་གྱི་རིང་ནས་བྱུང་སྟེ།

《ཉི་ཤོན་》 ལས། གནམ་གྱི་ཁྲི་བདུན་ཞེས་བྱ་སྟེ། རྒྱལ་པོ་རེ་ལ་སྐུ་སྤྱང་བོན་གཤེན་མངའ་ཐང་
ཆེའོ། དེ་དུས་ག་བཅུ་ཡ་གོང་པམ་ཤི་ལྷུ་བཙུན་བཞི། ལྷ་ཁང་མཆོད་རྟེན་དགོན་སྡེ་ཆེན་པོ་
རྣམས་འཕེལ་ལོ། ཞེས་སོ། ། དེ་ཡང་ཡ་གོང་བརྒྱད་པ་ཉེར་ལྔ། པམ་ཤིའི་བརྒྱད་པ་སྐུ་བཙུན་
འདས་པའི་བར་དུ་འདུལ་བཙུན་དར་ཁིང་རྒྱས་སོ། དེ་ནས་ཡ་གོང་རྒྱལ་བའི་མཁན་བྱ་སྡེ་བཙུན་
རབ་གསལ། དེའི་མཁན་བྱ་སྡེ་གསལ་བཟང་ངོ་། ། པམ་ཤིའི་མཁན་བྱ་གཙུག་བཙུན་ཡེ་
ཤེས་སོ། ། ལྷང་འགའ་ཞིག་ན་ལྷ་ཟེས་སྡེ་གཙུག་གཉིས་པའི་དུང་དུ་ཚུལ་ཁྲིམས་མཐོས་པར་ཡང་
བཤད། ། གཙུག་བཙུན་ཡེ་ཤེས་ནི་ཆོ་ལ་དབང་ཐོབ་པས་གཞུང་རབས་དེ་ཅུམ་གྱི་ཡུན་ལ་བཙུན་
པའི་གཉེར་འཛིན་མཛད་དོ། ། དེ་ནས་རྩ་འཕྱུལ་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་དུང་དུ་མ་འོངས་པ་ན་བཙུན་པ་
དར་བའི་རྒྱ་འབྱས་དང་ལྷང་བཙུན་ཐོབ་ནས་དགའ་བོད་དང་བཅས་ནས་ལྷ་དན་ལས་འདས་སོ། །
ལྷ་ཟེ་ནི་མ་འོངས་པ་ན་བཙུན་པའི་ས་བོན་མཛད་པར་དགོངས་ནས་མདོ་སྤང་ཆ་རི་དེལ་གསུམ་གྱི་
རི་ཆེའི་བྲག་དཀར་འདུས་ཀྱི་ཕྱག་ཏུ་འགོག་པར་བཞུགས་སོ། ། དེ་ཡན་ཆད་མངའ་རིས་སྟོང་གྱི་
མཁན་རྒྱུད་དོ། ། དེ་ནས་བཟུང་དབྱུས་གཙང་ཀྱན་ཏུ་འདུལ་བའི་བཙུན་པ་ཤིན་ཏུ་རྒྱས་ཏེ།

《ཉི་ཤོན་》 ལས། དེའི་དུས་ན་བསམ་སྟོན་བོན་ལ་བྱེད། ལས་སྟོན་ཚུལ་ཁྲིམས་ལ་གནས།
རྣམ་དག་འབྱུང་གྱི་སྟོན། བྲིས་སྟོན་འདོན་གསུམ་བྱེད། བར་ཆད་སྐྱེད་དང་མཆོད་གཏོར་གྱིས་
སེལ། དགོ་སྟོན་པ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པ་བཅུ་ལ་སྟོན། ཅེས་གསུངས་སོ། ། ཞེས་གསལ་བ་དེ་དག་ནི་
བོན་ལྷགས་ཀྱི་འདུལ་བ་འཛིན་པའི་སྡེ་དང་བརྒྱུད་རིམ་ཅུམ་ཡིན་ལ། གཞུང་ལྷགས་འདི་དག་ནི་
བོན་གྱི་སྟོན་ཐོག་མར་ཞུགས་པའི་གང་ཟག་ལས་དང་པོ་བ་རྣམས་ཀྱི་སེམས་ཀྱི་འབྱེར་སོ། ལྷས་ཀྱི་
སྟོན་ལས། དག་གི་བསྐྱེད་པ་ཚོད་སོགས་ཀྱི་ཚད་གཞི་སྟོན་པའི་ཆོས་ཁྲིམས་ཞིག་ཡིན་པར་ངེས་

ཀྱང་། འདིར་འདུལ་བ་ཞེས་པའི་མིང་ཙམ་མཚུངས་པ་ལ་བརྟེན་ནས་སྟོན་པ་སངས་རྒྱུས་ཤུག་
 ཐུབ་པའི་བཀའ་ཡིས་བཅད་པའི་འདུལ་ཁྲིམས་དང་གཅིག་ཏུ་སེམས་པ་ནི་འཐད་པར་མ་མཐོང་སྟེ།
 སྟོན་པ་ཐ་དད་པའི་གྲུབ་མཐའ་མི་འདྲ་བ་གཉིས་ཀྱི་ལྷགས་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

གསང་ལྷགས་ཀྱི་སྟོར་ལ། སྤྱ་རྒྱལ་གདུང་རབས་གཉིས་པ་སྤྱ་ཁྱི་བཙན་པོས་གཤེན་ནས་
 མཁའ་ལྷང་བའི་མདྲོག་ཅན་ལ་ཁྱོ་བོ་དབང་ཆེན་གྱི་རྒྱུད་གཞུང་ཆ་ཚང་ཞུས་ནས། ལྷ་རི་གྲང་ཐོ་
 ལ་བསྐྱབ་པ་རྟགས་ཐོན་གནང་ཡོད་པ་དང་། གཞན་ཡང་སྐབས་དེར་ཞང་ཞུང་གི་ཡུལ་ནས་
 མཁས་པ་ཆེན་པོ་བརྒྱ་ཙུ་བརྒྱད་གདན་དྲངས་ནས་བོད་དུ་བོན་གྱི་འདུ་གནས་ཆེན་པོ་སུམ་རུ་ཙུ་
 བདུན་བཙུགས་ཡོད་པ་དེ་དག་གང་དང་གང་ལ་ཡོད་པ་གོང་དུ་བཤད་པ་ལྟར་དང་། འདུ་གནས་
 དེ་དག་སྦྱོང་བའི་གཤེན་པོ་དུག་རུ་ཙུ་བདུན་བྱང་ཡོད་པ་ནི། སྤྱབ་པ་ཐོབ་པའི་གཤེན་དགུ།
 མཁས་པ་མི་དགུ། མཐུ་བོ་ཆེ་མི་དགུ། བོན་ཆེན་བཞི་བཙུ་རྣམས་སོ། དེ་ལས་དང་པོ་སྤྱབ་
 པ་ཐོབ་པའི་གཤེན་དགུ་1 སྤྱ་ཁྱི་བཙན་པོ། 2 ཏ་ར་ཅི་པ། 3 ལྷག་མེར་ལེ་མེར། 4 ཨ་རུ་འཕྲག་
 ཐག་5 སང་ནེ་གཞུ། 6 ཟེངས་པ་མཐུ་ཆེན། 7 སྤེ་བོན་ཐོག་འཕུལ། 8 སྤེ་བོན་ཐོག་ཆེ། 9
 ཐད་མི་ཐད་གོ་བཅས་སོ། །

མཁས་པ་མི་དགུ་ནི། 1 རྒྱུད་ལྷང་མན་ངག་ལ་མཁས་པ་སེ་ཤ་རི། 2 ལྷགས་ཀྱི་གབ་གསང་ལ་
 མཁས་པ་ཐེའུ་གྱིས་ཆོ། 3 ཆོགས་སྤྱ་བཅད་པའི་མདྲོ་ལ་མཁས་པ་མི་ཉག་མཁར་བུ། 4
 འབུམ་གྱི་འགྲེལ་རྒྱུ་ལ་མཁས་པ་མཐའ་བཞི་བུམ་བུ་ཆོངས། 5 རིགས་བསྐྱེ་ལ་མཁས་པ་སྤེ་བོན་
 གཏོ་རྒྱལ། 6 དཀྱིལ་འཁོར་ཕྱི་ནང་གསང་གསུམ་ལ་མཁས་པ་རྒྱ་བོན་འབྲི་ཐ་སྤྱ་བ། 7 སྤྱ་
 རྒྱུད་ཀྱི་བྲག་ལ་མཁས་པ་དཔུ་གཤེན་ཏིང་མེར། 8 སྤྱ་བཙུའི་དོན་ལ་མཁས་པ་འགྲོ་མགོན་ལྷ་
 དཔལ་ལྷ་རིང་། 9 ལྷ་སྟོན་སྦྱོང་པ་ལ་མཁས་པ་ཁྱུང་པོ་གྱུར་ལྷ་མེད་རྣམས་སོ།

མཐུ་བོ་ཆེ་མི་དགུ་ནི། 1 གངས་རི་སོར་མོས་འདེགས་པའི་ལི་བོན་སྤྱ་ཆོ། 2 རྟེ་ཤིང་རང་
 སྤྱད་བྱེད་པའི་གཙོ་གྱིས་བུ་ལན་ཆོ། 3 གནམ་ས་གོ་བསྐྱོག་རུས་པའི་རྒྱ་བོན་སྤྱ་ཆོ། 4 རྒྱ་
 མཆོ་བལ་འདབས་ལ་སྤྱར་བའི་སུམ་པ་སྤྱ་ཕུ། 5 ཏས་པོ་རི་མའི་ཞགས་པས་བཅིངས་པའི་སྤྱ་བོན་
 མཐོང་གྲགས། 6 བདུད་མིན་དངོས་སྤྱ་བཀྲུག་པའི་ཞང་ཞུང་སྤྱ་ཆོ། 7 ཡར་ཆབ་གྱེན་དུ་
 བསྐྱོག་པའི་ལྷང་ཆ་འཕེན་སྤྱང་། 8 རི་རབ་མཛུབ་ཅེས་གསོར་བའི་འཇང་བོན་འཕེན་སྤྱང་། 9
 སྤྱི་གཙང་གོམས་པས་འཇལ་བའི་མ་བོན་ཐུགས་དཀར་བཅས་སོ།

བོན་ཆེན་བཞི་བཙུ་ཙུ་གཉིས་ནི། རྒྱལ་གྱི་སྤྱ་འཆོ་བའི་གཤེན་བཙུ། སྟོན་གྱི་གྲོས་འཆོ་བའི་
 གཤེན་བཙུ། རྒྱ་བོད་ཀྱི་མཐའ་སྤྱང་བའི་གཤེན་བཙུ། སུམ་པ་སྦྱོང་ཐེའི་སྤྱད་ན་སྤྱང་བའི་
 གཤེན་བཙུ། བཀྲ་ཤིས་གཡང་ལེན་ངོ་སྤྱོད་གཉིས་ཏེ་བཞི་བཙུ་ཞེ་གཉིས་སོ།

རྫོགས་ཆེན་གྱི་སྟོར་ལ། «ལེགས་བཤད་རིན་པོ་ཆའི་གཏེར་མཛོད་» ལས། སྤྱིར་རྫོགས་ཆེན་
 བོན་སྟོ་ལ་བསམ་གྱིས་མི་བྱུང་གྱང་། བསྐྱུས་ན་བཀའ་རྒྱུད་སྟོར་བཞི་དང་། བསྐྱུས་པ་སྟོར་
 གསུམ་དང་། སེམས་སྤྱད་ཐེ་དགུ་སོགས་ལ་འདུས། ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་ཡིན་ལ། གཞུང་དེ་
 དག་གི་བརྗོད་བྱའི་དོན་དང་། བརྒྱུད་པའི་རིམ་པ། ཉམས་ལེན་གྱི་འབྲས་བུ་འཇའ་ལུས་འགྲུབ་
 རྒྱལ་སོགས་དང་། གཞན་ཡང་བོན་གྱི་གསང་ལྷགས་ལ་སྤྱབ་པ་ཉམས་ལེན་བྱས་པས་ལྷ་མིན་བཙན་
 ཏུ་བཀོལ། སྤེ་བརྒྱུད་དབང་དུ་བསྐྱུས། མཁའ་ལ་བྱ་བཞིན་འཕུར། རྒྱལ་ཉ་བཞིན་རྒྱལ་རུས་

པའི་གྲུབ་ཏུ་གས་ཐོན་ཚུལ་བཅས་ནི་ཐུན་མེན་བོན་གྱི་གྲུབ་མཐའི་དེབ་ཐེར་ཁག་ན་གསལ་བས་
འདྲིར་མ་བཀོད།

2. གྱི་གུམ་བཅན་པོའི་རིང་ལ་བོན་ཆོས་ལ་འགྱུར་ཕྱོག་བྱུང་ཚུལ། རྒྱལ་པོ་གྱི་གུམ་བཅན་པོས་བོན་
ཆོས་བསྐྱབས་པའི་དགོས་པ་ནི། བོན་གྱི་སྐྱུ་གཤེན་རྣམས་དབང་ཤུགས་ཆེ་དྲགས་ནས་རྒྱལ་མིང་ལ་
རྒྱས་གཏོགས་བྱས་པའི་རྒྱུན་གྱིས་ཡིན་ཚུལ་ཆོས་བོན་གཉིས་ཀའི་ལོ་རྒྱུས་ཀྱི་ཡིག་ཆ་དག་ལ་གསལ་ལ།
དེ་དག་གི་དོན་ཉིལ་གྱིས་དྲིལ་ནས་བཤད་ན། གནམ་གྱི་ཁྲི་བདུན་གྱི་རིང་ལ་བོན་གྱི་སྐྱུ་གཤེན་
རྣམས་ལ་བསྟོན་བཀུར་ཆེ་དྲགས་པས་རྒྱལ་གཤེན་དོ་མཉམ་པ་ཅམ་བྱུང་བས་རྒྱལ་པོའི་མིང་དབང་
ལ་སེར་ཞུགས་པའི་རྒྱུན་བྱས་པ་དང་། རྣམ་པར་དུ་གཙང་ཕྱོགས་ཀྱི་རྒྱལ་ཕན་ལོ་ངམ་གྱིས་སྐྱུ་རྒྱལ་
བཅན་པོའི་མངའ་སྡེ་ལས་ཕྱི་རོལ་དུ་གྱུར་པའི་མིང་དབང་འཇུགས་རྒྱུའི་རེ་བ་བཅངས་པ་ལ།
གཙང་ཕྱོགས་ཀྱི་བོན་གཤེན་རྣམས་ཀྱིས་ལོ་རྒྱུས་ཀྱི་རྒྱབ་རྟེན་སོགས་ལུང་རིགས་ཀྱི་རྒྱ་མཚན་ལ་
བརྟེན་ནས་ལོ་ངམ་གྱི་ཐོགས་བྱས་པ་ལ་རྒྱལ་པོ་ཐུགས་མ་རངས་ནས། བོན་ཐེ་མྱི་དང་ཁྱད་པར་
གཙང་ཕྱོགས་ཀྱི་བོན་ཐེ་དག་ཤུགས་ཀྱི་སྒོ་ནས་བསྐྱབས། དེའི་ཚུལ་ཡང་ «ལེགས་བཤད་རིན་པོ་
ཆའི་གཏེར་མཛོད་» ལས། “དེ་ལྟར་དུས་དང་། ལས་དང་། རྒྱུན་གསུམ་ཀ་དུས་གཅིག་དུ་
འཛོམས་པས་རྒྱལ་པོའི་ཐུགས་ལ་དོགས་པ་མེད་པར་གཡུང་དུང་གི་བོན་བསྐྱབ་པར་དུན་པ་ལ།
བྱུ་ཤ་གནམ་སྐས་ན་རེ། རྒྱལ་པོ་ལགས། ཐོས་འདི་བཤོལ་བར་ཞུ། ཅེས་ཀྱང་མཛོད་ན་བོན་
བཤོས་ཀྱི་ལྷ་བོན་སྒོ་བཞི་དང་། དེ་བཏོན་པའི་སྐྱུ་གཤེན་གཅིག་བཞག་འཛལ། དེ་ལྟར་མ་མཛོད་
ན་ལྷ་མོད་ལྷམ་དུལ་ཅུ་འཐུར་བས་རྒྱལ་པོ་རང་སྐྱུ་མི་རྟག་ཉེན་མཆོའོ། ཞེས་མཆིད་སྟེང་པས།
དེར་རྒྱལ་པོས་གཤེན་པོ་རྣམས་བསགས་ཏེ་གསུངས་པ། སྐྱུ་གཤེན་རྣམས་གསོན་དང་། ང་ཡི་
རྒྱལ་མིང་དང་། ཁྱེད་ཀྱི་བོན་མིང་གཉིས་ཅམ་མངའ་རིས་འདི་ཅུ་མི་ཤོང་བ་འདྲ་བས། ལྷ་བོན་
སྒོ་བཞི་དང་། གེ་ཁེད་ཐིས་འཕེན་དང་། གཙོ་གྱིམ་བྱ་ལན་ཆ་རྣམས་བདག་གི་སྐྱུ་སྤང་དུ་
བཞག་འཛལ། ཕྱི་མ་རྣམས་བོད་ཅུ་བཞི་ལས་འདས་པར་གཤེགས་ཤིག་ ཅེས་གསུངས་པས།
སྒོན་ཆེན་ར་སངས་འོད་རམ་གྱིས་ཞུས་པ། ཀྱི་རྗེ་རྒྱལ་བཅད་པོ་ལགས། ཐེག་པ་སྒོམ་ཁྱུར་ཡིན་
པས་ངན་སོང་གནས་སུ་སྤྱང་། དགེ་བ་ཕྱི་མཐུན་ཡིན་པས་མཐོ་རིས་སྐས་ལ་འཛོགས། ལྷ་བ་ལ་
ཆེན་སྒོམ་ན་ཉིད་དུ་མཛོན་སངས་རྒྱ། གཡུང་དུང་བོན་ལ་སྟོན་ན་འདི་དང་ཕྱི་མར་བདེ། རྗེ་
རྒྱལ་བཅན་པོས་བཀའ་དེ་མི་གསུང་བར་ཞུ། ཞེས་ཞུས་ཀྱང་། རྒྱལ་པོས་ང་ཡི་རྒྱལ་མིང་དང་
བོན་གྱི་བོན་མིང་གཉིས་མི་ཤོང་གསུངས་ཏེ་མ་བཞེད་དོ། དེར་རྒྱུང་ཡ་སྒྲ་ཆེན་ཁོད་སྤངས་གྱིས་
གསུངས་པ། ཀྱི་གཤེན་པོ་ཀུན། རྒྱལ་པོའི་སྐྱུ་བ་ཐེངས་གཅིག་ཡིན། གཅམ་བྱས་སྐྱུ་བ་ཡང་
ཡང་ཡིན། ། ཡས་བོས་བརྟུང་བ་ཁུས་ཀྱིས་བརྟུང་། ། བོན་གཤེན་རྣམས་ཀྱང་མཐའ་ཅུ་
གཤེགས། ། གྱིམ་བྱ་ལན་ཆ་ཡང་མ་བཞགས་གཤེགས་པར་ཞུ། ། ཞེས་གསུངས་པས། གྱིམ་བྱ་
ལན་ཆ་ན་རེ། དགྲང་གནམ་ལ་སྤྱིན་ཐག་མ་ཆད་ན། སོས་ཀར་ཆར་བ་སྤྱིན་ལས་འབབ།
དགྲན་ཆུ་ས་ནས་མ་བསྐྱམས་ན། དྲོད་གཤེར་དཔྱིད་ན་ལྡང་། དགེ་བ་ཆོ་འདྲིར་སྟོན་ན།
དགེ་རྟགས་ཕྱི་མར་འབྱུང་། ལྷ་བོན་སྒོ་བཞི་དར་ན་གསས་མཁར་ཐོག་ཟེན་པས། བདག་ཀྱང་
བཟང་པ་ལེགས། ལྷ་བོན་ཡང་མ་རུབ་ན་དགའ་ཞེས་ཟེར་ནས་འགྲོ་མ་འདོད་པ་ལ་བོན་སྒོ་ཕྱིད་
དང་གཉིས་ཕྱིན་པ་ནི་རྒྱ་བོན་ཟང་མའོ། ། བོན་སྒོ་ཕྱིད་དང་གཉིས་བྱང་ཕྱོགས་གསང་བའི་བྲག་

ལྟོ་ལ་སྤྱོད་སྟེ། གེ་ཁོད་ཐེས་འཕེན་ན་རེ། གཤེན་པོ་ཀྱན་མི་གཞག་ན་བདག་ཀྱང་མི་འདུག་
 ཟེར་ནས་བཞུགས་སུ་མ་འདོད་དོ། དེའི་ཆོ་གཤེན་པོ་རྣམས་ཀྱིས་བོན་གོ་ཆེན་པོ་དུག་ཀྱང་མ་
 ཉེ་ལ་སོགས་པ་བཀལ་ནས་གཤེགས་ཏེ་ཞང་ཁུང་ཁ་ཡུག་གི་རི་མཚམས་བྱི་བ་མཁར་དུ་ཆོགས་ནས་
 བཀའ་བསྟོན་པའི་དུས་སུ། སྟེ་ཆེན་སྲ་ཐུར་གྱིས་གསུངས་པར། སྐྱུར་འཐུང་མཚོན་ཐོགས་
 གདོན་གྱིས་བསྐྱུངས། ། ཟ་མ་མོ་དང་རྒྱལ་འཁོར་ན། ། བག་དང་ལྷན་པར་མ་བྱས་ན། །
 གཤེན་པོ་རྣམས་ཀྱང་སྐྱུ་བཀོང་སྟེ། །
 བཟླན་པ་ཡང་མེ་ཁྱུ་ལ་འཆོར་བར་ཡང་སྟེ། ། དེ་བས་ན་བོན་སྡེ་ཆ་གཅིག་ཁྱེུ་དུན་པ་དང་།
 ཁོད་ན་ན་ཡོ་ཕུས་སྟོམས་ལ་ཡར་སྐྱུང་སོག་ཁར་གཤེགས། བོན་སྡེ་ཆ་གཅིག་མཁས་པ་མི་བཞིས་
 སྟོམས་ལ་སྟོ་དམ་སྟོ་ནག་པོ་ལ་བཟླན་པ་འཛུགས་སུ་གཤེགས། བོན་སྡེ་ཆ་གཅིག་དམ་ཆོ་གྱེར་མེད་
 དང་། སྟོན་ར་སངས་ཁོད་རམ་གྱིས་སྟོམས་ལ་བྱང་འཕྱོག་གནམ་དུ་གཤེགས་ཤིག། རམ་
 མཁའ་སྟོང་པ་ལ་རྒྱུད་གིས་འཁོར་ལོས་བསྐྱུར་པས་ཉི་ཟླ་གཟའ་སྐར་འཆར་ཞིང་རུབ་པ་བཞིན་ད་
 དུང་ཡང་མཐའི་རྒྱལ་པོ་དུས་སུ་སྟེས་པ་གཅིག་གི་རིང་ལའང་རུབ་པར་འགྱུར་ཀྱང་། ཉི་ཟླ་རུབ་
 ཀྱང་འཆར་བ་བཞིན་དུ་བོན་ཡང་སྤང་ནས་ཁད་གྱིས་དར་བར་འགྱུར་རོ། ཞེས་གསུངས།
 གཤེན་པོ་བྱི་མ་རྣམས་ནི། ལ་ལ་གཡའ་རི་དང་གངས་བྲག་ལ་གཤེགས། ལ་ལ་ནགས་ཁྲོད་དང་
 མཚོ་དོ་ལ་གཤེགས། ལ་ལ་བྱང་གི་བྱ་ངམ་ལ་དམུ་ཡད་རང་བབས་སུ་བསྐྱབས་ནས་བཞུགས་སོ།
 དབང་ཆེན་ལས། གཤེན་པོ་རྣམས་སྟོ་བལ་མོན་གྱི་ཡུལ་དུ་བཟླན་པ་གཟུགས་པར་དགོངས་ནས་
 གཙང་སྟོང་བྱི་བ་མཁར་ནས་ཆས་ཏེ་གཤེགས་སོ། བཟླན་པ་མི་ཚུགས་པའི་རྟགས་བྱང་སྟེ་ནམ་
 མཁའ་ལས་སྐྱ་མི་སྟན་པ་དང་། ཁ་བ་བྱ་ཡུག་རྒྱུད་དམར་ལ་སོགས་བྱང་ནས་རྗེལ་མཚོ་དེུ་
 མགུལ་ནས་སྐར་ལོག་སྟེ། བོན་ཐམས་ཅད་གཏེར་དུ་སྤྱོད་ཏེ་ས་རྟགས་མཚན་དང་ལྷན་པ་འབྲི་
 མཚམས་མཐའ་དཀར་ལ་སྤྱོད། དུན་པ་དང་། ཡོ་ཕུས་ཡར་སྐྱུང་རམ་པོ་དཔལ་རི་ལ་སྤྱོད།
 དམུ་ཙ་དང་། ར་སངས་ཁོད་རམ་གཉིས་ཀྱིས་བྱང་འཕྱོག་དུ་བྱོན་ཏེ་ཟང་ཟང་ལྷ་བྲག་དང་ར་བྱང་
 རྫོང་། རྒྱ་སྐབ་གསང་བའི་བྲག་ལ་སྤྱོད། དེ་ལྟར་བོན་རྣམས་རིན་པོ་ཆའི་གཏེར་དུ་སྤྱོད་ནས་
 གཤེན་པོ་རྣམས་སུ་མ་པ་སྤྱིང་གི་གྱི་མ་ཤོད་ནས་མར་ཆས་ཏེ་སོག་པོ་སྟེུ་སྟོག་གོན་པ་དང་། འཇར་
 མི་མིག་དགུ་དང་། ཉོར་དང་རྩ་མི་ཤིང་མི་ལ་སོགས་ལ་འགྲོ་བའི་བར་མ་ཆད་པར་གྱུར་ཅིག
 གཡུང་དུང་བོན་གྱི་བཟླན་པ་གཉན་པར་གྱུར་ཅིག བཟླན་པ་གཏེར་དུ་སྤྱོད་པ་རྣམས་ཀྱང་མེ་
 ཉོག་སྤང་ལ་བདོལ་བ་ལྟར་དུས་ལ་བབ་ཙན་ལས་དང་སྐལ་བ་ལྷན་པའི་གཞོན་ནུ་དལ་འབྱོར་ཅན་
 ཁ་ཅིག་གིས་རྟེན་པར་གྱུར་ཅིག རྟེན་ནས་ཀྱང་བཟླན་པ་ཚུགས་ཤིང་བཀྲ་ཤིས་པར་གྱུར་ཅིག
 ཅེས་གསུངས་ཏེ་སྟོན་ལམ་དང་བཅས་གཏེར་དུ་སྤྱོད་སོ། ”

ཞེས་གསལ་བའི་དོན་འདི་དག་ལ་ཞིབ་དུ་དབྱེད་ན། སྐབས་དེར་བོན་པོའི་ཆོས་རྣམས་
 ཉམས་རྒྱུད་ཐེབས་ཏེ་བོན་གྱི་རྟེན་གསུམ་རྣམས་བདག་གཉེར་བྱ་བར་དཀའ་ངལ་བྱུང་བ་དང་།
 ས་རྩོམ་པ་མཁས་ཀྱི་ཁོད་དུ་སྤྱོད་སྐྱུང་བྱས་ཏེ་ས་རྟགས་དང་ཡོ་གོ་བཞག་ནས་གསང་བ་རིམ་
 བརྒྱུད་བྱས། རྗེས་སུ་དུས་བབ་དང་བཟླན་ནས་སྤྱོད་པའི་དངོས་པོ་རྣམས་ཐུངས་ཏེ་བེད་སྟོད་
 བྱེད་པའི་སྟོལ་དེ་ལ། གཏེར་སྤྱོད་པ་དང་། གཏེར་བཏོན་པ་བཅས་ཀྱི་ཐ་སྟངས་ཆགས་ཤིང་།
 གསུང་རབ་གཏེར་དུ་སྤྱོད་པ་དང་། གཏེར་ནས་བཏོན་པ་བཅས་ཀྱི་སྟོལ་དེ་ཐོག་མར་དུས་རབས་

དེ་དག་གི་སྐབས་སུ་བྱུང་ཡོད་པ་ཤེས་པར་བྱའོ། དུས་རབས་གང་འདྲ་ཞིག་ཡིན་ཡང་། ལས་
 ལུགས་མི་འདྲ་བ་དང་ཆོས་ལུགས་བྱུང་མཐའ་མི་འདྲ་བ་ཁག་ནམས་ནི་དབང་སྒྱུར་གྲུལ་རིམ་གྱིས་
 གཞན་ལ་དབང་སྒྱུར་བྱེད་པའི་ལག་ཆ་ཞིག་ཏུ་སྒྱུར་ཡོད་ཅིང་། ལྷག་པར་དུ་ཆོས་ལུགས་ཞེས་པ་
 དེ་ནི་ཡ་ཐོག་གཞི་མའི་དུས་ནས་རིམ་བཞིན་བརྒྱུད་དེ་བྱུང་བའི་མི་ནམས་ཀྱི་འཆོ་བའི་ནང་དུ་
 དཀའ་ངལ་མི་འདྲ་བ་སྣ་ཆོགས་དང་འཕྲད་པ་ན། དེ་དག་གི་འཛིགས་པ་ལས་སྐྱབས་པའི་
 མགོན་དང་དཔུང་གཉིན་བཅོལ་བའི་ཡུལ་ནི་མའི་ནུས་ཤུགས་ལས་བརྒྱལ་བའི་སྣ་ཞིག་ཡོད་པར་
 རོས་འཛིན་པའི་བསམ་སྒྲིལ་མང་གཞིའི་སྤྱིང་ནས་འཕེལ་རྒྱས་བྱུང་བ་ཞིག་ཡིན་སྟབས། མི་ནམས་
 ཀྱི་བསམ་སྒྲིལ་ནང་དུ་རང་ཡུལ་དུ་དར་བའི་ཆོས་ལུགས་དེ་ལ་དད་ཞེན་དང་བརྟེན་གཏོང་ཟབ་
 མོ་ཞིག་ཆགས་ཡོད། དེས་ན་ཆོས་ལུགས་གཅིག་གི་དབང་ཤུགས་དེ་ཉམས་པར་བྱ་དགོས་ན་ཆོས་
 ལུགས་གཞན་ཞིག་གི་ཤུགས་སྐྱེན་ལ་བརྟེན་ནས་ཉམས་པར་བྱ་དགོས་པ་ལས།
 དྲག་པོའི་དཔུང་དང་བཅན་པོའི་བཀའ་ལ་བརྟེན་ནས་ཆོས་ལུགས་ཀྱི་ཤུགས་སྐྱེན་ཉམས་པར་བྱེད་མི་
 རུས་ཏེ། དེ་ནི་གཙོ་བོ་བསམ་པའི་འཁྱེར་སོ་ཞིག་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེས་ན་སྐབས་དེར་རྒྱལ་པོ་གི་
 གུམ་བཅན་པོས་བོན་གྱི་སྐུ་གཤེན་ནམས་ཡུལ་ལུང་ཅིང་སྤྱི་ཆོགས་ཐོག་བོན་གྱི་དབང་ཤུགས་དེ་
 ཉམས་སྦྱང་དང་མགོ་མནན་པའི་ཆེད་དུ་སྟག་གཟིག་གི་ཆོས་ལུགས་བོད་དུ་བསྒྱུར་ཅིང་འཆད་ཉན་
 དང་དར་སྤེལ་བྱས་ཡོད་པ་ «ཆོས་འབྱུང་མཐའ་པའི་དགའ་སྟོན་» ལས།
 དེ་ཆོ་རྒྱ་གར་ཡུལ་དང་སྟག་གཟིག་མཆོམས། །
 གུ་ར་མ་ཏ་ཞེས་བྱའི་ཡུལ་ཁམས་ནས། །
 སུ་སྟགས་བོན་པོ་འ་ཞ་ཞེས་པ་བྱུང་། །
 གནམ་ལ་འཕུར་ཞིང་ཁ་ནས་མངོན་ཤེས་སྤྱ། །
 ཤིང་ལ་འབྱེད་འདྲ་རྩོལ་སྤྱ་གཟུགས་འདུལ། །
 ཏྲག་ཏུ་ཤ་ཆང་གིས་ནི་འདྲེ་མཆོད་བྱེད། །
 དེ་ལ་རྒྱལ་པོས་སྤྲ་མཆོད་བཀྱར་བསྟོ་མཛད། །
 གཡུ་ཡི་གཡུང་དུང་དཔའ་བའི་སྟག་སྟོག་དང་། །
 འགོང་གི་རལ་ཁས་བསྟོད་ཅིང་མངའ་ཐང་སྤར། །
 ལུ་དང་རུ་བས་ཆེ་ཞེས་ཨ་ཡང་བོས། །
 སུ་སྟགས་ལྷ་ལོག་བོན་གྱི་བྱིན་རྒྱབས་ཆུང་། །
 རྒྱལ་པོའི་ཐུགས་སུ་བདུད་རིས་གདོན་གསོལ་གྱུར། །
 ཅེས་དང་། ལེགས་བཤད་རིན་པོ་ཆའི་གཏེར་མཛོད་ལས་ཀྱང་རྫོགས་ཆེན་གྱི་བོན་སྟོ་
 བྱུང་ཚུལ་བཤད་པའི་སྐབས་སུ་བསྐྱགས་པ་གསུམ་གྱི་སྟོར་ནམས་སྟག་གཟིག་གི་ཡུལ་ནས་བོད་དུ་
 བསྒྱུར་ཚུལ་བཤད་ཡོད་པ་འདི་དག་ལ་བརྟགས་ན། གི་གུམ་བཅན་པོའི་སྐབས་སུ་སྟག་གཟིག་ཡུལ་
 ནས་གསང་སྟགས་ཀྱི་ཆོས་ཞེས་པ་སྣ་ཆོགས་ཤིག་བོད་དུ་བསྒྱུར་ནས་གཡུང་དུང་བོན་དང་སྟན་
 གཅིག་ཏུ་འདྲེས་ཏེ་བོད་ཡུལ་འདིར་དར་ཡོད་པ་ཤེས་ཐུབ། དེས་ན་ཕྱིས་ཀྱི་བོན་པོ་ཆོས་བོན་
 ལུངས་སྟག་གཟིག་ལ་བཅོལ་བའི་རྒྱ་མཆོན་འདི་ལ་སྤབ་ཡོད་པ་འདྲ་ཡང་། དེ་ཙམ་གྱིས་བོན་
 ལུངས་མཐའ་དག་སྟག་གཟིག་ལ་གཏུགས་པ་ནི་ལོ་རྒྱས་ཀྱི་དོན་དངོས་དང་འགལ་ཏེ། དེའི་གོང་ན་

གཡུང་རྒྱུད་གི་བོན་ཚུལ་དང་། དེའི་གོང་དུ་གདོད་མའི་བོན་རྣམས་དར་ཡོད་པའི་ཕྱིར།

3. སྤྱ་ཐེའུ་གུང་རྒྱལ་གྱི་དུས་སྤྱ་བོན་དར་ཚུལ། གི་གུམ་བཙན་པོའི་སྐབས་སྤྱ་བོན་ལ་ཕྲང་བར་བྱས་ཏེ་རྟག་གཟིག་གི་ཚུལ་ལྟགས་བོད་དུ་དངས་ནས་དར་སྤེལ་བྱས་པ་དང་། སྤྱ་ཐེའུ་གུང་རྒྱལ་གྱི་སྐབས་སྤྱ་སྐར་ཡང་བོན་བསྐྱར་གསོ་བྱས་པ་སོགས་དུས་འགྱུར་གྱི་ནང་དུ་བོན་ལ་འཕེལ་འགྲིབ་ཅི་རིགས་ཤིག་བྱུང་ཡོད་ཀྱང་། སངས་རྒྱས་ཚུས་ལྟགས་བོད་དུ་དར་བའི་སྐབས་སྤྱ་བྱུང་བའི་ཚུལ་ལྟགས་གཉིས་ཀྱི་བར་ལ་འགལ་བ་རྣམས་ཅན་དེ་འདྲ་བྱུང་མེད་ལྟམས། སྤྱ་ཐེའུ་གུང་རྒྱལ་གྱི་རིང་ལ་སྐར་ཡང་གཡུང་རྒྱུད་བོན་བསྐྱར་དར་བར་བྱེད་པའི་ཆེད་དུ་ཁང་ཁུང་ཡུལ་ནས་བོན་གཤེན་བརྒྱ་ཅ་གདན་དྲངས། རྩལ་ས་རྩོམ་པ་འགྲོ་སོགས་ལ་སྤྱོད་པའི་རྟེན་གསུམ་རྣམས་ཕྱིར་བཏོན་པ་ལ་གཏོར་མ་ཞེས་པའི་ཐ་སྙད་ཆགས། དེ་དག་འཆད་ཉན་གྱི་རྒྱུ་ཐེལ་བ་དང་ལྟན་དུ་རྟག་གཟིག་ཡུལ་ནས་བསྐྱར་བའི་ཚུལ་ལྟགས་ཀྱི་གཞུང་རྣམས་ཀྱང་འདྲེས་ནས་བྱུང་ཡོད་པར་ངེས་ཏེ། རྟག་གཟིག་ཡུལ་ནས་བསྐྱར་བར་གྲགས་པའི་བསྐྱར་བཙན་དེང་དུས་ཀྱང་བོན་གྱི་གསུང་རབ་རྣམས་ཀྱི་ཁོད་དུ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། གཞན་ཡང་སྐབས་དེར་བོན་བསྐྱར་གསོ་བྱུང་བའི་ཚུལ་《ལེགས་བཤད་རིན་པོ་ཆའི་གཏོར་མཛོད་》ལས། “སྟོང་རྒྱུད་ཀྱིས་བོན་གྱི་བསྐྱར་པ་དར་བར་བྱ་བའི་ཕྱིར་རིག་འཛིན་བརྒྱ་ཅ་སྤྱན་དྲངས་ཏེ་བསྐྱར་པ་གཏོར་ནས་བཏོན་ཏེ་སྤེལ་བར་དགོངས། ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་གཤེན་པོ་བརྒྱ་ཅ་དུས་གཅིག་ལ་སྤྱན་དྲངས། ཀོང་ཡུལ་གྱི་སྤྱ་རྒྱལ་གྱི་གི་འདུར་མཛོད་པས་གསོན་པོ་བྲག་ཤིས་ཏེ་སྤྱ་ཐེའུ་རྒྱལ་ས་ཟིན། གཤེན་པོ་གནས་སྐར་ཏེ་གི་གུམ་ཐར་པ་ཐོབ། ད་ལྟ་ཡང་རྒྱལ་གྱི་གུམ་གྱི་གི་འདུར་ཡོག་བར་པ་སྤུམ་བརྒྱ་དྲག་ཅུ་བྱ་བའི་བོན་བཞུགས་སོ། གཤེན་པོ་ལ་གཅིགས་སྐར་བཞིན་དུ་བྱིན་ནོ། ཡབ་ཀྱིས་བོན་ལ་ཕྲང་ཡང་ངས་བོན་དར་དུ་འབྱུག་བོན་ཁྲིམས་སྤྱོད་པའི་ཐོ་ཆེན་གཟུགས་དགོས་ཞེས་གསུངས་ཏེ་དུས་དེར་བོན་བསྐྱར་དར་རྒྱས་སྤྱ་གཏོང་བར་དགོངས་པ་ལ། གཏོར་བདག་དང་སྤྱ་སྤྱོད་ཀྱིས་མ་བསྐྱེབས་པའི་བོན་ཁ་ཡར་ལས་གཏོར་ནས་མ་ཐོན་པར་ཁང་ཁུང་གི་ཡུལ་ནས་བྱུང་པོ་སྤྱ་བྱུང་རྒྱུ་དང་། སྤྱ་བྱུང་རྒྱུ་སྤྱ་མཆེད་གཉིས་གདན་དྲངས་ནས་བོད་ཡུལ་དུ་འབྱུང་སྤེལ་དང་། བོན་སྒོ་བཅུ་གཉིས་དང་། བོན་གྱི་མཛོད་སྒོ་མང་པོ་དང་། སྤྱ་མོ་བཅུ་དང་། ཐེག་པ་ཐ་དད་པའི་བོན་སྒོ་མང་པོ་སྤེལ་ནས་སྐར་ཡང་བསྐྱར་པ་དར་བར་《སྤྱོང་གྲགས་》ལ་སོགས་ནས་བཤད་དོ། རྒྱལ་པོ་དེས་བསྐྱར་པ་དང་འགོ་བ་གང་ལའང་ལེགས་པར་བྱས་པས་ན་ཐོ་ལེགས་བཙན་པོ་ཞེས་ཀྱང་གྲགས་སོ།

སྤྱ་ཐེའུ་གུང་རྒྱུད་ལ་རྒྱལ་པོ་ས་ལ་ལེགས་དྲག་དང་། རྒྱ་ལ་ཐེའུ་བརྒྱུད་དེ། སྤྱ་ཐེའུ་མན་ཆད་ནས་རྒྱལ་རབས་བཅུ་གསུམ་ལ་བོན་སྤེལ་གང་དར་ཞེ་ན་《བྱམས་མ་》ལས། བར་གྱི་གུང་རྒྱུད་བཅུ་གསུམ་གྱི་བོན་དར་ཏེ། པ་རྒྱུད་ལུང་ཆེན་ལྟ་བུ་རྒྱུགས་ཆེན། བྱང་སེམས་ཐེག་ཆེན། གསལ་མཁར་རྒྱུད་ཆེན། ཀུན་གསལ་བྱམས་ཆེན། འབྱུང་ཁོག་དབང་ཆེན། རྩེ་འདུས་ཁོག་ཆེན། ཐེ་ཐུ་མདོ་ཆེན། གསང་ལུང་དབང་ཆེན། རྒྱས་ལྷ་འབྱུང་ཆེན། ཐེ་བཞི་གཟུང་ཆེན། རིག་པའི་གནས་ཆེན། བོན་ཐེག་པ་རིམ་དགུ་ལ་སྦྱོད། ཅེས་པའི་གོ་རིམ་ལྟར། 1 པ་རྒྱུད་ཀྱི་བོན་སྤེ། 2 སྤྱ་རྒྱུད་རྒྱུགས་ཆེན་གྱི་བོན་སྤེ། 3 བྱང་རྒྱལ་སེམས་དཔའི་བོན་སྤེ། 4 གསང་གྲགས་ལ་གསལ་མཁར་ཆེ་ཐུང་རྒྱུད་སྤེལ་པའི་བོན་སྤེ། 5 བྱམས་མ་རྒྱས་པའི་བོན་སྤེ། 6 གཡུང་རྒྱུད་ཡོངས་རྒྱུགས་དབང་འབྱུང་ལ་སོགས་པའི་བོན་སྤེ། 7 གསལ་མཁར་ཐོག་ཐོག་ལ་སོགས་

པའི་བོན་ཟླ། 8 མདོ་མང་རིན་ཆེན་ལྷ་ལ་སོགས་པའི་བོན་ཟླ། 9 རྒྱུད་ཟླ་ཆེན་པོ་ལྷ་ལ་སོགས་པའི་བོན་ཟླ། 10 བྱེ་མ་ཉི་ཁྲི་ལ་སོགས་འབྲུམ་གྱི་བོན་ཟླ། 11 གཟུངས་ཟླ་བཞི་ལ་སོགས་པའི་གཟུངས་གྱི་བོན་ཟླ། 12 རིག་པའི་གནས་ལྷ་ལ་སོགས་པའི་བོན་ཟླ། 13 ཐེག་པ་རིམ་དགུའི་བོན་ཟླ་བཅས་དེ་དག་རྣམས་དར་རོ།

དེའང་《བྱམས་མ་》ལས། བྱིང་བ་སྟག་རྩེ་ལ་སོགས་པའི་རྒྱལ་མཁར་དང་གསལ་མཁར་སྟ་ཁང་བཅུ་གསུམ་བཞེངས་ནས་བོན་བྲིམས་སྤྱིད་པའི་ཐོ་ཆེན་བཅུ་གསུམ། ཞེས་སོ། འདྲེན་པའི་དཔོན་གསལ་ཀྱང་གདུང་རྒྱུད་བཅུ་གསུམ་པོ་དེ་དག་པལ་ཆེར་བཞུགས་སོ། རྟེན་དངས་ནི། 1 རྒྱལ་གཤེན་ལུ་ཁྲི་བཅུན་པོ། 2 ཏྲ་ར་ཅི་པར། 3 སྟག་མེར་ལི་མེར། 4 ཨ་རུ་འཕྲུལ་ཐག 5 སད་ནི་གཏུ། 6 དད་མི་ཐད་གོ། 7 ཤད་བྱ་ར་ཁྱུག་3 ཟེངས་པ་མཐུ་ཆེན། 8 ཟླ་བོན་ཐོག་འཕྲུལ། 9 ཟླ་བོན་ཐོག་རྩེ་དང་བཅུ་ནི་མངའ་བདག་གྲུབ་པའི་གཤེན་བཅུ་ཞེས་བཤད་དོ། དེའི་ལྷོད་དུ་གསང་ཐུགས་སྤྱི་སྤྱངས་ལྟར་ན། རྩོད་པོ་དགུ་འདུས་གྱི་སྟོ་བརྟེན་ལས། ལུ་ཁྲི་བཅུན་པོ་ནས་ (རྒྱལ་འཕྲུལ་སྟག་བཞི་ནི།) 1 ཁྲི་མ་སྟོང་འཕྱོ། 2 འཕྱོ་མ་ཡེ་སངས། 3 གནམ་སྟག་དཀར་མོ། 4 གནམ་གྱི་གུང་རྒྱལ་ལ་བཤད། གསང་བ་རྩ་འགགས་སུ་སོང་བའི་སྟུ་ལ་དེ་བཞིས་མོན་བོན་ཏྲ་ར་ཅི་པར་ལ་བཤད། ཅེས་སོ། རྒྱ་འཕྲུལ་སྟག་བཞི་བཅིས་པ་དེ་དག་ལ་བཞེད་དོ། སེམས་ཕྱོགས་ལྟར་ན་ཁུ་བྱུག་ལས་གསུངས་པའི་ 1 ཏྲ་ཅི་ལུ་ཏྲིད། 2 སུམ་པ་དབྱ་དཀར། 3 ཁྲངས་ཆེན་མ་མེར་དང་གསུམ་བཞུན་པས་བཅུ་གསུམ་དུ་བཤད་པ་ཡིན་ལོ།

དེ་ནས་རྒྱལ་ཐོ་རི་ལྷང་བཅུན་ཡན་ཆད་བར་གྱི་བཅུན་ལུ་རིང་ལ་གཡུང་དུང་བོན་གྱི་བཞུན་པའི་ཉི་མ་ཤར། མཁས་པའི་ལོ་པཎ་གྱི་འོད་ཟེར་བཞུས། གདུལ་བྱ་འགྲོ་བའི་སྟོ་ལུན་བསལ་བས་འཛམ་བུ་སྤྱིད་གི་རྒྱན་ཆེན་པོ་དུག་ཅེས་བྱ་བ། 1 སྟག་གཟིག་གི་མཁས་པ་དམུ་ཙ་ཏྲ་ཉི་པེ་ནི་རིག་གནས་ལྷ་ཀ་ལ་མཁས། 2 རྒྱ་གར་གྱི་མཁས་པ་ལྷ་བདག་ཐུགས་དྲོ་ནི་ནང་རིག་པ་ལ་མཁས། 3 རྒྱ་ནག་གི་མཁས་པ་ལེགས་བཏང་མང་པོ་ནི་ཕྱི་རིག་པ་ལ་མཁས། 4 ཐོ་མ་གྱི་མཁས་པ་གསེར་ཐོག་ཟླ་འབྲུམས་ནི་གསོ་བ་རིག་པ་ལ་མཁས། 5 ཁང་ཁུང་གི་མཁས་པ་ཙོ་མེན་གྱུར་རྒྱུ་ནི་སྤྱི་རིག་པ་ལ་མཁས། 6 བོད་དང་མི་ཉུག་གི་མཁས་པ་ནམ་ར་ཙོ་སྤྱི་ནི་སྤྱིད་པའི་རྒྱུད་ལ་མཁས། ཞེས་

《བྱམས་མ་》ལས་གསུངས་སོ། ། དེ་དག་ནི་རིག་པའི་གནས་གང་ལའང་མཁས་ཤིང་ཐེག་པ་མཐའ་དག་ཐུགས་སུ་རྒྱུད་པ། རྟེན་རིགས་སུམ་བུ་དུག་ཅུ་བསྟར་ཤིས་པ། རྒྱ་འཕྲུལ་གྱི་ཞབས་དང་ཐུན་པ་ཤ་སྟག་གོ། དུག་པོ་དེ་དག་ཀྱན་བོད་དུ་བྱོན་པ་མི་གསལ་ཀྱང་དེ་དུག་ལ་གཏུགས་པའི་མཁས་པ་མང་དུ་བཞུགས་སོ། །

ཞེས་ལ་སོགས་པ་དེ་དག་ནི་རྒྱལ་པོ་གནམ་རི་སྟོང་བཅུན་ཡན་དུ་དར་བའི་བོན་གྱི་བྱུང་བ་རགས་རིམ་ཙམ་མོ། གཞན་ཡང་བོན་གྱི་སྟོན་པ་གཤེན་རབ་ནས་བཟུང་རིམ་བཞིན་དར་བའི་ཚུམ་རིག་སྟུ་རྩལ་དང་། མཚན་ཉིད་རིག་པ་སོགས་ཀྱི་སྒྲིམ་མང་པོ་ཞིག་བྱུང་ཡོད་པ་བོན་གྱི་ལོ་རྒྱུས་དང་རིག་གཞུང་ཁག་དུ་གསལ་བ་ལྟར་ཤིས་པར་བྱའོ།

སྟུས་པ།

བོད་ཀྱི་རྒྱལ་པོ་སྟུ་བོའི་ཡུལ་ནས་བྱོན། །

བོན་གྱི་ཤིས་རིག་སྤྱིད་ཀྱི་སྟོན་པ་བཀུར། །

བོད་མིའི་འགོ་ལ་ཞི་བདེའི་ཁྲིམས་ཤོལ་བསྒྲགས། །
 བོན་གྱི་འདུ་གནས་བོད་ཁམས་ཡོངས་ལ་བཞེངས། །
 ལུ་ཡི་ཤུགས་ཀྱིས་རྩོམ་རང་འཐག་བསྒྲུབ། །
 མེ་ཡི་ཚ་བས་གསེར་དངུལ་ཟངས་ལྷགས་བཞུས། །
 དགུ་ཟེའི་མཚན་དང་དཀར་ཡོལ་སྟོང་སོགས་བསྒྲུབ། །
 ཐོན་སྐྱེད་ལས་རིགས་འཕེལ་བའི་དུས་རབས་ཉིད། །
 ཅས་བྱ་བ་ནི་བར་སྐབས་ཀྱི་ཆོགས་སུ་བཅད་པའོ།

ལེའུ་བཞི་པ། ཆོས་ལྷན་རྒྱལ་རབས།

ས་བཅད་དང་པོ། ཆོས་རྒྱལ་སྟོང་བཅའ་སྒྲུབ་པོས་རྒྱལ་སྟོང་བཟུང་ཞིང་
 བོད་ཡོངས་གཅིག་གྱུར་མཛད་པ།

ལུགས་གཉིས་གསེར་གྱི་ཁྲི་ལ་འཛེགས་ཤིང་སྟོང་གསུམ་ཁྱེན་ལ་སྟན་པས་ཁྱབ་པའི་མི་
 རིགས་ཀྱི་དཔའ་བོ་ཆེན་པོ་ཆོས་རྒྱལ་སྟོང་བཅའ་སྒྲུབ་པོས། མངའ་རིས་སྐོར་གསུམ་མན་དང་མདོ་
 ཁམས་ཡན་གྱི་བོད་ཀྱི་རིགས་སུ་གྱུར་པའི་ཡུལ་སྡེ་མཐའ་དག་གཅིག་གྱུར་བྱས་ནས་ཆེན་པོ་བོད་ཀྱི་
 རྒྱལ་ཁམས་ཞེས་པ་དེ་ཉིད་བྱང་བའི་ཚུལ་ལ། བཞིད་ཚུལ་མི་འདྲ་བ་ཕན་ཆོགས་བྱང་བ་དག་ལ་རི་
 ཞིག་དགག་སྒྱུབ་ཀྱི་སྟོན་པ་དོར། ཆད་མར་གྱུར་པའི་ལོ་རྒྱུས་ཀྱི་ཡིག་རྒྱུ་ལ་《ཆོས་འབྱུང་མཁས་པའི་
 དགའ་སྟོན་》དང་། 《དེབ་ཐེར་དམར་པོ་》 《དེབ་ཐེར་སྟོན་པོ་》 《དེབ་ཐེར་དཀར་པོ་》 《དུང་
 ཉིང་གཏེར་ཡིག་》 སོགས་དང་། གཞན་ཡང་རྒྱ་ནག་གི་ཡིག་ཆ་ལ་《ཐང་ཡིག་གསར་རྒྱུ་དང་།
 《དབྱུང་སྟོང་མེ་ལོང་》 བཅས་ཀྱི་ནང་དུ་འཁོད་པའི་བོད་ཀྱི་ལོ་རྒྱུས་དང་འབྲེལ་བའི་དབྱུང་གཞི་
 ཁག་གི་དོན་གྱི་སྒྲིང་པོ་བསྒྲུས་ནས་ཁྱབ་པ་ལ།

དེ་ཡང་ཆོས་རྒྱལ་སྟོང་བཅའ་སྒྲུབ་པོ་ནི་སྟེ་ལོ་617པའི་མེ་སྤང་ལོར་ཡབ་རྒྱལ་པོ་གནམ་རི་
 སྟོང་བཅའ་དང་། ཡུམ་འབྲི་བཟའ་ཐོད་དཀར་གཉིས་ཀྱི་མས་སུ་འཁྲུངས། སྐབས་དེར་ཡབ་
 གནམ་རི་སྟོང་བཅའ་གིས། མེས་སྟག་རི་གཉན་གཟིགས་ཀྱི་སྐབས་བན་པ་རྩེ་དང་། བྱང་གར་
 རྩེ་ལ་སོགས་པའི་རྒྱལ་ཕན་འགའ་ཞིག་དབང་དུ་བསྒྱུ་བའི་འགོ་ཚུགས་པའི་མང་གཞིའི་ཐོག་དབུས་
 ཕྱགས་ཀྱི་ཟིང་པོ་རྩེ་དང་། གཙང་གི་རྒྱལ་པོ་མར་ཐུན། དུགས་པོ་ས་ཁུལ་སོགས་མངའ་ཁོངས་

སྤྱི་བཅུག་སྟེ་ཡབ་མེས་གོང་མ་གཏུང་ཁྱིམ་བཅན་པོ་སྟགས་ཀྱི་སྐབས་སྤྱི་དབང་དུ་བྱས་པའི་རྒྱལ་ཕྱན་
རྣམས་སྤར་ཡང་གཅིག་གྱུར་གྱིས་དབང་དུ་བྱས་པའི་གཞི་གདིང་བ་དང་། ས་ཐག་རིང་བའི་
ཕྱོགས་ནས་ཐད་ཀར་ཁ་གཏད་དུ་ལངས་ནས་ངོ་སྟོན་བྱས་པར་མ་ཟད། རང་སྟོར་གྱི་ཡབ་
འབངས་དང་། ཡུམ་འབངས་བཅས་ཀྱིས་གྱེན་ལོག་བྱས་ཏེ་མཐར་དག་གཉེན་ལག་འབྲེལ་གྱིས་
དུག་དྲངས་ནས་སྤྱི་ལོ་629པའི་ས་སྤང་ལོར་རྒྱལ་པོ་གནམ་རི་སྟོང་བཅན་བཀོད་སྤྲོད།

སྐབས་དེར་སྤིང་གྱི་དབང་ཤུགས་སྤྱི་བཅན་དུ་གཏོང་བ་དང་རྒྱ་སྤྱིད་པའི་གོ་རིམ་གྱི་ནང་དུ་
སྤྱི་ནང་གཉེས་ཀའི་ཕྱོགས་ནས་ངོ་ལོག་དང་ཟེང་འབྲུག་གི་རྣམ་པ་ཏ་ཅང་ཆབས་ཆེ་བའི་གནས་ཚུལ་
འོག་དགུང་ལོ་བཅུ་གསུམ་ལ་སྤོངས་མ་ཐག་པའི་བཅན་པོ་སྟོང་བཅན་སྐམ་པོ་དེ་སྟོན་ཆེན་ཐུང་མང་
པོ་རྗེ་ཞང་ལྷང་དང་། མགར་མང་ཞམ་སུམ་ལྷང་དང་། བྱང་པོ་སྤྱང་སད་བྱ་ཅེ། དབའ་དབྱེ་
ཆབ་ལ་སྟགས་པ་རྣམས་ཀྱིས་ཞབས་ནས་བཏེགས་ཏེ་བཅན་པོའི་ཁྱིམ་མངའ་གསོལ། ཏ་ཅང་ཙུ་
དུག་ཆེ་བའི་ཆབ་སྤིང་དང་དམག་དོན་གྱི་ཡོ་ལང་ནང་དུ། རྒྱལ་པོ་སྤྱི་ནང་གཞོན་ཡང་ཁུམ་པ་མེད་
པའི་སྤིང་སྟོང་གི་གོ་ཆ་བཅན་པོར་བཀོས་ཏེ། རང་སྟོར་གྱི་སྟོན་པོ་རྣམས་བཀའ་བྱོས་གནང་
ཞིང་ཐབས་ཤེས་སྤྱི་ཆོགས་ལ་བཏེན་ནས་ཐོག་མར་སྤིང་འགྱུར་གྱི་གཡོ་རྒྱས་འགོད་མཁན་དེ་དག་
ཆར་གཙོད་པ་དང་། དུས་མཚུངས་སྤྱི་ཡབ་གནམ་རི་སྟོང་བཅན་ལ་དུག་འབྲེན་མཁན་རྣམས་
ཐམས་ཅད་ཁྱིམ་ལ་སྤྱར་ཏེ་གཙང་དག་བཟོས་པས། སྤྱི་པོ་མི་སྤྱན་པ་རྣམས་རང་ཤུགས་ཀྱིས་
དབའ་འབྲུམས། དེ་ནས་རིམ་བཞིན་ཡབ་མེས་དུས་སྤྱི་ངོ་ལོག་བྱས་པའི་ཆབ་འབངས་མཐའ་
དག་སྤར་ཡང་བཅན་པོའི་མངའ་འོག་དུ་བཅུག།

དེ་ནས་བོད་ཀྱི་ཤར་ཕྱོགས་སུམ་པའི་ཡུལ་དུ་ (དང་དུས་ཁམས་མདོ་སྟོད་) སྟོན་ཆེན་པོ་ཐུང་མང་
པོ་རྗེ་ཞང་ལྷང་གིས་དམག་རྒྱག་མ་དགོས་པར་རྒྱལ་ཁམས་ཡོངས་རྫོགས་ཐབས་མཁས་ཀྱི་བྱ་བ་ལ་
བཏེན་ནས། ཆོ་བའི་འགོ་དཔོན་དག་ལ་སྟོན་པའི་གཏམ་དང་ཞི་བའི་གྲོས་བཏབ་སྟེ་ཡུལ་ཆན་སོ་
སོའི་ཐེམ་དུད་གཅིག་ཀྱང་མ་ལྷས་པ་དང་། ཐོར་གྱུར་མེད་པར་བོད་བཅན་པོའི་ཆབ་འབངས་
ཁོངས་སྤྱི་བཅུག་དེའི་རྗེས་སྤྱི་བཅན་པོ་རང་ཉིད་སྤྱི་དངོས་བྱང་དུ་ཕེབས་ནས། དམག་དཔུང་གིས་
གཡུལ་བཤམས་མ་དགོས་པར་བྱང་དོས་ཀྱི་རྒྱ་དང་འ་ཞས་དབྱ་ཁུལ་འཇལ་ཞིང་། དེ་ནས་བབྱང་
འ་ཞ་ཡང་བོད་ཀྱི་ཆབ་འབངས་སྤྱི་ཚུད་དོ། དེ་ནས་བཅན་པོ་དང་། ཐུང་མང་པོ་རྗེ་ཞང་
གི་བར་དུ། བྱང་པོ་སྤྱང་སད་བྱ་ཅེས་པ་མ་བཅུག་སྟེ་བཅན་པོའི་སྤྱན་ཟུར། ཞང་ལྷང་སྟོ་མ་
ལོག་པ་ལ་སྟོ་ལོག་འདུག་ཅེས་ཁྱེད་བ་དང་། ཡང་ཞང་ལྷང་གི་དུང་དུ་བཅན་པོས་བཀའ་བཀྱོན་མ་
གནང་ནའང་བཀའ་བཀྱོན་གནང་གིན་འདུག་ཅེས་བཤད་པར། ཞང་ལྷང་གིས་ཡིད་ཆེས་བྱས་ཏེ་
བཅན་པོའི་བཀའ་བྱང་ནའང་། རད་ཀྱིས་མནར་ཞེས་མ་ཕྱིན་པར་བཏེན་བཅན་པོའི་ཐུགས་
ལའང་ཞང་ལྷང་སྟོ་ལོག་ཟེར་བ་བདེན་པར་འདུག་དགོངས་ནས། མཁར་སྤྱར་བ་མཐའ་ནས་
བསྟོར་བ་དང་། དེ་རྗེས་ཞང་ལྷང་རང་གི་འཁོར་གཡོག་པ་ཆབ་གྱིས་པོ་ཟེར་བས་གཡོ་སྤྱིའི་སྟོན་
ཞང་ལྷང་བསད་དོ།

ཐུང་མང་པོ་རྗེ་ཞང་ལྷང་གི་ཡབ་གནམ་རི་སྟོང་བཅན་སྐབས་ཀྱི་སྟོན་པོ་ཡིན་པ་དང་།
སྟོང་བཅན་སྐམ་པོའི་ཞབས་ཁུ་བསྐྱབས་ཤིང་སུམ་པའི་ཡུལ་ཁམས་འབངས་སྤྱི་བཀའ་པ་སྟགས་རྒྱལ་
སྤིང་ལ་པན་པའི་མཛད་རྗེས་ཏ་ཅང་ཆེན་པོ་བཞག་ཡོད་ན་ཡང་། བྱང་པོ་སྤྱང་སད་བྱ་ཅེས་ཞང་

སྤང་སྒྲོན་པོ་ཆེ་བའི་དབང་ཆ་གཡོ་འཕྲོག་བྱེད་པའི་ཆེད་དུ་རྒྱལ་སྒྲོན་བར་དུ་དབྱེན་སྒྱུར་དཀྲུག་གིང་
བྱས་ཏེ་མི་འོས་པའི་དོན་རྒྱུ་ཆེན་པོ་ཞིག་བྱུང་། དེའི་རྗེས་སུ་ཁྱུང་པོ་སྤང་སྤྱང་བྱ་ཅེ་རྒྱལ་པོའི་སྤྱི་
འཁོར་རྣམས་ཀྱི་ནང་དུ་སྤྱི་ལ་ཉེ་ཤོས་ཤིག་བྱས་པར་གྲགས་གིང་། སྤང་སྤྱང་བྱ་ཅེ་རྣམས་ནས་ངལ་
གསོ་བྱས་པ་དང་སྒྲོན་པོ་མགར་སྤྱང་བཅན་ཡུལ་བྱང་བཅན་པོའི་བཀའི་སྒྲོན་པོ་ཆེ་ཤོས་སུ་གྱུར།

དེ་ནས་བོད་ཡུལ་གཅིག་གྱུར་གྱི་རྒྱལ་སྤྱི་དབྱེད་བལ་དགོས་པ་དུ་མའི་དབང་གིས་
རྒྱལ་ས་དབྱུས་ཕྱོགས་སུ་སྤྱར་རྒྱུའི་བཀའ་བཟོས་ཐོག བོད་དབྱུས་འགྱུར་གྱི་སྤྱི་འཁོར་འདིར་ཡུལ་གྱི་
བཀོད་པ་དང་སའི་དབྱེད་པ་སོགས་ལ་བརྟག་དབྱེད་ཞིབ་མོ་མཛད་མཐར། དབྱ་ཅེ་ཤོད་ཆེན་གྱི་
སའི་ལྷེ་བའི་ཐང་གི་མཆོ་འི་འགྲམ་དེར་ཡུལ་སྤྱི་འཁོར་ཉམས་དགའ་ལ། ས་གཞི་ཁོད་སྒྲོམས་པའི་
དབྱུས་སུ་གཡས་གཡོན་གྱི་རི་བརྒྱུད་གཞན་དང་མ་འདྲེས་པའི་རི་དེུ་སང་གོ་གནས་ལ་འཕྱོ་བ་ལྟ་
བྱ་ལྟེ། ད་ལྟའི་པོ་བྱང་ཆེན་མོ་པོ་ཏེ་ལ་ཆགས་ཡུལ་དམར་པོ་རི་འདི་ཉིད་ས་དབྱེད་ཁྱད་དུ་
འཕགས་གིང་། དེའི་ཅེ་མོ་ནས་འཁོར་ཡུག་གི་སྤང་རྒྱལ་ཆང་མ་ལག་མཐེལ་དུ་སྤངས་པ་ལྟར་
མཐོང་བྱུང་བ་སོགས་པ་རོལ་གཞན་སྤེ་རྣམ་པར་གཞོན་པའི་དགོ་མཆོན་དང་ཡང་ལྷན་པར་གཟིགས་
ནས། དམར་པོ་རིའི་ཐོག་ཏུ་པོ་བྱང་མཐོ་ཞིང་བཅན་པ་ཞིག་བཞེངས་ཏེ་རྒྱལ་སྒྲོན་དབྱེད་དང་
བཅས་པ་དེར་བཞུགས་ནས་བོད་ཡོངས་ལ་དབང་རྒྱུར་བྱས་ཡོད་པ་རེད།

དེ་ནས་སྤྱར་གྱི་ཆབ་འབངས་རྣམས་ཆོ་པ་རེ་རེ་བཞིན་ཞིབ་བཤེར་བདེ་འཇགས་སུ་བཀོད་པ་
དང་། རུས་ཆོ་ཀུན་ལ་ཉེ་རིང་མེད་པ་བྱས་ནས་བསྐྱངས། བཟང་པོ་ལ་བྱ་དགའ་ལྟེར། ངན་པ་
ལ་ཆད་པ་གཅོད། མཐོ་བ་རྣམས་ཁྲིམས་ཀྱིས་མནན། དམའ་བ་རྣམས་ཐབས་ཀྱིས་སྤྱོད་བ་སོགས་
ཞི་རྒྱས་དབང་དུ་གཏིག་མཛད་པ་གང་ལ་གང་འཆོམ་གྱིས་ཕྱག་ལེན་གནང་གིན་ཡོད་དེ། ཡཔ་
གནས་རི་སྤོང་བཅན་སྐབས་ཀྱི་མཛད་རྗེས་ཆེ་བའི་སྒྲོན་པོ་དབང་དབྱེ་ཆབ་ལོ་རྣམས་ནས་རང་བྱིས་དུ་
ངལ་གསོ་ནས་བསྐྱད་ཡོད་པའི་སྐབས་དབྱེ་ཆབ་ཀྱིས། བཅན་པོའི་ནང་སྒྲོན་བྱིན་སྟོ་དོ་རེ་གཙུག་
སྒྲོན་བརྒྱུད་ནས་བཅན་པོ་སྤོང་བཅན་སྐམ་པོ་ལ། ཁོ་བོས་སྤོན་ཆད་བེང་པོ་རྗེ་རྒྱུ་ཏུ་བསྐྱར།
སྤྱི་རྒྱལ་པར་དུ་སྤངས་ནས་བཅན་པོའི་ཆབ་སྤྱི་རྒྱ་ཆེར་སྤྱོད་པའི་ཞབས་འདེགས་ཞུས་པ་དང་།
བདག་ཅག་པ་བྱ་སྤྱི་ཀྱང་བཅན་པོ་ལ་སྤོ་མ་ལོག་ཅིང་། ཞབས་འདེན་མ་ཞུས་པར་མཆོས་པ་
ལགས། ད་ནི་བདག་ལོ་རྣམས་ཤིང་ལུས་སྤོབས་ཉམས་པས་རང་ཉིད་མ་ཤི་བའི་གོང་དུ་བྱ་རྣམས་
དང་བཅས་པར་དབྱ་སྤྱི་རྒྱུང་ཟད་ཅམ་ཞིག་གནང་བ་ཞུ་ཞེས་པར། བཅན་པོ་སྤོང་བཅན་གྱིས།
དྲིན་ཅན་མི་ཡི་ཡིད་མི་གཅོག། ལྷ་ཡི་རྟ་ལ་སྤུལ་མི་དབྱུང་། ། ཟེར་བ་ལྟར་བྱེད་པ་ཆོན་
ནས་ཡང་སྤོ་མ་ལོག་པར་བསྐྱད་པས་རང་བྱིས་དུ་གདན་དྲངས་པ་ལྟར་ཕེབས་རྒྱུ་ཡིན་ལ། དབྱ་
མནའ་ཡང་གནང་ཆོག་ཅེས་ཞུས་བཞིན་ནས། དབྱེ་ཆབ་ཀྱི་བྱིས་དུ་ཆང་སྤོན་ཆེན་པོ་ཞིག་
བཤམས། དེར་བཅན་པོས་དབྱེ་ཆབ་སྤོ་དཀར་བས་གྲོངས་ན་དུར་ཁྱུང་བཅན་པོ་རང་གི་ཕྱག་
རིག་ནས་བཅིག་རྒྱུ་དང་། རྒྱ་ཆོ་སྤོས་ཤིག་ལ་གསེར་ཡིག་རྒྱུན་མི་ཆད་པ་གནང་རྒྱུའི་དབྱ་
མནའ་བཞིན་གིང་། མགུར་ཡང་བསྐྱུལ། དབང་དབྱེ་ཆབ་པ་བྱ་བདུན་གྱིས་ཀྱང་། དུས་
ནས་ཡང་སྤྱི་རྒྱལ་ལ་སྤོ་མི་ལོག་པ་སོགས་ཀྱི་མནའ་བསྐྱུལ་ཅིང་། སྤྱི་ལན་ཡང་ཕུལ་བར་གྲགས།
བོད་ཀྱི་གནའ་སྤོལ་ལ་མནའ་སྤྱི་དུས་ལག་ཏུ་དོ་བ་ཞིག་བཟུང་སྟེ་མནའ་ཆོག་འདོན་པ་ཡིན་འདུག་
པས། སྐབས་དེར་དབྱ་སྤྱི་གནང་བའི་དོ་དཀར་པོ་དེ་རྗེས་སོར་དབྱེ་ཆབ་གྲོངས་པའི་དུས་སུ་

དུས་ཁྲུང་གི་མང་དོར་བཅེགས་པ་སོགས་བྱས་རྗེས་ཅན་ལ་དེ་ལྟ་བུའི་གཞིངས་བསྟོད་གནང་བར་
གྲགས།

བཅན་པོ་སྤང་བཅན་སྐམ་པོའི་མཛད་འཕྲིན་དར་བའི་འགོ་ཚུགས་པ་དང་། སློན་ཆེན་ཟུར་
པ་བྱུང་པོ་སྤང་སད་བྱ་ཅེས་གཡོ་ཐབས་ཀྱིས་བཅན་པོ་བཀོང་བའི་ཐབས་བཤམས་ཏེ་བྱས་པ། སློན་
ཆད་བཅན་པོའི་ཡབ་གནམ་རེ་སྤང་བཅན་གྱི་སྐབས་སུ། བདག་གི་གཙང་ཕྱོགས་ནམས་སུ་རྒྱལ་
གྱི་ཆབ་འབངས་སུ་བཀུག་ན་ཡང་། གཙང་གི་ས་ཕྱོགས་འདྲིའི་ཡབ་དེའི་སྤོང་གིས་མ་གཟིགས་
ལ་ཞབས་ཀྱིས་བཅགས་པའང་མེད་པས། ད་ཆ་བཅན་པོ་སྤང་གིས་དངོས་སུ་ཕེབས་ནས་གཟིགས་
ཅིང་གནང་བ་དང་། བདག་གི་མཁར་སྤུལ་པ་ཁྱི་བོམས་སུ་དགྲེས་སྐྱེམས་གསོལ་སློན་ཞིག་ཀྱང་
བཤམས་ཆོག་པ་ཞེས་གདན་ཁྱེད་བྱས། བཅན་པོས་ཀྱང་ཞལ་གྱིས་བཞེས་ཏེ་སློན་པོ་མགར་སྤང་བཅན་
ཡུལ་བྱང་བཀའ་མངགས་ནས་སློན་ལ་གྲ་སྒྲིག་ཏུ་བཏང་བ་ལྟར་མགར་གྱིས་བཏག་དབྱེད་བྱས་པ་
བརྒྱད། སྤང་སད་བྱ་ཅེས་སློན་ཏུ་དམག་དབྱང་སྤོང་གི་བཅན་པོ་བཀོང་རྒྱའི་གཡོ་སྤོང་བཤམས་པ་
ཤེས་ཏེ་གསང་སྟབས་སུ་རྒྱལ་པོའི་སྤོང་སྤར་བྱོས། སྤང་སད་བྱ་ཅེས་མགར་བྱོས་པ་ཤེས་པ་དང་
རང་གི་བྱ་ངག་རེ་བྱུང་བེར་བ་དེ་ལ་ང་རང་གི་བའི་རྗེས་སུ་མགོ་བོ་ཆོད་ལ་རྒྱལ་པོ་ལ་ཕུལ་དང་རང་
གི་ཡུལ་གཞིས་བྱེད་རང་ལ་དབང་། དེ་ལྟར་མིན་ན་རང་རེའི་པ་ཙུ་བྱ་རྒྱུད་དང་བཅས་པ་བསྐྱུག་
པའི་ཉེན་ཁ་ཆེ་བ་སོགས་ཀྱི་ཁ་ཆེམས་བཞག་ནས་རང་ཉིད་ལྷེབས་ཏེ་ཤི། ངག་རེ་བྱུང་གིས་པའི་
ཁ་ཆེམས་བཞེན་པའི་མགོ་བོ་བཅད་དེ་སྐྱེ་མཁར་བྱེད་བར་བྱེད། བདག་གི་པ་རྒན་བཅན་པོ་ལ་སློ་
ལོག་ནས་བར་ཆད་བཅུམས་པ་མགར་གྱིས་ཤེས་པ་ལྟར་ལགས་ན། བདག་གིས་རང་གི་པའི་མགོ་
བཅད་དེ་བཅན་པོའི་བྱང་དུ་བཅར་བ་ལགས་པས། བདག་ཅག་གི་བྱིས་སྤྱིང་ལ་བཀའ་ཉེས་མེད་པ་
ཞིག་གནང་སྤྱང་ཞེས་བྱས་པར།
བཅན་པོས་ཀྱང་དེ་བཞིན་ཞལ་གྱིས་བཞེས་ཏེ་ཤུལ་མའི་བྱིས་སྤྱིང་བདག་དབང་ལ་ཉེས་ཆད་མི་སོག་
པའི་རང་འཇགས་གནང་།

དུས་མཚུངས་སུ་བོད་ཡུལ་རུབ་ཕྱོགས་ཀྱི་ཞང་ཞུང་གི་ཡུལ་གྲུ་སྟེ་དེང་དུས་སྟོད་མངའ་རིས་
དང་ལ་དྲགས་ཀྱི་ཡུལ་འདི་ཉིད་དབང་སྤུར་བྱེད་པ་ལ། ཐོག་མར་བཅན་པོ་སྤང་བཅན་སྐམ་པོའི་
སྤང་མོ་བཅན་མོ་སད་མ་དཀར་བྱ་བ་དེ། ཞང་ཞུང་གི་རྒྱལ་པོ་ལིག་མི་རྒྱའི་བཅུན་མོར་གནང་
ནས་ད་ལྟའི་མངའ་རིས་ས་ཁུལ་གྱི་རྩ་མདའ་རྫོང་ཁོངས་སུ་ཡོད་པའི་བྱུང་ལྷང་གི་པོ་བྱང་དུ་ཕེབས་
ཤིང་། ཞང་ཞུང་གི་རྒྱལ་པོ་དེ་ལ་སྤར་འདྲིས་ཀྱི་ཟུར་གྲོགས་བུ་མོ་ཤུད་ཀེ་བཟའ་རྩལ་ཏིང་ཤགས་
ཞེས་པ་ཞིག་ཡོད་སྟབས། དེ་དང་རྒྱལ་པོ་གཉིས་པན་ཚུན་སྤིང་ཉེ་ཞིང་མཛའ་གཙུགས་དམ་པོར་
ཆགས་སྟབས་ཞང་ཞུང་རྒྱལ་པོ་ནི་དུས་རྒྱུན་ཤུད་ཀེ་བཟའ་དང་འགྲོགས་ནས་བཅན་མོ་སད་མ་
དཀར་དང་ལྟན་དུ་མི་བཞུགས་ཤིང་བྱགས་མི་མཐུན་པར་བརྟེན། བཅན་མོ་ཡང་ཞང་ཞུང་རྒྱལ་པོའི་
ཁབ་དང་སྤྱིང་མི་འཛིན་པར་ལོགས་ཤིག་དུ་བཞུགས་ནས་མཛའ་འབྲེལ་ཡག་པོ་མེད་པའི་ཚུལ་དེ་
དག་བཅན་པོ་སྤང་བཅན་གྱི་སྟན་དུ་གསན་ཞིང་། བཅན་པོས་སློན་པོ་སྤང་གིས་བཅན་མང་རྒྱང་
བྱ་བ་ཞིག་ཞང་ཞུང་ལ་ཆེད་དུ་མངགས་ནས། བཅན་མོ་སད་མ་དཀར་ལ་དེ་ལྟར་མཛའ་ན་ཞང་
བོད་ཆབ་སྤྱིད་ཀྱི་དཀྱུག་རྒྱུན་དུ་འཁྱུར་བས་བྱིན་ཆད་དེ་ལྟ་བུའི་གནང་བར་ལིག་མི་རྒྱའི་བྱིས་སྤྱིང་
འཛིན་དགོས་ཞེས་བཀའ་འཕྲིན་བྱེད་ནས་མང་རྒྱང་ཟུར་སྟབས་ཀྱིས་བྱུང་ལྷང་པོ་བྱང་དུ་བྱིན་པ་ན།

བཅན་མོ་ནི་ཡུལ་དེར་མི་བཞུགས་པར་མ་པམ་གཡུ་མཚོའི་འགམ་དུ་ཆབ་ལ་རོལ་ཅིང་ཁྱུས་གྱི་ཆེད་
 དུ་ཕེབས་ཞེས་ཐོས། མྱེད་མྱེད་ཡང་མཚོ་མ་པམ་འགམ་དུ་བསྐྱོད་ནས་བཅན་མོའི་ཞལ་མཇལ་ཏེ་
 ཕྱག་ཕུལ་བ་ན། བཅན་མོའི་ཞལ་ནས། གཅེན་བཅན་པོ་སྤྱོད་བཅན་སྐྱེ་ཁམས་བདེའམ།
 སྒོན་མྱེད་མྱེད་ལམ་བཟོད་བདེའམ་ཞེས་འཆམས་འདྲི་གནང་བར་བདེ་བ་ཡོད་ལགས་ཞེས་ལན་ཕུལ་
 པའི་རྗེས་སྟེ། བཅན་པོའི་བཀའ་འདི་དང་འདི་ཞེས་ཆད་ལྷན་མེད་པར་སྒྲན་དུ་གསོལ་བ་དེ་དག་
 གསན་རྗེས་བཅན་མོས། བྱེད་ནི་བཅན་པོའི་བཀའ་མངགས་པ་ཡིན་པས་མགོན་གྱི་ཕྱག་ལན་
 འོངས་ཤིག་ཅིས་ཕྱག་ལན་མཛད་པའི་མཇུག་དུ། གསུང་མགུར་སྒྲན་མོ་དཔེ་དང་གབ་ཆོག་གིས་
 བརྒྱན་པའི་ཆོགས་བཅད་རྒྱུ་པ་བདུན་ཅུ་ཙམ་ཡོད་པ་ཞིག་བསྐྱར་གནང་བ་དེའི་ཆོག་རྒྱུ་འགའ་
 ཞིག་འདིར་དཔེར་མཚོན་ཙམ་བཀོད་པར།

ཡུལ་གྱི་ནི་སྐལ་ལོག་པ། །
 བྱེད་ལུང་ནི་རྩལ་མཁར་ཞིག །
 སྐྱེ་སྐྱེ་ནི་གཞན་ན་རེ། །
 ཕྱི་ལྷས་ནི་ངམ་དང་བྲག །
 རང་བལྟས་ནི་གསེར་དང་དབྱིག །
 བདག་གི་ནི་གཡུར་ལྷ་བྱ། །
 མཆིས་ཆུ་ནི་མ་ཐོ་འམ། །
 སྐྱེ་མོ་ནི་བསེང་བསེང་མོ། །

ཞེས་པ་ལ་སོགས་པ་རྣམས་སོ། རང་དོན་གཙོ་བོ་ལ་ཁོང་རང་གི་འཚོ་བ་དང་གནས་བབ་
 སོགས་མི་གཞན་གྱིས་བལྟས་ན་ཡིད་སྒྲོན་འཚོར་བ་ཞིག་ཡོད་མོད། འོན་ཀྱང་དོན་དངོས་ལ་ཅི་ཙམ་
 བསམས་ན་དེ་ཙམ་གྱིས་དཀའ་སྤྱད་དང་ཡི་མུག་པ་ཁོ་ན་ལས་མི་འདུག་ཅེས་པའི་དོན་ཡིན། དེའི་
 མཇུག་དུ་བྱང་ཐང་གི་འབྲོང་གཅིག་ཕུ་དེ་ཕུ་ནས་གི་འདེབས་པ་དང་། མདའ་ནས་གཡུ་བ་མོ་
 བྱེད་པའི་བར་དུ་གཙུར་ནས་བསད་ན་མགོ་བུ་ཐུར་དང་བཅས་པ་ཕྱིང་བ་སྤྱག་ཆེའི་བཅུད་དང་།
 ཤ་པགས་སོགས་ནི་བྱས་རྗེས་འཛོག་མཁན་ལ་ཐོབ་ཐུབ་ཟེར་བ་སོགས་མདོར་ན་ཞང་ཁྱེད་དུ་དཔུང་
 འཇུག་བྱས་ཏེ་དབང་དུ་བསྐྱེད་གོས་པ་གབ་ཆོག་གི་ལམ་ནས་གསུངས་ཡོད། མགུར་དེ་
 བཞེངས་པའི་མཇུག་དུ། གཅེན་བཅན་པོ་མཚོག་ལ་བཀའ་ལན་ཞུ་ཡིག་ཕྱག་འབུལ་འོས་པ་ནི་ཅི་
 ཡང་མེད། བཅན་པོ་སྐྱེ་ཁམས་བདེ་བར་བཞུགས་པ་ནི་ཡིད་ལ་དགའ་བ་བརྟུས། ད་ལན་བཀའ་
 སྒོལ་གནང་བ་རྣམས་ཤི་གསོན་ལ་མ་ལྟོས་པ་རང་རྣམས་གང་ཡོད་ཀྱིས་འབད་འབྱངས་ཞུ་ཆོག་པར་
 གསོལ་དགོས། བཅན་པོའི་ཕྱག་དུ་འདི་ཕུལ་ཅིག་གསུངས་ཏེ། ཞུ་རྟེན་དམ་ཁྱུས་མནན་པ་ཞིག་
 བསྐྱར་གནང་མཛད། དེ་ནས་མྱེད་མྱེད་གི་བཅན་མོར་ཕྱི་ཕྱག་ཕུལ་ཏེ་བཅན་པོའི་པོ་བྱང་དུ་
 འཁོར་ནས་འདི་སྐད་ཞུས། བཅན་མོས་བཀའ་ལན་ཡིག་ཐོག་དུ་གནང་བ་ནི་མེད། མགུར་
 བཞེས་པའི་ཆོག་དོན་ནི་འདི་དང་འདི་ལྟར་གསུངས། ཕྱག་རྒྱས་མནན་ནས་བསྐྱར་པའི་འབུལ་
 རྟེན་ནི་འདི་ལགས་སོ་ཞེས་ཕུལ་བ་ན། འབུལ་རྟེན་གྱི་རྒྱལ་བཤིགས་ནས་གཟིགས་སྐབས་དེའི་
 རང་དུ་བོད་གཡུ་རྟིང་མ་ཏ་ཅང་ལེགས་པ་སུམ་ཅུ་ཙམ་ཞིག་སྤྱགས་ཡོད་པ་གཟིགས། བཅན་པོས་
 མགུར་གྱི་ཆོག་དོན་དང་བསྐྱར་ནས་དེའི་གོ་དོན་ལ་དགོངས་པ་ཡང་ནས་ཡང་དུ་བཞེས་པའི་མཐར་

སློན་པོ་རྒྱལ་ལ་བཀའ་གནང་བ། རང་རེས་ཞང་ཁྱུང་ལིག་མི་རྒྱལ་པར་སློན་བྱ་པོ་ནི་གཡུ་
 ཐོགས་ཤིག་གི་ཉེ་པར་སློན་བྱ་མ་རྩལ་ན་ནི་བྱད་མེད་དང་འདྲ་བས་ཁྱུ་ཁྱོན་ཅིག་ཟེར་བར་གདའ་
 ཞེས་གསུངས་སོ། དེའི་ཐོག་ནས་གཡུ་ནི་གནའ་རབས་རང་ཅག་བོད་རིགས་པོ་མོ་ཀུན་གྱི་རྒྱུ་དུ་
 བྱས་པ་མཆོན་ལ། དེའང་མགུལ་ལམ་ན་རྒྱུ་དུ་གཡུ་འདྲིགས་པ་ནི་དཔའ་བོའི་ཆ་བྱད་དང་།
 གཡུ་རྒྱལ་བཟུང་ལ་བཀོད་པས་མགོ་རྒྱུ་དུ་ཁྱོན་པ་ནི་བྱད་མེད་ཀྱི་ཆ་ལྷགས་ཡིན་པ་ཤེས་ཐུབ།
 བཅན་པོས་མགུར་ཆོག་དང་ཁྱུ་ཉེན་ལ་འབྲེལ་བཤད་དེ་ལྷར་གནང་བས་སློན་པོ་རྒྱལ་གྱིས་ཀྱང་
 དོན་དེ་གསལ་པོར་གོ་ནས་འཕམ་དུ་སྟོང་ཕྱགས་སུ་དམག་དྲངས་ཏེ་ཞང་ཁྱུང་རྒྱལ་པོའི་སྤེད་དབང་
 གཏོར་ནས་ཡུལ་དེ་སྤུ་རྒྱལ་བཅན་པོའི་ཆབ་འོག་ཏུ་བཅུག་པ་དང་། དུས་མཚུངས་སུ་ཤར་སྟེའི་
 ཕྱགས་ཀྱི་འཇང་ཡུལ་ཡང་རིམ་བཞིན་ཆབ་འོག་ཏུ་བཅུད་པ་བཅས་མདོར་ན། བོད་ཡོངས་གཅིག་
 གུར་བྱས་པ་ནས་བཅན་པོའི་མངའ་ཁོངས་ཀྱི་རྒྱ་ཁྱོན་རྗེ་ཆེ་སྟེ་ལ་བའི་མཇུག་རྗེས་བསམ་བཞིན་ལས་
 འདས་པ་ཞིག་གོ།

དེ་ལྷར་ཆོས་རྒྱལ་སྤོང་བཅན་སྐམ་པོས་མངའ་རིས་མན་དང་མདོ་ཁམས་ཡན་གྱི་བོད་རིགས་
 ཐམས་ཅད་གཅིག་གུར་མཇུག་དེ། ཕྱགས་བཞིའི་རྒྱལ་ཁབ་རྒྱལ་ལ་ཞི་བའི་གཉེན་འབྲེལ་དང་།
 དྲག་པོའི་དམག་གི་དབྱང་འབྲུག་སོགས་ཡུལ་དུས་དང་བསྟུན་པའི་སློན་ནས་གང་ལ་གང་འཆོམ་གྱི་
 འབྲེལ་བས་ཆབ་སྤྱོད་མཐའ་བཞིར་བསྐྱེད། མི་རིགས་གཞན་དང་རྒྱལ་ཁབ་གཞན་གྱི་རིག་གནས་
 ཀྱི་སྟོང་བཅུད་མང་པོ་སྤངས་ནས་རང་གི་རིག་གནས་ཀྱི་གསོས་སུ་བཏབ་སྟེ་དར་སྟེལ་བཏང་།
 རྒྱབས་དེར་བོད་ཀྱི་ཆབ་སྤྱོད་དང་། དཔལ་འབྱོར། དམག་དོན། རིག་གནས། བྱིས་ས་
 ལྷགས་སོགས་ཨེ་ཤ་ཡའི་Asiaསྤྱིང་འདྲིར་རྒྱལ་ཁབ་གཞན་ལས་མི་དམན་པ་ཞིག་ཆགས་ཡོད།

ས་བཅད་གཉིས་པ། སྤུ་རྒྱལ་རིམ་བྱོན་ལས་ཆོས་ལུན་ རྒྱལ་རབས་ཀྱི་གདུང་རབས་མདོར་བསྟུས།

སྤུ་རྒྱལ་གཉའ་ཁྲི་བཅན་པོ་ནས་དར་མ་ཏུ་དུམ་བཅན་པོའི་བར་རྒྱལ་རབས་ཞེ་གསུམ་གྱི་རིང་
 ལ་རུས་རྒྱུད་གཅིག་གིས་དབང་སྐྱུར་བྱས་པ་ཡིན་ལྟ་བུར་འདྲིར་ཆོས་ལུན་རྒྱལ་རབས་ཞེས་ཟུར་དུ་མ་
 བྱས་པར་ཐམས་ཅད་ལ་དཀྱུས་གཅིག་ཏུ་སྤུ་རྒྱལ་གྱི་གདུང་རབས་ཞེས་བཀོད་ན་མི་འབྲིག་པ་མེད་
 པར་མ་ཟད། ཁྲི་སྤོང་ལྗེ་བཅན་གྱི་རྒྱལ་རབས་སུ་ཆོས་བོན་གཉིས་ཀ་དར་ཡོད་ཅིང་། རྒྱལ་པོ་
 རྒྱལ་ས་བོན་གྱི་སྐུ་གཤེན་ལ་བརྟེན་པའི་སྟོལ་ཡང་ལྷར་བཞིན་དར་ཡོད་པ་བཅས་སངས་རྒྱས་ཆོས་
 ལྷགས་ཁོ་ན་དར་བའི་དུས་རབས་ཤིག་ལ་སྟེ་བས་པ་མིན་མོད། ཡིན་ནའང་ལྷར་གྱི་མཁས་པ་
 རྒྱལ་གྱིས་ཆོས་རྒྱལ་སྤོང་བཅན་སྐམ་པོ་ནས་སངས་རྒྱས་ཆོས་ལྷགས་བོད་དུ་དར་བས་བོད་ཆོས་
 ལུན་གྱི་རྒྱལ་ཁམས་སུ་གུར་པའི་བཞེད་སྟོལ་ལྷར། འདྲིར་ཡང་ཆོས་ལུན་རྒྱལ་རབས་ཞེས་དུས་
 རབས་ཡན་གར་པ་ཞིག་ཏུ་དབྱེ་ནས་འཆད་པར་རིགས་སོ།

1. སྤུ་རྒྱལ་སོ་གསུམ་པ་སྟེ་ཆོས་ལུན་རྒྱལ་རབས་དང་པོ་ཆོས་རྒྱལ་སྤོང་བཅན་སྐམ་པོ་ནི། ཡལ་
 གནམ་རི་སྤོང་བཅན་དང་། ཡུམ་འབྲི་བཟའ་ཐོད་དཀར་གཉིས་ཀྱི་སྤུ་སྤྱི་ལོ་617པའི་མེ་སྤང་
 ལོར་མལ་གྱོ་རྒྱ་མ་ནང་གི་པོ་བྱང་བྱམས་པ་མི་འགྱུར་སྤྱིང་དུ་སྐྱུ་བཞུགས།

དགུང་ལོ་བཅུ་གསུམ་ལོན་པའི་སྤྱི་ལོ་629པའི་ས་སྐང་ལོར་ཡབ་གཤེགས་པ་དང་རྒྱལ་མིང་ལ་འཁོད།
 སྤྱི་ལོ་630པའི་ཉམས་ལུས་ཀྱི་ཡོང་བཟའ་དང་། ཞང་ཞུང་བཟའ་ལི་ཐིག་སྐྱོན། མོང་བཟའ་ཁྱི་ལྷུ་མ་བཅས་
 བོད་ཀྱི་སྤྱི་མཐུན་མོ་གསུམ་ཁབ་ཏུ་བཞུགས། སྤྱི་གཤེན་ཞང་ཞུང་ར་རིང་གིས་མཛད། ཟུང་མང་པོ་རྩེ་
 ཞང་སྐང་དང་། ཞུང་པོ་སྤྱང་མད་ཟུ་ཅེ། དབའ་དབྱི་ཚབ། མགར་སྟོང་བཅན་སོགས་ཀྱིས་
 གློན་པོ་མཛད། སྤྱི་ལོ་632པའི་ཆུ་འབྲུག་ལོར་བལ་བཟའ་ཁྱི་བཅན་བོད་ཏུ་བཅན་མོར་བསུས་ཤིང་
 རྩོམ་པོ་མེ་བསྟོད་རྩེ་རྩུབ་དངས། སྤྱི་ལོ་633པའི་ཆུ་སྤྱལ་ལོར་ཐུ་མེ་སམ་སྟོ་ཏེ་ལ་སོགས་པ་གཞོན་
 ཏུ་རིག་པ་ཅན་ཁག་གཅིག་རྒྱ་གར་ཏུ་སློབ་སྦྱོང་ལ་མངགས། སྤྱི་ལོ་634པ་ཤིང་རྟ་ལོར་རྒྱ་བོད་སྤྱི་
 ཀྱི་འབྲེལ་བ་ཐོག་མར་བརྒྱུད་ནས་བྱང་བའི་དམག་འབྲུག་གི་འགོ་གཟིགས་སུ་ཕེབས་ཏེ་དམག་དཔོན་
 གནང་ཞིང་། རྒྱལ་མིང་གཙུང་གྲང་རི་གྲང་བཅན་ལ་སྟོང་ཏུ་བཅུག། སྤྱི་ལོ་638པའི་ས་ཁྱི་ལོར་
 སྤྱི་ལོ་ཡང་རྒྱལ་པོའི་ཁྱི་ལ་བཞུགས། སྤྱི་ལོ་641པའི་ལྷགས་སྐང་ལོར་གློན་པོ་མགར་སྟོང་བཅན་གྱིས་
 རྒྱ་བཟའ་ཀོང་རྩོ་བོད་ཏུ་བསུས། སྤྱི་ལོ་644པ་ཤིང་འབྲུག་ལོར་རྒྱལ་པོ་ལེག་སྟེ་ཤུབ་བཞགས་ཏེ་
 ཞང་ཞུང་ཐམས་ཅད་འབངས་སུ་བཀུག། སྤྱི་ལོ་650པ་ལྷགས་ཁྱི་ལོར་སྤྱི་གཤེགས་ ཡར་ཁྲུང་
 འཕྱོང་པོའི་ནང་ཏུ་བང་སོ་ལྷ་ཁང་ལྷ་ཡོད་པ་ཞིག་བཞེངས་པའི་རེ་མིག་དབུས་མའི་ནང་བཞུགས་སུ་
 གསོལ།

2. སྤྱི་རྒྱལ་སོ་བཞི་པ་ཆོས་ལུན་རྒྱལ་རབས་གཉིས་པ་རྒྱལ་པོ་གྲང་རི་གྲང་བཅན་ནི། ཡབ་རྒྱལ་པོ་
 གནམ་རི་སྟོང་བཅན་དང་། ཡུམ་འབྲི་བཟའ་ཐོད་དཀར་གཉིས་ཀྱི་སྤྱི་ལོ་621པ་ལྷགས་
 རྒྱལ་ལོར་སྤྱི་བཞུགས། དགུང་ལོ་བཅུ་བཞི་སོན་པའི་ཤིང་རྟ་སྤྱི་ལོ་634ལོར་གཅེན་སྟོང་
 བཅན་སྐམ་པོ་དམག་ལ་ཕེབས་པའི་ཆབ་ཏུ་རྒྱལ་མིང་བསྐྱངས། སྤྱི་གཤེན་ཞང་ཞུང་ཞུང་སྐར་གྱིས་
 མཛད། འ་ཞ་བཟའ་མོང་རྩེ་ཁྱི་དཀར་ཁབ་ཏུ་བཞུགས། ཟུང་མང་པོ་རྩེ་ཞང་སྐང་དང་། ལྷུབས་
 བཅན་རྟ་རེ་གཉིས་ཀྱིས་གློན་པོ་བྱས། སྤྱི་ལོ་མང་སྟོང་མང་བཅན་སྤྱི་བཞུགས་པའི་ས་ཁྱི་ལོ་སྤྱི་
 ལོ་638ལོར་དགུང་ལོ་བཅོ་བརྒྱད་ལ་ཕེབས་པ་དང་ནང་གི་འགལ་རྒྱུན་གྱི་དབང་གིས་སྤྱི་གཤེགས་སོ།
 བང་སོ་དོན་མཁར་མདའ་རུ་གནམ་རི་སྟོང་བཅན་གྱི་གཡོན་ཏུ་བཞུགས་སོ།

3. སྤྱི་རྒྱལ་སོ་ལྷ་པ་ཆོས་ལུན་རྒྱལ་རབས་གསུམ་པ་རྒྱལ་པོ་མོང་སྟོང་མང་བཅན་ནི། ཡབ་རྒྱལ་པོ་
 གྲང་རི་གྲང་བཅན་དང་། ཡུམ་འ་ཞ་བཟའ་མོང་རྩེ་ཁྱི་དཀར་གཉིས་ཀྱི་སྤྱི་ལོ་638པ་ས་ཁྱི་
 ལོར་སྤྱི་བཞུགས། སྤྱི་ལོ་650པའི་ལྷགས་ཁྱི་ལོར་དགུང་ལོ་བཅུ་གསུམ་ལོན་པ་དང་རྒྱལ་མིང་ལ་
 འཁོད། སྤྱི་གཤེན་ཞུང་པོ་སྤྱུག་སྐྱས་མཛད། འབྲོ་བཟའ་ཁྱི་ལོད་ཁབ་ཏུ་བཞུགས། མགར་སྟོང་
 བཅན་ཡུལ་སྤྱང་དང་། མཆིམས་མང་གཉིས་ཀྱིས་གློན་པོ་མཛད། སྤྱི་ལོ་659པ་ས་ལྷག་ལོར་བཅན་
 པོ་མང་སྟོང་མང་བཅན་སྤྱི་གཤེན་ཀྱི་ཤར་ན་བཞུགས་ཤིང་། གློན་ཆེན་མགར་སྟོང་བཅན་གྱིས་བོད་
 དམག་ཆིག་སྟོང་ཅམ་ཁྱིད་ནས་འ་ཞའི་ཡུལ་ཏུ་སྤྱེབས། དེང་སང་ཨ་མདོ་རྩེ་སྤྱི་ལོ་སྟོང་རུ་མཆོ་
 བུ་ཏུ་གྲགས་པའི་ཡུལ་དེར་དམག་འབྲུག་བྱས་པས། བོད་དམག་ཆིག་སྟོང་གིས་ཐང་དམག་
 བརྒྱུད་ཁྱི་པམ་ཏུ་བཅུག་ཏེ་རྒྱལ་ཁ་ཐོབ། སྤྱི་ལོ་662པ་ཆུ་ཁྱི་ལོར་གློན་པོ་མགར་སྟོང་བཅན་གྱིས་
 གྲུ་གུའི་ཡུལ་ཏུ་དམག་དྲངས། སྤྱི་ལོ་667པའི་མེ་ཡོས་ལོར་བཅན་པོ་འོར་མང་ཏུ་གཤེགས་ཏེ།
 གློན་པོ་མགར་སྟོང་བཅན་འབྲས་ནད་ཀྱི་འདས། སྤྱི་ལོ་676པ་མེ་ཁྱི་ལོར་མང་སྟོང་མང་བཅན་སྤྱི་

གཤེགས། བང་སོ་གུང་རི་གུང་བཅན་གྱི་གཡོན་དུ་བཅེགས་སོ། །

4. སྤྱ་རྒྱལ་སོ་དུག་པ་ཆོས་ལྷན་རྒྱལ་རབས་བཞི་པ་འདུས་སྤང་མང་རྩེའམ་རྒྱུ་ནམ་འབྲུལ་གྱི་རྒྱལ་
པོ་ནི། ཡབ་མང་སྤང་མང་བཅན་དང་། ཡུམ་འབྲོ་བཟའ་བྲི་ལོད་གཉིས་ཀྱི་སྤྱུ་ལོ་676པ་
མེ་བྱེ་ལོར་འབྲུངས། ལོ་ངོ་བཞི་ལ་ཐོན་པའི་ས་ཡོས་ཏེ་སྤྱི་ལོ་679པའི་ལོར་རྒྱལ་པོའི་བྲི་ལ་འཁོད།
སྤྱ་གཤེན་སྤེལ་གྱི་ཡིས་མཛད། ཆབ་སྲིད་ཀྱི་འགན་དབང་གཙོ་བོ་མ་ཡུམ་བྲི་མ་ལོད་ཀྱིས་བསྐྱུངས།
མགར་བཅན་སྟོ་ཐོན་བྱ་དང་། དབས་ཏ་ར་ལོང་ལོད་གཉིས་ཀྱིས་སྟོན་པོ་མཛད། ལྡང་མོ་བྲི་
བཅུན་དང་། མཆིམས་བཟའ་བཅན་མོ་ཏྲོག་གཉིས་ཁབ་ཏུ་བཞེས། ལྡང་མོ་བྲི་བཅུན་ལ་སྤྱུ་ཆེ་
བ་ལྡང་ཆེ་ལྟ་དཔོན་འབྲུངས།

མཆིམས་བཟའ་ལ་སྤྱུ་ཆུང་བ་མེས་ཨག་ཆོས་འབྲུངས། སྤྱི་ལོ་703པ་ཆུ་ཡོས་ལོར་བཅན་པོ་སྤྱ་
དངོས་ཀྱིས་འཇང་ཡུལ་དུ་དམག་དྲངས་ཏེ་འཇང་པ་རྣམས་ཆམ་ལ་ཕབ། སྤྱི་ལོ་704པ་ཤིང་
འབྲུག་ལོར་འཇང་ཡུལ་དུ་སྤྱ་གཤེགས། བང་སོ་ཡབ་ཀྱི་བང་སོའི་གཡོན་དུ་བཅེགས་སོ། རྒྱལ་
པོ་འདིའི་སྐབས་སུ་རྒྱལ་པོ་ཆེའི་སྟོན་འབངས་བདུན་བྱུང་བ་ནི། 1 རྟོག་རིང་ལ་ནག་པོས་སྤང་པོ་ཆེ་
ཐེག 2 རྟོག་སྤྱིང་ཁམས་ཀྱིས་གཡག་བྱས་པོ་ཆེ་ཐེག 3 གཞོན་རྒྱལ་མཆོན་གྱིས་མདའ་སྟོང་ཁ་མས་
བྱ་བྲ་རྟེན་པ་བཅད། 4 ལྷས་རྟོན་གདོང་ཅན་གྱིས་མིག་རྒྱུ་གསུམ་ལ་མདའ་རྒྱུང་རེས་སྤེབས།
5 མགོས་གཡག་རྒྱུང་གིས་ཤ་བའི་རྒྱད་བྱ་བྱེ་མས་བཀའ་སྟེ་སྤྱང་ལ་སྟོར། 6 ཅག་རོ་འབྲོང་གཤེར་
གྱིས་འབྲོང་ཐུར་དུ་རྒྱག་པ་གྱེན་དུ་འཐེན་ཅུས། 7 གཞོན་བྲི་བདུན་གཡུ་བྱེན་གྱིས་ཏ་བཟང་པོ་
གཡང་ལ་མཆོངས་པ་གྱེན་ལ་འདྲེན་ཅུས་པ་བཅས་སོ།

5. སྤྱ་རྒྱལ་སོ་བདུན་པ་ཆོས་ལྷན་རྒྱལ་རབས་ལྔ་པ་རྒྱལ་པོ་བྲི་ལྟུ་གཅུག་བརྟན་ནམ་མེས་ཨོག་
ཆོས་ནི། ཡབ་རྒྱལ་པོ་འདུས་སྤང་མང་རྩེ་དང་། ཡུམ་མཆིམས་བཟའ་བཅན་མོ་མེ་ཏྲོག་གཉིས་
ཀྱི་སྤྱུ་ལོ་698པའི་ས་བྲི་ལོར་པོ་བྲང་ལྷན་དཀར་དུ་སྤྱ་འབྲུངས། སྤྱི་ལོ་705པ་ཤིང་སྤྱུ་ལོར་
རྒྱལ་པོའི་གསེར་བྲི་ལ་མངའ་གསོལ། སྤྱ་གཞོན་ལུའི་སྐབས་དེར་ཆབ་སྲིད་གཙོ་བོ་བྲི་མོ་འབྲོ་
བཟའ་བྲི་མ་ལོད་ཀྱིས་བསྐྱུངས། སྤྱི་ལོ་712པ་ཆུ་བྲི་ལོར་རྒྱ་བཟའ་གྱིས་ཤིང་ཀོང་རྩོ་ཁབ་ཏུ་བཞེས།
དེ་རྩེས་སྤྱ་ནམ་བཟའ་ཁབ་ཏུ་བཞེས། ལྷས་སྤྱུས་བཟང་སྟོང་བཅན་དང་། མཆིམས་རྒྱལ་གཟིགས་
ཤུ་ཏིང་། འབྲོ་རྒྱ་བཟང་ལོར་མ་བཅས་ཀྱིས་སྟོན་པོ་བྱས། ཆབ་སྲིད་མཐའ་བཞེར་བསྐྱེད།
སྤྱི་ལོ་739པ་ས་ཡོས་ལོར་རྒྱ་བཟའ་གྲོངས། སྤྱི་ལོ་742པ་ཆུ་ཏ་ལོར་སྤྱུ་བྲི་སྤང་ལྟུ་བཅན་
འབྲུངས། སྤྱི་ལོ་755པ་ཤིང་ལུག་ལོར་ཡར་འབྲོག་སྤྱ་ཆོལ་དུ་སྟོན་པོ་འབལ་སྤང་ཅབ་དང་ལང་
ལྷས་གཟིགས་གཉིས་ཀྱིས་སྟོན་ཏུ་བཀོངས་ཞེས་གྲགས། བང་སོ་སྤྱ་ར་རི་ཞེས་པ་འབྲུལ་གྱི་རྒྱལ་
པོའི་གཡོན་དུ་བཅེགས།

6. སྤྱ་རྒྱལ་སོ་བརྒྱད་པ་ཆོས་ལྷན་རྒྱལ་རབས་དུག་པ་རྒྱལ་པོ་བྲི་སྤང་ལྟུ་བཅན་ནི། ཡབ་རྒྱལ་པོ་
བྲི་ལྟུ་གཅུག་བརྟན་དང་། ཡུམ་སྤྱ་ནམ་བཟའ་གཉིས་ཀྱི་སྤྱུ་ལོ་742པའི་ཆུ་ཏ་ལོར་སྤྱ་
བརྟམས། སྤྱི་ལོ་755པའི་ཤིང་ལུག་ལོར་རྒྱལ་པོའི་བྲི་ལ་འཁོད། ལྡང་བཞེར་སྤྱ་བཅན་དང་།
ཞང་མཆིམས་རྒྱལ་གཟིགས་ཤུ་ཐེང་། སྟོན་སྤྱུས་བཟང་རྒྱལ་ཀོང་། ཞང་སྟོང་ཅན། ལྡང་རྒྱལ་
སྤྱ་ལེགས་གཟིགས། དབས་བཅན་བཞེར་མདོ་ལོད། སྟོན་བྲི་སྤྱ་ཏྲོག་ཆབ། ཏྲོག་སྤྱ་སྤྱ་ལོང་ལ་

སོགས་པ་རྣམས་ཀྱིས་སློན་པོ་བྱས། མཆིམས་བཟའ་ལྷ་མོ་བཅན་དང་། མཁར་ཆེན་བཟའ་མཚོ་
 རྒྱལ། འབྲོ་བཟའ་ཁྱི་རྒྱལ་མོ་བཅན། ཆོ་སྤང་བཟའ་མེ་ཏོག་སློན། བོ་ཡོངས་བཟའ་རྒྱལ་མོ་
 བཅན་བཅས་བཅན་མོ་ལྷ་ཁབ་ཏུ་བཞེས། སྤྱི་ལོ་761པའི་ལྷགས་སྤང་ལོར་བསམ་ཡས་གཙུག་ལག་
 ཁང་གི་ཆང་བཏིང་། སྤྱི་ལོ་763པ་ཆུ་ཡོས་ལོར་སློབ་དཔོན་པད་མ་འབྱུང་གནས་བོད་ཏུ་ཕེབས།
 བོད་དམག་གིས་ཐང་པམ་པར་བྱས་ཏེ་རྒྱལ་ས་ཞི་ཨན་ཏུ་སྡེབས། ཏེ་ཅང་རྒྱལ་པོ་ཤིན་ཅུང་ཏུ་
 བློས། དགུང་ལོ་སོ་དགུ་པ་ལྷགས་སྤེལ་སྤྱི་ལོ་780ལོར་སྤང་ཆོ་བ་ལུ་ནེ་བཅན་པོ་རྒྱལ་སར་བཀོད་
 བས་བཅན་པོ་འདི་ཉིད་སློམ་སྤྱབ་སོགས་དམ་ཆོས་ཉམས་ལེན་གྱི་མཛད་པ་གཙོ་བོར་གནད་སྟེ་
 བཞུགས། དགུང་ལོ་དྲུག་པའི་མེ་བྱི་སྤྱི་ལོ་796ལོའི་ལོ་གསར་མཆོན་མོར་རྟ་རྒྱགས་པས་ཆིབས་
 ཀྱིས་བསྐྱར་ནས་འདས། དེ་བཟེར་འགའ་ཞིག་ཏུ་མཆོན་མོ་སློག་མདའ་ཕྱག་ནས་བཀོངས་ཡང་
 ཟེར། བང་སོ་སྤྱ་ར་རི་ལ་ཡབ་གྱི་བང་སོའི་རྒྱབ་ངོས་གྱི་གཡས་ཕྱགས་སུ་བཅུགས།

7. སྤྱི་རྒྱལ་སོ་དགུ་པ་ཆོས་ལུན་རྒྱལ་རབས་བདུན་པ་ལུ་ནེ་བཅན་པོ་ནི། ཡབ་ཁྱི་སྤང་ལྷུ་
 བཅན་དང་། ཡུམ་པོ་ཡོངས་བཟའ་ལྷ་ནམ་པ་གཉིས་ཀྱི་སྤང་སྤྱི་ལོ་762པའི་ཆུ་ལྷག་ལོར་སྤྱི་
 འབྱུངས། རུ་ཡོང་བཟའ་མདོ་རྒྱལ་ཁབ་ཏུ་བཞེས། དགུང་ལོ་བཅུ་དགུ་པའི་ལྷགས་སྤེལ་སྤྱི་ལོ་
 780ལོར་ཡབ་ཀྱིས་དམ་ཆོས་སློམ་སྤྱབ་གནད་སྤྱབས་ཆེ་འདི་ཉིད་རྒྱལ་སྤྱི་ལོ་འཁོད།
 སྤྱབས་དེའི་རིང་ལ་བོད་འབངས་རྣམས་དབུལ་ཕྱག་ལན་གསུམ་སྟོམས་པར་བྱས། དགུང་ལོ་སོ་
 དགུ་པའི་མེ་སྤང་སྤྱི་ལོ་797ལོར་ཡབ་འདས་ནས་ལོ་གཅིག་དང་ཟླ་བ་བདུན་ལ་སོན་སྤྱབས་ཆོ་སྤང་
 བཟའ་མེ་ཏོག་སློན་གྱིས་ཟས་དུག་སྤྱར་ནས་བཀོངས་སོ།

8. སྤྱི་རྒྱལ་བཞི་བཅུ་པ་ཆོས་ལུན་རྒྱལ་རབས་བརྒྱད་པ་ལུ་ཏིག་བཅན་པོ་ནི། ཡབ་ཁྱི་སྤང་ལྷུ་
 བཅན་དང་། ཡུམ་ཆོ་སྤང་བཟའ་མེ་ཏོག་སློན་གཉིས་ཀྱི་སྤང་སྤྱི་ལོ་763པའི་ཆུ་ཡོས་ལོར་སྤྱི་
 འབྱུངས། དགུང་ལོ་བཅོ་བརྒྱད་པར་གཅེན་ལུ་ནེ་བཅན་པོ་རྒྱལ་སར་འཁོད། ལོ་དེར་ཁང་གི་བྱ་
 དབུ་རིང་བསད་པའི་རྒྱུ་གྱིས་ལོ་དགུའི་རིང་ཁང་སྟོད་ཏུ་ཡུལ་ཕུད་པའི་ཆད་པ་བཅད། དགུང་
 ལོ་སོ་ལྷུ་པའི་སྤྱི་ལོ་797པའི་མེ་སྤང་ལོར་གཅེན་པོ་སྤྱི་གཤེགས་པ་དང་ལུ་ཏིག་བཅན་པོ་རྒྱལ་སར་
 འཁོད། སྤྱབས་དེར་དམག་ཤུགས་ཏེ་ཅང་ཆེ་བས་ཕྱགས་བཞིའི་རྒྱལ་ཁབ་རྣམས་ལ་དབུང་འཇུག་
 བྱས། རྒྱ་གར་གྱི་རྒྱལ་པོ་ལྷ་མ་པ་ལ་བོད་ཏུ་བྱིད་དེ་བཟང་བཅོན་བྱས་ཟེར་བའང་གྲགས།
 དགུང་ལོ་ཞེ་གཉིས་པའི་ཤིང་སྤེལ་སྤྱི་ལོ་804ལོར་པོ་ཡོངས་བཟའ་འམ་ལྷ་ནམ་པས་རྩས་ངན་བཏོན་
 བས་བཀོངས་སོ།

9. སྤྱི་རྒྱལ་ཞེ་གཅིག་པ་ཆོས་ལུན་རྒྱལ་རབས་དགུ་པ་ལུ་ཕུག་བཅན་པོ་འམ་ཁྱི་སྤང་ལྷུ་སྤང་བཅན་ནི།
 ཡབ་རྒྱལ་པོ་ཁྱི་སྤང་ལྷུ་བཅན་དང་། ཡུམ་མཆིམས་བཟའ་ལྷ་མོ་བཅན་གཉིས་ཀྱི་སྤང་སྤྱི་ལོ་
 776པའི་མེ་འབྱུག་ལོར་སྤྱི་འབྱུངས། མཆོན་གཞན་སད་ན་ལེགས་མཛིང་ཡོན་ཡང་ཟེར།
 དགུང་ལོ་ལྷུ་པར་གཅེན་ལུ་ནེ་བཅན་པོ་རྒྱལ་སར་འཁོད། ཉེར་གཉིས་པ་ལ་ལུ་ཏིག་བཅན་པོ་རྒྱལ་
 སར་བཞུགས། དགུང་ལོ་ཉེར་དགུ་པའི་ཤིང་སྤེལ་སྤྱི་ལོ་804 ལོར་གཅེན་ལུ་ཏིག་བཅན་པོ་སྤྱི་
 གཤེགས་པ་དང་འདི་ཉིད་རྒྱལ་པོའི་ཁྱི་ལ་བཞུགས་ནས་བྱིད་བསྐྱངས། འབྲོ་བཟའ་ཁྱི་མ་ལེགས་
 དང་། མཆིམས་རྒྱལ་བཟའ་ལེགས་མོ་བཅན། ཅོག་རོ་བཟའ་བཅན་རྒྱལ་རྣམས་ཁབ་ཏུ་བཞེས།

གཅིག་ཆོས་རྒྱལ་སྤྱི་བཙན་སྐྱེ་པོ།

སྤྱི་བོད་ཀྱི་དེ་བཅའ་ཆེད་པ་རྣམས་ལ་ལོ་རྟགས་ལས་ལོ་ཁམས་མི་གསལ་བའི་དབང་གིས།
ལོ་བསྐྱར་བའི་འབྲུལ་པ་བྱུང་བ་དང་། ལོ་ཁམས་ཡོད་ཀྱང་རབ་བྱུང་མ་བཅུས་པའི་ཚོན་དུ་བྱུག་
ཅུའི་སྐྱར་ལ་འབྲུལ་པ་ཞུགས་པ་སྟེ་འབྲུལ་ཚུལ་མི་འདྲ་བ་གཉིས་བྱུང་ཡོད་པ་ལྟར། ཆོས་རྒྱལ་སྤྱི་
བཙན་གྱི་འབྲུངས་ལོ་ལའང་ཚོན་བྱོན་མཁས་པ་རྣམས་ཀྱིས་མི་སྤྱང་དང་ས་སྤྱང་གཉིས། ས་སྤྱང་
ལའང་ཚོན་རྩིས་གཉིས་ཏེ་བཞེད་པ་ཐ་དད་པ་འགའ་ཞིག་བྱུང་འདུག་པ་དེ་དག་ལས། ཐུན་ནི་མི་
སྤྱང་ལ་འབྲུངས་པར་འཐད་ཐུན་དུ་སེམས་ཏེ། ཆོས་རྒྱལ་སྤྱི་བཙན་སྐྱེ་པོ་དགུང་ལོ་བཅུ་
གསུམ་ལོན་པ་དང་རྒྱལ་སྤྱི་བསྐྱུངས། དེ་ནས་འཛིག་རྟེན་མཐུན་འཇུག་གི་ཚུལ་གྱིས་མི་ཉག་རྩ་
ཡོང་བཟའ་དང་། ཞང་ཁུང་བཟའ་ལི་ཐིག་སྟོན། མོང་བཟའ་ཁྲི་ལྷུ་མ། བལ་བཟའ་ཁྲི་བཙུན་
བཅས་ཁབ་དུ་བཞེས་ཤིང་། མཐར་ཐུ་ནག་གི་རྒྱལ་པོ་ཐང་ཐེ་ཚུང་དང་གཉེན་འབྲེལ་བཙུགས་ཏེ་
ལྷགས་སྤང་ལོར་རྒྱ་བཟའ་འུན་ཤིང་ཀོང་ཇོ་ཁབ་དུ་བཞེས་ཚུལ་གྱི་ལོ་རྒྱུས་ནི་རྒྱ་བོད་ཀྱན་གྱི་ཚོད་
མེད་གཅིག་གྱུར་གྱི་ལོ་རྒྱུས་ཤིག་རེད། རྒྱ་ནག་གི་རྒྱལ་པོ་ཐང་ཐེ་ཚུང་ཁྲིར་འཁོད་པའི་ལོ་ནི་མི་
པག་དང་། ལྷོ་ལོ་སྤྱི་ལོ་627ལོར་ཡིན་པས། སྐབས་དེ་ལོ་ལྷགས་སྤང་ནི་ལྷོ་ལོ་641ལས་འོས་
མེད་པ་དང་། རྒྱ་ཡི་ཡིག་ཚང་ལས་ཀྱང་དེ་ལྟར་དུ་གསལ། སྤྱིར་རྒྱ་ཡི་ཡིག་ཚང་ལ་བརྟེན་
ནས་བོད་ཀྱི་ལོ་རྒྱུས་ལ་ངེས་པ་རྟེན་པའི་བདེན་དཔང་འཛིན་ནུས་པའི་ངེས་པ་མེད་ཀྱང་། རྒྱ་ནག་
པ་རང་ཉིད་ཀྱི་གོང་མ་རིམ་བྱོན་གྱི་ཁྲི་ལོ་དང་མཇུག་འཕྲིན་སོགས་ཉིན་མོ་ནང་བཞིན་གསལ་པོར་
བཀོད་སྟོན་ལྟ་མོ་ཉིད་ནས་ཆགས་ཡོད་སྟབས། རྒྱལ་རབས་ཀྱི་དུས་ཚིགས་རྣམས་གཏན་འཁེལ་
ཞིག་ཆགས་འདུག་པ་དེས་ན་བོད་རྒྱ་གཉིས་ཀྱི་འབྲེལ་བའི་སྐྱར་ལས་བོད་རྒྱ་གཉིས་ཀྱི་རྒྱལ་རབས་
གྱང་འགྲིགས་པའི་རྒྱ་ནག་རྒྱལ་རབས་ཀྱི་ལོ་ཚིགས་ནི་བོད་རྒྱལ་རབས་ཀྱི་ལོ་ཚིགས་ལ་ངེས་པ་རྟེན་
བྱེད་ཀྱི་དབང་པོ་སྤྲོ་མེད་ཅིག་ཆགས་འདུག་སྟེ།

1. སྤྱི་བཙན་དེ་ཐང་ཐེ་ཚུང་གི་ཁྲི་ལོའི་སྐབས་ཀྱི་ས་སྤྱང་ལོར་འབྲུངས་པ་ཡིན་ན་ལྷོ་ལོ་
629ལོར་ཡིན། དེ་ནས་ཀོང་ཇོ་བོད་དུ་འབྱོར་བའི་བར་ལོ་ངོ་བཅུ་གསུམ་དང་ཉིལ་ལོ་
བཅུ་གཉིས་ལས་ཟིན་མི་འདུག་པ་དེ་ལྟར་ན་སྤྱི་བཙན་གྱིས་དགུང་ལོ་བཅུ་གསུམ་པའི་ཚོན་དུ་རྒྱ་
གར་དང་བལ་པོ་སོགས་ལ་གཉེན་དང་རིག་གནས་ཀྱི་འབྲེལ་བའི་མཇུག་སྐྱོ་མང་པོ་ཞིག་གནང་ཟིན་
དགོས་པས། དེ་ལྟའི་ལོ་རྒྱུས་ད་པན་ཡུལ་དུས་གང་ནའང་མཇོང་ཐོས་མ་བྱུང་བ་དང་། རིག་
པས་བརྟག་ནའང་མ་གྲུབ་སྟེ། ལོ་ལྷ་དུག་ལ་ཟིན་པའི་ལྷ་གྲུས་རང་གིས་སྟོ་ཆས་བཟའ་བ་ཙམ་ལ་
ཡང་རང་རྒྱ་བྱུང་པའི་ནུས་པ་ཞིག་མེད་ཅི་ན། སངས་རྒྱུས་བྱང་སེམས་གང་གིས་སྟུལ་པ་ཡིན་
ཡང་དེ་ལྟའི་སྤྱི་མེད་སྤྱི་དོན་གྲུབ་ནུས་པ་ནི་ཚུར་མཇོང་གི་སྤྱང་ངོར་ནམ་ཡང་འབྱུང་མི་སྤྱི་དཔ་
ཞིག་ཡིན་ལ། ཡང་ན་དེ་ལྟའི་རྒྱ་བལ་སོགས་དང་འབྲེལ་བ་བྱེད་པའི་གཉེན་འབྲེལ་བྱེད་མཁན་དེ་
གནས་རི་སྤྱི་བཙན་ཡིན་ན་སྤྱི་བཙན་དགུང་ལོ་13ཀྱི་ཚོན་ལ་གཉེན་འབྲེལ་དེ་དག་འཛིག་རྟེན་
མཐུན་འཇུག་གི་དབང་གིས་ཡོང་སྤྱི་དཔ་ཙམ་ཡིན་ཀྱང་། དེ་དང་ཐང་ཐེ་ཚུང་འབྲེལ་བ་བྱེད་
ཚུལ་རྒྱ་བོད་གང་གི་ཡིག་ཚང་ན་མེད་པ་དང་ཡོངས་སུ་འང་མ་གྲགས་པས་ལྷ་ཚུགས་ཀྱིས་བསྐྱུབ་པའི་
དགོས་པ་གང་ཡང་མི་འདུག་སྟེ།

2. དེ་བཙན་ལས་བཤད་པའི་ས་སྤྱང་ལྷ་མ་དེ་ཡིན་ན་ལྷོ་ལོ་569ལོ་ལ་ཡིན་པས། དེ་ལྟར་

ན་བོད་ཀྱི་ལོ་རྒྱུས་མང་ཆེ་བའི་ནང་ཆོས་རྒྱལ་འདས་སྐབས་དཔོན་ལྷན་མང་སྤྱི་དགུང་ལོ་བརྒྱ་
 གསུམ་པ་ཞིག་ལ། སློན་པོ་མགར་གྱིས་གྲོགས་བྱས་ནས་རྒྱལ་སྤྱི་ལོ་བཙུ་བ་བསྐྱེད་པ། དེ་ནས་
 མགར་འདས་ཞེས་པ་དང་། སྤྱི་བཙུན་ཁྲིའི་འཁོད་པ་དང་། རྒྱ་བལ་གྱི་བཙུན་མོ་གཉིས་ཁབ་
 ཏུ་དྲངས་སྐབས་སློན་པོ་མགར་གྱིས་གཙོ་འགན་བཞེས་ཡོད་པ་དེ་རྒྱལ་པོའི་སྐྱ་ཆོ་སྤྱད་ལ་ཡིན་དུ་
 རྒྱུ་ཀྱང་། སྐྱ་ཆོ་སྤྱད་ལ་ཡིན་པའི་སྤྱི་བཙུན་ཁྲིའི་བཞུགས་ནས་རིང་པོར་མ་ལོན་པའི་
 གཞོན་ནུའི་སྐབས་དེར། ལྷན་པོ་སྤྱང་སད་བྱ་ཅེས་གཡོ་ཐབས་ཀྱིས་གཙང་དུ་གདན་འདྲེན་ཞུ་
 སྐབས། སློན་ལ་སློན་པོ་མགར་ཏུ་མར་ཕེབས་ཚུལ་ལ་བརྟག་ན། བལ་ཆེར་སློན་པོ་མགར་དེ་
 སྤྱི་བཙུན་དང་དགུང་མཉམ་མམ་དེ་ལས་ཅུང་ཆེ་བ་ཞིག་ཡིན་དགོས་འདུག། དེ་ལྟར་ན་སློན་པོ་
 མགར་དེ་ལོ་བརྒྱ་སྟོར་ཞིག་ཏུ་བཞུགས་དགོས་པ་མ་ཟད། ལྷག་གི་ལོར་འཁོར་ནས་སྤྱི་བཙུན་
 དེའི་སྤྱི་ལོ་ལོས་བུའི་ལོ་ལ་སྐྱ་གཤེགས་ཚུལ་དེབ་དཀར་དུ་དྲངས་པའི་ཏུན་ཉིང་དུ་མ་བུ་ལས་གསལ་
 བས། ལོ་བརྒྱ་སྟོར་ལ་ཟིན་པའི་རྒྱ་པོ་ཞིག་ལོ་དབར་བརྒྱ་ཕྱག་མང་པོའི་ས་མཚམས་ནས་བྱས་
 བཤོད་བྱེད་ཐབས་པ་ནི་ཏ་ཅང་ལ་མཚན་དུ་མངོན། གཞན་ཡང་སྤྱི་བཙུན་འདས་སྐབས་དཔོན་
 ལྷན་མང་སྤྱི་བཙུན་དགུང་ལོ་བརྒྱ་གསུམ་པ་ཞིག་གིས་སྤྱི་བསྐྱེད་པ་དེའི་ཡབ་གུང་རི་གུང་
 བཙུན་དགུང་ལོ་བཙུན་ལ་སོན་པ་ཞིག་སྤྱི་བསྐྱེད་པ་ལོར་གྲོངས་པ་དེ་སྤྱི་བཙུན་གྱི་སྤྱི་ལོ་
 ན་སྤྱི་བཙུན་དགུང་ལོ་ལྷ་བརྒྱ་ད་གཅིག་ལོན་པའི་ལོ་དེར་གཞི་ནས་སྤྱི་བསྐྱེད་པ་ལས། དེའི་
 སློན་སྐྱ་ལས་གཞོན་ཞིང་སྐྱ་གཟུགས་རྒྱས་པའི་སྐབས་དེར་སྤྱི་བཙུན་མི་འབྱུངས་པའི་རྒྱ་མཚན་ཅི། རྒྱ་
 བལ་གྱི་བཙུན་མོ་གཉིས་སྐྱ་ཆོ་སྤྱད་དུ་བཞེས་ཡོད་དུ་རྒྱུ་ཀྱང་། མོང་བཟའ་སོགས་ནི་སྐྱ་ན་གཞོན་
 པའི་དུས་སུ་བསུས་ཡོད་པ་གདོན་མི་ཟ།

3. གོང་གསལ་ལོ་ཆོགས་འགལ་བ་ཅན་དུ་སོང་བར་གཞིགས་ན། མེ་སྤང་ལ་འབྱུངས་པར་
 འདོད་པ་དེ་སྤྱི་ལོ་617ལོར་འཁེལ་འདུག་པས་དེ་ནས་ལོ་ངོ་བརྒྱ་གསུམ་པའི་ས་སྤང་རྒྱ་ནག་རྒྱལ་པོ་
 ཐང་ཐེ་ཙུང་ཁྲི་ལོ་གསུམ་པའི་ལོ་སྤྱི་ལོ་629ཡིན་ལ། ལོ་དེ་སྤྱི་བཙུན་དགུང་ལོ་བརྒྱ་གསུམ་པ་
 ཁྲིའི་འཁོད་པ་ཡིན་ན། ཆལ་པའི་《དེབ་དམར་》དང་། 《དེབ་སློན་》རྒྱ་ནག་གི་《ཐང་ཡིག》
 《དེབ་དཀར་》 ཏུ་དྲངས་པའི་ཏུན་ཉིང་ཡིག་རྒྱུ་ལོ་དུ་མ་བུ་བཅས་ཆད་ལྷན་གྱི་ལོ་རྒྱུས་དེབ་ཐེར་
 རྒྱལ་ལས་བཤད་པའི་ཤིང་རྟ་ལོ་སྤྱི་ལོ་634ལོར་རྒྱ་བོད་སྤྱི་ལོ་འབྲེལ་བ་ཐོག་མར་བྱས། དེ་
 ནས་རིམ་བཞིན་ལོ་ངོ་བརྒྱ་དེ་རིང་རྒྱ་བོད་ཟིང་འབྲེལ་གྱི་དུས་རིམ་ནང་གྲུ་གྲང་། འཇང་
 རིགས་སོགས་བོད་ཀྱི་མངའ་འོག་ཏུ་གྱུར། ལྷགས་སྤང་སྤྱི་ལོ་641ལོར་གོང་ཚོ་བོད་དུ་བསུས་ཚུལ་
 སོགས་ནི་རྒྱལ་པོའི་སྐྱ་ན་དང་མཛད་འཕྲིན་གྱི་ཁབ་རྒྱ་གཉིས་མཚུངས་པར་འདུག་སྟེ། ལོ་ན་
 དེ་དག་ལས་སྤྱི་བཙུན་དེ་གཞོན་ཙུང་（高宗）ཁྲི་ལོ་དང་པོའི་ལྷགས་ཁྲི་སྤྱི་ལོ་650ལོར་འདས་པས་
 དགུང་ལོ་སོ་བཞི་ལས་མ་བཞུགས་པ་དེ་འཐད་དམ་ཞེ་ན། ཕན་ནི་དེ་ལྟར་དུ་འདོད་དེ།
 སྤྱི་ལོ་617པའི་མེ་སྤང་ལོར་འབྱུངས། སྤྱི་ལོ་629 པའི་ས་སྤང་དགུང་ལོ་བརྒྱ་གསུམ་པར་ཁྲིའི་
 འཁོད། 634པའི་ཤིང་རྟ་དགུང་ལོ་བཙུན་སྐབས་རྒྱ་བོད་ཀྱི་འབྲེལ་བ་ཐོག་མར་བྱས།
 641པའི་ལྷགས་སྤང་དགུང་ལོ་ཉེར་ལྷུ་ཕེབས་པ་དང་གོང་ཚོ་བསུས། 650པའི་ལྷགས་ཁྲི་
 དགུང་ལོ་སོ་བཞིའི་སྐབས་སྐྱ་གཤེགས་ཚུལ་འདི་ཞིབ་ཏུ་དབྱེད་ན་དངོས་དོན་ལོ་རྒྱུས་ཀྱིས་ར་སྤྱི་
 ལྷན་འདུག་ཅིང་། དགུང་ལོ་སོ་བཞི་ལས་མ་བཞུགས་པ་ཡིན་ན་མཛད་ཆེས་ཀྱི་འཕྲིན་ལས་

དང་སྐྱེ་ཆེད་ཡུན་དུས་མི་མཉམ་མོ་སྐྱེ་ན། དེ་ལ་དེའི་སྐྱོན་མེད་ཚུལ་དགེ་འདུན་ཆོས་
 འཕེལ་གྱིས་ 《དབང་དཀར་》དང་། བ་སངས་དབང་འདུས་གྱིས་ 《བོད་སྤྱིངས་ཞིབ་འཇུག་》
 རང་གསུངས་པ་ལས་སྟག་པའི་གསལ་བཤད་དགོས་གལ་མ་མཆིས་པས་འདིར་སྟོ་བའི་ངལ་བར་མི་
 འཇུག་གོ།

གཉིས། དཔོན་སྐུ་མང་སྤྱིང་མང་བཅན།

འདི་མན་གྱི་ལོ་ཆོགས་པལ་ཆེར་དེབ་སྟོན་ལྟར་བཀོད་ན། རྒྱ་ཡིག་དང་ཏུན་ཉིང་
 སོགས་དང་མཐུན་པས་བདེན་དོན་གྱི་གཞི་ཆ། ཡིན་ནའང་སྤྱིང་བཅན་གྱི་སྐུ་གུང་སྤྱིང་གུང་
 བཅན་དང་། དེའི་སྐུ་མང་སྤྱིང་མང་བཅན་ཞེས་པ་ལ་སྟོན་འདི་ཡོད་པ་ནི་སྤྱིང་བཅན་གཤེགས་
 པའི་ལོ་ནི་ཀོ་ཚུང་（高宗）ཁྱིལ་དང་པོ་ལྷགས་ཁྱིལ་ལོ་650ལོར་ཡིན་པ་དེབ་སྟོན་དང་རྒྱ་ནག་ཡིག་
 ཆོད་སོགས་སྐུ་གསལ་བ་དང་། ལོ་དེར་མང་སྤྱིང་ཁྱིལ་འཁོད་པ་ནི་ལོ་རྒྱུས་ཀྱི་ཁ་འཆམས།
 སྤྱིང་བཅན་ཐང་ཐེ་ཚུང་དང་དུས་མཉམ་ཡིན་པའང་རྒྱ་བོད་ཡིག་ཆ་ཀྱན་ཁ་མཐུན། སྐབས་དེའི་
 མི་སྤྱིང་དང་ས་སྤྱིང་གང་ལ་འབྱུངས་ཀྱང་མང་ན་སོ་བཞི་དང་ཉུང་ན་ཉེར་གཉིས་ལས་མ་སོང་བ་ནི་
 འབྱུང་ཅིས་རགས་ཅན་ཤེས་པའི་རིག་པ་ཅན་གྱིས་དབྱུད་ན་གྲུབ། ས་སྤྱིང་ལྷ་མ་ལ་འབྱུངས་པ་མི་
 འབྱེགས་པའི་རྒྱ་མཆོན་གོང་དུ་ལྷུས་ཟེན་པ་ལྟར་རོ། ཆོས་འབྱུང་དབ་ཐེར་པལ་མོ་ཆེད་ནང་མང་
 སྤྱིང་དགུང་ལོ་བཅུ་གསུམ་ཐོག་ཁྱིལ་འཁོད་ཅེས་གསལ་བ་དེ་ལྟར་ན་སྤྱིང་བཅན་དགུང་ལོ་སོ་བཞི་
 པའི་དུས་དེར་སྐུ་གུང་རྒྱ་གུང་བཅན་གྱི་སྐུ་ལོ་བཅུ་གསུམ་ལོན་པ་ཞིག་ཡོད་ན། སྤྱིང་བཅན་
 དང་སྤྱིང་བཅན་གྱི་སྐུ་ལོ་གང་གིས་ཆེ་ཐེ་ཆོམ་མི་སྟེ་ཀ་མེད་ཆགས་འདུག་ཅིང་། མང་སྤྱིང་
 འབྱུངས་པའི་ལོ་དེ་ཉིད་ལ་ཁྱིལ་འཁོད་པ་ཡིན་ནའང་། སྤྱིང་བཅན་དགུང་ལོ་སོ་བཞི་པ་ཞིག་ཨ་
 རྒྱུར་གྱུར་དགོས་པ་དེ་ཡང་གད་མོ་དང་བཅས་པས་ཁས་ལེན་པ་ལས་ཐབས་མེད་པ་དེ་རེད། འོ་ན་
 གུང་རི་གུང་བཅན་དེ་སྤྱིང་བཅན་གྱི་སྐུ་དང་། མང་སྤྱིང་ཆ་བོ་ཡིན་པ་མི་འདོད་དམ་ཞེ་ན།
 མང་སྤྱིང་མང་བཅན་སྤྱིང་བཅན་གྱི་ཆ་བོ་ཡིན་པ་ནམ་པ་ཀྱན་ཏུ་འདོད་ཀྱང་། ཆ་བོ་ཡིན་ན་བྱ་ཡི་
 བྱ་ཡིན་པས་མ་ཁུབ་སྟེ། མིང་སྤྱིང་སྟུན་མཆེད་ཀྱི་བྱ་ལ་ཆ་བོ་དང་བྱ་ཡི་བྱ་ལ་ཆ་བོ་སྟེ། རྒྱུ་པ་
 གཉིས་ཡོད་པའི་ཕྱིར། རྒྱལ་རབས་དབ་ཐེར་པལ་ཆེར་གྱི་ནང་དུ་དཔོན་སྐུ་མང་སྤྱིང་མང་བཅན་
 ཞེས་འཁོད་འདུག་པ་ལ་དབྱུད་པ་བྱ་དགོས་ཏེ། དཔོན་པོ་ཞེས་པ་ནི་པ་རྒྱུད་བྱ་སྟུན་གྱི་སྟེ་མིང་
 དང་། སེར་སྐྱེ་མི་དྲག་གི་སྟུན་ཆུང་དང་ཆ་བོ་བཅས་ཀྱི་སྟེ་མིང་ཞིག་ཡིན་པས་དཔོན་སྐུ་ཞེས་པ་
 ནི་སྟུན་གྱི་བྱ་སྟེ་ཆ་བོའི་ཞེས་འི་མིང་ཡིན་པ་བོད་སྐད་ཡང་དག་ཤེས་པའི་བོད་མི་ཀྱན་གྱིས་མཁྱེན་
 གསལ་ལྟར་རེད། དེས་ན་མང་སྤྱིང་ལ་དཔོན་སྐུ་ཞེས་སྟུན་མཆེད་ཀྱི་སྐུ་ཡིན་པ་གསལ་པོ་བཟླ་ན་
 ཡོད་བཞིན་ཨུ་ཚུགས་གྱིས་སྤྱིང་བཅན་སྐུ་པའི་སྐུ་ཞེས་བསྐྱབ་དགོས་པའི་རྒྱ་མཆོན་གང་ཡང་མི་
 འདུག་སྟེ། སྤྱིང་གསུམ་ཁ་ལོ་བསྐྱར་བའི་རྒྱལ་པོ་ཆེན་པོ་དེའི་སྐུ་བརྒྱུད་དུ་བསྐྱབ་ན་མང་སྤྱིང་
 གི་ཆེ་བར་འདོན་པའི་དགོས་པ་ཡོད་དོ་སྟེ་ན། སྤྱིང་བཅན་དང་ཤ་རུས་གཅིག་ལས་མཆེད་པའི་
 སྟུན་མཆེད་ཀྱི་སྐུ་ཡིན་ན་རིགས་རུས་ཞན་པའི་རྒྱ་མཆོན་གང་ཡང་མེད་དོ། རྒྱལ་རབས་གཞན་ལ་
 མེད་པར་འདིར་དམིགས་བསལ་དུ་དཔོན་སྐུ་ཞེས་འཁོད་པ་ལའང་གོ་དོན་ཁྱད་པར་ཞིག་འདུག་
 སྟེ། སྤྱིང་བཅན་དགུང་ལོ་སོ་བཞི་པའི་སྟེང་དུ་སྐུ་གཤེགས་རྗེས་རང་ཉིད་ཀྱི་སྐུ་མེད་པས་

དཔོན་པོ་སྟེ་སྐུ་མཆེད་ཀྱི་སྲས་མང་སྤྱིར་བཏོད་པ་ལ་དཔོན་སྲས་མང་སྤྱིར་མང་བཅན་ཞེས་
 ཡོངས་སུ་གྲགས་པའི་མཚན་དུ་བྱུང་ཡོད་པར་སེམས་ཤིང་། 《དེབ་དཀར་》 ཏུ་བྱངས་པའི་ཏུན་
 ཉོང་ཡིག་རྒྱུད་གི་དུམ་བུ་ལས། “སྤྱིར་བཅན་ལ་སྲས་མེད་པས། ཆ་བོ་ཞིག་ཁྲི་ལ་
 འཁོད། ” ཅས་ཀྱང་བཏོད་འདུག་པ་བཅས་ལ་བརྟགས་ན་གྲུང་རི་གྲུང་བཅན་ནི་སྤྱིར་བཅན་གྱི་
 གཙུང་པོ་ཡིན་པ་ལས་སྲས་མ་ཡིན་པ་རིག་པའི་རང་སྟོབས་ཀྱིས་བྱུང་། གཙུང་ཡིན་པར་ཐལ་ཏེ།
 དཔོན་པོ་ཞེས་པ་སེར་སྐུ་མི་དྲག་གི་སྤྱན་རླབས་ཀྱི་ཞེས་འེམ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་དང་། མང་སྤྱིར་ལ་
 དཔོན་སྲས་ཞེས་མཚན་འབོད་པའི་ཕྱིར། ལམས་ཕྱོགས་ན་ད་ལྟ་ཡང་དེ་ལྟར་དུ་འབོད་དེ། སི་
 ཏུ་ཆོས་འབྱུང་གི་རུ་བོ་རྣམས་ལ་དཔོན་ཀླུ་ངེས་ལེགས་དང་། དཔོན་ཀླུ་བསེ་གཏན་ཞེས་པ་
 དང་། ཡང་སྤྱེད་གི་རྒྱལ་པོའི་རུ་བོས་དབང་རྒྱུར་བྱས་པའི་ཡུལ་ལ་དཔོན་པོ་སྟེང་ཞེས་འབོད་ཅིང་
 ཡོད་པ་རེད།

སྤྱིར་བཅན་སྐུ་པོ་ལ་གཅེན་གཙུང་ཡོད་པ་རྒྱལ་རབས་དེབ་ཐེར་གཞན་ལས་མ་གསལ་
 ཡང་། 《དེབ་ཐེར་དཀར་པོ་》 ལས། “སྤྱིར་བཅན་ལ་སྐུ་ཡི་གཉེན་ཚན་དུ་གྱུར་པ་ནི། སུ་མ་
 ཀར་བྱ་བ་དང་ཡང་ཤོག་རྒྱུ་ཀ་པའི་དབུ་ཤོག་རལ་བ་དེའི་ཐད་ནས་སྤྱིར་བཅན་གྱི་གཙུང་བཅན་
 སྤྱིར་དང་སྐུ་མཆེད་གཉིས་མ་འཆམ་པའི་མཐར་བཅན་སྤྱིར་གཉལ་གྱི་ཡུལ་དུ་བཞུགས་སུ་བཅུག་ཅས་
 གྲིས་འདུག་པས་གཙུང་བཅན་སྤྱིར་བྱ་བ་ཞིག་ཀྱང་འདུག་པ། དེ་དག་གི་ལོ་རྒྱུས་ཀྱང་ཅད་བཅད་
 པར་བྱའོ” ཞེས་པའི་གཙུང་དེ་ཉིད་གྲུང་སྤྱིར་གྲུང་བཅན་དང་གཅིག་ཡིན་པར་ངེས་ཏེ། དེ་ལས་
 གཞན་དུ་གཙུང་ཞིག་ཡོད་ན་སྤྱིར་བཅན་འདས་རྗེས་གཙུང་པོ་ཁྲི་ལ་འཁོད་རྒྱ་སྟོས་མ་དགོས་པས།
 སྐབས་དེར་དཔོན་སྲས་ཁྲི་ལ་བཞུགས་པས་གཙུང་པོ་ཞལ་མི་བཞུགས་པ་གསལ་བའི་ཕྱིར་ཏེ།
 དཔེར་ན། སུ་མེ་བཅན་པོ་སྐུ་གཤེགས་རྗེས་གཙུང་རྣམས་རིམ་བཞིན་ཁྲིར་བཞུགས་པ་བཞིན་འོ།
 འདི་ལ་བཅན་པོའི་མཚན་གསལ་བ་ཡང་མི་འགལ་ཏེ། བོད་ཀྱི་དེབ་ཐེར་རྣམས་ལས་འདི་ཉིད་
 ཀྱིས་ལོ་ལྷ་མིའི་བསྐྱུངས་ནས་དགྲུང་ལོ་བཅོ་བརྒྱད་པའི་སྐབས་འདས་ཞེས་གསལ་བས་སོ། དེ་ཡང་
 དཔའ་བོ་གཙུག་ལག་ཕྱེད་པའི་ཆོས་འབྱུང་《མཁས་པའི་དགའ་སྟོན་》 ལས། གྲུང་སྤྱིར་གྲུང་བཅན་
 ལྷགས་སྐུ་ལོར་འཁྱུངས་པ་བཞུན་པ་དེ་དོན་ལ་གནས་པར་མཐོང་སྟེ། སྤྱིར་བཅན་འཁྱུངས་པའི་
 མེ་སྤང་ནས་བཅིས་པའི་ལོ་ངོ་ལྔ་པ། ལྷགས་སྐུ་ལོ་སྟེ་ལོ་621ལོར་འཁྱུངས། ཤིང་རྩ་ལོ་སྟེ་ལོ་
 634པའི་ལོ་དགྲུང་ལོ་བཅུ་བཞིར་སོན་པ་དང་། ཆོས་རྒྱལ་སྤྱིར་བཅན་དེ་ཉིད་རྒྱ་བོད་དམག་
 འཁྱུག་གི་འགོ་གཟིགས་བྱས་པེབས་ཀྱི་ཤུལ་དུ་བོད་ཀྱི་མིང་ཁྲིར་བཞུགས་ཀྱང་དགྲུང་ལོ་བཅོ་བརྒྱད་
 སོན་པའི་མིང་སྤྱིར་སྤྱིང་ལོ་ངོ་ལྔ་པའི་ས་བྱི་སྟེ་ལོ་638ལོར་འགལ་རྒྱུན་གྱི་དབང་དུ་གཤེགས་པ་སྟེ།
 སྤྱིར་བཅན་སྐུ་མཆེད་པན་ཚུན་ནང་མི་མཐུན་པའི་ཚུལ།

《དེབ་དཀར་》 ཏུ་བྱངས་པའི་ཏུན་ཉོང་ཡིག་རྒྱུད་གི་དུམ་བུ་གོང་དུ་བཏོད་པ་ལས་དཔོན་རུས་པ་
 ལྟར་ཡིན།

དེ་ལྟར་ཆོས་རྒྱལ་སྤྱིར་བཅན་སྐུ་པོའི་སྐུ་ཡི་གཙུང་པོར་འཁྱུངས་པའི་གྲུང་རི་གྲུང་བཅན་གྱི་
 སྲས་མང་སྤྱིར་མང་བཅན་ནི། སྤྱིར་བཅན་དགྲུང་ལོ་ཉེར་གཉིས་པ། ཡལ་གྲུང་རི་གྲུང་བཅན་
 གཤེགས་པའི་ས་བྱིའི་ལོ་སྟེ་ལོ་638ལོར་སྐུ་འཁྱུངས། དགྲུང་ལོ་བཅུ་གསུམ་སོན་པའི་ལྷགས་བྱི་
 སྤྱིར་བཅན་སྐུ་གཤེགས་པའི་ལོ་དེར་ཁྲིར་འཁོད། མགར་གྱིས་ཕྱོགས་བྱས་ཏེ་ལྷགས་པག་ནས་མེ་

ཡོས་ཀྱི་བར་ལ་བཅུ་བདུན་དུ་མེད་བསྐྱབས་ནས་མེ་ཡོས་སྤྱི་ལོ་

667ལོར་སློན་པོ་མགར་འདས། (འདི་དབང་དཀར་དུ་བྱངས་པའི་རྟན་ཏོང་དུ་མ་བྱ་ལས་གསལ་) དགུང་ལོ་སོ་
བཞི་པའི་ལྷགས་ཏེ་སྤྱི་ལོ་670ལོར་ཐང་གི་རྒྱལ་ཁམས་ལ་དམག་བརྒྱབ། དུ་གུར་གྱི་ཡུལ་ཐམས་
ཅད་སྤངས། དགུང་ལོ་སོ་དགུ་པའི་མེ་བྱི་སྤྱི་ལོ་676ལོར་སྐྱ་གཤེགས། མེ་བྱི་ལ་སྐྱ་འདས་པའི་
སྐབས་བྱེད་ལ་《དབང་དཀར་》ལས། “མང་སྤང་འདི་དོན་ལ་མེ་བྱི་ལ་སྐྱ་འདས་པ་ཡིན་མོད། དེ་བ་
སློན་དུ་རྒྱ་ཡི་རྒྱལ་རབས་བྱངས་པར་ས་མོ་ཡོས་ལ་འདས་ཞེས་བཤད། རྒྱལ་རབས་ ཀུ་ པ་འདིར་
སྤང་དང་སྐྱ་གཤེགས་ལོ་ལ་ཡབ་ཀྱི་སྐྱ་གདུང་སྤངས་ནས་བཞག་ཅེས་བཤད། དེས་ན་ལོ་གསུམ་གྱི་རིང་
ལ་བཅོན་པོ་བྱོངས་པ་གསང་རྒྱ་བྱས་ནས་བཞག་ཏེ་ས་མོ་ཡོས་ཀྱི་ལོར་གདུང་མཚན་བཏང་ནས་
བཅོན་པོ་འདས་སོ་ཞེས་ཀུན་ལ་གོ་བར་བྱས་པས། རྒྱ་ནག་དུ་ལོ་དེ་རང་ལ་བཅོན་པོ་བྱོངས་པ་ཆ་
བཞག་ནས། རྒྱ་ཡི་རྒྱལ་རབས་སུ་ཡང་མང་སྤང་ས་ཡོས་འདས་ཞེས་བཀོད་པ་གསལ་ལོ།” ཞེས་པ་
དེ་དོན་ལ་གནས་འདུག

གསུམ། འདུས་སྤང་མང་རྩེ།

འདུས་སྤང་མང་པོ་རྩེ་ནི་རྒྱལ་རབས་དེ་བ་ཐེར་མང་ཆེ་བའི་ནང་ཡབ་འདས་པའི་ཞག་བདུན་
ལོན་ནས་རྒྱ་བྱི་ལོར་འཁྲུངས། དེ་མ་ཐག་དུ་རྒྱལ་སར་འཁོད་གསུངས་ཀྱང་། འདི་ནི་སྤང་
བཅོན་མེ་སྤང་ལ་འཁྲུངས་པའི་དགུང་ལོ་བྱ་གཉིས་པའི་སྤང་དུ་མང་སྤང་གི་ཁྲི་ལོ་བཅོ་ལྔ་བསྐྱེན་ན་
རྒྱ་བྱི་སྤྱི་ལོ་712ལོར་ཏག་ཏག་འཁེལ་འདུག་པས། སྤང་བཅོན་བྱ་གཉིས་བཞུགས་པའི་དབང་
དུ་བྱས་ནས། འཁྲུངས་ལོ་བྱི་བ་ཞེས་གསལ་བ་དེ་འབྱུང་ཅིས་ཀྱི་རིག་པས་འདི་དུ་ཡུལ་བྱས་པས་
མོར་བ་ལས་འོས་མེད་ལ། དེ་ནི་ལོ་རྒྱུས་ཀྱི་དོན་དངོས་དང་འབྲེག་ཐབས་མེད་པས། དེ་བ་
དཀར་དུ་གསུངས་པ་ལྟར་མེ་བྱི་སྤྱི་ལོ་676ལོར་ཡབ་འདས་རྩེས་སུ་ཞག་བདུན་ལོན་པ་དང་
འཁྲུངས། ལོ་ངོ་བཞི་ལ་བཅོན་པའི་ས་ཡོས་སྤྱི་ལོ་679ལོར་རྒྱལ་སར་མངའ་གསོལ། ལྷགས་འབྲུག་
སྤྱི་ལོ་680ལོར་རྒྱ་བཟའ་ཀོང་ཚོ་བོད་དུ་ལོ་བཞི་བཅུ་བཅུད་ནས་བྱོངས། དགུང་ལོ་ཉེར་བརྒྱད་
ལོན་པའི་ཤིང་འབྲུག་སྤྱི་ལོ་704ལོར་

འདས་ཞེས་《དབང་སློན་》དང་། 《རྟན་ཏོང་ཡིག་རྒྱུད་》 རྒྱ་ནག་ཡིག་ཚང་བཅས་གཅིག་མཐུན་དུ་
སྤང་། གཞན་ཡང་《དབང་དཀར་》དུ་བྱངས་པའི་མང་སྤང་མང་བཅོན་གྱི་སློན་རྟན་ཏོང་ཡིག་རྒྱུད་
གི་དུ་མ་བྱ་ཞེས་ལས་ “ཅའོ་ལུན་(調露)གྱི་ལོ་དང་པོ་ལ་བོད་ཀྱི་བཅོན་པོ་སྐྱ་འདས་ཤིང་། སྤང་
ཁྲི་འདུས་སྤང་དགུང་ལོ་བརྒྱད་ལོན་པ་ཞེས་ཁྲི་ལ་འཁོད་དོ།” ཞེས་ཏའོ་ལུན་ཁྲི་ལོ་དང་པོ་སྤྱི་ལོ་679
ལོར་འདུས་སྤང་ཁྲིར་འཁོད་པའི་སྐབས་སུ་དགུང་ལོ་བརྒྱད་ལོན་ཚུལ་ཞེས་ཀྱང་གསལ་ཡང་། སྤང་
མ་འདི་ཉིད་དག་པར་སེམས། རྒྱ་ཡི་ཡིག་ཚང་ལས། 703ལོར་འཇང་ཡུལ་དུ་ཕེབས་ནས་འཇང་
པས། དེའི་སྤྱི་ལོ་ཤིང་འབྲུག་ལོར་བཅོན་པོ་རང་ཡང་འཇང་ཡུལ་དུ་དམག་ཐོག་དུ་བྱོངས། སྤང་
ནམས་རྒྱལ་ས་ལ་བརྒྱུད། དེའི་སྤྱི་ལོ་ཤིང་སྤུལ་ལོར་སྤང་ཁྲི་ལྷུ་གུ་བརྒྱུག་བརྒྱན་ཁྲིར་འཁོད། ཅས་
པ་ལ་དབྱེད་ན། སྤང་ཆེ་བ་ལྷང་ཆ་ལྷ་དཔོན་ལ་རྒྱ་བཟའ་གྱི་ཤིང་ཀོང་ཚོ་བཅོན་མོར་བསུས་ཀྱང་
བོད་དུ་མ་འབྱོར་གོང་དུ་ལྷང་ཆ་འདས། དེ་ནས་མེས་ཨག་ཚམ་མམ་ཁྲི་ལྷུ་གུ་བརྒྱུག་བརྒྱན་དང་
འདུས་ཞེས་པ་དེ་བདེན་པར་ངེས་ཏེ་ཡབ་འདས་པའི་རྩེས་སུ་ལྷང་དང་མཆིམས་ཕྱོགས་གཉིས་སུ་
གྲེས་ནས་སྤང་ནམས་སྤིང་ལ་ཚོད་པའི་རྟེན་གྱིས་མཐར་ལྷང་ཆ་འདས་ཏེ་མེས་ཨག་ཚམ་གྱི་ཁབ་དུ་

བཞེས་ཡོད་པ་དོན་ལ་གནས། འོན་ཀྱང་ལྷང་ཆ་ལྟ་དཔོན་ནི་མེས་ཨག་ཚམ་གྱི་གཅེན་པོ་ཡིན་པ་
ལས་སྤངས་ཡིན་མི་སྲིད་པ་ཤེས་སྟེ།

བཞི། ཁྱི་ལྷོ་གཙུག་བརྟན་ནམ་མེས་ཨག་ཚམ།

འདིར་དེབ་ཐེར་པལ་ཆེར་ལ་འབྲུངས་ལོ་དང་ཁྱི་ལྷོ་གཅིག་དུ་བཞེད་ནས་ལྷགས་འབྲུག་ལོར་ལོ་
བང་ལྷན་དཀར་དུ་འབྲུངས་ཞེས་གསལ་ཡང་གོང་དུ་སྟོང་བཅན་ནས་དགྲུང་ཆད་ནོར་བས་ལྷགས་
འབྲུག་ལ་སྦྱར་བ་ཡིན་འདུག་སྟེ། འདིའི་འབྲུངས་ལོ་དངོས་ནི།
《དེབ་ཐོན་》དུ་ “ཤིང་འབྲུག་ལོར་ཡབ་འདས། དེའི་ཕྱི་ལོ་ཤིང་མོ་སྦྱལ་ལ་ཆེ་ཀ་རྩུང་དང་།
རྒྱལ་མོའི་བུ་རྩུང་རྩུང་རྒྱལ་སར་བཏོན། ལོ་དེ་ཉིད་འདུས་སྟངས་གི་སྤངས་ཁྱི་ལྷོ་གཙུག་བརྟན་
ཡབ་གྱི་རྒྱལ་སར་བཏོན་” ཞེས་གསུངས་འདུག་པས་ཀྱང་རྩུང་ (中宗) ཁྱི་ལོ་འཁོད་པའི་ཤིང་སྦྱལ་
སྤྱི་ལོ་705ལོར་ཡིན། འོན་ཀྱང་རྒྱལ་སར་བཞུགས་སྐབས་དགྲུང་ལོ་གང་ཟིན་དང་འབྲུངས་ལོ་
སོགས་ནི་མ་གསལ་ཡང་། རྒྱ་ནག་གི་ཡིག་ཆར་《ཐང་ཡིག་གསར་རྟེང་》ཞེས་པ་དེའི་ནང་དུ་ཐུ་
རྟོད་ཀྱི་འབྲེལ་བའི་སྟོར་ལས། ཁྱི་ལྷོ་གཙུག་བརྟན་ཁྱིའི་བཞུགས་སྐབས་དགྲུང་ལོ་བདུན་ཟིན་
ཡོད་པ་དང་། ལྷགས་ཁྱི་ལོ་སྤྱི་ལོ་710ལོར་དེའི་ཕྱི་མོ་འགྲོ་བཟའ་ཁྱི་མ་ལོད་ཀྱིས་རྒྱ་ནག་དུ་ཕོ་ཉ་
བཏང་སྟེ་རྒྱ་བཟའ་གྱིས་ཤིང་གོང་རྩོ་བོད་དུ་བསུས་ཚུལ་འཁོད་པ་དེ་བདེན་དོན་ཆེ་སྟེ། དེ་
ཡང་གལ་ཏེ་ཡབ་འདས་པའི་ལོ་དེར་འབྲུངས་པ་དང་ཁྱིའི་འཁོད་པ་ཡིན་ན། གོང་རྩོ་བོད་དུ་
ཐེབས་པའི་ལྷགས་ཁྱིའི་བར་ལོ་དོ་བདུན་ལས་མ་སོང་བས། དེ་འདྲའི་ཁྱི་ཞིག་ལ་གཉེན་སྲིག་
གི་འདུན་མ་ཡོང་སྲིད་ཀྱང་། གཉེན་བསྐྱེགས་པའི་མཛད་སྟོན་སྟེ་ལོ་བཞི་གནའ་ནས་ད་བར་རྒྱ་བོད་
གང་དུ་འང་དར་བའི་སྟོལ་ཞིག་མ་ངས་ན་རྒྱ་བོད་མཛད་མཐུན་རྩི་ལྟར་ཆེ་ཡང་འབྲུང་མི་སྲིད་པ་
ཞིག་ཡིན་ཞིང་། ལོ་རྒྱུས་ཀྱི་དེབ་ཐེར་ནམས་ལས་རྒྱལ་པོ་ནམས་ཀྱི་འབྲུངས་ལོ་དང་ཁྱི་ལོ་ནོར་བ་
ཡིན་པའི་སྟོན་མང་པོ་ཞིག་བྱུང་འདུག་སྟེ། མང་སྟོང་དགྲུང་ལོ་བཅུ་གསུམ་པར་ཁྱིའི་འཁོད་པ་
ཡོངས་སུ་གསལ་ཀྱང་། འགའ་ཞིག་ལས་སྟོང་བཅན་འདས་པའི་ལོ་ལ་མང་སྟོང་འབྲུངས་ཤིང་ཁྱིའི་
འཁོད་པ་དང་། མང་སྟོང་འདས་ནས་ཞག་བདུན་པ་ན་འདུས་སྟངས་འབྲུངས་ཤིང་ཁྱིའི་འཁོད་པ།
འདུས་སྟངས་འདས་པའི་ལོར་ཁྱི་ལྷོ་གཙུག་བརྟན་འབྲུངས་ཤིང་ཁྱིའི་འཁོད་པ་སོགས་བསྟུང་མར་པ་
མེས་འདས་པའི་ལོར་བུ་སྟེལ་པའི་ལོ་རྒྱུས་མང་པོ་ཞིག་བྱུང་བ་ནི་ཁྱི་ལོ་དང་འབྲུངས་ལོ་ནོར་བ་ལས་
འོས་མེད་དོ་སྟེ། དེབ་དམར་དང་། དེབ་ཐོན་སོགས་ཆད་ལྷན་གྱི་ལོ་རྒྱུས་དེབ་ཐེར་ནམས་
ལས། བཅན་པོ་འདི་ཤིང་སྦྱལ་ལ་ཁྱིའི་འཁོད་པ་ལས། འབྲུངས་པའི་ཆོག་སྟོན་ཅམ་ཡང་མི་སྟང་
ཞིང་། 《དུན་རྟོང་ཡིག་རྟེང་》ལས། “སྦྱལ་གྱི་ལོ་ལ་བབ་སྟེ། བཅན་པོ་སྤངས་རྒྱལ་གཙུག་ཅུ་དང་།
ཕྱི་ཁྱི་མ་ལོད་རྟོན་ན་བཞུགས་” ཞེས་ཁྱི་ལོ་བཞུགས་ཡོད་པ་ལས། འབྲུངས་པའི་ཆོག་སྟོན་ཅམ་མི་
སྟང་ལ་རྒྱ་བཟའ་བོད་དུ་ཐེབས་པའི་དུས་ཆོད་ཀྱང་རྒྱ་བོད་ཡིག་ཆར་སོ་སོར་ལྷགས་ཁྱི་ 710དང་རྒྱ་
བྱི་712གཉིས་སུ་སྟང་ཡང་ལྷགས་ཁྱི་ལོར་རྒྱ་ནག་ཡོང་བའི་འགོ་ཚུགས། བོད་དུ་ཐེབས་བསུའི་ག་
སྟེན་རྒྱ་བྱི་ལོར་དངོས་སུ་བོད་དུ་འབྱོར་བ་ལ། རྒྱ་ནག་ཐེབས་པའི་ལོར་ཡི་གེར་བཀོད་པ་དང་བོད་
དུ་འབྱོར་བའི་ལོར་ཡི་གེར་བཀོད་པ་གཉིས་བྱུང་བར་རྩིས་སུ་དབྱེ་བསལ་མེད་པ་ཡི་གེ་གང་མཛོང་
བྱིས་ནས་བཤད་སྟོལ་གཉིས་བྱུང་ཡོད་པ་འདྲ།

གཞན་ཡང་གཙོ་བོ་འདི་ལ་སྤྲོད་ཆ་ལྟ་བུ་དཔོན་ཞེས་པ་འབྲུངས་ཏེ་དེ་ལ་གོང་ཚེ་བསྟུན།
 ལམ་བར་རྒྱལ་བྱ་འདས་ནས་གོང་ཚེ་བློ་ལྟ་བུ་གཙུག་བརྟན་རང་ཉིད་དང་བཞོས་ཞེས་པའི་བཤད་
 རྒྱུ་ལ་འདི་ནི་འཐད་པར་མ་མཐོང་སྟེ། བློ་ལྟ་བུ་གཙུག་བརྟན་ཡབ་འདས་པའི་ལོ་དེར་འབྲུངས་པ་
 ཡིན་ན། གོང་ཚེ་བོད་དུ་ཕེབས་ལོ་བྱི་དང་བྱི་བ་གང་ལ་བྱས་ཀྱང་རིང་ན་ལོ་དགུ་དང་། སྤང་ན་
 ལོ་བདུན་ལས་ཟིན་མེད་པ་དང་། ཡབ་འདས་པའི་སྐབས་དགུང་ལོ་བདུན་ལ་སྟེབས་པ་ན་འང་།
 རིང་ན་ལོ་བཙུ་ལྔ་དང་། སྤང་ན་བཅུ་གསུམ་ལས་མ་སོང་། གང་ལྟར་དེའི་བར་ན་སྤྲོད་ཤིང་
 འབྲུངས་པ་དང་། དེ་ལ་བག་མ་ལེན་རྒྱུ་སྟེ་སྟོན་པ་འབྲུང་ཐབས་མེད་པ་བྱུང་བལྟས་ལེབ་མཐོང་
 ཡིན། རྒྱ་བཟའ་འདས་ལོ་ལ་ཡང་། དེབ་སྟོན་དང་། རྒྱ་ཡིག་སྟགས་སུ་ལྷགས་སྟུལ་སྟེ་ལོ་
 741ལོར་འདས་ཞེས་དང་《དུན་ཉོད་གི་ཡིག་རྟེན་》ལས་ས་ཡོས་ སྟེ་ལོ་739ལོར་ཞེས་མི་འདྲ་བ་གཉིས་
 བྱུང་བ་ལས་ལལ་ཆེར་རྒྱུ་མ་འདི་བདེན་ཆེར་སྟུམ་སྟེ། རྒྱ་བཟའ་གྲོངས་ནས་སྟོན་ནས་བཟའ་
 དང་བཞོས་པ་ལས་སྤྲོད་འབྲུངས་པ་ལ་དུས་ལུན་ཅུང་ཞིག་འགོར་དགོས་ཏེ། རྒྱ་བཟའ་ལྷགས་
 སྟུལ་ལོར་འདས་པ་ཡིན་ན་དེའི་སྟེ་ལོ་ལྟ་ལ་བློ་སྟོང་འབྲུངས་པས་དུས་མི་འཆོམ་པའི་དོགས་གཞི་
 ཅུང་ཟད་ཡོད།

དེས་ན་རྒྱུ་ཡིག་ཆོང་དུ་རྒྱ་བཟའ་ལྷགས་སྟུལ་ལ་འདས་ཚུལ་འཁོད་པ་ནི་ལོ་གཉིས་རིང་
 གསང་རྒྱ་བྱས་པར་མངོན་པས་སོ། བློ་སྟོང་ལྟ་བུ་བཙན་རྒྱ་བཟའི་སྤྲོད་པ་ཡིན་ནམ་ཞེ་ན། དེ་
 ནི་འཐད་པར་མ་མཐོང་སྟེ། སྟེར་བློ་སྟོང་འབྲུངས་ལོ་རྟ་ལ་ཡིན་པ་བོད་ཀྱི་དེབ་ཐེར་ཀུན་ཁ་མཐུན་
 ཀྱང་། ལོ་ཁམས་དང་སྟུར་ཆོས་རྟ་དང་། ལྷགས་རྟ། རྟ་བཙས་འདོད་ཚུལ་མི་འདྲ་བ་
 འགའ་ཞིག་བྱུང་འདུག་པ་དེ་དག་ལས་དང་བོ་བྱ་སྟོན་སྟགས་ཀྱིས་འདོད་པའི་ས་རྟ་ནི་སྟེ་ལོ་དང་
 སྟུར་ཆོ་778ལོར་ཡིན། དེ་ནི་མེས་ཨོག་ཆོས་སྐུ་གཤེགས་ནས་ལོ་ངོ་ཉེར་གསུམ་ཕྱིན་པའི་ལོ་ཡིན་
 པས་སྤྲོད་ཆེ་ལྟར་འབྲུངས། གཉིས་པ་ལྷགས་རྟ་ལ་འང་ལྟ་བུ་གཉིས་ཏེ། དང་བོ་བོད་ཀར་སྟགས་
 ཀྱིས་འདོད་པའི་ལྷགས་རྟ་དེ་མི་འཐད་དེ། དེ་མེས་ཨོག་ཆོས་ཀྱི་བློ་ལོ་ཉེར་དུག་པ་སྟེ་ལོ་དང་
 སྟུར་ན་730ལོར་བབས་པས་མེས་ཨོག་ཆོས་ལོ་ངོ་ང་གཅིག་ཁྲིར་བཞུགས་ཏེ་ཤིང་ལྷག་སྟེ་ལོ་755ལོར་
 སྐུ་གཤེགས་པ་དེབ་དམར་དང་། དེབ་སྟོན་སྟགས་བོད་ཀྱི་དེབ་ཐེར་རྣམས་ལས་གསལ་བ་ལྟར་ན་
 བློ་སྟོང་ལྟ་བུ་བཙན་ཁྲིར་འཁོད་པའི་སྐབས་དགུང་ལོ་ཉེར་དུག་ལ་ཟིན་ཡོད་པས། དེ་ལྟར་ཡིན་
 པ་ལོ་རྒྱུས་དེབ་ཐེར་གང་དུ་འང་མ་གསལ་བས་གཞི་འཛིན་གྱི་དབྱེད་གཞིས་སྟོང་པར་གྱུར་ལ་རིགས་
 པས་ཀྱང་མ་གྲུབ་སྟེ། བློ་སྟོང་ལྟ་བུ་བཙན་རྟ་བྱ་ལྷགས་གཉིས་ཀྱི་བྱ་བ་གང་ལ་འང་འགན་ཁུངས་བལ་བ་
 ཀུན་གསལ་ལགས་ན་སྐུ་གཞོན་པའི་དུས་སུ་ཆབ་སྲིད་ཀྱི་ཁྲུ་མ་བཞེས་པར་རང་གར་བཞུགས་མི་
 སྟོན་པ་མ་ཟད། བསམ་ཡས་གཙུག་ལག་ཁང་བཞེངས་པའི་སྤང་ལོ་དེ་དགུང་ལོ་ཉེ་ཤུ་ཡིན་པ་ལྟེ་
 ཆོས་འབྲུང་སྟགས་སུ་གསལ་བའི་ཕྱིར་རོ།

དཔལ་བོ་གཙུག་ཤིང་སྟགས་ཀྱིས་འདོད་པའི་ལྷགས་རྟ་སྟེ་མ་ནི་སྟེ་ལོ་790ལོར་ཡིན་པས་མི་
 འཐད་པ་གོང་གསལ་ཡབ་འདས་ཟིན་རྒྱུ་ཡིན་པ་རྟོགས་སྟེ། གསུམ་པ་རྟ་ལོ་འདོད་པ་རྣམས་
 ཀྱིས་རིགས་པའི་རང་རྩལ་གྱིས་དབྱེད་པའམ་ཁྲུངས་ལྟན་གྱི་ཡིག་ཆ་ཞིག་མཐོང་བ་གང་ལྟར་ཡང་
 འདོད་ཀྱི་གནད་ལ་རིག་པའི་ངེས་གསང་ཞིག་རྟེན་འདུག་ཀྱང་། དཔལ་བོ་སྟགས་རྟ་སྟེ་མ་ལ་
 འདོད་པ་རྣམས་ནི་སྟོང་བཙན་དགུང་ལོ་བྱ་གཉིས་ལ་བཞུགས་པའི་རིགས་པས་འཕྲི་བསྟོན་གྱིས་རྒྱ་

ཏྲ་ཕྱི་མ་སྤྱི་ལོ་802ལོར་དེད་ནས་བཀོད་པ་ནོར་བ་གོ་སྤྱི་བ་བཅས་ལ་གཞིགས་ན་ཆུ་ཏྲ་མ་ཏེ།
 བཟུལ་ཅིས་ཀྱན་བཏུས་ཀྱི་ཤོག་ལྗེ་125པའི་ངོས། བྲི་སྤྱོད་གི་འབྲུངས་ལོ་དེ་སྤྱི་ལོ་742པའི་ཆུ་ཏྲ་
 ལོའི་རེའུ་མིག་ཏུ་བཀོད་པར། “ཏུན་ཏྲོང་གི་ཡི་གེར། རྩ་བར་གཟན་པའི་གཏམ་སྤྱི་ནམ་བཟའ་
 ལས་བྲི་སྤྱོད་ལྡེའུ་བཅན་འབྲུངས་པར་བཤད། ” ཅས་པའི་ལོ་དེ་ཉིད་ཏུ་འབྲུངས་པར་ངས་ཏེ།
 དེ་ནི་མེས་ཨག་ཚུམ་གྱི་བྲི་ལོ་སོ་བརྒྱད་པ་ཡིན་པས་དེ་ནས་ལོ་ངོ་བཅུ་གསུམ་འདས་ནས་ལོ་ངོ་བཅུ་
 བཞི་པའི་ཤིང་ལྷག་ལོ་དེར་མེས་ཨག་ཚུམ་འདས་ཤིང་། ལོ་དེར་བྲི་སྤྱོད་ལྡེའུ་བཅན་དགུང་ལོ་བཅུ་
 བཞིར་སོན་པ་དང་ཁྲིར་འཁོད་ཡོད་པ་རྒྱལ་རབས་དེབ་ཐེར་རྣམས་ལས་གསུངས་པ་དང་ཕྱོགས་
 མཐུན་ལ། རིགས་པས་ཀྱང་གྲུབ་བོ། དེས་ན་བྲི་ལྡེའུ་གཙུག་བཏན་མེས་ཨག་ཚུམ་ནི་ཡབ་
 འདུས་སྤྱོད་མང་པོ་རྗེ་དང་། ཡུམ་འབྲོ་བཟའ་བྲི་མ་ལོད་གཉིས་ཀྱི་སྤས་སུ་ས་བྲི་སྤྱི་ལོ་698ལོར་སྤྱི་
 འབྲུངས། དགུང་ལོ་བདུན་པ་ཤིང་འབྲུག་ལོར་ཡབ་འདས། དེའི་སྤྱི་ལོ་ཤིང་སྤྱི་ལོ་705ལོར་
 ཁྲིར་འཁོད། དགུང་ལོ་བཅོ་ལྔ་པ་ཆུ་བྱི་སྤྱི་ལོ་712ལོར་གྱིམ་ཤིང་ཀོང་ཇོ་ཁབ་ཏུ་བཞུགས། དགུང་
 ལོ་ཞེ་གཉིས་པ་ས་ཡོས་སྤྱི་ལོ་739ལོར་རྒྱ་བཟའ་འདས། དགུང་ལོ་ཞེ་ལྔ་པ་ཆུ་ཏྲ་སྤྱི་ལོ་742ལོར་སྤྱི་
 རམ་བཟའ་ལས་སྤས་བྲི་སྤྱོད་ལྡེའུ་བཅན་འབྲུངས། དགུང་ལོ་ངོ་བཅུད་པ་ཤིང་ལྷག་སྤྱི་ལོ་755ལོར་
 སྤྱི་གཤེགས། ལོ་དེར་བྲི་སྤྱོད་ལྡེའུ་བཅན་ཁྲིར་བཞུགས་པ་བཅས་རྟོགས་ནུས་པ་ཡིན། འདི་ལ་
 མེས་ཨག་ཚུམ་ཞེས་ཐོགས་པའི་རྒྱ་མཆན་ཡང་། སྤྱི་གཞོན་པའི་དུས་སུ་སྤས་མེད་པ། དགུང་ལོ་
 ཞེ་ལྔར་ཟེན་ཆོ་གཞི་ནས་སྤྱི་ནམ་བཟའ་ལ་སྤས་ཤིག་སྤྱེས་པས། མི་རྣམས་ཀྱིས་རྒྱ་པོའི་དུས་སུ་
 སྤས་སྤྱེས་པས་སྤས་ཀྱིས་མེས་པོ་འདྲ་པོ་ཞིག་འདུག་ཅེས་སྤྱོད་བས་སམ་ཡང་ན་གཞན་གྱིས་སྤྱོད་བས་
 མེས་ཨག་ཚུམ་ཞེས་ཕྱིས་ནས་མཆན་དུ་ཆགས་པར་མངོན། སྤྱི་སེམས་དགོས་པ་ནི་སྤྱིར་བཏང་ལོ་
 ཞེ་ལྔ་ཅན་ལ་སྤས་སྤྱེས་པ་རྒྱུན་ལྡན་ཡིན་ཡང་། འདིར་གཞོན་དུས་སྤས་མེད་པ་ལ་ལོ་བཞི་བཅུའི་
 རྗེས་སུ་སྤས་ཤིག་སྤྱེས་པ་ལ་མི་ཚོས་སྤྱོད་ལུ་ལྟ་བུ་ཞིག་འགྱུར་སྤྱོད་པ་ཞིག་རེད།

ལ། བྲི་སྤྱོད་ལྡེའུ་བཅན།

འདིའི་འབྲུངས་སྤྱོད་ལ་རྒྱལ་རབས་དེབ་ཐེར་མང་ཆེ་བའི་ནང་ལྷགས་ཏྲ་ལོར་རྒྱ་བཟའ་ཀོང་
 ཇོ་ལས་འབྲུངས་ཚུལ་གསུངས་པ་མ་དག་པ་གོང་དུ་བཀོད་པ་ལྟར་དང་། སྤྱི་བཞེད་རྗེས་འབྲུངས་
 དང་བཅས་པ་རྣམས་ཀྱིས་ཀོང་ཇོ་ལས་བྲི་སྤྱོད་ལྡེའུ་བཅན་འབྲུངས་ཀྱང་སྤྱི་ནམ་བཟའ་ཡིས་ཀོང་
 ཇོའི་སྤས་འཕྲོགས་ཏེ་ཁོང་རང་ལས་སྤྱེས་པ་ལྟར་བྱས་པས།
 རྗེ་སྤྱི་ནམ་ཐེ་ཚུམ་དུ་གྱུར་པས་ཞལ་ལྗེ་གཅོད་པའི་སྤྱོད་བས་པ་མ་བྱུང་ཞིང་། བོད་ཀྱིས་དབྱང་
 བཟང་བ་འགའ་ཞིག་ཉམས་སུ་བཅུག་ མི་རིང་བར་སྤས་ཞབས་འཇུགས་ཀྱི་དགའ་སྟོན་ལ་བཅུན་
 མོ་གཉིས་པ་མིང་དང་། སྤྱི་ལོ་འབངས་རྣམས་འཚོགས་པའི་དབྱས་སུ་རྒྱལ་པོས་འབྲས་ཆང་གིས་
 བཀའ་བའི་གསེར་གྱི་ཕོར་པ་སྤས་ཀྱི་ལག་ཏུ་གཏད་ནས།
 ལུ་རང་གི་ཞང་པོའི་ལག་ཏུ་ཐོད་ཅེས་གསུངས་པ་དང་། སྤས་ཀྱིས་རིན་པོ་ཆེའི་ཕོར་པ་རྒྱ་རྣམས་
 ཀྱི་ལག་ཏུ་གཏད་ནས། ང་བྲི་སྤྱོད་ལྡེའུ་བཅན་རྒྱ་ཆ་ཡིན། ། སྤྱི་ནམ་ཞང་གིས་དོན་མི་འཚལ།
 ཞེས་གསུངས་པ་དང་། ཀོང་ཇོ་ཡིད་རབ་ཏུ་དགའ་སྟེ། ། ཆོ་སྤྱི་མའི་ལས་ཀྱིས་འཕོས་པ་
 ཡིས། ། ང་རྒྱ་ནས་འོང་བའི་བུ་མོ་ལ། ། རྗེ་འགྲན་མེད་རྒྱལ་པོའི་སྤས་ཤིག་འབྲུངས། ཞེས་

སོགས་ཀྱི་གཏམ་སྒྲུབ་ཚུལ་བྱིས་འདུག་པ་འདི་རིགས་ནི། བློ་སྤྲོད་རྒྱ་ཆ་ཡིན་པར་ཟུ་ཚུགས་ཀྱིས་
 སྒྱུབ་པའི་རྟགས་ཀྱི་ཤུགས་ལས། རྒྱ་ཆ་མ་ཡིན་པའི་སྒྱུབ་བྱེད་དུ་གྱུར་འདུག་པ་དེ་ཡང་དམངས་
 ཁྱིམ་དུ་སྤར་མི་ཚོགས་ཀྱི་དབུས་ན་ལྷན་མོ་ཞིག་གིས་སྒྲུག་རྩི་ཤོར་བའི་ཆོ། གཡོག་པོ་ཞིག་གིས་ད་
 གཞིན་ལྷན་ལགས་ཀྱིས་སྒྲུག་རྩི་ཤོར་བ་དེ་ལྷན་ལགས་ཀྱིས་ཤོར་བ་མ་རེད། ངས་ཤོར་བ་རེད་ཟེར་
 བའི་གཏམ་རྒྱུད་ཅིག་ཡོད་པ་བཞིན། ལྷ་ནམ་ལས་སྐྱེས་པའི་བྱ་དེ་ལྷ་ནམ་གྱི་མ་རེད། རྒྱ་བཟའི་
 བྱ་རེད་ཟེར་བ་འདྲ་པོ་ཞིག་ཆགས་མི་འདུག་གས། དེ་དེ་ལྟ་སྟེ། གངས་སྤྲོད་ཆོས་སྤྱིད་ཟུང་
 ལ་མངའ་དབང་བསྐྱར་བའི་རྒྱལ་སྤོན་འཁོར་འབངས་དང་བཅས་པ་དེ་ཙམ་གྱིས། དུས་རྟག་དུ་
 འཆོ་བ་ལྷན་ཅིག་དུ་སྐྱེལ་བའི་བཅུན་མོ་གཉིས་གང་ལས་སྤུ་གྲུ་སྐྱེས་པ་ཙམ་ཡང་མ་ཤེས་ནས།
 བྱིས་པ་སྐྱེ་ལོ་འཁོར་བ་ཞིག་གི་ཁ་ནས་བདེན་དོན་བཅའ་དགོས་ན། བཅུན་པོ་དེ་དག་ཆབ་སྤྱིད་
 ཀྱི་ལས་དོན་རྒྱབ་སྐྱོར་པོ་ཆེའི་མཛད་འཕྲིན་བྱིས་ཀྱང་མགྱོན་གཅིག་དུ་སྤྱོད་འོས་ཀྱི་ཡུལ་དུ་ཅེ་ལ་འོས།
 དེས་ན་བཤད་སྟོལ་འདི་རིགས་ནི་དྲང་པོའི་ལོ་རྒྱུས་འཁྱོག་བཤད་ཀྱི་གཏམ་རྒྱུད་ལ་བསྐྱར་བའི་ཡིག་
 རྩིབ་ཅིག་དུ་ངས་པ་ལས་ཁྱུངས་ལྷན་ཞིག་དུ་མ་མཐོང་ལ་《སྤྱོད་པའི་ལོ་རྒྱུས་ཀྱི་ཚུལ་པ་པོ་འདྲ་སྤྱོད་གསལ་སྤྱད་
 མ་ཡིན་པར་མངོན་ཞིང་། འདི་ལས་ལོ་རྒྱུས་ཀྱི་དོན་དངོས་ལ་མ་བསྟེན་པར་གཏམ་རྒྱུད་ལ་
 བརྟེན་ནས་བྱིས་པའི་ནང་འགལ་གྱི་སྒྲོས་མང་པོ་ཞིག་ཐོག་མཐའ་ཀྱན་ལ་བཅུག་པ་རི་སྤྱོད་ཅིག་ལོ་
 རྒྱུས་ཀྱི་ཐོལ་དུ་བྱིས་པ་ཟུར་དུ་འགོད་རྒྱ་ཡིན།

རྩི་འདི་ཉིད་སྤྱོད་བཅུགས་སྐབས་ཀྱི་ཆོས་སྤྱིད་ཀྱི་མཛད་འཕྲིན་ལོ་རྒྱུས་སྤྱི་དང་མཐར་ཐས་མུ་
 བེ་བཅུན་པོ་རྒྱལ་སར་འཁོད་ཅིང་ཆོས་རྒྱལ་རང་ཉིད་སྒྲོམ་སྒྱུབ་ཁོ་ནར་འབད་དེ་བཅུགས་ཚུལ་རྒྱལ་
 རབས་གསལ་མེ་སོགས་དེབ་ཐེར་མང་པོ་ཞིག་ལས་གསལ་ཡང་དགྲུང་གངས་གང་བཅུགས་དང་།
 ལོ་དུས་གང་ལ་འདས་ཚུལ་མ་ངས་པ་སྤྱོད་ཆོགས་ཤིག་འདུག་པར་ཁོ་པོ་ནི་དཔའ་པོ་གཙུག་ཤིང་གིས་
 རྒྱལ་པོ་དགྲུང་ལོ་ང་ལྟ་པ་སྒྲོམ་པ་གཤེགས་པར་འདོད་པའི་ཤིང་བྱིའི་ལོ་དེའི་བྱི་བ་དེ་འདས་ལོ་
 དངོས་དང་། འབྱུང་ཁམས་ཤིང་དང་སྐྱར་བ་ཞོར་བར་སེམས་ཏེ་མེད་དང་སྐྱར་བར་འདོད་ཅིང་།
 དེབ་སྤོན་དུ་ལྷགས་སྤྱོལ་ལོ་སྤྱོད་གཤེགས་ཤིང་མུ་ནེ་བཅུན་པོ་ཁྱིམ་འཁོད་ཅིས་གསལ་བ་དེ་སྒྲོམ་ལ་
 གཤེགས་པའི་ལོ་དང་སྤྱོད་གཤེགས་པའི་ལོ་གཉིས་ཞོར་བར་སེམས་པ་ཡིན། དེ་ལྟར་བློ་སྤྲོད་ལྟ་བུ་
 ལྷགས་གཉིས་གང་ལའང་ཐོགས་པ་མེད་པའི་མཁུན་སྤྱོད་ཀྱི་དཔལ་དང་ལྷན་པའི་རྒྱལ་པོ་ཆེན་པོ་དེ་
 འདྲ་བ་ཞིག་ཞལ་བཅུགས་བཞིན་དུ་སྤྱོད་ཁྱིམ་ཁྱིམ་བཞིན་ཅིང་རྒྱལ་སྤྱོད་སྤྱོད་བཅུག་པ་ལ་དགོས་པ་ཅི་
 ཡོད་སྟུང་ན། འདི་ལ་སྤྱོད་མེད་དེ་བཅུན་པོ་འདི་བོད་ཀྱི་རྒྱལ་རབས་རིམ་བྱོན་ནམས་ཀྱི་དབུས་
 ན་སངས་རྒྱལ་གྱི་བཟུན་པ་ལ་དད་འདུན་གྱི་སྤྱོད་བཅུན་ཤོས་དང་། འཆད་ཉན་སྒྲོམ་སྒྱུབ་ཀྱི་འཕྲིན་
 ལས་རྒྱབ་སྐྱོར་ཆེ་ཤོས་ཤིག་ཡིན་པ་མ་ཟད། གསང་སྤྱགས་རྟེན་མའི་ཤིང་རྟེན་སྤོལ་འབྱེད་ཀྱི་སྤོལ་
 དཔོན་ཆེན་པོ་གསུམ་གྱི་ཡ་གྲུལ་གཅིག་ཡིན་པ་དེས་ན་ལོ་ངོ་བཅུ་ཕྱག་ལྷག་ལ་དགོས་སྤྱོད་སྒྲོམ་སྒྱུབ་
 སོགས་ཉམས་ལེན་གཙོ་བོར་གནང་དགོས་པ་ནི་འོས་ཤིང་རིགས་པ་ཉིད་དོ་ཞེས་འདིར་ཆེད་དུ་
 བརྗོད་པར་བྱའོ།

བློ་སྤྲོད་ཐུའུ་བཅུན་གྱི་ལོ་ཚོགས་དངོས་ནི། རྒྱ་ཏུ་སྤྱི་ལོ་742ལོར་ཡབ་བློ་ཐུའུ་གཙུག་
 བརྟན་དང་། ཡུམ་ལྷ་ནམ་བཟའ་གཉིས་ཀྱིས་སྐས་སུ་འབྱུངས། དགྲུང་ལོ་བཅུ་བཞི་པ་ཡབ་
 འདས་པའི་ལོ་དེར་བློ་སྤྲོད་འཁོད་《ཏུན་ཏོང་གི་ཡིག་རྟེན་》 ལས་ལྷགས་བྱེ་ལོར་བློ་སྤྲོད་ལ་སྐས་ཤིག་

བལྟམས་ཀྱང་མཚན་མི་གསལ་ཞེས་གསུངས་པ་དེ། 《མཁས་པའི་དགའ་སྟོན་》 ལས། རྗེ་ཁྱི་སྒྲོང་
 རྗེ་བཙན་དང་བཙན་མི་ཆེ་སྒྲོང་བཟའ་མེ་ཏོག་སྟོན་གཉིས་ཀྱི་སྐུ་བཞི་ལས་ཆེ་བ་ལུ་ཁྱི་བཙན་པོ་
 སྐུ་རྒྱུང་དུ་འཁྲུག་གཤེགས་ཞེས་པ་དེ་ཡིན་ནམ་སྟེ། ཡིན་ན་རྒྱལ་པོ་དགུང་ལོ་བཅུ་དགུ་པའི་
 ལོར་འབྱུངས། དགུང་ལོ་ཉེར་གཅིག་པ་རྒྱ་ལྷན་སྤྱི་ལོ་762ལོར་ལུ་ཁྱི་བཙན་པོ་འབྱུངས། དེའི་
 ཕྱི་ལོ་རྒྱ་ལོས་ལོར་ལུ་ཏོག་བཙན་པོ་འབྱུངས།

ལོ་དེར་བོད་དམག་གིས་རྒྱ་དམག་པམ་པར་བྱས་ཏེ་རྒྱལ་ས་ཞི་ཨན་དུ་སླེབས། ཏེ་ཏུ་ཚུང་ (代宗)
 རྒྱལ་པོ་ཤིན་ཏུར་བྱོས། དེའི་ཕྱི་ལོ་ཤིང་འབྱུག་སྤྱི་ལོ་764ལོར་ཁྱི་བཙན་ནམ་སང་ན་
 ལེགས་མཛེང་ཡོན་འབྱུངས། དགུང་ལོ་སོ་དགུ་པ་ལྷགས་སྤྱི་ལོ་780ལོར་སྐུ་ཆེ་
 བཙན་པོ་རྒྱལ་སར་བཀོད། རྗེ་ཉིད་སྟོན་སྐྱབ་སོགས་དམ་ཆོས་ཉམས་ལེན་གྱི་མཛེད་པ་གཙོ་བོར་
 གནང་སྟེ་དགུང་ལོ་ང་ལྔ་པ་མེ་བྱེ་སྤྱི་ལོ་796ལོར་སྐུ་གཤེགས། འདིར་སྐུ་རྒྱལ་པོ་ལོ་
 དགུང་སྟོང་མཁས་པའི་དགའ་སྟོན་ལྟར་བཀོད་ཅིང་དེ་ལས་དྲུག་ཅུའི་སྟོར་གཅིག་ཕྱིར་བསྐྱེད་བྱས་པ་
 ཡིན།

དྲུག་ ལུ་ཁྱི་བཙན་པོ།

ལྷ་སྐུ་ལུ་ཁྱི་བཙན་པོ་འབྱུངས་པའི་དགུང་སྟོང་དེ་《མཁས་པའི་དགའ་སྟོན་》དང་《རྒྱལ་
 རབས་གསལ་མེ་》 ལྟར་དུ་ངེས་པར་མཛོང་སྟེ། ཁྱི་སྒྲོང་དགུང་ལོ་ཉེར་གཅིག་པའི་ལོ་ལ་འཁེལ་
 ཡོད་པའི་ཕྱིར་ཏེ། འོན་ཀྱང་དྲུག་ཅུའི་སྟོར་གཅིག་མི་འགྲིག་པ་ནི་གོང་བཤད་ལྟར་རོ། རྒྱལ་
 རབས་དེ་བ་ཐེར་པལ་ཆེར་ལས་འདི་ཉིད་རྒྱལ་སར་ཕེབས་ནས་ལོ་གཅིག་དང་རྩ་བ་བདུན་ལ་སླེབས་
 སྐབས་ཡུམ་གྱིས་དྲུག་བཏང་ནས་གོངས་ཞེས་པ་དེ་མི་འགྲིག་སྟེ། རྒྱལ་པོ་འདིའི་རིང་ལ་བོད་
 འབངས་ཐམས་ཅད་དབུལ་ཕྱུག་ལན་གསུམ་སྟོམས་པར་བྱས་ཀྱང་རང་རང་སོ་སོའི་སྟོན་བསགས་
 ལས་ཀྱི་དབང་གིས་སྟོམས་མ་སྐབ་པ་རེད་ཅེས་དམངས་ཁྲོད་ཡན་ལ་ཡང་བྱུང་གདལ་དུ་སོང་ཡོད་
 པས། དེ་ལྟར་ལོ་གཅིག་དང་རྩ་བ་བདུན་གྱི་རིང་དབུལ་ཕྱུག་ལན་གསུམ་ལྟ་ཅི། ལན་གཅིག་
 སྟོམས་པར་བྱས་ནས་སྐར་ཡང་བྱད་གཞུག་དུས་ཡུན་ལའང་ཐེ་ཆོམ་ཆེ་སྟེ། དང་པོ་བོད་འབངས་
 ཡོངས་ཀྱི་དཔལ་འབྱོར་གཅིག་གྱུར་གྱིས་བགོ་བཤའ་བྱེད་པ་ལ་རྒྱལ་པོ་སྟོབས་རྩལ་དམག་ཤུགས་རི་
 ལྟར་ཆེན་ཡང་། མ་མཐར་རྩ་བ་གཉིས་གསུམ་གྱི་རིང་ལ་གྲོས་བསྐྱར་ཞིབ་འཇུག་བྱེད་དགོས་
 ཤིང་། དེ་ནས་བགོ་བཤའ་བྱས་རྗེས་ཆ་སྟོམས་གྱིས་ལོངས་སྤྱོད་པ་ལ་མ་མཐར་ལོ་གཅིག་གི་རྗེས་ཅམ་
 ན་གཞི་ནས་དབུལ་ཕྱུག་གི་བྱད་གཞུག་རྒྱུ་ལས། ལམ་སང་ཤིང་དང་རྩོ་གཉིས་ལྟར་དུ་མེ་ལ་
 བསྐྱེགས་པ་ནང་བཞུགས་སྐད་ཅིག་ཅམ་གྱིས་བྱད་འབྱེད་མི་རུས་པ་ནི། རིག་པས་བརྟག་པ་ཅམ་གྱིས་
 ཤེས་སྐབ་པ་དེ་ལྟར་རེད། 《རྒྱལ་རབས་གསལ་མེ་》ལས་རྒྱལ་པོའི་ཞལ་ནས། “ངའི་མངའ་འོག་
 འདིར་མི་རྒྱལ་ལ་སྟོགས་ཕྱུག་བྱད་འདི་ཅམ་འོང་བ་མི་འོས་གསུངས་ཏེ། སྟོགས་ཕྱུག་ལན་གསུམ་
 སྟོམས་པས། ལོ་རེ་ཅམ་མ་གཏོགས་ཕྱུག་པོ་རྒྱལ་པོ་ལྟར་ལྟར་དྲུག་ དབུལ་པོ་རྒྱལ་པོ་ལྟར་
 ལྟར་སྟོགས་པས་” ཞེས་སྟོགས་ཕྱུག་གི་བྱད་པར་ལན་རེ་བྱེ་བ་ལའང་ལོ་རེ་འགོར་བ་དངོས་སུ་
 གསུངས་བཞིན་དུ་ ཡུམ་ལོག་ལྟ་སྟེ་སྐུ་ལ་གསོལ་ངན་དངས་ནས་རྒྱལ་པོ་ལུ་ཁྱི་བཙན་པོ་ལོ་
 གཅིག་དང་རྩ་བ་བདུན་ལ་རྒྱལ་པོ་སྤྱི་བཟུང་ནས་དགུང་ལོ་ཉི་ཤུ་ལ་སོ་བྱང་ཡུམ་བྱར་གོངས་སོ་ཞེས་

རང་ཚིག་ལྟ་བུ་འགལ་བར་གསུངས་པ་ནི་ཉམས་མཚར། ཆོས་རྒྱུ་བསྟན་ནམས་གཤམ་པས་འདི་
 ལ་དོགས་སྒྲིབ་དང་དག་ཐེར་གནང་བ་ལ། ལྟ་བུ་ཆེན་པོས་བཀའ་བཀྲོན་གནང་འདུག་ཀྱང་དོན་
 ཏུ་བསྟན་གཤམ་གྱི་གསུངས་ལ་བདེན་དོན་ཆེ་སྟེ། འདི་འཇིག་རྟེན་རང་རྒྱུད་པའི་ངོར་འཇིག་
 རྟེན་ལུགས་ཀྱི་ལོ་རྒྱུས་འཆད་པའི་སྐབས་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེས་ན་ལོ་གཅིག་དང་ལྷ་བ་བདུན་ཞེས་
 བ་དེའང་ཡབ་འདས་རྒྱུ་ལོ་གཅིག་དང་ལྷ་བ་བདུན་ཟིན་པ་དང་འདས་ཞེས་བ་དེ། རྒྱལ་སྤྱི་
 བསྐྱེད་ནས་ལོ་གཅིག་དང་ལྷ་བ་བདུན་ཏུ་འབྱུང་ཏེ་མོར་བར་སེམས། ཡང་ན་ལོ་བཅུ་བདུན་
 ཞེས་བ་དེ་ལོ་གཅིག་དང་ལྷ་བ་བདུན་ཏུ་འབྱུང་བཙོ་ཡང་འབྱུང་གི་སྟེ། འདི་ཉིད་ཀྱི་ལོ་
 ཚིགས་དངོས་ནི། ལྷ་སྟག་ལྟེ་སྟེ་ལོ་762ལོར་ཡབ་ཁྱི་སྒྲིབ་ལྟེ་བཙན་དང་། ཡུམ་པོ་ཡོངས་བཟའ་
 འམ་ལྷ་ནམ་པ་གཉིས་ཀྱི་སྐུ་སྲུ་འབྱུངས། དགུང་ལོ་བཅུ་དགུ་བ་ལྷགས་སྟེ་ལོ་780ལོར་ཡབ་
 ཀྱིས་དམ་ཆོས་སྒྲིབ་སྐྱབ་གནང་སྟབས་རྒྱུ་ཉིད་ཁྱིར་འཁོད། སྐབས་དེའི་རིང་ལ་བོད་འབངས་
 རྣམས་དབུལ་ཕྱག་ལན་གསུམ་སྟོམས་པར་བྱས། དགུང་ལོ་སོ་དྲུག་པ་མེ་སྐང་ལོ་སྟེ་ལོ་797ལོར་
 ཡབ་འདས་ནས་ལོ་གཅིག་དང་ལྷ་བ་བདུན་ལ་སོན་སྐབས་ཆེ་སྒྲིབ་བཟའ་མེ་ཏོག་སྟོན་གྱིས་བཟས་
 དུག་སྐྱར་ནས་བཀོངས་སོ།

ལྟ་བུ་བཙན་པོ་དང་ལྟ་བུ་བཙན་པོ་གཉིས་མ་ཡུམ་ཐ་དད་པའི་སྐུ་ཡིན་པར་གསལ་ཏེ།
 ཡབ་ཁྱི་སྒྲིབ་ལྟེ་བཙན་གྱི་སྐབས་སྟེ་པོ་ཡོངས་བཟའི་སྐུ་ལྟ་བུ་བཙན་པོ་རྒྱལ་སར་བསྐོས་པ་དང་།
 བཙན་མོ་རྣམས་ལས་པོ་ཡོངས་བཟའ་ལ་བྱམས་པ་བྱས་སྟབས་ཁྱི་སྒྲིབ་འདས་རྒྱུ་ཆེ་སྒྲིབ་བཟའ་མེ་
 ཏོག་སྟོན་གྱིས་ལྟ་བུ་བཙན་པོ་ལ་བཟས་དུག་སྐྱར་ནས་བཀོངས་པ་དང་། དེ་རྒྱུ་མེ་སྟོན་གྱི་སྐུ་
 ལྟ་བུ་བཙན་པོ་པོ་བྱང་དུ་གདན་འདྲེན་ཞུས་ཏེ་རྒྱལ་སར་བསྐོས་པ་ལ་པོ་ཡོངས་བཟའ་འམ་ལྷ་ནམ་
 པས་གཡོ་ཐབས་ཀྱིས་བཀོངས་པའི་ཚུལ་《ཆོས་འབྱུང་མཁས་པའི་དགའ་སྟོན་》(སྟོང་ཆ། ཤོག་ཐེབས་
 405) ལས། “ཡབ་ཀྱིས་བཙན་མོ་པོ་ཡོངས་བཟའ་ལ་བྱམས་པར་མཛད་པས་ཡུམ་མེ་སྟོན་ཁྱི་སྒྲིབ་ཏེ་
 དུག་ཅན་གྱི་ཟས་དངས་པས་དགུང་ལོ་ཉེར་བཞི་བ་ཤིང་སྐང་ལ་པོ་བྱང་ཡུམ་བྱར་གཤེགས་ཏེ་ཆབ་
 སྤྱི་ལོ་གཅིག་དང་ལྷ་བ་བདུན་བསྐྱེད་སོ། ། དེ་ནས་ལྷ་སྐུ་ལྟ་བུ་བཙན་པོ་ཆད་པ་འཁེལ་བ་
 བྱང་ནས་སྐྱུ་དངས་ཏེ་བསྐོ་བར་བྱས་པ་ལས་དུ་སྐྱ་ནམ་པས་ཆེབས་བཀོགས་ཏེ་ལྷ་ནམ་ཏེ་གིར་
 འདས། ”ཞེས་སོགས་གསལ་བ་ལྟར་དོ། ཁྱི་སྒྲིབ་ལྟེ་བཙན་སྟོན་མཛད་ནས་སྐུ་ལྟ་བུ་བཙན་པོ་
 རྒྱལ་སར་བསྐོས་པ་དང་ལྟ་བུ་བཙན་པོས་ཕྱག་དོག་གིས་ལྟ་བུ་བཙན་པོའི་ཨ་ཁང་གི་བྱ་དབུ་རིང་
 བསད་པས་ཆད་པ་དུ་ལོ་དགུའི་རིང་ལ་རྒྱུད་ལྷ་བ་བདུན་བཟའ་བའི་སྟོར་《ཆོས་འབྱུང་མཁས་པའི་དགའ་
 སྟོན་》(སྟོང་ཆ། ཤོག་ཐེབས་403)ལས། “དེ་ནས་བཙན་པོ་ལྷ་སྐུ་ཁྱི་སྒྲིབ་ལྟེ་བཙན་གྱི་ཞལ་ནས།
 ཨ་ཙའའི་གསུང་དང་སྐྱར་ན་ཁོ་བོའི་ཆོས་ཀྱང་ཡུན་རིང་པོ་མི་ཐུབ་གསུངས་ནས་ཐུགས་ལས་ཆུང་དུ་
 གཞོལ་བར་བཞེད་ནས་པར་ཆེ་ཏེ་ཞིག་སྐྱུ་འདྲེན་དུ་བཟང་བས་ཨ་ཙའའི་བི་མ་ལ་མི་ཏུ་བྱོན་པ་ལ་
 སྟོབ་དཔོན་པདྨ་སྐྱུ་ལའི་ཆོས་འཕྲོ་ཞུས་ནས་སྟོན་མཛད་པར་བཞེད་དེ། སྐུ་ལྟ་བུ་བཙན་པོ་
 ཆབ་སྤྱི་ལ་བསྐོ་བ་དང་། སྟོན་པོ་ཁང་དབུ་རིང་སྟོན་པོ་ལ་བསྐོ་བའི་གྲོས་དབུ་ཅེ་ན་བྱེད་ཅིང་
 བཞུགས་པ་རྩོམ་མེ་སྟོན་གྱིས་མཛོང་ཏེ་ཐུགས་གཏུམ་པོས་ཆབ་སྤྱི་སྐྱ་ནམ་པ་སྟེར་ངས་སྐྱུ་ལྟ་
 ལྟ་བུ་བཙན་པོ་ལ་གསོལ་བས་ལྷ་སྐུ་ཀྱིས་སྐོ་བར་དུ་ཆུ་གིས་བཀུས། ཡབ་ཀྱིས་བཙན་བཞེར་གར་
 མོང་ཞེས་གསུངས་པས་གྱི་ཐག་ཅན་དེ་བོར་ནས་དབུ་རིང་རྒྱུད་རིང་པོར་སོང་བེར་ཏེ་བར་ཁང་དུ་

བོས། རྗེའི་ཐུགས་ངམ་འགྲངས་ནས་གཡར་མཆུ་བྱང་བར་དོགས་ཐུགས་མ་བདེ་སྒོན་མཛངས་པ་
 ཀུན་གྲོས་བྱས་ཏེ་སྒོན་ཆེན་པོ་མགོས་ཀྱིས་ཞལ་ལྗེ་དགའ་གསུམ་དུ་བཅད། ཆབ་སྲིད་ལུ་ནེ་བཙན་
 པོ་མངའ་བར་གྱིས་ཟེར་ནས། མི་ཆོས་ཐུན་བཅུགས་ལྟར་མཛད་ནས་བཏང་། ཡབ་ཟུར་
 མཁར་དུ་སྒྲོམ་དུ་གཤེགས་སོ་ ” ཞེས་བྱང་ངོ་།

ཡི་གེ་གཞན་ལས་འཛམ་གླིང་སྐྱུ་མ་གཉིས་མངའ་འོག་དུ་འདུས་ནས་སྐྱུ་མ་གཅིག་བསྐྱུ་བའི་
 ཕྱིར་ཞང་རྒྱ་ཆ་ལྷ་ལྷང་གིས་དབུ་ཅེ་བར་ཁང་དུ་རྒྱལ་པོ་ལ་གྲོས་ཞུས། ཞང་གི་བུ་དབུ་རིང་སྒྲི་བྱང་
 བ་ན་ལྷ་སྐྱུ་ལྷ་སྐྱུ་ཏིག་བཙན་པོ་ནང་དུ་འབྱོན་རིངས་པ་བཀག་པས་ཁྲོས་ཏེ་དབུ་རིང་བསད། དབུ་
 ངང་རིང་རིང་པོ་དེ་རྒྱང་རིང་རིང་པོར་བཏང་ཡོད་གསུངས་པས་ཞང་ལ་ངོ་ནག་པ་ཙམ་ཡང་མ་
 བྱང་ཞེས་སྣང་། སྒོན་ཆེན་པོ་མགོས་ཀྱིས་བཅད་པའི་ཞལ་ལྗེ་དགའ་གསུམ་ནི། མགོས་ཀྱི་
 མཆོད་ནས་ཟུར་མཁར་མཆོད་རྟེན་གྱི་རྩར་ཞལ་ལྗེ་ལེན་དུ་ཤོག་ཅིག་ཟེར་ཏེ་རྟ་བཞོན་ནས་སོང་།
 དེར་ཕྱིན་པས་རྗེའི་མཆོད་རྟེན་འོག་མ་ལ་ཡི་གེ་བྲིས་ནས་རྗེས་འབངས་བསད་ན་མས་བརྒྱུད་བ་དང་
 འདྲ་ཉེ་ཐབས་མེད་དུང་མཆོད་རྟེན་བར་མར་དྲིས་ཟེར་བ་བྱང་བས་རྒྱལ་པོ་ཡབ་སྐྱུ་མ་གཉིས།
 བར་པ་ལ་འོན་ཀྱང་རེ་རེ་ནས་བསད་ན་འབངས་ཀྱིས་མི་ལང་རྒྱལ་པོ་ལ་འབངས་མི་ཆད་དུ་འགྲོ་ད་
 དུང་གོང་མར་དྲིས་ཞེས་པ་མཐོང་བས་འབངས་རྣམས་དགའ། གོང་མ་ལ་རྒྱལ་པོ་ཉིད་ཀྱིས་
 ཁྲིམས་མ་བསྐྱངས་ན་འབངས་ལ་ཁྲིམས་མི་འཆགས་པས་ལྷ་སྐྱུ་ལོ་དགུ་བྱང་དུ་སྐྱུགས་ལ་ཞང་ལ་
 རྟོད་དུ་ཡུལ་བྱ་གཅིག་བྱིན། ཞེས་བྱང་བས་སྣ་ནམ་པ་དགའ་ཉེ་དགའ་གསུམ་དུ་གྲགས་སྐད།
 ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །

བདུན། ལུ་ཏིག་བཙན་པོ།

ལྷ་སྐྱུ་འབྲིང་པོ་ལུ་ཏིག་བཙན་པོ་ནི་རྒྱལ་རབས་དེབ་ཐེར་པལ་ཆེ་བའི་ནང་དུ་ལུ་ནེ་
 བཙན་པོ་སྐྱུ་གཤེགས་སྐབས་འདི་ཉིད་སྐུན་དངས་ནས་རྒྱལ་སྲིད་གཏད་རྒྱལ་ལ་སྣ་ནམ་པས་ཆེབས་
 དགྲོགས་ཏེ་འདས་ཞེས་གསུངས་འདུག འོན་ཀྱང་《དེབ་དམར་》དང་《དེབ་ཐོན་》སོགས་སུ་སྐྱུ་
 ཆེ་འབྲིང་རྒྱང་གསུམ་གྱིས་རྒྱལ་སྲིད་བཟུང་ཚུལ་གསལ་ལ། 《ཤེས་བྱ་ཀུན་ཁུབ་》ལས་ཀྱང་།
 “ཆོས་རྒྱལ་འདི་ལ་སྐྱུ་མཆོད་གསུམ་བྱོན་པའི་ཆེ་བ་ལུ་ནེ་བཙན་པོ། འབྲིང་བ་ལུ་རུམ་བཙན་པོ།
 རྒྱང་བ་ལུ་ཏིག་བཙན་པོ་འམ་སང་ན་ལེགས་མཛིང་ཡོན་དུ་གྲགས་པ་རྣམས་ཀྱིས་ཀྱང་བསྟན་པ་སླ་
 ནས་སླར་སྒྲེལ་ཞིང་། ” ཞེས་སྐྱུ་ཆེ་འབྲིང་རྒྱང་གསུམ་གྱིས་སྲིད་བསྐྱངས་ཚུལ་འཁོད་པ་འདི་དག་
 ལ་ཡིད་ཆེས་དང་དོ་སྣང་བྱེད་དགོས་པ་ཞིག་དུ་སྣང་སྟེ། དེ་ཡང་རྒྱ་ནག་གི་ཐང་ཡིག་གསར་རྟིང་
 གཉིས་ཀྱི་རྒྱ་བོད་འབྲེལ་བའི་སྒྲོར་བཤད་པ་ལས། ཀྱིན་ཡོན་（貞元）ཁྲི་ལོ་ཉི་ཤུ་པའི་ལོར་
 804པོད་ཀྱི་བཙན་པོ་གོངས་པ་དང་། 《ཐང་ཡིག་གསར་མ་》ལས་ལོ་དེར་བཙན་པོའི་གཙུང་
 ཁྲིར་འཁོད་ཚུལ་བཤད་པ་དང་། 《དེབ་ཐོན་》དུ་གཙུང་ཁྲི་ཐེངས་སྔོན་བཙན་ཤིང་སྒྲེལ་ལོར་ཁྲིར་
 འཁོད་ཚུལ་གསུངས་པ་བཙན་ཀྱི་ལོ་ཆོགས་ནི་སྐྱུ་ལོ་804ལོར་གཅིག་མཐུན་དུ་བབ་པ་དང་། ཡང་
 《ཐང་ཡིག་གསར་མ་》ལས། ཀྱིན་ཡོན་ཁྲི་ལོ་བཅུ་གཉིས་པ་སྐྱུ་ལོ་796ལོ་པའི་ལོར་རྗེ་བཙན་ཟེར་
 བ་ཞིག་བཀོངས་པ་དང་། དེའི་སྐྱུ་ལོར་བཙན་པོ་ཞིག་འདས་ནས་ལྷ་སྐྱུ་ཤིག་རྒྱལ་སར་འཁོད་
 ཚུལ་དང་། ཐང་ཡིག་རྟིང་མ་ལས་ཀྱང་ཀྱིན་ཡོན་ཁྲི་ལོ་བཅུ་གསུམ་ སྐྱུ་ལོ་797པའི་ལོར་བཙན་པོ་

དགོངས་པ་དང་། དེའི་ཕྱི་ལོ་ཟླ་མཆོ་བ་རྒྱལ་མར་བཞུགས་པ་དེ་འདས་རྗེས། ཟླ་འབྲིང་བ་རྒྱལ་
མར་བཏོན་ཚུལ་འཁོད་པ་བཅས་ལ་ཞིབ་དུ་དབྱད་ན། བཅན་པོ་ཁྱི་སྤོང་ཕྱེའུ་བཅན་འདས་པའི་
ཕྱི་ལོར་ཟླ་མཆོ་བ་འདས། རྣམས་དེར་ཟླ་འབྲིང་བ་རྒྱལ་མར་འཁོད་དེ་རྒྱལ་སྤོང་ལོ་ཤས་
བསྐྱངས་ཏེ་འདས་རྗེས། ཟླ་མཆོ་བ་རྒྱལ་མར་འཁོད་པར་མངོན་པ་བཅས་ལེགས་པར་བསྒྲིག་ཆོ་
གོང་དུ་བཀོད་པ་ལྟར་ལུ་ནེ་བཅན་པོ་ཡབ་འཆོ་བཞུགས་ཀྱི་རྣམས་ལ་རྒྱལ་མར་བཞུགས་ཏེ་ཡབ་རྒྱལ་
པོ་འདས་པའི་ལོ་གཅིག་དང་ཟླ་བ་བདུན་གྱི་རྗེས་ལ་རྒྱ་གཤེགས་ཤིང་། དེ་མ་ཐག་འབྲིང་པོ་ལུ་
ཏིག་བཅན་པོས་རྒྱལ་མ་མཛད་དེ་ལོ་ཤས་སོང་རྗེས་འདས་པའི་ཆབ་ལ་ཁྱི་སྤོང་སྤོང་བཅན་ཁྱིར་
འཁོད་པ་བཅས་ལྟར་ན་འབྱོར་ངེས་ལྟ་བུར་བས་འདི་དང་ཁྱི་སྤོང་སྤོང་བཅན་གཉིས་རྒྱལ་རབས་སོ་
སོར་བྱུང་བ་ལས་དོན་གཅིག་མིང་གི་རྣམ་གྲངས་ནི་མ་ཡིན་པར་སེམས་ཏེ། གལ་ཏེ་ཟླ་འབྲིང་པོ་
ལུ་ཏིག་བཅན་པོ་ཁྱིར་མ་བཞུགས་པ་ཡིན་ན་གིན་ཡོན་ཁྱི་ལོ་བཅུ་གསུམ་ནས་ཉི་ཤུའི་བར་ ཕྱི་ལོ་
797-804ལོ་ངོ་བརྒྱད་ཅུ་ལ་བོད་ལ་རྒྱལ་པོ་མེད་པར་འབྱུང་དགོས་པས་དེ་ལྟར་རྒྱལ་མ་སྤོང་པར་
ལུས་པའི་ལོ་རྒྱུས་རྒྱ་བོད་གཉིས་ཀྱི་མ་གཤེགས་པས་ལོ་རྒྱུས་ལ་གཞི་འཛིན་མེད་པར་འབྱུར་ངེས་
བཅས་ཡིན། དེས་ན་བཅན་པོ་འདིའི་ལོ་ཆོགས་དངོས་ནི། ཆོས་འབྱུང་མཐས་པའི་དགའ་ལྗོན་
ལྟར། ལུ་ནེ་བཅན་པོ་འབྱུངས་པའི་ཕྱི་ལོའི་ཚུ་ལོས་ཏེ་དུག་ཅུའི་རྣོང་གཅིག་ཕྱིར་བསྐྱད་བྱས་པའི་
ཕྱི་ལོ་763ལོར་ཡབ་རྒྱལ་པོ་ཁྱི་སྤོང་ཕྱེའུ་བཅན་དང་། ལུ་མཆོ་སྤོང་བཟའ་མེ་ཏིག་སྤོན་གཉིས་ཀྱི་
ཟས་ལུ་འབྱུངས། དགུང་ལོ་བཅོ་བརྒྱད་པ་ལྷགས་སྤེལ་ལོ་ཡབ་སྤོན་སྤྱབ་ལ་གཤེགས་ནས་གཅིན་ལུ་
ནེ་བཅན་པོ་རྒྱལ་མར་འཁོད། དགུང་ལོ་སོ་བཞི་པའི་རྣམས་ཡབ་གཤེགས། སོ་ལྷ་པ་མེ་སྤང་ལོ་
ཕྱི་ལོ་797ལོར་གཅིན་ལུ་ནེ་བཅན་པོ་འདས་ནས་ལུ་ཏིག་བཅན་པོ་རང་ཉིད་རྒྱལ་མར་འཁོད།
དགུང་ལོ་ཞི་གཉིས་པའི་ཤིང་སྤེལ་ཕྱི་ལོ་804ལོར་རྒྱ་གཤེགས། འདི་འབྱུངས་ལོ་ལས་གཞན་ཐམས་
ཅད་དེབ་སྤོན་ལྟར་དུ་བཀོད་པ་དང་། ལུ་ཏིག་བཅན་པོ་ཞེས་པ་ཟླ་འབྲིང་བའི་མཚན་ཡིན་
མིན་རྣོང་དེབ་ཐེར་ཁག་ལས་མི་འདྲ་བ་སྤྲ་ཆོགས་པ་ཞིག་སྤང་ཡང་འདིར་ «མཐས་པའི་དགའ་ལྗོན་»
ལྟར་བཀོད་པ་ཡིན། །

བརྒྱད། ཟུ་རྒྱ་བཙན་པོ།

ཡཔ་རྒྱལ་པོ་ཁྱིའི་སྒོ་ནས་ཐུག་བཅའ་དང་། ཡུམ་མཆིམས་བཟའ་ལྷ་མོ་བཅོན་གཉིས་ཀྱི་སྲས་སུ་
 སྤྱི་ལོ་776པའི་མེ་འབྲུག་ལོར་སྐུ་འབྱུངས། མཚན་གཞན་སངས་ལེགས་མཛེད་ཡོན་དང་། ཁྱི་ཐེ་
 གཞུག་བཅོན་ཡང་ཟེར། དགུང་ལོ་ལྷ་པར་གཅེན་མུ་ནེ་བཅོན་པོ་རྒྱལ་སར་འཁོད། ཉེར་གཉིས་
 པ་ལ་མུ་ཏིག་བཅོན་པོ་རྒྱལ་སར་བཞུགས། དགུང་ལོ་ཉེར་དགུ་པའི་ཤིང་སྤེལ་སྤྱི་ལོ་804 ལོར་
 གཅེན་མུ་ཏིག་བཅོན་པོ་སྐུ་གཤེགས་པ་དང་འདི་ཉིད་རྒྱལ་པོའི་ཁྱི་ལ་བཞུགས་ནས་སྤྱིང་བསྐྱུངས།
 འཕྲོ་བཟའ་ཁྱི་མ་ལེགས་དང་། མཆིམས་རྒྱལ་བཟའ་ལེགས་མོ་བཅོན། ཅོག་རོ་བཟའ་བཅོན་རྒྱལ་
 རྣམས་ཁབ་ཏུ་བཞེས། བཅོན་མོ་ཆེ་བ་ལ་སྲས་ཁྱི་རལ་པ་ཅན་དང་། གཙང་མ། དར་མ་
 གསུམ་དང་། བཅོན་མོ་ཆུང་བ་ལ་ལྷ་རྩེ་དང་། ལྷན་གྲུབ་གཉིས་བཅས་ལྷ་འབྱུངས། དགུང་
 ལོ་བཞི་བརྒྱ་པ་སྤྱི་ལོ་815པའི་ཤིང་ལྷག་ལོར་སྐུ་གཤེགས། བང་སོ་འཕྲུལ་རྒྱལ་གྱི་མདུན་ཏུ་
 བཞེགས་པ་དང་། བང་སོའི་མིང་ལ་རྒྱལ་ཆེན་འཕྲུལ་གྱི་རི་བོ་ཞེས་ཟེར།

དགུ ཁྱི་གཙུག་ལྷུ་བཙན་ཁྱི་རལ་པ་ཅན།

ཕྱལ་པོ་འདི་ཉིད་མེ་ཁྱི་ལོར་འབྱུངས་པ་ཆོས་འབྱུང་དེབ་ཐེར་པལ་ཆེར་ཞལ་མཐུན་ཡང་
དུག་ཅུའི་སྐོར་གཅིག་གིས་ཕྱིས་སྒྲོན་འདུག་ཅིང་། 《བཟུན་ཅིས་ཀུན་བདུས་》ལས། “ཀུན་མཁྱེན་
བཟུན་ཅིས་སུ་རིག་ལྡན་བཙན་གཅིག་པ་ཕྱལ་དགས་བྱེད་ཅིས་འགོ་བཙུམས་པའི་ལོ་ལ་མངའ་བདག་
ཁྱི་རལ་པ་ཅན་འབྱུངས་པར་གསུངས་ཀྱང་དུག་ཅུའི་སྐོར་གཅིག་གིས་ཕྱ་སོང་། ” ཞེས་གསུངས་
འདུག་ཀྱང་དོན་དུ་ལོ་དེ་ཉིད་དུ་ངེས་ཏེ་《མཁས་པའི་དགའ་སྒྲོན་》ལས། “ཅན་པོས་ལོ་བཙུ་བདུན་
བཞེས་ཤིང་། རྒྱ་རྩེ་ལྷ་ཚུང་（穆宗）གིས་ཕྱལ་ས་བྱས་ནས་ལོ་བཙུ་བཞི་པ་རྒྱ་པོ་ལྷག་གི་ལོ་ལ་ཆད་
མལ་གྲོ་བོར་བ་རྣམས་བྱས་ཤིང་། བོད་ཀྱི་གནའ་ཆད་རྒྱ་པོ་ལྷག་གི་ལོ་དབྱར་ལྷ་འབྲིང་པོའི་ཆོས་
དུག་ལ་དཀྱིལ་འཁོར་ལ་འཛེགས་ཏེ་བོད་ཀྱི་གཙུག་པ་བཟུང་དོ་” ཞེས་དང་། 《གཙུག་ལག་ཁང་
མདུན་གྱི་རྩྭ་རིང་གི་རོ་བཤུས་ཡི་གེ་》ལས། “བོད་ཆེན་པོའི་ཕྱིང་ནི་སྦྱིད་ཏྲག་ལོ་བདུན། རྒྱ་ཆེན་
པོའི་ཕྱིང་ནི་ཅང་ཀེང་ལོ་དང་པོ་ལྷགས་མོ་སྤང་གི་ལོའི་དགུན་ལྷ་ར་བའི་ཆོས་བཙུ་ལ་དཀྱིལ་འཁོར་
ལ་འཛེགས་ནས་རྒྱ་ཡིས་གཙུག་པ་བཟུང་དོ། བོད་ཡུལ་ནི། པོ་བྲང་ལྷ་སའི་ཤར་ཕྱོགས་སྤྱོད་
ཆལ་དུ། བོད་ཆེན་པོའི་ལོའི་ཕྱིང་སྦྱིད་ཏྲག་ལོ་བཙུད། རྒྱ་ཆེན་པོའི་ལོའི་ཕྱིང་ཅང་ཀེང་ལོ་
གཉིས། རྒྱ་པོ་ལྷག་གི་ལོའི་དབྱར་ལྷ་འབྲིང་པོ་ཆོས་དུག་ལ། དཀྱིལ་འཁོར་ལ་འཛེགས་ཏེ།
བོད་ཀྱི་གཙུག་པ་བཟུང་དོ། ” ཞེས་རྩྭ་རིང་འཛུགས་སྐབས་ཀྱི་རྒྱ་བོད་གཉིས་ཀྱི་ཕྱལ་པོའི་ཁྱི་ལོ་
དང་། བོད་ཀྱི་ཕྱལ་པོའི་དགུང་ལོ་བཙས་གསལ་བོར་བཟུན་པའི་གོང་མ་ལྷ་ཅུང་གི་ཁྱི་ལོ་དང་པོ་ནི་
ཁྲང་ཆིང་（长庆）གི་ལོ་དང་པོ་ལྷགས་སྤང་སྟེ་ལོ་821ལོ་དེ་ཡིན་པ་རྒྱ་ནག་གི་ལོ་རྒྱུས་དེབ་ཐེར་
རྣམས་ལས་ཡོངས་སུ་གྲགས་ཤིང་། རྒྱ་ལྷག་འདི་ནས་གྲུན་དུ་བཟངས་པའི་ལོ་རོ་བཙུད་པ་ནི་
ཤིང་ལྷག་དང་། དེ་ནས་ཡར་འདེད་བྱས་པའི་བཙུ་བདུན་པ་ནི་མེ་ཁྱི་ལ་ཏག་ཏག་འཁེལ་ཡོད།
དེ་ལྟར་ན་ཕྱལ་པོ་འདིའི་ལོ་ཆོགས་དངོས་ནི། གོང་གསལ་ཆོས་འབྱུང་པལ་མོ་ཆེར་འཁོད་པའི་མེ་
པོ་ཁྱི་ལོ་དེའི་རྩིས་ཀྱི་དུག་ཅུ་སྐོར་དེའི་མེ་ཁྱི་སྟེ་སྟེ་ལོ་806ལོར་འབྱུངས་ཤིང་། དགུང་ལོ་བཙུ་པ་
ཤིང་ལྷག་སྟེ་ལོ་815ལོར་ཕྱལ་སར་འཁོད། བཙུ་དུག་པ་ལྷགས་སྤང་ལོར་རྒྱ་དང་འདུམ་བྱས་ནས་རྒྱ་
ནག་ཏུ་རྩྭ་རིང་བསྐངས། བཙུ་བདུན་པའི་རྒྱ་ལྷག་ལོར་བོད་དུ་རྩྭ་རིང་བཙུགས། དེའི་ཕྱི་ལོར་
རྩྭ་རིང་ལ་ཡི་གེ་བྲིས། དགུང་ལོ་སོ་གཅིག་པའི་མེ་འབྲུག་སྟེ་ལོ་836ལོར་མལ་གྲོ་ཞལ་པའི་པོ་བྲང་
ན་རྒྱན་ཆང་ཕྱོས་པར་བཞེས་ཏེ་གསེར་ཁྱི་ལ་གཟིམས་པ་ལ། དབས་ལྷག་ན་ཅན་དང་། ཅོག་རོ་
ལྷ་ཡོད། ལེགས་ལྷག་བཙན་གསུམ་གྱིས་དབྱ་ལྷག་ཏུ་བསྐྱོར་ནས་བཀོངས་པ་བཙས་གཏན་ལ་
འགོལ་བྱུང་ངེས་ཡིན།

བཙུ། ལྷ་དུམ་བཙན་པོའམ་སྤང་དར་མ།

ཕྱལ་རབས་དེབ་ཐེར་པལ་ཆེ་བའི་ནང་དུ་སྤང་དར་མ་གཅིན་དང་ཁྱི་རལ་པ་ཅན་གཙུང་
ཡིན་ཀྱང་། སྤང་དར་མ་ཐོག་ལ་དགའ་བས་ཕྱལ་སྦྱིད་ལ་མ་འཁོད་པར་ཁྱི་རལ་པ་བཀོད་པ་ཡིན་
ཞེས་བཤད་ཀྱང་། འདིར་ཉང་རལ་ཉི་མ་འོད་ཟེར་གྱིས་《ཆོས་འབྱུང་མེ་ཏྲག་སྦྱིང་པོའི་སྤང་ཅིའི་
བཙུད་》ལས། ཁྱི་རལ་པ་གཅིན་དང་སྤང་དར་མ་གཙུང་ཡིན་པ་གསུངས་པ་ལྟར་བཀོད་པ་ཡིན།

སྤྱི་ལོ་815ཤིང་ལུག་སྟེ་ཡབ་འདས་པའི་ལོ་དེར་འབྲུངས།
མངའ་བདག་ཁྱི་རལ་འདས་པ་དང་རྒྱལ་སྤྱི་ལ་བསྐོས།
པས་ལྷ་ལྷང་དཔལ་རྟོག་གྱིས་བཀོངས་སོ།

སྤྱི་ལོ་836པའི་མེ་འབྲུག་ལོར་གཅེན་
དེ་ནས་སྤྱི་ལོ་841ལོར་ཆོས་བསྐྱབས་

ས་བཅད་བཞི་པ། བྲིམས་དང་ལས་ཀའི་སྒྲིག་གཞི་གཏན་ལ་ཕབ་པ།

གཅིག བྲིམས་ཡིག་དོན་ཚན་སོ་དྲུག་གམ་ཁོད་སོ་དྲུག་གི་སྐོར།

ཆོས་རྒྱལ་སྤོང་བཅན་སྐམ་པོས་བྲིམས་ཡིག་དོན་ཚན་སོ་དྲུག་གམ་ཁོད་སོ་དྲུག་ཅེས་པ་གཏན་
ལ་ཕབ་པའི་དགོས་པ་ནི། བོད་ཀྱི་རྒྱལ་ཕྱན་དང་ཆོ་བ་ཐམས་ཅད་གཅིག་ཏུ་བསྐྱས་ནས་བོད་
ཡོངས་གཅིག་གྱུར་བྱེད་པའི་སྤྱི་དབང་བཅུགས་པ་དེ་ལྟར་ཡོང་བ་དང་། སྒྲོབས་དང་ཐུན་པ།
སྤྱི་ཚོགས་བདེ་འཇགས་ཀྱི་སྒོ་ནས་ཞིང་འབྲོག་ཐོན་སྐྱེད་གོང་འཕེལ་ཡོང་བ། མཐའ་མཚམས་
བརྟན་པོ་ཡོང་བ་བཅས་དགོས་པ་དུ་མའི་ཆེད་དུ་ཡིན་པ་ནི་སྒྲོས་མ་དགོས། སྐབས་དེར་བྲིམས་
ཡིག་གཏན་ལ་ཕབ་པའི་སྐོར་ལ་《ཆོས་འབྱུང་མཁས་པའི་དགའ་སྟོན་》 ལས་གསལ་བ་རྣམས་གོ་སྒྲིབ་
བའི་དག་གིས་བཀལ་ན། དེ་ལྟར་རྒྱལ་པོས་སྒྲོན་པོ་རྣམས་ལ་ཁོད་བཅའ་དགོས་པའི་རྒྱ་མཚན་
དང་། ཁོད་བཅའ་ཡུལ་གྱི་ས་གནས། ཁོད་དཔོན་རྣམས་གཏན་ལ་ཕབ་པ་ནི། བོད་ཀྱི་ཁོད་
བཅའ་ཡུལ་སྤྱི་ཤོད་མ་ར་དང་། ཁོད་དཔོན་སྒྲོན་ཆེན་པོ་མགར་སྟོང་བཅན་ཡུལ་བཟུང་། ཁང་
ཁུང་གི་ཁོད་བཅའ་ཡུལ་ཁུང་ལྷང་རྩལ་མཁར་དང་། ཁོད་དཔོན་ཁུང་པོ་ཕུན་སད་ཟུང་ཅེ།
ལུས་པའི་ཁོད་བཅའ་ཡུལ་ནམ་ར་ཉ་མདོ། ཁོད་དཔོན་ཉོར་བྱ་བྱ་རིང་པོ། ཆེབས་ཀྱི་ཁོད་
བཅའ་ཡུལ་གྲམ་པ་ཆལ་དང་། ཁོད་དཔོན་དབང་བཅན་བཟང་དཔལ་ལེགས། མཐོང་ཁུབ་ཀྱི་
ཁོད་བཅའ་ཡུལ་རི་བོ་གཡའ་དམར་དང་། ཁོད་དཔོན་ཅག་རོ་རྒྱལ་མཚན་གཡང་གོང་རྣམས་
བསྐོས། ཁོད་དཔོན་དེ་དག་གིས་ཀྱང་རང་སྒོ་སྒྲེར་གཅོད་ཀྱིས་ཁོད་མ་བཅས་པར། མང་ཚོགས་
ཀྱི་ནང་དུ་སྒོ་རིག་གྲུང་ལ་ཉམས་སྦྱང་ཆེ་བའི་མི་ཡོད་པ་དེ་དག་ལས་བསམ་འཆར་བསྐྱེད་བྱས་ཏེ་
བྲིམས་ཡིག་དོན་ཚན་སོ་དྲུག་གམ་ཁོད་སོ་དྲུག་ཅེས་པ་དེ་བཅས་ཡོད་པའི་ཚུལ་《ཆོས་འབྱུང་མཁས་
པའི་དགའ་སྟོན་》 སོགས་ལས། སྒྲོན་པོ་མགར་གྱིས་འཕན་ཡུལ་གྱི་དར་རྒྱལ་མང་པོ་རྩེ་དང་།
མཆིམས་མང་བཞེར་དན་པ་བྱ་བའི་ལུག་རྩེ་བཅས་ལ་ཁོད་བཅའ་སྤངས་སྐོར་གྱི་གཏམ་དྲིས་པའི་
ཚུལ་གྱི་ལོ་རྒྱུས་གཏམ་རྒྱུད་དང་འདྲེས་མ་ཞིག་ཡོད་པ་དེ་ལས་ཤེས་ཐུབ། ཁོད་བཅའ་བའི་དུས་ནི་
《མཁས་པ་ལྷུ་》ས་མཛད་པའི་ཆོས་འབྱུང་ལས། “སྤང་གི་ལོ་དབྱར་རྩ་ར་བའི་ཉ་ལ་སྐར་མ་རྒྱལ་
གཟའ་པ་མ་སངས་རྒྱ་བའི་དུས་སུ་བཅས་སོ། ” ཞེས་གསལ་བ་ལ་བརྟགས་ན་མེ་སྤང་ནི་སྤོང་བཅན་
འབྲུངས་ལོ་དང་། ས་སྤང་ནི་རྒྱལ་སར་བཞུགས་པའི་ལོ་ཡིན་པས་དེས་ན་ལྷགས་སྤང་ལས་འོས་
མེད། དེ་ལྟར་ན་སྤྱི་ལོ་641ལོ་དེར་ཁོད་བཅས་པ་ཡིན་འདུག

1. ཁོད་སོ་དྲུག་ལས་**བཀའ་ཡི་བྲིམས་ཡིག་ཆེན་པོ་དྲུག་ནི།** སྤྱི་འཛིན་ས་ཁུལ་ཁག་གི་དབྱེ་
མཚམས་དང་། སྤྱི་འཛིན་དང་དམག་དོན་གྱི་སྒྲིག་གཞི། སྒྲོན་པོ་སོགས་དཔོན་རིགས་ཀྱི་གོ་
གནས་དང་ལས་འགན། ཞིང་འབྲོག་གི་དབང་རིམ། འཇལ་གཤོར་འདེགས་གསུམ་གྱི་ཆོད་གཞི།

ཆེ་སྒོན་གྱི་སྒྲུང་དོར་རིམ་པ་སོགས་ཀྱི་ཁྲིམས་དང་། མི་ཡི་ཀུན་སྤྱོད་ལ་གཏོགས་པའི་གནད་དོན་
ནུས་ཡིན་ནོ།

(1) **ཁྲིམས་ཆེ་འབྲུག་གཞིར་གྱི་ཁྲིམས་ནི།** 《ཆོས་འབྲུང་མཁས་པའི་དགའ་སྟོན་》ལས། ཐོག་
མར་བོད་ཡུལ་འུ་ཆེན་ལྷ་འུ་ཕྱེ། །

ཡུལ་གྱི་དབང་རིམ་ནུས་པ་བཙོ་བརྒྱད་བཅད། །

སྟོད་ཀྱི་སྟོང་ཕྱེ་དྲུག་ཅུ་ཅ་གཅིག་ཕྱེ། །

གཡུང་གི་མི་ཕྱེ་ཁེང་དང་ཡང་ཁེང་འབྱེད། །

ཁང་གསུམ་སྟོན་བཅས་དབུས་ཀྱི་འདུན་ས་འཛིན། །

དབའ་ཕྱེ་གསུམ་གྱི་མཐའ་ཡི་སོ་ཁ་སྤྱང་། །

དེ་ལ་བོད་ཀྱི་ཁོད་དྲུག་ཅེས་སུ་གྲགས། །

ཞེས་པ་ལྟར། ཁྲིམས་ཡིག་འདིའི་ནང་དོན་གཙོ་བོ་ནི། ལས་སྡེ་ཁག་དང་ས་ཁུལ་ཁག་གི་
ཕྱེ་ཆ་དབུ་ལྷུངས་དང་། སྟོན་པོ་དང་དཔོན་རིགས་ནུས་ཀྱི་གོ་གནས་ཀྱི་རིམ་པ་དང་སོ་སོའི་
ལས་འགན། དམག་ཤོག་སོ་སོའི་འུ་རྟ་དང་། འུ་དར་མི་འདྲ་བ་ནུས་གཏན་འབེབས་བྱེད་ཚུལ་
སོགས་དམག་གི་སྤྱི་གཞིའི་སྟོར་དང་། ས་མཆོམས་སྤྱང་སྟོབ་བྱེད་ཚུལ་བཅས་ཀྱི་སྟོར་ནུས་ཡིན་
ལ། ཞིབ་པ་འོག་དུ་ལས་ཀའི་སྤྱི་གཞི་བཤད་པའི་སྐབས་སུ་འཆད་པར་བྱའོ།

(2) **འབྲུག་གསེར་ཐོག་ཤ་བ་ཅན་གྱི་ཁྲིམས་ནི།** 《ཆོས་འབྲུང་མཁས་པའི་དགའ་སྟོན་》ལས།
བྲེ་སྤང་ལུལ་ཁྲོར་ཞོ་ནུས་སེ་སྤན་སོགས། །

བཀའ་ལ་བཏག་པའི་ཁྲིམས་ཡིག་གཉིས་པ་སྟེ། །

འབྲུག་གྱི་གསེར་ཐོག་ཤ་བ་ཅན་ཞེས་གྲགས། །

ཞེས་གསལ་བ་དེའི་དོན་ལ་འགྲེལ་བཤད་བྱས་པ་《གཡུ་ཡི་བྲེང་བ་》ལས།

“འོ་ན་སྐབས་དེའི་འཇལ་གཤོར་འདེགས་གསུམ་གྱི་ཆོད་གཞི་དེ་ཡང་སྟོང་ཅི་འདྲ་ཞིག་ཡིན་སྟེ་ཞེ་
ན། ད་ཡོད་དབུད་གཞིའི་ཡིག་ཆར་གཞིགས་ཏེ་མཁས་དབང་འགའ་ཞིག་གིས་ཆོད་སྟོན་གནང་བ་
ལྟར་ན། སྟོང་བཙན་སྐམ་པོ་ནུས་སྤེལ་པ་ཅན་གྱི་བར་བཙན་པོའི་རྒྱལ་རབས་སྐབས་ཀྱི་བྲེ་ཆོད་
ནི་འབྲུ་རིགས་ཡ་ཁྲོར་ཉི་ཤུ་ཅ་གཅིག་ལ་བྲེ་གང་དུ་ཆེ་བ་དང་དེ་ཡང་ཡ་ཁྲོར་གསུམ་དང་བྱེད་ཀ་ལ་
ལུལ་གང་དུ་ཆེ་བའི་ལུལ་དྲུག་ལ་བྲེ་གང་དང་། བྲེ་ཉི་ཤུ་ལ་ཁལ་གཅིག་ཆེ་བའི་ལུགས་གཅིག་
དང་། ཡང་ཡ་ཁྲོར་གསུམ་ལ་ལུལ་གང་དང་། ལུལ་བདུན་ལ་བྲེ་གང་། བྲེ་ཉི་ཤུ་ལ་ཁལ་གཅིག་
ཆེ་བའི་ལུགས་གཉིས་ཡོད་ཅུང་། གང་ལྟར་ཡ་ཁྲོར་ཉི་ཤུ་ཅ་གཅིག་ལ་བྲེ་གང་ཆེ་བར་བྱུང་བར་
མེད་པ་དེ་ན་སྐབས་དེའི་འབྲུ་རིགས་གཤོར་འཇལ་གྱི་ཁལ་དང་བྲེའི་ཆོད་གཞི་ཡིན་ལ་བྲེ་ནི་ཤིང་བྲེ་
ཡིན། ཤ་མར་སོགས་འདེགས་བྱེད་སྤང་གི་ཆོད་གཞི་ནི། ནས་རྟོག་ཆེ་བ་གཉིས་དང་།
འབྲིང་བ་གཉིས། རྒྱང་བ་གཉིས་བཅས་ནས་འབྲུ་ཆེ་རྒྱང་དྲུག་གི་ཕྱིད་ཆོད་ལ་སེ་བ་གང་། སེ་བ་
ཉི་ཤུའི་ཕྱིད་ལ་ཞོ་གང་། ཞོ་བརྒྱའི་ཕྱིད་ལ་སྤང་གང་། སྤང་བཞི་འམ་སྟོར་བཞི་ལ་ཉག་གང་།
ཉག་ཉི་ཤུ་ལྷེ་སྤང་བརྒྱད་ཅུ་ཐམ་པ་ལ་ཁལ་གཅིག་ཆེ་བ་ནི་སྐབས་དེའི་འདེགས་འཇལ་གྱི་སྤང་ཆོད་
ཡིན། འདེགས་བྱེད་ཀྱི་སྤང་ནི་ཤིང་སྤང་ཡིན་པར་གྲགས། གསེར་དབུལ་སོགས་ཀྱི་འདེགས་ཆོད་ནི་
སྤན་བདུན་ལ་ནུས་གཅིག་ནུས་བདུན་ལ་ཞོ་གང་། ཞོ་བརྒྱུ་ལ་སྤང་གང་ཡིན་པར་གྲགས།

(3) རྒྱལ་ཁབས་དཔེར་སྒྲངས་ཀྱི་ཁྲིམས་ནི 《ཆོས་འབྱུང་མཁས་པའི་དགའ་སྟོན་》

ག. རྒྱལ་ཁྲིམས་བཅོ་ལྔ་ལྟེན།

དག་བཅུལ་རྒྱལ་ཁམས་བདེ་བར་མཛད། །
 རང་གི་ཆོས་མཛད་འབངས་འཁོར་རྒྱུང་། །
 བྱེ་མ་པན་ཕྱིར་དམ་ཆོས་བྱ། །

༢ མེ་མཛོད་པ་གསུམ་ནི།

༣ བསྟོན་པ་གསུམ་ནི།

127

མཛངས་ལ་ཡིག་ཚང་མ་བསྟོད་ན། །
 ཕྱིན་ཆད་མཛངས་ངན་ཤན་མི་ཕྱིད། །
 ལེགས་ལ་བྱ་དགས་མ་བསྟོད་ན། །
 སྤང་ཆད་ལེགས་པར་སྤྲུལ་ཕྱིད། །

ཅེས་འབྱུང་བ་ནི། གཡུལ་ངོར་དག་པོ་ལས་རྣམས་པར་རྒྱལ་བའི་དཔའ་བོ་བྱས་ཆེས་ཅན་ལ་
 རྟག་སྟོག་གི་གོས་སྟགས་བྱ་དགར་ཕྱིན་ནས་བསྟོད་དགོས་པ་རྣམས་མ་བསྟོད་ན། ཕྱིན་ཆད་
 དཔའ་བོ་ཐོན་པའི་རུ་མ་སྟེ་གཞི་རྟེན་མེད་པར་འགྱུར་བས་ངེས་པར་དཔའ་རྟགས་ཀྱིས་བསྟོད་
 དགོས་པ་དང་གཅིག ནང་སྟོད་ལ་མཁས་ཤིང་མཛངས་པའི་སྟོན་པོ་དང་མི་སྣ་བྱས་ཆེས་ཅན་ལ་
 གཡུ་དང་། གསེར་སྟགས་རིན་པོ་ཆའི་ཡིག་ཚང་གིས་མ་བསྟོད་ན། ཕྱིན་ཆད་མཛངས་པའི་མི་
 དང་ངན་པའི་མི་ཤན་མི་འབྱེད་པས་ངེས་པར་དུ་མཁས་ཤིང་མཛངས་པའི་མི་རྣམས་ཡིག་ཚང་གིས་
 བསྟོད་དགོས་པ་དང་གཉིས། རྩེ་འབངས་ཀྱི་དོན་དུ་རྟག་བསམ་གྱིས་ལས་ཀ་ལེགས་པོ་བྱེད་མཁན་
 མི་སྤུལ་བྱང་རྣམས་ལ་བྱ་དགས་ཆོས་པར་བྱས་ནས་མ་བསྟོད་ན་སྤང་ཕྱིན་ཏུར་བཅོན་རྟག་བསམ་
 དང་ལྡན་པའི་མི་སྣ་ཐོན་མི་སྟོད་པས་ངེས་པར་དུ་དངོས་པོའི་བྱ་དགས་བསྟོད་དགོས་པ་དང་གསུམ་
 བྱི་དམག་སྟོད་འབངས་གསུམ་གྱི་ནང་ནས་ཐོན་པའི་སྐྱེ་བོ་སྤུལ་དུ་བྱང་བ་རྣམས་གཞེངས་སྤྲུལ་བསྟོད་
 དགོས་པའི་སྐོར་ཡིན།

༤ དམད་པ་གསུམ་ནི།

སྤར་མ་མ་ཁྱུས་མ་དམད་ན། །
 དཔའ་དང་སྤར་མ་ཤན་མི་ཕྱིད། །
 ངན་ལ་ནན་ཏུར་མ་བྱས་ན། །
 ནམ་ཡང་དྲན་ཤེས་རེ་མི་འགྱུར། །
 ཉེས་ལ་ཆད་པ་མ་བཅད་ན། །
 ཕྱི་ནས་ཉེས་བྱེད་རྒྱན་མི་ཆད། །

ཅེས་འབྱུང་སྟེ། འགག་རྩེར་ཐུག་སྐབས་དག་པོར་མགོ་སྐྱུར་བའམ་ཕྱིར་བཤོལ་བ་ལ་སྟགས་
 པ་མི་སྤར་མ་སྟོད་མེད་རྣམས་ལ་མ་མོའི་གཞུ་གྲུ་མགོ་ལ་བསྟོན་ནས་དམད་པ་སྟེ་དམའ་མ་པབ་ན།
 དཔའ་བོ་དང་སྤར་མའི་དབྱེ་བ་མི་ཕྱིད་པས་ངེས་པར་དུ་མ་ཁྱུས་དམད་དགོས་པ་དང་གཅིག མི་
 ངན་ལ་བྱིས་དང་བསྐྱུན་པའི་ནན་ཏུར་ཏེ་བཅོན་མ་བཅུགས་ན། ངན་པ་ལང་ཤོར་གྱིས་ནམ་
 ཡང་དྲན་ཤེས་བསྟོན་མི་སྟོད་པས་ངེས་པར་དུ་གཉའ་ནས་གཞོན་དགོས་པ་དང་གཉིས། བྱིས་
 འགལ་གྱི་བྱ་བ་བྱེད་མཁན་ནག་ཉེས་ཅན་ལ་བྱིས་ཆད་ནན་པོ་མ་བཅད་ན། སྤང་ཕྱིན་ཉེས་
 གསོག་བྱེད་མཁན་རྒྱན་མི་འཆད་པས་ངེས་པར་དུ་ཉེས་ཆད་ནན་པོ་གཅོད་དགོས་པ་དང་གསུམ་ནི་
 སྐྱེ་བོ་མ་རབས་རྣམས་ལ་འཛིན་དགོས་པའི་སྟོག་སྟོན་ཡིན།

༥ མི་མནར་བ་གསུམ་ནི།

ལུས་སྦྱིད་པ་མ་མནར་བ་ན། །
 འཕྲལ་ཕུགས་གཉིས་ཀ་ལ་ཡོགས་སྟོག།
 རང་གི་མཆན་གྱི་བྱ་མནར་ན། །

ཕྱི་རོལ་དགས་ཀྱང་ཞེ་ཁ་འབྱེད། །
བཟའ་གོགས་མནར་ན་ཕྱི་ནང་གི། །
ཆུས་དང་སོ་ནམ་ཡལ་བར་འཛོར། །

ཞེས་འབྱུང་སྟེ། རང་ལུས་སྦྱིད་པའི་ཕ་མར་དྲིན་ལན་མི་གཙོ་བར་སྟུག་གི་མནར་གཅོད་
བཏང་བ་ན། འཕྲལ་དུ་རང་ལ་མི་ཀུན་གྱི་ངན་སྦྱས་ཕོག་པའི་རྒྱ་དང་། སྟགས་སུ་ལ་ཡོགས་
འཁོར་བའི་སྤྲིག་པའི་རྒྱར་འགོ་བས་ངེས་པར་དུ་ཕ་མ་ལ་བཀྱར་བཞིན་བྱེད་པ་ལས་བརྒྱས་བཅོས་རྩ་བ་
ནས་མི་བྱེད་པ་དང་གཅིག་རང་གི་མཆན་འོག་གི་བྱ་སྟུག་རྣམས་བཅེས་མི་སྦྱོང་བར་མནར་
གཅོད་བཏང་ན། སྟུག་ཕ་མར་ཞེན་པ་ལོག་པར་མ་བཟད། ཕྱི་རོལ་གྱི་དག་པོས་ཀྱང་འཕྱ་སྦྱོང་
དང་འབྱེད་པ་བྱེད་མིན་པས་ངེས་པར་དུ་སྟུག་བཅེ་ཞེན་གྱིས་སྦྱོང་བ་ལས། སྟུག་གཅོད་གྱིས་མི་
མནར་བ་དང་གཉིས། རང་གི་བཟའ་ཚང་ལ་སྦྱོང་མཁས་མ་བྱས་པར་ཞེ་སྟེལ་བའི་རྒྱ་མནར་གཅོད་
བཏང་ན་རང་ཁྱིམ་གྱི་བྱ་བ་དང་།

སོ་ནམ་སོགས་འཕྲས་ཤོར་དུ་འགྱུར་པས་ན་ངེས་པར་དུ་བཟའ་ཚང་ཕན་ཚུན་མཛོལ་གཅུགས་འཆམ་
མཐུན་ཡོང་བ་བྱེད་པ་ལས་མནར་གཅོད་མི་བྱེད་པ་དང་བཅས་གསུམ་ནི་ཚང་མས་བྱེད་དགོས་པའི་
ཁྲིམས་སམ་སྤྱིའི་ཀུན་སྦྱོང་གསུམ་སོ།

གོང་གསལ་མཛོད་པ་གསུམ། མི་མཛོད་པ་གསུམ། བསྟོད་པ་གསུམ། དམད་པ་གསུམ།
མི་མནར་བ་གསུམ་བཅས་ལ་རྒྱལ་ཁྲིམས་བཅོ་ལྔར་གྲགས་པ་ནི། རྒྱལ་པོས་རྒྱལ་ཁྲིམས་སྦྱོང་བའི་
སྐབས་ངེས་པར་དོ་སྣང་བྱེད་དགོས་པའི་ཁྲིམས་ལྷགས་དང་། སྤྱི་ཚོགས་ཀྱི་སློབ་བཟང་པོ་དར་སྟེལ་
གཏོང་དགོས་པའི་དོན་ཆེན་རྣམས་ལགས་སོ།

ལ. ཁྲིམས་ཆེན་བདུན་ནི།

༡ སྟུག་མི་གཅོད་པའི་ཁྲིམས། གཤེན་སྦྱོང་དང་གསོན་སྦྱོང་། མིའི་སྟུག་མི་གཅོད་
པའི་ཁྲིམས་ཏེ་མི་བསད་མས་ཀྱི་ཉེས་ཁྲིམས་སྒྲོར་གཤེན་སྦྱོང་དང་གསོན་སྦྱོང་གཉིས་ལས། གཤེན་
སྦྱོང་ནི་ཕན་ཚུན་བར་འཐབ་ཅོད་དམ་འཁུག་འཛིང་བྱང་ནས་མི་བསད་པའམ་རྒྱུན་གཞན་དག་ལ་
བརྟེན་ནས་མི་རྒྱུན་འདས་ཀྱི་རིགས་ལ་གཤེན་སྦྱོང་ཞེས་འདས་པོ་དེའི་རྗེས་སུ་འདས་མཆོད་དང་
དུར་རྗེས་བཅས་ཀྱི་འགོ་ཤོན་དང་། འདས་པོའི་སྟུག་སྦྱོང་དུ་དངོས་པོའི་གུན་གསབ་སྦྱོང་དགོས་
པ་དང་། གསོན་སྦྱོང་ནི་འཐབ་ཅོད་དམ། འཁུག་འཛིང་གི་ནང་དུ་མས་སྦྱོན་བྱང་བའམ་ཡང་
ན་རྒྱུན་གཞན་དག་ལ་བརྟེན་ནས་མས་སྦྱོན་བྱང་བའི་རིགས་ལ་མས་སྦྱོན་བཟོ་མཁན་གྱིས་མས་སྦྱོན་
བྱང་བའི་མི་ལ་ནད་བཅོས་སྤོང་གསོ་ཡི་གུན་གསབ་སྦྱོང་དགོས་པ་དེ་ཡིན། གཤེན་སྦྱོང་དང་།
གསོན་སྦྱོང་འཇལ་སྐབས་ཤི་མས་བྱང་ཡུལ་རིམ་གསུམ་མཐོ་དམའ་ལ་གཞིགས་པའི་གསོན་གཤེན་གྱི་
སྦྱོང་འཇལ་སྦྱོང་བྱེད་དགོས་པའི་གཏན་འབེབས་རགས་རིམ་གནང་ཡོད་ཀྱང་། དེའི་རྗེས་བཅོན་
པོ་ཁྲི་སྤོང་ལྟུང་བཅོན་གྱི་སྐབས་སྒྲོན་པོ་འགོས་ཁྲི་བཟང་ཡལ་སྟུག་གིས་ལྔར་ལས་ཀྱང་ཞིབ་ཚགས་
དང་ཆ་ཚང་བའི་བཅོས་སྤྲིག་གཏན་འབེབས་བྱས་པ་ལས། སྤོང་བཅོན་སྐབས་ཀྱི་ཐོག་མའི་གཤེན་
གསོན་སྦྱོང་འབབ་ཀྱི་རིམ་པ་དང་གྲངས་ཆད་སོགས་འཁོད་པའི་ཡིག་ལམ་མ་མཐོང་ཞིང་། འོན་
ཀྱང་འགོས་ཁྲི་བཟང་ཡལ་སྟུག་གིས་གཏན་ལ་ཕབ་པའི་སྦྱོང་འབབ་སྦྱོང་འཇལ་གྱི་གཞི་འཛིན་ས་
ཐོག་མའི་ཁྲིམས་ཡིག་ལ་བྱས་ཡོད་པ་ནི་སྟོན་མ་དགོས་པ་ལགས་སོ།

བཅན་པོའི་སྐབས་མི་སྟོང་སྐབ་འཇལ་སྟོར་གྱི་བྲིམས་ཡིག་འགའ་ཞིག་ཏུ་ན་ཉོང་གི་གནའ་པོའི་བོད་
 ཡིག་ཤོག་དྲིལ་དུ་འཁོད་པའི་ནང་རི་དྲགས་རྩོན་དུས་མདའ་པོག་སྟེ་མི་བསད་པ་དང་། གཡལ་
 དང་འབྲེས་བརྩིས་ཏེ་མི་བསད་པ། བྱི་བད་ནས་མི་བསད་པ་བཅས་ཀྱི་ལེ་འབྲི་རི་དྲགས་རྩོན་
 མཁན་ནམ། འབྲི་གཡལ་དང་བྱི་བདག་པོ་ཡིས་མི་སྟོང་འཇལ་ལྷགས་སྟོར་མི་ཤི་བའི་གནས་ཚུལ་
 དང་། གཤིན་པོའི་རིམ་གྲས་མཐོ་དམའ་སོགས་ལ་གཞིགས་ཏེ་མི་སྟོང་འཇལ་དགོས་དང་མི་དགོས།
 འཇལ་ཆེ་ཆུང་། མི་སྟོང་དེའི་ཐོག་ནས་འདས་པའི་ནང་མི་དང་། ཉེས་དོན་དེ་གོང་ལ་བྱ་
 མཁན་ལ་གཞིགས་བཞོས་ལྟ་བུ་ཐོབ་ཆ་རིམ་ལྔ་སྟོང་དགོས་པ་བཅས་ཀྱི་གནས་ལྷགས་གསལ་པོར་
 འཁོད་ཡོད་པའི་བྲིམས་དེ་རྣམས་ཀྱང་སྔོང་བཅན་གྱི་སྐུ་དུས་སམ་ཡང་ན་དེ་ལས་ཅུང་ཕྱི་ཙམ་སྟེ་
 གོང་ལྔ་བཅན་པོའི་དུས་ཀྱི་བྲིམས་ལྷགས་ཡིན། སྟོང་ཐང་གསོས་ཐང་ནི་གསེར་དུལ་སྐར་ཐོག་
 གཏན་འབེབས་བྱས་པ་ཞིག་ཡིན་ཅུང་། དངོས་གཞི་སྐབ་འཇལ་སྐབས་དུལ་དངོས་གང་བདེས་
 འཇལ་སྐབ་ཆོག་པ་དཔེར་ན། ཤིན་ཅང་ (ལི་ཡུལ་) ནས་ཐོན་པའི་བྲམ་བྱང་ནང་། “སྟོང་བོང་
 སྐམ་གཅིག་ལ་སྤང་བཞི། ཕོ་བོང་གཅིག་ལ་སྤང་གསུམ། དཔྱེའུ་བོང་ (བོང་ལྷག་) གཅིག་ལ་
 སྤང་གཉིས། སྐ་ནི་འཕལ་ཞག་ཏུ་ཐོགས་པ་ལས་ཉིན་རེའི་བྲེ་རེའི་ཐང་དུ་དུད་ཀྱལ་ལས་བཀྱལ་ཏེ་
 སྐལ་ཏེ། ” ཞེས་འབྲུང་བ་ལྟར་ལགས།

༢ མ་བྱིན་པ་མི་ལེན་པའི་བྲིམས། དཀོན་མཆོག་གི་འོར་བརྒྱས་ན་བརྒྱ་འཇལ། །
 རྒྱལ་པོའི་འོར་ལ་བརྒྱད་ཅུ་འཇལ། ། འབངས་ཀྱི་འོར་ལ་བརྒྱད་འཇལ་དུ་བཅས། ། མ་བྱིན་
 ལེན་འགོག་པའི་བྲིམས་ཏེ་རྒྱན་ཇག་གི་ཉེས་བྲིམས་སྟོར། ལྷ་ཁང་ལས་རྟེན་གསུམ་བཅས་ཀྱི་འོར་
 རྩིས་བརྒྱས་ན་དེའི་ཉེས་ཆད་ལ་བརྒྱ་འཇལ་ཞེས་བརྒྱས་པའི་འོར་ངོ་མ་ཕྱིར་སྟོང་བྱས་པའི་ཐོག་
 འཇལ་ཐོབ་བརྒྱས་དངོས་ཀྱི་ཕྱབ་བརྒྱ། རྒྱལ་སྟོན་གྱི་འོར་བརྒྱས་ན་བརྒྱད་ཅུ་འཇལ་ཞེས་བརྒྱས་
 དངོས་ཀྱི་ཕྱབ་བརྒྱད་ཅུ། འབངས་མིའི་འོར་བརྒྱས་ན་བརྒྱད་འཇལ་ངོ་དང་དགུ་ཞེས་བརྒྱས་
 དངོས་ཀྱི་ཕྱབ་བརྒྱད་འཇལ་དགོས།

གཞན་ཡང་མི་དབྱང་ག་སྤེབས་ཀྱིས་གཞན་དངོས་རྒྱ་འཕྲོག་བྱས་པའི་གཏེ་པོ་ལ་སོག་ཆད་
 གཅོད་པའམ། ཡང་ན་རྒྱང་འབྲུད་གཏོང་བ། དེ་བཞིན་ལེ་འབྲི་གཞན་ཆོར་ཉེས་ཆད་ཆེ་ཆུང་
 རིམ་ལྔ་ཐོབ་པ་བཅས་རྒྱ་ཡུལ་གྱི་རིམ་པ་མཐོ་དམའ་དང་། བརྒྱས་རྩིས་ཀྱི་གངས་འབོར་སོགས་
 ཉེས་དོན་སྟེ་ཡང་བཅས་ལ་གཞིགས་པའི་ཐག་གཅོད་བྱེད་སྤངས་ཀྱི་ཞལ་སྟེ་ཏུ་ན་ཉོང་གི་གནའ་པོའི་
 བོད་ཡིག་ཤོག་དྲིལ་ནང་ཞིབ་སྤྲོད་འདུག་པ་ཡང་སྔོང་བཅན་གྱི་སྐུ་དུས་སམ། ཡང་ན་དེ་ལས་
 ཅུང་ཕྱི་བའི་དུས་སུ་བཅས་པར་སེམས་ཏེ་གང་ལྟར་བཅན་པོའི་སྐབས་ཀྱི་བྲིམས་ལྷགས་ལགས་སོ།

༣ ལོག་པར་མི་གཡེམ་པའི་བྲིམས། སྤང་འཇལ་དང་བྱི་ཆད། ཅེས་པ་ལོག་གཡེམ་
 འགོག་པའི་བྲིམས་ཏེ་ལོག་གཡེམ་ནི། མིའི་ལུས་ལ་གཞོད་འཆོ་གཏོང་བའི་ཉེས་པ་ཆེན་པོར་རྩི་
 ཞིང་བཅན་པོའི་སྐབས་ཀྱི་བྲིམས་ཡིག་ཏུ་བྱི་བྱས་པའི་ཡན་ལག་གི་བྲན་བཅད་ནས་ཡུལ་གཞན་དུ་
 སྤྲུགས་ཞེས་རྒྱལ་པོའི་བཙུན་མོ་སོགས་རིམ་གྲས་མཐོ་བའི་བྱད་མེད་ལ་ལོག་གཡེམ་བྱས་པའི་ཉེས་
 ཆད་དུ་ཡན་ལག་གཅོད་འབྲེག་ (《ལྷུ་ཆོས་འབྲུང་》 ནང་། བྱི་འཇལ་སྐབ་བཅད་པ་དང་། མིག་དབྱུང་བ་ཞེས་
 གསལ་) གིས་ཡུལ་མཐར་སྤྲུགས་པ་སྟེ་རྒྱང་འབྲུད་དུ་གཏོང་བ་དང་། ཐ་ན་སོག་གི་ཉེས་ཆད་གཅོད་
 ཀྱིན་ཡོད་པ། དཔེར་ན་ཤིན་ཅང་ནས་ཐོན་པའི་བྲམ་ཡིག་ནང་། “བྱི་པོ་བཀྱིས་པ་བྲིམས་ཆེན་ལ་

ཐུག་པ། དམག་དཔོན་དང་། རྩུན་གྱིས་དབྱེད་སྤྱོད་ལ་གསོས་ (སོད་) ཅིག་ཅེས་”
 པའི་དོན་ནི། གཞན་གྱི་རྒྱུ་མར་ལོག་གཡེམ་བྱས་པ་དེ་ནི་སྤྲིམས་ཆེན་པོ་ལ་ཐུག་པས་དམག་
 དཔོན་དང་རྩུན་པས་སྒྲིལ་བུ་བཅས་ཏེ་དབྱེད་ནས་སོད་ཅིག་ཅེས་པའི་དོན་ལགས་ཤིང་།
 གཞན་ཡང་བོད་གནའ་རབས་པའི་ལུགས་ལ་རྒྱུ་འབྱུང་གཏོང་བ་ཁོངས་ཀྱི་མཐའ་མཆོམས་དང་།
 ཐ་ན་རང་གི་ས་མཆོམས་བརྒྱལ་ནས་གཞན་ལུ་རྒྱུ་འབྱུང་གཏོང་སྒོལ་ཡོད། དེ་ནི་ཉེས་ཅན་
 རང་ལུ་རྒྱུ་འབྱུང་བཞག་ནས་སྤྱི་ཆོགས་ལ་ཕན་པ་ཡོང་རྒྱུ་པར་ཞོག། སྤྲིམས་འགལ་ལུགས་དཀྱིག་གིས་སྤྱི་
 ཆོགས་ཀྱི་བདེ་འཇགས་དང་། ལུ་ལུང་གི་བདེ་སྤྱིད་ལ་གཞོད་པས་མི་དེའི་གས་སྤྱི་ཆོགས་ཀྱི་མིའི་
 ཐོབ་ཐང་རྩ་བ་ནས་མེད་པར་བཅོས་ཏེ་གཞན་ལུ་རྒྱུ་འབྱུང་པས་ཉེས་ཅན་དེར་ལྟོས་ན་གྲོགས་མེད་
 ཁེར་རྒྱུ་འབྱུང་པ་དང་། སྤྱི་ཆོགས་ལ་ལྟོས་ན་ཉེས་ཅན་དེའི་རིགས་རང་གི་ལུ་ལུ་མ་ལྷག་
 པ་ཞིག་བྱེད་པའི་དོན་དུ་ཡིན། དེ་ལྟར་ལོག་གཡེམ་གྱི་ཉེས་གསོག་ནི་སྤྲིམས་ཆེན་ལ་གཏོགས་པའི་
 ཉེས་པ་ཆེན་པོར་རྩིས་བཏེ་ལ་ཡང་། བདག་པོ་ཡོད་པའི་བྱུང་མེད་ལ་སྤྱིམ་པས་བཅོན་ཤིང་ལོག་
 གཡེམ་བྱས་པའམ། བྱུང་མེད་ཅན་གྱི་སྤྱིམ་པ་གཞན་བཅོལ་ཏེ་ཕོ་མོའི་འབྲེལ་བ་བྱུང་ན་བདག་
 པོར་བྱེ་ཆད་ཅེས་གུན་གསལ་གྱི་དངོས་པོ་སྤྱོད་དགོས་པའི་ཐོག་སྤྲིམས་སར་སྤྱད་འཇལ་གྱི་ཉེས་པ་
 ཡང་གསོན་ཐང་མཐོ་དམའི་བབ་ལ་བལྟས་ཏེ་འཇལ་དགོས།

༥ **རྩུན་སྤྱོད་གི་སྤྲིམས།** ལྷ་སྤྱད་དཔང་དུ་བྱས་པ་མནའ་སྒོལ་པ། རྩུན་འགོག་པའི་
 སྤྲིམས་ནི། གཙོ་བོ་ཉེས་ཅན་ནམ། ཁྱོད་གཞི་བྱུང་སྐབས་ཁྱོད་ཡས་ཕན་ཚུན་ལ་སྤྲིམས་སར་རྒྱ་
 རྒྱུན་གང་ཡིན་ཇི་མ་ཇི་བཞིན་འཆད་དགོས་པ་ལས་ནག་ཉེས་ངོས་ལེན་མི་བྱེད་པའམ། ཡང་ན་
 ཉམ་བཞོན་གྱིས་སྤྲིམས་ལས་ཐར་ཐབས་ཀྱི་རིགས་བྱས་ན་རང་རང་སོ་སོའི་ལྷ་སྤྱད་དཔང་པོར་
 བཞག་ཏེ་མནའ་སྤྱེལ་དུ་འཇུག་དགོས་པ་དེ་ལ་དུས་ཕྱིས་བཞོན་ཉམ་གནའ་དག་གི་ཞལ་སྤྱེ་ཞེས་པ་
 དེའོ།

༦ **ཆང་ལ་ཆོད་འཛིན་དགོས་པའི་སྤྲིམས།** ཆང་བག་མེད་པར་བརྟུང་བ་འགོག་པ་ནི།
 གཙོ་བོ་སངས་རྒྱས་ཆོས་ལུགས་སུ་ཆང་ནི་ཉེས་པ་གུན་གྱི་རྩ་བ་ཡིན་ཞེས་སྤྱད་བྱུང་གསུངས་པ་དང་
 རྩེས་སུ་མཐུན་པར་བཀག་རྒྱ་གནད་བ་ཅམ་ཞིག་ལས། ཆང་ཆོད་ལས་བརྒྱལ་བ་བརྟུང་བའི་ཉེས་
 པ་འདི་ཡིན་རང་མེད་པར་གཙོ་བོར་ཆང་མས་དོན་འདིར་བག་ཡོད་བྱེད་དགོས་པར་བཞུན་པ་ཞིག་
 ཡིན་པར་སྤྱད།

གོང་གསལ་སྤྲིམས་ཆེན་ལྔ་ནི། སངས་རྒྱས་ཆོས་ལུགས་ཀྱི་གཏུན་སྤྲིམས་རྩ་བ་བཞི་དང་།
 ཆང་བཅས་དགག་བྱུང་གསུངས་པར་དཔེ་མཛད་ནས་སྤྲིམས་ཆེན་ལྔ་འགྲམས་ཀྱང་། རྩེས་གསེས་
 དབྱེ་ན། མི་གསོད་ཀྱི་ཉེས་སྤྲིམས། རྩུན་མའི་ཉེས་སྤྲིམས། ལོག་གཡེམ་གྱི་ཉེས་སྤྲིམས་བཅས་
 ནི་སྤྲིམས་ལུགས་དངོས་ཡིན་ལ། རྩུན་སྤྱོད་པའི་སྤྲིམས་བདེན་རྩུན་མནའ་དག་གི་ཞལ་སྤྱེ་ནི་ཉེས་
 དོན་དབྱེ་འབྱེད་བྱེད་སྐབས་ཀྱི་ཐབས་ཤེས་ཤིག་ལས། དེ་ནི་ཉེས་སྤྲིམས་ཞིག་ཡིན་པར་ངོས་འཛིན་
 མི་བྱུང་བ་དང་། ཆང་ནི་བག་མེད་དུ་སྤྱོད་མི་བྱུང་བར་བཞུན་པ་ཅམ་ལགས་སོ།

༧ **ཁེང་མི་ཚྭ་ག་པའི་སྤྲིམས།** ཁེང་མི་ཚྭ་ག་པ་ནི་འབངས་གུན་ལོག་མི་བྱེད་པའི་སྤྲིམས་ཏེ་
 འབངས་རྣམས་ཀྱིས་རང་རང་སོ་སོའི་རྩི་དཔོན་གྱི་དབང་རྒྱུར་ལ་བརྩི་སྤྱད་དང་། ཁྲལ་སྤྲིམས་
 ཁུར་ལེན་བྱེད་དགོས་པ་ལས་རྒྱུ་གཏོང་དང་། གདོང་གཏུགས་ཀྱི་གུན་ལོག་སོགས་བྱེད་མི་ཆོག་པ་

དེ་ལ་ཟེར།

༡ **བང་སོ་མི་འབྲུ་བའི་བྲིམས།** བང་སོ་མི་འབྲུ་བའི་བྲིམས་ནི་གཤིན་པོའི་ཆེད་དུ་
བརྟེན་པ་པོའི་བང་སོའི་ནང་གི་རྒྱ་མཚོ་རྒྱ་བར་འདོད་ནས་བང་སོ་སྟོན་འབྲུ་བྱེད་མི་ཆོག་པ་དེ་ཡིན།
དེ་ལྟར་བྲིམས་ཆེན་བདུན་ཟེར་བ་དེ་པལ་ཆེར་ནི་བྲིམས་ཀྱི་གནད་དོན་དང་། འགའ་ཞིག་ནི་
ཀུན་སྟོན་གྱི་གནད་དོན་བཅས་སྐབས་སོ་སོར་སྤང་བ་ལྟར་ལགས་སོ།

ག. མི་ཆོས་གཙང་མ་བཅུ་དྲུག

དཔའ་བོ་གཙུག་ལག་སྤང་བའི་《ཆོས་འབྲུང་མཐས་པའི་དགའ་སྟོན་》ལས།
དཀོན་མཆོག་སྐྱབས་བབས་དང་ཅིང་གུས་པས་མཆོད། །
ཕ་དང་མ་ལ་དྲིན་གཙོ་བཀུར་བཞི་བྱ། །
དྲིན་ཅན་ཡིད་མི་གཙོ་ཅིང་བཟང་ལན་འཇལ། །
མཐོན་པོ་རྣམས་ལ་མི་ཚོལ་སྤྲོས་ན་ཉན། །
ལས་སྟོན་ཐམས་ཅད་ཡ་རབས་རྗེས་སུ་འབྱང་། །
ཆོས་དང་ཡི་གེ་སྟོ་འཇུག་དོན་ཤེས་བྱ། །
རྒྱ་འབྲས་ཡིད་ཆེས་སྤྲིག་པའི་ལས་ལ་འཇོམ། །
གཞན་ལ་བསམ་ངན་མི་བྱ་པ་ལ་གདགས།
ཅི་བྱེད་རང་སེམས་དཔང་བཞག་དང་པོར་བྱ། །
ཟས་དང་ཆང་ལ་ཆོད་ཟེན་ཁྲིལ་འཇོམ་བྱེད། །
སྦྱོན་པ་བྱ་ལོན་ལ་སོགས་དུས་སུ་གཞལ། །
བྲེ་སྤང་སོགས་ལ་གཡོ་ཟོལ་སྤང་བར་བྱ།
མ་བཙོལ་ལས་ལ་དོན་མེད་ཁ་གཏོགས་སྤང་། །
རང་ཚུགས་བབས་ནས་བསྐྱར་ཁ་ཕྱི་བར་བྱ། །
མནའ་དང་དམ་བཞག་སྟོག་ལྟར་གཅེས་པར་འཇོན། །
དེ་ལ་སོགས་པ་བཀའ་ཡི་དྲིལ་བསྐྱགས་ཏེ། །
ཡ་རབས་བཟང་པོའི་ལྷགས་ཀྱི་བསྟན་བཙོས་དང་། །
བྱི་མར་པན་བདེའི་གོ་འཕང་དམ་པ་ལ། །
བོད་འབངས་ཐམས་ཅད་བཀོད་དེ་བདེ་ཁོང་སྦྱིད། །
ཅས་པར། སྦྱར་མི་དགོ་བ་བཅུ་སྟོང་བའི་སྟོང་དུ་མ་ལ་མར་འཇོན་པ། ཕ་ལ་ཕར་འཇོན་
པ། དགོ་སྟོང་དང་བམ་ཟེལ་དགོ་སྟོང་དང་བམ་ཟེར་འཇོན་པ། རིགས་ཀྱི་གན་རབས་བཀུར་བ།
བྱས་པ་དྲིན་དུ་གཙོ་བ། གཞན་ལ་ངན་གཡོ་སྤང་བ་སྟེ་མི་ཆོས་གཙང་མ་བཅུ་དྲུག་བྲིམས་སུ་
བཅས་ཚུལ་གསུངས་པ་ལྟར་རོ།

(4) **མདོ་ལོན་ཞུ་བཅད་ཀྱི་བྲིམས།** 《ཆོས་འབྲུང་མཐས་པའི་དགའ་སྟོན་》ལས། “ཁ་དྲག་
རྣམས་ལ་མ་སྦྱངས་ཅོམ་དུ་བཅད། ” ཅས་དང་། ཁ་དྲག་ཞན་གཉིས་ཅོད་ན་བདེན་རྒྱུན་བརྟགས་
པའི་མཐར་ཁ་དྲག་པ་མ་སྦྱངས་ཤིང་ཞན་པ་ཡི་མི་འཆད་པར་གཙོད་པ་མདོ་ལོན་ཞུ་ཆད་ཀྱི་བྲིམས་

ཡིག་ཅེས་སོ། འདི་ནི་ཁྱིམ་ས་མར་བྱ་གཏུག་བྱེད་མཐན་གཉིས་ཀྱི་བྱ་དོན་ལ་བདེན་རྒྱུ་བརྟགས་
 པའི་མཐར་ཁ་དྲག་པའི་མི་ཁ་མ་སྐྱེདས་ཅན་དང་། ཉམ་ཆུང་ནམས་སྒོ་མ་པམ་ཅན་གྱི་སྒོ་ནས་
 ཁྱིམ་ས་ཐག་གཅོད་དགོས་པ་ལ་ཟེར།

(5) དབང་ཆེན་བཅད་ཀྱི་སྒྲིམས་ནི། 《ཆོས་འབྱུང་མཁས་པའི་དགའ་སྟོན་》 ལས།

“གཉིས་ཀས་ལན་ལ་དབྱུག་པ་ཅན་བཞིན་དང་། ཞེས་པར། གཉིས་ཀས་ལན་པ་ལ་བྲམ་ཟེ་
 དབྱུག་པ་ཅན་གྱིས་བྱིམ་བདག་གི་སྤང་གཡམ་ནས་གཏད་དུ་ཕྱིན་པས་སྤང་བྱིམ་བདག་གི་ར་བར་
 བཏང་ནས་ཅི་ཡང་མ་སྤྲོས་པར་ལོག། བྱིམ་བདག་གིས་སྤང་དེད་བྱུང་བ་མཐོང་ཡང་མ་བཏགས་
 པར་བཞག་པས་སྤང་ལུགས་ཀྱི་སྒོ་ནས་ཐོན་ཏེ་སྒྲོར་བ་རྒྱལ་པོ་མེ་ལོང་གཏོང་ལ་ཞལ་ཕྱེ་ལྷས་པས།
 བྲམ་ཟེས་སྤང་བཏང་ཡོད་དོ་ཞེས་མ་སྤྲོས་པས་ཕྱེ་ཆོད། བྱིམ་བདག་གིས་མཐོང་ཡང་མ་བཏགས་
 པས་ལག་པ་བྲེགས་ཞེས་ཞལ་ཕྱེ་བཅད་པ་ལ་དཔེ་བྱས་ནས་ཆད་པ་གཉིས་མཉམ་དུ་གཙོང་པ་དབང་
 ཆེན་བཅད་ཀྱི་སྤྱི་བྱིམ་ས། ” ཞེས་བྲམ་ཟེ་དབྱུག་པ་ཅན་གྱི་གཏམ་རྒྱུད་ལ་དཔེ་བྱས་ནས་ཕྱོགས་
 གཉིས་ལ་ལན་པ་ཡོད་ན་བྲིམས་བཅད་གང་འདྲ་བྱེད་ཚུལ་གཏན་འཁེབས་བྱས་པ་ཞིག་རེད།

(6) ཁབ་སྐྱོད་པའི་ཁྲིམས་ནི། 《ཆོས་འབྱུང་མཁས་པའི་དགའ་སྟོན་》ལས། “གཉིས་ཀ་

བདེན་ན་རིགས་གཉིས་པ་ལྟར་བཅད། ། ཅེས་དང་། གཉིས་ཀ་བདེན་ན་ཁྱིམ་བདག་ཞིག་གི་
 བུ་སྒྲེས་མ་ཐག་ཏུ་ཚུར་ལྷུང་བ་ཉ་ཞིག་གིས་མིང་པ། རིའི་འོག་ན་གནས་པའི་ཁྱིམ་བདག་གཞན་
 ཞིག་གིས་ཉ་དེ་ཟེན་ནས་བཤས་པས་ཁྱི་ཞིག་མ་ཤི་བར་བྱུང་བ་ཁྱིམ་བདག་དེས་བུར་གསོས་པ་ཁྱིམ་
 བདག་གོང་མས་ཐོས་ནས་བཅད་དེ་རྒྱལ་པོ་ལ་ཞུས་ཆེ་བྱས་པས། གཉིས་ཀས་ཁྱི་རེས་མོས་སུ་གསོས་
 ལ་བུད་མེད་རེ་རེ་མོང་། བུ་བྱུང་ན་ཁྱིམ་བདག་སོ་སོས་ཁྱིར་ཅིག་ཅེས་བྱུང་ནས་ཁྱི་རིགས་གཉིས་
 པར་མིང་ཆགས། བུ་རེ་རེ་སོ་སོས་ཁྱིར། ཁྱིས་རབ་ཏུ་བྱུང་བས་དགེ་སྤྲོད་རིགས་གཉིས་པར་
 གྲགས་པ་དེ་ལ་དཔེ་བླངས་ནས་གཉིས་བདེན་དང་དགའ་གསུམ་ཏུ་གཙོད་པ་ཁབ་སོ་ནང་པའི་
 ཁྱིམས་ཡིག་ཏུ་གྲགས་སྐད། ” ཅེས་པའི་གཏམ་རྒྱུད་ལ་དཔེ་བླངས་ནས་ཕྱོགས་གཉིས་ཀ་ལ་བདེན་
 དོན་ཡོད་ན་དེ་ལྷགས་ཀྱི་ཁྱིམས་གཙོད་ཚུལ་གཏན་ལ་ཕབ་པ་ཞིག་རེད།

2. ཁོད་སོ་རྩལ་ལས་**བཀའ་གྲོས་ཆེན་པོ་རྩལ་ནི།** རྒྱལ་པོར་གྲི་ལྷ་རི་ལྟར་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་
རྒྱལ་ཁྱིད་སྟོང་ལྷགས་སྟོར་ཡིན་ཏེ།

[illegible]

(2) **མོད་ཀྱི་གཉའ་མནན་ཁིང་།** ཡང་ཁིང་གི་རྒྱབ་བརྟེན་པ་ཞེས་པ་ནི། རྒྱལ་པོའི་བཀའ་
 ཁྲིམས་རྣམས་ལ་མི་བརྩེ་ཁིང་མི་དཔུང་དང་རྒྱ་རྟོགས་ཆེ་བའི་མི་མོད་གཉའ་བ་ནས་གཞོན་ཁིང་།
 ཡང་ཁིང་སྟེ་འབངས་ཀྱི་ཐ་མ་ཉམ་ཆུང་རྣམས་ཀྱི་རྒྱབ་བརྟེན་བྱས་ཏེ་སྲས་ཀྱང་བརྟན་བཅོས་བྱེད་མི་
 ཚོག་པར་ཡུང་རྟོག་དང་གཟིགས་རྟོག་གནད་དགོས་པའི་དོན་ཡིན།

(3) ཁོང་ཚོ་ད་དུ་མི་གཏང་ཞིང་། མོ་བཙུན་བཀའ་ལ་མི་གདགས་ཞེས་པ་ནི། འབངས་མི་
ཚོ་ད་ལ་འཆར་དུ་མི་འཇུག་པའམ་བྲག་གཡོག་དམག་དཔུང་ནང་མི་འཇུག་ཅིང་། བྱད་མེད་

ནམས་གཞུང་ཕྱགས་ཀྱི་མིང་དབང་ལ་ཐེ་ཐུས་བྱེད་དུ་མི་འཇུག་པ་ལ་ཟེར།

(4) **སོ་མཚམས་སྤང་ཞིང་།** **འབངས་ཀྱི་ཚལ་ཞིང་རྟ་དཔྱུས་ཀྱིས་མི་གཅད་**ཅེས་པ་ནི།
མཐའ་བཞིའི་སོ་མཚམས་བརྟན་པོར་སྤང་དགོས་ཤིང་། འབངས་ཀྱིས་བཏབ་པའི་ས་ཞིང་ཁར་རྟ་
དམག་བཤར་བསྐྱོད་སོགས་ཞིང་ནང་རྟ་ལམ་གཏད་མི་ཚག་པ་སྟེ་འབངས་ཀྱི་ཞིང་ལས་ཐོན་སྐྱེད་ལ་
གཞོན་པ་བྱས་མི་ཚག་པ་དེ་ཡིན།

(5) **དག་འདུལ་ཞིང་།** **འབངས་བསྐྱངས་**ཞེས་པ་ནི། ཕྱིའི་དག་པོ་ནམས་མ་ལུས་པར་
འདུལ་དགོས་པ་དང་། རང་དུ་འབངས་ཀྱི་འཚོ་ཚེས་ལ་ལྟ་སྦྱོང་སོགས་འབངས་ནམས་བདེ་བར་
སྦྱོང་དགོས་པ་དེ་ཡིན།

(6) **དག་བཅུ་སྒྲུབ་ཅིང་།** **མི་དག་བ་བཅུ་སྤང་**ཞེས་པ་ནི། རྗེ་འབངས་ནམས་ཀྱིས་དུས་རྟག་
ཏུ་དག་བ་བཅུ་དང་དུ་ཡེན་ཅིང་། མི་དག་བ་བཅུ་སྤང་དགོས་པ་དེ་ཡིན།

3. ཁོད་སོ་རྒྱལ་ལས་**ཡིག་ཚང་རྒྱལ་**ནི། (1) གསེར་ཡིག (2) གཡུ་ཡིག
(3) དདུལ་ཡིག (4) སྤ་མན་གྱི་ཡི་གེ། (5) ཟངས་ཡིག (6) ལྷགས་ཡིག་སྟེ་རྒྱལ་
ཡིན་ལ། དེ་ཡང་《ཚེས་འབྱུང་མཁས་པའི་དགའ་སྟོན་》ལས། “ཡིག་ཚང་ནི་རབ་གསེར་གཡུ་
གཉིས། འབྲིང་དདུལ་དང་སྤ་མན་གཉིས། སྤ་མ་ཟངས་ཡིག་ལྷགས་ཡིག་སྟེ་རྒྱལ་པོ་རེ་རེ་ལ་ཆེ་
ཆུང་གཉིས་རེ་དབྱེ་བས་བཅུ་གཉིས་སོ། དེ་ཡང་གྲང་སྟོན་ཆེན་མོ་ལ་གཡུ་ཡིག་ཆེན་མོ་གནང་།
གྲང་སྟོན་འབྲིང་དང་ནང་སྟོན་ཆེན་པོ་ལ་གཡུ་ཡིག་ཆུང་དུ་།
གྲང་སྟོན་ཐ་ཆུང་དང་ནང་སྟོན་འབྲིང་པོ། བཀའ་ཡོ་གལ་འཚོས་པ་ཆེན་པོ་གསུམ་ལ་གསེར་ཡིག་
ཆེན་པོ། རང་སྟོན་ཐ་ཆུང་དང་བཀའ་སྟོན་འབྲིང་ལ་གསེར་ཡིག་ཆུང་དུ་། བཀའ་སྟོན་ཐ་ཆུང་
ལ་སྤ་མན་གྱི་ཡི་གེ་གནང་། གཞན་ཡང་ཚེས་ལྟེན་སྟོན་དཔོན། སྤའི་ལྷགས་མཁན། རྟོད་
སྟོད་ཀྱི་དབང་སྟོན་ནམས་ལ་དདུལ་གྱི་ཡི་གེ་ཆེན་པོ་བྱིན་སྐྱེ་འཚོ་བའི་པོན་པོ། གཟིམ་མལ་
བཞེགས་ཁབ། བྱང་ཐང་གི་ས་མཁན། མཐའི་སོ་ཁ་སྤང་བ་དང་། སྐྱ་མཁར་གྱི་ཆེ་སྤང་
སོགས་ལ་དདུལ་ཡིག་ཆུང་བ། ཡབ་འབངས་རུས་རྒྱལ་སོགས་ལ་འཁར་བའི་ཡི་གེ། རྟོད་
དཔོན་རུ་དཔོན་སོགས་ལ་ཟངས་ཡིག་ གཡུལ་དུ་དཔའ་བ་ལ་ལྷགས་ཡིག་ ཡང་ཐ་ཤིང་སྐྱ་ཆུ་
རིས་ཀྱི་ཡི་གེ་འབངས་པལ་པ་ལ་གནང་སྟེ། ” ཅེས་སོ།

4. ཁོད་སོ་རྒྱལ་ལས་**ཕྱག་རྒྱ་རྒྱལ་**ནི། (1) སྟོམ་བྲ། (2) རུ་མཚོན། (3) སྐྱ་མཁར། (4)
ལྟ་ཁང་། (5) ལྷག་སྟོན། (6) ཡིག་ཚང་སྟེ་རྒྱལ་ཡིན་ལ། དེ་ཡང་《ཚེས་འབྱུང་མཁས་
པའི་དགའ་སྟོན་》ལས། “བཀའ་རྟགས་ཀྱི་ཕྱག་རྒྱ་སྟོམ་བྲ། ཁོམ་རྟགས་ཀྱི་ཕྱག་རྒྱ་རུ་མཚོན།
ཡུལ་རྟགས་ཀྱི་ཕྱག་རྒྱ་སྐྱ་མཁར། ཚེས་རྟགས་ཀྱི་ཕྱག་རྒྱ་ལྟ་ཁང་། དཔའ་རྟགས་ཀྱི་ཕྱག་རྒྱ་ལྷག་
སྟོན། མཇུངས་རྟགས་ཀྱི་ཕྱག་རྒྱ་ཡིག་ཚངས་སུ་བཅད་དོ། ” ཞེས་གསལ་བ་འདི་དག་ནི་གོང་
གསལ་སྟེ་ཆོན་ཁག་གི་ཕྱག་དམ་མཚོན་བྱེད་ཀྱི་རྟགས་སུ་བཀོད་པའི་རི་མོ་ཡིན་པར་ངེས།

5. ཁོད་སོ་རྒྱལ་ལས་**རྟོན་རྒྱལ་**ནི། (1) གྲང་དང་ལྷག (2) སྤ་ལྷ། (3) ལྟ་ཆོས།
(4) ཐགས་དང་པོན། (5) ཡིག་ཚངས། (6) རྟོན་མ་བཅས་རྒྱལ་ཡིན་ལ། དེ་ཡང་
《ཚེས་འབྱུང་མཁས་པའི་དགའ་སྟོན་》ལས “དཔའ་བའི་རྟོན་དུ་གྲང་དང་ལྷག ལྟ་ཆོས་རྟོན་

དུ་མ་ཁྱུ་ ཡ་རབས་ཀྱི་རྒྱུ་དུ་སྒྲ་ཆོས། གཡུང་བོའི་རྒྱུ་དུ་ཐགས་དང་བོན། མཛངས་
 པའི་རྒྱུ་དུ་ཡིག་ཆངས་ ངན་པའི་རྒྱུ་དུ་རྒྱ་མཐོ། ” ཞེས་གསལ་བ་འདི་ནི་ལས་ཆོན་སོ་
 སའི་མི་སྒྲ་རྣམས་ལ་བཟང་ངན་གྱི་དབྱེ་བ་བྱས་པའི་རྟགས་སུ་དངོས་པོ་དང་མིང་གི་སྒྲ་ནས་མཆོན་
 རྟགས་རེ་གནང་སྟེ་བཟང་ལ་བསྟོད་བསྟེན་དང་། ངན་ལ་དམའ་འབེབས་བྱེད་པའི་སྒོལ་ལྷགས་
 ཤིག་ཡིན།

6. ཁོད་སོ་རྒྱལ་ལས་**དཔའ་མཆོན་རྒྱལ་**ནི། (1) རྟག་སྟོད། (2) རྟག་སྟེང་། (3) ཟེར་ཆེན།
 (4) ཟེར་ཆུང་། (5) གམ་རས། (6) རྟག་སྟོག་བཅས་རྒྱལ་ཡིན་པ་དེ་དག་ནི།

གཙུག་པོར་རྒྱལ་ཁམས་ཀྱི་བདེ་འཇགས་དང་། མཐའ་མཆོམས་བརྟན་སྲུང་སོགས་དམག་དོན་གྱི་བྱ་
 བར་ལག་རྩིས་ཡོད་པའི་རྒྱལ་པོ་གཡུལ་གྱི་དཔའ་བོ་གཟུངས་སུ་བསྟོད་པའི་ཐབས་ཤེས་ཤིག་སྟེ་དེ་
 ཡང་དཔའ་ཆེ་ཆུང་དང་། བྱས་པ་ཆེ་ཆུང་ལ་གཞིགས་ཏེ་བྱང་པར་རྒྱལ་ལ་དབྱེ་ཡོད་པ་ «ཆོས་
 འབྱུང་མཁས་པའི་དགའ་སྟོན་» ལས། “དཔའ་མཆོན་རྒྱལ་ནི་རྟག་སྟོད་རྟག་སྟེང་གཉིས། ཟེར་
 ཆེན་ཟེར་ཆུང་གཉིས། གམ་རས་རྟག་སྟོག་གཉིས་དང་རྒྱལ་གོ། ” ཞེས་གསལ་བ་འདི་ནི་དཔའ་
 བོ་ཆེ་ཆུང་གི་ཐོབ་ཐང་རིམ་པ་མཆོན་བྱེད་ཀྱི་མིང་ཡིན་པར་སྤང་།

དེ་ལྟར་ «ཆོས་འབྱུང་མཁས་པའི་དགའ་སྟོན་» ནང་གི་ཁོད་སོ་རྒྱལ་ནང་དུ་བསྟུས་པའམ།
 གསལ་ཁ་ཆེར་མེད་པའི་བྲིམས་ཕྱན་འགའ་ཞིག་གི་སྒྲར། མཁས་པ་ལྗེ་ཏུ་ས་མཛད་པའི་ «རྒྱ་བོད་
 ཆོས་འབྱུང་རྒྱས་པ་» འི་ནང་། ལྷ་ལྷ་ནི་ཞལ་ལྷ་ལྷ། དཔའ་ལྷ་ལྷ། ལོད་ལྷ་ལྷ། མ་
 མཁྱོགས་ལྷ་ལྷ། བྲིམས་ལྷ་ལྷ་བཅས་ལྷ་ཆོན་ལྷ་གངས་འདྲེན་རྒྱ་བྱས་ཡོད་པ་མང་ཆེ་བ་ཁོད་ཀྱི་
 ནང་གསེས་སུ་འདུས་ཡོད་པར་སེམས།

ཞལ་ལྷ་ལྷ་ལྷ་ལྷ་ནི་ནང་གི་**གཉེན་བྱེད་ཆོས་ཀྱི་ཞལ་ལྷ་**ནི་གཉེན་སྤྱི་གསྐྱར་གྱི་བྲིམས་སྒོལ་ཡིན་པ་
 དང་། **སྟོན་བརྟོལ་དཀར་མའི་ཞལ་ལྷ་**ནི་མ་ཉེས་ཁ་གཡོགས་ཀྱི་བྲིམས་སྒོལ་པར་དག་སེལ་དཀར་
 འདོན་བྱེད་སྤངས་ཀྱི་བྲིམས་སྒོལ་ཡིན་ལ། **ཉེ་དུ་འདུམ་ཆོས་ཀྱི་ཞལ་ལྷ་**ནི་བཟང་མི་བྱེ་བལ་ལམ།
 བྲིམ་ཆང་གིས་འདུམ་གྱི་ཞལ་ལྷ་ལྷ་ཡིན་པ་འདི་ཡི་ནང་བྲིམ་དངོས་རྒྱན་འཛིན་གྱི་གནད་དོན་ཡང་
 རྒྱུད་མིང་པས་འདི་ཆོ་ནི་བྲིམས་ལྷགས་ཀྱི་ནང་ནས་རྒྱུང་གལ་ཆེ་བའི་གས་ཡིན་ནོ།

གཞན་ཡང་ཆོས་རྒྱལ་སྤོང་བཅོན་སྐམ་པའི་སྐབས་སུ་ཞི་བས་མི་སྐབ་པའི་འབངས་དང་
 རྒྱལ་ཕྱན་རྣམས། རྒྱལ་པོའི་བྲིམས་ཀྱི་སྒྲ་ནས་ཆར་གཙོད་པའི་བྲིམས་ར་ཡོད་པ་ «ཆོས་འབྱུང་
 མཁས་པའི་དགའ་སྟོན་» ལས། “དེ་ཡང་ལི་ཡུལ་དུ་དག་ཚུལ་གཉིས་ཀྱིས་སྤྱན་རས་གཟིགས་
 བསྐྱབས་པས་ནམ་མཁའ་ལ་འཕགས་པ་འཇམ་དཔལ་བྱོན་ཏེ་ཁྱོད་སྤྱན་རས་གཟིགས་མཛལ་བར་
 འདོད་ན། ད་ལྟ་བོད་ཀྱི་རྒྱལ་པོར་སྤུལ་ནས་བཞུགས་ཀྱི། དེར་སོང་ལ་སྟོས་ཤིག་ཅེས་ལུང་
 བསྟན་གནང་སྟེ་མི་སྤང་བར་གྱུར། དེ་མ་ཐག་ཏུ་གསེག་ཤང་དང་ལྷུང་བཟེད་ཐོགས་ཏེ་བོད་དུ་
 འོང་། ཐོག་མར་ཁྱ་འབྱུག་ཏུ་བྱིན་པས་ཆད་པ་གཙོད་པ་ལྷ་མ་དང་སྤྱག་སྟེ་མགོའི་ར་བ་དང་མིག་
 གི་སྤང་པོ་སོགས་འདུག་པས་འདི་ལྟ་བུ་ཅི་ཡིན། སྤུས་བྱས་དྲིས་པས། རྒྱལ་པོས་བྲིམས་མཛད་པ་
 ཡིན་ཟེར་བས་མ་དད་དེ་འཕགས་པ་འཇམ་དཔལ་མ་ཡིན་བདུད་དུ་འདུག་ཟེར་ནས་ལོག་སྟེ་མགོའི་
 ར་བ་ལ་དབྱ་རར་མིང་ཆགས།

ཡང་ལྷ་ས་དང་ཉེ་བར་སྐབས་ཏེ་བོན་པོ་རྟ་ཞ་བ་ཞོན་པ་ཞིག་བྱུང་བ་ལ་ལི་ཡུལ་དུ་འགྲོ་བའི་

ལམ་དྲིས་པས། ང་རྒྱལ་པོའི་སྤྱི་ཁབ་བརྟེན་པའི་སྔ་ཉ་ལ་རིངས་པ་ཡོད། སྟོན་མི་ཁོམ་ཟེར་ནས་སོང་། སྟོན་ལྷང་མདའི་ཚུ་འགྲམ་ན་མི་རོ་མགོ་མེད་པ་དང་མིག་མེད་སོགས་མང་དུ་འདུག རྩ་སར་སློབས་པས་རྒྱབ་ཕྱོགས་ཀྱི་སྒྲགས་རིའི་ཁ་ན་ཆད་པ་གཙོད་པ་རྒྱན་མི་འཆད་པར་མཐོང་བས་སྟུན་རས་གཟིགས་ག་ལ་ཡིན་ཟེར་ནས་ཕྱིར་ལོག ། ཅེས་སོགས་གསལ་བ་ལ་གཞིགས་ན་སྐབས་དེར་བོད་ལ་དྲག་རྒྱབ་ཅན་གྱི་བྲིམས་ཆད་གཙོད་པའི་སྔོན་ཡོད་པ་དང་། དུས་དེ་ཅུམ་ན་མི་ཡིས་དུ་སངས་རྒྱས་བརྟན་པ་རྒྱབ་མེད་པར་ཤེས་ཐུབ།

གཉིས། ལས་ཀའི་སྒྲིག་གཞི་གཏན་ལ་སབ་པ།

དམག་གི་ཕྱོག་དབྱེ་སྤངས། ཡུལ་གྱི་དབང་རིས་དབྱེ་བ། ཟླ་ལ་ཚོད་གཡུང་དབྱེ་བ་སོགས་ལས་ཀའི་སྒྲིག་གཞི་འཇུགས་རྒྱ་དང་། མི་སྡེ་སོ་སོའི་ལས་སྡེ་གཏན་འབེབས་བྱེད་རྒྱ་བཅས་ཀྱི་སྐོར་རྣམས་ནི། ཁོད་དྲག་ལས་བཀའ་ཡི་བྲིམས་ཡིག་ཆེན་པོ་དྲག་གི་དང་སོ་《བྲིམས་ཆེ་འབྲུམ་གཞིར་གྱི་བྲིམས་》 ཞེས་པའི་བརྟན་དོན་གཙོ་བོ་ཡིན།

1. བོད་ཡུལ་ཅ་ཆེན་ལྷ་ཕྱེ་བ། དེ་ཡང་བོད་ཡུལ་ཅ་ཆེན་ལྷ་ཞེས་པ་ནི་དམག་ཤོག་ཆེན་པོ་ལྷ་ཞེས་པའི་དོན་ཏེ་《དེབ་ཐེར་དཀར་པོ་》 ལས། “ཅ་ནི་བད་རྟིང་ལ་དམག་གི་མིང་ཡིན་ཞིང་། དམག་དཔོན་ལ་ཅ་དཔོན་དང་། མདུང་ལ་ཅ་མཚོན་སོགས་ཀྱི་ཐ་སྙད་ནི་ད་ལྟའི་བར་ཡོད། སྟོན་བོད་ཀྱི་དམག་རྣམས་སྤྱོད་ནས་ཐུབ་ནས་འགོ་བ་ཡང་། ཐང་ཡིག་ཏུ། རྒྱ་གུ་ཡུལ་གྱི་ཨོང་དུ་མན་ཆད་དུ། ། བོད་ཀྱི་དམག་དབྱང་སྤྱོད་ནས་སབ་ནས་ནི། ། སོགས་གསུངས་པ་རྩ་བུ་ཡིན། འདིས་མཚོན་ནས་བོད་ཡུལ་སྟོད་སྟངས་ཀྱང་ཡང་གཡས་ཅ་དང་གཡོན་ཅ། རྒྱང་ཅ་དང་དབྱ་ཅ་སོགས་ཀྱི་ཐ་སྙད་ཡོད་པ་དག་ཀྱང་། སྟོན་གྱི་ཆེ་བཅན་པོའི་གཡས་གཡོན་མདུན་རྒྱབ་ཏུ་འགོ་བའི་དམག་གི་སྐོར་ཆོ་བཞི་དང་། དེ་དག་གི་ཐོག་མ་འདྲེན་པའི་ཅ་འདྲེན་ལྗེ་བཞི་སོགས་ཡོད་པ་དེའི་ཐ་སྙད་ཡིན་ནོ། ” ཞེས་གསུངས་པ་རྩ་བུ་རོ།

སྐབས་དེའི་དམག་དབྱང་ནི་ཐད་ཀྱི་དག་བྱང་བའི་ཆོ་ན་གོང་ནས་དམག་བད་འགྱོར་བ་དང་འཕལ་དུ་རྟན་ཅིག་འདུས་ཏེ་ཅ་དཔོན་གྱིས་བྱ་རྟ་གོ་ཅིས་སྤངས་རྗེས། གཡུལ་དུ་ཆས་ཏེ་དམག་འཁྲུག་བྱེད་ཅིང་། དུས་རྒྱུན་གོ་མཚོན་འོག་རྟ་དང་བཅས་པར་རང་གི་བྲིམ་དུ་བསྟེན་ནས་སོ་ནམ་གྱི་ལས་ཀ་བྱེད་ཀྱིན་ཡོད། དེས་ན་བོད་ཡུལ་ཅ་ཆེན་ལྷ་ཞེས་པ་དྲག་པོའི་གཡུལ་གྱི་སྒྲིག་གཞི་གཙོ་བོར་བྱས་པའི་དབང་འདྲིན་གྱི་ས་ཁུལ་ཆེན་པོ་ལྷ་སྟེ། དབྱ་ཅ་དང་། གཡོ་ཅ། གཡས་ཅ། ཅ་ལག རུམ་པའི་ཅ་དང་ལྷ་ཡིན་ནོ།

། (1)དབྱ་ཅ་ནི། 《ཆོས་འབྱུང་མཁས་པའི་དགའ་སྟོན་》 ལས། ཤར་འོལ་ཁའི་ཤུག་པ་སྟུན་བདུན། () དེང་སང་འོལ་ཁ་རྫོང་ཁོངས་ སྟོ་མ་ལ་ལ་བརྒྱད། (གཙང་ཆབ་དང་སྟོད་ཆུའི་བར་གྱི་རི་བརྒྱད) རུབ་གཞུ་སྟེ་མོ། (སྟེ་མ་རྫོང་ཁོངས་གཞུ) བྱང་ཕྱགས་ཀྱི་སྤངས་མ་གྱར་ཐུབ། དབྱས་ཀྱི་ཆད་རྩ་ས་ར་མོ་ཆེ།

(2) གཡོ་ཅ་ནི། 《ཆོས་འབྱུང་མཁས་པའི་དགའ་སྟོན་》 ལས། ཤར་གོང་ཡུལ་བྲེས་སྟེ། (དེང་སང་གོང་སོ་ཉི་མེ་རྫོང་ཁོངས་) སྟོ་ཤ་འབྲུག་སྟེ་སྟོ། (མཚོ་སྟེ་རྫོང་ཁོངས་) ཤ་འབྲུག་

གྲོང་ཚོ་རྒྱལ་ཁ་རག་གངས་ཚེ། (ལྷ་དཀར་ཅེ་རྫོང་ཁོངས་ཁ་རག་ས་ཁུལ་) བྱང་མ་ལ་ལ་
བརྒྱད། དབུས་ཚད་ཡར་སྤྱང་ཁ་འབྲུག (ལྷ་གདོང་རྫོང་ཁོངས་)

(3) **གཡས་ཅ་ནི།** 《ཆོས་འབྱུང་མཁས་པའི་དགའ་སྟོན་》ལས། ཤར་པགས་ཀྱི་སྤང་མ་
གུར་ཕུབ། ལྷོ་གཉའ་ནང་གཡས་པའི་སྤྱ། (དང་སང་གཉའ་ནང་རྫོང་
ཁོངས་) རྒྱལ་བྱེ་མ་ལ་དགུ། (ངམ་རིང་རྫོང་ཁོངས་བྱེ་མ་ལ་) བྱང་སྤྱི་ཏི་ཁྱ་ནག (ལྷ་
རི་རྫོང་ཁོངས་ཁྱི་ཏི་ཁ) དབུས་ཚད་ཤངས་ཀྱི་ཞོང་པ་ཚལ། (རྣམ་སྤང་རྫོང་ཁོངས་
ཞོང་གཞོང་)

(4) **ཅུ་ལག་ནི།** 《ཆོས་འབྱུང་མཁས་པའི་དགའ་སྟོན་》ལས། ཤར་འཇམ་ན་བཀྲ། ལྷོ་
བལ་པོ་སྤང་སྤྱ། (བལ་པོ་དམའ་མཚམས་) རྒྱལ་ལ་ཀེམ་གཡས་མིག་ བྱང་བྱེ་མ་ལ་སྤྱ། (དང་སང་
ལྷ་རི་རྫོང་) དབུས་སྤས་ཀྱི་དུར་པ་སྤ། (དང་སང་ས་སྤྱ་རྫོང་ཁོངས་)

(5) **སུམ་པའི་ཅ་ནི།** 《ཆོས་འབྱུང་མཁས་པའི་དགའ་སྟོན་》ལས། ཤར་གཉེ་ཡུལ་བུམ་ནག
ལྷོ་སྤར་ཀྱི་ཁྱ་ནག (དང་དུས་སྤར་ཁམས་ཚ་ཁ་ལུང་) རྒྱལ་ཡེལ་ཞབས་སྤངས་པོ་ཆེ། བྱང་ནགས་ཤོད་
གཟི་འཕྲང་། (དང་སང་འབྲི་རྩ་རྫོང་) དབུས་ཚད་རྒྱ་ཤོད་སྤྱག་པ་ཚལ། (དང་དུས་དཔལ་འབར་
དང་རྩ་རྫོང་། ཡུལ་འདིའི་སྤྱི་མིང་ལ་ཤོད་སྤྱག་རྩ་གསུམ་ཟེར་) དེ་སྤར་གཙང་ལ་གཡས་ཅ་དང་ཅུ་ལག
དབུས་ལ་དབུ་ཅ་དང་གཡོ་ཅ། ཡན་ལག་སུམ་པའི་ཅ་སྤྱེ་ལུར་བྱེའོ།

སྤང་བཅན་སྤམ་པའི་སྤྱ་དུས་ཅ་ཆེན་བཞིའི་དམག་དབུང་གི་སྤྱིག་གཞིའི་སྤྱར། བཅན་པོ་སྤྱ་
ངོ་མའི་བཀོད་འདོམས་འོག་རང་རང་ཅ་ཆེན་ལ་བཀོད་འདོམས་བྱེད་མཁན་དམག་དཔོན་དང་།
ཅ་དཔོན། དེའི་ལས་རོགས་བཅས་སྤྱ་དང་སྤྱ་ཡིན་པ། ཅ་རྟའི་སྤྱ་མདོག་དང་། ཅ་དར་
ཀྱི་ཆེན་མདོག་རྣམས་གང་ཡིན་པ། ཡིག་ཚང་སྤྱེ་ཐོབ་ཐང་གང་ཡིན་པ། དམག་དབུང་སོ་
སོར་ཐུན་མོང་མིན་པའི་ཁྱད་ཆོས་གང་དང་གང་ཡོད་པའི་སྤྱར་ལ།

ག། དབུ་ཅ་སྤྱེད་ཀྱི་དམག་སྤྱར། དབུ་ཅ་སྤྱེད་ཀྱི་དམག་དཔོན་ནི་སྤྱ་ནམ་རྒྱལ་གན།

དཔའ་རྒྱའམ་དབུང་རོགས་ནི་གཞོན་འཕན་གསུམ། ཅ་རྟ་ཟེ་དཀར་རྟ་སྤྱ། ཅ་དར་དམར་
པོ་སྤྱེ་བོ། དམག་གི་བཞེད་པ་ནི་མཚོ་ལ་ཁ་བ་བབས་བཞེན་དུ་འོང་སྤྱད།

ཁ། དབུ་ཅ་སྤྱེད་ཀྱི་དམག་སྤྱར། དབུ་ཅ་སྤྱེད་ཀྱི་དམག་དཔོན་དབས་སྤྱེས་བཟང་སྤྱག་
སྤྱ། དཔའ་རྒྱའམ་དབུང་རོགས་ཤུད་བྱ་ཁོད་བཅན། ཅ་རྟ་མཚལ་བྱ་གཟིག་རིས། ཅ་དར་
དཔལ་དར་དམར་པོ། དམག་གི་བཞེད་པ་ནི་མཚོ་ལ་གངས་བབས་འདྲ་བཞེན་ནོ།

ག། གཡོ་ཅ་སྤྱེད་ཀྱི་དམག་སྤྱར། གཡོ་ཅ་སྤྱེད་ཀྱི་དམག་དཔོན་ནི་ལྷང་སྤྱག་གཟིག་གཡུ་
བཅན། དབུང་རོགས་ལ་གཡས་མང་བཞེན། ཅ་རྟ་མོག་རོ་བུན་བུན། ཅ་དར་སང་གི་དམར་
པོ། དམག་གི་བཞེད་པ་ནི་མཚོ་ལ་སྤང་ཆར་བབས་པ་བཞེན་དུ་འགྲིམ་ནས་འོང་ངོ་།

ང། གཡོ་ཅ་སྤྱེད་ཀྱི་དམག་སྤྱར། གཡོ་ཅ་སྤྱེད་ཀྱི་དམག་དཔོན་ནི་མཆིམས་རྒྱལ་གཟིགས་
ཤུད་རིང་། དབུང་རོགས་ནི་སོ་གད་གཉེན་བཞེན། ཅ་རྟ་མཚལ་བྱ་རྟིང་དཀར། ཅ་དར་དར་
དཀར་སྤྱེད་ནག་དམག་གི་བཞེད་པ་ནི་མཚོ་ལ་སྤང་ཆར་བབས་པ་བཞེན་ནོ།

ཅ། ཡས་ཅ་སྤྱེད་ཀྱི་དམག་སྤྱར། གཡས་ཅ་སྤྱེད་ཀྱི་དམག་དཔོན་ནི་ཁྱུང་པོ་སྤྱག་
བཟང་ཉ་སྤྱེད། དབུང་རོགས་ནི་སྤྱ་ཚབ་མཚོ་བཞེན་ཅང་ལོད། ཅ་རྟ་མཚལ་བྱ་མེ་སྤྱག་ཅ་དར་

དར་ནག་སྒྲིང་དཀར་ལ་བྱ་བྱུང་བྱིས་པ། དམག་གི་བཞེད་པ་ནི་སྤང་ལ་མེ་སྡེ་མཆེད་པ་བཞིན་
འོང་ངོ་།

ཆ། གཡས་ཅ་སྤང་གི་དམག་སྐད། གཡས་ཅ་སྤང་གི་དམག་དཔོན་ནི་མགོས་ཁྲི་གཉིན་
ཡང་འཕྱོས། དཔུང་རྒྱལ་ནི་ལང་པ་མགོན་ནི། ཅ་རྟ་སྒྲོན་པོ་གཡུ་རྟ། ཅ་དར་སྐྱར་ལ་གོང་
ཁ། དམག་གི་བཞེད་པ་ནི་སྤང་ལ་མེ་སྡེ་མཆེད་པ་བཞིན་འོང་ངོ་།

ཇ། ཅ་ལག་སྤྲོད་གི་དམག་སྐད། ཅ་ལག་སྤྲོད་གི་དམག་དཔོན་ནི་འབྲོ་རྒྱལ་མཆོན་སེང་ག།
དཔུང་རྒྱལ་ནི་གནམ་སྡེ་གུར་ཆོབ། ཅ་རྟ་ངང་བ་ལུད་དམར། ཅ་དར་སེང་དཀར་གནམ་འཕྱོ།
དམག་གི་བཞེད་པ་ནི་གངས་ལ་སེང་གེ་འགྲིམ་པ་བཞིན་འོང་སྐད་དོ།

ཉ། ཅ་ལག་སྤང་གི་དམག་སྐད། ཅ་ལག་སྤང་གི་དམག་དཔོན་ནི་བྱུང་པོ་གཡུའི་བྱར་ལུད།
དཔུང་རྒྱལ་ནི་མཆིམས་བཅན་བཞེར་སྟེ་གཟིགས། ཅ་རྟ་རག་པ་རྩོག་ནག། ཅ་དར་དཔལ་དར་
ནག་པོ། དམག་གི་བཞེད་པ་ནི་གངས་ལ་སེང་གེ་འགྲིམ་པ་བཞིན་འོང་སྐད་དོ།

2. ཡུལ་གྱི་དབང་རིས་རྣམ་པ་བཅོ་བརྒྱད་དུ་བཅད་པ། ཡུལ་གྱི་དབང་རིས་རྣམ་པ་བཅོ་བརྒྱད་
ཅེས་པ་ནི། རྒྱལ་པོའི་མིང་དབང་གི་འོག་ཏུ་གནས་པའི་ཡུལ་གྱུ་དེ་དག་ཡུལ་ཆེན་ཁག་བཅོ་བརྒྱད་
དུ་བྱས་ཏེ། ཡུལ་ཆེན་སོ་སོའི་དཔོན་པོ་རྣམས་ཀྱིས་གོང་གི་བཅན་པོའི་བཀའ་ལྟར་ལ་བརྩི་བཀུར་
དང་། ཁལ་ཁྲིམས་ཁྱར་ལེན་བྱེད་པའི་ཆ་རྒྱུན་འོག་འབངས་མི་དང་ས་ཁིང་རྩོར་བྱུགས་སོགས་
གང་འཆོམ་རེ་བདག་པོ་བྱས་ནས་རྒྱལ་པོ་ལ་སྤྲོ་བྱ་སྤྱོད་ཀྱིན་ཡོད་པའི་སྡེ་ཤོག་རྣམས་ཏེ་ «ཆོས་
འབྱུང་མཁས་པའི་དགའ་སྟོན་» ལས།

དབུ་ཅ་ཤོད་ཆེན་བཅན་པོ་མངའ་བདག་ཡུལ། |
པོ་བྱང་སྡེ་ཆེ་བཅན་པོ་རྒྱལ་འབངས་ཡུལ། |
ཡར་སྤྱང་སོག་ཁ་ཁུ་དང་གཉགས་ཀྱི་ཡུལ། |
ཡར་འབྲོག་གངས་ཁྲིམ་ཀྱི་རིངས་སྡེ་ལྗེ་ཡུལ། |
འཆིང་ང་འཆིང་ཡུལ་མགོས་དང་སྐྱབས་ཀྱི་ཡུལ། |
བྱ་བྱུག་ས་ཆོགས་དྲང་རྩེ་པ་ལྗེ་ཡུལ། |
བད་དང་ཁོང་པ་སྟེ་ནམ་ཡུལ་དུ་བཅད། |
བག་རུམ་སྟོད་སྤང་ཆེ་སྤོང་ཡུལ་དུ་བྱས། |
གཙང་སྟོད་གཙང་སྤང་འབྲོ་དང་བྱུང་པོའི་ཡུལ། |
སྤྱང་ཤོད་ནམ་པོ་འབྱུང་དང་བྱུགས་མཆོམས་ཡུལ། |
འཕན་ཡུལ་སྟོང་སྡེ་སྟོད་དང་མ་ཡི་ཡུལ། |
ཉང་རོ་གོམ་པ་འབྲེ་དང་སྡེ་ཡི་ཡུལ། |
ཤངས་དང་སྡེ་ཕྱི་རི་དང་སྡེ་ཡི་ཡུལ། |
ཡུང་བ་ཆེ་ཆུང་བན་ཀའི་ཡུལ་དུ་བཅད། |
ཞ་གད་སྡེ་གསུམ་སྟོན་པོ་སྤྲོས་ཀྱི་ཡུལ། |
ནག་ར་ཆག་གོང་འབྲིང་དང་ཆག་གི་ཡུལ། |
འདམ་ཤོད་དཀར་མོ་བྱ་དང་ར་ཡི་ཡུལ། |

མདོ་ཁམས་མདོ་ཆེན་སྟོང་ཕྱེ་བརྒྱད་ཡུལ།

ཞེས་པའི་ཡུལ་གྱི་དབང་རིས་བཅོ་བརྒྱད་པོ་རྣམས་ནི་བོད་ཡོངས་ཀྱི་ས་གནས་ལ་ཁྱབ་པའི་ས་
ཁུལ་དུ་དབྱེ་བ་བྱས་ཚུལ་ཞིག་གོ།

3. རྟོང་གྱི་སྟོང་ཕྱེ་བླ་ཅུ་ཅ་གཅིག་ཏུ་བྱེ་བ། རྟོང་གྱི་སྟོང་ཕྱེ་ཞེས་པའི་རྟོང་ནི་འབངས་ཀྱི་
ནང་ནས་མི་རྒྱ་གཉིས་ལྡན་རང་གཤོམ་གྱིས་དྲག་པོ་གཡུལ་གྱི་ལས་ལ་ཞུགས་ཐུབ་པའི་པོ་རྟོང་གྱི་
དོན་ཡིན་པས་དེ་ལྟར་བྲགས། སྟོང་ཕྱེ་ཞེས་པ་ནི་དམག་དབང་ཆོན་པ་དྲག་ཅུ་ཅ་གཅིག་ཏུ་བྱེ་བ་
དེ་ལ་ཟེར་ཞིང་། ཅུ་རེ་ལ་སྟོང་ཕྱེ་བརྒྱད་རེ་དང་། སྟོང་བྱ་ཆུང་རེ། སྐྱ་སྐྱང་སྟོང་ཕྱེ་རེ་དང་
བརྒྱ་བྱེ་བ། དེ་ཡང་སྐབས་འདྲིར་ཁང་ཁྱུང་བསྐྱན་པས་ཅུ་ཆེན་དྲག་ཏུ་བྱེ་བའི་ནང་ནས་དབྱེ་བ་
གཡོ་བྱ། གཡལས་བྱ། ཅུ་ལག་ ཁང་ཁྱུང་གི་ཅུ་བཅས་ལ་སྟོང་ཕྱེ་བརྒྱ་རེ་དང་། ལྷམ་པའི་ཅུ་ལ་
སྟོང་ཕྱེ་བརྒྱ་གཅིག་བཅས་བཞུམས་པས་སྟོང་ཕྱེ་དྲག་ཅུ་རེ་གཅིག་ཏུ་དབྱེ་བ་ལ།

(1) **དབྱ་ཅུའི་སྟོང་ཕྱེ་བརྒྱ་ནི།** དོར་ཕྱེ་ཕྱེ་མཆོམས་གཉིས། དྲུགས་མཆོམས་འབངས་
མཆོམས་གཉིས། ཅོམ་པ་འབྲི་མཆོམས་གཉིས། སྐྱིད་སྟོང་
སྐྱིད་སྐྱད་གཉིས་བཅས་སྟོང་ཕྱེ་བརྒྱད་དང་། ཡེལ་རབ་
སྟོང་ཕྱེ་བརྒྱད་དང་། ཡེལ་རབ་སྟོང་བྱ་ཆུང་སྟོང་ཕྱེ་གཅིག
སྐྱ་སྐྱང་ཤར་ཕྱོགས་པ་སྟོང་ཕྱེ་གཅིག་བཅས་བརྒྱའོ།

(2) **གཡོ་ཅུའི་སྟོང་ཕྱེ་བརྒྱ་ནི།** ཡར་ལྷང་འཕྱིང་ལྷང་གཉིས། ཡར་མཆོམས་གཡུ་འབངས་
གཉིས། དྲགས་པོ་ཉ་གཉི་གཉིས། དལལ་དང་སྟོ་བྲག་གཉིས་
བཅས་སྟོང་ཕྱེ་བརྒྱད་དང་། ལོ་རོ་སྟོང་བྱ་ཆུང་སྟོང་ཕྱེ་གཅིག སྐྱ་
སྐྱང་བྱང་ཕྱོགས་པ་སྟོང་ཕྱེ་གཅིག་བཅས་བརྒྱའོ།

(3) **གཡལས་ཅུའི་སྟོང་ཕྱེ་བརྒྱ་ནི།** སྟོང་ཆོན་ཤར་ཆོན་གཉིས། ལང་མི་པོ་ད་དཀར་གཉིས།
ཉེན་གར་འབངས་མཆོམས་གཉིས། སྤོ་རབ་གཞོང་ཕྱེ་གཉིས་
བཅས་སྟོང་ཕྱེ་བརྒྱད་དང་། ཁངས་སྟོང་བྱ་ཆུང་སྟོང་ཕྱེ་གཅིག
སྐྱ་སྐྱང་ལུབ་ཕྱོགས་པ་སྟོང་ཕྱེ་གཅིག་བཅས་བརྒྱའོ།

(4) **ཅུ་ལག་གི་སྟོང་ཕྱེ་བརྒྱ་ནི།** མང་ཀར་ཁྲིམ་པོམ་གཉིས། གྲོམ་པ་ལྷ་ཅེ་གཉིས། ལྷང་རོ་
ཁྲི་འཐད་གཉིས། ཁང་སར་གད་སྲོམ་གཉིས་བཅས་སྟོང་ཕྱེ་
བརྒྱད་དང་། མཆོ་ངོས་སྟོང་བྱ་ཆུང་སྟོང་ཕྱེ་གཅིག སྐྱ་སྐྱང་
སྟོ་ཕྱོགས་པ་སྟོང་ཕྱེ་གཅིག་བཅས་བརྒྱའོ།

(5) **ཁང་ཁྱུང་སྟོང་གྱི་སྟོང་ཕྱེ་ཕྱ་ནི།** བོད་དང་གྲུ་གུའི་མཆོམས་ན་འོ་ཅོ་མང་མ་གཉིས། གཉེ་
མ་ཅོ་མོ་གཉིས། བ་ག་སྟོང་བྱ་ཆུང་སྟོང་ཕྱེ་གཅིག་བཅས་སྟོང་ཕྱེ་
ཕྱའོ།

(6) **ཁང་ཁྱུང་སྐྱང་གྱི་སྟོང་ཕྱེ་ཕྱ་ནི།** བོད་དང་ལྷམ་པའི་མཆོམས་ན་གྲུ་གེ་ཅོག་ལ་
གཉིས། སྤྱི་གཙང་ཡར་གཙང་གཉིས། ཅི་དེ་སྟོང་བྱ་ཆུང་
སྟོང་ཕྱེ་གཅིག་བཅས་ཕྱ་སྟེ་བཞུམས་པས་ཁང་ཁྱུང་སྟོང་ཕྱེ་བརྒྱའོ།

(7) **ལུས་པ་ཅུའི་སྒྲིང་ལྷེ་བཅུ་གཅིག་ནི།** རྩེ་མཐོན་པོ་མཐོན་གཉིས། མྱོད་ཚང་སྒྲིང་སྒྲིང་གཉིས། འཛོང་སྒྲིང་འཛོང་སྒྲིང་གཉིས། དེ་སྒྲིང་དེ་སྒྲིང་གཉིས། ཁ་རོ་ཁ་ཟངས་གཉིས་བཅས་སྒྲིང་ལྷེ་བཅུ་དང་། བྱགས་ཤོད་སྒྲིང་བྱ་ཆུང་སྒྲིང་ལྷེ་གཅིག་བཅས་བསྐྱེམས་པས་སྒྲིང་ལྷེ་བཅུ་གཅིག་ལ་ལུས་པ་འི་རུ་སྒྲིང་བྱ་བ་རྒྱ་ལྷན་གྱི་སྒྲིང་ལྷེ་བཅུ་གཅིག་ཟེར། དེ་རྣམས་ལ་མྱོད་གྱི་སྒྲིང་ལྷེ་དྲུག་ཅུ་ཙམ་གཅིག་ཟེར་ཏེ། མྱོད་ནི་འབངས་རབ་ཚན་དམག་གི་ལས་བྱེད་པའི་མིང་སྟེ། དེ་རྣམས་ལ་སྒྲིང་དཔོན་ཡང་དྲུག་ཅུ་ཙམ་གཅིག་གོ།

སྒྲིང་ལྷེ་དེ་དག་རྣམས་ནི་རྒྱུན་བཅུགས་གྱི་དངོས་གཞིའི་དམག་དཔུང་ལྟ་བུ་ཡིན་མི་སྟེང་ཅིང་། དེ་ལྷ་བོད་བྱང་འབྲོག་ཁུལ་དུ་ས་སྤང་དང་། དམག་ཚོ་ཞེས་པ་རྒྱུན་གཏན་འབྲོག་ལས་ཐོན་སྐྱེད་ནང་ཞུགས་པ་དང་། ཡུལ་དེར་དམག་ཇག་སོགས་སྤྱགས་དུས་ཇག་འདུལ་ལ་འགོ་དགོས་པ་དེ་དང་འབྲེལ་བ་སྐབས་དེ་དུས་གྱི་དམག་དཔུང་ཡང་རྒྱུན་གཏན་ཐོན་སྐྱེད་དང་ཁ་མ་བུལ་བའི་དམག་དཔུང་ཞིག་ཡིན། དཔེར་ན་ཤིན་ཅང་ནས་ཐོན་པའི་བཙན་པོའི་དུས་གྱི་《ཁམ་བྱང་》ནང་། “འ་ཁ་རྒྱ་བ་ལས་གཞི་མཁན་ཇི་མཆིས་པ་མོས་ན་མཆིས་ན་སོ་པའི་གངས་ཚོད་དེ་ཐོངས་ཤིག་” ཅེས་པའི་དོན་ནི། འ་ཁ་དུད་ཚང་རྣམས་གྱི་ནང་ནས་རྒྱུན་སྒྲིང་དུད་ཚང་ག་ཚོད་ཡོད་པར་གཞིགས་ནས་སོ་པའི་མི་གངས་ཐག་གཅོད་བྱས་ནས་ཐོངས་ཤིག་ཟེར་བ་དང་། ཡང་།

“སོ་བབ་རྒྱ་ (དུད་ཚང་ངམ་རྟ་པ་) ཉི་ཤུ་ཙམ་བདུན་མཆིས། ” ཞེས་དང་། “འོ་ཚོ་བ་གི་སྟེ་འོ་རུ་བྱེ་ཚབ། སོ་ལ་བདུས་པ་ལས་བྱོ་འཚལ་ནས། སོ་ལ་མཆི་བའི་ཚོ་མ་ཐོགས་ནས་གོ་ན་སྒྲིང་ལྷེ་ནང་དུ་སྟོ་ཤར་སྟོག་ཏེ་དང་། སོ་ལྷ་བྱེ་ལྷེ་བཞེས་ཏེ། སྟོག་ཏེ་རེས་བྱེ་ཚབ་མཆི་བར་བགྱིས། ” ཞེས་པའི་དོན། འོ་ཚོ་པག་གི་སྟེ་འོ་ཁོངས་མི་མིང་ལ་འོ་རུ་བྱེ་ཚབ་ཞེས་པ་སོ་དམག་ཁོངས་བསྐྱེས་པ་ལུས་ལ་ན་ཚོ་བྱང་བའི་རྒྱུན་གྱིས་སོ་ལ་འགོ་མི་བྱབ་པ་བྱེར་འཐེན་བྱེད་དགོས་བྱུང་བས། སྒྲིང་ལྷེའི་ནང་དུ་སྟོ་ཤར་སྟོག་ཏེ་ཞེས་པ་དང་། སོ་རེས་སྟེ་འོ་བཞེས་ནས་སྟོག་ཏེ་སོ་རེས་འཁལ་ཚབ་རུ་འོ་རུ་བྱེ་ཚབ་འགོ་རྒྱ་བྱས་ཟེར་བ་ཡིན། དེ་དག་ལས་མཐའ་མཚམས་གྱི་སོ་ལྷ་བྱེ་རྒྱ་ནི་ས་ཁུལ་སོ་སོའི་དུད་ཚང་མི་བབ་ལ་གཞིགས་ཏེ་འགོ་དགོས་པ་དང་། སོ་ལ་བབ་པའི་དུད་ཚང་ག་ཚོད་ཡོད་པ། སོ་པ་འགོ་རེས་སྐབས་ནད་མནར་བྱང་ཚེ་སོ་རེས་གཞན་དང་བཞེ་ཆོག་པ་བཅས་གསལ་པོར་འཁོད་ཡོད་པས་སྐབས་དེའི་དམག་མི་ནི་རྒྱུན་གཏན་ཞིང་འབྲོག་ཐོན་སྐྱེད་བྱེད་མཁན་ཡིན་ལ། དམག་དོན་གྱི་ལས་འགན་སྐྱབ་སྐབས་དམག་མི་ཡང་ཡིན་པ་གསལ་བཤད་བྱས་ཡོད།

སྒྲིང་ལྷེ་དེ་རྣམས་གྱི་དམག་མིའི་འཕོར་གངས་ཅེ་ཡོད་སྟོར་ལོ་རྒྱུས་ཡིག་ལམ་ནང་འཁོད་པ་ནི། 《བཀའ་ཐང་ལྷེ་ལྷེ་》ནང་། རུ་བཞིའི་སྒྲིང་ལྷེ་ལུས་པ་སོ་དྲུག་ཁོ་ནར་དམག་མི་ཁྲི་སུམ་བརྒྱ་བཅུ་མེད་བཞི་ཡོད་ལྟགས་དང་། 《སྟོ་ཚོས་འབྱུང་》ནང་ཁབ་སྒྲིང་ལྷེ་ལུས་པ་བརྒྱ་དྲུག་བཅུ་དམག་དང་ལྷ་བྱེད་ཅེས་སྒྲིང་ལྷེ་དེ་མི་གངས་སྒྲིང་ཡོད་པའི་དམག་སྟེར་ཆ་བཞག་ན། དམག་འཕོར་མི་གངས་ཁྲི་སུམ་ཅུ་སོ་དྲུག་ཟེན་པ་སོགས་ལ་དཔག་ན། བོད་རིག་པའི་མཁས་དབང་ལ་ལས་རྒྱུའི་ཡིག་རིགས་ཚུད་པའི་ཡིག་ལམ་མང་པོར་དབྱེད་གཞིར་བཟུང་སྟེ་སྟོ་ཚོས་ཆོག་གནང་བར་སྒྲིང་ལྷེ་དྲུག་ཅུ་ཙམ་གཅིག་ནི་དམག་མི་ཁྲི་རེ་ཡོད་པའི་དམག་སྟེ་ཡིན་དགོས་པས་དེས་ན་དམག་འཕོར་ཁྲི་

རྒྱུར་བཏང་གི་དམག་མིའི་ཆས་གོས་མི་སེར་དང་འདྲ་སྟེ་སྐབས་དེའི་གྲོན་ཆས་སྟོར། 《ཤིན་
 ཅང་གི་བྲམ་བྱང་》ནང་། “འདྲེ་ཁྱུས་གསལ་ལེགས་ལ་གཏད་པའ། འཇ་ཟ་རྒྱ་དགས་ཀྱི་རལ་ག་
 གཅིག རེ་དཀར་གྱི་རལ་ག་གཅིག་གཅོས་ཀྱི་སྟོང་ཀོར་གཉིས། ཟ་འོག་གི་སྟོག་པ་གཅིག
 གཅོས་ཀྱི་སྟོང་ནམ་གཅིག་ཤམ་གཅིག དབྱ་ཐོད་གསར་རྟིང་གཉིས། སི་ལགས་ལྷ་སོགས། ”
 ཞེས་པ་ནི་འདྲེ་ཁྱུས་གསལ་ལེགས་ལ་ན་བཟའ་རྒྱ་ཐགས་ཀྱི་སྟོང་གོས་སྤྱ་མེད་གཅིག རེ་དཀར་གྱི་
 སྟོང་གོས་སྤྱ་མེད་གཅིག གཅོད་ཐགས་ཀྱི་ཐུམ་ཅེ་གཉིས། གོས་ཆེན་གྱི་སྟོག་པ་གཅིག
 གཅོད་ཐགས་ཀྱི་སྟོང་གོས་གཅིག གོས་ཆེན་མེན་དྲེའི་ཤམ་གོས་གཅིག མགོ་དཀྱིས་གསར་རྟིང་
 གཉིས། དར་གྱི་སྐ་རགས་ལྷ་སོགས་སྤྱད་པའི་དོན་ཡིན་པ་འདྲིའི་ཐོག་ནས་བཅན་པའི་སྐབས་སྤྱ་
 བོད་རིགས་སྟེས་པའི་ཆས་སྤྱ། སྤྱ་པའི་སྟོང་རྩམ་བྱ་དང་། བགས་རིགས། གོས་ཆེན་སོགས་ཀྱི་
 སྟོང་གོས་སྤྱ་མེད་གྲོན་པ་དང་། དེའི་ཁར་བགས་རིགས་ལ་སོགས་པའི་ལྷ་གས་ལྟེན་གྲོན། ཤམ་
 གོས་སམ་གོས་སྤྱང་། མགོ་ལ་དར་ཐོད་དཀྱི་སྟོལ་ཡོད་པ་བཅས་མཆོན་ཅིང་། དམག་གི་བྱ་བར་
 ཞུགས་སྐབས་ཁབ་ཚོག་གྲོན་པ་དང་། མཆོན་ཆའི་སྟོར་ཡང་ཤིན་ཅང་གི་བྲམ་བྱང་ནང་།

4. གཡུང་གི་མི་ཐེ་ཁིང་དང་ཡང་ཁིང་འབྱེད་པ། གཡུང་གི་མི་ཐེ་ཁིང་དང་ཡང་ཁིང་འབྱེད་པ་ཞེས་པའི་དོན་ནི་ «ཆོས་འབྱུང་མཁས་པའི་དགའ་སྟོན་» ལས། “གཡུང་གི་མི་ཐེ་ཁིང་འབྱེད་པ་ནི་གཡུང་ངམ་ཁིང་ཞེས་པ་འབངས་ལས་བྱེད་ཀྱི་མིང་ཡིན་ལ། ཡང་ཁིང་ཞེས་པ་ཡང་བྲན་དང་ཉིང་གཡོག་གི་མིང་ཡིན་ནོ། ” ། ཞེས་དང་། «གཡུ་ཡི་བྲེང་བ་» ལས། “གཡུང་གི་མི་ཐེ་ཁིང་དང་ཡང་ཁིང་འབྱེད་ཅེས་པ་ནི། བཙུན་པོའི་ཆབ་འོག་ཏུ་གཏོགས་པའི་འབངས་ལ་ཤོད་དང་། གཡུང་ཞེས་རིགས་གཉིས་སུ་བྱེ་བའི་ཤོད་ནི་དྲག་པོ་གཡུལ་གྱི་ལས་རྒྱུབ་མཁན་ཏེ་གོང་ཏུ་གསལ་བ་ལྟར་དང་། གཡུང་ཞེས་པ་ནི་ཤོད་པའི་ཐོག་སྒྲེ་སྒྲེ་བརྒྱུད་བའམ་བརྟན་པའི་དོན་ཡིན། གླུ་ལས་འདྲིའི་ཞི་བའི་བྱ་ལས་རྒྱུབ་པའི་འབངས་ཀྱི་སྤྱི་མིང་ལ་གོ་དགོས། དེ་ལའང་ནང་གསེས་རྗེ་པུན་དང་། ཁིང་དང་། ཡང་ཁིང་སོགས་རབ་འབྱིང་ཐའི་དབྱེ་བ་ཡོད། གཡུང་གི་ཁིངས་སུ་རྗེ་བྲན་རིམ་པ་ལྟ་བུ་བ་དེ་དག་ནི། རང་འོག་ལ་བདག་གཉེར་བྱེད་པའི་དབང་རིས་ཆེ་ཆུང་སྣ་ཚོ་གསལ་ཡོད་ཀྱང་། བཙུན་པོ་ལ་དབྱ་དང་སྤྱེས་སམ། ལས་བྲལ་རྒྱལ་པོ་དགོས་པས་འབངས་སུ་གཏོགས་པ་ཡིན་ཞེས་ལོ་རྒྱུས་དེབ་ཐེར་ནང་གསལ་བ་ཞིབ་ཏུ་དབྱེ་ན། རྗེ་དགུ། རྗེ་བདུན། མཁན་དྲག་ཆོང་ལྟ་ཞེས་པ་རྣམས་ནི་རྗེ་པུན་དང་དེ་མིན་ལས་རིགས་སྣ་ཚོ་གསལ་ཏེ་གཞུང་ཕྱོགས་ཀྱི་ཕྱོགས་རིགས་སོགས་ལ་དོ་དམ་བྱེད་མཁན་རྣམ། ཡང་ན་ལས་རིགས་དེ་དང་དེ་ལ་དོ་དམ་གྱི་གཞུང་།

ལས་སྐྱབ་མཁན་རྣམས་ཀྱང་གཡུབ་ངས་རྣམས་ལ་ཁེང་དང་། ཉིང་གཡོག་རྣམས་ལ་ཡང་ཁེང་
 ཟེར། ” ཞེས་འགྲེལ་འདུག།

རྩེ་བཙན་རིམ་པ་ལྟ་ཡོད་པ་ནི། 《མཁས་པ་འདི་དག་འཁྱོན་》ལས། “དེ་ཡང་སྐྱབས་རྩེ་སྤྱི་
 པ་ལ་སོགས་རྩེ་དགུ་ ལོ་ངམ་རྟ་རྩེ་ལ་སོགས་རྩེ་བདུན། ག་རྟོ་སྐྱ་མཁན་ལ་སོགས་མཁན་དུག
 རྒྱ་ཇ་ཚོང་པ་ལ་སོགས་ཚོང་པ་ལྔ། གདགས་སྤྱ་འཛིན་ལ་སོགས་འཛིན་གསུམ་སྟེ་འདི་རྣམས་ཁེང་
 དང་། ཡང་ཁེང་དང་། ཉིང་ཁེང་དུ་བྱེ་བས་དགོས་པ་ཐམས་ཅད་སྐྱབ་ལ། བཅ་པ་སྟེ་ལྷ་རྒྱལ།
 བལ་པོ་ལི་རྒྱལ། སུམ་པ་ལྷགས་རྒྱལ། མོན་ཅེ་རྒྱལ་ཞེས་ཕྱོགས་ཀྱི་རྒྱལ་པོ་བཞིས་དབྱ་བསྐྱས་
 བས་འབྱུལ་བས་འབངས་ལ་གཏོགས་སོ། ” ཞེས་གསུངས་སོ།

(1) **རྩེ་དགུ་ནི།** རྒྱལ་པོ་འབངས་སུ་གཏོགས་ཀྱང་རང་རང་ལ་ས་ཁེང་ནོར་ཕྱགས་
 གཡོག་འཁོར་སོགས་འོས་འཚམ་དབང་ཁེང་། བཙན་པོས་གཏན་
 འབེབས་གནང་བའི་ཁྲིམས་ལྷགས་ལ་བཙེ་སྤྱང་ལྷ་བ་དང་། ལོ་རེའི་དབྱ་
 བྲལ་གཏན་འབེབས་ལྟར་འབྱུལ་བ་ལས་རང་རང་གི་ཁེངས་སུ་གཏོགས་
 པའི་དབང་རིས་བདག་བཟུང་ཆོག་པའི་རྩེ་སྟན་ནམ། རྒྱལ་སྟན་དགུ་
 ཡོད་པ་ནི། སྐྱབས་རྩེ་སྤྱི་དཔ། རྩེ་རྩེ་སྤྱང་པ། རྩེ་རྩེ་སྤྱི་དཔ།
 མཆིམས་སྤྱང་པ། ཉག་ཕྱི་ཕྱག་པ། བྱང་ང་སྐྱོས་པ། ཕྱི་ནེ་སྟེ་ལྷ་བ།
 ཤེའུ་འཆང་པ། སོ་ཕྱེ་པ་རྣམས་སོ། །

(2) **རྩེ་བདུན་ནི།** བཙན་པོ་ལ་ཐད་ཀར་གཏོགས་པའམ། ཡང་ན་གཞུང་ཕྱོགས་ཀྱི་
 གཉེར་སྤྱོད་བྱེད་པའི་གཞུང་བདག་ཕྱོགས་རིགས་དོ་དམ་བྱེད་མཁན་རྩེ་
 པོའི་མིང་ཐོབ་པ་ལག་བདུན་ཡོད་པ་ནི། ལོ་ངམ་རྟ་རྩེ། ལྷམ་པ་འབྲི་
 རྩེ། ར་ག་ར་རྩེ། འཁར་པ་ལྷག་རྩེ། འགོས་བོང་རྩེ། བྱ་ཁྱི་རྩེ། རྩེ་ག་
 བག་རྩེ་བཙས་སོ། །

(3) **མཁན་དུག་ནི།** ལག་ཤེས་བཟོ་ལས་དོ་དམ་བྱེད་པའི་འགོ་འཛིན་མཁན་ལག་དུག་
 ཡིན་པ་སྟེ། ཀར་ཡོ་མགར་མཁན། ག་རུ་སྐྱ་མཁན། སྐག་གཞུ་མཁན།
 ར་ཤག་མདའ་མཁན། བྱ་པ་ཁྲབ་མཁན། ཚོང་ཅེ་སྐྱ་མཁན་བཙས་སོ། །

(4) **ཚོང་ལྟ་ནི།** ཐོན་ཐོག་མི་འདྲ་བའི་ས་གནས་ལག་གི་བརྩེ་ཚོང་གི་ལས་སྐྱབ་པ་ལག་ལྟ་
 ཡོད་པ་ནི། རྒྱ་ཇ་ཚོང་། སྤྱ་སྤྱ་གཡུ་ཚོང་། འ་ཞ་གི་ཚོང་། ལུན་མ་དར་
 ཚོང་། སྤྱན་ཚུ་ཚོང་བཙས་སོ། །

(5) **འཛིན་གསུམ་ནི།** དམིགས་གསལ་གྱི་དངོས་པོ་འཛིན་དུ་ཡོད་པ་སྟེ། གདགས་སྤྱ་
 འཛིན། སྤྱང་པོ་ལྷགས་འཛིན། སྤྱི་བྱ་འཛིན་བཙས་སོ།

(6) **རྒྱལ་བཞི་ནི།** བཙན་པོའི་ཆབ་འོག་དུ་གཏོགས་པར་ཁས་ལེན་ཁེང་། ལོ་དུས་ཀྱི་དབྱ་
 བྲལ་འབྱུལ་དགོས་པ་ལས། བྱང་ལྷལ་གྱི་རྩེ་སྟན་རྣམས་དང་ཅུང་མི་འདྲ་བ་
 ས་ཐག་རིང་བའི་རྒྱལ་སྟན་བཞི་ཡོད་པ་ནི། བཅ་པ་སྟེ་ལྷ་རྒྱལ། (ཁང་ཁྱང་)བལ་
 པོ་ལི་རྒྱལ། (བལ་པོ་) སུམ་པ་ལྷགས་རྒྱལ། (མདོ་ཁམས་ས་ལྷལ།) མོན་ཅེ་རྒྱལ་
 (མོན་པ་རུས་རྒྱུད་) ཚོ་པ་བཙས་སོ། །

5. ཁང་གསུམ་སྟོན་བཅས་དབུས་ཀྱི་འདུན་ས་འཛིན་པ། འདི་ལ་ «ཆོས་འབྱུང་མཁས་པའི་དགའ་སྟོན་» ལས། “སྟོན་ན་འབྲོ། སྟོན་ན་མཆིམས། བར་ན་སྟོན་ན། སྟོན་པོ་སྟོན་ན་མས་ལ་ཁང་གསུམ་སྟོན་དང་བཞི་ཞེས་སྟེ་ཁང་དང་སྟོན་ཆེན་གྱི་བྱ་བ་བྱེད་དོ། ” ཞེས་དང་། «གཡུ་ཡི་བྲེང་བ་» ལས། “ཁང་གསུམ་སྟོན་བཅས་དབུས་ཀྱི་འདུན་ས་འཛིན་ཞེས་པ་ནི་བཅན་པོའི་འོག་ཏུ་ཡབ་མེས་ཡུམ་རྒྱུད་ཀྱི་ཁང་པོ་གསུམ་དང་། སྟོན་ཆེན་པོ་བཅས་ཀྱི་སྤྲོད་དོན་གལ་ཆེ་གྲོས་མོལ་བྱེད་པའི་ཁང་སྟོན་སྟོན་འཛིན་གྱི་མིང་ཡིན། སྟོན་སྤྲོད་བཅན་སྟོན་པོས་རྒྱལ་སྤྲོད་ལ་དབང་སྟུར་པ་དེའི་ཆེ་རྒྱལ་ཁབ་ཀྱི་བྱ་བ་གལ་ཆེན་མས་བཅན་པོས་བརྒྱ་ཁ་གཅིག་ཆོད་མི་གནང་བར་ཁང་སྟོན་མཉམ་ཆོགས་གྲོས་བསྟར་གྱི་སྟོན་ནས་གཏན་འབེབས་དང་ཐག་གཅོད་གནང་བར་མཛོན། མཛོད་བྱུགས་དེ་ནི་སྟོན་པའི་ལོ་རྒྱུས་དངོས་ཡིན་པའི་མཆོན་བྱེད་དུམ་བུ་འདི་འདྲ་ཞིག་ཡོད་པ་སྟེ། རྒྱ་བལ་ནས་སངས་རྒྱུས་ཀྱི་སྟེན་གདན་འདྲེན་པ་དང་། རྒྱ་བལ་བཟའ་གཉིས་ཁབ་ཏུ་བསུ་བའི་སྟོན་གྱི་བཀའ་གྲོས་ཆེན་པོ་གནང་སྟབས། བཅན་པོས་དགུང་སྟོན་ཆེན་པོ་མགར་སྟོང་བཅན་ཡུལ་སྤྱང་དང་། སྤུ་མི་སམ་སྟོ་ར་གཉིས་ལ་བཀའ་པེབས་པ་ལྟར་ཁོང་གཉིས་ཀྱིས་གྲོང་ཁྱེར་གཙོ་ཆེ་བ་བདུན་ནས་གཙོ་བོ་མི་བདུན་དང་བཅས་པ་མཉམ་དུ་ཆོགས་ཏེ་གྲོས་གཏན་འཁེལ་རྒྱུར་ཁ་འཆམས། དེའི་སང་ཉིན་འཆོག་སྟེན་རེ་ཁྱེར་ལ་འོ་ཐང་གི་མཆོ་འབྲམ་ (གཙུག་ལག་ཁང་བསྟན་ཡུལ་) ཏུ་ནི་གསེང་དང་། སྟོན་པའི་ཆལ་ལྟར་ཁོང་སྤྲོད་པའི་ཅར་བསྟུས་ཤིག་ཅེས་འཕྲིན་བསྐངས་པ་ལྟར་འཛིནས། སྟོན་ཆེན་པོ་གཉིས་དང་། གཙོ་བོ་མི་བདུན་གྱི་ཆོགས་ཆས་བསྟུས་པས་ཤེས་མ་ཉམས་པ་གཅིག་བྱུང་བར། སྤུ་མིས་འདུན་མ་འདུན་སྟེན་གྱིས་བཅད་པ་བྱ་བ་ཡིན་པས་ད་རེས་འདུན་སྟེན་ཤིན་ཏུ་ཆ་ཆོད་བས་བཀྲ་ཤིས་ཅི་བསམ་འབྱུང་བས་འདུན་མ་རྒྱ་མ་རྒྱུད་པ་མཛོད་ཅེས་སྤྲོད་ཞིང་འདུན་མ་རྒྱ་ཆེར་བྱ་རྒྱུས་གྲོས་འཆམས། དེ་ནས་རྒྱལ་སྟོན་བཀའ་གྲོས་ལ་ཞུགས་ཏེ་དེ་ནི་གཉིས་དང་། བཅན་མོ་གཉིས་སྟུན་འདྲེན་པའི་གྲོས་ཐག་བཅད་ལུགས་ལོ་རྒྱུས་ཡིག་ཆ་དུ་མར་གསལ་ཡོད་པ་ལས་མཛོད་བྱུག་ ” ཞེས་གསུངས།

དེ་ལྟར་རྒྱལ་ཁམས་ཀྱི་བྱ་གཞག་ཆེན་པོ་རྣམས་རྒྱལ་པོའི་བཀའ་བཀོད་འོག་དགུང་སྟོན་དང་། ཁང་སྟོན་ལ་སོགས་པ་སྟོན་པོ་ཆོས་སྤྱབ་ཅིང་། ཁང་སྟོན་ནི་བཅན་པོ་རང་གི་འབྱུངས་ཡུལ་གྱི་རུས་ཆོའི་འགོ་གཙོ་དང་། བཅན་པོའི་གོང་མ་རྣམས་ཀྱི་ཆོ་འབྲང་དུ་གཏོགས་པའི་རིགས་རུས་ཀྱི་འགོ་གཙོ་ལ་ཁང་སྟོན་ཞེས་ལས་གནས་འདྲ་བའི་སྟོན་པོ་ལས་མིང་གི་ཐོབ་ཐང་ཆེ་བ་ཅམ་ཡིན། བོད་ཀྱི་ལོ་རྒྱུས་དེབ་ཐེར་ནང་དུ་དགུང་སྟོན་དང་། བཅན་སོགས་ཀྱི་ནང་དུ་ཁང་སྟོན་གྱི་མིང་ཅན་ཇི་སྟོན་མཛོད་རྒྱ་ཡོད་པས། ཁང་སྟོན་སོ་སོའི་འཛིན་ཐང་ལ་གཞིགས་པའི་དགུང་སྟོན་དང་། བཅན་སྟོན་སོགས་ཀྱི་འགན་དབང་སྟོན་བྱུང་བ་ལས། ཁང་སྟོན་གྱི་མིང་ཐོབ་རང་ལ་སྟོན་ན་དམིགས་གསལ་གྱི་འགན་དབང་ཞིག་མེད་པར་མཛོན། དཔེར་ན། སྤྲོད་བཅན་སྟེན་དུས་སུ་ཁང་གསུམ་སྟོན་བཅས་དབུས་ཀྱི་འདུན་ས་འཛིན་ཞེས་འབྱུང་བའི་ཁང་གསུམ་སྟོན་དང་བཞི་ནི། «མཁས་པའི་དགའ་སྟོན་» ལས། “སྟོན་ན་འབྲོ་ (རྒྱལ་མཆོན་སེང་གེ) སྟོན་ན་མཆིམས་ (སྟོན་བཟང་སྟག་སྟེན་) བར་ན་སྟོན་ན་མ་ (སྟོན་མ་རྒྱལ་གཞན་) སྟོན་པོ་སྟོན་ (སྟོན་བཟང་སྟག་སྟེན་) རྣམས་ལ་ཁང་གསུམ་སྟོན་བཞི་བེར་” ཞེས་གསལ།

ཡང་ «ཐུག་ཆོས་འབྱུང་» ནང་། ཁང་གསུམ་སྟོན་བཞིས་དབུས་ཀྱི་འདུན་ས་འཛིན།

ཞེས་འབྱུང་བའི་ཁང་གསུམ་ནི། ལྷ་ནམ། མཆིམས། འབྲོ། སྒོན་བཞི་ནི། ལུ་དང་།
མགར། སྤུངས། འགོས་བཅས་ཡིན་པར་གྲགས་པ་དེ་ནམས་ནི་དབུས་ཀྱི་འདུན་ས་སྟེ་གོས་ཆོགས་
གོང་མའི་གྲུབ་ཆ་ལྟ་བུ་ཡིན་མོད། ཁང་གསུམ་སྒོན་བཅས་ཞེས་པའི་སྒོན་པོ་དེ་ནམས་ཀྱི་གཙོ་
བོའི་འགན་དབང་ནི་ཅུ་ཆེན་ཁག་ལ་བཀོད་འདོམས་བྱེད་ཀྱི་ཡོད་པར་སྤྲང་། སྤང་བཅན་གྱི་དུས་
སྤྱ་སྒོན་པོ་ཆེ་དགུ་ཞེས་ལས་འགན་མི་འདྲ་བའི་འགོ་གཙོ་སྒོན་པོའི་དབྱེ་བ་དགུ་ཡོད་པ་ནི།
དགུང་སྒོན་ཆེ་འབྲིང་ཆུང་གསུམ། རྒྱང་སྒོན་ཆེ་འབྲིང་ཆུང་གསུམ། བཀའ་ཡོ་གལ་འཆོས་པ་སྟེ།
བཀའ་སྒོན་ཆེ་འབྲིང་ཆུང་གསུམ་བཅས་ཡིན་པར་གྲགས་སོ།

(1) **དགུང་སྒོན་ནི།** ལས་ཐབས་ཁྱོད་དང་འདྲ་བར་བྱི་རྒྱ་རྒྱབས་ཀྱིས་གཙོ་བོ་ཅེས་དགུང་སྒོན་གྱི་
ལས་འགན་ནི། བྱི་བྱོགས་ལས་འགན་གྱི་གཙོ་འགན་བྱེད་པ་དཔེར་ན། བྱོགས་བཞིའི་རྒྱལ་
ཁམས་དང་མཛའ་མཐུན་གྱི་འབྲེལ་བ་འཇུགས་པའམ། ཡང་ན་དྲག་པོ་གཡུལ་གྱི་འདུ་འགོད་
བྱེད་པ་སོགས་བྱིས་ཆང་ཞིག་ལ་སྟོན་ན་པའི་ལས་ཀ་དང་འདྲ་བ་བྱི་རྒྱའི་ལས་དོན་མཐའ་དག་བག་
འཁུམས་སམ། གཞོད་ཆུང་རྒྱས་མེད་མ་ཡིན་པ་རྒྱལ་ཁམས་བྱི་བྱོགས་ཀྱི་བྱ་བ་རྒྱབས་ཆེན་པོས་སྐྱབ་
མཁན་གྱི་སྒོན་ཆེན་ལ་དགུང་སྒོན་ཟེར་ཞིང་། དཔེར་ན། དགུང་སྒོན་མགར་སྟོང་བཅན་ཡུལ་
སྤང་དང་། སྤུ་མི་སམ་སྟོ་ཏུ་སྤང་བཅན་གྱི་བཀའ་དང་བསྟན་པའི་རྒྱལ་ཁམས་ཀྱི་དོན་ཆེན་
བསྐྱབས་པ་ལོ་རྒྱུས་ཀྱི་དེབ་ཐེར་དག་ལས་གསལ་པོར་རྟོགས་ཐུབ། དགུང་སྒོན་སོགས་ལ་ཆེ་ཆུང་
གི་རིམ་པ་དང་། ཡིག་ཆང་དང་། སྟོང་ཐོབ་མི་འདྲ་བའི་དབྱེ་མཆོམས་ཡོད་པ་གོང་གསལ་
ལྟར་དང་། ཆོས་རྒྱལ་སྤང་བཅན་སྤུ་མི་སམ་སྟོ་མེད་ཐབས་མེད་པའི་སྒོན་པོ་བཞི་ཡོད་པ་ནི།
མགར་སྟོང་བཅན། སྤུ་མི་སམ་སྟོ་ཏུ། འབྲི་སེ་རི་གྲང་ཐུན། ཉང་ཁྱི་བཟང་ཡང་སྟོན་བཅས་
ཡིན་པར་གྲགས་སོ།

(2) **ནང་སྒོན་ནི།** བྱད་མེད་མཛངས་མ་ལྟར་ནང་གི་ཆོས་བྱེད་ཅེས་གྲགས་པའི་ནང་སྒོན་གྱི་
ལས་འགན་ནི། ནང་སྤྱིད་སྟོང་བའི་གཙོ་འགན་ལུས་བ་བྱིས་ཆང་གི་ཨ་མ་དང་མཚུངས་པ་བང་
མཛོད་གསལ་སྤང་དང་། འབངས་ཀྱི་འཆོ་ཆོས་ལ་ལྟ་སྟོང་བྱེད་པ་སོགས་ནང་ལུལ་གལ་ཆེའི་ལས་
དོན་གཉེར་སྟོང་བྱེད་མཁན་གྱི་སྒོན་ཆེན་ཡིན་པ་དེ་ལའང་ཆེ་འབྲིང་ཆུང་གསུམ་གྱི་རིམ་པའི་དབྱེ་བ་
ཡོད་ཅིང་། སྤང་བཅན་སྤུ་མི་སམ་སྟོ་ཏུ་སྤང་སྒོན་ཆེན་པོ་དྲག་ཡོད་པ་ནི། འཕུལ་གྱི་སྤུ་ཆེན་
རིགས་བཟང་། ཁང་པོ་རྒྱལ་གྱི་ཁྱིམ་བཟང་། ཅག་རོ་རིག་པའི་སྤྲང་བཟང་། ལྷ་གཟིགས་ཤོག་
པོ་བརྟན་བཟང་། སྤུ་ཡི་གཉག་སྟོང་འཕེལ་བཟང་། སྤུ་མི་ཅང་དཔལ་གྱི་ལེགས་བཟང་བཅས་
ནང་སྒོན་བཟང་པོ་དྲག་ཡོད།

(3) **བཀའ་སྒོན་ནི།** བཀའ་ཡོ་གལ་འཆོས་པས་ལེགས་ན་དགའི་བྱས་ལེགས་ཀྱང་བྱ་དགའ་
གསལ། ཉེས་ན་རང་གི་བྱས་ཉེས་ཀྱང་ཆད་པ་གཙོ་བོ་ཅེས་པའི་བཀའ་སྒོན་གྱི་ལས་འགན་ནི།
བཀའ་བྲིམས་ལག་ལེན་བསྟར་མིན་ཡོ་བསྟངས་བྱེད་པ་དང་། ཉེས་དོན་དྲང་བོའི་ལམ་ནས་ཐག་
གཙོ་བྱེད་པ་དཔེར་ན། རྒྱལ་པོའི་བཀའ་བྲིམས་ཚུལ་བཞིན་དུ་སྤང་ཞིང་བྱ་བ་ལེགས་པོར་བྱས་
ན་རང་སྤེར་གྱི་དགའི་བྱ་ཡིན་ཡང་གཟེངས་བསྟོད་དགོས་པ་དང་། བྲིམས་འགལ་གྱི་སྤྱིད་དན་
བྱས་ན་རང་གི་བྱ་ཡིན་ཅུང་ཐེ་ཆོས་མེད་པར་བྲིམས་གཙོ་བྱེད་པ་ལྟ་བུ་བྲིམས་འཛིན་བཀའི་སྒོན་
པོ་ཡིན་པ་དེ་ལའང་ནང་གསལ་ཆེ་འབྲིང་ཆུང་གསུམ་གྱི་དབྱེ་བ་ཡོད། སྒོན་པོ་ཆེ་དགུའི་གསལ་

དུ་གཞུང་གི་ལས་དོན་རྒྱུ་པ་འདི་དཔོན་རིགས་ཁག་བདུན་ཡོད་པ་ལས།

ཀ། དཔལ་དཔོན་གྱི་ལས། དཔལ་དཔོན་གྱི་ལས་སུ་ཡུལ་ཆུང་ཁྱིམ་སྒྲིལ་འཛོམས་ཞེས་པའི་དོན་ནི་གོང་དུ་སྒྲིལ་བ་བཞིན་དུ་ཅུ་ཆེན་ལྷན་ཁོངས་བཅན་པོ་དང་ཅུས་ཚོའི་དབང་རིས་བཅོ་བརྒྱད་ལུང་གཞུང་ལ་གཏོགས་པའི་འབངས་རྣམས་ཀྱི་འགོ་འདོན་འཛོལ་བྱེད་མཁན་ཡུལ་དཔོན་ཆོན་པ་བཅུ་དྲུག་རེ་ཡོད་པ་དེ་རྣམས་ཀྱིས་ཡུལ་ཆོན་སོ་སོའི་འབངས་མི་སེར་སྦྲོང་ཐབས་དང་། གཞུང་འབབ་ཀྱི་ཁྲལ་བསྐྱུ་ཁྱིམ་སྒྲིལ་འཛོམས་ཀྱི་འགན་འཁུར་གྱིན་ཡོད་པར་སྣང་།

ཁ། དམག་དཔོན་གྱི་ལས། དམག་དཔོན་གྱི་ལས་སུ་དག་འདུལ། ཞེས་པའི་དོན་ནི། རྒྱུ་ཀྱི་སྦྲང་སྤྱོད་དུག་ཅུ་ཙ་གཅིག་ཅེས་དག་པོ་གཡུལ་གྱི་འདུ་འགོད་ལ་མངགས་པའི་དམག་དཔུང་ཆོན་པ་དུག་ཅུ་རེ་གཅིག་གོང་དུ་སྒྲིལ་བའི་ཅུ་ཆེན་སོ་སོའི་ཅུ་དཔོན་ནམ་དམག་དཔོན་རྣམས་དང་། རང་རང་སྦྲང་སྤྱོད་པ་གོད་འདོམས་ནི་སྦྲང་སྤྱོད་རེ་སྦྲང་དཔོན་རེ་དང་། སྦྲང་བྱ་ཆུང་ཞེ། སྦྲང་སྤྱོད་ལ་མ་ལོངས་པའི་སྦྲང་དཔོན། སྦྲང་སྦྲང་དཔོན། དེ་མིན་ལྷ་བརྒྱ་ཆེན་པོ་སོགས་ཡོད་པ་སོ་སོས་བྱེད། དམག་དཔོན་དེ་དག་གི་ལས་འགན་ནི། གཙོ་བོ་བྱེད་ནང་གི་དག་པོ་རྣམས་འདུལ་བ་དང་དམངས་ཀྱི་ཕན་བདེའི་འབྱུང་ཁུངས་སུ་གྱུར་པའི་མིང་དབང་གྲུང་དགོས་པ་ལགས་སོ།

ག། ཆེབས་དཔོན་གྱི་ལས། ཆེབས་དཔོན་གྱིས་གཤེགས་པའི་ཤུལ་མཚོན། ཞེས་པ་དེ་ནི་ཀྱལ་སྤོན་རྣམས་ཀྱི་ཆེབས་རྟ་དང་། དམག་རྟ་བསྐྱུ་གཏོང་བྱེད་མཁན་གྱི་དཔོན་རིགས་ཤིག་ཡིན་ཅིང་། བཅན་པོ་གར་གཤེགས་ལ་ཆེབས་དཔོན་ཡང་སྤེལ་བས་དགོས་པས་དེ་ལྟར་གྲགས་སོ།

ང། རྩན་དཔོན་གྱི་ལས། རྩན་དཔོན་གྱིས་འབྲུ་དང་གསེར་དུལ་གྱི་གཉེར་བྱེད་པ་ལ་རྩན་བགང་བ་མང་བས་རྩན་དཔོན་དུ་ཐོགས། ཞེས་པའི་དོན་ནི་གཞུང་གི་འབྲུ་རིགས་དང་། གསེར་དུལ་སོགས་དཔལ་འབྱོར་དོ་དམ་བྱེད་མཁན་གྱི་དཔོན་རིགས་ཞིག་ཡིན་པས། དཔལ་འབྱོར་གཏོང་ལེན་གྱི་གནད་དོན་ཐད་མི་ཆང་མའི་འདོད་སྤོང་ཁོངས་དཀའ་བས་མགྱུ་མཁན་ཉུང་ཞིང་བྱེད་ནང་གཉིས་ཀ་ནས་འདོད་པའི་འཁང་ར་དང་། རྩན་འཇུགས་སམ། རྩན་བགང་མང་བ་ལྷོག་ཐབས་མེད་པས་མིང་ལ་ཡང་རྩན་དཔོན་དུ་ཐོགས།

ཅ། སྤུ་དཔོན་གྱི་ལས། སྤུ་དཔོན་གྱིས་འབྲི་མཛོ་སྤུ་མའི་གཉེར་བྱེད། ཅེས་པའི་དོན་ནི། འབྲི་ཁྲལ་གྱི་འོར་སྤུགས་སྤྱི་འཕེལ་གསོ་ཆགས་དང་། འབྲི་ལས་སོགས་དོ་དམ་བྱེད་མཁན་གྱི་དཔོན་རིགས་ཤིག་ཡིན་ནོ།

ཆ། རྩེ་དཔོན་གྱི་ལས། རྩེ་དཔོན་གྱིས་མི་རྩེའི་དོན་བྱེད། ཅེས་པའི་དོན་ནི་ཆོ་པ་སོ་སོའི་རྩེ་དཔོན་གྱིས་རང་རང་གི་མི་རྩེའི་དོན་རྒྱུ་དགོས་པའོ།

ཇ། ཁྱིམ་སྒྲིལ་དཔོན་གྱི་ལས། དྲང་དཔོན་གྱིས་ཞལ་སྤྱེ་གཙོད། ཅེས་པའི་དོན་ནི། ཁྱིམ་སྒྲིལ་དཔོན་གྱི་ལས་འགན་གཙོ་བོ་ཞལ་སྤྱེ་དྲང་པོར་གཙོད་བའོ། དེ་རྣམས་ལ་དཔོན་བདུན་ཟེར་ཞིང་། ད་དུང་ཞིང་དཔོན་དང་། ཅེས་པ་ཆེན་པོ། ཁྲལ་དཔོན། ལྷ་སྤྱི་བ་སོགས་དཔོན་རིགས་རིམ་བཤུ་པོ་ཡོད་པར་གྲགས་སོ།

6. དཔའ་སྤེ་གསུམ་གྱིས་མཐའ་ཡི་སོ་ཁ་སྤྱང་། དཔའ་སྤེ་གསུམ་གྱིས་མཐའ་ཡི་སོ་ཁ་སྤྱང་ཞེས་

པའི་དོན་ནི་སྟོང་ཟླ་དུག་ཅུ་རེ་གཅིག་གི་ནང་བོད་ཀྱི་མཐའ་མཚམས་སྤང་བ་དང་། ཕྱི་དགའི་གནོད་འཚེ་འགོག་པར་དམིགས་བསལ་གྱི་བྱས་རྒྱུ་ཡོད་མཁན་དཔའ་བའི་དམག་ཟླ་སྟོང་སྤང་བར་གསུམ་ཡོད་པ་ལས།

(1) **སྟོང་གྱི་དཔའ་ཟླ** རི་བྱང་སྟག་པ་གོང་ཡན་ཆད། མོན་འབྲལ་ཁ་བཞི་མན་ཆད་ན། འབྲོ་དང་། བྱང་། མགར། ལྷུ་བས། གཉན་བཅས་ལྔ་པོས་གྲུ་གེ་དང་། ཅོག་ལ་གཉིས་ལ་ཟླ་ཆོ་ལྔ་ཡོད་པ་དེའི་དཔོན་པོ་བྱས། གྲུ་གྲུ་གསེར་མིག་ཅན་གྱི་ཆུང་མ་ཉོར་མོ་བང་མདུང་ཅན་བྱ་བ་རྩ་མ་གཡས་པ་མེ་བཅས་བསྐྱེད་ཏེ་འཛིགས་རྩམ་སྟོན་ཅིང་། མདའ་སྤར་མོ་གསུམ་གྱི་མགོ་ཙམ་པ་འཕེན་པའི་ཆོ་ན་རྩོམ་ལའང་ཅུར་ཏེ་འགྲོ་བ་ (ཐལ་བྱང་དུ་ལྷག་པ་) འཛིགས་པ་ཙན་ལ་ཇི་མི་སྟམ་པར་འཐབ་ཆོ། དཔའ་ཆོན་དུ་སྟག་གི་སྤྱུལ་བྱ་བྱུ། འོག་ཏུ་གཡུལ་ས་དེ་ཁར་བསད། གདོང་ཁག་གིས་བྱུགས་ཏེ་སྤར་མི་ཐོག་པའི་ཚེས་སུ་བྱས་ནས་ཀྟོལ་བས་གྲུ་གྲུ་བདུལ། དཔའ་རྟགས་སྤངས། ཁང་བྱང་སྟོང་ཟླའི་ནང་གི་བོད་དང་སུམ་པའི་མཚམས་ན་ཡོད་པའི་གྲུག་ཅོག་སྟོང་ཟླ་གཉིས་སོ།

(2) **བར་གྱི་དཔའ་ཟླ** རི་བོ་ནམ་ལུང་ཡན་ཆད། ཆ་སྐོར་དར་བས་མན་ཆད་ཡུལ་དེ་ན་སྤུངས་ཆུ་ཟླ་བཅུ་གཉིས་གནས་པས་ནགས་ཤོད་གྱི་དཔོན་བྱས་ཏེ། ལྷང་མོ་ཐག་མདུང་གི་ཚེ་མོ་བཅུགས་ནས་དམག་གསེབ་དུ་རྒྱག་པ་ལ་ཀྟོལ་བའི་ཆོ་དཔའ་ཆོན་དུ་རལ་གྱི་ལ་རི་མོ་བྲིས། (རལ་གྱི་བཀོལ་དགོས་དོན་མེད་མཚན་རྟགས་) དུར་རྒྱགས་སྟོར་བོས། (འཆི་རྒྱར་ཐག་བཅད་པའི་མཚན་རྟགས་) ཆོ་སྟོག་རྒྱབ་དུ་གོན་ཏེ་མི་སྟག་པའི་ཆས་སུ་བྱས་ནས་ཀྟོལ་བས་ལྷང་བདུལ་ལོ། སུམ་པ་རུ་ཆེན་གྱི་ནགས་ཤོད་སྟོང་བྱ་ཆུང་གི་སྤུངས་ཟླ་བཅུ་གཉིས་ནགས་ཤོད་ཀྱིས་དཔོན་བྱས།

(3) **སྤང་གྱི་དཔའ་ཟླ** མ་སྟོམ་ར་མན་ཆད། ཀ་ཐང་སྤྱ་ཆོས་ཡན་ཆད་ན་འཛོང་བྱུ་མིང་ཟླ་དགུ་དང་འ་ཁ་སྟོང་ཟླ་དུག་གནས་པ་ལ། རྒྱའི་སོ་མཁར་གྱི་ལྷགས་རིའི་སྤེང་དུ་རྟ་པ་དགུ་སྟེག་རྒྱགས་པའི་ནང་ནས་མི་མཁར་བྱང་ཙམ་གྱིས་སྟེ་རིའི་ཁ་བྱུ་རེ་ཙམ་པ་ཐོགས་ཏེ་ཀྟོལ་བའི་ཆོ། སྟོང་སྟོང་གི་བྱ་ལྷགས་མཚམས་ཀྱིས་དཔོན་བྱས། དཔའ་ཆོན་དུ་རལ་གྱིའི་ཤུབས་བཅག (རལ་གྱི་བཀོལ་མཚམས་མི་འཛོག་པའི་རྟགས་) ཁ་ཆེམས་གཉེན་ཉེ་ལ་བཞག བྱ་སྤང་ཉེ་དུང་ལ་བཙོལ་ཏེ་སྤར་དམག་ས་ནས་མི་ཐོག་པའི་ཚེས་ཀྱིས་ཀྟོལ་བས་རྒྱ་བུལ་པའི་དཔའ་རྟགས་སྤངས།

དེ་ལྟར་ཆོས་རྒྱལ་སྤོང་བཙན་སྐྱམ་པོའི་སྐབས་སུ་གཏན་ལ་པབ་པའི་ཁྲིམས་དང་ལས་ཀའི་སྟེག་གཞིའི་སྟོར་གྱི་གནས་ལུགས་མདོར་བསྡུས་ཙམ་བཀོད་པ་འདི་ནི་དཔའ་བོ་གཙུག་ལག་ཤིང་བའི་《ཆོས་འབྱུང་མཁས་པའི་དགའ་སྟོན་》 དུ་གསལ་བ་བཞིན་བཀོད་པ་ལགས་སོ། །

ས་བཅད་ལྔ་པ། ཆོས་ལྷན་རྒྱལ་རབས་སྐབས་སུ་ཆབ་མིང་
དང་དཔལ་འབྱོར་འཕེལ་རྒྱས་གཏོང་ཐབས་སྟོར།

གཅིག ཕྱི་ཕྱགས་སུ་འབྲེལ་བ་རྒྱ་བསྐྱེད་པ།
ཆོས་རྒྱལ་སྤོང་བཙན་སྐྱམ་པོས་བོད་ཡོངས་གཅིག་གྱུར་གནང་བའི་མཛད་པ་དང་དུས་མཚུངས་སུ་མཐའ་འཁོར་གྱི་རྒྱལ་ཁམས་ནུམས་དང་འབྲེལ་ལམ་བཅུགས་ཏེ་ཆབ་མིང་དང་།

དཔལ་འབྱོར། དམག་དོན། རིག་གནས་བཅས་ཀྱི་བྱུང་ཁོངས་རྩི་ཆེ་དང་། རྩི་རྒྱས་སུ་བཏང་
ཡོད།

1. **བོད་བལ་འབྲེལ་བ།** བོད་ཀྱི་ལོ་རྒྱུས་དེ་བཟེངས་ཁག་ལས་འབྱུང་བ་ལྟར་ན། ཆོས་རྒྱལ་སྤོང་
བཅན་སྐུ་པོ་ནི་སངས་རྒྱུ་ཆོས་ལུགས་ལ་ཐུགས་སྦྱོགས་པ་ཞིག་ཡིན་པར་མ་ཟད།
ཆབ་སྤྱོད་ཀྱི་སྤྱོད་རྒྱུ་ཤིན་ཏུ་རིང་བ་དང་། མཁས་མཛེས་བརྒྱལ་བོད་ལྟུང་པ་དང་མཁུ་
ཆབས་མཆོག་ཏུ་གྱུར་པ་ཞིག་ཡིན་ལྟ་བུ། ཁོང་གིས་བོད་ཡུལ་འདྲེས་སངས་རྒྱུ་ཆོས་བཟུན་པ་རྒྱས་
པའི་ཆེད་དང་། ཡུལ་གྱུ་གཞན་གྱི་རིག་གནས་དང་ལག་རྩལ་མཆོག་ཏུ་གྱུར་པ་དེ་དག་བོད་ཏུ་
བྱངས་པའི་ཆེད་དུ། ཕྱི་སྤྱོད་སྤྱོད་གཞན་འབྲེལ་གནད་རྒྱུ་ལྟུང་བཟུང་བརྒྱུན་པོར་འབྱུངས།
དུས་དེར་སློན་པོ་མགར་ལ་སོགས་པའི་དགུང་སློན་ཆེ་དགུ་རྣམས་དང་བཀའ་བློན་གནད་ནས་དེ་
བཞིན་བྱ་རྒྱུ་ལྟུང་ཐག་བཅད། དེ་ནས་སློན་པོ་མགར་སྤོང་བཅན་ཡུལ་བཟུང་དང་། ཐུ་མི་
སམ་རྩོུ་ཁ་གཉིས་ཀྱིས་གཙོ་བོར་མཛད་པའི་སློན་འཁོར་རྟ་པ་བརྒྱལ་མ་དུ་ཆས་ནས་ཕྱིན་པས་བལ་པོ་
རྒྱལ་པོ་འོད་ཟེར་གོ་ཆའི་བྱང་དུ་སླེབས། རྒྱལ་པོ་དེ་ལ་གསེར་ལ་སོགས་པའི་རིན་པོ་ཆའི་དངོས་
པོ་མང་པོ་དང་། རིན་ཐང་གཞལ་བར་དཀའ་བའི་བེདྲུམ་འཛིན་ལ་པ་ར་གའི་ཕྱ་བཏབ་པའི་བྱང་
ལོར་བཅས་ཞུ་རྟེན་དུ་སྤུལ་ནས། སློན་པོ་མགར་སྤོང་བཅན་གྱིས་ལྷ་གཅིག་བོད་ཀྱི་བཅན་པོའི་
བཅུན་མོར་སྤོང་བའི་ཆོག་དོན་རྣམས་བལ་རྩེའི་སྤྱོད་དུ་གསོལ་བ་ལ། བལ་རྩེའི་ཞལ་ནས་ལྷ་
གཅིག་སྟེར་མི་འདོད་པའི་ཚུལ་གྱི་གཏམ་ལན་གསུམ་དུ་བྱུང་བར་བོད་ཀྱི་སློན་པོས་སྤོང་བཅན་སྐུ་
པོའི་བཀའ་ཤོག་རིམ་པར་བལ་རྩེའི་ཕྱག་ཏུ་སྤུལ་པས་གཅིག་ནས་བོད་ཀྱི་བཅན་པོའི་ཟེལ་ཐུགས་མ་
བཟོད་པ་དང་། གཉིས་ནས་མཁས་མཛེས་ལྟར་ལ་དཔའ་ཞིང་བརྒྱལ་བོད་པའི་བཅན་པོ་གཞོན་
ལུ་ཡོན་ཏན་ལ་ཡིད་སློན་པ་བཅས་ཀྱིས་ལྷ་གཅིག་ཁྲི་བཅུན་བོད་ཀྱི་བཅུན་མོར་སྟེར་བར་ཞལ་གྱིས་
བཞེས། རི་ཆོ་ལྷ་གཅིག་ཁྲི་བཅུན་ནི་བོད་ཡུལ་ས་ཐག་རིང་ལ་ལམ་འཕྲང་བཞོད་པ་དཀའ་བ་
དང་། ས་མར་འཕྲད་དཀའ་ཞིང་ཆ་རྒྱས་མེད་པའི་རྒྱལ་ཁམས་བྱང་སྤྱོད་ཁ་བ་ཅན་དུ་གཤེགས་
པ་ལ་ཐུགས་སྦྱོར་བའི་ངང་ཚུལ་མཆིས་མོད། ཡབ་ཀྱིས་བཀའ་དང་འགལ་བར་མི་རུས་པའི་དབང་
གིས་བོད་ཀྱི་བཅན་པོའི་ཁབ་དུ་འགྲོ་བར་ཐུགས་སྦྱོགས་པ་ལྟར་ཡབ་ལ་བྱ་མོ་བདག་བོད་ཡུལ་དུ་ཅིས་
ཀྱང་འགྲོ་དགོས་པར་ཡབ་ཀྱིས་བཀའ་གནད་ན་འགྲོ་བ་ལགས་ཀྱང་། བོད་ཡུལ་དུ་དམ་པའི་ཆོས་
སྤེལ་ཕྱིར་རྩི་བོ་མི་བསྟོད་དོན་ཆེ་དང་། ཐུབ་པའི་རྒྱལ་ཆབ་བྱམས་པ་མགོན་པོའི་སྤྱང་བརྟན།
ཅན་དན་གྱི་རྩི་མོ་སྤོང་མ་སོགས་མཆོད་གནས་ཀྱི་རྟེན་དུ་བྱ་བ་དང་། བོད་ཀྱི་རྒྱལ་ཁམས་སུ་
བདག་གི་སྤྱོད་ལམ་དང་བྱ་བ་རྩི་ལྟར་བཞི་བསོགས་བསྐྱབ་བྱ་མཛད་དུ་གསོལ་ཅིས་ཞུས་པར་ཡབ་རྩེ་
རྒྱལ་པོས་རྟེན་སྤུལ་དང་རིན་པོ་ཆའི་རྩིངས་སྤྱོད་དཔག་དུ་མེད་པ་ལྷ་གཅིག་རྩི་ལྟར་བཞེད་པ་ལྟར་
གནད་ཞིང་། ཐུགས་གཉིས་ཀྱི་བསྐྱབ་བྱ་བཟང་པོ་མང་དུ་མཛད།

དེ་ནས་ལྷ་གཅིག་ཁྲི་བཅུན་ཉིད་རྒྱུ་གྱིས་བརྒྱུན་པའི་བཞོན་པ་སྤོང་པོ་ཆའི་སྤོང་གི་སྤོང་གྱི་
ཁང་བྱ་རྒྱུང་ཁྲའི་ནང་དུ་བཞུགས་ཏེ་རྟེན་གསུམ་རྣམས་དང་། རིན་པོ་ཆའི་རྩིངས་སྤྱོད་མང་པོ།
བརྟན་མོའི་འཁོར་དང་བཅས་པ་བོད་དུ་བཙུངས། བོད་ཀྱི་སློན་པོ་རྟ་པ་བརྒྱ་དང་བཅས་པས་
བཅུན་མོ་སྤྱོད་བྱངས་ནས་དཀའ་བསྟེན་སྤོན་མོ་རྒྱ་ཆེན་པོ་དང་བཅས་སྤྱི་ལོ་632 པའི་ཆུ་འབྲུག་ལོར་
པོ་བྱང་དམར་པོ་རི་ལ་རྒྱལ་པོ་སྤོང་བཅན་སྐུ་པོ་དང་ཞལ་འཛོམས་ཤིང་། ལྷ་གཅིག་བཅུན་མོ་

རིན་པོ་ཆེའི་ཁྱིལ་དབང་བསྐྱར།

དེ་ནས་རིམ་བཞིན་དུ་སྔོང་བཅན་གྱི་སྐྱེ་ཆེ་སྔད་ཅམ་ལ་བལ་ཡུལ་གྱི་རྒྱལ་ཁམས་དེ་བོད་ཀྱི་
མངའ་འབངས་སུ་གྱུར་ཏེ་དུས་ཡུན་རིང་པོ་ཞིག་གནས་ཡོད་པའི་ཚུལ་ 《དེབ་ཐེར་དཀར་པོ་》 ལས།
“བལ་ཡུལ་ནི་སྔོང་བཅན་གྱི་སྐྱེ་ཆེ་སྔད་ཅམ་ལ་དབང་དུ་ཚུགས་ཅིང་། དེ་ནས་བཟུང་ཡུན་རིང་
སྤྱིང་ཅིག་གི་བར་དུ་བོད་འབངས་སུ་གནས་པའི་ལོ་གྲངས་སོགས་ལ་བྱི་རྒྱའི་མཁས་པ་རྣམས་ཁ་མི་
མཐུན་ཏེ། འགའ་ཞིག་གིས་འདུས་སྔོང་མང་པོ་རྗེའི་སྐྱེ་ཆེ་སྔད་ལ་བལ་པོ་འོག་ཅེས་ཟེར།
འགའ་ཞིག་གིས་དེའི་ཡང་གོང་ནས་ཡིན་ཟེར། འོན་ཀྱང་ལི་ཡུལ་ནས་འཛོན་པའི་རྒྱལ་རབས་དེར།
ཁྱིལ་གྱི་གཞུག་བཅན་གྱིས་ཁྱིལ་འདྲན་པའི་སྐབས་སུ་ཡང་། རྟེན་ལོ་ལ་བཅན་པོ་བལ་པོ་ན་
བཞུགས་སོགས་ལན་དུ་མར་བྱུང་བས། བལ་ཆེར་ཁྱིལ་གྱི་གོང་རོལ་བར་བོད་འབངས་སུ་ཡོད་
དམ་སྟེ། ཡུལ་འདི་བོད་ཀྱི་ཆབ་འོག་དུ་ཚུད་པའི་ལྷ་རྟགས་ལྟ་བུ་ཡང་། ཁོ་ཆོའི་ཁྱོད་ན་ཅང་
(གཙང་ཡིན་ནམ་སྟེ་མ་) དང་། སྤུང་དང་། ར་ཡེ་རྟ་མ་ (རྟ་དམག་བྱ་བ་རྩུར་ཆགས་སྟེ་མ་) ལ་སོགས་
པའི་མིང་ཅན་གྱི་དབང་ཚུལ་ལྡན་པའི་མི་སྤེམ་མང་དུ་ཡོད་པ་འདི་ཀྱན། ཆོས་ལུགས་ཀྱང་བོན་དང་
འདྲེས་པའི་ནང་པ་བྱེད། སྐད་ཀྱང་བོད་སྐད་བརྟེན་ལོང་འབའ་ཞིག་སྟེ། རིགས་རྒྱུད་ཀྱང་བོད་
ནས་མཆེད་པ་ཁོང་ཅག་རང་ལ་གྲགས། དེར་མ་བཟང་བལ་ཡུལ་མཐེལ་དུ་ཡང་། བམ་ཐང་
དང་བོད་ཐང་ལ་སོགས་པ་བོད་ཀྱི་ཐ་སྟད་ཆགས་པའི་ས་མིང་མང་པོ་ཡོད། ཆོས་གསལ་བའི་
རྟགས་གཞན་ཡང་། བོད་རྗེ་འདུས་སྔོང་སོགས་དང་དུས་མཉམ་པའི་བལ་རྒྱལ་ན་རེ་རྒྱ་དེ་བ་མི་
དབང་ལྟེན་སྟེ། ཤི་ལ་དེ་བ་ཚུལ་བྲིམས་ལྟེན་རྟེན་ལ་ཡང་། བོད་ལ་ཁལ་འཇལ་བའི་རྒྱ་
མཆོན་གྱིས་ལོ་ལྷར་ཁུར་ཅ་བ་རྣམས་ལས་བྱེད་ལྷ་པོས་བཟུང་བར་བྱ་སྟེ་སོགས་བྲིས་པ་ཡོད། གཞན་
ཡང་བལ་པོ་རྣམས་ཀྱི་རང་སྐད་དུ་ཡང་། མིག་ལ་མི་ག་ སྤུང་ལྟེ་པོ། ལག་པ་ལ་ལག་
སོགས་བོད་སྐད་རྩུར་ཆག་ཤིན་དུ་མང་པོ་འདྲེས་པ་ཞིབ་དུ་བརྟགས་པས་ཤེས་སོ། ། ཞེས་གསུངས་
པ་བཞིན་ནོ།

2. **བོད་ཐང་འབྲེལ་བ།** རྒྱ་ཡིག་གི་དབྱེད་གཞི་ལྷར་ན། གོང་མ་ཐེ་ཅུང་གི་དུས་སུ། ཅིང་
ཀུན་གྱི་ལོ་བརྒྱུད་པ་སྟེ་ལོ་634པའི་ཤིང་རྟ་ལོར་བོད་ཀྱི་པོ་ཉ་ཐོག་མར་གོང་མའི་པོ་བྱང་དུ་སྟེབས།
(སྐབས་དེའི་རྒྱལ་ས་ཁང་ཨན་ཞེས་པ་དེད་དུས་ཀྱི་ཤིས་ཨན་གོང་ཁྱེར་འདི་ཡིན་) གོང་ནས་ཀྱང་བཅན་པོའི་
མདུན་དུ་གསེར་ཡིག་པ་ཞིག་བཏང་། དེ་ནས་གོང་མའི་སྐས་མོ་ཞིག་བྱ་གྱའི་རྒྱལ་པོ་ལ་བག་མར་
གནང་བ་སྔོང་བཅན་གྱིས་གསན་ཏེ། པོ་ཉ་ཞིག་སྟེས་དང་བཅས་བཏང་ནས། སྐས་མོ་བག་
མར་བསྐངས་པས་གོང་མས་མ་གནང་། དེ་ལ་སྔོང་བཅན་ཐུགས་ཁྲིམ་ནས་བོད་དམག་དྲངས་ཏེ།
བྱ་གྱའི་ཡུལ་བཅོམ་པར། བྱ་གྱ་རྣམས་བྲོས་ནས་མཆོ་སྟོན་བྱང་ཕྱོགས་སུ་སྟོས། བྱ་གྱའི་
འོར་ཕྱགས་དང་། ཡོ་བྱད་ཐམས་ཅད་བོད་ཀྱི་ལག་དུ་ཤོར་དེའི་རྗེས་ལ་སུ་དང་། བྱང་དང་།
བ་ཡི་ལང་དང་། འཇང་རིགས་རྣམས་ཀྱང་བོད་ཀྱི་ཆབ་འོག་དུ་ཤོར། དེ་ནས་བོད་ཀྱི་བཅན་
པོས་དམག་འབུམ་སྟག་གཉིས་འབྲིད་དེ་རྒྱ་ནག་དུ་སྟེབས། རྒྱའི་ཁོང་ཆེན་བོང་ཅ་བཅོམ། དེའི་
འོག་དུ་གོང་མ་ལ་པོ་ཉ་ཞིག་གི་ལག་དུ་ཡི་གེ་བསྐངས་ཤིང་། གསེར་གྱི་ཁྲབ་ཅིག་ཀྱང་སྟེས་སུ་ལུལ་
ནས། གལ་ཏེ་སྐས་མོ་མི་སྟེར་ན་དམག་གིས་བརྒྱབ་པ་ཡིན་ཟེར། གོང་མས་མ་གསན་པར།
རྒྱའི་དམག་དཔོན་ཉན་བེ་བྱ་བ་དམག་ཉུང་ཅམ་འབྲིད་ནས་བོད་ལ་འཐབ་དུ་བཏང་བས། བོད་

ནུས་ཀྱིས་ཁོ་པམ་པར་བྱས། དེ་ཙམ་རྒྱུ་འབངས་སུ་ཡོད་པའི་འཇང་རིགས་ནུས་ཀྱིས་རྒྱ་
 ལ་ངོ་ལོག་སྟེ། བོད་ཀྱི་ཁོངས་སུ་འབྲེས། གོང་མས་དམག་དཔོན་ནི་ཅི་བྱ་བ་ལ་བཀའ་པལ་སྟེ།
 དམག་ལྷ་ཁྱི་དང་བཅས་བོད་ཀྱི་སྟོང་དུ་བཏང་། རྒྱ་དམག་ནུས་མཚན་གཅིག་ལ། རྫོང་ཙམ་ན་
 ཡོད་པའི་བོད་ཀྱི་དམག་སྤར་སྟོང་དུ་བརྒྱགས་ཏེ། བོད་མི་སྟོང་ཕྱག་གཅིག་ཙམ་བསད་པས།
 བོད་ནུས་འཇིགས་ནས་ཕྱིར་བྱོས། སྤར་ཡང་རྒྱ་ནག་དུ་པོ་ཉ་བཏང་སྟེ་བཟོད་གསལ་བྱས་ཤིང་
 སྤར་མོ་བསྐངས་པར་གོང་མས་ཀྱང་གནང་། དེ་དུས་སྤང་བཙན་གྱིས། སྟོན་ཆེན་མགར་སྟོང་
 བཙན་ལ་གསེར་བྱེ་བྱེ་ལྷ་སྟོང་དང་། རིན་པོ་ཆེ་རྒྱ་ལྷ་ཆོགས་སྟེས་སུ་བསྐྱར་པས་གོང་མ་ཡང་
 མཉེས་ཏེ། སྟོང་བཙན་རང་ལ་ཡང་། རྒྱུ་ལྷ་སྟོང་མར་སྐྱལ་བར། ཁོ་ན་རེ།
 ང་ལ་རང་ལུ་ལ་ན་རྒྱུང་མ་ཡོད་པས་དེ་དང་ཁ་འབྲལ་དུ་ཡང་མི་རུང་། ལར་ངེད་ཀྱི་བཙན་པོས་
 བཙན་མོ་མ་བསུས་པའི་སྟོན་དུ་ངས་རྒྱུང་མ་ལེན་པ་ཡང་མི་རུང་ཞེས་བྱ་མོ་ལེན་དུ་མ་འདོད་པས།
 གོང་མ་ཡང་ལྷག་པར་ཐུགས་མཉེས།

དེ་ནས་སྤྱི་ལོ་641པའི་ལྷགས་སྤང་ལོར་གོང་མས་འབྲུག་ཅང་གོང་ཚོ་རིན་པོ་ཆེ་འཁྱེས་སྤྱི་ལོ་ཆོགས་
 དང་བཅས་བོད་དུ་བརྒྱུད་སྟེ། དཔོན་ལི་ཏོ་ཙོང་བྱ་བས་བསྐྱལ། བོད་དུ་སླེབས་པ་དང་དགའ་
 བསུའི་མཇེད་སྟོན་གྱི་འོས་པར་མཇེད། རྒྱ་དཔོན་ནུས་དར་ཟབ་ཀྱི་གོས་བཀྲ་མདངས་ཙན་གྱོན་
 པ་མཐོང་ནས། ད་ནུས་ཆས་ངན་པས་ངོ་ཚ་བ་བྱུང་། སྤར་མོའི་ཆེད་དུ་སྤྱོད་དང་པོ་བྱང་ལ་
 སོགས་པ་ཡང་བརྟེན། གོང་མའི་སྤར་མོ་བོད་ཀྱི་མི་ཆེན་ནུས་ཀྱི་གདོང་ལ་ཆོན་དམར་པོ་
 བྱགས་པའི་སྟོན་དེ་ལ་མ་དགའ་ནས། སྤང་བཙན་གྱིས་ཀྱང་སྟོན་དེ་ཕྱིན་ཆད་བྱེད་མི་ཆོག་པར་
 མཇེད། བཙན་པོ་རང་ཉིད་ཀྱང་དར་ཟབ་ཀྱི་གོས་གྱོན། མི་ཆེན་གྱི་བྱ་ནུས་རྒྱ་ནག་དུ་ཡོན་
 ཏན་སྟོན་དུ་བཏང་། གོང་མ་ལ་ཁྱས་ནས་རྒྱ་མི་ཡི་གེ་མཁས་པ་འགའ་ཙམ་བོད་དུ་བཏང་།
 གོང་མ་གོ་ལའི་ལུ་ལ་ནས་སྤར་བྱོན་ཆོ། བོད་ཀྱི་བཙན་པོས་སྟོན་ཆེན་སྟོང་བཙན་རྒྱ་ལུ་དུ་
 བཏང་ནས་ཡི་གེ་ཐུལ་བར།

གོང་མ་ཁྱེད་ཕྱགས་ལས་ནུས་པར་རྒྱལ་ཏེ། ཉེ་ཆེའི་འོག་ན་གང་ཡོད་རང་དབང་དུ་འདུས་
 ཀྱང་། ཀོ་ལུ་ནུས་ལུ་ཐག་རིང་སྐབས་བཀའ་ལ་མ་རྟོགས། དེར་གནམ་གྱི་སྤར་རང་ཉིད་
 དཔུང་དང་བཅས་པར་བསྟོད་དེ་རྒྱ་ཆེན་ལེ་བོ་བར་དུ་ཕེབས་ཤིང་། སྤང་ཁྱེད་དང་དམག་ནུས་
 ཆམ་ལ་པལ་སྟེ། རྒྱལ་ཁ་དང་བཅས་ཕྱིར་བྱོན་པར་ཐོས། ཞེས་སྟེས་དང་བཅས་པ་ཐུལ།

ཅང་ཀུན་གྱི་ལོ་ཉེར་གཉིས་པ་སྤྱི་ལོ་648པའི་ས་སྟེལ་ལོར་གོང་ནས་གསེར་ཡིག་པ་མང་ཉེན་
 ཙོ་བྱ་བ་ཏྲ་པ་སུམ་ཅུ་དང་བཅས་རྒྱ་གར་དུ་བཏང་། དེ་དུས་ཏར་གྲོངས་ཟེན་ཅིང་། རྒྱལ་
 ཁམས་མི་བདེ་བའི་སྐབས་དང་འཕྲད། ཏར་ལ་སྤར་མེད་པའི་རྒྱུན་གྱིས་སྟོན་པོ་ཨཱཱ་ན་བྱ་བ་ཞིག་ཁྱི་
 ལ་བསྐྱེད་ཅིང་། རྒྱུང་པ་ནུས་ལ་ཤིན་དུ་འཚོ་བར་བྱས། རྒྱུ་གསེར་ཡིག་པ་བཙོམ་སྟེ།
 དངོས་ཆས་ནུས་འཕྲོག་ཅིང་འཁོར་པལ་ཆེར་བསད། མང་ཉེན་ཙོ་རང་ཉིད་སྟོན་པོ་འགའ་དང་
 བཅས་མཚན་ལ་བྲོས་ཏེ། བོད་ཀྱི་ཆབ་འབངས་སུ་ཡོད་པའི་བལ་ལུ་དུ་སླེབས་ནས། སྤང་
 བཙན་ལ་སྐྱབས་བཙོལ་བས། བོད་ཀྱི་བཙན་པོས་བོད་དམག་གོ་ཏུག་ཆིག་སྟོང་ཉིས་བརྒྱ་དང་།
 བལ་དམག་ཏྲ་པ་བདུན་སྟོང་དང་བཅས་པ་རྒྱ་གར་དུ་བཏང་། གསེར་ཡིག་པ་དང་ལྷན་ཅིག་དུ་ཉི་
 ར་ཉི་ཏ་ལ་སླེབས། དེ་དུས་ཉེན་མཚན་གསུམ་ལས་འཐབ་མ་དགོས་པར་རྒྱལ་ས་གཙོ་བོ་བཟུང་།

ཀྱ་གར་པ་སུམ་སྟོང་ཙམ་སྟེ་བློ་གཅིག་ཅུ་ཉེ་འཁོར་ན་ཆུ་ཁྲུང་ཡོད་པའི་ནང་དུ་
བསྐྱུར། རྒྱལ་པོ་ཨ་ཁུ་ན་ཕོ་ཉེ་ཤོར་བ་སྤར་ཡང་དམག་གསར་པ་དག་ཁྲིད་ནས་འཛིང་དུ་བྱུང་
ཡང་།

མཐར་བོད་རྒྱལ་གྱི་ཁོ་ཕམ་དུ་བཅུག་སྟེ། གཉེན་ཚུན་དང་བཅས་གསོན་པོར་བཟུང་ནས་རྒྱའི་
གོང་མའི་བྱང་དུ་བཟུངས། གོང་མ་ཤིན་ཏུ་མཉེས་ནས། ཐང་ཐེ་ཚུང་གོངས་པའི་སྐབས་སུ་
ཡང་། བང་སའི་མདུན་ན་བོད་ཀྱི་བཙན་པོའི་འབྲེལ་བཞུག་ཞིག་ཀྱང་བྱས་པ་དེ་ཉེན་གྱི་ཆེད་དུ་
བཞེངས། བོད་རྒྱལ་གྱི་ཀྱ་གར་པ་བསད་པ་དང་བཟུང་བའི་གྲངས་ཆེན་ཁྲི་སུམ་སྟོང་ཙམ་
ལོངས་པ་བྱུང་། བ་ཕྱགས་སུམ་ཁྲི་ལྷག་ཙམ་ཐོབ། ལྷགས་རི་ཅན་གྱི་གོང་ཁྱེར་བརྒྱ་དང་བརྒྱད་
ཅུ་ཙམ་བོད་འབངས་སུ་བཅུག། དེ་ཐོས་ནས་རྒྱལ་པོ་ཨ་ཁུ་ན་འི་དབང་ལྷན་ཀ་མ་ར་པའི་རྒྱལ་པོ་ཀྱ་མ་
ར་ཞེས་བྱ་བ་མགྱུ་ནས། རྟ་ཕྱགས་དང་བཅས་དངོས་རྒྱུ་ཤིན་ཏུ་མང་པོ་བོད་ལ་བཟུངས།

དེ་དུས་སྔོང་བཙན་གྱིས་རྒྱ་དཔོན་ཆན་སུན་བརྒྱད་ནས་གོང་དུ་ཡི་གེ་བཏང་བར། གནམ་གྱི་
སྤུ་ཁྲི་ལ་གསར་དུ་བཞུགས་པ་ལགས། གལ་ཏེ་གོང་མའི་ཆབ་འབངས་ངོ་ལོག་པ་བྱུང་ན། ཁོ་
པོས་དམག་དྲངས་ཏེ་གྲོགས་དན་བྱས་པས་ཆོག། འདྲི་གསེར་གྱི་ཡོ་བྱད་རྒྱུ་གངས་བཙོ་ལྷ་གོང་
མའི་མདུན་དུ་ལུ། ཞེས་གསུངས་སོ། ཆེ་ཀོ་འུ་ལོ་དང་པོ་སྟེ་ལོ་650པའི་ལྷགས་ཁྲི་ལོར་སྔོང་
བཙན་འདས། གཏུང་ལ་མཆོད་འབུལ་བྱས། སྔོང་བཙན་ལ་སྤུ་མེད་པས་ཆ་བོ་ཞིག་ཁྲི་ལ་
འཁོད། དེ་ཉིད་ན་ཆུང་སྟབས་རྒྱལ་སྤེད་ཀྱི་བྱ་བ་རྒྱལ་མགར་སྟོང་བཙན་གྱིས་བསྐྱུངས་སོ།
ཞེས་སོགས་འཁོད་པ་ལྟར་རེད།

ཞན་ཅིང་གི་ལོ་གསུམ་པ་སྟེ་ལོ་658པའི་ས་རྟ་ལོར་མགར་སྟོང་བཙན་སྤར་ཡང་རྒྱ་ནག་དུ་
སླེབས། གོང་མ་ལ་གསེར་གཞིང་ཆེན་པོ་ཞིག་ལུ། བཙན་པོ་གསར་པའི་བཙན་མོར་གོང་ཚོ་ཞིག་
ཀྱང་གནང་བར་ཁྲུ། དེ་ནས་ལོ་ལྷ་སྔོང་བ་ན་གྲུ་གྲུ་རྒྱལ་པོ་ཤོར་བ་མགར་གྱིས་ཐོས་ཏེ།
དམག་བཟང་པོ་རྒྱལ་ཁྲིད་དེ་གྲུ་གྲུའི་ཐོག་དུ་སོང་། དེའི་ཆེ་གྲུ་གྲུའི་དཔོན་པོ་སོ་ཉོ་གོ་བྱ་བ་བོད་
ཀྱི་ཕྱོགས་སུ་བོས་ཏེ། རང་ཡུལ་གྱི་གནས་ཚུལ་རྒྱལ་པོ་ཞིབ་པར་བཤད། དེར་བོད་དང་གྲུ་གྲུ་
གཉིས་ཀས་གཡུལ་བཀྲེས། ཕྱོགས་གཉིས་ཀ་ནས་ཐང་རྒྱལ་ལ་ཡི་གེ་ལུ། གྲོགས་དན་བྱེད་
པར་ཁྲུ་ཀྱང་། རྒྱ་རྒྱུ་ལོ་སྟེ་ཕྱོགས་སུ་འང་མ་གནང་མཐར་བོད་དམག་གིས་གྲུ་གྲུ་བཙན་སྟེ།
གྲུ་གྲུའི་རྒྱལ་པོ་སྟེ་ཡུན་མོ་ཉེ་པོ་དང་། རྒྱལ་པོ་མ་ལ་གཉིས་འཁོར་དང་བཅས་པ་རང་ཡུལ་
སྤངས་ནས་ལན་གྱི་ཕྱོགས་སུ་བོས། བོད་དམག་གིས་གྲུ་གྲུའི་རྒྱལ་པོ་རྒྱུ་ལོ་སྟེ་ཕྱོགས་པ་འགོག་པའི་
ཆེད་དུ་གོང་མས་དམག་དཔོན་འཛིན་ཞེན་ཐེ་དང་། སྤུ་གྲུ་ཅིང་ཡུན་གཉིས། ལན་གྱི་འུ་
དང་། ཡུན་གྱི་འུ་ཕྱོགས་གཉིས་ལ་སོ་སོར་བཏང་། སྤུ་དེན་ལན་ལ་དམག་དཔོན་ཆེན་པོའི་ལས་
ཀ་བསྐྱུ།

དེའི་རྒྱུ་སྟེ་བོད་ཀྱི་སྟོན་ཆེན་འཛིན་འཛིན་བྱ་བ་གྲུ་གྲུའི་མགོ་ལ་ནག་བསྐྱེད་པའི་ཆེད་དུ་
སླེབས་ཀྱང་། གོང་མས་མཇལ་འཕྲད་ཀྱང་མ་གནང་བར་སྟོན་པོ་ལ་བཀའ་བཏུན་པས། ཁོང་
རང་སྤར་ལོག་དགོས་པ་བྱུང་། དེའི་ལོག་དུ་སྤར་ཡང་བོད་ཀྱི་པོ་ཉེ་ཞིག་བཏང་སྟེ། གྲུ་གྲུ་དང་
བོད་གཉིས་འདུམ་བྱེད་དགོས་ན། རྒྱ་ནག་གི་ཞིང་ཆེན་ཆེ་ཤུའི་བྱ་བ་དེ་བོད་ལ་སྟོང་དགོས་ཚུལ་
བཤད་ཀྱང་གོང་མས་གསན་དུ་མ་བཞེད།

སྤྱི་ལོ་667པའི་མེ་ལོས་ལོར་སྟོན་པོ་ཆེན་པོ་མགར་སྟོང་བཅན་ཡུལ་བཟུང་གོངས། མགར་ལ་
 བྱ་བཞི་སྟེ། མགར་བཅན་སྟོང་སྟོང་གྲ། མགར་ཁྱི་འབྲིང་། མགར་བཅན་བྱོང་། སྟོན་ཟེ་མདོ་ཡེ་
 རྣམས་ལས་ཆེ་བ་མགར་བཅན་སྟོང་སྟོང་བྱས་པའི་གོ་ས་བཟུང་། བྱ་གཞན་གསུམ་པོས་དམག་དཔོན་
 བྱས་ཏེ། ལོ་དེ་རང་ལ་རྒྱའི་ས་མཚམས་སུ་དམག་དྲངས། འཇང་གི་རིགས་ཀྱི་ཁྱིང་ཆེན་བཅུ་
 གཉིས་བཅོམ། གོང་མའི་མདུན་གྲོས་པ་རྣམས་ནས་བྱ་གྲ་རྣམས་ལན་གྱི་སྟོ་ཕྱོགས་སུ་འཛོག་
 ཅིས་བྱས། གོང་མ་རང་ཉིད་ནས་ཐོག་མར་བོད་ལ་གཡུལ་འགྱུད་པར་དགོངས་ཏེ། སྟོན་ཚན་ཙེ་
 དང་། ཡན་མོ་འབེན། དམག་དཔོན་ཅི་བེ་ཉེ་ལི་རྣམས་མདུན་དུ་བོས་ཏེ་བཀའ་གྲོས་མཛད་
 པར། ཡན་མོ་འབེན་གྱིས་གོང་མ་ལ། ད་ལྟར་རང་ཡུལ་དུ་ཐུག་ཆེ་བས་དམག་བྱེད་པ་མི་འོང་
 བྱ་བ་ཞུས། ཅི་བེ་ཉེ་ལི་ན་རེ། བོད་རྣམས་རུབ་ཕྱོགས་ཀྱི་ས་ཐག་རིང་པོ་ན་སྟོང་ཅིང་། རང་
 རེའི་དམག་གིས་དེར་སླེབས་ཆེ་ཁོང་རྣམས་རི་ལ་འཁྱོ་བར་ངེས། རི་ལ་རྗེས་དེད་པས་རྗེས་མི་ཟེན།
 སྐར་དབྱེད་ཀ་ཤར་བ་དང་མཉམ་དུ་ཁོང་རྣམས་ཕྱིར་འོངས་ཏེ་སྐར་ཡང་བྱ་གྲ་གཞོན་པར་ངེས།
 དེས་ན་རེ་ཞིག་བྱ་གྲ་རྣམས་ལ་གྲོགས་དན་བྱེད་རྒྱ་བཞག་ན་ལེགས། དེ་ནས་བོད་རྣམས་ཀྱིས་
 རང་རེ་ལ་དམག་བྱེད་པའི་སྟོབས་ཤུགས་མི་འདུག་སྟུང་ནས། དྲེགས་པ་སྟེས་ཤིང་སོས་དལ་དུ་
 སྟོང་པའི་སྐབས་སྟོ་བྱར་དུ་དམག་དྲངས་ན་རྒྱལ་ཁ་ལོན་པར་ངེས་ཟེར། སྟོན་ཚན་ཙེ་ན་རེ། ད་
 ལྟར་བྱ་གྲ་རྣམས་ཉམ་ཐག་པའི་སྐབས་སུ་གྲོགས་མ་བྱས་ན་ཡུལ་དེ་ཙེ་བ་ཉིད་ནས་འཛིག་པར་ངེས།
 དེ་བས་ད་ལྟ་རང་དམག་དྲངས་ཏེ་བྱ་གྲ་བོད་ཀྱི་ལག་དུ་མ་ཤོར་ཙམ་བྱུང་ན་རྗེས་སེར་ཐབས་ཅི་ཡང་
 བྱེད་དུ་བཏུབ་ཟེར། དེ་ལྟར་གྲོས་ལ་མ་མཐུན་པས་དོན་ཐག་མ་ཆོད་པར་ལུས་ཤིང་། བྱ་གྲ་
 རྣམས་ཡུལ་སྟོ་བའི་ཐབས་ཀྱང་མ་འགྲིགས།

སྤྱི་ལོ་665པའི་ཤིང་སྤང་ལོར་བོད་དམག་སླེབས་ཏེ་རུབ་ཕྱོགས་ཀྱི་བྱ་གྲ་ཆོ་ཆེན་བཅུ་ཆབ་འོག་
 ཏུ་བསྐྱས་རྗེས། སྐར་ཡང་ཞེན་པེན་གྱི་ལོ་དང་པོ་སྤྱི་ལོ་670པའི་ལྷགས་རྟ་ལོར་བོད་དམག་སླེབས་
 ཏེ་རྒྱའི་ཁྱིང་ཆེན་བཅོ་བརྒྱད་ཙམ་བཅོམ། བོད་དང་ལི་ཡུལ་པ་གཉིས་གྲོགས་སུ་བསླེབས་ནས་བྱ་
 ཅིའི་གོང་ཁྱེར་གྱི་ལྷགས་རི་ཡང་བཞེགས། དེ་ནས་རྒྱའི་ཁྱིང་ཆེན་བཞི་བོད་ཀྱི་ལག་དུ་ཤོར།
 གོང་མས་དམག་དཔོན་ཟེ་ཞེན་གེ་དང་། གོ་ཞེ་པན་གཉིས་ལ་བཀའ་པབ་སྟེ། དམག་འབུམ་
 སྤག་གཅིག་ཙམ་འབྲིད་ནས་ཏ་ཆོན་ཡུལ་དུ་སླེབས། དེར་བྱུ་ཉེའི་ཕྱོགས་སུ་འཁྱོ་བྱའབས་བྱས་པས་
 བ། དམག་དཔོན་ཟེ་ཞེན་གེ་ན་རེ། ཡུལ་དེ་ཐག་རིང་བས་དམག་གི་ཁལ་རྟ་དང་བཅས་བགྱོད་
 པ་དགའ། དེ་བས་ཁལ་རྟ་རྣམས་ཏ་པེ་ལེན་དུ་ཤིང་གི་ར་བས་བསྐྱར་ཏེ་བཞག་ནས་དམག་རྒྱུང་པ་
 གང་མགྱོགས་སུ་སོང་སྟེ། བོད་ཀྱི་སྟང་དུ་སྐྱགས་ཏེ་སྟོ་བྱར་དུ་འཛིང་ན་རྒྱལ་ཁ་ལོན་པར་ངེས་ཟེར།
 འོན་ཀྱང་གོ་ཞེ་པེན་ཡང་ཁོ་རང་དང་གོ་གནས་མཉམ་པའི་དམག་དཔོན་དུ་སོང་གཤིས། ཁོས་ངག་
 ལ་མ་ཉན་པར་དམག་མི་ཁལ་རྟ་དང་བཅས་པ་བོད་ཀྱི་དབུང་དང་ཉེ་བར་འབྲིད་དེ་འཐབ་པས།
 རྒྱ་དམག་རྣམས་ཤིན་ཏུ་ཆབས་ཆེ་བར་པམ་སྟེ། ཁལ་རྟ་རྣམས་ཀྱང་བསྐྱར་ནས་སྐར་བྲོས། ཟེ་
 ཞེན་གེ་དམག་དང་བཅས་པ་ཏ་ཆོན་བར་དུ་སླེབས། འོན་ཀྱང་དེར་ཡང་བོད་དམག་གིས་རྗེས་དེད་
 བས་སླེབས་ཏེ། རྒྱ་རྣམས་ཆབས་ཆེ་བར་པམ། དམག་པལ་ཆེར་བསད་ཅིང་ཆས། མཐར་བོད་
 ཀྱི་སྟོན་ཆེན་མགར་བཅན་སྟོང་དང་། ཟེ་ཞེན་གེ་གཉིས་ཀྱིས་བར་དུ་འདུམ་བྱས་ཏེ་དམག་དཔོན་
 སྐར་རྒྱ་ཡུལ་དུ་ལོག། དེ་ལྟར་བོད་ཀྱི་དམག་གིས་བྱ་གྲ་པམ་སྟེ། བྱ་གྲའི་ས་ཐམས་ཅད་ཆབ་

འོག་ཏུ་འདུ་བར་བྱས། གོང་མས་སྐར་ཡང་དམག་དཔོན་ཇོ་ཅོ་དམག་གསར་པ་དང་བཅས་བོད་
ལ་འཐབ་ཏུ་བཏང་ཡང་།

དམག་དཔོན་ལམ་དུ་ཤི་སྟེ་དམག་རྣམས་ཕྱིར་ལོག།

སྟེ་ལོ་675པའི་ཤིང་ཕག་ལོར་བོད་ཀྱི་སློན་པོ་འཛིན་འཛིན་རྒྱ་ནག་ཏུ་བཏང་། སློན་པོ་དེ་
གཞོན་དུས་སུ་རྒྱ་ནག་གི་ཡིག་གྲར་ཡོན་ཏན་སྤངས་པའི་མཁས་པ་ཡིན། གོང་མས་དེ་མདུན་དུ་
བོས་ཏེ། བོད་ཡུལ་དང་བཅན་པོའི་སྐོར་རྣམས་འདྲི་རྟོག་མཛད་པར། བོད་སློན་ན་ལ། དེད་
ཅག་གི་བཅན་པོ་ནི་སྟོབས་ཤུགས་དང་མཁུན་རྒྱ་རྩེ་ལྷ་མ་ལས་ཀྱང་སྟག་པ་ཅམ་བཞུགས། རྒྱལ་མིང་
ལ་དོ་དམ་ཆེ་ཞིང་། སློན་རྣམས་ཀྱིས་དབུ་བསྐོར་དུ་མི་བདུབ་པ་ཞིག་ཡིན། བོད་འབངས་
རྣམས་གང་བའི་ཡུལ་དུ་སྤྱོད་པས། སྟོན་ཐོག་ཉུང་ཞིང་ནོར་ཕྱགས་སྤྱོད་། བུ་ཉེ་ཅིའི་བྱང་དུ་
དབྱར་ཁ་ཡང་གངས་མི་ཞུ། མི་རྣམས་དབྱར་དུས་སུ་བལ་གྱི་ཕྱིང་པ་དང་། དཀྱན་ནི་སྟོག་པ་
གྱོན་ཏེ་ལྷང་ཁྱག་ཏུ་བབས་ནས་སྤྲོ་ནག་དང་སྤྱིལ་པོ་ཕུབ་སྟེ་སྤྱོད། གཞན་ཙུ་ཙུ་གར་བཟང་ལ་
བཞུས་ནས་གནས་འཕོ་སྟེལ་བྱེད། ཆོང་ཐོང་ནི་རྒྱའི་ཡུལ་ལས་ཤིན་ཏུ་དཀོན། འོན་ཀྱང་དབུལ་
ཕྱག་ཐམས་ཅད་སེམས་གཅིག་ཏུ་མཐུན་ཞིང་གཅིག་གྲོགས་གཅིག་གིས་བྱེད་པས་བོད་ཀྱི་རྒྱལ་ཁབ་
སྟོབས་ཤུགས་ཆེ་བའི་རྒྱ་མཚན་ཡང་དེ་ཡིན་ཞེས་ཞུས། དེར་གོང་མས། འོ་ན་ཁྱོད་བོད་དང་གྲུ་
གྲའི་རྒྱལ་རིགས་གཉིས་གཉིན་ཆོན་དུ་གཏོགས་པས་མཐུན་འགྲིག་བཟང་པོ་དགོས་རྒྱལ། གྲུ་གྲའི་
དཔོན་པོ་ཐོ་རྟེ་ཀེ་རང་ཡུལ་ལ་ངོ་ལོག་སྟེ་བོད་དུ་བྱོས་པར། བོད་ཀྱི་བཅན་པོས་ཁོ་ལ་གོ་གནས་
སྤྱད། དེ་ནས་བོད་དམག་དངས་ཏེ་གྲུ་གྲུ་བཅོམ། དེད་ཀྱིས་དམག་དཔོན་ཟེ་ཞིན་ཀེ་འདུམ་བྱེད་
དུ་བཏང་བ་བོད་དམག་གིས་ད་དུང་སྤྲོ་ཡོན་བཅོམ་ཞིང་། དེད་ཅག་གི་ལན་གྲོ་ལྷང་བཅོམ་པ་
དེ་ཅི་ཡིན་གསུངས་པར། བོད་ཀྱི་སློན་པོ་ཡར་ལངས་ཏེ་གོང་མ་ལ་ཕྱག་ཕུལ་ཏེ། ཁོ་པོ་ནི་རྩེ་
བཅན་པོས་གོང་མ་ལ་སྟེས་འབུལ་དུ་བཏང་བ་ལས་གཞན་ལས་སུ་བྱ་བ་གང་ཡང་མེད་ཅེས་ལན་མ་
ཞུས་པས་གོང་མ་ཡང་མཉེས།

ཞང་ཡོན་གྱི་ལོ་གསུམ་པ་སྟེ་ལོ་675པའི་ཤིང་ཕག་ལོར་བོད་ཀྱི་སློན་པོ་རྟེ་རེ་འཕན་བྱ་བྱ་བ་
རྒྱལ་སྟེབས་ཏེ། བོད་དང་འདུམ་བྱེད་པར་ཞུས་ཀྱང་གོང་མས་མ་གསན། ལོ་དེའི་རྩེས་མར།
བོད་དམག་གིས། ཤ་རྩོ། ཀོ་རྩོ། ཉེ་རྩོ། སིན་རྩོ་རྣམས་བཅོམ། དཔོན་པོ་དང་འབངས་
རྣམས་བསད་ཅིང་། རོར་ཕྱགས་རྣམས་འཕྲོག་སྟེ་འཁྱེར། དེ་ནས་ལོ་ཤས་བར་དམག་འཐབ་
བྱས། སྐར་རྒྱ་ཡུལ་དུ་ནང་འཁྱུག་བྱུང་། ད་ལྟ་བོད་ཀྱི་དམག་སྟེབས་པས་སེམས་བྲལ་ཤིན་ཏུ་
ཆེ། དེད་ཀྱི་དམག་དཔོན་ལི་ཅི་གོངས་ནས་བཟུང་། དམག་དཔོན་བཟང་པོ་གཅིག་ཀྱང་མ་བྱུང་།
ད་ལན་ཀྱང་ཉེ་ཏེ་ཕྱགས་སུ་སྤྱོད་པའི་དམག་རྣམས་ཀྱིས་དབྲུ་ཁོགས་པར་ངེས་ཀྱང་། དམག་
དཔོན་རྣམས་དེད་ཀྱི་བཀའ་ལ་བཅོས་པས་ཕམ། ད་ཅི་བྱེད་ཀྱི་གྲོས་སྟོན་ཅིག་གསུངས་པར།
སློན་ཁ་ཅིག་གིས། བོད་དང་འདུམ་བྱེད་པར་འཐད་ཟེར། ཁ་ཅིག་གིས། དེ་ཞིག་བསྐྱགས་ནས་
དམག་རྩིས་སོར་བྱེད་པས་དགའ་སོགས་ཞུས། སྟེ་ལོ་676པའི་མེ་བྱི་ལོར་བཅན་པོ་མང་སྤང་
མང་བཅན་གྲོངས།

སྟེ་ལོ་679པ་ས་ཡོས་ལོར་འདུས་སྤང་མང་པོ་རྩེ་བྱིར་འཁོད། མིང་གྱི་བྱ་བ་རྣམས་གཙོ་བོ་
མགར་ཁྲི་འབྲིང་གིས་བསྐྱངས། ཡུན་ལྷང་གི་སྟེ་ལོ་དང་པོ་སྟེ་ལོ་680པའི་སྟགས་འབྲུག་ལོར་ཡུན་

བྱིན་ཀོང་རྩོག་ཤེས་ཀྱི་གོང་མ་གོ་ཚུང་གིས་གོང་རྩོག་ལ་འདས་མཆོད་དུ་པོ་ཉ་མངགས། སྤྱི་ལོ་
 696པའི་མེ་སྤེལ་ལོར་གོང་མས་ལང་ཞའོ་ཅེ་བྱ་བ་སྤྱུ་བོན་ཏའོ་ཡི་སྤྱི་བྱ་བ་དམག་དཔོན་དུ་མངགས་
 པ་དང་། སྤྱི་བྱ་བ་དམག་དཔོན་གཞོན་པ་ལྷག་ཉི་ཉེ་བྱ་བ་དང་བཟླ་བ་ནས་རི་བོ་སྤྱུ་ལོ་ཉན་དུ་
 བོད་ཀྱི་དམག་དཔོན་སྟོན་ཁྱི་འབྲིང་དང་བཅན་བོད་ལ་འཐབ་པས་རྒྱ་དམག་པས། ལང་ཞའོ་ཅེ་
 ཡི་གོ་གནས་ཀྱང་པལ། ལོ་དེའི་མཚུག་ཏུ་བོད་དམག་ཁྱི་ཚོ་སྟོན་དུ་ལེང་གིག་མཁར་ལ་སྤེབས།
 དེ་གའི་དུའུ་དུའུ་ཡིས་སྤང་མེད་དང་བག་གཡང་བྱས་སྟབས། བོད་དམག་དང་ཐུག་སྡེ་ཡུན་རིང་
 པོར་འཐབ་མཐར་སྟོབས་ཟད་དེ་བོད་དམག་གིས་བསད། དེ་ནས་བོད་ཀྱིས་སྤར་ཡང་པོ་ཉ་
 མངགས་ཏེ་འདུམ་ཁུས། གོང་མ་སྤྱུ་ཅེ་ཐེན་གྱིས་འདུམ་བྱེད་གྲུབས་ཡོད་དུས། སྟོན་ཁྱི་འབྲིང་
 གིས་ཐང་དམག་ཡན་ཞི་ནས་ཕྱིར་ལོག་དགོས་ཚུལ་བཏོན་པ་དང་། ཉི་ཞིན་ས་ཆ་ཡང་བགོ་སྒྲུལ་
 དུ་ཉྱེར་དགོས་ཞེས་ཁུས་པས་སྤྱུ་ཅེ་ཐེན་འདུམ་བྱེད་པར་མ་འཐད།

ཁྱི་འབྲིང་སྤྱན་མཆོད་གྱིས་དམག་གི་བྱ་བ་གཉེར་བ་བཟུང་། ཁྱི་འབྲིང་ནི་རྒྱལ་པོའི་པོ་བྱང་
 དུ་སྤྱིད་ཀྱི་ལས་ལ་བྲེལ་ཞིང་། ཁོང་གི་མཆོད་ཆ་རྣམས་ཕྱོགས་ཀྱི་དམག་དཔོན་རྣམས་ལ་བསྐོས།
 བཅན་བོད་ཀྱིས་ཐང་དང་འབྲེལ་བའི་ཤར་ཕྱོགས་ཀྱི་ས་ཆ་བདག་ཏུ་བཟུང་སྟེ། ལོ་ངོ་སྤུམ་ཅུ་ལྷག་
 གི་རིང་ལ་ཐང་རྒྱལ་ཁབ་ཀྱི་ས་མཆོམས་ཀྱི་གཤམ་སུ་གྱུར། སྤྱི་ལོ་699པའི་ས་པག་ལོར་བཅན་པོ་
 འདུས་སྲོང་མང་པོ་རྗེས་སྟོན་ཆེན་ལོན་ཡན་དང་སྟོག་གོས་བྱས་ཏེ་རི་དྲགས་རྩོན་དུ་འགོ་བ་ལ་ཁ་
 གཡར་ནས་དམག་བསྐྱུས། མགར་ཁྱི་འབྲིང་སྤྱི་ཕྱོགས་སུ་ཡོད་པའི་སྐབས་དང་བསྟུན་ནས་ཁྱི་འབྲིང་
 དང་སྟོན་པ་ཉེ་བ་ཉིས་སྟོང་ལྷག་བཟུང་ནས་བསད། པོ་ཉ་བ་མངགས་ཏེ་ཁྱི་འབྲིང་དང་བཅན་བོད་
 གཉིས་ཀ་ལ་སྐད་བཏང་ཡང་། ཁྱི་འབྲིང་གིས་དམག་ཤུགས་ལ་བརྟེན་ནས་བཀའ་མ་བཅིས།
 དེར་བཅན་པོས་རུ་སྤྱང་དང་ཏེ་ཁོ་ལ་དུ་ཕྱིན་པས། གཡུལ་མ་སྤྱད་པ་ལ་ཁྱི་འབྲིང་གི་དཔུང་འཕྱར་
 བས། ཁྱི་འབྲིང་གིས་རང་སྟོག་བཅད། ཁོ་ཡི་སྟོན་ཐུབ་སྟེང་ཉེ་བ་བརྒྱ་ལྷག་ཀྱང་ཉན་དེར་རང་
 སྟོག་བཅད་དེ་གི། སྤྱན་བཅན་བོད་དམ་ལྷག་ར་ཁོད་ལོད་ཟེར་བ་རང་གི་འཁོར་སྟོང་ཕྱག་གཅིག་
 ལྷག་དང་གཅིན་པོའི་སྤུམ་མང་པོ་རྗེ་ལྷག་ཆབ་སྟགས་ཁྲིད་དེ་ཐང་ལ་མགོ་འདྲེགས་སུ་ཕྱིན། སྤྱུ་
 ཅེ་ཐེན་གྱིས་སྤྱང་ཆེབས་དམག་མཁར་གྱི་ཕྱི་རོལ་དུ་མངགས་ཏེ་བསུ་བ་བྱས། བཅན་བོད་ལ་
 སྤྱུ་པོ་དམག་དཔོན་ཆེན་མོ་དང་། ཞིན་ཡུག་མེ་དམག་དཔོན་ཆེན་མོ་འཕྲ། ཀོས་ཏེ་ཅུན་མང་
 སྟོགས་ཀྱི་ཆོ་ལོ་སྤར་ཅིང་། སྟོན་ལོན་བཟང་པོ་དང་བཅས་སྤྱིས་མང་པོ་བསྐྱུལ། དེ་ནས་བཅན་
 བོད་ལ་རང་གི་འཁོར་དང་བཅས་དུང་ཡོན་ཀུའུ་བྱ་བར་སོང་ནས་བོད་དང་འཐབ་དགོས་པའི་
 བཀའ་པལ། མ་འགྲུངས་པར་བཅན་བོད་བྱོངས།

སྤྱི་ལོ་700པའི་ལྷགས་བྱེ་ལོར་བོད་དམག་དཔོན་མང་པོ་རྗེ་ལྷ་བྱང་བྱ་བ་མངགས་ཏེ་ལེང་
 གིག་ཏུ་དམག་དྲངས། ཁྲང་སྤང་ཞན་བོད་དམག་གིས་བསྐོར། ཐང་ཞིན་ཅིན་བྱ་བའི་དམག་གིས་
 ཏྲོང་ཡོན་ཀུ་ཞེས་པའི་འགག་ཏུ་མང་པོ་རྗེ་ལྷ་བྱང་དང་འཐབ་སྟེ། བོད་ཀྱི་དམག་དཔོན་པལ་བ་
 གཉིས་བཀུམས། བོད་དམག་ཉིས་སྟོང་ལྷ་བརྒྱ་བསད།

སྤྱི་ལོ་702པའི་ཆུ་ལྷག་ལོར་བཅན་པོས་དམག་ཆིག་ཁྱི་ལྷག་ཁྲིད་དེ་ཞི་གིག་ཏུ་དྲངས་པ་ལ།
 དེ་གའི་དུ་དུ་ཡི་གོ་གནས་ཡོད་པའི་ཁྲིན་ཏ་ཆེ་བས་ལན་བཞིར་འཐབ་པས་ཆང་མས་རྒྱལ་ཁ་
 ལོན། བོད་དམག་ཆིག་སྟོང་ལྷག་བསད། དེ་ནས་བོད་ཀྱི་པོ་ཉ་སྟོན་མི་བཟའ་བྱ་བ་འདུམ་བྱེད་

དུ་མངགས། ལྷུ་ཙཱ་ཐེན་ནས་ལེན་ཏེ་པོ་བྱང་དུ་སྐྱེམས་གསོལ་བར་གདན་དྲངས་ཤིང་། རོལ་མོ་
སོགས་ཅེད་མོ་མང་པོ་འབྲལ་སྟོན་བྱས།

དེ་དུས་བོད་ཀྱི་ཁོངས་སུ་གཏོགས་པའི་ཕྱོ་ཕྱོགས་ཀྱི་ཆོགས་པ་ཁག་འགའ་ངོ་ལོག་བྱས་པ་ལ་
བཅན་པོ་རང་ཉིད་ཀྱིས་དམག་དྲངས་ཏེ་ཕེབས། ལྷུ་ཙཱ་703པའི་ཆུ་ཡོས་ལོར་འཇང་ཡུལ་དུ་
སླེབས་ཏེ་འཇང་ཕབ། དེའི་ཕྱི་ལོ་ཤིང་འབྲུག་ལོར་འཇང་ཡུལ་དུ་བཅན་པོ་རང་ཡང་དམག་ཐོག་
ཏུ་གྲོངས། སྐས་རྒྱམས་ཀྱིས་རྒྱལ་ས་བཅད། དེའི་ཕྱི་ལོར་ཤིང་སྐལ་ལོར་སྐས་ཁྱི་ལྷུ་གཙུག་
བཅན་རྒྱལ་སར་འཁོད། དེ་དུས་ཁོང་དགྲའ་ལོ་བདུན་ཡིན། ལོ་དེར་བོད་ནས་པོ་ཉ་བ་མངགས་
ཏེ་བཅན་པོ་གྲོངས་པའི་གཏམ་ཁྱུས། གོང་མ་ཀྱང་ཚུང་གིས་ཀྱང་དེར་ཐུང་ན་ཁྱུས་ཏེ། ཉིན་
གཅིག་མིང་ཁྱིར་མ་བཞུགས། ཅང་མ་འགོར་བར། བཅན་པོའི་གྲོས་མོས་སྟོན་ཆེན་ལྷོང་གཞིར་བྱ་
བ་མངགས་ཏེ་སྐྱེས་ལུལ་ཅིང་། མའི་ཆ་བོ་ལ་གཉེན་བསྐྱངས། གོང་མ་ཀྱང་ཚུང་ནས་རང་གིས་
གཉོར་བའི་དབྱུང་མང་ཉིག་ལི་བྱ་བའི་སྐས་མའི་མིང་དུ་ཅིན་ཁྱི་གོང་ཚོར་གསོལ་ནས་བོད་དུ་
བཤངས། དེ་ནས་བཟུང་བོད་པ་རྒྱམས་ལོ་ལྟར་སྐྱེས་འབྲུག་དུ་འོངས།

ལྷུ་ཙཱ་709པའི་ས་བྱ་ལོ་ཅིན་ལུང་གི་ཁྱི་ལོ་གསུམ་པའི་ཟླ་བ་བཅུ་གཅིག་པར་བོད་ནས་སྟོན་
ཆེན་ཁང་བཅན་ཏེ་སོགས་གོང་ཚོ་བསུ་བར་མངགས། གོང་མ་ཀྱང་ཚུང་གིས་སྐྱེས་མོས་ཆོལ་གྱི་སྟོ་ལོ་
ཅེད་རར་གསོལ་སྟོན་བཤམས་ཏེ། ལྷུ་ཙཱ་མ་ཏུ་མེ་ཡི་གོ་གནས་ཡོད་པ་དབྱང་ཉིན་ཅའོ་བྱ་བ་
དང་། བོད་ཀྱི་པོ་ཉ་བས་སྟོ་ལོ་ཅི་བ་ལ། གོང་མ་ཀྱང་ཚུང་ཡང་དེར་གཟིགས་པར་ཕེབས། ལྷུ་
ཙཱ་710པ་ལྷགས་ཁྱི་ལོར་གོང་མས་བཀའི་གདམས་ངག་དང་། རིན་པོ་ཆེ་ལྷ་ཆོགས་ཀྱི་སྐྱེས། ལྷུ་
འཁོར་གཡོག་དང་བཅས་པ་བྱས་ཏེ་བོད་དུ་བཤངས།

ལྷུ་ཙཱ་728པའི་ས་འབྲུག་ལོར་མང་ཅུན་ཕྱོ་བས་དམག་དྲངས། མཆོ་སྟོན་པོའི་རུབ་ཕྱོགས་
སུ་བོད་དམག་པམ། བོད་ཀྱི་གོ་ཆ་དང་རྟ་ལྷག་མང་པོ་ཐོབ་སྟེ་ཕྱིར་ལོག། དེ་ཡང་ཐོག་མར་
བོད་ཀྱི་དམག་དཔོན་ཆེན་མོ་ལྷག་སྐྱ་བྱ་བས་ཏ་ཏིག་ཀྱུ་བྱ་བར་དམག་དྲངས་ཤིང་། དེ་ལྷས་སུ་
ཀན་གྱིག་ལ་དམག་དྲངས་ཏེ་མཁར་རྒྱམས་བསྐྱེད། མང་ཅུན་ཕྱོ་བ་བོད་ཀྱི་དམག་ཤུགས་ལ་
ཞེད་ནས་འཐབ་མ་ཐུབ། དུས་དེ་ཙཱ་ཁ་བ་ཆེན་པོ་བབས་པས་བོད་དམག་མང་པོ་འབྲུགས་ཤི་
ཐེབས། དེ་ནས་བོད་དམག་ཅི་ཉི་ཅུན་གྱི་གཡས་ཕྱོགས་ནས་ཕྱིར་ལོག། མང་ཅུན་ཕྱོ་ཡིས་ཐུ་མོ་
ནས་བོད་ཀྱི་ས་ཆར་དམག་མི་མངགས་ཏེ། བོད་དམག་ཕྱིར་ལོག་པའི་ལམ་གྱི་རྩ་ས་མེ་ལ་བཏང་།
ལྷག་སྐྱའི་འཁོར་རྒྱམས་ཏ་སྟེ་ཁོན་ལ་སླེབས་དུས། བོད་དམག་གི་རྟ་འཆོ་ཞིང་ངལ་གསོ་བ་ལ།
རྩ་ས་མེར་ཤོར་བས་རྟ་མང་ཤོས་ལྷོགས་བྱིར་ཤི། མང་ཅུན་ཕྱོ་དང་། ཆེན་གྱིག་གི་རུ་རུ་
ཀྱང་ཅིན་རུན་བྱ་བ་སོགས་ར་མདར་རྒྱགས་པ་ལ། མཆོ་སྟོན་པོའི་རུབ་ཕྱོགས་སུ་སླེབས་ཆོ།
མཆོ་མོ་དར་ཁ་འགྱིག་པའི་དུས་དང་འཕྲད་དེ་དམག་དབྱང་དར་ཐོག་ནས་བཤར། དེ་དུས་ལྷག་
སྐྱའི་འཁོར་རྒྱམས་ཆུ་བོ་ཏ་སྟེ་ཁོན་བརྒྱད་དེ་ལོག་ཟིན། གཡུལ་གྱི་ཞབས་ཕྱི་བ་དང་ངལ་བས་དུབ་
པའི་དམག་མི་སྟོར་ཆོ་གཅིག་མཆོ་སྟོན་པོའི་འགམ་དུ་སྟོང་བ་མཐོང་སྟེ། མང་ཅུན་ཕྱོ་ཡིས་དམག་
མི་བཏང་ནས་དེ་རྒྱམས་བཟུང་སྟེ་ཕྱིར་ལོག། ལོ་དེའི་ཟླ་བ་དགྲ་པར། བོད་ཀྱི་དམག་དཔོན་ཆེན་
པོ་ལྷག་སྐྱ་ཁོང་ལོད་དང་། འཕྲོ་ལུང་མང་པོ་རྩེ་བ་གཉིས་ཀྱིས་བཀའ་གྱིག་ཏུ་དམག་དྲངས་ཏེ།
དེ་གའི་ཆོ་ཉི་ཐེན་ཡོན་ཞན་དང་། མང་ཅུན་ཕྱོའི་ཡབ་མང་ཉིག་གཉིས་བཟུང་། མཁར་དུ་ཡོད་

པའི་རྒྱ་མོར་རྒྱལ་སྤྱིར། མཁར་ཀྱང་བཤེག་སྟེ་ཕྱིར་ལོག་ དེ་ནས་བོད་དམག་ཡུས་མིན་ཅུན་
དང་ཁྲང་ལའོ་ཞན་ལ་དྲངས། ཞན་ལེན་གྱི་གོ་གནས་ཡོད་པ་ཅ་ནི་རྒྱ་བྱ་བས་མཁར་སྤང་ནས་
ཉིན་བརྒྱད་ཅུར་འཐབ་པ་ན། བོད་དམག་ཕྱིར་ལོག་སོང་།

སྟེ་ལོ་739པའི་ས་ཡོས་ལོར་ཅིན་ཁྲིན་ཀོང་ཙོ་གཤེགས། བོད་ནས་ཕོ་ཉ་བཏང་སྟེ་གོང་མ་ལ་
ཞུས། སྟེ་ལོ་755པའི་ཤིང་ལྷག་ལོར་ཁྲི་ལྷུ་གཙུག་བཙན་གཤེགས། ལོ་དེར་ཁྲི་སྤང་ལྷུ་བཙན་
སྤིང་ཁྲིར་བཞུགས། གོང་མས་རྒྱལ་སྤིང་གྱི་དོན་དམ་པའི་ལས་ཤོགས་སྟོན་པོ་ཚོས་ཀང་ཡུའན་ཡི་
གོ་དང་བཙས་པ་བོད་དུ་གདུང་མཆོད་འབུལ་དུ་བཏང་།

སྟེ་ལོ་762པའི་རྒྱ་སྟག་ལོར་བོད་དམག་གིས་ལིན་ཐའོ་དང་། ཅིན་ཙོ། ཅན་ཙོ། ཏང་བེ་
ཙོ་རྒྱལ་སྤྱིར། གོང་མའི་ཕོ་བྲང་ནས་དམག་དཔོན་ལི་གྱི་སྤང་དང་། ཚོས་ལུན་གཉིས་
བཏང་བར་བོད་རྒྱལ་གྱིས་ཁོང་གཉིས་ལམ་དུ་བཟུང་ཞིང་གོང་ཁྲིར་ཉེ་ཞུ་ཅན་ཡང་བཙོམ།

སྟེ་ལོ་763པའི་རྒྱ་ཡོས་ལོར་བོད་དམག་ཏ་ཀེན་ཀོན་ཏུ་སྟེབས་ཤིང་ལིན་ཙོ་དང་། ཉེ་ཙོ།
ཤན་ཙོ། སྤུ་ཙོ་རྒྱལ་སྤྱིར། དེ་ལྟར་བོད་གྱིས་རྒྱའི་ས་ཆ་ཉེ་ཞིས་སོགས་མ་ཆུའི་རུབ་
ཕྱོགས་རྒྱལ་སྤྱིར། དེ་དུས་རྒྱའི་དམག་དཔོན་ཞིག་དམག་སྤྱང་ཙོམ་ཁྲིད་དེ་གོང་ཁྲིར་ལན་ཐེན་
དུ་སྟེབས། དེའི་རྒྱུ་སྟེ་ཡོན་ཏའོ་ཅན་བྱ་བའི་གོང་ཁྲིར་དང་རྒྱ་བོ་བེ་ཞིའི་བར་དུ་བོད་གྱིས་དམག་
སྤར་བཏབ། རྩོ་ཕྱོགས་སུ་ཡང་ལོ་དེ་རང་ལ་ཐོང་ཙོ་དང་། བེ་ཙོ། བེ་ཙོ། ཟུན་ལྷང་
ཅན་བྱ་བའི་རྒྱའི་ཞིང་ཆེན་ཡོངས་རྫོངས་བོད་གྱི་ལག་དུ་ཤོར།

སྟེ་ལོ་764པའི་ཤིང་འབྲུག་ལོར་བོད་དམག་ཕྱིར་ལོག་སྟེ་རྒྱའི་ཕོ་ཉ་གྱི་སྤྱང་འཁོར་བཙས་རང་
ཡུལ་དུ་བཏང་། སྟེ་ལོ་765པའི་ཤིང་སྟལ་ལོར་བོད་རྒྱལ་གྱིས་རྒྱ་ལ་ཆིངས་སྟེག་བྱེད་པའི་ཕོ་ཉ་
བཏང་བར། གོང་མས་སྟོན་ཆེན་ཡོན་ཙོ་དང་ཏུ་ཏུ་ཅན་གཉིས་བོད་ལ་མནའ་སྟེལ་དུ་བཏང་།
དེ་ལྟར་བོད་དང་རྒྱ་གཉིས་སྐབས་རེར་མཐུན་པ་དང་། ཡང་སྐབས་རེར་དམག་འབྲུག་གི་ལས་
བཅུམས་ཉེ་དུས་འདའ་བར་བྱས། སྟེ་ལོ་797པའི་མེ་སྤང་ལོར་ཐུ་ནེ་བཙན་པོ་གཤེགས། སྤས་
ཐུ་ཉིག་བཙན་པོ་རྒྱལ་སྤིང་ལ་བཞུགས། བོད་གྱིས་རྒྱ་དང་འདུམ་བྱེད་པའི་ཕོ་ཉ་པ་བཏང་ཡང་
གོང་མས་མ་གསན། བོད་དམག་གིས་མ་ལིན་བྱ་བའི་མཁར་དང་། ཅན་རྒྱ་གྱི་རི་ལ་མནའ་ར་
བཅིགས་ཉེ་ཐེ་ཏན་བྱ་བའི་མཁར་བཙོམ། སོ་གྲོ་ཞིང་ཆེན་གྱི་དཔོན་པོ་ཚོའི་ཀོ་ཉིས་བོད་དང་
འཐབ་སྟེ་བོད་མི་སུམ་བརྒྱ་ཙོམ་བསད་ཅིང་། ཏ་དང་འབྲུ་དང་དམག་ཆས་མང་དུ་འཕྲོག་

སྟེ་ལོ་804པའི་ཤིང་སྟེལ་ལོར་ཐུ་ཉིག་བཙན་པོ་གཤེགས་སྐབས་དེའི་གཙུང་ཁྲི་ལྷུ་སྤང་
བཙན་གྱིས་སྤིང་བསྐྱངས། རྒྱ་ནག་ནས་དཔོན་ཀང་ཅན་བྱ་བ་བོད་དུ་མཆོད་འབུལ་དུ་བཏང་།
སྟེ་ལོ་805ཤིང་བྱ་ལོར་གོང་མ་རྒྱན་ཙོང་ཁྲི་ལ་ཕེབས་སྐབས་དམག་དཔོན་ཇན་ཙོན་བོད་དུ་ཕོ་ཉར་
བཏང་། བོད་གྱི་སྟོན་ཆེན་འཕོ་བཟང་བྱ་བས་གསེར་དང་འགོ་སྟེ། ཏ་དང་བ་ཕྱོགས་མང་པོ་
ཁྲིར་ཅིང་དེད་དེ་གོང་མ་གོངས་པའི་གདུང་ལ་མཆོད་པ་འབུལ་དུ་སྟེབས། གོང་མས་བོད་གྱི་
འབུལ་སྟེལ་རྒྱལ་སྤྱིར་ཁྲི་ལང་གི་མདུན་དུ་བཀའ་ཞིང་བཞུགས། སྟེ་ལོ་806པའི་མེ་ཁྲི་ལོར་
གོང་མ་ཞན་ཙོང་ཁྲི་ལ་འཁོད། བོད་དུ་ཆིངས་སྟེག་བྱེད་པའི་ཕོ་ཉ་ཞིག་དང་རྒྱ་ཙོང་གནམ་དུ་
གཤེགས་པའི་གཏམ་སྟེལ་བ་ཞིག་བཏང་། བོད་སྟོན་འཕོ་བཟང་རྒྱ་ནག་དུ་སྟེབས། སྟེ་ལོ་
809པའི་ས་སྤང་ལོར་བོད་ནས་རྒྱ་ལ་ཆིངས་སྟེག་བྱེད་པའི་ཕོ་ཉ་ཞིག་བཏང་བར་རྒྱས་མ་མཉན།

འོན་ཀྱང་དུས་དེ་རང་ལ་བོད་དམག་ཁྲི་ལྔ་གི་ལུ་ལ་སླེབས། ཏ་དམག་ཁྲི་གཅིག་རྒྱན་ཅོ་ལ་
 སླེབས་ཏེ་ཡུ་གུར་རྒྱུ་མཐུང་བཟུང་སྟེ་རང་གི་ཡུལ་དུ་བཏང་། དེའི་ཕྱི་ལོར་རྒྱའི་པོ་ཏ་བ་ལི་སྤྱིང་བོད་
 དུ་སོང་སྟེ་བཙན་པོ་ལ་གོང་མའི་ཡི་གེ་ཕུལ། བོད་ནས་སློན་ཆེན་སི་བཞེར་བཏང་སྟེ་གོང་མ་ལ་
 བཀའ་ལན་བསྐྱུལ། ཁོ་དང་ལྷན་དུ་རྒྱ་དཔོན་ཀྱང་ཏུ་ཅུ་དང་། ལུ་མི་གཉིས་རྒྱ་ཡུལ་དུ་ལོག་
 ཏུ་བཅུག། བོད་ཀྱི་ཡི་གེ་ཕུལ་ཏེ་རྒྱའི་ཁོང་ཆེན་ཆེན་ཀྱང་དང་། ཡོན་ཀྱང་། ཡན་ལོ་ཀྱང་།
 རྒྱུ་མཐུང་རྒྱ་ནག་ལ་ཕྱིར་སྤྱོད་རྒྱའི་འདྲི་བ་ཡོད་ཚུལ་སྤྲོས་པར་བཞེན་གོང་མས་སློན་ཆེན་ཏུ་ཕུག་བྱ་
 བ་བོད་དང་བཀའ་མོལ་བྱེད་དུ་བཏང་། བོད་ཀྱི་སློན་ཆེན་སི་བཞེར་གོང་མའི་ཁྲིའི་མདུན་དུ་ཕུག་
 འཛལ་བས་རྒྱའི་སློན་ཆེན་དུ་ཡི་པན་གྱིས་ཀྱང་བོད་ཀྱི་བཙན་པོའི་ཁྲི་བྱང་དུ་ཕུག་འཛལ། དེ་
 རྗེས་བོད་ནས་ཡི་གེ་ཕུལ་ཏེ་ལྷང་རྩེ་ཁོང་ཆེན་གྱི་ས་མཆོམས་སུ་ཆོག་མཐུན་འདུས་ཤིག་འཆོག་རྒྱ་ལྷས་
 པར་རྒྱ་ཡིས་ཀྱང་ཉན། སྤྱི་ལོ་813པའི་ཁྱུ་ལྷ་ལོར་པོ་ལན་རྩེ་བའི་སར་བོད་རྒྱུ་མཐུང་གི་མ་ཚུ་
 ལ་ཟམ་པ་འཇུག་པའི་གཤམ་གཤོམ་བྱས་ཏེ་ཤིང་མང་པོ་རྒྱ་འབྲམ་དུ་བསྐྱུལ་ཏེ་བཞག། རྒྱ་རྒྱུ་མཐུང་
 གསང་སྟེ་སོང་ནས་སྤྱིང་པོ་ཐམས་ཅད་རྒྱ་ལ་བསྐྱར་པས་ལས་དེ་མ་འབྲུབ། འོན་ཀྱང་ཞོ་སྤྱོད་ན་
 སྤྱིང་པོའི་རྒྱ་དཔོན་ལན་མི་ཟེར་བ་དེ་མོར་དང་ཆེ་བས་བོད་ཀྱིས་ཁོང་ལ་སྒྲིག་རན་སྤྱད་དེ་ཟམ་པ་
 ལེགས་པར་བྲུབ། ཟམ་པའི་མདུན་དུ་བོད་ཀྱི་དམག་མཁར་བཅེགས། དེ་ནས་བཟུང་བོད་དམག་
 རྒྱུ་མཐུང་ཞོ་སྤྱོད་ཀྱི་ཟམ་པ་བརྒྱད་དེ་རྒྱ་ཡུལ་བཙོན་དུ་འོངས།

སྤྱི་ལོ་815པའི་ཤིང་ལུག་ལོར་བཙན་པོ་ཁྲི་གཅིག་ལྷུང་བཙན་གྱི་སྤྱི་མངའ་བདག་ཁྲི་རལ་
 པ་ཙན་ཁྲི་ལ་བཞགས། ལོ་དེར་རྒྱ་ནག་གི་དམག་དཔོན་ལྷུང་ཁྲི་ཆེ་བོད་དུ་སླེབས་ཏེ་བཙན་པོའི་
 གཏུང་ལ་མཆོད་པ་བྱས། སྤྱི་ལོ་818པའི་ས་ཁྲི་ལོར་བོད་དམག་གིས་ཤ་རྩེའི་ཡུལ་བཙོན། དེའི་
 ཕྱི་ལོར་བོད་ཀྱི་དམག་དཔོན་ཡན་མོ། སློན་ཆེན་ཁང་ཁ་བཙན། མདུན་སའི་གཙོ་བོ་ཁང་ཙོ་
 རྒྱུ་མཐུང་གིས་འབྲམ་དམག་གཅིག་དང་ཁྲི་ལྔ་ཁྲི་དེ་ཡན་ཀྱང་གོང་ཁྲིར་བསྐོས། རྩེ་སྒྲིག་མང་པོ་
 འཕངས། གོང་དཔོན་ལེ་ལྷན་ཡའི་སྤྱི་གས་ཀྱིས་ལྷ་བ་གཅིག་གི་ཡུན་ལ་གོང་ཁྲིར་བསྐྱུངས་ཤིང་
 ལྷགས་རི་བཞགས་པ་སྤྱིར་བཅེགས། མཆོན་ལ་གོང་གི་ཕྱི་རོལ་དུ་ཐོན་ཏེ་དགའ་ལ་འཛིང་། ཉིན་
 གང་འཐབ་མོ་བྱས་པས་བོད་རྒྱུ་མཐུང་གིས་ལྷ་བ་གཅིག་གི་ཡུན་ལ་ཡང་གོང་དེ་འཛིན་མ་ཐུབ་ཅིང་།
 བོད་དམག་ཁྲི་གཅིག་ཙན་པམ་པར་བྱས། སྤྱི་ལོ་821པའི་ལྷགས་སྤང་ལོར་རྒྱ་དང་ཏྱི་ར་གཉིས་
 མཐུན་ལམ་གྱི་ཆེངས་ཡིག་གསར་དུ་བྱས་པ་ཐོས་ཏེ་བོད་ཁྲིའི་ནས་ཆེན་སའི་དཔའ་བོ་བྱ་བའི་མཁར་
 བཙོན། དེ་རྗེས་བོད་ཀྱིས་སློན་ཁང་ཁྲི་ཐོག་པོ་ཏར་བཏང་སྟེ་རྒྱ་ལ་མནའ་སྤྱིལ་བའི་གྲོས་བཏང་
 བར་གོང་མས་ཀྱང་གསན། ལོ་དེར་རྒྱ་ནག་དུ་མནའ་ཡིག་བཞག་སྟེ་རྩེ་རིང་བཅུགས། སྤྱི་ལོ་
 822པའི་ཁྱུ་ལྷ་ལོར་བོད་ཀྱིས་རྒྱ་ནག་ལ་ས་མཆོམས་རྩེ་རིང་གཟུགས་དགོས་པའི་ཚུལ་གྱི་ཡི་གེ་
 བཏང་། དཔོན་ལེ་ཡུའན་དུན་བོད་ཀྱི་སློན་པོ་ལོ་དང་མཉམ་དུ་བོད་མནའ་སྤྱིལ་བར་བཏང་།
 བོད་རྒྱུ་མཐུང་གོང་མའི་མཆོན་ཆེངས་ཡིག་གི་སྟེང་དུ་འགོད་དགོས་ཚུལ་ནན་ཏན་དུ་སྤྲོས། ལོ་དེར་
 ལྷ་སར་མནའ་ཡིག་བཞག་སྟེ་རྩེ་རིང་བཅུགས། དེའི་ཕྱི་ལོ་ལྷ་ཡོས་ལ་རྩེ་རིང་གི་རོས་སུ་བྲིས་པའི་
 ཆེངས་ཡིག་གི་ནང་དོན་མདོར་བསྐྱུས་ན། བོད་རྒྱ་གཉིས་ད་ལྟར་དུ་མངའ་བའི་ཡུལ་དང་མཆོམས་
 སྤང་ཁོང་། དེའི་ཤར་ཕྱོགས་ཐམས་ཅད་ནི་རྒྱ་ཆེན་པོའི་ཡུལ། ལུ་ཕྱོགས་ཐམས་ཅད་ནི་ཡང་
 དག་པར་བོད་ཆེན་པོའི་ཡུལ་ཏེ། དེ་ལས་པན་ཚུན་དགའ་མི་འཐབ། དམག་མི་དངས། ཡུལ་དུ་

མི་ཡིད་མ་ཆེས་པ་ཞིག་བྱང་ན། མི་བབྱང་ཞིང་གཏམ་དྲིས་རྒྱུ་ལྡང་སྟེ་ཕྱིར་གཏང་ངོ་།
 ཞེས་སོགས་དང་། མནའ་གན་བཞག་སྟེ་རྩིང་བསྐྱངས་པའི་དུས་ཀྱང་། རྩིང་ལས།
 “བོད་ཆེན་པོའི་ལོའི་ཁྱིམ་ནི་སྦྱིད་ཏྲགས་ལོ་བདུན། རྒྱ་ཆེན་པོའི་ལོའི་ཁྱིམ་ནི་ཅང་ཀེང་ལོ་དང་
 བོ་ལྷགས་མོ་སྐྱང་གི་ལོའི་དགུན་རྒྱ་ར་བ་ཆོས་བརྩུ་ལ། དཀྱིལ་འཁོར་ལ་འཛེགས་ནས། རྒྱ་ཡིས་
 གཙེགས་བབྱང་ངོ་། ། བོད་ཡུལ་དུ་ནི། བོ་བྱང་ལྷ་སའི་ཤར་ཕྱོགས་སྤྱོད་ཆལ་དུ། བོད་
 ཆེན་པོའི་ལོའི་ཁྱིམ་སྦྱིད་ཏྲགས་ལོ་བརྒྱད། རྒྱ་ཆེན་པོའི་ལོའི་ཁྱིམ་ཅང་ཀེང་ལོ་གཉིས། རྒྱ་པོ་ལྷག་
 གི་ལོའི་དབྱར་རྒྱ་འབྲིང་པོ་ཆོས་དུག་ལ། དཀྱིལ་འཁོར་ལ་འཛེགས་ཏེ། བོད་ཀྱིས་གཙེགས་
 བབྱང་ངོ་། ། གཙེགས་ཀྱི་རྩིང་བྲིས་པ་འདི་ཡང་བོད་ཆེན་པོའི་ལོའི་ཁྱིམ་སྦྱིད་ཏྲགས་ལོ་དགུ་
 རྒྱ་ཆེན་པོའི་ལོའི་ཁྱིམ་ཅང་ཀེང་ལོ་གསུམ་པ་རྒྱ་མོ་ཡིས་བྱ་ལོའི་དབྱིད་རྒྱ་འབྲིང་པོ་ཆོས་བརྩུ་བཞི་
 ཉིན། རྩིང་ལ་ཡི་གེ་བྲིས་སོ། ” ཞེས་སོགས་བྲིས། དེ་རྗེས་མངའ་བདག་ཁྱི་རལ་དང་།
 དར་མ་གཉིས་ལྷ་ཕྱིར་གཤེགས་པའི་སྐབས་སུ་ཡང་རྒྱ་ནག་ནས་པོ་ཉ་པ་བཏང་སྟེ་བཅན་པོའི་གཏུང་
 ལ་མཆོད་པ་བྱས་ཚུལ་སོགས་རྒྱ་ནག་གི་ཐང་ཡིག་གསར་རྩིང་སོགས་ལས་ཤེས་པར་བྱའོ།

3. **བོད་འཕགས་འབྲེལ་བ།** ཕྱིར་བོད་དང་རྒྱ་གར་བར་གྱི་འབྲེལ་བ་གཙོ་བོ་ནི་ཆོས་ཕྱོགས་ཀྱི་
 འབྲེལ་བ་ཡིན་ལྟ་བུ། དུས་ཏྲག་ཏུ་པན་ཚུན་དང་ཞེན་དང་བཅི་བཀྱར་གྱི་སྒོ་ནས་འབྲེལ་བ་བྱེད་
 ཀྱིན་ཡོད་པ་ལོ་རྒྱུས་དེབ་ཐེར་ནུས་སུ་གསལ་བ་ལྟར་ཡིན་ལ། ལྷག་པར་དུ་བོད་ཡོངས་ལ་སངས་
 རྒྱལ་ཆོས་ལུགས་དར་ཁྱབ་ཆེན་པོ་བྱང་བ་དང་། བོད་ཀྱི་མཐས་པ་རྣམས་ཀྱིས་ཆོས་དང་ཆོས་
 ཁུངས་ལ་དང་ཞེན་དང་བཅི་བཀྱར་ཆེ་བའི་དབང་གིས། བོད་ཀྱི་རིག་གནས་མཐའ་དག་གི་ཁུངས་
 དེ་རྒྱ་གར་ལ་གཏུགས་ཅི་ཐུབ་ཀྱི་སྒོ་ནས་འབྲེལ་བ་ཤད་བྱེད་སྒོལ་བྱང་ཡོད་པར་མ་ཟད། ཐ་ན་བོད་
 ཀྱི་རྒྱལ་པོའི་ཐུས་རྒྱུད་དང་། བོད་མི་རིགས་ཀྱི་ཐོག་མའི་འབྱུང་ཁུངས་བཅས་རྒྱ་གར་ལ་གཏུགས་
 ཅི་ཐུབ་བྱས་ནས་བཤད་ཡོད་པ་ནི་ལོ་རྒྱུས་དེབ་ཐེར་ཀྱན་ལ་ཡོངས་གྲགས་སུ་བཤད་སྒོལ་ཡོད་པ་དེ་
 རིགས་བསྐྱར་བསྐྱོས་བཞི་བའི་དགོས་པ་མ་མཐོང་བས་འདིར་མ་བཀོད་དོ།

འདིར་འཕགས་བོད་བར་དུ་དྲག་པོའི་གཡུལ་འབྱེད་ཀྱི་དོན་རྒྱུ་བྱང་ཚུལ་སྒྲོར་ལ། ཐོག་
 མར་བོད་དམག་གིས་རྒྱ་གར་ལ་དཔུང་འཇུག་བྱས་པའི་དུས་ནི། སྤྱི་ལོ་648པའི་ས་སྤྱོད་ལོར་རྒྱ་
 རྒྱ་གོང་མས་གསེར་ཡིག་པ་མང་ཉེན་ཅོ་རྩ་པ་སུམ་རུ་དང་བཅས་རྒྱ་གར་གྱི་རྒྱལ་པོ་ལ་སྤྱོད་འབྲེལ་
 དུ་བཏང་སྐབས་རྒྱལ་པོ་གྲོངས་པའི་སྐབས་དང་འཁེལ་ནས་སྒོན་པོ་ཨུ་ན་བྱ་བས་སྤིང་དབང་
 བབྱང་ཞིང་རྒྱ་ཡི་གསེར་ཡིག་པ་བཅོམ། དུས་དེར་མང་ཉེན་ཅོ་མཆོན་ལ་བྲོས་ཏེ་བོད་ལ་སྤྱོད་པས་
 བཅོམ་ཞུས། བོད་ཀྱི་བཅན་པོས་བོད་དམག་གི་ཏྲག་ཆིག་སྤོང་ཉིས་བརྒྱ་དང་། བལ་དམག་རྩ་
 པ་བདུན་སྟོང་དང་བཅས་པ་རྒྱ་གར་དུ་བཏང་ནས་རྒྱ་གར་གྱི་རྒྱལ་པོ་ཨུ་ན་བྱ་བཅོམ་ཞིང་ཡུལ་ཏི་ར་
 ཉི་ཏ་བོད་ཀྱིས་བབྱང་བའི་ཚུལ་རྣམས་གོང་དུ་བཤད་པ་ལྟར་དང་། ཡུལ་འདི་བོད་དང་འབྲེལ་བ་
 ཆེན་པོ་ཡོད་ཚུལ་ནི་《དེབ་ཐེར་དཀར་པོ་》ལས།

“ཏི་ར་ཉི་ཏ་ནི་གང་གྲའི་བྱང་ནས་རི་ནག་པོའི་བརྒྱུད་ལ་ཐུག་གི་བར་ཡུལ་སྤྱི་ལ་ཐེར་ཞིང་ད་
 ལྟར་ཡང་མིང་དེ་གར་གནས། ཡུལ་དེའི་ཁོངས་སུ་གཏད་དང་། ཤྲུ་དང་། ལི་ཅ་བི། བྲི་ཇོ།
 ཀ་ཀུའུ་ལ་སོགས་པའི་མིང་ཆེན་དུ་མ་ཡང་འདུས། འོན་ཀྱང་ཕྱོགས་དེ་ཆ་བའི་ཡུལ་དུ་སོང་གཤིས་
 བོད་དམག་རྒྱུན་སྤོང་སོགས་ཡུན་རིང་དུ་མ་བྱང་བར་མཛོན་ལ།

སྐར་ཡང་ཁྱི་སྒྲོང་གི་དུས་སྟེ་བསམ་ཡས་མཆོད་རྟེན་དཀར་པོའི་ནང་རྫོངས་སྟེ་རིང་བཞེལ་སྟུན་
 འདྲེན་པ་སོགས་ཀྱི་ཆེད་དུ་མ་ག་རྩ་ར་ལ་བོད་དམག་བྱངས་ཚུལ་སྐྱབ་བཞེད་དུ་གསུངས་ཏེ། རྒྱལ་
 བོས་བོད་ཀྱི་རྟ་རྒྱུ་ཆགས་སྐས་མནན་པ་གཅིག་ཀྱང་མ་ལུས་པར་ཆད་ལ་བཞེས་ཏེ། འགོས་ཀྱིས་
 ཕག་རིར་དུས་བཏབ། རྟ་པའི་དམག་རྣམས་དཔའ་མོ་དཔལ་ཐང་དུ་གྱངས་ལ་བཏབ། རྒྱ་གར་
 ཐང་དུ་བརྟེན་པ་དང་། དེའི་རྒྱལ་པོ་བྱེད་ནས། མཐའ་འཁོབ་ཀྱི་རྒྱལ་པོ་དེའི་རྟ་པ་འདི་འདྲ་ན།
 དཔུང་བྱ་ཆུང་དང་། ཤིང་རྟ། སྐང་པོ་ཆེའི་ཆོགས་རིམ་འདྲ་ན་ཞེས། པོ་བྱང་གི་ཡ་ལད་ལ་
 བཅན་པོའི་སྐྱམ་བཏགས་ཏེ། དེའི་འོག་ན་པར་འཁོར་དང་བཅས་པ་འཛུལ་ནས། ངའི་རྒྱལ་
 ཁམས་འདི་བཅན་པོ་ཁྱོད་ཀྱི་ཞབས་འོག་དུ་འཛུལ་བས། ཁྱོད་ཀྱི་ཆབ་སྲིད་བྱེད་དེ་བཅའ་དང་
 སྒྲིམ་ལོ་ཐང་དུ་འཇལ་ལོ་ཞེས་ཁས་སྐྱབས་ནས་མངའ་འོག་དུ་འདུས། དེ་ནས་གང་གྲ་བཀལ་ནས་
 མ་ག་རྩ་ར་ལ་དམག་བྱངས་པ་དང་། མ་ག་རྩ་པ་རྣམས་ཀྱིས་འོར་ཐམས་ཅད་ཨོ་ཏན་ཏ་པུ་རིར་
 བསྐལ་ནས། མི་ཐམས་ཅད་རྒྱ་གར་ཤར་ཕྱོགས་སྟེ་བོས་པས་གཡུལ་སྟོན་མ་དགོས་པར་བྱང་ཆུབ་
 ཤིང་ལ་མཆོད་པ་ལུ། ཅེས་སོགས་ནས། གང་གྲའི་འགྲམ་དུ་བོད་ཀྱི་མི་བསྐོས་ནས། འདི་ཚུན་
 ཆད་བོད་ཀྱི་ས་བཅད་ཡིན་པས་རྩི་རིང་ཀྱིས་ཤིག་ཅེས་བཀའ་བསྩལ་པ་བཞིན་བྱེད་དུ་སྟགས་ཀྱི་
 ཀ་བ་བཅུགས་ཏེ། ཕྱིས་སྟེ་ཤིའི་དམག་གིས་དེ་བཞིག་པས། མ་ཞིག་པར་མེ་ལ་བཞུས་པའི་འཕྲོ་
 ཡོད་དོ། ། དེའི་ལུང་ཁྱུག་ན་ག་བ་སྟུང་བའི་མི་རིགས་ལས་མཆོད་པ་འབོ་ཏ་ཐ་གྲ་རའི་རིགས་
 ཞེས་བྱ་བའི་གྲོང་ཁྱེར་གཅིག་ཀྱང་ཡོད་དོ། སོགས་གསུངས་སོ།

འདིར་རྒྱ་གར་གྱི་རྒྱལ་པོ་སྟེ་ཡིན་གསལ་བར་མ་སྟོས་ཀྱང་། དུས་བསྐྱེགས་ན་ཟ་ཏོར་གྱི་རྒྱལ་
 པོ་གོ་བ་ལ་ཡིན་ནམ་སྟེ། ཐ་གྲ་ར་བྱ་བའི་སྤྱིར་ལྟ་དང་རྒྱལ་རིགས་ཀྱི་མིང་ཡིན་ཞིང་། དེ་
 འདྲའི་གྲོང་ཁྱེར་ཡོད་པ་ནི་མ་སོས་མོད། ཐ་གྲ་ར་བྱ་བའི་རིགས་ནི་རྒྱ་གར་བའི་ཁྱོད་ན་མང་དུ་
 ཡོད་ལ། དེ་དག་གི་ཐོག་མའི་རུས་ཁྱུངས་ཀྱང་སྐྱོ་དང་བཅས་ཟེ་གཉིས་འདུས་པ་ཞིག་ཡིན་ནོ་
 ཞེས་གསུངས་པས་ངས་པར་དཔྱད་དགོས་པ་ཞིག་འདུག དུས་འདི་ཙམ་ན་བཅུགས་པའི་སྟགས་ཀྱི་
 ཀ་བ་ཞིག་ཀྱང་ད་ལྟ་རྟེན་ལའི་ཕྱོགས་སྟེ་ཡོད་ཅིང་། སྟེང་གི་ཡི་གེ་རྣམས་ནི་རྒྱལ་པོ་ཙམ་ལྷ་བ་བྱ་བ་
 ཞིག་གིས་བཀོད་པ་ཡིན་འདུག་ལ། རྒྱ་གར་ན་མུ་ངན་མེད་ཀྱི་རྩི་རིང་འགའ་ཞིག་གི་སྟེང་ན།
 ཕྱིས་ཀྱི་སྐྱོའི་རྒྱལ་པོས་ཡི་གེ་བཀོད་པ་སོགས་ཀྱང་འདུག་པས། འདི་འདྲར་བསམས་ཆོ་སྟགས་
 ཀྱི་ཀ་བ་དེ་ཡང་ངོ་བོ་སྤར་བོད་ཀྱིས་བཅུགས་པ་དེ་ཡིན་སྟེ་དམ་སྟེ། འོན་ཀྱང་གཏམ་དེ་
 འདྲ་བྱུང་བཅུ་དུ་སྟོག་པའི་འོས་མ་ཡིན་ནོ། དེའི་འོག་དུ་སྐར་ཡང་མུ་ཏིག་བཅན་པོས་སྟེང་
 འཕྲོ་འཛིན་པའི་སྐབས། རྒྱ་གར་གྱི་རྒྱལ་པོ་རྟེན་པ་ལ་བོད་དུ་འབྱིད་དེ། བཟང་བཅོན་གྱི་ཚུལ་
 དུ་བཞག་ལ། དེས་པོ་ཡོངས་བཟའ་བྱ་བའི་རྩི་མོ་ཞིག་བཞེས་པ་ལས་འཕྱོངས་རྒྱས་ཟ་ཏོར་མའི་
 རིགས་དེ་མཆོད་དོ་ཞེས་ལྟ་བུ་ཆོད་པོས་གསུངས། དེ་ལྟར་རྒྱ་གར་ཏི་ར་ཏི་ཏ་དེ་བོད་ཀྱི་འབངས་
 སྟེ་རེས་ཡོད་རེས་མེད་ཀྱི་ཚུལ་དུ་གནས་ཏེ་རྒྱལ་ཐོག་འགའ་ཞིག་སོང་བར་མངོན་ལ། ཕྱོགས་དེ་
 བོད་ཀྱི་ས་ཕྱོགས་སྟེ་བཙེ་བ་གོམས་པའི་དབང་གིས། དུས་ཕྱིས་ཙན་ཡང་། ཆག་ལོ་ཆོས་རྩི་
 དཔལ་གྱི་ལམ་ཡིག་དུ། དེ་ནས་གང་གྲ་བཀལ་ཏེ་ཕྱི་ཉིན་རྒྱ་གར་དུ་སྟེབས། ཞེས་གང་གྲའི་ཚུར་
 ཕྱོགས་རྣམས་རྒྱ་གར་མིན་པ་འདྲ་བ་ཞིག་གསུངས་སོ། གཞན་ཡང་བོད་ཀྱི་རྒྱལ་པོའི་དམག་གོ་
 ཤམ་རྟེ་བར་དུ་སྟེབས་པར་འགྱུར་བ་སོགས་ལེ་ཡུལ་ལུང་བསྟན་དུ་ཡང་གསལ་བ་ཡོད་དོ། ཅེས་

སོགས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ།

4. **བོད་ལི་འབྲེལ་བ།** ལི་ཡུལ་བོད་འབངས་སུ་གྱུར་པའི་སྐོར་ལ་ 《དེབ་ཐེར་དཀར་པོ་》 ལས།

“ལི་ཡུལ་བོད་ཀྱི་འབངས་སུ་ཚུད་དོ་བྱ་བའི་ལི་ཡུལ་དེ་ཕྱོགས་གར་ཡོད་སོགས་ཀྱང་བར་སྐབས་སུ་
ཐམས་ཅད་ཀྱིས་བརྗོད་པ་ལྟར་གྱུར་ཏེ། ལོ་ངོ་བརྒྱ་ཕྱག་དུ་མ་སོང་ཞིང་། དེའི་བར་ལ་འགའ་
ཞིག་གིས་འོ་མཛོད་བྱས་ཏེ། བལ་ཡུལ་དང་ལི་ཡུལ་དོན་གཅིག་པར་བྱས་ནས། སྤང་རུ་ལྷང་
བཟུན་གྱི་གནས་ཐམས་ཅད་ཀྱང་དེ་ཕྱོགས་སུ་ངོས་འཛིན་པ་སོགས་བྱས་སོ། དེས་ན་ལོ་ལྔ་བ་ཤམ་
ལྷ་ལ་པའི་ཞལ་ནས། དེང་སང་བོད་ན་ལི་ཡུལ་ངོས་ཟིན་མཁན་མེད་མདའ་བ་དང་དེད་གཉིས་
ལས་མེད་ཅེས་གསུངས་པར་གྲགས་པ་ཡང་ཕལ་ཆེར་དོན་ལ་གནས་པ་ཡིན་ལ། བལ་ཡུལ་དང་ལི་
ཡུལ་མི་གཅིག་པ་ནི་གྲོ་ལྷང་པས། རྒྱ་གར་ཤར་རུབ་ལི་དང་བལ་པོའི་ཡུལ། ཞེས་དེ་གཉིས་ཡུལ་
སོ་སོར་གསུངས་པས་ཀྱང་ཤེས་ལ། བཙུམ་ཕྱན་རིག་རལ་གྱིས་ཀྱང་། ས་རུས་བཟང་བའི་ལི་
ཡུལ་དེ། རྒྱ་བོད་མཚམས་གྱི་བལ་པོ་མིན། ཞེས་ཤིན་ཏུ་གསལ་བར་གསུངས་སོ། དེས་ན་ལི་
ཡུལ་དེ་ནི་བོད་ཀྱི་བྱང་རྒྱབ་དང་། ལུ་རུ་སུའི་ལྷོ་མཐར་ཆགས་པའི་ཡུལ། རྒྱ་གར་སྤང་རུ་ཀ་ས་
དེ་ཤ། ཡུལ་གཞན་དུ་རྒྱ་ཀོ་ལོ་མཐར་དང་། རྒྱ་ནག་པས་སེན་ཆང་དུ་འབོད་པ་འདི་ཡིན་ཏེ།
འདིའི་ཤར་མཐའ་ནི་མཚོ་སྤོང་པའི་བྱང་རྒྱབ་དང་འབྲེལ་ཞིང་། རུབ་ཀྱི་ཕྱོགས་ནི་མངའ་རིས་སྤྲ་
དུགས་ཕྱོགས་དང་ཆོང་འབྲུལ་ཡོད་པའི་ཡར་ཀན་བྱ་བ་དེ་ཡིན། སར་ཕྱོགས་འདིར་བཟུན་པ་རྒྱ་
ཆེ་དར་བ་ལས། སྤང་བཙན་གྱི་སྤྱ་དུས་ཙམ་ན་ཆོས་བསྐྱབས་ཏེ། དགེ་སྤྲོད་རྣམས་བོད་དང་རྒྱ་
གར་དུ་བྱོས། དེ་ནས་བཟུང་སྤྲོ་སྤྲོའི་རྒྱལ་ཁམས་ཀྱི་ཉེ་བ་ལྷ་བྱར་གྱུར་ཏེ་ཡོད་ཅིང་། ད་དུང་ཡང་
གོ་ཤུལ་སྤང་རུའི་གཙུག་ལག་ཁང་གི་ཤུལ་དང་། གཞན་ཡང་མཚོད་རྟེན་ཞིག་པོ་དང་། སྤོན་
གྱི་དགོན་རོ་ཤིན་ཏུ་མང་བ་ཡོད་འདུག ཡུལ་འདི་ཡི་མི་རིགས་རྣམས་སོག་རྒྱུད་ཡིན་པས། ཀུན་
མཁྱེན་སྤོང་ཆེན་པས། ལྷང་ར་སྤྱག་པོ་ལ་སོགས་པའི་སོག་ཡུལ་ཞེས་གསུངས་པ་ཡིན། ཡུལ་
འདི་ལ་མདོ་སྤང་པ་རྣམས་ཡུལ་ལི་ཞེས་འབོད་པ་ཡང་། དོན་ལ་ལི་ཡུལ་ཞེས་པའི་ཆོག་མགོ་མཐུག་
སྤོག་པའམ། ཡང་ན་རྒྱ་གར་ཡུལ་བྱ་བ་ལ་སྐབས་འགར་ཡུལ་རྒྱ་གར་ཞེས་བརྗོད་པ་དང་འདྲ།
ཡུལ་འདི་ནི་བོད་ལས་ཤིན་ཏུ་ཁད་རིང་བའི་རྒྱ་མཚན་གྱིས། སར་བོད་འབངས་སུ་འདུས་སོ་བྱ་བ་
ཡང་ཡོད་ཆེས་བཀའ་བ་ཙམ་ཡིན་མོད། དེ་བཙུན་དགེ་འདུན་འཕེལ་གྱི་ལི་ཡུལ་ལྷང་བཟུན་དུ་
ཡང་གསུངས་ཏེ། དེ་ལ་མང་པོ་ཞིག་ནི་བོད་ཀྱི་རྒྱལ་པོས་འཛིན་པར་འགྱུར་རོ། ཞེས་དང་།
སྤང་རུ་ལྷང་བཟུན་གྱི་མདོ་ལས་ཀྱང་། མ་འོངས་པ་ན་ལས་ཀྱི་དབང་གིས་ཡུལ་འདིར་བོད་དང་
སུམ་གླའི་དམག་རྣམས་ཀྱང་འོང་བར་འགྱུར་ཏེ། སོགས་གསུངས་སོ། སུམ་གླ་དེ་སར་བོད་
ཁོངས་ཀྱི་རྒྱལ་ཕྱན་ཞིག་གི་ས་ཡིན་པ་ལ། ཁོ་ཆོའི་རིགས་དེ་དང་སང་ཨ་མདོའི་ཁྲོད་དུ་འབྲེལ་
ནས་ཡོད་དོ།

གཞན་ཡང་སྤང་རུ་གསུངས་འབྲུལ་མེད་ལྷ་བྱར། ཉེ་དུས་འདིར་ཡུལ་དེའི་བྱེ་མའི་གསེབ་ནས་བོད་
ཀྱི་རྫོང་གོག་མང་པོའི་ཤུལ་གསར་དུ་རྟེན་པ་ལས། སྤང་མའི་བོད་ཀྱི་ཡོ་བྱད་སྤྲོ་ཆོགས་དང་།
ཡུལ་མི་ལས་ཁྲལ་བསྐྱས་པའི་བྱང་བྱ་ཆེ་ཆུང་དུ་མ། དམག་དཔོན་སོགས་ཀྱིས་ཕན་ཚུན་བཏང་བའི་
ཡི་གེ་ལ་སོགས་པ་ཆེས་མང་པོ་ཞིག་ཐོན་ནས། རྒྱལ་ཁབ་དུ་མས་འབྱེར་ཏེ་སྤོན་གྱི་ལོ་རྒྱུས་དཔྱད་
པའི་མཁས་པ་ཐམས་ཅད་ཀྱང་ཡོད་ཆེས་པ་ཡིན་ནོ། འོག་དུ་བཀོད་པའི་རྒྱལ་རབས་ཀྱི་དུམ་བུ་

དང་པོ་གཉིས་ཀྱང་ཕྱོགས་དེ་ནས་རྟེན་པའི་ཡིག་རིགས་ཀྱི་གས་ཡིན་ལ། སྤྱི་མོའི་སྤྱི་ཁང་ཞིག་གི་
 འདག་ལལ་གྱི་ཐེབས་རིས་ཡོངས་རྫོགས་བཀོག་སྟེ། རྒྱ་གར་དུ་འབྱོར་ནས་ད་ལྟ་རྒྱལ་ས་རྟི་ལི་ན་
 ཡོད་ཅིང་། དེ་ནས་རྟེན་པའི་དངོས་ཆས་གཞན་མང་པོ་ཞིག་ཀྱང་དེར་ཡོད་ཅུས་དུས་དང་བྱང་
 བྱ་སྐོག་ས་ལ་ཁྲལ་བསྐྱས་པའི་ཐོ་བཀོད་པ་དེ་དག་ཀྱང་ཆེས་གནའ་དུས་ཀྱི་བད་རྟིང་འབའ་ཞིག་ཏུ་
 གྱིས་པ་དཔེར་ན། རྩང་ནན་ཡམ་གསུམ་དང་རན་ཁུར་གཅིག་ཆང་བྲེ་གསུམ་དང་རྩ་ཁུར་གཅིག་བྲེ་
 བ་སྐོག་ས་སྤང་། སློན་ཆེན་དང་དམག་དཔོན་ལ་སྟན་འབུལ་གྱི་བཀའ་ལན་གཉིས་ཅམ་ཞིག་ཀྱང་
 འདིར་དཔེར་མཚན་དུ་བཀོད་ན།

མང་དང་པོ། ཐོ་བྱང་ལྷན་དཀར་ནས། འབྲུག་གི་ལོའི་དགུན་ཟླ་འབྲིང་པོའི་ངོ་ལ།
 བཀྲའི་ཕྱག་རྒྱ་པོག་སྟེ། ཤ་རུའི་ཅེ་རྩེ་ལ་མཆིད་སྤུལ་པའ། རྒྱ་ཤ་རུ་བའི་འབངས་རྣམས་ཀྱིས་
 གསོལ་པའ། ཐོ་བྱང་དང་ཁྲོམ་ཆེན་པོར། ལོ་ཐང་དུ་ཤ་རུ་ནས། སྤྱན་གཟིགས་ཏྲོང་ལི།
 དགུང་ལོ་རེ་རེ་ཞིང་། ལན་རེ་ཅམ་ཞིག་རྫོང་བའ། སླའི་ལྷམ་ར་ཁ་དུ་མ་ཞིག་མངའ་བའི་ཐོག་
 གིས་ལྷག་པར་ཡང་འཆོལ་ཏེ། རྩེ་སློན་འབྲུལ་གྱི་བཀའ་དྲིན་ལ། བདག་ཅག་སྟོ་བལ་མགོ་མཐོ་
 མཐོས་ཀྱང་། སྟོ་སྟོར་ལྷམ་ར་རེ་རེ་ཅམ་བསྐྱན་པའི་ཐོག་ ལོ་ཐང་སླ་སྟེས་ཡེ་མ་བྱང་བར་ཅེ་རྩེ་
 དག་གིས་རྟག་ཏུ་མར་གཞོན་ཅིང་འཕྲོག་པ་སྤུལ་ལས་འཆད་ཅིང་མཆིས་ན། སླད་ཆད་འབངས་ཀྱི་
 ལྷམ་ར་འཕྲོག་ཅིང་འཆོར་ཁྱེ་གནང་བར། འོན་ཟུར་གྱི་ཕྱག་རྒྱ་ཅི་གནང་ཞེས་གསོལ་བ་ལས།
 འདི་བཞིན་དུ་ཕྱག་རྒྱ་སྟོལ་ཅིག་ཅེས། ལང་སློན་ཆེན་པོའི་མཆིད། སློན་ཁྲོམ་བཞེར་དང་།
 སློན་སྤྱོད་བཟང་གསལ་མཐོང་གི་སྤྱག་རྒྱ་འོག་ནས་གཏད་ཀྱིས། ཕྱག་རྒྱ་ལས་བྱུང་བ་བཞིན་འཆོལ་
 ཅིག་ཅེས་པའོ། །

མཆན་དང་པོ། དེ་ལ་ཐོ་བྱང་ལྷན་དཀར་ནི། སྟོང་ཐང་ལྷན་དཀར་བྱ་བའི་ཐོ་བྱང་
 བཀའ་འཁྱུར་གྱི་དཀར་ཆག་ཐོག་མར་གྱིས་པ་དེ་ཡིན་པར་སེམས། ཤ་རུ་ནི་ལི་ཡུལ་མཐོང་ཁུབ་ཀྱི་
 རྩང་ཆོན་སྟེ་གཅིག་གི་མིང་དུ་སྤང་། ཅེ་རྩེ་ནི་ཡུལ་དེའི་སློན་ནམ་རྫོང་དཔོན་དུ་འདུག་ ཁྲོམ་
 ཆེན་པོ་ནི་དམག་དཔོན་དང་། ལོ་ཐང་སླ་སྟེས་ནི་ལོ་དུས་ཀྱི་ཁྲལ་དང་གོང་དུ་འབུལ་རྒྱའི་སྟེས་ཏེ་
 འདུལ་བ་ན་ཐ་སྟོད་ཡོད་པ་དེ་ཡིན། ཏྲོང་ལི་ནི་ཤིང་འབྲས་ཞིག་གི་མིང་ཡིན་ནམ་སྟེ། རྩེ་སློན་
 འབྲུལ་ནི་འབྲུལ་གྱི་རྩེ་སློན་ཏེ་སྤུལ་པའི་རྒྱལ་སློན་བྱ་བ་དང་དོན་གཅིག་བདག་ཅག་སྟོ་བལ་བྱ་བ་
 འདི། ལི་ཡུལ་མཐོང་ཁུབ་དུ་བལ་པོའི་རིགས་ཀྱི་སྟེ་ཞིག་ཡོད་དམ་སྟེ། སྤར་པོད་ཀྱིས་
 སྤངས་པའི་ཡུལ་འགའ་ཞིག་གི་མི་རྣམས་ས་གཞན་དུ་སྟོར་བརྟུག་པར་འདུག་ཅིང་། བྱང་གི་སྤྱ་སྤྱ་
 རྣམས་པམ་ཆོ། སྤྱ་སྤྱའི་མི་རྣམས་སྟོ་མོན་གྱི་ཡུལ་དུ་སྟོར་བརྟུག་པ་ཐང་ཡིག་དུ་ཡང་གསལ་བ་
 བཞིན། བལ་པོ་བ་མང་པོ་ཞིག་ཀྱང་ལི་ཡུལ་དུ་སྟོར་བརྟུག་པ་ཡིན་ནམ་སྟེ། དེས་ན་གོང་གི་
 བཀའ་གཅིགས་དེའི་དོན་རྩུང་ཟད་གསལ་བར་བསྐྱར་ན་འདི་ལྟ།

ཐོ་བྱང་ལྷན་དཀར་ནས་འབྲུག་ལོའི་དགུན་ཟླ་འབྲིང་པོར་གནང་བའི་བཀའ་རྒྱ་ཕབ་སྟེ། ཤ་
 རུའི་ཅེ་རྩེ་ལ་བཀའ་སྤུལ་པ་ནི། ཤ་རུའི་འབངས་རྣམས་ཀྱིས་ཁྲུས་པར། ཐོ་བྱང་དང་དམག་
 དཔོན་ཆེན་པོ་ལ། ལོ་རེ་རེ་བཞིན། སྤྱན་གཟིགས་ཏྲོང་ལི་ལན་རེ་འབུལ་སྟོལ་ཡོད་པར། རྒྱལ་
 པོའི་ལྷམ་ར་ཁ་མང་པོ་ཡོད་པའི་འབའ་ཀྱི་རྩེ་ནས་འབུལ་རྒྱ་འདང་བར་མ་ཟད་སྤྱག་པ་ཡང་ཡོད་
 ལ། སྤུལ་པའི་རྒྱལ་སློན་གྱི་སྤྱ་དྲིན་ལས། བདག་ཅག་སྟོ་བལ་ཉམ་ཐག་པ་ཆོས་ཀྱང་ཁྱིམ་རེ་

བཞིན་ལུས་ར་རེ་རེ་བསྐྱེད་པར། ལོ་དུས་ཀྱི་ཁྲལ་མ་བྱུང་བར་བརྟེན། ཤ་རུའི་ཅེ་རྩེ་དག་ནས་
 ཏྲག་དུ་དབང་གཞོན་བྱེད་ཅིང་འཕྲོག་སྐྱམ་ནས་བརྗོད་ཀྱིན་འདུག་པས། ཕྱིན་ཆད་འབངས་ཀྱི་
 ལུས་ར་འཕྲོག་ཅིང་གཞོན་འཆོ་མི་བྱེད་པར། རན་ཏན་ཅན་གྱི་བཀའ་རྒྱ་ཞིག་གནང་བར་ཁྱེས་པ་
 དེ་བཞིན་དུ་བཀའ་རྒྱ་སྦྱོལ་ཅིག་ཅེས། ཞང་སློན་ཆེན་པོའི་བཀའ། སློན་ཁྲོམ་བཞེར་དང་། ལྷ་
 བཟང་གསལ་མཐོང་གི་སྒྲུག་རྒྱས་མནན་ཏེ་བཏང་བས། བཀའ་རྒྱ་ལས་ཅི་ལྟར་འབྱུང་བ་བཞིན་
 གྱིས་ཤིག་བྱ་བའོ། །

ཇང་གཉིས་པ། ༄ སློན་ཆེན་པོས། འདུན་ས་ལོང་རུ་ནས། སག་གི་ལོའི་དབྱིད་བཀྱའི་ཕྱག་
 རྒྱ་ཕོག་ཟླ། རྒྱ་སྤེ་གཉིས་ཀྱི་དཔོན་སྐྱམ་གསོལ་དཔ། རྒྱ་ཤ་རུ་བའི་བྱ་སྤིང་ལས། རྩོན་ཆད།
 བོད་སྐྱམ་དང་། ཞང་སློན་ཡ་ཡ་ནས། མཆིས་དང་དུ་འཆོལ་བ་སྐད་དུ། བསྐྱད་བཏགས་
 རས་འཆོལ་དེ། བཅན་དུ་བཀྱིས་པ་ཡང་མང་། རྒྱལ་འབངས་ལས་སྐྱ་ཐབས་ཀྱིས་གསོལ་དེ།
 འདི་འདྲ་བར་འཕྲོག་པ་ཅོམ་ཞིག་མཐོང་བྱབ་ཀྱི་བྱ་སྤིང་ལྟ། གཞན་དུ་གཉེན་འཆོལ་དུ་ཕྱི་
 གནང་བ་དང་སྐྱར་ཞིང་། ཁྱི་སྤེའི་ནང་དུ་དགའ་གཉེན་འཆོལ་བར། གཏད་དུ་ཅི་གནང་ཞེས་
 གསོལ་ལོ། བྱ་བཟངས་ལྟ་བུ་ཕྱག་རྒྱ་དང་གཏད་ཐོགས་ཏེ། སྐྱས་འཛིན་དུ་ནི་ཕྱི་གནང་།
 དགའ་གཉེན་འཆོལ་བར་གནང་ཟླ། ཕྱག་རྒྱ་འཆོང་དུ་སྦྱལ་བའ། ཞེས་པའོ། །

མཆན་གཉིས་པ། ༄ དེ་ལ་བྱ་སྤིང་ནི་བྱ་མོ་སྤིང་མོ་བྱ་བ་ཟླ། མཆོ་སྤོན་པོའི་པལ་སྐད་དུ་
 བུད་མེད་སྤྱིའི་མིང་ལ་བྱ་སྤིང་མར་འབོད། བྱ་བཟངས་བྱ་བ་ནི། ཡ་མེད་དམ་ཁྲེལ་མེད་ལ་ཟེར།
 གཏད་ནི་བཀའ་གཏད་བྱ་བ་ཟླ། བཀའ་ཤོག་གནང་བའི་དོན་ནོ། དེས་ན་དོན་འདི་ལྟར། མདུན་
 ས་ལོང་རུ་ནས། སློན་ཆེན་པོས་སག་ལོའི་དབྱིད་ལ་གནང་བའི་བཀའ་རྒྱ་སུབ་པ། རྒྱ་སྤེ་གཉིས་
 ཀྱི་དཔོན་སྐྱ་དག་གིས་ཁྱེ་འབུལ་དུ། སྐྱར་བོད་སྐྱམ་དང་། ཞང་སློན་ཡ་ཡ་གཉིས་ནས། རྒྱ་ཤ་
 རུ་བའི་བྱ་མོ་རྣམས། རྒྱུང་མར་ལེན་སྐད་དུ་བྱས་ནས་སྐྱད་བཏགས་ཏེ་འཁྱེར་ཅིང་། དོན་ལ་
 གཡོག་མོར་བྱས་པ་ཡང་མང་དུ་བྱུང་། རྒྱལ་པོའི་འབངས་ལས་བཅན་ཐབས་ཀྱིས་འཁྱེར་ཏེ།
 འདི་ལྟར་འཕྲོག་པ་ནི་སྤོལ་མེད་པ་ཅོམ་ལགས་ན། ད་པན་ཆད་མཐོང་བྱབ་ཀྱི་བྱ་སྤིང་མ་འདྲ་
 ཡིན་ཕྱིན། གཞན་ལ་བག་མར་མི་གཏོང་བའི་ཁྲིམས་སྐྱར་ཞིང་། མཐོང་བྱབ་ཁྱི་སྤེའི་ནང་དུ་
 རང་མོས་བཞིན་དགའ་གཉེན་བྱས་ཆོག་པའི་བཀའ་གཏད་གནང་བར་ཁྱེས་པ་བཞིན། བོང་གི་
 བཀའ་རྒྱ་དང་བཀའ་ཤོག་བཟུང་ཟླ། ཁྲེལ་མེད་ལྟར་བྱས་ནས། བུད་མེད་བདམས་ཏེ་འཛིན་མི་
 ཆོག་པ་དང་། དགའ་གཉེན་བྱས་ཆོག་པའི་བཀའ་རྒྱ་འཛིན་དུ་གནང་ངོ་། ། ཞེས་པའོ།

རྒྱལ་པོའི་བཀའ་ཐོགས་ནས་ཁྲེལ་མེད་དུ་བྱས་བྱ་བ། ཞང་སློན་ཡ་ཡ་སོགས་ཀྱིས་བྱེད་ཚུལ་
 ལྟར་མི་ཆོག་པའི་དོན་ནོ། དེ་ལྟར་ལི་ཡུལ་དེ་ཁྱི་སྤོང་གི་དུས་སྐབས་འབངས་རྣལ་མར་བཀྱག་ཅིང་།
 མཐོང་བྱབ་ཁྱི་སྤེ་ལྟ་བུ་བ་བཅུགས་ཏེ། སློན་ཁམས་གཅིག་གིས་གསར་དུ་བསྐྱེད་དོ་ཞེས་འོག་གི་
 རྒྱལ་རབས་ལ་ཡང་གསལ་ལོ། ” ཞེས་སོ།

གཞན་ཡང་སྐྱག་གཟིག་དང་ཨོ་རྒྱན་སོགས་ཀྱི་ཡུལ་གྱ་རྣམས་དང་དཔལ་འབྱོར་བརྩེ་ལེན་
 དང་། རིག་གནས་སློབ་སྦྱོང་སོགས་ཀྱི་འབྲེལ་བ་དམ་ཟབ་བྱུང་ཡོད་པའི་ཚུལ་ནི་བོད་ཀྱི་ལོ་རྒྱུས་
 དེབ་ཐེར་ཁག་ན་གསལ་བ་ལྟར་དང་། ལྷག་པར་དུ་ཨོ་རྒྱན་གྱི་མཁན་པོ་པད་མ་འབྱུང་གནས་བོད་
 དུ་གདན་འདྲེན་ཁྱེས་ཏེ། གསང་སྐྱགས་ཀྱི་རྒྱུད་སྤེ་མང་པོའི་དབང་ཁྱིའི་མན་དག་དང་བཅས་པའི་

ཕྱན་ཕྱ་ཆེར་སྒེལ་བ་ནམས་དང་གི་བར་དུ་སྒྲོལ་ཕྱན་མ་རུབ་པར་བཞུགས་པ་འདི་དག་གི་ཕྱི་ཕྱོགས་
དང་འབྲེལ་བ་བཅུགས་པའི་ལོ་རྒྱུས་རགས་རིམ་ཙམ་མོ།

གཉིས། རིག་གནས་སྒོ་བ་གསའི་སྐོར།

1. དུལ་གཞན་གྱི་རིག་གནས་ཀྱི་ཉིང་བཅུད་སྒྲངས་པ། བོད་ཀྱི་མི་རིགས་ནི་གདོད་མ་ཉིད་ནས་
ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པའི་འཆོ་བའི་གོམས་གཤིས་དང་། རིག་གནས་ཀྱི་ཁྱད་ཆོས་ཡོད་པ་ཞིག་ཡིན་
སྟབས། ལོ་ངོ་སྟོང་ཕྲག་མང་པོ་གོང་ནས་ལྷ་མཆོད་པ་དང་། འདྲེ་བཀར་བ། རྟེན་འབྲེལ་ལ་ཉེར་
བཟུགས་པ་བཅས་ཀྱི་བསམ་སྒྲུབ་ཆུང་གཞི་ཡོད་པ་དེ་ལ་བརྟེན་ནས་རིམ་བཞིན་རང་བྱུང་ཁམས་ཀྱི་
དངོས་པོའི་རུས་པ་ལ་ཞིབ་འཇུག་བྱས་ཏེ་ཆོན་རིག་དང་མཐུན་པའི་བསམ་སྒྲུབ་གོ་རྟོགས་མང་པོ་
ཞིག་བྱུང་ཡོད་པ་སྟེ། མིག་སྒར་མཐོང་ཐོས་བྱུང་བའི་དབྱེད་གཞིའི་ཡིག་ཆ་ལྟར་ན་སྤྱི་ལོའི་སྔོན་གྱི་
ལོ་གངས་སྟོང་ཕྲག་གཉིས་ཙམ་གྱི་གོང་ནས་གནས་ཀྱི་སྐར་མ་ལ་བཟུགས་པ་དང་། བར་སྒྲུང་གི་
སྤྱིན་དང་བྱ་ལ་བཟུགས་པ། ས་གཞིའི་ཆུ་བོ་དང་ཆེ་ཤིང་ལ་བཟུགས་པ་བཅས་ཀྱི་སྒོ་ནས་དུས་བཞི་ངོས་
འཛིན་པ་དང་། སོ་ནམ་གྱི་ལས་བྱེད་པ། ཕྱི་རོལ་གྱི་དངོས་རྒྱུས་ནམས་ཀྱི་རུས་པ་འབྱུང་བཞི་
དང་སྐར་ནས་ཞིབ་འཇུག་བྱེད་ཅིང་སྤྱན་དུ་བཀོལ་ཏེ་ལུས་ཀྱི་ནད་སྒྲ་ཆོགས་བཅོས་སྟབ་པར་བྱུང་བ་
དང་། དེ་དག་གི་ཉམས་སྤྱོད་ནམས་ཟིན་བྲིས་སུ་བཀོད་པའི་གཞུང་ལུགས་ཀྱང་བྱུང་ཡོད།

མི་རིགས་གཞན་གྱི་རིག་གནས་དེ་རང་སྐད་དུ་བསྒྱུར་ཏེ་རང་གི་རིག་གནས་ཀྱི་གསལ་སུ་
བཏབ་པའི་སྒྲོལ་ནི་སྤྱི་ལོའི་སྔོན་གྱི་དུས་རབས་གཉིས་པའི་ནང་ཙམ་ནས་བྱུང་བ་ཞིག་སྟེ། དུས་
དེར་རྒྱལ་པོ་གི་གྲུམ་བཙན་པོས་ལྷག་གཟིག་གི་གྲུ་ར་མ་ཏ་བྱ་བའི་དུལ་ནས་ལྷག་གཟིག་གི་ཆོས་
ལུགས་བོད་དུ་བསྒྱུར་ནས་འཆད་མཉན་བྱས་ཡོད་པ་གསལ། ཆོས་རྒྱལ་སྲོང་བཙན་སྐམ་པོའི་
སྐབས་སུ་ཕྱི་ཕྱོགས་ཀྱི་ཆོས་ལུགས་དང་རིག་གནས་མང་པོ་བོད་སྐད་དུ་བསྒྱུར་ཏེ་བོད་ཀྱི་རིག་གནས་
ཡར་རྒྱས་དང་། དར་སྒེལ་དུ་བཏང་བའི་ཚུལ། དེའང་ཆོས་རྒྱལ་སྲོང་བཙན་སྐམ་པོས་བོད་ཡོངས་
གཅིག་གྱུར་བྱས་ཏེ་ཐབས་དུ་མའི་སྒོ་ནས་ཕྱི་ཕྱོགས་སུ་འབྲེལ་ལམ་རྒྱ་བསྐྱེད་གནང་བའི་སྐབས་དེར་
རྒྱ་གར་དུལ་གྱི་ཆོས་དང་རིག་གནས་ནམས་བོད་དུ་དར་བར་བྱེད་པའི་ཆེད་དུ་སྤྱི་ལོ་633པའི་ཆུ་སྐུལ་
ལོར་ཐུ་མི་སམ་གློ་ཏ་ལ་སོགས་པའི་བོད་ཀྱི་སྒོན་པོའི་བྱ་རིག་པ་རྣེས་བཅུ་དྲུག་ལ་གསེར་གྱི་རྩྭ་ལ་
བ་དང་བཅས་རྒྱ་གར་དུ་ཡི་གེ་སྒོ་བ་དུ་བཏང་ཡང་། ལ་ལ་ལམ་བཟོད་པ་དཀའ་བ་ལ་འཛིགས་
ནས་འགོ་མ་རུས། ལ་ལ་རྒྱ་གར་དུ་སྐྱབས་ཀྱང་ཆད་པས་ཤི། ལ་ལ་རྒྱ་སྐད་ཤེས་མ་སྟབ་པར་
ཕྱིར་ལོག་པ་བཅས་བྱུང་། ཐུ་མི་སམ་གློ་ཏ་ནི་སྤྱན་ག་བྱར་དང་། རྒྱ་གར་། ཙན་དན་སོགས་
བསྟེན་པས་ཆད་པས་མ་གཞི། རྒྱ་གར་གྱི་རྒྱལ་པོ་དཔལ་ཆེན་ཕྱིན་པེ་ན་ལྷ་ཆེན་ཞེས་པ་ལ་སྐྱེས་
དང་བཅས་པས་མངལ་ཁ་ཞུས། རྒྱ་གར་སྤྱི་ཕྱོགས་ཀྱི་མཁས་པ་ཆེན་པོ་བྲམ་ཟེར་ལེ་བྱེན་ཀ་ར་
ལས་སྐྱེ་ཏའི་སྐད་ཡིག་སོགས་བསྐྱབས་ནས་མཁས་པར་གྱུར། པརྟེ་ཏ་ལྷ་རིག་པའི་སང་གི་ལས་
སྒྲ་ཀ་ཙན་དབྱངས་གསུམ་སོགས་ལེགས་སྒྱུར་གྱི་བརྒྱ་སྒོམ་རིག་པའི་གཞུང་ནམས་ལ་ལོ་ངོ་དྲུག་གི་
བར་དུ་འབད་བཙོན་ཆེན་པོས་གསན་སྒྱུར་གནང་བས་མཁས་པའི་ཆེར་སོན།

དེ་ནས་བོད་དུ་ཕྱིར་ལོག་ཁར་སྐྱེ་རིག་པ་ཁག་གི་རྒྱ་དབེ་དང་། འདུས་པ་རིན་པོ་ཆེའི་རྟོག་
མདོ་ཟ་མ་རྟོག་བཀོད་པ། ཐུན་རས་གཟིགས་ཀྱི་མདོ་རྒྱུད་ཉི་ཤུ་ཙམ་གཅིག་ དགོ་བ་བཅུའི་མདོ་

ལ་སོགས་པའི་རྒྱ་དཔེ་རྣམས་ཀྱང་ཆབས་ཅིག་བསྐྱམས་ནས་ཕེབས་པ་དང་། རྒྱལ་པོ་སྤོང་བཅན་
སྐམ་པོས་ཐུགས་དགེས་ཚོར་ཆེན་པོས་བསུ་བ་གནང་། ལྷ་སའི་སྐུ་མཁར་མ་རྩ་ཞེས་པ་དང་སངས་པ་
བོང་ཁ་བྱ་བའི་ཡུལ་འདྲིར་ཐུ་མི་བཞུགས་གནས་བཅས།

ཡུལ་དེར་རྒྱལ་པོ་རང་ཉིད་ཐུ་མི་སློབ་དཔོན་དུ་བསྟེན་ནས་ལོ་བཞིའི་བར་དུ་སྐུ་མཚན་བཅད་ནས་
ལེགས་སྐྱར་གྱི་སྐད་ཡིག་ལ་བསྐབས། སྐབས་དེར་ཐུ་མིས་བོད་ཡིག་གསར་བཅོ་བྱས་ཞེས་པའི་ཡི་
གེ་དེ་ནི་དང་དུས་ཡངས་གྲགས་སུ་སྐྱགས་ཡིག་ཅེས་པ་འདི་ཉིད་ཡིན་པེས་ཏེ། སྤྱིར་འཇིག་རྟེན་
འདྲིར་མི་རིགས་གང་འདྲ་ཞིག་གི་སྐད་དང་རིག་གཞུང་ལ་སློབ་སྦྱང་བྱེད་དགོས་ན། མི་རིགས་
དེའི་སྐད་དང་ཡི་གེ་བརྒྱད་ནས་སློབ་སྦྱང་བྱེད་དགོས། ཡིན་ནའང་བོད་དུ་བྱུང་བའི་ལེགས་སྐྱར་གྱི་
སྐུ་རིག་པའི་གཞུང་ཀ་ཙན་དབངས་གསུམ་སོགས་ནི་བོད་སྐད་དུ་བསྐྱར་ཅིང་བོད་དུ་འབྲེལ་བཤད་
བྲིས་ཡོད་པར་མ་ཟད། ལེགས་སྐྱར་གྱི་ཡི་གེའི་སྐྱ་གདངས་རེ་རེ་བཞིན་བོད་ཡིག་གི་སྐྱ་ཚབ་བྲིས་ཏེ།
དེ་ལ་ལེགས་སྐྱར་གྱི་སྐད་གྱི་འགྲེལ་དང་། བྱ་ཆོག་དང་། མིང་ཆོག་སྤད་དང་རྣམ་དབྱེ་སོགས་
གང་ཡིན་པ་རེ་རེ་བཞིན་དོ་སློབ་དང་འབྲེལ་བཤད་བྲིས་ཡོད་ལྟར། ལེགས་སྐྱར་གྱི་སྐད་དང་ཡི་
གེ་མ་ཤེས་ཀྱང་། བོད་རང་གི་སྐད་ཡིག་གི་ཐོག་ནས་ལེགས་སྐྱར་གྱི་རིག་གཞུང་ལ་སློབ་སྦྱང་དང་
ཞིབ་འཇུག་བྱེད་ཆོག་པ་ནི་བོད་དུ་བྱུང་བའི་ལེགས་སྐྱར་གྱི་སྐྱ་གཞུང་གི་སྤུང་མོང་མ་ཡིན་པའི་ཁྱད་
ཆོས་ཤིག་ཡིན། དེ་ལྟར་ལེགས་སྐྱར་གྱི་ཡི་གེ་ལ་བོད་ཡིག་གི་སྐྱ་ཚབ་དུ་བྲིས་པའི་བོད་ཡིག་དེ་ལ་
ཡངས་གྲགས་སུ་སྐྱགས་ཡིག་ཟེར་ཅིང་། སྐྱགས་ཡིག་འདི་དུས་ནས་ཙན་ཞིག་ན་མི་སུ་འདྲ་ཞིག་
གིས་འབྲི་སྒྲིལ་བཏོད་ཡོད་པའི་ལོ་རྒྱུས་ད་ཕན་མ་མཐོང་ཡང་། ཞིབ་མའི་སློ་ཡིས་དབྱེད་ན། རྒྱལ་
པོ་སྤོང་བཅན་སྐམ་པོའི་སྤྱི་དབང་གི་སྐབས་སུ་ཐུ་མི་སམ་རྟོ་ཏེས་བྱས་ཡོད་པར་པེས་ཏེ། ཐུ་མི་
རྒྱ་གར་དུ་བྱོན་ནས་ལེགས་སྐྱར་གྱི་སྐད་ཡིག་ལ་སློབ་སྦྱང་བྱེད་པའི་ཆོ། ལེགས་སྐྱར་གྱི་ཡི་གེ་ལ་
བོད་ཡིག་གི་སྐྱ་གདངས་ཀྱིས་སྐྱ་ཚབ་རེ་བྲིས་ནས་སློབ་སྦྱང་བྱས་པ་ཡིན་ན་ཤེས་པ་སྐྱ་བའི་དགོས་པ་
དང་ཐུན་པའི་ཕྱིར་དང་། དེང་དུས་ཀྱང་མི་རིགས་གཞན་གྱི་སྐད་ཡིག་ཐོག་མར་སྦྱང་བ་པོ་རྣམས་
ཀྱིས་ཀྱང་རང་གི་སྐད་ཡིག་གིས་སྐྱ་ཚབ་བྲིས་ཏེ་སྦྱང་སྒྲིལ་ཡོད་པ་འདི་དག་གིས་ཤེས་ཐུབ། དེས་ན་
ཐུ་མི་རང་གིས་ལེགས་སྐྱར་ལ་སློབ་སྦྱང་གནང་བའི་སྐབས་སུ་སྐྱ་ཚབ་བྲིས་པ་དེ་དག་སྐྱར་བོད་དུ་
ཕེབས་ཏེ་ཆོས་རྒྱལ་སྤོང་བཅན་ལ་སློབ་བྲིད་མཛད་པའི་སྐབས་སུ་སློབ་ཏུ་སྐྱ་ཚབ་བྲིས་པ་དེ་དག་ལ་
གཞིར་བཟུང་སྟེ། ལེགས་སྐྱར་གྱི་དབངས་གསལ་ལ་ཐུ་པོ་རེ་རེ་ལ་བོད་ཡིག་གི་སྐྱ་ཚབ་རེ་རེ་བྱེད་
པའི་ཆོ། བོད་ཡིག་དུ་མེད་པའི་ལེགས་སྐྱར་གྱི་སྐྱ་ཚབ་དུ། ལྷ་ལྷ་ལྷ་རི་རི་ལི་ལྷི་ལྷི་ལྷི་ལྷི་
ལྷ་བཅས་དབངས་བཅུ་གཅིག་དང་། ལྷ་རྩྱ་རྩྱ་རྩྱ་ཏུ་ཐ་ཏུ་ཐ་ཐ་ཐ་ཐ་བཅས་གསལ་བྱེད་བཅུ་གཅིག་
བསྐྱམས་པས་དབངས་གསལ་ཉེར་གཉིས་གསར་དུ་བཅོས། ལེགས་སྐྱར་ལ་མི་མཁོ་བའི་ཙ་ཆ་ཇ་
ཇ་ཟ་འ་བཅས་ཡི་གེ་དུག་པོ་མར་འཕྲིས། ལེགས་སྐྱར་གྱི་ཡི་གེ་ལ་བརྟེན་མར་ཡོད་པ་ཇི་བཞིན་དུ་
བོད་ཡིག་ལའང་བརྟེན་ནས་ལེགས་སྐྱར་གྱི་སྐྱ་ཚབ་དུ་ཆ་ཡངས་སུ་ཆང་བར་བསྐྱག་དུ་བྱང་བའི་
སྐྱགས་ཡིག་འདི་ཉིད། བོད་ཡིག་གི་དབངས་གསལ་ལ་འཕྲི་སློབ་ཅི་རིགས་ཀྱི་སློ་ནས་གསར་དུ་
བཅོས་པ་ལ་ཐུ་མིས་གསར་དུ་བཅོས་པའི་བོད་ཡིག་ཅེས་པའི་བཤད་སྒྲིལ་འདི་བྱུང་བར་སྤྱང་།

དེ་ལྟར་ཐུ་མི་སམ་རྟོ་ཏེས་སྤྱགས་གཅིག་ནས་རྒྱལ་པོ་ལ་སོགས་པའི་བོད་འབངས་རྣམས་ལ་
ལེགས་སྐྱར་གྱི་སྐད་སློབ་བྲིད་མཛད་པ་དང་། སྤྱགས་གཅིག་ནས་ལེགས་སྐྱར་གྱི་བད་སྦྱང་རིག་

པའི་གཞུང་རྒྱལ་ཁབ་ཀྱི་འཕེལ་རྒྱུ་ལྟར་དུ་མཉམ་སྦྲེལ་གྱི་འཕེལ་རྒྱུ་ལྟར་དུ་
 གསུམ་ལ་སོགས་པ་སྐབས་དོན་བརྒྱུད་ཀྱི་བདག་ཉིད་ཅན་གྱི་བོད་ཀྱི་བརྒྱུད་རིག་པའི་གཞུང་
 ལུགས་ཤིག་བཙུགས་གནང་མཛད་པ་དང་། བོད་ཀྱི་ཡིག་གཟུགས་ལ་གསར་བཅས་མཛད་དེ་སྤེལ་
 བྱས་ན་ལ་རྒྱུ་ལ་ལྷ་བུའི་འཕྲི་སྒྲིལ་བཞིན་པ་དང་། དུས་དེར་རྒྱལ་པོས་ཐུ་མི་ལ་བཀུར་བསྟོན་དང་།
 གཞེངས་བསྟོན་ཆེས་དྲགས་པས་སྟོན་པོ་ཁག་གཅིག་གི་སྟོ་ལ་མ་བབ་ནས་རྒྱལ་པོས་འབངས་ལ་འདི་
 ལྟར་བཀུར་བ་མི་རིགས་ཞེས་སྟོན་ལབ་བྱས་པར་ཐུ་མིས་གསན་ནས་ཉེན་ཞིག་རྒྱལ་སྟོན་གདན་
 འཛུགས་པའི་དབུས་སུ་ཐུ་མི་ཡར་བཞེངས་ཏེ་རང་གི་ཆེ་བ་བརྗོད་ཅིང་བོད་ལ་བཀའ་དྲིན་ཆེན་པོ་
 ཡིན་པའི་མགུར་བཞེངས་པས་ཐམས་ཅད་ཀྱི་རྒྱལ་རང་ཞི་ཏུ་སོང་། སྐབས་དེར་བཅན་པོས་རྒྱ་
 གར་གྱི་མཁས་པ་ཀུ་ས་ར་དང་། བམ་ཟེ་ཤང་ཀ་ར། ཁ་ཆེ་ཏ་ཅུ། བལ་པོ་ཤི་ལ་མཆུ། རྒྱ་
 བྱ་གི་ཏ་ཤང་མ་རྒྱ་དེ་བ་རྒྱལ་གདན་དྲངས་ནས་བོད་དུ་བྱོན་པ་དང་། ལོ་ལྔ་བ་ཐུ་མི་སམ་རྟོ་
 ཏ་དང་། རྣམ་ཀོ་དང་། ལྷ་ཡུང་དོ་རྩེ་དཔལ་སོགས་ཀྱིས་བྱས་ཏེ་《དམ་ཆས་འདུས་པ་རིན་པོ་
 ཆེ་ཏྲུག་གི་གཟུངས་》དང་། 《སྤྱི་བ་སྟོན་མའི་མདོ་》དང་། 《མདོ་སྤྱི་དཀོན་མཆོག་སྟོན་》སོགས་
 བོད་རྒྱུད་དུ་བསྐྱར་པ་དང་ཆབས་ཅིག་ཏུ་རྒྱ་གར་དང་། རྒྱ་བྱ་ཏ་ཟེམས་ བལ་པོ། ལི་ཡུལ་
 ལ་སོགས་པ་ནས་བཟོ་དང་སྟོན་ཅིས་སོགས་རིག་གནས་ཀྱི་ཤེས་བྱ་བཟང་པོ་རྒྱལ་ཁབ་ཀྱི་འགའ་ཞིག་
 བོད་རྒྱུད་དུ་བསྐྱར།

དེ་ནས་ཆོས་རྒྱལ་ཁྲི་སྤྱོད་ལྟེན་བཅན་གྱིས་བསམ་ཡས་གཙུག་ལག་ཁང་བཞེངས་ཏེ་སངས་
 རྒྱལ་ཆོས་ལུགས་ལ་འཆད་ཉན་སྟོན་སྤྱོད་ཀྱི་འཕྲིན་ལས་སྟེལ་བར་བྱགས་ཚྭ་གསུམ་པའི་ཆོ། བལ་པོའི་
 ཡུལ་ནས་མཁན་པོ་བོ་རྟོ་ས་ཏ་དང་། ཨོ་རྒྱན་སྟོན་དཔོན་པ་མ་འབྱུང་གནས་གཉིས་བོད་དུ་
 གདན་དྲངས། མདོ་སྟོན་གྱི་ཆོས་མང་པོ་འཆད་ཉན་བྱེད་པ་ལ་སོགས་པ་ལོ་ལྔ་བ་ཆད་ལྷན་
 ཞིག་མེད་ན་མི་ཐུབ་པར་དགོངས་ནས་བོད་འབངས་རྒྱལ་ཁྲི་སྤྱོད་ན་ཐུ་གུ་རིག་པ་རྣེས་པ། ཁ་སྟོ་
 བསང་ཞིང་སྟེ་མཆེད་དྲངས་པ། ཤེས་རབ་ཆེ་ལ་ཁ་སྟེ་བདེ་བ་རྒྱལ་ཁྲི་སྤྱོད་དུ་སྤྱོད་བསྐྱར་བསྐྱར་དུ་
 གཏོང་བའི་གྲབས་བཀྲིས། མཁན་སྟོན་རྣམས་གཉིས་ཀྱི་མདུན་ནས་ལེགས་སྤྱོད་ལ་སྟོན་སྤྱོད་བྱེད་
 དུ་བརྟུག་ཀྱང་། གཙང་གི་སྟེ་མོ་བྱེད་མཁར་གྱི་བེ་རོ་ཅན་དང་། དབུ་ཏུ་འཕན་ཡུལ་གྱི་སྤྱོད་བ་
 དཔལ་བཅེགས། ཏུ་ལག་ཤངས་ཀྱི་དར་མ་སྤང་གི་ཅོག་རོ་སྤྱོད་ལྷན་མཆོན་གསུམ་ཅོམ་ལས་
 གཞན་རྒྱལ་ཁྲི་སྤྱོད་ལེགས་པོ་ཞིག་ཤེས་མ་ཐུབ། དེ་གསུམ་གྱིས་ལོ་བདུན་ཅོམ་ལ་ལོ་ལྔ་བ་བསྐྱབས་
 པས་མཆོག་ཏུ་གྱུར་པའི་མཁས་པ་ཆེན་པོར་གྱུར།

དེ་ནས་མཁན་སྟོན་གཉིས་དང་ལོ་ལྔ་བ་གསུམ་གྱིས་མདོ་སྟོན་གཉིས་ཀྱི་གཞུང་ལུགས་མང་པོ་
 བོད་རྒྱུད་དུ་བསྐྱར་བ་ནི་《བརྒྱ་བཀའ་ཐང་》ལས། དེ་ནས་སྟོན་དཔོན་པ་མ་འབྱུང་གནས་ཀྱིས།
 སྤང་གི་ལོ་མཇུག་ལྷག་གི་ལོ་འགོའི་བར། །
 གསང་སྟོན་ཕྱི་པ་གྱི་ཡིག་སྟེ་གསུམ་རྒྱུད། །
 ཅོག་རོ་སྤྱོད་ལྷན་མཆོན་བསྐྱར་ནས་གསུངས། །
 གསང་སྟོན་ནང་པ་ལོ་ག་རྣམས་གསུམ་རྒྱུད། །
 བེ་རོ་ལྷན་ལོ་ཅོ་བསྐྱར་ནས་གསུངས། །
 སྤྱོད་པ་ཕྱི་སྟོངས་རྒྱལ་པོའི་མདོ་བརྟུ་བསྐྱར། །

ཤེས་རབ་སྒྲིང་པོ་ཟབ་མོ་ལྟ་བུའི་མདོ། །
 འདའ་ཀ་ཡེ་ཤེས་ངེས་དོན་སྒྲིམ་པའི་མདོ། །
 བཟང་པོ་སྦྱང་པ་རྒྱ་ཆེན་སྒྲིམ་ལམ་མདོ། །
 རྩོམ་པར་འཛུལ་པ་ཁྱེད་ཀྱི་མདོ། །
 བྱང་ཆུབ་སྒྲུང་བཤགས་ལས་སྒྲིབ་བཤགས་པའི་མདོ། །
 གཙུག་ཏྲར་ནས་བྱང་གདུགས་དཀར་བསྐྱོག་པའི་མདོ། །
 གསང་བདག་གོས་སྒྲིམ་ཅན་ནི་བསྐྱང་བའི་མདོ། །
 མགོན་པོ་ཆོ་དཔག་མེད་པ་ཆོ་བསྐྱང་མདོ། །
 རྩོམ་པར་འཛུལ་པ་ཁྱེད་སྒྲིམ་པའི་མདོ། །
 ཡི་གེ་གཅིག་མ་སྒྲིང་པོའི་མདོ་རྣམས་བསྐྱར། །
 རང་གི་སྒྲིངས་སྒྱུ་ན་རག་ཆ་ལག་དང་། །
 གསང་བའི་སྒྲིངས་སྒྱུ་བསྒྲིམ་བསྐྱབ་ཆ་ལག་བསྐྱར། །
 ཅེས་དང་།

ཞི་བ་རྩོམ་པར་འཛུལ་པ་ཁྱེད་ཀྱིས་གཙུག་ཏྲར་ནས། །
 བདེར་གཤེགས་འདུས་པ་བརྒྱ་དང་སྐུ་མ་ཅུ་ལ། །
 གསང་ཐུགས་སྒྲིམ་པར་འཛུལ་པ་ཆ་གཅིག་བསྐྱར། །
 སྐུ་འཕྲུལ་སྒྲིམ་བརྒྱུད་སྒྲིམ་པར་འཛུལ་པ་ཆ་གཅིག་བསྐྱར། །
 གསང་ཐུགས་བསྐྱར་ཚུལ་མཁའ་ལ་ཉི་ཤར་འདྲ། །
 དེ་ནས་མཁན་པོ་པོ་རྣམས་ཏུ་དང་། །
 སྐུ་གཅིག་མཆོན་མང་བན་དེ་ཡེ་ཤེས་སྒྲིམ། །
 འདུལ་བ་ལྷང་དང་ལྷང་ཆ་སྒྲིམ་བའི་དང་། །
 སྒྲིང་ཐུག་བརྒྱ་བ་བྱམས་ལྷས་ཏུ་ཏུ་ཅ། །
 མདོ་ཆོས་རྒྱས་འབྲིང་རྣམས་གསུམ་མ་ལྷས་བསྐྱར། །
 ལང་ཀར་གཤེགས་པ་བཅ་པོ་བཅོ་ལྔ་དང་། །
 དཀོན་མཆོག་བཅེགས་པ་སྐུ་མ་ཅུ་ཆ་ལྔ་དང་། །
 སལ་པོ་ཆེ་ལ་བཅ་པོ་ཉིས་བརྒྱ་བརྒྱུད། །
 ལྷ་དང་འདས་པ་བཅ་པོ་བརྒྱ་བརྒྱ་གཉིས། །
 ལས་འབྲས་དྲང་དོན་བསྐྱར་པའི་མདོ་རྣམས་བསྐྱར། །
 སྐུ་བ་དཔལ་བཅེགས་གསང་ཐུགས་སྒྲིམ་པ་བསྐྱར། །
 བྱ་རྒྱུད་ཀྱི་ཡ་སྒྲིམ་ཐུག་སྒྲིམ་པ་དང་། །
 གཉིས་སྦྱོང་ལྷ་པ་ཡ་ཡི་རྒྱུད་བའི་དང་། །
 རྣམ་འབྱོར་ཡོ་གའི་རྒྱུད་སྒྲིམ་མ་ལྷས་བསྐྱར། །

ཅེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། ལྷག་པར་དུ་རིག་གནས་ཀྱི་སྒྲིམ་རྣམས་བོད་སྐད་དུ་བསྐྱར་
 པའི་ཚུལ་ལ་《ཤེས་བྱ་ཀུན་བྱུང་》ལས།

“སྔོང་བཅན་སྐུ་པོའི་སྐུ་རིང་ལ་འཁྱུ་ཤིང་གོང་ཚོས་སྐྱོན་ཅིས་ཀྱི་གཞུང་བསྐྱམས་པ་ཏུ་ཤང་
མ་དུ་དེ་བ་དང་། རྒྱུ་གོ་གཉིས་ཀྱིས་བསྐྱུར། རྒྱ་གར་ནས་བ་ར་རྒྱ་ཇོ། རྒྱ་ནག་ནས་ཏུན་མང་
ཏང་། ཏུ་ཟིག་ནས་ག་ལེ་རུས་ཞེས་བྱ་བའི་སྐྱོན་པ་གསུམ་སྟུན་དངས། 《འབྲུ་ཤག་མ་བྱ་ཆེ་ཆུང་》
དང་། 《རྒྱ་དབྱུང་ཐོར་བྱ་》 《མགོ་སྟོན་བསྐྱུས་པ་》 སོགས་བསྐྱུར། སྐྱོན་པ་གསུམ་བགྲོས་ནས་
《མི་འཛིགས་པའི་མཆོན་ཆ་》 ཞེས་བྱ་བ་ལུགས་ཆེན་གསུམ་ཀྱི་གཞུང་དུ་གྲགས་པ་བྱས། ག་ལེ་
རུས་ལ་འཛོ་རོ་ཞེས་སྐྱོན་པའི་རིགས་རྒྱུད་བྱུང་། མེས་ཨག་ཆོས་ཀྱི་དུས་རྒྱུ་མོ་བཟང་གིས་ཤིང་
གོང་ཚོས་ཁྱེད་བའི་སྐྱོན་ཅིས་ཀྱི་གཞུང་ལུགས་རྣམས་ཏུ་ཤང་མ་དུ་གྱུར་འདུག། ཁྱུང་པོ་ཅི་ཅི་
དང་། ཁྱུང་པོ་དོ་ཚུགས། རྒྱ་ཡུག་གར་མཁན་ཅན་ལ་སྟོན་འབར་སོགས་ཀྱིས་བསྐྱུར། ཁྲོམ་
ཀྱི་ཡུལ་ནས་བེ་ཆེ་ཅན་པ་ཤེ་ལ་ཏུ་བྱ་བའི་སྐྱོན་པ་མཁས་པ་བཀུག་ནས་ལྷ་རྩེར་བཀུར་དེ་
《མ་གསུམ་བྱ་བཅུ་བཞི།》 《སྐྱོན་མོང་མེན་པའི་གསང་བའི་བྱ་བཞི།》 རྟེན་རྒྱས་པའི་སྐོར་དང་།
《བེ་བྱམ་སྐྱུག་པོ་ཏི་ཀ་ཡང་ཏིག་》 རྟེན་འབྲིང་པོ། 《བསྐྱུས་པ་ཡི་གེ་དམར་ཆུང་》 སོགས་བཅུ་མས།
གཞན་ཡང་ཚུམ་རྒྱུད་སོགས་མང་དུ་བྱུང་བར་གྲགས་ཤིང་དེའི་བྱ་རྒྱུད་ལ་བེ་ཇི་ཞེས་པའི་སྐྱོན་པ་
རྣམས་བྱུང་། ཏུ་ཤང་དང་ཁྱུང་པོ་སོགས་མཁས་པ་མང་པོ་བགྲོས་ནས་གསོ་དབྱུང་གསར་འགྱུར་
རྣམས་ཀྱི་དོན་སྦྱང་པོ་སྒྲངས་པ་ 《སོ་མ་རྩ་ཇོ་》 ཞེས་བྱ་བའི་གཞུང་ཆེན་བཅུ་མས། ལྷ་ཕྱི་དེ་དག་
ཕྱོགས་གཅིག་དུ་ཟུ་འོག་གི་སྒྲོམ་བྱུར་བཞུགས་པ་ལ་ 《སྒྲ་དབྱུང་ཀྱི་གཞུང་འཆོ་བའི་མདོ་》 ཞེས་གྲགས་
སོ། ཞེས་དང་།

ཡང་། ཆོས་རྒྱལ་ཁྲི་སྔོང་ལྷུ་བཅན་གྱིས་རྒྱལ་སྤེལ་ཐོག་མར་སྤྱོད་བའི་དུས་སུ། རྒྱ་
གར་ནས་རྒྱུ་རྩ་ཇོ། རྒྱ་ནག་ནས་མ་དུ་གྱུར་འདུག། ཏུ་ཟིག་གམ་ཁྲོམ་ནས་ཅན་པ་ཤེ་པ་ཏུ་སྟེ་
སྐྱོན་པ་ཆེན་པོ་གསུམ་འཛོམས་པ་ལ་སྐུ་པའི་སྐུ་གསུམ་གྲགས། དེ་གསུམ་བགྲོས་ནས་རྒྱལ་
ཁམས་སོ་སོའི་ལུགས་དང་བསྐྱུར་བའི་སྐྱོན་དབྱུང་གི་བསྐྱུར་བཅོས་ 《རིན་ཆེན་སྤངས་པ་》 ཞེས་བྱ་བ།
《ཅུ་བ་ཉི་ལྔའི་འཁོར་ལོ་》 འགྲེལ་པ་ཡན་ལག་དང་བཅས་པའི་གཞུང་ཆེན་པོ་བྱས། ཅན་པ་ཤེ་ལ་
ཏུ་རང་ཡུལ་དུ་བྱོན་ཁར་སྐུ་པ་ལ་གདམས་པའི་སྐོར་ལ་ 《བེ་ཇིའི་བྱ་རྟེན་ཁ་སེར་》 དང་། དེ་རྒྱལ་པོ་
ལ་ཕུལ་བས་རྒྱལ་པོའི་ 《སྒྲ་ཡིག་འོད་འབར་》 དུ་གྲགས། ཏུ་ཤང་མ་ཏུ་ཅི་ཏུས་རྒྱལ་སྟོན་དམངས་
གསུམ་བསྐྱེམས་པས་ཅུ་བ་ 《རིན་པོ་ཆེའི་མཛོད་ལྷ།》 《ཡན་ལག་མཛོད་ཆེ་འབྲིང་།》 《སྟེ་
དོན་འགྲེལ་པ་》 ཕྱི་ལྟར་དམངས། རང་ལྟར་སྟོན་པོ། གསང་བ་རྒྱལ་པོ་ལ་གདམས་པའི་སྐོར་
གོགས་སེལ་དང་བཅས་པ་བསྐྱུར། ” ཅས་སོགས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ།

དེ་ནས་མངའ་བདག་ཁྲི་རལ་པ་ཅན་གྱི་དུས་སུ་རྒྱ་གར་ནས་བཞི་ཏུ་ཇི་ན་མི་ཏུ་དང་། ཕྱི་ན་
ལེན་དུ་བོ་ཞི། ད་ན་ཤེ་ལ་གསུམ་སྟུན་དངས། བོད་ཀྱི་ལོ་རྒྱུ་བ་སྐྱོན་མ་ཡེ་ཤེས་སྟེ་ལ་སོགས་པ་
རྣམས་དང་ལྟན་དུ། ལྷར་ཡབ་མེས་རྣམས་ཀྱི་སྐབས་སུ་བསྐྱུར་གནང་མཛད་པའི་ཆོས་ཀྱི་རིག་
གཞུང་རྣམས་བསམ་ཡས་གཙུག་ལག་ཁང་དུ་བཞུགས་པ་རྣམས་དང་། བོད་ཀྱི་ཡུལ་ན་ཡོད་པའི་
གསུང་རབ་ཀྱི་དཔེ་མ་ལུས་པ་སྟུན་དངས་ནས། སྐྱེ་ཐམས་ཅད་རྒྱ་གར་གྱི་འགྱུར་དུ་བཅོས།
སྐད་གསར་བཅད་ཀྱི་གཏན་ལ་ཕབ་ནས་ཆོས་ལུགས་བཟང་པོར་མཛད། ཐ་ན་བེ་དང་། སྤང་
དང་། ཞོ་ལ་སོགས་པ་ཐམས་ཅད་རྒྱ་གར་དང་བསྐྱུར།

2. ཆེད་སྤྱོད་གི་སྟོན་པ་གྲ་བཅུ་གས་པ། སྤྱིར་བོད་ཀྱི་ཡུལ་འདིར་ཆོས་དང་རིག་གནས་ཀྱི་སྟོན་པ་

སྒྱུང་བྱེད་ལུ་གཙོ་བོ་ནི། བོན་གྱི་འདུ་གནས་དང་། ཚོས་གྱི་དགོན་སྡེ་ཁག་རྣམས་ཡིན་ལ། དེ་དག་ལ་གཙུག་ལག་ཁང་ཞེས་པའི་རྒྱ་མཚན་ཡང་དེ་ཡིན། དེས་ན་དུས་རབས་རིམ་བྱུང་གི་ནང་དུ་སོ་སོའི་ཚོས་འདུན་ལ་བརྟེན་ནས་སློབ་གཉེས་བྱས་ཏེ་ཚོས་དང་རིག་གནས་ལ་སྦྱངས་པ་མཐར་ཕྱིན་པའི་མཁས་པ་མང་པོ་ཞིག་བྱུང་ཡོད་ཀྱང་། བོད་གྱི་རྒྱལ་པོས་ཐད་ཀར་བདག་སྒྱུང་གནང་བའི་ཆེད་ལས་གྱི་སློབ་གྲྭ་བཙུགས་པའི་ཐོག་མ་དེ། ཚོས་རྒྱལ་ཁྲི་སྤྱི་ལོ་ལྔ་བཙན་གྱི་སྐབས་སུ་བྱུང་བ་ཡིན།

(1) **གསོ་རིག་སློབ་གྲྭ།** བོད་གྱི་གསོ་རིག་སློབ་གྲྭ་ནི། གཡུ་ཐོག་ཡོན་ཏན་མགོན་པོ་དགྲུང་ལོ་ལྔ་བཅུ་དང་ལྔ་པ། རྒྱ་སྐད་སྡེ་སྤྱི་ལོ་762པའི་ལོ་དེར་ཀོང་པོ་སྤུན་ལྷང་དུ་བཙུགས། སྐབས་དེར་སློབ་མ་སུམ་བརྒྱ་ཙམ་བསྐྱས་ཤིང་སློབ་གྲྭའི་དབུ་འཛིན་དང་། སློབ་དཔོན་གཉིས་ཀ་གཡུ་ཐོག་པས་གཅིག་སྟོན་གནང་། བོན་ལུགས་གྱི་ཐ་སྙད་ལ་གསོ་རིག་འབྱམ་བཞི་མདོ་དགྲུ་ཞེས་པ་དེ་ཉིད་དུས་རབས་གྱི་དགོས་མཁོ་དང་བསྟན་ནས་མགོ་མཚུག་ཚུམ་རྣམས་གསར་དུ་བརྗེས་ཤིང་ཚོགས་གི་སྤྱི་བསྐྱར་ལ་ལེགས་བཅས་མཛད་དེ་གསོ་རིག་རྒྱུད་བཞི་ཞེས་པའི་མཚན་གསོལ་ནས་གཞུང་དེ་ཉིད་ལ་འཆད་ཉན་མཛད། སློབ་སྦྱོང་གི་ཡུན་ཚད་ལོ་བཅུ་རེ་གཏན་འབེབས་གནང་སྟེ་སྤུན་པ་གསར་ཐོན་རྣམས་ལ་སོ་སོའི་ཡོན་ཏན་གྱི་ཚད་གཞི་དང་བསྟན་པའི་རིག་གནས་གྱི་ཐོབ་ཐང་གི་མིང་དུ་འབྱམ་རབས་པ་དང་། རབ་འབྱམས་པ། དཀའ་བཅུ་པ། བསྐྱས་ར་པ་བཅས་རིམ་པ་བཞིར་བྱས།

གཞན་ཡང་《རྒྱུད་བཞིའི་》ཆ་ལག་རེ་ཙམ་ཐོན་པ་རྣམས་ཀྱིས་སློབ་གྲྭ་བ་རྣམས་ལ་བྲག་པ་སྒྲིལ་བ་དང་། གཡུ་ཐོག་པའི་བང་ཆེན་རྒྱགས་པ་སོགས་ཀྱི་ཞབས་ཞུ་བསྐྱབ་དགོས་པར་སྤྱང་། དུས་དེར་སྤུན་པ་འབྱམ་རམས་པ་ལྔ་བཅུ། སྤུན་པ་རབ་འབྱམས་པ་ལྔ་བཅུ། སྤུན་པ་དཀའ་བཅུ་པ་བརྒྱ་ཙམ་བྱུང་བ་དེ་དག་གིས་སློབ་གྲྭའི་བྲག་པ་འགན་གཙོ་བོ་བཞེས་ཤིང་། དགྲུང་ལོ་རེ་ལྔ་པའི་སྐབས་སུ་རྗེ་གཡུ་ཐོག་པ་ཉིད་མདོ་ཁམས་དར་ཅེ་མདོ་བརྒྱུད་ནས་རྒྱ་ནག་སོགས་ལ་ཕེབས་ནས་འགྲོ་བ་ནད་པ་མང་པོའི་དོན་མཛད། སྤར་ཀོང་པོ་སྤུན་གྲུ་ཕེབས་ཏེ་ཕྱོགས་མཐའ་དག་ནས་འོངས་པའི་གསོ་རིག་ལ་ཐོས་བསམ་བྱེད་པའི་སྤུན་པ་སྟོང་ཕྲག་ཙམ་བྱུང་བ་དེ་རྣམས་ཀྱིས་ཞབས་ཞུ་ལ་བརྟེན་ནས་སྤུན་གྱི་སློབ་གྲྭའི་འདུ་ཁང་ལྟ་བུ་སྐྱབ་ཅེས་པ་བཏབ། སྤུན་གྱི་དཀའ་བཅུ་དང་སྤུན་ལ་བཞོ་སྤྱིང་མཛད་དེ་ཐེ་ཚོམ་གྱི་མདུད་རྒྱ་རྣམས་རེ་རེ་བཞེན་བཀོལ། བོད་གྱི་གསོ་བ་རིག་པ་ཞེས་སྤུན་པའི་གྲགས་པ་ཕྱོགས་མཐའ་དག་ན་བྱབ། ལྷག་པར་དུ་དབུལ་ཕོངས་ཀྱི་ནད་པ་རྣམས་ལ་སྤར་མེད་པའི་བརྩེ་བ་ཆེན་པོའི་གཞིགས་སྦྱོང་ཐོབ་པས་མཚོག་དམན་སྦྱེ་བོ་ཀུན་གྱིས་བཀྱར་བསྟེ་དང་བཟྱགས་བརྗོད་ཐོབ། རྗེ་གཡུ་ཐོག་པས། གསོ་བ་རིག་པའི་རྒྱ་འཛིན་གྱི་སློབ་བྱ་རྣམས་ལ་གདམས་པ།

“ཁྱེད་རྣམས་རང་འདོད་ཁོག་འགྲས་སེར་སྤྱང་ན་གཡོ་བོར་ལ། བྱང་ཆུབ་སེམས་ཀྱི་གཞི་བབྱང་། འགྲོ་བ་ནད་པའི་དོན་དུ་གཉེས། མཐོ་ཤོགས་དང་ཁེ་ཚོང་མ་བྱེད། དན་སྤྱང་མཐའ་ནས་སྦྱོངས། མི་ངོ་བས་ངོར་མི་ལྟ་བུར་ནད་པ་ལ་ཕན་པའི་སྤུན་དབུད་མཛད། ཕྱོགས་ཆ་ཉེ་རིང་སྤྱངས་ལ་ཀུན་ལ་ཕན་པའི་སྤུན་པ་མཛད། བདག་བབྱང་གི་གནས་མ་བརྟེན་པར་རྒྱལ་ཁམས་ཕྱོགས་མེད་འགྲིམས་ལ་ནད་པ་ཕྱོགས་མེད་ལྟོས། ཆེ་བཙུན་གྱི་ཁྱ་སྤུན་མ་བྱེད་པར་སྤྱང་ལོང་བརྩེ་

བས་སྐྱོངས། རྒྱ་ཆང་ཕྱོགས་སུ་མ་འདོད་པར་དཀར་གསུམ་སྟོང་ལ་བསྐྱེད། ཏྲ་བུ་ཞོན་པ་
སྐྱོངས་ལ་ནད་པའི་བྲན་དུ་རྒྱགས། མི་ཤེས་ཤེས་པར་མ་སྐྱོངས་རྒྱས་ཀྱང་སྟོབ་གཉེར་མཛོད།
མི་སྟོག་ལ་ཚོད་ལེན་མ་བྱེད་མི་ཤེས་པ་ངོས་ལོངས། སྐོ་གསུམ་ཆོས་ལ་འབུལ་ལ་བྱི་མའི་ལམ་སྟེ་
བྱུངས། ”

ཞེས་སོགས་སྟེན་པའི་ཀུན་སྐྱོད་ཀྱི་སྐོར་ལ་བསྐྱབ་བྱ་ལེགས་པོར་གནང་། དེ་ལྟར་གསོ་རིག་
སྟོབ་གཉེར་པ་རྣམས་ཀྱིས་སྤྱང་བྱའི་སྒྲིག་ཁྲིམས། སྟོབ་སྐྱོང་གི་ཡུན་ཚད། རང་གི་ཡོན་ཚད་དང་
བསྟན་པའི་སྟོབ་ཐང་གི་མིང་སོགས་གཏན་འབེབས་མཛོད་དེ་ཐུན་མོང་སྤྱིའི་ཅ་འཇུགས་ཅན་གྱི་སྟོབ་
ལྷ་ཞིག་ཏུ་ཆགས།

2 སྐྱུ་སྐྱོང་ངམ་ལོ་ལྷ་བའི་སྟོབ་ལྷ། སྐྱར་བོད་དུ་ཆོས་རྒྱལ་སྤོང་བཅོན་སྐམ་པའི་དུས་ནས་བྱ་
མི་སམ་སྟོ་ཏ་རྒྱ་གར་དུ་བྱོན་ནས་ལེགས་སྦྱར་གྱི་སྐད་དང་ཡི་གེ་ལ་མཁས་པར་གྱུར། སྤྱིས་སུ་བོད་
དུ་ཕེབས་ཏེ་རྒྱ་གཞུང་མང་པོ་བོད་སྐད་དུ་བསྒྱུར། ལོ་ལྷ་བ་གསར་པ་གསོ་སྐྱོང་གནང་བ་ནས་
བཟུང་། རྒྱལ་རབས་རིམ་བྱུང་གི་དུས་སུ་ལོ་ལྷ་བ་འགའ་ཞིག་བྱུང་ཡོད་ཀྱང་། རྒྱལ་པོ་ཁྱི་
སྤོང་ཕྱེད་བཅོན་སྐབས་ལྷ་བའི་རྒྱ་བྱོན་ཆེན་པོའི་སྐོར་ནས་ལོ་ལྷ་བ་གསོ་སྐྱོང་བྱེད་པའི་དར་རྒྱས་ཀྱི་
སྤྱང་ཚུལ་བྱུང་མི་འདུག

རྒྱལ་པོ་ཁྱི་སྤོང་ཕྱེད་བཅོན་དགུང་ལོ་བཅུ་བདུན་སོན་པ་དང་དམ་པའི་ཆོས་ལ་ཐུན་མེན་གྱི་དད་པ་
སྤྱིས་ནས་བོད་ཁ་བ་ཅན་གྱི་ཡུལ་འདིར་སངས་རྒྱས་ཀྱི་བསྟན་པ་རྒྱས་པར་བྱེད་པའི་ཐུགས་འདུན་
དག་པོ་འཁུངས་ནས་སྤྱི་ལོ་761པའི་ཕྱགས་སྤང་ལོར་ཟ་ཏྲ་ཀྱི་མཁན་པོ་བོ་རྩིས་ཏེ་གདན་དྲངས་
ནས་བསམ་ཡས་གཙུག་ལག་ཁང་གི་སྤང་བཏིང་། བསམ་ཡས་གཙུག་ལག་ཁང་གི་བཀོད་པ་སྐྱ་
གསུང་ཐུགས་ཀྱི་ཏེན་རྣམས་བཞེངས་པའི་སྟེ་གོན་མཛོད་པ་དང་དུས་མཚུངས་སུ་བོད་ཐུག་རྣམས་ལ་
ལེགས་སྦྱར་གྱི་སྐད་ཡིག་བསྐྱབས། དེ་དག་གི་ནང་དུ་གཙང་གི་སྟེ་མོ་བྱེ་མཁར་གྱི་རང་མིང་གན་
ཇག་ཐང་ཏེ་ཞེས་པ་ཆོས་ཀྱི་མིང་དུ་བེ་རོ་ཅ་ན་དང་། དབུ་ཅུ་འཕན་ཡུལ་གྱི་སྐུ་བ་དཔལ་
བརྟེན། ཅུ་ལག་ཤངས་ཀྱི་ཅོག་རོ་སྤྱི་ལོ་རྒྱལ་མཚན་གསུམ་ནི་ལེགས་སྦྱར་གྱི་སྐད་ཡིག་ལ་
མཁས་པ་གྱུར། མཁན་སྟོབ་རྣམས་གཉིས་ཀྱིས་གསུངས་པའི་ཆོས་རྣམས་ཐད་ཀར་བོད་སྐད་དུ་
བསྒྱུར། སྤྱི་ལོ་766པའི་མེ་ཏྲ་ལོར་བསམ་ཡས་གཙུག་ལག་ཁང་ཡོངས་སུ་བྱུབ་པ་དང་། བསམ་
ཡས་སྐྱུ་སྐྱོང་ཞེས་པའི་ལོ་ལྷ་བའི་སྟོབ་ལྷ་ཞིག་བཙུགས་ནས་སྐྱུ་སྐྱོང་གྱི་ལོ་ལྷ་བ་མང་པོ་གསོ་སྐྱོང་
གནང་། རྒྱལ་པོ་ཁྱི་སྤོང་ཕྱེད་བཅོན་སྐྱོང་གིས་སྟོབ་ལྷའི་དབུ་འཛིན་གནང་ཞིང་སྟོབ་ལྷ་བ་
རྣམས་ལ་འཆོ་བའི་མཐུན་ཁྱེན་གོང་གི་སྤྱིད་གཞུང་ནས་སྦྱར། རྒྱ་གར་ནས་གདན་དྲངས་པའི་
པ་རྩེ་ཏེ་རྣམས་ཀྱིས་ལེགས་སྦྱར་གྱི་སྐད་སྟོབ་ཁྱིད་གནང་བ་དང་། བེ་རོ་ཅ་ན་དང་། སྐུ་བ་
དཔལ་བརྟེན། ཅོག་རོ་སྤྱི་ལོ་རྒྱལ་མཚན་གསུམ་གྱིས་སྐད་སྐྱོང་སྟོབ་ཁྱིད་ཀྱི་ཐུག་རོགས་གནང་།
བོད་ཡུལ་སྟོད་སྤང་བར་གསུམ་ནས་སྤྱིང་ཅུས་ཆེ་ཞིང་སྟོ་རིག་བཀྲ་བའི་གཞོན་ནུ་བརྒྱ་དང་བརྒྱད་
སྟོབ་མ་དངོས་སུ་བསྟུ་ལེན་བྱས་ནས་ལེགས་སྦྱར་གྱི་སྐད་ཡིག་བསྐྱབས། སྟོབ་མ་སྤྱད་ལེན་གྱི་སྒྲིག་
ཁྲིམས་སྐོར་ལ། སྟོབ་མ་བསྟུ་བའི་ཡུལ་ནི་བོད་ཀྱི་རྒྱལ་པོའི་མངའ་ཁོངས་ཀྱི་ས་ཆ་གང་ཅུང་ལས་
སྤྱད་ལེན་བྱེད་ཆོག་པ་དང་། སྟོབ་མའི་ཆ་ཁྱེན་ལ་རང་ལོ་བརྒྱད་ཡན་ཆོད་དང་། བཅོ་བརྒྱད་
མན་ཆོད་ཡིན་པའི་གཞོན་ནུ་ལས་ལ་ནད་དང་དབང་པོ་སོགས་ལ་སྟོན་མེད་པ། བསམ་པ་བཟང་

ཞིང་ཡོན་ཏན་ལ་དགའ་ཞེན་ཡོད་པ། ལྷོ་རིག་གསལ་ཞིང་ཤེས་རབ་ཆེ་བ་བཅས་ཀྱི་སློབ་མ་སྤྱད་
 ལེན་བྱེད་རྒྱ་གཏན་འབེབས་གནང་། ལྷ་བས་དེར་སློབ་མ་དངོས་སུ་བསྐྱུས་པའི་མིང་ཐོ་ཁག་
 གཅིག་ 《པད་མ་བཀའ་ཐང་》 ལས།

ཡར་སྤྱང་སྐ་མི་ཁྲི་གཞིར་ས་ཤི་ཏ། |
 འཁོན་རྩེ་སྤྱད་བང་སྤྱང་བ་ཞང་སེ་བཅན། |
 རྒྱད་བྱ་ཁོང་སླེབ་སྐ་ལོ་རྩ་དང་། |
 མ་བན་རིན་ཆེན་མཆོག་དང་ཡར་ལྷ་བྱ། |
 འཕྱོས་ཀྱི་གཏགས་ཆེན་རྒྱ་ན་གྱ་མ་ར། |
 ཡོན་ཏན་སྤྱིང་པོ་ལེགས་སྤྱིན་ཉི་མ་དང་། |
 ལྷན་མ་རྩེ་མང་ཨ་ཅལ་ས་ལ། |
 བན་ཀ་མ་ལ་གོ་སྐས་ཐིར་ལེན། |
 ཉང་བན་ཤ་མི་གོ་ཆ་ཨ་ནན་ཏ། |
 གཞུ་བས་སྤོན་ནམ་མཁའི་སྤྱིང་པོ་འདྲེ་རྒྱལ་སློ། |
 རྒྱངས་ཆེན་དཔལ་སང་བྱ་གྱིང་བི་ར། |
 བྱ་གྱ་ཨེ་བག་ལང་གོ་དགོན་མཆོག་འབྱང་། |
 དན་པ་ནམ་མཁའ་མོན་བྱ་རྒྱལ་བྱང་ཆུབ། |
 བྱི་ཤ་མི་ཏ་ཁུ་བཅུན་འབྱང་གནས་འོད། |
 ཁྱང་པོ་དབྱིག་བསོད་དན་ལམ་རྒྱལ་མཆོག་དབྱངས། |
 གཞུ་བས་བན་སངས་རྒྱས་ཡེ་ཤེས་སྐ་གསལ་སྤྱང་། |
 སྐ་ལོ་ཡེ་ཤེས་དབང་པོ་སྐ་དཔལ་དབྱངས། |
 ཡེ་ཤེས་འཇམ་དབྱངས་སྐ་ལྷང་དཔལ་རྩོར་དང་། |
 ཉང་ཁམས་གོ་ཆ་ལ་སུམ་རྒྱལ་བྱང་ཆུབ། |
 སོག་པོ་དཔལ་ཡེ་ཨ་ཅར་ཡེ་ཤེས་དབྱངས། |
 རྒྱ་ན་དེ་བ་གོ་འགོས་ཆོས་བྱུབ། |
 བན་ཀ་སྤྱ་ཉི་ཀ་དང་ལོ་གི་རྒྱང་། |
 འོ་བན་དཔལ་གྱི་དབང་ཕྱག་ཤམ་མེས་བཀོལ། |
 ལྷ་ལྷང་ལྷལ་སྒོར་མེ་ཉོག་བྱང་ཆུབ་འབར། |
 ཞང་བན་རྒྱ་ན་ཤེས་རབ་ཡར་རྩེ་བཅེགས། |
 ལྷ་ནམ་རྩོ་རྩེ་བདུད་འཇོམས་ཡེ་ཤེས་ཐེ། |
 རྒྱུ་ཤ་བ་ཨ་ཅར་རྣམ་ཤི། |
 དེ་བ་སམ་བ་དེ་བ་བྱང་ཆུབ་དང་། |
 ལྷ་བ་དཔལ་བཅེགས་ཅོག་རྩོ་སྤྱི་རྒྱལ་མཆོན། |
 བི་རོ་ཅ་ན་ཆོས་ཀྱི་སྤྱན་པོ་དང་། |
 རྒྱངས་བན་ལེགས་བྱུབ་དཔལ་འབྱོར་སྤྱི་རྒྱ་བ། |

དེ་སོགས་བརྒྱ་ཙུ་བརྒྱད་ལ་ལོ་ལྔ་བསྐབས། །

ཞེས་གསལ་བ་ལྟར་རོ། དེ་ལྟར་ལོ་ལྔ་བ་རྣམས་སློབ་མཐར་ཕྱིན་པ་དང་སྐར་ཡང་རྒྱ་གར་དུ་
ཕེབས་ཏེ་སྐད་ཡིག་ལ་སྦྱང་བརྒྱར་དང་མདོ་ལྷགས་ཀྱི་ཆོས་རྣམས་འཆོལ་བ་ལ་གསེར་གྱི་པ་ཏུ་བདུན་
རེ་དང་། གསེར་ཕྱེ་བྱེ་དགུ་རེ་བསྐྱར་ནས་རྒྱ་གར་དུ་བཏང་། རྒྱ་གར་གར་ལུ་ལྷན་ཏུ་ཉལ་
ཅིང་དམ་ཆོས་ཀྱི་དཔེ་ཆ་མང་པོ་བསྐྱམས་ཏེ་ཕྱིར་བོད་དུ་ཐོག་བེ་མ་མི་ཏུ་ལ་སོགས་པའི་རྒྱ་གར་གྱི་
པམ་ཁྱི་ཏུ་བརྒྱ་ཙུ་བརྒྱད་གདན་དངས། བོད་ཀྱི་ལོ་ལྔ་བ་རྣམས་དང་སྟན་ཅིག་ཏུ་ཐོན་རྗེས་སུ་
བོད་དུ་བསྐྱར་བ་ལ།

《གསང་ལྷགས་ཕྱི་པ་གྲི་ཡོག་ཐེ་གསུམ་རྒྱད་》

《གསང་ལྷགས་ནང་པ་ཡོ་ག་རྣམ་གསུམ་རྒྱད་》

《ཤེས་རབ་སྒྲིང་པོ་ཟབ་མོ་ལྟ་བའི་མདོ་》

《འདའ་ཀ་ཡེ་ཤེས་ངེས་དོན་སྟོན་པའི་མདོ་》

《བཟང་པོ་སྦྱོད་པ་རྒྱ་ཆེན་སྟོན་ལམ་མདོ་》

《རྩ་རྒྱ་རྣམ་པར་འཛུམས་པའི་མདོ་》

《བྱང་ཆུབ་ལྷུང་བཤགས་ཀྱི་མདོ་》

《གཙུག་ཏྱར་ནས་བྱང་བའི་གདུགས་དཀར་སྟོན་པའི་མདོ་》

《གསང་བདག་གོས་ཐོན་ཅན་གྱི་མདོ་》

《ཆོ་མདོ་》

《ནོར་རྒྱན་མའི་མདོ་》

《བདེར་གཤེགས་འདུས་པ་བརྒྱ་དང་སོ་ལྔ་》

《འདུལ་བ་ལུང་ཐེ་བཞི་》

《ལང་ཀར་གཤེགས་པའི་མདོ་》

《དཀོན་མཆོག་བརྟེན་པའི་མདོ་》

《ཕལ་པོ་ཆེའི་མདོ་》

《འཇམ་དཔལ་ཙུ་བའི་རྒྱད་》

《མཚན་ཡང་དག་པར་བརྗོད་པ་》

《དོན་ཡོད་ཞགས་པའི་རྒྱད་》

《ཁྲོ་བོ་སྤེ་བརྟེན་ཀྱི་རྒྱད་》

《འཇམ་དཔལ་གསང་བདག་གི་རྒྱད་》

《སྦྱོད་འབྱུག་》

《དབུ་མའི་ཆོགས་གསུམ་དགོངས་འགྲེལ་དང་བཅས་པ་》

《བྱམས་ཆོས་སྤེ་ལྔ་》 ལ་སོགས་པ་རྣམས་སོ།

3. **ཆལ་དང་ཅེད་མའི་སྐོར།** བོད་ཀྱི་ལོ་རྒྱུས་དེབ་ཐེར་ཁག་ཏུ་གསལ་བ་ལྟར་ན་གནའ་རབས་བོད་
ཀྱི་མི་རིགས་ནི་ལྷན་ཀྱི་ཆལ་འགྲན་པ་དང་། རིག་པའི་ཆལ་འགྲན་པ་ལ་ཤིན་ཏུ་དགའ་བ་ལོ་རྒྱུས་
དག་ན་གསལ་ཞེ་དཔེར་ན། རྒྱགས་སྐོར་པ། རྩོད་འགྲོགས་པ། རྒྱག་ཆལ་འགྲན་པ། ཏྲ་རྒྱག་

མདའ་ཅིང། གི་ཅིང། འུར་དོ། ཐག་མཚོངས། སྐར་འཐེན། དབྱེ་འཐེན། རྒྱལ་ཅིང་ལ་
སོགས་པ་ལུས་ཀྱི་རྩལ་སྦྱོང་བ་དང་། མིག་མང་འཛོག་པ། དགུ་འགྲིག་འཛོག་པ། སྤྱུ་ཤགས་
འབྱེད་པ། ཁེད་བཤད་པ། ཤོ་དང་སྤག་ཅིང་པ་ལ་སོགས་པ་རིག་པའི་རོལ་ཅིང་མང་པོ་ཞིག་
དར་འདུག

དོན་དེ་རྒྱལ་པོ་སྤང་བཅན་སྐམ་པའི་སྐབས་སུ་བལ་བཟའ་ཁྱི་བཅུན་གྱིས་བཞེངས་པའི་སྒྲ་
སའི་གཙུག་ལག་ཁང་གི་ཕྱེད་བས་རིས་རྣམས་ལ་འང་འཁོད་ཡོད་དེ། སྤར་བཅན་པའི་དབྱེས་སྟོན་
ཀྱི་མཛད་སྒྲིའི་སྐབས་ཏྟ་རྒྱག་དང་། ཀྱང་རྩལ་འགྲན་པ། ཤུགས་སྒྲོར་བ། རྩོམ་འགྲིགས་པ་ལ་
སོགས་པའི་འགྲན་ཅིང་རྣམ་པ་མང་པོ་སྤེལ་བའི་རི་མོ་མང་པོར་བྲིས་ཡོད་པ་དེ་དག་གིས་གནའ་
པོའི་དུས་ནས་བོད་འདིར་ཅིང་རིགས་སྤྱ་ཚྭས་དར་ཆེ་བ་མཚན་གྱིན་ཡོད།

(1) **ལུས་ཀྱི་རྩལ་ལ།** ཆོས་རྒྱལ་སྤང་བཅན་སྐམ་པའི་གོང་དུ་བྱུང་བའི་རྩལ་ཆེན་གྱི་མི་སྤྱ་མང་པོ་
ཞིག་བྱུང་ཡོད་ཀྱང་འདིར་སྐབས་ཐོབ་ཀྱི་བརྗོད་བྱ་མིན་པའི་བྱིར་ན་མ་སྤྲས། ཆོས་རྒྱལ་སྤང་བཅན་
སྐམ་པའི་སྐབས་སུ་ཏྟ་རྩལ་དང་གི་ཅིང་སོགས་ལ་མཁས་པའི་དབའ་སྤེ་གསུམ་གྱི་དམག་དཔོན་ལ་
སོགས་པ་མང་པོ་ཞིག་བྱུང་ཡོད་ཅིང་། ལྷག་པར་དུ་འདུས་སྤང་མང་པོ་རྗེའི་སྐབས་སུ་རྩལ་པོ་ཆེའི་
སྟོན་འབངས་མི་བདུན་བྱུང་ཡོད་པ་ནི། རྩོག་རིང་ལ་ནག་པོས་སྤང་པོ་ཆེ་ཐེག་ རྩོག་སྤིང་
ཁམས་ཀྱིས་གཡག་གྲུས་པོ་ཆེ་ཐེག་ག། འོན་རྒྱལ་མཚན་གྱིས་མདའ་སྟེ་ཁ་མས་བྱ་བྱ་ཤེད་པ་བཅད།
དབས་སྟོད་གདོང་ཅན་གྱིས་མིག་རྒྱང་གསུམ་ལ་མདའ་རྒྱང་རིས་སྤེབས། མགོས་གཡག་རྒྱང་གིས་
ཤ་བའི་ལྷན་བྱ་བྱེ་མས་བཀང་སྟེ་སྤང་ལ་སྒྲོར། ཅོག་རོ་འབྲོང་གཤེར་གྱིས་འབྲོང་ཐུར་དུ་རྒྱག་པ་
གྱེན་དུ་འཐེན་རུས། གཞོན་ཁྱི་བདུན་གཡུ་བྱིན་གྱིས་ཏྟ་བཟང་པོ་གཡང་ལ་མཚོངས་པ་གྱེན་ལ་
འདྲེན་རུས་ཞེས་སུ་འཁོད།

ཁྱི་ཕྱེད་གཙུག་བཅན་ནམ་མེས་ཨག་ཚམ་གྱི་དུས་སུ་སྟོན་པོ་རྣམས་མཚན་མོ་སྤྱ་བའི་འོད་
ལ་ཏྟ་རྒྱག་གི་རྩལ་འགྲན་པའི་སྒྲོར་དང་། གཞན་ཡང་དུས་རབས་དེའི་སྒྲོར་གྱི་རྒྱལ་རབས་རྣམས་
ཀྱི་དུས་སུ། རྒྱལ་སྟོན་འབངས་འཁོར་དང་བཅས་པ་རྣམས་དགའ་སྟོན་གྱི་མཛད་སྒྲིའི་ནང་དུ་ཏྟ་
རྒྱག་པ་དང་། མིས་རྒྱག་རྩལ་འགྲན་པ། མདའ་རྩལ་འགྲན་པ། གི་ཅིང་བྱེད་པ། ཤུགས་
སྒྲོར་བ། རྩོམ་འགྲིགས་པ། སྤྱུ་ཤགས་འབྱེད་པ། མིག་མང་འཛོག་པ་ལ་སོགས་པའི་ཅིང་འཛོ་སྤྱ་
ཚྭས་བྱེད་པའི་རྩལ་པོ་རྒྱས་ཀྱི་དེབ་ཐེར་ཁག་ན་གསལ།

ལོ་རྒྱུས་ཐོག་དུ་སྟོན་གྲགས་ཅན་གྱི་ཏྟ་ཐོག་ནས་པོ་ལོ་རྒྱུས་རྒྱུ་ལུས་རྩལ་དེ་ནི་ཐོག་མར་བོད་
ནས་དར་ཡོད་པ་ཞིབ་འཇུག་པ་ཁག་གཅིག་གིས་བཞེད་སྟོལ་འདུག རྒྱལ་པོ་མེས་ཨག་ཚམ་གྱི་
སྐབས་སུ་འབྲོ་བཟའ་ཁྱི་མ་ལོད་ཀྱིས་བོད་ཀྱི་སྟོན་པོ་རྣམས་རྒྱ་ནག་ཐང་གི་རྒྱལ་ཁམས་སུ་བཏང་སྟེ།
ཏྟ་ཐོག་ནས་པོ་ལོ་རྩེ་རྒྱུ་ལྷན་མོ་འབྲལ་སྟོན་བྱས་ཡོད་པ་དང་། དེའི་སྒྲོར་གྱི་ལོ་རྒྱུས་རྒྱ་ནག་གི་
《ཐང་ཡིག་རྒྱུང་བ་》ཞེས་པའི་ནང་འཁོད་པར། “ཅིན་ལུང་གི་ཁྱི་ལོ་གསུམ་པའི་ (ཁྱི་ལོ་709མར་)
སྤྱི་བ་བཅུ་གཅིག་པར། བོད་ནས་སྟོན་ཆེན་ཁང་བཅན་ཏྟ་སོགས་གོང་ཚོ་བསུ་བར་མངགས།
གོང་མ་ཀྱང་རྒྱང་གིས་སྤྱེད་མས་ཚལ་གྱི་པོ་ལོ་རྩེད་རར་གསེལ་སྟོན་བཤམས་ཏེ། རྒྱ་མ་དུ་ཐེ་ཡི་
ཐོབ་ཐང་ཡོད་པ་དབྱང་ཁྱི་ཅའོ་བྱ་བ་དང་བོད་ཀྱི་པོ་ཉ་བས་པོ་ལོ་རྩེ་བ་ལ། གོང་མ་ཀྱང་རྒྱང་
ཡང་དེར་གཞིགས་སུ་ཕེབས། ” ཞེས་འཁོད་ཡོད་པ་དང་། སྐབས་དེར་བོད་ཀྱིས་ཏྟ་ཐོག་པོ་ལོ་རྒྱུས་

པའི་ལུས་རྩལ་སྒྲོར་གྱི་རིམ་བྱེས་པ་དེ་དག་དེང་དུས་ཀྱང་ལོ་རྒྱུས་དངོས་མང་བདག་གཉེར་ཁང་དུ་
 ཡོད། དེ་བཞིན་དུ་ཁྱི་སྒོང་ཁྲུ་བཅན་གྱི་སྐབས་སུ་ཡང་རྟ་རྒྱལ་དང་། མདའ་ཅིང་། རྒྱགས་
 འབྲན་དང་། རྒྱག་འབྲན་སོགས་ཀྱི་ཅིང་རིགས་རྣམས་དར་རྒྱས་ཏེ་ཅང་ཆེན་པོ་བྱང་ཡོད་པ་ལོ་
 རྒྱུས་ཡིག་ཚང་ཁག་ན་གསལ་བ་ལྟར་དང་། དུས་དེར་ལྷག་པར་དུ་བྱན་མིན་གྱི་ལུས་རྩལ་ལ།
 དེང་དུས་འཛིག་རྟེན་འདིའི་མི་རིགས་པལ་མོ་ཆེས་དགའ་ཞེན་སྦྱོང་བཅོན་བྱེད་པའི་བོད་ཀྱི་ཙུང་
 འབྲུལ་འཁོར་ཞེས་པ་སྟན་གྲགས་ཉི་ཟླ་དང་མཉམ་པའི་གདམས་ངག་འདི་ཉིད་སློབ་དཔོན་པད་མ་
 འབྱུང་གནས་ལས་བརྒྱད་དེ་རྗེ་འབངས་རྣམས་ཀྱིས་ཉམས་ལེན་དང་། སྦྱོང་བཅན་བྱས་པས་བྱོད་
 རྒྱགས་ཀྱི་རྩལ་ཐོན་པའི་རྗེ་འབངས་ཉེར་ལྷུར་གྲགས་པ་བྱང་ཡོད་པ་ནི།
 སངས་རྒྱལ་ཡེ་ཤེས་བྲག་ལ་ཕུར་བ་འདེབས། །
 རྒྱལ་བ་མཆོག་དབྱངས་གཙུག་ནས་རྟ་སྐད་ཐོན། །
 རྣམ་མཁའི་སྤྲིང་པོ་ཉི་མའི་ཟེར་ལ་ཆིབས། །
 རྩོད་ཀྱི་མ་བྲག་ལས་ཆེ་ཆུ་བཏོན། །
 མཁར་ཆེན་མཆོ་རྒྱལ་བསད་པའི་མི་རོ་སྦྱང་། །
 དཔལ་གྱི་ཡེ་ཤེས་མ་མོ་བན་དུ་འཁོལ། །
 དཔལ་གྱི་སང་གོ་ལྷ་སྤྱན་བན་དུ་འཁོལ། །
 བོ་རོ་ཅ་ན་ཡེ་ཤེས་སྤྱན་དང་ལྷན། །
 གཡུ་སྒྲ་སྤྲིང་པོ་རྟོགས་པའི་མཆོག་དང་ལྷན། །
 རྩོ་རྗེ་བདུད་འཛོམས་རྒྱང་ལྷར་ཐོགས་པ་མེད། །
 ཡེ་ཤེས་དབྱངས་ནི་མཁའ་སྦྱོད་གནས་སུ་གཤེགས། །
 སོག་པོ་ལྷ་དཔལ་གཅན་གཟན་གཉེང་ནས་འཛོན། །
 ལྷ་ནམ་ཡེ་ཤེས་མཁའ་ལ་བྱ་ལྷར་ལྷིང་། །
 དཔལ་གྱི་དབང་ཕྱག་ཕུར་བ་གདེངས་ཆོད་འགུམ། །
 ལྷན་མ་ཅེ་མང་མི་བརྗེད་གཟུང་རྣམས་ཐོབ། །
 སྐ་བ་དཔལ་བཅེགས་གཞན་གྱི་སེམས་རྣམས་ཤེས། །
 རྒྱུ་བྱ་དཔལ་སང་ཆུ་བོ་གྱེན་དུ་སྒྲིག། །
 རྒྱལ་བའི་སྒོ་གོས་རོ་ལངས་གསེར་དུ་བསྐྱར། །
 ཁྲུ་ལོ་ཡིས་ནམ་མཁའི་བྱ་རྣམས་ཐེན། །
 དྲན་པ་ནམ་མཁས་བྱང་ནས་གཡག་ཆོད་བཀྱག། །
 འོ་བན་དབང་ཕྱག་རྒྱ་ལ་ཉ་ལྷར་འཛུལ། །
 མ་ཐང་རིན་ཆེན་པ་ཐང་ཟས་སུ་བ། །
 དཔལ་གྱི་རྩོ་རྗེ་རི་བྲག་ཐོགས་པ་མེད། །
 ལང་གྱོ་དཀོན་མཆོག་ཐོག་ཆེན་མདའ་ལྷར་འཕེན། །
 རྒྱལ་བའི་བྱང་ཆུབ་མཁའ་ལ་སྦྱིལ་ཀྱང་བཞུགས། །
 ཞེས་པ་ལྷར་རོ། །

2 རིག་པའི་ཚལ་ལ། སྤྱིར་བོན་གྱི་རིག་གཞུང་དག་ལས་རྒྱལ་མིང་སྤྱོད་བྱེད་གྱི་ཐབས་ལ་སྤྱང་
 མེད་བོན་གསུམ་ཞེས་པའི་མེད་ནི་སྤྱོད་རིག་གི་ཚལ་སྤྱོད་བྱེད་ཅིག་ཡིན་པ་གོང་གསལ་ལྟར་དང་།
 དེའི་ནང་ཚན་དུ་སྤྱིར་པའི་ཁོད་ཅེས་པ་ནི་གཤམ་ཆོག་དང་འབྲ་བར་དྲི་བ་དྲིས་ལན་གྱིས་ཤགས་
 འབྱེད་པའི་སྤྱོད་རིག་གི་ཚལ་སྤྱོད་པའི་ཐབས་ཤིག་སྟེ། རིག་པ་དེའི་སྐོར་རྣམས་དུས་རབས་དེ་དག་
 ཏུ་དར་སྤོལ་ཏེ་ཅང་ཆེ་བར་མངོན།

དམངས་ཁྲོད་དུ་མིག་མང་དང་། དགུ་འབྲིག་དང་། རྒྱལ་པོ་གཡག་ར་ལ་སོགས་པའི་
 རྩོད་རིགས་སྣ་ཚོགས་ཤིག་དར་སྤོལ་ཡོད་པ་དེ་དག་སྤོང་བཅན་གྱི་སྐབས་ཡོངས་སུ་གྲགས་པའི་རྩོ་
 ཆས་སུ་ཆགས་ཡོད་དེ། ཁྱུང་པོ་སྤྱང་སང་བུ་ཙེ་སྤོན་མཛེངས་པའི་ཚད་འཛིག་པའི་སྐབས་སུ་《ཏུང་
 རྟོང་གཏེར་ཡིག་》ལས། “ཁྱུང་པོ་སྤྱང་སང་བུ་ཙེ་མཛེངས་པའི་ཚད་ནི། ཅིས་ཟུ་གསུམ།
 ཞལ་ལྷེ་ཟུ་བཞི་ཡང་ན་བས་མཉན་ཅིང་གཅོད། མིག་མང་ཟུ་གཅིག་ཀྱང་དེའི་ཞར་ལ་རྩོ་ན་
 རྒྱལ། ” ཞེས་མིག་མང་ནི་རིག་པའི་ཚལ་འབྲུན་བྱེད་གྱི་རྩོད་ཆས་ཤིག་ཏུ་ཆགས་ཡོད་པ་གསལ།
 དེའང་མིག་མང་ཞེས་པ་ནི། རྩོ་ལེབ་བམ་ཤིང་ལེབ་གྱི་གཞི་གདན་གྱི་སྤྱོད་དུ་མིག་མང་གི་རིས་སུ་
 ཐིག་ཟུ་བཞིར་བཏབ། རྩོགས་བཞིའི་ཐིག་གངས་དང་མཉམ་པའི་དེའུ་དཀར་ནག་རིགས་གཉིས་
 རྩོགས་གཉིས་སུ་བཀོད། ནག་པོ་སྤོན་དང་དཀར་པོ་རྩེས་སུ་འགྲུལ། རིགས་མཐུན་གྱི་དེའུ་གཉིས་
 གྱི་བར་ན་དེའུ་གཞན་ཞིག་ཆུད་ཐུབ་པ་བྱུང་ཆོ། དེ་དེ་ཕྱིར་ཏོན་ནས་རང་རྩོགས་གྱི་དེ་གཅིག་དེའི་
 རྒྱལ་དུ་བཞག དེ་ལྟར་པར་རྩོགས་གྱི་དེའུ་རྣམས་གཅིག་ཀྱང་མ་ལུས་པ་འཛད་ཐུབ་པར་བྱུང་ན་
 རང་ལ་རྒྱལ་ཁ་ཐོབ་པར་རྩོའོ།

གསུམ། བཟོ་རིག་ལག་ཚལ་གྱི་སྐོར།

1. མཁར་ཅིག་དང་ལྷ་བཟོའི་ལག་ཚལ། དུས་རབས་དེའི་སྐབས་སུ་བོད་དུ་ལག་ཚལ་གྱི་སྐོར་ལ་
 དར་རྒྱས་ཆེ་ཤོས་དེ། རྩོ་བཟོ་དང་། ཤིང་བཟོ། འཛིམ་བཟོ། བཀོས་རིས། ཐེབས་རིས།
 སོ་བྲང་དང་གཙུག་ལག་ཁང་ལ་སོགས་པའི་མཁར་ལས་བྱེད་རྒྱུའི་ལག་ཚལ་རྣམས་ཡིན་ལ། ཐོག་
 མར་རྒྱལ་པོ་སྤོང་བཅན་སྐམ་པོའི་སོ་བྲང་པོ་ཏེ་ལ་ནི། སྤྱི་ལོ་629པའི་ས་གྲང་ལོར་རྒྱལ་པོ་སྤོང་
 བཅན་སྐམ་པོ་རྒྱལ་མིང་ལ་བཞུགས་ཤིང་དགྲུང་ལོ་བཅོ་ལྔ་པའི་ལྷགས་ཡོས་ སྤྱི་ལོ་631ལོར་སོ་བྲང་
 བུམས་པ་མི་འགྲུར་སྤིང་ནས་དབུ་ཅུ་སྤྱིད་ཤོད་དུ་ཐེབས་ཏེ་དམར་པོ་རིའི་སྤྱོད་དུ་སོ་བྲང་གཞིམ་ཁང་
 དཀར་པོ་བཞེངས།

དེའི་རྩེས་སུ་རྒྱ་བཟའ་གོང་ཚོ་བོད་དུ་སྤྱོད་པ་དང་སྤྱོད་པ་ལོ་སྤོང་དང་གོང་ལ་སོགས་པ་
 བཅུགས་ཞེས་《དེབ་དཀར་ན་གསལ།》 “སྐབས་དེར་དམར་པོ་རིའི་སོ་བྲང་ཆགས་ལུལ་དང་།
 སོ་བྲང་བཞེངས་པའི་སྐོར་ལ། དང་པོ་སོ་བྲང་ཆགས་ལུལ་ནི། སྤང་ཆེན་བེས་སུ་ཉལ་བ་ལྷ་བུ་
 དམར་པོ་རི། སེང་གེ་གནམ་ལ་མཛོངས་པ་ལྷ་བུ་ལྷགས་པོ་རི། ལྷག་མོ་ཚང་དུ་འཇུལ་བ་ལྷ་
 བུ་བ་མ་རི་བཅས་རི་བོ་རྣམ་གསུམ་ནང་གི་ཁྱད་དུ་འཕགས་པ་སྤང་ཆེན་བེས་སུ་ཉལ་བ་ལྷ་བུའི་
 དབྱིབས་ཅན་དམར་པོ་རི་ཡི་སྤྱོད་དུ་བརྩིན་ཉམས་སྤོང་པའི་སོ་བྲང་བཞེངས། གཉིས་པ་སོ་བྲང་
 བཞེངས་པའི་ཚུལ་ལ། 《མ་ཁི་བཀའ་འབུམ་》ལས། དམར་པོ་རི་ལ་ལྷགས་རི་རྒྱ་ཁྱོན་དཔག་ཚད་
 གཅིག་ཡོད་པ། ལྷག་རི་དང་སེང་རི་གཉིས་ནང་དུ་ཆུད་པ། དམར་པོ་རི་ཡི་སོ་བྲང་གི་ས་རྩོགས་
 སུ་ལྷགས་རི་ཕྱི་ནང་གསུམ་གྱིས་བསྐོར་བའི་དཀྱིལ་དུ་མཁར་དགུ་ཐོག་ལ་ཁང་མིག་དགུ་བརྒྱ་དང་

དགུ་བཅུ་གོ་དགུ་དང་ཆེ་ལ་མཁར་གཅིག་བཅས་བསྐྱེད་པས་སྤྲོད་པུག་གཅིག་ཡོད་པ། མཁར་
 དེ་ཆོའི་ཆེ་ལ་མཁར་དར་སྤྲོད་པུག་ཅན་བཅུགས་པ། སྤྲོད་པུགས་སུ་བཅུན་མོའི་ཕོ་བྲང་དགུ་ཐོག་
 བྱས་པ་མཁར་གྱི་ཐུགས་རིའི་ཕྱོགས་བཞིར་སྒྲོ་བཞི། སྒྲོ་བཞི་ལ་མཁར་བཞི། མཁར་རེ་རེའི་
 གཤམ་ལ་སྒྲོ་བྱང་རེ་རེ། རྒྱལ་པོའི་ཕོ་བྲང་དང་བཅུན་མོའི་ཕོ་བྲང་བར་དབུལ་དང་ཟངས་ཀྱིས་
 བཟོས་པའི་ཟམ་པ་བཅུགས་པ། ཕོ་བྲང་གི་ཤར་སྒྲོའི་ཐད་དུ་རྒྱལ་པོ་རྟ་རྒྱུགས་སའི་ལམ་དཔངས་
 སུ་འདོམ་པོ་དོ་དང་། ཞེང་ལ་འདོམ་པ་བཅོ་བརྒྱད་དང་། རིང་ཆད་ལ་འདོམ་པ་སུམ་བརྒྱ།
 པང་ལེབ་བཏིང་པའི་སྤྲོད་ལ་སོ་ཕག་བསྐྱེད་པ། ལམ་དེའི་གཡས་གཡོན་གཉིས་ལ་རེན་པོ་ཆེའི་
 ཏུ་བས་བསྐྱོར་བ། མགོ་མཚུག་གཉིས་ལ་ཤིང་གི་ཏུ་བ་ཆོན་ཅི་བྱུགས་པ། རྟ་རྒྱུགས་སྐབས་རྟ་
 གཅིག་གི་ཆིག་སྐྱས་རྟ་བརྒྱ་པུག་རྒྱུགས་པའི་སྐད་ཀྱིས་རྒྱ་ཡོད་པ་དེ་འདྲ་ཞིག་བཞེངས་ཚུལ་གསལ་
 བ་དང་། དེབ་དཀར་ལས། དམར་པོ་རེ་ཡི་ཕོ་བྲང་གི་དབྱིབས་བཞོད་ཞིབ་ཅན་ཞིག་རྒྱལ་པོའི་
 བཀའ་འབུམ་དུ་ཡང་གསལ་ལ། ད་ལྟ་སྤོན་གྱི་ཕོ་བྲང་དེའི་དཔེ་རིས་ཁྲུངས་དག་ཅིག་རྟེན་པ་ནི།
 ཅི་ཕོ་བྲང་ཤར་བྱུངས་ཀྱི་ཐུབས་རིས་འདི་ཡིན་ཏེ། གོང་ས་ལྷ་པོའི་ལྷ་ལྷན་དཀར་ཆག་དུ་
 གཙུག་ལག་ཁང་ན་དཔེ་རིས་རྟེན་པ་དེ་ཡོད་པར་གསུངས་པ་དེང་སང་དུད་དྲིག་ཆགས་པས་མི་
 གསལ་མོད། དེ་དུས་མཐོང་ནས་དེ་ལ་བྱི་མོ་བྱས་པར་ངེས་པས་སོ། ” ཞེས་གསལ་བ་ལྟར་རོ།

དེ་ལྟར་ཕོ་བྲང་ལེགས་པར་བྱུབ་ནས་ཐོག་མར་བཅོན་པོས་བོད་དུ་ཐེག་པ་ཆེན་པོའི་བསྟན་པ་
 དར་བར་མཛད་པའི་ཕྱིར་ཡི་དམ་གྱི་ལྷ་སྐྱུ་ཞིག་བཞེངས་དགོས་པར་དགོངས་ནས་ནང་རྟེན་དང་སྐྱུ་
 རྒྱ་སོགས་ཀྱི་འདུ་འགོད་རྒྱ་ཆེར་གནང་ཐོག་བལ་པོའི་ལྷ་བཟོ་པ་བཀྲུག་སྟེ། ལྷན་འཛིམ་ལས་བྱུབ་
 པའི་འཕགས་པ་སྐྱན་རས་གཟིགས་བཅུ་གཅིག་ཞལ་ཕྱག་སྤྲོད་སྐྱན་སྤྲོད་གི་སྐྱུ་བརྟན་འཕགས་པ་རང་
 བྱང་ལྷ་ལྷན་དུ་ཀྱགས་པ་འདི་ཉིད་འཁོར་བརྒྱད་དང་བཅས་པ་བཞེངས་པ་མཛད། འདི་ནི་བོད་
 དུ་སངས་རྒྱུ་ཆོས་ལུགས་ཀྱི་ལྷ་སྐྱུ་བཞེངས་པའི་ཐོག་མ་ཡིན་པར་གྲགས་ཤིང་། རེ་ཞིག་རྒྱལ་པོའི་
 ཕོ་བྲང་དུ་བཞུགས་པར་བཤད་དོ། །

(1) ར་ས་འབྲུལ་སྤྲོད་གི་གཙུག་ལག་ཁང་ནི། ཆོས་རྒྱལ་སྤོང་བཅོན་སྐམ་པོའི་སྐབས་བལ་
 བཟའ་ཁྱི་བཅུན་གྱིས་གཙོ་གཉེར་བྱས་ཏེ་བཞེངས། ས་མཁན་རྣམས་ཀྱིས་ས་དབུད་གཟིགས་པས།
 བོད་ཡུལ་གྱི་སའི་དབུད་ནི་སྤོན་མོ་གན་རྒྱལ་དུ་འབྱེལ་བའི་དབྱིབས་སུ་འདུག འོ་ཐང་གི་མཆོ་ནི་
 སྤོན་མོའི་སྤོང་ཁྲག་ངན་སོང་གི་སྒྲོ་ཡིན་པས། དེ་བསུབས་ནས་ལྷ་ཁང་བཙེག་དགོས་པར་བསྟན།
 གཞན་ཡང་སྤོན་མོའི་དབུད་འགོ་གཉིས་དང་། དབྱི་འགོ་གཉིས་ཏེ་ཆོགས་ཆེན་བཞི་དང་། བྱ་མོ་
 གཉིས་དང་ཕུས་མོ་གཉིས་ཏེ་ཆོགས་ཕུན་བཞི། ལག་མཐེལ་གཉིས་དང་རྟ་མཐེལ་གཉིས་ཏེ་མཐེལ་
 ཆེན་བཞི་བཅས་གཞོན་པའི་ཆེད་སོ་སོར་ལྷ་ཁང་རེ་བཞེངས་དགོས་པ། ར་མོ་ཆེན་ལྷ་བདུད་ཀྱི་
 ཕོ་བྲང་ཡོད་པ་རྩོ་བོ་ཤྱུ་ལོན་པར་བཤད། དེ་མིན་ཉེ་བའི་ས་དབུ་བརྒྱད་མཆིས་པའི་བཅོས་ཐབས་
 ཀྱང་སོ་སོར་བསྟན་ཅིང་། ས་དབུ་དེ་རྣམས་བཅོས་ན་ཡུལ་འདིའི་ཕྱོགས་བཞིར་ཡོན་ཏན་གྱི་རེ་བོ་
 བཞི་ཡོད་པའི་དགེ་མཚན་དུས་གཅིག་དུ་འཆར་བུས་པ་དང་། གནམ་འཁོར་ལོ་ཆེབས་བརྒྱད།
 ས་པརྒྱ་འདབ་བརྒྱད། ལེགས་བཀྲ་ཤིས་རྟགས་བརྒྱད་ཆོང་བ། ཁོར་ཡུག་གི་རེ་བོ་ལ་གསེར་
 དབུལ་ཟངས་ལྷགས་ཀྱི་གཏེར་ཁ་ཡོད་པ་སོགས་བཀྲ་ཤིས་པའི་ས་དབུ་རྣམས་ཀྱང་རྒྱས་པར་བརྟན་
 བས་ད་གཞོད་གཙུག་ལག་ཁང་ལེགས་པར་བཙེག་ཐུབ་ཅིས་དང་། འོ་ཐང་གི་མཆོ་ལྷ་ར་བསུབ་

པའི་ཐབས་ཤེས་བཅས་ལེགས་པར་བསྟན་ཅེས་གྲགས། རྒྱལ་དེ་དག་རྒྱལ་པོས་གསན་ནས་རབ་དུ་
 དེས་ཏེ། བོད་འབངས་རྣམས་ངའི་ལྷ་ཁང་བཅིག་པའི་གོགས་བྱ་དགོས་ཞེས་བཀའ་གནང་།
 ཞེས་གསལ་བ་ལྟར། བོད་འབངས་རྣམས་ལས་ལ་བསྐུལ་ཅིང་། བལ་བཟའ་ཁྱི་བཅུན་གྱིས་གཙུག་
 ལག་ཁང་བཞེངས་པའི་གཙོ་གཉེར་མཛད་དེ་བལ་པོའི་ཡུལ་ནས་རིག་བྱེད་ལ་མཁས་པའི་བཟོ་བོ་
 མང་པོ་བཀུག། མཚོའི་ཁུ་རྣམས་ལྟོ་ཕྱགས་ཀྱི་སྤྱི་ཁྱུགས་ལས་དུ་ཁ་གཅུ་བའི་ས་རྒྱ་སྟོན་གི་
 ལས་བྲལ་བྱ་བྱེད་ཆེ་བ་ཞིག་བཅུགས་ནས་མཚོ་བསུབས་པ་དང་། དེ་རྗེས་བོད་ཀྱི་ལས་ཀ་པ་
 ལྟོང་ཕྱག་འགའ་དང་རྒྱ་བལ་གྱི་བཟོ་བ་རྣམས་མཉམ་ལས་ཀྱི་སྟོན་གཙུག་ལག་ཁང་གི་རྒྱང་
 བཏིང་། དེ་ཡང་ཅིག་རྒྱང་གི་དབྱིབས་ནི་འབྲུང་འབྲུར་རབ་བྱུང་གི་དོན་དུ་འདུལ་བའི་ལྷགས་དྲི་
 གཙང་ཁང་དང་བཅས་པ་བྱང་ཕྱགས་སོ་བདུན་མཚོན་པའི་རེ་མིག་སོ་བདུན་མཛད། སྤྱོད་ཕྱི་ལོ་
 དོན་དུ་ཆོས་གང་བྱེད་ལས་ཀྱི་སྟོན་ཆང་བར་བྱེད་དགོས་པའི་བརྟུར་བྱ་བཞེས་མཛད། བོན་པོ་
 རྣམས་ཀྱི་དོན་དང་ཆོས་ཉིད་མི་འབྲུར་བ་མཚོན་ཕྱིར་ཟུར་བཞི་གཡུང་དུང་རིས་སུ་མཛད། ལྷགས་
 པའི་དོན་དང་འབྲས་བུ་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ས་མཚོན་ཕྱིར་དབྱས་སུ་ངག་གི་དབང་ཕྱག་དྲག་པོའི་དཀྱིལ་
 འཁོར་གྱི་ཆད་དུ་མཛད་པ་བཅས་ཀྱི་ཤུལ་པལ་ཆར་ད་ལྟ་འདྲ་མཐོང་རྒྱ་ཡོད་དོ།

དེ་ནས་རྒྱལ་པོས་འབངས་རྣམས་ཟས་ཆང་གིས་ཆོས་པར་བྱས་ཏེ་ལས་ལ་བསྐུལ་ནས། ལ་
 ལས་སོ་ཕག་བཏང་། ལ་ལས་ཅིག་པ་བྱས། ལ་ལས་འཛིན་པ་བཞེས་ཏེ་འོག་ཁང་གི་ཅིག་པ་ཟེན་
 པར་བྱས་སོ། ཡང་ལ་ལས་ཀ་བ་བཅོས། ལ་ལས་གདུང་མ་གཞོག། ལ་ལས་ལྷམ་བྱ་བཞེས་
 བཅོས། ཡང་ལ་ལས་ཀ་བ་བཅུགས། ལ་ལས་གདུང་མ་བཀུལ། ལ་ལས་ལྷམ་བསྐྱེགས། ལ་ལས་
 པང་ལེབ་བཏང་། ཐོག་ཕུབ་ནས་མཛོས་པར་བྱས་སོ། ཞེས་སོགས་ལོ་རྒྱུས་དེབ་ཐེར་རྣམས་སུ་
 གསལ་བར་ལྟར། ར་ས་གཙུག་ལག་ཁང་གྱུ་བཞི་ཤོ་འདྲ་བ་ཐོག་སོ་ཉེས་ལྷན་ཞིག་བཞེངས་པའི་
 སྐབས་དེའི་ལྷ་ཁང་གི་ཕྱི་སྟོན་ནི་ད་ལྟ་སངས་ལྷུང་སྟོ་མོར་གྲགས་པའི་གཞིམ་སྟོན་ནང་མ་འདི་ཉིད་ཡིན་
 འོ། སྐབས་དེར་གཙུག་ལག་ཁང་ལྟེ་བའི་ཤར་ངོས་སུ་གཙང་ཁང་གསུམ་ཡོད་པའི་དབྱས་མ་ད་ལྟ་
 རོ་ཁང་དུ་གྲགས་པ་འདིའི་ནང་། རྟེན་གཙོ་རྒྱལ་བ་མི་འབྲུག་པ་སྐབས་ཕྱིན་གྱི་ཕྱག་རྒྱ་ཅན་དུས་
 ཕྱིས་རོ་བོ་མི་འགྲོ་གསུང་འབྱོན་དུ་གྲགས་པ་འདི་ལ་འཁོར་ཉེ་བའི་སྐབས་བརྒྱད་དང་། སྟོན་སྐུང་ཁྱོ་
 བོ་གཉིས་བཅས་བཞེངས་སྐབས་ཀྱིས་བསྐྱར་བ། དེའི་གཡས་ཕྱོགས་ཀྱི་ལྷ་ཁང་ནང་གཙོ་སྐུ་འོད་
 དཔག་མེད་ལ་འཁོར་བྱང་སེམས་བརྒྱད་སྐུ་ཁྱང་ཅན་གྱིས་སྐྱར་བ། གཙང་ཁང་གཡོན་ན་བལ་
 བཟའི་རྟེན་སྐལ་བྱམས་པ་ཆོས་འཁོར་མ་ལ་སྟོལ་མ་བརྒྱད་ཀྱིས་བསྐྱར་བ་བཅས་བཞེངས། བྱང་
 ཕྱོགས་ཀྱི་གཙང་ཁང་དཀྱིལ་མ་དུས་ཕྱིས་ཕྱགས་རྗེ་ལྷ་ཁང་དུ་གྲགས་པ་འདིའི་ནང་བཅན་པོའི་
 ཕྱགས་དམ་གྱི་རྟེན་འཕགས་པ་བཅུ་གཅིག་ཞེས་རང་བྱུང་ལྷ་ལྷན་ལ་འཁོར་བརྒྱད་ཀྱིས་སྐྱར་བ་
 རྣམས་བཞུགས་སུ་གསོལ། ལྟོ་ཕྱོགས་ཀྱི་གཙང་ཁང་དཀྱིལ་མར་བལ་བཟའི་རྟེན་སྐལ་རོ་བོ་མི་
 བརྒྱད་རྩ་རྗེ་ལྷ་ར་མོ་ཆེའི་རོ་བོར་གྲགས་པ་འདི་ལ་འཁོར་སྟོང་ཆེན་རབ་འབྱམས་སོགས་ཁྱོ་བོ་
 དུག་དང་། གནོད་སྦྱིན་ཇམ་གླ་ལ་དང་རྣམ་ཐོས་སྐས་བཅས་བརྒྱད་ཀྱིས་བསྐྱར་བ་རྣམས་
 བཞེངས། ལུབ་ཕྱོགས་གཙང་ཁང་གི་དོད་དུ་སངས་ལྷུང་སྟོ་མོའི་ཐོད་ཀྱི་ལྷ་ཁང་ད་ལྟ་བར་ཆོས་
 རྒྱལ་ལྷ་ཁང་དུ་གྲགས་པ་དེའི་ནང་སངས་རྒྱས་རབ་བདུན་གྱི་སྐུ་བརྟན་བཞེངས། སངས་ལྷུང་སྟོ་
 མོའི་ནང་གཡས་གཡོན་སྟོ་སྐུང་ཁང་གཉིས་སོ་སོར་གནོད་སྦྱིན་དང་ལྷ་པོའི་གཟུགས་བརྟན་

ལག་གཅིག་བཞེངས་པ་དང་མདོར་ན་སྤོང་བཅན་གྱི་སྐུ་དུས་སུ་གཙུག་ལག་ཁང་འདིར་ཁྱོད་བསྐྱེམས་སྟེ་ཁང་བརྒྱད་དང་། ཤར་སྟེའི་བྱར་སྟོན་ཏུ་དཔལ་སྟོ་མོའི་རྟེན་མཁར་ཞིག་བཅས་བཞེངས་ཡོད།

(2) ར་མོ་ཆེའི་སྟེ་ཁང་ནི། རྒྱ་བཟའ་ཀོང་ཚོས་གཙོ་གཉེར་གནང་སྟེ་རྒྱ་བོད་བལ་པོ་སྟགས་གྱི་ལས་བཟོ་པས་བསྐྱེན་པའི་བོད་གྱི་སྟེ་ཁང་གཙོ་བོ་དག་ལས་གཉིས་པ་ཡིན་ལ། འདི་ནི་འབྲུལ་སྤྱང་གི་གཙུག་ལག་ཁང་ཆེན་པོ་གྲུབ་པའི་རྩེ་ཐོག་ཏུ་གྲུབ་ཅིང་། ཐོག་མར་གཙང་ཁང་ལྟེ་བར་རྩོ་བོ་ཤུག་སུ་མེ་ལ་འཁོར་ཉེ་བའི་སྟེ་ཁང་ཆེན་བརྒྱད་ཀྱིས་སྒྲོར་བ་སྟགས་བཞེངས་པ་དང་སྟེ་ཁང་གི་དབྱིབས་ཀྱང་རྒྱའི་ལྷགས་སྟེར་བཞེངས་པའི་ཡང་ཐོག་ཏུ་གཡུ་ཆེའི་རྒྱ་ཕེབས་རྣམ་པར་བཟླ་བ་རྒྱ་སྟག་གནམ་ལ་འཕྱོ་བ་ལྟ་བུ་ཞིག་སྟོན་པས། མཆན་ཡང་རྒྱ་སྟག་ར་མོ་ཆེ་ཞེས་གྲགས་པ་ཡིན་ཟེར། རྩོ་བོ་ཤུག་སུ་མེ་ཐོག་མར་འདིར་བཞུགས་ཤིང་རྩེ་སྟེ་ཁང་ལྟེ་བར་གཙུག་ལག་ཁང་ཏུ་གདན་དྲངས་པ་ནས་བཟུང་། སྟེ་ཁང་འདིའི་རྟེན་གཙོ་བོ་རྩོ་བོ་མེ་བསྟོད་རྩོ་རྩོ་བཞུགས་པ་ཡིན། བློ་སྤོང་གི་སྐབས་སུ་རྒྱའི་ཏུ་ཤར་ཡུལ་རིང་འདིར་བཞུགས་པའི་ལོ་རྒྱུས་ཀྱང་ཡོད།

དེ་བཞིན་དུ་སྤོང་བཅན་གྱི་བཙུན་མོ་ཁང་ཁྱེད་བཟའ་ལི་ཐིག་སྟེན་གྱིས་ཐེམ་བུ་སྟོན་གི་སྟེ་ཁང་དང་། མི་ཉག་གི་རུ་ཡོང་བཟས་བྲག་སྟེ་མགོན་པོའི་སྟེ་ཁང་། མོང་བཟའ་བློ་རྩམ་གྱིས་བྲག་ཡེར་པའི་སྟེ་ཁང་སྟགས་ཀྱང་བཅན་པོ་ལ་ཞུས་ནས་བོད་འབངས་ལས་ལ་བསྐྱལ་ཏེ་སོ་སོར་བཞེངས་པར་གྲགས། ཁང་ཁྱེད་བཟས་བཞེངས་པའི་ཐེམ་བུ་སྟོན་གི་སྟེ་ཁང་ནི་བོན་གྱི་ལོ་རྒྱུས་ཁ་ཤས་ལས་འབྱུང་བ་ལྟར་ན་གཡུང་དྲུང་བོན་གྱི་སྟེ་ཁང་ཡིན་པར་བཤད་འདུག་ཅིང་། བོད་གྱི་ལོ་རྒྱུས་ཆོས་འབྱུང་དག་ན་སྟེ་ཁང་དེའི་མིང་ཙམ་ལས་རྟེན་གྱི་དཀར་ཆག་དང་ལོ་རྒྱུས་སྟགས་ཅི་ཡང་མི་གསལ་བའི་ཁར། སྟེ་ཁོ་ཉིད་ནས་ཤུལ་ཙམ་ཡང་མེད་པ་སྟགས་ལ་དཔགས་ན་བོན་གྱི་སྟེ་ཁང་ཡིན་སྟེ་དེ་དོན་ལ་གནས་པ་ལྟ་བུར་སྤྱང་བས། པལ་ཆེར་བློ་སྤོང་ཡབ་སྟགས་གྱི་སྐུ་དུས་ཙམ་ལ་བོན་བསྐྱབས་སྐབས་སྟེ་ཁང་དེ་ཡང་ཐོར་ཞིག་ཏུ་སོང་བ་ཡིན་ནམ་སྟེ།

གཞན་ཡང་བོད་གྱི་ས་དབྱུང་དུ་བསྟན་པའི་ཉེ་བའི་ས་དབྱུང་བརྒྱུད་འགོག་བཅོས་བྱས་པ་ནི། ཤར་ན་བ་ལམ་བྱམ་པ་རི་ (སྟག་ཆེ་རྩོང་ཁོངས་) རྒྱ་སྟེན་དེ་ཁར་ཐོན་པ་འདྲ་བ་ལ་དུང་དཀར་བསྟན། ཤར་སྟེ་བྱ་སྟོང་སེ་ལུག་ (སྟག་ཆེ་རྩོང་ཁོངས་) རྒྱ་སྟེ་མོ་འདུམས་བཟེད་པ་འདྲ་བ་ལ་དབང་ལུག་ཆེན་པོའི་རྟེན་བསྟན། རྟེན་ལུག་མའི་ཤར་རི་ལ་སྟེན་པ་ནག་པོ་གཟན་ལ་རུབ་པ་འདྲ་བ་ལ་བྱ་ཁྱུང་ག་ཅ་ཏུ་བསྟན། རུབ་ན་ཤུན་གྱི་བྲག་བདུད་ནག་པོ་བྱར་བྱེད་པ་ལྟ་བུ་དང་རི་སྟེན་མོ་རལ་པ་གཟིང་བ་འདྲ་བ་ལ་རྩོའི་མཆོད་རྟེན་བསྟན། བྱང་ན་ཉང་བྲག་དང་དོག་ལྷའི་དབུས་རི་སྟེ་ཁང་ཆེན་གཡུལ་དུ་ཞུགས་པ་འདྲ་བ་ལ་རྩོའི་སང་གི་བསྟན་ཅེས་སྟགས་ཆོས་འབྱུང་ལག་ལས་འབྱུང་བ་ལྟར། ས་དབྱུང་བསྐྱོག་ཐབས་གྱི་རྩོ་བཞོས་གཟུགས་བརྟན་དེ་དག་གཙུག་ལག་ཁང་ལྟེ་བའི་ཐོག་སོ་གཉིས་པའི་ཕྱོགས་དང་ཕྱོགས་མཆོམས་སོ་སོའི་ཕྱི་ཕྱོག་གི་ལྷེའུ་བས་སུ་ད་ལྟ་འང་གསལ་པོ་བཟླ་རྒྱ་ཡོད་པ་ནི་སྐབས་དེའི་བོད་གྱི་རྩོ་བཞོས་ལག་རྩལ་ལ་དབྱུང་གཞི་བྱེད་པའི་རིག་དངོས་རྩ་ཆེན་ཞིག་ཡིན། དུས་མཚུངས་གཙུག་ལག་ཁང་ནང་གི་སྟོ་དང་ཀ་གདུང་སྟགས་གྱི་ཤིང་བཞོས་རི་མོ་དང་། སྟོ་སྤྱང་སྟེ་ཁང་གཉིས་གྱི་ལྷེའུ་བས་རིས་སྟགས་སྐབས་དེའི་མཛོམས་རྩལ་གྱི་ལག་རིས་ལག་གཅིག་གི་ཐོག་ནས། རྒྱ་དཀར་ནག་དང་བལ་པོ་སྟགས་གྱི་རིག་གནས་དང་ལག་རྩལ་ཐད་ལ་འབྲེལ་བ་བྱུང་ཡོད་པ་ཤེས་ཐུབ།

གཞན་ཡང་མཐའ་འདུལ་དང་ཡང་འདུལ་གྱི་སྟེ་ཁང་བཙུག་གཉིས་ནི། རྒྱ་སྟེ་མོའི་དབྱུང་འགོ་

གཡོན་གནོན་པ་ལ་ཡར་སྐྱང་ཁ་འབྱུག་བྱམས་པ་མི་འགྱུར་བའི་ལྷ་ཁང་བཞེངས། (སྒྲིག་དོང་རྫོང་
ཁོངས་) སྤྱི་མོའི་དབྱུང་འགོ་གཡམས་གནོན་པ་ལ་དབྱུང་ཅུ་ཀ་ཚལ་གྱི་ལྷ་ཁང་བཞེངས། (མལ་གྲོ་གྲང་
དཀར་རྫོང་ཁོངས་) སྤྱི་མོའི་དབྱུང་འགོ་གཡམས་གནོན་པ་ལ་གཡམས་རུར་གཙང་འབྲམ་གྱི་ལྷ་ཁང་བཞེངས།
(རྣམ་སྒྲིང་རྫོང་ཁོངས་) དབྱུང་འགོ་གཡོན་གནོན་པ་ལ་རུ་ལག་ཏུ་གྲོམ་པ་རྒྱུང་གི་ལྷ་ཁང་བཞེངས། (ལྷ་
ཆེ་རྫོང་ཁོངས་) དེ་དག་ནི་མཐའ་འདུལ་གྱི་གཙུག་ལག་ཁང་བཞེས་ཡིན་ནོ།

དེ་ནས་སྤྱི་མོའི་གྲུ་མོ་གཡམས་པ་གནོན་པ་ལ་ཀོང་པོ་བྱ་རྒྱུང་ལྷ་ཁང་བཞེངས། (ཉིང་ཁྱི་རྫོང་
ཁོངས་) གྲུ་མོ་གཡོན་པ་གནོན་པ་ལ་སྒྲོ་བྲག་ཁོ་ཐིང་ལྷ་ཁང་བཞེངས། (སྒྲོ་བྲག་རྫོང་ཁོངས་) སྤྱི་མོའི་
ཕུས་མོ་གཡོན་གནོན་པ་ལ་མང་ཡུལ་བྱམས་སྤྱི་དགོ་རྒྱས་ལྷ་ཁང་བཞེངས། (སྤྱི་དགོ་རྫོང་ཁོངས་)
ཕུས་མོ་གཡམས་གནོན་པ་ལ་བྱང་བྲ་དུན་ཆེའི་ལྷ་ཁང་བཞེངས། (འབྲོང་པ་རྫོང་ཁོངས་) དེ་རྣམས་ནི་
ཡང་འདུལ་གཙུག་ལག་ཁང་བཞེས་ཡིན་ནོ།

སྤྱི་མོའི་ལག་མཐེལ་གཡམས་གནོན་པ་ལ་ཁམས་སྒྲོང་ཐང་སྒྲོལ་མ་ལྷ་ཁང་བཞེངས།
(ཁམས་སྒྲེ་དགའི་ཁོངས་) ལག་མཐེལ་གཡོན་གནོན་པ་ལ་མོན་སྒྲུར་རྒྱ་ལྷ་ཁང་བཞེངས། (སྒྲོ་འབྲུག་
གི་ཁོངས་) སྤྱི་མོའི་རྒྱང་མཐེལ་གཡམས་གནོན་པ་ལ་མཚལ་རིགས་སྒྲོལ་མ་ལྷ་ཁང་བཞེངས། (མངའ་
རིས་ས་ཁུལ་) རྒྱང་མཐེལ་གཡོན་གནོན་པ་ལ་ཚངས་པ་རྒྱུང་གནོན་གྱི་ལྷ་ཁང་བཞེངས། (བལ་
ཡུལ་ཁོངས་) དེ་དག་ལ་རུ་གནོན་གྱི་ལྷ་ཁང་བཞེས་ཞེས་བྲགས།

ད་དུང་ཆོས་འབྱུང་འགའ་ཞིག་ནང་མཐའ་འདུལ་གཙུག་ལག་ཁང་སོ་སོར་ཡན་ལག་གི་ལྷ་
ཁང་དང་། འཕྱོང་གི་ལྷ་ཁང་བཞེངས་ཚུལ་དང་། ཕྱགས་བཞེས་མཚམས་བརྒྱད་དུ་ས་ཆ་མེ་རྒྱུང་
སོགས་འབྱུང་བའི་ཁ་གནོན་ལྷ་ཁང་དགུ་བཞེངས་པར་བཤད་ཅིང་། ཡོངས་གྲགས་ཀྱི་གཙུག་ལག་
ཁང་གཙོ་ཆེ་བ་ནི་གོང་གསལ་དེ་རྣམས་ལགས་སོ།

ལྷ་ཁང་དེ་དག་ཆགས་ཡུལ་ཐད་སྤྱི་མོ་ཉལ་གཟུགས་ཀྱི་ལུས་གནད་ལྟར་བཤད་པ་ནི་ཕྱགས་
གཅིག་ན་སྐབས་དེའི་ཆོས་ཕྱགས་ཀྱི་ངོས་འཛིན་དེ་ལྟར་ཡིན་པའང་སྤྲིད་ཅིང་། དོན་དངོས་ཐོག་
བཅོན་པོ་སྤོང་བཅོན་སྐམ་པོས་བོད་ཁམས་གཅིག་གྱུར་ཏུ་མཛད་རྒྱུ་ལྟར་། འབངས་རྣམས་མར་གཏོགས་
པ་རྣམས་གང་དུ་གནས་ཤིང་འདུ་བའི་ས་དེར་སངས་རྒྱས་ཆོས་ལུགས་དར་སྤེལ་གཏོང་བའི་རྟེན་
གཞི་རེ་སྟོང་སྟོང་གྱུང་མཐའ་དབྱུས་རྒྱ་ཁྲབ་ཏུ་འཛུགས་གནང་མཛད་པ་གསལ་པོར་མཐོང་བྱུང་
པ་ཡིན་ནོ།

(3) བསམ་ཡས་གཙུག་ལག་ཁང་ནི། སྤྱི་ལོ་761འི་ལྷགས་སྤང་ལོར་ས་བཅོལ་ཏེ་རྒྱང་བཏིང་།
རྒྱ་ལྷག་ནས་མེ་རྩ་ལོའི་བར་དུ་རྩོལ་བཞེད་དང་། ཤིང་བཞོ། འཛིམ་བཞོ། ལྷ་བཞོ་པ་སོགས་ལས་
གནས་མི་འདྲ་བའི་ལས་གྲ་ལག་གིས་འབད་བཅོན་ལ་བརྟེན་ནས་ཡོངས་སུ་གྲུབ། གཙུག་ལག་ཁང་
གི་གཞི་ནི་རྒྱ་གར་གྱི་ཨོ་ཏན་ཏ་པུ་རིའི་གཙུག་ལག་ཁང་ལ་དཔེ་བྱས་ནས་བཞེངས་པར་གྲགས་ཤིང་།
དབྱུང་ཆེ་ཡང་ཐོག་རྒྱ་གར་གྱི་ལུགས་སུ་ཤིང་ལས་གྲུབ་པ་དང་། བར་ཁང་རྒྱ་ནག་གི་ལུགས་སུ་སོ་
པག་ལས་གྲུབ་པ་དང་། ཞོལ་ཁང་བོད་ཀྱི་ལུགས་སུ་རྩོལ་ལས་གྲུབ་པ་བཅས་བཞེངས་པས་མཚན་
ཡང་བསམ་ཡས་ལུགས་གསུམ་མི་འགྱུར་ལྷན་གྱིས་གྲུབ་པའི་གཙུག་ལག་ཁང་ཞེས་སུ་གྲགས། ལྷ་ཁང་
བཞེངས་པའི་ཚུལ་ལ་《ཉང་རལ་ཆོས་འབྱུང་》ལས། “དབྱུང་ཆེ་རིགས་གསུམ་རི་རབ་ཀྱི་ཚུལ་དུ་
བྱས། སྤྱིང་བཞེས་སྤྱིང་ཐུན་བརྒྱད་དུ་བྱས་ཏེ། དེ་ཡང་ཤར་དུ་རྣམ་དག་བྲིམས་ཁང་སྤྱིང་། མཁུན་

རབ་འཇམ་དཔལ་སྒྲིང་། ཚང་མང་ཀེ་ཅུ་སྒྲིང་། རྩོུ་བདུད་འདུལ་ཐུགས་པ་སྒྲིང་། ཨ་པ་ལོའི་
 སྒྲིང་། སྒྲི་སྒྲིར་རྒྱ་གར་སྒྲིང་། ལུ་བ་ཏུ་མི་གཡོ་བསམ་གཏན་སྒྲིང་། རྩོ་སྒྲི་བྱང་ལུ་སྒྲིང་།
 དགའ་ལྷན་བྱམས་པ་སྒྲིང་། བྱང་ཏུ་སྒྲི་ཚུགས་རིན་ཆེན་སྒྲིང་། མ་ཆག་པད་ཅན་གྱི་སྒྲིང་། བེ་
 ཏར་དཀོར་མཛོད་སྒྲིང་། ཉི་མ་ལྷ་ཁང་། སྒྲི་བ་ལྷ་ཁང་། གཞན་ཡང་ཤར་སྒྲིའི་མཛོད་རྟེན་
 དཀར་པོ་སངས་རྒྱས་སྒྲིང་གིས་བརྒྱན་པ། རྩོ་ལུ་བ་ཏུ་མཛོད་རྟེན་དམར་པོ་པ་སྒྲིང་གིས་བརྒྱན་པ།
 ལུ་བ་བྱང་ཏུ་མཛོད་རྟེན་ནག་པོ་མཛོད་རྟེན་སྒྲིང་གིས་བརྒྱན་པ། བྱང་ཤར་ཏུ་མཛོད་རྟེན་སྒྲིན་པོ་
 ལྷ་ཁང་བཅུ་དྲུག་གིས་བརྒྱན་པ་བཞེངས། ལུ་བ་ཕྱོགས་སུ་ཡ་མཚན་རྩུ་འཕུལ་སྒྲིན་པ་སྒྲིའི་སྒྲིང་
 བཞེངས། སྒྲི་བ་དཔོན་པང་འི་གཟིམ་ཁང་པ་སྒྲི་ལྷག་འོག་བཞེངས། ལྷར་ཀ་ཆེན་པོ་བཞི་ལ།
 ཕྱོགས་བཞིར་ཁྲོན་ཁ་ཆེན་པོ་བཞི། མེ་བཙའ་ཆེན་པོ་བཞི་ལ། རི་སྒྲི་བཞི་ལ་མཛོད་རྟེན་བཞི།
 སོ་བྱང་རིམ་དགུ་དང་། སོ་བྱང་སིམ་ཁང་དང་། རྒྱའི་ཏུ་ཤར་ལྷ་ཁང་། ཕྱི་ཕྱགས་རི་ཕུ་བྱུང་
 རྒྱ་པོ་དང་དེའི་ཕྱོགས་བཞིར་སྒྲི་བཞི་ལ་མགོན་ཁང་བཞི་དང་བཙས་པ་བཞེངས་སོ། ། ཞེས་
 གསལ་བ་ལྟར་རོ།

དེ་ལྟར་གཙུག་ལག་ཁང་ཡོངས་སུ་བྱུང་ནས་ནང་གི་སྒྲི་རྟེན་རྣམས་བཞེངས་པའི་གྲབས་
 བྱེད་པའི་ཚུ། ལྷ་བཙོ་བས་ལྷ་རྒྱ་གར་དང་རྒྱ་ནག་གང་གི་ལྷགས་བཟུ་བེར་བ་དང་། མཁན་
 པོའི་ཞལ་ནས་སངས་རྒྱས་རྒྱ་གར་ཏུ་བྱོན་པ་ཡིན་པས་རྒྱ་གར་ལྷགས་སུ་གྱིས་གསུངས། བཙན་
 པོའི་ཞལ་ནས་བོད་ཀྱི་ལྷགས་སུ་བཟུ་ན་བོད་ནག་པོ་ལ་ཞེན་པ་རྣམས་དད་པ་སྦྱེད་རེ་བ་ཡིན་པས་
 ལྷ་བོད་ལྷགས་སུ་བྱས་ན་ལེགས་ཚུལ་གསུངས། དེ་ནས་ལྷ་བོད་མིའི་གཟུགས་སུ་བཟུ་བ་ལ་བོད་
 འབངས་རྣམས་ཚུགས་ནས་དཔེ་བྱས་པ། ། གཟུགས་བཟང་ཁུ་སྒྲིག་ཚབ་ལ་དཔེ་བཟུ་ཏེ་ཨ་པ་ལོའི་
 སྒྲིན་རས་གཟིགས་ཁ་སྒྲི་ཆེ་བཞེངས། ཐང་བཟང་སྒྲིག་ལོད་ལ་དཔེ་བྱས་ཏེ་ཡི་གེ་དྲུག་པ་གཡས་
 སུ་བྱས། རྩ་གསང་ཀོང་ལ་དཔེ་བྱས་ཏེ་རྩ་མགྲིན་སྒྲི་སྒྲིང་ཏུ་བྱས། ལྷ་མོའི་དཔེ་བྱུང་མེད་མཛེས་
 མ་ཅོག་རོ་བཟའ་ལྷ་བྱ་སྒྲིན་ལ་དཔེ་བཟུ་ཏེ་སྒྲི་ལ་མ་གཡས་སུ་བྱས། ཅོག་རོ་བཟའ་ལྷ་ཆུང་ལ་དཔེ་
 བྱས་ཏེ་འོད་ཟེར་ཅན་མ་གཡོན་ཏུ་བྱས་པ་ལ་སོགས་པའི་ལོ་རྒྱུས་《སྒྲི་བཞེད་》སོགས་སུ་གསལ་བ་
 ལྟར་དང་། གཞན་ཡང་རྒྱལ་པོ་ཁྲི་ལྷུ་སྒྲིང་བཙན་རྣམ་སང་ན་ལེགས་མཛེང་ཡོན་གྱི་སྒྲི་བས་སུ་
 སྒྲིང་ཤོད་ཏུ་སྒྲིར་ཆུང་རྩོ་རྩོ་དབྱིངས་གྱི་ལྷ་ཁང་བཞེངས་པ་དང་། མངའ་བདག་ཁྲི་རལ་པ་ཅན་
 གྱི་སྒྲི་བས་སུ་འུ་ཤར་རྩོ་དཔེ་མེད་བཀྲ་ཤིས་དགེ་འཕེལ་གྱི་ལྷ་ཁང་བཞེངས་པ་དང་བཙས་ནི་སྒྲི་བས་
 དེའི་མཁར་ལས་དང་ལྷ་བཙོའི་ལག་རྩལ་སྒྲིར་གྱི་ལོ་རྒྱུས་རགས་རིམ་ཅན་མོ།

2. དཀར་ཡོལ་བཙོ་བའི་ལག་རྩལ།

སྒྲིར་བོད་ཏུ་དཀར་ཡོལ་བཙོ་བའི་ལག་རྩལ་དེ་སྒྲིར་རྒྱལ་བཙན་པོའི་དུས་ནས་བྱང་ཡོད་པའི་
 ཚུལ་གོང་ཏུ་བསྟན་ཟིན་ཞིང་། སྒྲི་བས་དེར་དཀར་ཡོལ་བཙོ་བའི་ལག་རྩལ་ལ་ཐུར་ལས་ཡར་
 རྒྱས་ཕྱིན་པའི་ཚུལ་ལ་《རྒྱ་བོད་ཡིག་ཚང་ཆེན་མོ་》ལས།

དེའི་རྟིང་ལ་རྒྱུང་ནས་འཕུལ་རྒྱལ་དུས། །
 མཁས་པའི་བཙོ་བོས་སོག་ནག་ཐང་པོ་ཆེར། །
 འཆིང་བའི་རྒྱུ་ལ་རྩ་ཐོས་དཔེ་བྱས་ནས། །
 ལུ་མ་རུ་རྩ་གཞིས་ཆེ་འབྲིང་རྒྱུང་གསུམ་སྒྲིན།

རབ་དང་འབྲིང་དཀར་ཐ་མ་ཐོ་ཤས་ཆེ། །
 བོད་ཡུལ་དབྱུག་གཙང་མཐེལ་ན་ནོར་བྱ་ལས། །
 གྲུབ་པའི་འབྲུག་རྒྱུ་གྲགས་པ་དེ་རྩལ་ལོ། །
 འདི་ལ་ཡོན་ཏན་དཔག་མེད་ལྡན། །
 སྐལ་ལྡན་རྣམས་ཀྱིས་འདི་བྱངས་ཤིག།
 དེ་ལ་ཟླ་བོ་གསུམ་ཡོད་དར་ཅེ་དང་། །
 འདོལ་ལ་བྱང་སྐྱ་གསུམ་དུ་གྲགས་པ་ཡིན། །
 དེ་རྣམས་བོད་དུ་བྱང་བའི་དཀར་ཡོལ་ཡིན། ཞེས་པ་ལྟར་རོ།

3. ལྷགས་ཟམ་བཟོ་སྐྱོན་གྱི་ལག་རྩལ། བོད་ཀྱི་ཡུལ་འདིར་གཏེར་དོ་བཞུས་ནས་གསེར་དབྱལ་
 ཟངས་ལྷགས་རྣམས་བཏོན་པའི་ལག་རྩལ་དེ་ད་པན་ལོ་དོ་ཉིས་སྟོང་ལྷག་གི་ལོ་རྒྱུས་དང་ལྡན་པ་
 ལྷངས་ལྡན་གྱི་ཡིག་ཆ་རྣམས་སྤྲུགས་ལ་བ་ལྟར་དང་། ལྷགས་ཟམ་བཟོ་སྐྱོན་བྱེད་པའི་ལག་རྩལ་གྱི་
 ལོ་རྒྱུས་ཆེས་ཟུ་བ་ནི་དུས་རབས་བདུན་པའི་ནང་རྒྱལ་པོ་སྔོང་བཙན་སྐམ་པོས་པོ་བྲང་བཞེངས་པའི་
 སྐབས་སུ། རྒྱལ་པོའི་སྐུ་མཁར་དང་བཙན་མའི་སྐུ་མཁར་བར་ལྷགས་ཟམ་གྱིས་སྒྲེལ་ཏེ། དེའི་འོག་
 ན་དར་དང་། ར་ཡབ་དང་། དྲིལ་བྱ་གཡེར་ཁའི་སྐྱ་འབྲོལ་བ། རྒྱལ་པོ་ཡབ་ཡུམ་པན་ཚུན་
 གཤེགས་པ་སོགས་ཀྱི་སྐོར་《རྒྱལ་རབས་གསལ་མེ》སོགས་སྤྲུགས་ལ་ལ། གཞན་ཡང་དུས་རབས་
 འདིའི་ནང་དུ་བོད་ཀྱིས་འབྲི་རྒྱལ་ལྷགས་ཟམ་བཙུགས་པ་དང་། ཡངས་པའི་གཙང་པོ་ལ་ལྷགས་
 ཟམ་བཙུགས་པ་བཅས་ཀྱི་ལོ་རྒྱུས་ནི། རྒྱལ་ཐང་ཤེས་རབ་རྒྱ་མཚོས་བྲིས་པའི་《གནའ་རབས་བོད་
 ཀྱི་ཡུན་ནན་ས་ལྷལ་དུ་ལྷགས་ཟམ་བཙུགས་པའི་སྐོར་གྲེང་བ་》 ཞེས་པའི་མཐའ་དཔྱད་དེའི་ནང་
 དོན་རྣམས་མདོར་བསྟུས་སུ་བཀོད་པ་སྟེ།

(1) འབྲི་རྒྱའི་ལྷགས་ཟམ། འབྲི་རྒྱའི་ལྷགས་ཟམ་ནི་སྤྱི་ལོ་664པའི་ཤང་གྱི་ལོ་ནས་སྤྱི་ལོ་680པའི་
 ལྷགས་འབྲུག་ལོའི་བར་གྱི་དུས་སྐབས་དེར་བོད་དམག་དབྱང་ཆེན་ཡུན་ནན་དང་ཟེ་ཁྲོན་གྱི་ཕྱོགས་
 སུ་སྒྲེབས་ཏེ་དམག་འབྲུག་བྱེད་པའི་སྐབས་སུ་བསྐྱུན་པ་ཞིག་སྟེ། ཡུལ་དེའི་མི་སེར་གྱི་དག་རྒྱུན་དུ་
 གནའ་ཟུ་མོར་ཡུལ་འདིར་བོད་དམག་གིས་ལྷགས་ཟམ་འཕངས་པ། ལྷགས་ཟམ་སྤང་མཁན་གྱི་
 དམག་མི་དེ་ཆོས་དོ་སྤང་མ་བྱས་ནས་རི་ལ་རྩོན་པ་སོང་ཤུལ་མཚན་མོར་དབྲུ་བོ་ཡོང་ནས་བོད་
 དམག་ལ་པམ་ཁ་བྱེན་ཅེས་བཤད་སྟོལ་འདུག མི་རབས་ནས་མི་རབས་བར་བརྒྱུད་པའི་བཤད་
 སྟོལ་དེ་ནི། 《ཐང་ཡིག་རྟིང་མ་》 ཡི་ནང་དུ་བོད་དམག་གིས་ག་སྤྱི་མེད་པའི་སྐབས་དང་བསྐྱུན་
 ནས་འབྲི་རྒྱ་ཁ་རུ་བོད་དམག་བཙོན་ཞེས་པ་དེ་གཉིས་དོན་གཅིག་དུ་སྤང་བ་དང་། སྤྱི་ལོ་670པའི་
 ལྷགས་རྟ་ལོ་ཡས་མས་ཀྱི་དུས་སུ་དེང་གི་འབའ་ལྷང་(维西)དང་། ས་ཐམ། (丽江) ཅན་ཁྲོན་
 (剑川) བཅས་ཀྱི་ཕྱོགས་ཐང་བོད་དམག་གིས་བབྱང་བར་མ་ཟད། ལྷ་འཕེལ་གྱི་འབྲི་རྒྱ་ཁ་
 བེ་དམག་འབྲུག་གི་ཐབས་རྒྱས་འགོད་ཡུལ་གཙོ་བོ་ཡིན་པ་དང་། ཡུན་ནན་དང་སི་ཁྲོན་ཕྱོགས་སུ་
 ཕར་རྒྱལ་བྱེད་པའི་དམག་མི་གཏོང་ལེན་བྱེད་སའི་ལྷོ་གནས་ཤིག་ཡིན་ལྟ་བུ། བོད་དམག་གིས་འབྲི་
 རྒྱའི་ཐོག་དུ་ལྷགས་ཟམ་གཞུགས་རྒྱ་དེ་ནི་ཏ་ཅང་དགོས་གལ་ཆེ་བ་ཞིག་ཆགས་ཡོད། སྤྱི་ལོ་
 680པའི་ལྷགས་འབྲུག་ལོར་ལྷ་འཕེལ་ས་ལྷལ་དུ་བོད་ཀྱིས་འབྲི་རྒྱའི་དམག་སྐར་ཞེས་པ་བཙུགས།
 ཡུལ་འདི་ནི་ས་མདོ་ཁ་དང་། འགག་བཙན་པོ་ཞིག་ཡིན་པར་མ་ཟད། ཁྲོན་ཞེས་ (川) དང་།

ཉིན་ཞེས་ (滇西) རྩོགས་གཉིས་ཀྱི་ས་ཁུལ་དུ་པར་སྐོལ་བྱེད་པའི་དམག་མི་ལ་བཀོད་འདོམས་བྱེད་བདེ་བ་དང་། གཡུལ་སར་ཡོ་བྱད་སྐྱེལ་བདེ་བའི་ཆེད་དུ་ཡིན་སྟབས། འབྲི་ཆུའི་ཐོག་གི་ལྷགས་ཟམ་དེ་འབྲིམ་འབྲུལ་གྱི་སྟོག་ཅ་ལྟ་བུ་ཞིག་ཆགས་ཡོད་པས། འབྲི་ཆུར་ལྷགས་ཟམ་བཅུགས་པའི་ལོ་ཆོགས་དེ་མ་མཐའ་ཡང་སྟེ་ལོ་680པ་ལས་སྟེ་ཐབས་མེད་པ་ཞིག་རེད།

ཟམ་པ་དེ་ནི་དེད་དུས་ས་ཐམ་རྫོང་གི་ལྷ་ཁྱིམ་ཆུས་ (丽江市塔城区) ཡོད་སའི་བྱང་རྩོགས་འབྲི་ཆུ་ཁའི་ས་ཆ་དེ་ཡིན། 《ཡོན་རྒྱལ་རབས་ཀྱི་ལོ་རྒྱུས་》 ལས། ལྷགས་ཟམ་ནི་ཀུན་ལྡན་གྱི་བྱང་རྩོགས་སུ་ཡོད་ཅིང་། ཡུལ་དེར་གྲོང་ཞིག་ཡོད་པ་ལ་ལྷགས་ཟམ་གྲོང་ཞེས་ཟེར། དེ་ལ་བོད་དམག་གིས་ལྷགས་ཟམ་ཅེ་དོག་ཅེས་པའི་དམག་སྐར་ཞིག་བཅུགས་ཡོད་ཅིང་། ལྷགས་ཟམ་དེ་ནི་འཇང་རྩེ་ཡི་མུང་ཁུན་གྱིས་བོད་ལ་ངོ་ལོག་བྱེད་སྐབས་གཏོར་བས། དེ་ནས་བཟུང་ལྷགས་ཟམ་མེད་པར་གྱུར་གྱུང་། ཟམ་ཤུལ་ད་དུང་ལུས་འདུག་ཅེས་དང་། ཡང་《ཉིན་གྱི་ལོ་རྒྱུས་》 ལས། ཀུན་ལྡན་གྱི་བྱང་རྩོགས་སུ་ལོ་དབར་སྟུམ་ཅུ་ཅམ་གྱི་ས་རྩོགས་ན་འབྲི་ཆུའི་ལྷགས་ཟམ་ཡོད་ཅིང་། དེའི་ཟམ་ཤུལ་དུ་ཟམ་སྟེ་རྩེར་ཁུང་ལྷག་སྟེ་ལྷགས་ཐག་བཏགས་པའི་རྩེས་ཤུལ་ད་ལྟར་ཡོད་པར་མ་ཟད། དགུན་དུས་ཆུ་དྲངས་པའི་དུས་སུ་ཆུའི་ནང་དུ་ལྷགས་ཐག་མཐོང་རྒྱ་ཡོད་ཅེས་འཁོད་ཡོད་ཅིང་། རྒྱལ་ཐང་ཤེས་རབ་རྒྱ་མཚོ་རང་ཉིད་ཀྱིས་ཀྱང་ཡུལ་དེར་ལྷགས་ཟམ་གྱི་ཤུལ་ཡོད་པ་མཐོང་འདུག (2) ཡངས་པའི་གཙང་པོའི་ལྷགས་ཟམ། ཡངས་པའི་གཙང་པོའི་ལྷགས་ཟམ་ནི་བོད་རྒྱ་དམག་འབྲུག་སྐབས་སུ་བོད་དམག་འཇང་ཡུལ་དུ་སླེབས་ཏེ་འཇང་ཏེ་ལའི་མཚོ་ཁའི་ས་ལེན་པའི་སྐབས་སུ་ཡངས་པའི་གཙང་པོ་བརྒྱལ་བའི་ཆེད་དུ་བཅུགས་ཤིང་། འཇང་ཡུལ་དུ་བོད་རྒྱ་དམག་འབྲུག་བྱེད་པའི་དུས་སྐབས་ནི་《ཀུན་སྐྱོང་གསལ་མའི་བོད་སྐོར་》 ལས། ཡུང་ཁང་ཁྲི་ལོ་དང་པོ་སྟེ་སྟེ་ལོ་689ལོར་ལྷར་བོད་ཀྱི་མངའ་འོག་ཏུ་གྱུར་པའི་ཆོགས་པ་ཉེར་ལྷ་ངོ་ལོག་བྱས་སྟབས། སྐབས་དེར་བོད་ཀྱི་བཅའ་པོ་སྐུ་དངོས་ཀྱིས་རུ་འདྲེན་གནང་སྟེ་གཡུལ་འགྲེད་བྱས་སོ། ཞེས་དང་། 《ཐང་ཡིག་གསར་མའི་བོད་སྐོར་》 ལས། ཁང་ཨན་ཁྲི་ལོ་གསུམ་པ་སྟེ་སྟེ་ལོ་703པའི་ལོར་བོད་དམག་གིས་ས་ཆ་དེ་སྤངས། དེའི་རྩེས་འཇང་ཡུལ་དབང་དུ་བསྐྱུས་ནས། ལྷ་དཀར་ལ་ཁུལ་བཀོད། ལྷ་ནག་གྱང་མགོ་འབྲུལ་ཁུལ་པ་རེད། ཅེས་གསལ་བ་དང་། 《དུན་ཉོད་གཏེར་ཡིག་》 ལས། འདུས་སོང་མང་རྩེའི་ཁྲི་ལོ་བབྲངས་པའི་སྐབས་སུ། ཡོས་བྱའི་ལོ་ལ། བཅའ་པོ་དབྱར་སྤིང་གི་འོལ་གག་ན་བཞུགས་དགུན་བཅའ་པོ་འཇང་ཡུལ་དུ་སླེབས་ཏེ། འཇང་པལ། ཅེས་འཁོད་པ་ནི་སྟེ་ལོ་703པའི་ཆུ་ཡོས་ལོ་ཡིན། 《ཐང་ཡིག་གསར་མའི་ཀྱང་ཙུང་གི་རྣམ་ཐར་》 ལས། ཅེན་ལོང་ཁྲི་ལོ་དང་པོའི་ལྷ་བ་དྲུག་པ་སྟེ་སྟེ་ལོ་707ལོར་ཐང་ཅི་གེན་གྱིས་ཡའོ་ཤིས་ས་ཁུལ་གྱི་དམག་དཔོན་བྱས་ནས། བོད་དམག་དང་ཡའོ་ཁོན་མཐའ་ཁུལ་གྱི་མི་རིགས་རྣམས་པམ་པར་བྱས། ཐང་ཅི་གེན་གྱིས་ཡའོ་ཤིས་ས་ཁུལ་གྱི་དམག་དཔོན་བྱས་ནས་དམག་དྲངས་ཏེ། བོད་དང་གཡུལ་འགྲེད་པའི་སྐབས་སུ། བོད་ཀྱིས་ཡངས་པའི་གཙང་པོ་བརྒྱད་དེ་ཏེ་ལའི་མཚོ་ཁར་བཤོད་བྱེད་ཀྱི་ལྷགས་ཟམ་དང་། ཆགས་ར་རྣམས་གཏོར་ནས། ཟམ་པའི་ལྷགས་ཐག་རྣམས་བཞུས་ཤིང་གཡུལ་ལས་རྒྱལ་བའི་རྟགས་སུ་ལྷགས་ཀྱི་ཀ་བ་ཞིག་བརྟུངས་ཏེ་ཉིན་མའི་ཡུལ་དུ་བཅུགས་སོ། ཞེས་སོགས་གོང་གསལ་གྱི་ཡིག་རྒྱུ་ཁག་ཏུ་འཁོད་པ་ལྟར་ན། བོད་ཀྱིས་ཡངས་པའི་གཙང་པོའི་ཐོག་ཏུ་ལྷགས་ཟམ་བཅུགས་པའི་དུས་ནི་སྟེ་ལོ་703པའི་ཆུ་ཡོས་ལོ་ནས་707པའི་མེ་ལྷག་ལོའི་བར་གྱི་ལོ་གང་རུང་།

ཞིག་དུ་ཡིན་དགོས་ཏེ། ལྷགས་ཟམ་གཏོར་བའི་དུས་ནི་《ཐང་ཡིག་གསར་མའི་ཀྱང་ཅུང་གི་ནམ་ཐར་》ལས། ལྷགས་ཟམ་གཏོར་བའི་ལོ་ནི་ཐའེ་ཅིའི་བྲི་ལོ་དང་པོ་སྟེ་སྟེ་ལོ་712པའི་ལོ་ཡིན་པ་འཁོད་འདུག་ཅིང་། 《ཏེན་གྱི་གདུང་རབས་》ནང་དུ་ལྷགས་ཟམ་གཏོར་བའི་ལོ་ཆོགས་སྟེ་ལོ་707པའི་ལོ་དང་། 712པའི་ལོ་ཡིན་པ་མི་འདྲ་བ་གཉིས་འཁོད་འདུག།

བོད་ཀྱིས་བཙུགས་པའི་ཡངས་པའི་གཙང་པོའི་ལྷགས་ཟམ་གྱི་རྩིས་ཤུལ་དེ་དང་སང་གང་དུ་ཡོད་ཅེ་ན། 《ཡུན་ནན་གྱི་ལོ་རྒྱུས་》ལས། ཐང་ཅི་ཀྱེན་གྱིས་ཨེ་ཏཱ་(洱海)མཚོ་མཐུག་ནས་བལྟས་ཆོ། བོད་དམག་གིས་རྩལ་ཕྱོགས་སུ་ཆགས་ར་བརྩེགས་ཤིང་ཡངས་པའི་གཙང་པོ་ལ་ལྷགས་ཟམ་བཙུགས་ཏེ་རི་བོ་ཏེན་ཆང་(点苍)བརྒྱལ་གྲབས་ཡོད་པ་མཐོང་ཞེས་དང་། 《ཡུན་ནན་སན་ཡའི་མི་རིགས་བརྟན་རིས་》ལས། (云南三迤百蛮图)

ཨེ་ཏེའི་མཚོ་ལ་ཡེ་ཡུས་ (叶榆) ལུ་བོ་དང་། །
 གཞན་ཡང་རྩལ་གྱི་ཨེ་ཏཱ་ (洱海) མཚོ་ཡང་ཟེར། །
 ཞིང་གི་ཆང་ལ་ལེ་དབར་ཉི་ཤུ་དང་། །
 རིང་གི་ཆང་ལ་ལེ་དབར་བརྒྱ་ལྷག་ཅན། །
 ལམ་ཆང་(浪穹) ཡུལ་གྱི་པ་ཀུས་རི་བོ་ནས། །
 ཏིང་ཁོན་(邓川) བརྒྱད་དེ་རྫོང་སྒྲིའི་ནང་དུ་འབབ། །
 ལུ་ཐན་བཙོ་བརྒྱད་འདུས་པའི་གཙང་པོ་དེ།
 རི་བོ་ཆང་ཏུན་(苍山) མདུན་ནས་རྩལ་ཕྱོགས་སུ། །
 ཡངས་སུ་སྒྲོར་ཞིང་ཡངས་པའི་གཙང་པོ་དང་། །
 ལྷན་ཅིག་རྩ་ལུ་རིང་མའི་ནང་དུ་འདྲིས། །
 གྲོང་གི་སྟོ་རུ་འགག་སྟོ་འོག་མ་དང་། །
 བྱང་གི་ཕྱོགས་སུ་འགག་སྟོ་གོང་མ་སྟེ། །
 འབྲུག་མཐུག་འགག་དང་འབྲུག་མགོ་འགག་ཀྱང་ཟེར། །
 སྟོ་བྱང་འགག་གཉིས་རང་བྱང་རྫོང་དུ་བྱུབ། །

ཅེས་པའི་གོང་གསལ་གྱི་དཔྱད་གཞིའི་ཡིག་ཆ་ལ་བརྟགས་ན། ཨེ་ཏཱ་མཚོ་མཐུག་ནི་ཐང་ཅི་ཀྱེན་གྱིས་བོད་ཀྱི་ལྷགས་ཟམ་མཐོང་བའི་ཡུལ་ཡང་དེ་ཡིན། རི་བོ་ཏེན་ཆང་ཞེས་པ་དང་སང་རི་བོ་ཆང་ཏུན་སྟེ། ཨེ་ཏེ་མཚོའི་རྩལ་ཕྱོགས་དང་འགག་སྟོ་གོང་འོག་གཉིས་ཀྱི་བར་ན་ཡོད་པ་འདི་ཡིན། ཡངས་པའི་གཙང་པོ་ནི་རི་བོ་ཆང་ཏུན་རྩལ་ཕྱོགས་སུ་ཡོད་པ་དང་། ཏཱ་ལིའི་གྲོང་པ་ནི་ཨེ་ཏེའི་མཚོ་དང་རི་བོ་ཆང་ཏུན་བར་ན་ཡོད། དེར་བརྟེན་ཏཱ་ལིའི་གྲོང་གི་ཤར་ཕྱོགས་སུ་ཨེ་ཏེའི་མཚོ་དང་། སྟོ་བྱང་གཉིས་སུ་རང་བྱང་གི་འགག་དོག་པས། བོད་དམག་གིས་འགག་སྟོ་གཉིས་གཡོལ་བྱིས། ཡངས་པའི་གཙང་པོ་ལ་ལྷགས་ཟམ་བཙུགས་ནས་རི་བོ་ཆང་ཏུན་བརྒྱད་དེ། ཏཱ་ལིའི་གྲོང་ལ་དཔུང་འཐུག་བྱས།

དེས་ན་ཡངས་པའི་གཙང་པོའི་ལྷགས་ཟམ་གྱིས་རྩིས་ཤུལ་དེ་ཨེ་ཏེའི་མཐུག་སྟེ་འགག་སྟོ་འོག་མའི་(下关) ཉེ་འཁོར་ཞིག་སྟེ། དང་སང་ལྷགས་བལྟ་(炼铁) དང་། པན་པོ་(平坡) བར་གྱི་ས་ཆ་ཞིག་ཡིན་དགོས། དང་སང་ཡངས་པའི་རྫོང་(漾濞县) གི་ཉེ་འཁོར་གྱི་གཙང་པོའི་

སྒྲིང་དུ། དུས་རབས་བཅོ་ལྔ་པའི་ནང་དུ་བཙུགས་པའི་ལྷགས་ཟམ་ཞིག་ཡོད་པ་དེ། སལ་ཆེར་
 བོད་ཀྱིས་ལྷགས་ཟམ་བཙུགས་པའི་ཤུལ་དེར་བཙུགས་ཡོད་པ་འདྲ། མ་གཞི་བོད་དམག་གིས་
 བཙུགས་པའི་ལྷགས་ཟམ་དང་། དམག་མཁར་རྣམས་ནི། ཐང་ཅི་ཀྱེན་གྱིས་ཅ་བ་ཤུལ་མེད་དུ་
 གཏོར་ནས་མི་རབས་མང་པོས་བར་དུ་ཆོད་ཅིང་། ལོ་རྒྱུས་ཀྱི་ཡིག་ཆ་རྣམས་སུ་གསལ་པོར་མ་
 འཁོད་པའི་སྐབས་ཀྱིས་ལྷགས་ཟམ་གྱི་རྗེས་ཤུལ་དེ་ཕྱོགས་ཅམ་ཞིག་ལས། འདྲི་རེད་ཅེས་ཁ་ཆོན་
 གཅོད་དཀའ་བ་ཞིག་རེད།

**ས་བཅད་དུག་པ། གསང་ཕྱགས་རྙིང་མའི་གྲུབ་མཐའི་
 བྱུང་བ་རགས་ཅམ་བཞིན་པ།**

སངས་རྒྱུ་ཆོས་ལུགས་བོད་དུ་ཐོག་མར་བྱུང་བའི་དུས་ནི་ཆོས་རྒྱལ་སྤྱི་བཅོན་སྐམ་པོའི་སྐབས་
 ཡིན་ལ། དེའང་ཐོག་མར་སྤྱི་མི་སམ་སྟོ་ཏ་དང་། རྒྱ་གར་གྱི་སློབ་དཔོན་ཀུ་ས་ར་དང་། བམ་ཟེ་
 ཤམ་ཀ་ར། བལ་པོའི་སློབ་དཔོན་ཤེ་ལ་མཚུ་སྐགས་ཀྱི་སྤྱན་རས་གཟིགས་ཀྱི་མདོ་རྒྱད་ཉི་ཤུ་ཅ་གཅིག་
 » སྐགས་རྒྱད་ཀྱི་ཆ་ལག་མང་པོ་བོད་སྐད་དུ་བསྒྱུར་ནས། བོད་ཁམས་ཐམས་ཅད་འཕགས་པ་སྤྱན་
 རས་གཟིགས་ལ་གསོལ་བ་འདེབས་ཤིང་ཡིག་དུག་བསྐྱར་བའི་སློབ་དཔ་དེ་དུས་བཟུང་བོད་ལུལ་
 འདྲིར་བོན་ཆོས་གཉིས་ཀ་མཆོད་གནས་སུ་བཀྲར་ཏེ་གསོལ་འདེབས་དང་འཕྲིན་བཅོལ་བྱ་བའི་སློབ་
 ཡང་དཔ། དེའི་རྗེས་སུ་རྒྱལ་པོ་མང་སྤྱི་བཅོན་དང་། འདུས་སྤྱི་བཅོན་ཆེ། མེས་ཨག་ཆོས་
 བཅས་ཀྱི་དུས་སུ་བོན་ཆོས་གཉིས་ཀ་ལ་ཕྱོགས་རིས་མེད་པར་སོ་སོའི་ཆོས་པ་དང་བསྐྱེད་ནས་དད་པ་
 བྱེད་ཅིང་། རྒྱལ་པོ་རྣམས་ལ་ཐུར་བཅོན་པོ་གོང་མ་རྣམས་ཀྱི་དུས་རིམ་བཞིན་བོན་གྱི་སྐྱེ་གཤེན་རེ་
 བསྐྱེད་གྱིན་ཡོད་པར་གསལ། རྒྱལ་པོ་ཁྲི་སྤྱི་བཅོན་ཆེན་པོའི་སྐབས་སུ་ཟ་ཏོར་གྱི་མཁན་པོ་བོ་
 རྟོ་ས་ཏུ་དང་། ལོ་རྒྱུ་ཀྱི་སློབ་དཔོན་པད་མ་འབྱུང་གནས་གཉིས་བོད་དུ་གདན་དྲངས་ནས་བོད་ཀྱི་
 ལོ་ལྷ་བ་མང་པོ་གསོ་སྦྱོང་གནང་། སངས་རྒྱུ་ཆོས་ལུགས་ཀྱི་གཞུང་མང་པོ་བོད་སྐད་དུ་བསྒྱུར་ཏེ།
 སངས་རྒྱུ་ཀྱི་བསྐྱེད་པ་དར་སྤེལ་གཏོང་བའི་སྐབས་སུ། བོད་ཀྱི་སློབ་འབངས་རྣམས་ཀྱི་ཁྲོད་དུ་བོན་
 དང་ཆོས་ལ་དད་པ་རྣམས་ཀྱང་ཕྱོགས་ཁག་གཉིས་སུ་བྱེས་ཏེ་ཆོད་པ་བྱེད་པའི་ཆོན། བོད་ཀྱི་རྒྱལ་
 པོས་སངས་རྒྱུ་ཀྱི་བསྐྱེད་པ་བོད་དུ་སྤེལ་རྒྱ་དང་། བོན་གྱི་ལོ་རྒྱུས་དང་རིག་གནས་མཐའ་དག་སྟོ་
 ཀུན་ནས་བསྐྱེད་རྒྱ་དེ་ཆབ་སྤྱི་ཀྱི་ལས་འགན་གཙོ་བོ་ཞིག་དུ་བཟུང་། དེ་ལྟར་དར་འཕེལ་བྱུང་བའི་
 སངས་རྒྱུ་ཆོས་ལུགས་དེ་ལ་མདོ་ཕྱོགས་ནས་གསར་རྙིང་གི་དབྱེ་བ་འབྱེད་སློབ་མེད་ལ། ཕྱགས་
 ཕྱོགས་ནས་གསར་རྙིང་གཉིས་སུ་འབྱེད་པའི་གསང་ཕྱགས་རྙིང་མ་ཞེས་པ་དེ་ནི་པར་རྒྱུ་ཉི་ལྔ་
 དུ་བསྒྱུར་གནང་མཛད་པའི་གསང་ཕྱགས་ཀྱི་ཆོས་རྣམས་ལ་ཐུར་རྙིང་མ་ཟེར་ཞིང་། ལོ་ལྷ་རིན་ཆེན་
 བཟང་པོ་དང་། འབྲོག་མི་ལོ་ལྷ་བ། འགོས་ལོ་ལྷ་བ།

མངའ་བདག་མར་པ་ལོ་ལྷ་རྣམས་ཀྱི་དུས་སུ་བསྐྱུར་ཞུས་མཛད་དེ་གཏན་ལ་ཕབ་པ་མན་ཆོད་ཀྱི་
 ཕྱགས་གཞུང་རྣམས་ལ་གསང་ཕྱགས་གསར་མ་ཟེར་ཞེས་སུ་བཀྲན་གྲུབ་མཐའ་རུ་གསལ། བོད་
 འདྲིར་ནང་ཆོས་དར་ཚུལ་གྱི་ཆོས་འབྱུང་ལོ་རྒྱུས་ལྟ་བུ་བཟུ་ཕྱག་མང་པོ་ཡོད་སྐབས། འདྲིར་བོད་ཀྱི་
 ལོ་རྒྱུས་འཆད་པ་ལ་ནང་ཆོས་དར་ཚུལ་ས་བཅད་མ་སྤྱིང་བ་ཅམ་མདོར་བསྐྱུས་ལས་ཅམ་ལས་དགོས་
 གལ་མ་མཐོང་།

དེས་ན་གསང་ཕྱགས་རྙིང་མའི་གྲུབ་མཐའི་བྱུང་ཚུལ་སྟོར་ལ་སྟོན་གྱི་མཁས་པ་རྣམས་ཀྱིས་བཙུགས་

པའི་ཚེས་འབྱུང་དེའི་ཐེངས་མང་ཡང་སྐབས་འདིར་རྒྱས་བསྟུན་འཚམས་ཤོས་སུ་《ཤེས་བྱ་ཀུན་ཁྱབ་》
དུ་བཀོད་པའི་གསང་སྟགས་རྟེན་མའི་བཀའ་བབ་སོ་སོར་བྱུང་ཚུལ་བཤད་པ་འདི་ཉིད་ལ་དོགས་
དབྱེད་དང་བཅད་བཅོས་གང་ཡང་མེད་པ་ཇི་བཞིན་དགོད་པར་བྱའོ། ། 《》 “ ” ()

གཅིག་སྟོན་དཔོན་པད་མ་འབྱུང་གནས་ལས་བརྒྱད་ཚུལ། ཤེས་བྱ་ཀུན་ཁྱབ་ཀྱི་རྩ་བ་ལས།
གངས་ཅན་བརྟན་པའི་སྟོན་ཤིང་སྤྱོད་ཆེ། ། ཐུགས་བསྐྱེད་གཞུལ་དུ་མེད་པའི་བཀའ་དྲིན་ལས།
། སངས་རྒྱས་གཉིས་པ་པད་མ་ཀ་ར་ཡིས།
། ཐུན་མོང་སྤང་ངོར་རྟ་སྤེང་ཅམ་ཞིག་གསུངས། ། སྐལ་ལྷན་རྣམས་ལ་བསྐྱབ་པ་ཕྱེ་བརྒྱད་སོགས།
། སྟོན་གྲོལ་གདམས་པ་བསམ་མི་ཁྱབ་པར་བསྟུལ།
། མ་འོངས་འགྲོ་ལ་དགོངས་ཏེ་གཏེར་མང་སྟེ།
། སྟོན་གྲུ་གསུམ་སོགས་གྲུབ་ཐོབ་བབྱང་ཡས་བྱུང་། །
ཞེས་པ་ལྟར། བོད་གངས་ཅན་གྱི་སྤྱོད་མའི་སངས་རྒྱས་ཀྱི་བརྟན་པ་གསར་དུ་འདྲན་པའི་ཤིང་
རྟ་ཆེན་པོ།
འཇམ་པའི་དབྱངས་དངོས་སྤྱོད་ཕྱེད་བཅན་གྱི་ཐུགས་བསྐྱེད་མད་དུ་བྱུང་ཞིང་གཞུལ་དུ་མེད་པའི་
བཀའ་དྲིན་ལ་བརྟན་ནས་གྲུབ་པའི་སྟོན་དཔོན་ཀུན་གྱི་གཙུག་རྒྱུ། མགོན་པོ་འོད་དཔག་མེད་རྩ་
རྩ་སྟོན་དཔོན་གྱི་སྐུར་བཞེངས་པས་སངས་རྒྱས་གཉིས་པ་པད་མ་ཀ་ར་སོགས་སྐུ་གཅིག་ལ་མཆོན་
བརྒྱད་དུ་གྲགས་པ་དེ། བོད་ལ་དངོས་སུ་བྱོན་ནས་གདུལ་བྱ་ཐུན་མོང་བ་རྣམས་ཀྱི་སྤང་ངོར་བསམ་
ཡས་སུ་《མན་ངག་རྟ་བའི་སྤེང་བཅོམ་ཞིག་གསུངས། ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པའི་སྐལ་པ་དང་ལྷན་པ་
རྩ་འབངས་གོགས་ལྷ་ལ་སོགས་པ་རྣམས་ལ་སྐུ་གསུང་ཐུགས་ཡོན་ཏན་འཕྲིན་ལས་ཀྱི་སྐྱབ་གནས་
ཆེན་པོ་ལྷ་གཙོ་བོར་གྱུར་པའི་གནས་རྣམས་སུ་བསྐྱབ་པ་ཕྱེ་བརྒྱད།
ཞི་བ་དང་ཁྱོ་བོའི་སྐྱབ་ཐབས་ལས་ཁ་ཆར་དང་བཅས་པ་བསམ་གྱིས་མི་ཁྱབ་པ་རྣམས་དང་། འོད་
གསལ་རྫོགས་པ་ཆེན་པོ་དམ་ཆོས་ཀུན་གྱི་ཡང་སྟོང་བཅུད་དུ་དྲིལ་བ་སྐྱ་མ་ཞི་དག་གི་གདམས་ངག་
སྐུར་ལ་སོགས་པ་སྟོན་གྲོལ་གྱི་གདམས་པ་བསམ་གྱིས་མི་ཁྱབ་པ་བསྟུལ། གདམས་ངག་པལ་མོ་ཆེ་
དུས་སྐབས་དེར་སྟོན་པའི་གནས་དང་དགོས་པ་མེད་པར་གཟིགས་ནས།
མ་འོངས་འགྲོ་བ་མཐའ་ཡས་པ་ལ་དགོངས་ཏེ་སྟོན་བཞི་དབྱེས་དང་ལྷ་ཡི་གཏེར་ཁ་ཆེན་པོ་ལྷ་
ཡིས་མཆོན་མིང་ཅན་བྱེ་བ། མིང་མེད་གངས་ལས་འདས་པ་སྟེས་ཤིང་རྒྱ་རིམ་པ་བདུན་གྱིས་བཏབ།
མཆིམས་སུ། ཡེར་བ། རྒྱ་བོ་རི་སྟེ་སྟོན་གྲུ་ཆེན་པོ་གསུམ་བཅུགས། གཞན་ཡང་རྩ་འབྱུལ་གྱི་རོལ་
པས་དབྱེས་གཙང་ཁམས་གསུམ་གྱི་རི་བྲག་ཐམས་ཅད་སྐྱབ་གནས་སུ་བྱིན་གྱིས་བརྟུགས། སྐལ་ལྷན་
རྣམས་ལ་གདམས་པ་བསྟུལ་པས་མཆིམས་སུའི་གྲུབ་ཆེན་ཉིད་ལ། ཡང་རྫོང་གི་རྟོགས་ལྷན་ང་ལ།
ཡེར་པ་དང་རྒྱ་བོ་རིའི་འོད་ལུས་གྲུབ་པ་བརྒྱ་བརྒྱད་རེ། ཤེས་བྱ་གི་ཐུགས་པ་སུམ་རུ། འོད་སྐུར་
གཤེགས་པའི་མཁའ་འགྲོ་ཉིད་ལྷ་སོགས་གྲུབ་པ་ཐོབ་པ་བབྱང་བ་ལས་འདས་པ་བྱུང་ངོ་།
གཉིས། གྲུབ་ཆེན་རོ་ཅན་ལས་བརྒྱད་ཚུལ།
ཤེས་བྱ་ཀུན་ཁྱབ་ཀྱི་རྩ་བ་ལས། དཔལ་སངས་ཐུགས་བརྟན་བེ་རོས་དཀའ་བས་བཞེས།
། རིམ་པ་ལྷ་དང་སྤང་སྟོན་ལས་མཆོད་དེ། ། སེམས་སྟོང་གདམས་པས་ཀུན་བཟང་རྒྱལ་སྤྱི་
བརྟུན།

། ཅེས་པ་ལྟར། བོད་ཀྱི་སྐད་གཉིས་སྤྱོད་པའི་མ་ཆེན་བེ་རོ་ཙ་ན་དེ།
 ཆོས་རྒྱལ་གྱི་སྤྱོད་པའི་བཅན་གྱིས་རྒྱ་གར་ཡུལ་དུ་བརྒྱུད་སྤྱོད་པ།
 རྒྱ་ན་གོ་ཤིང་ཙན་དན་བསེལ་བྱེད་ཀྱི་ནགས་ཀེ་ཆོང་དགུ་བཅེགས་ཀྱི་གནས་སུ་རིག་འཛིན་ཆེན་པོ་
 སྤྱི་སང་ཏེ་སྤྱོད་པའི་ཀྱི་སང་གོ་དང་མཇུག། རྒྱལ་མེད་ཀྱི་ཐེག་པ་ཞུས་པས་ཐུགས་ཀྱི་བཅུད་ལྷུངས་ཏེ་
 རྒྱུགས་པ་ཆེན་པོ་སེམས་སྤྱོད་བཅོ་བརྒྱད། རྒྱུད་སྤྱོད་ཀྱི་དབང་མན་དག་ཐམས་ཅད། སྤྱོད་སྤྱོད་
 དཀར་ནག་ཁྲ་གསུམ་སོགས་གནང་། དེའང་ཤིན་ཏུ་མ་གསང་ན་རྒྱལ་པོའི་ཆད་པ་འོང་གིས་
 དོགས་པས་ཉིན་མོ་མཆན་ཉིད་ཀྱི་ཆོས་ལ་སྤྱོད་སྤྱོད། མཆན་མོ་ཐབས་དང་ཉིན་འབྲེལ་ལ་བཏེན་ནས་
 ཞུས། ལམ་བར་དུ་འང་སྤོག་ལ་ཐུག་པའི་དཀའ་བ་ལྟ་སྤྱོད་པ་སོགས་དཀའ་བ་ཆེན་པོ་དང་དུ་
 བཞེས།
 གཞན་ཡང་མཁས་པ་ཉི་ཤུ་ཙམ་གཅིག་དང་། འདྲ་བའི་གནས་ཀྱི་དུར་ཁྲོད་ཆེན་པོ་ཅུ། ། དགའ་
 རབ་རྩོུ་རྩོུ་དང་ཡང་མཇུག་ཏེ་རྒྱུགས་པ་ཆེན་པོ་འབྲུམ་ཐུག་ཐུག་ཙམ་བཞིའི་དོན་བརྒྱུད་ཐོབ་པས་
 དེ་ཉིད་དུ་རྒྱུགས་ཐོལ་དུས་མཉམ་ཀྱི་དངོས་གྲུབ་བརྟེས། རྒྱུ་མཐོགས་ཀྱི་གྲུབ་པ་ལ་བཏེན་ནས་
 བོད་དུ་བྱོན། བཅན་པོ་ལ་སྤོག་ཆོས་སུ་གསུངས་ཤིང་།
 སེམས་སྤྱོད་ལྟར། ཐུ་མ་བཅུག་པ་རྒྱུན་བྱས་ཏེ་རྒྱལ་མོ་ཆ་བ་རོང་དུ་ཐེབས་ནས་རྒྱལ་རོང་བྲག་ལ་
 མགོན་པོའི་དགོན་པར་གཡུ་སྤྱོད་པོ། ཆ་རོང་སྤྱོད་ཅེ་མཁར་དུ་གསང་སྤོན་ཡེ་ཤེས་སྤྱོད་པ། སྤྱོད་
 རྒྱུ་རོང་གི་བྲག་དམར་དགོན་རྩོད་དུ་སྤྱོད་ཀྱི་སངས་རྒྱུ་མགོན་པོ། དབྱུས་སུ་གཉགས་རྒྱུ་ན་
 དང་། ལི་བཟང་ཤེས་རབ་སྤོན་མ་བཅས་ལ་ཆོས་གསུངས་པ་རྣམས་ལ་རིམ་པ་ལྟར་གྲགས་ཤིང་། དེ་
 དག་དང་ཁྱད་པར་སྤྱོད་ཀྱི་མི་པམ་མགོན་པོ་ལས་བརྒྱུད་ཅིང་རིམ་པར་མཆེད་དེ། སེམས་སྤྱོད་གི་
 གདམས་པས་ཀྱན་ཏུ་བཟང་པོའི་རྒྱལ་སྤྱོད་མཐའ་ཡས་པ་བསྐྱུན་པར་མཛད་དོ། ། དེ་ལས་ད་ལྟ་
 སེམས་སྤྱོད་ཉང་ལྷགས་དང་། ཨ་རོལ་ལྷགས་སུ་གྲགས་པ་གཉིས་ཀྱི་རྒྱུན་བཞུགས་པའི་ལྟ་མ་ནི་བེ་
 རོས་གཉགས། དེ་ནས་རིམ་པར་བརྒྱུད་དེ་ཉང་ཡེ་འབྱུང་དང་། ལུ་པ་མེས་དཔོན་སོགས་ལ་
 བཀའ་བབ་པའི་ཆོས་ཡིན་ལ། ཕྱི་མ་ནི་མདོ་ཁམས་སུ་སྤྱོད་པའི་སྤྱོད་ཨ་རོལ་ཡེ་ཤེས་འབྱུང་གནས་ཞེས་
 བྱ་བ་རྒྱ་གར་དང་། རྒྱ་ནག་གི་སྤོབ་དཔོན་བདུན་བརྒྱུད་ཀྱི་ཟབ་ཆོས་མཁའ་བ་དེ་ཉིད་ཀྱིས་སྤོབ་
 བའི་གདམས་པ་ཡིན་ནོ། ། སྤྱོད་སྤོབ་ལས་བརྒྱུད་པ་མང་པོའི་བར་དུ་འོད་ལྷན་གྲུབ་པ་ཤ་སྤྱོད་
 རྒྱུ་བའི་གདམས་པ་ནི་སྤྱོད་སྤྱོད་རྩོུ་རྩོུ་ཟམ་པའོ།
 གསུམ། བཅན་ཆེན་བེ་མ་མི་ཏུ་ལས་བརྒྱུད་ཚུལ།
 ཤེས་བྱ་ཀྱན་ཁྲུབ་ཀྱི་རྩ་བ་ལས།
 བེ་མ་ཉང་གི་མན་དག་འོད་སྤྱོད་བཅས། ། དེ་བསྐྱུན་སྤྱོད་ཆེན་དགའ་རབ་གཉིས་པས་བརྒྱལ། །
 ཞེས་པ་ལྟར། བཅན་ཆེན་ལྟ་བུའི་གཙུག་རྒྱུན་འཇུག་ལུས་རྩོུ་རྩོུ་བརྟེས་པ་སྤོབ་དཔོན་བེ་མ་ལ་
 མི་ཏུ་བོད་དུ་བྱོན་ཏེ།
 ཉང་བན་ཤིང་སྤྱོད་ཅན་ཏིང་འཛིན་བཟང་པོ་ལ་རྒྱུགས་པ་ཆེན་པོ་མན་དག་སྤོབ་གདམས་པ་བསྐྱུལ་
 པས་ཉང་བན་ཀྱང་འོད་དུ་དེངས། གཡུ་སྤྱོད་ལོ་རྩུ་བྱས་ཏེ་སེམས་སྤྱོད་བཅུ་གསུམ་བསྐྱུར། ཉང་གིས་
 བཀའ་བརྒྱུད་སྤོབ་སྤོབ་དབང་ལྷག་ལ་བཞག དཔེ་བརྒྱུད་གཏོར་དུ་གདམས་པ་ལྟར་མ་སྤྱོད་
 རྒྱལ་གྱིས་བཏོན་ཅིང་། བཀའ་བརྒྱུད་ཀྱང་གསན་ནས་སྤྱོད་བཅུན་ལ་དེ་དག་གིས་མན་དག་གནང་

བས་མེ་བཅུན་ཀྱང་འོད་སྐྱར་གྲོལ། དེ་ནས་རྒྱལ་བ་ཞང་སྟོན་སོགས་རིམ་པར་བརྒྱད་པ་ལ་བེ་མ་སྟོང་
 ཏིག་ཏུ་གྲགས་པ་དང་། ལས་འབྲེལ་གྱིས་པད་མའི་གདམས་ངག་མཁའ་འགྲོ་སྟོང་ཏིག་གཏེར་ནས་
 བཞེས་ཏེ་སྤུལ་སྤྱོད་རང་བྱུང་དོན་རྗེ་དང་། ཤེའི་རྒྱལ་སྤྲས་ལེགས་པ་ལ་གནང་། ལྷ་མ་ནི། «ཐལ་
 འབྱུར་ལས། ས་ལ་གནས་པའི་བྱང་སེམས་ཀྱིས། ། རྒྱ་མཚོའི་བར་དུ་སྤེལ་བར་བྱེད། ། ཅེས་ལུང་
 བསྟན་པ་ལྟར། འཇམ་སྟངས་ཁྱབ་པར་སྤེལ་བའི་འཕྲིན་ལས་མཛད་ཅིང་ཀམ་སྟོང་ཏིག་ཅེས་གྲགས་
 པའི་ཟབ་ཆོས་དགོངས་པའི་སྟོང་ནས་སྤྱངས། ཕྱི་མས་ཀུན་མཁྱེན་དྲི་མེད་འོད་ཟེར་ལ་གདམས། དེ་
 ཉིད་ཀྱིས་ཀུན་བཟང་དགོངས་པའི་སྟོང་ནས་བདོལ་བའི་བསྟན་བཅོས་སྒྲ་མ་ཡང་ཏིག་ཟབ་མོ་ཡང་
 ཏིག་མཁའ་འགྲོ་ཡང་ཏིག་མཛད་ཆེན་བདུན། ངལ་གསོ་སྟོར་གསུམ་རྩ་འབྲེལ་སོགས་མཛད་ཅིང་
 རྒྱན་འཛིན་གྱི་སྟོབ་མ་བྱུང་པར་ཅན་དུ་མ་བསྟན་ཏེ་མདོར་ན་གདོས་བཅས་ཀྱི་ལུང་པོ་འོད་སྐྱར་སྤྱོད་
 པའི་བཅས་གསང་བ་སྟོང་ཏིག་གི་བསྟན་པ་ནི་སྟོང་ཆེན་རབ་འབྱམས་བཟང་པོ་ཞེས་དགའ་རབ་དོན་
 རྗེ་གཉིས་པར་བྱོན་པ་དེས་ཁྱབ་ཅིང་བདེལ་བར་མཛད་དོ།

བཞི། གཞུ་བས་ཆེན་སངས་རྒྱས་ཡེ་ཤེས་ལས་བརྒྱད་ཚུལ།
 ཤེས་བྱ་ཀུན་ཁྱབ་གྱི་རྩ་བ་ལས།
 འདུས་པ་གཤེད་སྟོར་ལ་སོགས་གཞུ་བས་ཆེན་པོས།
 རྒྱ་བལ་བྱ་ཤེའི་ (བྱ་ཤ་ཞེས་པ་དང་དུས་རྗེ་ཡེ་རྗེ་སི་ཐན་ ཞེས་པའི་ཁ་ཆེའི་ལུང་པ་འདི་ཡིན། སྟོབ་
 དཔོན་བཞི་ལས་སྤངས། ཞེས་པ་ལྟར། མདོ་དགོངས་པ་འདུས་པ་སོགས་ཨ་རུ་ལུང་གི་མདོ་བཞི་
 དང་། དེའི་ལམ་རིམ་འདུས་པ་མདོའི་དབང་བཤད་མན་ངག་དང་བཅས་པ། གཤེན་རྗེ་གཤེད་ཕྱག་
 རྒྱ་ཟེལ་གྱིས་གཞོན་པ་གཙོ་བོར་གྱུར་པའི་གཤེད་སྟོར་ལ་སོགས་གདམས་ངག་མཁའ་ལས་པ་ནི་འོད་
 བྱེད་ཀྱི་ས་ལ་གནས་པ་བྱུབ་པའི་སྟོབ་དཔོན་གཞུ་བས་སངས་རྒྱས་ཡེ་ཤེས་རིན་པོ་ཆེས་རྒྱ་གར་ཁྱག་
 འཐུང་ནག་པོ་དང་། ཆོས་རྒྱལ་སྟོང་། ལ་པོ་བ་སྤྱ་རྩ་རྒྱ་ཤེའི་སྟོབ་དཔོན་ཆེ་བཅོན་སྟོབ་སོགས་
 ལས་སྤངས་ཏེ་སྤེལ་བ་ལས་ཡེ་ཤེས་དབང་ཕྱག་སོགས་ཕྱགས་ཟེན་གྱི་སྤྲས་བཞི། ཁྱད་པར་སྤྱོད་སྤྲས་
 ཡོན་ཏན་རྒྱ་མཚོ་ལས་བརྒྱད་ཅིང་འཕེལ། ག་ལྷགས་པལ་མོ་ཆེ་ནི་གཏེར་དུ་སྤྱོད་པར་མཛད་དོ།

ལ། མ་གཉགས་གཞུ་བས་གསུམ་སོགས་ལས་བརྒྱད་ཚུལ།
 ཤེས་བྱ་ཀུན་ཁྱབ་གྱི་རྩ་བ་ལས།
 རྒྱ་འཕྱལ་ཡང་ཕུར་གཙོ་བོར་གྱུར་པའི་བཀའ།
 ། མ་གཉགས་གཞུ་བས་གསུམ་ནས་སྟོང་སོ་དང་ཉང་ལྷ།
 ། འཁོན་སྟོན་ལྷ་གཟེགས་སྤངས་དང་འོ་བཅན་རྒྱས།
 རོང་བུར་སྟོན་དཔལ་མཆིམས་སྟོ་གཡུང་ལ་སོགས།
 ། བཟང་ལ་བར་མ་ཆད་པའི་བྱུབ་པས་བསྟངས། ། ཞེས་པ་ལྟར།
 རྒྱ་འཕྱལ་དང་ཡང་དག་ཕུར་པ་གཙོ་བོར་གྱུར་པའི་རྒྱད་ཟེ་དང་རྒྱབ་ཟེའི་བཀའ་པལ་མོ་ཆེ་ནི་ཐོག་
 མར་གཉགས་ལ་བབ། བར་དུ་གཞུ་བས་ལ་བབ། ཐ་མ་བུར་ལ་བབ་ཅེས་གཏམ་དུ་གྲགས་ཏེ་གཉགས་
 རྒྱ་ན་ཀུ་མ་ར་ལ་སྟོབ་དཔོན་ཆེན་མོ་པད་མ། བེ་མ་ལ། བེ་རོ་གཡུ་སྤྱོད་སྟོང་པོ་སྟེ་བཀའི་རྒྱ་བོ་བཞི་
 འདུས། དེའང་དཀྱུས་བཤད་གཞུང་གི་རྒྱ་བོ་འབྲེལ་རྟེན་སྟོང་སྟན་དང་བཅས་པ།
 རྟན་བརྒྱད་གདམས་ངག་གི་རྒྱ་བོ་གནད་ཡིག་དམར་ཁྲིད་དང་བཅས་པའི་རྟན་སྤྲས་དབང་གི་རྒྱ་བོ་

བསྐྱར་ཐབས་དོ་སྤྲོད་དང་བཅས་པ། ཕྱག་བཞེས་འཕྲིན་སྒྲུབ་ཀྱི་ཚུ་བོ་བཟུན་སྒྲུབ་དྲག་ཕྱགས་དང་
བཅས་པའོ།

དེ་ལ་སློབ་མའི་གཙོ་བོ་དཔལ་མཚན་བརྒྱད་དུ་གྲགས་པ་ལས་སོག་པོ་དཔལ་གྱི་ཡེ་ཤེས་ཀྱིས་གནུབས་
ཆེན་སངས་རྒྱས་ཡེ་ཤེས་ལ་གདམས་པ་མཐའ་དག་བསྟུལ། ཡང་གནུབས་ནམ་མཁའི་སྤྲིང་པོ་རྒྱ་
གར་དུ་བྱོན། གྲུབ་པའི་སློབ་དཔོན་ཏ་ཀ་ར་ལས་ཡང་དག་གི་ཆོས་སྒྲོར་རྒྱ་གསལ་པར་ཁྱེས། གཉིས་སྤྱ་
མེད་པའི་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་སྒྲུབ་ཀྱི། དེ་ལས་བརྒྱད་དེ་ཡང་དག་སོ་ལྷགས་ཀྱི་གདམས་པ་རྣམས་ཀྱང་ད་ལྟའི་
བར་དུ་བྱུང་བ་དང་། སོ་ཡེ་འབྱུང་གི་སློབ་མ་ཉང་ཤེས་རབ་མཚོགདེའི་སློབ་མ་ཉང་ཡེ་ཤེས་འབྱུང་
གནས། དེ་ལས་ལྷ་རྩེ་བྱར་པོ་ཆེ་བྱོན་པ་དང་། གཞན་ཡང་འཁོན་སྒྲུ་ཡི་དབང་པོ་ལ་སློབ་དཔོན་ཆེན་
པོས་བསྟུལ་པའི་གདམས་པ་རྣམས་ལས།

ཡང་ཕྱར་གཉིས་དཔལ་ལྷན་ས་སྒྲུབ་ལས་ད་ལྟའི་བར་དུ་བརྒྱད་པ་སྤྲང་བ་དང་། གཞན་ལྷ་གཟིགས་
ཆངས་ཀྱི་གདུང་རིགས་ལས་བྱོན་པ་ཁམས་པ་གོ་ཆ་དང་། དཔལ་གྱི་སེང་གེ་བྱི་མ། འོ་བྱན་དཔལ་གྱི་
དབང་ཕྱག་མཐར་ཆེན་དཔལ་གྱི་དབང་ཕྱག་འབྲོག་མི་དཔལ་གྱི་ཡེ་ཤེས། གཉན་དཔལ་
དབྱངས། ལྷ་ནམ་རྩོ་རྩེ་བདུད་འཛིམས་སོགས་དུ་མ་སློབ་དཔོན་ཆེན་པོ་དེ་དག་གིས་རྩེས་སྤྱ་བཟུང་
ཞིང་། རྟིང་མའི་གྲུབ་ཐོབ་རིག་འཛིན་བརྒྱད་པར་བྱོན་པའི་གདུང་རབས་ལས་གསར་མའི་ལོ་རྩ་སྤྱེས་
མཚོག་པལ་མོ་ཆེ་བྱོན་པ་དང་། གཞན་ཡང་དེ་དག་གི་བྱིས་སྤྱ་རྒྱས་དཔལ་གྱི་གཞོན་ནུ། རྩོང་ཐོམ་
ཆོས་ཀྱི་བཟང་པོ། ལྷ་རྩེ་བྱར་པོ་ཆེ་ཤྱུ་འབྱུང་གནས། བྱར་རྒྱུང་ཤེས་རབ་གྲགས་པ། གསང་
བདག་སྒྲོ་ཕྱག་པ་སྟེ་བྱར་པ་མས་དཔོན་གསུམ་ཞེས་འཛིག་ཏེན་ན་སྟན་པར་གྲགས་པའི་གདུང་རྒྱུད་
དང་། སློབ་བརྒྱད་མཐའ་ཡས་པ་སྤྱོད་རིགས་ཀྱི་གདུང་ལས་བྱིས་སྤྱའང་གཏེར་ཆེན་པད་མ་སྤྲིང་པ་
ནས་ཆོས་རྒྱལ་གཏེར་བདག་སྤྲིང་པའི་གདུང་རིགས་དྲི་མ་མེད་པ་ད་ལྟའི་བར་དུ་བྱོན་པ་དང་།
དབྱལ་འཕགས་པ་དཔལ་དང་། ཀུན་མཁྱེན་ཆེན་པོ་སྤྲན་ལྷང་གི་སྤྲ་མ་དབྱལ་བ་རིམ་བྱོན། རོག་
ཤྱུ་འོད་སོགས་རོག་གི་གདུང་རྒྱུད་རྣམས་དང་། མཆིམས་ཤྱུ་ཕ་པ་བྱོན་པའི་གདུང་རིགས་ཀྱི་
སྤྱོད་བྱ་རྣམས་དང་། སྤྱོད་འབྱུང་། གཡུང་སྟོན་རྩོ་རྩེ་དཔལ་བྱོན་པའི་གདུང་རིགས་སོགས་ཡོན་
ཏན་བཟང་པོ་ཕྱལ་དུ་བྱུང་བས་སྤྱས་ཤིང་བར་མ་ཆད་པའི་གྲུབ་པ་ཐོབ་པ་དུ་མ་བྱོན་ནས་བཟུན་པ་
བསྐྱུངས་སོ།

དྲུག བྱིས་ཀྱི་གཏེར་སྟོན་རྣམས་ལས་བརྒྱད་ཚུལ།

ཤེས་བྱ་ཀུན་ཁུབ་ཀྱི་རྩ་བ་ལས།

མཚོག་གཉིས་སྤྲིང་བརྒྱད་ལུས་ལྷན་རྣམས་ལ་སོགས། |

དུས་མཐུན་རིམ་བྱོན་སློབ་མར་བཅས་པ་ཡིས།

| དུས་མཐར་ཕྱགས་བཟུན་མི་ལུབ་རྒྱས་པར་མཛད།

| ཅེས་པ་ལྟར། དེའང་འཕགས་པ་བསོད་ནམས་ཐམས་ཅད་སྤྱད་པའི་ཏིང་ངེ་འཛིན་གྱི་མདོ་ལས།

དྲི་མ་མེད་པའི་གཟི་བརྒྱུད་ཆོས་འདོད་པའི་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་སེམས་དཔའ་ཆེན་པོ་རྣམས་ཀྱི་

གཏེར་རི་དང་། རི་སྤུལ་དང་། ཤིང་དག་གི་ནང་དུ་བཅུག་པ་དག་ཡོད་པ། གཟུངས་དང་།

ཆོས་ཀྱི་སྒོ་མཐའ་ཡས་པ་སྤྲོགས་བམ་དུ་བྱས་པ་དག་ཀྱང་ལག་དུ་འོང་བར་འགྱུར་རོ། | ཞེས་

དང་། 《ཆུ་སྐྱང་རོལ་པའི་མདོ་》 ལས་ཀྱང་། ང་ཡི་བཟུན་པའི་ཆོས་ཀྱི་གཞུང་། | ཕྱགས་ནས་

ལྷགས་ཀྱི་གཏེར་དུ་སྒྲིམ། ། ཡང་ན་ས་ཡི་སྒྲིང་པོར་བྱ། ། ཅི་ཕྱིར་མུ་སྒྲིགས་ཅན་མགོ་གྲོང་། །
 དེས་དོན་དཀྱུགས་པར་འགྱུར་ཏེ། ། དེ་ཕྱིར་མུ་སྒྲིང་རྒྱན་མི་གཙོང་། ། ཅེས་པ་ལ་སོགས་ཀྱི་
 ཆེར་གསུངས་པ་ལྟར། ཨོ་རྒྱན་ཆེན་པོས་སྤྲོ་ཆོལ་ལས་ཅན་གྱི་སྒྲིམ་བྱ་འབྱུང་བ་ལུང་བསྟན། གསུང་
 ཆོལ་སྤྲོ་གཏེར་ལྷགས་གཏེར་གྱིས་མཆོན་པའི་གཏེར་ཁའི་རིགས་བརྒྱ་བརྒྱད་སྟེ།
 ལྷགས་ཀྱི་དགོངས་པ་རྗེ་འབངས་གྲོགས་གསུམ་སོགས་ལས་ཅན་གྱི་བྱ་ལ་གཏད་དེ་སྒོན་ལམ་གཏད་
 ཀྱི་མཛད་པས་ཕྱི་རབས་དུས་སུ་བབ་པ་ན་དེ་དག་གི་རྣམ་པར་འཕུལ་བ་རིག་འཛིན་སྤྱུལ་པའི་སྒྲིམ་
 མཆོག་ཉང་རལ་ཉི་མ་འོད་ཟེར། གུ་རུ་ཆོས་ཀྱི་དབང་ཕྱག་སྟེ་གཏེར་སྒོན་མཆོག་གཉིས་སམ་
 གཏེར་ཁ་གོང་འོག་ཏུ་གྲགས་པ་དང་། སངས་རྒྱུས་སྒྲིང་པ། རྩོམ་སྒྲིང་པ། རིན་ཆེན་སྒྲིང་པ།
 བད་མ་སྒྲིང་པ། རྟ་ན་སྒྲིང་པ། ཀུན་སྒྲིང་སྒྲིང་པ། མདོ་སྟགས་སྒྲིང་པ།
 བསྟན་གཉིས་སྒྲིང་པ་བཅས་སྒྲིང་པ་བརྒྱད་པོ་གཙོ་བོར་གྱུར་པའི་སྒྲིང་པའི་མཆོན་རྣམས་དང་། རིག་
 འཛིན་གྲོང་གི་ལྷུ་མ་འཕུ་ཅན་སོགས་བྱང་གཏེར་ལ་ཡོངས་སྤྱོད་པ་རྣམས་དང་། བདུད་འདུལ་ལུས་
 ལན་རྩོམ་གཙོ་བོར་གྱུར་པའི་ལུས་ལན་ཉེར་གཅིག་ཏུ་གྲགས་པ་རྣམས་དང་། སྒྲིགས་མའི་མཐར་
 ལྷག་པའི་སྐབས་འདིར་ཤུ་དུམ་ལ་ར་ལྟར་ངོ་མཆར་མཛད་དུ་བྱུང་བ་དཔལ་ལྷ་ཡི་སྟེན་པོ་དམ་འཛིན་
 ཆོས་ཀྱི་སྒོ་གོས་ཀྱི་རྣམ་པར་འཕུལ་བ་སྤྱུལ་པའི་གཏེར་འབྲིན་རྒྱ་མཆོའི་འཁོར་ལོས་སྤྲུལ་པ་ཨོ་རྒྱན་
 མཆོག་གྱུར་བདེ་ཆེན་སྒྲིང་པ་སོགས་རིམ་པར་བྱོན་ཏེ་ཟབ་མའི་ཆོས་མཛད་ཆེན་པོ་དང་། སྤྱང་གོལ་
 དམ་རྩལ་ལ་སོགས་པའི་སྒོ་འཕར་འབྲེད་ཅིང་གོལ་བ་བཞི་ལན་གྱི་འཕྲིན་ལས་མཛད་དུ་བྱུང་བ་སྟེ།
 དེ་དག་གི་ཆོས་བདག་སྒོལ་མ་བརྒྱད་འཛིན་དང་བཅས་པས་དུས་ངན་གྱི་ཐ་མར་དམ་པའི་ཆོས་
 འཛིན་དང་།
 འདུལ་མདོའི་བསྟན་པ་མི་བཅུགས་པའི་གནས་སུ་འང་གསང་སྟགས་རྩོམ་གྱིས་ཁམས་སྟེ་དགའི་
 ཁོལ་བྱར་མི་རུབ་དར་ཞིང་རྒྱས་ཏེ་འགོ་བ་འདུལ་དཀའ་བ་མཐའ་དག་སྒོལ་བའི་འཕྲིན་ལས་རྒྱ་ཆེ་
 ཞིང་རྒྱན་ཆགས་པ་ཉིད་དོ།
 དེ་ལྟ་བུའི་གསང་སྟགས་རྟེན་མའི་ཆོས་རྒྱན་དེ་དག་དེང་གི་དུས་འདིར་འཛིན་སྤྱོད་སྟེ་ལྷགས་
 གནང་བའི་དགོན་སྟེ་གཙོ་བོ་ལ། ཡོངས་གྲགས་སུ་སྟོན་ན་རྩོམ་གཉིས་བར་ན་ཞེ་རྩོགས་གཉིས།
 སྤང་ན་ཀུང་པལ་གཉིས་ཏེ་གདན་ས་ཆེན་པོ་དུག་ཏུ་གྲགས་པ་དེ་དག་ཡིན་ནོ།

1. ཀུམ་ཐོག་དགོན་པ།
 རབ་བྱུང་གསུམ་པའི་ས་ཡོས་ཏེ་སྤྱི་ལོ་1159ལོར་ཀུང་མ་པ་བདེ་གཤེགས་ཀྱིས་ཁམས་སྟེ་དགའི་
 ཀུམ་ཐོག་ཏུ་བཏབ།
2. རྩོམ་སྒྲིང་དགོན་པ། རབ་བྱུང་བརྒྱ་གཅིག་པའི་མུ་སྟེལ་ཏེ་སྤྱི་ལོ་1662ལོར་བྱང་བདག་རིག་
 འཛིན་དག་གི་དབང་པོས་བོད་ཡུལ་དབུས་ཀྱི་སྤོ་ཁའི་གོང་དཀར་རྫོང་ཁོངས་སུ་བཏབ།
3. དཔལ་ལྷུལ་དགོན། བྱུང་བརྒྱ་གཅིག་པའི་ཤིང་སྤུལ་ཏེ་སྤྱི་ལོ་1665ལོར་དཔལ་ལྷུལ་རིག་
 འཛིན་ཀུན་བཟང་ཤེས་རབ་ཀྱིས་ཁམས་སྟེ་དགའི་དཔལ་ལྷུལ་དུ་བཏབ། བཀའ་བརྒྱད་དང་རྟེན་མ་
 འདྲེས་པའི་དགོན་པ་ཡིན།
4. སྒོན་གྲོལ་སྒྲིང་དགོན་པ། རབ་བྱུང་བརྒྱ་གཅིག་པའི་མེ་འབྲུག་སྟེ་སྤྱི་ལོ་1676ལོར་ཆོས་རྒྱལ་

གཏེར་བདག་སྒྲིབ་པས་བོད་ཡུལ་དབུས་ཀྱི་སྟོ་ཁའི་གྲ་ནང་རྫོང་ཁོངས་སུ་བཏབ།

5. རྫོགས་ཆེན་དགོན་པ།

རབ་བྱུང་བཅུ་གཅིག་པའི་ཤིང་སྤང་ལྟེ་སྤྱི་ལོ་1689ལོར་རྫོགས་ཆེན་པད་མ་རིག་འཛིན་གྱིས་ཁམས་ཕྱེ་དགའི་རུ་དམ་ལུང་བ་རུ་བཏབ།

6. ཞེ་ཆེན་དགོན་པ། རབ་བྱུང་བཅུ་གཉིས་པའི་ཤིང་ལྷག་ལྟེ་སྤྱི་ལོ་1734ལོར་ཞེ་ཆེན་སྐུ་བློང་གཉིས་པ་འཕྱར་མེད་ཀྱན་བཟང་རྣམ་རྒྱལ་གྱིས་ཁམས་ཕྱེ་དགའི་ཞེ་ཆེན་རུ་བཏབ།

ས་བཅད་བདུན་པ། བན་བོན་འཁྲུག་པས་བོད་སྤྱི་འཛོམས་པ།

གཅིག་ བོན་ཆོས་བར་གྱི་འགལ་བའི་རྣམ་པ་དེ་ཐོག་མར་བྱུང་ཚུལ།

བོད་ཡུལ་འདིར་ཆོས་རྒྱལ་སྤྱི་བཅོན་སྐམ་པའི་སྐབས་ནས་བཟུང་སངས་རྒྱུ་ཆོས་ལྷགས་ཀྱི་རིག་གཞུང་མང་པོ་བོད་སྐད་དུ་བསྒྱུར་ནས་དེ་ལ་འཆད་ཉན་བྱེད་པའི་སྲོལ་དར་ཡང་། བོད་རང་གི་སྒྲིབ་ཆོས་ཏེ་བོན་དང་རིག་གནས་དེ་དག་ཟུར་བཞིན་དད་པ་དང་བཀྱར་བསྟོན་བྱེད་ཀྱིན་ཡོད་པ་ལས། རྫོང་ར་ཅན་གྱི་འགལ་བ་གང་ཡང་བྱུང་མེད།

བཅོན་པོ་ཁྱི་ཕྱེད་གཅུག་བརྟན་ནས་མེས་ཨག་ཆོས་ཀྱི་དུས་སུ་སྟོན་པོ་འབལ་སྤྱོད་ཅན་དང་། ལང་ཕྱེས་གཟིགས་གཉིས་ཀྱིས་བཅོན་པོ་སྟོན་ཏུ་བཀོད་ནས་མདུན་སྟོན་ཁག་གཅིག་གི་དབང་ཆ་དང་། རུས་ཤུགས་མེད་པར་བྱེད་པའི་ཆེད་དུ་སངས་རྒྱུ་ཆོས་ལྷགས་མེད་པར་བྱེད་པའི་བྲིམས་བཅས་ཚུལ། མཁས་པའི་དགའ་སྟོན་ཀྱི་སྟོན་པས་། བཅོན་པོའི་ཡབ་ཁྱི་ཕྱེད་གཅུག་བརྟན་སྐུ་གཤེགས་པའི་རྗེས།

རྒྱལ་བྱས་ཆབ་སྤྱོད་བཞེས་མ་ཐག་ཏུ་སྐུ་ནར་མ་སོན་པས་ཞང་སྟོན་མ་ཞང་གོམ་པ་སྐྱེས་ན་རེ། རྒྱལ་པོ་སྐུ་ཆོ་མུང་བ་ཆོས་བྱས་པས་ལན་ཏེ་བཀྱའ་མ་ཤིས། ཆོ་ཕྱི་མ་སྐྱེ་བ་ལེན་ཟེར་བ་རྩུན་ཡིན། ཆོ་འདིའི་སྟེན་སྟོན་བོན་གྱིས་བྱེད། སུ་ཞིག་ཆོས་བྱེད་པ་པོ་རེད་དུ་མཐར་སྐྱུག་གོ་ཞེས་བྲིམས་བཅས་བྱ་རྒྱུ་བཅས་ཞེས་གསལ་ཞིང་། སྐབས་དེར་གསེར་གྱི་ཕྱ་སྐུ་ཕྱག་ཕྱེ་བྱེད་དོད་དུ་སྐྱས་པ་དང་། མཁར་བྱག་དང་། མགྲིན་བཟང་གི་ཕྱ་ཁང་རྣམས་བཤེགས། ཕྱ་སའི་གཅུག་ལག་ཁང་བཤམ་ར་བྱས་པར་

གྲགས། དེའི་དུས་སུ་སྐྱ་གསལ་སྤང་གིས་སངས་རྒྱུ་ཆོས་ཀྱི་གསུང་རབ་འཛོལ་བའི་སྤྱད་དུ་རྒྱ་གར་དང་།

བལ་ཡུལ་དུ་འགྲོ་ཆོག་པར་བྱ་ཞེས་བཅོན་པོ་ལ་བྱས་པ་ལྟར། འོ་ན་ངས་མང་ཡུལ་གྱི་ཁ་སྟོན་དུ་

བསྐྱོར་གསུངས་ནས་མང་ཡུལ་ཏེ་ད་ལྟའི་སྤྱི་ལོ་རྫོང་གི་ལུང་པ་དེར་མངགས། མ་ཞང་གིས་

བྲིམས་བཅས་པའི་ལུང་དང་འགལ་ཏེ་རྒྱ་གར་དུ་གནས་མཇལ་བར་བྱིན། ཕྱིར་བལ་ཡུལ་དུ་མཁན་

པོ་བོ་རྟོ་ས་ཏུ་མཇལ་ཏེ་བལ་རྗེ་ལ་བྱས་ནས་མང་ཡུལ་དུ་གདན་དྲངས། ལྷ་ཁང་གཉིས་ཀྱང་བཞེངས།

མཁན་པོ་སྤྱོད་བོད་དུ་འབྱོན་པར་གསོལ་བ་ཞུས་ཀྱིས་བཞེས་ནས་རེ་ཞིག་བལ་ཡུལ་དུ་བྱིར་ཕེབས།

དེ་ནས་བཅོན་པོ་ཁྱི་ཕྱེད་བཅོན་དགུང་ལོ་བཅུ་བདུན་སོན་པའི་སྐབས་དེར་ཡབ་མེས་ཀྱིས་ཐང་

ཡིག་རྣམས་གཟིགས་པས་ཆོས་ལ་དད་པ་སྐྱེས། མེས་པོ་གོང་མ་རྣམས་ཀྱིས་བརྟན་པ་ལ་མཛད་

རྗེས་བཞག་པ་དེ་བཞིན་དུ་རྒྱལ་པོ་རང་གིས་ཀྱང་ཕྱག་རྗེས་སྤྱོད་པ་ཞིག་དགོས་པའི་ཤུགས་

འདུན་སྐྱེས་པ་དང་། སྤྱོད་དགུང་ལོ་ཉི་ཤུར་སོན་པའི་སྐབས་སུ་ཕྱག་ལ་སྤྱོད་ནད་བྱུང་བར་ཐབས་

གང་གིས་ཀྱང་པན་བསྐྱེད་མ་བྱུང་བའི་ཆོ་ན། རྒྱལ་པོའི་ཤུགས་ལ་ཡབ་མེས་ཀྱི་དུས་ནས་མཛད་པའི་

སངས་རྒྱུ་ཆོས་ལྷགས་བསྐྱབས་ཤིང་། སྤྱོད་འདྲིགས་པ་ནི་མ་ལེགས་སྐྱམ་པའི་ཤུགས་དྲིགས་སྐྱེས་

ནས། སངས་རྒྱུ་ཆོས་བྱེད་མི་ཆོག་པའི་བཀའ་བྲིམས་དེ་རྩིས་མེད་དུ་བཏང་བའི་ཚུལ་ཆོས་འབྱུང་

མཁས་པའི་དགའ་སྟོན་ནང་གནང་བསམ་ཡས་བཞེངས་པའི་སྐབས་སུ་བྲིས་པའི་གཅིགས་ཀྱི་ཡི་གེ་
 རྟིང་པ་ཞིག་བྲངས་ཡོད་དེ།
 བཅན་པོ་བཞི་མེས་ཁྱིམ་བཅན་གྱི་རིང་ལ། ར་སའི་པེ་ཏར་བཅིགས་ཏེ་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཆོས་ཐོག་
 མར་མཇུག་ཚུན་ཆད། བཅན་པོ་ཡབ་ཁྱིམ་གཙུག་བཅན་གྱི་རིང་ལ། བྲག་དམར་གྱི་ཀྱ་ཚུར་གཙུག་
 ལག་ཁང་བཅིགས་ཏེ་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཆོས་མཇུག་ཕྱིན་ཆད་གདུང་རབས་ལྡོམ་ནོ། ། བཅན་པོ་
 ཡབ་དགུང་དུ་གཤེགས་པའི་འོག་ཏུ་ཁང་སྒོན་ཁ་ཅིག་གིས་དུར་འདུམས་ཀྱི་སྒོ་ཞིག་ལྷུང་སྟེ། ཡབ་
 མེས་ཀྱི་རིང་ཚུན་ཆད། སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཆོས་མཇུག་པ་ཡང་བཤེགས་གོ།
 དེ་ནས་ཡང་སྒྲན་ནི་སྟོ་བལ་གྱི་ཆོས་བོད་ཡུལ་དུ་བབྱི་བ་ཕྱི་རིགས་ཤིས། གཞན་ཡང་ཕྱིན་ཆད་
 བབྱིད་དུ་མི་གནང་བར་བཀའ་བྲིམས་བྲིས་སོ། དེ་ནས་བཅན་པོ་ཞལ་སྤྱོད་ནས་ལོ་ཉི་ཤུ་བཞེས་པ་ན།
 ཐོག་མ་ནི་ཕྱག་སྦྱིད་དང་ལྷན་ཤིག་ངན་ཏེ། ཆོ་ག་ཅི་མཇུག་པས་བཤད་ཀྱང་། དགུང་ཟླ་དུ་མར་
 ཕྱག་སྦྱིད་དང་ལྷན་ངན་ནས། སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཆོས་བབྱིད་དུ་ཕྱི་གནང་བའི་བཀའ་བྲིམས་ཀྱང་བྲིམས་
 སུ་མི་བབྱི་བར་དོར། དཀོན་མཆོག་གསུམ་གྱི་མཆོད་ཡང་བབྱི་ཞེས་བབྱིས་ནས་བཟོད་བཟང་པོར་
 གྱུར་དོ། ། དེ་ནས་དགེ་བའི་བཤེས་གཉེན་གྱི་བསྟུངས་ཏེ་ཆོས་ཀྱང་གསན། ཡི་གེ་ཡང་སྟུན་ཐུར་
 བྲིམས་ནས་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཆོས་སྤེལ་ཞིང་མཇུག་པ་སྟོགས་སོ།
 དེ་ན་བོད་ཀྱི་ཆོས་རྟིང་པ་མ་ལེགས་ལ། སྐྱེ་ལྷ་གསོལ་བ་དང་ཆོ་ག་ཕྱི་མཐུན་པས། ཀུན་ཀྱང་མ་
 ལེགས་སུ་དོགས་ཏེ། ལ་ལ་ནི་སྐྱེ་ལ་དམར་ཡང་དོགས། ལ་ལ་ནི་ཆབ་སྤྱོད་གོད་ཀྱིས་དོགས། ལ་
 ལ་ནི་མི་ནད་ཕྱགས་ནད་བྱུང་གིས་དོགས།
 ལ་ལ་ནི་སྤྱི་གེ་ལངས་བབ་ཀྱིས་དོགས་སོ། ། ཞེས་སོགས་གསལ་བ་ལྟར། བཅན་པོས་སངས་རྒྱས་
 ཆོས་ལུགས་སྤེལ་བར་དགོངས་པའི་དུས་དེར། སྤྱ་གསལ་སྤང་མང་ཡུལ་ནས་སྤར་ལོག་སྟེ་ཡུལ་དུ་
 སྤྱོད་སྟེ། བཅན་པོའི་ཞལ་མཇུག་དུ་མཆི་བའི་པོ་ཉ་མངགས་ནས་སྤྱན་དུ་གསོལ་བས། མཇུག་ཁ་
 གནང་སྟེ་པོ་བྲང་རྒྱུ་ཚུབས་སུ་མཆིས་ནས་རྩེ་ལ་ཞེས་སུལ། རྩེའི་ཞལ་ནས་གསལ་སྤང་ཁྱོད་ལྷ་ཆོས་
 ཤ་ལྷག་བྱེད་ཅིང་འདུག་ཟེར་ན་ཁང་གིས་ཁྱོད་སྟུག་པར་མ་དོགས་སམ་ཞེས་གསུངས་པ་དང་། ལན་
 དུ་བདག་མང་ཡུལ་གྱི་སྟོད་ན་མཆིས་པས་སྟུགས་པ་དང་ཡང་འདྲ་ཞེས་གསོལ་ལོ། ། བཞེས་པ་
 འདྲན་པའི་ཆོས་དབེན་པ་ཞིག་ཏུ་བཅན་པོ་ལ། ལྷ་ཆོས་བཟང་པོ་མཇུག་པར་རིགས་པ་དང་།
 མཁན་པོ་པོ་རྟེན་ཏུ་འཁམས་ཤིང་བཅན་པའི་ཡོན་ཏན་རྣམས་ཞུས་ཤིང་། སྤྱད་དགེ་བའི་བཤེས་
 གཉེན་དུ་འབྱོན་པར་གསོལ་བ་ལ་མཁན་པོས་རྩེ་ལྷར་གསུངས་པ་ཞིབ་ཏུ་ཞུས་པར། བཅན་པོས་
 གཞན་གྱིས་ཐོས་ན་ཁང་སྒོན་ཆོས་ཁྱོད་གསད་དུ་འོང་གིངས་ཁང་ཉ་བཟང་ལ་སྟོག་ཏུ་གྲོས་བྱས་ཏེ་
 ཁང་སྒོན་གྱི་འདུན་སར་སྟོ་བུར་དུ་ཞུ་འདུག་གི་ཁྱོད་རང་རེ་ཞིག་ཡུལ་དུ་སོང་སྟེ་ཡིབ་ལ་སྦྱོང་ཅིག་
 ཅེས་བཀའ་གནང་བར་གྲགས། དེ་ནས་བཅན་པོ་དང་།
 ཁང་ཉ་བཟང་། སྟོན་ཆེན་པོ་འགོས་ལ་སོགས་པ་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཆོས་ལ་མོས་པ་རྣམས་འཆོགས་
 རས་དམ་ཆོས་རྩེ་ལྷར་སྤེལ་བའི་བཀའ་བྲིས་མཇུག། ཁང་མ་ཁང་རོ་ངན་ཞིང་ཆོས་ལ་མི་དགའ་བས་
 བཅན་པོའི་ཕྱགས་དགོངས་འགྲུབ་མི་ཕུབ་ཅེས་ཟེར་བར།
 སྟོན་པོ་འགོས་ཀྱིས་ཐབས་བཏོན་ནས། སྤྱོད་གི་མོ་མ་དང་ལྷན་མཁན་ཀུན་ལ་སྟོག་ཏུ་བྱ་དགའ་
 གནང་ནས་ཐམས་ཅད་མཐུན་པར། སྐལ་པོའི་སྐྱེ་ལ་བར་ཆད་དང་ཆབ་སྤྱོད་ལ་གནོད་པ་འོང་བའི་

ལུང་བཟུན་ཅིང་། རྗེའི་སྐུ་རིམ་དུ་རྗེ་སྟོན་སུ་ཆེ་བ་གཉིས་ལོ་གསུམ་གྱི་རིང་མཆད་པའི་ནང་གཞུག་
ན་རྗེའི་སྐུ་ཆོ་དང་ཆབ་སྲིད་ལ་གོགས་མི་འོང་ཞེས་ལུང་གང་སར་བཀྲམས་ནས་སྐུ་པོ་འདུས་པའི་
ཁྲིད་ན་མང་དུ་སྒྲིང་བར་བྱས། དེ་ནས་རྗེ་འབངས་ཀྱི་འཛོགས་པའི་དབུས་སུ་ཁང་ཉ་བཟང་གིས།
རྒྱལ་པོའི་སྐུ་རྟེན་སེལ་བའི་ཆེད་རིམ་གྱོ་བསྐྱབ་དགོས། དེ་ལ་རྗེའི་ཞབས་ཏྲོག་སུ་ཆེ་བ་ཁས་ལོངས་
ཤིག་ཅེས་བསྒྲགས་པ་ན། ཐོག་མར་སྟོན་ཆེན་པོ་འགོས་ཡར་ལངས་ནས་རྗེའི་ཞབས་ཏྲོག་ང་ཆེ། བྱ་
ཆའི་དགོང་དང་ཡིག་ཆོང་སོགས་ང་ལས་ཆེ་བ་སུ་ཡོད། གཅིག་ངས་བྱེད་ཅེས་སྐད་ཆེན་པོས་སྒྲས་པ་
ན།

མ་ཁང་གོམ་པ་སྐྱེས་ངར་ལངས་ནས་ཁང་སྟོན་ང་ལས་ཆེ་བ་གཞན་མེད་པས་རྗེའི་ཞབས་ཏྲོག་པ་
གཅིག་ངས་བྱེད་ཟེར་ཁས་སྒྲངས། ད་མཆད་པ་གར་བཅིག་ཅེས་སྒྲིང་བ་ན། མ་ཁང་ན་རེ། རྩ་
ནམ་བུང་བུ་ལ་བཅིག་གོ་ཟེར། མཆད་པ་ལེགས་པར་བཅིགས། རྒྱས་མི་བྲེལ་བའི་ཐབས་སུ་ར་ཙ་
མཐུད་ནས་ནང་དུ་ཆུ་འོང་བ་དང་ཕྱིར་འབུད་པ་སོགས་བྱས། མི་སྟོགས་པའི་ཟས།
མི་འབྲུགས་པའི་གོས། མི་སྐྱབས་པའི་གསེང་ལ་སོགས་པ་བྱས། འགོས་ཀྱིས་ལོ་ཏྲོ་གུ་སྤང་གོང་
སོགས་དང་གོས་བྱས་ནས། མཆོད་པ་འབྱོངས་བ་དང་སྟོན་ཆེན་པོ་འགོས་དང་། ཁང་མ་ཁང་གཉིས་
མཆད་པའི་ནང་དུ་ཞུགས་པ་དང་། འགོས་ཀྱིས་འདྲིར་ཁང་གི་གཟིམ་མལ་བྱ། འདྲིར་ངའི་ཉལ་ས་
བྱེད། འདྲིར་ཆུ་ཞོག་ཟེར་པར་འགོ་ཚུར་འཆམས་བྱེད་བཞིན་སྟོ་བྱར་ཕྱིར་བྲོས་མ་ཐག ལོ་ཏྲོ་
གུ་སྤང་གོང་སོགས་ཀྱིས་པ་བོང་གིས་སྟོ་བཀག ར་མཐུད་པའི་ཆུ་ལམ་གཏོར་ནས་མ་ཁང་གསོན་པོར་
དུར་ནང་བཅུག་ཅེས་གྲགས་སོ། ། དེ་ནས་བཙན་པོས་རྒྱལ་སྟོན་འཛོགས་པའི་མདུན་སར་སྤྱད་
བོད་དུ་སངས་རྒྱུ་གྱི་བཟུན་པ་འཛུགས་ཤིང་སྒྲེལ་བར་བྱེད་དགོས་ཞེས་བཀའ་པཌ་སྟེ་སྤྱ་གསལ་
སྤང་མང་ཡུལ་ནས་བཀྲག་ཅིང་། རྒྱ་གར་དང་བལ་པོའི་མཁན་པོ་ལས་ཆོས་མཁས་པའི་ལོ་རྒྱུས་ཅན་
སུ་ཡོད་ཅེས་བཀའ་བསྒྲུལ་པར། གསལ་སྤང་གིས་ཟ་ཏོར་གྱི་རྒྱལ་པོའི་སྤྱས་དགོས་ཆོད་ཞེ་བ་འཛོལ་བ་
གཙུག་ལག་ལ་མཁས་པ་ཞིག་ད་ལྟ་བལ་ཡུལ་ན་མཆིས་ལགས་ཞེས་གསོལ། བཙན་པོས་དེ་གདན་
དྲངས་པར་འོས་པས་ཁྲིད་བལ་ཡུལ་དུ་སོང་ཞེས་གསུངས་ཏེ་བལ་རྗེ་ལ་བཙན་པོའི་བཀའ་བྲིམས་ཀྱི་
སྟོམ་བུ་དང་བཙས་བསྐྱར་ཏེ་མངགས། གསལ་སྤང་བལ་ཡུལ་དུ་སོང་ནས་བལ་རྗེ་དང་གཉིས་ཀས་
མཁན་པོ་བོད་ཡུལ་དུ་གཤེགས་པར་བྱ་བྱས་པས་ཞལ་གྱི་བཞེས་ནས་བལ་པོའི་ལོ་རྩ་བ་ཞིག་ཞབས་
འབྲིང་དུ་ཁྲིད་ནས་མང་ཡུལ་དུ་བྱོན། རྒྱལ་དེ་གསན་ནས་བཙན་པོས་ནང་འཁོར་པ་ལང་གོ་སྤང་ར་
དང་།

གཉེར་སྟག་བཙན་གདོང་གཟིགས། སྤང་རྒྱལ་ལེགས་གཟིགས་གསུམ་མང་ཡུལ་དུ་བསུ་བར་མངགས་
ནས་མཁན་པོ་ར་སའི་གཙུག་ལག་ཁང་དུ་གདན་དྲངས། གསལ་སྤང་པོ་བུང་དུ་བྱོན་ནས་རྗེ་སྟོན་
རྩམས་ཀྱི་རྟེན་དུ་གསོལ།

ཁང་སྟོན་ཆེན་པོ་དག་གིས་སྟོ་བལ་གྱི་བན་དེ་ཆོས་ལོག་དང་ངན་ཐུགས་བྱེད་དམ་མི་བྱེད་བཟླ་
དཔུང་མཛད་དགོས་པར་བྱས་པས་མཆིམས་མི་སྟོ་དང་། སང་མགོ་སྟོ་ལུང་གཟིགས།
སངས་ཤི་བཙས་ཏྲོག་དཔྱོད་བྱེད་དུ་བཏང་བ་ལྟར་བཟླགས་པ་བཟང་པོར་ཤེས་ཏེ་ཐུགས་དྲོགས་
གནང་དགོས་པ་མ་མཆིས་ཞེས་གསོལ་ཞིང་། བཙན་པོ་དང་མཛལ། དེ་ནས་པོ་བུང་རྒྱང་རྒྱབས་སུ་
ཁ་ཆེ་ཨ་ནན་ཏས་ལོ་རྩ་བའི་ཏེ་དགོ་བ་བཅུ་དང་། བྲིམས་བཙོ་བརྒྱད་དང་། ཏེན་འབྲེལ་བཅུ་

གཉིས་ལ་སོགས་པའི་ཚོས་བཤད་དེ་སྒྲ་བ་ཁ་ཤས་སོང་བ་ན། བོ་བྱང་འཕང་ཐང་ཆུས་ཁྱིམ་བ་དང་།
དམར་པོ་རི་ལ་ཐོག་བརྒྱབ། མི་ནད་དང་ལྷགས་ནད། ལོ་ཉིས་སོགས་བྱུང་བས་བོད་འབངས་
ཐམས་ཅད་ཁ་ལོག་ནས་བཅན་པོས་ཚོས་བྱས་པས་ལན། ཨ་ཙ་ཡར་སྒྱགས་ཤིག་ཟེར་དེ་ཚོས་བྱེད་དུ་
མ་བཅུག་དེ་ནས་བཅན་པོས་མཁན་པོ་ལ་གསེར་མང་པོར་ཕྱུལ་ནས་བདག་སྐལ་པ་རྒྱུད་ལ་བོད་ནག་
པོ་ལ་ཞེན་པས་དེ་ལས་ཐོག་པར་དཀའ། ཐབས་མི་མཁས་ན་ལྟ་ཚོས་མི་འབྲུབ་པར་ཤིས། དེ་ཞིག་
མཁན་པོ་ཕྱིར་ཕེབས་ལ་བལ་ཡུལ་དུ་བཞུགས་ཤིག་སྐད་ཐབས་བགྱིས་དེ་ཆ་རྒྱུན་འཛིན་མ་ཐག་དུ་
སྤྱན་འདྲེན་གཏོང་བར་བྱའོ་ཞེས་ཞུས། མཁན་པོས་བོད་ཀྱི་ལྷ་སྤྱ་གདུག་པ་ཅན་རྣམས་མ་བཟུལ་ན་
ལྟ་ཚོས་སྤེལ་མི་ཐུབ་པས་ཨོ་རྒྱུན་གྱི་སློབ་དཔོན་པད་མ་འབྱུང་གནས་ཞེས་བྱ་བ་བཞུགས་པ་དེ་བདག་
གིས་སྤྱན་དྲངས་ལ་ཡོང་། སྐད་ཕྱིན་རྒྱལ་པོའི་དགོངས་པ་འབྲུབ་ཅིང་བོད་ཁམས་སུ་སངས་རྒྱས་ཀྱི་
ཚོས་ཀྱང་སྐད་ནས་རྗེས་སུ་བསྟན་པར་འབྱུང་བས་དེ་བགྱིད་པར་དམ་བཅའ་མཛད།

ཨ་ཙ་བསྐྱད་པ་ལྟར་བྱས་ནས་ཡར་བཞུད་པར་གྲགས་སོ།
། དེ་ནས་བཅན་པོས་སྐྱ་གྱི་གཞིར་སོགས་ལོ་རྒྱུ་བ་བཞི་ལ་གསེར་མང་པོ་བསྐྱར་ནས་རྒྱ་གར་གྱི་རྒྱལ་
པོ་ཉི་མ་སེང་གའི་མདུན་དུ་བཏང་ནས་སློབ་དཔོན་པད་མ་འབྱུང་གནས་བོད་དུ་གཏང་བར་ཞུས་
པར་དེ་བཞིན་གནང་སྟེ་སློབ་དཔོན་བོད་དུ་བྱོན། དེ་ནས་སློབ་དཔོན་པད་མས། བོད་འབངས་
རྣམས་སྤྱིད་པར་བྱེད་པའི་ཆེད་དུ་གཞོད་སྤྱོན་ལས་ཁོར་བསྐངས་དེ། འཛམ་བུ་སྤྱིང་གི་ཁོར་ཁུང་
ཡོད་ཆད་བོད་དུ་ཡོད་པར་བྱ། ངམ་ཤོད་སོགས་ཁུ་དཀོན་པ་རྣམས་སུ་ཁུ་བཏོན་ནས་གམ་པ་ཐམས་
ཅད་ཞིང་དུ་བསྐྱར་ནས་ཞིང་གིས་བོད་ཀྱན་འཚོ་བར་བྱ། གཙང་ཁུ་སྐབས་སུ་འཇུག་པ་དང་། བྱེ་
མ་ཐམས་ཅད་ནགས་ཚལ་དང་ནི་གསིང་ཐང་དུ་བསྐྱར་བོད་ཡུལ་ངན་པ་ཀྱན་བཟང་པོར་བྱའོ།
། ཞེས་གསུངས་པར་འདུན་ས་རྒྱུད་རྩེ་སློན་བཀའ་གྲོས་མཛད་ནས་འབྲུབ་དང་མི་འབྲུབ་ཉམས་
སད་པ་ན།

སློབ་དཔོན་གྱིས་རྩུ་འཕྱུལ་ངོ་མཚར་ཅན་མང་པོ་བསྟན་པས། སློན་པོ་དག་ན་རེ། བོད་ཡུལ་བཟང་
པོར་བྱེད་པའི་ཐུགས་མཁན་གྱི་མཐུ་དང་སྐྱར་ན་མཐར་བོད་ཀྱི་ཆབ་སྲིད་རྒྱ་གར་གྱིས་འཕྲོག་སྟེ་འགོ་
ཞེས་མདུན་ས་རྒྱུད་རྩེ་གོས་བྱས་ནས་འཕྲོ་འབྲུམ་པར་ཆད། དེ་སློབ་དཔོན་གྱིས་ད་ནི་ཞིང་བྱའོ་
གསུངས་པས་ཞིང་ཡར་ལུང་གིས་ཚོག་ཟེར་དེ་ཐུགས་མཁན་ལ་ཕྱག་བྱས་དེ་བྱ་དགའ་ཆེན་པོ་ཕྱུལ་
ནས་སྐར་རྒྱ་གར་དུ་བཞུད་པར་བྱ་བ་ཕྱུལ་བས། རྒྱལ་པོ་མ་དགེས་ནས་གསེར་གྱི་འབུལ་ཆེན་ཕྱུལ་
རྒྱལ་དང་། སློབ་དཔོན་གྱིས་བྲག་དམར་འོ་མ་བྱ་ཚལ་དུ་རྗེ་འབངས་ཉི་ཤུ་རྩ་གཅིག་ལ་མན་ངག་ལྟ་
བའི་ཕྱིང་བ་» གསུངས་ཤིང་། གསང་ཐུགས་ཟབ་མའི་དམ་ཚོས་ཀྱི་དཔེ་མང་པོ་གཏོར་དུ་སྤྱོད་
བཅན་པོ་ལ་ཞུས་གདམས་དུ་མ་དང་། ཐེག་པ་ཆེན་པོ་གསང་ཐུགས་ཀྱི་ལུང་གནང་། «ཕུར་བུ་
འབུམ་ཕྱེ་» གསུངས་ནས་སློན་ལམ་འོག་མིན་གྱི་གནས་སུ་གདབ་གསུངས། སྤྱོན་ཐོག་གི་འཕྲོ་མ་བྲུབ་
པར་སྐར་གཤེགས་རྒྱལ་སོགས་ཀྱི་འགལ་བ་བྱུང་རྒྱལ་རྒྱས་པ་ «ཚོས་འབྱུང་མཁས་པའི་དགའ་སྟོན་»
དུ་གསལ་བ་ལྟར་རོ། ། གཞན་ཡང་སྤྱོད་སངས་ཤི་རྒྱ་ནག་དུ་བྱོན་དེ་སངས་རྒྱས་ཚོས་ལུགས་ཀྱི་
གཞུང་མང་པོ་བོད་དུ་ཁྱིམ་ཐོན་ཀྱང་ཚོས་ལ་བཀའ་སློམ་བྱེད་པའི་དུས་དང་འཁེལ་དེ། རྒྱ་ནས་
ནས་གདན་དྲངས་པའི་ཚོས་དཔེ་རྣམས་རེ་ཞིག་རྩུ་གསེབ་དུ་སྤྱོད་པ་དང་།
བེ་རོ་ཙན་རྒྱ་གར་དུ་ཚོས་བསྐྱབ་པར་བཏང་ཞིང་། མཁས་པར་བྱུར་ནས་ཕྱིར་ཕེབས་པའི་ཆེ་རྒྱ་གར་

གྱི་མཁའ་པ་རྣམས་ཀྱིས་སྤྲོ་མ་བཅུག་པའི་རྒྱུན་ལ་བརྟེན་ནས་ཁམས་ཕྱོགས་ཀྱི་རྒྱལ་མོ་ཆ་བའི་རོང་
 ཏུ་སྐྱུགས། སྐབས་དེར་བེ་རོ་བཞུགས་སའི་སྐབས་ལྷན་དེ་དང་སང་རྒྱལ་རོང་ཡུལ་གྱི་འབར་ཁམས་སུ་
 ཡོད། གནད་དོན་འདི་དག་ལ་བརྟེན་ན་སྐབས་དེར་བོད་ཀྱི་མདུན་སློན་རྣམས་ཀྱི་དབང་ཆ་དེ་
 བཅོམ་པའི་སྐབས་ལས་བརྒལ་ཡོད་པ་དང་། བོད་དང་ཆོས་ཀྱི་བྱུང་མཐའ་གཉིས་པོ་དེ་མདུན་
 སློན་རྣམས་ཀྱིས་དབང་ཆ་འཕྲོག་ཚུད་བྱེད་པའི་ལག་ཆ་ཞིག་ཏུ་ཆགས་ཡོད་པ་ཤེས་ཐུབ།
 སློབ་དཔོན་བེ་རོ་ཅ་ན་རྒྱལ་མོ་ཆ་བ་རོང་ཏུ་ཡུལ་ཕུད་པའི་སྐར་ཅུང་ཟད་གསལ་བ་ཞིག་པད་མ་
 བཀའ་ཐང་

» ཏུ་བཀོད་ཡོད་པ་དེ་དག་ལས་ཐོར་བྱ་འགའ་ཞིག་འདྲེན་པར་བྱ་སྟེ། དེ་ནས་གསེར་དབྱལ་ཕྱག་
 མང་ཕུལ་ནས་ཞུས། ། རྣམ་གྱི་གྲང་ལ་གསང་སྐྱགས་ཆོས་རྣམས་གསུངས། ། ཉིན་བར་དུས་སུ་
 མདོ་ཆོས་མང་དུ་བསྐྱར།

། བར་སྐབས་མན་ངག་ཟབ་དགའི་ཆོས་རྣམས་གསུངས།
 ། དེ་ཡང་མན་ངག་ཆོས་རྣམས་གོས་དཔེར་སྤངས།
 ། རྣམ་མཁའ་ཆེ་ནི་ལེགས་པའི་སྟོང་གུར་ལ། །
 ཡུལ་རྣམས་ཀུན་ལ་འབྱུག་པའི་ཤམ་བྱ་བཏགས། ལུ་བྱུག་དང་ནི་ཅལ་ཆེན་ཕུང་དུང་ལ།
 ། བྱང་སེམས་དོན་གྲུབ་གོང་བས་བརྒྱན་ནས་བཤད། ། རྒྱུད་ལྱང་ཆོས་ལ་གཤེན་རྗེའི་གཏམ་རྒྱུད་
 དང་།
 ། རིན་ཅེན་འོད་རྒྱུད་དབང་བསྐྱར་རྒྱལ་པོའི་རྒྱུད། ། རྣམ་མཁའ་ཆེ་ལ་སོགས་པའི་རྒྱུད་ལྔ་དང་།
 ། མད་དུ་བྱང་བ་ཀུན་བྱེད་རྒྱལ་པོ་དང་། ། མདོ་བཅུ་དང་ནི་རྒྱ་མཚོའི་སྟོང་རྣམས་བསྐྱར།
 ། རང་སྐྱགས་ཏན་ཏན་ལྷེ་ནི་བཙོ་བརྒྱད་སོགས།
 ། མ་ཏ་ཡོ་གའི་རྒྱུད་སྟེ་བཅུ་དྲུག་བསྐྱར། ། བེ་རོ་ཅ་ན་ཉིད་ཀྱིས་མཛད་པའི་ཆོས།
 ། སྟན་བརྒྱུད་ཕྱགས་ཀྱི་ཉིང་ལ་སོགས་གསུངས། ། དེ་ལྟར་ཆོས་གསུང་འདུག་པ་རྒྱ་གར་ཐོས།
 ། རྒྱ་གར་པ་རྗེ་ཏ་ཡིས་ཕྱག་དོག་བྱས། ། བོད་ལ་ཐེ་ཆོས་བསྐྱེད་པའི་ངན་སྟོག་བཏང་།
 ། བོད་ཀྱི་བན་དེས་དམ་ཆོས་མ་རྟོག་པ། ། ཁྱོ་ཁྱ་སྤྲོ་མན་ངན་སྐྱགས་མང་པོ་བྱེད། ། བོད་ཕུང་
 འགྲོ་བས་བཀའ་ཁྲིམས་སྦྱར་ཅིག་ཟེར། ། བོད་རྣམས་སྤྲོ་མ་སྤྲོ་བཅོམ་དགའ་བ་དང་། ། རྒྱལ་པོའི་
 སློན་བྱེད་པོན་སློན་ཡིན་པ་དང་། ། པོན་ཆོས་གཉིས་པོ་ཆགས་སྤང་ཆེ་བ་ཡིས། ། རྒྱལ་པོས་པོན་
 སྐྱགས་ཆོས་ཀྱི་ཁ་བཟུང་བས། ། པོན་གྱི་སློན་པོ་ལེ་སྐྱག་ཆེན་པོ་དང་། ། པོན་སློན་ཆེ་བ་ལེ་ཐེ་ཁྱ་
 མེ་ཡིས། ། སློན་པོ་བསྐྱུས་ནས་རྗེ་ལ་གྲོས་བཏབ་བྱས།
 ། པ་གོར་གན་ཇག་ཐང་ཏ་བྱ་བ་འདིས། ། འཆོལ་དུ་བཏང་བའི་ཆོས་ནི་མ་རྟོག་པར། མི་གཉིས་
 བཏང་བས་ལེགས་གྲུབ་ལམ་དུ་བསད།
 ། བོད་ཡུལ་ཕུང་པའི་ངན་སྐྱགས་འཁྱོངས་འདུག་པས།
 ། རྒྱལ་པོ་པོ་བྱང་བཞུགས་ལ་དག་མི་འོང་། ། བསྐྱུ་བ་མཐན་གྱི་ནག་ཉིས་ཅན་འདི་སོད།
 ། མེ་ཁུ་རྒྱུད་གི་ཁྲིམས་ཀྱིས་ཆར་གཙོད་ལྷ། ། རྒྱལ་པོས་མི་བདེན་སྐྱག་དོག་ཡིན་བརྟེན་པས། །
 བོད་སློན་རྣམས་ཀྱིས་ཡང་ནས་ཡང་གཏུགས་ཏེ། རྒྱལ་པོས་ཁུ་ལ་བསྐྱར་བར་ཞལ་གྱིས་བཞེས། །
 གཡོར་ཕྱོགས་གྲ་བའི་སྟོན་བྱ་བ་ཞིག་བཟུང་། ། བེ་རོ་ཅ་ན་འུ་གོས་ལྷམ་བསྐྱོན་ནས། ། འཕྲལ་

ལ་དགོས་པའི་ཟས་སྒོམ་འཆོ་བ་བསྐྱར།
 ། བསམ་ཡས་ཀྱི་ཆུའི་འོག་ནས་རྩེ་ཡིས་བོས། ། ཀྱའི། ང་ཡི་བོད་འབངས་ཐམས་ཅད་འདིར་
 འདུས་ཤིག།
 དེ་སྐད་བརྗོད་པས་ཐམས་ཅད་འདུས་པ་དང་། ། སྤྱི་མན་ངན་སྤྲུགས་མཁན་པོ་གསོད་བྱས་ཏེ།
 ། རྩལ་བསྐྱར་བ་འདི་ཉིད་ཡིན་ནི་གསུངས། ། དམངས་རྣམས་རྩལ་དུ་ཉེ་བར་མ་གྱུར་གོང་།
 ། ཟངས་གཉིས་ཁ་སྐྱར་ནང་དུ་སྤྱང་པོ་བཅུག། ། ཁ་ལ་སྤྲུགས་གཟེར་བཏབ་ནས་རྩལ་བསྐྱར།
 ། དེ་ནས་རྩེ་འབངས་ཡིད་གཉིས་ཐེ་ཆོམ་ནས། ། བེ་རོ་མེན་རེ་དབུ་སྤྱང་བཞེས་དགོས་ཟེར། ། དེ་
 ནས་ཆོས་རྒྱལ་སྤྱི་སྤྱང་ལྡེའུ་བཅན་གྱིས། ། མི་དེ་བེ་རོ་མེན་རེ་བྲག་བཅན་དཔང་། ། དེ་ནས་སྒོན་
 པོ་ཐམས་ཅད་ཁོ་ཐག་ཆད། ། མཁས་པ་བེ་རོ་ཅ་ནའི་སྤྲུགས་དགོངས་ལ། ། ང་ཡི་སྤྱང་དུ་སྤྱོད་
 སྤྲུག་གོ་སོང་། ། སྤྱིང་རྩེས་མ་བཟོད་སྒོན་ལམ་རྒྱ་ཆེར་བཏབ། ། ཅས་སོགས་བེ་རོ་ཅ་ནས་ཆོས་
 གསུངས་པའི་སྐབས་སུ་རྒྱ་གར་ནས་སྤྱི་མ་བཅུག་སྤྱོད་རྒྱལ་སྒོན་བར་དུ་ཚོད་པ་བྱུང་ཚུལ་དང་། ཡང་
 དེ་ཉིད་ལས། དེ་ནས་རྒྱལ་པོ་སྤྱི་སྤྱང་ལྡེའུ་བཅན་གྱིས། ། བེ་རོ་ཅ་ན་གཞན་གྱིས་མཐོང་དོགས་
 ནས། ། རྒྱལ་པོ་ཉེ་མ་བསོ་བའི་གདུགས་ཁང་གི།
 ། བྱ་ཁང་ཀ་བའི་ལོགས་ལ་ཆོལ་བྱས་ཏེ། ། དེ་ལ་སྤྲུགས་བཞེར་ཀ་བ་བཞི་བཅུགས་ནས། ། དེ་
 ཡི་ནང་དུ་བེ་རོ་ཅ་ན་བཞུགས། ། དེ་ནས་འབངས་ལ་མར་ནག་ཁལ་བཀལ་ནས། ། མཆོན་མོ་
 གསང་སྤྲུགས་རྩེ་རྩེ་ཐེག་པ་བསྐྱར།
 ། ཉིན་པར་མཆོན་ཉིད་ཐམས་ཅད་བསྐྱར་དུ་བཅུག། ། དེ་ཡི་དུས་ན་མངའ་བདག་རྒྱལ་པོ་
 ཉིད། ། རུབ་གྱིས་རེས་ལ་གར་སོང་ཆ་མེད་ནས། ། རྩོ་མོ་ཆེ་སྤྱང་བཟའ་མ་དམར་རྒྱན་
 གྱིས། ། མིག་སེར་ཆེ་བས་བྱད་མེད་གཞན་ཡོད་བསམ། ། རྒྱལ་པོའི་ཕྱིར་འབྲངས་གང་དུ་
 གཤེགས་བཞུས་པས། ། སྒོ་འབྱར་ནང་དུ་སྒོ་བ་དཔོན་ཆ་དོ་དྲངས།
 ། ལྷ་ཐོད་ལྱད་ནས་བཀྱར་བཞི་བྱེད་པ་མཐོང་། ། བེ་རོ་ཅ་ནས་མདོ་སྤྲུགས་གསུང་པ་ཐོས། །
 བཅུན་མོས་བཞུས་དང་རྒྱལ་པོས་སྤྱན་ཟུར་འདྲིས། ། བཅུན་མོས་སྒོན་འབངས་ཀྱན་ལ་བཤད་
 གྱིས་དོགས། ། རྒྱལ་པོས་བཞུས་བྱས་བདས་པས་མོ་མ་ཟེར། ། དེ་དུས་དམག་ལ་འགོ་ན་ཟངས་
 དུང་འབྱད། ། ཆ་དོའི་དུས་སུ་དུང་དཀར་འབྱད་པ་དང་། ། གཏེ་བརྒྱུངས་ན་ཆོས་ལ་སྤྱོན་ཟེར་
 ཡིན། ། ར་པོ་ཆེ་བརྒྱུངས་འདུན་མར་འདུས་ཤིག་ཟེར། ། དམར་རྒྱན་ར་པོ་ཆེ་ལ་བརྒྱུངས་པ་
 ཡིས། ། ཕྱི་སྒོན་ནང་སྒོན་གྲོས་དབང་ཐམས་ཅད་འདུས། ། འདུས་པ་རྣམས་ལ་རྩོ་མོས་འདི་སྐད་
 བརྗོད། ། རྩལ་བསྐྱར་དེ་སྤྱང་པོ་ཡིན་འདུག་པས། ། ངན་ཐབས་མཁན་དེ་སྤྲུགས་ན་སྤྲུག་ཏེ་
 འདུག། ། བོད་ལྱང་མི་དགའ་རྩེ་ལ་གྲོས་ཐོབ་སོང་། ། དེ་སྐད་ཟེར་བའི་རྒྱ་མཆོན་དམར་རྒྱན་
 གྱིས། ། བེ་རོ་ཅ་ན་ནན་ཏར་མཆར་དུགས་པས། ། རྩོ་མོས་དུས་བཏབ་སྒོ་བ་དཔོན་མ་བྱོན་ནས། །
 དེ་ཡི་སྤྱིང་ནད་བྱས་པ་ཡིན་ནི་སྐད། ། དེ་ནས་ཕྱི་སྒོན་ནང་སྒོན་བཅུ་བཞི་ཡིས། ། གྲོས་ལ་དབང་
 བའི་མདུན་གྲོས་མཁན་ཆོ་བསགས། ། འབངས་འཁོར་ཡོངས་ནི་རྩོ་མོ་བདེན་ཞེས་ཟེར།
 ། མངའ་བདག་རྩལ་དུ་སྤྱོད་བཟའ་སྤྱོད་པལ་བཏང་། ། འབངས་རྣམས་ཡོ་འབྱོག་ལྷམ་མེའི་ཐང་ལ་
 འཆོགས། །
 རྩེ་ལ་ཁྱུ་བ་བདོག་པས་སྐྱ་བསྐྱོད་ལྷས། ། དེ་ནས་རྒྱལ་པོས་འབངས་ཀྱི་གསེབ་དུ་བྱོན།

| འབངས་རྣམས་ཇེ་ལ་ཞུ་བ་འདི་བཞིན་བྱེད
 | མངའ་བདག་རྒྱལ་པོ་ཉིད་ལས་ཙམ་ཁུང་བ། | ལྷ་ཁང་བཞེངས་ཟེར་མི་ཚོ་སྤྲུག་ཏུ་བཅུག |
 ཆོས་བསྐྱར་ཟེར་ནས་ངན་སྤགས་དུག་སྦྱོར་སྟོབ། | ལྷ་མ་ཡིན་ཟེར་འབངས་ལ་ལྷ་ཕྱག་འཛུགས། |
 འཕམ་གདུགས་མཛད་ཟེར་དར་ཟབ་དུམ་བྱར་གདུབས། | ཆོས་མཛད་ཟེར་ནས་སྤང་པོ་རྒྱ་ལ་
 བསྐྱར།
 | གདུགས་ཁང་ཡིན་ཟེར་བོད་ཕུང་སྟེང་ས་བྱེད། | ཆོས་དང་ཅིའི་ཆོས་ད་དུང་བན་དེ་སོད།
 | དེ་སྐད་གསོལ་པས་རྒྱལ་པོ་མ་དགེས་ཏེ། རྒྱ་བོད་ལོ་རྒྱུ་མཁས་པ་གཅིག་ཕུ་འདི།
 | སྟོན་འབངས་ཀྱིས་གསོད་དགོས་ཁར་ཐོན་པ། | ཞེས་གསུངས་ས་རྩ་བ་རྩོད་པ་ཐལ་མོ་
 བརྟུགས། | ཐུགས་བརྟུངས་ཞལ་དུ་ས་འགམས་སྟེ་ཐུགས་བོས། | ལྷ་དཔལ་ལ་སོགས་གྲོས་དབང་
 གྲོས་བྱས་ནས། | བོད་ཕུང་འཇུག་པའི་བན་དེ་མི་གསང་ན། | རྒྱལ་པོར་ཡོ་ལོག་བཏང་ནས་
 འདོན་པར་བྱས། | སྟོན་འབྱུང་ནང་ནས་བེ་རོ་སྟོར་ཕུང་སྟེ། | རྒྱལ་པོས་སྟོབ་དཔོན་ཕྱག་ལ་འཇུག་
 རྣམས་བཤུམས། | ཞེས་སོགས་རྒྱལ་པོས་བེ་རོ་ཙན་སྤྲུང་བྱས་པ་དེ་སྟོན་འབངས་རྣམས་ཀྱིས་ཤེས་
 ཇེས་ལུ་མཐུད་དེ་རྒྱལ་པོའི་བཀའ་ལ་བྱེན་སྟོན་བྱས་ནས་བེ་རོ་ཙན་འཇུ་བཟུང་བྱས་པ་དང་།
 སྐབས་དེར་བེ་རོ་ཙན་དཀའ་བ་བཅུ་དྲུག་བཅད་པའི་མགུར་གསུངས་པ་ལ། སྐར་ཡང་རྒྱལ་པོས་
 སྟོན་འབངས་རྣམས་ལ་བསྟོན་བ། བསད་པས་མི་འོང་མཐའ་ལ་སྤྲུགས་ཀྱི་ཟེར། | སྟོབ་དཔོན་
 ཆེབས་པ་བཟང་པོ་ཞིག་ལ་བསྟོན།
 | གསེར་དུལ་ཟས་བཀའ་ཆེབས་གོང་གཤེགས་སྐྱེམས་དྲངས།
 | སྟོབ་དཔོན་གང་ལ་འབྱོན་པར་དགེས་ཞུས་པས། | སྟོབ་དཔོན་ཞལ་ནས་རྒྱལ་མོ་ཆ་བའི་རོང་།
 | ཆོ་རབས་ལྷ་མའི་ལས་འཕྲོ་ཞིག་ཡོད་པས། | རྒྱལ་མོ་ཆ་བའི་རོང་དུ་འགྲོ་བར་བྱ། | ར་ཡིས་ག་
 བྱར་ལ་སོགས་བསེལ་སྟེན་བསྐྱར། | རྒྱལ་སྟོན་འཁོར་བཅས་ཀྱིས་སྐྱེས་སུ་ཕྱིན། | ཞེས་
 གསུངས་ཡོད་པ་འདི་དག་གིས་བཙན་པོ་ཁྱི་སྟོང་ལྗེ་བཙན་ནི་བྱམས་དང་སྟོང་ཇེ་ཆེ་ཞིང་། ཞེ་
 བདེ་ལ་དགའ་བ། སྟོན་འབངས་རྣམས་ཀྱི་འདོད་སྟོང་དང་བསྟུན་ནས་རྒྱལ་ཁམས་ཀྱི་བྱ་གཞག་
 རྣམས་ཐག་གཅོད་བྱེད་པ་ལས། རང་སྟོན་གཅོད་བྱེད་པའི་དྲག་ཤུལ་དང་གདུག་རྩལ་ཆེ་བའི་
 རྒྱལ་པོ་ཞིག་མིན་པ་རྟོགས་བྱུང།

གཉིས། བོད་བཙན་པོའི་རྒྱལ་རབས་འཇིག་པའི་སྟོར།
 བཙན་པོའི་རྒྱལ་རབས་འཇིག་པའི་རྒྱ་མཚན་གཙོ་བོ་མདོར་བཟུས་ན། ཆོས་ལ་དོ་སྣང་ཆེ་དུགས་པས་
 བོན་བན་གྱི་བྱུ་མཐའ་ལ་ཚོད་པ་བྱུང་བ་དང་། དམག་དང་སྟོང་གྱི་བྱ་བ་ལ་འཐུས་ཤོར་བྱུང་
 དུགས་པའི་རྒྱུ་ལྡན་ཡིན་ཏེ། ཆོས་རྒྱལ་ཁྱི་སྟོང་ལྗེ་བཙན་གྱིས་སྐྱོ་ཆོ་ཉིལ་པོའི་རུས་ཤུགས་དེ་
 སངས་རྒྱས་ཆོས་ལུགས་དར་སྟེང་བྱེད་པའི་ཆེད་དུ་བཏོན་ཏེ་ཕྱག་ལས་གནང་བས། ཕྱིས་ཀྱི་རྒྱལ་
 རབས་རྣམས་ཀྱིས་ཀྱང་དེའི་ཤན་གྱིས་བྱམས་པ་དང་སྟོང་ཇེ་ལ་སྟོན་ལ་ཕྱོགས་ཆེ་བ་དང་། སངས་རྒྱས་
 ཆོས་ལུགས་དར་སྟེང་བྱེད་པའི་ལས་ཀ་དེ་དག་རྒྱལ་སྟོང་དངོས་ལས་ཀྱང་གལ་ཆེ་བ་ལྟ་བུ་ཞིག་
 གནང་ཡོད་པས། སྟོན་པོ་རྣམས་ཀྱི་དབང་ཆ་ཇེ་ཆེར་སོང་སྟེ། སོ་སོའི་འདོད་སྟོང་དང་མི་མཐུན་
 པའི་དོན་རྒྱུ་བྱུང་ཆོ་བཙན་པོའི་སྐྱོ་སྟོན་ལའང་ཆོལ་རུས་པའི་སྟོང་སྟོབས་དང་སྟོབས་པ་སྐྱེས་ནས།
 མཐར་ཐོད་ཀྱི་བཙན་པོ་རྣམས་ཀྱི་སྐྱོ་སྟོན་དང་བཅས་པ་སྟོན་པོ་རྣམས་ཀྱི་ལག་ཏུ་ཤོར་ཏེ་བོད་ཀྱི་

སྤྱིད་དབང་ཐོར་ཞིག་ཏུ་ཕྱིན་པའི་དོན་རྒྱུ་ལྟར།
 བཅན་པོ་སྤྱིད་བཅན་སྐུ་པོས་སྟོབས་ཤུགས་ཡོངས་རྒྱུགས་གཅིག་སྤྱིལ་གྱི་སྒོ་ནས་དམག་དོན་གྱི་ལས་
 ཀ་གཙོ་གཉེར་བྱས་སྟབས་ བོད་ནང་ཁུལ་དུ་ཆོ་ཁུལ་བར་གྱི་ཟིང་འབྲུག་རྣམས་ཉིང་འཇགས་སུ་
 བཏང་ནས། སྟོད་མངའ་རིས་མན་དང་མདོ་ཁམས་ཡན་གྱི་ས་ཁུལ་ཐམས་ཅད་གཅིག་གྱུར་བྱས་པར་
 མ་ཟད། མཐའ་བཞིའི་རྒྱལ་ཁབ་རྣམས་ལ་དམག་གིས་དཔུང་འབྲུག་བྱས་ཏེ་དབང་དུ་བསྐྱུས་ཡོད་པ་
 དང་། བཅན་པོ་མང་སྤྱིད་མང་བཅན་གྱི་སྐབས་སུ་འཇང་ཡུལ་ཆོ་ཁག་ཉེར་ལྔ་སྟགས་མཐའ་སྒྲོར་གྱི་
 ས་ཁུལ་མང་པོ་དབང་དུ་བསྐྱུས་པར་མ་ཟད། ཐང་གི་རྒྱལ་ཁབ་ལའང་དཔུང་འབྲུག་ཐངས་ཁ་ཤས་
 བྱས། དེ་བཞིན་དུ་འདུས་སྤྱིད་མང་རྒྱུས་སུ་ལྷར་གྱི་བཅན་པོ་གོང་མ་རྣམས་ཀྱིས་དབང་བསྐྱུར་
 བྱས་པའི་མངའ་ཁོངས་སྤྱི་བརྟན་གྱི་མང་གཞིའི་ཐོག་ཏུ་འཇང་ཡུལ་གྱི་ཉེ་འདབས་ཐུ་རིགས་གྱི་ཡུལ་
 དུ་དཔུང་འབྲུག་བྱས་པ་དང་། མངའ་འོག་ནང་ཁུལ་གྱི་ཟ་ཟིང་དང་། བཅན་པོའི་བཀའ་ལ་མི་བརྟེན་
 བའི་སྟོན་འབངས་རྣམས་ལ་བཀའ་བྲིམས་བཅན་པོའི་དམ་འོག་ལས་འདའ་བ་མེད་པའི་བྲིམས་ཆད་
 རན་པོར་བཅད་པའི་ཚུལ་གོང་དུ་མགར་གྱི་གདུང་རྒྱུད་རྣམས་ལ་བཀའ་ཡི་ཆད་པ་བྱས་ཚུལ་ལ་
 གསལ་བ་ལྟར་རོ། དེ་འདྲ་བྱས་སྟབས་བོད་ཀྱི་སྤྱིད་དབང་དེ་ཉིན་ལྟར་སྤྱི་བརྟན་གྱི་ཕྱོགས་སུ་
 ཕྱིན། ཆོས་རྒྱལ་གྱི་སྤྱིད་ལྗེ་བཅན་ནི་དམ་ཆོས་ལ་དྲངས་སེམས་ཆེ་ཞིང་། བྱམས་དང་སྤྱིང་རྒྱུ་
 ཐུགས་རྒྱུད་གང་བ་ཞིག་ཡིན་ལ། དམ་པའི་ཆོས་ཀྱི་དབང་དུ་བྱས་ནས་འཕགས་ཆེན་བྱང་ཆུབ་
 སེམས་དཔའི་རྣམ་འཕྱུལ་དུ་ངེས་ཀྱང་། འཇིག་རྟེན་སྤྱིད་ལུགས་ཀྱི་དབང་དུ་བྱས་ན་རྒྱལ་སྤྱིད་སྤྱིང་
 བའི་ཐབས་ལམ་གཙོ་བོ་དེ་དག་འདུལ་གཉེན་སྤྱིང་གི་བྱ་གཞག་བཟང་པོར་འཛིན་སྟབས་པ་དེ་ཡིན་
 སྟབས། རྒྱལ་པོས་རྒྱལ་སྤྱིད་ལས་ཆོས་དོན་གཙོ་བོར་གཉེར་བ་ཡིན་ན་སྤྱིད་ཕྱོགས་ཀྱི་སྟོབས་རྒྱལ་རང་
 ཤུགས་ཀྱིས་ཉམས་རྒྱུད་འབྱུང་བ་དང་། རང་སྟོན་རྣམས་ཀྱིས་སྤྱིད་དོན་གྱི་འགན་ཁུར་གཙོ་བོ་བྱེད་
 རྒྱུའི་གོ་སྐབས་རྗེ་མང་དུ་སོང་ཞིང་། མཐར་སྟོན་པོ་རྣམས་སྤྱིད་ཀྱི་དབང་ཆ་འཕྲོག་ཅོད་བྱེད་པའི་
 འགལ་བ་རྣམས་ཅན་འབྱུང་བ་ནི་ཆོས་ཉིད་ཅིག་རེད། དེ་འདྲ་ཡིན་པས་ཆོས་རྒྱལ་གྱི་སྤྱིད་ལྗེ་
 བཅན་གྱིས་དམ་པའི་ཆོས་ཕྱོགས་ཀྱི་མཛད་འཕྲིན་གྱི་ཕུག་རྒྱུ་དེ་གཙོ་ཆེ་བར་གནང་སྟབས་ནང་
 སྟོན་རྣམས་ཀྱིས་བོན་དང་ཆོས་ཀྱི་གྲུབ་མཐའི་ཁ་འཛིན་བྱེད་པ་ལ་ཁ་གཡར་ནས་སྤྱིད་ཕྱོགས་ཀྱི་
 དབང་ཆ་ཅོད་པ་བྱུང་སྟེ།
 རྒྱལ་པོས་དམ་ཆོས་སྤྱིལ་ཞིང་གཙུག་ལག་ཁང་གསར་དུ་བཞེངས་པ་ལ་སྟོན་འབངས་འགའ་ཞིག་གིས་
 གྱུན་ལྡན་བྱེད་པའི་ཉིན་ཁ་མཐོང་ནས་ཐབས་མཁས་ཀྱི་མཛད་པས་བསམ་ཡས་གཙུག་ལག་ཁང་
 བཞེངས་པའི་གསང་གྲོས་མཛད་རྒྱུ། བོད་འབངས་ཀྱན་བསྐྱུས་ནས་འཛམ་གླིང་ན་བོད་ཀྱི་རྒྱལ་པོ་
 ཆེ། བོད་ཀྱི་རྒྱལ་པོའི་ནང་ནས་ང་ལས་ཆེ་བ་ནི་ལྷར་མ་བྱུང་ན། ང་ལ་ཕུག་རིས་མེད་པས་ད་ཕུག་
 རིས་ངོ་མཚར་ཆེ་བ་ཞིག་འཛིན་དགོས། བྱུང་ཅག་བོད་འབངས་མཛད་པ་རྣམས་སྤྱིངས་ཤིག་ཅས་
 གསུངས་པ་ན། སྟོན་ཆེན་པོ་འགོས་ན་རེ། རྒྱུད་ཅག་བོད་འབངས་མཛད་པ་རྣམས་སྤྱིངས་ཤིག་ཅས་
 ནི་དགྲུང་བས་མཐོ། ཕུག་རྒྱུ་གང་མཛད་པ་བཀའ་ལྷང་ཁྱེད་ཞེས་གསོལ་བ་དང་བཅན་པོའི་ཞལ་
 རས། ངའི་མཁར་ཆེན་པོས་ཞང་པོ་རྒྱུའི་ཡུལ་མཐོང་བ་ཞིག་བརྟེན་གམཤེལ་གྱི་མཚོད་རྟེན་ཤར་རི་
 འདི་ཅམ་ཞིག་བརྟེན་གམ། སྤྱིང་གྲོག་མོ་གསེར་ཕྱིས་འགོང་ངམ། ཉམ་པོ་རི་ཟངས་ཀྱིས་
 བསྐྱུས་ནས་མགོ་ཐམས་ཅད་ནང་དུ་བསྟན་པ་ཞིག་བྱའོ། ཡར་ལྷུང་གཙང་པོ་ཟངས་ཀྱི་སྐབས་སུ་

བརྟུག་ལ་མཚོང་རུང་བ་ཞིག་བྱུང་མ། ཀ་ཚུའི་ཐང་ལ་ཁྱོན་པ་འདྲིམ་དགུ་བརྒྱ་དང་དགུ་བརྒྱ་ཅ་
གཅིག་ཡོད་པ་ཞིག་འབྱུང་མ། ལྷ་ཁང་གི་ཅམ་པ་ཞིག་བརྟུག་གམ། དེ་རྣམས་གང་བྱེད་འདྲིམས་ཤིག་
ཅེས་བཀའ་བསྒྲུབ་པ་དང་།

བཅན་པོའི་བཀའ་ལྟར་ཆེ་ལ་བསྐྱབ་དཀའ་བས་འབངས་རྣམས་འཛིགས་ཤིང་། གདམས་ཀ་ཁས་
ལེན་མ་པོད་པའི་སྐབས་དེར། ཞང་ཉ་བཟང་ན་རེ། བཅན་པོའི་དགོངས་བཞེད་མཁར་མཐོ་བ་དེ་
ལྷ་བྱ་ཕྱ་དགས་ན་འགྲེལ་འགྲོ། ཆེན་མོ་འགྲུབ་མི་ཐུབ། ཤེལ་རིན་པོ་ཆེ་འབྱོར་དཀའ་བས་མཚོད་
རྟེན་དེ་འདྲ་བ་ཡང་མི་འབྱོར་། སྤ་ལྟར་གྲོག་མོ་གསེར་ལྷ་ཞོག བྱེ་མས་ཀྱང་འགོངས་མི་ཐུབ།
ཉམས་པོ་རེ་ནི་འབངས་ཀྱི་གྲི་གཟར་བྱ་ཚུན་ཆད་ཀྱི་ཟངས་སུ་འགྱུར་ནའང་མི་འཐུམས། ཡར་ཆབ་
གཙང་པོ་སྐབས་སུ་དགུན་ཚུད་ཀྱང་དབྱར་འབྱེར་འགྲོ། ཀ་ཚུའི་ཐང་ལ་ཁྱོན་པ་འདྲིམ་གང་བྱས་
ནའང་ཆུ་བཞོལ་བས་ན་དགུ་བརྒྱ་དང་དགུ་བརྒྱ་ཅ་གཅིག་རི་ལྷར་འབྱ། དེ་བས་ལྷ་ཁང་གི་ཅམ་པ་
ཞིག་བཞེངས་པ་ལས་འོས་པ་ཅང་གདའ་འམ་ཞེས་ཟེར།

པོད་འབངས་རྣམས་དགའ་ནས་དེ་རང་ཡིན་ཞེས་ཁས་ལེན་བྱས་ཚུལ་གསལ་བ་འདི་དག་གིས།
སྐབས་དེར་སློན་འབངས་རྣམས་ཀྱི་བསམ་སློང་དང་མི་མཐུན་པ་ཞིག་ཡིན་ན་རྒྱལ་པོས་ཀྱང་ཐད་ཀར་
བཀོད་པ་བྱེད་མི་ཐུབ་པའི་གནས་ཚུལ་བྱུང་ཡོད་པ་མཚོན་ཐུབ། དེ་བཞིན་དུ་སློབ་དཔོན་པད་མ་
འབྱུང་གནས་ཀྱིས་ཆོས་གསུངས་པའི་དུས་སུ་སློན་པོ་རྣམས་ཀྱིས་ཐད་ཀར་དུ་འགོག་གྲོལ་བྱས་པ་
དང་། བེ་རོ་ཅ་ནས་ཆོས་གསུངས་པ་ལ་ཕྱ་མ་བརྟག་པ་སོགས་རྒྱལ་མིད་བདེ་འཇགས་ལ་གཞོད་པའི་
དོན་རྒྱུན་བསྟར་མར་བྱུང་བ་ན། རྒྱལ་པོས་བོན་གྱི་ཆོས་མིད་ལོ་རྒྱས་དང་བཅས་པ་མེད་པར་བྱེད་རྒྱ་
དེ་ཆབ་མིད་ཀྱི་ལས་འགན་གཙོ་བོ་ཞིག་དུ་བཟུང་ནས་བོན་གྱི་གཤེན་པོ་དང་། བོན་ལ་དད་པ་བྱེད་
པའི་སློན་འབངས་ཁག་ཅིག་ས་མཐའ་རྩ་སྒྲུགས། བོན་གྱི་བསྟན་པ་དང་ལོ་རྒྱས་ཀྱི་རིག་གཞུང་གི་
དཔེ་རྙིང་མང་པོ་ཞིག་མེ་ལ་བསྐྱེད་པ་དང་། རྒྱ་ལ་གཏོར་བ། གཞན་ཡང་བསམ་ཡས་མཚོད་རྟེན་
ཆེན་པོ་བཞེངས་པའི་སྐབས་སུ་ཞབས་མནན་དུ་བརྒྱུངས་པ་སོགས་ཀྱིས་མེད་པར་བྱས་པ་དང་། དུས་
རྒྱུན་པོད་འབངས་རྣམས་ཀྱིས་དགའ་ཞེན་བྱེད་པའི་བོན་གྱི་མདོས་ཆོག་དང་། རི་གསོལ། ལྷ་མཚོད་
སོགས་ཀྱི་དཔེ་རྒྱུན་རྣམས་རྣམ་པ་བོན་ལུགས་སོར་བཞག་གི་སློན་ནས་ངོ་བོ་སངས་རྒྱས་ཆོས་ལུགས་སུ་
བསྐྱར་ནས་བྱུང་བསྟོན་དང་རྒྱུན་སེལ་གྱི་ཆེད་དུ་བེད་སྤྱོད་བྱེད་པའི་སློབ་ཕྱེས་ཡོད་པ་ «པད་མ་
བཀའ་ཐང་» ལས། རྒྱལ་པོས་མངའ་འོག་བོན་པོ་ཐམས་ཅད་བསྐྱུས། ། ཁམས་གསུམ་ན་གར་བོན་
པོའི་གལ་བྱས་ནས།

། བོན་པོའི་སློབ་སྦྲེལ་པོ་འཛི་མིང་དུ་བཏགས། ། མགོ་ལ་སྤྲུལ་པར་བྱེད་རྩ་གཏད། ། གོས་སུ་
རས་སྟོན་ཟས་སུ་ལྟད་ཟས་བྱིན། ། བོན་ལུགས་སྤྱི་དང་འདྲེས་པ་ཐམས་ཅད་བསྐྱུབས། ། འཛིག་
རྟེན་འཕལ་རྒྱུན་བསྟོན་པ་ཅམ་གྱི་བོན། ། ཤ་བ་ཤིང་མགོ་རྩ་རྒྱས་བྱེད་པ་དང་། ། གཡག་ལུག་
ཟན་ལ་གཟུགས་བརྟན་བྱེད་དུ་བརྟག། ལྷ་གཡང་སྟོར་གསུམ་མིན་པ་ཐམས་ཅད་བསྐྱུབས། ། གཤེན་
བོན་རྣམས་ལ་ཁལ་དུ་བོད་བྱ་བྱིན། ། བ་ལང་གསོན་མར་གཡུང་དུང་བོན་རྣམས་བསྐྱུལ། ། རྩ་
མི་ཤིང་མི་ལྡང་མོ་མིག་དགུའི་ཡུལ། ། སྤང་གི་གྲིམ་ཤོད་ཡུ་མོ་མཐུལ་གྱི་ཡུལ། ། སོག་པོ་སྤྱེ་སྟོག་
ཅན་གྱི་ཡུལ་དུ་སྒྲུགས། ། སེམས་ཅན་གསོད་ལ་ཤན་པའི་མིང་དུ་བཏགས། ། སྤྱི་སྤྱུར་མགོ་བྱིན་མི་
ཡི་བྱ་ནས་ཕུད། ། གལ་དུ་སྟོན་རྒྱུ་སྐྱེས་ཀའི་འོག་དུ་བཞག། ཟས་སུ་འབགས་ལྷག་ཅམ་དུ་སྟོགས་

ཞབས་བྱེ། ། ལ་བསྐྱངས་གོས་བསྐྱངས་ཀྱན་གྱིས་སྒྱག་བྱོ་བལྟམ། ། རྩེག་མཐན་ཡིན་ཟེར་རིས་སུ་
 བཅད་ནས་བཞག། དེ་དུས་སྒོན་པོས་སྒྲིག་ཏུ་སྒྲུང་བ་ལ། ། འདི་འདྲའི་རྟེན་འབྲེལ་མི་གཤོང་གཤིས་
 མི་དགོ། ། རྒྱལ་པོའི་མངའ་ཐང་ཆུང་དུ་འགྲོ་ཟེར་སྐད། ། ཅེས་སོགས་གསལ་བ་ལྟར་རོ། ། དེ་
 ལྟར་དམ་པའི་ཆོས་ལ་ནན་ཏན་དང་དད་ཞེན་ཆེ་བས་དགྲུང་ལོ་སོ་དགྲུ་པའི་སྒྲགས་སྒྲེལ་སྒྲིལ་
 780པའི་ལོར་རང་གི་སྲས་ཆེ་བ་ཐུ་ཅེ་བཙན་པོ་རྒྱལ་སར་བཀོད་ནས་རང་ཉིད་ཀྱིས་དམ་ཆོས་སྒྲོམ་
 སྒྱབ་བྱས་པ་དང་། ། སད་མི་མི་བདུན་ལ་སོགས་པའི་གྲ་པ་སུམ་བརྒྱ་ལྷག་ཙམ་བྱུང་བ་དེ་དག་
 དམག་ལ་འགྲོ་མི་དགོས་པ་དང་། བྲལ་དང་ ལག་འཇལ་མི་དགོས་པ་དང་། འཆོ་བ་སྒྲ་ནས་སྦྱར་བ་
 བཅས་ཀྱི་ལམ་ལུགས་གཏན་འཁེལ་བྱས་སྟབས།

གྲ་བཙུན་དང་ཆོས་སྒོན་རྣམས་ཀྱི་ཐོབ་ཐང་ཆོས་ཆེར་འཕར་ཏེ་སྤྱད་དོན་གོང་འཕེལ་འགྲོ་བའི་
 འགོག་སྒྲིལ་ཆེན་པོ་བྱུང་། རྣམས་དེར་ཐུ་ཅེ་བཙན་པོས་རང་གི་མངའ་འབངས་ཡོངས་ཀྱི་དཔལ་
 འབྱོར་རྣམས་གཅིག་སྟེང་བྱས་ནས་འདྲ་མཉམ་གྱིས་བགོ་བཤའ་ཐངས་གསུམ་བྱས་ཀྱང་ལོ་ཤས་ལས་
 མ་འགོར་བར་ལྟར་ལྟར་དཔལ་སྒྲུག་སྒྲོམ་མ་སྟབས་པའི་བྱུང་པར་ཞུགས་ཏེ་མཛད་འཕྲིན་གྱི་མཐའ་མ་
 འཁྲུལ། བཙན་པོས་རྒྱལ་སྤྱི་ལས་ཆོས་སྤྱི་དེ་གལ་ཆེ་བའི་གྲས་སུ་བཞག་སྟེ་ཕྱག་ལས་གནང་སྟབས།
 སྒོན་པོ་རྣམས་ཀྱིས་སྤྱི་ལ་དབང་ཟ་བའི་གོ་སྐབས་ཐེ་མང་དུ་བྱིན་ཏེ། མཐར་སྒོན་པོ་འགའ་ཡིས་
 རྒྱལ་སྤྱི་གཡོ་འཕྲོག་བྱེད་པའི་ཆེད་དུ་དབྱེན་སྦྱར་དང་འཁྲུག་ཅོད་བསྐྱངས་པར་མ་ཟད། བཙན་པོ་
 རྣམས་ཀྱང་རིམ་བཞིན་སྒྲིག་ཏུ་བཀོངས་ཡོད་པའི་ཚུལ་ནི་དང་པོ་རྒྱལ་པོ་ཁྲི་སྤང་ལྗེ་བཙན་གྱིས་
 རང་གི་སྲས་ཁྲི་ལ་བཀོད་དེ་ཁོང་རང་ཉིད་ཟུར་མཐར་དུ་སྒྲོམ་ལ་ཕེབས་གྲལས་མཛད་པའི་སྐབས་
 དེར། རང་སྒོན་འགའི་དབྱེན་དཀྱུག་ལ་བརྟེན་ནས་སྲས་ཐུ་ཏིག་བཙན་པོས་ཞང་གི་བྱ་དབྱ་རིང་
 བསད་པས། ཞང་ཕྱོགས་ཀྱི་སྒོན་པོ་རྣམས་ཀྱིས་དེ་ལ་ཁྲིམས་གཅོད་དགོས་པའི་རེ་བ་བཞིན། སྒོན་
 ཆེན་པོ་འགོས་ཀྱིས་དགའ་གསུམ་ཞེས་པའི་ཁྲིམས་ཆད་བཅད་ནས་ལོ་དགྲའི་བར་དུ་བྱུང་དུ་སྒྲགས།
 ཞང་ལ་མི་སྟོང་དུ་ཡུལ་གྲུ་གཅིག་བྱེ། སྲས་ཐུ་ཅེ་བཙན་པོས་རྒྱལ་སྤྱི་བསྐྱངས། དེ་ལྟར་རྒྱལ་
 སྒོན་ནང་ཁུལ་དུ་འགལ་བ་རྣ་དར་དང་ལུན་པ་ཞིག་བྱུང་ཡོད་སྟབས། སྤྱི་ལོ་796པའི་མེ་བྱེ་ལོར་སྤྱི་
 དོན་ལས་གཡོལ་ཏེ་དམ་ཆོས་ཉམས་ལེན་བྱེད་བཞིན་པའི་ཆོས་རྒྱལ་ཁྲི་སྤང་ལྗེ་བཙན་དེ། བོད་ཀྱི་
 ལོ་རྒྱུས་ཡིག་ཆ་མང་ཆེ་བ་ལས་ལོ་གསར་སྐབས་སུ་མཚན་མོ་རྟ་རྒྱགས་པས་ཆེབས་ཀྱིས་བསྐྱར་ནས་
 འདས་པར་བཤད་ཀྱང་དོན་དུ་སྒོན་པོ་ཞིག་གི་སྒྲིག་མདའ་ཕོག་ནས་གཤེགས་པའང་སྤྱད་དེ།

《པད་མ་བཀའ་ཐང་》ལས། དེ་ནས་སྤང་གི་སྒྲིབ་པའི་ཆོས་གཅིག་ལ། བོད་ཀྱི་ལོ་གསར་བྱེད་པའི་
 ཆས་བསྐྱས་ནས། ། བསམ་ཡས་ཕྱོགས་བཞིར་འབངས་ཀྱི་སྤང་ལམ་བཙུགས། ། རུབ་མོ་འབངས་
 རྣམས་སྒོན་མེ་འདེགས་སུ་བཅུག། རྒྱལ་པོས་ཕྱོགས་བཞིར་རྟ་རྒྱགས་བྱེད་པ་ལ། ། སྒྲོབ་དཔོན་ད་
 ལན་ལོ་གསར་མ་བྱེད་གསུངས། ། རྒྱལ་པོས་སྒོན་པོ་ཀུན་དང་གོས་བྱས་པས། ། ལོ་གསར་གཅིག་
 པ་གར་འཐད་གཟབ་བྱེད་ཟེར། ། སྒྲོབ་དཔོན་རྒྱལ་པོར་རྟ་རྒྱགས་མ་གཏང་གསུངས།
 ། རྒྱལ་པོའི་དབང་བྱེད་སྒོན་པོའི་ལག་ཤོར་བས། ། རྒྱལ་པོའི་རྒྱན་བཏགས་རྟ་ཞོན་རྟ་རྒྱགས་
 བཏང་།

། རུབ་ཕྱོགས་སྤངས་སུ་སྒྲིག་མདའ་བྱུང་ནས་བསྐྱང་།
 ། ལ་ལ་སྲས་ཀྱིས་བརྒྱབ་པ་ཡིན་ནམ་ཟེར། ། ལ་ལ་པོན་སྒོན་གཅིག་གིས་བརྒྱབ་བམ་ཟེར། །

ལ་ལ་སྒྲ་ནམ་ཞང་གིས་བརྒྱབ་བམ་ཟེར། ། ལ་ལ་དྲིས་བསྐྱར་གིང་ཚུ་ཟུག་གམ་ཟེར།
 ། ལྷས་བརྒྱབ་ཅད་མེད་ཁྱད་ཅད་འོ་མ་ཤེས།
 ། ཞེས་གསལ་བ་ལྟར་རོ། ། དེ་ནས་ཡབ་འདས་ནས་ལོ་གཅིག་དང་ཟླ་བ་བདུན་ཙམ་ན་མདུན་
 རྒྱུ་དམ་སྒྱུར་ཅན་གྱི་དབང་དུ་སོང་བའི་ནང་འཁོར་ཞིག་གིས་སྒྱུར་དན་ཞལ་དུ་གསོལ་བཅུག་སྟེ་
 རྒྱལ་པོ་ལུ་ནེ་བཙན་པོ་བཀོངས།
 ལྷས་ལུ་ཏིག་བཙན་པོ་བྱང་ནས་སྤུན་དངས་པ་དེས་རྒྱལ་སྤིང་ལ་དབང་བསྐྱར་བྱས། ། ལོ་ཤས་སོང་
 བ་དང་ལྷར་གྱི་ཤ་འཁོན་གྱིས་སྒྲ་ནམ་པས་གཡོ་ཐབས་གྱིས་ཆེབས་བཀོངས་ཏེ་ཐང་ལ་བརྟུགས་པས་
 འདས། ལོ་དེར་མངའ་བདག་ཁྱི་ལྷུ་བཙན་ནམ་སད་ན་ལེགས་མཛེང་ཡོན་གྱིས་སྤིང་དབང་བཟུང་།
 བཙན་པོ་གོང་མ་རྒྱམས་གྱི་མཛད་འཕྲིན་གྱི་རྒྱུན་བསྐྱངས་ཏེ་ལྷ་ཁང་དང་། གཙུག་ལག་ཁང་མང་པོ་
 བཞེངས། དམ་ཆོས་དར་སྤེལ་གནང་སྟེ་མཐར་སྐྱགས་གྱི་ཕུ་ཅུ་འདས་སོ། ། ལྷབས་དེར་ཁྱི་རལ་བ་
 ཅན་རྒྱལ་སར་འཁོད། རྒྱལ་པོ་འདིས་ཆོས་སྤིང་གཉིས་གྱི་ཐད་ལ་མཛད་རྗེས་སྒྲ་ན་མེད་པ་བསྐྱངས་
 ཡོད་པ་ནི་ཆབ་སྤིང་ཀྱང་མངའ་ཁོངས་རྒྱ་བསྐྱེད་དེ་ལྷར་ཡབ་མེས་གྱི་སྐུ་རིང་ལ་མངའ་འོག་དུ་མ་
 འདུས་པའི་ཤར་སྐར་མ་སྤེན་དུག་འཆར་བའི་འོག་རྒྱ་ནག་སོ་ལོན་ཤན་གྱི་རི་རྒྱུད་དར་དཀར་གྱི་
 ཡོལ་བ་འདྲ་ལ་གཏུགས།
 བྱང་ཏྲོ་གྱི་སོ་མཆོམས་བྱེ་མ་སྐང་རིང་ཉ་མང་མའི་རྒྱབ་འདྲ་བ་ལ་གཏུགས། རུབ་ལྷག་གཟིག་གི་སོ་
 མཆོམས་སྐྱ་ལྷག་ཤ་དུང་གི་སྒོ་མོ་ལ་གཏུགས། རྒྱ་ཕྱོགས་བྲམ་ཟེའི་ཡུལ་ལས་བརྒྱལ་བའི་བར་དུ་
 གཏུགས་ཏེ། འཛམ་གླིང་ལྷན་གཉིས་ལས་ཆེས་ལྷག་པར་མངའ་མཛད་དོ། ། ཞེས་གྲགས་པ་ལྟར་རོ།
 དམ་པའི་ཆོས་གྱི་བྱ་བ་ལ་བཙན་པོ་གོང་མ་རྒྱམས་གྱི་སྐབས་སུ་འང་མ་དར་པའི་གྲ་བཙན་རྒྱམས་ལ་
 ཆེས་ཐལ་བའི་བཀྱར་བསྟེ་བྱས་ཡོད་དེ། བཙན་པོ་ལ་མིག་ཟུར་གྱིས་བལྟས་ན། མིག་འབྱུང་བ་
 དང་། ། མཚུབ་མོས་སྒྱོན་འཛུགས་བྱས་ན་མཚུབ་མོ་གཅོད་པ། བཙན་པའི་གྲ་བ་ལ་དན་བཤད་བྱས་
 བ་སྟེ་གཅོད་པ་སོགས་གྱི་ཁྲིམས་བཞེས་པར་མ་ཟད། བཙན་པོ་ཁྱི་རལ་བ་ཅན་རང་ཉིད་གྱི་དབྱ་སྒྲའི་
 རལ་པའི་སྒྲེ་ལ་གོས་དར་བཏགས་ཤིང་། དེའི་སྟེང་དུ་གྲ་བཙན་རྒྱམས་བཞུགས་སུ་བཅུག་པའི་ལྷགས་
 སོལ་བཙུགས་གནང་སྟེ།
 བོད་དུ་ཟླ་མ་སེར་མོ་རྒྱམས་ཆེས་སྐྱ་ལྷག་དུ་བཀྱར་དགོས་པའི་ལམ་ལྷགས་ཤིག་དར་དུ་བཅུག
 དེ་འདྲ་བྱས་པས་ནང་རྒྱུན་ལག་གཅིག་མཛད་སྟེ་ལོ་ལ་དགའ་ཞེན་དང་ཡི་རང་མ་ཐོབ་ནས་ཆོས་
 ཁྲིམས་བཤིག་པར་བགོས་པའི་ཆོ། ཐམས་ཅད་གྱིས་རྒྱལ་པོ་མ་བཀོངས་ན་ཆོས་ཁྲིམས་བཤིག་མི་རུས་
 ཟེར། འགའ་ཞིག་གིས་རྒྱལ་པོ་བཀོངས་ཀྱང་ལྷ་སྐྱས་གཙང་མ་དང་བཙན་མོ་ངང་ཚུལ་མ། བན་ཆེན་
 པོ་རྒྱམས་ཡོད་པས་བཤིག་མི་རུས་ཟེར། དེར་དབས་ལྷག་ན་ཅན་གྱིས་སྒྲོན་དུ་དེ་དག་མེད་པར་བྱ་
 ལ། དེ་ནས་རྒྱལ་པོ་བཀོངས་ཟེར་ནས་མོ་མ་དང་མཁན་རྒྱམས་ལ་བརྟུག་པ་བྱིན་ཏེ། ལྷ་སྐྱས་
 གཙང་མ་འདིར་བཞུགས་ན་རྒྱལ་ཁྲིམས་འཛིག་པས་སྤྱགས་དགོས་ཟེར་དུ་བཅུག
 དེ་ཀྱན་དུ་གྲགས་པའི་ཆོ་རྒྱལ་པའི་སྟེན་དུ་གསན་ནས་མོན་ཡུལ་དུ་སྤྱགས། དེ་ནས་མངའ་བདག་
 ཁྱི་རལ་བ་ཅན་མལ་གྱོ་ཞམ་པའི་པོ་བྱང་ན་རྒྱན་ཆང་སྒྱོས་པར་བཞེས་ཏེ་ཁྱི་ལ་གཟིམས་ཡོད་པ་དང་།
 རྒྱུན་པོ་དབས་ལྷག་ན་ཅན་དང་། ཅོག་རོ་ལོ་ལོ། ལེགས་སྤྱག་བཙན་གསུམ་གྱིས་དབྱ་ལྷག་དུ་
 བསྐྱར་ནས་བཀོངས་སོ། ། ལྷབས་དེར་ དུམ་བཙན་པོ་རྒྱལ་སར་འཁོད། ཁོང་གིས་ཀྱང་ལྷར་གྱི་སྟེལ་

ལྷགས་བཞིན་རྒྱལ་སྤྱི་ལོ་དྲུག་ཙམ་བསྐྱབས་མཐར་ཆོས་ཀྱི་དབང་ཤུགས་ཆེ་དྲགས་པས་སྤྱི་དོན་ལ་
རྒྱུད་རྒྱུན་བྱས་སྟབས། བོད་ཀྱི་ཡུལ་དུ་ཆོས་ཀྱི་བྱེད་སྒོ་ཁག་ལ་ཆོད་འཛིན་བྱེད་ཅིང་། སྤར་གྱི་སྤྱི་
དབང་སྐྱོང་ཚུལ་གྱི་ལམ་ལྷགས་དེ་བཙོས་བསྐྱར་བྱེད་དགོས་བྱུང་སྟེ་གྲ་བཅུན་རྣམས་འཆོ་བ་སླ་ནས་
སྦྱར་བ་ལ་སོགས་པ་དམིགས་བསལ་ཅན་གྱི་ཐོབ་ཐང་དེ་དག་མེད་པར་བཙོས་ཏེ་རང་ཁ་རང་གསོ་
བྱེད་དགོས་པའི་ཆོས་དང་ཐོན་སྐྱེད་བྱུང་འབྲེལ་གྱི་ལམ་ལྷགས་བཅུགས་པས་གྲ་བཅུན་སེར་མའི་
རིགས་རྣམས་ཡི་མ་རངས་ནས་མཐར་ལྷ་ཡུང་དཔལ་གྱི་དོ་རྩེས་སྒྲིག་མདའ་འཕངས་ཏེ་བཀོངས།
སངས་རྒྱལ་རིན་ཆེན་གྱིས་བརྒྱམས་པའི་

བོད་ཀྱི་བཙན་པོའི་རྒྱལ་རབས་ཇི་ལྟར་ཞིག་པའི་རྒྱ་རྒྱུན་རོལ་ཙམ་དབྱེད་པ་»ཞེས་པ་ལས། བཙན་
པོ་དར་མས་ཀྱང་ཡབ་མེས་བཞིན་དུ་སངས་རྒྱལ་ཆོས་ལ་དད་གུས་བྱེད་པའི་མང་གཞིའི་ཐོག་ཆོས་པ་
རྣམས་ཀྱང་ཐོན་སྐྱེད་ངལ་རྩལ་ལ་ཞུགས་ནས་ཆོས་དང་ཐོན་སྐྱེད་བྱུང་འབྲེལ་བྱས་ཡོད་པས་ཆོས་པ་
རྣམས་མི་དགའ་བའི་ངན་སྤྱོད་བྱས་ཚུལ་དང་། ཡང་། ཆོས་དང་ཐོན་སྐྱེད་བྱུང་འབྲེལ་བྱེད་པའི་
ལམ་ལྷགས་ལ་མི་དགའ་བའི་རྒྱ་མཚན་ཅི་རེད་ཅེ་ན། དེ་ནི་སྤར་སང་མི་མི་བདུན་དང་བཙན་པའི་
རབ་བྱུང་རྣམས་ལ་འཆོ་བ་སླ་ནས་སྦྱར་བ་དང་།

ཀུན་གྱིས་གཙུག་ཏུ་བཀུར་དགོས་པ། དམག་ལ་འགྲོ་མི་དགོས་པ། ཁྲལ་དང་ལག་ཁྱུར་མི་དགོས་
པར་མི་ཆོ་གང་པོར་འཆོ་བ་དང་ཆོ་སྒྲིག་གཉིས་ཀར་ཁག་ཐེག་ཡོད་པར་མ་ཟད།

རྒྱན་དུ་ཀུན་ལས་ཆེས་མཐོ་སར་འཛིན་པའི་མཐོ་གས་རིམ་ལྡན་ལམ་ལྷགས་ཤིག་ཆགས་ཡོད་པ་དེ་
བསྐྱར་འདོད་མེད་པའི་སྟབས་ཀྱི་རེད། དེའི་རྩ་བ་ནི་བཤུ་གཞོག་གལ་རིམ་གྱི་ངོ་བོ་ཡིན་པ་ལ་རག་
ལས་ཡོད་པས། བཤུ་གཞོག་གལ་རིམ་དེ་རང་ཤུགས་སུ་ལོ་རྒྱས་ཀྱི་གར་སྟེགས་ལས་འབྱུང་མི་སྤྱི་
ཅེས་པའི་རྩ་བ་ལ་ཐུག་ཡོད། ཕྱིས་སུ་བོད་ཀྱི་སྤྱི་ཆོགས་འཕེལ་བའི་ལོ་རྒྱུས་ནང་དུ། ཆོས་དང་ཐོན་
སྐྱེད་བྱུང་འབྲེལ་ལ་མི་དགའ་བ་ནི། དུས་རབས་དང་མི་སྣ་མི་གཅིག་ཀྱང་། སེམས་ཀྱི་འདོད་སྟོ་
གཅིག་ཡིན་པས། བཙན་པོ་དར་མ་ལ་ངན་སྤྱོད་ཀྱི་སྤྱིང་བས་མི་རྣམས་ཀྱིས་སེམས་གཏིང་ནས་ཤན་
འབྱེད་དཀའ་བ་ཞིག་བཙོས་ཡོད། ཅེས་སོགས་གསུངས་ཡོད་པ་ལྟར་རོ།

། དེ་ལྟར་ལྷ་ཡུང་དཔལ་གྱི་དོ་རྩེས་རང་དོན་ཁོ་ན་ལ་བསམ་ནས་སྤྱི་དར་མ་བཀོངས་པས་བོད་སྤྱི་ལ་
གོད་ཆག་ཆེན་པོ་ཞིག་བྱུང་ཡོད་དེ། སོ་ནམ་གྱི་ཞིང་པ་དང་། གནག་ཕྱགས་ཀྱི་རྩེ་བོ་ཡན་གྱིས་སྒོས་
ཞིབ་མོར་དབྱེད་ན་ཤེས་གསལ་ལྟར། མངའ་རིས་མན་དང་མདོ་ཁམས་ཡན་གྱི་བོད་ཡོངས་ལ་
དབང་སྐྱར་བྱེད་ཅིང་། ཞེ་ཤེ་ཡའི་སྤྱིང་བྱེད་ཙམ་ལ་ཡང་ཐེ་རུས་བྱེད་བྱུང་བའི་ཆེན་པོ་བོད་ཀྱི་རྒྱལ་
ཁབ་ཞེས་པ་དེ། སོག་མའི་པོན་ཐག་ཆད་པ་ཇི་བཞིན་སེལ་བྱུར་འཐོར་ནས། ལོ་ངོ་བདུན་ཅུ་ལྷག་
ཙམ་གྱི་རིང་ལ་རྒྱན་ཆད་མེད་པའི་བྱིང་ཆ་དང་འབྲུག་རྩྱུང་ལངས་ཏེ། བན་བོན་གཉིས་ཀའི་བསྟན་
པ་མིང་གི་ལྷག་མ་ཙམ་དུ་གྱུར་ཅིང་། ལོ་ངོ་བརྒྱ་ཕྱག་དུ་མའི་རིང་ལ། མི་རབས་ནས་མི་རབས་
བརྒྱུད་དེ་འཆོལ་སྤྱད་དང་གསོག་འཛིག་བྱས་པའི་གལ་འགངས་ཆེ་བའི་གནའ་རྟེན་དང་། གསུང་
རབ་རྣམས་འབྱུང་བཞིའི་སྤྱིང་དུ་རྒྱས་བཏབ་པའི་གྲོང་གུན་ཆེན་པོ་དེ་བྱུང་བ་མ་ཟད། དེ་ནས་
བཟུང་བོད་ཅེས་པའི་རྒྱལ་ཁམས་དེ་རྒྱལ་ཁབ་ཆེ་ཆུང་སྤྱི་ཀྱང་བརྒྱས་བཙོས་བྱེད་ཆོག་ཆོག་ཅན་གྱི་
ཡུང་པ་ཞིག་ཆགས་པ་རེད། ཐབས་སྤྱག་པ་ཞིག་ལ་ལྷ་ཡུང་དཔལ་དོར་ལ་སྤྱི་དོན་གྱི་དམིགས་
ཡུལ་མེད་པའི་རྒྱུན་གྱིས་རྒྱལ་སྤྱི་འཐོར་བའི་དོན་རྒྱུན་དེ་བྱུང་འདུག་གལ་སྤྱི་ལྷ་ཡུང་དཔལ་དོར་

གྱིས་རང་ལ་སྲིད་དབང་འཛོལ་པའི་ཆེད་དུ་སྤངས་དར་མ་བསད་པ་ཡིན་ན་བོད་ལ་གོད་ཆག་ཆེན་པོ་
དེ་ཡོང་མི་སྲིད།

སྒྲུས་པ།

བཅན་པོའི་བཀའ་ཡིས་བོད་ཁམས་གཅིག་དུ་བྲིལ།
དྲག་པོའི་དབྱང་གིས་མཐའ་བཞི་དབང་དུ་བསྐྱུས།
སྐམ་པོའི་ཐུགས་ཀྱིས་ཆོས་དང་རིག་གནས་སྒྲེལ།
མེས་པོའི་དབུས་ན་སྤོང་བཅན་སྐམ་པོ་བརྩེད།
ཞི་བའི་ཐབས་ལ་མཁན་སྟོབ་རྣམ་གཉིས་མཁས། |
དང་བའི་དད་པ་ཁྲི་སྤོང་ཐུགས་ལ་འབྱུངས།
རྒྱལ་བའི་བསྟན་པ་བོད་དུ་རྒྱས་གྱུར་ཀྱང་།
བོད་ཀྱི་རྒྱལ་སྲིད་ཆོས་ཀྱི་སྟོང་དུ་བྲིམ།
ཞེས་བྱ་བ་བར་སྐབས་ཀྱི་ཆོགས་སུ་བཅད་པའོ།

ལེ་ལྷ་པ། བོད་ཁམས་སེལ་བྱར་འཛོར་བའི་དུས་སྐབས།

ས་བཅད་དང་པོ། བོད་ཁམས་སེལ་བྱར་འཛོར་བའི་རྒྱ་རྒྱུན་སྟོར།

གཅིག བཅན་པོ་བཀོངས་ཤིང་དབུ་གཡོ་འབྱུག་པ།

 དེ་ལྟར་སྤྱི་ལོ་841པའི་ལྷགས་བྱ་ལོར་བཅན་པོ་དར་མས་སྲིད་སྟོང་ལམ་ལྷགས་བཅོས་
བསྐྱུར་བྱས་ཏེ་ལྷ་བཅུན་རྣམས་ཀྱི་འཆོ་བ་རང་ཁ་རང་གསོ་བྱེད་དགོས་པའི་བཀའ་ལྷང་བསྒྲགས་
རྒྱུ་དེ་དག་ཡི་མ་རང་ནས་མཐར་ལྷ་ལྷང་དཔལ་གྱི་རྩྭ་རྒྱུ་སྟོག་མདའ་འཕངས་ཏེ་རྒྱལ་པོ་
བཀོངས། སྤྱི་ལོ་842པའི་ལྷ་ལྷོ་ལོར་བཅུན་མོ་ཆུང་བ་ཆེ་སྤོང་བཟའ་ལ་སྐས་གནས་ཐེན་འོད་
སྤངས་འབྱུངས་པ་དེ་ཉིད་རྒྱལ་སར་བཀོད། ལོ་དེ་རང་ལ་བཅུན་མོ་ཆེ་བ་སྐྱ་རྣམ་བཟའ་ལ་སྐས་
ཡུམ་བརྟན་འབྱུངས། དེའི་ཕྱོགས་ཀྱི་སྟོན་པོ་རྣམས་ཀྱིས་རྒྱལ་སྲིད་ཡུམ་བརྟན་ལ་འཛོལ་པའི་རེ་བ་
བཅོལ། སྐབས་དེར་གོང་གི་རྒྱལ་སྲིད་ལ་མི་མཐུན་པའི་འབྱུག་ཚོད་དང་། འོག་གི་འབངས་
ལ་ཐུག་གོ་དང་། ནད་ཡམས་སོགས་མི་འདོད་པ་སྤྱི་ཆོགས་ཀྱིས་གང་བས། བོད་ཁམས་སྤྱི་ལོ་སྤྱག་
བཟའ་ཐུན་པ་ལྟར་འབྲེགས་ཡོད་པའི་ཆུལ།

《ཆོས་འབྱུང་མཁས་པའི་དགའ་སྟོན་》 ལས། དེའི་ཆོ་ཐུག་དང་། ནད་ཡམས་བྱུང་། ཆོས་

བཤེགས་པའི་སྒོན་པོ་རྣམས་ཀྱང་བཀའ་ཆད་མི་འདྲ་བ་མང་པོས་གུམ་པར་བརྟེན་ཆོས་བཤེགས་པས་
ལན་པར་ཁ་འཆམ་ནས་རྩོམ་ཆེད་གཉིས་བྱམས་པ་ཆོས་འཁོར་རྣམས་ཁྱི་ཐོག་ཏུ་སྒྱུན་དྲངས་ནས་
མཆོད་པ་བྱས། ཉུགས་རང་གིས་སྒྲངས་ན་ཤམ་ཐབས་གོང་བ་ཅན་གོན། སྐྱ་གཞན་ཐོགས་གཙུག་
ལུང་བཞག་པ་དབྱར་སྐྱ་གསུམ་དབྱར་གནས་བྱེད་ཟེར་ནས་གཙུག་ལག་ཁང་དུ་བཟུང་ནས་ཁྲིམས་ལྔ་
སྒྲུང་། དེ་ནས་དགག་དབྱེ་བྱེད་ཟེར་ཏེ་གོང་དུ་བྱིས་ཐབ་བྱེད། མིང་དག་བཅོམ་གཙུག་ལུང་ཅན་
ཟེར་བ་མང་པོ་བྱང་ནས་སྐྱེ་བའི་མཆོད་གནས་བྱེད། མི་དར་མ་ཤིན་འབྱུང་། གཞོན་པ་ལ་ཉི་མེད་
བྱིས་པ་ལ་བརྒྱད་སྟོང་པ་འདོན།

སྒོག་མཁན་ཤེས་རབ་ཆེ་བ་འགའ་བྱང་གིས་ཤིག་བཞགས་ནས་དམར་པོ་འདི་དོན་བསྐྱས་པ་དེ་ཡིན་
པ་འདུག ཉུག་པོ་འདིས་དེ་རྒྱས་སྤྱེ་འཆད་པར་འདུག ཡིག་ཆུང་འདིས་དེ་ལ་དོགས་པ་དབྱད་པར་
འདུག་ཟེར་ནས་རྩལ་བཤད་བྱེད་པ་བཀའ་རྒྱུང་། སྐྱགས་པ་པལ་ཆེར་སྐྱབ་ཐབས་འཆད་པ་དང་
སྒོམ་པ་མེད་པར་བོན་པོའི་ཆོག་ལ་མིག་སྟོས་བྱས་ཏེ་སྐྱབ།

གཞུང་ངག་འདོན་དུ་གྱུར་ནས་གོང་ཆོག་འབྱིམ། སྒྱུར་དགོལ་དང་བམ་སྐྱབ་དར་བས་མི་ལ་གསོན་
དགོལ་བྱེད་པ་ཞིག་བྱང་། དེ་ནས་བཙན་མོ་གཉིས་སོ་སོའི་ཕྱགས་སྒོན་འབངས་ཐ་དད་ཀྱིས་བཟུང་
སྟེ་ཡུམ་བརྟན་གྱིས་དབྱ་བྱ། འོད་སྤངས་ཀྱིས་གཡོ་བྱ་བཟུང་ནས་དབྱ་གཡོ་འཁྲུག་པ་བྱས། དེའི་
ཕྱགས་བོད་ཡུལ་པལ་ཆེར་ལ་བྱབ་སྟེ་ཡུལ་གྱ་རེ་རེ་ཡང་ཆེ་སྤྱང་ཆུང་སྤྱང་། མང་ཆོན་ཉུང་ཆོན།
གསེར་པ། གཡུ་པ། ཤ་ཟན་རྩམ་ཟན་ཞེས་སྟེ་གཉིས་གཉིས་སྤྱུ་ཆད་དེ་རྩོད། ཅེས་གསལ་བ་
འདི་དག་ནི་བཙན་པོ་དར་མ་བཀོངས་པའི་རྩེས་སྤྱུ་ཡང་བོད་དུ་དམ་ཆོས་འཆད་ཉན་དང་། རབ་
བྱང་སྐྱབ་པ་སོགས་བྱང་ཡོད་པ་དང་། དེ་ནས་རིམ་བཞིན་བྱིང་འཁྲུག་ལངས་ནས་བོད་ཡུལ་པལ་
ཆེར་ལ་བྱབ་སྟེ་ཡུལ་གྱ་རེ་རེ་ཡང་ཡུམ་བརྟན་ཕྱགས་ལ་ཆེ་སྤྱང་དང་། འོད་སྤངས་ཕྱགས་ལ་ཆུང་སྤྱང་
ཅེས་པ་བཙན་མོ་ཆེན་ཆུན་གྱི་སྤྱང་ལ་ཐོགས་པའི་མིང་དུ་བྱང་ཅིང་། གཞན་ཡང་ཡུམ་བརྟན་
ཕྱགས་གཏོགས་སྒོན་པོ་མང་བས་མང་ཆང་དང་། འོད་སྤངས་ཕྱགས་གཏོགས་ཉུང་བས་ཉུང་ཆོན།
ཡུམ་བརྟན་ཕྱགས་གཏོགས་ཀྱི་སྒོན་པོའི་དེ་ལྟེ་ཐོབ་ཐང་ཞན་ཅམ་མམ། ཡང་ན་ཡུམ་བརྟན་རང་
ཉིད་འོད་སྤངས་ལས་གནས་བབ་དམའ་བ་གཙུང་པོ་ཡིན་པས་གསེར་པ་དང་། འོད་སྤངས་ཕྱགས་
གཏོགས་ཀྱི་ཐོབ་ཐང་དེ་ལྟ་ཡུམ་བརྟན་ལས་མཐོ་བས་གཡུ་པ། ཡུམ་བརྟན་ཕྱགས་གཏོགས་ཀྱིས་
དབྱ་བྱ་འཛིན་པས་སྐབས་དེའི་དབྱ་བྱའི་སྤྱང་འཛིན་ས་ཁོངས་ཞིབ་དུ་བྱེ་བའི་ཡིག་ཆ་མ་མཛོན་བྱང་།
སྤྱང་བཙན་སྐམ་པོའི་སྐྱ་དུས་བོད་ཡུལ་བྱ་ཆེན་ལྔ་བྱེ་བའི་སྤྱང་འཛིན་ས་ཁོངས་གོང་དུ་གསལ་བ་
ལྟར་དང་དུས་ཀྱི་སྤྱང་འཛིན་ས་ཁོངས་ལ་མཆོན་ན་རྩ་བའི་ཆ་ནས་གོང་བྱིར་སྤྱི་སའི་ཁོངས་ཅམ་ལ་
ཆ་བཞག་ན་འབྲིག་གམ་སྟམ་པའི་ས་ཁུལ་འདི་རྣམས་བཙན་པོའི་དུས་སྐབས་སྤྱི་འབྲིག་ལས་ཤས་ཆེ་
བས་ས་ཁུལ་དེ་ཆོའི་མང་ཆོགས་ཀྱི་འཆོ་བའི་ནང་ཤ་རིགས་སྤྱོད་ཆེ་བས་ཤ་ཟན་དང་། འོད་སྤངས་
ཀྱིས་འཛིན་པའི་གཡོ་བྱ་ནི། སྤྱང་བཙན་སྐྱ་དུས་ཀྱི་ས་གོང་གོང་དུ་གསལ་བ་ལྟར་དང་དུས་ལ་མཆོན་
ན་རྩ་བའི་ཆ་ནས་སྟོ་ཁ་ས་ཁུལ་ལ་ཅེས་ཆོག་པའི་ཡུལ་གྱ་དེ་ཆོར་བཙན་པོའི་སྐབས་སྤྱི་ཁོང་ལས་གཙོ་
བོར་བྱེད་པས་མང་ཆོགས་ཀྱི་འཆོ་བར་རྩམ་པ་སྤྱོད་ཤུགས་ཆེ་སྐབས་རྩམ་ཟན་ཞེས་ཐོག་མར་དབྱ་
གཡོ་ལ་ཐོགས་པ་བཙན་མིང་དེ་དག་རྩེས་སྤྱི་རིམ་བཞིན་ཡུལ་གྱ་གཞན་དུ་ཡང་ཕྱགས་ཁག་སོ་སོར་
དེ་དང་དེའི་མིང་གིས་མཆོན་པར་བྱས་ནས་སྟེ་གཟར་ཡོངས་བྱབ་དུ་བྱང་བར་མཛོན། ཞེས་ 《གཡུ་

སྤེང་ཤིང་འཇགས་ལ་གཏོར་བཤེག་ཐེབས་ཏེ་མཐར་འོད་སྤངས་ཀྱིས་གཡོ་བུའི་ས་ཆ་འཛིན་པའི་སྟོབས་
 ལྷན་པ་དེ་གཙང་ཕྱོགས་སུ་རིམ་བཞིན་འཕོ་བསྐྱེད་བྱེད་དགོས་པ་བྱུང་ཞིང་། དུམ་བརྟན་ཕྱོགས་
 ལ་རྒྱུ་ཆུགས་ཐོབ་པ་ཅིམ་གྱི་རྒྱལ་ཁ་ལོན་ཡོད་པ་གསལ་ཏེ། 《ཕྱི་ལོ་ཆོས་འབྱུང་》ལས། སྤེང་
 གཉིས་དུས་གཅིག་ལ་བཞུགས་པས་རྒྱལ་སྤྱི་དཔལ་བ་ལ་མ་འཆམས་ཤིང་། དུམ་གཡོ་གཉིས་མ་
 མཐུན་འཇུག་པ་བྱས་པས། ཆོ་སྤྱོད་བཟའ་དུམ་བུའི་བྱང་ཕྱོགས་སུ་གོངས་པ་དང་འཇུག་པ་ལས་ཀྱང་
 པམ་སྟེ། ཡབ་མེས་ཀྱི་ཁོར་ལྷ་བཙུན་ལ་སོགས་པ་དུམ་བརྟན་གྱིས་ཁྱེད་སྤྱོད། སྟོན་པོ་ནི་སྤྱི་ཐོག་
 སྤྱི་ཕྱི་ཕྱི་དང་དེགས་པ་གསུམ་སྟེ་རྩེ་སྤངས་དང་། རྩོག་རྒྱལ་ཐོ་རེ་གེལ་པ་རྣམས་ཀྱིས་བྱས་ཏེ།
 ཡབ་གོངས་པའི་རྩེས་སུ་སོང་བས་བསོད་ནམས་ཆུང་། གཡོར་གཙང་སོ་སོར་བྱེ། དུམ་བུ་དང་གཡོ་
 ར་འཇུག སྟོན་ཐོན་དང་སྤྱོད་ཐོན་དུ་ཆད། རྩེ་དང་འོད་འབར་དུ་བྱེ། ། ཕྱི་ལོ་ཁ་དུས་དེ་
 དུས་ནས་ནང་དུ་ཤོར།

རང་གི་མདུན་ས་ཞིག རྒྱལ་ཁྲིམས་གསེར་གྱི་གཉའ་ཤིང་འདྲ་བ་ནི་ཆག ཆོས་ཁྲིམས་དར་གྱི་
 མདུད་པ་འདྲ་བ་ནི་གྲོལ། འབངས་ཁྲིམས་སོག་མའི་ཕོན་ཐག་འདྲ་བ་ནི་ཆད། གནས་དགོན་
 ཐམས་ཅད་ཀྱི་ཟ་ཆུགས་ཆེ་ཆུགས་ཉམས། རང་ལྷགས་ཀྱི་གནས་བརྟན་དང་ཆོས་ཀྱི་གཞི་འཛིན་པ་
 རྣམས་སྟོབས་ལ་དུ་བྲོས། ཆབ་སྤྱི་དུ་སྟོན་འབངས་དང་། ལྷ་རིས་ཀྱི་དགོ་བཤེས་རྣམས་ཀྱིས་རྒྱལ་
 ཁྲིམས་ཆོས་ཁྲིམས་ཞིག་པ་ལ་ཐུང་ན་བྱས་ཀྱང་མ་ཕན་པར་ལྷར་གོངས་སོ།

། ཞེས་དུམ་གཡོ་འཇུག་པའི་སྐབས་སུ་ཆོས་སྤྱི་ལ་ཉམས་རྒྱུ་ཆེན་པོ་བྱུང་ཞིང་རབ་དུ་བྱུང་བ་དང་
 ཆོས་ཀྱི་གཞི་འཛིན་པ་མང་པོ་བྱེ་ཕྱོགས་སུ་བྲོས་བྱོལ་དུ་ཐེབས་པ་གསལ།

གཉིས།
 འབངས་གྱེན་ལོག་གི་སྟོར། དེ་ལྟར་དུམ་གཡོ་འཇུག་པའི་རྒྱུན་གྱིས་བོད་ཀྱི་སྤྱི་དབང་ཁ་གྱུས་ཏེ་
 བོད་ཁམས་ཡོངས་ལ་དབང་སྐྱུར་བྱེད་མ་ཐུབ་པས། སྤྱི་ལོ་869པའི་ས་སྤང་ལོར་དབས་ཁོ་བཞེར་
 ལེགས་སྤོང་གིས་ལག་དཔོན་བྱས་ཏེ་ཐོག་མར་མདོ་ཁམས་ནས་གྱེན་ལོག་བྱུང་བ་དང་། དེ་ནས་རིམ་
 བཞིན་དུམ་བུའི་ཕྱོགས་ནས་གྱེན་ལོག་བྱུང་བས། སྐབས་དེར་གནུབས་སངས་རྒྱལ་ཡེ་ཤེས་ལ་གསུམ་
 རྒྱལ་ཡོད་པ་བཞི་གྱེན་ལོག་གིས་བཀོངས། སངས་རྒྱལ་ཡེ་ཤེས་རང་ཉིད་སྤྱང་པོར་བརྟུས་ནས་བལ་
 དུམ་དུ་ཐེབས་པར་གྲགས། དེ་རྩིས་གཡོ་བུའི་ཕྱོགས་ནས་གྱེན་ལོག་བྱུང་བའི་ཆུལ་ནི། གཡོ་བུའི་ཞང་
 རྩེ་གསལ་སྟེ་བཙན་གྱིས་རང་གི་དཔོན་པོ་གཡུ་སྟེ་བསད་ཅིང་། གཡུ་སྟེ་ཅེ་ཟླ་གཉིས་ཡོད་པ་ལས་
 གཅིག་རང་གི་ཆུང་མར་སྤངས།

ཅིག་ཤོས་ཀྱི་མིང་ལ་འབེ་བཟའ་འཁོ་སྤྱིད་དམ། འབེ་བཟའ་ལ་མོ་གཞུང་ཞེས་བྱ་བར་འབོད་པ་དེས་
 གསལ་སྟེ་བཙན་མོར་མ་སྤངས་པའི་ཐག་དོག་ཡོད་བཞིན་པའི་སྐབས་དེར།

གསལ་སྟེ་བཙན་གྱིས་ཁྱལ་དེའི་རིའི་མགུལ་པའམ་རིའི་ངོས་ལ་ཞིང་ཆུ་འདྲན་པའི་ཡུར་བ་གསར་
 བཟོ་བྱེད་བརྟག་པའི་ཁྱལ་ལྷལ་གྱིས་མི་སེར་རྣམས་ལ་དཀའ་ངལ་ཆེན་པོ་བྱུང་སྟེ་ཅི་བྱ་གཏོལ་མེད་ཀྱི་
 གནས་ཆུལ་དེ་འབེ་བཟའ་མཐོང་བ་དང་། མོས་ཞང་རྩེ་གསལ་སྟེ་ལ་འཁོན་ལན་སྟོན་པའི་ཆེད་དུ་
 མང་ཆོགས་རྣམས་ལ། རི་མགུལ་གཙོད་པ་ལས་མི་མགུལ་གཙོད་པ་ལས་སྟེ། དེ་བས་དཀའ་སྟུག་དེ་
 འདྲ་ཕྱིང་མི་དགོས་པའི་ཐབས་ཤེས་བཟང་ཤོས་སམ་ལས་སྟེ་ཤོས་ནི། ཞང་རྩེ་གསལ་སྟེ་བཙན་གྱི་

མགུལ་བཅད་ན་རིའི་ངོས་ཡུར་བ་བཟོ་མི་དགོས་པ་རང་བཞིན་གྱིས་ཆགས་ཐུབ་ཅེས་ཁྱས་གཞི་
 བཏོན། ཁོ་རྒྱལ་ཁ་འཆམས་ཏེ་གྲུན་ལོག་གི་མགོ་གཙོ་མཆིམས་ཀོང་གི་མི་དྲུག་སྟེ། རྩེ་ཆོ། ཆོ་
 བརྟན། རྩེ་ལོ་ལྷ་ལ་བསྟེན། རྩེ་བ་བསྟན་ནས། མོན་ཕྱག་ཐོང་ཆུང་། གཡུ་ནེ་མུང་བཅས་ཀྱིས་
 བྱས་ཏེ། རྩེ་ལོང་གསུམ་བྱ་བའི་ས་གནས་དེར་སྤར་སྤོང་ཞིག་གི་ལོག་ཏུ་གྲུན་ལོག་བྱེད་རྒྱུའི་གྲོས་
 བསྟར་བྱས་ཐོག་དེ་ཡང་སྤར་ཁའི་མེ་ཏྲོག་སྤོང་ལ་འཆར་བའི་ཚུལ་བཞུ་བར་བསྟན་ནས་དཔལ་འབར་
 གྱི་སྟོན་མེ་ཐོགས་ཏེ་གྲུན་ལོག་བྱས་པས་མིང་ཡང་འོད་འབར་གྲུན་ལོག་ཏུ་གྲགས། སྐབས་དེར་གྲོས་
 བྱེད་སར་འབེ་བཟས། རྩེ་ན་དགའ་མོད། ཁྱར་ཆུང་ན་རྩེད་མོད་ཅེས་བཅན་པོའི་མངའ་ཐང་རྒྱས་
 ན་ལེགས་མོད།

དེ་ལས་ཉམ་ཆུང་རྒྱལ་ཁ་ལྷུང་ན་རྩེད་ཅེས་བཤད་པས། མི་ཚང་མས་འབེ་བཟའི་གཏམ་དེ་
 བདེན་པར་གོ་ནས་ཚང་མས་ཁང་རྩེ་གསས་སྟེ་ལ་གྲུན་ལོག་བྱ་རྒྱུའི་གྲོས་ཐག་བཅད་དེ་མཆིམས་ཡུལ་
 གཏིང་ནས་གྲུན་ལོག་བྱས་པས་ཁང་རྩེ་གསས་སྟེ་བཅན་མཆིམས་ཡུལ་དུ་སྤོང་མ་རྒྱས་པར་ཀོང་ཡུལ་
 གེ་སྤར་གྲོས་པས་རེ་ཞིག་སྐྱགས་མ་རྟེན་པའི་སྐབས་དེར་སྤར་ཡང་འབེ་བཟས། ང་ཡིས་མཁར་སྟོ་རུ་
 བོ་བརྟུང་ཞིང་སྤྱ་ལེན་པའི་ཚུལ་གྱིས་ཉལ་ཞིབ་བྱ་ཡི། ཁང་རྩེ་མཁར་ནང་དུ་མ་ཡོང་བར་དུ་ལག་པ་
 ཕྱིར་གཡོབ་བྱེད། ནང་དུ་གཡོབ་ན་ཁང་རྩེ་འོངས་པའི་རྟགས་ཡིན་པས་དེ་དུས་སྟོ་དུང་ཁང་རྩེ་སོད་
 ལ་ཤོག་ཅེས་སྒྲིམ་པ་བཞིན་ཁང་རྩེ་བསད་ཅེས་གྲགས་ལ། དེ་ལྟར་འབངས་གྲུན་ལོག་བྱེད་པའི་མེ་ཕྱེ་
 དེ་བོད་ཡུལ་ཀུན་ལ་མཆེད་དེ་མཐར་བོད་ཀྱི་ཡུལ་སྤོངས་ལ་ཁྲིམས་དང་ལྷགས་སྟོལ་གང་ཡང་མེད་པ་
 མི་ངན་ཐག་པས་ཁེངས་པའི་ལུང་པ་ཞིག་ཏུ་ཆགས་ཏེ་སྤྱི་ལོ་877པའི་མེ་བྱ་ལོར་ཤུད་ཕུ་དང་ལྷག་ཅེ་
 གཉགས་སོགས་རུས་ཚོ་ཆེ་བཞི་མཉམ་དུ་གྲོས་བསྟར་བྱས་ནས་བཅན་པོའི་བང་སོ་རྒྱལ་གྲུན་ལོག་
 བྱེད་མཁན་གྱི་རུས་ཚོ་སོ་སོ་ལ་བགོ་བཤའ་བྱས་ཏེ་པལ་ཆེར་བྱས། དེ་ཡང་གཉགས་ཀྱི་རུས་ཚོས་དོན་
 མཁར་མངའ་ཡི་བང་སོ་སྟེ། སྤྱ་རྒྱལ་གཏུང་རབས་ཁྲི་གཉན་གཟུང་བཅན་དང་། ལྷག་རི་གཉན་
 གཟིགས། གནམ་རི་སྤོང་བཅན་སོགས་ཀྱི་བང་སོ་བྱས་པ་དང་། ཤུད་ཕུའི་རུས་ཚོས་སང་གེ་ཅན་ཏེ་
 ཁྲི་ཕྱེ་ལྷ་གཙུག་བརྟན་གྱི་བང་སོ་བྱས། བྱེད་དང་། འཕྱོས་དང་། ཁུ་བཅས་ཀྱི་རུས་ཚོས་འབྲུས་
 སྤོང་མང་པོ་རྩེའི་བང་སོ་བྱས། རྩེ་བའི་རུས་ཚོར་བཅན་པོ་མང་སྤོང་མང་བཅན་གྱི་བང་སོ་སྟེ་བཞེར་
 ཏུལ་པོ་ཐོབ་སྟེ་འབྲུ་འཕྱོར་ལུས། སྤོང་བཅན་གྱི་བང་སོ་འབྲོ་དང་ཅོག་རོ་གཉིས་ཀྱི་རུས་ཚོར་ཐོབ་
 ཀྱང་མ་སྟོགས་པར་ལུས་ཡོད་པ་བོད་ཀྱི་ལོ་རྒྱུས་དེབ་ཐེར་རྒྱལ་སྤྱ་གསལ་ཏེ། 《ཆོས་འབྱུང་མཁས་
 པའི་དགའ་སྟོན་》 ལས། བཅན་པོ་གཉིས་ལོ་ཉེར་གསུམ་རེ་ལོན་པའི་ས་སྤང་ནས་བཟུང་སྟེ་
 འབངས་ཀྱི་ཁེང་ལོག་རྒྱལ་རིམ་པར་བྱུང་སྟེ།

དེ་ཡང་བར་སྤང་གི་བྱ་གཅིག་ལ་ཀུན་རུབ་པ་མཐོང་བ་ལ་དཔེ་བྱས། དང་པོ་དབའས་ཁོ་བཞེར་
 ལེགས་སྟེང་གིས་ལག་དཔོན་བྱས་ཏེ་མདོ་ཁམས་སུ་ཁེང་ལོག་བྱས། དེ་ནས་དབུ་རུར་འབྲོ་ལྷན་འབྲུག་
 པ་ལ་བརྟེན་ནས། དབའས་པོ་ལོ་པོ་ཆུང་གིས་ལག་དཔོན་བྱས་ཏེ་ཁེང་ལོག་དེ་ནས་གཡོ་རུར་ཁང་རྩེ་
 གསས་སྟེ་བཅན་གྱིས་དཔོན་གཡུ་སྟེ་བསད། རི་མགུལ་ལ་ཡུར་བ་བཅོས། འབེ་བཟའ་འ་མོ་རྩེད་
 བཅུན་མོར་མ་བསྐྱས་པས་དེས་རི་མགུལ་ལས་མི་མགུལ་བཅད་པ་སྤྱ་ཞེས་སྒྲིམ་ཏེ་མཆིམས་ཀོང་མི་
 དྲུག་གིས་ལག་དཔོན་བྱས། སྤར་ཀའི་མེ་ཏྲོག་སྤོང་ལ་འཆར་བ་བཞུ་བར་བསྟན་པས་འོད་འབར་ཁེང་
 སྟོག་ཏུ་གྲགས་པར་བྱས། དེ་ནས་ཀོང་ཡུལ་གྲོས་སྤྱ་འབེ་མོའི་གཡོ་སྤྱུས་པལ་པོ།

། དེ་ཐམས་ཅད་ཀྱང་གཞི་དུ་སྒྱུ་བའི་ཀ་དཔལ་ཡོན་གྱིས་བྱས་སྐད། ཡང་དེ་ཉིད་ལས།
ཁོང་ལོག་ནས་ལོ་དགུ་པ་མེ་བྱ་ལ། རྒྱུ་ལྷག་ཅེ་བ་སོགས་མི་བཞིས་གྲོས་བྱས་ནས་བང་སོ་རྣམས་
བཀོ་བཤའ་བྱས་པལ་ཆེར་བྱས་ཏེ། གཉགས་ཀྱིས་དོན་མཁར་མདའ་ཡི་བང་སོ་བྱས།

། རྒྱུ་ལྷག་མེད་གེ་ཅན་གྱི་བང་སོ་བྱས། ། འཕྱལ་རྒྱལ་བང་སོ་བྱེད་འཕྱུས་ཁྲ་ཡིས་བྱས། ། རྩོ་
བཞེར་སྟེ་བས་ཐོབ་སྟེ་འབྲུ་འཕྱོར་ལྷས། ། སྤོང་བཅན་འབྲོ་ཅོག་གཉིས་ཀྱིས་ཐོབ་སྟེ་ལྷས།
ཞེས་གསལ་བ་ལྟར་རོ། །

ས་བཅད་གཉིས་པ། རྣང་གཉིས་སུ་གྲུས་པའི་བཅན་པོའི་གདུང་རྒྱུད་ཀྱི་སྐྱོར།
གཅིག འོད་སྤངས་ཀྱི་གདུང་རྒྱུད་ཀྱི་སྐྱོར།

1. དེ་ཡང་བོད་ཀྱི་ལོ་རྒྱུས་དེ་བུ་ཐེར་རྣམས་སུ་བཅན་པོ་དར་མ་བཀོངས་རྗེས་སུ་བཅན་མོ་ཆེ་ཆུང་
གཉིས་ལ་ཟུ་རྗེས་སུ་གྲུས་པའི་ཆེ་བ་འོད་སྤངས་ནི། ལྷ་ལོ་842པའི་ཆུ་བྱི་ལོར་ཡབ་དར་མ་
དུམ་བཅན་པོ་དང་། དུམ་ཆེ་སྤོང་བཟའ་གཉིས་ཀྱི་ལྷ་སུ་འབྱུངས།

སྐྱེས་མ་ཐག་པའི་བྱིས་པར་རྒྱལ་སྤྱི་དབང་བསྐྱར་ཡང་། སྐབས་དེར་ནང་སྟོན་རྣམས་ཀྱི་དབང་
ཤྱགས་ཕྱོགས་གཉིས་སུ་གྲུས་ཡོད་ལྟ་བུ། དུམ་པོ་དར་མ་འགོར་བར་བཅན་མོ་ཆེ་བའི་ལྷ་སུ་ཡུམ་བཟླ་
འབྱུངས་པ་དང་ཁོང་གཉིས་རྒྱལ་སྤྱི་ལ་གང་དགོད་ཁ་མ་འཆམས་པའི་ཆོད་པ་ཤོར་ཏེ་འོད་སྤངས་
ཕྱོགས་ཀྱིས་གཡོ་རུ་དང་། དུམ་བཟླ་ཕྱོགས་ཀྱིས་དབུ་རུ་བཟུང་ནས་དབུ་གཡོ་འབྱུག་པ་བྱས། དེའི་
རྒྱུན་གྱིས་བོད་ལྷ་ས་པལ་ཆེ་བའི་ལྷ་སྲུ་རེ་རེ་ལའང་ཆེ་སྤྱོད་དང་། ཆུང་སྤྱོད། མང་ཆོན་དང་ཉུང་
ཆོན། གསེར་པ་དང་གཡུ་པ། ཤ་ཟན་དང་རྩམ་ཟན་ཞེས་སྟེ་གཉིས་སུ་ཆད་དེ་འབྱུག་ཆོད་ཀྱི་གཞི་
ལངས། དགུང་ལོ་ཉེར་བརྒྱད་པའི་ས་སྤངས་ལྷ་ལོ་

869ལོར་འབངས་གྲུན་ལོག་བྱས་པས་རིམ་བཞིན་བོད་ཀྱི་སྤྱི་དབང་སེལ་བུར་འཛོམས།

དགུང་ལོ་ཞེ་བཞི་པའི་ཤིང་སྤྱལ་ཏེ་ལྷ་ལོ་885ལོར་སྤྱི་གཤེགས། 2. འོད་སྤངས་ཀྱི་ལྷ་ས་དཔལ་

འཁོར་བཅན་ནི་《ཆོས་འབྱུང་མཁས་པའི་དགའ་སྟོན་》ལས་ཤིང་བྱ་ལོར་འབྱུངས་པར་གསལ་ཏེ།

ལྷ་ལོ་865པའི་ཤིང་བྱ་ཡིན་དགོས་ཤིང་། དེ་ལྟར་ན་ཡབ་མངའ་བདག་འོད་སྤངས་དགུང་ལོ་ཉེར་

བཞི་པའི་ཤིང་བྱ་ལོར་ཡབ་འོད་སྤངས་དང་། དུམ་ཅོག་རོ་བཟའ་རྒྱལ་མོ་གཉིས་ཀྱི་ལྷ་སུ་སྤྱི་

འབྱུངས། དགུང་ལོ་ཉེར་གཅིག་པའི་ཤིང་སྤྱལ་ཏེ་ལྷ་ལོ་885ལོར་ཡབ་གཤེགས་པ་དང་། སྟོན་པོ་

འབྲོ་ཅོག་སྤྱོད་དང་། ཅང་འཕོ་གཉིས་ཀྱིས་བྱས་ཏེ་གཙང་དུ་བྱོན་ནས་གྲོམ་པ་ལྷ་ཅེའི་བྲག་ལ་ཕོ་བྲང་

མཛད། སྟོན་ལུང་ལ་སོགས་པ་ལྷ་ཁང་བརྒྱད་བཞེངས།

དགུང་ལོ་སོ་གཅིག་པའི་ཤིང་ཡོས་ཏེ་ལྷ་ལོ་895ལོར་གྲོམ་པ་ལྷ་ཅེ་རུ་སྟོན་ཅེ་སྟོན་གྱིས་བཀོངས། 3.

དཔལ་འཁོར་བཅན་ལ་བཅན་མོ་ཆེ་ཆུང་གཉིས་ཡོད་པའི་ཆུང་མ་མཆིམས་བཟའ་བཅན་ནི་ལ་ཁྲི་

བཀྲ་ཤིས་བརྟེན་པ་དཔལ་འབྱུངས། ཆེན་མ་སྟོན་ནས་བཟའ་ལེགས་བཅན་ལ་སྤྱི་དེའི་ཉེ་མ་མགོན་

འབྱུངས། གཅིན་བཀྲ་ཤིས་བརྟེན་པའི་གདུང་རྒྱུད་སྐྱོར།

འདི་ལ་《ཆོས་འབྱུང་མཁས་པའི་དགའ་སྟོན་》ལས། ཁྲི་བཀྲ་ཤིས་བརྟེན་པ་དཔལ་ལ་སྟོན་གསུམ་

བྱུང་སྟེ། དཔལ་ཕྱེའུ་དང་། འོད་ཕྱེའུ། སྤྱི་དེའི་ཕྱེའུ་གསུམ་དུ་གྲགས། ཀ་

གཅིན་དཔལ་ཕྱེའུའི་རྒྱུད་སྟོན་པོ་ཆོན་པོར་ཐུག་སྟེ་ཁབ་གུང་ཐང་པ་དང་སྤྱི་རྒྱལ་པ། ལྷ་པ་ལྷ་ཅེ་བ།

སྤངས་ལུང་ཆད་སྐྱོར་བ་སོགས་ཡིན་ནོ།

ཁ. འབྲིང་པོ་འོད་མེའུ་ལ་སྤྱོད་པའི་ལས་པ་བ་དེ་མེད་ཀྱི་གཙང་རོང་སྤྱོད་པ་ལྟུང་
 དང་ཉང་སྟོང་སོགས་ན་ཡོད། གཉིས་པ་ཁྱི་མེའུ་ མདོ་ཁམས་སུ་བྱོན་ཏེ་ཙོང་ཁ་ལྟུང་ཆེན་བཙོ་
 བརྒྱད་ལ་སོགས་མདོ་སྤྱོད་པའི་ཆེན་ལ་མངའ་མཛད་པས་སྤྱོད་དུ་རྒྱལ་བྱིས་སྤྱོད་ཆེན་ཆུང་གསུམ་ཞེས་
 གྲགས་ཤིང་སྤྱོད་པ་དོན་ཆེན་ལ་སོགས་པའི་རྒྱལ་རྒྱུད་བྱུང་། གསུམ་པ་ཉག་མེའུ་འོད་ཀྱི་དུ། གཡས་
 རུའི་སྤྱོད་མཁར་བཙོན་པོ་ལ་ཐུག། བཞི་པ་ཁྱི་མེའུ་། ཡར་སྤྱོད་སུ་བྱོན། འབངས་ཀྱིས་པོ་
 བང་བཞེགས་ནས་ཐུལ་བའི་འབངས་བཞེགས་དང་སྤྱོད་མཁར་མཛོང་ང་སྤྱོད་ཅེ་བཟུང་། ཁྱི་མེའུ་གི་
 སྤྱོད་པོ་མེའུ་འབར། འོད་སྤྱོད་འབར་ལ་སྤྱོད་བདུན་ཡོད་པ་ནི། གཅེན་ཁང་རྩེ་ཆ་ཁྱི་མེའུ་
 འབར། གཙང་གཙང་ཆ་སྤྱོད་དུག་ཅེས་པ་སྤྱོད་ཀྱིས་ཀྱུ་སྤྱོད་གཉིས།
 ད་ར་སྤྱོད་པོ་གཉིས། འོད་བཙོན་གྱང་བཙོན་གཉིས་ཏེ་དུག་གོ། གཅེན་ཁང་རྩེ་ཆ་གི་མེའུ་འབར་
 ལ་སྤྱོད་དུག་བྱུང་བ་ནི། གཡུ་ཐོག་པ། བྱེ་ཆུང་སྤྱོད་སྤྱོད། གྱང་མེའུ་ ཁྱི་ཐོག་ཐག་སྤྱོད་བ།
 བཞེངས་ཅན་འབར་བཅས་སོ། ། གཡུ་ཐོག་པའི་རྒྱུད་པ་སྤྱོད་པ་མཛོང་ང་པ། དོན་མཁར་པ།
 ཐང་ཁོར་པ་རྣམས་སོ། ། བྱེ་ཆུང་སྤྱོད་སྤྱོད། གྱང་མེའུ་ ཁྱི་ཐོག་ཐག་གསུམ་གྱི་གདུང་རྒྱུད་ཆད།
 སྤྱོད་པའི་རྒྱུད་ཏེ་གྲགས་པ་དང་བྱ་སྤྱོད་པོ། ། བཞེངས་ཅན་འབར་གྱི་རྒྱུད་མོན་མཁར་པ།
 ཁང་མདའ་པ། སྤྱོད་བདུན་ཐང་པ། སྤྱོད་དཀར་མེའུ་བྱེ་ཆུང་བའོ། ། གཙང་ཆ་དུག་
 གི་ཕྱི་མ་བཞི་ལས་ཁྱི་འབྱུག་བྱིང་བྱར་གྱི་བཙོན་པོ་རྣམས་འཕེལ་ལོ། ། གཡུ་སྤྱོད་གར་མི་ཡོན་ཏན་ལ་
 སྤྱོད་རྩེ་དགའ་འབྱུངས། རྩེ་དགའ་ལ་སྤྱོད་གསུམ་བྱུང་སྤྱོད་བྱ་སྤྱོད་དང་། ཁྱི་དར་མ། སྤྱོད་པོ་
 བཅས་སོ། ། སྤྱོད་ཆེ་བ་བྱ་སྤྱོད་སྤྱོད་བྱ་སྤྱོད་སྤྱོད་ཁང་སོ་མ་བཞེངས།
 རྒྱ་མའི་དཔོན་སྤྱོད་ཀྱིས་རབ་གནས་མཛད། དཔལ་པག་མོ་བྱ་པ་སྤྱོད་མཁར་བཞེན། སྤྱོད་ཆུང་བ་ཁྱི་
 བ། རབ་ཏུ་བྱུང་ནས་ལོ་མོ་སྤྱོད་ཁང་དུ་བཞུགས། སྤྱོད་འབྲིང་བ་ཁྱི་དར་མ་ལ་སྤྱོད་བཞི་བྱུང་སྤྱོད།
 གཙོག་མེའུ་ ཁྱི་གཙོག་མེའུ་ རྣལ་འབྱོར། སྤྱོད་ལམ་བཅས་བཞི་ལོ། ། དེ་ལས་ཁྱི་གཙོག་
 མེའུ་སྤྱོད་པ་དང་དོ་སྤྱོད་སོགས་བཟུང་སྤྱོད་ཡར་མདའི་བཙོན་པོ་རྣམས་བྱུང་། སྤྱོད་སྤྱོད་ལམ། རབ་
 ཏུ་བྱུང་སྤྱོད་པ་ཀྱི་དོན་གཞི་ཁང་དཀར་པོ་བཞེགས་ཏེ་ཆོས་ཁྱིས་དང་བཞུན་པའི་བྱ་བ་དུ་མ་མཛད།
 སྤྱོད་རྣལ་འབྱོར། འདིས་འབངས་བཞེགས་སུ་རྒྱལ་ས་བསྐྱུངས་ཏེ་མཛོང་འདི་རྣམས་ཀྱིས་རྩེ་སྤྱོད་
 སྤྱོད་པ་དང་རྒྱལ་བ་ཐོག་དུགས་པའི་སྤྱོད་བདག་བྱས། སྤྱོད་པོ་འབག་དང་།
 སྤྱོད་པོ། སྤྱོད་པ་ཤོད་པ་དང་གསུམ་བྱུང་། འདི་དག་ལས་སྤྱོད་འབྲིང་བ་སྤྱོད་པོ་འཕ།

སྤྱོད་ཀྱི་དབང་ཐུག་ནི་རབ་ཏུ་བྱུང་ནས་སྤྱོད་པའི་གདན་ས་མཛད། སྤྱོད་ཆུང་བ་སྤྱོད་པ་ཤོད་པ་
 བྱི་འབྲི་ཁྱང་གཙང་རིན་པོ་ཆེ་ལས་སྤྱོད་བཙོན་མཛད། སྤྱོད་ཆེ་བ་རྩེ་འབག་གིས་རྒྱལ་ས་བཟུང་། སྤྱོད་
 ཡུ་མགོན་དང་། སྤྱོད་པོ་མགོན། མེའུ་པོ། མེའུ་ཆུང་། རྩེ་རྒྱལ་བཅས་ལྟ་བྱུང་། དེ་ལས་
 སྤྱོད་དང་པོ་ཡུ་མགོན་གྱིས་པོ་བང་གནས་ཆུང་བཏབ། ས་སྤྱོད་པ་ཏེ་སྤྱོད་བདག་བྱས། དེ་ལ་
 སྤྱོད་ཡུ་བྱ་ཤིས་འབྱུངས། དེས་པོ་བང་རྩེ་མ་བཏབ། སྤྱོད་པའི་སྤྱོད་བྱ་ཁ་བ་དང་།
 གྲགས་པ་རིན་ཆེན་གཉིས་འབྱུངས། དེ་ལས་ཆུང་བ་གྲགས་པ་རིན་ཆེན་གྱིས་རྒྱལ་བ་ཐོག་དུགས་
 པའི་ཏེ་གནས་མཛད། ཕྱིས་སྤྱོད་པ་འཕགས་པའི་ཏེ་གནས་མཛད།
 སེ་ཆེན་གྱི་དམ་ཁ་སྤངས་ཏེ་པོ་བང་བྱ་ཁ་སོགས་བཏབ། སྤྱོད་སྤྱོད་སྤྱོད་ཏེན་འགའ་བཞེངས།
 རྩེ་སྤྱོད་ཆོགས་པའི་ཆོས་བཞི་གཏན་དུ་འདེགས་པའི་སྤྱོད་མཛད། སྤྱོད་བཞི་འབྱུངས་པའི་དང་པོ་

མྱེལ་བྱ་སྒོ་གྲོས་འོད་ཡིན། གཉིས་པ་ཤུག་མགོན་པོ་ལ་ཡབ་དགུང་ལོ་ང་གསུམ་པའི་སྐབས་སུ་སྤིང་
 སྒྲིང་དུ་བསྒྲོས། ཡར་སྤུང་ལོ་ལྔ་བ་གྲགས་པ་རྒྱལ་མཆོན་བསྟེན། སོ་བྱང་ཡུམ་བྱ་སྒྲིང་ལ་གཙུག་
 ལག་ཁང་བཞེངས། ཆོས་འཁོར་དུ་མའི་སྤྱིན་བདག་མཛད་ནས་བསྟན་པ་ལ་པན་པར་མཛད། གསུམ་
 པ་ལྷ་བཙུན་ཚུལ་ཁྲིམས་བཟང་པོ་ནི། ཡག་མོ་གྲུ་པ་ལས་རབ་དུ་བྱུང་། བཞི་པ་འབལ་ནི། སྤྱི་
 གཞོན་ལུ་འུ་སྤྱི་འདས། རྩོམ་འབག་གི་སྤྱི་གཉིས་པ་ལྷ་འགྲོ་མགོན་ནི། རབ་དུ་བྱུང་སྤྱི་མྱེལ་
 བུ་འུ་གདན་ས་མཛད། རྩོམ་འབག་གི་སྤྱི་གསུམ་པ་ལྷུ་པོས་འབངས་བཅེགས་བཟུང་། དེ་ལ་སྤྱི་
 ཤུག་རྒྱལ་ཞེས་པ་འབྲུངས་ནས་གཡེ་ཆེ་རྒྱང་ལ་དབང་མཛད། རྩོམ་འབག་གི་སྤྱི་བཞི་པ་ལྷུ་རྒྱང་ནི།
 གཞོན་ལུ་འུ་སྤྱི་འདས། ག་ གཙུང་སྤྱི་ལྷུ་ནི། འཇད་རྟ་ནག་དུ་པོག་སྤྱི་ལས་ལྷ་
 བྱང་དུ་གཤེགས་ཏེ་གཡས་རྩ་དང་རྩ་ལག་གི་བཙན་པོ་རྣམས་ཡིན་ལོ། །

སྤྱི་ལྷུ་ཉི་མ་མགོན་གྱི་གདུང་རྒྱུང་སྒྲོར། འདི་ལ་《ཆོས་འབྲུང་མཁས་པའི་དགའ་སྟོན་》དུ་གསལ་བ་
 ལྟར་བཀོད་ན། མངའ་བདག་དཔལ་འཁོར་བཙན་གྱི་སྤྱི་བཞི་པ་ལྷུ་ཤིས་བཅེགས་པ་དང་། སྤྱི་
 ལྷུ་ཉི་མ་མགོན་གཉིས་ཀྱི་སྤྱི་པལ་ཆེར་ཡུམ་བཙན་ཕྱོགས་ཀྱིས་ཁྲེ་བས་སྟོང་དུ་བྱོན། ཁྲི་བཟ་
 ཤིས་བཅེགས་པ་དཔལ་སྟོང་དུ་བཞུགས། ཉི་མ་མགོན་མངའ་རིས་སུ་བྱོན་པ་ན། སྟོན་པོ་ཁང་པ་
 ཆབ་རིན་ཆེན་སྟོང་དང་། ཅོག་རོ་ལེགས་སྤྱི་ལྷུ་ལེགས་གཉིས་ཀྱིས་བྱེ་མ་གཡུང་དུང་དུ་བསྐྱལ་ནས་པ་
 ཆབ་ཀྱིས་སྤུང་སྤུང་གྱི་ན་བཟའ་དང་ཅོག་རོས་དེ་གཅིག་སྤུང་ནས་དུས། རྩོམ་པོས་མངའ་རིས་སུ་
 རྒྱས་སྤིང་འདྲ་ཟེན་སྤིང་ན་ཁྲི་གཉིས་ཀྱི་བྱ་མོ་རེ་བཟང་བར་ཁྲེ་ཟེར་ནས་བྱོན། ལུ་རངས་སུ་སྤྱི་
 མཁར་ཉི་བཟུང་བཅེགས། སྟོན་པོ་གཉིས་ཀྱིས་བྱ་མོ་རེ་བཙུན་མོར་སྤུང་། ཅོག་རོ་བཟའ་ལ་སྤྱི་
 སྟོང་གྱི་མགོན་གསུམ་དུ་གྲགས་པ་ཆེ་པ་རིག་པ་མགོན། འབྲིང་བ་བཟ་ཤིས་མགོན། རྒྱང་བ་ལྷུ་
 གཙུག་དགོན་བཙན་གསུམ་འབྲུངས། སྤྱི་གསུམ་པོ་དུས་ནམ་ཙམ་ཞིག་ལ་འབྲུངས་ཡོད་པ་ལོ་
 རྒྱས་དེབ་ཐེར་རྣམས་སུ་མི་གསལ་ཡང་། མངའ་བདག་དཔལ་འཁོར་བཙན་སྤྱི་གཤེགས་པའི་དུས་སུ་
 སྤྱི་ལྷུ་ཉི་མ་མགོན་སྤྱི་གཞོན་པ་ཞིག་མངའ་རིས་སུ་བྱོན་པའི་ཆོ། སྟོན་པོ་ཁང་པ་ཆབ་རིན་ཆེན་
 རྩོམ་དང་། ཅོག་རོ་ལེགས་སྤྱི་ལྷུ་ལེགས་གཉིས་ལ། རྩོམ་སྤུངས་མངའ་རིས་སུ་རྒྱལ་སྤིང་འདྲ་ཟེན་པ་
 བྱང་ན་ཁྲི་གཉིས་ཀྱི་བྱ་མོ་རེ་བཟང་དགོས་ཚུལ་གསུངས་པ་དང་། དེ་ནས་མངའ་རིས་སུ་བྱོན་ཏེ་
 འབངས་ཀྱིས་བསྟེན་བཀུར་ཐོབ་སྟེ་མངའ་རིས་སྟོན་གསུམ་ལ་དབང་སྤྱི་ལྷུ་ལྷུ་ལྷུ་ལྷུ་ལྷུ་ལྷུ་ལྷུ་ལྷུ་ལྷུ་
 སྟོན་པོ་གཉིས་ཀྱིས་བཙུན་མོ་སྤུང་ཚུལ་སོགས་གསལ་བ་ལ་བཙགས་ན། དགུང་ལོ་རྒྱང་ཟད་ཆེན་པོ་
 ཞིག་དུ་སྤྱི་བས་པ་དང་སྤྱི་འབྲུངས་ཡོད་པ་གསལ། དེས་ན་མངའ་བདག་དཔལ་འཁོར་བཙན་དེ་
 《ཆོས་འབྲུང་མཁས་པའི་དགའ་སྟོན་》དུ་གསལ་བ་ལྟར་སྤྱི་ལོ་

895པའི་ཤིང་ལོས་ལོར་གཤེགས་པར་འདོད་པ་ལྟར་ན། སྤྱི་ལྷུ་ཉི་མ་མགོན་ལ་སྤྱི་སྟོང་གྱི་
 མགོན་གསུམ་དུ་གྲགས་པ་དེ་དག་སྤྱི་ལོ་920ནས་940བར་གྱི་དུས་མཚམས་དེར་སྤྱི་གསུམ་པོ་རིམ་
 བཞིན་དུ་འབྲུངས་ཡོད་པར་ངས།

ག་ ཆེ་བ་རིག་པ་མགོན་གྱིས་མངའ་རིས་མར་སྤུང་དང་། འབངས་གཞུ་ནག་བཙན། ཤར་རྩ་
 ཐོག་གསེར་ཁ་གོག་ལད་གྱི་བདེ་མཆོག་དཀར་པོ། མཚམས་ཀྱི་ར་བ་དམར་པོ། ལྷམ་ལེ་ཡི་
 མིག་གི་པ་པོང་གཡག་ལྷུ་རྩོམ་པ་ཅན་ཡན་ཆད། བྱང་གསེར་ཁ་འགོག་པོ། ལུ་ཁ་ཆེད་ལ་
 བཙན་ལ་གཏོགས་པ་རྣམས་ཡིན་ལོ། ། རིག་པ་མགོན་ལ་སྤྱི་ལྷུ་འགྲོ་མགོན་དང་།

ཆེས་དགོན་གནིས་བྱང་། འཕྲོ་མགོན་གྱི་སྤྱོད་ལྷ་ཆེན་གྲགས་པ་ལྟུང་། ལྷ་ཆེན་གྲགས་པ་ལྟུང་ལ་
སྤྱོད་ལྷ་ཆེན་བྱང་རྒྱུ་ལེགས་དཔལ་བྱང་། ལྷ་ཆེན་བྱང་རྒྱུ་ལེགས་དཔལ་ལ་སྤྱོད་ལྷ་ཆེན་རྒྱལ་པོ་
བྱང་། འདི་འདྲེ་དུས་སྤྱོད་དཀྱིལ་དགོན་པ་བཀྲ་བ་ནས་དགོ་འདུན་གྱི་ལྷ་བཅུ་གསུམ་།
གངས་ཅི་མཆོ་གསུམ་དུ་མང་དུས་རྒྱུ་པ་པོ་ལྷ་བཅུ་ཅུ་དང་། ཉུང་དུས་བཅུ་ཅུ་ཅུ་ཅི་བཞུགས་པ་
ལ་འཆོ་བའི་ཡོ་བྱང་རྒྱུ་། ལྷ་ཆེན་རྒྱལ་པོ་ལ་སྤྱོད་ལྷ་ཆེན་ལྷ་པོ་ལ་བྱང་།
དེ་འདྲེ་སྤྱོད་ལ་དུགས་སྤྱོད་གསུམ་གནིས་གྱི་དམག་དྲངས་ནས་ཉུང་ཏི་ལ་གཡུལ་བཤམས་པས་ཉུང་
ཏི་རྒྱལ་པོ་པམ་ནས་གངས་ཏི་ལ་ནས་ལྷ་དང་། མཆོ་མ་པམ་ནས་སྤྱོད་བར་ཏི་འདྲེ་བར་མཆོ་དང་
ལྷགས་ལ་སྤྱོད་པའི་དབྱུང་དང་ལྷ་ལ་འབྱུང་བའི་མཆོ་ལ་བསྤྱོད་ལྷ་ཆེན་ལྷ་པོ་ལ་བཅས་དང་། གཞན་ཡང་འདྲི་
ཡོ་གཏུང་རྒྱུ་ལྷ་ཆེན་ལ་དུགས་རྒྱལ་པོ་ལ་སྤྱོད་ལྷ་ཆེན་ལྷ་པོ་ལ་བཅས་དང་། གཞན་ཡང་འདྲི་

གཙུག་ཁོ་རེ་ལ་སྤྲས་མྱ་ཐེུ་འབྲུངས། ཁ་ཆར་གྱི་མྱ་ཁང་བཞེངས།
 མྱ་ཐེུ་ལ་སྤྲས་གསུམ་སྟེ་འོད་ཐེུ་དང་། སོ་བུང་ཞི་བ་འོད། བཙུན་པ་བྱང་ཆུབ་འོད་བཅས་སོ།
 འོད་ཐེུ་ལ་སྤྲས་ཅེ་ཐེུ་འབྲུངས། ཅེ་ཐེུ་ལ་སྤྲས་འབར་ཐེུ་དང་། བཟ་ཤིས་ཐེུ། མྱ་ཐེུ།
 བ་ག་དེ་བ་བཅས་བཞི་འབྲུངས། བ་ག་དེ་བ་ལ་སྤྲས་བཙན་ཕྱུག་ཐེུ་འབྲུངས། བཙན་ཕྱུག་
 ཐེུས་ཡ་ཙེའི་མངའ་བདག་མཛད། སྤྲས་བཟ་ཤིས་ཐེུ་འབྲུངས། བཟ་ཤིས་ཐེུ་ལ་སྤྲས་གྲགས་
 བཙན་ཐེུ་འབྲུངས། གྲགས་བཙན་ཐེུ་ལ་སྤྲས་གྲགས་པ་ཐེུ་འབྲུངས། གྲགས་པ་ཐེུས་གསེར་
 བེ་བདུན་རྩ་ལ་འཇམ་དབྱངས་གྱི་སྐྱུ་དང་། དུལ་བེ་སྟོང་ཕྱག་བཙུ་གཉིས་གྱིས་བྱམས་པ་སོགས་
 དང་།

རྩེའུ་འབྲུངས། ཨ་སོག་རྩེའུ་སྐྱ་གར་དོ་རྩེ་གདན་དུ་ཚས་རྒྱལ་མུ་ངན་མེད་ཀྱིས་ཕུལ་བའི་གྲོང་བཞི་
 བཅུ་ཞེ་གཉིས་བར་སྐབས་སོག་པོས་བབྲང་བ་ནམས་སྐྱུས་ནས་དོ་རྩེ་གདན་རང་ལ་ཕུལ། སྐས་འཛི་
 ཐར་སྐལ་དང་། ཨ་ནན་སྐལ་གཉིས་འབྲུངས། འཛི་ཐང་སྐལ་གྱིས་དངུལ་གྱི་དགྲེས་དོར་བཞེངས།
 ཨ་ནན་སྐལ་གྱིས་དོ་རྩེ་གདན་གསོས། འདི་ཡན་འབྲི་གྲང་པའི་སྦྱོན་བདག་ཡིན། འཛི་ཐར་སྐལ་
 ལ་སྐས་ཨ་འཛི་ད་སྐལ་འབྲུངས། ཨ་འཛི་ད་སྐལ་གྱིས་ས་སྐྱར་ལྷ་བཅུན་བྱས། ཕྱིས་རྒྱལ་སར་འཁོད་
 ཅིང་གདུང་རབས་གཉིས་ནས་ཡ་ཙའི་རྒྱལ་རྒྱུད་ཆད། ཕུ་རངས་ནས་བསོད་ནམས་རྩེའུ་སྐྱུན་དངས།
 དེ་ལ་ཕུ་ཏ་སྐལ་དུ་གྲགས། དེའི་སྐས་ཕྱི་ཉི་སྐལ་དང་། སྒོན་པོ་དཔལ་ལྷན་གྲགས་པས་ས་སྐྱའི་
 ཚོས་བྲི་དང་། ལྷ་སར་བཅུ་གཅིག་ཞལ་ལ་གསེར་ཐོག་ཕུལ། ཨ་སོག་རྩེའུ་འི་སྐས་རྒྱུང་བ་ཨ་ནན་
 སྐལ་ལ་སྐས་རེ་སྐལ་འབྲུངས། རེ་སྐལ་གྱིས་རྒྱ་གར་གྱི་རྒྱལ་ཁམས་མང་པོ་བདག་པོར་བྱས། དངུལ་
 ལས་བདེ་གཤེགས་བརྒྱད་བཞེངས། ལྷ་སར་གཙང་ཁང་དབུས་མའི་གསེར་ཐོག་བྱས། འདི་ཡན་
 འོད་སྤངས་གྱི་གདུང་རྒྱུད་འཐོར་ཞིག་སོང་བའི་སྒོར་རགས་རིམ་ཅམ་བཤད་ཟིན་ཏོ།

གཉིས། བྲི་རྩེའུ་ཕུམ་བརྟན་གྱི་གདུང་རྒྱུད་སྒོར།
 རྒྱལ་པོ་དར་མའི་གདུང་སྐས་བྲི་རྩེའུ་ཕུམ་བརྟན་ནི་ཡབ་འདས་པའི་རྩེས་སུ་སྦྱི་ལོ་842པའི་ཆུ་བྲི་
 ལོར་གཅེན་འོད་སྤངས་འབྲུངས་རྩེས་སུ་སྦྱ་བལྟམས། རྒྱལ་སྤྱི་ལ་ཚོད་ཅིང་དབུ་གཡོ་འབྲུག་པ་
 སོགས་མི་འདོད་པ་མང་པོ་བྱུང་བའི་ཚུལ་ནམས་གོང་དུ་སོང་མ་ཁད་པ་ལྟར་ཡིན་ལ། བཅུན་པོ་འདི་
 ཡིས་སྤྲ་ཚབ་བཟའ་བཀྲ་ཤེས་མཚོ་ཁབ་དུ་བཞེས་པ་ལ་སྐས་བྲི་རྩེའུ་མགོན་གཉེན་འབྲུངས། སྦྱི་ལོ་
 882པའི་ཆུ་ཡོས་ལོར་གཤེགས་སོ། ། བྲི་རྩེའུ་མགོན་གཉེན་ལ་སྐས་བྲི་རྩེའུ་རིག་པ་མགོན་དང་།
 ཉེ་མ་མགོན་གཉིས་འབྲུངས། བྲི་རྩེའུ་རིག་པ་མགོན་གྱི་རྒྱུད། རིག་པ་མགོན་ལ་སྐས་རྩེའུ་པོ་དང་།
 དོ་རྩེ་འབར་གཉིས་འབྲུངས། རྩེའུ་པོ་ལ་སྐས་ལྷ་བྱག་པ་ཅན་དང་།
 ཐང་བྲག་པ་གཉིས་འབྲུངས། དོ་རྩེ་འབར་གྱི་སྐས་བྲི་དབང་ཕྱུག་བཅན། བྲི་དབང་ཕྱུག་བཅན་ལ་
 སྐས་ཚན་ལེ་ཤེས་རྒྱལ་མཚན་འབྲུངས། ཚན་ལ་སྐས་མངའ་བདག་བྲི་པ་འབྲུངས།
 འདི་ཡབ་སྐས་གཉིས་ཀྱིས་བསམ་ཡས་གྱི་ཞབས་ཏྲོག་མཛད། དེའི་དུས་དབུས་གཙང་གི་མི་བཅུ་མདོ་
 ཁམས་ནས་བྱོན་ནོ། ། བྲི་པ་ལ་སྐས་ཨ་ཙར་དང་། དགེ་སྦྱོང་། སྐམ་པོ་རྟི་རྩ་ཇ་གསུམ་
 འབྲུངས། ཨ་ཙར་འདི་རྒྱུད་པ་སྤེང་པོ་པ་དང་། རྩུང་རྒྱུ་པ། སྐྱག་པ་ལམ་པ། འཁོང་པ། རྩེ་
 ཐང་པ། ཕུམ་པ་བཅུད་པོ་བཅས་སུ་གྲགས། དགེ་སྦྱོང་གི་རྒྱུད་པ་སྤེལ་བཞི་པ། པོ་རྟི་རྩ་ཇའི་
 རྒྱུད་ཉགས་ལམ་པ། འབྲི་གྲང་པ། འོན། དོ། ཆབ་ཐང་། བསམ་ཡས་བཅུད་པོ་སོགས་
 མང་དུ་འཕེལ་བ་བཅས་སོ། །

ཉེ་མ་མགོན་ལ་སྐས་ཉེ་འོད་དཔལ་མགོན་འབྲུངས། དེའི་རྒྱུད་རྒྱུང་གོད་འཕན་ཡུལ་
 མདོ་རྩོད་ན་མང་དོ། ། ཞེས་པ་འདི་དག་ནི་《ཚས་འབྲུང་མཁས་པའི་དགའ་རྩོན་》དུ་གསལ་བ་
 བཞིན་བཀོད་ཅི། ལོ་རྒྱུས་ཡིག་ཚང་གཞན་དུ་འདི་དག་མི་འདྲ་བ་འདུག་པས་དབྱུང་པར་འོས།

གསུམ། པོད་གྱི་རྒྱལ་རབས་འཐོར་རྩེས་གྱི་གདུང་རབས་རེ་མིག

རེ་མིག་དང་པོ། འོད་སྤང་གི་རྒྱུད་པ། གཡོ་རུའི་རྒྱལ་རྒྱུད། གཙང་གི་ཡུལ་
 ཏ་ལམ་སྦྱི་ལོའི་དུས་རབས་དགུ་པའི་དཀྱིལ་ཅམ་ནས་དུས་རབས་10བར་

རྒྱལ་པོའི་མཚན། འབྲུངས་འདས་ཀྱི་ལོ།
 གསལ་བཤད། འོད་སྤྱངས། 842885
 མངའ་བདག་དཔལ་འཁོར་བཅན། 865
 གཅེན་བཟླ་ཤིས་བཆེགས་པ། བཟླ་ཤིས་བཆེགས་པ་སྤུ་མེད་ཀྱི་ཕྱེད་གསུམ་ཞེས་པ།
 ཆེ་བ་དཔལ་ཕྱེད། འབྲིང་བ་འོད་ཕྱེད།
 རྒྱུང་བ་སྦྱིད་ཕྱེད་གསུམ་འབྲུངས། བཟུང་སྦྱིད་ཕྱེད་ཉིད་མ་མགོན།
 སྤུ་མེད་ཀྱི་མགོན་གསུམ་ཞེས་པ། ཆེ་བ་རིག་པ་མགོན།
 འབྲིང་བ་བཟླ་ཤིས་མགོན། རྒྱུང་བ་ཕྱེད་གཅུག་མགོན་བཅས་གསུམ་འབྲུངས།
 མེད་ཀྱི་ཕྱེད་གསུམ། གྲུང་ཐང་རྒྱལ་རབས།
 སྦྱི་ལོ་དུས་རབས་བཅུ་པའི་དཀྱིལ་ཙམ་ནས་1280བར་
 BG(!BHDG3,FK18,K24Fརྒྱལ་པོའི་མཚན། གསལ་བཤད། BHDG12F
 K18ZQK24ZQFགཅེན་དཔལ་ཕྱེད། འོད་ཟེར་ཕྱེད། དབང་པོ་ཕྱེད། དུང་དཀར་ཕྱེད།
 བཅན་ཕྱེད། འདིའི་རྒྱུད་པས་གྲུང་ཐང་དང་། སྦྱ་རྒྱལ་པ། སྦྱི་པ་ལྷ་ཅེ་པ།
 སྤང་ལུང་བ་རྣམས་དབང་དུ་བྱས་ཡོད། འདི་ལས་བརྒྱུད་པའི་གྲུང་ཐང་བཅད་པོའི་གདུང་
 རབས་ཐ་མ་ཁྱི་བསོད་ནམས་དབང་ཕྱུག་དེ་སྦྱི་ལོ་
 14770 1648བར་གནས་ཡོད།
 2འོད་ཕྱེད་འི་རྒྱུད་པ། ཏ་ལམ་སྦྱི་ལོའི་དུས་རབས་
 10དཀྱིལ་ཙམ་ནས་11ཙམ་བར་
 BG(!BHDFG3FK8K34Fརྒྱལ་པོའི་མཚན། གསལ་བཤད།
 BHDG11FK8ZQK34ZQFཔ་བ་དེ་སེ། དར་མ་བཅན་པོ། ཁྱི་འབར། བཟླ་ཤིས་ཕྱེད།
 བཅན་སྤང་། བཅན་པོ་ཕྱེད་འབར།
 འོད་ཕྱེད་འི་སྤུ་ཆེ་བ་པ་བ་དེ་སེ། འདི་རྣམས་ཀྱིས་གཙང་རོང་དང་།
 སྦྱུ་མས་ཡུལ། གཡག་ཕྱེ། ཉང་སྟོད། སྦྱག་ཆལ་སོགས་ཀྱི་ཡུལ་རྣམས་བཟུང་།
 ཙོང་ཁའི་རྒྱལ་རབས། ཏ་ལམ་སྦྱི་ལོའི་དུས་རབས་10པའི་དཀྱིལ་ཙམ་ནས་
 BG(!BHDFG2FK12K30F
 རྒྱལ་པོའི་མཚན། གསལ་བཤད། BHDG10FFཁྱི་ཕྱེད། མདོ་སྤང་ཙོང་ཁའི་རྒྱལ་རྒྱུད་
 ལྷ་རྒྱལ་པ། དར་ཕྱེད། དར་མ་ཕྱེད། སྤུ་ཆེ་བའི་བཟླ་པ་འདི་མདོ་ཁམས་སུ་བྱོན་
 ཏེ་ཙོང་ཁ་ཡུལ་ཆེན་བཅོ་བརྒྱུད་ལ་སོགས་པ་མདོ་སྤང་པལ་ཆེར་ལ་མངའ་མཛད། དེང་མཚོ་ཕྱོན་
 དང་ཀན་སུའི་ས་ཆ།
 LMགཙང་གཡས་ཅུའི་རྒྱུད་མཐར།
 རྒྱལ་པོའི་མཚན། གསལ་བཤད། BH
 DG6FFཉག་ཕྱེད། འོད་ཕྱེད་འི་སྤུ་གསུམ་པ་ཡིན།
 ཡར་ལུང་རྒྱལ་རབས། སྦྱི་ལོའི་དུས་རབས་བཅུ་པའི་དཀྱིལ་ཙམ་ནས་དུས་རབས་13བར་
 རྒྱལ་པོའི་མིང་། གསལ་བཤད། BH
 DG9FFཁྱི་རྒྱུད་། འོད་རྒྱུད། འོད་ཕྱེད་འི་སྤུ་བཞི་པ་ཡིན། རྒྱུང་ཡུལ་རྒྱལ་རབས།

ཏ་ལམ་སྤྱི་ལོ་དུས་རབས་བཅུ་པའི་དཀྱིལ་ཙམ་ནས
རྒྱལ་པོའི་མཆོན། གསལ་བཤད། BHDG9FFརྒྱུ་ལྷོ། རྒྱལ་བ་འོད། འདྲི་རྒྱུ་པ་ལ་ཁྱུང་བཅད་
དང་། འབྲེ་བཅད། རྩེ་བཅད་གསུམ་བྱང་ཡོད་ཅིང་དེ་དག་གིས་ཁྱུང་ཡུལ་སྟོང་སྟངས་བར་གསུམ་
བཟུང་པར་གྲགས།
LM

2. སྟོང་གི་མགོན་གསུམ། 1 ལ་དྲགས་རྒྱལ་རབས།
སྤྱི་ལོ་960ནས་ད་ལྟའི་བར་BG(!BHDG3FK10K32Fརྒྱལ་པོའི་མཆོན། གསལ་བཤད།
BHDG12FK10ZQK32ZQFཆེ་བ་རིག་པ་མགོན།
འགྲོ་མགོན། སླ་ཆེན་གྲགས་ལྷོ། སླ་ཆེན་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ།
སླ་ཆེན་རྒྱལ་པོ། སླ་ཆེན་ཨ་བྲུལ། འདྲི་རྒྱལ་རབས་ད་ལྟ་བུའི་གསུམ་བཞིན་པའི་ལ་དྲགས་རྒྱལ་པོའི་
བར་རྒྱན་མ་ཆད་པར་བྱང་།

2 སྤྱི་ལོ་རྒྱལ་རབས། ཏ་ལམ་སྤྱི་ལོ་96ལོ་ཙམ་ནས་?
BG(!BHDFG2FK12K30Fརྒྱལ་པོའི་མཆོན། གསལ་བཤད། BH
DG3FFབར་པ་བཟླ་ཤིས་མགོན།
རེ་མིག་འདྲི་ཆོས་འབྱུང་མཁས་པའི་དགའ་སྟོན་ལྟར་བཀོད་པ་ཡིན།
གྲུ་གཤེ་རྒྱལ་རབས། སྤྱི་ལོ་960ནས་དུས་རབས་15པའི་འགོ་ཙམ་བར་

BG(!BHDFG3FK15K27Fརྒྱལ་པོའི་མཆོན་དང་འཁྱུངས་འདས་གྲི་ལོ།
གསལ་བཤད། BHDG20FK15ZQK27ZQF
རྒྱུང་བ་ལྷོ་གཙུག་དགོན། ལྷ་སླ་མ་ཡེ་ཤིས་འོད། 965-1036གཙུང་ལོ་རེ།
ལྷ་ལྷོ། འོད་ལྷོ། 1030-?ཅེ་ལྷོ། རྣ་ག་དེ་བ། བཅོན་ལྷོ།
འོག་གི་རྒྱལ་རབས་ནམས་མིང་མ་བྲིས་ལྷ་ལྷོ་ལ་འོད་ལྷོ་དང་།
པོ་བྱང་ཞི་བ་མོད། བཅོན་པ་བྱང་ཆུབ་འོད་བཅས་གསུམ་འཁྱུངས།

འོད་ལྷོ་རབ་བྱུང་དང་པོའི་ལྷགས་ལྷག་སྤྱི་ལོ་1031ལོར་འཁྱུངས།
དགྲུང་ལོ་སུམ་ཅུ་པ་སྤྱི་ལོ་1060ལོར་མང་ཡུལ་དཔེ་ཐུབ་གྲི་ལྷ་ཁང་བཞེངས།
ཅེ་ལྷོས་རབ་བྱུང་གཉིས་པའི་མེ་སྤང་1097
ལོར་གཙང་ལ་སྟོང་དྲི་རི་དགོན་པ་བཞེངས།
གྲུ་གཤེ་རྒྱལ་རབས་བཅུ་བདུན་པ་བཟླ་ཤིས་མགོན་གྲི་གདུང་རྒྱུ་བསོད་ནམས་ལྷེ་ཕུ་ཉིང་ནས་
གདན་བྱངས་ནས་གྲུ་གཤེ་རྒྱལ་པོའི་གདུང་རྒྱུ་འཛིན།
སྤྱི་ལོ་དུས་རབས་17པའི་ལོ་རབས་སུམ་ཅུ་པའི་ནང་ཙམ་ན་ལ་དྲགས་གྲིས་དམག་བཏང་ནས།
གྲུ་གཤེ་རྒྱལ་པོ་མཐའ་མ་ཁྲི་གྲགས་པ་བཟླ་ཤིས་བཀོངས་ནས་མཁར་རྫོང་ཐམས་ཅད་གཏོར་བས་གྲུ་གཤེ་
རྒྱལ་རབས་མཇུག་རྫོགས།
རེ་མིག་གཉིས་པ། ཡུམ་བཟན་གྲི་རྒྱུད་པ།

དབྱ་ཅུའི་རྒྱལ་རྒྱུད།
 ཉ་ལམ་སྤྱི་ལོའི་དུས་རབས་དགུ་པའི་དཀྱིལ་ནས་དུས་རབས་བརྒྱ་གཅིག་པ་བར
 རྒྱལ་པོའི་མིང་། འབྲུངས་འདས། གསལ་བཤད། BHDG2FK9ZQK
 6K27ZQFཁྱི་ལྷུ་ཡུམ་བཏོན།
 8420 882ཐུང་དར་མའི་སྤུས་ཡིན། BHཁྱི་ལྷུ་མགོན་གཉན།
 ཁྱི་ལྷུ་མགོན་གཉན་ལ་སྤུས་གཉིས་ཏེ། ཆེ་བ་རིག་པ་མགོན།
 རྒྱུང་བ་ཉི་མ་མགོན། BHརིག་པ་མགོན། BH
 རྩ་རྒྱུ་འབར། BHཁྱི་དབང་ཕྱག་བཅན།
 BHཆ་ན་ཡེ་ཤེས་རྒྱལ་མཆན། ?0 977BHམངའ་བདག་ཁྱི་པ།
 BHDG4ཨ་ཙ་ར། འདི་ལས་ལྷང་རྒྱབ་པ་དང་འབྲོང་པ།
 སྟེ་ཐང་པ། ལུམ་པ་བ་རྣམས་ཀྱི་རྒྱུད་པ་འཕེལ། BHདགེ་སྦྱོང་།

BHDG2དགེ་སྦྱོང་། དགེ་སྦྱོང་གི་རྒྱུད་པ་ལས་སྤེལ་བཞི་བའི་རིགས་རྒྱུད་འཕེལ།
 BHDG4པོ་རྟེ་རྩ་ཇ། འདིའི་རྒྱུད་པ་འབྲི་གུང་པ་དང་།
 འོན། རྩོ། བསམ་ཡས་བཅད་པོ་སོགས་མང་དུ་འཕེལ།
 མཆན། འདི་སྤྱིད་ཤོད་ལྷ་སའི་རྒྱལ་རབས་ཡིན།
 ཉི་མ་མགོན་གྱི་གདུང་རྒྱུད།
 BG(!BHDFG3FK18K24Fརྒྱལ་པོའི་མཆན། གསལ་བཤད། BH
 DG5FK18ZQK24ZQFཉི་མ་མགོན། ཉི་འོད་དཔལ་མགོན། མཁས་པའི་དགའ་སྟོན་ལྟར་ན།

ཉ་ལམ་སྤྱི་ལོའི་དུས་རབས་བརྒྱ་པའི་དཀྱིལ་ཙམ་དུ་ཉི་འོད་མགོན་གྱི་བརྒྱུད་པ་ཁམས་ཕྱོགས་སུ་
 མཆེད།

ས་བཅད་གསུམ་པ། བཟླན་པ་ཕྱི་དར་གྱི་དུས་ཆོགས། J

གཅིག ལྷ་ཆེན་དགོངས་པ་རབ་གསལ་གྱི་འབྲུངས་ལོ་སྟོར།
 བཟླན་པའི་མེ་རོ་མདོ་སྤང་ནས་གསོས་པའི་ལོ་ཆོགས་ལ་བཞེད་ཚུལ་མི་འདྲ་བ་དུ་མ་ཞིག་
 ཡོད་ཀྱང་མདོར་ཉིལ་གྱིས་དྲིལ་ན། ལྷ་ཆེན་དགོངས་པ་རབ་གསལ་དམར་གཡོ་གཙང་གསུམ་ལས་
 རབ་དུ་བྱུང་ནས་བཟླན་པའི་མེ་རོ་མདོ་སྤང་ནས་གསོས་ཞེས་ལོ་རྒྱུས་སྤྱི་བ་པལ་ཆེར་ཚོད་མེད་དུ་
 བཞེད། ལྷ་ཆེན་གྱི་འབྲུངས་ལོ་རྒྱུ་ཡིན་པ་ཚོད་མེད་གཅིག་མཐུན་དུ་སྤྱ། འོན་ཀྱང་ཆུ་བྱིལ་ལྷ་ཕྱི་
 ངོས་འཛིན་ལྷངས་མི་འདྲ་བ་གཉིས་སུ་བྱུང་སྟེ། ལྷ་མས་སྤྱི་ལོ་892པའི་ཆུ་བྱི་དང་། ཕྱི་མས་སྤྱི་ལོ་
 952ལོར་བཞེད་པས་ཕྱི་མ་འདི་ནོར་བ་ཤེས་སྤྱ། དེང་དུས་འགའ་ཞིག་གིས་ལྷ་ཆེན་གྱི་འབྲུངས་ལོ་
 སྤྱི་ལོ་832པའི་ཆུ་བྱི་ལོ་དེར་ངོས་འཛིན་གནང་འདུག་པ་ཡང་འཐད་པར་མ་མཐོང་སྟེ། དེ་ལྟར་ན་ལོ་
 རྒྱས་དེབ་ཐེར་པལ་མོ་ཆེ་ལས། དར་མའི་སྤྱིད་དབང་ཤོར་བའི་རྩེས་སུ་འདུལ་བའི་བཟླན་པ་
 ཉམས་ནས་ལོ་གངས་བརྒྱ་དུ་མ་ཕྱིན་པའི་རྩེས་སུ་མདོ་སྤང་ནས་སོས་ཞེས་པའི་དུས་ཆོགས་དང་
 འགལ་བ་དང་།

གཞན་ཡང་བཟུང་བ་ཕྱི་དར་གྱི་དུས་སུ་མདོ་སྨད་ནས་སྐྱ་ཆེན་ལས་བརྒྱུད་པའི་ཕྱོགས་རྒྱུན་ལ་སྨད་
 འདུལ་དང་། དུས་མཚུངས་སུ་ལྷ་སྐྱ་མ་ཡེ་ཤེས་འོད་ཀྱིས་འཕགས་ལུལ་ནས་པར་རྒྱུ་ཏ་རྩམ་པ་ལ་སྨད་
 དངས་ནས་པ་ལ་གསུམ་སོགས་མང་པོ་སྨད་དངས་ཤིང་རབ་ཏུ་བྱུང་བ་ལ་སྨད་འདུལ་ཞེས་ཡོངས་
 གྲགས་སུ་བྱུང་བའི་དུས་ཚོགས་དང་འགལ་བའི་ཕྱིར་རོ། ། བཟུང་བ་བསྐྱབས་པའི་སྨད་ཀྱི་དེ་སྨྱེ་ལོ་
 དང་སྨར་ན་841ལོ་ཡིན་པའི་བདེན་དཔང་དེ་བོད་ཀྱི་རྒྱལ་པོ་མངའ་བདག་ཁྱིམ་ལ་པ་ཅན་དང་།
 མང་གི་གོང་མ་སུ་ཚུང་གཉིས་ཀྱིས་བཅུགས་པའི་ལྷ་སའི་རྩོམ་གྱི་ཡི་གེ་རྩ་གསལ། དེས་ན་སུམ་པ་
 དང་། 《དེབ་ཐོན》 དཔལ་སྤུལ་སོགས་ཀྱིས་འདོད་པའི་བཟུང་བ་བསྐྱབས་ནས་ལོ་ངོ་རྒྱུ་གཉིས་
 པའི་ཚུ་བྱི་ཉེ་སྨྱེ་ལོ་892པའི་ལོ་དེ་སྐྱ་ཆེན་དགོངས་པ་རབ་གསལ་གྱི་འཁྲུངས་ལོ་འཁྲུལ་མེད་དུ་ངས་
 ཏེ། སྐྱ་ཆེན་དགྲུང་ལོ་བཅོ་ལྔ་པར་རབ་ཏུ་བྱུང་། ཉི་ཤུ་པ་ལ་བསྐྱེན་པར་རྒྱུགས་ཞེས། ཆོ་ཏན་ཞབས་
 དྲུང་གིས་《སྤྱང་ཆར་》 དུ་བྲིས་གནང་བའི་སྐྱ་ཆེན་རྣམས་ཐར་དུ་དངས་པའི་འདུལ་འཛིན་ཤེས་རབ་
 ཚུལ་ཁྲིམས་ཀྱིས་མཛད་པའི་སྨད་འདུལ་བརྒྱུད་རིམ་གྱི་ཚིག་དེ་དོན་གྱི་གནད་གསང་དུ་མཐོང་། དེ་
 ལྟར་ན་སྐྱ་ཆེན་པོ་དགྲུང་ལོ་བཅོ་ལྔ་པའི་མེ་ལྷག་ཉེ་སྨྱེ་ལོ་906པའི་ལོར་རབ་ཏུ་བྱུང་སྟེ། བཟུང་བ་
 པའི་མེ་རོ་མདོ་སྨད་ནས་གསོས་པས་བཟུང་བ་ཕྱི་དར་གྱི་དབུ་བརྟེས། དགྲུང་ལོ་ཉི་ཤུ་པའི་སྨད་
 ལུག་ལོར་བསྐྱེན་པར་རྒྱུགས། དགྲུང་ལོ་ཉེར་ལྔ་པའི་མེ་བྱི་ཉེ་སྨྱེ་ལོ་916ལོར་དབུས་གཙང་གི་མི་
 བཅུ་པོ་མདོ་སྨད་དུ་ཕེབས་ནས་རབ་བྱུང་ལྷ་སྐབས་དམར་གཡོ་གཙང་གསུམ་སྐྱ་ན་བཞེས་ཆེ་བའི་
 ལྷབས་ཀྱིས་མཁན་བྱ་སྟོང་མི་ལྷུ་གསུངས། སྐྱ་ཆེན་བསྐྱེན་པར་རྒྱུགས་ནས་ལོ་ལྔ་ལས་མ་འདས་ཀྱང་
 དུས་ཀྱི་དབང་གིས་དམིགས་གསལ་གྱི་མཁན་པོར་མཛད་ནས་མི་བཅུ་པོ་སྨད་ཐོག་གཅིག་ཏུ་ཐོས་
 གསུམ་རིམ་འོད་ཀྱིས་བསྐྱེན་པར་རྒྱུགས། དེ་ནས་དབུས་སུ་ཕྱིན་པའི་ཕྱི་ལོ་འེ་ས་ལྷག་ཉེ་སྨྱེ་ལོ་
 918ལོར་དབུས་སུ་བཟུང་བ་ཕྱི་དར་གྱི་འདུལ་ཕྱེ་གསར་དུ་བྱུང་། སྐྱ་ཆེན་དགྲུང་ལོ་རེ་བདུན་པའི་ས་
 ཏ་ཉེ་སྨྱེ་ལོ་958ལོར་ལོ་ཆེན་རིན་ཆེན་བཟང་པོ་འཁྲུངས། དགྲུང་ལོ་བཅུ་གསུམ་པར་རབ་ཏུ་བྱུང་།
 སྐྱ་ན་གཞོན་དུས་ནས་ཁ་ཆེར་བྱོན། རྒྱགས་མཚན་ཉིད་ཀྱི་གཞུང་ལུགས་མང་པོ་གསན་སྟོང་
 གནང་། རྒྱགས་ཀྱི་ཆོས་མང་པོ་བོད་སྐད་དུ་བསྒྱུར་པས་གསང་རྒྱགས་གསར་མ་ཞེས་པའི་དབུ་
 བརྟེས། སྐྱ་ཆེན་དགྲུང་ལོ་དོན་བཞི་པའི་ཤིང་སྤང་ཉེ་སྨྱེ་ལོ་965ལོར་ལྷ་སྐ་ཡེ་ཤེས་འོད་འཁྲུངས། ཕྱི་
 ལོ་975པའི་ཤིང་ཕག་ལོར་སྐྱ་ཆེན་དགྲུང་ལོ་གྲུ་བཞི་པར་སྐྱ་གཤེགས། ལོ་ཆེན་རིན་ཆེན་བཟང་པོ་
 དགྲུང་ལོ་ང་ལྔ་པའི་ཚུ་བྱི་ཉེ་སྨྱེ་ལོ་1012ལོར་སྐྱ་སྨར་གྱི་རྒྱལ་པོ་མར་པ་ཆོས་ཀྱི་སློ་གྲོས་འཁྲུངས། ཕྱི་
 ལོ་1027པའི་མེ་ཡོས་ལོར་རབ་བྱུང་དང་པོའི་འགོ་ཚུགས།

གཉིས། དམར་གཡོ་གཙང་གསུམ་དབུས་ནས་གནས་བྱོལ་ལ་ཕེབས་པའི་དུས་ཚོགས།
 ལོ་རྒྱུས་དེབ་ཐེར་པལ་ཆེར་ལས་བཅོན་པོ་དར་མས་སངས་རྒྱུས་ཀྱི་བཟུང་བ་བསྐྱབས་པའི་སྐབས་
 ལ། དམར་གཡོ་གཙང་གསུམ་མངའ་རིས་བརྒྱུད་ནས་བྱང་ལམ་ལྷགས་ཏེ་རྟོར་ལུལ་དུ་ཕེབས། དེའི་
 རྒྱུ་མདོ་ལས་སྨད་ཀྱི་ཆ་མ་ལུང་རྩོད་རྒྱུ་དང་། ཨན་ཚུང་གནམ་རྒྱུང་། དན་ཏིག་ཤེལ་གྱི་
 ཡང་དགོན་སོགས་སུ་ཕེབས་ནས། སྐྱ་ཆེན་འོད་འཁྲུགས་པའི་ཆོ། སྐྱ་ཆེན་དགོངས་པ་རབ་གསལ་
 དང་འཕྲད་པ་དང་། དེ་ཉིད་རྒྱུ་སུ་བཟུང་ནས་སངས་རྒྱུས་ཀྱི་བཟུང་བའི་མེ་རོ་མདོ་སྨད་ནས་
 གསོས་ཤིང་། དབུས་གཙང་གི་མི་བཅུ་མདོ་སྨད་དུ་ཡོང་སྟེ་རབ་ཏུ་བྱུང་བའི་སྐབས་སུ་འདུལ་ཞེས་

བཞུགས་ཡོད་པར་བཤད། དེ་ལྟར་དམར་གཡོ་གཙང་གསུམ་པོ་དར་མའི་སྐབས་སུ་གནས་བྱུང་
 མཇེད་པ་ཡིན་ན་སྐབས་དེར་མ་ཐའང་དགུང་ལོ་ཉི་ཤུ་ལྷག་ལ་ཟིན་དགོས་ཏེ། ཁོང་ནུམ་པ་གསུམ་
 ཉེན་དགོས་མཇེད་ཡིན་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན་དེ་ནས་སྒྲ་ཆེན་འབྲངས་པའི་བར་ལོ་ངོ་ལྔ་གཉིས། སྒྲ་ཆེན་
 རབ་ཏུ་བྱུང་བ་ལ་ལོ་བཙུ་ལ། བསྟེན་པར་རྫོགས་པ་ལ་ལོ་ལྔ། དེའི་རྗེས་དབུས་གཙང་མི་བཅུ་
 རབ་ཏུ་བྱུང་སྐབས་སྒྲ་ཆེན་བསྟེན་རྫོགས་རྗེས་ཀྱི་ལོ་ལྔ་བཅས་བསྟོམས་པས་ལོ་བརྒྱ་སྟོར་ཞིག་ལ་ཟིན་
 ལྟབས།

དམར་གཡོ་གཙང་གསུམ་པོ་ལོ་བརྒྱ་སྟོར་ཞིག་ཏུ་བཞུགས་ཡོད་དགོས་པས་དེ་ནི་ཐེ་ཆོམ་གྱི་གནས་
 ཏེ། དེ་གསུམ་གྲུབ་བདེ་གཅིག་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེས་ན་དམར་གཡོ་གཙང་གསུམ་དབུས་ནས་
 གནས་བྱུང་མཇེད་པའི་དུས་ཆོག་གསེང་འབངས་གྲུན་ལོག་བྱུང་བའི་ས་སྤང་ལོའི་ཡས་མས་ཀྱི་དུས་
 ཤིག་ཡིན་པར་ངས་ཏེ། སྐབས་དེར་བོད་ཡུལ་དུ་དུས་ཟིང་གི་ལོ་ལང་ཆེ་ཤོས་ཡིན་ལྟབས། ཡུལ་སྤེ་
 དང་དགོན་ཁག་མང་པོ་ཞིག་ཡུལ་བྱོལ་དུ་འབྱོད་དགོས་བྱུང་བ་དེབ་ཐེར་ཁག་ན་གསལ་ཏེ། དཔེར་ན།
 《ལྗེ་ཆོས་འབྲུང་》ལས། དབུ་གཡོ་འབྲུག་པའི་རྒྱུ་གྱིས་བོད་ཀྱི་རྒྱལ་སྤྱིམས་ཉམས་ཆོས་སྤྱིམས་
 ཞིག་ ལྷ་རིས་དང་དགོན་སྤེ་རྣམས་གཏོར།
 སེར་མོ་བ་རྣམས་སྤྱོགས་མཐའ་དག་ཏུ་བྱོས་བྱོལ་བྱིན་ཚུལ་གསལ་བ་ལྟར་དང་། གཞན་ཡང་《རྒྱ་
 བོད་ཡིག་ཆང་》སྔགས་ལས་ཀྱང་དེ་བཞིན་དུ་འབངས་གྲུན་ལོག་གི་སྐབས་སུ་རྒྱལ་སྤྱིམས་དང་ཆོས་
 སྤྱིམས་ཐམས་ཅད་ཉམས་ནས་སྤོམ་པ་འབོག་ལེན་གྱི་རྒྱུ་དེ་དུས་ནས་ཆད་ཚུལ་གསལ་བར་བསྟན་
 ཡོད། དེས་ན་དམར་གཡོ་གཙང་གསུམ་ཡང་སྐབས་དེ་ཤིང་ན་དགུང་ལོ་སུམ་ཅུ་ཡས་མས་ཅིམ་ཞིག་
 དབུས་ནས་གནས་བྱུང་མཇེད་ཅིང་མངའ་རིས་བརྒྱད་དེ་རིམ་བཞིན་ཉོར་ཡུལ་སྔགས་སུ་ཕེབས། སྤྱི་
 ཆོ་སྤང་ལ་མདོ་སྤང་དུ་བྱོན་ནས་སྒྲ་ཆེན་རྗེས་སུ་བཟུང་། སྒྲ་ཆེན་ཉིད་རབ་ཏུ་བྱུང་བ་ཡིན་ན་
 དབུས་གཙང་མི་བཅུ་མདོ་སྤང་དུ་འབྱོར་སྐབས། དགུང་ལོ་བརྒྱད་ཅུ་ལྷག་ཅིམ་ཟིན་ཡོད་པས་དོན་
 འདི་འཇིག་ཉེན་གྱི་གནས་ལྷགས་དང་ཡང་མཐུན། འོ་ན་དེ་གསུམ་དར་མ་བཀོངས་རྗེས་སུ་རབ་ཏུ་
 བྱུང་བར་འདོད་དམ་ཞེ་ན།
 བོད་དུ་དར་མ་བཀོངས་རྗེས་སུ་རབ་ཏུ་བྱུང་བའི་སྤེ་གསར་ཏུ་བྱུང་ཡོད་པ་ལོ་རྒྱུས་དེབ་ཐེར་རྣམས་
 སུ་གསལ་ཏེ། དར་མ་བཀོངས་རྗེས་ཡུམ་བུ་དང་འོད་སྤངས་གཉིས་ཀྱིས་དགོན་མཆོག་མཆོད་
 ཅིང་དགོན་སྤེ་བསྟེན་ཚུལ་གསལ་བ་དང་། ལྷག་པར་དུ་《མཁས་པའི་དགའ་སྟོན་》ལས། བོད་དུ་
 བྲངས་པའི་ལུང་ལྟར། རྒྱལ་པོ་དར་མ་འདས་རྗེས་ཆོས་མཆོད་ཅིང་།
 རྟགས་རང་གིས་སྤངས་པ། དབུར་གནས་པ། གཏན་སྤྱིམས་སྤང་ཚུལ་སྔགས་གསལ་བས་འདི་
 རྣམ་པ་གསུམ་པོ་ཡང་དེའི་སྐབས་སུ་རབ་ཏུ་བྱུང་ཡོད་པ་ཡིན་ན་མི་འགྲིག་པ་ཅི་ཡོད་དམ།

ས་བཅད་བཞི་པ། བོད་ཁམས་སེལ་བུར་གནས་སྤངས།

གཅིག་ཡུལ་གྱི་སོ་སའི་ཆོ་དཔོན་གྱི་སྟོར།
 སྤྱི་ལོ་841པའི་ལྷགས་བྱ་ལོར་དར་མ་ སུམ་བཙན་པོ་བཀོངས་པ་ནས་བཟུང་བོད་ཀྱི་

སྤྱི་དབང་དེ་ལྷན་ཟད་མར་མེ་བཞིན་ཉིན་ལྷར་ཇི་རྒྱུ་དུ་སོང་སྟེ། བོད་ཀྱི་འབངས་ལྗེ་རྣམས་
 བཀའ་བཀོད་རྒྱུ་འཛིན་གྱི་སྤྱི་དབང་ལམ་ལུགས་ཀྱི་ཆེད་སྤྱི་ལས་གྲོལ་ཏེ།
 སོ་སོའི་རྣམ་ཤུགས་དང་བསྐྱེད་པའི་དམིགས་ལུལ་གང་ཡང་འབད་བཅོམ་བྱེད་ཆོག་པའི་གོ་སྐབས་
 ཤིག་བྱུང་བར་བརྟེན། ལྷ་ལོ་869པའི་ས་སྐང་ལོར་འབངས་མི་བྱེད་ལོག་བྱས། དེ་ནས་བཟུང་ལུལ་
 གྲུ་སོ་སོ་ནས་ལྗེ་ཤོག་དང་། རུས་ཚན་ཤོག་སྤྱིག་གིས་པན་ཚུན་དམག་ཇག་གི་ལས་ལ་འཇུག་ཅིང་།
 ལྷ་ས་སོགས་སྤང་ཆོ་དང་། དགོན་ལྗེ་ཆེ་ཤོས་རྣམས་ཀྱང་དབང་ཇག་གིས་འཆོ་བ་ཆོད་སྟབས། གཏན་
 རྫོང་བྱེད་རྒྱུའི་རྣམ་པ་དང་བལ་ནས་ལུལ་ངེས་མེད་དུ་འཕོ་སྤྱོད་བྱེད་དགོས་བྱུང་ཡོད་པ་སྟག་ཆང་
 དཔལ་འཕྱོར་བཟང་པོའི་《རྒྱ་བོད་ཡིག་ཆང་》ལས། ས་མོ་སྐང་ལ་ཁེང་ལོག་བྱུང་། མེ་མོ་བྱ་ལ་བང་
 སོ་རྣམས་བཤེགས། རྗེ་འབངས་བྱེ། རྒྱལ་ཁྲིམས་ཞིག

ཆོས་ཁྲིམས་ཉམས། ཕྱི་ལོ་ལ་ཤོར། བོད་ནང་འཕུགས། སྐང་དར་མས་རྒྱ་མོ་པག་ལ།
 བསྐྱེད་པ་བསྐྱབས་པའི་མགོ་ཚུགས་ནས། ལྷགས་པོ་རྟ་ལ། དབུས་གཙང་གི་མི་དྲུག་གམ་བཅུས།
 མདོ་སྐད་དུ་རབ་ཏུ་བྱུང་ནས། བསམ་ཡས་སུ། བོད་རྒྱལ་ཆོ་ལ་ན་ཡབ་སྐུ་གྱིས་སྤྱན་རླུ་སྤེལ་
 པ་ཡིན། ལོ་དྲུག་རྩ་ཙམ་བརྒྱུད་ཀྱི་བར་ལ། ལྷོ་བོད་དང་། རྫོང་དབུས་གཙང་ཅུ་བཞིར། སངས་
 རྒྱལ་གྱི་བསྐྱེད་པའི་སྤྱི་མི་གྲགས་པ་བྱུང་སྟེ། རྫོང་པ་འབོག་ལེན་གྱི་དཀའ་ཆད།
 གཙུག་ལག་ཁང་རྣམས་སུ། སྤྱི་ལོ་ཆང་བཅོས། ཆོར་ལུང་སྤྱོད། བཤམ་ར་ལུང་ཁང་བྱས།
 རྗེ་ལོ་སོ་ལ། སྤང་པོའི་སྤྱི་ཆོས་སྤྱོད། མི་དགེ་བའི་ལས་ཐབས་སྤྱི་ཆོགས་བྱུང་། ཞེས་གསུངས་པ་
 འདི་དག་གིས་འབངས་བྱེད་ལོག་གི་རྗེས་སུ་རྒྱལ་ཁྲིམས་ཞིག་པ་དང་། ཆོས་ཁྲིམས་ཉམས་པས་ལུལ་
 འདི་དག་སྤོང་བར་གྱུར་པ་གསལ་པོར་བསྟན་ཅིང་། གཙུག་ལག་ཁང་རྣམས་སུ་སྤྱི་ལོ་ཆང་བཅོས་
 པ་དང་། ཆོར་ལུང་སྤྱོད་པ་སོགས་ནི་བསྐྱེད་དགོན་ཉམས་རྒྱུ་སོང་ནས་སྤོང་དུ་གྱུར་ཏེ། མ་ཐ་
 ཡང་ལོ་ངོ་བཅུ་ལྷག་ཙམ་ལ་བདག་ཏུ་འཛིན་མཁན་མེད་པའི་རྟགས་ལས།

ལྷ་ཤས་དང་ལོ་ངོ་ཙམ་ལ་སྤོང་དུ་གྱུར་ཀྱང་ཆོར་ལུང་སྤྱོད་བྱེད་དང་། སྤྱི་ལོ་གསུམ་གྱིས་ཆང་མི་
 བཅའ་བ་ནི་སྤྱི་ཀྱང་ཤེས་སྟེ། དེ་ལྷར་ལོ་ངོ་བཅུ་ལྷག་མང་པོའི་རིང་ལ་ལུལ་གྲུ་སོ་སོའི་རྩ་འཇུགས་
 ཀྱི་དབུང་ཤུགས་ཆེ་ཆུང་ལ་བརྟེན་ནས་པན་ཚུན་འཕྲོག་བཅོས་དང་། དབང་རྒྱུར་གྱིས་ཉི་མ་བསྐྱེད་
 བའི་མཐར། སྤང་ཡང་ལྗེ་ཤོག་རེ་ལ་དཔོན་མགོ་རེ་ཆགས་ཏེ་བཅོམ་པོའི་གཏུང་རྒྱུད་རྣམས་ཀྱིས་
 ཀྱང་ཆེ་ཆུང་ལ་མ་བཟོས་པའི་ལུལ་གྲུ་རེ་འཛིན་ཐུབ་པ་བྱུང་ཡོད་པའི་ཚུལ་ལོ་རྒྱུས་དེ་བུར་རྣམས་
 ལས། མངའ་བདག་དཔལ་འཕྱོར་བཅོམ་གྱི་སྤྱི་སྤྱོད་ལྗེ་ཉི་མ་མགོན་ལ་སྤྱི་སྤོང་གྱི་མགོན་གསུམ་
 དུ་གྲགས་པ་བྱུང་སྟེ། སྤྱི་ཆེ་བ་རིག་པ་མགོན་གྱིས་མར་ལུལ་བཟུང་། བར་པ་བཀྲ་ཤིས་མགོན་གྱིས་
 སུ་རངས་ཀྱི་ཕྱོགས་བཟུང་། ཆུང་བ་ལྗེ་ལྷ་གཙུག་མགོན་གྱིས་ཁང་ཁྱེད་སྤྱོད་དང་གྲུ་གཤེད་ཕྱོགས་
 རྣམས་བཟུང་བ་ལ་སྤོང་དུ་རྒྱལ་ཁྲིམས་ལྷ་ཙམ་ཆགས་ཞེས་གྲགས་པ་བྱུང་། སྤྱི་བཀྲ་ཤིས་བཅེགས་པ་
 དཔལ་ལ་སྤྱི་སྤོང་གྱི་ལྷ་ལྷུ་ལྷུ་ལྷུ་གྲགས་པ་བྱུང་བ་དེ་དག་གིས་དབང་རྒྱུར་བའི་སྤྱོད་ལ་

《ཆོས་འབྱུང་མཁས་པའི་དགའ་སྟོན་》ལས། དཔལ་འཕྱོར་བཅོམ་གྱི་སྤྱི་སྤྱོད་ལྷུ་ལྷུ་ལྷུ་གྲགས་པ་
 དཔལ་ལ་སྤྱི་སྤོང་དང་། འོད་ལྗེ། སྤྱི་ལྗེ། ལྷུ་ལྷུ་ལྷུ་གྲགས་པ་བྱུང་། དཔལ་
 ལྷུ་ལྷུ་ལྷུ་གྲགས་པ་བྱུང་། ལྷུ་ལྷུ་ལྷུ་གྲགས་པ་བྱུང་། ལྷུ་ལྷུ་ལྷུ་གྲགས་པ་བྱུང་།
 ལྷུ་ལྷུ་ལྷུ་གྲགས་པ་བྱུང་། ལྷུ་ལྷུ་ལྷུ་གྲགས་པ་བྱུང་། ལྷུ་ལྷུ་ལྷུ་གྲགས་པ་བྱུང་།

གཤེགས་ཏེ་གཡས་ཅུ་དང་ཅུ་ལག་གི་བཅན་པོ་རྣམས་ཡིན། འབྲིང་པོ་འོད་མེད་ལ་སྐུ་བཞེས་པ་
 བ་དེ་སའི་རྒྱུ་གཙང་རོང་རྒྱུ་བས་ཡུལ་དང་། ཉང་སྟོང་སོགས་ན་ཡོད། གཉིས་པ་བྲི་མེད་མདོ་
 ཁམས་སུ་བྱོན་ཏེ་ཙོང་ཁ་ཡུལ་ཆེན་བཅུ་བརྒྱད་ལ་སོགས་མདོ་སྟོང་པལ་ཆེར་ལ་མངའ་མཛད་པས་
 སྟོང་དུ་རྒྱལ་བྲིམས་ལྷན་ཅན་ཆགས་ཞེས་གྲགས་ཤིང་སྤྱན་ལྷ་དོན་རྒྱུད་ལ་སོགས་པའི་རྒྱལ་རྒྱུད་བྱུང་།
 གསུམ་པ་ཉག་མེད་འོད་རྒྱུད་གཡས་ཅུའི་སྤྱི་མཁར་བཅན་པོ་ལ་ཐུག་བཞེས་པ་བྲི་ཆུང་གིས་ཡར་
 ཡུངས་སུ་བྱོན། ཅེས་གསལ་བ་ལྟར་བོད་བཅན་པོའི་རྒྱལ་རྒྱུད་སྟོང་གི་མགོན་གསུམ་དུ་གྲགས་
 པས་གྲུ་གེ་དང་། ལ་དྲགས། གྲང་ཐང་སོགས་སྟོང་ཕྱགས་ཀྱི་ཡུལ་གྱི་རྣམས་བཟུང་བས། ཡུལ་དེ་
 དག་གི་རྒྱལ་རྒྱུད་རྣམས་བྱུང་། སྟོང་གི་མེད་གསུམ་གྱི་རྒྱུད་ལས་དབུས་གཙང་གི་ཡུལ་པལ་ཆེར་དང་།
 ལྷག་པར་དུ་འོད་མེད་འོད་སྐུ་གཉིས་པ་བྲི་ནས་མེད་བཅན་ནི་སྤྱི་ལོ་995པའི་ཤིང་ལྷག་ལོར་འཕན་
 ཡུལ་དུ་སྤྱོད་འབྲུངས། དགྲང་ལོ་བཅུ་གཉིས་ཀྱི་སྟོང་དུ་མདོ་སྟོང་དུ་གདན་འདྲེན་ཞུས། ཐོག་མར་རྟ་
 རྒྱ་ཡར་མི་ཐང་དང་། དེའི་རྗེས་སུ་ཙོང་ཁ་ལ་གྱིས་ཐང་གི་ཙོང་ཁའི་མཁར་ལ་སྤྱན་དྲངས། མཁར་
 དེ་ད་ལྟའི་ཟེ་ལིང་གི་ཉེ་འདབས་འདི་ཡིན་པར་གྲགས། ས་འདིའི་མིང་ལ་གནའ་རབས་བོད་རྒྱལ་
 མེས་དཔོན་རྣམ་གསུམ་གྱི་རིང་ལ་ཙོང་ཁ་བདེ་ཁམས་སུ་གྲགས། རབ་བྱུང་དང་པོའི་ཤིང་སྤྱལ་ཏེ་
 སྤྱི་ལོ་1065ལོར་སྤྱོད་གཤེགས་ཞེས་གསལ། ། གཞན་ཡང་ས་གནས་སོ་སོའི་འབངས་ཟླ་རྣམས་ཀྱི་
 རང་དུ་མི་དབྱུང་དང་། དཔལ་འབྱོར་གྱི་སྟོང་པ་ལྷགས་གང་ཆེ་བ་དེ་ཡུལ་དེ་དང་དེའི་མགོ་དཔོན་དུ་
 བྱུང་ཡོད་དེ། དཔེར་ན། མདོ་སྟོང་གི་ཡུལ་པལ་ཆེར་སྟོང་ཆང་གི་དཔོན་རྒྱུད་ཀྱིས་བཟུང་ཡོད་པ་
 ལྟ་བུ་རེད། དེ་ལྟར་ཟླ་ཤོག་ཆེ་བས་ཆུང་བ་ལས་ཁྲལ་སྟུང་པ་དང་། མི་ཆང་ཆུང་བ་རྣམས་མི་ཆང་
 ཆེ་བའི་གཡོག་ལ་རྒྱགས་པ་སོགས་སྟོང་ཡང་བྱན་དང་གཡོག་གི་ཆིངས་རྒྱུ་རྒྱུ་ཕྱིར་སྟོང་བའི་
 མགོ་ཚུགས། སྐབས་དེར་མི་རྣམས་ཀྱིས་བཙེ་བཀྱར་དང་དང་ཞེན་ཆེ་ཤོས་ཀྱི་ཡུལ་དེ་ཆོས་ལྷགས་ཀྱི་
 མི་སྤྱོད་རྣམས་ཡིན་ཞིང་། མི་ལ་ན་ཆ་གོད་རྒྱུ་སོགས་བྱུང་ན་ལྷ་གསོལ་བ་དང་། གཏོ་འཕེན་པ།
 ཡས་རྫོང་བ། སྟུང་འཕོར་བ་སོགས་ཀྱི་རིམ་གྱོ་བྱེད་རྒྱལ་དགའ་བས། མཐུན་རྒྱུ་འཛོམས་པའི་མི་ཆང་
 རྣམས་ཀྱིས་རང་གི་བྱ་རྒྱུ་རྣམས་ལ་ཆོས་དང་རིག་གནས་སྟོང་སྟོང་བྱེད་པ་ལ་སྤྱོད་ཞིང་། གསེར་སོགས་ཀྱི་
 མཐུན་རྒྱུ་མང་པོ་སྟུར་ནས་རྒྱ་གར་དུ་གཏོང་བ་དང་། བོད་དུ་ཕྱིར་སྟོང་པས་རྗེས་དགོན་ཟེ་གསར་
 དུ་བཏབ་ནས་སྟོང་ཆོགས་སྟོང་བའི་ལས་ཀ་དེ་བོད་ཡུལ་ཀུན་དུ་པན་ཚུན་དོ་འགན་པ་ལྟ་བུའི་དར་
 ཁྲབ་ཆེན་པོར་བྱུང་། སྐབས་འགར་རྒྱ་གར་གྱི་པཱཱི་ཏ་རྣམས་བོད་དུ་གདན་དྲངས་ཏེ། དུད་ཆང་
 ཆེ་ཁག་རྣམས་ཀྱིས་སྤྱན་བདག་བྱས་ནས་དམ་ཆོས་ལ་སོགས་འཆད་ཉན་བྱེད་པ་དཔེར་ན། ལྷ་སྤྱོད་མ་
 ཡེ་ཤེས་འོད་ཀྱིས་རྒྱ་བཙོན་འགྲུས་སེང་གེ་ལ་གསེར་མང་པོ་བསྐྱར་ཏེ་རྒྱ་གར་དུ་རྩོལ་ཞེ་གདན་
 འདྲེན་ལ་བཏང་ཡང་སྤྱན་མ་འདྲོངས། ལྷ་སྤྱོད་མ་ཡེ་ཤེས་འོད་ཀྱིས་འདའ་ཁའི་ཞལ་ཆེམས་ལྟར། ལྷ་
 བཅུན་བྱང་ཆུབ་འོད་ཀྱིས་ནག་ཆོ་ལོ་ལྷ་བ་ཚུལ་བྲིམས་རྒྱལ་བ་རྒྱ་གར་དུ་ཆོས་སྟོང་དུ་མངགས་པ་
 སྟོང་རང་ཡུལ་དུ་འཕོར་བ་དང་རྩོལ་ཞེ་བོད་དུ་གདན་འདྲེན་ཞུ་དགོས་པའི་སྟོང་རྣམས་གསུངས་ཏེ་
 སྟོང་ཡང་གསེར་མང་པོ་དང་བཅས་རྒྱ་གར་དུ་མངགས། སྐབས་དེར་བེ་ཀྲ་མ་ཤྱི་ལའི་གཙུག་ལག་
 ཁང་དུ་རྒྱ་བཙོན་འགྲུས་སེང་གེ་ཆོས་ལ་སྟོང་གཉེར་མཛད་བཞེན་པ་དང་མཛལ་ཏེ་ཁོང་གཉིས་གྲོས་
 མོལ་བྱས་ཏེ་མཐར་སྤྱི་ལོ་1042པའི་ཁྱུ་ཏེ་ལོར་བལ་ཡུལ་བརྒྱུད་དེ་མངའ་རིས་གྲུ་གེ་ཅུ་སྤྱན་འདྲེན་
 ཞུས། རྩོལ་སོར་བྱང་གཉིས་ཀྱི་ཆོས་ལ་གཙོ་བོ་མཛད་དེ་འཆད་ཉན་སྟོང་སྟོང་གྱི་རྒྱུ་སྟེལ།

སྐབས་དེར་ལོ་ལྔ་བ་རིན་ཆེན་བཟང་པོས་གསང་སྟགས་ཀྱི་ཆོས་མང་པོ་བོད་ཡིག་ཏུ་བསྒྱུར་ནས་དར་
 གྲུབ་བྱས། མངའ་བདག་མར་པ་ལོ་ལྔ་བ་རྒྱ་གར་དུ་ཕེབས་ནས་པཌ་ཆེན་ན་རོ་པ་ལ་སོགས་པའི་
 མཁས་པ་མང་པོ་ལ་ལོ་བརྒྱ་དྲུག་གི་བར་དུ་བཞུགས་ནས་ཐོས་བསམ་མཐར་ཕྱིན་པ་གནང་ཞིང་ཕྱིར་
 བོད་དུ་ཕེབས་པ་དང་བདེ་དགུས་གསང་གསུམ་སོགས་གསང་སྟགས་ཀྱི་ཆོས་མང་པོ་བོད་ཡིག་ཏུ་
 བསྒྱུར་པ་ལ་གསང་སྟགས་གསར་མ་ཞེས་ཡོངས་སུ་གྲགས་པ་འདི་བྱུང་། དེ་ལྟར་མདོ་ཁམས་སྟོང་གི་
 དུལ་བྱ་པལ་ཆེར་ལ་དབང་སྒྱུར་བྱེད་པའི་སྤྱིང་གི་དཔོན་རྒྱུད་དེ་དང་དུས་ཀྱི་དུལ་གང་དུ་ཡོད་ཅེ་ན།
 དེང་དུས་མདོ་ཁམས་སྟོང་དགའི་མངའ་ཁོངས་ཀྱི་དུལ་བྱ་འདི་དག་སྟེ། དུལ་འདིར་ལྷན་ཆོས་རྒྱལ་
 མས་དཔོན་རྣམས་གསུམ་གྱི་སྐབས་སུ་འབྲི་ཆུའི་སྟོང་རྒྱུད་ཀྱི་ས་ཆ་རྣམས་ལ་ཁམས་སྟོང་ཐང་ཟེར་ཞིང་།
 བོད་ཀྱི་ལོ་རྒྱུས་དེབ་ཐེར་རྣམས་ལས། ཆོས་རྒྱལ་སྟོང་བཙན་སྐམ་པོས་བོད་ཀྱི་ས་དབྱེ་འདུལ་བའི་
 གཞིན་པོར་མཐའ་འདུལ་དང་། ཡང་འདུལ། ཅུ་གཞོན་གྱི་ལྷ་ཁང་བཅུ་གཞིས་བཞེངས་པའི་ཅུ་
 གཞོན་གྱི་ལྷ་ཁང་བཞིའི་ནང་ཆོན་ཁམས་སྟོང་ཐང་སྟོལ་མ་ལྷ་ཁང་ཞེས་པ་དེ་དང་དུས་ཀྱང་མ་
 ཉམས་པར་སྟེ་དགོ་འདན་ཁོག་ཏུ་བཞུགས་ཡོད།
 འབྲི་ཆུའི་སྟངས་ལྟགས་ཀྱི་ས་ཆ་འདི་དག་ལ་ཨ་རབ་རོང་ཞེས་ཟེར་བ་སི་ཏུའི་རྣམ་ཐར་ན་གསལ།
 བོད་ཁམས་སིལ་བུར་འཛོར་བའི་སྐབས་སུ་དུལ་འདིར་སྤྱིང་ཆང་དཔོན་རྒྱུད་ཀྱིས་དབང་དུ་བསྒྱུར།
 དཔོན་ཆང་དེའི་དབང་ཆད་ཀྱི་དུལ་ལ་སྤྱིང་དུལ་ཞེས་འབོད་སྟེ་ལྟུང་།
 དེའི་རྗེས་སུ་སྟོན་པོ་མགར་རིག་པ་ཅན་གྱི་རྒྱུད་པ་མདོ་ཁམས་སུ་བྱོན་ནས་བཞུགས་པའི་མགར་ཆེན་
 ཡེ་ཤེས་བཟང་པོ་སྟེ། སྟོན་པོ་མགར་རིག་པ་ཅན་ནས་བབྲངས་པའི་མི་རབས་ཉི་ཤུ་ཙུ་བརྒྱད་པ་དེ་
 ལ་སྐས་བསོད་ནམས་རིན་ཆེན་ཞེས་བྱུང་བ་དེ་འགོ་མགོན་འཕགས་པའི་ཞབས་ཕྱིར་ཉོར་དུལ་དུ་
 ཕེབས། སེ་ཆེན་གན་གྱིས་ཐམ་ཀ་དང་འཇའ་ས་སོགས་བྱིན་ཏེ་མདོ་ཁམས་སྟོང་སྟེ་བཙོ་བརྒྱད་
 ཀྱི་དཔོན་དུ་བསྐོས་པ་དང་། འགོ་མགོན་འཕགས་པས་སྟེ་བཞི་དགོ་བཅུའི་དཔལ་གྱིས་ཕྱག་པའི་སྟེས་
 བུ་ཆེན་པོ་ཞེས་བསྟོད་བཞུགས་མཛད་པས་སྟེ་དགོ་བསོད་ནམས་རིན་ཆེན་དུ་གྲགས། དེ་ནས་མི་
 རབས་དྲུག་པ་བདེ་ཆེན་བསོད་ནམས་བཟང་པོའི་སྐབས་སུ་དཔོན་དེས་དབང་སྒྱུར་བྱས་པའི་དུལ་ལ་
 སྟེ་དགོ་ཞེས་དུལ་གྱི་མིང་དུ་ཆགས། དེང་དུས་སྤྱིང་ཆང་དཔོན་རྒྱུད་ཀྱི་གཞིས་ཀ་ཡོད་སའི་སྟེ་དགའི་
 མངའ་ཁོངས་ཀྱི་སྟོང་སྟེ་ཞིག་གི་མིང་དུ་ཆགས་ཡོད།

གཞིས། སྤྱིང་རྗེ་གེ་སར་གྱི་སྟོར།

དེ་ཡང་སྤྱིང་གེ་སར་རྒྱལ་པོའི་ལོ་རྒྱུས་སྟོར་ལ་དུས་ཕྱིས་སུ་བོད་ཀྱི་ལོ་རྒྱུས་དང་།
 ཤེས་རིག་རྣམས་ལ་རྒྱས་མངའ་གཏིང་ཟབ་མེད་པའི་ཞིབ་འཇུག་པ་ཁ་ཅིག་གིས་གེ་སར་གྱི་རྒྱུང་ཡིག་
 ཁོ་ན་ལ་དབྱད་གཞིར་བཟུང་ནས་སྤྱིང་གེ་སར་དེ་ལོ་རྒྱུས་ཀྱི་མི་སྣ་དངོས་ཡིན་མིན་ལ་ཐེ་ཚོམ་སྟེ་བ་
 དང་། བོད་པ་ཡིན་མིན་ལ་ཐེ་ཚོམ་ཟ་བ་སོགས་འཁྲུལ་རྟོག་འགའ་ཞིག་སྟེས་པ་དག་ལ་བོད་ཀྱི་
 མཁས་དབང་དམུ་དགོ་བསམ་གཏན་དང་། སྟོ་གོས་རྒྱ་མཆོ་རྣམས་གཞིས་ཀྱིས་གནད་ལ་གཙགས་བབ་
 ལྟ་བུའི་ལན་གྱི་ངོ་སྟོང་གནང་འདུག་པ་དེ་ལས་ལྷག་པའི་གསལ་བཤད་ཀྱི་དགོས་གཤམ་མ་མཐོང་།
 དེང་དུས་གེ་སར་ལ་ཞིབ་འཇུག་གནང་བའི་སྟོ་གསལ་ལས་དང་པོ་བ་རྣམས་ཀྱིས་ཤེས་དགོས་པ་ཞིག་
 བློ་གེ་སར་གྱི་རྒྱུང་དང་། གེ་སར་གྱི་ལོ་རྒྱུས་གཞིས་དབྱེ་བ་གསལ་པོར་ཕྱེ་ནས་ཞིབ་འཇུག་བྱེད་
 དགོས། ལོ་རྒྱུས་ཀྱི་དེབ་ཐེར་ནི་མི་སྣ་ཞིག་གི་ལས་དོན་དངོས་དང་འབྲེལ་བའི་མཛད་རྗེས་བཤད་

པའི་བཟུན་བཅས་ཤིག་ཡིན་ལ། སྤྱང་ནི་ལོ་རྒྱུས་ཀྱི་མི་སྣ་ལ་ཚུམ་རིག་སྤྱི་ཚུལ་ལ་ཡོད་པའི་རབ་
 བཏགས་ཀྱིས་བརྒྱན་ནས་བཅུམས་པའི་ཚུམ་རིགས་ཤིག་ཡིན། དེས་ན་གེ་སར་སྤྱང་ནི་རྒྱ་ནག་གི་
 ཚུམ་རིགས་ཐང་སེན་སྒྲ་མའི་རྣམ་ཐར་《འུ་བ་ཕྱོགས་སུ་བསྐྱོད་པའི་རྣམ་ཐར་》ཞེས་པའི་བཟུན་
 བཅས་དེ་དང་རྣམ་པ་འདྲ་བ་ཡིན་ཏེ། ལོ་རྒྱུས་ཀྱི་མི་སྣ་ལ་རབ་བཏགས་ཀྱིས་བརྒྱན་པའི་བཟུན་
 བཅས་ཡིན་པའི་ཕྱིར། སྤྱིང་གེ་སར་གྱི་ལོ་རྒྱུས་དངོས་ནི། 《ཆངས་ཀྱི་ཕུལྱི་བསེ་རུ་》ལས། ཆངས་
 བྱང་ཚུབ་འདྲེ་བཀོལ་དང་སྤྱིང་གེ་སར་བར་མཆོད་ཡོན་དུ་འབྲེལ་བའི་སྐོར་ཡོད་དེ། ཆངས་བྱང་
 ཚུབ་འདྲེ་བཀོལ་ཤར་ཕྱོགས་སུ་བྱོན་པའི་ལམ་ཁར་སྤྱིང་གེ་སར་གྱིས་སྤྱིན་གྱི་བེར་ནག་པོ་ཐོག་
 གཏུགས། སྤྱིན་རལ་ཁྲ་བོ། སྤྱིན་རྟ་ནག་པོ་གསུམ་ཕུལ་ནས་ཆོ་དབང་ཁྱུས་པའི་སྐོར་དང་།

ཁོང་རྒྱ་ནག་དུ་བཞུགས་པའི་སྐབས་སུ་སྤྱིང་གེ་སར་ཡོང་ནས་གདན་འདྲེན་ཁྱུས་སྐབས།
 སྤྱིང་ཡུལ་གོར་མདོར་བྱོན་པ་དང་། སྤྱིང་གེ་སར། སང་སྒོན། ཁྲ་ཤར། ཁོ་ཐུང་སོགས་སྤྱིང་གི་
 གཙོ་བོ་སུམ་ཅུ། ཐུལ་པ་སུམ་ཅུ། རྟག་ཤར་སུམ་ཅུ། སྒྲ་མཆོད་སུམ་ཅུ། མོ་བཙུན་སུམ་ཅུ་
 རྣམས་ཀྱིས་མི་རིས་འབུལ་བ་རེ་དང་། འུ་བ་རེ་བྱས་པའི་སྐོར་སོགས་ཐེུབས་ངོས་བཅུ་ཙམ་འཁོད་
 ཡོད་པ་དང་། འུ་དམར་མཁའ་སྐྱོད་དབང་པོས་མཇོད་པའི་དུགས་པོ་སྒྲོ་འོད་གཞོན་ལྱའི་རྣམ་ཐར་
 ལས། དུགས་པོ་རིན་པོ་ཆེ་དགུང་ལོ་སོ་གཅིག་པའི་དུས་དེར་རྗེ་མི་ལའི་ཞབས་ལ་བསྟེན་ཅིང་སྐབས་
 དེ་སྤྱིང་གི་དུས་ཡིན་པ་གསལ་བ་སོགས་བོད་ཀྱི་སྒྲ་ཆེན་དང་།

མི་ཆེན་དག་གི་རྣམ་ཐར་དང་། ལོ་རྒྱུས་ཁག་ན་སྤྱིང་གེ་སར་དང་འབྲེལ་བའི་ལོ་རྒྱུས་སྐོར་མང་
 པོ་ཞིག་འཁོད་ཡོད། དེ་ལས་གཞན་པའི་གེ་སར་ལོ་རྒྱུས་ཀྱི་དེབ་ཐེར་ཞིག་ཡོད་པའང་མི་སྤྱིད་དེ།
 བོད་སིལ་བྱར་འཐོར་བའི་སྐབས་དེར་སྐྱབས་འབྱོར་མངའ་ཐང་ཕྱོགས་གང་ནས་སྤྱིང་གེ་སར་དང་
 མཚུངས་པའི་ལུང་ཀྲོག་གི་ཤོག་དཔོན་བརྒྱ་ཕྲག་བྱང་ཡོད་ཅིང་།

དེ་དག་གང་ལའང་ལོ་རྒྱུས་ཀྱི་དེབ་ཐེར་ཞིག་བྱང་མེད་པར་མ་ཟད། བོད་ཁམས་ཡོངས་ལ་དབང་
 སྤྱིང་བྱེད་པའི་ཆོས་རྒྱལ་སྤོང་བཅོན་སྐམ་པའི་ལོ་རྒྱུས་ཀྱང་ཆ་ཡོངས་སུ་ཆང་བ་ཞིག་དུས་འབྱུར་གྱི་
 ཡོ་ལང་ནང་དུ་བདག་པོ་རྒྱག་ཐུབ་པ་བྱུང་མེད། དེས་ན་གནའ་རབས་ཀྱི་ལོ་རྒྱུས་ཡིག་ཆང་དང་།
 གེ་སར་སྤྱི་དངོས་ཀྱིས་བོད་སྤྱི་ཚུང་བར་གྲགས་པའི་དངོས་རྒྱ་ཆོགས། བོད་མི་རྒན་པོའི་དག་
 རྒྱན་སོགས་པ་དབྱེད་གཞིར་བཟུང་ནས། དབྱེད་གསུམ་རྣམ་པར་དག་པའི་ཆོན་རིག་གི་རིགས་པས་
 གཏིང་དཔོག་པར་བྱས་པའི་གེ་སར་གྱི་ལོ་རྒྱུས་དངོས་ནི། བོད་ཀྱི་མཁས་དབང་སློ་གྲོས་རྒྱ་མཆོ་
 མཆོག་གི་མཐའ་དབྱེད་དུས་དེབ་

《གངས་དཀར་རི་བོའི་》ཐོག་དུ་བཀོད་པ་ལས།

1. སྤྱིང་གེ་སར་གྱི་འབྲུངས་ཡུལ་སྐོར། སྤྱིང་གི་ཡུལ་ཞེས་པ་ས་ཆ་གང་ཡིན་པའི་སྐོར་ལ་ཡུལ་སོ་
 སོའི་མི་དམངས་ཀྱི་དག་རྒྱན་ལས་བཤད་ཚུལ་མི་འདྲ་བ་སྣ་ཆོགས་ཏེ། ལ་ལས་གེ་སར་འབྲུངས་ཡུལ་
 བོ་ཁམས་ཐེ་དགའི་སྤྱིང་ཆང་ཡིན་ཟེར་བ་དང་། ལ་ལས་ཐེ་དགའི་འདན་མ་རྩོང་ཡིན་ཟེར་བ་དང་།
 ལ་ལས་ཨ་མདོའི་མཇོད་དགའི་སྤྱིང་ཆང་ཡིན་ཟེར་བ་དང་།

ཡང་ལ་ལས་ཨ་ཁྱེས་མ་རྒྱལ་གངས་རིའི་ཉེ་འདབས་ལས་རྒྱ་ཆེན་པོ་རྩ་སྤྱང་གི་འབྲུམ་གྱི་ས་ཆ་ག་གེ་
 མོ་ཞིག་ཡིན་ཟེར་བ་སོས་བཤད་ཚུལ་མི་འདྲ་བ་སྣ་ཆོགས་ཤིག་བྱུང་ཡོད།

སྤྱང་གི་བཟུན་བཅས་ཚུམ་མཁན་གྱི་མཁས་པ་རྣམས་ཀྱིས་ཀྱང་སྤྱིང་གི་ཡུལ་དང་སྤྱིང་གེ་སར་

འབྲུངས་ཡུལ་ལ་ངོས་འཛིན་མི་འདྲ་བ་རུང་ཟད་རེ་བྱུང་ཡོད་པ་དེ་དག་ལ་དབྱུང་བ་རྒྱུང་བ་ཞིག་
 བྱས་ན། ད་ལྟར་ཁམས་དང་ཨ་མདོའི་ས་ཆ་མང་པོ་ཞིག་ན། གེ་སར་གྱི་ཡིན་ཟེར་བའི་དངོས་རྒྱུས་
 དང་། མཁར་ཤུལ་སོགས་གནའ་རབས་ཀྱི་དངོས་ཤུལ་མང་པོ་ཞིག་སྟག་ཡོད་པའི་ནང་ན་རིགས་མི་
 འདྲ་བ་སྟ་ཆོགས་ཡོད། དང་པོ་ནི་སྤྱིང་གི་དུས་སྐབས་ཀྱི་མཁར་གྲོང་མང་པོ་ཞིག་གི་རྗེས་ཤུལ་ད་ལྟ་
 མདོན་སྟུང་ཡོད་དེ། ད་ལྟ་ཕྱེད་གཉིད་འདན་ཁོག་གི་ཁོངས་སུ་གཏོགས་པའི་ས་སྤྱིད་སོས་ཡག་
 གི་ཁ་མདོ་ཞེས་པའི་ས་ཆ་དེ་ནི་སྤྱིང་གེ་སར་གྱི་འབྲུངས་ཡུལ་ངོ་མ་ཡིན་ཞེས་སྤྱིད་དཔེ་མང་པོ་ཞིག་
 གི་ནང་དུ་གསུངས། དེ་ཡང་འབྲུངས་སྤྱིང་མེ་ཏྲིག་ར་བ་རུ་མ་འགོག་མོས་སྤངས་པའི་སྤྱུ་ལས།
 ས་འདི་སྤྱིད་སོ་ཡག་གི་མདོ།

། རྒྱ་གཉིས་ཆབ་མ་བདེ་བ་འདྲ་ཡོད། །
 བྲག་གཉིས་མདའ་སྟོ་གཉིབ་འདྲ་ཡོད། །
 སྤང་གཉིས་བལ་ལྷན་བཏིང་འདྲ་ཡོད།
 ། བྲག་སྤལ་བ་འདྲ་བའི་ཆ་བ་རེད། །

ལྟ་བུ་མའི་ལུང་བསྟན་ཐོབ་ས་རེད།
 ཅས་གསུངས་པའི་ས་ཆ་དེ་ནི་གེ་སར་གྱི་འབྲུངས་ཡུལ་ཡིན་པར་མཁས་པ་ལྷ་མ་མང་པོའི་གྲོས་
 མཐུན། ས་དེ་ན་གེ་སར་གྱི་ལྷ་ཁང་ཞིག་ཀྱང་ཡོད། དེའི་ནང་ན་གེ་སར་གྱི་ཡིན་པར་གྲགས་པའི་
 སྤྲུལ་མོག་ལུབ་གསུམ་དང་། མདའ་གཞུ་གི་གདུང་སོགས་གོ་མཚོན་གྱི་རིགས་དང་། སྤྱ་སྤལ་མཐུར་
 གསུམ་དང་། ལྷ་གོས་སྟུང་གསུམ་དངོས་སུ་མཇུག་སྟེ་ཡོད་པར་མ་ཟད།
 དཔའ་རྒྱ་ཆ་ཞལ་དཀར་གྱིས་གཙོ་བྱས་པའི་སྤྱིང་གི་དཔའ་ཤུལ་སྟུང་རེ་རེའི་འབག་སྐྱ་ཆེན་པོ་རེ་
 བཞེངས་ཡོད་ཅིང་། རྗེས་ཆེན་བརྒྱ་བརྒྱད་པ་བ་པ་སོགས་ཀྱི་རེ་མོ་མང་པོ་བྲིས་ཡོད། ལྷ་ཁང་འདི་ནི་
 རྗེས་ཆད་བཞེངས་པའི་མཁར་རྟེན་གི་ཤུལ་དུ་བཞེངས་པ་ཡིན་ཞེས་ལྷ་ཁང་དེའི་དཀར་ཆག་ན་
 གསལ་པོར་བྲིས་ཡོད། བར་ཁམས་ཕྱོགས་ཀྱི་རྟེན་དགོན་ཆེན་པོ་དག་ན་གེ་སར་གྱི་ཡིན་ཟེར་བའི་
 སྤྲུལ་མོག་གོ་མཚོན་གྱི་རིགས་ཏེ་ཅང་མང་པོར་མཇུག་སྟེ་ཡོད་པར་མ་ཟད། རྗེས་ཆེན་དགོན་ན་གེ་
 སར་དང་དཔའ་རྒྱལ་སྟུང་ལྟའི་དཀར་འཆམ་དང་སྤྱབ་མཚོད་ཆེ་རྒྱུ་སྟེ་ཆོགས་བཅུགས་ཡོད། ཨ་
 མདོའི་ཡུལ་ན་ཡོད་པའི་རྗེས་ཆེན་གྱི་དགོན་ལག་མང་པོ་ཞིག་ན་གེ་སར་གྱི་བསང་མཚོད་གཏེར་
 སྤྱབ་སོགས་ཀྱི་སྤྱབ་པ་རྒྱ་ཆེ།

དཔལ་མཉམ་མེད་རི་བོ་དགེ་ལུགས་པའི་ཆོས་ཕྱེ་ཆེན་པོ་སྤྱ་བྲང་བཀྲ་ཤིས་འབྲེལ་གྱི་ཨ་ལགས་སྤྱིང་
 རིན་པོ་ཆེའི་སྤྱ་བྲང་ན། གེ་སར་གྱི་སྐྱ་གཟུགས་སྟེ་ཆོགས་དང་། སྤྲུལ་མོག་ལུབ་གསུམ། གོ་
 མཚོན་གོས་གསུམ། སྤྱ་སྤལ་མཐུར་གསུམ་སོགས་གེ་སར་གྱི་ཡིན་པར་གྲགས་པའི་དངོས་རྒྱུས་སྟེ་
 ཆོགས་སྤྱ་བྲང་གི་ནང་ཏེན་གྱི་གས་སུ་བཞག་ཡོད་པ་ད་ལྟ་དངོས་སུ་མཇུག་སྟེ་ཡོད། སྤྱིང་སྤྱུལ་སྤྱ་
 སྤྱིང་དང་པོ་ནི་སྤྱིང་རྒྱུད་རྒྱུད་ཚང་གི་དཔོན་རྒྱུད་ལས་འབྲུངས་པར་གྲགས། ཨ་མདོ་མགོ་ལོག་གི་
 སྤྱིང་སྤྱ་མ་ཆོས་ཀྱི་རྩ་རྗེ་རིན་པོ་ཆེ་ཡང་སྤྱིང་རྒྱུད་རྒྱུད་ཚང་གི་རྒྱུད་པ་ལས་འབྲུངས་པ་དང་། ད་
 ལྟའི་མགོ་ལོག་གི་སྤྱིང་རྟོག་དུ་གྲགས་པའི་རུ་ཕྱེ་འདི་རྣམས་ཀྱང་སྤྱིང་གེ་སར་གྱི་ལྷ་ཕྱེ་ཡིན་ཞེས་
 ཁམས་ཚང་སྟན་པ་འབྲུག་རྒྱལ་གྱིས་བཅུམས་པའི་སྤྱིང་སྤྱ་མ་ཆོས་ཀྱི་རྩ་རྗེའི་རྣམ་ཐར་ལས་གསུངས།
 མདོ་སྤྱད་རི་བོ་དན་ཏྲིག་གི་ཉེ་འཁོར་གྱི་སེན་མདུང་ཞེས་པའི་རི་བོ་ཆེན་པོའི་རྩེ་མོ་ན་གེ་སར་རྒྱལ་

| མདའ་གསུམ་ཚུ་མ་ཞིང་གི་རི། |
 ཞིང་ལ་འབྱུང་བྱ་སྒྲིལ་པའི་རི། |
 རི་བོ་གསུམ་གྱི་འདུས་མདོ་ན། |
 བརྒྱ་ཙུ་བརྒྱད་མཆོད་རྟེན་ར་བ་ན། |
 རྟོང་ཙུ་གཉིས་ཚྭ་ཚྭའི་འབྲུམ་ཁང་ན།
 མཁར་མི་འགྱུར་དདུལ་ཚུའི་ཁྲོ་རྩོང་ན། |
 ཞེས་པའི་དདུལ་ཚུ་ཁྲོ་རྩོང་དང་།
 བརྒྱ་ཙུ་བརྒྱད་དུ་གྲགས་པའི་མཆོད་རྟེན་དང་།
 རྟོང་ཙུ་གཉིས་སུ་གྲགས་པའི་ཚྭ་ཚྭའི་འབྲུམ་ཁང་བཅས་ཀྱི་རྗེས་ཤུལ་ཡིན་པར་གྲགས་པ་དེ་དག་དེང་
 སང་སྤེལ་དཔེའི་རྩལ་ར་ན་ཡོད་ཅིང་། དེའང་རིག་གནས་གསར་བརྗེའི་སྐབས་སུ། ཞིང་ལས་ཏ་གི་
 ལ་སྒོལ་སྒྱུར་བྱས་ཏེ་ས་རྒྱུད་སྒོལ་པའི་ཚོ། ཡུལ་འདིར་ས་འོག་ནས་དདུལ་ཚུ་ཁྲོ་རྩོང་གི་མཁར་ཤུལ་
 མདོན་སུམ་དུ་ཐོན་ཡོད་ཅིང་། མཁར་གྱི་ཅིག་མང་ན་སྒྲགས་པའི་འདག་རྩམ་དེ་ས་མིན་རྩོམ་མིན་གྱི་
 དངོས་པོ་སྤྲེལ་མཁེགས་ཅན་ཞིག་ཆགས་ཡོད་པ་སྟེ་འགྲོ་ནམས་ཀྱི་མིག་དབང་ལ་མདོན་སུམ་གྱི་ཡུལ་དུ་
 གྱུར། དེས་ན་མདོན་སུམ་ཁས་མི་ལེན་པ་ནི་དབང་པོ་སྟོན་ཅན་དུ་སོང་བ་ཡིན་མིན་པས་དེའི་རིགས་
 ལ་སུ་ཞིག་གིས་ཚིག་པར་བྱེད།

2. སྤྱིང་གི་སར་འཁྱུངས་དུས་ཀྱི་སྒོར།
 བོད་ཀྱི་ལོ་རྒྱུས་དེབ་ཐེར་དག་ན་སྤྱིང་གི་སར་རྒྱལ་པོ་འཁྱུངས་པའི་ལོ་ཚོགས་ལ་ཚུ་སྐུལ་དང་།
 ལྷགས་བྱེ། ས་ལྷག་སྟེ་གསུམ་དུ་བྱུང་ལ། དང་པོ་གཉིས་ནི་བྲག་དགོན་པའི་
 «མདོ་སྤྱད་ཆོས་འབྱུང་»ལས། གི་སར་རྒྱལ་པོའི་འཁྱུངས་ལོ་ནི་ལྷགས་བྱེ་དང་། ཚུ་སྐུལ་ལ་འདོད་
 མཁན་གཉིས་སྤང་བ་གང་ཡིན་ཡང་རབ་བྱུང་དང་པོ་ཚུགས་ཁ་མའི་དུག་ཅུའི་སྒོར་དེར་གཏོགས་ལ།
 གི་སར་མཐའ་དབྱེད་ལས། ད་དེ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་ནང་ནས་འབྱུང་ཁུངས་ནམ་པར་དག་ཅིང་།
 གཏན་ཚིགས་ཀྱི་རྩ་བ་རབ་དུ་བརྟན་པ་མཁས་པས་མཐོང་ན་དགྲེས་པའི་འཇུག་དཔྱད་ཁོང་ནས་
 འཆོར་བ་ནི། «གངས་རྒྱུངས་རྒྱལ་བཟུན་ཡོངས་ཀྱི་ཕྱི་མོ་ལྷ་འགྱུར་རྩོམ་ཐེག་པའི་བཟུན་པ་རིན་པོ་
 ཆེ་ཇི་ལྟར་བྱུང་བའི་ཚུལ་དག་ཅིང་གསལ་བར་བརྗོད་པ་ལྷ་དབང་གཡུལ་ལས་རྒྱལ་བའི་རྩ་བོ་ཆེའི་
 སྤྱོད་བྱུངས་» ཞེས་པའི་ཆོས་འབྱུང་ལས་གསལ་བའི་ལོ་ཚོགས་དེ་ཡིན་ཞེས་གསུངས། ལྷ་ཕྱིའི་ལོ་རྒྱུས་
 ཡིག་ཚང་ཁག་ལས་ཞིབ་དུ་བརྟགས་ན་འདོད་ཚུལ་གསུམ་པ་དེ་དོན་ལ་ཉེ་ཤོས་སུ་མཐོང་སྟེ། སྤྱིང་གི་
 སར་གྱིས་རྒྱངས་བྱང་ཚུབ་འདྲེ་བཀོལ་དང་། སྤྱི་ཏི་རྩྭ་ན་གཉིས་ལས་ཆོས་ཁུས་ཚུལ་ལ་བརྟགས་ན།
 «རྒྱངས་ཀྱི་ཕུ་སྟེ་བསེ་ཐུའི་» ལྷ་སའི་ལྷགས་པར་ ཆོས་པ་པོའི་ལོ་རྒྱུས་རགས་བསྐུས་ལས། རྒྱངས་བྱང་
 ཚུབ་འདྲེ་བཀོལ་དགྲུང་ལོ་བརྒྱ་དང་བརྒྱད་བཅུགས་ནས་སྤྱི་ལོ་རྒྱངས་བྱང་ཚུབ་འདྲེ་བཀོལ་དང་།
 སྤྱི་ཏི་རྩྭ་ན་གི་ཏི་སྤྱན་བྱངས་ཏི་ཆོས་ཁུས་པ་དང་། གཙུག་ལག་ཁང་བཞེངས་པས་ཀྱང་ཤེས་ཅུས།
 ཞེས་སོགས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། | འདོད་ཚུལ་གསུམ་པ་ནི། «བདུད་འཛོམས་ཆོས་འབྱུང་» ལས།
 རབ་བྱུང་དང་པོའི་ས་ལྷག་ལོར་སྤྱིང་གི་སར་འཁྱུངས་པར་བཤད་ཅིང་།
 དེ་ལ་ཡུལ་མདོ་སྤྱད་ཀྱི་མཁས་པ་ཆེན་པོ་སྒོ་བྲོས་རྒྱ་མཆོས་ཀྱང་གདེང་འཛོག་ཆེན་པོར་གནང་ཡོད་
 དེ། 1076པའི་མེ་འབྱུག་ལོར་སྤྱི་གཤེགས་ཞེས་གསལ་བ་དང་། «དེབ་ཐེར་རྩོན་པོ་» སོགས་ལས།

འབྲོམ་སྟོན་པས་སྤྱི་ཉི་མཱ་ན་ལས་ལོ་ལྔ་བསྐབས་པ་གསལ་ཞིང་། འབྲོམ་སྟོན་པ་ནི་རབ་བྱུང་དང་པོ་
 ཚུགས་ཁ་མའི་ཤིང་སྤུལ་ལོ་སྟེ་སྤྱི་ལོ་1005ལོར་སྐྱུ་འབྱུངས། རྒྱུ་དུས་ནས་ཡུམ་གཤེགས། མ་
 ཡར་དང་མ་མཐུན་པས་གཞུང་བྱོན་ནས་ཡིག་སྒྲིག་སྟོབ་ཅིང་བཞུགས་པའི་ཆེ། རྩོ་བོ་སེ་བཙུན་པ་
 ཁམས་ནས་སྟོ་བལ་དུ་བྱོན་པ་དང་མཇལ་བས་དད་པ་སྤྱིས། སེ་བཙུན་ཕྱིར་ཁམས་ལ་ཕེབས་སྐབས་
 ཕྱག་ཕྱིར་བྲིད་པར་ཁུས་པ་ལ་ཞུས་གྱིས་བཞེས་ནས། ཆོང་པ་ཆོ་དང་ལྷན་དུ་ཤོག་གསུངས་ཏེ་བྱོན།
 དེ་ནས་ཁམས་ལ་བྱོན་ཏེ་རྩོ་བོ་སེ་བཙུན་པ་ལ་བཞེན་པའི་དུས་ནི་སྤྱི་ལོ་1020པའི་ལྷགས་སྤུལ་ལོ་ཡིན་
 ཞིང་། དེ་ནས་བཟུང་རྩོ་བོ་རྩེ་མངའ་རིས་སུ་ཕེབས་པའི་བར་དུ་ཁམས་བྱུགས་སུ་བཞུགས་ནས་
 གསན་སྦྱོང་གནང་།

སྐབས་དེར་སྤྱི་ཉི་མཱ་ན་འདན་བྱུང་ཐང་དུ་ར་རྩེ་བྱས་ནས་བཞུགས་ཡོད་པ་ལས་ལོ་ལྔ་བསྐབས་པ་
 སོགས་བསལ། འབྲོམ་སྟོན་པ་ཁམས་ནས་ཕུ་རངས་སུ་བྱོན་སྟེ་རྩོ་བོ་རྩེ་དང་མཇལ་བའི་ལོ་ནི་རབ་
 བྱུང་དང་པོའི་ཤིང་སྤུལ་ཏེ་སྤྱི་ལོ་1044ཡིན། དེས་ན་སྤྱིང་གེ་སར་ནི་རབ་བྱུང་དང་པོའི་ས་ལྷག་སྟེ་
 སྤྱི་ལོ་1038ལོར། ཡབ་སྤྱིང་རྒྱུད་རྒྱུད་སྐུ་པོ་སེང་སྟོན་དང་།

ཡུམ་འགོག་བཟའ་ལྷ་མོ་གཉིས་ཀྱི་སྐུ་སྐུ་མདོ་ཁམས་འབྲི་རྩེ་གཉིས་ཀྱི་བར་སྐང་དུ་ས་སྤྱིད་སོས་ཡག་
 གི་ཁ་མདོ་སྟེ། དེང་སྡེ་དགའི་འདན་ཁོག་གི་ཁོངས་ཚྭ་ཚྭ་དགོན་པའི་ཉེ་འཁོར་དེར་སྐྱུ་འབྱུངས། ལོ་
 དེར་རྩོ་བོ་རྩེ་དབལ་ལྷན་ཨ་ཏི་ཤ་དགྲང་ལོ་ང་བདུན་དང་། མདོ་སྐད་ཤར་ཅོང་ཁའི་རྒྱལ་པོ་ཁྱི་
 རམས་སྤེུ་བཙན་དགྲང་ལོ་ཞེ་བཞི། འབྲོམ་སྟོན་པ་རྒྱལ་བའི་འབྱུང་གནས་དགྲང་ལོ་སེ་བཞི། སྤྱི་
 སྐྱུར་གྱི་རྒྱལ་པོ་མར་པ་ལོ་ལྔ་བ་དགྲང་ལོ་ཉེར་བདུན་བཅས་ལ་བྱོན་ཡོད། སྤྱིང་གེ་སར་དགྲང་ལོ་
 ལྷ་ལ་སོན་པའི་རྒྱ་རྩེ་ལོར་རྩོ་བོ་རྩེ་མངའ་རིས་སུ་ཕེབས།

གེ་སར་དགྲང་ལོ་བདུན་ལོན་པ་དང་འབྲོམ་སྟོན་པ་ཕུ་རངས་སུ་བྱོན་ཏེ་རྩོ་བོ་རྩེ་དང་མཇལ། གེ་
 སར་དགྲང་ལོ་བཙུ་བདུན་ལོན་པའི་ཤིང་རྩེ་ལོར་རྩོ་བོ་རྩེ་སྐྱུ་གཤེགས།

གེ་སར་དགྲང་ལོ་ཞེ་གཉིས་པའི་ས་ལྷག་ལོར་དུགས་པོ་རྒྱ་འོད་གཞོན་ལུ་འབྱུངས།

གེ་སར་དགྲང་ལོ་དོན་གཉིས་པའི་ས་སྐང་ལོར་དུགས་པོ་རིན་པོ་ཆེས་རྩེ་བཙུན་མི་ལའི་ཞབས་ལ་
 བཞེན། སྐབས་འདིར་སྤྱིང་གི་དུས་ཡིན་པ་དུགས་པོ་རིན་པོ་ཆེའི་རྣམ་ཐར་དུ་གསལ། དགྲང་ལོ་གྲུ་
 གཉིས་པ་རབ་བྱུང་གཉིས་པའི་ས་ཕག་སྟེ་སྤྱི་ལོ་1119ལོར་མདོ་སྐད་མ་རྒྱལ་གངས་ཀྱི་རི་བོའི་
 འདབས། མ་སྐྱུང་རྒྱ་བོ་འབབ་པའི་ཡུལ་དེར་སྐྱུ་གཤེགས། །

ས་བཅད་ལྷ་པ། ཆོས་དང་རིག་གནས་གཉིས་ལྷན་ཅིག་ཏུ་ དར་རྒྱས་དང་གོང་འཕེལ་བྱེད་པའི་སྒོར།

བཙུན་པ་ཕྱི་དར་གྱི་སྐབས་སུ་བོད་ཡུལ་འདིར་ཆོས་དང་རིག་གནས་ཐམས་ཅད་ལ་དད་ཞེན་དང་
 སྦྱོང་བཙོན་བྱེད་པའི་ཆ་སྐབས་གསར་པ་འབྱོར་བའི་དུས་རབས་ཤིག་ཏུ་སྤྱིབས་ཡོད་ཀྱང་། བོད་ཡོངས་
 ལ་དབང་སྐྱུར་བའི་སྟོབས་འབྱོར་དང་ལྷན་པའི་སྤྱིད་གཞུང་ཞིག་མེད་ལྟམས། ཡུལ་སྡེ་སོ་སོའི་མི་
 རྣམས་ཀྱིས་རང་རང་གི་འདོད་ཞེན་དང་དབལ་འབྱོར་གྱི་རྒྱུད་གཞི་བཅས་ལ་བརྟེན་ནས། འགའ་
 ཞིག་གིས་རྒྱ་གར་གྱི་པ་རྩེ་ཏུ་རྣམས་བོད་དུ་གདན་དྲངས་ནས་དམ་ཆོས་ལ་དག་ཐེར་དང་། འདུལ་
 བྲིམས་ལ་ཤུགས་སྟོན། ཤེས་རིག་ཡར་རྒྱས་ལ་གཏོང་བ་སོགས་ཀྱི་མཛད་རྩིས་རྒྱ་ཆེན་པོ་བཞག་

ཡོད་པ་དང་། འགའ་ཞིག་གིས་རྒྱ་གར་གྱི་ཡང་དག་པའི་སངས་རྒྱས་ཚོས་ལྷགས་ཀྱི་སྒོལ་ལྷགས་དེ་
ཉིད་འཆོལ་བའི་ཆེད་དུ་གསེར་མང་པོ་བསགས་ཏེ་སློབ་ཡོན་བྱེད། རང་གི་ལྷས་སྒོག་ལའང་སྒོས་པ་
མེད་པར་རྒྱ་གར་དུ་བྱིན་ཏེ་མཐས་པའི་སློབ་དཔོན་མང་པོ་བསྟེན། མདོ་སྒྲགས་ཀྱི་གཞུང་ལྷགས་དང་
ལེགས་སྒྱུར་གྱི་སྐད་ལ་གསན་བསམ་མཐར་བྱིན་པར་གནང་སྟེ། ཐེ་ཚོམ་གྱི་སློབ་འདོགས་ཐམས་ཅད་
བཅད།

སྤར་བོད་དུ་ཕེབས་ནས་དགོན་གནས་གསར་འདེབས་མཛད་ཅིང་འཆད་ཚིག་ཚུལ་གསུ་གྱི་སློབ་ནས་
གདུལ་བྱ་བསྐྱངས་ཤིང་རིག་གནས་མཐའ་དག་དར་སྤེལ་བཏང་། དེ་ནས་བཟུང་དགོན་པ་ནི་ཚོས་
དང་རིག་གནས་གཉིས་ཀ་འཆད་ཉན་དང་དར་སྤེལ་བྱེད་ལུལ་གྱི་ལྟེ་གནས་སུ་གྱུར། ཚོས་དང་རིག་
གནས་སློབ་གཉེར་བྱེད་པའི་མི་སྣ་རྣམས་ལ། བོད་འབངས་ཡོངས་ཀྱིས་དད་གུས་དང་བརྟེན་བཀུར་
སྒོལ་སྟེ། མཐར་བོད་ཀྱི་ཚོས་སྤྱིད་གཉིས་ཀྱི་དབང་ཆ་དེ་རང་ཤུགས་ཀྱིས་དགོན་པའི་བདག་པོ་རྣམས་
ཀྱི་ལག་ཏུ་སྤྱུང་། ཚོས་ལྷགས་བྱབ་མཐའ་ལའང་མི་འདྲ་བ་མང་པོ་ཞིག་བྱང་ཡོད་པ་དེ་དག་གི་ལོ་
རྒྱུས་ཡིག་ཆ་ཏ་ཅང་མང་ཞིང་།

གསལ་པོའང་ཡོད་སྟབས་འདྲིར་ས་བཅད་ཀྱིས་མ་སྟོངས་ཅོམ་དུ་བྱབ་མཐའ་སོ་སའི་བྱང་ཚུལ་སྟེ་
དོན་རགས་ཅོམ་ལས་བཀོད་མེད།

གཅིག་བཀའ་གདམས་པའི་བྱབ་མཐའ་བྱང་ཚུལ།

དེ་ཡང་བཀའ་གདམས་པ་ཞེས་པའི་སྒྲ་དོན་ནི། སྤུན་ཕྱ་རིན་ཆེན་འཕེལ་གྱི་ཞལ་ནས།
རྒྱལ་བའི་བཀའ་ལས་ཡི་གེ་ན་གཅིག་ཀྱང་བཞག་ཏུ་མེད་པར་གདམས་ངག་ཏུ་གོ་བ་ལ་བེད།
ཞེས་གསུངས་པ་དེ་ཡིན་ཞིང་བྱབ་མཐའ་འདི་ཉིད་བོད་དུ་དར་བའི་ཚུལ་ནི། དེ་ཡང་《ཐུ་བཀའ་
བྱབ་མཐའ་》ལས། དེ་ནས་སྤྱི་ཆེན་དགོངས་པ་རབ་གསལ་གྱིས་མདོ་ཁམས་སྤྱད་ནས་བཞུན་པའི་
མེ་རོ་བསྐྱངས། ལོ་ཆེན་རིན་བཟང་གིས་མངའ་རིས་སྟོད་ནས་གསོས་པས་དབུས་གཙང་གི་སྤྱོད་སྒྲ་
དགེ་འདུན་གྱི་སྤེལ་ཕེལ་བར་གྱུར་མོད་ཀྱང་། འགའ་ཞིག་འདུལ་བ་ལ་མོས་སྒོས་སྒྲགས་བྱེད་དུ་
བསད། འགའ་ཞིག་སྒྲགས་ལ་མོས་སྒོས་འདུལ་བ་བྱེད་དུ་བསད་པས་བཞུན་པ་སྤྱོད་སྒྲ་རེ་བར་སོང་།
ཕལ་ཆར་བྱབ་མཐའི་ཁ་འཛིན་གྱི་བཤད་པ་ཅོམ་ལས་བྱབ་བཞུན་ཡོངས་སུ་རྒྱུགས་པ་ཉམས་ལེན་དུ་
བྱེད་ཤིང་པ་ལྟ་ཞིག་སྤྱོད་སྒྲ་མཐོང་གི་གོ་བ་ཆགས་པའང་དགོན་པར་གྱུར། ལྷག་པར་སྤང་དར་གྱི་
བཞུན་པ་བསྐྱབས་པའི་བར་དེར། སྒྲགས་པ་འགའ་ཞིག་གིས་རྒྱུད་ཆོག་སློབ་ཡོད་པ་རྣམས་ཡི་
གེར་བྱིས་པར། བར་སྐབས་ཀྱི་ཆོག་བརྟེན་ནས་མ་ཐོན་པ་རྣམས་ལ་སློབ་བཟོའི་སྟེན་བཅུག་བཅད་
གང་བྱང་སྒྱུར། ཡང་ལ་ལས་རྒྱུད་ཀྱི་མིང་བཏགས་པའི་རྟོག་བཟོའི་ཡི་གེ་བྱང་ཆོག་འབའ་ཞིག་
གིས་གང་འདོད་དུ་བྱིས། སྒྲགས་པ་འགའ་ཞིག་གིས་རང་གི་རྒྱུང་མ་ལ་དེ་རིང་ཆང་ཞིམ་པོ་བཟོས་
དང་།

ཚོས་པར་མིང་བཏགས་སྒྲགས་ལོག་བོད་དུ་དར། །

དེ་ཡིས་རྒྱལ་ཁམས་ཕྱང་སྟེ་འདི་ལྟར་གྱུར།

། སློབ་བ་དར་བས་ར་ལྷག་ཉལ་ཐག་བཅད།

། སྒྱུར་བ་དར་བས་མི་རིགས་འཆོལ་བ་འདྲིས།

མཐོན་སྐྱབ་དར་བས་ནད་པས་གསོ་རྒྱུ་ཆད། །
 བམ་སྐྱབ་དར་བས་དུར་སའི་མཆོད་པ་སྟོང་།
 ། མཆོད་སྐྱབ་དར་བས་མི་ལ་གསོན་སྟོལ་བྱང་།
 ། སྤོན་པོ་ཤ་ཟ་མཆོད་པས་མི་ནད་ཕྱགས་ནད་བྱང་།
 མི་བསུར་དུད་པ་བཏང་བས་ཡུལ་གྱི་ལྷ་སྐྱུ་འཕངས། །
 དེ་ལྟར་སྟོད་པ་ཐེག་ཆེན་ཡིན་ནམ་ཅེ།
 ། བྱིད་ཅག་གྲོང་གི་མཁན་པོ་ཕྱགས་པའི་སྟོད་ཚུལ་འདི།
 རྒྱལ་ཁམས་གཞན་དུ་ཐོས་ན་གཞན་དག་ངོ་མཚར་རྒྱ།
 ། དེད་ཅག་སངས་རྒྱས་ཡིན་ན་ཟེར་བའི་སྟོད་པ་ནི། །
 ལས་ཀྱི་སྤོན་པོ་བས་ནི་སྟོང་རྩེ་ཆུང་།
 ། ཁ་དང་སྐྱང་གྱུ་བས་ནི་ཤ་དད་ཆེ།
 ། བོང་རེང་སྐང་རེང་བས་ནི་འདོད་ཆགས་ཆེ། །
 ཁང་རུལ་སྐྱར་ཁོག་སྐྱ་ཁོག་ཅེས་འབྲུ་ནག་པོ་དྲི་ངན་ཅན་ཞིག་གི་མིང་ཡིན།
 བས་ནི་སྐྱར་དད་ཆེ། །
 བྱི་དང་ཕག་པ་བས་ནི་གཙང་ཅོག་ཆུང་།
 ། གཙང་མ་སྟེའི་རིགས་ལ་དྲི་ཆེན་དང་། །
 དྲི་རྒྱ་ཁུ་ཁྱག་དག་གིས་མཆོད་འབུལ་བས།
 ། རོ་སྐྱག་འདམ་དུ་སྐྱེ་བ་སྟོང་རེ་རྩེ།
 ། རྩེ་སྟོད་གསུམ་གྱི་ཆོས་ལ་བསྐྱར་བཏབ་པས། །
 མནར་མེད་དཔུལ་བར་སྐྱེ་བ་སྟོང་རེ་རྩེ།
 ། སྟོལ་བས་སྟོག་ཆགས་བསད་པས་རྣམ་སྤྲིན་གྱིས།
 ། ལས་ཀྱི་སྤོན་པོར་སྐྱེ་བ་སྟོང་རེ་རྩེ། །
 སྐྱར་བས་འདོད་ཆགས་དར་བས་རྣམ་སྤྲིན་གྱིས། ། LM
 མངལ་གྱི་སྤོན་པོ་འབྲུར་སྐྱེ་བ་སྟོང་རེ་རྩེ། །
 ཤ་ཁྱག་གཅིན་གྱིས་དགོན་མཆོག་གསུམ་མཆོད་ཅིང་།
 ། རྩེའམ་དགོངས་མི་ཤེས་དྲང་ཐད་ཆོས་སྟོད་པ།
 ། གཞོད་སྤྲིན་སྤོན་པོར་སྐྱེ་བ་ཐེག་ཆེན་པ།
 ། དེ་ལྟར་སྟོད་པའི་སངས་རྒྱས་ཨེ་མ་མཆར། །
 ཞེས་སོ། ། དུས་དེར་མངའ་རིས་ཀྱི་རྒྱལ་པོ་ལྷ་སྐྱུ་མ་ཡེ་ཤེས་འོད་གྱིས། བོད་ཀྱི་བསྟན་པ་གནས་
 ཚུལ་དེ་ལྟར་གྱུར་པར་ཐུགས་གྱིས་མ་བཟོད་པས་རྒྱ་གར་ནས་པར་རྒྱུ་ཏ་ཆེན་པོ་བསྟན་པ་ལ་ཆོད་མར་
 གྱུར་པ་ཞིག་གཞན་དྲངས་ནས་དག་ཐེར་མཇོད་པ་ལས་པན་ཐབས་གཞན་མེད་པར་དགོངས་ནས།
 རྒྱ་བཙུན་འབྲུས་སེང་གེ་ལ་གསེར་མང་པོ་བསྐྱར་ནས་ཨ་ཏི་ཤ་གཞན་འདྲེན་པར་བཏང་ཡང་སྐྱུན་མ་
 འདྲོངས། ད་དུང་གསེར་མང་པོ་བཙུན་པར་མངགས་དགོངས་ནས་གསེར་འཛོལ་དུ་
 ཐེབས་པ་གར་ལོག་གི་རྒྱལ་པོས་བཟུང་ནས་མ་བཏང་། ཡེ་ཤེས་འོད་ཀྱི་ཆ་པོ་བྱང་ཆུབ་འོད་གྱིས་

གསེར་མང་པོ་བཅས་ནས་ཁྱ་བོ་སྐྱ་བར་ཕྱིན་ཀྱང་མ་བཏང་། དེ་ནས་ཡེ་ཤེས་འོད་གར་ལོག་གིས་
 བཀོངས། ཁོང་གིས་ཞལ་ཏེ་བཞིན་བྱང་ཆུབ་འོད་གྱིས་ནག་ཚོ་ལོ་ལྔ་བ་ཚུལ་ཁྲིམས་རྒྱལ་བ་གསེར་
 མང་པོ་དང་བཅས་པ་རྗེ་ཏེ་སྐྱོན་འདྲན་པར་རྒྱ་གར་དུ་མངགས། ནག་ཚོ་དང་རྒྱ་བཙོན་སེང་གཉིས་
 འཛེམས་ནས་ཨ་ཏི་ཤ་ལ་བོད་ཀྱི་བཟུན་པའི་གནས་ཚུལ་དང་། ཡེ་ཤེས་འོད་གྱིས་དཀའ་སྤྱད་བྱས་
 ཚུལ་རྣམས་ཞིབ་དུ་ཞུས་ཏེ་བོད་དུ་འབྱོན་པར་གསོལ་བ་བཏབ། རྩ་མོ་ནས་རྩོམ་པོ་ལ་བོད་དུ་འབྱོན་
 དགོས་པའི་ལྷང་བཟུན་མང་པོ་ཡོད་ཀྱང་། དེ་རྒྱབ་ཡང་བསྐྱར་གྱིས་རྗེ་བཙོན་སྒྲོལ་མ་ལ་གསོལ་བ་
 བཏབ་ནས་བརྟག་པ་མཛད་པར་མཁའ་འགྲོ་མ་ཞིག་ཡོད་པ་ལ་དྲིས་གསུངས་པ་བཞིན་དྲིས་པས།
 བོད་དུ་བྱོན་ན་བཟུན་པ་ལ་ཕན་ཐོགས་ཤིང་ཁྱད་པར་ལྷ་པོ་སི་ཀ་བོད་སྐད་དུ་དགོ་སྤོང་བེར།
 གཅིག་ལ་བརྟེན་ནས་ཕན་ཐོགས་པའི་ལྷང་བཟུན་བྱང་སྟེ་བོད་དུ་འབྱོན་པའི་ཞལ་བཞེས་མཛད་དོ།
 ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རབ་བྱང་དང་པོའི་ཆུ་ཏྲ་མྱེ་མྱེ་ལོ་1042ལོར་རྩོམ་པོ་རྗེ་བལ་ཡུལ་བརྒྱུད་དེ་མངའ་
 རིས་སུ་བྱོན། དབུ་མའི་ལྷ་བ་དང་། འདུལ་བའི་སྤྱོད་པ་གཙོ་བོར་སྟོན་པའི་གཞུང་ལྷགས་གདམས་
 ངག་ཟུང་དུ་འབྲེལ་བའི་བྱང་ཆུབ་ལམ་གྱི་སྟོན་མ་ཞེས་བྱ་བ་སྐྱེས་བྱ་གསུམ་གྱི་ལམ་གྱི་རིམ་པ་ཡོངས་
 སུ་རྒྱུགས་པའི་བཟུན་བཅས་མཛད་ནས་འཆད་ཉན་གནང་། ཆོས་བརྒྱུད་དེའི་འཕྲིན་ལས་སྟེལ་བའི་
 སྟོབ་མའི་ཆོགས་རྣམས་ལས་ནག་ཚོ་ལོ་ལྔ་བ་ཚུལ་ཁྲིམས་རྒྱལ་བ་ སྤྱི་ལོ་1010ལྷགས་པག་ལོར་
 འབྲུངས་ བློ། རྩོམ་པོ་རྗེ་བོད་དུ་གདན་འདྲན་པ་པོ་ཡིན་ལ། རྩ་རྗེས་སུ་ལོ་བཅུ་དགུ་ཙམ་རྩོམ་པོ་རྗེ་
 ལ་བཟུན་ནས་གདམས་ངག་ལམ་ཆེར་ཞུས་ཏེ་རིམ་བཞིན་འཆད་ཉན་གྱི་རྒྱུན་སྟེལ་བ་ལ་ནག་ཚོ་
 བཀའ་བརྒྱུད་དུ་གྲགས་ཤིང་། རོང་པ་ཕྱག་སོར་བས་ཀྱང་ནག་ཚོ་ལོ་ལྔ་བ་ལས་ཐུགས་གྱི་གདམས་པ་
 མང་དུ་ཞུས། ནག་ཚོའི་བཀའ་ལྷང་བཞིན་རོང་ལག་སོར་དུ་དགོན་པ་བཏབ། བྱ་འདུལ་བ་འཛིན་
 པ་སོགས་རོང་པའི་བྱ་བཞིན་གྲགས་པ་རྣམས་གསོ་སྦྱང་གནང་ཡོད་པ་དེ་དག་དང་། གཙང་ན་
 མགར་འགོས་ཡོལ་གསུམ་དང་། དབུས་ན་སུ་རྩོག་འབྲོམ་གསུམ་བཅས་གྱིས་བྱུང་མཐའ་འདྲིའི་
 ཆོས་རྒྱུན་རྒྱ་ཆེན་བོར་སྟེལ། དེ་ལས་ལྷག་པར་དུ་བོད་འདྲིར་བཀའ་གདམས་གསར་རྟེང་གཉིས་ཞེས་
 གྲགས་པའི་བཀའ་གདམས་རྟེང་མའི་འཕྲིན་ལས་གྱི་གཙོ་བོའི་སྟེལ་འབྲེད་ནི་འབྲོམ་སྟོན་པ་རྒྱལ་བའི་
 འབྲུང་གནས་ཡིན་ལ། རྩོམ་པོ་རྗེ་བོད་ཡུལ་དབུས་སུ་གདན་འདྲན་ཞུ་བ་པོ་ཡང་འདི་ཡིན། རྗེ་འདི་
 བྱི་རབ་བྱུང་དང་པོ་ཚུགས་ཁ་མའི་ཤིང་སྤུལ་སྤྱི་ལོ་1005ལོར་གདུང་རུས་ཡར་བཞེར། ཡབ་ཏྲ་
 གསུམ་ཤུ་བཞེར་དང་། ཡུམ་ཁྱ་ལྷོ་བཟའ་ལན་ཅིག་མ་གཉིས་གྱི་སྲས་སུ་སྟོད་ལྷང་ཕུར་སྐྱེ་འབྲུངས།
 མ་ཡུམ་རྩ་མོ་ནས་གསེགས། བྱིས་པའི་དུས་ནས་ཐུགས་སྟོབས་ཆེ་བས། མ་ཡར་དང་འཐབ་པ་ལས་
 གཞན་དུ་བྱོན་པ་དགའ་བར་དགོངས་ནས།
 གཞུང་བྱོན་ནས་ཡིག་སྟོག་ལ་སོགས་པ་སྟོབ་ཅིང་བཞུགས་པའི་ཆོ། རྩོམ་པོ་བཙོན་ཁམས་ནས་སྟོ་
 བལ་དུ་བྱོན་པ་དང་མཇལ་པས་དད་པ་སྐྱེས། སེ་བཙོན་བྱིར་ཁམས་ཐུགས་སུ་ཕེབས་པའི་སྐབས་སུ་
 ཕྱག་བྱིར་ཁྲིད་ཅེས་ཞུས་པར་དང་དང་ལྷན་དུ་སོང་ན་དང་ལ་མི་ཁ་ཡོང་བས་དོགས། ཁྱུང་རང་ཆོང་པ་
 ཚོ་དང་ལྷན་དུ་ཤོག་གསུངས་པ་བཞིན་ཆོང་པ་རྣམས་དང་འགྲོགས་ཏེ་བྱིན་པས་ཁོང་གི་རྩེ་སྟེངས།
 རང་གི་ཞབས་ཏྲོག་བྱེ་འཐག་པ་ཡན་ཆད་དང་།
 བྱི་རོལ་དུ་ཏྲ་ཕྱགས་སྦྱོང་བ་སོགས་ཞབས་ཏྲོག་ལེགས་པར་ཞུས་ཏེ་ཆོས་ཞུས། བྱེ་འཐག་པའི་ཞར་
 ལ་ཡང་དཔེ་ཆ་གཟིགས་པ་ལ་སོགས་པའི་སྟོབ་གཉེར་ལ་བཙོན་པ་ཆེན་པོ་གནང་།

སྐབས་དེར་སློང་ཏི་རྩོམ་པ་འདྲན་དྲན་ཐང་དུ་ར་རྩི་མཛད་ནས་བཞུགས་པའི་བྱང་དུ་ལོ་ལྔ་བསྐབས།
 སློང་ལོ་1020ལོ་ནས་སློང་ལོ་1044ལོའི་བར་ལོ་ངོ་བཙུ་ལྔ་ཙམ་ལ་ཁམས་སུ་བཞུགས། རབ་བྱང་དང་པོའི་
 ཤིང་སྤེལ་ཏེ་སློང་ལོ་1044ལོར་རྩི་བོ་རྩི་མངའ་རིས་སུ་ཕེབས་ཡོད་པ་ཐོས་པས་སེ་བཙུན་ལ་གནང་བ་
 ཞུས་ཏེ་མངའ་རིས་སུ་བྱོན་གྲུབས་མཛད། སེ་བཙུན་གྱིས་ཀྱང་མི་དགྲེས་པ་མེད་པར་བོད་ཁལ་གཅིག་
 དཔེ་ཆ་དང་བཅས་པ་གནང་ནས་བྱོན། རྩི་བོ་རྩི་དང་མཇལ་ཅིང་དབང་ཆས་ཀྱང་མང་པོ་གནང་།
 དེ་ནས་དབུས་སུ་གདན་འདྲན་ཞུས། ལྷ་ས་དང་།
 བསམ་ཡས། ཡེར་པ། སྟེ་ཐང་སོགས་སུ་ཕེབས་ནས་ཆོས་མང་པོ་གསུངས། གདམས་ངག་གི་
 ཡང་སྟེང་རྣམས་འབྲོམ་སྟོན་པ་ལ་གནང་སྟེ་འཕྲིན་ལས་ཀྱི་རྒྱན་འཕེལ་རྒྱས་བྱུང་ཡོད་པ་
 《ཤེས་བྱ་ཀུན་བྱུང་》ལས། འབྲོམ་སྟོན་པ་རྒྱལ་བའི་འབྱུང་གནས་ཀྱི་བཀའ་བརྒྱུད་འདི་ལ།
 བྱང་པར་འཕགས་པའི་ལྷ་བཞི། ཆོས་ཐེ་སྟོང་གསུམ་སྟེ་ལྷ་ཆོས་བདུན་ལྔ་ཀྱི་བཟུན་པའི་བདག་
 པོ་བཀའ་གདམས་རིན་པོ་ཆེ་ཞེས་བྱ་བ་བྱུང་ཞིང་། རྒྱལ་བ་འབྲོམ་གྱི་སྟོན་མ་སྐྱེ་མཛད་གསུམ་དུ་
 གྲགས་པ་ལ་གཞུང་། གདམས་ངག་མན་ངག་གི་བཀའ་སྟོན་ཆེན་པོ་གསུམ་གྱི་བཀའ་བབ་ནས་དེ་
 གསུམ་གྱི་རྒྱུད་འཛིན་འཕགས་ཆེན་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་ཕྱིར་མི་སྟོན་པའི་ས་ལ་གནས་པ་དུ་མ་
 བྱོན་ནས་འཁྲལ་བ་མེད་པའི་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་ལམ་བཟང་སྤེལ་ཅིང་གསལ་བར་མཛད་དོ།
 དེ་ལ་གཞུང་ནི། སྟེས་ཆོས་དད་པའི་གཞུང་། ས་རྒྱན་ཏིང་ངེ་འཛིན་གྱི་གཞུང་། བསྐྱེད་
 སྟོང་པའི་གཞུང་སྟེ་གཞུང་དུག་གི་བཤད་སྟོན་འཛིན་པ། པོ་ཏྲོ་པ་རིན་ཆེན་གསལ་ལ་སྟོན་མ་སྐྱེང་
 ཤར་ཉེ་ཁྱེད་འབེལ་སོགས་བྱོན་ཅིང་ཤར་པའི་སྟོན་མའི་ནང་ནས་གདུམ་སྟོན་སྟོན་གྲོས་གྲགས་ཀྱིས་
 དཔལ་སྤར་ཐང་གི་དགོན་པ་བཏབ། འདི་དག་གིས་བཤད་སྟོན་གཙོ་བོར་བསྐྱུངས། གདམས་ངག་ནི།
 བདེན་པ་བཞི་གདམས་ངག་དུ་སྟོན་པའི་བཤད་སྟོན་ཏེ།
 སྟུན་ཐུ་ཆུལ་ཁྲིམས་འབར་གྱི་སྟོན་མ་བྱ་ཡུལ་པ་སོགས་ལས་སྟུན་ཐུ་བཀའ་བརྒྱུད་ཅེས་བྱང་པར་དུ་
 འཕགས་པ་བྱོན་ཅིང་སྟུབ་བརྒྱུད་གཙོ་བོར་བསྐྱུངས། དེང་སང་དེའི་བཀའ་དྲགས་པོ་བཀའ་བརྒྱུད་
 པ་ལ་བབ་པར་བཞེད། མན་ངག་ཐིག་ལེ་བཙུ་དུག་གི་དབང་ཁྲིད་རྒྱབ་ཏེན་སྟེགས་བམ་རིན་པོ་ཆེ་
 བཅས་སུ་རྒྱུད་པ་གཞོན་ནུ་རྒྱལ་མཆོན་ལ་བཀའ་བབ། དེས་སྟབས་ཀ་བ་རིན་ཆེན་རྒྱལ་མཆོན་ལ་
 གནང་། ཕྱིས་སྤར་ཐང་པ་གཞོན་ནུ་སྟོན་གྲོས་ཀྱི་བར་ཆིག་བརྒྱུད་དུ་མཛད་ཅིང་། དེ་ནས་རྒྱ་བཀོལ་
 ཏེ་རིམ་པར་བརྒྱུད་པ་ལ་སྟུག་ས་པའ་ཆེན་ལས་དཔའ་བོ་གཙུག་ལག་སྤེང་བས་གསན་ཏེ་སྟུབ་བརྒྱུད་
 ཀུམ་ཀུ་ཆང་གི་ཕྱོགས་སུ་བྱོན་པ་དང་།
 ལོ་ཆེན་ཐུགས་རྩི་དཔལ་བ་ལས་རྒྱལ་བ་དགེ་འདུན་གྲུབ་གྱིས་གསན་ནས་དགེ་ཕྱོགས་ལ་རྒྱན་བྱུང་
 ངོ་། ། ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། ། ལྷགས་འདིའི་ཆོས་བརྒྱུད་ཀྱི་འཕྲིན་ལས་སྟོང་བའི་དགོན་གནས་
 གཙོ་བོ་ནི། བྱང་གི་ར་སྤྱིང་དགོན་པ་དང་། གཙང་གི་སྤར་ཐང་དགོན་པ།
 གསང་ཕུ་ནེ་ཐོག་བཅས་ཡིན། བཀའ་གདམས་གསར་མ་ཞེས་པ་ནི། རྩི་བོ་རྩི་དང་། འབྲོམ་སྟོན་
 པ་རྣམ་གཉིས་ཀྱིས་སྟོན་བཏོད་པའི་ལྷགས་དེ་འཛིན་པའི་དགེ་བའི་བཤེས་གཉེན་གྱིས་སྐབས་དེར་
 བོད་ཁམས་ཡོངས་ལ་བྱུང་ཅིང་། དགོན་གནས་ཀྱང་ཁམས་དབུས་ཀུན་དུ་རྒྱ་ཆེར་འཕེལ་ཏེ། སྟོན་སྟོན་
 རྣམ་བཞི་སོགས་ལམ་རིམ་གྱི་གདམས་པ་གྲུབ་མཐའ་གསར་རྟེང་ཀུན་གྱི་ཁྲིད་སྟོན་ཐམས་ཅད་ཀྱི་
 ཐོག་མར་བྱུང་བ་སོགས་ཀྱིས་མཆོན་ལྷགས་འདི་གྲུབ་མཐའ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་ནང་དུ་བྱུང་པར་བྱུང་

ཡོད་ཀྱང་། ཕྱིས་སུ་རང་རྐང་འཛིན་པའི་སྡེ་རུང་ཟད་ཉམས་པ་ན། རྗེ་ཙོང་ཁ་པ་སློ་བཟང་གྲགས་པ་
 དང་། རྒྱལ་ཚབ་དར་མ་རིན་ཆེན། མཁས་གྲུབ་དགེ་ལགས་དཔལ་བཟང་སྟེ་རྗེ་ཡབ་ཤས་གསུམ་
 ཞེས་གྲགས་པ་བྱུང་བ་དེ་ནམས་ཀྱིས་ལྷགས་འདི་ཉམས་གསོ་མཛད་ཅིང་། སེར་འབྲས་དགེ་གསུམ་
 གྱིས་མཚོན་པའི་དགོན་གནས་མང་པོ་བཏབ་སྟེ་འཕྲིན་ལས་འཕེལ་བ་ལ་བཀའ་གདམས་གསར་
 མའམ་རི་བོ་དགེ་ལྡན་པའི་ལྷགས་ཞེས་གྲགས་པ་འདི་ཡིན་ནོ། དེང་གི་དུས་ལའང་གནས་ཡོད་པའི་
 བཀའ་གདམས་རྟེང་མའི་དགོན་པ་གཙུག་པོ་ནི།

1. ར་སྟོང་དགོན་པ། རབ་བྱུང་དང་པོའི་མེ་སྟེལ་སྟེ་ལོ་1056ལོར་འབྲོམ་སྟོན་པ་རྒྱལ་བའི་འབྲུང་
 གནས་ཀྱིས་བཏབ།
2. གསང་ཕུ་ནེ་ཐོག་དགོན་པ། རབ་བྱུང་དང་པོའི་ཚུ་སྐང་སྟེ་ལོ་1073ལོར་རྒྱལ་ལགས་
 པའི་ཤེས་རབ་ཀྱིས་བཏབ།
3. ལྷར་ཐང་དགོན་པ། རབ་བྱུང་གསུམ་པའི་ཚུ་བྱ་སྟེ་ལོ་1153ལོར་གཏུམ་སྟོན་སྟོ་གོས་གྲགས་
 པས་བཏབ།

གཉིས། མར་པ་བཀའ་བརྒྱུད་པའི་གྲུབ་མཐའ་བྱུང་ཚུལ།

དེའང་བཀའ་བརྒྱུད་པ་ཞེས་པའི་སྐྱ་དོན་ནི་ཐུན་མོང་གི་འགྲེལ་སྟོན་ལྟར་ན།
 བདག་ཅག་གི་སྟོན་པ་ཡང་དག་པར་རྫོགས་པའི་སངས་རྒྱས་ཀྱི་བཀའ་སྡེ་སྟོན་གསུམ་དང་།
 རྒྱུད་སྡེ་བཞིའི་དོན་མཐའ་དག་གི་བརྒྱུད་པ་བཤད་སྟབས་ལས་གསུམ་གྱི་སྟོན་པ་འཛིན་པས་ན་བཀའ་
 བརྒྱུད་པ་ཞེས་ཟེར་ལ། ཐུན་མོན་ལྷགས་ལྷགས་ཀྱི་འགྲེལ་སྟོན་ལྟར་ན།
 རྒྱལ་བ་དོན་རྒྱུ་འཆང་ནས་བཀའ་བབ་ཀྱི་ཚུ་བོ་ཆེན་པོ་བཞི་ལྟན་ཅིག་ཏུ་གྲུབ་པའི་དབང་ཕྱག་ཏེ་ལོ་པ་
 ལ་འདུས་པའི་གདམས་ངག་གི་རྒྱ་མཚོ་ཆེན་པོ་དེའི་ཆོས་ཀྱི་རྒྱུན་འཛིན་པ་ལ་བཀའ་བརྒྱུད་པ་ཞེས་
 ཟེར། མར་པ་བཀའ་བརྒྱུད་ཞེས་པ་ནི། བཀའ་བབ་བཞིའི་གདམས་ངག་ཡོངས་རྫོགས་མར་པ་ཆོས་
 ཀྱི་སྟོན་པས་ནས་བསྐྱར་ལྷན་གཏན་ལ་ཕབ་སྟེ་བོད་ཀྱི་ཡུལ་དུ་བཤད་སྟབས་གཉིས་ཀའི་ཤིང་རྟའི་སྟོན་
 བཟང་པོ་ཕྱིས་པར་བརྟེན། སྟོན་འབྱེད་པ་པོའི་སྟོན་པ་དཔོན་གྱི་མཚན་དང་སྐྱར་ནས་མར་པ་བཀའ་
 བརྒྱུད་ཅེས་གྲགས་པ་ཡིན་ནོ། ། དེའང་མར་པ་ཆོས་ཀྱི་སྟོན་པ་ནི། རབ་བྱུང་དང་པོ་ཚུགས་ཁ་
 མའི་ཚུ་བྱ་སྟེ་ལོ་1012ལོར་ཡབ་མར་པ་དབང་ཕྱག་འོད་ཟེར་དང་། ཡུམ་སྐལ་ལྷན་སྦྱིད་གཉིས་ཀྱི་
 སྐས་སུ་སྟོན་ཐག་ཚུ་བྱེད་དུ་སྐྱེ་འབྱུངས། རབ་བྱུང་གཉིས་པའི་ས་ཡོས་སྟེ་ལོ་1099ལོར་འདས། རྒྱུང་
 རྟའི་དུས་ནས་ཡི་གེ་འབྲི་སྟོག་བསྐྱབས་པས་མཁས་པར་མཁྱེན། སྟོན་པ་རྟོན་ཅིང་གཤེས་གྱིང་བས་
 ཅིང་གོགས་སུས་ཀྱང་སྐགས་མི་འཁེལ་བ་ཞིག་ཡོད་པས། ཡབ་ཡུམ་གྱིས་རྒྱུད་དུལ་དུ་རེ་ནས་དགྲུང་
 ལོ་བརྟེན་གཉིས་ལོན་པའི་ཆོ་ཆོས་ལ་བརྒྱུད་པས་མང་མཁར་ལྷུ་གུ་ལྱང་དུ་འབྲོག་མི་ལོ་ལྷ་བ་ལས་ལོ་
 ལྷ་བྱུང་བར་བསྐྱབས། དེར་གསང་ལྷགས་ཀྱི་ཆོས་ལྷ་འདོད་ཀྱང་ཡོན་ཆེ་ལ་བཀའ་དོག་པས། རྒྱ་གར་
 དུ་འགྲོ་བའི་སྟོན་པ་སྟེས་ཏེ་ཀ་ཅ་ནམས་གསེར་དང་བརྗེས། གསེར་མང་པོ་བྱེད་ནས་གཉིས་འབྲུང་
 པོ་དང་སྟབས་གཅིག་བལ་ཡུལ་དུ་ཕེབས་ནས་ལོ་གསུམ་དུ་བཞུགས།
 བལ་པོ་ཕམ་ཐང་པ་ནམ་རྒྱལ་དབང་པོའི་སྡེ་ལ་གདན་བཞིའི་བདག་གདན་གྱི་བཤད་བཀའ་ལྷན།
 སྐྱ་ཚད་དང་སྟོན་དབྱེད་སོགས་ཞར་ལ་བསྐྱབ་པས་མཁས་པར་གྱུར།

དེ་ནས་ཆེ་ན་རོ་པའི་སྒྲན་པ་གསན་ཏེ། བལ་པོ་བན་དེ་པ་དང་འགྲོས་ནས་རྒྱ་གར་དུ་བྱོན། བི་ཀ་
 མ་ཤེ་ལམ་འབྱོར། དགོ་ཚུལ་ཤེས་རབ་སེང་གོ་དང་མཇལ། རྒྱ་གར་ཤར་ཕྱོགས་སུ་བྱོན་པས་སྤྲོངས་
 མེ་ཏྲོག་རྒྱས་པར་དཔལ་ན་རོ་པ་དང་མཇལ། ཆོགས་འཁོར་དང་གསེར་གྱི་མཚུལ་ཕུལ་ནས་ཁྱེ་བ་
 ཕུལ། ཐོག་མར་དཔལ་དགྲེས་པ་དྲོ་རྩ་དགའི་དགྲེལ་འཁོར་དུ་དབང་བསྐྱར། དེ་ནས་ཕུལ་ཏེ་རིར་
 སེབས་ནས་དྲོ་རྩ་གར་དང་། རྒྱུད་བརྟག་གཉིས། སམ་བུ་རྒྱུ་གསུམ་གྱི་བཤད་བཀའ་དང་དབང་
 ལུང་མན་ངག་བསྟེན་འཕྲོ་གནད་གྱི་གདམས་པ་དང་། གདན་བཞེ་མ་ཏེ་མ་ཡ་སོགས་དང་། གུར་གྱི་
 མགོན་པོ། དུད་སོལ་མ་བཅས་གན་ང། པརྩེ་ཏེ་ཡེ་ཤེས་སྒྲིང་པོ་དང་། ཞི་བ་བཟང་པོ་
 གཉིས་ལས་རྒྱུད་གསང་བ་འདུས་པ་དང་། མ་ཏེ་ཡ་ན་རྒྱམས་ལུས། རྩེ་བཅུན་མེ་ཏི་པའི་སྒྲན་པ་
 གསན་པ་དང་། ལྷ་མས་ཀྱང་གནད་སྟེ་རྒྱ་གར་ཤར་ཕྱོགས་སུ་བྱོན། རི་བོ་མེ་འབར་གྱི་དུར་ཁྲོད་
 དངོས་གྲུབ་ཅན་གྱི་དགོན་པར་མངའ་བདག་མེ་ཏི་པ་དང་མཇལ། ཐུགས་རྩེས་ལྷག་པར་བཟུང་།
 འཇམ་དཔལ་མཚན་བརྗོད་ཀྱི་རྣམ་བཤད་དང་། ཕུག་རྒྱ་ཆེན་པོའི་གདམས་པ། དགྲེས་པ་དྲོ་རྩའི་
 དབང་རྒྱུད་མན་ངག་དང་བཅས་པ་རྣམས་ལུས། མདོར་ན་རྒྱ་གར་དུ་སེངས་གསུམ་བྱོན་པའི་དང་
 པོ་ལ་ལོ་བཅུ་དགྲུ། བར་པ་ལ་ལོ་དུག ཐ་མ་ལ་ལོ་གཅིག་བཅས་བཞུགས་ཞིང་། དགྲུང་ལོ་བཅུ་
 གཉིས་ནས་ལྷ་བཅུ་ཅུ་གཉིས་ཀྱི་བར་སྒྲོང་བ་མཛད་པས་ལོ་བཞི་བཅུ། དཔལ་ན་རོ་པ་ཁོ་ན་ལ་
 བཞེན་པ་ལྷ་ཕྱི་བསྐྱེད་པས་ལོ་བཅུ་དུག་དང་ལྷ་བ་བདུན་ཏེ། རྩེ་མར་པ་རང་ཉིད་ཀྱི་གསུང་ལས།
 མར་སྟོན་ཆོས་ཀྱི་སྒོ་གོས་ང། ། ཆོ་སུམ་གཉིས་རྒྱ་གར་ཡུལ་དུ་བསྐྱུལ། ། ལོ་བཞི་བཅུའི་བར་དུ་
 ཐོས་བསམ་བྱས། ། ཞེས་དང་། རྒྱ་གར་ཡུལ་དུ་ལན་གསུམ་བྱིན། ། ལུས་སོག་ལ་མ་བཟུས་
 དམ་ཆོས་བཅུལ། ། ཅེས་སོགས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། བོད་དུ་སེབས་ནས་དགྲུང་ལོ་ལྷ་བཅུ་ཅུ་གཉིས་
 བཞེས་པའི་སྐབས་སུ། ལུས་བདག་མེད་མ་ཁབ་ཏུ་བཞེས། དར་མ་མདོ་སྟེ་ལ་སོགས་པའི་རིགས་སྲས་
 མིང་སྲིང་དགྲུ་འཁྱུངས། སྐལ་ལྷན་རྣམས་ཀྱི་སྒྲུང་དོར་གྲོང་འཇུག་སོགས་སྟུན་མོང་གི་གྲུབ་རྟགས་
 མང་པོ་བཟུན། བྱད་པར་དུ་ན་རོ་པ་ཆ་ཆེན་དང་། མངའ་བདག་མེ་ཏི་གཉིས་ཀྱིས་བྱང་ཕྱོགས་ཁ་བ་
 ཅན་འདུལ་བའི་རྒྱལ་ཚབ་ཏུ་དབང་བསྐྱར་བ་ལྟར་

བོད་ཀྱི་ཡུལ་དུ་ཟབ་ལམ་ན་རོ་ཆོས་དུག་དང་། གྲོལ་ལམ་ཕུག་རྒྱ་ཆེན་པོ་སོགས་ཀྱི་བཤད་བརྗོད་
 དང་། སྐབ་བརྗོད་ཀྱི་བཀའ་སྟོལ་ཆེན་པོ་གཉིས་ཀྱི་འཕྲིན་ལས་སྟེལ་བའི་ཆེད་དུ་སྐལ་ལྷན་སྟོབ་
 ཆོགས་མང་པོ་ཞིག་རྩིས་སུ་བཟུང་བའི་ཚུལ་ «ཤེས་བྱ་ཀུན་བྱབ་» ལས། རྩེ་སྟོ་བྲག་མར་པས་གསང་
 བ་བསམ་གྱིས་མི་བྱབ་པའི་བཀོད་པ་ལ་བརྟེན་ནས་གངས་ཅན་གྱི་གདུལ་བྱ་མཐའ་ཡས་པ་འདུལ་བ་
 ལས་སྐྱགས་ཀྱི་སྲས་བཞི། དབྱ་ཆེའི་བཤེས་གཉེན་བཅུ་སོགས་གདམས་ངག་འཛིན་པ་མང་དུ་བྱོན་
 པའི་གཙོ་བོ་ཀ་བཞེར་གྲགས་པ་ལ་བཤད་སྐབ་ཀྱི་བཀའ་བབ་སྟེ། དེའང་གཞུང་གི་རྟོག་སྟོན་ཆོས་
 རྟོན། རྟོན་གྱི་མཚན་སྟོན་དབང་དེ། གཙང་རོང་གི་མེས་སྟོན་ཆོན་པོ་གསུམ་ལ་གཙོ་བོ་བཤད་
 པའི་བཀའ་བབ། རྩེ་བཅུན་མེ་ལ་བཞད་པ་དྲོ་རྩའི་སྐབ་བརྗོད་ཀྱི་བཀའ་བབ། རྟོག་སྟོན་སྐུ་ལུས་
 མ་སྤངས་པར་མཁའ་སྟོད་དུ་གཤེགས་ཤིང་རྟོག་བདུན་བརྗོད་རྟོན་དེའི་འཛིན་ཤེས་པས་ཆོག་པའི་
 མཁུན་བཅེའི་རྣམ་མཁུ་ཅན་བྱོན་ཅིང་དེ་དག་གི་བྱ་སྟོབ་ཏུ་འང་གངས་ཅན་ན་གྲགས་པ་ཆེ་བ་པལ་
 ཆེར་འདུས་པས་མཚན་འཕྲིན་ལས་ཤིན་ཏུ་རྒྱ་ཆེ་བར་གྱུར་ཀྱང་། བྱད་པར་གངས་ཅན་གྱི་རྣ་བའི་
 རྒྱན་གཅིག་རྩེ་བཅུན་མེ་ལ་རས་པ་ སྤྱི་ལོ་1004ལྷགས་འབྲུག་ཀྱི་1123ཆུ་ཡོས་ རི་འཕགས་ཡུལ་གྱི་

ལྷ་པ་པེ་དབང་ཕྱག་རྒྱམས་དང་དབྱེ་བ་མེད་པར་སྐྱེ་ཆོ་གཅིག་ལ་བྱང་འབྲུག་གི་གོ་འཕང་མཐར་
 ལྷ་པ་པེ་མངོན་དུ་མཛད་ནས་མི་དང་མི་མ་ཡིན་གྱི་འགྲོ་བ་ཆད་མེད་པ་བདུལ་བ་ལས་མཚན་ཡོངས་
 ལྷ་པ་པེ་སྐྱོབ་མ་འགྲོ་བ་འདུལ་བའི་མཚན་གསུམ། མཁའ་སྤྱོད་དུ་གཤེགས་པ་པོ་གསུམ་མོ་བཞི།
 རས་པ་ཆེན་པོ་བརྒྱད་སོགས་བྱོན་པའི་གཙོ་བོ་སྟན་བརྒྱད་འཛིན་པ་ཉི་ཟླ་ལྷ་བྱ་གཉིས་བྱང་པར་དུ་
 འཕགས་པའོ། ། ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། ། དེ་ལྟར་སྟན་བརྒྱད་འཛིན་པ་ཉི་ཟླ་ལྷ་བྱ་གཉིས་ལས་
 དཔལ་མཉམ་མེད་དྲགས་པོ་བཀའ་བརྒྱད་ཀྱི་རང་ལྷགས་ལམ་སྒོལ་འབྱེད་པའི་སྐྱོབ་དཔོན་ནི། རྗེ་མི་
 ལའི་ཐུགས་སྤུལ་ཉི་མ་ལྷ་བྱ་དྲགས་པོ་སྒྲོ་འོད་གཞོན་ཅུ་ 1079ས་ལྷག་ཅ 1153ཀུ་བྱ་ ཡིན་ལ། རྗེ་
 འདི་ཉིད་ཀྱིས་བཀའ་གདམས་པའི་དགེ་བའི་བཤེས་གཉེན་མང་པོ་ལ་བསྟེན་ནས་བྱང་ཆུབ་ལམ་རིམ་
 གྱི་ཆོས་སྒྲིབ་དང་།

རྗེ་མི་ལ་རས་པ་ལས། གྲོལ་ལམ་ཕྱག་རྒྱ་ཆེན་པོ་དང་། ཟབ་ལམ་ན་རོ་ཆོས་དུག་གི་གདམས་ངག་
 ཐམས་ཅད་བུམ་པ་གང་བྱོའི་ཚུལ་དུ་བྱས་པས། ལམ་རྟགས་ཀྱི་ཡོན་ཏན་རྒྱམས་མངོན་སུམ་དུ་རང་
 རྒྱུད་ལ་འབྱོར་བས་གངས་རིའི་ཚྗངས་འདྲིར་མཁས་གྲུབ་ཉིས་ལྷན་གྱི་དགེ་བའི་བཤེས་གཉེན་ཆེན་པོ་
 དཔལ་མཉམ་མེད་དྲགས་པོ་རིན་པོ་ཆེ་ཞེས་གཞན་དང་མི་འདྲ་བའི་མཚན་སྟན་ཕྱགས་ཐམས་ཅད་
 དུ་བྱས། དབུས་གཙང་མདོ་ཁམས་བཅས་ཀྱི་སྐོབ་མ་བཟང་གིས་མི་ལང་བ་བྱང་བའི་སྐྱོབ་མ་ཐུན་
 མོང་རྒྱམས་ལ་བཀའ་གདམས་ལམ་རིམ་དང་།

མདོ་ལྷགས་ཉིང་ངེ་འཛིན་ལ་ཕྱག་ཆེན་གྱི་མིང་གིས་བརྒྱན་པ་རྒྱུད་སྒྲ་མའི་དགོངས་བཞེད་རྒྱམས་
 ཆོགས་ཆོས་སུ་གསུངས་པ་དང་། ཐུན་མིན་གྱི་སྐོབ་མ་རྒྱམས་ལ་རྗེ་བཙུན་མི་ལ་རས་པའི་ཞལ་ནས་
 བརྒྱུད་པའི་ཐབས་ལམ་དང་འབྲེལ་བའི་ཐུགས་ཀྱི་ཕྱག་ཆེན་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པ་རྒྱམས་གསང་ཆོས་
 ལྷ་གནང་ནས་སྒྲིན་གྲོལ་གྱི་ལམ་ལ་བཀོད། སྒྲིམ་པོའི་བྱ་ཆེན་བཙུ་དུག་སོགས་རྒྱུན་འཛིན་གྱི་སྐོབ་མ་
 མང་པོ་གསོ་སྦྱོར་གནང་བར་བརྟེན། བཀའ་བརྒྱུད་ཆེ་བཞི་རྒྱུད་བརྒྱད། འབྲུག་པ་སྟོད་སྟོད་བར་
 གསུམ། ཟུར་མང་གནས་མདོ་གཉིས་བཅས་དཔལ་མཉམ་མེད་དྲགས་པོ་བཀའ་བརྒྱུད་ཀྱི་བསྟན་
 པས་གངས་རིའི་ཚྗངས་འདྲིར་བྱབ་པར་བྱང་བ་ནི་རྗེ་འདི་ཉིད་ཀྱི་མཛད་འཕྲིན་ལས་མཆེད་དེ་བྱང་
 བ་ཡིན་ལོ། ། དེ་ལས་སྒྲིམ་པོ་རྩ་བའི་གདན་སར་དྲགས་པོ་ཁུ་དཔོན་གསུམ་དང་། དྲགས་པོ་
 འདུལ་བ་འཛིན་པ། ཐུས་མཁས་གྲུབ་ཆེན་པོ་བཟླ་ཤིས་རྒྱལ་ཆུལ་སོགས་ཟམ་མ་ཆད་པར་བྱོན་
 པའི་གདན་ས་འདི་ནི་དྲགས་པོ་རྩ་བའི་གདན་ས་སྟེ་བཀའ་བརྒྱུད་ཆེ་བཞི་རྒྱུད་ཐམས་ཅད་ཀྱི་
 འབྱུང་གནས་སམ་མ་དགོན་ལྷ་བྱ་ཡིན་ལོ། དེའང་བཀའ་བརྒྱུད་ཆེ་བཞི་ཞེས་པ་ནི། རྗེ་འདིའི་སྐོབ་
 མའི་གཙོ་བོ་འབའ་རོམ་པ་དར་མ་དབང་ཕྱག་སྤྱི་ལོ་ 1161པའི་ལྷགས་སྤུལ་ལོར་བསམ་གཏན་གངས་
 བཟང་མདུན་འབའ་རི་བོ་ཆེ་བཏབ། འདིའི་འབྲུངས་འདས་ཀྱི་ལོ་ཆོགས་མ་རྟེན། ལས་འབའ་རོམ་
 བཀའ་བརྒྱུད། ཕག་གྲུ་རྩི་རྗེ་རྒྱལ་པོ་སྤྱི་ལོ་ 1110པའི་ལྷགས་སྤུལ་ལོར། ཁམས་སྟེ་དགའི་ཆེ་ཤོད་
 རྟག་ངོས་སམ་ཁང་དུ་འབྲུངས། སྤྱི་ལོ་ 1158པའི་ས་ལྷག་ལོར་སྟོ་ཁར་གདན་ས་ཐེལ་བཏབ། སྤྱི་ལོ་
 1170པའི་ལྷགས་སྤུལ་ལོར་འདས། ལས་ཕག་གྲུ་བཀའ་བརྒྱུད། ཁམས་པ་དབུ་སེའམ་རྗེ་དུས་
 གསུམ་མཁྱེན་པ་སྤྱི་ལོ་ 1110པའི་ལྷགས་སྤུལ་ལོར། ཁམས་ཀྱི་རྟོར་སྟེ་དང་དུས་དཀར་མཛེས་ར་
 ལྷག་གོང་དུ་འབྲུངས། སྤྱི་ལོ་ 1193པའི་ཆུ་སྐང་ལོར་འདས།
 ལས་ཀྱི་ཆང་བཀའ་བརྒྱུད་དམ་ཀམ་བཀའ་བརྒྱུད། དཔོན་སྒྲིམ་ཆུལ་ཁྲིམས་སྟོང་པོའི་སྐོབ་མ་

ཞང་ཚལ་པ་བཙུན་འགྲུས་གྲགས་པ་སྤྱི་ལོ་1123པའི་ཆུ་ལོས་ལོར་སྤྱི་ལོ་དེ་དུ་འབྲུངས། སྤྱི་ལོ་
1175པའི་ཤིང་ལྷག་ལོར་གདན་ས་ཚལ་གྱི་དགོན་པ་བཏབ། སྤྱི་ལོ་1193ལོར་འདས། ལས་ཚལ་པ་
བཀའ་བརྒྱུད་དེ་ཆེ་བཞིར་གྲགས་པ་དང་། སྒྲིམ་པོ་ཙུ་བའི་གདན་སར་དྲགས་པོ་ཁྱུ་དཔོན་གསུམ།
དྲགས་པོ་འདུལ་འཛིན། ཕྱིས་མཁས་གྲུབ་ཆེན་པོ་བཀྲ་ཤིས་རྣམ་རྒྱལ་སོགས་ཟམ་མ་ཆད་པར་བྱོན་
པས་དྲགས་པོ་བཀའ་བརྒྱུད་བཅས་ཏེ་ཡོད། །

ཆུང་བརྒྱུད་ནི། ཡག་གྲུ་རྩོ་རྩེ་རྒྱལ་པོའི་སློབ་མ་གདུགས་ཐོག་ཕ་བརྒྱུར་གྲགས་པ་བྱུང་བ་དེ་དག་
གི་མཛད་འཕྲིན་ལས་བྱུང་བ་སྟེ། སློབ་པ་འཇིག་རྟེན་མགོན་པོ་སྤྱི་ལོ་1143པའི་ཆུ་ལོས་ལོར་འབྲུངས།
སྤྱི་ལོ་1179པའི་ས་ལག་ལོར་འབྲི་གུང་མཐེལ་གྱི་གདན་ས་བཏབ།

སྤྱི་ལོ་1217པའི་མེ་སྤང་ལོར་འདས། ལས་འབྲི་གུང་བཀའ་བརྒྱུད། ཐང་པ་བཀྲ་ཤིས་དཔལ་བ་
སྤྱི་ལོ་1142པའི་ཆུ་ཁྱི་ལོར་ལྷག་ལུང་བཀྲ་ཤིས་དཔལ་འབྲུངས། སྤྱི་ལོ་1180པའི་ལྷགས་བྱེ་ལོར་ལྷག་
ལུང་དགོན་བཏབ། སྤྱི་ལོ་1210པའི་ལྷགས་རྟ་ལོར་འདས། ལས་ལྷག་ལུང་བཀའ་བརྒྱུད།

འགོ་མགོན་རྒྱལ་ཚུ་ཁྱུ་དཔོན་ཁྱོ་ལུའི་འགོ་མགོན་རྒྱལ་ཚུ་སྤྱི་ལོ་1118པའི་ས་ཁྱི་ལོར་འབྲུངས། སྤྱི་
ལོ་1171པའི་ལྷགས་ལོས་ལོར་ཁྱོ་ལུ་བཏབ། 1195པའི་ཤིང་ལོས་ལོར་འདས། དེའི་ཚ་བོ་ཁྱོ་ལུ་ལོ་
ལྷ་བ་བྱམས་པ་དཔལ་སྤྱི་ལོ་1173པའི་ཆུ་སྤྱལ་ལོར་འབྲུངས། ལས་ཁྱོ་ལུ་བཀའ་བརྒྱུད། སྤྱིང་

རས་པད་མ་རྩོ་རྩེ་སྤྱི་ལོ་1128པའི་ས་སྤྱེལ་ལོར་གཙང་ཁྱུང་སྟོན་དུ་འབྲུངས། སྤྱི་ལོ་1181ལྷགས་
སྤང་ལོར་ལྷ་ལུ་དགོན་པ་བཏབ། སྤྱི་ལོ་1188པའི་ས་སྤྱེལ་ལོར་འདས། དེའི་སློབ་མའི་གཙོ་
བོར་གཙང་པ་རྒྱ་རས་ལེ་ཤེས་རྩོ་རྩེ་ནི། སྤྱི་ལོ་1161པའི་ལྷགས་སྤྱལ་ལོར་ཏའོ་གངས་བཟང་གི་

མགུལ་ཁྱུང་སྟོན་དུ་འབྲུངས། སྤྱི་ལོ་1205ཤིང་སྤང་ལོར་དེང་དུས་ཆུ་ཤུལ་རྩོང་ཁོངས་ཡོད་པའི་
འབྲུག་སེ་བ་བྱང་རྒྱུ་སྤྱིང་བཏབ། དེ་ལས་སྤྱིང་རས་པའི་གདམས་ངག་གི་རྒྱུད་པ་སྤྱེལ་བ་ལ་འབྲུག་
པ་བཀའ་བརྒྱུད་ཅེས་བྱུང་། སྤྱི་ལོ་1211པའི་ལྷགས་ལྷག་ལོར་འདས། ལས་སྤྱིང་རས་བཀའ་བརྒྱུད།

ཆོས་རྩེ་སྤྱིང་པ་གྲུབ་ཐོབ་འདིའི་སྐོར་གྱི་ཡིག་ཆ་གསལ་པོ་ད་པན་མ་རྟེན། ལས་སྤྱིང་ཆོང་བཀའ་
བརྒྱུད། ཡེལ་པ་ཡེ་ཤེས་བརྟེན་པ་སྤྱི་ལོ་1188པའི་ས་སྤྱེལ་ལོར་བྱང་རྟ་རྩ་དགོན་བཏབ། ཡེལ་
པ་ཡེ་ཤེས་བརྟེན་པའི་ཡིག་ཆ་གསལ་པོ་ད་པན་མ་རྟེན། ལས་ཡེལ་པ་བཀའ་བརྒྱུད། ཟླ་ར་པ་ཡེ་

ཤེས་སེང་གི་གཡའ་བཟང་བ་ཆོས་སྟོན་ལམ་གྱིས་སྤྱི་ལོ་1206པའི་མེ་ལྷག་ལོར་གཡའ་བཟང་དགོན་པ་
བཏབ། ཟླ་ར་པ་ཡེ་ཤེས་སེང་གི་སྤྱི་ལོ་1207པའི་མེ་ལོས་ལོར་འདས། ལས་གཡའ་བཟང་བཀའ་
བརྒྱུད། རྟེ་ལུའི་གྲུར་སྒྲིམ་ཆེན་མོ་འདིའི་སྐོར་གྱི་ཡིག་ཆ་གསལ་པོ་ད་པན་མ་རྟེན། ལས་ཤུག་

གསེབ་བཀའ་བརྒྱུད་དེ་ཆུང་བརྒྱུད་དུ་གྲགས་པ་རྣམས་བྱུང་ཞིང་། དེ་དག་རེ་རེ་ལའང་ཆོས་བརྒྱུད་
དང་གདན་ས་འཕྲིན་ལས་མཐའ་ཡས་པའི་མཁས་པ་དང་གྲུབ་པ་མང་པོ་བྱུང་ཡོད། ཁྱུང་པར་དུ་སྤྱིང་
རས་ཀྱི་ཐུགས་སྤྱོད་འགོན་གཙང་པ་རྒྱ་རས་ཀྱི་བྱ་སློབ་ཀྱིས་བྱ་སྟོན་པོའི་ཉིན་ལམ་བཙུན་རྒྱུ་ཆད་

ཁྱུང་པར་གྲགས་པ་ལས། གཙོ་བོ་སྟོན་ཆོང་པ་མགོན་པོ་རྩོ་རྩེ་སྤྱི་ལོ་1189པའི་ས་བྱ་མེ་1258པའི་ས་རྟ་
ལས་སྟོན་འབྲུག་གནམ་གྱི་སྐར་མ། ལོ་རས་དར་མ་དབང་ལྷག་སྤྱི་ལོ་1187པའི་མེ་ལྷག་མེ་1250པའི་ལྷགས་ཁྱི་
ལས་སྤྱིང་འབྲུག་སའི་རྟེན་པ། གདན་ས་འཛིན་པའི་སེང་གི་དགུ་ཆོར་ལས་བར་འབྲུག་དུ་གྲགས་པའི་ཆོས་

བརྒྱུད་དང་དགོན་ཕྱེ་བྱུང་ཡོད་པ་དེ་དག་ཆོས་ལྷགས་ཀྱི་བྱེད་སྒྲུབ་སྟེ་ཁོ་རྩེ་སྤྱེལ་ལུ་ཙམ་མ་ཡིན་པར། བོད་ཀྱི་རིག་
གནས་མཐའ་དག་རྒྱུ་འབྲུངས་དང་དར་སྤྱེལ་གཏོང་བའི་རྟེ་གནས་གལ་ཆེ་ཤོས་ཤིག་དུ་གྱུར་ཡོད་དེ། སྐབས་
དེའི་བཟོ་རིག་ལག་ཤེས་ལ་མཁས་པ། གསོ་རིག་ལ་མཁས་པ། གནམ་གཤིས་བརྟག་དབྱེད་ལ་མཁས་པ།

ལྷགས་ཀྱི་བསྟན་བཅོས་ལ་མཁས་པ། མཚན་ཉིད་རིག་པ་ལ་མཁས་པ་སོགས་མཚན་སྟན་ལྡན་པའི་མཁས་པ་
མང་པོ་བྱང་ཡོད་པ་དེ་དག་ཐམས་ཅད་དགོན་ཕྱོད་དེ་དག་ལས་གསོ་སྦྱང་གནང་སྟེ་བྱོན་པ་ཤ་སྟག་དུ་སྤང་། དེ་
ཉམས་བཀའ་བརྒྱུད་ཆེ་བཞི་རྒྱུད་བརྒྱུད་སོགས་དབྱེ་བ་མང་དུ་བྱང་ཡང་མདོར་ཉིལ་གྱིས་དྲིལ་ན་རྗེ་བཙུན་མར་མི་
དྲགས་གསུམ་ལས་བརྒྱུད་པའི་གདམས་ངག་གི་འཕྲིན་ལས་སྦྱང་བའི་གྲུབ་མཐའ་ཞིག་ཡིན་ལ། ཡོངས་གྲགས་སུ་
མར་པ་བཀའ་བརྒྱུད་ཅེས་པ་དེ་ཡིན། གྲུབ་མཐའ་འདི་ཉིད་དང་དུས་ཀྱི་བར་དུ་དར་རྒྱས་བྱང་ཞིང་། དེ་ལས་
ཀྱི་ཆང་དང་། འབྲི་ཁྱུང་།

འབྲུག་པ་རྣམས་དར་རྒྱས་ཆེ་ཤོས་ཡིན། འོན་ཀྱང་དེང་དུས་བཀའ་བརྒྱུད་པའི་མཚན་བྱེད་ལྟ་བུ་དེ་ཡོངས་
གྲགས་ལ་ཀུམ་ཀྱི་ཆང་ཆགས་ཡོད་པ་རེད། ཀྱི་ཆང་གི་སྒོལ་འབྱེད་ཀུམ་དུས་གསུམ་མཁུན་པ་ནི།
རབ་བྱུང་གཉིས་པའི་ལྷགས་སྟག་སྟེ་ལོ་1110ལོར་ཡབ་སྟོན་པོ་རྗེ་མགོན་པོ་དང་། དུམ་ལྷ་ཐོག་བཟའ་སྒང་
ལྷམ་མིང་འདྲན་མ་གཉིས་ཀྱི་སྲས་སུ། དུམ་མདོ་ཁམས་ཏེ་ཤོད་གངས་ཀྱི་ར་བ་ཞེས་པ་དཀར་མཛེས་ར་སྟག་
སྟོང་དུ་སྐྱེ་འབྱུངས། བྱིས་པའི་དུས་ཀྱི་མཚན་ལ་དགེ་འཕེལ་གསོལ།

རྒྱུ་བྱ་ནས་ཡབ་ཀྱི་མདུན་ནས་འབྲི་སྟག་རྣམས་བསྐབས་པས་ཆོགས་མེད་དུ་མཁུན། སྟོན་པ་བསྐྱེས་པ་དང་
ཡབ་ལས་དཔལ་ལྡན་ལྷ་མོའི་དབང་ཁྱེས་ནས་བསྐྱབ་པ་རྟགས་ཐོན་གནང་།

དགྲུང་ལོ་བརྒྱ་དྲུག་བཞེས་པའི་ཆེ་ཆོས་འཁོར་ཆེན་པོ་ཀ་བྲག་དུ་རྟོག་ལོའི་སློབ་མ་ཏེ་པོ་མཆོག་གི་སླ་
མས་མཁན་པོ་མཛད། ཆག་སེང་གེ་གྲགས་གྱིས་སློབ་དཔོན་མཛད་ནས་རབ་དུ་བྱུང་། མཚན་ཆོས་ཀྱི་
གྲགས་པ་ཞེས་གསོལ། ལོ་གཉིས་སུ་དགེ་འདུན་གྱི་བྱ་བ་དང་།

གནས་གཞི་འཕྱགས་པའི་ཕྱག་ལེན་མཛད། རྗེ་བོ་རྗེའི་སློབ་མ་ཡོལ་ཆོས་དབང་དང་། དེའི་སློབ་
མ་དགེ་བཤེས་བཀྲ་རབ་མཆེད་གཉིས་ལ་རྗེ་བོའི་ལྷགས་ཀྱི་དཔལ་མཆོག་འཁོར་ལོའི་དབང་དང་།
གསང་ཐུགས་ཀྱི་སྐྱབ་སྒྲོར་མང་པོ་དང་། མི་གཡོ་བ་སོགས་བཀའ་གདམས་ཀྱི་ཆོས་སྒྲོར་རྣམས་གསན་
ནས་བསྐྱབ་པ་མཛད། དགྲུང་ལོ་བརྒྱ་དྲུག་བཞེས་ཆེ་དབུས་སུ་བྱོན།

ཉི་ཤུ་པ་ལ་སྟོད་ལུང་སེ་ཐང་དུ་ཕྱག་ལེབས། སྟོད་ལུང་རྒྱ་དམར་པ་དང་། ལྷ་པ་ཆོས་ཀྱི་སང་གེ་
གཉིས་ལས་བྱམས་ཆོས་སྒྲོར་དང་། དབུ་མ་ཤར་ཕྱིན་བཅས་གསན་ཅིང་མཁས་པར་བསྐབས། དེ་
རྗེས་དགེ་བཤེས་ཤར་པ་དང་། རྣལ་འབྱོར་པ་ཤེས་རབ་རྗེ་རྗེ་གཉིས་ལོ་དྲུག་ལ་བསྟེན་ནས་བཀའ་
གདམས་ཀྱི་ཆོས་རྗེ་སྟོད་པ་གསན་ཅིང་། པ་ཆབ་ལོ་རྩ་བ་ལས་དབུ་མ་རིགས་ཆོགས་གསན། མལ་
འདུལ་བ་འཛིན་པས་མཁན་པོ་དང་། ཡེ་ཤེས་སྟོ་གྲོས་གྱིས་ལས་སྟོབ། མལ་གྱི་གཙུང་པོས་གསང་
སྟོན་བཅས། དང་པའི་དགེ་འདུན་གྲངས་ཆང་བའི་དབུས་སུ་བསྟེན་པར་རྫོགས། མཁན་པོ་
ལས་འདུལ་བའི་གཞུང་དང་། སླ་མ་གྲུ་ལོ་དང་། ཁམས་པ་ཨ་སེང་གཉིས་ལས་དུས་འཁོར་སྦྱར་
དྲུག་དང་མགོན་པོ་བྱ་རོག་གདོང་ཅན་སོགས་ཀྱི་བསྐྱེད་རྫོགས་ཀྱི་གདམས་ངག་རྣམས་ཁྱེས། དགྲུང་
ལོ་སུམ་ཅུ་པར་དྲགས་པོ་རིན་པོ་ཆེ་ལ་བསྟེན་ནས་ཟབ་ཆོས་ཀྱི་གདམས་ངག་ཐམས་ཅད་བུམ་པ་གང་
བྱོའི་ཚུལ་དུ་གནང་།

སླ་མའི་བཀའ་བཞིན་དྲགས་ལྷ་སྟོན་པོ་དང་། ཟངས་རི། ཉིལ་ཕྱག་ཕག་མོ་གྲ།
འོལ་ཁ། ཤ་ཕྱག་སྟག་སྟོ། འཕན་ཡུལ་བྱ་བཟང་གི་བྲག་ བ་བོང་དཀར་ལེབ།
གཞུ་སྟེའི་བར་རྫོང་། རྒྱ་བོ་རི། གྲུ་བཞི་དགོན། ཁམས་ཀྱི་ཀྱི་པོ་གནས་ནང་སོགས་སུ་སྐྱབ་པ་
མཛད་པས་ལམ་རྟགས་ཀྱི་ཡོན་ཏན་རྣམས་མདོན་དུ་གྱུར། སྟན་གྲགས་གྱིས་བོད་ཁམས་གང་བས་
འཕྲིན་ལས་རྒྱ་ཆེན་པོ་འཕེལ། བོད་ཡུལ་སྟོད་སྤང་བར་གསུམ་དུ་སྐྱེ་གསུང་ཕྱགས་ཡོན་ཏན་འཕྲིན་

ལས་ལྗེ་མཆོན་བྱེད་དུ་དགོན་པ་ལྔ་བཟུང་། དེ་ལས་ཀྱང་གདན་ས་གོང་མ་འོག་མེན་མཚུར་ཕུ་སྐྱ་ཡི་
 གནས། བར་པ་ཀམ་དགོན་པ་གསུང་གི་གནས། འོག་མ་ཀློང་གངས་ར་ཐུགས་ཀྱི་གནས་ཏེ་གདན་
 ས་གོང་འོག་བར་གསུམ་ཞེས་སྐབས་དེར་བོད་ཁམས་ཡོངས་ཀྱི་ཆོས་དང་རིག་གནས་ཀྱི་ཉེ་གནས་སུ་
 ཟུར། དུས་ཕྱིས་གདན་ས་འོག་མ་ཀློང་གངས་ར་ལ་ཆོས་དང་རིག་གནས་སོགས་འཆད་ཉན་གྱི་
 འཕྲིན་ལས་ཉམས་པ་ལ། སི་ཏུ་ཆོས་ཀྱི་འབྱུང་གནས་ཀྱིས་སྡེ་དགེ་དཔལ་སྤངས་དགོན་པ་གསར་དུ་
 བཟུང་སྡེ་ཆོས་དང་རིག་གནས་གཉིས་ཆེས་ཆེར་སྡོམ་བར་གནང་། བཤད་གྲ་དང་བསྐྱབ་གྲ་མང་པོ་
 བཅུགས་པས་དབུས་གཙང་མན་དང་མདོ་ཁམས་ཡན་གྱི་སྤོན་ཅིས་དང་། སྐྱ་རིག་པ་སོགས་རིག་
 གནས་སྐོར་པལ་ཆེར་སློབ་སྦྱོང་བྱེད་ལུལ་གཙུག་པོར་ཆགས་ཏེ་གདན་ས་འོག་མེན་མཚུར་དེ་དཔལ་
 སྤངས་ཐུབ་བཞུག་ཆོས་འཁོར་དུ་སྤོས་ཡོད། དེ་ལྟར་ཀམ་པ་སྐྱ་ཕྱིང་དང་པོ་དུས་གསུམ་མཁུན་པ།
 གཉིས་པ་ཀམ་པ་ཤྱི། གསུམ་པ་རང་བྱུང་རྩི་རྩེ་ལ་སོགས་པ་ནས། ད་ལྟའི་སྐྱ་ཕྱིང་བཅུ་བདུན་པ་
 འགོ་འདུལ་འཕྲིན་ལས་རྩི་རྩེ་བར་འཕགས་པ་སྤྱན་རས་གཟིགས་ཀྱི་རྣམ་འཕྲུལ་ལྷ་ནག་སྐྱ་ཕྱིང་
 བཅུ་བདུན། རྟོགས་ལྡན་གཤམ་པ་སེང་གེའི་སྐྱ་སྐྱེ་འོད་དཔག་མེད་པའི་རྣམ་འཕྲུལ་ལྷ་སྐྱ་ཕྱིང་བཅུ་
 གཉིས། འགོ་མགོན་རས་པ་ཆེན་པོའི་སྐྱ་སྐྱེ་རྒྱལ་ཆབ་བྱམས་པ་མགོན་པོའི་རྣམ་འཕྲུལ་ལྷའི་སི་ཏུ་སྐྱ་
 ཕྱིང་བཅུ་དུག དེ་དག་ལས་ལྷའི་སི་ཏུ་འཆོན་ཅན་ནི་ད་ལྟའི་བར་སྐྱ་ཕྱིང་བཅུ་གཉིས་ཡིན། གོ་སྤྱོད་
 དཔལ་འབྱོར་དོན་གྲུབ་ཀྱི་སྐྱ་སྐྱེ་གསང་བདག་ཕྱག་ན་རྩི་རྩེ་རྣམ་འཕྲུལ་རྒྱལ་ཆབ་སྐྱ་ཕྱིང་བཅུད།
 དཔལ་པོ་སྐྱ་ཕྱིང་བཅུ་གཅིག་ཏེ་ཆེན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱ་མཆོའི་སྐྱ་ཕྱིང་རིམ་བྱོན། འཇམ་མགོན་ཀོང་སྤུལ་
 ཡོན་ཏན་རྒྱ་མཆོའི་སྐྱ་ཡི་སྐྱེ་ཕྱིང་བཞི་བཅས་སྐྱེས་ཆེན་དམ་པ་དེ་དག་གིས་བསྐྱབ་བཅུད་ཀམ་ཀློང་
 ཆོང་གི་བཞུན་པ་འཛིན་སྦྱོང་སྡོམ་གསུམ་གྱི་འཕྲིན་ལས་དེང་གི་བར་དུ་རྒྱན་མ་ཆད་པར་བཞུགས་
 ཡོད།

ཀློང་གི་གདམས་ངག་གི་རྒྱུད་པ་ལས། རྩི་རྩེ་པ་དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་སློབ་མའི་གཙུག་པོ་དུང་
 དམར་སེར་སློབ་པ་རིན་ཆེན་ལ་བདེ་མཆོག་མཁའ་འགོ་སྤྱན་བཅུད་ཀྱི་བཀའ་བབས།
 སློབ་མ་རྟོགས་ལྡན་ཡ་བཅུད། འཇམ་མགོན་ཀོང་སྤུལ་སོགས་བྱོན། དེ་དག་གི་སྤུལ་བཅུད་རྣམས་ཀྱིས་
 ཆོས་བཅུད་གདན་ས་རིམ་པར་འཛིན་པ་ལ་ཟུར་མང་བཀའ་བཅུད་དང་། རྩི་བཅུ་པ་ཆོས་དབྱིངས་
 རྩི་རྩེ་དང་། གར་དབང་དུག་པ་ཆོས་ཀྱི་དབང་ཕྱག་གི་ཞལ་སློབ་གྲུབ་བརྟེན་ཀམ་ཆགས་མེད་
 ཞབས་ཀྱི་བཀའ་སློབ་འཛིན་པར་གནས་མདོ་བཀའ་བཅུད་ཅེས་གདམས་ངག་གི་སློབ་ཅུང་ཟད་མི་
 འདྲ་རྣམས་བྱུང་ངོ། དེ་ལྟར་མར་པ་བཀའ་བཅུད་ཀྱི་ཆོས་བཅུད་དང་འཕྲིན་ལས་ཀྱི་གདན་ས་གཙུག་
 བོ་གོང་འོག་བར་གསུམ་དང་རྩི་དུས་གསུམ་མཁུན་པས་བཟུང་པའི་དགོན་པ་ལྔ་ནི།

གདན་ས་གོང་འོག་བར་གསུམ།

1. མཚུར་ཕུ་དགོན། (རབ་བྱུང་གསུམ་པའི་ས་བྱ་སྤྱི་ལོ་1189ལོར་ཀམ་དུས་གསུམ་མཁུན་པས་
 དབུས་སྡོད་ལྷང་མཚུར་ཕུ་བཟུང་།
2. ཀམ་དགོན་པ། རབ་བྱུང་གསུམ་པའི་ཤིང་པག་སྤྱི་ལོ་1155ལོར་ཀམ་དུས་གསུམ་མཁུན་པས་
 ཆབ་མདོ་རུ་བཟུང་།
3. དཔལ་སྤངས་དགོན། རབ་བྱུང་བཅུ་གཉིས་པའི་མེ་ལུག་སྤྱི་ལོ་1727ལོར་སི་ཏུ་ཆོས་ཀྱི་འབྱུང་

གནས་ཀྱིས་ཁམས་ཟླ་དགོ་དཔལ་སྤངས་སུ་བཏབ།

4. ཀེ་པོ་གནས་ནང་། རབ་བྱང་གསུམ་པའི་ཤིང་སྤེལ་སྤྱི་ལོ་1164ལོར་ཀམ་དུས་གསུམ་མཆིན་
པས་ལི་ཐང་ཁུལ་དུ་བཏབ།

5. སྤང་ཕུག་དགོན་པ། རབ་བྱང་གསུམ་པའི་ས་སྤང་སྤྱི་ལོ་1169ལོར་ཀམ་དུས་གསུམ་མཆིན་
པས་ལི་ཐང་ཁུལ་དུ་བཏབ།

6. ཀམ་ལྷ་སྤོང་དགོན། རབ་བྱང་གསུམ་པའི་ཤིང་སྤེལ་སྤྱི་ལོ་1185ལོར་ཀམ་དུས་གསུམ་མཆིན་
པས་ནང་ཆེན་ཁུལ་དུ་བཏབ།

གསུམ། ཤངས་པ་བཀའ་བརྒྱད། ཤངས་པ་བཀའ་བརྒྱད་ནི།

མཁས་གྲུབ་ཆེན་པོ་ཁྱེད་པོ་ནལ་འབྱོར་གྱིས་སྒོལ་བྱས་པ་ཞེ། དེའང་མཁས་གྲུབ་ཁྱེད་པོ་ནལ་འབྱོར་
ནི། སྤྱི་ལོ་1014པའི་ཤིང་སྟག་ལོར་ཡབ་ཁྱེད་པོ་སྟག་སྤྱོད་ཞེས་པའི་སྲས་སུ་ཡུལ་སྤོང་མོར་སྐྱ་
འབྱུངས། གཞོན་ནུའི་དུས་སུ་བོན་པོ་གཡུང་དྲུང་རྒྱལ་བ་ལས་བོན་བསྐྱབས་པས་མཁས་པར་གྱུར།
བོན་གྱི་སློབ་མ་མང་པོ་བྱུང་། དེ་ནས་བོན་ལ་མ་མཉེས་ནས་རྟིང་མ་ལ་ཁྱེད་ཀྱི་རྒྱུགས་ཆེན་གསན་
པས་མཁས་པར་གྱུར། སློབ་མ་མཐའ་ཡས་པར་འདུས།

དེ་ཡང་སྤྱོད་པ་མ་ལེགས་པར་དགོངས་ནས་སྒྲོར་ནི་རུ་བ་ལས་གདམས་ངག་གསན།

དེ་ནས་རྒྱ་གར་དུ་ཕྱིན་ཏེ་སུ་མ་ཏི་ལས་ལོ་ལྔ་བསྐྱབས། རྒྱ་གར་དང་བལ་ཡུལ་སོགས་ཀྱི་མཁས་པ་
མང་པོ་བསྟེན་ནས་མདོ་ཐུགས་ཀྱི་རིག་གཞུང་མང་པོ་སྤྱངས། ཐུན་མོང་གི་སླ་མ་རྩོ་རྩེ་གདན་པ་ཆེན་
པོ་དང་། མེ་ཏི་པ། སྲས་པའི་ནལ་འབྱོར། ར་རུ་ལ་སྤེལ་བཞི་དང་། ཐུན་མེན་གྱི་སླ་མ་ཡེ་ཤེས་གྱི་
མཁའ་འགོ་མ་ནི་གུ་མ་དང་། སུ་ཁ་སི་རྟི་གཉིས་བཅས་དུག་པོ་ལ་གཙོ་བོར་བསྟེན། ནི་གུ་ཆོས་དུག་
དང་། གསེར་ཆོས་རྣམ་པ་ཞེས་པའི་ཆོས་སྒྲོར་དེ་དག་འཆད་ཉན་སྒོམ་སྐྱབ་ཀྱི་རྒྱུན་སྤེལ། ཕྱིར་བོད་
དུ་བྱོན་པར་ཁང་ཁྱེད་མཐོ་ལིང་གི་གཙུག་ལག་ཁང་དུ་རྩོ་བོ་རྩེ་བཞུགས་པ་དང་མཇལ་བས་ཆོས་
མང་དུ་གསན། སྤྱིར་རྒྱ་གར་ལ་ལན་བདུན་པེབས་པར་བཤད། སྤྱི་ལོ་1061པའི་ལྷགས་སྤང་ལོར་
གཙང་གཡས་རུ་ཤངས་ཀྱི་ཁང་ཁོང་དུ་གདན་ས་མཛད་ནས་སླ་མ་ལ་ཤངས་པ་དང་། བརྒྱད་འཛིན་
རྣམས་ལ་ཤངས་པ་བཀའ་བརྒྱད་དུ་གྲགས། དེ་ནས་རྒྱ་གར་དུ་གསེར་མང་པོར་བསྐྱམས་ཏེ་པེབས།
སླ་མ་རྩོ་རྩེ་གདན་པ་དང་མཇལ་ནས་བསྟེན་རྩོགས་གནང་བར་ཁྱེད་པས། སངས་རྒྱུ་སྤང་བ་མཐའ་
ཡས་ཀྱི་སྤེལ་པ་སླ་མ་སྤང་རི་ཐང་པ་ལས་བསྟེན་རྩོགས་ཁྱེད་ཀྱིས་པའི་ཡུང་བསྟེན་པ་ལྟར། ཕྱིས་ལོ་
མང་དུ་སོང་རྩེ་སྤང་རི་ཐང་པ་ལས་བསྟེན་རྩོགས་ཁྱེད་ཀྱིས་མཁས་པའི་དགའ་སྟོན་ལས་གསལ།
དེ་ལྟར་ན་སྤང་རི་ཐང་པ་ནི་རབ་བྱང་དང་པོའི་ཤིང་ཏྲ་སྤེལ་སྤྱི་ལོ་1054ལོར་འབྱུངས། རབ་བྱང་
གཉིས་པའི་ལུ་ལོས་སྤྱི་ལོ་1123ལོར་སྐྱ་གཤེགས་པ་དེབ་སྟོན་ལ་སོགས་ལས་གསལ།

གཞན་ལ་བསྟེན་རྒྱུ་སྒྲིམ་པ་གནང་བ་ལ་མ་མཐར་ཡང་རང་ལོ་སོ་གཅིག་ལས་ཉུང་ཐབས་མེད་
 པ་ནི་ནང་ཆོས་ཡང་དག་ལག་ལེན་བྱ་མཁན་ཀུན་གྱིས་མཐུན་གསལ་ལྟར་རེད།
 དེས་ན་ཁྱུང་པོ་ནལ་འབྱོར་གྱིས་སྤང་རི་ཐང་པ་ལས་བསྟེན་རྒྱུ་ལྟ་བུའི་དུས་ནི་སྤང་ཐང་པ་
 དགྲང་ལོ་སོ་གཅིག་པའི་ཤིང་བྱི་སྤྱི་ལོ་1084ལོའི་རྗེས་སུ་ཡིན་དགོས་པས་སྐབས་དེར་མཁས་གྲུབ་ཁྱུང་
 པོ་ནལ་འབྱོར་དགྲང་ལོ་དོན་གཅིག་ཟིན་པའི་རྗེས་སུ་ཡིན་དགོས་པར་གསལ། ལོ་རྒྱུས་ཡོངས་གྲགས་
 སུ་ཁྱུང་པོ་ནལ་འབྱོར་དགྲང་ལོ་བརྒྱ་དང་ལྔ་བརྒྱ་བཞུགས་པར་བཤད་པ་ནི། ཆོག་པའི་མཐར་ཐུག་
 གི་སྤྲུལ་བརྒྱད། ། ཆོ་ཡི་མཐར་ཐུག་བརྒྱ་ལྔ་བརྒྱ།
 ། སློབ་མའི་མཐར་ཐུག་ལྔ་དང་གཅིག ཅེས་པའི་ལུང་བསྟན་ཙམ་ལས་གཞན་པའི་ཤེས་བྱེད་གང་
 ཡང་མི་འདུག པལ་ཆེར་དགྲང་ལོ་བརྒྱ་སྟོར་ཙམ་ཟིན་པའི་སྐྱ་ཆེ་རིང་ཙམ་སྤྲུལ་ཡོད་པར་འདྲ་
 ཡང་དོན་དངོས་ཀྱི་སྐྱ་གཤེགས་དུས་གསལ་པོ་མ་རྟེན། ཆོས་འཁོར་བསྟོར་ཁིང་འགོ་དོན་མཛད་པའི་
 རྒྱལ་མདོར་བསྟུན་ན། བཤད་པ། རྟོན་པ། སྐབས་པའི་ལམ་རིམ་གསུམ་དུ་འདུ་བ་སྟེ།
 བཤད་པའི་ལམ་རིམ་ལ། མདོ་དང་དེའི་བསྟན་བཅོས། རྒྱད་རྒྱད་འགྲེལ་དང་བཅས་པ། མཚན་
 ཉིད་ཐེག་པ་ལ་གྲུབ་མཐའ་ཆེན་པོ་བཞི། རྩ་རྩེ་ཐེག་པ་ལ་རྒྱད་ལྔ་ཆེན་པོ་བཞི་རྒྱལ་བཞིན་དུ་བཤད་
 པ་དང་། རྟོན་པའི་ལམ་རིམ་ལ་ཆད་མ་ཟེ་བདུན་སོགས་རྟོག་གེ་བྱི་རབས་པའི་ལུགས་ཀྱང་གསུན་
 མོད། གཙོ་བོ་ཆད་མ་ཟེ་རབས་པ་ལ་གྲགས་པ་ལྟར་གཏན་ཆོགས་ཆེན་མོ་བཞིས་མཚན་ཉིད་གསུམ་
 གཏན་ལ་པབ་ཅིང་། ཆད་མ་ཡང་མདོན་སུམ་རྗེས་དཔག་ཡིད་ཆེས་གསུམ་བྱེ་ནས། བཟལ་ལན་ནམ་
 པར་ངེས་པ་བྱེད་པ་དང་། སྐབས་པའི་ལམ་རིམ་ལ་རྒྱ་པར་བྱིན་ཐེག་པ་དང་། འབྲས་བུ་རྩ་རྩེ་ཐེག་པ་
 གཉིས་ཀྱི་ཉམས་ལེན་མཐའ་དག་བྱང་ཕྱོགས་སོ་བདུན་ཐུན་མོང་དང་ཁྱུང་པར་གྱི་གནད་ཀྱིས་
 ཉམས་སུ་ལེན་ཚུལ་མན་ངག་དུ་བྲིལ་ནས་སྟོན་པས། བོད་ཀྱི་ཐོས་བསམ་བྱེད་ཚུལ་ཡར་རྒྱས་གཏོང་
 བ་ལ་བཀའ་བྲིན་ཏེ་ཅང་ཆེ་བ་ཞིག་ཡིན། རྩ་དེའི་སློབ་ཆོགས་རྣམས་ཀྱིས་ཆོས་བརྒྱད་ཀྱི་འཕྱིན་ལས་
 བསྐྱངས་པ་ནི་《ཤེས་བྱ་ཀུན་བྱུང་》ལས། སྐབས་ཆེན་ཁྱུང་པོའི་ལྔ་བྱ་ལ། བྱི་བྱ་གཅིག་དང་དུག་གི་
 གཙོས་བཤེས་གཉེན་གྱི་སྤྲུལ་བཅོ་བརྒྱད་སོགས་ས་ཆེན་པོའི་རྩལ་དང་མཉམ་པའི་གདུལ་བྱ་སྟོན་ཅིང་
 སྟོལ་བར་མཛད་པ་སྟེ། དེ་ལ་ལྔ་བྱ་ལྔ་ནི། དྲི་མེད་ཤེས་རབ་ཀྱི་སྤྱོད་པོ་ཆེ་སྟོན་པ། ། པན་
 སེམས་ཡལ་ག་གཡོར་པོ་རྒྱ་མོ་ཆེ། ། སྤྱིང་རྩེའི་ལོ་འདབ་རྩལ་སྟོན་རིན་ཆེན་དབང་། ། བྱམས་
 པའི་མེ་ཏྲོག་ལ་སྟོད་དགོན་མཆོག་མཁར། ། འོད་གསལ་སྤྱིང་པོ་ཞང་སྟོམ་ཆོས་སེང་རྣམས་དང་།
 བྱི་བྱ་གཅིག་ནི་སྐྱ་ལུས་ཆེ་ལམ་གྱི་འབྲས་བུ་སྟོན་པ་ ཆོག་སྟོགས་པ་རིན་ཆེན་བཙོན་འགྲུས་ཏེ། རྩ་
 རྩེ་འཆང་གི་གསང་ཆོག་བརྒྱད་ཀྱི་བཀའ་ནི་ཆོག་སྟོགས་པ་ཁོ་ན་ལ་བབ།
 དེ་ནས་རིམ་བཞིན་དཔོན་སྟོན་སྟེར་སྤང་པ། སངས་རྒྱལ་གཉན་སྟོན། འགོ་མགོན་སྟོན་པའི་བར་
 དུ་བརྒྱད་དེ་རྩ་རྩེ་འཆང་དང་ཡེ་ཤེས་ཀྱིས་ལུང་བསྟན་པ་བཞིན་དུ་ཆོག་བརྒྱད་རྩ་རྩེའི་རྒྱ་རིན་
 ཆེན་བདུན་པར་ཐུར་པ་འགོ་མགོན་ཆོས་རྩེ་སྟོན་པས་བཀོལ་ཏེ་འཛམ་བུ་སྤྱིང་དང་སྤྱིང་སྤན་ཚུན་
 ཆད་སྐབས་ཐོབ་ཀྱི་སློབ་མས་བྱུང་པ་ལས། གཙོ་བོ་གཙང་མ་ཤངས་སྟོན། བསམ་སྤྱིང་པ་གཞོན་ནུ་
 སྐབས། འཇག་ཆེན་རྒྱལ་མཚན་འབུམ་སྟེ་མཁས་སྐབས་རྣམས་པ་གསུམ་གྱིས་བརྒྱད་པའི་རྟེན་བརྒྱུད་ཁིང་
 གདམས་ངག་ཡི་གེར་བཀོད། ཤངས་སྟོན་སློབ་མ་ཁྱུང་པོ་ཚུལ་མགོན་སོགས་རིན་ཆེན་རྣམས་བདུན་བྱི་
 མར་གྲགས་པ་དོ་མཚར་པའི་བརྒྱད་པ་དང་།

འཇག་བསམ་གཉིས་ཀྱི་གདན་ས་སློབ་བརྒྱུད་མཐའ་ཡས་པ་བྱོན་ཅིང་། གཞན་ཡང་ཆོས་སྟོན་པའི་
 དངོས་སློབ་གསེར་སྤང་བ་བཀའ་ཤིས་དཔལ་ལས་གྲུས་པ་དང་། ཆེ་བ་བཅུ་དང་ལྷན་པ་ལ་སྟོན་གནས་
 རྟེན་གྱི་གདུང་རབས་ལ་སྟོན་རས་གཟིགས་ཀྱི་རྣམ་འཕྲུལ་བརྒྱུད་ཅུ་ཙུ་བརྒྱུད་བྱོན་ནས་བཟུན་འགྲོའི་
 དོན་བྱེད་པར་ཡང་བཟུན་པའི་ཐོག་མའི་རབས་སུ་གྱུར་པ་ལ་སྟོན་པ་དགོན་མཆོག་མཐར་གྱི་གདན་
 ས་པ་རིམ་བྱོན་དང་སློབ་བརྒྱུད་ལས་གྲུས་པ་སོགས་མཐའ་ཡས་སོ། ། ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ།

། དེ་ནས་དང་དུས་ཀྱི་བར་དུ་གདམས་ངག་གི་རྒྱན་མ་ཆད་པར་བྱང་བ་ནི་གྲུབ་ཆེན་ཐང་སྟོང་
 རྒྱལ་པོ། དཔལ་ལྷན་ཀུན་དགའ་གྲོལ་མཆོག་ ཀོང་སྤུལ་ཡོན་ཏན་རྒྱ་མཆོ་སོགས་ཀྱི་བཀའ་དྲིན་ལ་
 བརྟེན་ནས་བྱང་ཞིང་། བྱང་པར་དུ་ཀོང་སྤུལ་ཡོན་ཏན་རྒྱ་མཆོས་སྤྱེ་ལོ་

1842ལོར་དཔལ་སྤངས་རི་ཁྲོད་དུ་དགོན་པ་བཏབ་ཅིང་ཀུན་བཟང་བདེ་ཆེན་འོད་གསལ་སྤང་ཞེས་
 མིང་བཏགས། བེ་གུ་ཆོས་དྲུག་གི་སྐྱབ་ལྗེ་བཙུགས། ཤངས་པའི་གསེར་ཆོས་རྣམ་ལྟར་ཆུ་བཏོན་
 བས་འཆད་ཉན་སྤེལ་བས་ཤངས་པ་བཀའ་བརྒྱུད་ཀྱི་གྲུབ་མཐའ་དེ་སྤར་ཡང་དར་རྒྱས་ཆེན་པོ་བྱང་
 ཞིང་། དེང་དུས་སུ་ཡང་དཔལ་སྤངས་ཡང་ཁྲོད་དུ་ཤངས་ཆོས་ཀྱི་སྐྱབ་ལྗེ་མ་ཉམས་པར་བཞུགས་
 ཡོད་དོ། ། ཀོང་སྤུལ་ཡོན་ཏན་རྒྱ་མཆོའི་སློབ་མ་ཐང་སྤོར་བུ་དོན་འགྲུབ་དང་།

དེའི་སློབ་མ་སྤྲེལ་མ་ཀར་ལུ་རྣམས་ཀྱིས་ཤངས་ཆོས་སློབ་འཆད་མཉན་ཀྱི་རྒྱན་རྒྱ་ཆེར་སྤེལ།
 ལྷག་པར་དུ་སྤྲེལ་མ་ཀར་ལུའི་འཕྲིན་ལས་བོད་དང་རྒྱ་གར་ཙམ་མ་བཟུང་། ཡོ་རོབ་སྤྱགས་སུ་ཤངས་ཆོས་
 དར་སྤེལ་གྱི་འཕྲིན་ལས་རྒྱ་ཆེ་འཕེལ་བཞིན་པ་འདྲིའོ།

1. ཤངས་ཀྱི་ཞུང་ཞུང་དགོན། རབ་བྱང་དང་པོའི་ལྷགས་སྤང་སྤྱེ་ལོ་1061མཁས་གྲུབ་ཞུང་པོ་རྣལ་
 འབྱོར་གྱིས་གཙང་གཡས་རུ་ཤངས་ཀྱི་ཞུང་ཞུང་དུ་བཏབ།
2. དཔལ་སྤངས་རི་ཁྲོད་དགོན། རབ་བྱང་བཅུ་བཞི་པའི་རྒྱ་ལྷག་སྤྱེ་ལོ་1842ལོར་ཀོང་སྤུལ་ཡོན་
 ཏན་རྒྱ་མཆོས་སྤྱེ་དགོན་དཔལ་སྤངས་རི་ཁྲོད་དུ་བཏབ།

བཞི། ས་སྐྱ་པའི་གྲུབ་མཐའ་བྱང་ཚུལ།

ས་སྐྱ་པ་ཞེས་པའི་སྐྱ་དོན་ནི་གདན་སའི་མིང་གྲུབ་མཐའ་ལ་ཐོགས་པ་ཞིག་རྟེ།
 འཁོན་དགོན་མཆོག་རྒྱལ་པོས་ཇོ་བོ་རྗེའི་ཡུང་ལ་བརྟེན་ནས་ས་དཀར་གྱི་ལོགས་སུ་དགོན་པ་བཏབ་
 བས་གདན་ས་བསྐྱངས་པ་ལ་དེའི་ཕྱིན་ཆད་དུ་ས་སྐྱ་པ་ཞེས་གྲགས་སོ།

། གྲུབ་མཐའ་འདྲིའི་སྤོལ་འབྱེད་མཁན་འཁོན་དགོན་མཆོག་རྒྱལ་པོ་ནི། རབ་བྱང་དང་པོའི་ཤིང་
 ཁྱི་སྤྱེ་ལོ་1034ལོར་འཁོན་གྱི་གདུང་རིགས་སུ་སྐྱེ་འབྱུངས། རབ་བྱང་གཉིས་པའི་རྒྱ་རྟ་སྤྱེ་ལོ་
 1102ལོར་འདས། རྒྱུང་ཅུའི་དུས་ནས་སློབ་གཉེར་གནང་བས་ལྷགས་མཆོན་ཉིད་ཐམས་ཅད་ལ་
 མཁས་པར་གྱུར། སྤྱི་ཆེན་འབྲོག་མི་ཤུག་ཡེ་ཤེས་ སྤྱེ་ལོ་993རྒྱ་སྤུལ་ཀྱི་1074ཤིང་ལྷག་ ལ་བཀའ་བབ་
 པའི་གདམས་ངག་ལམ་སྟོར་དགུ་པོ་ཐམས་ཅད་ཞུས།

དེའང་ལམ་སྟོར་དགུ་ནི།

1. རྣལ་འབྱོར་གྱི་དབང་ཕྱག་འཛིགས་བྲལ་དཔལ་ལྷན་ཆོས་སྟོང་ངམ་གྲུབ་ཆེན་བེར་མ་པ་ཞེས་
 གྲགས་པ་དེ་ཉིད་ཀྱིས་ཀྱེ་རྗེའི་རྒྱུད་གསུམ་ལ་བརྟེན་ནས་ལས་འབྲས་བྱ་དང་བཅས་པའི་གདམས་

སྒྲོ་མཛད།

2. གྲུབ་ཆེན་མཆོ་སྒྲིམ་ཞབས་ཀྱིས་ཅ་རྒྱུད་བརྟག་གཉིས་ལ་བརྟེན་ནས་བསྐྱེད་རིམ་ཟབ་པའི་ཚུལ་
དགྲ། རྒྱལ་རིམ་མང་པོའི་ཅེ་མོ་ལྟ་བུའི་ལམ་སྒྲོ་མཛད།

3. འཕགས་པ་ལྷ་སྒྲུབ་ཀྱིས་འདུས་པ་ལ་བརྟེན་ནས་བྱང་ཚུབ་སེམས་འབྲེལ་གྱི་ལམ་སྒྲོ་མཛད།

4. རྟོ་སྤྱོད་པས་བརྟག་གཉིས་ལ་བརྟེན་ནས་ལྷན་ཅིག་སྒྲིམ་གྲུབ་ཀྱི་ལམ་སྒྲོ་མཛད།

5. ཡི་རྩ་སྟོ་སྤྱོད་རྒྱུད་ཡེ་ཤེས་ཐིག་ལེ་ལ་བརྟེན་ནས་ཕྱག་རྒྱའི་ལམ་ཡོངས་སུ་རྒྱལ་རིམ་པའི་ལམ་སྒྲོ་
མཛད།

6. རྟོག་ཅེ་བས་རྒྱུད་ཁ་སྒྱུར་ལ་བརྟེན་ནས་བསམ་མི་བྱུང་གྱི་ལམ་སྒྲོ་མཛད།

7. རྟག་པོ་བས་བདེ་མཆོག་ལ་བརྟེན་ནས་ཨོལ་པ་ཉིའི་ལམ་སྒྲོ་མཛད།

8. དག་གི་དབང་ཕྱག་གིས་གསང་འདུས་ལ་བརྟེན་ནས་ཕྱག་ཆེན་ཡི་གེ་མེད་པའི་ལམ་སྒྲོ་མཛད།

9. རྟག་པོ་འཆི་བ་མེད་པས་མ་རྒྱུད་མཐའ་དག་ལ་བརྟེན་ནས་ཡོན་པོ་སྤོང་བའི་ལམ་སྒྲོ་མཛད།

དེ་ལྟར་ལམ་འབྲས་བྱ་དང་བཅས་པའི་གདམས་དག་སྒྲོ་དགྲུ་པོ་དེ་འཁོན་དགོན་མཆོག་རྒྱལ་པོས་
ཐོས་བསམ་དང་འཆད་ཉན་སྤེལ་བའི་འཕྲིན་ལས་སྤྲས་རྒྱུད་བྱི་མ་རྣམས་ཀྱིས་རྒྱན་བསྐྱངས་པའི་ཚུལ་

《ཤེས་བྱ་ཀུན་བྱུང་》ལས། བྱང་པར་དུངས་ས་ལྷགས་ཞེས་པ་ནི་རྩོ་བོ་རྩེས་ས་དཀར་པོའི་ལོགས་
ལ་རྒྱུ་བདུན། རྩོ་གཅིག་གསལ་བར་གཟིགས་པས་འཇམ་དབྱངས་བདུན་དང་ཕྱག་རྩོར་སྤྱལ་པ་
གཅིག་འབྱོན་པ་ལུང་གིས་བཟུན་པ་ལྟར་བྱོན་པའི་ཐོག་མར་དཔལ་བཅེ་བ་ཆེན་པོ་ཀུན་དགའ་སྤྱིང་
པོ་ལ་འབྲོག་མི་ནས་བརྒྱུད་པའི་གྲེ་རྩོར་རྒྱུད་གསུམ་མར་ལོ་ནས་བརྒྱུད་པའི་བདེ་མཆོག་ལོ་ཆེན་རིན་
བཟང་ནས་བརྒྱུད་པའི་ཡོ་ག་དང་མགོན་པོ། བ་རི་ལོ་རྩ་བ་ སྤྱི་ལོ་104པའི་ལྷགས་འབྲུག་ལོར་
བྱུངས། སྤྱི་ལོ་1102པའི་ཚུ་རྟ་ལོར་འཁོན་དགོན་མཆོག་རྒྱལ་པོ་འདས་པ་དང་ས་སྤྱིའི་ཁྲི་ལོ་བརྒྱད་
ལ་བསྐྱངས།

ནས་བརྒྱུད་པའི་སྒྲུབ་ཐབས་བརྒྱ་ཅ་སོགས་ལོ་རྩ་ཆེན་པོ་བཞི་ནས་བརྒྱུད་པའི་གདམས་དག་གི་
བཀའ་བབ། བྱང་པར་དགྲུང་ལོ་ཞེ་བདུན་པ་ལ་རྩེ་བཅུན་བི་རུ་པ་གཙོ་འཁོར་ལྡོ་ཆོས་སྒྲིལ་དུ་
ཐེབས། ལྷ་བ་གཅིག་དུ་བཞུགས་ནས་ལྷགས་རིའི་ཁོངས་ལས་མི་འདའ་བའི་ཟབ་ཆོས་བཞི། རྒྱུད་སྤེ་
བདུན་ཅུ་ཅ་གཉིས་ཀྱི་དབང་བཤད་མན་དག་ལམ་འབྲས་ཉེ་བརྒྱུད་སྤྲས་བཤད་བཅས་བསྟུལ། ལྷ་
མའི་ལུང་བཟུན་བཞིན་སྒྲོབ་མ་གྲུབ་པ་ཐོབ་པ་གསུམ། བཟོད་ཐོབ་བདུན།

རྟོགས་པ་དང་ལྷན་པ་བརྒྱུད་དུ་བྱོན། བདེ་བ་ཅན། པོ་ཏ་ལ། ཨོ་རྒྱན། བྱང་གསེར་མདོག་
ཅན་དང་བཞིར་སྤྱིའི་བཀོད་པ་བཞིས་སྤེལ་ལྷན་གྱི་དོན་མཛད་ཅིང་ད་ལྟའང་དངོས་སུ་བཞུགས་པར་
གྲགས། དེས་རྩེ་བཅུན་བསོད་ནམས་ཅེ་མོ་དང་། གྲགས་པ་རྒྱལ་མཆོན་མཆེད་ལ་དམས།
སྤེ་མ་སྤྱུ་ལུས་མ་སྤངས་པར་མཁའ་སྤྱོད་དུ་གཤེགས། བྱི་མ་ནི་བོད་ལུལ་ཙམ་ལ་ཆེ་བའི་རྩོ་རྩེ་འཛིན་
པ་ཆེན་པོའི་རྣམ་ཐར་མངའ་ཞིང་དགྲུང་ལོ་ང་དུག་པ་ས་ཆེན་གྱི་ཡེ་ཤེས་སྤྱིའི་སྤང་བས་ལམ་འབྲས་
ཤིན་དུ་ཉེ་བརྒྱུད་བརྟོད་ཀྱིས་ལ་གནང་། དེ་ནས་འཇམ་དབྱངས་ས་སྤྱི་པའི་ཆེན་དང་། འགྲོ་
བའི་མགོན་པོ་ཆོས་རྒྱལ་འཕགས་པ་སོགས་རིམ་པས་བརྒྱུད།

དཔལ་ལྷན་ལྷ་མ་བསོད་ནམས་རྒྱལ་མཆོན་གྱི་ཞལ་སྒྲོབ་ཡར་གླུང་པ་སེང་གེ་རྒྱལ་མཆོན་གྱི་དཔོན་པོ་

བསོད་ནམས་རྒྱལ་མཚོ་གི་སློབ་མ་གསུང་ངག་འཛིན་པའི་ཐུགས་སྙམ་བརྒྱད་ལས། རྩོད་པོ་
 དོང་དགེ་ལུགས་སོགས་ལའང་འཕེལ་ཞིང་བརྒྱད་པའི་རྣམ་གྲངས་དུ་མར་གྱུར་པ་ལས་གཙོ་བོ་ཚོགས་
 བཤད་ནི་གྲུ་ཆེན་བྱ་ང་གི་ལས་རྩོད་ཆེན་རྩོད་ཆེ་འཆང་ཀུན་དགའ་བཟང་པོས་ 1382པའི་ཆུ་བྱི་ཅ
 1457པའི་མེ་སྤང་གསལ། བཟླ་ན་འགྲོའི་དོན་སྒྲུབས་པོ་ཆེ་མཛད་པའི་འཕྲིན་ལས་ཀྱི་རྒྱན་ད་ལྟའི་
 བར་དུ་རྒྱ་ཆེ་ལ་རྒྱན་ཆགས་པ་ཡོངས་སུ་གྲགས་པ་དང་། སྤྲུགས་འཆང་གཟུགས་ཀྱི་དཔལ་བ་ལས་
 བརྒྱད་པ་ལ་ལམ་འབྲས་རྩོད་ལུགས་ཞེས་གྲགས་ཤིང་། དེའི་རྒྱན་ལས་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་ཀུན་
 དགའ་རྣམ་རྒྱལ་པ་བྱོན་ཏེ་གངས་དཀར་པ་ཞེས་ཆོས་རྒྱན་ཟུར་དུ་འཕེལ་བའི་ལུགས་འདི་ལ་ཕྱིས་
 རིག་འཛིན་ཆེ་དབང་ནོར་བུ་སོགས་ཀྱིས་ཀྱང་བསྤྲུགས་པ་ཆེར་མཛད། སློབ་བཤད་ནི་བདག་ཆེན་
 སློ་གོས་རྒྱལ་མཚན་གྱི་སློབ་མ་རྩོད་ཀུན་སྤོང་བ་ཆེན་པོ་ལས་ཆར་ཆེན་སློ་གསལ་རྒྱ་མཚོས་
 1502པའི་ཆུ་བྱི་ཅ 1567པའི་མེ་ཡོས་གསུང་ངག་རིན་པོ་ཆེ་གསལ་ན་ཏེ་ཆར་ལུགས་སློབ་བཤད་ཅེས་
 པའི་སློབ་ཟུར་དུ་ཕྱིས། ཐུགས་སྙམ་ཉི་མ་ལྟ་བུ་འཇམ་དབྱངས་མཁྱེན་བཅའི་དབང་ཕྱུག་སྤྱི་ལོ་
 1524པའི་ཤིང་སྟེལ་ལོར་འབྲུངས་སྐབས་ལྟ་བུ་མང་ཐོས་སྤྱུ་སྤྱུབ་རྒྱ་མཚོ་སྤྱི་ལོ་1523པའི་ཆུ་ལྷག་ལོར་
 འབྲུངས་སོགས་བྱོན་ཏེ། མདོར་ན་མཁས་གྲུབ་ཆེན་པོ་དེ་དག་གིས་ས་ལུགས་ཀྱི་བཟླ་ན་པ་འཛིན་
 སྤྱོད་སྟེལ་པར་མཛད་པས་དབྱེས་པ་རྩོད་ཆེའི་བསྐྱེད་རྩོགས་ཀྱི་འཕྲིན་ལས་ནི་དབྱར་གྱི་མཚོ་ལྟར་དུས་
 ཀྱི་ཐ་མ་འདི་ལྟ་བུར་ཡང་རྒྱས་པར་གྱུར་ཏོ།

ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། ། དེ་ལྟར་དཔལ་ལྷན་ས་སྐྱུ་པའི་གྲུབ་མཐའི་བྱང་བ།
 ལྟ་སྟོམ་གྱི་རྣམ་གཞག་གང་མས་ངག་གི་ཆེ་བ་སོགས་ཀྱི་ཡིག་ཆ་རྒྱས་པ་མཁས་པ་གོང་ས་རྣམས་ཀྱིས་
 མཛད་པ་ཤིན་ཏུ་མང་བས་འདིར་རྒྱས་སྟོས་ཀྱི་ངལ་བ་མ་བྱས། གྲུབ་མཐའ་འདིའི་རང་ལུགས་སྤྱོད་
 པའི་གདན་ས་གཙོ་བོ་ས་རྩོད་ཆར་གསུམ་ཞེས་པ་ཡིན་ཞིང་།
 ཉེ་དུས་ཀྱང་བོད་ཡུལ་སྟོད་སྤང་བར་གསུམ་དུ་ཡོད་པའི་གྲུབ་མཐའ་འདིའི་གྲུབ་ཅུན་ཐམས་ཅད་
 གཙང་ངོ་རུ་དགོན་དུ་ཆོས་ལྷ་རུ་མ་སོང་བ་ཡིན་ན། རབ་བྱུང་བཟླ་ན་རྩོགས་ལྷ་བའི་ཐོབ་ཐང་མེད་
 པའི་སློབ་གནས་ཡོད་ཀྱང་། འགྲོ་མགོན་ཆོས་རྒྱལ་འཕགས་པ་ཉོར་ཡུལ་དུ་ཕེབས་པའི་ལམ་དུ་
 སྐར་ཨ་ཁྱེས་དམ་པ་ཁམས་ཕྱོགས་སུ་བཏང་ནས་ས་དགོན་ཉི་ཤུ་ཙུ་ལྟ་བུར་བར་གྲགས་པའི་འཕྲིན་
 ལས་ལ་བརྟེན་ནས། ས་སྐྱུའི་གྲུབ་མཐའ་འཛིན་པའི་དགོན་པ་དང་། ཆོས་ལ་དད་པ་བྱེད་པའི་མི་སྟེ་
 མང་ཤོས་ཤིག་ཁམས་ཕྱོགས་སྟེ་དགའི་མངའ་ཁུལ་དུ་བྱུང་ངོ། ། ས་སྐྱུའི་གང་མས་ངག་གི་རྒྱུད་པ་
 འཛིན་པའི་དགོན་སྟེ་གཙོ་བོར་ས་རྩོད་ཆར་གསུམ་ལས། ཆར་ཆེན་སློ་གསལ་རྒྱ་མཚོའི་གདན་ས་
 ཕྱིས་ཉམས་རྒྱུད་ཕྱིན་སྟབས་འགྲོ་དོན་ཆེར་མ་འཕེལ། ཆར་ལུགས་གང་མས་ངག་རྣམས་བརྒྱད་འཛིན་གྱི་
 དགོན་པ་གཙོ་བོར་འཕེན་ཡུལ་ན་ལེན་དུ་དགོན་པར་གྱུར། དེང་དུས་ས་རྩོད་ཆར་གསུམ་གྱི་སྐྱེ་མ་གཙོ་
 བོར་སྤྱི་ས་སྐྱུ་བྱི་ཆེན་ཡིན་ཞིང་། དེའང་ས་སྐྱུ་ཕུན་ཆོགས་པོ་བྱང་དང་། སློབ་མ་པོ་བྱང་གཉིས་སྐྱུ་
 ཐོག་རེ་ལ་བྱི་འཛིན་གནང་རེས་མཛད་པ་དང་། བྱེ་བྲག་ས་ལུགས་རང་གི་གདན་སའི་སྐྱེ་མ་གཙོ་བོ་
 ཡང་ས་སྐྱུ་གོང་མ་ཡིན། རྩོད་ལུགས་ཀྱི་གདན་སའི་སྐྱེ་མ་གཙོ་བོ་རྩོད་མཁན་ཆེན་ཡིན་ཞིང་དེང་དུས་
 ལྷ་ཁྱེད་མཁན་ཆེན་ཡིན། ཆར་ལུགས་སྐྱེ་མ་གཙོ་བོ་བཙོ་བརྒྱད་བྱི་ཆེན་ཡིན། 1.

ས་སྐྱུ་དགོན་པ། རབ་བྱུང་དང་པོའི་ཆུ་སྤང་སྤྱི་ལོ་1073ལོར་འཁོན་དཀོན་མཚོ་ག་རྒྱལ་པོས་གཙང་
 ས་སྐྱུ་རུ་བཏབ།

2. ངོ་མོ་མེ་མོ་ཆོས་ལྷོ། རབ་བྱུང་བདུན་པའི་ས་བྱ་སྤྱི་ལོ་1429ལོར་ངོ་མོ་ཆོས་ཀྱི་དགའ་བཟང་
པོས་གཙང་ངོ་རྩའི་གནས་སུ་བཏབ།
3. འཕག་ཡུལ་ན་ལེན་དྲ་དགོན་པ། རབ་བྱུང་བདུན་པའི་མེ་འབྲུག་སྤྱི་ལོ་1436ལོར་རིང་ལྡན་
སྤྱི་བའི་སང་གོས་བཏབ། ZK

ལ། ཞི་བྱེད་པའི་གྲུབ་མཐའ་བྱུང་ཚུལ།

1. དང་པོ་ཞི་བྱེད་པའི་རང་ལྷགས་དངོས་བྱུང་ཚུལ་ནི། 《ཤེས་བྱ་ཀུན་བྱུང་བ་》ལས། གྲུབ་ཐོབ་ང་
བཞི་མཁའ་སྤྱོད་སོ་དྲུག་གི། བཅུད་བརྟེན་དམ་པ་བོད་དུ་ལན་ལྔ་པ་ཐེགས་། ལྷ་མ་ཐར་ཚུལ་
མཐུན་འགྲོ་མང་བསྐལ་མཛད་པའི། །
དམ་ཆོས་སྤྱག་བསྐལ་ཞི་བྱེད་ཅེས་བྱ་བ།
། ལྷ་མེ་བར་གསུམ་བཟན་ལས་དང་པོ་ནི། །
ཁ་ཆེ་ཡང་ལོ་བར་པ་རྩ་སོ་གྲི། །
བཅུད་ཕན་ལྷགས་གསུམ་ཐོར་བྱ་སྤྱོད་ཆོགས་བཅས།
། ལྷ་མ་སྤྱོད་པའི་རྣལ་འབྱོར་བཞི་ལ་སོགས། །
སྤྱོད་གྲོལ་གདམས་སྤོལ་ནམ་མཁའི་སྐར་མ་ཅམ།
། བར་པ་ངེས་དོན་ཐ་མ་སྤྱགས་དང་མཐུན།
། བྱུང་འཕགས་ཉིད་དང་དགོངས་མཉམ་ཀུན་དགའི་ལྷགས།
། ལོ་ཆོས་ཆོས་དཔལ་དྲིན་གྱིས་བྱེད་ཅེས་གནས།
། ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར། གྲུབ་མཐའ་འདིའི་སྤོལ་འབྱེད་པ་པོ་པ་དམ་པ་སངས་རྒྱས་ཀྱིས་འཕགས་
པའི་ཡུལ་གྱི་གྲུབ་ཐོབ་པོ་མོ་ལྷ་བཅུ་ཅུ་བཞི་དང་། ངོ་མཚར་མཁའ་སྤྱོད་ཀྱི་སྤྱོད་མ་སྤྱོད་སོ་དྲུག་ཞལ་
གཟིགས་པའི་བྱིན་རྒྱལ་གྱི་གདམས་ངག་གི་བཅུད་བརྟེན་ནས་མཆོག་གི་དངོས་གྲུབ་ཐོབ། བོད་
དང་རྒྱ་ནག་དུ་ལན་ལྔ་པའི་ཐེགས་པར་གྲགས་པ་དང་པོ་སྤྱི་ལོ་
1054འི་དུང་ལོ་ འབྲིང་ཐང་ལས་སྤོལ་ནས་ལྷ་མེ་ཐོན། མདོ་ཁམས་ཀྱི་ཞབས་ཀྱིས་བཅགས་པས་
བཟན་པ་དར་བར་ལུང་བཟན། གཉིས་པ་ཁ་ཆེ་ནས་ཐོན་ཏེ་མངའ་རིས་སུ་བྱོན།
ཞང་ཞུང་སྤང་ཁ་པ་དང་། བོན་པོ་ཁྲོ་ཆང་འབྲུག་སྤྱོད་ཆེས་སུ་བཟུང་། གསུམ་པ་སྤྱི་ལོ་1067མེ་
ལྷག་ལོ་ བལ་པོ་ནས་གཙང་དུ་བྱོན། ཡར་སྤང་སྤྱོད་པའི་པོ་དང་། སྤྱོད་པོ་བསོད་ནམས་སྤྱོད་པ་ལ་
གདམས་པ་གནང་། བཞི་པར་སྤྱི་ལོ་1073ཆུ་སྤང་ལོ་ ཤ་ལྷག་ལྷག་སྤོལ་ནས་གཉལ་དུ་བྱོན་ཏེ་ཡུམ་
གྱི་སྤྱོད་པ་སྤྱངས། དབུས་སུ་རྩ་སོ་སོགས་ཀྱིས་དོན་མཛད། ལྷ་པ་རབ་བྱུང་གཉིས་པའི་སྤྱོད་པ་སྤྱོད་
སྤྱི་ལོ་ 1101ལོར་རྒྱ་ནག་དུ་བྱོན། ལོ་བཅུ་གཉིས་བཞུགས་ཏེ་སྤྱི་ལོ་1113ལོར་སྤྱོད་པའི་པོ་ཐེགས་།
དེ་དག་གི་སྤྱོད་པ་སྤྱངས་སུ་གང་ཟག་སོ་སོའི་ཁམས་དང་དབང་པོ་ཇི་བཞིན་པར་གཟིགས་པས་དེ་དག་དང་
མཐུན་པའི་གདམས་ངག་སྤྱོད་པའི་སྤོལ་བར་མཛད་པས་གཞུང་དང་ལྷགས་སྤོལ་མཐའ་གཅིག་དུ་རྩ་

པར་བཞག་པ་མེད་ཀྱང་གཙོ་བོར་གཞུང་ལྷ་ལི་ཀླ་ལི་ཆུ་ལྷང་ཆེན་པོའི་རྒྱུད་དང་། 1117རབ་བྱུང་
 གཉིས་པའི་མེ་བྱ་ལོར་སྐྱུ་གཤེགས། དེའང་ཆོས་གཞན་ནི་རྒྱ་ཉོན་མོངས་པ་སྟོན་དུ་སྦྱོང་། སྐྱག་
 བཟུལ་ཤུགས་ལས་སྒྲིག་པ་ཡིན་ལ།
 འདྲིར་ནི་འབྲས་བུ་སྐྱག་བཟུལ་དངོས་སུ་སྦྱོང་། ཤུགས་ལས་ཉོན་མོངས་པ་དུངས་འབྱེན་པའི་ཐབས་
 ཤིན་ཏུ་ཟབ་པ་སྟེ། སྐྱག་བཟུལ་ཐམས་ཅད་རབ་ཏུ་ཞི་བར་བྱེད་པའི་སྐྱགས། ཤེས་པའི་ལྷང་ལ་བརྟེན་
 རས་བཏགས་པར་བཞེད་དོ། དེ་ལྟར་དམ་ཆོས་སྐྱག་བཟུལ་ཞི་བྱེད་ཅེས་པའི་རང་ལུགས་དེ་ནི།
 རྩ་བུ་བར་གསུམ་དུ་གྲགས་པའི་བརྒྱུད་པ་ལ་བརྟེན་ནས་རིམ་བཞིན་དར་བྱབ་བྱུང་བ་སྟེ། དང་པོ་ཞི་
 བྱེད་སྟོན་མ་སྐོར་གསུམ་དང་། གཤིན་རྗེ་གཤེད་ལ་སོགས་པའི་སྐྱབ་ཐབས་རྣམས་ནི་ཁ་ཆེ་ཨང་ལ་
 སོགས་ལས་བརྒྱུད་དེ་བྱུང་བ་དང་། གཉིས་པ་བརྒྱུད་པ་བར་མ་ནི། མ་ཆོས་ཀྱི་ཤེས་རབ་སྤྱི་ལ་
 1055ཤེད་ལུག་ལོར་འབྱུངས་ ལ་ཆོག་བརྒྱུད་སེམས་བསྐྱེད་བཏང་ཐུན་ཁ་འཁོར་ཁ་སོག་སྟར་
 སོག་དོན་བརྒྱུད་ལག་བྲིད་བཅུ་དྲུག་རྣམས་གནང་།
 སོ་རྒྱུད་དགེ་འདུན་འབར་ སྤྱི་ལ་1062ཆུ་ལྷག་ལོར་འབྱུངས་ ལ་གྲུབ་ཐོབ་པོ་མོ་ལྷ་བཅུ་ཅ་བཞིའི་
 གདམས་པ་སོགས་ཆོག་བརྒྱུད་དང་དོན་བརྒྱུད་ཀྱི་ཆོས་ཀྱི་རྣམ་གྲངས་མང་པོ་ཞིག་བརྒྱུད། ཀླ་ཡེ་
 ཤེས་རྒྱལ་མཚན་ སྤྱི་ལ་1078ས་རྟ་ཅ 1119ས་པག་ ལ་ཤེར་བྱིན་གྱི་གདམས་ངག་གནང་བ་བཅས་རྩ་
 སོ་ཀླ་གསུམ་ལས་བརྒྱུད་པ་དང་། གཞན་ཡང་བརྒྱུད་ཕན་ལུགས་གསུམ་ནི། དགེ་བཤེས་བྲ་པ་ལ་
 ཞི་བྱེད་སྟོན་མ་དགུ་སྟོར། རྩེ་ཅན་གཉི་ལ་མདོ་སྟུང་པ་དང་མཚན་བརྗོད་སྟུར་པའི་མདོ་རྒྱུད་ཞལ་
 སྟུར་གྱི་གདམས་པ་དང་། རྒྱུད་བཀའ་གདམས་པ་ལ་ཤེར་བྱིན་ཡི་གེ་མེད་པའི་གདམས་པ་གནང་བ་
 དེ་གསུམ་ཀ་ཡང་རོག་ཤེས་རབ་འོད་ལ་བརྒྱུད་དོ། ། བརྒྱུད་པ་ཐོར་བུ་ནི། འབྲོ་སྒྲིམ་ལ་
 མཚན་བརྗོད་གསེར་གྱི་ཐུར་མ།
 འབྲུ་སྒྲིམ་ལ་ལས་རྒྱུའི་གདམས་ངག་ ལབ་སྟོན་ལ་གཙོད་ཀྱི་གདམས་པ་སོགས་སོ།
 ། གསུམ་པ་བརྒྱུད་པ་བྱི་མ་ནི། བརྒྱུད་པ་བྱི་མ་ནི་པ་དམ་པ་རྒྱ་ནག་ནས་བོད་དུ་ཕེབས་ཏེ་
 དིང་རི་ན་བཞུགས་པའི་ཆེ་མཁས་གྲུབ་ཀྱི་མཚན་སྟོན་ཐོབ་པའི་སྟོབ་མ་མང་པོར་བྱུང་བ་རྣམས་ལས་
 གཙོ་བོར་གྱུར་པ་སྟོན་པའི་རྣལ་འབྱོར་པ་བཞིར་གྲགས་པ་སྟེ། ཤར་ན་དམ་པ་ཕྱར་ཆེན་གྱིས་བཀའ་
 མདོ་སྟུར་གྱི་སྟོར། ལྟར་བཟོ་གོ་རྟམ་རིན་ཆེན་དོན་སྟོབ་ཀྱི་སྟོར། རུབ་ན་ཕྱར་རྒྱུད་གིས་དུམ་དུས་
 བྲིད་ཀྱི་སྟོར། བྱང་དུ་བྱང་རྒྱུ་སེམས་དཔའ་ཀུན་དགའ་ སྤྱི་ལ་
 1062ཆུ་ལྷག་ལོར་འབྱུངས་ ཡིས་བཀའ་ཆེ་ལུའི་སྟོར་རྣམས་བཀའ་བསྟུ་མཛད་ཅིང་ཡི་གེར་བཀོད་པ་
 དང་། གཞན་དག་ལ་གནང་བའི་ཞལ་གདམས་སྟུ་རེ་ཅམ་ཡང་ཡི་གེར་བཀོད་པ་སོགས་སྟོན་གྲོལ་
 གདམས་ངག་གི་རྒྱན་ནམ་མཁའི་སྐར་མ་ཅམ་དུ་བྱུང་བར་གྲགས་སོ། ། བརྒྱུད་པ་འདི་དག་གི་
 རྩ་བ་ནི་གཙོ་བོར་བར་པ་ངེས་དོན་གྱི་མདོ་སྟེ་རྣམས་དང་མཐུན་ལ།
 ཐ་མ་ནི་སྐྱགས་ཀྱི་ལམ་དང་མཐུན་པ་ཤས་ཆེ་བ་ཡིན། དེ་དག་ཐམས་ཅད་ཆེས་ཁྱད་པར་དུ་འཕགས་
 པ་སྟོན་གྲོལ་ཆ་ལག་དང་བཅས་པའི་ལམ་ཡོངས་སུ་རྟོགས་པ་ནི། ང་དང་མཉམ་པ་ཀུན་དགའ་ཅམ།
 ཞེས་དམ་པ་རང་ཉིད་དང་སྤངས་རྟོགས་ཀྱི་ཡོན་ཏན་མཉམ་པ་ཞལ་གྱིས་བཞེས་པའི་བྱང་རྒྱུ་
 སེམས་དཔའ་ཀུན་དགའི་ལུགས་སྟོབ་འདི་ཉིད་ཡིན་ཏེ། ཆོས་སྟོར་འདི་ལ་ཐུན་མོང་དང་ཐུན་མོང་
 མ་ཡིན་པའི་དབྱི་བ་ལ་སོགས་པའི་ལུགས་སྟོབ་ཞིབ་པ་ 《ཤེས་བྱ་ཀུན་བྱབ་》 སོགས་ཞི་བྱེད་པའི་གྲུབ་

མཐའ་བཤད་པའི་གཞུང་དག་ལས་ཤེས་པར་བྱ།
 གདམས་ངག་དེ་དག་གི་རྒྱན་དུས་ཕྱིས་ཉག་པ་བ་ཡུར་པའི་ཆོ། ག་ཐམས་ཅད་མཁུན་པའི་བག་
 ཆགས་སད་པར་གྲགས་པའི་སྤྲོན་སྤང་ལོ་ཆེན་ཆོས་དཔལ་བཟང་པོའམ་རྣམ་ཤིང་སྤྲོ་བ་དུས་
 1654ལོའི་ཤིང་རྩ་ཀྱི་1718ལོའི་ས་གྲི་བཙོན་པ་ཆེན་པོས་གདམས་ངག་གི་རྒྱན་གསལ།
 དབང་བྱིད་ཀྱི་ཡིག་ཆ་བཞགས། དེ་དག་གི་ཆོ་ག་མཛད་ཅིང་འཆད་སྤེལ་གནང་བའི་བཀའ་ངོན་
 གྱིས་ད་ལྟོ་འདྲེས་ཅིང་མ་ཆད་ཅུ་གནས་སོ། ། ཞེས་པའི་དོན་ནོ། །

2. གཉིས་པ་དེའི་ཡན་ལག་གཅིད་ཡུལ་གྱི་རང་ལྷགས་བྱུང་བ་ནི།

《ཤེས་བྱ་ཀུན་བྱུང་བ་》 ལས།
 ཡན་ལག་དམ་ཆོས་བདུད་ཀྱི་གཅིད་ཡུལ་ནི། །
 དམ་པས་སྦྱོང་དང་སྦྱར་ར་སེར་པོ་ལ།
 ། གདམས་ངག་བྱུལ་ཆོ་དུག་གནང་པོ་གཅིད་དང་།
 ཤེར་ཕྱིན་དགོངས་དོན་མ་གཅིག་རྟོགས་པའི་ཆོས།
 མོ་གཅིད་ཉིད་དེ་པ་མ་གཉིས་མེད་དང་། །
 མཁའ་འགྲོ་ཉམས་ཀྱི་བཀའ་བབ་བྱ་བ་བཅུ་དུག
 ། ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར། (1) པོ་གཅིད། དམ་ཆོས་བདུད་ཀྱི་གཅིད་ཡུལ་ཞེས་པ་ནི།
 ཞི་བྱེད་པའི་གདམས་ངག་གི་ཡ་གྲུལ་ཞིག་སྟེ། དེའང་བཟའ་ཟེ་ཨ་དེ་བ་དང་། མཁའ་བདག་མེ་ཏི་པ་
 སོགས་ཀྱི་དགོངས་པ། ངོ་པོ་པ་ལོ་ལ་ཏུ་ཕྱིན་པ། རྒྱགས་དང་རྒྱུ་མཐུན་པའི་གདམས་པ་ཞིག་
 སྟེ། འཁོར་བར་འཆིང་བྱེད་ཀྱི་བདུད་བཞི་པོ་སེམས་ཀྱི་སྦྱེམས་རྟོག་ངར་འཛིན་ཁོ་ནའི་སྟེང་དུ་
 གཅིད་པར་བྱེད་པ་ཞིག་ཡིན། གདམས་ངག་འདིའི་བརྒྱུད་སྟེལ་ལ་པོ་གཅིད་དང་མོ་གཅིད་ཅེས་བྱུང་
 བ་ལ་དང་པོ་པོ་གཅིད་ནི། པ་དམ་པ་སངས་རྒྱུས་ཀྱིས་སྦྱོང་བྱུང་ཡོད་ཤེས་དང་། ཡར་ལྷང་སྦྱར་ར་སེར་པོ་
 ལ་མདོ་ལྷགས་རང་རྒྱུ་གི་གཅིད་ཨ་དེ་བའི་གཞུང་ཆུང་ལྷ་བཅུ་པའི་དོན་གདམས་ངག་བྱུལ་ཆོ་དུག་
 པ་ཞེས་བྱ་བ་གནང་སྟེ་རིམ་བཞིན་བརྒྱུད་ཅིང་འཕེལ་བ་ཞིག་ཡིན།
 (2) མོ་གཅིད། མ་གཅིག་ལབ་ཀྱི་སྦྱོན་མས་ཤེར་ཕྱིན་བཞགས་པས་སྦྱོང་ཉིད་ཀྱི་ལྷ་བ་སྦྱེས། དམ་
 པས་སྦྱིང་གཏམ་ཆོག་གཅིག་གསུངས་པས་རྒྱུད་གྲོལ་ཏེ་རང་བཞིན་གྱི་རྣལ་འབྱོར་མར་ཡུར་པར་
 གྲགས་པོ་པ་དེས། ཤེར་ཕྱིན་གྱི་དགོངས་དོན་ལ་གཞིར་བཟུང་། རང་ཉིད་ཀྱི་དགོངས་ཉམས་ལས་
 འབྱུངས་པའི་རྟོགས་ཆོས་ལ་གཅིད་ཡུལ་པ་ཞེས་ཡོངས་སུ་གྲགས་པའི་སྟེལ་སྟེས། གཞུང་གདམས་
 ངག་མང་པོར་མཛད་པ་དེ་དག་ལ་མོ་གཅིད་ཅེས་ཟེར།
 མ་གཅིག་ལབ་སྦྱོན་ནི། རབ་བྱུང་དང་པོའི་ཤིང་ལྷག་སྟེ་ལོ་1055ལོར་འབྱུངས།
 རང་ལོ་བཅུ་ལོན་པ་ན་ལྷོག་ཐོགས་མེད་མཁུན། ལོ་བཅུ་གསུམ་སྐབས་མ་ཡུམ་གྲོངས་པ་དང་སྦྱོན་
 འཆོ་རིན་ཆེན་འབུམ་གྱིས་བྲིད་ནས་དགེ་བཤེས་ཨ་སྦྱོན་གྱི་དྲུང་དུ་ཕྱིན་དེར་ཨ་མཛོད་ལྷོག་ནས་ལོ་
 གསུམ་བསྟན། རང་ལོ་བཅུ་དུག་སོན་པ་དང་དགེ་བཤེས་ཀྱི་བཀའ་བཞིན་གྱི་ཐང་དུ་གྲུ་པ་མཛོན་
 ཤེས་ཅན་གྱི་སྦྱོར་ཆོགས་སྦྱོང་བའི་གྲུ་དུ་བཏང་། ལབ་སྦྱོན་ལྷོག་ལ་ཏུ་ཅང་མཁས་པས་གྲུ་པས་ལབ་
 སྦྱོན་སྦྱོང་ཐུན་དུ་གཟིགས་ནས་འབུམ་དང་། ཉི་མེ།

བརྒྱད་ཉློང་པ་སོགས་སྟོག་བརྒྱུག་ དེ་ནས་རབ་དུ་བྱུང་སྟེ་མིང་བཅར་དམར་སྟུག་པང་འེ་རིས་དབྱེ་
 བ་བྱི་བྱས། དཀར་པོ་ཞིག་ལ་ནང་བྱས་པའི་ཞུ་མོ་ཞིག་པད་འདབ་བརྒྱ་པའི་ཚུལ་བྱས་པ་ཞིག་ལ་
 གོས་ཆེན་ཁ་མ་ཉམས་པ་ཁ་དོག་མི་འདྲ་བ་ཐུབ་དུ་འཕྱང་བ་དང་། གཡས་གཡོན་དུ་ཐུ་ཐུ་
 བཏགས་ནས་དབྱེ་ལ་གསོལ། སྐུ་ལ་ན་བཟའ་དང་། ལྷམ་བཅས་ཆ་ཆང་གསར་པ་གསོལ། ལྷན་
 འབོལ་སྟུམ་བཅེགས་པའི་སྟེང་དུ་གྲུམ་ཅེ་གསར་པ་ཞིག་བཏིང་བའི་གདན་ལ་བཞུགས་བརྒྱུག་ཏེ།
 ངའི་མཆོད་གནས་ལ་ལོ་བཞི་བཞུགས་གསུངས་པ་ཁས་སྒྲངས། དེའི་སྐབས་སུ་སྟོ་ལྷན་བསོད་ནམས་
 སྒྲ་མ་དང་མཇལ་བས་སྟོ་ལྷན་གྱི་གདམས་ངག་ལ་བརྟེན་ནས་སེམས་ངོ་འཕྲོད་པ་དང་། རྟོགས་པ་
 འཕར། གནས་གོས་གྲོགས་སོགས་འཇིག་རྟེན་གྱི་ཆོས་ཞེན་པ་བྲལ་བའི་རྟོགས་ཡ་མཚན་ཅན་བྱུང་
 བ་ནམས་མ་གཅིག་ནམ་བཤད་ལས་གསལ་བར་ལྟར་རོ། རང་ལོ་ཉི་ཤུ་སོན་པ་སྟེ་ལོ་1074པའི་ཤིང་
 ལྷག་ལོར་སྒྲ་མ་གྲུ་པའི་བཀའ་བཞིན་སྟོ་ལྷན་བསོད་ནམས་སྒྲ་མའི་རྩུང་དུ་དབང་ཁྱབ་པར་བྱིན། སྐུ་
 འཕྱུལ་ལྟ་ལ།

ཁྲིམ་མ་ལྟ་ལ། བདེ་མཆོག་མཁའ་འགོ་རྒྱ་མཆོ་སོགས་གསང་སྟགས་ཀྱི་དབང་ལུང་རྫོགས་པར་ཐོབ།
 སྐབས་དེར་ནལ་འབྱོར་མས། སངས་རྒྱས་ཐོད་པའི་ནམ་འཕྱུལ་ཐོད་པ་སྟེ་དང་ཐབས་ཤེས་
 བསྐྱེགས་ནས་སྟུང་བརྒྱུད་ཐེལ་ན་འགོ་དོན་འཕེལ་བ་ལུང་བསྟན་ཀྱང་བདུད་ཀྱི་བར་ཆད་དུ་དོགས་
 ནས་ནན་ཏན་གྱིས་དབྱད། ཕ་དམ་པ་འཕན་ལུལ་ཉི་ཤུག་དུ་བཞུགས་སྐབས། ལབ་སྟོན་གྲུ་ཐང་དུ་
 བཞུགས་པར་ཐོས་པས་དམ་པ་གྲུ་ཐང་དུ་བྱོན་ནས་ལབ་སྟོན་དང་མཇལ་འཕྲད་གནང་། མ་གཅིག་
 གིས་གཅོད་ཀྱི་གདམས་ངག་མང་པོ་ཞུས། དགྲུང་ལོ་ཉེར་གསུམ་པར་སྟེ་ལོ་1077ལོར་ལན་གཅིག་
 འདམ་བུ་དབྱེ་ཆུང་དུ་སྒྲ་མ་གྲུ་པའི་ཡོན་བདག་ལྟ་མོ་སྟོན་བྱ་བའི་ནང་དུ་སྟོག་ལ་ཕེབས་པའི་སྐབས་
 སུ་ཐོད་པ་སྟེ་དབྱེ་བཞུགས་པ་དང་འཕྲད། དེ་དང་འདུས་པས་བཟའ་མེར་སོང་། དེ་ཡང་《མ་གཅིག་
 ནམ་བཤད་》ལས་གསལ་བར་ལྟར་ན། གྲུ་ཐང་དུ་ཐོད་པ་སྟེ་དང་འདུས་རྗེས་དབུས་ལྟ་སའི་ཕྱོགས་
 སུ་ཕེབས་ཏེ་དགྲུང་ལོ་ཉེར་བཞི་པའི་ས་རྟ་སྟེ་ལོ་1078ལོར་སྟུང་གཅིག་འཁྲུངས་པ་དང་།

ད་ལུང་བསྟན་ཀྱི་དོན་ཐམས་ཅད་གྲུབ་པས་བུ་འདི་ལ་གྲུབ་པ་བཏགས་སོ་ཞེས་སྟུང་གྱི་མིང་ལ་གྲུབ་
 པ་བཏགས། དེ་ནས་དབུས་གཙང་གཉིས་ཀྱི་མི་ཐམས་ཅད་ཁོང་གཉིས་ཀྱི་སྐོར་ལབ་སྟེང་མང་པོར་
 བྱུང་བས། མི་ཁ་གཡོ་བའི་ཆེད་དུ་དུགས་པོར་བྱོན་ཏེ་ལོ་གཅིག་བཞུགས།

དེ་ནས་ཀོང་པོར་བྱོན་ཏེ་དགྲུང་ལོ་ཉེར་བདུན་པའི་ལྷགས་བྱ་སྟེ་ལོ་1081ལོར་སྟུང་གཅིག་འཁྲུངས།
 མིང་གྲུབ་ཆེན་བཏགས། ཀོང་པོ་སྐབས་ཡང་ཟེར། དེ་ནས་དགྲུང་ལོ་སྟུམ་ཅུ་པའི་ཤིང་བྱི་སྟེ་ལོ་
 1084ལོར། ཀོང་ང་ལའི་བཀའ་དོན་བྱ་བའི་ས་དེར་ཆོགས་འཁོར་ཆེན་པོར་བྱས་པས་མཁའ་འགོ་
 མ་མང་པོ་འདུས་པའི་ཆོ། སྟུང་མོ་ཞིག་འཁྲུངས་པར་གྲུབ་ཆུང་མ་ཟེར།

མཁའ་འགོ་མ་འདུས་སར་སྐུ་འཁྲུངས་པས་ལ་འདུས་སྟོན་མ་ཡང་ཟེར། དགྲུང་ལོ་སོ་ཐུ་པར་མཁའ་
 འགོའི་ལུང་བསྟན་མང་པོ་བྱུང་བར་བརྟེན་སྟུང་བཞུགས་ནས་ལ་སྟོད་དུ་བྱོན་ནས་སྒྲ་མ་ནམ་གཉིས་
 དང་མཇལ། སྟོ་ལྷན་ལས་ཕག་མོ་ལྟ་ལྟའི་དབང་དང་དགེ་བསྟན་གྱི་སྟོམ་པ་ཞུས། དེ་ནས་དེང་རིང་
 བྱོན་ནས་དམ་པ་དང་མཇལ། ཆུང་སེམས་སྟོར་གྱི་གདམས་ངག་མང་པོ་ཞུས་ནས་སྒྲ་བ་གཅིག་དང་
 ཞག་གསུམ་བར་དམ་པའི་རྩུང་དུ་བཞུད། དགྲུང་ལོ་སོ་བདུན་པ་སྟེ་ལོ་1091པའི་ལྷགས་ལྷག་ལོར་
 ཟངས་རི་མཁར་དམར་དུ་ཕེབས་ནས་བཞུགས།

དགུང་ལོ་བཞི་བརྒྱ་པའི་སྐབས་སུ་མ་གཅིག་ལ་བ་སྟོན་ཞེས་མཚན་སྟན་བོད་ཁམས་ཡོངས་ལ་བྱུང་།
 དགུང་ལོ་ཞེ་གཉིས་པ་སྟེ་ལོ་1096པའི་མེ་བྱི་ལོར་ཡབ་ཀྱིས་སྲས་ཆུང་བ་དང་སྲས་མོ་གཉིས་ཟངས་
 རིར་བསྐྱལ། ཐོད་པ་ལྷ་རྩ་རང་ཉིད་རྒྱ་གར་དུ་བྱོན། ལོ་དེར་དམ་པ་ཟངས་རི་མཁར་དམར་དུ་
 གདན་འདྲེན་བྱས། དེ་ལྟར་མ་གཅིག་གིས་སྐྱ་ཆོ་གང་པོར་དམ་ཆོས་བདུད་ཀྱི་གཙོད་ཡུལ་ཟབ་མོ་
 ཉམས་སུ་སྒངས་ནས་དགུང་ལོ་གོ་དགུ་པ་སྟེ་ལོ་1153པ་རབ་བྱུང་གསུམ་པའི་ཆུ་བྱ་ལོར་སྐྱ་གཤེགས།
 དེབ་ཚོན་དང་། མཁས་པའི་དགའ་སྟོན་རྣམས་ལས་དགུང་ལོ་གོ་ལྔ་པར་སྐྱ་གཤེགས་པར་གསུངས།
 དེབ་ཚོན་ལས་སྲས་མོ་གཉིས་དང་སྲས་གསུམ་བཅས་བཟླམས་པས་མིང་སྤང་ལྔ་འབྱུངས་པར་བཤད།
 སྲས་ཆེ་བ་བྱུང་བ་ནི་ཐོག་མར་ཆོས་སྟོར་མ་ཆུད། ཡུལ་པའི་ར་ཁོ་ན་བརྒྱས་པས་དགྲ་བྱུང་བ་
 གྲགས་པ་ཞིག་བྱུང་། རམ་ཞིག་གོང་སྤེའི་ལྷགས་པ་ཞིག་གི་ར་བརྒྱས་པས་ལྷགས་པའི་མཐུ་ལ་
 འཇིགས་ནས་ཡུམ་གྱི་ཚར་བཅར།
 ཡུམ་གྱིས་རྗེས་སུ་བཟུང་ནས། སྲས་དགུང་ལོ་ཞེ་གཉིས་པ་སྟེ་ལོ་1119པའི་ས་ཕག་ལོར་ཆོས་སྟོར་
 འབྲུག་ནས་ཉམས་ལེན་བྱས་པས། ཡུམ་གྱིས་སྲས་རྒྱལ་བ་དོན་གྲུབ་ཅེས་མཚན་གསོལ།
 གཡེ་ཆུང་སྒང་ལུང་དགོན་པར་བཞུགས་ཏེ་བཙེས་མ་ཐམས་ཅད་དང་བུལ་བའི་རྣལ་འབྱོར་པར་གྱུར་
 པས་ཡུལ་མི་རྣམས་ཀྱིས་སྲས་སྒང་ལུང་པ་ཞེས་ཟེར། དགུང་ལོ་བྱ་བརྒྱད་པ་སྟེ་ལོ་
 1166པའི་མེ་བྱི་ལོར་སྐྱ་གཤེགས། སྲས་ཆུང་བ་བྱུང་ཆེན་དགུང་ལོ་བརྒྱ་དྲུག་པ་སྟེ་ལོ་1096པའི་མེ་
 བྱི་ལོར་པ་དམ་པ་ལས་རབ་ཏུ་བྱུང་། ཡུམ་གྱིས་ཁོ་ལ་ཐོད་སྟོན་བསམ་འགྲུབ་ཅེས་བཏགས་ན་ངའི་
 ཆོས་རྒྱུད་ཀྱི་འཕྱིན་ལས་སྤེལ་བའི་རྟེན་འབྲེལ་ཡོད་གསུངས་ནས་མཚན་ཐོད་སྟོན་བསམ་འགྲུབ་
 གསོལ། ཤམས་པོ་གངས་ལ་ཡུན་རིང་བསྟོམས་པས་གངས་པ་ཡང་ཟེར། ཞེས་མ་གཅིག་རྣམས་བཤད་
 ལས་གསུངས། དེབ་ཐེར་ཚོན་པོ་དང་། མཁས་པའི་དགའ་སྟོན་ལས། སྲས་བྱུང་བ་ཆོས་སྟོར་
 བྱགས་ཤིང་སྒང་ལུང་དགོན་པ་བཞུགས་པ་དེ་ལ་སྲས་ཆོ་དབང་དང་། ལུ་བྱུག་ རྣལ་འབྱོར་
 གྲགས་ཏེ་ལྔར་བྱ་གསུམ་དང་། ཁམ་བྱ་ཡ་ལེ་ནི་ཕྱིས་སུ་སྟེས་པའི་བྱ་གཅིག་ལྟེ་བཞི་ཡིན། ཆོ་
 དབང་ལ་སྲས་གསུམ་བྱུང་བར་རྒྱལ་བ་སྟོན་བཟུང་། ཐོད་སྟོན་བསམ་འགྲུབ། སྟེ་མེད་དགའ་
 ཡན་དང་གསུམ་ལྟེ། ཐོད་སྟོན་བསམ་འགྲུབ་ནི་མ་གཅིག་གི་ཡང་ཆ་ཡིན་པ་དང་། འདི་ཐམས་ཅད་
 མ་གཅིག་ལས་གདམས་ངག་ཐོབ་པའི་དངོས་སྟོབ་ཡིན་པར་གསུངས། འདིའི་གདམས་ངག་རྣམས་
 སྟོབ་བརྒྱད་དང་སྲས་བརྒྱད་གཉིས་སུ་བྱུང་བ་ལ་མོ་གཙོད་ཅེས་ཟེར། ཆོས་འདིའི་བྱུང་ཆོས་ནི། མ་
 གཅིག་རྣམས་བཤད་ལས།
 དེ་ལྟར་ཚོན་བྱུང་གི་བཀའ་བསྟན་བཙེས་གཉིས་ལས་བྱུང་བའི་མདོ་ལྷགས་ཀྱི་ལུང་གིས་བསྟོན་པའི་
 གཙོད་ལྷགས་གང་བྱུང་ཡང་། ངས་དངོས་སུ་བཤད་པའི་ཆོས་མིན། ངས་དངོས་སུ་བཤད་པའི་
 ཆོས་ལྷགས་ལ་ཡང་། ཚོན་གྱི་བཀའ་བཙེས་གང་གི་ཆོག་དངོས་ནི་གཅིག་ཀྱང་མེད་ལ། བཀའ་བསྟན་
 བཙེས་ཀྱི་དོན་རྣམས་དག་དང་མི་མཐུན་པ་ནི་སྐྱ་བརྒྱར་བཤགས་པའི་ཆ་ཙམ་ཡང་མེད་དོ། ལྷག་རྒྱ་
 ཆེན་པོ་བདའི་རྒྱུད་སོགས་ལ་བརྟེན། ཐབས་ཉིད་ཀྱི་རྣམ་པར་ཐར་པ། རྟེན་སྟོན་པ་སུམ་ལྷན།
 ལམ་དཀའ་ཐུབ་ཀྱི་སྤང་། འབས་བྱ་གཞན་དོན་སྟོད་པ་གསུམ་དང་ཚུལ་མཐུན་པ་ལས་ཅན་གཞན་
 ཀྱི་སྐར་མའི་གངས་ལྷ་བུའི་འགོ་བ་མང་པོ་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ས་ལ་འགོད་པའི་ཆོས་དེ་ལ་སྟེ་མིང་སྤེར་དུ་
 ཆགས་ཏེ་དམ་ཆོས་ལྷག་བསྐལ་ཞི་བྱེད་ཅེས་བྱ་བ་ཡོངས་སུ་གྲགས་སོ།

དེ་ལྟར་ངས་དངོས་སུ་བཤད་པའི་ཚེས་ལྷགས་ལ་ལུང་ཚིག་གི་བསྟོན་པ་མེད་པས།
 ངའི་ཚེས་ལྷགས་གཞན་དང་མི་འདྲ་བའི་བྱང་པར་དེ་ལྟ་བུར་ཤེས་པར་གྱིས། ཞེས་སོགས་གསུངས་པ་
 ལྟར་རོ། དེས་ན་དེང་སང་ཡོངས་གྲགས་ཀྱི་གཙོད་ཀྱི་ཉམས་ལེན་འདིའི་ཕུག་གཏུགས་ས་ནི་མ་
 གཅིག་ལ་བསྟོན་ཡིན་ལ། འདི་ནི་རྒྱ་གར་གྱི་ཚེས་ལྷགས་དང་མི་འདྲ་བའི་བྱང་ཚེས་ཡོད་པ་ཞིག་སྟེ།
 རྒྱ་ཚེས་བོད་དུ་འགྱུར་བ་ནི་གྲངས་མེད་པ་ཞིག་ཡོད་ལ། བོད་ཚེས་རྒྱ་དུ་འགྱུར་བ་ནི་མ་གཅིག་གི་
 གཙོད་དང་། ས་པཌ་གྱི་ཚད་མ་རིགས་གཏེར་གཉིས་ཞེས་ཡོངས་སུ་གྲགས་སོ། ། ཕྱིས་བྱུང་གི་གཏེར་
 གཙོད་དུ་གྲགས་པ་འགའ་བྱུང་ཡོད་པ་འདི་དག་གི་ཁྲུངས་ནི་མ་གཅིག་གི་གཙོད་ལ་བརྟེན་ནས་
 གསར་བཟོ་ཡིན་པར་ཤེས་སྟེ།

བཀའ་བབ་བྱ་ཆེན་བཙུ་བྱ་ནི། དེ་ལའང་པ་རྒྱུད་ཐབས། མ་རྒྱུད་ཤེས་རབ།
 གཉིས་མེད་དོན། མཁའ་འགྲོ་ཉམས་ཀྱི་བརྒྱུད་པའི་བཀའ་བབས་བཞི་བཞིར་དབྱེ་བའམ།
 ཡང་ན། དཔོན་སྲས་རྒྱལ་བ་དོན་གྱི་བརྒྱུད་འཛིན་སྟོང་ལྗེ་དག་གི་དབང་ཕྱུག་ ཕྱགས་
 སྲས་གྲོལ་ལྟེ་རྒྱལ་བའི་འབྱུང་གནས། ལུ་སྟོམ་ཚེས་སེང་སྟེ་ཕྱགས་སྲས་བཞི། འགྲོག་ཆ་རྒྱན།
 དཔལ་ལྷན་རྒྱན། བསོད་ནམས་རྒྱན། རིན་ཆེན་རྒྱན་ཏེ་སྲས་མོ་བཞི། སྟེ་མེད་དགའ་ཡན།
 སོ་སྟོན་སེང་གོ། སྟོན་པ་རང་ལྷང་། དོལ་པ་ཟང་ཐལ། ཞིག་པོ་དུར་ཐོན། ལྟལ་ལྷན་སེང་
 གོ།

རྒྱ་སྟོམ་དུར་ཐོན། རྟེ་བཙུན་ཟེལ་གཞོན་ཏེ་རང་དང་མཉམ་པ་བརྒྱད། དེ་དག་བསྟོམས་པ་ལ་
 གཙོད་ཀྱི་བཀའ་བབ་བྱ་ཆེན་བཙུ་བྱ་ཅེས་ཟེར། བཀའ་སྟོལ་དེའི་ཆེ་བ་བརྟེན་པའི་མཚན་པ་དཔེ་
 དུག་ནི།

1གཙོད་འདི་གངས་དཀར་དང་འདྲ་སྟེ་གངས་ལ་ཁ་བ་བབས་ཀྱང་དཀར་ལ་མ་བབས་ཀྱང་དཀར་བ་
 བཞིན་དུ་གཙོད་མཁན་རྣམས་འབྱོར་པ་ལ་ཐོས་པའི་ཤེས་རབ་ཡོད་ཀྱང་ལེགས་ལ་མེད་ཀྱང་ཚིག་
 པའོ། །

2སེང་གོ་དང་འདྲ་སྟེ་དེས་མང་པོ་ཟེལ་གྱིས་གཞོན་ལ་གཅིག་ཕུར་ཉམ་ང་མེད་པ་བཞིན་གཙོད་
 བྱེད་པ་པོ་གཞན་དང་འགྲོགས་ཀྱང་ཚིག་ལ་གཅིག་ཕུར་འགྲིམས་ཀྱང་ཚིག་པའོ།

3རྟེ་པོ་ཆེའི་སྐད་དང་འདྲ་སྟེ་རྟེ་པོ་ཆེན་ལ་རོལ་མོ་གཞན་གྱི་སྒྲ་ཡོད་ཀྱང་ཚིག་ལ་མེད་ཀྱང་ཚིག་པ་
 བཞིན་འདི་ལ་དགོ་སྦྱར་གྱི་གྲོགས་གཞན་ཡོད་ཀྱང་ཚིག་ལ་མེད་ཀྱང་ཚིག་པའོ།

4དངོས་གྲུབ་ཀྱི་རྒྱ་མིག་དང་འདྲ་སྟེ་གྲུབ་རྒྱ་ལ་མི་མང་ཉུང་གི་ཚོད་དང་འཚམ་པར་བྱུང་བ་བཞིན་
 ལྷགས་འདིར་གང་ཟག་གི་སྟོ་ཚོད་དང་འཚམ་པར་བསྐབ་དུ་ཡོད་པའོ།

5གསེར་གཡུ་ཆག་པའི་དུམ་བུ་དང་འདྲ་སྟེ་ཆེ་ན་རིན་ཐང་ཆེ་ལ་རྒྱུང་ནའང་དེ་དང་འཚམ་པའི་
 རིན་ཐང་ཡོད་པ་བཞིན་གཙོད་སྟོར་རྒྱ་ཆེན་ཤེས་ན་ཡོན་ཏན་དཔག་དུ་མེད་ལ་རྒྱུང་ཟད་ཤེས་པས་
 ཀྱང་རང་གཞན་ལ་ཕན་ཐོགས་པའོ།

6རྟ་བཟང་པོའི་སྒྲ་དང་འདྲ་སྟེ་རྟ་མཚོག་གཟུགས་འགྲོས་ལེགས་པ་ལ་སྒྲ་མདོག་བྱུང་པར་མེད་པ་
 བཞིན་གཙོད་ལུལ་མཐར་ཕྱིན་པའི་གང་ཟག་དེ་མཚོག་དམན་གང་ཡིན་ཀྱང་གཞན་ལས་ཕྱིན་རྒྱལས་
 ཆེ་བར་གསུངས་སོ། ། དེ་ལྟར་ཟབ་མོ་གཙོད་ཀྱི་བརྒྱུད་པ་འདི་ལ་སྟོབ་བརྒྱུད་དང་། སྲས་བརྒྱུད་
 གཉིས་སུ་གྱེས་པ་ལས་སྲས་ཐོད་སྟོན་བསམ་འགྲུབ། དེ་ལས་ཁམ་བུ་ཡ་ལ། དེ་ལས་རྩྭ་ན་རྩ་ལ།

དེ་ལས་གནས་མཚོ་བ་མི་བསྐྱོད་དོན་མེད། དེ་ལས་ཀྱི་པ་རང་བྱུང་དོན་རྒྱས་ཤིང་གཙོ་བོ་ཡིག་ཆ་
 མང་པོ་བཅུ་མས། དེ་དག་རིམ་བཞིན་བཀའ་བརྒྱུད་ཕྱོགས་ལ་བརྒྱུད་པ་ནི། ཀམ་པ་དེ་བཞིན་
 གཤེགས་པའི་ཐུགས་ཀྱི་སྒོ་བ་མ་དུང་མ་སེ་སྒོ་གྲོས་རིན་ཆེན་གྱི་ལོ་1386མེ་ལྷག་-?ལས་བརྒྱུད་པའི་
 གཙོ་བོ་ཆོགས་ཡོན་ཏན་ཀུན་འབྱུང་ལ་ཟུར་མང་ལུགས་ཀྱི་གཙོ་བོ་དང་། ཀམ་པ་ཆོས་དབྱིངས་དོ་
 རྩེའི་ཐུགས་སྒྲུབ་མཁས་གྲུབ་ཀྱི་ཆོགས་མེད་གྱི་ལོ་1609པའི་ས་བྱ་ཅི་གྱི་ལོ་1678ས་རྟ་ལོ་ ཀྱིས་ཀར་
 གཙོ་བོ་རིན་ཆེན་ཐེང་བ་སོགས་གཙོ་བོ་ཡིག་ཆ་མང་པོ་བཅུ་མས་ནས་ཉམས་ལེན་གྱི་རྒྱུན་སྒྲིལ་བ་ལ་
 ཀར་གཙོ་བོ་ཅེས་ཟེར་བ་དང་། རྩེ་བཅུན་སྐྱ་སེ་རྟོགས་ཐུན་གྱིས་ཆོགས་ལས་སྐྱ་ཏིག་ཐེང་བ་བཅུ་མས་
 ཏི་སྒྲིལ་བ་ལ་སྐབས་ཆེའི་གཙོ་བོ་རྒྱུན་ཞེས་ཟེར། དེ་ལྟ་བུའི་གདམས་ངག་གཏིང་ཟབ་ཅིང་ཆེ་བའི་
 དཔེ་དྲུག་དང་ཐུན་པའི་བཀའ་སྒྲིལ་འདི་ཉིད་ཀྱི་འབྱུང་ཁུངས་ནི་གནས་ཟངས་རི་མཁར་དམར་དང་
 གཙང་ལ་སྐྱོད་དིང་རི་དགོན་པ་བཅས་ཡིན་ཞིང་། འདྲིན་སྐྱོང་སྒྲིལ་གསུམ་གྱི་འཕྲིན་ལས་སྐྱོང་བའི་
 དགོན་སྡེ་གཙོ་བོ་ནི་ཟུར་མང་དགོན་དང་། གནས་མདོ་དགོན་པ།
 སྐབས་ཆེ་དགོན་པ། རྒྱ་ནེ་དགོན་པ་བཅས་ཡིན་ལ། དུས་ཕྱིས་དཔལ་སྤྱད་སྐྱོགས་ལའང་
 བཀའ་སྒྲིལ་ལ་འདི་ཉིད་ཏ་ཅང་དར་ཁུབ་ཆེ།

1. གཙང་དིང་རི་སྤང་འཁོར་དགོན། རབ་བྱུང་གཉིས་པའི་ཤིང་སྤང་གྱི་ལོ་1085ལོར་ལྷ་སྤྲེལ་བྱུང་
 རྒྱུ་འོད་ཀྱི་ཆ་བོ་ཅེ་པ་དམ་པ་སངས་རྒྱུས་ཀྱི་བཞུགས་གནས་ཀྱི་ཆེད་དུ་གཙང་དིང་རིར་བཏབ།
2. ཟངས་རི་མཁར་དམར་དགོན། རབ་བྱུང་གཉིས་པའི་ལྷགས་ལུག་གྱི་ལོ་1091ལོར་མ་གཅིག་ལ་བ་
 སྒོན་གྱིས་སྒོ་ཁ་ཟངས་རིར་བཏབ།
3. ཟུར་མང་དགོན། རབ་བྱུང་བདུན་པའི་ཆུ་ཡོས་གྱི་ལོ་1423ལོར་དུང་མ་སེ་སྒོ་གྲོས་རིན་ཆེན་གྱིས་
 རང་ཆེན་ཟུར་མང་དུ་བཏབ།
4. གནས་མདོ་དགོན། རབ་བྱུང་བཅུ་གཅིག་པའི་མེ་བྱི་གྱི་ལོ་1646ལོར་མཁས་གྲུབ་ཀྱི་ཆོགས་
 མེད་གྱིས་ཆབ་མདོར་བཏབ།
5. སྐབས་ཆེ་དགོན་པ། པལ་ཆེར་རབ་བྱུང་བཅུ་གཅིག་པའི་མཇུག་ཅུ་ན་བཏབ་པར་འདྲ།
6. རྒྱ་ནེ་དགོན་པ། པལ་ཆེར་རབ་བྱུང་བཅུ་གཉིས་པའི་ནང་ཅུ་ལ་བཏབ་པར་འདྲ།

སྤྲེལ་པ།
 རྒྱལ་སྤྱི་འཛོམས་པས་འབངས་ཀྱི་ཁྲིམས་སྒྲིལ་ཉམས། །
 གནའ་རྟེན་བང་མཛོད་ཐག་པའི་པ་ལོར་གྱུར། །
 བཅོན་པའི་བང་སོ་མི་བསྐྱོན་སྡེ་པས་བྱས། །
 དག་རྒྱན་ཆོས་པོས་བོད་ཁམས་ཡོངས་ལ་བྱུང། །
 འབངས་མི་པལ་ཆེར་ཆོས་ལ་སྐབས་སུ་རེ། །
 མཁས་པ་རྣམས་ནི་དགོན་སྡེ་འཇུགས་ལ་བྲེལ། །
 ལུག་པའི་བྱ་ཡིས་རྒྱ་ཆོས་བོད་དུ་དངས། །
 ལུལ་སྡེའི་སྤྱི་ལྷག་དགོན་པའི་གཞུང་ལ་བཅོལ། །
 ཞེས་བྱ་བ་བར་སྐབས་ཀྱི་ཆོགས་སུ་བཅད་པའོ། །

ལེའུ་དྲུག་པ། ས་སྐྱ་པའི་སྤྱི་དུས་རབས།

FT31265-1349ས་བཅད་དང་པོ། ས་སྐྱ་པས་བོད་ཡོངས་ལ་དབང་སྐྱར་བྱས་པ། FT3Z
Hགཅིག་ཆོས་སྤྱི་ཟུང་འབྲེལ་གྱི་ལམ་ལུགས་དར་བའི་རྒྱ་རྒྱུན།)བོད་ཁམས་སེལ་བྱར་གྱུར་པའི་ལོ་
ངོ་བཞི་བརྒྱ་ལྷག་ཙམ་གྱི་རིང་ལ་ཡུལ་གྲུ་སོ་སོའི་རང་རང་གི་ཡུལ་དཔོན་རྒྱུང་དུ་ཅམ་རེ་ལས་མེད་
ཅིང་། རེམ་བཞིན་མི་རྣམས་ཀྱིས་ཡོན་ཏན་ཅན་ལ་བཅི་བཀྱར་དང་།
ཆོས་ལུགས་ལ་དད་པ་ཆེན་པོར་བྱུང་བའི་སྐབས་ཀྱིས། དཔལ་འབྱོར་གྱི་འཁོས་ཀ་རྒྱུང་ཟད་ཡོད་པ་
རྣམས་ཀྱིས་རང་གི་བྱ་རྒྱུད་ལ་རིག་གནས་སློབ་པ་དང་། ཆོས་སྒྲིབ་འཇུག་ རབ་ན་རྒྱ་གར་དུ་
མངགས་ནས་ཆོས་དང་ལོ་རྒྱུ་སློབ་དུ་འཇུག་གི་ཡོད། དེ་དག་བསྐབ་པ་མཐར་ཕྱིན་ནས་སྐར་བོད་དུ་

ལོག་སྟེ་དགོན་གནས་གསར་འདེབས་དང་། ཚས་དང་རིག་གནས་ཀྱི་རྒྱན་འཛིན་སྟོབ་མ་མང་པོ་
 གསོ་སྦྱང་གནང་གི་ཡོད་ལྟ་བུ། དེ་དག་དང་འབྲེལ་ཡོད་ཀྱི་སྡེ་འབངས་ཚང་མས་སྐྱ་མ་དང་།
 དགོན་བདག་ལ་དད་ཞེན་བཅི་བཀུར་ཞུ་བར་མ་ཟད།
 ཡོན་འབྲུལ་དང་ཞལ་འདེབས་གང་ལྟ་སྟེ་ཀྱིན་ཡོད་པས་རིམ་བཞིན་ཚས་ཀྱི་སྟོབ་དཔོན་དང་།
 དུས་དེར་སྟོན་པ་ཤུག་ཐུབ་པའི་དགོངས་བཞེད་རྩི་བཞིན་སྟོ་ཕྱགས་ཚས་ལ་གཏད། ཚས་
 ཕྱགས་སྤང་ལ་གཏད། སྤང་ཕྱགས་ཤི་ལ་གཏད། ཤི་བ་ཤོགས་སྟོང་དུ་འགོ་བའི་དཔེན་ས་རི་ཁྲོད་
 ཁོ་ན་འགྲིམས་པའི་དམ་པའི་ཚས་ཡང་དག་པར་ཉམས་སུ་ལེན་པའི་རྩི་བཞེན་མི་ལ་ལྟ་བུའི་བྱ་བ་ལ་
 ལག་ཅིག་བྱང་བ་དང་། ལག་གཅིག་ནི་སྟེ་དམངས་སྤྱི་ཡིས་གྲས་བཀུར་དང་དད་པ་ཐོབ་པའི་རྒྱུ་
 གྱིས་འཛིན་ཏེན་ཚས་བརྒྱད་ཀྱི་རྒྱུད་གིས་ཡང་ཡང་བསྟོད་དེ། དཔལ་འབྱོར་ལོངས་སྟོང་དང་དཔལ་
 རོགས་རྒྱུ་ཏེན་གང་ཐོབ་བྱེད་ཅིང་།
 དག་འདུལ་གཉེན་སྦྱང་གི་ཐབས་ལ་བཙོན་པའི་ཡུལ་གྱི་དཔོན་པོའི་ལམ་དུ་བསྟོད་པའི་དུས་མཚམས་
 དེར་སྟེབས་པ་དང་ཚས་སྟེང་བྱུང་འབྲེལ་གྱི་ལམ་དུ་བསྟོད་པའི་མང་གཞི་ཆགས། ཚས་སྟེང་བྱུང་
 འབྲེལ་གྱི་ལམ་ལྷགས་དར་བེན་པའི་རྩི་སུ་རང་རེ་བོད་ཀྱི་སྐྱ་ཆེན་རྣམས་དཔོན་ཆེན་གྱི་རྣམ་པ་ལྟ་
 བུས་མཛད་འཕྲིན་སྦྱང་ཚུལ་འདི་ནི་ཉོར་དང་། ཏཱ་མིང་། མན་རྩ་གོང་མ་རྣམས་ཀྱིས་ཆེ་བསྟོད་
 དང་མངའ་གསོལ་ལ་བཞེན་ནས་བྱང་སྟེ། དཔེར་ན་བོད་སིལ་བུའི་སྐབས་སུ་བྱང་བའི་ལོ་ཆེན་རིན་
 ཆེན་བཟང་པོ། འབྲོག་མི་ལོ་ལྟ་བུ་ཤུག་ཡེ་ཤེས། མངའ་བདག་མར་པ་ལོ་ལྟ་བུ། མཁས་གྲུབ་
 ལྷུང་པོ་རྣམ་འབྱོར། མི་ལ་བཞད་པའི་རྩི་རྩི། དྲགས་པོ་སྐྱོད་གཞོན་ལྟ། འཁོན་སྟོན་དགོན་
 མཆོག་རྒྱལ་པོ། པ་ཚས་ཀྱི་སང་གེ འབྲོམ་སྟོན་རྒྱལ་བའི་འབྲུང་གནས་ལ་སོགས་པ་མཁས་གྲུབ་
 ཀྱི་སྐྱ་མ་མང་པོ་ཡོད་པ་དེ་དག་ཐམས་ཅད་གནས་ཡུལ་གཅིག་ཏུ་ངས་པ་མེད་པ། ཚས་དང་རིག་
 གནས་གང་དུ་དར་བའི་ཡུལ་དེར་ཕེབས་ནས་ཐོས་བསམ་གནང་བ་དང་། གདུལ་བྱ་སྦྱང་བ། རྩོན་
 པའི་ཆེ་ནང་སྐྱ་ཆས་ཡོ་བྱང་འགལ་བའི་རྟ་དེལ་རེ་གཉིས་དང་། འཁོར་དུ་སྟོབ་བྱ་རེ་གཉིས་དང་
 འཁོགས་ནས་འབྱོན་གྱིན་ཡོད་པར་མ་ཟད། སྐབས་འགར་རང་ཉིད་གཅིག་ཕུར་ཞབས་ཐང་དུ་ལུར་
 པོ་བསྐྱམས་ནས་འབྱོན་གྱིན་ཡོད་པ་མར་པ་ཚས་ཀྱི་སྟོ་གོས་རྒྱ་གར་དུ་ཕེབས་ཚུལ་ཁོ་ན་ཙམ་ལ་
 བལྟས་ན་ཤེས། ཡོན་གོང་མ་སེ་ཆེན་ཏན་གྱིས་ས་པཌ་ལུ་དཔོན་ཉོར་ཡུལ་དུ་གདན་འདྲེན་ཞུས་ཤིང་
 དབུ་སྒྲར་བཀུར། འགོ་མགོན་ཚས་རྒྱལ་འཕགས་པ་བོད་ཆོས་ཁ་གསུམ་གྱི་མངའ་བདག་ཏུ་བསྐོས་པ་
 རས་བཟུང་། དུས་རབས་རིམ་བྱུང་གི་བོད་ཀྱི་སྐྱ་ཆེན་རྣམས་ལ་ཉོར་གོང་མ་དང་།
 ཏཱ་མིང་གོང་མ། མན་རྩ་གོང་མ་རྣམས་ཀྱིས་སྤྱིར་རིམ་བཞིན་བདག་རྒྱུན་དང་ཆོ་ལོ་གནང་བའི་
 དབང་གིས་བཞུགས་གནས་ལ་སོ་བྱང་དང་། གསེར་ཁྲི། འབྱོན་ལམ་དུ་གདུགས་དང་ཕེབས་
 བུམས་སོགས་རྟ་པ་བརྒྱ་ཆེ་མང་པོས་བསྐོར་ནས་ལྟ་ཆེན་གཡུལ་ལ་ཆས་པ་ལྟར་ཕེབས་བསུ་བྱེད་སྟོལ་
 བྱུང་། དེ་ནི་སྤར་བོད་ཀྱི་སྐྱ་མ་རྣམས་ཀྱི་བྱ་གཏོང་ཕྱོགས་མེད་དུ་འགྲིམས་པའི་རྒྱལ་ཁམས་པའི་འཆོ་
 བའི་སྟོང་ལམ་དེ། ཐོབ་དང་སྟོན་གྲགས་ཐུན་པའི་ཁྲི་གདུགས་བར་གྱི་མི་ཆེན་གྱི་འཆོ་བའི་
 ལམ་དུ་བསྟོད་པའི་དུས་མཚམས་ཤིག་ཏུ་སྟེབས། དེ་འདྲ་ཡིན་ཕྱིར་འགོ་མགོན་འཕགས་པ་ནས་
 བཟུང་བོད་ཀྱི་སྐྱ་ཆེན་པལ་གྱི་སྟོན་གྲགས་དང་མཛད་འཕྲིན་དེ་སྟེང་གྱི་དབང་ཤུགས་དང་ལྟན་དུ་

དར་རྒྱས་ཡོང་གི་ཡོད་པ་གསལ་པོར་མཐོང་ཐུབ། གཞན་ཡང་གྲུབ་མཐའ་ཁག་སོ་སོའི་སྤྱི་ཆེན་
 རྣམས་ཀྱིས་རང་རང་གི་དཔུང་རྒྱུ་དང་རྒྱུ་རྟེན་བཅས་ནས་བོད་ཀྱི་སྤྱི་དབང་འཛིན་གྲུབ་པའི་
 ཐབས་ལ་བཅོམ་པ་བྱས་པའི་ཚུལ་ལ་དྲུང་དཀར་སྒོ་བཟང་འཕྲིན་ལས་ཀྱིས་མཛད་པའི་《བོད་ཀྱི་ཆོས་
 སྤྱི་དབང་འབྲེལ་སྐྱོར་བཤད་པ་》ལས། བོད་ཀྱི་རབ་བྱུང་གསུམ་པའི་ས་བྱ་ལྷེ་ལྷེ་ལོ་1189ལོར།
 མོང་གོལ་མི་རིགས་ཀྱི་རྒྱལ་པོ་ཇིང་གེར་ཉན་གྱིས་མོང་གོལ་ཆོ་པ་ཁག་གཅིག་འབྱུར་བྱས་ཆེས། རིམ་
 བཞིན་ཡ་སྤྱིང་དཀྱིལ་མ་དང་རུབ་མ། ཨོ་སྤྱིང་ཤར་བརྒྱུད་བཅས་ལ་རྒྱུང་བསྐྱོད་དམག་འཁྲུག་བྱས་
 ཏེ་ཐོག་མར་ཕྱི་ནས་ཡོང་བའི་བཅོམ་འཇུག་སྟོབས་ཤུགས་ཟེལ་གྱིས་མནན་མཐར། གཞི་ནས་ཀྱང་
 གོའི་རྒྱལ་ནང་དུ་གཅིག་འབྱུར་བྱེད་པའི་དམག་འཁྲུག་བརྒྱབ་པ་བརྒྱུད་ཤིས་ཞ་དང་། ལུང་སྟོ་མ།
 ཅིན་རྒྱལ་རབས་གསུམ་ལུང་པའི་རྒྱལ་ནང་གི་ས་ཁུལ་མང་ཆེ་བ་ལ་དབང་བསྐྱུར་བྱས་ཤིང་།
 སྐབས་དེར་བོད་ནང་ཁུལ་དུ་ཆོས་ལུགས་ཆོགས་པ་ཁག་དང་། ཆབ་སྤྱི་དྲྀ་བས་ཤུགས་སྤྱུགས་ཁག་
 རྣམས་གཅིག་གྱུར་མེད་པའི་གོ་སྐབས་དང་བསྐྱུན་ནས། བོད་ཀྱི་རབ་བྱུང་གསུམ་པའི་མེ་ལྷག་ལྷེ་ལྷེ་
 ལོ་1206ལོར་བོད་དབུས་གཙང་དུ་དམག་དཔུང་བཏང་བས་སྐབས་དེའི་བོད་དབུས་གཙང་མངའ་
 རིས་བཅས་ཀྱི་འགོ་པ་ཆང་མས་ཤོལ་ལན་སྟོག་མ་རུས་པར་མགོ་བཏགས་ཞུས་ཐོག་ས་སྤྱིའི་སྤྱི་མ་
 དང་ཐོག་མའི་འབྲེལ་བ་བྱུང་། བོད་དབུས་གཙང་ནས་སངས་རྒྱས་ཆོས་ལུགས་ཀྱི་ལྷ་སྤྱི་དང་།
 ཆོས་དཔེ་མང་པོ་སོག་ཡུལ་དུ་ཁྱེར་ཏེ་སངས་རྒྱས་ཆོས་ལུགས་དར་སྤེལ་གཏོང་བའི་འགོ་ཚུགས།
 བོད་ཀྱི་རབ་བྱུང་བཞི་པའི་མེ་ལྷག་ལྷེ་ལྷེ་ལོ་1227ལོར། ཇིང་གེར་ཉན་གྱིས་ཤིས་ཞ་རྒྱལ་རབས་
 མངའ་འོག་བསྐྱུས་ཆེས། ཤིས་ཞ་རྒྱལ་པོའི་སྤྱི་མ་གཙང་པ་དྲུང་ཁུར་པ་དབང་ལྷུག་བཀྱི་ཤིས་ལ་ཆོས་
 ཞུས་ཏེ་བོད་ས་གནས་ཀྱི་གྲ་པ་རྣམས་ཁྲལ་དང་དམག་ཁྲལ་རྒྱགས་མི་དགོས་པའི་བཀའ་ཤོག་ཟེར་བ་
 ཡོངས་བསྐྱགས་བྱས་ནས་ཆོས་བྱེད་དགོ་འདུན་པ་རྣམས་ལ་དམིགས་བསལ་དབང་ཆ་ཆེན་པོ་སྤྲད།
 ཡིན་ནའང་སྐབས་དེར་བོད་དུ་ཡོད་པའི་ཆོས་ལུགས་ཆོགས་པ་ཁག་རྣམས་ལ་སོ་སོའི་སྟོབས་ཤུགས་
 ཁྲུབ་ཁོངས་མི་འདྲ་བ་ཡོད་ཐོག་རང་རང་སོ་སོས་སྐར་བཟུང་བྱས་པའི་ས་ཁོང་དང་།
 འབྲོག་ཐང་། སེམས་ཅན། བུན་གཡོག་བཅས་མང་ཚུལ་ཡོད་ཅུང་། ཆོགས་པ་ཁག་སོ་སོའི་
 རྒྱུ་རྟེན་བཅོལ་སའི་ཆབ་སྤྱི་དྲྀ་བས་ཤུགས་ཁག་ནི་གཅིག་འོག་ལ་མི་འདུས་པའི་ཁ་ཐོར་དགྲ་
 ཐོར་ཡིན་པར་བརྟེན། ཆོས་ལུགས་ཆོགས་པ་ཁག་གིས་སོ་སོའི་ཆོས་ལུགས་སྟོབས་ཤུགས་གོང་འཕེལ་
 དང་སྤྱོད་བརྟེན་གཏོང་དགོས་ན། དེས་པར་དུ་རང་ཉིད་ཀྱི་རྒྱུ་རྟེན་བཅོལ་སའི་ཆབ་སྤྱི་དྲྀ་བས་
 ཤུགས་དེ་ཡང་ཆབ་སྤྱི་དང་། དཔལ་འབྱོར། དམག་དོན་གང་ཅིའི་ཐད་ནས་སྟོབས་ཤུགས་ཆེ་
 ཁོང་གཅིག་གྱུར་ཆེ་ཚུལ་ཡིན་པ་ཞིག་ལ་བརྟེན་དགོས་རྒྱ་དེ་ཁ་ཆ་དགོས་གཏུགས་ཡིན་པར་མཐོང་
 རྒྱས།
 བོད་ཀྱི་རབ་བྱུང་བཞི་པའི་ས་ལག་ ཡིན་རྒྱལ་རབས་ཀྱི་གོང་མ་གོ་དན་རྒྱལ་པོའི་ཁྲི་ལོ་དུག་པ་ ལྷེ་ལོ་
 1239ལོར། ས་སྤྱི་པ་དང་། པག་མོ་གྲུ་པ། འབྲི་གུང་པ། ཆོལ་པ། ལྷག་ལུང་པ།
 གཡའ་བཟང་པ་བཅས་ཀྱིས་སོག་ཡུལ་དུ་མི་སྣ་མངགས་ཏེ་ས་སྤྱི་བས་ཨོ་གོ་ཏའི་རྒྱལ་པོ་ལ་མགོ་
 བཏགས་ཞུས་ཤིང་། དེ་དང་འདྲ་བར་པག་མོ་གྲུ་པ་དང་། གཡའ་བཟང་པ་གཉིས་ཀྱིས་རྒྱལ་སྤྱི་ལྷེ་ལོ་
 ལོ་ལྷེ་ལ་མགོ་བཏགས་ཞུས་པ་དང་། འབྲི་གུང་པ་དང་། གཙང་མགྱུར་མོ་པས་རྒྱལ་སྤྱི་སོ་
 ཆེན་ཉན་ལ་མགོ་བཏགས་ཞུས། ལྷག་ལུང་པས་རྒྱལ་སྤྱི་ཨོ་རི་བོ་ག་ལ་མགོ་བཏགས་ཞུས་ཆེས་ཁོ་

ཚར་རྒྱལ་པོ་དང་རྒྱལ་ལྷན་སོ་སོའི་མངའ་ཁོངས་བོད་ཀྱི་ས་གནས་ཁག་ནས་རྒྱ་བྱོན་ཏེ་ལམ་འདྲ་
 བའི་མཚོད་གཞིས་སྤྲད་པ་རེད། བག་མོ་གྲུ་པ་ལ་རྩུ་ལའི་རྩས་སྤྲད་པའི་མཚོད་གཞིས་མི་སེར་ཐེམ་
 གངས་ཉིས་ལྟོང་བཞི་བརྒྱ་སྟུང་ཅུ་སོ་བརྒྱད།
 འབྲི་གྲང་པ་ལ་མོང་གོལ་ཏན་གྱིས་སྤྲད་པའི་མཚོད་གཞིས་མི་སེར་ཐེམ་གངས་སྟུང་ལྟོང་དྲུག་བརྒྱ་
 སྟུང་ཅུ། ཚལ་པ་ལ་སེ་ཆེན་ཏན་གྱིས་སྤྲད་པའི་མཚོད་གཞིས་མི་སེར་ཐེམ་གངས་སྟུང་ལྟོང་བདུན་
 བརྒྱ། གཡའ་བཟང་པ་ལ་རྩུ་ལའི་རྩས་སྤྲད་པའི་མཚོད་གཞིས་མི་སེར་ཐེམ་གངས་སྟུང་ལྟོང་། ལྷག་
 ལུང་པ་ལ་ཨ་རི་བོ་གས་སྤྲད་པའི་མཚོད་གཞིས་མི་སེར་ཐེམ་གངས་ལྷ་བརྒྱ། ས་སྐྱ་པ་ལ་གོ་དན་རྒྱལ་
 བོས་མངའ་རིས་སྐྱོར་གསུམ་ཕུད་པའི་ལ་ལྟོད་ལྟོ་བྱང་གཉིས་དང་། གུར་མོ་རྩ་མིག་ ཤངས། ལྷ་
 ལྷ། ཡར་འབྲོག་བཅས་ཁྲི་སྟོར་བདུན་གྱི་ས་ཆ་དང་། མི་སེར་ཐེམ་གངས་ཆེག་ཁྲི་ལྟོང་མེད་
 བརྒྱད་བརྒྱ་བརྒྱད་ཅུ་གྲུ་ལྷ་སྤྲད་ཡོད་པ་རེད། ཅེས་འཁོད་པ་དང་། དགོན་པ་སོ་སོའི་འགོ་པ་
 རྣམས་ཀྱིས་རང་རང་གི་རྒྱབ་རྟེན་བཅའ་ནས་རང་ལ་དབང་བའི་མངའ་འབངས་དང་ལུལ་གྲུ་རྒྱ་
 སྐྱོད་བྱས་ཚུལ་གསལ་བར་བཀོད་ཡོད་པ་འདི་ནི་ཆོས་སྤེལ་བྱང་འབེལ་གྱི་ལམ་ལུགས་དར་བའི་སྲོན་
 འགྲོའི་ཆ་རྒྱུན་གཙོ་བོ་ཞིག་ཡིན་ཞེས་གསུངས། འོན་ཀྱང་གོང་དང་ཅུང་མི་འདྲ་བར་ལྷག་ཆང་
 དཔལ་འབྱོར་བཟང་བོས་མཛད་པའི་《རྒྱ་བོད་ཡིག་ཆང་》ལས། ཇིང་གི་སི་ལ་སྤྲུ། ཇོ་ཆེ་དང་།
 ཆ་ག་ཏའེ། ཞོ་གོ་ཏའེ། ཐོ་ལོ་ནོ་ལ་སོགས་དགུ་ཡོད། རྒྱལ་པོ་རང་ཡོད་དུས་སྤྲུ་ཆེ་བ་
 གཉིས་པོས་རྒྱལ་ས་ལ་མི་ཚོད་པའི་ཡི་གེ་བརྒྱུ་ནས། གཡས་ཏུ། གཡོན་རུའི་རྒན་པ་ལ་བསྐོས།
 རུ་བོ་ཆེ་བ་ཨོ་གོ་ཏེ་ཡིས་རྒྱལ་ས་ལོ་དྲུག་མཛད། ཇོ་ཆེ་ལ་བྱ་བརྒྱད་དང་། ཆ་ག་ཏའེ་ལ་བྱ་དགུ་ཡོད།
 ཨོ་གོ་ཏའེ་སྤྲུ་ཆེ་བ་གོ་ཡུག་རྒྱལ་པོས་རྒྱལ་ས་སྐྱ་བ་དྲུག་མཛད། དེའི་རུ་བོ་གོ་དན་ལ་སོགས་
 བདུན་ཡོད།

གོ་ཡུག་ལ་བྱ་གསུམ་ཡོད། ཐོ་ལོ་ནོ་ཡོན་གྱིས། ལྷར་ཡི་གེ་མ་ཤོར་བས། རྒྱལ་ས་ལ་ཚོད་པ་ཡོད་
 ཅིང་། དེ་དང་བཅུན་མོ། ཟ་ཡིན་ཨོ་ཁ་ཟོ་རོག་ཏའེ་བྱ་ཆེ་བ། མོང་གོ་གན་འབྲི་གྲང་པ་དང་
 ཡོན་དུ་འབེལ། གྱིས། རྒྱལ་ས་ལོ་དྲུག་མཛད། སྤྲུ་གཉིས་པ།
 སེ་ཆེན་གོ་དན་ཇེ་ས་པཎ་དང་འབེལ། ། གསུམ་པ་གྲུ་བེ་ལ་ཤི་སི་ཆེན་གན་
 སྲོན་མ་གྲང་ཐང་པ་དང་འབེལ། ཤིང་མོ་ཕག་ལོ་ལ་འབྱུངས།
 རྒྱལ་ས་ལོ་སྟུང་ཅུ་སོ་ལྷ་མཛད། བཞི་པ་ཨ་རི་སྟོ་ག་
 གམ་པ་དང་འབེལ། ལྷ་པ་རྩུ་ལ་རྩུ། འབྲི་གྲང་པ་དང་འབེལ།
 འདི་ལྷག་པའི་རྒྱལ་པོ་ཡིན་ཟ་ནས། རྒྱལ་ཁམས་ཆོལ་བ་ལ།
 ལྟོད་དུ་བཏང་བས། དེ་ནས་ལྟོད་ཏོར་དུ་གྲགས་པ་འདི་བྱང་བ་ཡིན་ནོ།
 ཞེས་བྲིས་འདུག་པ་འདི་དང་སོག་ཡིག་ནང་དུ་བྲིས་པའི་སོག་པོའི་རྒྱལ་རབས་དང་
 གཅིག་མཐུན་བྱང་འདུག་ བོད་ཀྱི་སྤྲུ་མ་རྣམས་ཀྱིས་འབེལ་ཡོད་ཀྱི་སོག་རྒྱལ་འདི་དག་གི་གནས་
 ཚུལ་འོག་གི་པར་རིས་དང་། རེ་མིག་དག་ལས་ཤེས་པར་གྱིས་ཤིག་ ས་སྐྱའི་ཁྲི་རབས་དང་འབེལ་
 བའི་སོག་པོའི་རྒྱལ་རབས་ཀྱི་རེ་མིག་

BG(!BHDG4FK40FG
 ENGHIS ཇིང་གི་སི། ཏོར་ཇིང་གི་རྒྱལ་པོ།
 1162-1227BHDG6K104JOCHI ཇོ་ཆེ། 1179-1225CHACHATAL

ཆ་ག་ཐེ།
 1183-1242OGODEI ཞོ་གོ་ཏའེ། 1186-1241ཇིང་གི་རྒྱལ་པོའི་ཁྲི་འཛིན།
 TOLUI ཐོ་ལུ། 1193-1232
 BHDG2WK5FK10WK10FK10K5WJ
 BHDWG10WK5FK13K72FK3FZB(BHDG10K72GUYUK གུ་ཡུག།
 1206-1248ཞོ་གོ་ཏའེ་ཁྲི་འཛིན། འདི་ལ་སྤྱོད་མེད། GO
 DEN གོ་དན། རྒྱལ་བྱ་འདིས་ས་པའ་གདན་འདྲེན་བྱ་མཁན་ཡིན། ZB)
 BHDWG6,FK82WK19FK5WZB(BHDG6,FK82BATU བ་ཐུ། 1209-1256
 སྤྱོད་གཉིས་པ་ཡིན། BERKE བེར་ཁེ། སྤྱོད་གཉིས་པ་ཡིན། ZB)
 BHDWG2,WK35FK5W
 BHDG10,FK104MONGKE མོང་ཁེ། 1208-1259 ཐོ་ལུའི་སྤྱོད་དང་པོ་ཡིན།
 གུ་ཡུག་ཁེ་གྲོངས་རྗེས་སོག་རྒྱལ་བཞི་པར་གྱུར། F
 T5KUBLAL ལུ་པེ་ལའེ།
 1215-1294 ཐོ་ལུའི་སྤྱོད་གཉིས་པ། སོག་རྒྱལ་ལྔ་པ་ཡིན།
 FT5HUL
 AGU ཏུ་ལ་གུ། 1219-1265 རྟོན་ཏྲེ་གྱི་རྒྱལ་པོ་ཡིན། PersiaARIG
 H BOKE ཨ་རིག་བོ་ཁེ། ?-1266 སོག་པོའི་རྒྱལ་རབས་ཀྱི་དབེ་རིས་འདི་ནི་དབྱེན་ཡིག་ཏུ་བྲིས་
 པའི་སོག་པོའི་རྒྱལ་རབས་ལས་བཤུས་པ་ཡིན།

འདི་ནི་སོག་རྒྱལ་ཇིང་གི་སི་ནས་སོག་རྒྱལ་ལུ་པེ་ལའེ་བར་སྤྱི་ལོའི་དུས་རབས་བཅུ་གསུམ་པའི་ནང་
 དུ་སོག་ཡུལ་གཙུག་པོའི་ཨེ་ཤེའི་ཡའེ་ཡུལ་གྱི་རྣམས་ལ་དབང་སྐྱོར་བྱེད་མཁན་གྱི་སོག་པོའི་རྒྱལ་
 རབས་རྣམས་ཡིན་ཞིང་། རྒྱལ་པོ་འདི་དག་ས་པའ་ལ་སོགས་བོད་ཀྱི་སྤྱོད་པོ་ལྟ་བུ་དང་འབྲེལ་ཡོད་ཀྱི་རྒྱལ་
 རིགས་རྣམས་ཡིན་འདུག་པས། དེ་དག་གི་འབྲུངས་འདས་ལོ་ཚིགས་རྣམས་སྐབས་དེའི་བོད་ཀྱི་ལོ་རྒྱུས་
 ཞིབ་འཇུག་བྱེད་པ་ལ་ཏ་ཅང་ཁ་གསལ་བས་ཕན་ཐོགས་ཆེ་བར་སྤྲོད་ཀྱི་འབྲུངས་འདས་ལོ་ཚིགས་
 འདི་དག་ནི་སོག་ཡིག་ཏུ་བྲིས་པའི་སོག་པོའི་ལོ་རྒྱུས་ནང་འཁོད་པ་ལྟར་བཞག་པ་ཡིན། བོད་ཡིག་ཏུ་
 གོ་དན་རྒྱལ་པོ་ཞེས་པ་ས་པའ་དང་འབྲེལ་བ་བྱེད་མཁན་དེ་ནི་དོན་དུ་སོག་རྒྱལ་མིན་སྐབས་དབེ་
 རིས་འདིའི་ནང་བཞག་མི་འདུག།

ཁོང་ནི་དེང་དུས་མཚོ་ཕྱོག་ས་ལུལ་གྱི་སོག་པོའི་ཕྱེ་པ་འདི་དག་གི་ཕྱེ་དཔོན་ཞིག་ཡིན་འདུག།
 སོག་རྒྱལ་ཇིང་གི་སི་ལ་སོགས་སོག་རྒྱལ་རྣམས་ཀྱི་དབེ་རིས་བསྐྱུས་འབྲེལ།

1. སོག་རྒྱལ་ཇིང་གི་སི། ཨེ་ཤེའི་ཡ་དང་ཡོ་རོབ་ཤར་མའི་བར་དབང་སྐྱོར་བྱས་ཡོད།
 རྒྱབས་ཆེན་གྱི་སོག་རྒྱལ་དང་པོ་ཡིན། དེའི་སྤྱོད་ཞོ་གོ་ཏ་སོག་རྒྱལ་གཉིས་པ་ཡིན།
 ཞོ་གོ་ཏའེ་སྤྱོད་གཉིས་པ་ཡིན། དེ་ལ་གདུང་རྒྱུད་མེད་པས། སོག་རྒྱལ་བཞི་པ་ནི་
 ཇིང་གི་སིའི་སྤྱོད་གཉིས་པ་ཐོ་ལུའི་ ཐོ་ལོ་ནོ་ཡིན། སྤྱོད་དང་པོ་ཡིན། སོག་རྒྱལ་ལྔ་པ་ལུ་པེ་ལེ་སྤྱོད་
 གཉིས་པ་ཡིན། སྤྱི་ལོ་1294ལོའི་བར་སོག་རྒྱལ་བྱས། 2. ལྔ་པ་ཨ་རིག་བོ་ཁེ། ཐོ་ལུའི་སྤྱོད་ལྔ་པ་
 ཡིན་བོད་ཡིག་ནང་འདི་སྤྱོད་བཤུན་པ་ཡིན་ཞེས་འཁོད་འདུག། འདི་དང་ལུ་པེ་ལེ་གཉིས་རྒྱལ་

མིང་ལ་ཚྲིད་ནས་དམག་འཁྲུག་བྱས་པར་རྒྱལ་མིང་ཁྱེད་ཀྱི་ལོ་ལ་ཐོབ། ཨ་རིག་པོ་ཁེ་ཡིས་དེང་དུས་
 སོག་ཡུལ་གྱི་རྒྱབ་བྱང་ས་ཁུལ་འདི་དག་གི་ཡུལ་དཔོན་བྱས།
 3. ཏུ་ལ་གྲ། བོད་ཡིག་ཏུ་ཏུ་ལ་ཏུ་ཟེར། འདི་ཐོ་ལུའི་སྐས་བྱུག་པ་ཡིན། དེར་སོག་སྐད་དུ། ཨི་
 ལི་ཏན་ཐི་il hantཞེས་པའི་རྒྱལ་ཁབ་ཀྱི་རྒྱལ་པོ་བྱས། འདི་ལ་ཐེ་ཞིའི་ཡ་ Persiaརྒྱལ་ཁབ་ཟེར།
 དེང་དུས་ཨ་རབ་ཀྱི་ཡུལ་འདི་དག་ཡིན། བོད་ཡིག་ཏུ་སྟོད་ཏྲ་ཟེར།

4. བ་ཐུ། འདི་རིང་གི་སེའི་སྐས་དང་པོ་རྩོ་ཆེའི་སྐས་གཉིས་པ་ཡིན། ཟ࿳་ལོ་1243ལོར་སོག་སྐད་དུ།
 ཨ་ལི་ཐེན་ཨོ་རི་ཏི་ཡུལ་སི་ Alten ordi ulosཞེས་པའི་རྒྱལ་ཁབ་བཙུགས་ནས་རྒྱལ་ཁབ་འདིའི་རྒྱལ་
 པོ་བྱས། དེང་སང་ཡུ་རུ་སུའི་ཁོངས་སུ་གཏོགས་པ་ཡིན།
 5. ཆ་ག་ཏ། རིང་གི་སེའི་སྐས་གཉིས་པ་ཡིན། དེང་དུས་ཡུ་གུར་རང་སྤྱོད་སྤྱོད་སྤྱོད་ཀྱི་སོག་ཟ࿳་འདི་
 དག་གི་རྒྱལ་པོ་ཡིན། དཔེ་རིས་ནང་དུ་ཡོད་པའི་རིང་གི་སེའི་རྒྱུད་པ་འདི་དག་ནི་རྒྱལ་པོའི་ཐོབ་
 ཐང་ཡོད་པ་རྣམས་ཡིན་འདུག་པ་ལས། འདིའི་སྐས་རྒྱ་རྣམས་དང་དེའི་རྒྱུད་པ་ཏ་ཅང་མང་པོ་ཡོད་
 པ་ལྟག་ཆང་དཔལ་འབྱོར་བཟང་པོས་མཛད་པའི་ «རྒྱ་བོད་ཡིག་ཆང་» གི་ལུང་གོང་དུ་དྲངས་ལས་
 གསལ་བར་ལྟར་རོ། གཉིས། འཁོན་གྱི་གདུང་རྒྱུད་རི་ལྟར་བྱང་བའི་སྐོར། དཔལ་ལྷན་ས་སྐྱའི་
 གདུང་རབས་རིམ་བྱོན་གྱི་ལོ་རྒྱུས་རྒྱས་པ་ནི་འཁོན་གྱི་གདུང་རྒྱུད་ཐོག་མར་བྱང་ཚུལ་ནས་ད་ལྟའི་
 བར་གྱི་གདུང་རབས་སོ་སོའི་ལོ་རྒྱུས་ཆང་ལ་མ་ནོར་བར་བཞུགས་པ་ «ས་སྐྱའི་གདུང་རབས་ངོ་མཆར་
 བང་མཛད་» དང་། «ས་སྐྱའི་གདུང་རབས་ངོ་མཆར་བང་མཛད་ཀྱི་ཁ་སྐོང་» དང་། «ས་སྐྱའི་
 གདུང་རབས་ངོ་མཆར་རིན་ཆེན་ཀུན་འཕེལ་» ཅེས་པ། མི་རིགས་དཔེ་སྐྱུན་ཁང་དང་། སི་ཁྲོན་མི་
 རིགས་དཔེ་སྐྱུན་ཁང་གཉིས་ཀྱིས་ཟ࿳་ཕྱིར་པར་དུ་བཏབ་པའི་དེབ་གསུམ་ཡོད་པ་དེར་བལྟ་བར་བྱ་ལ།
 གདུང་རབས་ཀྱི་སྐྱེ་དོན་ཅམ་ཞིག་ཤེས་པར་བྱེད་པའི་ཆེད་དུ་འདིར་ «དེབ་ཐེར་ཀུན་གསལ་མེ་ལོང་»
 དུ་འཁོད་པ་ལྟར་མདོར་བསྡུས་ཅམ་དགོད་དོ། ། དེ་ཡང་ «དཔལ་ལྷན་ས་སྐྱའི་གདུང་རབས་
 འདོད་རྒྱུའི་རྒྱ་མཆོ་» ལས། རུས་ནི་བོད་ཀྱི་རུས་ཆེན་བཞི་དང་། མི་རུས་བྱུག་སོགས་ལས་ཆད་
 པ་ཡིན་ཞེས་གྲགས། གདུང་རུས་གཙང་མ་ལྟ་ལས་བབས་པ་ཡིན་ཏེ། སྟོན་གནམ་སྐྱེ་རིང་། གཡུ་
 རིང་།
 གཡུ་སི་ལྷེ་མཆེད་གསུམ་དུ་གྲགས་པ་མི་ཡུལ་དུ་བབས་པ་ལ་མིའི་རྩེ་ལྷས་པས། རུང་བས་མིའི་རྩེ་
 མཛད། ཅེས་འཁོད་ཡོད། རུང་བ་གཡུ་སིས་མིའི་རྩེ་མཛད་པས། དེ་ལ་བྱི་ལི་སོགས་སྐས་སྐྱུན་
 བཞི་འབྲངས། དེ་དག་གིས་རྩོད་རུས་ཆེན་བཙུགས་པར་བྱེད་ཏེ་བྱན་དུ་བཀོལ།

གཡུ་རིང་གིས་སྐྱའི་བྱ་མོ་དཔྱ་ས་ལྷེའུམ་ཁབ་དུ་བཞེས་པར་སྐས་མ་སངས་སྐྱུན་བདུན་བྱང་།
 སྐས་ཆེ་བ་བྱུག་དང་ཡབ་རྩེ་ལྷ་ཡུལ་དུ་གཤེགས། སྐས་བདུན་པ་ཐོག་ལྷ་འོད་ཅན་གྱི་བྱ་མོ་ཐོག་ལྷུམ་
 ལྷུ་མོ་ཁབ་དུ་བཞེས་པ་ལ་སྐས་ཐོག་ཆ་དཔའ་བོ་ལྟག་འབྲངས། སྐས་དེས་སྐྱའི་བྱ་མོ་སྐྱུ་ལྷུམ་བ་མ་
 ཁབ་དུ་བཞེས་པའི་སྐས་སྐྱུ་ཆ་རྟ་སོ་འོད་ཆེན་འབྲངས། དེ་ཡན་ཆད་བར་སྤང་དུ་བཞུགས་ཟེར་སྐད།
 སྐྱུ་ཆ་རྟ་སོ་འོད་ཆེན་གྱིས་མོན་བཟའ་མཆོ་མོ་ཁབ་དུ་བཞེས་པ་ལ།
 སྐས་ཤིག་གཡའ་དང་སྤང་གི་མཆོམས་སུ་སྐྱེས། མཆོན་ལ་གཡའ་སྤང་སྐྱེས་ཞེས་བཏགས། ཡུལ་
 དེར་གནས་པའི་རི་གཡས་རུ་ཤངས་ཀྱི་རྒྱབ་བྱང་ན་བྱང་རི་ཀུན་ལས་མཐོ་བ་མཛོས་ཤིང་ལྷ་ན་སྐུག་

པ་ཞིག་ཡོད་པ་དེར་གཡའ་སྤང་ཞེས་གྲགས། དུས་དེར་ཕྱི་ལོ་རྒྱ་རིངས་ཁྲག་མེད་ཅེས་བྱ་བ་ལ་ཁྱད་
མ་གཡའ་གྲུམ་བསེལ་མ་ཞེས་པ་མཐོང་ཅན་གྱིས་ཡིད་དབང་འཕྲོག་པ་ཞིག་ཡོད་པས། གཡའ་སྤང་
སྒྲིམ་གྱིས་ཕྱི་ལོ་རྒྱ་རིངས་ཁྲག་མེད་དང་འཐབ་ནས་ཕྱི་ལོ་བསད། ཁྱད་མ་གཡའ་གྲུམ་བསེལ་མ་
ཁབ་ཏུ་སྤངས་ནས་སྤྱི་གཞི་འཕྲུངས་པ་ལ། འདི་ནི་ལྷ་ཕྱིན་འཁོན་པའི་བར་ཏུ་འཕྲུངས་སྟབས་
མཚན་ལ་གཡའ་སྤྱི་འཁོན་བར་སྒྲིམ་སྤྱི་བཏགས།

འཁོན་གྱི་གདུང་རྒྱུད་ཟེར་བ་དེ་ནས་བྱུང་བ་ཡིན་པར་གྲགས། དེ་ནས་གཡའ་སྤྱི་འཁོན་བར་
སྒྲིམ་གྱིས་བཅན་བཟའ་ལྷུ་བྱ་སྒྲོན་ཁབ་ཏུ་བཞེས་པ་ལ། སྤྱི་གཞི་འཕྲུངས། དེ་ནི་མཐུ་སྟོབས་
དང་རྩ་འཁུལ་ཆེ་བ། སྒོ་དང་རིག་པ་ལྡན་པ། གཞུགས་དང་ལང་ཆོ་འཛིན་པ།

ཀུན་གྱི་ཡིད་དབང་འཕྲོག་པ་ཞིག་ཡོད་པས་སྤྱི་འདི་འདྲ་མིའི་ཡུལ་ཏུ་འབྱུང་བ་དགོན་པས་མཚན་
ཏུ་འང་དགོན་པ་རྗེ་གྲུང་སྟག་ཏུ་བཏགས་སོ། ། སྤྱི་འདི་སྒྱུ་ནར་སོན་པའི་སྐབས་སུ་ཡབ་རྗེས་ཡུལ་
གང་བཟང་ཏུ་བཏང་བས། བསམ་ཡས་ལ་ཡུལ་གྱི་དགོ་མཚན་བཅུ་ལྔ་ཡང་བཅན་པོ་ཁྲི་སྤྱོད་ལྡེའུ་
བཅན་གྱིས་བཟུང་ཆར་ལ། སྟོད་གཉན་གྱི་ཐར་མ་ཡན་ཆད་ལ་ཡུལ་གྱི་དགོ་བཅུ་ཆར་བར་གཞིགས།
དགོན་པ་རྗེས་མངའ་བདག་ཁྲི་སྤྱོད་ལྡེའུ་བཅན་གྱི་ནང་སྒྲོན་མཛད། རྗེ་འདི་དཔལ་འབྱོར་ཤིན་ཏུ་
ཆེ་བར་གྱུར་པས་མཚན་ཏུ་འང་འཁོན་དཔལ་པོ་ཆེ་ཞེས་ཐོགས། དེ་ནས་བཟུང་འཁོན་གྱི་གདུང་རྒྱུད་
མཚན་སྟན་ཀུན་ལ་གྲགས། འཁོན་དཔལ་པོ་ཆེས་སྤང་ཁམས་པ་ལོ་ལྔ་པའི་སྤྱི་མོ་སྤང་བཟའ་ནི་
ཁྱད་མ་ཁབ་ཏུ་བཞེས་པ་ལ། སྤྱི་གཞི་འཕྲུངས། ཆེ་བ་འཁོན་ལོ་ལྔ་བ་སྤྱི་ཡི་དབང་པོ་བསྤང་
བ་དང་། ཁྱད་མ་ཁབ་པོ་རྩི་རིན་ཆེན་ཟེར། སྤྱི་ཆེ་བ་འཁོན་ལོ་ལྔ་བ་སྤྱི་ཡི་དབང་པོ་བསྤང་བ་
ནི། མཁན་ཆེན་ཞི་བ་འཛོའི་སྐབས་སུ་བྱུང་བའི་བོད་ཀྱི་རབ་བྱུང་གི་ཐོག་མར་བྱུང་བ་དག་ལས་
སད་མེ་མེ་བདུན་གྱི་དྲུག་པ་ཡིན། ཁྱད་མ་རྩི་རིན་ཆེན་གྱིས་ཀྱང་སྒོ་བ་དཔོན་པང་འི་དྲུང་ནས་
གསང་སྤྱོད་སྤྱི་མོ་ཆོས་སྒྲོན་མང་ཏུ་ཞུས་ཤིང་། ཡབ་ཡུལ་ཏུ་འབྱོར་གྱི་འདུལ་གྱི་བྱ་མོ་འབྱོ་
བཟའ་གཡའ་ལེན་སྒྱིད་ཁབ་ཏུ་བཞེས་པ་ལ་སྤྱི་བདུན་འཕྲུངས། འདྲ་པོ་བོད་ཀྱི་གྲུང་པའི་རྒྱུད་པ་
ཡིན་པས་འདྲ་པོའི་རིགས་རྒྱུད་ནམས་སྤྱི་ལྷུ་ཤིན་ཏུ་ཆེ་བ་བྱུང་། དེའི་ཆེ་འབྱོར་གཉན་ཆེ་ལ་སྒྲོན་མོ་
ཉིན་གསུམ་བཞུགས། སྤྱི་བདུན་པོས་རྟ་དང་ལྷས་ཆས་ཉིན་རེ་བཞེན་བརྗེས། ཉིན་དང་པོར་རྟ་
དཀར་བེར་དཀར། ཉིན་གཉིས་པར་རྟ་དམར་བེར་དམར། ཉིན་གསུམ་པར་རྟ་ནག་བེར་ནག་བྱས་
ཏེ་རྟ་ཆུ་འགཉན་པས་ཡུལ་དེར་སྤྱོད་གྲགས་ཤིན་ཏུ་ཆེ་བ་བྱུང་།

དེར་བརྟེན་འདྲ་པོ་སྤྱི་དོག་སྒྲིམ་ཏེ་འཐབ་དགོས་ཟེར། སྤྱི་རྣམས་གྱིས་ང་ཆོའི་འདྲ་པོ་ཡིན་པར་
མ་ཟད་ཡུན་རིང་ཏུ་འབྲོགས་པའི་བྱིས་མཚོས་ཀྱང་ཡིན་སྟབས་འཐབ་མོ་བྱེད་པའི་དགོས་པ་མེད།
དེ་བས་ཡུལ་ཁམས་ཡངས་པོ་ལ་འབྲོ་བ་དགའ་ཟེར་ནས། སྤྱི་ཆེ་བ་མངའ་རིས་མང་ཡུལ་ཏུ་བྱོན།
དེའི་འོག་མ་མངའ་རིས་གྲུང་ཐང་། དེའི་འོག་མ་གཉལ་ལོ་རྩི།

དེའི་འོག་མ་ཉང་ཤབ་བཅས་ཡུལ་སོ་སོར་བྱོན། དེ་རྣམས་ལས་གྱིས་པའི་འཁོན་གྱི་གདུང་རྒྱུད་
མང་པོ་འཕེལ་ཡང་གྲགས་ཆེ་བ་མ་བྱུང་། སྤྱི་ཁྱད་མ་རང་ཡུལ་ཏུ་བཞུགས་ཏེ་འབྲོ་དང་འཐབ་མོ་
བྱས། སྤྱི་དྲུག་པ་ཤེས་རབ་ཡོན་ཏན་གྱི་པ་གཡའ་ལྷུང་ཏུ་བཞུགས།

དེ་ལ་སྤྱི་ཆུ་ཁྲིམས་རྒྱལ་པོ་དང་། ཁབ་སོ་གཉིས་འཕྲུངས། ཁྱད་མ་ཁབ་སོ་ཡུལ་སྟག་ཐོག་ཏུ་
བྱོན་པའི་རྒྱུད་པ་ལ་སྟོད་བྱུང་གི་འཁོན་ཆོ་རྣམས་ཡིན། ཆེ་བ་ཆུ་ཁྲིམས་རྒྱལ་པོ་ལ་སྤྱི་གསུམ་

འབྲུངས་པའི་བར་པ་ཡུལ་བརྒྱུ་ཚད་དུ་བྱོན། ཆེ་བ་གཙུག་རྟོར་ཤེས་རབ་དང་། རྒྱུང་བ་གཉིས་
 གཡའ་ལྷང་དུ་བཞུགས། གཙུག་རྟོར་ཤེས་རབ་ལ་སྤྲོས་བདུན་འབྲུངས། སྤྲོས་བདུན་དང་ཅུ་པོ་
 དང་བརྒྱད་ལས་གྲུས་པའི་རིགས་རྒྱུད་ལ་འཁོན་ཆོ་བརྒྱད་ཅེས་གྲགས། སྤྲོས་ལྷན་མཆོད་བདུན་གྱི་ལྔ་
 པ་འཁོན་དག་སྐབས་ཕྱིས་ཤབ་དུ་བྱོན། དེ་ལ་སྤྲོས་གཉིས་བྱུང་བའི་རྒྱུང་པ་ཤབ་སྟོང་གྱི་
 འཁོན་མི་རྣམས་ཡིན། ཆེ་བ་དགེ་མཐོང་ལ་སྤྲོས་འཁོན་སྟོན་བལ་པོ་འབྲུངས། སྤྲོས་ལྷན་ཆེ་བས་
 བརྟན་མ་བརྟུ་གཉིས་བར་དུ་བཀོལ་བྱུང་བ་ཞིག་བྱུང་བར་གྲགས། དེ་ལ་སྤྲོས་ཤུག་སྟོན་གྲུས་འབྲུངས།
 འདིས་བྱ་ཅུ་ལྷང་པ་དང་ཤབ་སྟོང་སྤྲོས་བརྒྱུད་ཞིང་མཛད་འཕྲིན་ལྷག་པར་ཆེ། སྤྲོས་ཆེན་སྤྲོས་ལ་ཡབ་
 མས་གྱི་ཡུལ་གཡའ་ལྷང་མཁར་སྤྲོས་བརྒྱུད་། དེ་ལ་སྤྲོས་འཁོན་རོག་ཤེས་རབ་ཚུལ་ཁྲིམས་དང་
 དཀོན་མཆོག་རྒྱལ་པོ་གཉིས་འབྲུངས། ཆེ་བ་ཤེས་རབ་ཚུལ་ཁྲིམས་ནི་གཞིན་ནུའི་དུས་ནས་ཁྱེད་
 བཙུན་འབྲུས་གྱི་དུང་དུ་གོ་མི་དགེ་བསྟེན་གྱི་སྟོན་པ་ཞུས། ཆོངས་སྤྲོད་ཤིན་དུ་བརྟན་པས་སྤྲོས་མེད།
 རྒྱུང་བ་དཀོན་མཆོག་རྒྱལ་པོ་ནི་འཁོན་ས་སྤྲོས་པར་གྲགས་པའི་ཐོག་མ་རང་ཡིན་ལ། དེ་ཡང་རབ་བྱུང་
 དང་པོའི་ཤིང་གྱི་སྤྱི་ལོ་1034ལོར་སྤྲོས་འབྲུངས། གསང་སྤྲོས་གསང་མའི་ལོ་ལྔ་བ་ཆེན་པོ་འབྲོག་མི་
 དང་། བ་རི་ལོ་ལྔ་བ། མང་ལོ་ལྔ་བ། ལུ་ཏྲང་ལོ་ལྔ་བ། གནམ་ཁ་པ་སྤྲོས་མཆོད་སོགས་མཁས་
 གྲུབ་མང་དུ་བསྟེན་ནས་གསང་སྤྲོས་གསང་མའི་ཆོང་མར་ཤིན་དུ་མཁས་པར་གྱུར།
 བ་པོ་ལྷང་བ་ཅུ་དགོན་པ་རྒྱུང་དུ་ཞིག་བཏབ་ནས་ལོ་ཤས་བཞུགས་པས་དགོན་དེར་ས་སྤྲོས་གོག་པོར་
 གྲགས་ཤིང་། དུས་དེར་སྤྲོས་དཔོན་རྣམས་སྤྲོས་པས་ལ་ཕེབས་པའི་སྤྲོས་སྤྱི་ལོ་ལ་ནས་གཞིགས་པས་
 དཔོན་པོ་རི་སྤྲོས་པོ་ཆེ་ཉལ་བ་འདྲ་བའི་མཁས་ལ་ཁྱེད་གཡའ་པའི་ཐད་ན་ས་དཀར་ཞིང་སྤྲོས་པ། རྒྱ་
 གཡའ་སྤྱི་འབབ་པ་ལ་སོགས་པ་བཀྲ་ཤིས་པའི་དགེ་མཆོད་དུ་མ་ཡོད་པར་གཞིགས་ཏེ། དེར་དགོན་
 པ་ཞིག་བཏབ་ན་ལེགས་སྟུགས། ཡུལ་སྤྱིའི་དཔོན་པོ་རྩོ་པོ་གདོང་ནག་པ་ཟེར་བ་དེ་ལ་ས་དེ་གནང་
 བར་ཞུས་པས་དེ་བཞིན་དུ་གནང་། སྤྲོས་སྤྱི་ས་བདག་ཞང་གཞུང་གུ་ར་བ་དང་། བན་དེ་གོང་བཞི།
 ལྷ་མི་གོང་བདུན་ཡོད་པ་དེ་རྣམས་ལ།
 ངས་ས་འདིར་དགོན་རྒྱུང་ཞིག་གདབ་སྤྲོས་པས་ས་འདི་བདག་ལ་གནང་བར་ཞུ་དང་།

ས་རིན་ཅི་བཞིན་དབུལ་ཆོག་གསུངས་པ་ལ། ཁོང་རྣམས་ན་རེ། ས་རིན་མི་དགོས། གནས་
 འདིར་དགོན་པ་གདབ་པར་འཚལ་ཟེར་བ་ལ། འོན་ཀྱང་འཁོན་དཀོན་མཆོག་རྒྱལ་པོས་ཤོད་མ་
 དཀར་པོ་གཅིག་དང་། མོ་གོས་གཅིག རྟོར་བུའི་ཕྱིང་བ་གཅིག ཁྲབ་གཅིག་བཅས་ས་རིན་དུ་
 ལུལ། རབ་བྱུང་དང་པོའི་རྒྱ་སྤྱི་ལོ་1073ལོར་དཔལ་ས་སྤྱིའི་གཙུག་ལག་ཁང་བཏབ། བརྟན་
 མོ་རྩོ་རྩེ་ཕུག་མོ་ཁབ་དུ་བཞེས་ཀྱང་སྤྲོས་མ་བྱུང་། བྱེས་ཕེབས་ཀྱི་ལམ་བར་གནས་ཆོང་བཞུགས་པའི་
 གནས་མོ་མ་གཅིག་ཞང་མོ་དང་འདུས་པར་སྤྲོས་ཀྱན་དགའ་སྟོང་པོ་འབྲུངས། རབ་བྱུང་གཉིས་
 པའི་རྒྱ་ཏྲ་སྤྱི་ལོ་1102ལོར་སྤྲོས་གཤེགས། འདིའི་ཞལ་ཆེམས་ལྷར་སྤྲོས་གདུང་ཉིལ་པོ་མཆོད་རྟེན་གྱི་
 བན་དུ་བཞུགས་སྤྱི་བརྟན་པ་དེ་ད་ལྟ་མཁན་པོ་སྤྲོས་འབྲུས་དུ་གྲགས་པ་དེ་ཡིན།
 ས་སྤྲོས་ཀྱན་དགའ་སྟོང་པོ་ནི། རབ་བྱུང་གཉིས་པའི་རྒྱ་སྤྱི་ལོ་1092ལོར་ཁ་མཁར་སྤྱི་ལྷང་དུ་སྤྲོས་
 འབྲུངས། རི་ཞིག་བརྟན་མོ་རྩོ་རྩེ་ཕུག་མོ་ལ་གསང་ནས་བཞག བརྟན་མོས་དོན་དེ་ཤེས་པ་དང་
 ཞང་མོ་ལ་སྤྲོས་ཡོད་པ་ང་ལ་གསང་བ་མ་ལེགས། ཁྱེད་ལ་གདུང་རྒྱུད་ཡོད་པས་ཆོག ང་ལ་རྟོར་མི་
 དགོས། ལུ་ལ་མངའ་ཐང་དགོས་པ་ཡིན་ཞེས་གསུངས་ནས་ས་སྤྱིའི་མདུན་གྱི་མཆོད་གཞིས་མ་

གཏོགས་ཚང་མ་ཞང་མོ་ཡུམ་སྤུང་ལ་གཏད། དེ་ནས་སྤུང་དངོས་སུ་བདག་པོར་བྱས་ནས་སྤོབ་གཉེར་
ལ་བཅུག ཐོག་མར་ཡབ་ཀྱི་བྱང་ནས་རིག་གནས་སྤྱི་དང་ལྷག་པར་དུ་དམ་ཚིག་གསན། དགུང་ལོ་
བཅུ་གཅིག་བཞིས་སྐབས་ཡབ་དགོངས་པ་རྒྱུགས། རབ་བྱུང་གཉིས་པའི་ལྷགས་ཡོས་སྤྱི་ལོ་1111ལོར་
ས་སྐྱ་དགོན་པའི་བདག་པོ་མཛད། ས་སྐྱའི་རང་ལྷགས་འཛིན་སྐྱོང་སྤེལ་གསུམ་གྱི་འཕྲིན་ལས་ཀྱི་
ཆེར་འཕེལ་སྐབས་ས་ཆེན་ཞེས་པའི་མཚན་གསོལ། བཅུན་མོ་གཉིས་ཁབ་དུ་བཞེས་པ་ལ་སྤུང་བཞི་
བྱུང་།

སྤུང་ཆེ་བ་རྩི་ལྷུ་ཡུར་མའི་སྤུང་ཀུན་དགའ་འབར་བ་ཀྱི་གར་ལ་སྤོབ་གཉེར་དུ་བྱོན་ཏེ་ཡིག་རྩིས་
དང་། བཞོ། གསོ་དབྱུང་། ལྷགས་ཀྱི་བཟུན་བཅོས་སོགས་ལ་ཤིན་ཏུ་མཁས་པ་བྱུང་ཡང་དགུང་
ལོ་ཉེར་གཅིག་པར་ཚད་པའི་སྤུང་གཞི་ཕོག་ནས་མ་ག་རྩ་བུ་སྐྱ་གཤེགས།
བཅུན་མོ་ཆེ་བ་ཆེ་མོ་རོང་པ་མ་གཅིག་འོད་སྐྱོན་ལ་སྤུང་བསོད་ནམས་རྩེ་མོ་དང་།
གྲགས་པ་རྒྱལ་མཚན། དཔལ་ཆེན་འོད་པོ་བཅས་འཁྲུངས། དེ་ཡང་སྤུང་ཆེ་བ་བསོད་ནམས་རྩེ་མོ་
ནི་ཡབ་དགུང་ལོ་ང་གཅིག་བཞིས་པའི་རབ་བྱུང་གསུམ་པའི་ཆུ་བྱི་སྤྱི་ལོ་1142ལོར་ས་སྐྱ་བུ་སྐྱ་
འཁྲུངས། སྤུང་ཆེ་བ་དང་པོ་ཆོས་ཀྱི་སེང་གའི་བྱང་ནས་ཚོས་གསན་ཏེ་ལོ་བཅུ་གཅིག་ཙམ་བཞུགས།
མཁས་པའི་མཚན་སྟན་རྒྱས། མཁས་བྱུང་གི་སྤོབ་མ་མང་པོ་བསྐྱུས་ཏེ་མདོ་སྤྲེལ་གཉིས་ཀྱི་གཞུང་
ལྷགས་མང་པོ་ལ་འཆད་ཚིང་གནང་བཞིན་ས་སྐྱའི་གདན་ས་ལོ་ཉེར་གསུམ་ཙམ་མཛད་དེ་མཐར་
དགུང་གངས་ཞེ་གཅིག་པ་རབ་བྱུང་གསུམ་པའི་ཆུ་ལྷག་སྤྱི་ལོ་1182ལོར་སྐྱ་གཤེགས། སྤུང་འབྲིང་
བ་གྲགས་པ་རྒྱལ་མཚན་ནི་རབ་བྱུང་གསུམ་པའི་མེ་ཡོས་སྤྱི་ལོ་1147ལོར་སྐྱ་འཁྲུངས། སྤོབ་དཔོན་
རིན་པོ་ཆེ་དང་། གཉན་གཅུག་ཏོར་རྒྱལ་པོ། གཉན་དབང་ཕུག་ཞང་བཅུན་ཆོས་གྲགས།
བལ་པོའི་བརྩེ་ཏ་ཇ་ཡ་སེ་ན། ལོ་རྩ་བ་དར་མ་ཡོན་ཏན། སུམ་པ་ལོ་རྩ་བ་དཔལ་མཚན་དང་པོའི་
རྩི་རྩེ་ལ་སོགས་པའི་མཁས་བྱུང་མང་པོ་བསྐྱེན་ནས་མདོ་རྒྱུད་ཀྱི་བཟུན་བཅོས་མང་པོ་བྱུངས། མཁས་
པའི་མཚན་སྟན་རྒྱས་ཏེ་མཐར་དགུང་གངས་བདུན་ཅུ་བཞིས་པ་རབ་བྱུང་བཞི་པའི་མེ་བྱི་སྤྱི་ལོ་
1216ལོར་ཞི་དབྱིངས་སུ་མནལ། སྤུང་ཆུང་བ་དཔལ་ཆེན་འོད་པོ་ནི། རབ་བྱུང་གསུམ་པའི་ལྷགས་
ཏེ་སྤྱི་ལོ་1150ལོར་སྐྱ་འཁྲུངས། སྤུང་ཆུང་དུས་ནས་བཙོན་འགྲུས་དང་ལྷན་པས་མཁས་པར་གྱུར། ལྷག་
པར་དུ་ཡབ་མས་ཀྱི་ཆོས་ལ་མཁས་ཤིང་མན་ངག་མང་པོ་གསན། གསོ་རིག་ལ་མཁས་པས་སྟན་པའི་
འགྲོ་དོན་རྒྱ་ཆེན་མཛད། མ་གཅིག་གར་ཕུ་མ་ཉི་ཁྲི་ལྷུ་ཁབ་དུ་བཞེས་པ་ལ་སྤུང་ས་པའ་ཀུན་
དགའ་རྒྱལ་མཚན་དང་། ཟངས་ཆ་བསོད་རྒྱན་གཉིས་འཁྲུངས། དགུང་ལོ་ང་བཞི་པ་རབ་བྱུང་བཞི་
པའི་ཆུ་ཕག་སྤྱི་ལོ་1203ལོར་སྐྱ་གཤེགས། ས་པའ་ཀུན་དགའ་རྒྱལ་མཚན་ནི་རབ་བྱུང་གསུམ་པའི་ཆུ་
ལྷག་སྤྱི་ལོ་1182ལོར་སྐྱ་འཁྲུངས། སྤུང་ནར་སོན་པ་དང་པའ་ཆེན་ཤུག་གི་སོགས་མཁས་པ་མང་པོ་
བསྐྱེན་ནས་རིག་པའི་གནས་མཐའ་དག་ལ་མཁས་པའི་ཕུལ་དུ་བྱིན།

སྤུང་ལྷགས་ཀྱི་མཁས་པ་འཕྲོག་བྱེད་དགའ་པོ་རྩིད་པའི་རིགས་ལམ་གྱིས་ཆར་བཅད་པས་མཚན་ལ་ས་
སྐྱ་བརྩེ་ཏ་ཞེས་ཡོངས་སུ་གྲགས། ཏོར་སེ་ཆེན་གོ་དན་རྒྱལ་པོས་གདན་ཞུས་བཏང་བ་ལྟར་ཆ་པོ་འགྲོ་
མགོན་འཕགས་པ་དང་ལྷན་དུ་ཏོར་ཡུལ་དུ་ཕེབས། རབ་བྱུང་བཞི་པའི་ལྷགས་ཕག་སྤྱི་ལོ་1251ལོར་
ལེའང་གོ་བུ་དགོངས་པ་རྒྱུགས།

གཙུང་བཅས་ཆ་བསོད་ནམས་རྒྱལ་མཚན་ནི། རབ་བྱུང་གསུམ་པའི་ཤིང་འབྲུག་སྤྱི་ལོ་
 1184ལོར་འབྲུངས། ཡབ་མེས་ཀྱི་ཆོས་དང་ལུས་རྩལ་ལ་སྦྱངས་པ་ཤིན་ཏུ་ཆེ། རྩོམ་དཀོན་མཆོག་
 སྤྱིང་དང་། རྩོམ་འགྲོ་སྣ་གཅིག་མཛེས་མ། རྩོམ་དོན་རྩལ་གདན། རྩོམ་ཉོར་མོ་བཅས་
 བཅུན་མོ་ལྷ་ཁབ་ཏུ་བཞེས། སྤྲེའི་འགྲོ་མགོན་འཕགས་པ་དང་། ཕྱག་ན། རིན་ཆེན་རྒྱལ་མཚན།
 ཡེ་ཤེས་འབྲུང་གནས་བཞི་དང་། སྤྲེའི་མོ་བསོད་ནམས་འབྲུམ། ཉི་མ་འབྲུམ། མདོ་སྤྱི། རིན་
 ཆེན་འབྲུང་གནས་བཅས་བཞི་སྟེ་བསྟོན་པས་སྤྲེའི་དང་སྤྲེའི་བརྒྱུད་འབྲུངས། གཞི་ཐོག་སྒྲ་བྲང་
 དང་། ཕྱག་མདས་འཁོར་ཆོད་ཀྱི་ལྷགས་རི་བཅས་གསར་དུ་བཏབ།
 ཆོས་དང་བཅས་ཟེང་གི་འབྲོར་པ་ཏུ་ཅང་རྒྱས། དགྲུང་ལོ་དང་དྲུག་བཞེས་པ་རབ་བྱུང་བཞི་པའི་ས་ཕག་
 སྤྱི་ལོ་1239ལོར་སྐྱུ་གཤེགས། འགྲོ་མགོན་ཆོས་རྒྱལ་འཕགས་པ་ནི། རབ་བྱུང་བཞི་པའི་ཤིང་ལྷག་
 སྤྱི་ལོ་1235ལོར་གཡས་རུ་ངམ་རིང་གི་སྤྱུ་ཁང་དུ་སྐྱུ་འབྲུངས། རྒྱུང་དུས་ནས་བྱིས་པའི་སྤྱིང་ལམ་ལས་
 འདས་པའི་བསམ་ཤེས་ཅན། བསྐྱབ་པའི་གནས་ཐམས་ཅད་དཀའ་ཆོགས་མེད་པར་ཤེས་ཐུབ་པ་
 ཞིག་བྱུང་བར། ཀུན་གྱིས་འདི་ནི་འཕགས་པ་ཞིག་གོ་ཞེས་ཟེར་བས་མཚན་ལ་འཕགས་པ་དང་།
 དགྲུང་ལོ་བཅུ་གཉིས་པར་ཉོར་ཡུལ་དུ་འབྱོན་སྐབས་སྣ་སར་རབ་བྱུང་གི་སྟོན་པ་སྒྲངས་ཏེ་མཚན་དུ་
 སྒྲོ་གོས་རྒྱལ་མཚན་ཞེས་གསོལ། ཉོར་སེ་ཆེན་རྒྱལ་པོས་གོ་བྱེ་ཏེ་རྒྱལ་ཁབ་ཀྱི་སྟོན་དཔོན་དང་། ཉི་
 ཤེ་ཏེ་གོང་མའི་སྟོན་དཔོན་ཞེས་པའི་མཚན་དང་འཇའ་ས་ལུལ། ཉོར་ཡིག་གསར་པ་ཞིག་གསར་
 གཏོད་གནང་། ཡོན་གོང་མས་བོད་ཆོལ་ཁ་གསུམ་གྱི་བདག་པོར་བསྐོས།

སྐབས་དེར་ས་སྐྱའི་དབང་སྐྱུར་གྲལ་རིམ་ནང་ལུལ་དུ་དབང་ཆ་འཕྲོག་རེས་བྱེད་པའི་འཐབ་ཚྭ་
 རྟོག་འཛིང་ཆེ་བས་དགྲུང་ལོ་ཞི་དྲུག་པ་རབ་བྱུང་བཞི་པའི་ལྷགས་འབྲུག་སྤྱི་ལོ་
 1280ལོར་རྩེ་ཉིད་ཀྱི་ཉི་གནས་ཀྱིས་གསོལ་བས་ལ་དྲུག་བཏབ་ནས་ལུལ་ཏེ་བཀོངས་སོ།

གཙུང་པོ་འགྲོ་མགོན་ཕྱག་ན་ནི། རབ་བྱུང་བཞི་པའི་ས་ཕག་སྤྱི་ལོ་1239ལོར་སྐྱུ་འབྲུངས།
 དགྲུང་ལོ་དྲུག་ལ་སོན་པ་དང་ཆོས་རྩལ་ལྷ་ཀྱི་ཕྱག་ཕྱིར་ཉོར་ཡུལ་དུ་བྱོན།
 སྤྲེའི་འགྲོ་མགོན་རྩལ་ཤིན་ཏུ་ཆེ་བས་ཕྱག་ན་དོན་རྩལ་པ་ཡིན་ཞེས་མཚན་དུ་འང་ཕྱག་ན་དོན་རྩལ་
 ཞེས་གསོལ། སེ་ཆེན་གོང་མས་ལྷང་དང་འཇའ་ས་གནང་། ཉོར་ཡུལ་དུ་ལོ་བཅོ་བརྒྱད་ཅུ་
 བཅུགས། ཉོར་རྒྱལ་པོའི་སྤྲེའི་རྒྱུད་མེ་གན་དུན་ཁབ་ཏུ་བཞེས་ཏེ་ཉོར་གྱི་ཆ་ལྷགས་འཛིན། དགྲུང་ལོ་
 ཉེར་ལྔ་པའི་ཆུ་ཕག་སྤྱི་ལོ་1263ལོར་གདན་ས་ཆེན་པོ་ས་སྐྱུར་ཕེབས། དགྲུང་ལོ་ཉེར་དགུ་པའི་མེ་
 ཡོས་སྤྱི་ལོ་1267ས་སྐྱའི་སྟོན་རུམ་དཔེ་ཁང་དུ་སྐྱུ་གཤེགས།
 རྣམ་པ་ལ་ནི། རབ་བྱུང་ལྔ་པའི་ས་འབྲུག་སྤྱི་ལོ་1268ལོར་འགྲོ་མགོན་ཕྱག་ནའི་རྩོམ་རྒྱུང་བ་
 མཁའ་འགྲོ་འབྲུམ་ལ་ཡབ་གཤེགས་ནས་སྒྲ་བ་དྲུག་ཟེན་པའི་རྩེས་སུ་འབྲུངས། དགྲུང་ལོ་དྲུག་པར་
 འགྲོ་མགོན་འཕགས་པ་ས་སྐྱུར་ཕེབས་པ་དང་མཇལ། དགྲུང་ལོ་བཅུ་གསུམ་པར་འགྲོ་མགོན་
 འཕགས་པ་འདས་ནས་གདན་སའི་ཁྱར་བཞེས། དེའི་ཕྱི་ལོར་ཉོར་ཡུལ་དུ་ཕེབས་ཏེ་གོང་མ་སེ་ཆེན་
 དང་མཇལ་པས་ཐུགས་ཤིན་ཏུ་མཉེས། ལོ་ལྔ་ཅུ་རིང་མེ་ཏོག་ར་བར་བཅུགས་ཤིང་སྒྲ་མ་འཕགས་
 པའི་གདུང་རྟེན་ཤེལ་གྱི་མཚོད་རྟེན་བཞེངས། ས་སྐྱའི་དཔོན་ཆེན་གྱི་གོ་གནས་གནང་། དགྲུང་ལོ་
 ཉི་ཤུ་བཞེས་པ་མེ་ཕག་སྤྱི་ལོ་1287ལོར་བོད་ལ་ཕྱིར་ཕེབས་པའི་ལམ་བར་མདོ་ཁམས་ཏེ་མརྒྱལ་ཞེས་
 པའི་ས་ཆར་བས་དྲུག་གིས་སྐྱུ་གཤེགས།

ཁོང་ལ་ཉོར་རྒྱལ་པོ་ཟེ་བུ་ག་ཟེ་མུར་གྱི་སྤུལ་མོ་དཔལ་ལྷན་ཞེས་པ་གནང་ཡང་སྤུལ་མ་བྱུང་།
 རྩོམ་སྒྲག་འབྲམ་ལ་སྤུལ་གཅིག་འབྲུངས་ཀྱང་རྒྱུ་རྩེ་དུས་སུ་གོངས་པ་བཅས་སྐབས་དེར་ཡོངས་
 གྲགས་ཀྱི་ས་སྐྱེའི་གདུང་རྒྱུད་མེད་པ་ལྟ་བུར་གྱུར། དེར་བརྟེན་སྐབས་ཤིག་རིང་ཤར་པ་འཇམ་
 དབྱངས་རིན་ཆེན་རྒྱལ་མཚན་པས་ས་སྐྱེའི་གདན་ས་ལོ་བཅུ་དགུ་ཙམ་བསྐྱུངས།
 ཟངས་ཚ་བསོད་རྒྱལ་གྱི་སྤུལ་གསུམ་པ་རིན་ཆེན་རྒྱལ་མཚན་རབ་བྱུང་བཞི་པའི་ས་བྱི་སྤྱི་ལོ་
 1238ལོར་སྐྱེ་འབྲུངས། ཡོན་གྱི་རྒྱལ་སར་ཕེབས་ཏེ་གོང་མའི་སློབ་དཔོན་མཛད། ས་སྐྱེའི་ལྷ་ཁང་
 ཆེན་མོའི་གནམ་རྒྱལ་མཚོད་ཆ། ཐེག་ཁ་ལ་ཡོ་གའི་དགྱེལ་འཁོར་གྲངས་མེད་བཞེངས།
 བདག་ཉིད་ཆེན་པོའི་སློབ་གཉེར་གྱི་དབུ་འདོན་མཛད། དགུང་ལོ་ཞེ་ལྔ་བཞེས་པ་རབ་བྱུང་ལྔ་
 པའི་ཚུ་ཉ་སྤྱི་ལོ་1283ལོར་ཤིང་ཀུན་དུ་དགོངས་པ་རྫོགས། ཟངས་ཚའི་སྤུལ་བཞི་པ་ཡེ་ཤེས་འབྲུང་
 གནས་ནི། རབ་བྱུང་བཞི་པའི་ས་བྱི་སྤྱི་ལོ་1238ལོར་སྐྱེ་འབྲུངས། དེ་ཡང་ཡོན་གོང་མའི་བྱུང་དུ་
 གྱུན། རྩོམ་རིན་ཆེན་སྐྱེད་ཁབ་དུ་བཞེས། སྤུལ་བདག་ཉིད་ཆེན་པོ་འབྲུངས། དགུང་ལོ་སོ་དྲུག་
 བཞེས་པའི་རབ་བྱུང་ལྔ་པའི་ཚུ་བྱ་སྤྱི་ལོ་1273ལོར་མདོ་ཁམས་སེ་སྤར་སྐྱ་གཤེགས། བདག་ཉིད་ཆེན་
 པོ་བཟང་པོ་དཔལ་ནི། རབ་བྱུང་བཞི་པའི་ཚུ་བྱ་སྤྱི་ལོ་1262ལོར་ཡབ་ཡེ་ཤེས་འབྲུང་གནས་དང་།
 དུམ་རྩོམ་རིན་ཆེན་སྐྱེད་གཉེས་ཀྱི་སྤུལ་སུ་བོ་དོང་ཨེར་གྲགས་པ་ད་ལྟའི་ལྷ་ཆེ་རྫོང་ཁོངས་སུ་སྐྱེ་
 འབྲུངས། དགུང་ལོ་བཅུ་དྲུག་པའི་སྐབས་སུ་འགྲོ་མགོན་འཕགས་པ་ས་སྐྱར་ཕེབས། དེའི་མདུན་
 རས་དབང་ལུང་མན་དག་དང་ཕྱི་ནང་གི་རིག་གནས་མང་པོ་གསན། དགུང་ལོ་བཅུ་དགུ་ལོན་
 སྐབས་འཕགས་པ་སྐྱ་གཤེགས་པ་དང་།
 ཕྱག་ན་རྩོ་རྩེའི་རྩོ་མོ་དང་སྐྱ་མཆོད་རྣམས་དབང་ཤུགས་ཆེ་བས་སྤུལ་རྣམ་པ་ལ་གདན་སར་བསྐྱོས།
 ཡོན་གོང་མ་ལ་བདག་ཉིད་ཆེན་པོ་དཔལ་ས་སྐྱེའི་གདུང་རྒྱུད་མེན་ཚུལ་སྤགས་ཀྱིས་སྒྲན་པ་ལུལ་བར་
 བརྟེན། གོང་མས་རེ་ཞིག་བརྟག་དགོས་པས་སྤུལ་ཆེའི་ཡུལ་དུ་སྤྱུག་གསུངས་པ་ལྟར་སྤུལ་ཆེ་རྩེ་ད་ལྟ་
 ཅང་སུ་དང་ཀྱའི་ཅང་གི་བརྒྱུད་དུ་རྒྱ་མཚོའི་འགམ་ཞིག་ན་སུ་ཀྱོ་ཟེར་བའི་མཁར་མིག་ཆེན་པོར་
 རེ་ཞིག་བཞུགས། དེ་ནས་རྒྱལ་པོའི་ལུང་གིས་འཇའ་ལམ་བདུན་བཟོད་པ་ན་ཉང་ཀྱོ་ཞེས་པའི་
 གོང་ཁྱེར་ཆེན་པོ་དེར་བཞུགས། འཁྱོར་གྱི་ཚུལ་དུ་བཞུགས་ཤིང་རྒྱ་མོ་ཞིག་དང་བཤོས་པར་སྤུལ་ཤིག་
 འབྲུངས། རྒྱལ་པོའི་བཀའ་ཆད་ཡོང་བར་དོགས་ནས་ཉིན་ལྟར་སློལ་མ་ལ་གསོལ་བ་འདེབས་ཤིང་
 བཞུགས་པར་གྲགས།
 དགུང་ལོ་ཉེར་དྲུག་ལ་ཕེབས་སྐབས་ཕྱག་ནའི་སྤུལ་རྣམ་པ་ལ་སྐྱ་གཤེགས། བདག་ཉིད་ཆེན་པོ་རྒྱ་
 ཡུལ་དུ་བཞུགས་ཤིང་ས་སྐྱེའི་གདན་ས་ཤར་པ་འཇམ་དབྱངས་རིན་ཆེན་པས་བསྐྱུངས་ནས་འཁོན་ས་
 སྐྱེའི་གདུང་རྒྱུད་ཉག་པ་ཙམ་བྱུང་བའི་དུས་སུ་ཡར་འབྱོག་གི་དཔོན་ཆེན་ཨག་ལེན་དང་། ཁམས་
 པ་དཔོན་ནག་སྤགས་ཀྱིས་འབད་བཙོན་དང་དོ་ཁྱར་ཆེན་པོ་བྱས་ཏེ་ས་སྐྱེའི་བཀའ་བཟོས་པ་རྣམས་
 བྱོས་བསྐྱས་ཐོག་ གོང་མ་ལ་བདག་ཉིད་ཆེན་པོ་གདན་དྲངས་ཆོག་པའི་སྒྲན་ཁུ་ལུ་ཀྱང་དོན་
 སྤེན་མ་གསོལ། དེ་ནས་བང་མེ་རིམ་པར་མངགས་ཏེ་གོང་མར་ཁྱ་བ་ཡང་ཡང་བྱས་མཐར་རབ་བྱུང་
 ལྔ་པའི་མེ་བྱ་སྤྱི་ལོ་1297ལོར་བདག་ཉིད་ཆེན་པོ་དགུང་ལོ་སོ་དྲུག་ལ་ཕེབས་པའི་སྐབས་དེར་སྤུལ་ཆེ་
 རས་གོང་མའི་བྱུང་དུ་གདན་དྲངས། ཡོན་གོང་མས་གནང་སྤྱིན་གང་ལེགས་གནང་། འཕགས་པ་ཏི་
 ཤིའི་དཔོན་པོ་ཡོན་དེས་པས་གདུང་རྒྱུད་སྤུལ་ཆོག་པའི་ལུང་གནང་། ལམ་སངས་སྐྱར་བསྐྱོད་དེ་

གདན་ས་བསྐྱུང་དགོས་པའི་བཀའ་པལ། དགྲང་ལོ་སོ་བདུན་པེབས་པ་རབ་བྱུང་ལྔ་པའི་ས་གྲི་ལོར་
 ས་སྐྱུར་པེབས། རེ་ཞིག་ལྷ་ཁང་སྤྱང་དུ་བཞུགས་ནས་གསན་བསམ་མཛད། དགྲང་ལོ་ཞེ་ལྔ་པ་ལ་
 གདན་སའི་ཁུར་ཆེན་པོ་བཞེས། ཡོན་གོང་མས་གོ་ཤིང་འཇའ་ས་གནང་ནས་གཞི་ཐོག་གི་ཁྲི་ལ་
 བསྐྱོས། གདུང་རྒྱུད་སྤེལ་བའི་ཆེད་དུ་ཐུར་སྐྱོན་ཆེད་ཡུལ་གྱི་རྒྱ་མོ་དེ་མ་བཅེས་པའི་བཅུན་མོ་དུག་
 ཁབ་དུ་བཞེས་པ་ནི། གོང་མས་གནང་བའི་རྩོམ་ཉོར་མོ་དང་། ཡར་འབྲོག་དཔོན་ཆེན་ཨག་ལེན་
 གྱིས་སྤུལ་བའི་རྩོམ་མང་མཁར་ཀུན་དགའ་འབུམ། གཞན་ཡང་ཀུན་དགའ་ནམ་མཁའ་རྒྱན། ནམ་
 མཁའ་རྒྱལ་མོ། རེ་མདའ་མ་ཉི་མ་རིན་ཆེན། ཞལ་ལུ་མ་གཞོན་ལུ་འབུམ་རྣམས་སོ། ། དགྲང་
 ལོ་ང་གཉིས་པར་རབ་བྱུང་གི་ཐོས་པ་བཞེས་ཏེ་མཚན་དུ་ཨ་མོ་སྤྲེལ་ཆོས་ཞེས་གསོལ། ས་སྐྱུར་ལང་
 ཆེ་མའི་ལྷགས་རི་ཆེན་མོར་བཞེངས། ཆོས་དང་ཟང་ཟེང་གཉིས་ཀ་འདྲིའི་དུས་སུ་ཉ་ཅང་རྒྱས་པར་
 བྱུང་། དགྲང་ལོ་རེ་གསུམ་བཞེས་པ་རབ་བྱུང་ལྔ་པའི་ཤིང་བྱི་སྤྱི་ལོ་ 1324ལོར་གཞི་ཐོག་གཟིམ་ཁང་
 དུ་སྐྱུ་གཤེགས།

བཅུན་མོ་དང་པོ། རྩོམ་ཉོར་མོ་ལ་སྤྲས་བསོད་ནམས་བཟང་པོ་དང་སྤྲས་མོ་གཅིག་
 བཅས་འབྲུངས། གེ་གན་རྒྱལ་པོའི་སྤྲས་སྐྱུ་ན་གཞོན་པའི་དུས་སུ་བྱུང་ངོས་སུ་གྱའི་གྲང་མཛད། གེ་
 གན་རྒྱལ་པོས་མང་ཞེས་པ་རྒྱལ་པོའི་མཚན་གསོལ། སྤྲས་མོ་སྤྲེལ་ན་ག་གནང་། དེར་སྤྲས་རྒྱ་བྱི་
 བྱ་བ་འབྲུངས། ཡབ་བསོད་ནམས་བཟང་པོ་ཁམས་སུ་གཤེགས།

སྤྲས་རྒྱ་ནག་དུ་འདས། དེ་ནས་གདུང་རྒྱུད་གཤམ་ཆེ་བ་མ་བྱུང་།

བཅུན་མོ་གཉིས་པ། མང་མཁར་མ་ཀུན་དགའ་འབུམ་ལ་རབ་བྱུང་ལྔ་པའི་ས་པག་སྤྱི་ལོ་
 1299ལོར་སྤྲས་ཀུན་དགའ་ཆོ་ཐོས་འབྲུངས། སྐྱུ་ནར་སོན་པ་དང་ཉོར་ཡུལ་དུ་བྱོན་ནས་བྱ་ཡན་རྒྱལ་
 པོ་དང་། གེ་གན་རྒྱལ་པོ། ཡེ་སུན་ཐེ་མུར་བཅས་ཀྱི་རིང་ལ་ཉི་ཤི་སྟེ་གོང་མའི་དབུ་སྤྱང་དང་སྟོབ་
 དཔོན་མཛད། འགྲོ་མགོན་འཕགས་པའི་གདན་ས་ཆེ་བ་ས་སྐྱུ་དང་། ཤིང་ཀུན། མེ་ཉོག་ར་བ།
 བར་པ་རྒྱ་མིག་མདོ་ཁམས་ན་གཙོ་མདོ། བསམ་འགྲུབ། རེ་འབུར། གཉའ་གོ་རྒྱ་ཡུལ་
 བྱུང་ངོས་ན་ལིང་རྒྱ་ཆེར་ཁབ་སྟེ་དུག་ གཞན་ཡང་ཆོས་སྤེལ་མའི་བདག་པོར་གྱུར་ཅིང་། མཛད་
 འཕྲིན་ཕུན་སུམ་ཆོགས་པར་བྱུང་། དགྲང་ལོ་ཉེར་དགུ་བཞེས་པ་རབ་བྱུང་དུག་པའི་མེ་ཡོས་སྤྱི་ལོ་
 1327ལོར་མེ་ཉོག་ར་བར་འདས། འདི་ལ་གདུང་རྒྱུད་སྤྲས་མེད་དོ། །

བཅུན་མོ་གསུམ་པ། ཀུན་དགའ་ནམ་མཁའ་རྒྱན་ལ་སྤྲས་གསུམ་ལས།
 ཆེ་བ་ཀུན་དགའ་ལེགས་འབྲུང་ནི་རབ་བྱུང་ལྔ་པའི་ས་སྤེལ་སྤྱི་ལོ་1308ལོར་འབྲུངས། རྒྱལ་པོ་ཇ་
 ཡན་གྱི་ཉི་ཤི་མཛད། དགྲང་ལོ་ཉེར་དགུ་བཞེས་པ་རབ་བྱུང་དུག་པའི་མེ་བྱི་ལོར་མེ་ཉོག་ར་བར་སྐྱུ་
 གཤེགས། དེར་གདུང་རྒྱུད་མ་བྱུང་ངོ་། ། སྤྲས་འབྲིང་བ་ཀུན་དགའ་རྒྱལ་བ་ནི། རབ་བྱུང་ལྔ་པའི་
 ལྷགས་ཁྲི་སྤྱི་ལོ་1310ལོར་སྐྱུ་འབྲུངས། རྒྱལ་པོ་ཇ་ཡན་དང་། རིན་ཆེན་དཔལ། གོང་མ་ཐོ་གན་
 ཐེ་མུར་གསུམ་གྱི་རིང་ལ་ཉི་ཤི་མཛད། དགྲང་ལོ་ལྔ་བཅུ་བཞེས་པ་རབ་བྱུང་དུག་པའི་ས་པག་སྤྱི་ལོ་
 1359ལོར་མེ་ཉོག་ར་བར་སྐྱུ་གཤེགས། སྤྲས་རྒྱུང་བ་ནི། རྒྱུང་དུའི་དུས་ནས་སྐྱུ་གཤེགས་སོ།

བཅུན་མོ་བཞི་པ། ནམ་མཁའ་རྒྱལ་མོ་ལ་སྤྲས་གསུམ་ལས། ཆེ་བ་མཁའ་བཅུན་
 ནམ་མཁའ་ལེགས་པ་ནི་རབ་བྱུང་ལྔ་པའི་ཤིང་སྤུལ་སྤྱི་ལོ་1305ལོར་འབྲུངས། གོང་མ་ཆེན་པོས་གྱུ་
 ཤིང་མཚན་དང་། ཤེལ་གྱི་དམ་སྤྱག་གནང་། གདན་ས་ལོ་དགུར་མཛད། དགྲང་ལོ་སོ་དགུ་

བཞེས་པ་རབ་བྱུང་ལྔ་པའི་ཆུ་ལྷག་སྟེ་ལོ་1343ལོར་རྩ་བ་དགུ་པའི་ཆོས་གཅིག་ལ་གཞི་ཐོག་ཏུ་སྐྱེ་གཤེགས་སོ། ། སྐུ་འབྱེད་བ་ནམ་མཁའ་བཤེས་གཉེན་རྒྱུ་ཏུ་ནས་གཤེགས།
 སྐུ་རྒྱུང་བ་ནམ་མཁའ་རྒྱལ་མཆོན་ནི་རབ་བྱུང་ལྔ་པའི་ལྷགས་ཁྱི་སྟེ་ལོ་1310ལོར་འཁྲུངས། འདི་
 ལའང་གོང་མས་གྲུ་ཤིའི་མཆོན་གནང་། དགུང་ལོ་ཉི་ཤུ་བཞེས་པ་རབ་བྱུང་ལྔ་པའི་ས་སྟེ་ལོ་
 1329ལོར་འདས་སོ། །

བཅུན་མོ་ལྷ་པ། རེ་མདའ་མ་ཉི་མ་རིན་ཆེན་ལ་སྐུ་ལྷུ་མ་འཁྲུངས་པ་ལས། སྐུ་
 སྐུ་ཆེ་བ་དགུང་ལོ་རྒྱུང་ཏུ་ནས་འདས། དེའི་འོག་མ་སྟོབ་དཔོན་མ་ཀུན་དགའ་འབུམ་འཁྲུངས་
 ལོ་མི་གསལ། སྐུ་རྒྱུང་བ་དབང་ཀུན་དགའ་ལེགས་པའི་སྟོ་གོས་རྒྱལ་མཆོན་དཔལ་བཟང་པོ་ནི།
 ཡབ་བདག་ཉིད་ཆེན་པོ་དགུང་ལོ་ཞི་བདུན་བཞེས་པ་རབ་བྱུང་ལྔ་པའི་ས་སྟེ་ལོ་1308ལོར་སྐྱེ་
 འཁྲུངས། རྒྱལ་པོ་ཐོ་གན་ཐེ་མུར་གྱིས་ཕང་ཞེས་པ་རྒྱལ་པོའི་མཆོན་གསོ། གསེར་དམ་གནང་།
 བོད་ཆོས་ཁ་གསུམ་ལ་ཡོངས་སུ་གྲགས་པའི་ལུང་སྟུལ། དཔོན་མོ་བྱང་གན་རྩོ་མོར་བཞེས། མཛེད་
 འཕྲིན་ཤིན་ཏུ་རྒྱས། དགུང་ལོ་ཉི་ཤུ་དགུ་བཞེས་པ་རབ་བྱུང་དྲུག་པའི་མེ་བྱི་སྟེ་ལོ་1336ལོར་སྤང་
 གྱི་ཕུ་ལྷུ་བ་ཆགས་ཆོགས་བྱ་བའི་ས་ཆ་དེར་སྐྱེ་གཤེགས།

བཅུན་མོ་དྲུག་པ། ཞལ་ལུ་མ་གཞོན་རུ་འབུམ་ལ་སྐུ་བཞེས་འཁྲུངས་པ་ལས། སྐུ་
 དང་པོ་ཀུན་དགའ་ཉི་མ་ནི་རབ་བྱུང་ལྔ་པའི་ས་བྱི་སྟེ་ལོ་1309ལོར་འཁྲུངས། རྒྱུང་ཏུ་ནས་སྟོབ་
 གཉེར་ལ་བཙོན་པས་མཁས་པའི་མཆོན་སྟན་ཐོབ། ཉི་ཤེ་ཀུན་དགའ་སྟོ་གོས་དང་ལྷན་ཏུ་གོང་མའི་
 བྱུང་ཏུ་བྱོན།

དགུང་ལོ་བཅུ་བཞི་པ་རབ་བྱུང་ལྔ་པའི་ཆུ་ཁྱི་སྟེ་ལོ་1322ལོར་པོ་བྱང་ཏུ་སྐྱེ་གཤེགས། སྐུ་གཉིས་
 པ་འཇམ་དབྱངས་དོན་ཡོད་རྒྱལ་མཆོན་ནི། རབ་བྱུང་ལྔ་པའི་ལྷགས་ཁྱི་སྟེ་ལོ་

1310ལོར་འཁྲུངས། ཐུན་མོང་དང་ཐུན་མིན་གྱི་རིག་གནས་མཐའ་དག་ལ་ཤིན་ཏུ་མཁས་པས་
 འཇམ་དབྱངས་དངོས་སུ་གྲགས། ཆོས་ཀྱི་འཁོར་ལོ་རྒྱ་ཆེན་པོར་བསྐྱོར། དགུང་ལོ་སོ་བཞི་པ་རབ་
 བྱུང་ལྔ་པའི་ཤིང་སྟེ་ལོ་1344ལོར་རིན་ཆེན་སྒང་ཏུ་སྐྱེ་གཤེགས། སྐུ་གསུམ་པ་རྩ་མ་དམ་པ་
 བསོད་ནམས་རྒྱལ་མཆོན་ནི་རབ་བྱུང་ལྔ་པའི་ཆུ་བྱི་སྟེ་ལོ་1312ལོར་འཁྲུངས། སྐྱེ་རྒྱུང་ཏུ་ནས་
 རྟོན་སྟོབ་གཉེར་ལ་བཙོན། གཅན་མོ་འཇམ་དབྱངས་དོན་ཡོད་རྒྱལ་མཆོན་དང་། དཔལ་ལོ་
 ཆེན་པོ། རྒྱལ་སྐུ་རིན་པོ་ཆེ། བསོད་ནམས་གྲགས་པ། རྩ་མ་དཔལ་ལྷན་སེང་གེ་སོགས་
 མཁས་གྲུབ་མང་པོའི་ཞབས་ལ་གཏུགས་ནས་རིག་གནས་མཐའ་དག་ལ་སྦྱང་བཙོན་གནང་། ཕྱིས་
 སུ་བྱ་སྟོན་རིན་པོ་ཆེའི་མདུན་ནས་མདོ་ལྷགས་ཐམས་ཅད་བསྐྱར་ཏུ་གསན་ཅིང་མཁས་པའི་མཆོན་
 སྟན་རྒྱས། ལུང་རྟོགས་ཀྱི་ཡོན་ཏན་དང་། གཞན་པར་མཛེད་འཕྲིན་གང་གི་ཐད་ལའང་འགྲོ་
 མགོན་འཕགས་པའི་རྗེས་སུ་གདུང་རྒྱུད་ཀྱི་སྒྲ་དཔོན་གང་གིས་ཀྱང་འགྲན་མི་རུས་པ་ཞིག་བྱུང་ངོ་། །
 དགུང་ལོ་རེ་གསུམ་བཞེས་པ་རབ་བྱུང་དྲུག་པའི་ཤིང་ཡོས་སྟེ་ལོ་1375ལོར་བསམ་ཡས་སུ་སྐྱེ་གཤེགས།
 སྐུ་བཞེས་པ་རྒྱུང་ཏུ་ནས་གཤེགས། དེ་ནས་རྩ་བ་ལག་བཞིར་གྱིས་ཉི་གདུང་རྒྱུད་རིམ་པར་བྱང་
 རྟོན་ད་ལྟར་བྱི་རྒྱལ་ཏུ་བཞུགས་པའི་ཐུན་ཆོགས་པོ་བྱང་དང་། སྟོལ་མ་པོ་བྱང་ལག་གཉིས་ལ་ཐུག་
 པའི་བར་གྱི་གདུང་རབས་ཞིབ་པ་རྣམས་ས་སྟེའི་གདུང་རབས་རིན་ཆེན་བང་མཛེད་ན་གསལ་བས་
 འདིར་མ་བྲིས།

སྒྲ་བྲང་ཁག་བཞིར་གྱུས་ཚུལ་མདོར་བསྡུས་ཅན་ཞིག་ནི། བདག་ཉིད་ཆེན་པོའི་
 སྤྱི་ཆེ་བ་ཏེ་ཤི་ཀུན་དགའ་སྒོ་གོས་ཀྱིས་རང་གི་གཙུང་པོ་རྣམས་ལ་ཐམ་ཁ་རྣམས་དང་སྒྲ་བྲང་ཁག་
 བཞིར་བགོས་ཏེ་གནང་བ་ཞི། བཅུན་མོ་ནམ་མཁའ་རྒྱལ་མོའི་སྤྱི་གསུམ་ལ་ཤེལ་གྱི་ཐམ་ཁ་དང་།
 གཞི་ཐོག་སྒྲ་བྲང་གནང་། བཅུན་མོ་ཞལ་ལྷ་མ་གཞོན་ལྟུང་འབྲུམ་གྱི་སྤྱི་རྣམས་ལ་ཤེལ་གྱི་ཐམ་ཁ་
 དང་རིན་ཆེན་སྒྲ་བྲང་གནང་། བཅུན་མོ་གསུམ་པ་ར་ལྷང་མ་ཀུན་དགའ་གནམ་རྒྱུན་གྱི་སྤྱི་
 གཉིས་ལ་གསེར་གྱི་ཐམ་ཁ་དང་ལྷ་ཁང་སྒྲ་བྲང་གནང་། བཅུན་མོ་ལྷ་པ་རྩོ་མོ་རེ་མདའ་མ་ལྷ་གཅིག་
 ཉི་མ་རིན་ཆེན་གྱི་སྤྱི་མིང་སྤྱིང་གཉིས་ལ་གསེར་གྱི་ཐམ་ཁ་དང་དུས་མཆོད་སྒྲ་བྲང་གནང་བ་དེ་
 ལས་བབྱང་ས་སྐྱའི་གདུང་རྒྱུད་རྣམས་སྒྲ་བྲང་ཁག་བཞིར་གྱུས་པ་ཡིན་ནོ།

གསུམ། ཏྲ་དམག་བོད་དུ་སྤྱུགས་ཏེ་ས་པཎ་ ཏྲ་ཡུལ་དུ་གདན་འདྲོན་ཞུས་པ།

གོང་དུ་བཤད་པ་ལྟར་སྤྱི་ལོ་དུས་རབས་བཅུ་གསུམ་པའི་དུས་འགོ་ནས་ཏྲ་
 དམག་གིས་ཨེ་ཤ་ཡའི་སྤྱིང་དཀྱིལ་དང་། ཡོ་རོབ་ཤར་བརྒྱུད་བཅས་དབང་དུ་བསྡུས་པར་མ་ཟད།
 བོད་དུ་དཔུང་འབྱུག་བྱེད་བྱེད་བྱེད་སྤྱུགས་ན། ཡུལ་སོ་སོའི་འགོ་བ་རྣམས་ཀྱིས་སོག་དམག་དང་
 འབྲེལ་བ་བྱས་ནས་རྒྱབ་བཅོལ་ཞུས། རབ་བྱུང་བཞི་པའི་ལྷགས་བྱེ་སྤྱི་ལོ་
 1240ལོར་ཏྲ་དོར་རྟ་ནག་པོའི་དམག་མདོ་སྤྱད་བརྒྱུད་ནས་དབྱུས་གཙང་དུ་འོངས་ཤིང་།
 རང་འགྲུལ་གྱིས་མགོ་འདྲེགས་དང་སྤྱོད་ལེན་བྱེད་པ་རྣམས་ལ་གཞོད་འཆོ་མི་བྱེད་པར་ལྷར་བཞིན་
 འགོ་དཔོན་རང་འཇགས་སུ་བཞག་པ་དང་། འགོག་སྒོལ་བྱེད་མཁན་རིགས་ལ་དྲག་གཞོན་བྱས་པས་
 ཕལ་ཆེར་གྱིས་མགོ་བཏགས་སྤྱབས་བདེ་སྒྲག་ངང་དབྱུས་སུ་སྤྱོད་པས།
 སྤྱི་བས་དེར་འབྲི་གྲང་པའི་ཉེ་གནས་སྒོམ་པ་ཤྲུ་རིན་ཆེན་གྱིས་ཏྲ་དམག་འགོག་བྱེད་བྱས་པས།
 ཏྲ་དམག་གིས་བབྱང་སྤྱོད་གསལ་ལ་ཉེ་བ་བྱུང་། དུས་དེར་འབྲི་གྲང་སྤྱོད་ལྷ་རིན་པོ་ཆེ་དུན་ཐང་
 དུ་ཕེབས་ནས་ཏྲ་དམག་ལ་སྤྱོད་ལེན་གནང་ཞིང་ཆོས་ཀྱི་བཀའ་མོལ་མང་པོ་མཛད་པས་དམག་
 དཔོན་དོར་རྟ་ནག་པོས་ཁྱོད་བཟང་པོར་འདུག་ཟེར་ནས་ཕྱག་འཇུག་
 སྒོམ་པ་ཤྲུ་རིན་ཆེན་ཡང་ཁྱོད་ནས་ཁོང་ལ་ཕྱིར་ལུལ། དེ་ནས་བོད་ཤིང་སྒོ་ཅན་ཕལ་ཆེར་གྱིས་
 བབས་སྒངས། ཤར་གོང་པོའི་ཡུལ་ཡན་ཆད། ལུབ་བལ་པོ་དང་། སྒོ་མོན་ལ་ཐུག་པ་ཚུན་ཆད་གྱི་
 བཅོན་པོའི་མཁར་རྣམས་བསྐྱེལ་ཅིང་། གོང་མ་རྒྱལ་པོའི་ལྷང་ལས་མི་འདའ་བའི་རྒྱལ་ཁྲིམས་བཅོན་
 པོས་གཉའ་བར་མནན་ཏེ་པོ་བྲང་ཆེན་པོར་པོ་ཉ་བ་མངགས། བོད་མཐའ་འཁོབ་ཀྱི་རྒྱལ་ཁམས་ན།
 དགོ་འདུན་གྱི་སྤྱོད་ཀྱི་བཀའ་གདམས་ཆེ། ངོ་བསྐྱུང་ནི་ལྷག་ལྷང་ཆོས་རྒྱུ་མཁས། གཟེ་བཞིན་ནི་འབྲི་
 གྲང་སྤྱོད་ལྷ་ཆེ། ཆོས་ནི་ས་སྤྱོད་ཏ་མཁས་པར་འདུག་པས་གང་སྤྱོད་འདྲོན་ཞུ་ཞེས་པས། དེའི་
 ལན་དུ། ཆོ་འདྲིའི་དཔལ་འབྱོར་སྤྱོད་ཆོགས་མཐའ་དག་འཛམ་སྤྱིང་འདི་ན་རིང་གིར་རྒྱལ་པོའི་
 ལྷགས་བཞིན་སྤྱད་པ་ལས་སྤྱོད་པ་མ་མཆིས་པས།

འཇིག་རྟེན་ཕྱི་མ་པན་ཆད་དུ་ཐར་པ་དང་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པའི་ལམ་བཟང་པོར་སྒྲོན་པའི་སྒྲ་མ་
 ཞིག་གལ་ཆེ་བར་འདུག་པས། ས་སྤྱོད་ཏ་སྤྱོད་དྲོངས་ཤིག་ཅེས་པའི་བཀའ་ལྷང་དང་། དུས་
 མཚུངས་ས་སྤྱོད་ཏ་ལ་འབྲིན་ཡིག་གནང་བ་གཤམ་གསལ།

ཆོ་རིང་གནམ་གྱི་ཤེད་མོང་ལ་བསོད་ནམས་ཆེན་པོའི་དཔལ་ལ་བརྟེན་ནས་རྒྱལ་པོ་དེད་གྱི་
ལུང་། ས་སྐྱ་པ་རྩེ་ཏ་ཀུན་དགའ་རྒྱལ་མཆོན་དཔལ་བཟང་པོ་ལ་གོ་བར་བྱེད་པའི་གཏམ། དེད་ས་མ་
དང་གནམ་སའི་དྲིན་ལན་འཇལ་བའི་ཕྱིར། ལམ་གྱི་སྤང་དོར་མ་ནོར་བར་སྟོན་ཤེས་པའི་སྒྲ་མ་
དམ་པ་བརྟག་པ་བྱས་དུས་ཁྱོད་དུ་འདུག་པས། ལམ་གྱི་དཀའ་ཆོགས་ལ་མ་བཟླས་པར་ཡོང་དགོས།
གལ་ཏེ་ན་སོ་རྣམས་ཟེར་ན་སྟོན་ཐུབ་པའི་དབང་པོས་སེམས་ཅན་གྱི་དོན་དུ་ལུས་གངས་མེད་སྤྱིན་པར་
གཏོང་བ་ཅི་ཙམ་ཁྱོད་ཀྱིས་ཆོས་གོ་བའི་དམ་བཅའ་དང་ཨེ་འགལ། ངས་མཐའི་ཁྲིམས་ར་སྤངས་
དམག་དཔུང་ཆེན་པོས་བདའ་འདེད་བྱས་ནས་སེམས་ཅན་མང་པོ་ལ་གཞོད་པ་བྱས་མི་སྟག་པ་ཨེ་
ཡིན། དེས་ན་སངས་རྒྱལ་གྱི་བསྟན་པ་དང་སེམས་ཅན་མང་པོ་སེམས་ལ་ཁྱོད་མགྱོགས་པར་ཤོག་ཉི་
མ་རུབ་ཕྱོགས་གྱི་བརྩེ་རྣམས་ལ་ཁྱོད་ཤེས་སུ་འབྱུག་པ་ཡིན། གནང་སྤྱིན་ལ་དདུལ་བྱེ་ཆེན་ལ།
གོས་ཆེན་གྱི་ཆོས་གོས་སུ་ཏིག་གི་ཆོམ་བུ་ཅན་ལ་སུ་ཏིག་སྟོང་ཕྱག་དུག་དང་ཉིས་བརྒྱ། གོས་ལུ་ཏང་
གི་རིང་འགག་ལྷམ་འབོབ་དང་བཅས་པ་། ཁ་ཏི་ཁ་ཆང་མ་ཡུག་གཉིས། ཐོན་ཏི་ཁ་ཆང་མ་ཡུག་
གཉིས།

གོས་ཆེན་སྟ་ལུག་ཉི་ཤུ་རྣམས་ཡོད། འདིའི་ལོན་མ་དོར་སྤེམ་གོན་དང་། དཔོན་རྫོང་ར་མ་
གཉིས་བཏང་བ་ཡིན། འབྲུག་ལོ་རྒྱུ་བ་བརྒྱད་པའི་གནམ་གང་ལ་བྱིས། ཞེས་འཁོད་པ་བཅས་
གནང་། སྐབས་དེར་ཆོས་རྗེ་ས་པའ་དགུང་ལོ་རེ་གསུམ་ལ་ཕེབས་ཟིན་ནའང་ཉོར་དམག་བཀག་
ནས་བོད་ལུལ་འདྲིར་དུས་བདེ་ཞོད་འཇགས་ཡོང་བའི་ཆེད་དུ་སྐྱ་མཉེས་ལ་མ་བཟླས་པར་ཉོར་ལུལ་
དུ་ཕེབས་རྒྱུ་ཞུ་བྱས་བཞེས། ས་སྐྱ་དགོན་པའི་འགོ་འཛིན་དུ་སྒྲ་མ་འོ་ཡུག་པ་བསོད་ནམས་སང་གི་
དང་། ཤར་པ་ཤེས་རབ་འབྱུང་གནས་གཉིས་བསྐྱོ་བཞག་གནང་ཞིང་། གདན་ས་སྤྱིའི་འགན་འཛིན་
པ་ནང་གཉེར་པ་གྲོམ་པ་ཤུག་བཟང་པོ་བསྐྱོ་བཞག་གནང་། ཆོ་བོ་འགྲོ་མགོན་འཕགས་པ་དགུང་ལོ་
བརྒྱ་དང་། ཕྱག་ན་རྟོ་རྗེ་དགུང་ལོ་དུག་ལ་སོན་པ་དེ་གཉིས་ཀྱང་ཁྱིད་གནང་ནས། རབ་བྱུང་བཞི་
པའི་ཤིང་འབྲུག་སྤྱི་ལོ་1244ལོར་ས་སྐྱ་ནས་ཆིབས་སྐྱར་གནང་། དུས་དེར་ས་སྐྱ་པ་རྩེ་ཏ་ཉོར་ལུལ་
དུ་ཕེབས་པའི་ཐུགས་འདུན་གཙོ་བོ་ནི་བོད་ལུལ་འདྲིར་ཞི་བདེ་ཡོང་བའི་ཆེད་དུ་ཡིན་པ་ནི་བཀའ་
གདམས་པའི་དགོ་བཤེས་ནམ་མཁའ་འབྲུམ་གྱིས་ཉོར་འདི་ལ་ཁྱོད་བྱོན་པས་ཕན་པའི་རྒྱ་མཆོན་ཨེ་
བདོག་ ཅེས་དྲིས་པའི་ལན་དུ། ཉོར་འདིས་དེད་ལ་ཅི་ནས་ཀྱང་མཆོད་གནས་ལ་ཤོག་ མི་
འོང་ན་དམག་འོང་ཟེར་བས། དམག་བྱུང་ན་བོད་ལ་གཞོད་གྱིས་དོགས་ནས་འགྲོ་བ་དང་སེམས་
ཅན་ལ་ཕན་དུ་རེ་ནས་འགྲོ་བ་ཡིན་མ་གཏོགས་པ་ཕན་དེས་པའི་རྒྱ་མཆོན་མ་མཆིས། ལར་སེམས་
ཅན་ལ་ཕན་ན་རང་གི་ལུས་སྟོག་གཏོང་བ་ལ་མི་ཕོད་རྒྱ་མི་བདོག་ཙམ་ཤེས་པ་གདའ།
ཞེས་པ་ལ་དབྱེད་ན་ལེགས་པར་ཤེས་ཐུབ། དེ་ནས་དབུས་སུ་ཕེབས་པ་དང་འབྲི་གུང་པ་དང་།
ཆོལ་པ། ལྷག་ལུང་པ་ལ་སོགས་ཆེ་རྒྱ་རྣམས་ཀྱིས་མཇལ་འཕྲད་ཞུས་ཤིང་ཆེ་ཁག་ཆང་མས་རྫོངས་
སྤྱིས་དང་འབྲུལ་བ་རྒྱ་ཆེན་པོ་བཏོགས་ནས་བོད་ཀྱི་བསྟན་པ་དང་འགྲོ་བ་ལ་ཕན་པའི་དོན་དུ་ཉོར་
ལུལ་ལ་ཕེབས་ཏེ་ཆོས་ཀྱི་མཇུག་པ་སྟོང་དགོས་པའི་རེ་བཙལ་ཞུས།

གཙུག་ལག་ཁང་གི་རྫོ་བོའི་མདུན་དུ་འགྲོ་མགོན་འཕགས་པས་རབ་བྱུང་གི་ཕྱོམ་པ་སྤངས།
མཆོན་འཕགས་པ་སྟོ་གོས་རྒྱལ་མཆོན་ཞེས་གསོལ། དེ་ནས་ཆོ་བོ་གཉིས་ཐད་ཀར་ལེའང་གོ་དུ་
བཞུད་དེ་ཉོར་གྱི་སྐད་ཡིག་དང་། གཤེས་ལུགས་རྣམས་ལེགས་པར་སྤྱངས། འཕགས་པ་སྟོ་གོས་

ཀླུ་མཚན་ནི་སྐྱོན་རྒྱུ་ཡང་། སྐྱུ་བྱུ་ལེགས་པ། སྒོ་རིག་བཟླ་བ། ཐུགས་རྒྱུ་འཇམ་པ་ཞིག་
ཡོད་པས་ཏྲ་པོ་དན་རྒྱུ་པོས་ཐུགས་ཤིན་ཏུ་མཉེས་པར་གནང་།

ས་སྐྱུ་པ་རྩེ་ཏེ་ནི་ལམ་བར་གྱི་ཡུལ་སྡེ་སོ་སོའི་སྒྲ་བྲང་དགོན་ཁག་དང་། སེར་སྐྱུ་མི་དམངས་འདུས་
སྡོད་ཀྱི་ས་ཁུལ་དུ་ཕེབས་ཏེ་མཇུག་འཕྲད་དང་དབང་ཚོས་སོགས་གནང་ནས་ལོ་གཉིས་ཅམ་འགོར།
རབ་བྱུང་བཞི་པའི་མེ་ཏུ་སྤྱི་ལོ་1246ལོའི་ཟླ་བ་བརྒྱད་པར་ལེའང་གོ་རུ་འབྱོར། སྐབས་དེར་སེ་
ཆེན་གོ་དན་རྒྱུ་པོ་ཏྲ་པོ་ཡུག་གན་རྒྱུ་སར་ཁྲི་འདོན་གྱི་མཛད་སྒོ་ཕེབས་ནས་མི་
བཞུགས་ཀྱང་། རྒྱུ་པོའི་སྐྱུ་མཆོད་དང་སྒོན་འབངས་རྣམས་ནས་སྡེ་ལེན་དང་བསུ་བ་རྒྱ་ཆེར་མཛད།
དེའི་སྤྱི་ལོ་ཟླ་བ་དང་པོར་གོ་དན་རྒྱུ་པོ་ལེའང་གོ་སྤྱིར་ཕེབས་པ་དང་ཕན་ཚུན་མཇུག་འཕྲད་
མཛད། གོ་དན་ཤིན་ཏུ་མཉེས་ནས་ཆོས་དང་འཇིག་རྟེན་ལུགས་ཀྱི་གསུང་སྒྲིང་མང་དུ་མཛད། གོ་
བརྟེན་མི་འཕྲོད་པའི་སྐབས་སུ་ཡུ་གུར་གྱི་དགེ་བཤེས་མཁས་པ་ཆོས་སྐྱུ་བསྐྱར་ནས་གོ་བར་བྱས་པས་
རྒྱུ་པོ་རབ་ཏུ་དགྱེས་ཏེ། དུས་དེ་རིང་ནས་བཟུང་ཨོ་ཀ་ཁྱེན་དང་། ལྷ་པ་ཆོ་བན་དེའི་གྲལ་
མགོར་བསྐྱེད་མེ་ཆོག་ ཐམས་ཅད་ཀྱི་གྲལ་མགོར་སྒྲ་མ་ས་སྐྱུ་པ་བཞུགས་ལ། སྒོན་ལམ་གསོལ་
འདེབས་ཀྱི་དུས་སུའང་སྒོན་ལ་བན་དེ་རྣམས་ཀྱིས་གསོལ་འདེབས་དགོས་པའི་གཏན་འབེབས་
གནང་། དེ་ནས་བཟུང་ཏྲ་པོ་གྱི་རྒྱུ་ཁམས་སུ་རབ་ཏུ་བྱུང་བའི་དབྱུང་འཕང་ཤིན་ཏུ་མཐོ་བར་གྱུར།
དུས་དེར་ཏྲ་པོ་དན་རྒྱུ་པོ་ལ་ཤ་ཁྲའི་ནད་ཀྱིས་ཐེབས་པ་སྒོན་བཅོས་གཞན་གྱིས་མ་ཕན་པར་ཆོས་
རྩེ་ས་པཎ་གདན་དྲངས་ནས་བཅོས་ཐུབ་པ་བྱུང་བར་ལྔ་པ་བས་མཚན་སྒོན་རྒྱས། དེ་ནས་བཟུང་སོག་
ཡུལ་དུ་ས་སྐྱུ་པའི་ཆོས་ལུགས་དར་ཁྱབ་ཏུ་ཕྱིན། ས་པཎ་སྐྱུ་འཁོར་རྣམས་ཏུན་ཞིའི་རི་བོ་ཅེ་སྐར་
ཕེབས་ནས་ཆོས་གསུངས་པ་དང་། རྒྱ་དང་། ཡུ་གུར། མི་ཉག་ལ་སོགས་པའི་ཡུལ་གྱི་མང་པོ་
ནས་བྱུང་བའི་ཆོས་ལ་དད་པ་བྱེད་མཁན་མང་པོ་ལེའང་གོ་རུ་འདུས་ནས་བཀའ་ཆོས་ཁྱབ་སོགས་
ཀྱིས་མཚན་སྒོན་དང་མཛད་འཕྲིན་རྒྱས་པ་བྱུང་། དུས་མཚུངས་སུ་ཐབས་མཁས་ཀྱི་སྒོ་ནས་ཏྲ་
རྒྱུ་གྱི་བསམ་སྒོ་དང་། དམག་དོན་སྟོབས་ཤུགས། སྤྱོད་ཐབས་ཀྱི་རྒྱས་གཞི་སོགས་ལ་ཞིབ་ཏུ་
བརྟགས་ནས་བོད་ཁམས་བདེ་འཇགས་ཡོང་བའི་ཐབས་ལ་ཐུགས་བསམ་ཞིབ་ཕྲ་བཞེས་རྩེ་ཆོས་རྩེ་
རང་ཉིད་ཏྲ་པོ་ཡུལ་དུ་བཞུགས་རྒྱུར་ཐུགས་ཐག་བཅད།

བོད་དབྱུང་གཙང་མངའ་རིས་དང་བཅས་པའི་སེར་སྐྱུ་མཐའ་དག་ལ་གནང་བའི་ས་པཎ་སྤྱིངས་ཡིག་
ཅེས་པ་སྐབས་དེའི་སྤྱི་ནང་གི་རྒྱས་གཞི་མཐའ་དག་ལ་དཔགས་ནས་བཏང་བའི་ཕྱག་འཕྲིན་ནི་
གཤམ་གསལ་ལྟར་རོ། །

ཨོ་སྤྱི། ཟླ་མ་དང་མགོན་པོ་འཇམ་དབལ་དབྱངས་ལ་ཕྱག་འཚལ་ལོ།

། དཔལ་ལྷན་ས་སྐྱུ་པ་རྩེ་ཏེ། དབྱུང་གཙང་མངའ་རིས་དང་བཅས་པའི་དགེ་བའི་བཤེས་གཉེན་
ཡོན་མཛད་རྣམས་ལ་སྤྱིངས་པ། སངས་རྒྱས་ཀྱི་བཞུན་པ་དང་། སེམས་ཅན་སྤྱི་དང་སྒོས་བོད་སྐད་
སྐྱུ་བ་ཐམས་ཅད་ལ་ཕན་པར་བསམས་ནས་ཏྲ་པོ་ནང་དུ་འོང་། དེད་འབོད་མཁན་ལ་ཡོན་བདག་
ཆེན་པོ་ཤིན་ཏུ་དགེས། འཕགས་པ་སྤྱུན་འདི་འདྲ་བའི་རྒྱུང་བ་ནས་ཁྲིད་ནས་འཁོར་དང་བཅས་པ་
འོང་བ་དེ་དེལ་བསམ་པ་ཡིན། ཁྲིད་མགོས་ངོ་བཟླས་པ་ཡིན། གཞན་ཆོ་རྒྱུད་པས་ངོ་བཟླས་པ་
ཡིན། ཁྲིད་ངས་བོས་པ་ཡིན། གཞན་ཆོ་རྒྱུད་ནས་འོངས་པ་ཡིན། དེ་ངས་མི་ཤེས་པ་ཨོ་ཡིན།
འཕགས་པ་སྤྱུན་གྱིས་ལྔ་པ་ཡང་བོད་ཀྱི་ཆོས་ནི་ཤེས་པར་འདུག ད་དུང་ཡང་འཕགས་པར་བོད་

ཆོས་སྒོ་བ། ཕྱག་ན་དྲོ་རྩེས་ཉོར་ཡིག་དང་ཉོར་སྐད་སྒོ་བ། ངས་མི་ཆོས་ཀྱིས་བསྐྱངས། བྱོད་ཀྱིས་ལྷ་
ཆོས་ཀྱིས་བསྐྱངས་ན་ཤུག་ལུ་ནེའི་བཟུན་པ་ཡང་ཕྱིའི་རྒྱ་མཚོའི་མཐའ་ཚུན་ཆད་ཁྱབ་པར་མི་འགྲོ་བ་
ཞི་ཡིན་གསུངས་སོ།

རྒྱལ་པོ་བྱང་རྒྱལ་སེམས་དཔའ་འདི་སྤྱིར་སངས་རྒྱས་ཀྱི་བཟུན་པ་དང་། སྒོས་དགོན་མཆོག་གསུམ་ལ་ཤིན་ཏུ་གྲུས། བྱིས་ལྷགས་བཟང་པོས་འཁོར་ཐམས་ཅད་ལེགས་པར་སྦྱོང་ཞིང་། བྱང་
པར་དུ་ཡང་དེད་ལ་གཞན་ལས་སྟག་པའི་ཐུགས་ལ་འདོགས་པ་བྱུང་།

ཁོང་གི་ཞལ་ནས་བྱོད་རང་སྒོ་བདེ་བར་ཆོས་ཤོད། བྱོད་ལ་གང་དགོས་ངས་སྟེར་བ་ཡིན། བྱོད་
བཟང་པོ་གཏོང་བ་ངས་ཤེས། ངས་བཟང་པོར་ཞི་གཏོང་གནས་ཤེས་གསུངས། བྱང་པར་འཕགས་པ་
སྟུན་ལ་ཐུགས་འདོགས་ཆེ་བར་འདུག རང་ཤེས་བྱིས་ལྷགས་འཁྱུར་ཤེས་ན་རྒྱལ་ཁམས་ཐམས་
ཅད་ལ་ཕན་པར་བྱ་སྟེ་པའི་ཐུགས་དགོངས་བཟང་པོ་ཞིག་འདུག

སྒོས་བྱོད་རང་གི་མི་ལྷེ་བོད་རྣམས་ལ་བྱིས་ལྷགས་ལེགས་པར་སྒོ་བས། སྦྱིད་དུ་འཇུག་པ་ངས་
ཤེས་གསུངས་པ་དང་། རྒྱལ་པོ་དང་རྒྱལ་བརྒྱད་རྣམས་ཆེ་རིང་བའི་སྒོན་ལམ་རིམ་གྲོ་བ་ཐམས་
ཅད་ཀྱིས་འབད་པར་བྱ། སྐབས་དོན་ཉོར་འདིའི་དམག་སྡེ་གངས་ལས་འདས།

འཛམ་བྱ་སྤྱིང་ཐམས་ཅད་ཁོང་གི་མངའ་རིས་སུ་འདུག་སྟེ་པའི་བསམ་པ་ཞིག་འདུག

ཁོང་རང་དང་མཐུན་པ་ཆོ་སྦྱིད་སྟག་ཁོང་རང་དང་མཉམ་པར་བྱེད། ཁོང་ལ་ཞེ་ཐག་པ་ནས་
གང་ཟེར་ལ་མ་ཉན་ན་ངོ་བཟླས་པ་ཡིན་ཟེར་བའི་མིང་གིས་མི་ཆོག་པ། རྟིང་བསྐྱུག་པར་བྱེད་པ་ཞིག་
འདུག ལུ་གུར་གྱི་རྒྱལ་ཁམས་འདི་ཡང་མ་བསྐྱུག་པར་གོང་ཕན། མི་ལོར་རྣམས་ཁོང་གིས་སྤངས་
ནས་ཡིག་མཐན། རོར་གཉེར་པ། བྱ་དགའ་ཐམས་ཅད་ཁོང་གིས་བྱེད། རྒྱ་མི་ཉག་སོག་པོ་
ལ་སོགས་པ་མ་བསྐྱུགས་གོང་དུ་ཉོར་འདྲ་གཏོང་ཡང་ཅི་ཟེར་མ་ཉན་པས། བསྐྱུགས་པའི་རྟིང་ལ་
འགྲོ་ས་མ་རྟེན་པ་ངོ་བཟླས་དགོས་བྱུང་། འོན་ཀྱང་དེ་རྟིང་ཅི་ཟེར་ཉན་པས་ད་ལྟ་ཐད་ཐད་སོ་སོ་ན་
བྱ་དགའ་རོར་གཉེར། དམག་དཔོན། མི་ཆེན་ལ་སོགས་པ་ཁོ་རང་གི་མི་ཆེན་རེ་བསྐྱོས་པ་མང་།
འོ་སྒོལ་མི་སྡེ་ངན་ལ་གྱོང་པས་ཐབས་སྡེ་ཆོགས་ཀྱི་སྒོ་ནས་བྱོས་པས་ཐར་དུ་རེ། ཐག་རིང་བས་མི་
ཡོང་དུ་རེ། འཐབ་ཐོབ་དུ་རེ་ནས། གཡོ་སྤྱོད་ཐོལ་གསུམ་བྱས་པས་བསྐྱུག་ཀྱང་བསྐྱུག ཐད་ཐད་
སོ་སོ་ནས་ངོ་བཟླས་པའི་ཆོ་མང་། བོད་ངན་ལ་གྱོང་པའི་སྒོ་བས་ཀྱིས་བྱན་དང་གཡོག་གི་བྱེ་བྱག་མ་
གཏོགས་པ། དཔོན་པོར་བསྐྱོས་པ་བརྒྱ་ལ་རེ་འགའ་ཅམ་ལས་མ་མཐོང་། བོད་ངོ་བཟླས་པ་མང་
ཡང་འདབ་ལོར་ཉུང་བའི་སྟབས་ཀྱིས་མི་ཆེན་ཆོ་རྟིང་ནས་མ་མགུ་བའི་གནད་གཅིག་གཞན། ན་
ནིང་ནི་ལོ་འགའ་ལ་སྒོད་དུ་དམག་སོང་བ་མེད། ངས་བེ་རེ་བྱོད་ནས་ངོ་བཟླས། འདིར་ཤིན་ཏུ་ངོ་
བཟླ་ལེགས་པས།

སྒོད་མངའ་རིས། དབུས་གཙང་པ་རྣམས་ལ་ངོ་བཟླས། བེ་རེ་ཐ་དད་ཆོ་ཡང་ངོ་བཟླ་བར་ཡོད་
བྱས་པས། ད་བར་ལ་དམག་མ་སོང་བ་དེས་ཕན་པ་ཡིན་ཏེ། སྒོད་ཀྱི་མི་རྣམས་དེ་ཆོ་མི་ཤེས་ཏེ་
མཆིས། དེ་སྐབས་སུ་འདི་ན་མར་ངོ་བཟླས་པ་ཡིན་ཀྱང་འདབ་ལོར་ལེགས་པོ་མ་བྱས་པ་དང་། སྒོ་མ་
གཏད་པ་ཀྱན་ལ་དམག་བརྒྱབ་ནས་མི་ལོར་ཐམས་ཅད་གཏོར་བ་དེ་བྱོད་རྣམས་ཀྱིས་ཐོས་ཏེ་མཆིས།
དམག་བརྒྱབ་པ་དེ་ཆོ་ལུ་བཙན། མི་དཔའ། དམག་མང་། གོ་ཆ་སྤྱི་ཞིང་མདའ་མཐས་པ་
རྣམས་ཀྱིས་ཐུབ་དུ་རེ་བྱས་པས་བསྐྱུགས་འདུག མི་རྣམས་ཀྱིས་བསམ་པ་ལ། ཉོར་ཁོ་རང་ལག་

དང་དམག་ཁྲལ་ཆུང་། གཞན་ཚོ་ 'ལག་དང་དམག་ཁྲལ་ཆེ་བས་མ་སྟེ་གཞན་ཚོ་བས་ཉོར་རང་' 'ལག་
 དང་དམག་ཁྲལ་ཆེ། དེ་དང་སྒྱུར་ན་གཞན་ཚོ་ཆུང་བར་གདའ། ད་དུང་ཡང་ཅི་ཟེར་གྱི་དག་ལ་
 ཉན་ཁྱོད་རྣམས་ཀྱི་ཡུལ། ས་སྒྱུགས་ཀྱི་མི་སྡེ།
 སོ་སོའི་དཔོན་དང་ཡོད་པ་དེ་དཔོན་དུ་བསྐྱོས། ས་སྒྱུ་པའི་གསེར་ཡིག་པ་དང་དུལ་ཡིག་པ་པོས་
 ལ་ངེད་ཀྱི་ད་ར་ཁ་ཆེ་འདི་བསྐྱོས་ན་འཐད་པ་ཡིན་ཟེར་བའི་ངོ་སྤྲོད་ཀྱིས་ལ་ཕར་འགྲོ་ཚུར་འགྲོའི་
 བང་ཆེན་པ་གོ་ཆོད་པ་ཚུད། དེ་ནས་དཔོན་གྱི་མིང་། མི་སྡེའི་བྲངས།
 འདབ་ཅོར་གྱི་ཆད་ཡི་གེ་ལེགས་པོ་གསུམ་གྱིས་ལ། གཅིག་ངེད་ལ་སྒྱུར། གཅིག་ས་སྒྱུར་ཞོག
 གཅིག་རང་རང་དཔོན་གྱིས་བྲངས། ཡང་ངོ་བལྟས་པ་འདི་ཡིན། མ་བལྟས་པ་འདི་ཡིན་ཟེར་བའི་
 ས་རིས་ལེགས་པོ་གྱིས། ཤན་མ་བྱས་ན་ངོ་མ་བལྟས་པའི་ཞོར་ལ་བལྟས་པ་ཆོ་ཡང་བཞག་དྲིགས་ཡོད།
 ས་སྒྱུ་པའི་གསེར་ཡིག་པས་ཡུལ་གང་ཡིན་པའི་དཔོན་དང་གྲོས་གྱིས་ལ། སེམས་ཅན་ལ་ཡང་ཕན་
 པར་གྱིས་ལ་རང་ཆོད་དབང་ཆེ་མ་བྱེད། ཡུལ་དཔོན་གྱིས་ཀྱང་ས་སྒྱུ་པའི་གསེར་ཡིག་པ་དང་གྲོས་མ་
 བྱས་པ་རང་ཆོད་མ་བྱེད། གྲོས་མ་བྱས་པ་རང་ཆོད་བྱེད་པ་བྲིམས་ལ་མེད། ཉེས་པ་ལ་ཐུག་ན་འདི་
 ལ་ཁྱུ་བ་དཀའ། དེར་ཐམས་ཅད་སྟོ་མཐུན་པར་གྱིས།
 ཉོར་གྱི་བྲིམས་ལུགས་བྱས་ན་ལེགས་པོ་འོང་། གསེར་ཡིག་པ་བསུ་སྟེལ་དང་ཞབས་ཉོག་ལེགས་
 པོར་གྱིས། འདི་ཡང་གསེར་ཡིག་པ་ཡོང་བ་ཀུན་ལ་གཞན་འདྲི་བའི་སྟོན་ལ་མ་བྲོས་སམ་འཐབ་བམ།
 ངོ་བལྟས་པ་རྣམས་བརྟན་ནམ་བྱས་པ་དེ་ཆོ་སྟོན་ལ་འདྲི་བར་འདུག
 གསེར་ཡིག་པ་དེ་མ་མགུ་ན་གཞོད་ཐུབ་པའི་གཏམ་གཏོང་བར་ངས། མགུ་ན་ཕན་ཐོགས་ལུས་པ་
 གཅིག་གདའ། གསེར་ཡིག་པའི་དག་ལ་མ་ཉན་ན་བྱས་ཀྱང་དཀའ་བར་མཐོང་།
 འདིར་མི་དྲག་པ་དང་འདབ་ཅོར་བྱིར་ནས་འོང་བ་ཆོ་བཟང་པོར་གཏོང་བར་གདའ།
 རང་རེ་ཆོ་ཡང་བཟང་པོ་བྱ་སྟེ་མ་པའི་བསམ་པ་ཡོད་ན། ངེད་རང་གི་དཔོན་པོ་ཀུན་འདབ་ཅོར་
 བཟང་པོ་བཟང་ལ་ས་སྒྱུ་པའི་མི་དང་འགྲོགས་ལ་བྱོན། འདབ་ཅོར་འདི་ཅམ་གཅིག་འདབ་ཟེར་བའི་
 གྲོས་གྱིས། འདིར་ངས་ཀྱང་གྲོས་བྱེད། དེ་ནས་རང་འོངས་ན་རང་གཞན་ཐམས་ཅད་ལ་ཕན་པར་
 འོང་། སྒྱུར་ངས་ཀྱང་ན་ནིང་ནས་མི་བཏང་ནས་འདི་ལྟར་བྱས་ན་ལེགས་བྱས་ནས་གྲོས་བཞག་པ།
 ཁྱོད་རང་རྣམས་ཀྱིས་ཀྱང་དེ་བཞིན་བྱེད་པའི་རིགས་སུ་མེད་པ་འདུག བཞགས་པའི་རྗེས་ལ་ཁྱོད་
 ཐ་དད་ཆོ་ཅི་ཟེར་ཉན་པ་ཞིག་འདོད་པ་ཡིན་ནམ།
 ཅི་ཟེར་བ་ཡིན་ཡང་མ་གོ། བྱིས་ས་སྒྱུ་པ་ཉོར་གསེབ་ཏུ་སོང་བ་ཡིན་ཏེ་ངེད་ལ་མ་ཕན་ཟེར་བ་དེ་མི་
 གསུང་བ་བྱ། ངས་བདག་བས་གཞན་གཅིས་པའི་བསམ་པ་བྱས་ནས། བོད་སྐད་སྒྲ་བ་ཐམས་ཅད་ལ་
 ཕན་པའི་ཕྱིར་དུ་ཉོར་གསེབ་ཏུ་འོང་བ་ཡིན་ཏེ། ངས་ཅི་ཟེར་ལ་ཉན་ན་ཕན་པར་འདུག ཁྱོད་
 རྣམས་ཀྱིས་འདྲིའི་སྒྲ་ཚུལ་མ་མཐོང་། ཐོས་པ་རྣམས་ལ་ཡིད་ཆེས་པ་ཤིན་ཏུ་དཀའ། དེའི་
 རྟོབས་ཀྱིས་ད་དུང་བཏུབ་པར་འོང་སྟེ་སྟེ། བདེ་བའི་འཕྲོ་ལ་སྟོ་བྱར་དུ་འདྲེས་མནན་པ་ལྟ་བུའི་
 འཐེབ་གཞོན་ཅིག་བྱུང་ནས་དབུས་གཙང་གི་བྱ་ཆ་དང་མི་ལ་སོགས་པ་ཉོར་གསེབ་ཏུ་སོང་གིས་
 དྲིགས། ངེད་ནི་ལེགས་ཉེས་ཅི་བྱུང་ང་ལ་འགྲོད་པ་མེད།
 སྒྲ་མ་དགོན་མཆོག་གི་བཀའ་དྲིན་དང་བྱིན་རྒྱལས་ཀྱིས་ད་དུང་ལེགས་པོར་འོང་བའང་མིན། ཁྱོད་
 རང་རྣམས་ཀྱང་དགོན་མཆོག་ལ་གསོལ་བ་ཐོབ། རྒྱལ་པོས་ངེད་ལ་སུ་དང་ཡང་མི་འདྲ་བའི་

ཐུགས་ལ་བཏགས། དེའི་སྟོབས་ཀྱིས་རྒྱ་བོད། ཡུ་གུར། མི་ཉག་ལ་སོགས་དགེ་བཤེས་མི་ཆེན།
 ཡུལ་མི་གཅིག་པ་ཐམས་ཅད་ཀྱིས་ངོ་མཚར་ཆེ་སྟེ་ནས་ཆོས་ཉན་པ་དང་། གུས་པ་ཆེ་བ་འདུག
 དེད་འདྲིར་འོངས་པ་རྣམས་ལ་ཉོར་གྱིས་ཅི་འདྲ་བྱེད་སྟེ་པའི་དོགས་པ་མི་དགོས། ཐམས་ཅད་ཀྱིས་
 ཐུགས་ལ་བཏགས་ནས་བཟང་པོ་ཡོད་པས། དེད་ཀྱི་ཐུགས་ནས་ཐམས་ཅད་སྟོབ་དེ་བར་བཞུགས་
 པས་ཆོག་འདབ་ལོ་ལ་གསེར། དེའུ་ལ། སྒྲུང་པོ་ཆེའི་མཆེ་བ། ལུ་ཏིག་དོག་པོ་ཆེ་བ།
 མཚལ། བཙོད། རྩ་རྟ། གི་ཕང་། རྟག་གཟིག་གུང་གསུམ། སྤམ། བོད་སྒྲུལ། དབུས་
 ཐུག་བཟང་པོ། འདི་ན་དེ་ཆོ་ལ་དགའ་བར་འདུག སྤྱིར་ལོ་འདྲིར་གཅིགས་ཆུང་ཡང་རང་
 རང་གི་ཡུལ་ན་གང་བཟང་གི་ལོ་རྒྱུས་ཡོད་པས་ཆོག་པ་ཡིན།
 གསེར་ཡོད་ན་གང་འདོད་འོང་བར་འདུག་པས་དགོངས་མཛོད། སངས་རྒྱུ་ཀྱི་བཟུན་པ་ཐུགས་
 མཐའ་དག་ཏུ་རྒྱས་པར་གྱུར་ཅིག། མཁྲ་ལོ། ཞེས་སོ། །

དེ་ནས་བོད་ཀྱི་དཔོན་འབངས་རྣམས་ཀྱིས་བང་མི་མངགས་ཏེ་ས་སྐྱ་པ་རྩེ་ཏ་བོད་དུ་གདན་
 འདྲེན་ཞུས་ཀྱང་། དེད་ཡར་ལོག་པ་ལས་འདྲིར་བསྐྱད་ཆེ་པན་པ་ཆེ་བེར་ནས་མ་བྱོན། རྒྱལ་པོ་གོ་
 དན་ཐུགས་ཤིན་ཏུ་མཉེས་ཏེ་ལེའང་གོ་ས་ཁོངས་སུ་ཡུལ་སྤྱོད་ཡིད་དུ་འོང་བ་ཞིག་ཏུ་དགོན་པ་
 ཡིད་དུ་འོང་བ་ཞིག་བཏབ་ནས་ས་པའ་བཞུགས་གནས་སུ་ཡུལ་བ་ལ་ལེའང་གོ་སྤེལ་བཞིན་སྟེ་ཁང་
 ཟེར། སྤེལ་བཞིན་ཤར་སྤེལ་པའི་སྤེལ། སྤོང་བང་འདུས་སྤེལ། ལུབ་པད་མེའི་སྤེལ། བྱང་རྒྱ་མཚོའི་སྤེལ་
 བཅས་ཟེར་བ་ད་ལྟོ་འོང་མཇལ་རྒྱ་ཡོད་སྟེ། མཐར་དགྲུང་གུངས་བདུན་ཅུར་སོན་པའི་རབ་བྱུང་
 བཞི་པའི་ལྷགས་པག་སྤྱི་ལོ་1251ལོར་གནས་དེར་སྐྱེ་གཤེགས། དེ་ནས་ཁྱེ་ཤས་སོང་རྩེས་གོ་དན་
 རྒྱལ་པོའང་ཆེ་ཡི་འཕེན་པ་རྩོགས་པར་གྲགས་སོ།

བཞི། འགྲོ་མགོན་འཕགས་པས་བོད་ཡོངས་ལ་དབང་སྐྱུར་བྱས་ཤིང་ ཆོས་སྤྱིད་བྱང་འབྲེལ་གྱི་སྤྱིད་དབང་དངོས་སུ་ཚུགས་པ།

རབ་བྱུང་བཞི་པའི་རྒྱ་བྱི་སྤྱི་ལོ་1252ལོར་ཉོར་རྒྱལ་སྤྱི་སེ་ཆེན་ཏན་གྱིས་འབུམ་དམག་གཉིས་
 ཅོམ་བྱིད་ནས་འཇང་ཏ་ལའི་རྒྱལ་ཁམས་ལ་དབྱང་འབྲུག་བྱས། རྒྱལ་ཁ་ཐོབ་སྟེ་ཕྱིར་ཕེབས་པའི་
 ལམ་དུ་ལི་པན་རི་བོ་བརྒྱུ་སྐབས་ལེའང་གོ་ལ་པོ་ཉ་མངགས་ནས་ས་སྐྱ་ལྷ་མ་མཇལ་འཕྲད་དུ་
 ཕེབས་དགོས་པའི་འཕྲིན་བསྐྱར་གྱང་། ཆོས་རྩེ་ས་པའ་སྐྱེ་གཤེགས་ཟིན་སྟབས། པོ་ཉ་པ་དེས་འགྲོ་
 མགོན་འཕགས་པ་སྐྱེ་མཆེད་གཉིས་མཇལ་འཕྲད་དུ་གདན་དྲངས་ནས་རབ་བྱུང་བཞི་པའི་རྒྱ་སྒྲུང་སྤྱི་
 ལོ་1253ལོར་སེ་ཆེན་དུ་པི་ལི་དང་ལྷ་མ་འཕགས་པ་དངོས་སུ་མཇལ་འཕྲད་བྱུང་། དེ་ནས་སེ་ཆེན་
 ཏན་གྱིས་ལྷ་མ་སྐྱེ་མཆེད་གཉིས་ནང་སོག་གི་ཁོངས་དྲུང་དུ་ཞེས་པའི་པོ་བྱང་དུ་གདན་འདྲེན་ཞུས།
 དེ་དུས་འགྲོ་མགོན་འཕགས་པ་དགྲུང་ལོ་བཅུ་དགུ་ལ་ཕེབས་པ་ཅོམ་ཡིན་གྱང་། སེ་ཆེན་ཏན་གྱིས་མི་
 གཞན་པས་ལན་སོག་དཀའ་བའི་ཐེ་ཆོམ་སྟེར་བའི་དྲི་བ་མང་པོ་བཏོན་པར་དྲིས་ལན་རྒྱ་མཚན་དང་
 བཅས་པར་གསུངས་པས་ཏ་ཅང་མཉེས་པར་གྱུར། ད་དུང་ཁོང་གིས་ཁྱོད་བོད་ཀྱི་ཡུལ་དུ་མི་ཆེ་བ་སུ་
 དང་སུ་བྱུང་། པོ་རྟོད་པོ་སུ་བྱུང་། ཡོན་ཏན་ཅན་སུ་བྱུང་ཞེས་དྲིས་པ་ལ། འཕགས་པས་ལན་དུ།

དེད་བོད་ལ་མི་ཆེ་བ་ཆོས་རྒྱལ་མེས་དཔོན་རྣམ་གསུམ་བྱུང་། བོ་ཤོད་པོ་མི་ལ་རས་པ་བྱུང་། ཡོན་
 ཏན་ཅན་ས་སྐྱ་པ་རྩེ་ཏ་བྱུང་ཞེས་ལན་རྒྱ་མཚན་དང་བཅས་པ་ཐོགས་པ་མེད་པར་གསུངས་ཤིང་། ད་
 ཏུང་ལོ་རྒྱུས་ཐོག་བོད་ཐང་བར་གྱི་འགལ་འབྲེལ་གྱི་ལོ་རྒྱུས་རྣམས་གསུངས་པས། སེ་ཆེན་གྱིས་དེ་
 བཞིན་བདན་ན་རྒྱལ་རབས་གྱི་ཡིག་ཚང་དུ་ཡོད་དགོས་པ་དེར་སྟོན་གསུངས་པ་དང་། རྒྱ་ཡི་ཡིག་
 ཚང་དུ་བཞུས་པས་འཕགས་པས་གསུངས་པ་ལྟར་བྱུང་བར་སེ་ཆེན་ལྷག་པར་དགྱེས། དེ་ནས་སེ་ཆེན་
 གྱིས་བོད་ཡུལ་ལ་དམག་ཁུལ་འགལ་བ་དང་། རྟོན་སྤྱད་དུ་གཏོང་རྒྱུ་ལྟོན་གསུངས་པ་ལ། འགྲོ་
 མགོན་འཕགས་པས། བོད་མཐའ་འཁོབ་ཡུལ་ཚུང་བ། ས་ཞིང་རྒྱ་ཁྱོན་དང་འབྱོར་པ་མེད་པས་
 དམག་ཁུལ་མི་ཐེག་པའི་ཚུལ་གྱི་ཞུ་བ་ནན་ཆེར་ཁྲུས་ཀྱང་ཁས་མ་སྤངས། དེ་ནས་འཕགས་པས་འོ་ན་
 ང་བོད་ཀྱི་བན་དེ་འདིར་འོངས་ནས་བསྐྱད་པ་ལ་དགོས་པ་མི་འདུག་པས་རང་ཡུལ་དུ་འགྲོ་བར་ཞུ་
 ཁྲུས་པས།

སེ་ཆེན་གྱིས་འོ་ན་བྱོན་པས་ཆོག་གསུངས་པར། སྐབས་དེར་སེ་ཆེན་ཏན་གྱི་བཙུན་མོ་ཆ་བྱ་ཞེས་པ་
 དེས་རྒྱལ་པོ་ལ། འདི་འདྲ་བའི་བན་དེ་མཐོང་བ་དཀའ། ལྷར་བོད་ནས་བྱུང་བའི་བན་དེ་ཀན་པོ་
 རྣམས་ལ་སྟོན་གྱི་ལོ་རྒྱུས་ཅི་ཡང་བཤད་རྒྱ་མེད་པ། འདིའི་ཡོན་ཏན་གྱི་ཆ་ཤས་ཅི་ཡང་མི་
 འདུག་པས་འདི་བོད་ལ་མ་བཏང་བར་ད་དུང་ཡོན་མཚན་གསུང་སྟེང་དང་ཆོས་ཀྱི་དྲི་བ་འདྲ་མཛད་
 ར་ལེགས་ཁྲུས་པར། སེ་ཆེན་གྱིས་གསན་ནས་ཐུ་མཐུད་དེ་འཕགས་པ་དང་གསུང་སྟེང་མང་དུ་
 མཛད་པ་དང་། དེ་ནས་བཙུན་མོས་སེ་ཆེན་ལ་འཕགས་པ་བོད་དུ་མ་བཏང་བ་དེ་འགྲིག ས་སྐྱ་
 པ་ལ་གཞན་ལ་མེད་པའི་གསང་ལྷགས་ཀྱི་དབང་སྐུར་ཟབ་མོ་ཞིག་ཡོད་པར་འདུག དེ་ཁྲུས་ན་
 ལེགས་ཁྲུས་པར། སེ་ཆེན་གྱིས་སྟོན་ལ་ཁྱོད་རང་གིས་ཁྲུས་དང་། ཨ་ཅམ་ བཟང་པོར་འདུག་ན་
 ངས་ཀྱང་ཞུ་བ་ཡིན་གསུངས། བཙུན་མོས་འཕགས་པ་ལས་ཀྱི་དྲོར་གྱི་དབང་ཁྲུས་པས་ཤིན་ཏུ་མོས་
 པར་གྱུར། བཙུན་མོས་སེ་ཆེན་ལ་འདི་ཆོས་གཞན་ལས་ཁྱད་དུ་འཕགས་པ་ཞིག་འདུག་པས་ཁྲུས་ན་
 ལེགས་ཟེར་བ་ལྟར། སེ་ཆེན་གྱིས་འཕགས་པ་ལ་ཆོས་གནང་དགོས་ཚུལ་ཁྲུས་པར། ལྷ་མས་སྤྱིར་བྱིད་
 ཀྱིས་ཆོས་ཞུ་བའི་དམ་ཆོག་མི་ཐུབ། སྟོན་སྤྱད་རེས་ལོ་རྒྱ་བ་མཁས་པ་མེད་པས་རྗེས་སུ་བྱེད་པ་ཞུ་
 གསུངས། སེ་ཆེན་གྱིས་དམ་ཆོག་གང་གང་སྤྱད་དགོས་ཞེས་དྲིས་པར། དབང་ཞུ་ན་ལྷ་མ་གཤམ་མགོར་
 འཛིག་དགོས། ལྷས་ཀྱིས་ཕྱག་འཆལ་བ། ངག་གིས་ཅི་གསུང་ཉན་པ། ཡིད་ཀྱིས་ཐུགས་དང་མི་
 འགལ་བ་བྱ་དགོས་པ་ཡིན་གསུངས། སེ་ཆེན་གྱིས་དེ་འདྲ་མི་ཡོང་ཟེར། སྐབས་དེར་བཙུན་མོས།
 ཆོས་ཞུ་བ་དང་། མི་ཉུང་དུས་ལྷ་མ་གོང་ལ་བཞུགས། རྒྱལ་རྒྱུད་དང་། མག་པ། མི་དཔོན།
 མི་མང་འཆོགས་དུས་མི་གཞོན་དགོས་པས་རྒྱལ་པོ་གོང་ལ་བཞུགས། བོད་ཕྱོགས་ཀྱི་བྱ་བ་ལ་ལྷ་མས་
 ཅི་གསུངས་དང་དུ་ལོངས། ལྷ་མ་ལ་མ་ཁྲུས་པ་རྒྱལ་པོས་ལུང་མི་གནང་།

བྱ་བ་ཆེ་ཚུང་གཞན་ལ་ལྷ་མ་སྟོང་རྗེ་ཆེ་བས་ཞུ་དོ་འཆལ་དུ་འོང་ན། རྒྱལ་ཁམས་མི་ནོན་པས་ལྷ་མའི་
 གསུང་དང་ཞུས་འཇུག་མ་གནང་ཞེས་སོགས་ཁྲུས། དེ་ནས་ལྷ་མ་འཕགས་པས་རྒྱལ་པོས་དབུ་
 མཛད་པའི་དབང་ཞུ་བ་ཉི་ཤུ་ཙུ་ལ་ས་སྐྱ་པའི་ཁྱིད་ཆོས་དཔལ་གྱི་དྲོ་རྗེའི་དབང་ཡོངས་སུ་རྗོགས་
 པ་ལན་གསུམ་གྱི་བར་དུ་བསྐྱར་པ་ལས། རྟོན་གྱི་རྒྱལ་ཁམས་སུ་དྲོ་རྗེ་ཐེག་པའི་དབུ་བརྟེན་པ་ཡིན་
 ཞིང་། དེའི་དབང་ཡོན་དང་པོ་ལ་ཁྱི་སྟོན་བཙུ་གསུམ་ལུལ་པ་ཡིན་པར་བཤད་པས། དེ་ཡང་ཁྱི་སྟོན་
 རེ་ལ་ལྷ་སྟེ་བཞི་སྟོང་དང་། མི་སྟེ་དུག་སྟོང་ཡོད་པ་སྟེ། ཁྱི་སྟོན་བཙུ་གསུམ་ནི། ལ་སྟོང་སྟོ་བྱང་

གཉིས། གུར་མོ། རྒྱ་མིག་ ཤངས། འཕྲུ་ཉེ་གཙང་ལ་ཁྲི་སྒྲོར་དུག་ རྒྱ་མ་དང་། འབྲི་
 གུང་། ཚལ་པ། ཐང་པོ་ཆེ། བག་གྲ། གཡལ་བཟང་ཉེ་དབུས་ལ་ཁྲི་སྒྲོར་དུག་ དབུས་
 གཙང་གི་མཚམས་སུ་ཡར་འབྲོག་སྟག་ལུང་ཁྲི་སྒྲོར་གཅིག་ཉེ་ཁྲི་སྒྲོར་བཅུ་གསུམ་ཡིན་ནོ། ། དབང་
 ཡོན་བར་པ་ལ། ཆོས་དུང་དཀར་མོ་རྒྱུང་གྲགས་ཀྱིས་གཙོས་པའི་བོད་ཆོས་ཁ་གསུམ་གྱི་བན་དེ་
 དང་། མི་ལྷེ་སོགས་ཐམས་ཅད་ལུས་པར་གྲགས་པའི་ཆོས་ཁ་གསུམ་ནི། མངའ་རིས་སྒྲོར་
 གསུམ་མན་དང་སོག་ལ་སྐྱུ་བོའི་ཡན་དམ་པའི་ཆོས་ཀྱི་ཆོས་ཁ། སོག་ལ་སྐྱུ་བོ་མན་ནས་མ་ཆུའི་
 ལུག་པ་ཡན་ལ་མདོ་སྟོད་མགོ་ནག་མི་ཡི་ཆོས་ཁ། མ་ཆུའི་ལུག་པ་མན་ཆད་ནས་རྒྱུ་མཚོ་དེ་
 དཀར་པོ་ཡན་ཆད་མདོ་སྟོད་ཀྱི་ཡིང་རྟ་ཡི་ཆོས་ཁ་ཞེས་གྲགས། དབང་ཡོན་གསུམ་པ་ལ། རྒྱུ་མི་
 ཡུར་ཆེན་མོ་དང་། རྒྱལ་པོ་མ་སྐྱེས་དབའི་གདུང་སྐལ་གྱི་བདེ་བར་གཤེགས་པའི་འཕེལ་གདུང་
 རྣམས་ལུ། ས་སྐྱུའི་གདུང་རབས་ལས། ཞིང་ཞེས་པའི་ཐ་སྟོང་ཀྱང་ཁང་པ་ཀ་བ་དུག་གི་ས་ཡོད་
 པ། མི་བཟའ་མི་གཉིས། ལུ་པོ་མོ་གཉིས། གཡོག་པོ་མོ་གཉིས་ཏེ་དུག་ ལུག་རྟ་བོང་གཉིས། བ་
 སྒང་ར་ལུག་རྣམས་དང་། ཞིང་རྟོར་སོན་ཁལ་བཅུ་གཉིས་ཀྱི་ས་ཡོད་པ་རྣམས་ལ་རྟོར་དུང་རྒྱུང་
 གཅིག་ཟེར་བ་ཡིན་ཏེ། དེ་འདྲ་ཉི་ཤུ་ཅུ་ལ་དུང་ཆེན་གཅིག་ དེ་གཉིས་ལ་རྟ་མགོ་གཅིག་ དེ་
 གཉིས་ལ་བརྒྱ་སྒྲོར་གཅིག་ དེ་བཅུ་ལ་སྟོང་སྒྲོར་གཅིག་ དེ་བཅུ་ལ་ཁྲི་སྒྲོར་གཅིག་
 དེ་བཅུ་ལ་སྐྱུ་གཅིག་ དེ་བཅུ་ལ་ཞིང་ཆེན་གཅིག་ ཅེས་བྱ་བ་ཡིན་ཞིང་། རྟོར་སེ་ཆེན་རྒྱལ་པོའི་
 མངའ་འོག་ཏུ་ཞིང་བཅུ་གཅིག་ཡོད་ཅིང་། ཆོས་ཁ་གསུམ་ལ་ཞིང་གཅིག་རྒྱུང་མ་ལོངས་ཀྱང་། ལྷ་མ་
 བཞུགས་ས་ཡིན་པ་དང་། བཟུན་པ་དར་ས་ཡིན་པས་ན་ཞིང་གཅིག་ཏུ་ཅིས་ནས་ལུས་པ་ཡིན་ནོ། །
 ཞེས་སོ། །

དེ་ལྟར་སེ་ཆེན་ཏན་གྱིས་འགྲོ་མགོན་ལས་དབང་ལྷས་ཤིང་སྟོབ་དཔོན་དུ་བཀྱར་ཏེ། རབ་
 རྒྱུང་བཞི་པའི་ཤིང་སྟག་སྐྱུ་ལོ་1254པོར་སེ་ཆེན་ཏན་གྱིས་ས་སྐྱུ་པ་ལ་གནང་བའི་འཇའ་ས་བན་དེ་
 ཤིང་སྐྱེད་མ་ཞེས་པའི་བསྐྱུས་དོན་དུ་འདྲ། གནམ་གྱིས་བསྐྱོས་པའི་རྒྱལ་པོ་རིང་གིན་སི་དང་། ཡེ་ག་
 རྒྱལ་པོ་མོང་གོར་རྒྱལ་པོའི་བསོད་ནམས་ཀྱིས། སངས་རྒྱུ་བཟུན་ལ་ཕན་ཕྱིར་གོ་བོ་ཏ་ཡིས་གཏམ།
 དེ་ལྟ་ཡིན་ནའང་བཟུན་པ་དང་དགོ་འདུན་གྱི་བདག་པོ་བྱས།
 ད་ལྟ་ཡིན་ནའང་ཆོས་ཀྱི་རྗེ་ས་སྐྱུ་པ་དང་། སྟོབ་དཔོན་འཕགས་པ་ལ་དད་པ་ཐོབ། ཆོས་ལ་ཡིད་
 ཆེས་ནས་རྒྱ་མོ་སྒང་གི་ལོ་ལ་དབང་བསྐྱར་ལྷས། ཆོས་ཀྱང་མང་དུ་ཐོབ་པ་དང་།

སྟག་པར་ཡང་བཟུན་པ་དང་དགོ་འདུན་གྱི་བདག་པོར་བྱ་སྟམ་པ་ཡིན། དེའི་རྒྱ་མཚན་གྱིས་སྟོབ་
 དཔོན་འཕགས་པའི་ངོ་ལ་གཙང་གི་རྒྱལ་ཁམས་ཀྱི་དཀོན་མཆོག་གི་རྟེན་དང་།
 དགོ་འདུན་གྱི་ལྷ་གཞོད་པ་ལྷུང་བའི་འཇའ་ས་བཟང་པོ་འདི་ཆོས་ཀྱི་འབུལ་བར་བྱིན་པ་ཡིན།
 གཞན་ཡང་སྟོབ་དཔོན་ལ་ན་བཟའ་གསེར་དང་ལུ་ཏིག་གིས་སྐྱུས་པའི་སྐྱམ་སྐྱར།
 གསེར་གྱི་སྐ་སྟན་སྐབ་གསུམ་དང་བཅས་པ་ལུས་པ་ཡིན། སྟག་གི་ལོ་འདིར་ཡང་རྟེན་གྱི་རྒྱ་དངོས་བྲེ་
 ཆེན་ལྷ་བཅུ་ཅུ་གྲག་ གསོལ་ཇ་ཅེ་ལྷ་སོགས་ཉིས་བརྒྱ། གོས་ཆེན་ཡུག་བརྒྱ་དང་བཅུ་ཐམ་པ།
 མདོར་ན་འཇའ་ས་ལོངས་སྟོད་འདི་རྣམས་ཐམས་ཅད་ཆོས་ཀྱི་ཡོན་དུ་ལུས་པ་ཡིན། བྱིད་གཙང་གི་
 བན་དེ་རྣམས་ཀྱིས་ཀྱང་དེ་ཤིས་པར་གྱིས། ཞེས་དང་། བྱིད་བན་དེ་རྣམས་སྟོད་པ་དན་པ་མ་བྱེད།
 ང་མི་ལ་ངོ་ཚར་མ་གཞུག་ ཆོས་དང་མཐུན་པར་གྱིས། གནམ་མཚོ་དེ་སྟོན་ལམ་ཐོབ་དང་།

བྱིད་ཀྱི་ཡོན་བདག་ངས་བྱེད་པ་ཡིན། རྒྱལ་པོའི་འཇའ་ས་དངོས་ཡིན། ཤིང་སྟོན་གྱི་དབྱར་འབྲིང་
ཆོས་དགུ་ལ་རྒྱ་བོད་མཚམས་ཀྱི་ལུང་པ་ཤར་དུ་བྲིས།

ཞེས་སོགས་གསལ་བ་ལས་སྐབས་དེར་འགྲོ་མགོན་འཕགས་པ་རྟོག་སེ་ཆེན་རྒྱལ་པོའི་དབྱར་ཟླ་ཅུ་
བརྒྱུ་ཅེང་། སེ་ཆེན་ཉན་གྱིས་བོད་ཁམས་ཡོངས་ཀྱི་བདག་པོར་འགྲོ་མགོན་ཆོས་རྒྱལ་འཕགས་པ་
བསྐོས་རྒྱུའི་མཛད་བཅུང་། འོན་ཀྱང་འཕགས་པ་སྐུ་ན་སྤུ་བས་བོད་ཀྱི་ཆོས་སྲིད་གང་ཐད་ནས་ཉམས་
སྦྱང་དང་། མཐོང་རྒྱ་ཆེ་བ། བོད་ཡུལ་དུ་མཚན་སྟོན་ཆེ་ཞིང་ཀུན་གྱིས་བརྒྱུ་བའི་སྤྱི་མ་ཞིག་
གདན་དྲངས་ནས་བོད་སྲིད་སྦྱོང་དུ་གཞུགས་རྒྱུའི་དགོངས་བཞེས་ཀྱིས་གྲུབ་ཐོབ་ཆེན་པོ་ཀམ་པ་ཀྱི་
གདན་དྲངས་པའི་བཀའ་ལུང་དང་བཅས་སྟེ་ཉ་པ་བཏང་སྟེ་སྦྱོན་དྲངས། །

རབ་བྱུང་བཞི་པའི་ཤིང་ཡོས་སྟེ་ལོ་1255ལོར་རོང་ཡུལ་གསེར་གཏོད་ཅེས་བྱ་བར་རྒྱལ་བུ་
ཏུ་བེ་ལི་དང་མཇལ། སྐར་ཡང་ཁོང་གི་སྟོན་བྱ་དུ་བྱོན། རྒྱལ་བུ་དང་ཡོན་མཚན་འཕྲད་པས་ཏྲག་
ཏུ་བཞུགས་པར་གསོལ་བ་བཏབ་ཀྱང་མ་འོངས་པར་སྤྲུག་དྲིལ་འབྱུང་བར་མཁུན་པས་ཞལ་གྱིས་མ་
བཞེས་པར་རྒྱལ་བུས་ཅུང་ཡིད་ཆད། དེ་ནས་རིམ་བཞིན་ཕེབས་མཐར་རབ་བྱུང་བཞི་པའི་མེ་འབྲུག་
སྟེ་ལོ་1256ལོར་འོང་གིའི་ཡུལ་ཁམས་སྟོན་བྱ་དུ་ཆེན་པོ་བྱོན། རྒྱལ་པོ་མོང་གོར་གན་དང་
མཇལ། རྒྱལ་པོ་དེ་སོག་པོ་ཞིན་བོའི་ལྷ་གྲུབ་འཛིན་བཞིན་ཡོད་པ་དེ་ལས་ཐོག་སྟེ་སངས་རྒྱས་ཆོས་
ལུགས་པར་བསྐྱུར། དབང་བསྐྱུར། བཀའ་ཆོས་གནང་། བཅོན་ཐམས་ཅད་ཐོངས་ཞེས་གསུངས་
ཏེ་བཅོན་ཁང་སྤྲུགས་ཐོངས་བརྒྱ་གསུམ་ཞུས་པ་གནང་། རྟོག་གི་མི་ཡུར་ཆེན་མོ་བཅད།
ཆབ་འོག་གི་མི་ཐམས་ཅད་ལ་དུས་ཆེན་བཞི་ལ་སྟོག་མི་གཅོད་པ། ཉ་སྟོང་ལ་བསྟེན་གནས་སྤྱང་བ།
དགེ་བ་བརྒྱལ་སྦྱོང་དགོས་པའི་བྲིལ་བསྐྱགས། ལྷ་རུམ་དུ་རྒྱལ་པོ་ཉིད་ཀྱིས་སྤྲུག་ལེན་མཛད་ནས་ལྷ་
ཁང་དཔག་མེད་བཞེངས། རྒྱ་རྟོག་ཡུ་གུར་མི་ཉག་ཐམས་ཅད་དུ་ལྷ་ཁང་མཚན་རྟོན་རྟེན་གསོ་
གསར་བཞེངས་ཀྱི་ལུང་དང་ཡོ་བྱེད་བཀྲུས། དེ་རྗེས་རྒྱ་རྟོག་གི་ས་ཆ་མང་པོར་ཕེབས་ཏེ་འགྲོ་དོན་
བསྐྱེད་པ་དང་། རྒྱ་འཕུལ་ཡང་དུ་མ་བཞུན་པར་གྲགས། རྒྱལ་པོ་མོང་གོར་ཉན་རབ་དུ་དད་
ནས་རི་སྲིད་འཛོལ་བའི་བར་དུ་འབྲལ་མེད་དུ་བཞུགས་པར་གསོལ་བ་བཏབ་ཀྱང་དུས་ཀྱི་འཕྲོ་འབྲུར་
རྣམས་མཁུན་ཏེ་ཞལ་གྱིས་མ་བཞེས་པར་བོད་དུ་ཕེབས་དགོས་ཚུལ་རྣམས་གསུངས། རྒྱལ་པོའི་ཞལ་
ནས། བྱིད་ལ་ངའི་ལུང་གིས་ཆེ་བར་བསྐོས་ཏེ་ཐམས་ཅད་ལ་ཤེས་སུ་བརྒྱག། བན་དེ་རྣམས་ལ་
ཆོས་བྱེད་དུ་ཆུག་སྦྱིམས་ལེགས་པར་གྱིས་གསུངས་པར། ཀམ་པས། ང་ལ་འཛིག་རྟོན་གྱི་ལུང་
གི་ཆེ་བ་གང་ཡང་མི་དགོས་གསུངས།

དེ་ནས་རབ་བྱུང་བཞི་པའི་ལྷགས་སྟེ་ལོ་1260ལོར་རྟོག་རྒྱལ་པོ་མོང་གོར་ཉན་སྟོན་ཅེའི་ཡུལ་དུ་
བྱོངས། རྒྱལ་པོའི་སྤྲུལ་དང་སྟོན་པོ་རྣམས་ཀྱིས་རིང་གི་སྤྲུལ་བདུན་པ་ཨ་རི་པོ་ག་རྒྱལ་སར་བཏོན།
རྒྱལ་བུ་གོ་དན་སོགས་མི་ཉག་ལ་ཡོད་པ་རྣམས་ཀྱིས་རིང་གིའི་སྤྲུལ་བཞི་པ་གོ་བེ་ལ་སེ་ཆེན་གན་རྒྱལ་
སར་བཏོན་ཏེ་རྒྱལ་པོ་གཉིས་སུ་ཆད། སེ་ཆེན་ཏུ་བེ་ལི་ཡང་མོང་གོར་གན་ཁུ་དབོན་ལ་མ་རང་པ་
ཡོད་པས། ཀམ་པ་ཀྱི་ཁོང་རང་གི་སར་མ་བཞུགས་པར་མོང་གོར་གན་གྱི་སྟོན་བྱ་དུ་བཞུགས་པ་ལ་
ཅུང་མ་མཉེས། དེའི་སྟེང་དུ་སྟེ་བོ་དུ་མའི་སྤུ་མ་ལ་བརྟེན་ནས་རྟོག་སེ་ཆེན་གྱིས་གཤེད་མ་བཏང་སྟེ་
སྦྱིམས་ཀྱི་ཆད་པ་སྤྲོ་ཆོགས་བཅད་པ་དང་།

རྒྱ་འཕུལ་སྤྲོ་ཆོགས་ཀྱིས་བསྐོས་པས་མཐར་སེ་ཆེན་གྱིས་ཀྱང་སྤྱི་མར་བརྒྱུ་ཚུལ་རྣམས་རྒྱས་པ་ནི་

《མཁས་པའི་དགའ་སྟོན་》 བེ་ཅིང་པར་མ་ཤོག་ལྟེན་895ཟེང་དང་པོ་ནས་ དུ་གསལ།
 རབ་བྱུང་བཞི་པའི་ཤིང་ཡོས་སྟེ་ལོ་1255ལོར་འགྲོ་མགོན་འཕགས་པ་དགུང་ལོ་ཉེར་གཅིག་བཞེས་
 སྐབས་རྒྱ་དང་རྟོར་ཡུལ་གྱི་ས་མཚན་མཐོང་ཐོང་ཞེས་བྱ་བར་ཕེབས་ནས། སྟེ་ཐང་ཆོས་རྒྱ་གཞུང་པ་སངས་
 གེས་མཁན་པོ་དང་། རྫོག་པ་བསོད་ནམས་རྒྱལ་མཚན་གྱིས་སྟོབ་དཔོན།
 ཡར་ལུང་པ་བྱང་ཚུབ་རྒྱལ་མཚན་གྱིས་གསང་སྟོན་གནང་། དད་འདུས་ཀྱི་དགེ་འདུན་ཉི་ཤུའི་
 དདུས་སུ་བསྟེན་པར་རྫོགས་ནས་མཁན་པོ་ལས་ཕར་ཕྱིན་དང་། སྟོབ་དཔོན་ལས་སོ་མདོ། གསང་
 སྟོན་ལས་ཚད་མ་སྟེ་བདུན་ལ་སོགས་པ་རིག་པའི་གནས་མཐའ་དག་ལ་གསན་སྟོང་གནང་། རབ་
 བྱུང་བཞི་པའི་མེ་སྐུ་ལྟེ་ལོ་1257ལོར་དགུང་ལོ་ཉེར་གསུམ་བཞེས་པ་དང་རི་བོ་ཅེ་ལྷར་བྱོན་ནས་
 གསན་བསམ་རྒྱ་ཆེར་གནང་། རབ་བྱུང་བཞི་པའི་ལྷགས་སྟེ་ལོ་
 1260ལོར་སེ་ཆེན་ཉན་ཏུ་པེ་ལེ་གོང་མའི་ཁྲིར་འཁོད་ནས་རྟོར་གྱི་རྒྱལ་པོར་གྱུར། འགྲོ་མགོན་
 འཕགས་པ་ལ་གྱུ་ཤིའི་ལུང་དང་གཡང་ཁེའི་ཐམ་ག་བཅས་གནང་། ས་སྐྱའི་གདུང་རབས་ལས་བྱུང་
 བ་ལྟར། འགྲོ་མགོན་འཕགས་པས་གོང་མ་སེ་ཆེན་ཉན་ལ་སྤར་ཡང་བོད་ཀྱི་དགོན་སྡེ་ཁག་ལ་གསེར་
 ཡིག་པ་དང་རྟོར་དམག་གིས་འཆོ་བ་མི་བྱེད་པ་དང་། ལག་མི་བསྐྱལ་བ། ཁྲལ་མི་འདེད་པ་
 སོགས་ཀྱི་བགའ་ཤོག་ཁྱབ་ཅི་བཞིན་ཞལ་གྱིས་བཞེས་ནས།
 རབ་བྱུང་བཞི་པའི་ཤིང་གྱི་སྟེ་ལོ་1264ལོར་འཇའ་ས་སུ་ཉིག་མ་ཞེས་པ་གནང་བ་ཡང་གཤམ་གསལ་
 ལྟར་རོ།

ཆོ་རིང་གནམ་གྱི་ཤེད་མོང་ལས། བསོད་ནམས་ཆེན་པོའི་དཔལ་ལ་བརྟེན་ནས་རྒྱལ་པོ་
 དེད་ཀྱི་ལུང་། དགེ་འདུན་རྣམས་དང་། མི་སྡེ་མང་པོ་ལ་བསྐྱོབ་པ། འཇིག་རྟེན་འདིའི་ཕུན་སུམ་
 ཆོགས་པ། ཇིང་གིར་རྒྱལ་པོའི་ཁྲིམས་ལྷགས་བཞིན་སྤར་ན་འབྱུང་ཡང་། ཕྱི་མ་ཕན་ཆད་ཆོས་ཀྱི་
 ལྷགས་ལ་བརྟེན་དགོས་པས་སྤང་བའི་དོན་ལ་ལེགས་པར་བརྟགས་ནས་སངས་རྒྱུས་ཤུག་ཕྱེད་ལམ་
 འདིར་ཡང་དག་པར་མཐོང་ཞིང་། དེ་ཡང་རང་གིས་ལེགས་པར་རྟོགས་ནས་གཞན་ལ་ཕྱིན་ཅི་མ་
 ལོག་པར་སྟོན་པ་སྟོབ་དཔོན་འཕགས་པར་འདུག་པའི་དོན་ལ་དབང་བསྐྱར་བ་ཞུས་ཤིང་། གྱུ་ཤིའི་
 ལས་ཀ་ལུལ་ནས། དགེ་འདུན་འདུས་པ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་མགོན་གཉེར་ལ་བསྐྱོབ་པ་ཡིན་པས། སྟོབ་
 དཔོན་གྱིས་ཀྱང་སྤྱིར་སངས་རྒྱུས་བཞུན་པའི་ཞབས་རྟོག་དང་། དགེ་འདུན་གྱི་མགོན་གཉེར་དང་
 ཆོས་འཆད་པ་དང་། ཉན་པ་དང་།

བསྐྱབ་པའི་མགོ་ལུང་ལེགས་པར་གྱིས། དགེ་འདུན་རྣམས་ཀྱིས་ཀྱང་། སྟོབ་དཔོན་གྱི་ལུང་ལས་
 ལོག་པར་མི་བྱེད་པ། སངས་རྒྱུས་ཀྱི་བཞུན་པའི་རྩ་བ་ཡིན་པས། ཆོས་ཀྱི་ལྷགས་ལེགས་པར་ཤེས་
 པ་རྣམས་ཀྱིས་ཤོད། གཞོན་པ་སྟོབ་དཔོན་པ་རྣམས་ཀྱིས་སྟོབ། ཆོས་ཀྱི་དོན་ལེགས་པར་ཤེས་པ་
 དང་། འཆད་ཉན་མི་རྣམས་པ་རྣམས་ཀྱིས་ཚུལ་བཞིན་དུ་སྟོམས། དེ་ལྟར་བྱས་ན་སངས་རྒྱུས་ཀྱི་
 བཞུན་པ་ཡང་དེ་ཡིན་མོད། དེད་ཡོན་བདག་གི་ཆོགས་རྫོགས་པ་དང་།
 དགོན་མཆོག་གསུམ་གྱི་ཞབས་རྟོག་བྱས་པ་ཡང་དོན་ཡོད་པ་ཡིན། ཁྱེད་དགེ་འདུན་པ་རྣམས་ཆོས་
 འཆད་པ་དང་། ཉན་པ་དང་། བསྐྱབ་པ་ཚུལ་བཞིན་དུ་མ་བྱས་ན་སངས་རྒྱུས་ཀྱི་བཞུན་པ་བྱ་བ་
 དེ་གང་ཡིན། སངས་རྒྱུས་ཀྱིས་ཀྱང་། ང་ཡི་བཞུན་པ་འདི་རི་དྲགས་ཀྱི་རྒྱལ་པོ་སང་གོ་དང་འདྲ།
 རང་གི་ལུས་ཀྱི་ནང་ནས་གཞོད་པ་མ་བྱུང་ན་ཕྱི་རོལ་གང་གིས་ཀྱང་གཞིག་པར་མི་རྣམས་ཞེས་

གསུངས་པ་ཡིན་མོད། དེད་ལམ་ཆེན་པོ་ལ་བཟུང་ནས། དེད་ཀྱི་ལུང་གི་ལུགས་བཞིན་བསྐྱབས་ནས་ཆོས་ཀྱི་ལུང་ལེགས་པར་ཤེས་པ་བྱུང་ན་ཕྱོགས་རིས་མེད་པར་བཀུར་བསྟེན་དང་ཞབས་ཏོག་ལེགས་པར་བྱེད་པ་ཡིན། དེ་ལྟར་ལུགས་བཞིན་བྱེད་པའི་དགེ་འདུན་རྣམས་ལ་གཞན་དམག་དཔོན་དང་། དམག་མི། མཁར་དཔོན། དར་ཁ་ཆེ། གསེར་ཡིག་པ་ལ་གཏོགས་པ་གང་གིས་ཀྱང་རེ་རྒྱུ་མ་བྱེད། དམག་ཁྲལ་ལས་གསུམ་གང་ཡང་མ་བཀོད་པར། ཤུག་ཕུ་ནེའི་ལུགས་ལས་ལོག་པ་མི་བྱེད་ཅིང་གནས་མཆོད་པ་དང་། དེད་ཀྱི་སྟོན་ལམ་འདེབས་ཀྱིན་སྟོན་ཆུག་འདས་ནས་འཛིན་རྒྱུའི་འཇའ་ས་བྱིན་པ་ཡིན། དགེ་འདུན་རྣམས་ཀྱི་སྣ་ཁང་དང་ཁང་པར་གསེར་ཡིག་པ་མ་བབས་སུ་ཆུག་བཅ་མ་ལག་མ་ལེན་དུ་ཆུག་སྣ་ཁང་ལ་གཏོགས་པའི་ས་ཆ་དང་། རྩ་དང་། རྩ་འཐག་ལ་སོགས་པ་ཅི་ཡིན་པ་ཐམས་ཅད་མ་འཕྲོག་མ་འཐེན་ཆུག་ལུགས་མེད་ཀྱི་ཤེད་མ་ཆོང་ཆུག་དགེ་འདུན་རྣམས་ཀྱིས་ཀྱང་འཇའ་ས་ཡོད་པ་ཡིན་ཟེར་ནས་ཤུག་ཕུ་ནེའི་ལུགས་ལས་ལོག་པ་བྱེད་པར་གར་འཐད།

དེད་ཀྱི་ལུགས་ཀྱི་བྱི་བ་ལོའི་དབྱར་ཟླ་འབྲིང་པའི་ཆོས་གཅིག་ལ་གཤོང་ཐོར་བྱིས།

ཞེས་པའི་ལུང་དང་བཅས་ཏེ་རབ་བྱུང་བཞི་པའི་ཤིང་སྤང་སྟེ་ལོ་1265ལོར་སེ་ཆེན་གོང་མའི་བཀའ་བཞིན་འགྲོ་མགོན་ཆོས་རྒྱལ་འཕགས་པ་བོད་དུ་ཆིབས་ཁ་བསྐྱར། དཔལ་ལྷན་ས་སྐྱའི་གདན་སར་ཞབས་སོར་འཁོད་པ་དང་བོད་ཀྱི་ཆོས་སྲིད་གཉིས་ཀྱི་གཙོ་འགན་གཅིག་ཕྱོགས་སུ་བཞེས་ཏེ་ཆོས་སྲིད་བྱུང་འབྲེལ་ལམ་ལུགས་ཀྱི་སྲིད་དབང་དངོས་སུ་འགོ་ཆུགས་སོ།

ས་བཅད་གཉིས་པ། ཆོས་སྲིད་བྱུང་འབྲེལ་གྱི་སྲིད་འཛིན་ སྟོན་གཞི་གཏན་འབེབས་བྱས་པ།

གཅིག ཟླ་ལག་སོ་སོའི་རྩ་འཇུགས་ཀྱི་སྟོན་གཞི། 1

བོད་ཡུལ་གྱི་ཆོས་སྲིད་གཉིས་ཀའི་བདག་པོ་ནི་ས་སྐྱའི་ཁྲི་ཐོག་རིམ་བྱོན་རྣམས་ཡིན་ལ། དེ་དག་ནི་འཁོན་ས་སྐྱའི་གདུང་རུས་མ་ནོར་བ། ཆོས་སྲིད་གཉིས་ཀྱི་ཤེས་བྱའི་སྒྲོར་ལ་ཐོགས་པ་མེད་པའི་མཁས་པ་ཤ་སྟག་ཡིན། ས་སྐྱའི་ཁྲི་ཐོག་དང་པོ་ནི་འགྲོ་མགོན་ཆོས་རྒྱལ་འཕགས་པ་ཡིན་ཞིང་། ཏོར་གོང་མ་སེ་ཆེན་གྱིས་སྤྱ་མར་བཀུར་ནས་གསང་སྟགས་ཀྱི་དབང་ཞུས། བོད་ཆོལ་ཁ་གསུམ་གྱི་ས་གནས་ལ་ཆོས་སྲིད་གཉིས་ཀྱི་བདག་པོར་བྱེད་ཆོག་པའི་ལུང་དང་ཐམ་ག་གནད་ལྟེ་སྟེ་ལོ་1265ལོར་བོད་དུ་ཕེབས། བོད་ཀྱི་ཆོས་སྲིད་ཀྱི་བྱི་བ་ཆེ་རིགས་ཆང་མ་འགྲོ་མགོན་འཕགས་པ་བརྒྱུད་ནས་ཐག་གཅོད་བྱེད་དགོས་པས།

སྤྱ་མས་སྲིད་ཀྱི་ལས་འགན་གཙོ་བོ་བཞེས་པའི་ལམ་ལུགས་ཀྱང་འདི་ནས་དར་བ་ཡིན
ཇེ་འདི་ཡིས་སྟེ་ལོ་1265ལོ་ནས་སྟེ་ལོ་1280ལོའི་བར་ས་སྐྱའི་ཁྲི་འཛིན་གནང་།
སྟེ་ལོ་1267ལོ་ནས་སྟེ་ལོ་1275ལོའི་བར་པེ་ཅིན་དུ་བཞུགས་པའི་ཆོ། རིན་ཆེན་རྒྱལ་མཆོན་གྱིས་ས་སྐྱའི་ཁྲི་འཛིན་ཆབ་མ་གནང་།

2. ཆོས་ཇེ་ས་སྐྱའི་ཁྲི་ཐོག་གི་བདག་ཆེན་འོག་བོད་ཀྱི་སྲིད་དོན་ལས་ཀ་རྣམས་ལག་བསྟར་གནང་

མཁན་གཙོ་བོ་ནི་ས་སྐྱའི་དཔོན་ཆེན་རིམ་བྱུང་ནམས་ཡིན་ཞིང་།
དེ་ཡང་དཔོན་ཆེན་ཐོག་མ་ནི་གྲོ་མ་པ་ཤུག་བཟང་པོ་ཡིན་ཞིང་། དེ་ནི་འགོ་མགོན་ཆོས་རྒྱལ་འཕགས་
པས་མིང་འདོན་གནང་ནས། གོང་མ་སེ་ཆེན་ཏན་གྱིས། དབུས་གཙང་གི་ཟམ་སྤུ་གུན་མིན་དབང་དུ།
ཞེས་པའི་མིང་དང་དབུལ་གྱི་ཐམ་ག་གནང་སྟེ་ཡུང་གིས་བསྐྱོས་པ་ཡིན།

3. དེའི་འོག་དུ་ཆེན་པོར་འོས་པའི་ལས་ཆེན་བཅུ་གསུམ་ཞེས་པ་གསར་དུ་བཅུགས་པ་ནི།
གསོལ་གཟིམ་མཆོད་གསུམ། མཇལ་ཡིག་མཛོད་གསུམ། ཐབ་འདྲེན་གདན་གསུམ་བཅས་གསུམ་
ཆོན་གསུམ་དང་། སྐུ་ཏྲ་གཉིས། མཛོ་བྱི་གཉིས་ཏེ་གཉིས་ཆོན་གཉིས་བཟོ་མས་པས་ལས་ཆོན་བཅུ་
གསུམ་བཅུགས། དེ་ཡང་གསོལ་གཟིམ་མཆོད་གསུམ་ཞེས་པའི་གསོལ་དཔོན་ནི། སྤྱ་མའི་གསོལ་ཆ་
རིགས་ལ་ཞིབ་བཤེར་དང་། འབུལ་བསྟར་ཁུ་བའི་འགན་འཁུར་མཁན་དང་། གཟིམ་དཔོན་ཞེས་
པ་ནི་སྤྱ་མའི་གཟིམ་གཡོག་དང་ན་བཟའ་སྟོན་ཆས། དེ་མིན་སྐྱའི་ཉེར་སྤྱད་ཚུག་ཆེག་སོགས་བདག་
གཉེར་ཞབས་ཁུའི་འགན་འཁུར་མཁན་ཡིན། མཆོད་དཔོན་ནི་མཆོད་པ་གཤོམ་སྒྲིག་དང་། མཆོད་
ཆས་དོ་དམ་སྒྲིག་གཤོམ་སོགས་ཆོས་ཕྱོགས་ཀྱི་མཛད་སྒྲུའི་ཞབས་ཁུའི་འགན་འཁུར་མཁན་ཡིན།
མཇལ་ཡིག་མཛོད་གསུམ་ཞེས་པའི་མཇལ་ནི།

མགོན་གཉེར་ཏེ་སྤྱ་མ་མཇལ་ཁ་གཏོང་བ་དང་། མཇལ་མགོན་ལ་སྟེ་ལེན། ཡར་ཁུ་མ་གནང་གི་
བརྒྱུད་ཆབ་ཞབས་ཁུའི་འགན་འཁུར་མཁན་ཡིན། ཡིག་མཁན་ནི་དུང་ཡིག་སྟེ་སྤྱ་མའི་བཀའ་ཤོག་
དང་བཀའ་ལན་ལྷགས་ཚུམ་སོགས་ཡི་གེ་འབྲི་རྒྱུའི་ཞབས་ཁུའི་འགན་འཁུར་མཁན་ཡིན།

མཛོད་པ་ནི་སྤྱ་བྱང་གཞུང་གི་སྐུ་རྒྱ་ཕྱག་རྩལ་བསྟར་གཏོང་གི་འགན་འཁུར་མཁན་བཅས་སོ། ། ཐབ་
འདྲེན་གདན་གསུམ་གྱི་ཐབ་ནི། གསོལ་ཐབ་པ་སྟེ་སྤྱ་མའི་གསོལ་ཀ་དང་གསོལ་ཆས་སོགས་བཟོ་
བའི་འགན་འཁུར་མཁན་ཡིན། འདྲེན་པ་ནི་མཛོད་སྟོན་སོགས་ཀྱི་སྐབས་དཀར་སྟོན་བྱེད་འདྲེན་དང་།
གནང་སྟེན་སྟོན་བསྟར་སོགས་ལག་ལེན་གྱི་འགན་འཁུར་མཁན་ཡིན། གདན་གཉེར་ནི་སྤྱ་མའི་
བཞུགས་ཁྱི་དང་། མཇལ་མགོན། དཔོན་རིགས་སོགས་ལ་གོ་བབ་ཀྱི་གདན་སྟོན་སྒྲིག་གཤོམ་དང་
བདག་གཉེར་བཅས་ཀྱི་འགན་འཁུར་མཁན་ཡིན།

སྐུ་ཏྲ་གཉིས་དང་། མཛོ་བྱི་གཉིས་ཞེས་པའི་སྐུ་དཔོན་ནི་སྤྱ་མའི་ཆེབས་སྦྱར་ཆེན་མོའི་སྐབས་ཆེབས་
རགས་ཀྱི་ཆེབས་དར་རྩ་ཕྱག་སོགས་གཤམ་སྒྲིག་བཀོད་ཀྱི་འགན་འཁུར་མཁན་ཡིན། ཏྲ་དཔོན་ནི་
སྤྱ་མའི་ཆེབས་དཔོན་ཆེན་པོ་དང་། གཟིམ་དེལ་སོགས་གཞུང་ཕྱོགས་ཀྱི་ཏྲ་དེལ་གསོ་ཆགས་བདག་
གཉེར་བྱེད་པའི་འགན་འཁུར་མཁན་ཡིན། མཛོ་དཔོན་ནི་གཞུང་ཕྱོགས་མཛོ་གཡག་འབྲི་སོགས་
འབྲོག་ལས་ཀྱི་འགན་འཁུར་མཁན་ཡིན། བྱི་དཔོན་ནི་གཟིམ་བྱི་གསོ་ཆགས་དང་འབྲེལ་གཙོ་བོ་མེལ་
ཆོ་བའི་འགན་འཁུར་མཁན་བཅས་ཡིན། དེའི་འོག་དུ་བྱི་སྐྱར་སོ་སོའི་དཔོན་དུ་བྱི་དཔོན་ཞེས་པ་
བསྐྱོ་བཞག་གནང་ཞིང་། དེ་དག་གི་འོག་དུ་ཡང་འོས་འཛམ་གྱི་ལས་ཆོན་རེ་ཡོད་པ་གསལ།

གཉིས། ཡོན་གོང་མས་བོད་དུ་ས་མི་དུད་ཅིས་བྱས་པ།

འདི་སྟག་ཆང་དཔལ་འབྱོར་བཟང་པོས་མཛད་པའི་《རྒྱ་བོད་ཡིག་ཆང་》དང་།

ལོ་རྒྱུས་གསར་པ་《གཡུ་ཡི་ཕྱེང་བ་》སོགས་སུ་གསལ་བ་ལྟར་ན། ཉོར་ཇིང་གི་རྒྱལ་རྒྱུད་ཀྱི་སྟོབས་
ཤུགས་ལ་བརྟེན་ནས་བོད་ཁམས་གཅིག་འགྱུར་བྱུང་བའི་རྗེས་སུ་བོད་དུ་ས་མི་
དུད་བགྱང་བྱས། རབ་བྱུང་བཞི་པའི་ལྷགས་སྟེལ་ལྟེ་ལོ་1260ལོར་མི་ཆེན་དར་སྒྲན་གྱིས་བོད་ཆོལ་ཁ་

གསུམ་ལ་འཇའ་མོ་འཇུགས་སྐབས་ས་འཇལ་དུད་བགང་ཐངས་གཅིག་བྱས་པ་དང་།
 རབ་བྱུང་ལྔ་པའི་ས་འབྲུག་སྤྱི་ལོ་1268ལོར་སེ་ཆེན་གོང་མའི་ལྷང་གིས་མངགས་པའི་དཔོན་ཆེན་ཨ་
 ཀོན་དང་། མི་ལིན་སོགས་ཀྱིས་ས་སྤྱིའི་དཔོན་ཆེན་ཤུག་བཟང་པོ་དང་མཉམ་འབྲེལ་བྱས་ཐོག
 བོད་དབུས་གཙང་མངའ་འཛིན་དང་བཅས་པ་ས་འཇལ་དུད་ཅིས་ཞིབ་ཆ་བྱས་ཏེ་ཁྱི་སྒོར་བཅུ་གསུམ་
 གྱི་ས་འཛིན་བྱས་པ་ནི་ཐངས་གཉིས་པ་དང་། རབ་བྱུང་ལྔ་པའི་མེ་མག་སྤྱི་ལོ་1287ལོར་ཡོན་གོང་
 མས་མངགས་པའི་ཐོ་ཤུ་ཨ་བུ་གན་དང་། གེབ་ཆག་ཏའི་ཕེང་ཆང་སོགས་ཀྱིས་ས་སྤྱིའི་དཔོན་ཆེན་
 གཞོན་ཅུ་དབང་ཕྱུག་དང་མཉམ་དུ་ཐེམ་དུད་བསྐྱར་ཅིས་ཞིབ་བཤེར་དང་། འཇའ་མོ་བསྐྱར་སྒྲིག་
 སོགས་བྱས་ཏེ་《ཕྱེ་གསལ་ཆེན་མོ་》ཞེས་པའི་དེབ་ཐེར་གསར་འགོད་བྱས་པ་ནི་ཐངས་གསུམ་པ་ཡིན།
 འདིར་ཐེམ་དུད་ཞིབ་བཤེར་བྱེད་པའི་སྐབས་ཀྱི་ཅིས་གཞི་རྟོག་དུད་ཞེས་པ་ནི་《རྒྱ་བོད་ཡིག་ཆང་
 མཁས་པ་དགའ་བྱེད་ཆེན་མོ་》ལས། རྟོག་རྒྱལ་པོ་ཐོ་གན་ཐེ་ཐུར་རྒྱལ་སར་ཕེབས་ནས། ཐོ་བྱ་ཨ་
 བ་ཁན་བྱ་བ་དང་། གེབ་ཆག་ཏའི་ཕེང་ཆང་མངགས་ནས། དབུས་དཔོན་ཆེན་གཞོན་ཅུ་བསྐྱར་
 མའི་སྐབས། མི་ཅིས། དུད་བགངས། རྟོག་དུད་བཅས་པ་ནི་འདི་ལྟར་སྣང་ངོ་། ། ཁང་པ་ག་
 བ་དུག་གི་ཁྱོན་གཅིག་ རྟོག་སོན་ཁལ་བཅུ་གཉིས་ཀྱི་ས།
 མི་བཟའ་མི་བྱ་ཆ། བན་འཁོར་པོ་མོ་དང་བཅས་དུག་ ཕྱགས་འགལ་ཆོད་བཞོན་གསུམ་ འགལ་
 བྱི་རྟ་བོང་དང་། ཆོན་ནི་མཛོ་གཡག་སྒང་། བཞོན་ནི་བ་ཕྱགས་མཛོ་མོ་སོགས་ལ་ཟེར་ ར་ལྷག་
 མགོ་ཆེན་གཉིས་ལ། མགོ་སེ་ཉི་ཤུ་ཅུ་བཞིར་ཡོད་པ། དེ་འདྲ་གཅིག་ལ་རྟོག་དུད་ཆང་གཅིག་
 རྟོག་དུད་ལྔ་བཅུ་ལ་རྟོག་མགོ་གཅིག་ དེ་གཉིས་ལ་བརྒྱ་སྒོར་གཅིག་ དེ་བཅུ་ལ་སྟོང་སྒོར་གཅིག་
 དེ་བཅུ་ལ་ཁྱི་སྒོར་གཅིག་ ཁྱི་སྒོར་ལྷགས་ཅན་ཆང་མ་ལ་ལྷ་ཕྱེ་སྟོང་སྒོར་བཞི་དང་། མི་ཕྱེ་སྟོང་སྒོར་
 དུག་དགོས་པ་ཡིན་འདུག་ ཁྱི་སྒོར་གཅིག་ལ་སྤྱི་གཅིག་
 དེ་བཅུ་ལ་ཞིང་གཅིག་ཟེར་རོ། ། དེ་བཞིན་ཅིས་པའི་ཞིང་བཅུ་གཅིག་རྟོག་སེ་ཆེན་རྒྱལ་པོའི་
 དུས་སུ་མངའ་འོག་ཏུ་བཅུག་པ་ཡིན་འདུག་ཅིང་། ཞིང་གི་མིང་ནི། ཏའི་ཏུ་མཁར་ནང་ན།
 ཅང་ཞི་ཞིང་། ཀྱང་ཏུ་ཞིང་། སྤྱི་སེ་ན་རྟོ་ནམ་ཞིང་། རྟོ་ནམ་ ཞིང་པ་ཞིང་། ལིང་སྤྲས་
 ཞིང་། ཀས་ཟུའི་ཞིང་། ཀན་སུ་ སེ་ཆོན་ཞིང་། སེ་ཁྱོན་ གཡུ་ནམ་ཞིང་། ཕུན་ནམ་
 བྱང་སེ་ཞིང་། ཅང་ཤིས་ ཀྱང་ཅའི་ཞིང་། ཅང་གེ་ གུ་རུམ་ཞིང་། ལེའོ་ཡང་
 ཞིང་། བོད་ཆོལ་ཁ་གསུམ་གྱིས་ཞིང་གཅིག་མ་ལོངས་ནའང་།
 སྤྲ་མ་བཞུགས་གནས་དང་། སངས་རྒྱས་བཟུན་པ་དར་པའི་ས་རྩྱགས་ཡིན་པས་ཞིང་གཅིག་ཏུ་
 བགངས་པས་བཅུ་གཅིག་ཡིན། ཞེས་གསུངས།
 ཁྱི་སྒོར་བཅུ་གསུམ་གསལ་བཤད་ཀྱི་སྒོར་ལ། 《རྒྱ་བོད་ཡིག་ཆང་》ལས། ཡིག་རིགས་ཐ་
 དད་པའི་ནང་ཁྱི་སྒོར་བཅུ་གསུམ་གྱི་མིང་འདྲེན་ཚུལ་མི་འདྲ་བ་རེ་བྱང་ཡང་ཡོད་པར་སྣང་། འདིར་
 གནད་དོན་དེ་དག་གསལ་ཉོགས་ཡོང་བའི་ཆེད་དུ་སྐབས་དེའི་ཐེམ་དུད་ཅིས་སྐབས་ཁྱི་སྒོར་བཅུ་
 གསུམ་དེ་གང་དང་གང་ཡིན་པ་དང་། ཁྱི་སྒོར་གང་ལ་ཡང་མི་གཏོགས་པའི་རྟོག་དུད་ཅི་ཅམ་ཡོད་
 པ་བཅས་ཡིག་ཆང་ནང་ས་སྤྱིའི་དཔོན་ཆེན་ཤུག་བཟང་པོའི་དེབ་ཐེར་ལས་སྒྲིག་པ་ལྟར་ངོ་སྤྲོད་ཞུས་
 བ་སྟུང་། འོན་ཀྱང་དེབ་ཐེར་ནང་རྟོག་དུད་ཐོབ་གངས་ཆེ་ཆུང་ཞིབ་ཅམ་འཁོད་པ་ལས་ཡི་གེ་མང་བ་
 དང་། ཆོགས་སུ་བཅད་པའི་ལམ་དུ་བྱངས་སྟབས་ལ་ལ་གཅོད་མཚམས་སོགས་གོ་མི་བདེ་བ་བཅས་

ལ་བརྟེན་འདིར་དཔེ་མཚན་གལ་ཆེ་བ་རྣམས་བསྟུས་ཅན་གཞིགས་ཞིབ་བདེ་བར་བྱ་རྒྱུ་ཡིན། དེ་ཡང་
ཐོག་མར་གཙང་ཕྱོགས་ཀྱི་ཁྲི་སྒྲོར་རྒྱག་གི་མིང་དང་སོ་སོའི་རྟོར་དུད་ཀྱི་གྲངས་འབོར་ནི།

(1) མངའ་རིས་མང་ཡུལ་ཁྲི་སྒྲོར་གཙོ་བོ་ད་ལྟའི་སྤྱིད་གྲང་རྫོང་ཁོངས་སོགས་ལ་རྟོར་དུད་
2635དང་། (2) ལ་སྟོད་སྟོ་པའི་ཁྲི་སྒྲོར་གཙོ་བོ་ད་ལྟའི་དིང་རི་རྫོང་ཁོངས་སོགས་ལ་རྟོར་དུད་
1089དང་། (3) ལ་སྟོད་བྱང་པའི་ཁྲི་སྒྲོར་གཙོ་བོ་ད་ལྟའི་ལྷ་ཅེ་དང་ངམ་རིང་རྫོང་ཁོངས་སོགས་
ལ་རྟོར་དུད་2250དང་། (4) ལྷ་མེག་ཁྲི་སྒྲོར་ད་ལྟའི་གཞིས་ཅེ་གྲང་ཁྲིར་ཁོངས་སྤྱད་མཚེ་ཤར་དང་བྱེ་
ལྷགས་སོགས་ལ་རྟོར་དུད་3003དང་། (5) ལ་ལྷ་ཁྲི་སྒྲོར་གཞིས་ཅེ་འོ་སྟོ་དོས་དང་པ་འདུས་རྒྱལ་ཅེ་
སོགས་ལ་རྟོར་དུད་3892དང་། (6) བྱང་འབྲོག་ཁྲི་སྒྲོར་གཙོ་བོ་ད་ལྟའི་རྣམ་སྤྱིང་རྫོང་ཁོངས་
དང་འབྲོག་ཁུལ་ལ་རྟོར་དུད་3630བཅས་དང་།

དབུས་ཕྱོགས་ཀྱི་ཁྲི་སྒྲོར་རྒྱག་གི་མིང་དང་རྟོར་དུད་ཀྱི་གྲངས་འབོར་ནི། (1) འབྲི་གུང་བོད་འབྲོག་
ཁྲི་སྒྲོར་ཁོངས་གཏོགས་སྟོ་བྱང་གང་སར་ཡོད་ལ་རྟོར་དུད་3630དང་། (2) ཚལ་པ་ཁྲི་སྒྲོར་ལྷ་
གནས་ཚལ་གུང་ཐང་དང་ལྷ་ས་ཁུལ་ཁོངས་གཏོགས་སྟོ་ལ་སོགས་གང་སར་ཡོད་ལ་རྟོར་དུད་
3702དང་། (3) བག་གུའི་ཁྲི་སྒྲོར་ལྷ་གནས་ད་ལྟའི་སྟེ་གདོང་རྫོང་དང་ཁོངས་གཏོགས་གང་
སར་ཡོད་ལ་རྟོར་དུད་2438དང་། (4) གཡའ་བཟང་ཁྲི་སྒྲོར་ད་ལྟའི་ལྷ་ཅེ་རྫོང་སོགས་ལ་རྟོར་
དུད་3000དང་། (5) རྒྱ་མ་ཁྲི་སྒྲོར་ད་ལྟའི་མལ་གིང་དང་འོན་སོགས་ལ་རྟོར་དུད་2950དང་།
(6) བྱ་ཡུལ་ཁྲི་སྒྲོར་སྟོ་ལ་བྱ་ཡུལ་ཁུལ་སོགས་ལ་རྟོར་དུད་

2950བཅས་ཡོད་པ་དང་། དབུས་གཙང་གཉིས་ཀྱི་བར་ན་ཡོད་པའི་ཁྲི་སྒྲོར་གཅིག་

(1) ཡར་འབྲོག་ཁྲི་སྒྲོར་ད་ལྟའི་ལྷ་དཀར་ཅེ་རྫོང་སོགས་ལ་ལེབ་བཅུ་རྒྱག་སྟེ་རྟོར་དུད་
750ཡོད་ཅེས་གསལ་བ་ལྷ་ཁྲི་སྒྲོར་བཅུ་གསུམ་སོ་སོ་ལའང་མངའ་ཁོངས་རྒྱ་ཁྲོན་ཆེ་ཆུང་ལ་བྱུང་
པར་ཆེན་པོ་ཡོད་པ་མཐོང་བྱུང་། དེ་མིན་ཁྲི་སྒྲོར་གང་ལའང་མི་གཏོགས་པ་མང་དུ་ཡོད་པ་དཔེར་ན།
སྟོད་མངའ་རིས་ཕྱོགས་སུ་བཙན་པོའི་རྒྱལ་རྒྱུད་ཀྱི་ཁོངས་སུ་གཏོགས་པ་ཐེམ་དུད་767དང་།
གཙང་ཁུལ་དུ་ས་སྤྱོད་གཞུང་ལ་གཏོགས་པའི་ལྷ་ཕྱེ་606དང་། ས་སྤྱོད་པའི་དགེ་བྱེ་འབྲོག་པ་
ཐེམ་དུད་930ལྷག་ཅན་བཅས་ཡོད། དབུས་ཁུལ་དུ་ཁྲི་སྒྲོར་ལ་མི་གཏོགས་པ་བྱང་ལྷག་ལུང་ཁོངས་
ཐེམ་དུད་500དང་། ལྷ་ལ་ཐང་བོ་ཆེ་པ་ཐེམ་དུད་150དང་། འབྲུག་པ་ཐེམ་དུད་225 དེ་མིན་
བསམ་ཡས་སོགས་དབུས་ཕྱོགས་ལྷ་ཕྱེ་མི་ཕྱེ་ཁྲོན་བཟོམས་ཐེམ་དུད་1220ཅན་བཅས་ཡོད་ཅེས་
གསལ་བ་དེ་དག་ཞིབ་པར་རྒྱ་བོད་ཡིག་ཚང་ན་གསལ།

ཡང་།

ཁྲི་སྒྲོར་སོ་སོས་འཇའ་མོ་གང་དང་གང་འགན་འཁུར་དགོས་པའི་གཏན་
འབེབས་ཀྱང་གསལ་པོར་བྱས་འདུག་པ་འདི་ལྟ་སྟེ། གཙང་ཕྱོགས་སུ་འཇམ་ཆེན་བཞེ་ཡོད་པ་ནི།

1 ལ་སྟོད་སྟོ་བྱང་ཁྲི་སྒྲོར་གཉིས་དང་། མངའ་རིས་སྒྲོར་བཅས་ཀྱིས་དཔལ་ལྷན་ས་སྤྱོད་འཇམ་ཆེན་
མཉམ་འཛིན་ཐོག་ལ་སྟོད་སྟོ་པས་མར་ལ་ཐང་དུ་འཇམ་ཆུང་གཅིག་ མངའ་རིས་ཀྱི་མི་ཕྱེས་ཞབས་
ཁར་འཇམ་ཆུང་དང་། བྱམ་རིང་གི་འཇམ་ཆུང་། སྤོང་ལེན་གྱི་དམག་འཇམ་བཅས་འཛིན་རྒྱ། མ་
པང་གི་འཇམ་ཆུང་སྤྱད་པས་འཛིན་རྒྱ། མེ་རྟོག་སེ་རུར་འཇམ་ཆུང་གཅིག་གུ་གེ་སྟོ་བྱང་གཉིས་
ཀྱི་འཛིན་དགོས་པ་བཅས་ཀྱི་གཏན་འབེབས་བྱས་འདུག་མངའ་རིས་ས་ཁུལ་གྱི་འཇམ་ཆུང་དེ་དག་ནི་
གཙོ་བོ་བོད་ཀྱི་ས་སྤྱང་རྟོར་དམག་གི་སྟེལ་འདྲེན་དང་མཁོ་ཆས་འདོན་སྤྱོད་བདེ་བའི་ཆེད་

གསར་དུ་བཅུགས་པར་མངོན།

2 དེ་བཞིན་དར་ལུང་གི་འཇམ་ཆུང་ནི་ཆུ་མིག་ཁྲི་སྟོར་གྱི་འཛིན་རྒྱ་དང་། (3) ཆོང་འདུས་ཀྱི་
འཇམ་ཆེན་ནི་ཞ་ལུ་ཁྲི་སྟོར་ཐེམ་དུད་3892ཁོངས་སུ་བྱ་རྒྱུ་ཆོང་པ་ཐེམ་དུད་832ཟུར་དུ་མུད་
འཕྲོས་ཐེམ་དུད་3060ཐམ་པས་འཛིན་རྒྱ། (4) ལྷག་གྲུའི་འཇམ་ཆེན་ནི་གོང་གསལ་བྱ་རྒྱུ་ཆོང་
པ་དང་། ཡར་འབྲོག་ཁྲི་སྟོར། ཤངས་ཀྱི་ཆུ་ཕྱོགས་རྟ་མགོ་བཅུ་གཅིག་བཅས་ཀྱིས་མཉམ་འཛིན་བྱ་
རྒྱ་དང་། ཡར་མིབ་ཀྱི་འཇམ་ཆུང་དེ་ཡར་འབྲོག་པས་འཛིན་རྒྱ་བཅས་གཏན་ལ་ཕབ་འདུག
དབུས་ཕྱོགས་འཇམ་ཆེན་བདུན་ནི། 1 གོ་ཕྱེ་འཇམ་ཆེན་ནི་འབྲི་གུང་ཁྲི་སྟོར་གྱིས་འཛིན་རྒྱ་དང་།
(2)ག་ར་འཇམ་ཆེན་ནི་བྱ་ལུ་ཁྲི་སྟོར་ཐོག་ཆལ་པའི་ཁོངས་ནས་རེ་རྩ་ཐེ་བའི་ཐེམ་དུད་350བསྐྱར་
པས་འཛིན་རྒྱ། (3) སོག་འཇམ་ཆེན་ནི་རྒྱ་མ་པའི་ཁྲི་སྟོར་ཐོག་ཆལ་པའི་ཁོངས་ནས་ཟུར་མཁར་
ཐེམ་དུད་350བསྐྱར་པས་འཛིན་རྒྱ། (4) ཅི་དབར་འཇམ་ཆེན་ནི་ཕག་གྲུའི་ཁྲི་སྟོར་ཐོག་ ལྷག་
ལུང་པའི་ཐེམ་དུད་500དང་ལྷ་པའི་ཐེམ་དུད་600བཅས་ཀྱིས་མཉམ་འཛིན་བྱ་རྒྱ། (5) ཤ་པོ་
འཇམ་ཆེན་ནི་གྲུ་གྲུ་སྒང་པ་དང་ཁ་རག་འབྲུག་པ། ག་མ་ཐང་པ། འོལ་ཁ་པ་སོགས་ཁྲི་སྟོར་ལ་
མ་གཏོགས་པའི་མི་ཕྱེ་དེ་དག་གིས་མཉམ་འཛིན་བྱ་རྒྱ། (6) ཀོང་འཇམ་ཆེན་ནི་གཡལ་བཟང་
པའི་ཁྲི་སྟོར་གྱིས་འཛིན་རྒྱ། (7) དགོན་གསར་འཇམ་ཆེན་ནི་ཆལ་པའི་ཁྲི་སྟོར་གྱིས་འཛིན་རྒྱ་
བཅས་གཏན་འབེབས་བྱས་འདུག

གསུམ། ཆོལ་ཁ་གསུམ་གྱི་ས་རིས་དབྱེ་བ་དང་འཇའ་མོ་བཅུགས་པ།

ཡོན་གོང་མས་འགྲོ་མགོན་ཆོས་རྒྱལ་འཕགས་པ་ལ་དབང་ཡོན་བར་པ་ལ་བོད་ཆོལ་ཁ་གསུམ་ལུལ་
པ་དང་བོད་དུ་འཇའ་མོ་བཅུགས་པའི་སྟོར་ལ། 《རྒྱ་བོད་ཡིག་ཆོང་》ལས། དབང་ཡོན་བར་
མ་ལ་བོད་ཆོལ་ཁ་གསུམ་ལུལ་པའི་ས་མཆོམས་ནི། ལུལ་མངའ་རིས་གྲང་མང་མན། སོག་ལ་སྐྱ་བོ་
ཡན། དམ་པ་ཆོས་ཀྱི་ཆོལ་ཁ། སོག་ལ་སྐྱ་བོ་མན། མ་ཆུའི་ཁྲག་པ་ཡན། མགོ་ནག་མའི་ཆོལ་
ཁ། མ་ཆུའི་ཁྲག་པ་མན། རྒྱ་མཆོད་རྟེན་དཀར་པོ་ཡན། དུད་འགྲོ་རྟེན་ཆོལ་ཁ་དང་གསུམ་པོ་དེ།
མི་རྟ་ཆོས་གསུམ་གྱི་འབུལ་བའི་ལྷགས་སུ་བྱས་ནས་ལུལ་པར་འདུག་ཅིང་། ཆོལ་ཁ་རེ་རེ་ལ། དཔོན་
ཆེན་རེ་རེ་རྒྱལ་པོ་ཡོན་མཆོད་བཀའ་བགྲོས་སུ་མཇུག་ནས་བསྟོས་འདུག ཅས་ཆོལ་ཁ་གསུམ་གྱི་ས་
རིས་གསལ་པོར་བྱས་ཡོད་པ་དང་། ཆོལ་ཁ་རེ་རེ་ལ་དཔོན་ཆེན་རེ་རེ་བསྟོས་བཞག་གནང་ཡོད་པའི་
ཆུལ་བཤད་ཡོད་པ་འདི་ལ་བརྟེན་ནས།

དཔོན་ཆེན་རེ་རེ་འོག་གི་ལས་ཆོན་དང་། སྤེ་ཤོག་སོ་སོའི་དཔོན་རིགས། ས་ཆ་ལུལ་གྲུ་དཔལ་འབྱོར་
དང་རིག་གནས་ཀྱི་གནས་སྤངས་སྟོར་ལ་ལུ་མཐུད་ནས་ཞིབ་འཇུག་བྱ་འོས། ། ཡང་དེ་ཉིད་ལས།
རྟོར་སེ་ཆེན་རྒྱལ་པོའི་རང་ལུང་གིས། མི་ཆེན་དས་སྐྱར་ལ་བཀའ་བསྟུལ་པ།

དས་སྐྱར་བྱོད་ཉོན་ཅིག་ བོད་འདིར། མི་ལུ་མོ་ཡོད་པར་འདུག སྤོན་བོད་རྒྱལ་པོ་
ཡོད་པའི་དུས། ཐང་ཐའི་རྩེ་རྒྱལ་པོའི་རིང་ལ། རི་བོ་ཅི་ལྟ་བར། བོད་དམག་མང་པོར་ཡོང་།
བ་ཏུ་དྲིང་དྲིའི་སར། བཀའ་མ་ལོག་ཟེར་བའི་དམག་ཆོན་ཆེན་པོར་བྱས་འདུག ད་ལྟ་བོད་ལ་
རྒྱལ་པོ་མེད། ཇིང་གི་རྒྱལ་པོའི་སྐུ་བསོད་ལས། རྒྱལ་ཁམས་ཆེན་པོ་དབང་དུ་བསྐྱུས། ས་སྐུ་ཐྲ་
མའང་རང་རའི་ཐྲ་མཆོད་དུ་ཁྲག་པ་འདི་ཡིན། ཐྲ་མ་འཕགས་པ་ཁུ་དཔོན་འདི་པ། ལུལ་གྱི་རྒྱལ་པོ་
ཡིན་ན། ཁོང་ཤེས་རབ་ཆེ་བས་རང་རིས་མི་ཐུབ། ད་ལྟ་རང་སྤྱོད་པ་བཟང་པོ་ཡོད་པས། ས་སྐུ་

བར་ཐངས་གཅིག་སྤང་ཞིག་ བོད་བྱིངས་པོ་སེ་ཆེན་གོ་པེ་ལའི་འོག་ཏུ་ཚུག་ནས་མི་ཆེན་དས་སྟན་
ཡང་། ས་སྐྱ་ན་སྟེབས་ཡོད་པར་འདུག་ཟེར། གཏམ་སྟན་པོ་ཐོས་པ་ཡིན་གསུངས། དས་
སྟན་གྱིས་ཁྱེས་པ། རྒྱལ་པོ་ཁྱོད་ཀྱི་ལུང་བཞིན་འགྲོ་བར་བྱ། དེ་ལྟ་ནའང་། བོད་བྱ་བ། མི་ཐུ་
མོར་འདུག་པ་དང་། ཁོང་རང་གི་རྒྱལ་སྤྱིམས་ཞིག་རྒྱ་རྩོར་གྱི་སྤྱིམས་ཇི་བཞིན་མ་འཇགས། སོ་ཁ་
རྣམས་ཀྱང་མ་ཚུགས་པར་ཡོད་འདུག་པས།

ཡར་ཕྱིན་གྱི་མཐུན་རྒྱུ་སྟོར་བ་དང་། བྱ་བ་ཆེན་པོ་གྲུབ་པ་ཇི་ལྟར་ཡོང་ཡིན་ཟེར།
ཡང་རྒྱལ་པོའི་ལུང་གིས། རང་རེ་ལ། བོད་བྱིངས་པོར་འོག་ཏུ་ཚུག་ཡོད་པར་འདུག་ཟེར་བའི་
གཏམ་སྟན་ཐོབ་པ་དེས་ཆོག་ ཆས་ཁ་ཆ་རྒྱུན་གང་དགོས་མ་ཐུངས་པ་གནང་པས་བསྐྱར།
ས་སྐྱ་མན་ལ། འཇའ་མོ་ཆེ་ཆུང་དུ་འོས། ས་འཇམ་རྩུབ། མི་སྤྲེ་དར་རྒྱད། རྒྱ་འཇམ་ལ་
དཔེས་ལོངས་ནས་ཚུགས་ཤོག་ ལྷ་མ་འཕགས་པ་ཡར་ཕེབས་དུས། འབྱོན་ལམ་བདེ་དགོས་པ་
ཡིན།

ཡང་དོན་གཅིག་ལ། ཁྱོད་སོན་ཇིང་དཔོན་དུ་བསྐློས་པ་ལ། བོད་ཀྱི་གནས་ལུགས་རྣམས་ཞིབ་
པར་གོ་ན། གན་པའི་བྱ་བ་ཆེན་པོ་བྱེད་པ་དང་། མི་མང་པོ་ལ་ཕན་པ་ཡིན་པས་སྤང་ཞིག་
གསུངས་ནས། ལྷ་མའི་བཀའ་ཤོག་དང་། རྒྱལ་པོའི་འཇའ་ས་དགོས་པ་རྣམས་གནང་།
དས་སྟན་འཁོར་མང་པོ་དང་བཅས་པའི་ཡར་ཕྱིན་གྱིས་ཆས། བོད་ཀྱི་བན་སྐྱ་ཆན་མགོ་དྲག་རིམ།
སྤྱིར་དགོས་ལ་གནང་སྟེན་གྱི་ཆ་རྒྱུན་བཟང་པོ་དང་བཅས་པ། གན་མཛོད་ཆེ་ཆུང་ནས་བསྐྱར་རྟེ་
ཡར་འོང་། ཐོག་མར་བོད་དུ་བཞུན་པ་ཕྱི་དར་གྱི་ཆོས་བྱུང་ས་ཡིན་པས། མདོ་སྤྲེད་ཀྱི་ས་དན་རྟིག་
ཤེལ་གྱི་ལྟ་ཁང་དང་། མདོ་སྤྲེད་གཙུག་མདོ་བསམ་འབྲུབ། གཙང་དཔལ་ལྷན་ས་སྐྱ་རྣམས་ལ་རིམ་
པར། མི་མང་པོར་བསགས། གང་ལ་གང་འོས་ཀྱི་གནང་སྟེན་སྤྲད།

བཀའ་ལུང་རྣམས་བསྐྱགས་ཤིང་། རྒྱ་བོད་ཀྱི་སོ་མཆོམས་ནས། ས་སྐྱ་མན་ལ་འཇམ་ཆེན་ཀུན་དྲིལ་
བ་ཉི་ཤུ་ཅ་བདུན་བཅུགས། སོ་སོར་ཕྱེ་ན། མདོ་སྤྲེད་པ་འཇམ་པས། འཇའ་མོ་བདུན།
མདོ་སྤྲེད་ལ་འཇའ་མོ་དགྲ། དབུས་གཙང་ལ་འཇའ་མོ་བཅུ་གཅིག་ དེའི་ནང་ནས་ཀྱང་དབུས་པ་
འཇའ་མོ་འཛིན་དགོས་པ་ལ་ཤག་ ཆེ་བ། ཤ་ཤོ། ཀོང་། དགོན་གསར། བྱ་བ་དང་
བདུན། གཙང་པས་འཛིན་དགོས་ལ། ལྷག་ ཆོང་འདུས། དར་ལུང་། གྲོམ་མདའ་རོང་
དང་བཞི་བཅུགས། སོ་སོའི་སྤྱོད་རྣམས་ཀྱིས། འཇམ་སྟོར་འདབ་པའི་བཀོད་པ་བྱས།
བོད་བྱིངས་པོ་ལ། རྒྱལ་པོ་ཡོན་མཛོད་ཀྱི་བཀའ་ལུང་འཕྲོད། ས་སྐྱ་འཁོར། བོད་སྤྱི་སྟོན་གྱི་
གནས་ལུགས་ཐམས་ཅད་ཁོང་དུ་ཚུག་ནས། རྒྱལ་པོའི་བྱུང་དུ་སྟེབས། རྒྱ་མཆོན་རྣམས་ཁྱེས་པས།
གོ་ཆོད་འདུག་གསུངས། གསེལ་རས་དང་། གནང་སྟེན་བཟང་པོ་བྱིན། སོན་བྱིང་དཔོན་གྱི་
སྤྱིམས་དར། ཅ་བའི་དཔོན་ཆེན་ལ་བསྐློས། བོད་ཀྱི་འཇའ་མོ་རྣམས་གསར་བཅུགས་ཡིན་པས།
འཇགས་པར་བྱེད་པའི་མི་གཅིག་དགོས་པར་ཡོད་ཁྱེས་པས། མི་ཆེན་ཨི་ཇི་ལགས་ཟེར་བ་ལ། བོད་
འཇམ་ཤེས་པའི་འཇའ་པ་ཡིན། ཐོང་ཇིའི་ལས་ཁ་བྱིན་ནས་ཡར་ལ་བཏང་། དེ་ནས་བཟུང་སྟེ།
རྩོར་ས་སྐྱ་པ་ཡོན་དུ་ཇི་ཅམ་འབྲེལ་གྱི་བར་ལ། བོད་འཇམ་ཉི་ཤུ་ཅ་བདུན་པོ་བདེ་མོར་འཇགས་
པས། ལྷ་མ་དཔོན་ཆེན། བོད་རྩོར་གྱི་གསེར་ཡིག་པ་རྣམས། འབྱོན་ལམ་བདེ་ཞིང་། བོད་
འབངས་བྱིངས་པོ་སྤྱིད་པོར་བྱུང་སྐད། འདི་ནི་སེ་ཆེན་རྒྱལ་པོས། ས་སྐྱར་གསེར་ཡིག་པ་མངགས་

པའི་སྒྲོན་མ་ཡིན་ཅིང་། སངས་རྒྱལ་གྱི་བསྟན་པ་དང་། ས་སྐྱ་པ་ལ་ཤིན་ཏུ་དད་པའི་མི་དཔོན་
 བཟང་པོ་གཅིག་བྱུང་འདུག་པས། རྣམ་ཐར་ཟུར་ཙམ་གྱིས་པ་ཡིན། ཐོང་ཇི་ལི་ཇི་ལག་གིས།
 བོད་འཇམ་ཐོག་ཏུ་མ་སྒྲེབས་གོང་དུ། རྟོར་རྒྱལ་པོས།
 རྒྱང་ཡུལ་ལ་དམག་ཐོག་བྱོན་དུས། མདོ་སྨད་ཀྱི་འཇམ་མོ་གཉིས། རྒྱ་འཇམ་གྱི་ཞོར་ལ། མར་
 བསྐྱས་པའི་རིམ་ཤུགས་རྒྱབ་པས། མདོ་སྨད་ག་རེ་གོ་པའི་འཇམ་མོ་གཉིས། དབུས་གཙང་ལ་དྲིན་
 ཆེ་བར་བྱུང་གདའ་འོ། ། རྟོར་སེ་ཆེན་རྒྱལ་པོའི་དུས། བོད་ཁམས་ཆེན་པོ་ལ། མི་ཅིས་དུད་བགང་
 བྱུང་བའི་དུས། མདོ་སྨད་ནས་པར་ཅིས་པར་འདུག་པས། ག་ཚུ་རབ་ཁ་ན། རང་སོ་ལ་གཏོག་
 པའི་གཞིས་དང་། བྱང་གའི་ཚ་ན། སླ་བ་མཁར་དང་། དེའི་འོག་ན། དེམ་ཁང་གཞིས་བྱ་བ་
 ཡོད་པ། དེ་རྣམས་སླ་མ་འཕགས་པ་ལ། ས་ཕུད་དང་། ལུང་གིས་སྤུལ་ནས། གན་འཇམ་ལ་
 སོགས་རྒྱ་བོད་ཀྱི་ཁྲལ་དུད་གང་ཡང་མི་འབྲི་བ་གཙང་མར་ཡོད་པ་ལ། རྟོར་སོན་ལྔ་བརྒྱའི་ས་ཡིན་
 པར་འདུག ཅིས་གསལ་བ་འདི་ནི་རྟོར་སེ་ཆེན་རྒྱལ་པོའི་གཞིགས་སྤྱོད་འོག་འགོ་མགོན་ཆོས་རྒྱལ་
 འཕགས་པས་བོད་ཡོངས་ལ་དབང་རྒྱུར་བྱེད་ཐུབ་པར་བྱུང་བའི་སྐོར་གྱི་ལོ་རྒྱུས་
 རགས་རིམ་ཙམ་ཤེས་ཐུབ།

བཞི། སྒོན་པོ་མགར་གྱི་གདུང་རྒྱུད་ལ་མདོ་ཁམས་སྟོང་དཔོན་གྱི་དབང་བསྐྱར་ པར་ལྷེ་དགའི་རྒྱལ་རབས་ཞེས་པ་དེ་བྱུང་བ།

དེ་ཡང་བོད་ཀྱི་ཆོས་དང་རིག་གནས་ཀྱི་རྒྱལ་ས་གཉིས་པ་ལྟ་བུ་མདོ་ཁམས་ལྷེ་དགའི་ཞེས་
 ཡོངས་སུ་གྲགས་པའི་ཡུལ་འདིར་སྤར་ཆོས་རྒྱལ་སྟོང་བཙན་སྐམ་པོའི་སྐབས་སུ་ཁམས་སྟོང་ཐང་གི་
 ཡུལ་ཟེར་ཞིང་། ཆོས་རྒྱལ་ཁྲི་སྟོང་ལྗེ་བཙན་གྱི་སྐབས་སུ་རྩེ་འབངས་ཉེར་ལྗེ་ནང་ཆོན་ལྷན་མ་
 རྩེ་མང་གི་འབྲུངས་ཡུལ་ཡང་འདི་ཅུ་ཡིན་ལ། ཡུལ་འདི་སྤྱིང་ཆེན་པོས་བདག་ཏུ་བཟུང་ཡོད་སྐབས་
 དུས་དེར་སྤྱིང་ཡུལ་ཞེས་གྲགས་ཀྱང་དེང་སང་ལྷེ་དགའི་སྤྱིང་ཆང་ཞེས་སྤྱི་མིང་བྱེ་བྲག་ལ་ཐོགས།
 བོད་སིལ་བུར་འཛོར་བའི་སྐབས་སུ་སྒོན་པོ་དམ་པ་མགར་རིག་པ་ཅན་གྱི་གདུང་རྒྱུད་ལས་ཁམས་
 རྩོགས་སུ་མཆེད་པ་རྣམས་ཀྱིས་འབྲི་ཆུའི་ཤར་རུབ་རྣམས་ལ་དབང་རྒྱུར་བྱས། རབ་བྱུང་ལྔ་པའི་མི་
 ཡོས་སྤྱི་ལོ་1267ལོར་འགོ་མགོན་ཆོས་རྒྱལ་འཕགས་པ་སྤར་ཡང་རྒྱ་ནག་ཏུ་ཕེབས་པའི་ལས་ཆོན་བཅུ་
 གསུམ་ཞེས་པའི་སྐུ་འཁོར་གསར་འཛུགས་གནང་། མགར་ཆེན་ཡེ་ཤེས་བཟང་པོའི་སྤྱོད་གཉིས་པ་
 མགར་བསོད་ནམས་རིན་ཆེན་འགོ་མགོན་འཕགས་པའི་གསོལ་དཔོན་གྱི་ལས་འགན་བཞེས་ཏེ་རྒྱ་
 རྒྱ་ཏུ་ཕེབས། གོང་མ་སེ་ཆེན་རྒྱལ་པོས་ཆེན་པོར་འོས་པའི་ཐོབ་དང་ཐམ་ཀ་གནང་།
 དེའི་གཅིན་རྩ་སྤྱུ་ཅུ་ལ་འགོ་མགོན་ཆོས་རྒྱལ་འཕགས་པས་ས་དམར་སྟོང་དཔོན་གྱི་མཆོན་དང་གོ་
 གནས་གནང་བས་དུལ་སྟོང་དཔོན་ཞེས་པར་གྲགས། དེ་ནས་མི་རབས་དུག་པ་བདེ་ཆེན་བསོད་
 རྣམས་བཟང་པོའི་སྐབས་སུ་ལྷེ་དགའི་ཞེས་པའི་མཆོན་ཆགས། དེ་ནས་རིམ་བཞིན་དཔོན་གྱི་མིང་ཡུལ་
 ལ་ཐོགས་ཏེ་ལྷེ་དགའི་ཡུལ་ཁམས་ཞེས་པ་བྱུང་། ལྷེ་དགའི་རྒྱལ་རབས་རིམ་བྱུང་གིས་དབང་རྒྱུར་
 བྱེད་ཡུལ་གཙོ་བོ་འབྲི་ཆུ་ཤར་རུབ་གཉིས་ཀྱིས་མཆོན་པའི་ཁམས་རྩོགས་ཀྱི་ཡུལ་འདི་ཡིན་ལ། རྒྱལ་

རབས་རིམ་བྱང་གི་དབང་ཡུལ་རྒྱ་ཆེ་རྒྱུ་ལ་མ་ངེས་པའི་འཕོ་འཁྱར་སྒྲ་ཚོགས་བྱང་འདུག

དེ་ལྟར་འགྲོ་མགོན་ཆོས་རྒྱལ་འཕགས་པའི་སྐབས་སུ་མདོ་ཁམས་སྤང་ཕྱོགས་སུ་འང་དཔོན་རིགས་
མང་པོ་ཞིག་བསྐོས་བཞག་གནང་ཡོད་པར་ངེས་ལ། དེ་ལས་ད་ལྟའི་བར་མ་ཉམས་དར་རྒྱས་བྱང་ཡོད་
པ་ནི་མགར་རིག་པ་ཅན་གྱི་གདུང་རྒྱུད་ལས་བྱང་བའི་སྡེ་དགའི་རྒྱལ་རབས་ཞེས་པ་འདི་ཉིད་ཡིན་
ཞིང་། འདིའི་ལོ་རྒྱུས་སྐོར་མདོར་བསྡུས་ཤིག་

《གུ་བཀྲའི་ཆོས་འབྱུང་》 ལྟར་དགོད་པ་ལ། དེ་ཡང་ཐོག་མར་བོད་འདིར་མི་ཡི་འགྲོ་བ་ཆགས་
ནས་རིང་ཞིག་ན། ཤར་མི་ཉག་བཞག་ར་དཀར་པོའི་རི་རྩེ་ལ་སྤེང་འོད་གསལ་གྱི་སྒྲ་ཞིག་གནས་
ནས་བབས་པ་ལས་མི་རྣམས་ཀྱིས་གནས་ནས་བབས་པས་མཚན་མགར་གནས་ཆ་འབྱུག་ཅེས་
བཏགས་པས། དེའི་བརྒྱུད་པ་མགར་ལྷ་མཁུན་ཆེན་པོ། དེའི་སྐས་མགར་སྤྲོད་མེས་ཁྲི་ཆགས། དེའི་
སྐས་མགར་སྤྲོད་བཅན་ཡུལ་བཟུང་ངམ་ཆོས་སྒྲོན་རིག་པ་ཅན་དུ་གྲགས་པ་སྟེ། འཕགས་པ་སྟུན་རས་
གཟིགས་རྒྱལ་པོའི་ཚུལ་དུ་སྤྲུལ་པ་སྤོང་བཅན་སྐམ་པོའི་དུས་མེད་ཐབས་མེད་པའི་སྒྲོན་པོ་བཞིའི་ཡ་
གྲུལ་ཕྱག་ན་རྩྭ་རྩེའི་སྤུལ་པ་འཕྲུལ་སྒྲོན་རིག་པ་ཅན་འདི་དང་། འཇམ་པའི་དབྱངས་ཀྱི་སྤུལ་པ་ཐོན་
མི་སམ་སྟོ་ཏ་གཉིས་ཀྱིས་རྒྱལ་བལ་ནས་འཕགས་མ་རྣམ་གཉིས་ཀྱི་སྤུལ་པ་དང་། རྩོ་བོ་རྣམ་གཉིས་
སོགས་སྟུན་དངས་ནས་བོད་ཁམས་ཀྱི་འགྲོ་བ་རྣམས་དཀར་པོ་དགའི་བའི་ལམ་ལ་བཀོད་པས་དུས་
དེར་འཕགས་མཚོག་རིགས་གསུམ་མགོན་པོ་གཙོ་བོར་གྱུར་པའི་རྒྱལ་བའི་སྐས་དང་བཅས་པ་མང་པོ་
དངོས་སུ་ཞལ་འཛུམས་པའི་དུས་ཡིན་ཞིང་། 1 ཆོས་སྒྲོན་འདི་ཉིད་ཀྱིས་རྒྱ་ཡུལ་སོགས་སུ་རིག་པའི་
འཕྲུལ་ཡ་མཚན་པ་མཛད་པའི་ཚུལ་ཀྱན་ལ་དང་སང་གི་བར་དུ་གཏམ་རྒྱུད་དུ་གནས་པ་འདི་དག་
བྱང་ཞིང་། འདིའི་སྐས་ 2བཅན་པོ་ཡོན་ཏན་རྒྱལ། 3 ལྷ་གཅིག་སྟན་ལྷམ་བྲ། 4ཁྲི་བྲངས་དུམ་པ།
5འདི་ལ་སྐས་གཉིས་ཀྱི་མགར་ཨ་ཁྲེས་དགེ་བ་དཔལ་ནི་འོག་ནས་འཆད་འཁྱར་གྱི་སྡེ་དགའི་གདུང་
རབས་ཀྱི་ཐོག་མའི་གྲེས་མཚམས་ཡིན་ཞིང་། དེའི་མཆེད་ཡ་ཁྲི་གཉིས་ཁྲི་ལྷགས་ནས་རིམ་པར་
བརྒྱུད་པ་ནི་ཆོས་པ་ཁྲི་དཔོན་རྣམས་བྱང་བ་ཡིན་ཏེ་ལོ་རྒྱུས་གཞན་དུ་ཤིས་པར་བྱའོ། ། མགར་ཨ་
ཁྲེས་དགེ་བ་དཔལ་གྱི་སྐས་ 6ལྷ་རྩེ་བྱམས་པ་དཔལ་ཏེ་འདི་ཉིད་སྐས་སུ་ཁམས་ལ་ཕེབས་ཏེ་འདན་
གྱི་བྲག་ར་སྤིང་ཆེན་དུ་གདན་ས་ཆགས་པ་དང་། དེ་ནས་བཟུང་གདུང་རྒྱུད་ཁམས་ཕྱོགས་སུ་ཆགས་
པ་ཡིན། 7དེའི་སྐས་མགར་དཔལ་གྱི་ཡོན་ཏན། 8དེའི་སྐས་མགར་དཔལ་གྱི་ཕུར་བྲ། 9དེའི་སྐས་
མགར་དཔལ་གྱི་འབྱུང་གནས། 10དེའི་སྐས་མགར་དཔལ་གྱི་ཤེས་རབ། 11དེའི་སྐས་མགར་དཔལ་
གྱི་བྲག་ཤིས། 12དེའི་སྐས་མགར་དཔལ་གྱི་སྒྲ་མ། 13 དེའི་སྐས་མགར་དཔལ་བྲག་ཤིས་སྒྲ་མ།
14 དེའི་སྐས་མགར་ཡོན་ཏན་སྒྲ་མ། 15དེའི་སྐས་མགར་ཤེས་རབ་སྒྲ་མ། 16དེའི་སྐས་མགར་
བྱང་ཆུབ་སྒྲ་མ། 17དེའི་སྐས་མགར་གྲགས་པ་རྒྱལ་མཚན། 18དེའི་སྐས་མགར་དཀོན་མཆོག་རྒྱལ་
མཚན། 19དེའི་སྐས་མགར་དགེ་འདུན་རྒྱལ་མཚན། 20 དེའི་སྐས་བྱམས་པ་རྒྱལ་མཚན། 21དེའི་
སྐས་ཡེ་ཤེས་རྒྱལ་མཚན། 22དེའི་སྐས་མགར་དཔལ་གྱི་བྱམས་པ་ཕྱི་མ། 23དེའི་སྐས་མགར་དཔལ་
འབུམ།

24དེའི་སྐས་མགར་དཔལ་གྲགས། 25དེའི་སྐས་མགར་དཔལ་གྱི་རྩྭ་རྩེ། 26དེའི་སྐས་མགར་དཔལ་
གྱི་བསོད་ནམས། 27དེའི་སྐས་མགར་དཔལ་གྱི་རྩེ་མོ། འདི་ནས་བཟུང་དེམ་ཤོད་དེམ་མདོ་ཟེར་བ་
འདིར་བཞུགས་ཏེ་གཞིས་ཆགས་པ་ཡིན། 28དེའི་སྐས་བསོད་ནམས་འབུམ་མམ་མགར་ཆེན་

ཡེ་ཤེས་བཟང་པོ། 29 དེའི་སྤྱི་དུལ་སྤྱི་ཕྱི་འདི་ནས་དུལ་སྤྱི་དཔོན་དུ་གྱུགས། 30 དེ་
 རྣམ་རིམ་བཞིན་སྤྱི་དཔོན་ཟླ་བ་བཟང་པོ། 31 རྣམ་བཟང་པོ། 32 པ་བཟན་སྤྱི་
 33 དཀར་ཆེན་བྱང་ཆུབ་འབྱུང། 34 བདེ་ཆེན་བསོད་ནམས་བཟང་པོ་འདི་ནས་ཟླ་དགའི་མཆོན་ཐོབ།
 35 ཟླ་དགའི་པོ་ཐར་རམ་བཟླ་ཤིས་སེང་གོ། 36 རྣམ་མཆོན་འབྱུང། 37 རྣམ་མཁའ། 38 རྣམ་གྲུབ།
 39 རྣམ་འཕེལ། 40 ཨོ་རྣམ་བཟླ་ཤིས། 41 དབང་ཆེན་མགོན་པོ། 42 ཆོས་རྣམ་བཟན་པ་ཆོ་རིང་།
 43 ཁྱི་ཆེན་སྒོ་གྲོས་རྣམ་མཆོན་ལྷན་དུ། 44 ས་ཡི་ཆངས་པ་ས་དབང་བཟང་པོ། 45 དེང་སང་གི་
 རྣམ་སྤྱི་མེད་ཉི་མ་རིན་པོ་ཆེ་དྲུག་ཆོ་དབང་རིག་འཛིན་མཆོད་ལྷན་དུ་ཡན་ཆད་ཆོས་སྒོན་མགར་
 རིག་པ་ཅན་ནས་བཟུང་སྟེ་གདུང་རབས་བཞི་བཅུ་ཞེ་ལ། ཞེས་པ་ཚུམ་པ་པོའི་ཚུམ་དུས་ཡན་
 ཆད་ཡིན་ལ། དེང་དུས་ཟླ་དགའི་རྣམ་རབས་ལྷ་བཅུ་ཞེས་གྲགས་པ་ནི། དེའི་རྩིས་སྤྱི་བའི་ 46
 ཆོས་རྣམ་དམ་ཆོག་དྲུག་ཆེ། 47 འཆི་མེད་རྟག་པོའི་དྲུག་ཆེ། 48 དྲོ་ཆེ་སེང་གོ། 49 ཆོ་དབང་བདུད་
 འདུལ། 50 ཟླ་དགའི་སྤྱི་ཨོ་རྣམ་སྤྱི་བས་བཅས་སོ། ། དེ་དག་སོ་སོའི་སྤྱི་མཆོད་སེར་སྤྱི་སོགས་ཀྱི་
 རྣམ་གྲངས་དང་སྤྱི་ཆེ་བའི་མཛད་འཕྲིན་སོགས་སོ་སོར་ཞིབ་དུ་བཅོད་མི་ལང་ངོ་། ། མགར་ཆེན་ཡེ་
 ཤེས་བཟང་པོས་མདོ་དྲུག་གི་ས་ཡི་ཆ་བདག་གིར་མཛད་དེ། དེའི་སྤྱི་གཉིས་ལས་བསོད་ནམས་རིན་
 ཆེན་གྱིས་འགྲོ་མགོན་ཆོས་རྣམ་འཕགས་པའི་ཞབས་པད་བསྟེན་ནས་གསོལ་དཔོན་གྱི་ལས་ཀ་བཟུང་།
 གོང་མ་སེ་ཆེན་རྟན་གྱིས་ཐམ་ཀ་དང་འཇའ་ས་སོགས་བྱིན་ཏེ་ཆེན་པོའི་གོ་སར་བསྐྱར།
 སྤྱི་ཆེའི་སྤྱི་ལ་ས་དམར་ཡང་དགོན་དུ་ཆོགས་པ་སྤྱི་ཕྱག་ཅམ་བསྐྱངས། དེའི་དཔོན་པོ་རྩ་རྩ་ལ་
 སྤྱི་དགུ་བྱུང་བའི་ནང་ནས་སྤྱི་དཔོན་ཟླ་བ་བཟང་པོ་ཞེས་པ་ལ་གོང་མ་ཡོན་མཆོད་གྱིས་ས་དམར་
 སྤྱི་དཔོན་གྱི་ལས་ཀ་གནང་བས་མདོན་པར་མཐོ། དེའི་སྤྱི་གཉིས་ལས་རྩ་རྣམ་བཟང་པོའི་སྤྱི་
 པ་བཟན་སྤྱི་ དེའི་སྤྱི་དཀར་ཆེན་བྱང་ཆུབ་འབྱུང། དེའི་སྤྱི་རྩ་ཆོས་དྲོར་པ་ནི་གསང་ཆེན་
 རྩིང་མའི་གྲུབ་ཐོབ་ཆེན་པོར་གྱུར། དེའི་མཆོད་ཡ་དགའི་འདུན་རྣམ་མཆོན་གྱི་སྤྱི་མགོན་པོ་གཟུངས་
 སོགས་ལས་བརྒྱད་དེ་དེང་སང་གི་བར་དུ་ས་དམར་སྤྱི་གས་སྤྱི་ཡོད་ལ། དཀར་ཆེན་བྱང་ཆུབ་འབྱུང་
 གྱི་སྤྱི་བདེ་ཆེན་བསོད་ནམས་བཟང་པོ་ཞེས་པ་ཡུམ་འདས་པའི་དགོངས་རྒྱུ་གས་བསྐྱབ་པར་ཀུ་ཐོག་
 དྲོ་ཆེ་གདན་དུ་བྱོན་ནས་བྱིར་མ་བྱོན་པས། མཆོད་གཞན་གྱིས་སྤྱི་འགྲུགས་པར་གཏོང་ཅིས་ལ། རྩ་
 ཆོས་དྲོར་གྱིས་ཁོ་བྱིར་འོང་བ་མི་ཡོང་མོད། འོན་ཀྱང་ཁོ་རང་ས་བཅོན་གྱི་གོང་བ་བཟུང་། ཟླ་
 ཆེན་གྱི་དཔོན་པོ་བྱས་ཏེ་བརྒྱད་པ་རེ་བཟང་དུ་འགྲོ་བའི་ལུང་བཟན་མཛད། བདེ་ཆེན་བསོད་ནམས་
 བཟང་པོ་དེ་ཉིད་རིམ་གྱིས་ལྷགས་རྟན་སྤྱི་ཆེན་པོའི་བདག་དུང་གི་སྤྱི་ལྷན་འབྱོར་ཏེ་ནང་སྒོན་དུ་
 གྱུར། ཟླ་དགའི་ཞེས་པའི་མཆོན་ཡང་འདི་སྐབས་ཅམ་ནས་བྱུང་བར་གྱུགས་ཏེ། ཆེན་པོ་བདག་དུང་
 གིས་སྒོན་ཆེན་འདི་བྱང་ནས་ཟླ་དང་བཟན་སྤྱི་ལ་དགའི་བར་གྱུར་པས་མིང་ཡང་ཟླ་དགའི་བཟན་གས་
 ཟེར་ཏེ་མཆོན་འདི་ནི་གནམ་གྱིས་བྱིན་པར་གྱུགས། དེ་ལ་སྤྱི་བཞི་བྱུང་བའི་གཉིས་པ་བཟླ་ཤིས་
 སེང་གའམ་པོ་ཐར་དུ་གྱུགས་པ་དེས། སྤྱི་དཔོན་ལས་བྱུ་མའི་རིན་དུ་བྱིས་རྒྱུད་ཐམས་ཅད་གཡོ་
 ཐབས་ཀྱིས་སྤྱི་ཆེན་ཏེ་བྱུང་འཇུག་གི་སྤྱི་ཐབས་ལ་འགྲན་པར་མཛད། སྤྱི་པའི་དབང་ཕྱག་ཐང་
 སྤྱི་རྣམ་པོ་སྤྱི་དངས་ནས་གྲས་པས་མཆོད།
 སྤྱི་ཆེན་གྱིས་དུལ་མདའི་སྤྱི་རིའི་གཤམ་དུ་སྤྱི་གནས་པའི་མཆོ་ཆུང་རྩ་ཞིག་ཡོད་པ་རྩ་འཕྱུལ་
 གྱིས་བསྐྱབས་ནས། དེར་གཙུག་ལག་ཁང་རྟེན་དང་བརྟེན་པར་བཅས་པ་བཞེངས་ཏེ།

ཆོས་ལྷན་ཆེན་པོ་དཔལ་ལྷན་གྲུབ་སྐྱོང་དུ་གྲགས་པ་འདྲིའི་བསྟན་པའི་རྒྱུ་ཐོག་མར་ཆགས།
 གཙུག་ལག་གཉིས་ཀྱི་རྟེན་འབྲེལ་གྱི་སློབ་ལུགས་ཀྱི་འགྲིགས་པར་གྱུར། དེའི་སྐོར་གཉིས་ལས་སློབ་
 མ་དཔལ་ལྷན་སེང་གེས་སྤར་གྱི་གཙུག་ལག་ཁང་ཡོད་པའི་རྟེན་རིའི་སྟོན་སྲུང་ལྟུང་གི་བཅུགས་པ་
 ལ་དང་སང་རྟེན་དགོན་དུ་གྲགས། ཅིག་ཤོས་རྒྱལ་མཚན་འབྲུམ་ལ་སྤྲས་བཞི་བྱུང་བའི་ནང་གི་ཨ་ལྷོ་
 ཟེར་བ་ལ་སྤྲས་བཅུན་ཚམ་བྱུང་བའི་རྩོམ་ལྷན་ནམ་མཁའ་ལྷན་བཟང་གིས་རྩོམ་རྩིས་བྱེད་ལ་
 སྤྲུགས་དམ་ནན་ཏན་དུ་མཛད་པས། འཁོར་ནམས་ཀྱིས་རྩོམ་རྩིས་བྱེད་དུ་མཛོང་བ་དང་།
 བསྐྱེད་པ་དུང་ཕྱུར་གྲུབ་པའི་ཆོ་ལྷགས་ཐོག་དུ་སྤྲུགས་ཀྱི་རིལ་བྱ་རང་བཞིན་དུ་བྱུང་བ་སོགས་གྲུབ་
 པའི་མཚན་མ་བརྟེན། ཞེས་སོགས་གསལ་བ་ནི་འགྲོ་མགོན་ཆོས་རྒྱལ་འཕགས་པའི་སྐབས་སུ་ཁམས་
 སྟོན་སྲུང་སྐྱོང་དཔོན་བསྐོས་བཞག་གནང་བའི་དཔོན་རྒྱུད་བྱུང་བ་རགས་རིམ་ཙམ་ཡིན་ལ་རྒྱས་པ་ལྟ་
 དགའི་རྒྱལ་རབས་སོགས་སུ་ཤེས་པར་བྱའོ།

ཏི་ཕྱི་སྟེ་གོང་མའི་དབུ་སྒྲ་རིམ་བྱོན་གྱི་རེ་མིག
 BG(BHDFG3FK15K102F) ཏི་ཕྱི་སྟེ་སའི་མཚན། མཚན་ཐོབ་པའི་དུས།
 མཚན་གནང་བ་པོ། BH1 འགྲོ་མགོན་ཆོས་རྒྱལ་འཕགས་པ།
 གླུ་ལོ་1253ལོར། ཏུ་བི་ལེ། ཞ)BH2 རིན་ཆེན་རྒྱལ་མཚན།
 གླུ་ལོ་1274ལོར། ཏུ་བི་ལེ། ཞ BH3 རྒྱལ་པོ་ལ་རྟེན་ཏ།
 གླུ་ལོ་1279ལོར། ཏུ་བི་ལེ། ཞ BH4 ཡེ་ཤེས་རིན་ཆེན།

གླུ་ལོ་1286ལོར། ཏུ་བི་ལེ། ཞ BH5 གྲགས་པ་འོད་ཟེར།
 གླུ་ལོ་1291ལོར། ལོན་ཅེ་པང་། ཅ BH6
 རིན་ཆེན་རྒྱལ་མཚན། གླུ་ལོ་1304ལོར། ལོན་ཅེ་པང་། ཅ
 □BHDG5FK15K102F7 སངས་རྒྱས་དཔལ།
 གླུ་ལོ་1305ལོར། ལོན་ཅེ་པང་། (ཅ)ཆུ་ལྷ།
 (ཀ)ཅིན་ཡོན་པང་།

(ཆ) BHDFG4FK15K102F8 ཀུན་དགའ་སློབ་ཤོས་རྒྱལ་མཚན།
 གླུ་ལོ་1315ལོར། ཅིན་ཡོན་པང་། (ཆ)གོ་ཙན། (ཇ)
 BHDFG3FK15K102F9 དབང་ཕྱུག་རྒྱལ་མཚན། གླུ་ལོ་1323ལོར།
 ཐེ་ཏིང་ཏི། ཟམ་ཕུལ་BH10 ཀུན་དགའ་ལེགས་པའི་སློབ་ཤོས། གླུ་ལོ་1325ལོར།
 ཐེ་ཏིང་ཏི། ཟམ་ཕུལ་BH11 རིན་ཆེན་བཀྲ་ཤིས། གླུ་ལོ་1329ལོར། ཐང་ཟན་ཏི། ཅེ་ཕུལ་
 BH12 ཀུན་དགའ་རྒྱལ་མཚན།
 གླུ་ལོ་1333ལོར། ཐོ་གན་ཐེ་ཕུར། (ཕུལ་)
 BH13 སློབ་ཆེན་བསོད་ནམས་སློབ་ཤོས། གླུ་ལོ་1358ལོར།
 ཐོ་གན་ཐེ་ཕུར། (ཕུལ་)BH14 རྒྱལ་པོ་དཔལ་བཟང་། གླུ་ལོ་
 1362ལོར། ཐོ་གན་ཐེ་ཕུར། (ཕུལ་)BG)

LMས་སྒྲིའི་དཔོན་ཆེན་རིམ་བྱོན་གྱི་རེ་མིག
 K5K12SK5K12Fཁྱི་རིམ། མཚན། ཁྱི་རིམ། མཚན། BH1
 རྒྱུ་བཟང་པོ། 12འོད་ཟེར་སང་གོ། BH2ནང་གཉིས་བ་ཀྱན་དགའ་བཟང་པོ།
 13ཀྱན་དགའ་རིན་ཆེན། BH3 རང་བཅུན།
 14དོན་ཡོད་དཔལ། BH4ཕྱག་པོ་སྒྲང་དཀར་པ།
 15ཡོན་བཅུན། BH5བྱང་རིན། 16འོད་ཟེར་སང་གོ།
 BH6ཀྱན་གཞོན། 17རྒྱལ་བ་བཟང་པོ། BH7
 གཞོན་དབང་། 18དབང་ཕྱག་དཔལ།
 BH8བྱང་རྩོད། 19བསོད་ནམས་དཔལ། BH9ལག་ལེན།
 20རྒྱལ་བ་བཟང་པོ། བསྐྱར་མ། BH10ལེགས་པ་དཔལ།
 21དབང་བཅུན། BH11སང་གོ་དཔལ། 22
 རྣམ་མཁའ་བཟླན་པ། LM

ས་བཅད་གསུམ་པ། ཆོས་དང་རིག་གནས་གསར་དུ་དར་རྒྱས་བྱུང་ཚུལ།
 གཅིག ཆོས་ལུགས་དར་རྒྱས་བྱུང་བའི་སྐོར། F

1. རྩོད་པའམ་སྒྱུར་བྱུག་པའི་གྲུབ་མཐའ་བྱུང་བ།

བོད་དུ་སངས་རྒྱུ་ཆོས་ལུགས་དར་བ་ལ་གཙོ་བོར་སྐབ་བརྒྱད་འབྲེན་པའི་ཤིང་རྟ་ཆེན་པོ་
 བརྒྱད་བྱུང་ཡོད་པ་དེ་དག་རིམ་ལྔར་བྱུང་བའི་གོ་རིམ་དང་། ཤིང་རྟའི་སྒོལ་འབྲེད་པ། ལྷ་གྲུབ་གྱི་
 བྱུང་པར། ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པའི་བྱུང་ཆོས་གང་གང་ཡོད་པ་སོགས་ཆོས་འབྱུང་དང་། ལྷ་གྲུབ་གྱི་
 སྐོར་ལ་སྒྲོན་བྱོན་མཁའ་པ་རྣམས་ཀྱིས་བརྩམས་པའི་དཔེ་ཆ་བྲག་རི་ལྷར་བརྩེགས་པ་འདི་དག་ལས་
 ལྷག་པའི་གསལ་བཤད་གྱི་དགོས་པ་མ་མཐོང་། འདིར་བོད་དུ་དུས་རབས་རིམ་བྱུང་གི་ནང་དུ་
 ཆབ་སྲིད། དཔལ་འབྱོར། དམག་དོན། རིག་གནས། ཆོས་ལུགས་ཀྱི་བྱུང་བ་དང་། གནས་
 བབ་བརྗོད་པའི་སྐབས་དང་འབྲེལ་ནས་བོད་དུ་ཆོས་ལུགས་གྲུབ་མཐའ་གང་ཞིག་བྱུང་ཚུལ་བརྗོད་
 པའི་སྐབས་སུ། སྒྲོན་གྱི་མཁའ་པ་རྣམས་ཀྱིས་མཇོད་པའི་ལོ་རྒྱུས་དང་། ཆོས་འབྱུང་རྣམས་སུ་
 འཁོད་པའི་སྤྱིང་དོན་རྣམས་མདོར་བསྐྱས་ནས།

ཚྭ་གསར་རིམ་དང་གྲུབ་མཐའི་ཞེན་པས་མ་བཅིངས་པ་དང་། དད་པ་དང་བའི་ངག་གིས་མ་བརྒྱན་
 པར། ལོ་རྒྱུས་ཀྱི་དོན་དངོས་གཞི་བྱས་ནས་རགས་ཅམ་སྒྲིང་བར་བྱའོ།

རྩོད་པ་ཞེས་པའི་གྲུབ་མཐའ་འདིའི་ཐུན་མིན་གྱི་བྱུང་ཆོས་དེ་མདོར་བསྐྱས་ནས་
 བཤད་ན། མདོ་ལུགས་ལ་དབུ་མ་གཞན་སྤྱོད་གི་ལྷ་བ་རྩལ་དུ་བཏོན་ནས་འཆད་ཅིང་།
 རྒྱགས་ལུགས་ལ་དཔལ་དུས་ཀྱི་འཁོར་ལོའི་ZZ(སྒྱུར་བ་ཡན་ལག་དུག་པZZ)འི་གདམས་ངག་ཚང་ལ་
 མ་ཞོར་བ་དམིགས་ཀྱིས་བརྒྱུད་ནས་ཉམས་ལེན་བྱེད་པའི་རིང་ལུགས་ཤིག་ཡིན་ལྟར་གྲུབ་མཐའ་
 འདི་ལ་སྒྱུར་བྱུག་པའང་ཟེར། དེ་ཡང་དཔལ་དུས་ཀྱི་འཁོར་ལོའི་སྒྱུར་བ་ཡན་ལག་དུག་པོ་གང་ཡིན་

ཞེན། 《ཤེས་བྱ་ཀུན་ཁྱབ་》ལས། 《དུས་འཁོར་ཙུང་བའི་རྒྱུད་སྤྲོད་ཕྱག་གཉིས་པ་》 《དབྱེས་
རྩོད་ཙུང་འབྲུམ་ཕྱག་ལྔ་པ་》 《བདེ་མཆོག་མངོན་བརྙེན་འབྲུམ་པ་》 《གསང་འདུས་ཙུང་སྤྲོད་
ཕྱག་ཉེར་ལྔ་པ་》 《འཛིགས་བྱེད་རྩིས་སུ་རིག་པ་སྤྲོད་ཕྱག་སུམ་ཅུ་ཙུང་ཕྱག་པ་》 《སྐྱེ་འཕྲུལ་དྲ་བ་ཁྲི་
དྲུག་སྤྲོད་པ་》ལ་སོགས་པ་ཙུང་རྒྱས་པ་རྣམས་ཀྱིས་མགྱིན་གཅིག་ཏུ་གསལ་བར་བསྟན་པའི་རྩོགས་
རིམ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་བཅུད།

རྩོ་རྩོ་གསུམ་གྱི་རྣལ་འབྱོར་དང་འབྲེལ་བའི་སོར་ཕྱད། བསམ་གཏན། སོག་ཚྭ། ། འཛིན་པ།
རྩིས་དྲན། ཉིང་འཛིན་ཏེ་སྦྱོར་བ་ཡན་ལག་དྲུག་པ་ཞེས་བྱ་བ་སྣ་མེད་ནས་གསུངས་པའི་རིམ་གཉིས་
ཐམས་ཅད་ཀྱི་སྦྱེས་སོ། ། རྣལ་འབྱོར་ཀུན་གྱི་ཚེ་མོ། འཕགས་བོད་གཉིས་སུ་ཉི་ཟླ་ལྷར་གྲགས་པ་
འདི་ཉིད་དོ། ། ཞེས་གསལ་བ་ལྟར་རོ། །

གྲུབ་མཐའ་འདི་ཉིད་བྱང་ཚུལ་གྱི་སྐོར་ལ་ 《ཐུ་བཀའ་གྲུབ་མཐའ་》 ལས། ཀུན་སྤངས་
ཐུགས་རྩེ་བཙོན་འགྲུས་ སྤྱི་ལོ་1243ལོ་ནས་1313ལོའི་བར་ ཀྱིས་རྩོ་མོ་ནང་དུ་དགོན་པ་བཏབ། དོལ་
བྱ་པ་དེ་ཅུ་བཞུགས་ནས་གྲུབ་མཐའ་འདི་རྒྱ་ཆེར་སྒྲེལ་བ་དེ་ནས་བཟུང་དེའི་ཆོས་རྒྱུན་རྣམས་ལ་རྩོ་
ནང་པ་ཞེས་གྲགས། རྩོ་ནང་གི་གྲུབ་མཐའི་ཙུང་བའི་ཁྱད་པ་ལྟར་ཞི། དུ་མོ་མི་བསྐྱེད་རྩོ་རྩོ། དང་
པོ་རྣལ་འབྱོར་པ། ཕྱིས་རབ་ཏུ་བྱང་ནས་མཆོན་དད་པ་རྒྱལ་པོར་གསོལ། སོག་འདུལ་
འཛིན་སོགས་སྣ་མ་མང་དུ་བསྟེན། ཁ་ཆེ་པ་ཆ་ཆེན་སྣ་བ་མགོན་པོ་ལས་ཆོས་འགའ་ཞིག་གསན། སྣ་
མགོན་གྱི་སྦོབ་མ་སྦོ་སྦོན་གནམ་ལ་བཞེགས་ལས་དུས་འཁོར་རྒྱུད་འབྲེལ་མན་ངག་དང་བཅས་པ་
དང་། སྦོན་གསལ་མན་ངག་དང་བཅས་པ་ཞིབ་ཏུ་གསན། དེ་ནས་ ཡུག་ཏུ་བྱོན་ནས་བསྐོམས་
པས་རྩོགས་པ་བརྟེས། གཞན་སྤྲོད་གི་ལྷ་བ་ཐུགས་ལ་ཤར། ཞེས་སོགས་དང་། ཡང་དེ་ཉིད་
ལས། སྦོབ་མ་མང་ཡང་གཙོ་བོ་ནི།

སྦོབ་སྦྱེ་ཤུ་ར་ལྟེ། གྲུབ་ཆེན་ལ་མངའ་བའི་གཞུང་གདམས་ངག་ཐམས་ཅད་དགྲུང་ལོ་ཉི་
ཤུ་ཚུན་ལ་ཐུགས་སུ་ཆུད། མཁས་པ་མང་དུ་བསྟེན་ནས་དབུ་ཆ་དང་། གསང་འདུས། དུས་
འཁོར་ལ་སྤངས་པ་རྩལ་དུ་བོན། མཁྱེན་རབ་ཤེན་ཏུ་ཆེ་ཞིང་འཇམ་དབྱངས་ཀྱི་སྦྱལ་པར་ཡང་
གྲགས། བརྩམས་ཆོས་ཀྱང་ཐར་ཐོར་ཡོད་པ་འདུག དེའི་བྱ་ཆེན་ནས་མཁའ་འོད་ཟེར། དེའི་
སྦོབ་མ་སྦྱེ་ཤུ་རའི་སྦོབ་སེམས་ཆེ་བ་ནས་མཁའ་རྒྱལ་མཆོན། དེ་ལ་འཇམ་གསར་ཤེས་རབ་འོད་ཟེར།
འདི་ཡན་ཆད་དུས་འཁོར་བཀའ་དོག་ཀྱང་། འཇམ་གསར་ནས་བཟུང་ཡངས་སུ་སོང་ཟེར། དེའི་
སྦོབ་མ་ཀུན་མཁྱེན་ཆོས་སྐུ་འོད་ཟེར། དེའི་སྦོབ་མ་ཀུན་སྤངས་ཐུགས་རྩེ་བཙོན་འགྲུས། འདིས་སྦྱོར་
དྲུག་གི་ཡིག་ཆ་མཛད། དེའི་སྦོབ་མ་བྱང་སེམས་རྒྱལ་བ་ཡེ་ཤེས། དེ་གཉིས་ཀའི་སྦོབ་མ་མཁས་
བཙུན་ཡོན་ཏན་རྒྱ་མཚོ། དེའི་སྦོབ་མ་ཀུན་མཁྱེན་དོལ་བྱ་པ་ཤེས་རབ་རྒྱལ་མཆོན་ཏེ། སྣ་མ་སུམ་ཅུ་
ལྷག་ཙམ་ལས་མདོ་ཐུགས་ཀྱི་ཆོས་རྒྱ་ཆེར་གསན་ཅིང་། བྱང་པར་དུ་སྦྱི་སྦོན་འཇམ་དབྱངས་གྲགས་
པ་རྒྱལ་མཆོན་ལས་པར་ཆད་མངོན་པ་ཞིབ་ཏུ་སྤངས་ནས། དབུས་གཙང་རྣམས་སུ་ཤུ་སྐོར་མཛད་
པས་མཁས་གྲགས་ཤེན་ཏུ་ཆེ་བ་བྱུང་། སྦྱི་སྦོན་ལས། དབང་བསྐྱར་ཐེངས་བདུན་ཅུ་ཙམ་གྱིས་
མཆོན་ཐུགས་ཀྱི་གདམས་པ་མཐའ་ཡས་པ་གསན། ཆོས་ལུང་ཆོགས་པའི་མཁན་ཆེན་བསོད་ནམས་
གྲགས་པ་ལས་བསྟེན་པར་རྩོགས། འདི་ཡན་ཆད་དུ་སྦྱི་ཆོས་རྒྱུན་འཛིན་པ་ཡིན་ཀྱང་། དགྲུང་
ལོ་སོ་གཅིག་དུས་རྩོ་ནང་དུ་ཕེབས་ནས། མཁས་བཙུན་ཡོན་ཏན་རྒྱ་མཚོ་ལས་དབང་དང་གདམས་

བ་དུ་མ་དང་། བྱད་པར་དུ་དུས་འཁོར་གྱི་དབང་བྱིད་གསལ། དེ་ནས་བཟུང་ཇོ་ནང་པའི་ཆོས་
 བརྒྱད་ལ་ཁྱེད་གསལ། སྤྱིར་དུག་བསྐྱོམས་པས་སྒྲིག་ཚུལ་མཐར་ཕྱིན་པའི་རྟགས་བྱུང་། དེ་ནས་ཇོ་ནང་གི་
 གདན་སར་བཞུགས་ནས་སྤྱི་འབྲུམ་ཆེན་པོ་བཞེངས། དེ་ནས་གཞན་སྤྱིར་གྱི་ལྷ་བ་ལ་ཐུགས་ངེས་ཤིན་
 ཏུ་འདྲོངས་ཏེ། དེ་ཆུལ་དུ་འདོན་པའི་གཞུང་རི་ཆོས་ངེས་དོན་རྒྱ་མཚོ་བྱ་བ་སྐོས་བརྒྱུ་མས་པས།
 རི་བོ་བརྟེན་པས་རྒྱ་མཚོ་བརྒྱུ་མས་ཆེན་པོ་རོ། ། མཁས་པ་མང་པོ་ལ་དུས་འཁོར་རྒྱུད་འབྲེལ་གྱི་
 བཤད་པ་དང་། གཞན་སྤྱིར་གྱི་ལྷ་བ་ཆུལ་དུ་བཏོན་ནས་གསུངས།
 ལྷ་དུ་མའི་ཞལ་གཟིགས་པ་དང་། སྤྱིར་བཏོད་པ་གསུམ་དུས་གཅིག་ལ་བསྟན་པ་སྐོས་གྲུབ་
 རྟགས་བསྟན་པ་དང་། སློབ་མ་མང་པོ་ལ་མདོ་སྐྱེད་ཀྱི་གཞུང་བཤད་དང་མན་ངག་གནང་བ།
 བསྟན་བཅོས་བརྒྱུ་མས་པ་སྐོས་མཁས་པའི་བྱ་བ་རྒྱ་ཆེར་མཛད། སྤྱིར་ཆོག་པ་ཉིས་སྤྱིར་ཅམ་རེ་
 ཡན་ཆད་དང་། སྤྱིར་བ་སྤྱིར་པོར་བྱེད་པ་རང་ཡང་སྤྱིར་ཅམ་རེ་འདུ་བ་བྱུང་།
 མཆིམས་སློབ་བཟང་གྲགས་པས་སྤྱིར་རས་གཟིགས་སུ་གཟིགས་པ། ཉེར་གནས་ནས་མཁའ་བྱང་ལྷ་བ་
 གྱིས་འཇམ་པའི་དབྱངས་སུ་མཛོང་བ་སྐོས་ཀྱི་ལོ་རྒྱུས་མང་། སློབ་མ་བསམ་གྱིས་མི་ཁྱབ་པ་བྱོན་པ་
 ལས། ལོ་རྒྱུ་བ་སློབ་གྲོས་དཔལ་དང་། ས་བཟང་མ་ཏི་པའི་ཆེན་གཉིས་ཐུགས་སྐྱེད་སུ་བྱེད། ཐུགས་
 ལས་རྣམ་རྒྱལ་འཕྱིན་ལས་ཀྱི་རྒྱུན་སྤྱིར་བའི་མཁས་པ་མང་དུ་བྱོན།
 ཐུགས་རྒྱལ་བ་ནི། ས་སྤྱིར་སློབ་གཉེར་མཛད་པས་མཁས་པ་ཆེན་པོར་གྱུར། ཐོག་མར་གཞན་སྤྱིར་
 གི་ལྷ་བ་ཐུགས་ལ་མ་འཐད་ནས་ཇོ་ནང་དུ་ཚོད་པར་ཕེབས་པ་དོལ་བྱ་བ་ཆེན་པོས་ལུང་རིགས་ཀྱི་
 འབེལ་གཏམ་མཛད་པས་ཐུགས་ལ་མི་བདེ་བ་མེད་པར་སོང་ནས་སློབ་མར་གྱུར་ཏེ་མདོ་སྐྱེད་ཀྱི་
 བཤད་པ་དུ་མ་དང་བྱད་པར་དུ་དུས་འཁོར་གྱི་དབང་བྱིད་ཇོགས་པར་གསལ། ཀུན་མཁྱེན་བྱ་སྤྱིར་
 ལ་ཡང་ཆོས་མང་དུ་ཁྱེད། ངམ་རང་གིས་ཆོས་དཔོན་མཛད་ཅིང་། པར་ཆད་ཀྱི་གཞུང་མང་པོ་
 བརྒྱུས། དེའི་སློབ་མ་ཉ་དཔོན་ཀུན་དགའ་དཔལ་ཞེས་གྲགས་པའི་མཁས་པ་ཆེན་པོ་དེ་བྱོན། རྗེ་
 ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་ཅོང་ཁ་པས་ཀྱང་ཐུགས་རྒྱལ་བ་ལས་དུས་འཁོར་དང་། ཉ་དཔོན་ལས་པར་
 ཕྱིན་སྐོས་གསལ། དེ་ཕྱིན་ཆད་ནས་དུས་འཁོར་གྱི་དབང་བཤད་རྒྱུ་རྒྱ་ཆེར་འཕེལ་གྱང་།
 གཞན་སྤྱིར་གྱི་ལྷ་བ་ནི་མཁས་གྲུབ་དུ་མས་བཀག་པས་བག་ལ་ཞབས་གྱུར་ནང་། ཕྱིས་སུ་ཇོ་ནང་
 ཀུན་དགའ་གྲོལ་མཆོག་དང་།
 བྱད་པར་དུ་གྲོལ་མཆོག་གི་ཡང་སྤྱིར་ཏཱ་ར་རྒྱ་ཐས་བསྐྱར་གསོས་མཛད་ནས་འཆད་སྤེལ་དང་ཡིག་ཆ་
 ཡང་མང་དུ་མཛད། རྟག་བརྟན་ཕུན་ཆོགས་སྤྱིར་བཏབ་ནས་རྟེན་བཞེངས་དཔེ་བྲལ་དང་། ཇོ་ནང་
 ལུགས་ཀྱི་བསྟན་བཅོས་དུ་མའི་པར་ཤིང་བསྐྱར། ཆོགས་པའང་མང་དུ་འདུས། རིན་སྤྱངས་ལྡེ་བ་
 ཀམ་བསྟན་སྤྱིར་དབང་པོ་དང་ཡོན་མཛོད་དུ་གྱུར་པས་ལུགས་གཉིས་ཀྱི་ཆ་ནས་གཟི་བརྒྱུད་ཆེ་ཅམ་
 བྱུང་། མི་རིང་བར་རིན་སྤྱངས་པའི་མངའ་ཐང་ཉམས་ཤིང་། ཏཱ་ར་རྒྱ་ཐ་གཤེགས་རྗེས་གོང་ས་ལྷ་བ་
 ཆེན་པོས་དགོན་པ་དགེ་ལུགས་པར་བསྐྱར་ནས་དགའ་ལྡན་ཕུན་ཆོགས་སྤྱིར་ཞེས་བཏགས། ཆོས་
 ལུང་བྱ་ཆེ་སྐོས་དགོན་པ་གཞན་རྣམས་ཀྱང་དགེ་ལུགས་པར་བསྐྱར། གསུང་རབ་ཀྱི་པར་པལ་ཆེ་བ་
 ཡང་མི་མངོན་པའི་དབྱིངས་སུ་རྒྱས་བཏབ་པས། དེང་སང་གི་དུས་སུ་མདོ་ཁམས་ཇོ་མ་ཐང་དུ་ཇོ་
 ནང་ཀུན་མཁྱེན་གྱི་སློབ་མ་དུང་བཀའ་བཞི་པ་རིན་ཆེན་དཔལ་གྱིས་བཏབ་པའི་དགོན་པ་དང་། དེ་
 ལས་འཕེལ་པའི་དགོན་ལག་འགའ་ཞིག་ཡོད་སྐད་ལས། དབྱས་གཙང་དུ་ཇོ་ནང་གི་གྲུབ་མཐའ་

འཛིན་པའི་ཐེ་གཅིག་ཀྱང་མེད་ལ། སྐྱབ་ཐབས་རིན་ཆེན་འབྱུང་གནས་ཙམ་མ་གཏོགས་ཇོ་ནང་གི་
ཆོས་རྒྱན་རྣམས་ཀྱང་འཇའ་ལྷས་བྱུང་བའི་དོ། ། ཞེས་སོགས་གསུངས་པ་དང་།

འདི་ལ་ལོ་རྒྱུས་ཀྱི་གསལ་བཤད་ཁ་སྒྲོན་མདོར་ཙམ་ཞིག་བྲུབ་ནི། སོག་པོ་གྲུ་ཤི་ཉན་
གྱིས་དམག་ཤུགས་ལ་བརྟེན་ནས་གཙང་པ་ཐེ་མིང་གྱི་མིང་དབང་འཕྲོག་ཏེ་དགའ་ཕྱན་པོ་བྱང་
བཅུགས་ཆེས་སྟ། རྒྱལ་དབང་ཕྱ་པ་ཆེན་པོས་ཀམ་པ་དང་ཇོ་ནང་པ་གཉིས་ལ་བཀའ་བཏོན་གནང་
བ་ནི་དེ་གཉིས་གཙང་པ་ཐེ་མིང་གྱི་མཆོད་གནས་གཙོ་བོ་ཡིན་པ་གཞིར་བཅས། ལྷག་པར་དུ་ཇོ་ནང་
པའི་ཆོས་བརྒྱད་བྱུང་མཐའ་ཐམས་ཅད་མེད་པར་གནང་བ་ནི། ཁོང་གི་ཡོངས་འཛིན་དུ་བཀྱར་བའི་
ཆོ་དབང་དོན་གྲུབ་སྟོན་འགོ་བ་ཡབ་སྐུ་གྱིས་བསྐྱལ་གནང་མཛད་པར་ངས་དེ། དེ་ནི་སྐྱེ་ཁྱུང་
དུའི་དུས་སློ་བྱོས་ཤིན་དུ་གསལ་བ་ཞིག་ཡིད་པ་ཇོ་ནང་ཆེ་བཅུན་ཏུ་ར་རྒྱ་ཐལ་བཞེན་ནས་རིག་
གནས་མཐའ་དག་ལ་མཁས་པར་གྱུར་ཀྱང་། སྤྱི་མ་དང་ལྷ་སྟོད་མི་མཐུན་པའི་དབང་གིས་དམ་ཆོག་
ཐེངས་དགུ་འགལ་བའི་ཆེས་མར། སྤྱི་མའི་ཞལ་ནས། བཀའ་བརྒྱུད་པ་ལ་ཆོས་སྦྱང་བའི་དགུ་
བཅེགས་ཅན་ཞིག་ཡིད་པར་གྲགས་པ་ལས་སྤྱི་མ་སྤྱོད་ཀྱི་དམ་ཆོག་ཐེངས་དགུ་འགལ་བ་ཞེས་པ་ཡིན་ས་
མ་ཐོས།

ད་ནི་བཤགས་པའི་དགོས་པ་མེད་ཅེས་གསུངས་ནས་བཤགས་པ་མ་བཞེས་པས་སྤྱི་མ་སྤྱོད་པོ་སོར་གྱེས།
ཆེས་སྟ་རྒྱལ་དབང་ཕྱ་པ་ཆེན་པོས་སྤྱོད་གཉེར་མཛད་པའི་དུས་སྟུ། ཆོ་དབང་དོན་གྲུབ་ནི་ཐུན་མོང་
གི་རིག་གནས་མཐའ་དག་ལ་མཁས་པས་རྒྱལ་དབང་མཆོག་ལ་སྐྱེ་ཡོན་འབུལ་བའི་གོ་སྐབས་དང་
འཕྲད་ནས་རྒྱལ་བའི་ཡོངས་འཛིན་དུ་གྱུར། ཕྱ་པ་ཆེན་པོས་བོད་ཀྱི་ཆོས་སྤྱི་ལ་དབང་བསྐྱར་
མཛད་པ་དང་། ཁོང་ལ་སྤྱིར་ཡང་ཇོ་ནང་པ་ལ་འཁོན་ལན་སྟོག་པའི་གོ་སྐབས་ཤིག་བྱུང་འདུག་
སྐབས་དེར་ཇོ་ལྷགས་ཀྱི་དཔེ་རྒྱན་མེད་པར་བྱེད་པའི་ཆེད་དུ་རྟག་བརྟན་ཕུན་ཆོགས་སྤྱིང་གི་པར་
ཤིང་རྣམས་མེར་བསྐྱོགས་ཀྱང་། དཔེ་ཆ་པལ་ཆེར་མདོ་སྤྱད་དུ་བཞུགས་ཡོད་པར་སྤྱང་ཏེ། དེང་
དུས་ཇོ་མ་ཐང་ཕྱོགས་སུ་ཇོ་ནང་པའི་མཁས་བྱུང་གོང་མ་རྣམས་ཀྱིས་མཛད་པའི་ལྷ་བྱུང་གྱི་རྣམ་
གཞག་སྟོར་དང་གསུང་འབུམ་པལ་ཆེར་མ་ཉམས་པར་བཞུགས་ཡོད། བྱུང་མཐའ་འདིའི་ཆོས་
རྒྱན་གྱི་འཕྲིན་ལས་འཕེལ་པའི་གདན་ས་གཙོ་བོ་ནི་དབུས་ཕྱོགས་ཀྱི་རྟག་བརྟན་ཕུན་ཆོགས་སྤྱིང་
དང་། མདོ་སྤྱད་ཕྱོགས་ཀྱི་ཇོ་མ་ཐང་དགོན་པ་དང་གཙང་པ་དགོན་བཅས་ཡིན།

- (1) ཇོ་ནང་དགོན་པ། སྤྱི་ལོའི་དུས་རབས་བརྒྱ་གསུམ་པའི་མཇུག་ཙམ་དུ་ཀུན་སྤངས་ཐུགས་
ཆེ་བཅོན་འགྲུས་ཀྱིས་གཙང་ལྷ་ཆེ་ཆོང་གི་ཁོངས་སུ་བཏབ།
- (2) རྟག་བརྟན་ཕུན་ཆོགས་སྤྱིང་། རབ་བྱུང་བརྒྱ་པའི་ཤིང་ཡོས་ཏེ་སྤྱི་ལོ་1615ལོར་ཆེ་བཅུན་ཏུ་
ར་རྒྱ་ཐལ་ཇོ་ནང་དགོན་པའི་ཉེ་འདབས་སུ་བཏབ།
- (3) ཇོ་མ་ཐང་དགོན་པ། རབ་བྱུང་བརྒྱ་གཅིག་པའི་ཤིང་སྤུལ་སྤྱི་ལོ་1665ལོར་དུང་བཀའ་བཞི་
པ་རིན་ཆེན་དཔལ་གྱིས་མདོ་ཁམས་ཇོ་མ་ཐང་དུ་བཏབ།
- (4) ཇོ་མ་ཐང་གཙང་པ་དགོན། སྤྱི་ལོའི་དུས་རབས་བརྒྱ་བདུན་པའི་དཀྱིལ་ཙམ་དུ་ཆ་
ལུང་ངག་དབང་འཕྲིན་ལས་ཀྱིས་མདོ་ཁམས་ཇོ་མ་ཐང་དུ་བཏབ།

2 བཞེན་སྐྱབ་པའི་བྱུང་མཐའ་བྱུང་ཚུལ། ཇོ་ཆེ་གསུམ་གྱི་བཞེན་སྐྱབ་ཅེས་པ་འདི་
ཉིད་ཐོག་མར་ལམ་སྟོལ་འབྱེད་པ་པོ་ནི་བྱུང་ཆེན་ཨོ་རྒྱན་པ་རིན་ཆེན་དཔལ་ཞེས་པ་དེ་ཉིད་ཡིན་ལ།

བཀའ་ཤོལ་འདི་ཉིད་གང་ལ་ངོས་འཛིན་དགོས་ཞེ་ན། སྤྱང་གཞི་གཞི་ལམ་འབྲས་བུའི་གནས་སྐབས་གསུམ་དུ་རྒྱུན་ཆགས་པས་དབྱེར་མི་བྱེད་པའི་མཚན་ཉིད་ཅན་སྐྱེ་གསུང་ཐུགས་དོན་རྗེ་གསུམ་པོ། སྤྱང་བྱ་ལུས་ངག་ཡིད་གསུམ་སྒོ་བུར་འབྲུལ་འཛིན་གནས་སྐབས་བཞིའི་བག་ཆགས་དང་བཅས་པས་བསྐྱེད་པ་དེ་ཉིད། སྤྱང་བྱེད་སོར་བསམ་བསྟེན་པའི་ཡན་ལག་གི་ཚུལ་སྤྱབ་པའི་ཡན་ལག་དེ་ཉིད་སྤྱབ་པ་ཆེན་པོའི་ཡན་ལག་གསུམ་གྱིས་སྤྱངས་འབྲས་དབང་རྣམས་བཙོན་འབྲས་ཅན་ཆེ་གཅིག་ལ་སྐྱེ་གསུམ་མངོན་དུ་བྱེད་པའི་མན་ངག་རྒྱལ་ཡུམ་དོན་རྗེ་རྣལ་འབྱོར་མ་དངོས་གྱིས་གྲུབ་ཆེན་ཨོ་རྒྱུན་པ་རིན་ཆེན་དཔལ་ལ་ཐུགས་ཀྱི་བྱངས་བཅུད་བསྐྱེད་པ་དེ་ཉིད་ཡིན་ནོ། བཀའ་ཤོལ་འདི་ཉིད་བརྒྱུད་པའི་ཚུལ་ནི། ཐོག་མར་གྲུབ་ཆེན་ཨོ་རྒྱུན་པ་ཆེན་པོ་ཉིད་ལས་རིམ་བཞིན་བརྒྱུད་པ་སྟེ། དེ་ཡང་གྲུབ་ཆེན་ཨོ་རྒྱུན་པ་ནི་རབ་བྱུང་བཞི་པའི་ལྷགས་སྟག་སྟེ་ལོ་1230པོར་སྐྱེ་འབྱུངས། མཚན་སང་གི་དཔལ་ཞེས་གསོལ། རྒྱུ་བུའི་དུས་ནས་བཅུན་པ་ལ་མོས་འདུན་སྟག་པར་ཆེ།

སྐྱེ་ན་སོན་པ་དང་ཡབ་གྱིས་རྒྱུང་མ་ལེན་པའི་གྲབས་བཤམས་ཀྱང་། དང་ལེན་མ་ཞུས་པར་ཡབ་གྱི་དྲུང་ནས་གསང་སྟགས་ཀྱི་ཆོས་སྒྲོར་མང་པོ་གསན། དགྲུང་ལོ་བཅུ་དྲུག་པར་བོ་དོང་ཨའི་དགོན་པར་བྱོན་ནས། ཆོས་རྒྱལ་རིན་ཆེན་ཅེ་མོའི་དྲུང་དུ་མངོན་པ་གོང་འོག་དང་།

ཆོད་མ། དབྱུང་མ་བཅས་གསན། དགྲུང་ལོ་ཉི་ཤུ་པར་རབ་བྱུང་དང་བསྟེན་རྗེ་གསུམ་ཅིག་ཅར་དུ་བསྐྱེད་པས་མཚན་རིན་ཆེན་དཔལ་ཞེས་གསོལ། དེ་ནས་ལོ་བཅུ་གཉིས་སུ་སྟག་གཅིག་པའི་བརྒྱལ་ཞུགས་བཟུང་ཞིང་ཤ་ཡང་མི་གསོལ། ཆོས་རྗེ་རིན་ཅེ་དང་གོ་ལུང་པ་སོགས་ལས་དུས་འཁོར་དང་སྐར་ཅིས་བསྐྱེད་པས་ཤིན་དུ་མཁས་པར་གྱུར། བདེ་ཆེན་སྟེངས་སུ་ཆོས་རྗེ་ཆོད་ཆོང་པའི་དྲུང་དུ་བྱོན་པས། དགོན་པར་སྐྱེད་པ་ཅན་གྱིས་རོ་གཅིག་གི་རྟོགས་པ་འབྱུངས། ཆོས་རྗེའི་དྲུང་བཀའ་བརྒྱུད་པའི་ཆོས་སྒྲོར་དང་གདམས་ངག་མཐའ་དག་གསན་པས་རི་ལྷ་བ་བཞིན་ཐུགས་སུ་རྒྱུད། སྐབས་དེ་ཤིང་དུ་གྲུབ་ཆེན་ཨོ་རྒྱུན་པའི་ཐུགས་ལ་བདག་ཤམ་ལྟ་ལར་སོང་ནས་དུས་ཀྱི་འཁོར་ལོའི་དཀའ་གནད་དེ་དག་སྒྲོ་འདོགས་གཅད་སྟམ་པའི་འདུན་པ་ཞིག་ཤར་བ་ཆོས་རྗེ་ལ་ཞུས་པས། ཁྱེད་ཤམ་ལྟ་ལར་ལས་ཀྱི་འབྲེལ་བ་མེད། ལས་འབྲེལ་ཨོ་རྒྱུན་ཡུལ་དུ་ཡོད་པས་དེར་སོང་། དཀའ་སྤང་མ་བདེ་བ་གང་འདྲ་འདུག་གསུངས་པར། འདི་འདྲ་ཡོད་བྱས་ནས་འགའ་ཞིག་ཞུས་པས། དེ་དག་གི་ལན་རི་ལྷ་བ་བཞིན་གསུངས་བྱུང་། དེར་ཨོ་རྒྱུན་པ་ཏ་ལས་ཏེ། ཆོས་རྗེ་རིན་པོ་ཆེས་དུས་འཁོར་ནི་མ་གསན།

འདི་འདྲ་བར་དུས་འཁོར་གྱི་གཞུང་ལ་མཁས་པའི་དོན་ཅི་ལགས་ཞུས་པས། ཆོས་རྗེའི་ཞལ་ནས། བདག་ཤི་རིར་བསྐྱེད་དུས་བུད་མེད་དམར་མོ་གཅིག་གིས་པོ་ཏེ་གཅིག་བྱིན། དེ་མེད་པའི་སྤང་བ་བྱུང་བས་བོད་དུ་འབྱུར་བའི་ཆོས་ལ་མི་ཤེས་པ་མེད་པར་བྱུང་ཞུས་གསུངས་སྟེ། དེ་རྗེས་ཨོ་རྒྱུན་གྱི་ཡུལ་དུ་འགོ་བར་ཞུས་པས་དང་པོར་བྱང་མི་མེད་ཀྱི་རི་ལ་བསྐྱེད་པ་ལ་བྱོན། ཐུགས་དམ་ཤིན་དུ་འཕེལ་པས་སྤར་གྱི་ཆོས་བརྗེད་པ་ཐམས་ཅད་སོས། དེ་ནས་གངས་ཏི་སེར་བརྒྱུད་དེ་ཨོ་རྒྱུན་ཡུལ་དུ་འབྱོན་པའི་ལམ་བར་མི་དང་མི་མིན་གྱི་འཆོ་བ་མང་པོ་ལས་བརྒྱལ་ཏེ་ཨོ་རྒྱུན་རྩུ་མ་ཐ་ལའི་གོང་དུ་སྐྱེད་པས། དེར་དོན་རྗེ་རྣལ་འབྱོར་མ་སྤྱད་འཆོང་མའི་བྱ་མོའི་གཟུགས་སུ་བྱས་པ་གཅིག་གིས་ཆོད་མ་སོར་གང་བྱིན་ཅིང་བྱིན་གྱིས་བསྐྱེད་པས་ལས་ཀྱིས་བསྐྱེད་པའི་སྟག་མ་ཐམས་ཅད་སྤངས་ཤིང་།

ཟད། རྩོམ་གྱི་དོན་རྒྱ་བ་བཞིན་དུ་ཐུགས་ལ་འཁུངས། རྩོམ་ལ་འབྱོར་མ་ཉིད་ཀྱི་སྐར་
བསྟན་ནས་ཞལ་གྱིས་གདམས་པ་ཡང་གནང་བ་ཡོ་རྒྱུན་པའི་རྣམ་ཐར་དུ་གསལ། དེ་ནས་ཁ་ཆེ་
བརྒྱད་དེ་ཕྱིར་བོད་དུ་ཕེབས་པའི་ལམ་དུ་ཁ་ཆེ་རྒྱལ་པོའི་གསོད་མི་སུམ་ཅུ་ཙམ་མངགས་པ་དང་
འཕྲད་ཀྱང་གོགས་མཆེད་གཉིས་ཀར་ཅི་ཡང་མ་ཉེས་པར་ཐར། བོད་དུ་སླེབས་པ་དང་ཆོས་རྩོད་
ཆང་པ་སྐྱུ་གཤེགས་ཟིན་ཅིང་རྟེན་ལ་སོགས་པ་མི་བཞེངས་པའི་བཀའ་གནང་འདུག་པ་ལ། ང་ནི་
དེའི་བཀའ་ཁོངས་སུ་མེད་གསུངས་ཏེ་རྟེན་བཞེངས་འགའ་ཞིག་མཛད།

རབ་བྱུང་བཞི་པའི་ལྷགས་བྱ་སྟེ་ལོ་1261ལོར་དཔོན་སློབ་མང་པོ་དང་བཅས་རྒྱ་གར་རྩོམ་གྱི་གདན་
དུ་བྱོན། དེར་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་ཤིང་མཐོང་བ་དང་ཀུན་རྫོབ་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སེམས་བཅས་མ་མ་ཡིན་པ་
ཐུགས་ལ་འཁུངས་པར། སྐར་ཆོས་རྩོད་ཆང་པས་ད་སྟེ་ལོ་བཅུ་གཉིས་ན་ཁྱོད་ལ་དག་སྦྱོར་གཤའ་
མ་ཞིག་སྐྱེ་གསུངས་པ་དེ་འདི་ཡིན་པ་འདུག་བསམ་པ་ཞིག་བྱང་གསུངས། བསེལ་བའི་ཆལ་དུ་
བཞུགས་པར་སྟོག་པའི་ནད་ཀྱིས་ཟིན་པ་དང་། སྐངས་པ་གྱིས་བཅད་དེ་བོར། དེ་ནས་ཉིན་མཆོན་
བརྒྱད་མར་ཅ་རྒྱུང་འབྲུལ་འཁོར་མཛད་ནས་བཞུགས་པས་ཡུན་རིང་མ་འགོར་བར་མ་ཁ་སོས། ཕྱིར་
བོད་དུ་ཕེབས་པ་དང་དབུ་གཡོར་གཉིས།

གཉལ་ལོ་རོ། མཆོ་སྐ་སོགས་སུ་བྱོན་ཏེ་ཆོས་དང་རིག་གནས་ཀྱི་རྒྱུན་སྟེལ་ཅིང་འགོ་དོན་མང་དུ་
བསྐྱུངས། རབ་བྱུང་ལྔ་པའི་ཆུ་འབྲུག་སྟེ་ལོ་1292ལོར་ཡོན་ཤོང་མ་དུ་བེ་ལི་སེ་ཆེན་ཏན་གྱིས་ཉོར་
ཡུལ་དུ་གདན་དྲངས། རྒྱལ་པོ་ལ་རྒྱ་རིན་པོ་ཆེ་འབའ་ཞིག་ལས་བྱས་པའི་དུས་ཀྱི་འཁོར་ལོའི་དཀྱིལ་
འཁོར་དུ་དབང་བསྐྱར། - - - དཀྱིལ་འཁོར་གྱི་རྩལ་ཆོན་དུ་གྱུར་པའི་རིན་པོ་ཆེ་ཐམས་ཅད་ཆུ་ལ་
དོར། མཁྱོགས་པོར་བོད་དུ་འབྱོན་ཅིས་མཛད་པ་ལ། རྒྱལ་པོས་ཡི་ཆད་ཀྱི་བྱ་བ་ཕུལ་བས། ང་
སྐྱེ་བོ་དོང་རིན་ཅེ་ལས་བཅད། གསོལ་བ་རྟོད་ཆང་པ་ལ་འདེབས། ལྷའི་དབང་པོ་བརྒྱ་བྱེན་
མདུན་དུ་བྱུང་ཡང་ཐོད་པ་བཀས་ནས་ཀླད་པ་ལྷག་སྟམ་པ་ལས་མེད་ཅེས་པའི་གསུང་གིས་ཟིལ་གྱིས་
མནན་པས་རྒྱལ་པོ་ལ་སྦྱོན་ཆབ་མང་པོར་བྱུང་།

རྒྱ་ཡུལ་ནས་དངོས་པོའི་གཟུང་བ་ཁབ་ཙམ་ཡང་མེད་པར་ཕྱིར་བྱོན། དགུང་ལོ་བརྒྱད་ཅུ་པ་རབ་
བྱུང་ལྔ་པའི་ས་བྱ་སྟེ་ལོ་1309ལོར་སྐྱུ་གཤེགས། སྐབ་ཆེན་ཡོ་རྒྱུན་པ་ལས་རྩོམ་གྱི་བསྟན་
སྐབ་ཁྱུས་པའི་སློབ་མའི་གཙོ་བོ་རྣམས་བརྒྱད་པའི་ཆུལ་ནི།

《ཤེས་བྱ་ཀུན་བྱབ་》ལས།

མཁར་ཆུ་པ་དང་ཟླ་སངས་སྟ་ཏེ་པ།

། ཟུར་ཕུག་སྟེ་མདོ་སྐྱེ་མཆེད་སྟོལ་མང་ལས། །

རྒྱལ་བ་གཉིས་པ་རང་བྱུང་ཆོས་རྩོམ་ཡིས།

། རྩོམ་ཆོག་བཀོལ་གདམས་པའི་ལམ་བཟང་གསལ།

རིན་པོ་ཆེ་མཁར་ཆུ་པས་དམིགས་རྒྱུད་རེ་ལ་གསེར་ཞོ་རེའི་མཚལ་ཕུལ་ནས་ཁྱུས་ཤིང་
བརྗེད་ཐོ་བསྐྱུས་པའང་མཛད། ཁྲིད་གཉེར་པ་རྟོགས་ལྡན་ཟླ་བ་སངས་གསེར་མན་དག་རྣམས་སྟེགས་
བམ་དུ་བཟློམས། ཕྱིས་ཀྱང་ཁྲིད་ཕུགས་འདི་ལ་གཙོར་བྱེད། རྩོམ་ཉིད་ལ་གོ་ལུང་པ་གཞོན་ནུ་དཔལ་
གྱིས་དྲི་བ་ཁྱུས་པས་ལན་འདེབས་གནང་བ་ཁོང་གིས་ཡི་གེར་བཏབ་པ་དང་། སྟ་ཏེ་པ་མཁས་བཙུན་
བསོད་ནམས་འད་ཟེར་བ་ལ་ཡིག་ཆ་གསལ་བ་མ་ཐོས་ཤིང་། - ཟུར་ཕུག་པ་རིན་ཆེན་དཔལ་པས་

མཛད་པའི་རྟེན་ཆ་ཆེན་དང་། མཁས་པ་ཤངས་སྟོན་དང་། སྟེ་མདོ་ཀུན་དགའ་དོན་གྲུབ་པས་དྲོ་
 རྩེའི་ཆོག་རྒྱུ་གི་རྣམ་པ་ཤང་མཛད་པ་བཞི་ལ་འགྲེལ་ཆེན་བཞི་བེར་ཞིང་། བསོད་འོད་ལས་ཆོས་རྩེ་
 གངས་པ་བརྒྱུད་དཔལ་ལྷན་སྒྲུ་མ་བསོད་ནམས་རྒྱལ་མཆོན་གྱི་བར་དུ་བྱུང་བ་དང་། སྟེ་མདོ་སྐྱེ་
 མཛད་ལས་ཀྱང་བརྒྱུད་པ་འཕེལ་བ་སོགས་སྟོལ་མང་དུ་བྱུང་བ་ལས། རྒྱལ་བ་གཉིས་པ་ཀུན་མཁྱེན་
 རང་བྱུང་ཆོས་རྩེས་གྲུབ་ཆེན་ཨོ་རྒྱན་དཔལ་ལས་གདམས་དག་རྩོགས་པར་གསན་ཏེ་དྲོ་རྩེའི་ཆོག་གི་
 མདུད་དགོལ་དང་གདམས་དག་གི་གནད་གཞན་ལས་བྱུང་པར་འཕགས་པའི་ལམ་བཟང་པོ་གསལ་
 བར་མཛད་ཅིང་། རྩེ་རོལ་པའི་དྲོ་རྩེ་སོགས་སྐྱུ་ལྷོ་བ་ན་རིམ་སྟོབ་བརྒྱུད་དང་བཅས་པས་རྒྱ་
 ཆེན་སྟེལ་བར་མཛད་དོ། ། ཞེས་གསལ་བ་ལྟར་རོ།

དང་གི་དུས་སུ་བཀའ་སྟོལ་འདྲིའི་གདམས་དག་གི་རྒྱན་ནི་ཀླུ་ཀློ་ཆོང་གི་གྲུབ་མཐའ་
 འཛིན་པ་རྣམས་ཀྱི་ཁོད་དུ་བཞུགས་ཤིང་། ལྷགས་སྟོལ་འདྲི་ཉིད་གཙོ་སྟོང་གནད་བའི་རང་རྒྱ་ལུབ་
 པའི་དགོན་སྟེ་ནི་ལྟར་ནས་འཕེལ་རྒྱས་བྱུང་མེད་པར་སྤང་།

3. རྒྱལ་སྐྱེ་ཐོག་མ། རྒྱལ་སྐྱེའི་ཡང་སྟོན་ངོས་འཛིན་ཚུལ་ཐོག་མར་བྱུང་ཚུལ།
 དེ་ཡང་རྒྱལ་སྐྱེ་ཞེས་པ་ནི་ངོ་པོ་སངས་རྒྱས་སྐྱེ་གསུམ་གྱི་བདག་ཉིད་ཅན་དེ། རྣམ་པ་སྟོ་ཆོགས་པའི་
 གཟུགས་སུ་རྒྱལ་ནས་གདུལ་བྱའི་ངོར་སྐལ་དང་བརྒྱན་པའི་ཆོས་བརྒྱན་ཅིང་པན་བདེའི་འཕྱིན་ལས་
 ཀྱི་མཛད་པོ་ཞིག་ཏུ་འདོད་ཅིང་། སངས་རྒྱས་ཆོས་ལྷགས་ཀྱི་གཞུང་ལྷགས་རྣམས་སུ་ཐུན་མོང་དང་
 ཐུན་མེན་གྱི་བཞེད་སྟོལ་མི་འདྲ་བ་ཡོད་ཀྱང་། ཡོངས་གྲགས་ཐོག་པ་ཐུན་མོང་བའི་ལྷགས་ལྟར་ན།
 རང་བཞིན་རྒྱལ་སྐྱེ་དང་། འགོ་འདུལ་རྒྱལ་སྐྱེ། སྟོ་ཆོགས་རྒྱལ་སྐྱེ་ཞེས་རིགས་མི་འདྲ་བ་གསུམ་
 དུ་ངོས་འཛིན་ཅིང་། དེ་ཡང་རང་བཞིན་རྒྱལ་སྐྱེ་ཞེས་པ་དེ་ནི། དབྱིངས་སྤང་ལོངས་སྐྱེ་ཆེན་པོའི་
 སྟོན་པ་དེ་ཉིད་རི་ལྟར་དྲངས་ཤེས་ལས་གཟུགས་བརྒྱན་འཆར་བ་བཞིན་དུ་རིགས་ལྷའི་ཞིང་ན་ས་
 ཐོབ་ཀྱི་སེམས་དཔའ་ཆེན་པོ་རྣམས་ཀྱི་ངོར་རིགས་ལྷའི་སངས་རྒྱས་དང་། ཞི་བ་དང་ཞི་མ། བློ་བོ་
 དང་བློ་མོའི་ཆོགས་དཔག་ཏུ་མེད་པར་སྤང་བས་ཆོས་སྟོན་པ་ནི་རང་བཞིན་གྱི་རྒྱལ་པའི་སྐྱེ་ཡིན་
 ཚུལ་《རྒྱུད་ཉི་ཟླ་ཁ་སྟོར་》ལས། འགོ་འདུལ་རྒྱལ་སྐྱེ་ཞེས་པ་ནི། ཐབས་མཁས་ལ་ཐུགས་རྩེ་དང་
 ལྷན་པའི་སངས་རྒྱས་དེས་གཞན་དོན་དུ་རྣམ་པར་རོལ་བ་བསམ་གྱིས་མི་བྱུང་བའི་ཚུལ་གྱིས་དུས་
 གཅིག་ཏུ་ཕྱོགས་བཅུའི་འཇིག་རྟེན་གྱི་ཁམས་རབ་འབྱམས་ཐམས་ཅད་དུ་མཛད་པ་བཅུ་གཉིས་ཀྱི་
 ཚུལ་སྟོན་པ་མཆོག་གི་རྒྱལ་པའི་སྐྱེ་སྟེ། དེ་རེ་རེ་ལོངས་གདུལ་བྱ་རིགས་དུག་སོ་སོའི་དབང་ཤེས་ལ་
 རང་རང་གི་རིགས་དང་མཐུན་པའི་སྐྱེས་བྱ་ལུབ་པ་དུག་ཏུ་རྒྱལ་ནས་འགོ་བ་རིགས་དུག་སོ་སོའི་དོན་
 མཛད་པ་སྟེ། 《རྒྱུ་འབྲུལ་སྒྲུ་མ་》ལས།

སྟེ་ཡི་གནས་ན་བརྒྱ་བྱེན་མགོན།
 ། ལྷ་མ་ཡིན་ན་ཐགས་བཟང་རིས། །
 མི་ལ་བདུད་འདུལ་ཤུག་མགོན།
 ། ཡི་དྲགས་གནས་ལ་ཁ་འབར་ཏེ། །
 རྒྱལ་སོང་སང་གོ་ཉིད་དུ་སྟེ།
 ། དཔྱལ་བར་ལས་ཀྱི་གཤིན་རྩེ་མགོན། ། ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ།
 ། སྟོ་ཆོགས་རྒྱལ་སྐྱེ་ཞེས་པ་ནི། སེམས་ཅན་གང་ཞིག་ལ་མི་བདེ་བར་བྱུང་ན་དེ་ལ་པན་

པར་བྱེད་པའི་བྱ་དངོས་གང་ཞིག་བྱུང་བ་དེ་ནི་ཚྭ་གས་བཅུ་འེ་སངས་རྒྱས་དང་།
 ས་ཐོབ་ཀྱི་བྱུང་ཚུབ་སེམས་དཔའ་རྣམས་ཀྱིས་མཐུ་ཚལ་དང་བྱིན་རྒྱལ་ལས་ཤར་པའི་སྣ་ཚོགས་
 པའི་སྤྱལ་པ་ཡིན་ཚུལ་སྟོན་པ་ཤུག་ཐུབ་པས་《དཀོན་མཆོག་ཏ་ལ་ལ་》ཡི་མདོ་ལས་རྒྱ་ཆེར་གསུངས་
 པ་ལྟར་དང་། རྒྱལ་ལས་ཞི་བ་ལྷས་མཛད་པའི་《སྟོན་འཇུག་》ལས།
 བདག་ནི་མགོན་མེད་རྣམས་ཀྱི་མགོན།
 ལམ་ཁྱེད་རྣམས་ཀྱི་དེད་དཔོན་དང་།
 ། བཀལ་འདོད་རྣམས་ཀྱི་བྱ་དང་ནི།
 གཟིངས་དང་ཟམ་པ་ཉིད་དུ་གྱུར།
 ། སྤྱིང་དོན་གཉེར་ལ་སྤྱིང་དང་ནི།
 མར་མེ་འདོད་ལ་མར་མེ་དང་།
 གནས་མལ་འདོད་ལ་གནས་མལ་དང་།
 བདག་ནི་ལུས་ཅན་བླ་འདོད་པ།
 ཀུན་གྱི་བླ་འཇུག་པར་ཤོག།
 ། ཡིད་བཞིན་ཁོར་དང་བྱམ་པ་བཟང་།
 རིག་སྤྱུགས་སྤྱུབ་དང་སྤྱན་ཆེན་དང་།
 ། དཔག་བསམ་གྱི་ནི་ཤིང་དག་དང་།
 ། ལུས་ཅན་རྣམས་ཀྱི་འདོད་འཇོམ་གྱུར།
 ས་སོགས་འབྱུང་བ་ཆེན་པོ་དང་།
 ། རྣམ་མཁའ་བཞིན་དུ་རྟག་པར་ཡང་།
 སེམས་ཅན་དཔག་ཏུ་མེད་པ་ཡི།
 ། རྣམ་མང་ཉེར་འཛིན་གཞིར་ཡང་ཤོག།
 ཅེས་པ་ལ་སོགས་སེམས་ཅན་རྣམས་ལ་ཕན་པ་འབའ་ཞིག་ཏུ་འབྱུང་བའི་བྱ་དངོས་
 རྣམས་ནི་བྱུང་ཚུབ་སེམས་དཔའ་རྣམས་ཀྱི་ཐུགས་སྟེད་དང་སྟོན་འཇུག་ཡིན་ཚུལ་གསལ་བ་དང་།
 གཞན་ཡང་《ཤེས་བྱ་ཀུན་ཁྱབ་》ལས་ཀྱང་།
 སྣ་ཚོགས་སྤྱལ་པ་ཁོར་བུ་སྟོན་ཤིང་གཉེར།
 ། སྤྱ་ཟམ་ཟས་སྤྱན་བཟོ་སྟེ་ངས་པ་མེད།
 ཅེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། ། དེ་ལྟར་སྤྱལ་པའི་སྤྱི་རྣམ་གཞན་མི་འདྲ་བ་རྣམས་ལས།
 རང་རེ་བོད་ཀྱི་ལུས་དུ་ས་ཁྱབ་རྟོ་ཁྱབ་ཏུ་དར་བའི་སྤྱལ་སྤྱ་ཞེས་པའི་ངོས་འཛིན་གཞི་ནི་སྣ་ཚོགས་
 སྤྱལ་སྤྱ་ཡིན་དགོས་ཏེ། བོད་འདིར་སྟོ་རིག་དང་། རྟོ་བས་ཚལ། སྤྱངས་པའི་ཡོན་ཏན་སོགས་
 གཞན་ལས་ཁྱད་དུ་འཕགས་པའི་མི་ཞིག་བྱུང་བ་ན་དེ་ལ་བྱུང་ཚུབ་སེམས་དཔའ་གང་རུང་གི་སྤྱལ་
 པ་ཡིན་པར་ངོས་འཛིན་བྱེད་ཅིང་། དཔེར་ན་ཆོས་རྒྱལ་སྤྱི་བཙན་སྐམ་པོར་སྤྱན་རས་གཟིགས་ཀྱི་
 སྤྱལ་པ་དང་། བྱི་སྤྱིང་ཕྱེད་བཙན་འཇམ་པའི་དབྱངས་ཀྱི་སྤྱལ་པ།
 མངའ་བདག་ཁྱི་རལ་པ་ཅན་ཕྱག་ན་རྟོ་རྟེན་སྤྱལ་པ་ཡིན་པའི་ཟེར་སྟོལ་བྱུང་། དེ་བཞིན་དུ་ས་སྤྱ་
 པ་རྟེན་ཏེ་འཇམ་པའི་དབྱངས་ཀྱི་སྤྱལ་པ་དང་། འགྲོ་མགོན་ཕྱག་རྟོར་ཀྱི་སྤྱལ་པ་ཡིན་པར་བཤད་པ་

ལྷ་ས་སངས་རྒྱལ་བྱང་སེམས་ཀྱི་སྤྱུལ་པ་ཟམ་མི་ཆད་པར་བྱོན་ནས་སེམས་ཅན་གྱི་དོན་མཛད་བཞིན་
 ཡོད་པར་འདྲོད་པའི་ལྷགས་སྒོལ་འདི་ལྷ་མོ་ནས་བྱང་ཡོད་ཅིང་།
 ལྷག་པར་དུ་སངས་རྒྱལ་ཆོས་ལྷགས་ཀྱི་གཞུང་ནམས་སྤྱི་རང་ལ་དབང་ལྱང་བྱིད་གསུམ་མན་དག་
 དང་བཅས་པས་རྗེས་སྤྱི་འཛིན་པའི་སླ་མ་དེ་ལ་སངས་རྒྱལ་དངོས་ཀྱི་འདུ་ཤེས་འཛིན་དགོས་པར་
 བཤད་ཅིང་། དེ་ནི་སེམས་ཅན་གྲངས་མེད་ཀྱི་སྤྱུལ་བཟུལ་ལ་གཟིགས་ནས་བསམ་བཞིན་དུ་སྦྱོར་བ་
 བཞིས་པའི་སྤྱུལ་པའི་གང་ཟག་ཡིན་པའི་དོས་འཛིན་བྱེད་སྒོལ་ཡོད་ཀྱང་། རང་གི་སླ་མ་དེ་ཉིད་རྒྱན་
 མི་ཆད་པར་ཡང་ནས་ཡང་དུ་སྦྱོར་བ་བཞིས་པའི་ཡང་སྤྱིད་དོས་འཛིན་བྱེད་པའི་ལྷགས་དེ་ཐོག་མར་
 གྲུབ་ཆེན་ཨོ་རྒྱལ་པས་སྒོལ་བྱས་པ་ཞིག་ཡིན་ཞེ།
 དེ་ཡང་མཚུར་སྤྱི་གདན་རབས་འཛིན་པའི་གྲུབ་ཐོབ་ཆེན་པ་ཀམ་པམྱིར་གྲགས་པ་དེ་ཉིད་སྦྱོར་
 གཤེགས་ཁར། མཁས་གྲུབ་གཉིས་ལྡན་གྱི་སྒོལ་མ་མང་པོ་ཡོད་པའི་ནང་ནས་གྲུབ་ཐོབ་ཨོ་རྒྱལ་པ་ལ་
 གདན་ས་གཏད་དེ། ཉིགས་ལྡན་རྒྱལ་འབྱོར་རང་བྱུང་དོན་རྗེ་དང་། ། ཉི་མ་དོ་རྒྱབ་ཆས་ཀྱང་སང་
 འཆར་བཞིན། ། གདུལ་བྱའི་ལས་དང་མཐུན་པར་སྤྱུལ་སྦྱོར་འབྱུང་། །
 ཞེས་དང་། ཉི་མ་ལ་སྦྱོད་ཕྱགས་ནས་ལྷ་ནག་པོའི་རྒྱུད་པ་འཛིན་པ་ཞིག་འོང་། དེའི་བར་དུ་རྒྱལ་
 ཆབ་མཛོད་ཅིག་སོགས་ཡང་སྤྱིད་འབྱོར་པའི་ལྱང་བཟུན་ཡང་ཡང་གསུངས་ཤིང་ལྷ་ནག་གསེར་
 མདོངས་ཅན་དེ་གྲུབ་ཆེན་ཨོ་རྒྱལ་པའི་དབུ་ལ་གསོལ་ནས་གདན་ས་བསྐྱུང་དགོས་པའི་བཀའ་ལྱང་
 གནང་། གྲུབ་ཐོབ་ཆེན་པོས་སླ་མའི་བཀའ་བཞིན་གདན་ས་སྦྱོང་བཞིན་བཞུགས་པའི་སྐབས་དེར།
 མང་ལུལ་གྱང་ཐང་གངས་ཁུར་མོའི་འགམ། འོ་མ་ལྱང་མཁན་ཐང་རྩ་ལྷུང་ཤོད་ཅེས་པའི་ལུལ་
 དེར་རབ་བྱུང་ལྷ་པའི་ཤིང་སྒྲིལ་སྒྲིལ་1284ལོར་ཡབ་ལྷགས་འཆང་ཆོས་དཔལ་དང་། ལུམ་རྩོ་མོ་
 གཡང་འདྲེན་ཞེས་པའི་སྤྱོད་ཀྱིས་གཉིས་རྩ་ཆས་བཟོ་བའི་ལག་རྩལ་ལ་བརྟེན་ནས་འཆོ་བ་རང་མགོ་
 ཐོན་ཅམ་ཞིག་གི་བྱིས་དུ་འཁྱུངས་པ་དང་དོ་མཚར་བའི་ལྷ་ས་དང་ཆེ་ལམ་བཟང་པོ་མང་པོ་བྱུང་
 བར་ལུལ་མི་ཀུན་གྱིས་སྤོང་ལུལ་དུ་གྱུར། དགུང་ལོ་གཉིས་གསུམ་གྱི་སྐབས་ནས་སྦྱོར་བ་ལྷ་ཕྱི་དང་མ་
 འོངས་ལྱང་བཟུན་ལྷ་བྱ་ཐོལ་བྱུང་དུ་གསུངས་པས་ལུལ་མི་རྣམས་ཀྱིས་གཞན་དང་མི་འདྲ་བའི་བྱིས་
 པ་ཞིག་ཡིན་པར་དོས་འཛིན་བྱས། དགུང་ལོ་ལྷ་པར་ཡབ་ལུམ་དང་ལྷན་དུ་རྩ་ཆས་བཟོང་ཞོར་དུ་
 གྲུབ་ཆེན་ཨོ་རྒྱལ་པ་ཞལ་མཇལ་དུ་བྱིན། སྦྱོར་མདུན་དུ་འབྱོར་ཁའི་དགོང་མོ་དེར་གྲུབ་ཆེན་ཨོ་རྒྱལ་
 པ་ལྷགས་དམ་གྱི་གཟིམ་ལམ་དུ་གྲུབ་ཐོབ་ཆེན་པོ་ཀམ་པ་བྱོན་ནས་གནས་གཡོར་བ་ཡིན་ཞེས་
 གསུངས་པ་ཆེས། ཕྱི་ཉིན་ཉི་གནས་ཆོ་ལ་དེ་རིང་གྲུབ་ཆེན་ཀམ་པ་ཆེན་པོ་བྱོན་ཡོང་བ་ཡིན་པས་སྤྱི་
 བྱུང་ཡང་རོལ་མོ་དང་བཅས་པས་བསུ་བ་བྱིས། ཞེས་གསུངས། ཉི་གནས་ཆོས་བཟུངས་པས་རྗེ་ཡབ་
 ལུམ་གསུམ་པོ་འབྱོར། སླ་མ་ལ་གཞན་སྤྱི་ཡང་མི་གདའ། རྩ་གདུགས་མཁན་པོ་བཟའ་ཆོ་བྱ་རྒྱུང་
 བྱིད་པ་གཅིག་བྱུང་ཞུས་པས། དེ་ཀ་ཡིན་བསུ་བ་བྱིས་ལ་ནང་དུ་བོས་གསུངས། གྲུབ་ཆེན་ཉིད་
 དང་གཡས་གཡོན་དུ་བཞུགས་གདན་མཉམ་པོར་བཤེབས་ནས་བྱ་སྤྱིག་བྱས། གྲུབ་ཆེན་ཨོ་རྒྱལ་པ་
 ལ་སྦྱིར་བསོད་ནམས་དང་སྦྱིའི་ཟེལ་དཔག་དུ་མེད་ཅིང་། ལྷག་པར་དུ་ཞལ་མཇལ་འཕྲད་གནང་
 བའི་ཉིན་དེར་གསང་བའི་བདག་པོའི་ཉིང་དེ་འཛིན་ལ་བཞུགས་ནས་ལྷ་སྤྱངས་ཀྱིས་ཟེལ་བྱིས་མནན་
 ཀྱང་བྱིས་པའི་ལྷགས་ལ་ཞེད་སྤང་ཅམ་ཡང་མེད་པར་སླ་མའི་མདུན་དུ་ཐལ་བྱིས་བྱོན། པ་མ་ཆོས་
 ལྷག་འཆོལ་བའི་སྐབས་སྤྱི་བྱུང་ལྷག་ཀྱང་མི་འཆོལ། འཛིགས་སྦྱག་ཀྱང་མེད་པར་མཚོད་ཁང་གི་

མདུན་ན་དེལ་གདང་གཅིག་ཡོད་པ་དེ་དགོལ། གྲུབ་ཆེན་ཐུགས་དགུས་ཆོར་ཆེན་པོས་ཞལ་འཇུག་
 མདངས་དང་བཅས་པར་བྱ་ཆུང་བྱ་མོ་གཅིག་འདུག། ལྷན་གྲགས་ཆེན་པོ་ཡོང་བའི་རྟེན་འབྲེལ་ཡོད་
 གསུངས། དེ་ནས་གདན་ལ་བཞུགས་བརྟུག་ནས་ཁྱོད་སུ་ཡིན་གསུངས་པར། ང་ཀྱང་པ་ཡིན་གསུངས།
 ཨོ་རྒྱན་པས་དེ་བཞིན་ཡིན་པར་འདུག། ང་ལ་དག་པའི་སྒྲ་བ་མང་པོ་བྱུང་གསུངས་ནས་མོས་གུས་
 དང་མཉེས་ཆོར་ཆེན་པོས་སྤྱན་གྱིས་འབྲས་ལྷར་བསྐྱངས། དགེ་བསྟེན་གྱི་སྒྲིམ་པ་དང་། སྒྲིན་
 འཇུག་གི་ཐུགས་བསྐྱེད་གནང་། དགུང་ལོ་བདུན་པ་རབ་བྱུང་ལྔ་པའི་ལྷགས་ལྷག་སྤྱི་ལོ་ 1290ལོར་
 མཁན་པོ་ཀུན་ལྷན་ཤེས་རབ་ལ་རབ་བྱུང་།

སྐུ་གོང་མ་ཀམ་པ་ལྷའི་གསང་མཚན་དུ་རང་བྱུང་དོན་རྗེ་ཟེར་བས་མཚན་དེ་ཀ་གསོལ།
 ཀམ་པའི་ཡང་སྤྱིད་དུ་མངའ་གསོལ། གཟེངས་བསྟོད་ནས་མཚུར་ཕྱི་གདན་སར་བཀོད།
 འདི་ནི་སྤྱི་མའི་ཡང་སྤྱིད་སྤྱུལ་སྤྱི་ངོས་འཛིན་བྱས་ནས་སྐུ་གོང་མའི་སྐུ་ཆས་དང་བདག་དབང་ཡོངས་
 རྒྱུགས་ཕུལ་པའི་ལུགས་སྤུལ་ཐོག་མ་ཡིན་ཞིང་། དེ་ནས་བཟུང་སྤྱི་མ་ཀམ་པའི་ཡང་སྤྱིད་རིམ་པར་
 ངོས་འཛིན་བྱས་པ་ནི་ད་ལྟའི་སྤྱི་མེད་བརྟུ་བདུན་པ་འགོ་འདུལ་འཕྲིན་ལས་དོན་རྗེའི་བར་དུ་ལུགས་
 སྤུལ་མ་ཉམས་པར་བྱུང་ཡོད། དེ་རྗེས་བཀའ་བརྒྱུད་པའི་གྲུབ་མཐའ་ཁག་གི་ནང་དུ་སྤྱི་མའི་ཡང་
 སྤྱིད་བཅའ་རྒྱུའི་ལུགས་སྤུལ་གྱི་ཆ་རྒྱུས་གསར་པ་ཞིག་འཕྱར་ཏེ་ལྷ་དམར་སྤྱུལ་སྤྱི་དང་། སི་ཏུ་སྤྱུལ་
 སྤྱི་ དཔའ་བོ་སྤྱུལ་སྤྱི་ རྒྱུལ་ཆབ་སྤྱུལ་སྤྱི་ ཀོང་སྤྱུལ་ཡང་སྤྱིད་ལ་སོགས་པའི་སྤྱུལ་སྤྱི་མང་པོ་
 ཞིག་ཡོད། དེ་ནས་གྲུབ་མཐའ་གཞན་དག་གི་ནང་དུ་འང་ལུགས་སྤུལ་འདི་རིམ་བཞིན་དར་ཏེ། ལྷག་
 པར་དུ་དུས་ཕྱིས་རི་བོ་དགེ་ལྷན་པའི་གྲུབ་མཐའི་ནང་དུ་ལུགས་སྤུལ་འདི་ཉ་ཅང་དར་རྒྱས་ཆེན་པོར་
 བྱུང་། དེ་ཡང་རྒྱལ་བ་དགེ་འདུན་གྲུབ་པ་སྤྱི་གཤེགས་པའི་ཡང་སྤྱིད་རབ་བྱུང་བརྒྱད་པའི་ཤིང་
 ལུག་སྤྱི་ལོ་ 1475ལོར་འཁྲུངས་པའི་དགེ་འདུན་རྒྱ་མཚོར་ངོས་འཛིན་བྱས་པ་ནས་ཏཱ་ལའི་སྤྱི་མ་སྤྱི་
 བྱུང་བརྟུ་བཞི་པར་བྱོན་ཡོད་པ་དང་། རབ་བྱུང་བདུན་པའི་ས་ལུག་སྤྱི་ལོ་ 1439ལོར་འཁྲུངས་པའི་
 དཔེན་ས་བསོད་ནམས་ཕྱོགས་སྤང་ཉིད་མཁས་གྲུབ་དགེ་ལེགས་དཔལ་བཟང་གི་ཡང་སྤྱིད་དུ་ངོས་
 འཛིན་བྱས་པ་ནས་པཎ་ཆེན་སྤྱི་མེད་རིམ་པར་བྱོན་པ་སོགས་སྤྱི་མེད་མང་པོའི་སྤྱུལ་སྤྱི་དང་། གཞན་
 ཡང་རྟེན་མ་དང་། ས་སྤྱི་ རོ་ནང་ལ་སོགས་པའི་གྲུབ་མཐའ་ཁག་སོ་སོའི་ནང་དུ་འང་རིམ་བཞིན་
 སྤྱི་མའི་ཡང་སྤྱིད་སྤྱུལ་སྤྱི་ངོས་འཛིན་བྱེད་སྤུལ་བྱུང་ཡོད་ཚུལ་རྒྱས་པ་གྲུབ་མཐའ་སོ་སོའི་ཆོས་འབྱུང་
 དང་རྣམ་ཐར་ཁག་ན་གསལ་བར་ལྟར་རོ།

སྤྱུལ་སྤྱིའི་ཐོག་མ་ཀམ་པའི་ཡང་སྤྱིད་ངོས་འཛིན་བྱས་ཚུལ་ནི།

རྗེ་རང་ཉིད་འདའ་ཁའི་ཞལ་ཆེམས་དང་། བྱིས་པའི་མཚན་ཉིད། ངོས་འཛིན་གནང་བ་པོ་
 སྤྱི་མའི་ཉམས་སྤང་མི་ལམ་སོགས་ཀྱི་རྟེན་འབྲེལ་ལ་བརྟགས་ནས་སྤྱུལ་སྤྱིའི་ཐོག་མ་ངོས་འཛིན་
 གནང་། དེ་བཞིན་གྱི་ལུགས་སྤུལ་མ་ཉམས་པར་ད་ལྟའི་བར་ལག་ལེན་བྱེད་ཅིང་།
 སྤྱུལ་སྤྱི་གཞན་དང་གྲུབ་མཐའ་གཞན་གྱི་ལུགས་ལ་མི་འདྲ་བ་སྤྱི་ཆོགས་བྱུང་ཡོད་པ་ནི།
 ཡང་སྤྱིད་ངོས་འཛིན་གནང་བ་པོའི་སྤྱི་མ་དེ་ཉིད་ཀྱི་ཉམས་སྤང་དང་མི་ལམ་ལ་བརྟགས་ནས་ཡང་
 སྤྱིད་ངོས་འཛིན་གནང་བ་དང་། མེ་ལོང་དུ་བྲ་ཕབ་ནས་ཡང་སྤྱིད་ངོས་འཛིན་བྱེད་པ་དང་། ལྷ་པ་
 དང་ལྷ་མ་ལས་ལྷ་ཕབ་སྤྱི་ཡང་སྤྱིད་ངོས་འཛིན་བྱེད་པ་དང་། ཆོས་སྐྱོང་གི་མདུན་དུ་བརྟག་དེལ་
 གཡུགས་ནས་ཡང་སྤྱིད་ངོས་འཛིན་བྱེད་པ་དང་། ལྷ་མོའི་སྤྱི་མཚོ་སོགས་སུ་མཚོ་གཟེགས་གནང་

ནས་ཡང་མིང་དོས་འཛིན་བྱེད་སྒོའ་བྱང་ཡོད་པ་དེ་དག་ཐམས་ཅད་ད་ལྟོ་བར་དུ་སོ་སོའི་གོམས་སྒོའ་ལྟར་ལག་ལེན་བྱེད་པར་མ་ཟད། ད་རུང་ལོ་རྒྱུས་ཐོག་ཡང་མིང་དོས་འཛིན་ཚུལ་གཞན་ཞིག་བྱང་སྒྲིང་ཡོད་པ་ནི། རབ་བྱུང་བཅུ་གསུམ་པའི་ཆུ་སྐང་སྤྱི་ལོ་1793ལོར་གོང་མ་ཆན་ལྷང་གི་བཀས་བོད་སོག་གི་སྤྱི་ཆེན་རྣམས་ཡང་མིང་དོས་འཛིན་པ་ལ་གསེར་བྱམ་དགྲུགས་པའི་སྒོའ་བཏོད། དགེ་ལུན་པའི་སྤྱི་ཆེན་རྣམས་གསེར་བྱམ་དགྲུགས་ནས་ཡང་མིང་དོས་འཛིན་སྒོའ་བྱང་བར་མ་ཟད། ལྷ་ལའི་སྤྱི་མ་སྤྱི་ཕྱིང་བཅུ་པ་དང་། བཅུ་གཅིག་པ། བཅུ་གཉིས་པ་བཅས་ལྷགས་སྒོའ་དེ་ལ་བརྟེན་ནས་དོས་འཛིན་བྱས་ཀྱང་བོད་ཀྱི་ཤེས་ཡོན་ཅན་རྣམས་དང་ལྷ་ཕྱེ་དགོན་ཁག་དག་ལྷགས་སྒོའ་དེ་ལ་ལྷ་ཚུལ་མི་འདྲ་བ་བྱུང་རྒྱུན་གྱིས་སྤྱི་ཕྱིང་དེ་གསུམ་དགུང་ལོ་བཅུ་འམ་ཉི་ཤུའི་ཡན་ལ་སྤྱི་འཛོལ་ཁེས་པ་མ་བྱུང་། སྤྱི་ཕྱིང་བཅུ་གསུམ་པ་དོས་འཛིན་བྱེད་སྐབས་ལྷགས་དེ་ལག་ལེན་དུ་བསྟར་མེད།

གཉིས། ཐུན་མོང་རིག་གནས་དར་རྒྱས་སུ་སོང་བའི་སྐོར།

1. སྤྱི་ཆོད་སྟོན་དག་སོགས་རིག་གནས་སྤྱི་ལ་དར་རྒྱས་བྱུང་ཚུལ། ས་སྤྱི་པ་རྟེན་ཀུན་དགའ་རྒྱལ་མཆོན་གྱིས་བོད་ཡུལ་དུ་ཡོངས་སུ་གྲགས་པའི་རིག་གནས་ཆེ་ཆུང་མཐའ་དག་ལ་སྤྱོད་གཉེར་མཐའ་ཕྱིན་པར་གནང་བས་མཁས་གྲགས་ཀྱིས་ས་ཆེན་བོད་ཁྱེན་ཡོངས་ལ་བྱུང་བ་བྱུང་། ཐུན་མོང་དང་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པའི་གཞུང་ལྷགས་སྤར་ཡོད་རྣམས་ལ་གཟབ་ནན་གྱིས་དག་ཐེར་དང་། ལྷག་པར་དུ་རྟོན་ཆད་མིང་ཅམ་ལས་དངོས་སུ་མ་བསྐྱར་པའམ་བསྐྱར་ཀྱང་ཆ་མ་ཆང་བའི་ཐ་སྟོན་གྱི་རིག་ལམ་དུ་མ་ཞིག་གསར་དུ་དར་བར་མཛད། དེ་ཡང་ཐོག་མར་སྤྱི་རིག་པའི་སྐོར་ལ། རྗེ་བཙུན་གྲགས་པ་རྒྱལ་མཆོན་ལས་སྤྱི་གནས་བརྒྱད་དང་སྤྱི་སྐོལ་སོགས་པ་གསན་ཅིང་། དེ་རྗེས་ཁ་ཆེ་པ་རྟེན་ཤུག་གི་ལས་ཀྱི་ཅན་ལ་སོགས་པའི་སྤྱི་མདོ་རྣམས་གསན། ལྷག་པར་བམ་ཟེའི་སྤྱོད་དཔོན་སུ་ག་ཏ་གི་ས་སྐྱར་གདན་དྲངས་ནས་ལོ་གཉིས་ཀྱི་བར་ཀྱི་ལ་སྤྱི་རྩ་བ་དང་། འགྲེལ་བ་སྟོང་ཕྱག་དྲུག་པ། མིང་སྒྲུབ་དང་། བྱིངས་སྒྲུབ། རབ་དུ་སྒྲུབ་པ་སོགས་མཐའ་དག་གསན། པ་རྟེན་ཏ་སྤྱི་ལས་ཅན་སྤྱི་པ་དང་། དེའི་མིང་དང་བྱིངས་སྒྲུབ་རྣམས་མཐའ་དབྱེད་དང་བཅས་པ་ལེགས་པར་གསན་ཏེ་ཁོང་དུ་ཆུད་པར་མཛད་ནས་དེ་དག་གི་དོན་གསལ་བར་སྟོན་པ་《སྤྱི་ལ་འཇུག་པའི་རྣམ་བཤད་》དང་། 《མཁས་པ་ལ་འཇུག་པའི་སྟོན་》《སྤྱི་སྐོལ་དོན་བསྐྱར་》ལ་སོགས་པ་རྣམས་བཅུ་མས་པར་མཛད་ནས་བཤད་མིང་གྱི་སྒོའ་ཕྱིས། དེ་ལ་བརྟེན་ནས་སྤྱི་ལའི་དུས་རབས་བཅུ་གསུམ་པའི་དུས་དཀྱིལ་ཅམ་དུ་ཤོང་སྟོན་དོན་རྗེ་རྒྱལ་མཆོན་གྱིས་སྤྱི་གཞུང་ཀྱི་ལ་སྤྱོད་དང་།

ཅན་དུ་པ་གཉིས་བོད་ཡིག་དུ་བསྐྱར་ཏེ་འཆད་ཉན་གྱི་རྒྱུན་སྒོའ་པ་ནས་བཟུང་བོད་དུ་བརྟེན་དེ་རིག་པའི་གཞུང་ལྷགས་འཕུས་སྟོན་ཆོད་དུ་ཕྱིན་ཡོད་པ་དང་། རྒྱ་གཞུང་མང་པོ་ཞིག་གསར་འགྱུར་བྱེད་ཐུབ་པ་བྱུང་། ཐོག་མར་ས་སྤྱི་དགོན་དུ་དུས་འཁོར་རྒྱུད་འགྲེལ་ཤོང་འགྱུར་ཁེས་ཡོངས་སུ་གྲགས་པ་འདི་ཉིད་བསྐྱར། དེའི་རྗེས་རྒྱ་གར་དོན་རྗེ་གདན་དུ་བྱོན་ནས་མ་ཏ་པོ་རྟེན་ལ་མཆོད་པ་དང་བསྐོར་བ་མཛད་ཅིང་། རྒྱ་གར་གྱི་པ་རྟེན་ཏ་ལ་སྤྱི་ལ་སྤྱོད་དུ་གདན་དྲངས་ནས། དཔོན་ཆེན་ཤུག་བཟང་པོས་གོགས་དན་དང་བཅས་དཔལ་ལྷན་ས་སྤྱི་གཙུག་ལག་ཁང་དུ་《རྟོགས་བརྟེན་ཆེན་པོ་དཔག་བསམ་འཁྲི་ཤིང་》དང་། 《སྤྱི་ཀུན་དུ་དགའ་བའི་སྐོས་གར་》《སྟོན་དག་མེ་མོང་མ་》

《འཇིག་རྟེན་དབང་ཕྱག་གི་བསྟོད་པ་བརྒྱུ་པ་》 《འཕགས་པ་འཇམ་དཔལ་གྱི་བསྟོད་པ་》 《ཅན་
 ཏུ་པའི་མདོ་སྦྱར་བའི་ཙུ་འགྲེལ་》 《བསྟོན་པ་བསྐྱུས་པ་ཙུ་འགྲེལ་》 སྟོབ་དཔོན་སུ་རྟེན་མཛད་
 པའི་ 《སྟེ་བ་ཀུན་ལ་འབྱུག་པ་ཙུ་འགྲེལ་》 སྟོབ་དཔོན་མེད་གེ་བཟང་པོས་མཛད་པའི་《རྣམ་དབྱེ་
 ལེ་ར་བྱས་པ་》 ལ་སོགས་པ་སྟོན་ཆད་བོད་དུ་མ་འགྱུར་བའི་རིག་གནས་ཀྱི་གཞུང་ལུགས་དང་།
 བཟླན་བཅས་མང་དུ་བསྐྱར་གནང་བར་མ་ཟད། མདོན་བཟོད་ཀྱི་བཟླན་བཅས་ཆོན་པོ་《འཆི་མེད་
 མཛོད་》 ལ་འགྱུར་མཆོན་ཡང་མཛད་པ་དེས་བོད་ཀྱི་སྟན་འགྲེལ་ལ་ཕྱར་དང་མི་འདྲ་བའི་ཚོམ་ཉམས་
 ཤིག་བྱང་ཡོད། ལྷག་པར་དུ་དུས་རབས་འདིའི་ནང་དུ་སྟན་ཚོམ་སྐོར་ལ་འགྱུར་བ་ཆེན་པོ་བྱང་
 ཡོད་པ་ནི་གཙོ་བོ་ཆོག་ཀྱན་རིག་པའི་སྐོར་འདི་ཡིན་ཞིང་། དེ་ཡང་རྗེ་བཙུན་ས་པའ་ཀྱིས། སྟོབ་
 དཔོན་གྲགས་པ་རྒྱལ་མཆོན་ལས་《སྐྱེས་རབས་སོ་བཞི་པ་》 དང་། 《གཞོན་ནུ་མ་བདུན་གྱི་རྟོགས་
 པ་བཟོད་པ་》 ལ་སོགས་སྟན་འགྲེལ་གི་གཏམ་རྒྱུད་རིགས་དུ་མ་གསན་ཅིང་། པརྟེ་ཏ་སྐྱ་ཤི་ལས་
 སྟན་འགྲེལ་གི་བཟླན་བཅས་ཆོན་པོ་གསུམ་དང་། རྒྱུང་དུ་གསུམ། ཀྱན་གྱི་བཟླན་བཅས་
 《དབྱངས་ཅན་མགུལ་རྒྱན་》 《སྟོང་ཕྱག་བརྒྱད་པ་》 《རྟོགས་བཟོད་དཔག་བསམ་འབྲི་ཤིང་》
 ལ་སོགས་པ་ཚོམ་རིག་གི་མཆོན་ཉིད་དང་མཆོན་གཞི་སྟན་པའི་བཟླན་བཅས་མང་དུ་གསན་པ་དང་།
 ལྷག་པར་དུ་ཅན་ཏུ་པའི་གཞུང་ལ་སྟོབ་གཉེར་གནང་སྟེ། དེའི་དོན་བསྐྱུས་པའི་ཚུལ་གྱིས་《མཁས་པ་
 ལ་འབྱུག་པའི་སྟོ་》 ཞེས་པའི་ནང་གཏམ་ལ་ཕབ་པས་བོད་དུ་བྱུན་མོང་རིག་གནས་ཀྱི་སྟོལ་ལགས་
 པར་བྱས། དེ་རྗེས་འགྲོ་མགོན་འཕགས་པའི་བཀའ་ལྷན་གྱི་སྟོན་རྟོ་རྗེ་རྒྱལ་མཆོན་གྱིས་《རྟོགས་
 བཟོད་རིན་པོ་ཆེ་དཔག་བསམ་འབྲི་ཤིང་》 དང་། 《སྟན་གཞུང་མེ་ལོང་མ་》 ཆ་ཆང་སོགས་
 འབད་པ་ཆེན་པོས་བོད་ཀྱི་སྐད་ཡིག་དུ་བསྐྱར་ཅིང་། བོད་དུ་སྟན་ཆད་མེད་པའི་སྟན་གཞུང་བྲིད་
 རྒྱན་གྱི་སྟོལ་བཏོད། དེ་རྗེས་དཔང་ལོ་ཙུ་བ་སྟོ་གྲོས་བརྟན་པས་སྟན་གཞུང་གི་བོད་འགྲེལ་དང་པོ་
 གསར་དུ་བརྩམས་ནས་བཤད་བྲིད་ཀྱི་རྒྱན་རྒྱུ་ཆེར་སྟོལ་པ་སོགས་མཛོད་པ་ལགས་ཤིང་། མདོར་ན་
 སྟོ་དང་། མདོན་བཟོད། སྟོབ་སྟོར། སྟོས་གར་ལ་སོགས་པ་ཚོམ་རིག་སྟེ་རྒྱལ་གྱི་མ་ལག་ཆ་ཆང་
 བ་ཞིག་བྱང་བར་བརྟེན་དུས་དེ་ནས་བཟུང་སྟོན་ཆད་བོད་མི་རིགས་ཀྱི་ལོ་ངོ་སྟོང་ཕྱག་ཁ་ཤས་བརྒྱད་
 པའི་དམངས་ཁྲིད་ཚོམ་རིག་ཕུན་སུམ་ཆོགས་པ་དེ་ཉིད་དབྱིད་ཀྱི་ལྗང་བྱ་དབྱར་གྱི་ཆར་རྒྱན་དང་
 འཕྲད་པ་བཞིན་དུ་བར་བརྒྱལ་གྱི་འཆར་ལོངས་གསར་པ་ཞིག་བྱང་བ་དང་། དེ་ལ་བརྟེན་ནས་དུས་
 རབས་རིམ་བྱང་གི་མཁས་པ་རྣམས་ཀྱིས་སྟན་འགྲེལ་ལ་མ་དུ་དབངས་པའི་བཟླན་བཅས་མང་པོ་ཞིག་
 བྱང་། གཞན་ཡང་ཆད་མ་རིག་པ་ལ་ས་སྟེ་པརྟེ་ཏ་སྐྱ་ཤིག་མར་བོད་ཀྱི་མཁས་པ་རྣམས་ལས་ཆད་
 མའི་རིགས་ལ་མ་སྐོར་ལ་ཐོས་བསམ་གནང་ཞིང་། བྱང་པར་དུ་པའ་ཆེན་ཤྲུ་ཤི་ལས་རྣམ་འགྲེལ་
 ལེ་དང་པོ་འགྲེལ་པ་སྟོང་ཕྱག་བཞི་དང་བྱེད་པ་ཡན་གསན་ནས་བསྐྱར་ཅིང་ཁྱེས་པ་དང་།
 སྟོབ་དཔོན་ཐར་པའི་འབྲུང་གནས་ཀྱི་རྟོག་གཤིས་སྐད་ཅེས་པའི་བཟླན་བཅས་གསན་ཅིང་བསྐྱར་།
 ཕྱི་རོལ་པའི་རིག་བྱེད་ཆད་མ་དུང་སྟོང་གཟེགས་གཟན་གྱིས་བྱས་པའི་རྟོག་གཤིས་བཟླན་བཅས་རིག་
 པ་ཞེས་བྱ་བ་སོགས་ཀྱང་གསན། མདོར་ན་སྟོ་བདུན་མདོ་དང་བཅས་པའི་ཡན་ལག་ཐམས་ཅད་
 ཐུགས་སུ་རྒྱུད་པར་མཛོད་ནས། དེ་དག་གི་དོན་ལགས་པར་འགྲེལ་བ་ཆད་མ་རིགས་གཏེར་ཙུ་
 འགྲེལ་གཉིས་བརྩམས་པར་མ་ཟད། སྐབས་དེར་རྒྱ་གར་ཤར་ནུབ་གཉིས་སུ་གྲགས་པ་ཆེ་བའི་ཕུ་
 རྟོགས་ཀྱི་སྟོན་པ་འཕྲོག་བྱེད་དགའ་བོ་རྗེས་འབྲངས་དང་བཅས་པ་ཚོད་པའི་རིགས་པས་ཆར་བཅད་

དེ་ཚོས་སྒྲོར་བཅུག་ཅིང་། བོད་དུ་འཕྱིན་གནང་མཛད་པ་དང་། བོད་འདིར་སྒྲོབ་དཔོན་པངས་མུ་
 སྒྲེགས་ཀྱི་རིགས་མི་ཡོང་བར་བརྟན་མ་བཅུ་གཉིས་ལ་བཀའ་བསྒྲོས་པའི་དབང་གིས་ལམ་དུ་ཚོས་
 སྒྲོང་གིས་ཐོག་པའས་ཏེ་བཀོངས་པར་གྲགས་པའི་རལ་པ་ས་སྐྱའི་གཙུག་ལག་ཁང་གི་ནང་དུ་དེང་
 དུས་ཀྱི་བར་དུ་ཡོད་པར་གྲགས། དེ་ནས་བརྒྱུད་ཐུབ་མཐའ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་ནང་དུ་ཚད་མ་རིག་པ་ལ་
 ཐོས་བསམ་བྱེད་པའི་ལྷགས་སྒོལ་རྒྱ་ཆེར་པོར་དར། དེ་བཞིན་དུ་ཐེབ་སྒྲོར་རིག་པ་དང་། རྒྱུ་
 གར་རིག་པ། མངོན་བརྗོད་རིག་པ་བཅས་ཀྱི་སྒྲོར་ལའང་སྒྲོང་བཙོན་དང་ལག་ལེན་གྱི་སྒོལ་ཆེན་
 པོ་དར་རྒྱས་བྱུང་། ལྷག་པར་དུ་རྒྱལ་བའི་བཀའ་བསྟན་ལ་སོགས་པའི་ཆོས་ཚན་གསར་དུ་བྱེ་བ་དང་།
 བསྟན་བཅོས་གསར་དུ་བཞེངས་པ་ལ་སོགས་པའི་མཛད་འཕྲིན་རྒྱ་ཆེན་པོ་དར་ཚུལ་ནི། དེ་ཡང་དུས་
 རབས་དེ་ཉིད་ནང་དུ་བཙུག་ཕྱན་རིག་པའི་རལ་གྱི་དང་། དབུས་པ་སྒོ་གསལ་བྱང་ཆུབ་ཡེ་ཤེས།
 ལོ་རྒྱུ་བ་བསོད་ནམས་འོད་ཟེར། རྒྱུ་རོ་བྱང་ཆུབ་འབྱུང་སོགས་ཀྱིས་དབུས་གཙང་གི་དགོན་ཐེ་
 རྒྱལ་ནས་བཀའ་དང་བསྟན་བཅོས་འགྱུར་རོ་ཅག་གི་མ་དཔེ་འཆོལ་སྤྱད་བྱས་ཤིང་། བཀའ་ཚང་
 མ་སྒྲོགས་གཅིག་དུ་བསྐྱས་པ་ལ་བཀའ་འགྱུར་དང་།

བསྟན་བཅོས་ཚང་མ་སྒྲོགས་གཅིག་དུ་བསྐྱས་པ་ལ་བསྟན་འགྱུར་ཞེས་མཚན་གསལ་ནས་དཔལ་སྤར་
 ཐང་གི་འཛུལ་སྤྱོད་ཁང་དུ་བཞུགས་སུ་གསོལ་བ་དེ་ནི་བཀའ་འགྱུར་དང་བསྟན་འགྱུར་ཞེས་པའི་དབྱེ་
 བ་བྱུང་བའི་ཐོག་མ་ཡིན་ལ་དེང་དུས་བཀའ་བསྟན་འདི་དག་གི་མ་ཕྱི་ཡང་ཡིན། འགྲོ་མགོན་ཆོས་
 རྒྱལ་འཕགས་པའི་སྐུ་དུས་སུ་བཀའ་འགྱུར་དང་བསྟན་འགྱུར་སོགས་ལག་བྱིས་བྱས་པའི་ཆོས་དཔེ་
 གསར་བཞེངས་ཀྱི་གྲངས་ཚད་དང་སྤྱི་ཚད་སོགས་ནི་མི་རྒྱལ་སྤྱོད་པ་དགོས་པ་ཞིག་ཡོད་དེ།

《གདུང་རབས་》ལས་འབྱུང་བ་ལྟར་ན། སྤྱི་ཤོག་མཐིང་ཁུན་མའི་ཐོག་དུ་གསེར་གྱིས་ཉིང་ཁུས་
 བྲིས་པའི་བཀའ་འགྱུར་ཆ་ཚང་དུག་གིས་གཙོ་བྱས་གསེར་གྱི་སྒྲེགས་བམ་ཁོ་ན་པོད་གྲངས་ཉིས་སྟོང་
 ཆིག་བརྒྱུ་དང་བདུན་ཡོད་པ་གསལ་ཞིང་། ས་སྐྱའི་སྤྱོད་ཁང་ཆེན་མོའི་ཕྱགས་ཏེན་གྱི་རྒྱབ་སྒྲོགས་ཁོར་མོ་
 དུག་དུ་ལག་བྲིས་མའི་ཆོས་དཔེ་ཆིག་པའི་ཁ་དང་མཉམ་པ་ཡོད་ཅིང་། བཤད་སྒོལ་ལ་བྱེད་ཆིག་
 པ་ཞིག་ཀྱང་ནང་གི་ཆོས་ཆིག་མི་ཞིག་ཅེས་གྲགས་པ་དོན་ལ་གནས་པ་ལྟ་བུ་ཡོད། དེ་དག་གི་དབུས་
 སུ་བྱ་ཏེ་ལྷགས་ལུང་མ་ཞེས་ཡོངས་སུ་གྲགས་པ་གསེར་དང་། དུལ། དུང་། གཡུ་བྱུར། བ་སོ་
 ལ་སོགས་པ་རིན་པོ་ཆེ་སྤྱོད་ཆོགས་བརྒྱུད་པའི་ཉིང་ཁུས་བྲིས་པའི་བརྒྱུད་སྒྲོང་པ་དང་།
 སྒྲེགས་བམ་གྱི་པོངས་ཚད་ཆེན་པོ་གཞན་ན་མཐོང་རྒྱ་མེད་པ་ཞིག་ཡོད། དེ་མིན་གསེར་ཆོས་དང་།
 དུལ་ཆོས། དུང་ཆོས། སྐུ་པོད་སོགས་ལག་བྲིས་མའི་སྒྲེགས་བམ་གྱི་གྲངས་ཀ་དངོས་བཟང་
 བར་དཀའ་ཡང་། སྤྱི་ཤོག་རྒྱུན་བཤད་སྒོལ་ལྟར་ན་སྤྱི་བརྒྱུད་ཁྱི་བཞི་སྟོང་ཙམ་བཞུགས་པར་
 གྲགས་པ་ད་ལྟའང་དངོས་སུ་མཇལ་རྒྱ་ཡོད། དེ་བཞིན་སྤྱོད་ཁང་ཆེན་མོའི་གཞུང་སྒོའི་སྤྱོད་དུ་ཡོད་
 པའི་ཕྱག་དཔེ་སྤྱོད་ཁང་གི་ནང་ས་སྐྱུ་བཀའ་འབྱུང་དང་།

སྤྱོད་པ་རིམ་གྱི་རྒྱལ་ཐར། ལོ་རྒྱུ་བ་གྲགས་ཅན་མང་པོས་མཛད་པའི་སྐུ་མདོའི་འབྲེལ་པ་སོགས་
 བརྒྱུད་པ་དཔེ་སྟོང་སྤྱི་བརྒྱུད་སྟོང་ལྷག་ཙམ་བཞུགས་པ་མང་ཆེ་བ་ཡང་བྲིས་མ་ཡིན་པ་བཅས་དེ་
 དག་ད་ལྟའང་བཞུགས་ཡོད།

2. དུལ་ཆུ་བཙོ་བཀྱའི་ལག་ལེན།

དུལ་ཆུ་བཙོ་བཀྱའི་ལག་ལེན་གསར་དུ་སྒོལ་བྱས་པ། དུལ་ཆུ་བཙོ་བཀྱ་ཆེན་མོའི་ལག་ལེན་འདི་

ནི་བོད་ཀྱི་གསོ་བ་རིག་པའི་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པའི་བྱང་ཆོས་ཤིག་ཡིན་ལ།
 སྤྱིར་དདུལ་ཆུ་སྐྱོད་དུ་བཀོལ་སྤྱོད་བྱེད་ཆོག་ཚུལ་གསོ་རིག་རྒྱུད་བཞི་དང་། བཟུང་འཁྱུར་གྱི་ཁྱོད་དུ་
 ཐར་ཐོར་བཞུགས་ཀྱང་ལག་ལེན་དངོས་སུ་བསྟར་པའི་མན་ངག་ནི་གྲུབ་ཆེན་ཨོ་རྒྱུན་པས་གསར་དུ་
 སྒོལ་བྱེས། དེ་ཡང་སྡེ་དགེའི་དུང་ཡིག་གྱ་རུ་འཕེལ་གྱི་དདུལ་ཆུ་བཙོ་བཀྱའི་ལག་ལེན་ཟེན་བྱས་ 《ཟླ་
 བ་བདུད་ཅིའི་ཐིག་ལེ་》 ལས། བོད་འདྲིར་དཀའ་ཆོགས་རྒྱུད་དུས་རིན་ཆེན་གྲུབ་པ་འདྲིའི་རྒྱན་ནི་
 མཁས་གྲུབ་ཨོ་རྒྱུན་པ་ཡིན་གྱི། ཨོ་རྒྱུན་པ་དེ་ཉིད་ནི་སྤྱི་བ་དུ་མར་བསོད་ནམས་རྒྱ་ཆེན་བསགས་
 པའི་སྟོབས་ངེས་ཤིང་། འདྲིར་ཡང་ལྷ་མའི་མཆོད་ཐོང་དུ་གྱུར་ཅིང་། གདུལ་བྱའི་རེ་བསྐྱོད་ཕྱིར་
 བོད་རྫོངས་རྒྱ་དཀར་ནག་མ་ལུས་པར་ཞབས་ཀྱིས་བཅགས། གྲུབ་ཆེན་ཀམ་པའི་སྤྱི་སྤྱོད་སྤྱོད་ཆེན་
 མང་པོས་རྗེས་སུ་བཟུང་བའི་མཆོན་ཐོས་བརྗོད་དུ་དཀའ་བ་དེ་ཉིད་ཤམ་གྱི་ལ་གྲུབ་པ་ལའི་པོ་བྱང་དུ་
 རིགས་ལྡན་དམ་པར་དུས་འཁོར་གྱི་དབང་བརྒྱད་གསན་པར་འབྱོན་དགོངས་ཅོན། རྒྱལ་བ་སྐོད་
 ཆང་པས་དེ་ལྟར་མི་དགོས་ཀྱི་ཁྱོད་རང་གསོལ་བ་ཐོབ་དང་དུས་འཁོར་དབང་བདག་གིས་བགྱི་
 གསུངས་པས་ཨོ་རྒྱུན་པ་ཉིད་ཀྱིས་ཟླ་མས་གསུངས་ལྟར་གསོལ་བ་བཏབ་པ་ན། གཟིམ་ཐུན་གཅིག་གི་
 དུས་ལ་དབང་བརྒྱད་མ་ལུས་པར་གནང་ངོ་། ། དེ་ནས་ཡང་འཕགས་ཡུལ་གྱི་སྟོ་ལུབ་ཨོ་རྒྱུན་ཡུལ་
 དུ་འབྱོན་དགོངས་ནས་ཟླ་མར་གནང་བ་ཞུས་ཏེ་ཕེབས་པས་གྲུབ་པའི་སྤྱོད་མཆོག་མང་པོ་དང་
 མཇུག་ཀྱང་ཁྱེད་པར་ཡི་དམ་དོ་རྗེ་ཕག་ཨོ་མཇུག་ནས་དངོས་གྲུབ་ཐོབ་ཅིང་དདུལ་ཆུ་རིན་པོ་ཆའི་ཕྱག་
 ལེན་ཀྱང་མཛོན་སུམ་དུ་མཁའ་འགྲོ་མ་དེ་ཉིད་ཀྱིས་གནང་སྟེ།

དེ་ནས་རིམ་པར་འབྲི་གུང་དཔལ་ཆོས་ཀྱི་གྲགས་པ། དཀོན་མཆོག་འགྲོ་པན་དབང་པོ།
 འབྲོམ་རིགས་གསང་སྤྱགས་ཀྱི་རྣལ་འབྱོར་ཡེ་ཤེས། འཆོ་བྱེད་ཀམ་བཟུང་འཕེལ། དེ་ནས་རྒྱལ་
 ཀུན་འདུས་ཞལ་སི་དུ་རིན་པོ་ཆེ་ཆོས་ཀྱི་འབྱུང་གནས་ཏེ། གྲུབ་ཆེན་ཨོ་རྒྱུན་པས་བོད་དུ་མ་བཞེངས་
 བར་ལ་གངས་ཅན་རྫོངས་འདྲིར་དདུལ་ཆུའི་ཕྱག་ལེན་མཛོད་པ་གཅིག་ཀྱང་མེད།
 ཅེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ།

། དེ་ལྟར་གྲུབ་ཆེན་ཨོ་རྒྱུན་པ་ལས་བརྒྱུད་པའི་དདུལ་ཆུ་བཙོ་བཀྱའི་མཐོང་བརྒྱུད་མན་
 ངག་དང་བཅས་པའི་ཕྱག་ལེན་དེ་ཉིད་དུས་རབས་རིམ་བྱུང་གི་མཁས་པ་རྣམས་ཀྱིས་རྒྱན་འཛིན་
 དང་དར་སྒེལ་གནང་ཞིང་། ཁྱེད་པར་དུ་དུས་ཕྱིས་སུ་ཕྱག་ལེན་འདྲི་ཉིད་མི་ཉམས་རྒྱན་འཛིན་བྱེད་
 ཐུབ་པའི་འཕྲིན་ལས་ཀྱི་གཙོ་བོ་ནི་མདོ་ཁམས་སྡེ་དགེའི་ཡུལ་དུ་བསྐྱུངས་ཐུབ་པར་བྱུང་སྟེ། ཐོག་
 མར་གྲུབ་ཆེན་ཨོ་རྒྱུན་པས་དདུལ་ཆུ་སྐྱོར་གསུམ་གྱི་བཟུང་བཙོས་བོད་སྐད་དུ་བསྐྱུར་ཅིང་དེ་ལ་
 བཏེན་ནས་དདུལ་ཆུ་གྲུབ་པའི་བཟུང་བཙོས་སྤྱོད་སྤྱོད་སྤྱོད་ཆེན་ཏེ་དདུལ་ཆུ་བཙོ་བཀྱའི་བྱེད་པའི་ཕྱག་
 ལེན་གནང་། གདམས་ངག་དེའི་བརྒྱུད་པ་ཆ་ཆང་བ་ཀམ་པ་རང་བྱུང་དོ་རྗེ་ལ་གནང་། དེས་ཟུར་
 མཁར་པའི་མེས་པོ་སྟོབ་དཔོན་བསོད་ནམས་རིན་ཆེན་ལ་གནང་། དེ་ལས་བརྒྱུད་དེ་ཟུར་མཁར་
 མཉམ་ཉིད་དོ་རྗེ་ལ་གནང་ཞིང་དེས་དདུལ་ཆུ་བཙོ་བཀྱའི་ཕྱག་ལེན་རྒྱ་ཆེར་གནང་ནས་སྟོབ་མའི་
 ཆོགས་མང་པོར་སྤྲེལ།

གཞུང་དང་ལག་ལེན་གཉིས་ཀ་ལ་མཁས་པའི་ཕུལ་དུ་ཕྱིན་པའི་སྟོབ་མ་བཞི་ཡོད་པ་ལས།
 སྤྱོད་པ་ཆོ་འབྱུང་དོ་རྗེས་ཕྱག་ལེན་རྒྱ་ཆེར་གནང་ཞིང་། དེ་ནས་རིམ་པར་བརྒྱུད་དེ་འབྲི་གུང་ཆོས་
 ཀྱི་གྲགས་པ། དཀོན་མཆོག་འགྲོ་པན་དབང་པོ། འབྲོམ་རིགས་གསང་སྤྱགས་ཀྱི་རྣལ་འབྱོར་པ་ཡེ་

ཤེས། དཔོན་ཚང་ཡེ་ཤེས། འཚོ་བྱེད་ཀྱི་མཁུ་བསྟན་འཕེལ། སེ་རུ་ཚོས་ཀྱི་འབྱུང་གནས་སོགས་
 ལས་བརྒྱུད་དེ་ཁམས་ཕྱོགས་སུ་འཕེལ་བྱས་ཕྱིན་པ་དང་། ཟུར་མཁར་པ་ལས་བརྒྱུད་པའི་དར་མ་
 ལྷན་རམས་པ་ཞེས་པས་རྒྱལ་བ་ལྷ་པ་ཆེན་པོའི་སྐབས་སུ་དབུས་ཀྱི་ལྷ་སྐྱུག་སྦྱིད་ཚལ་དུ་དབུལ་ཆུ་
 བཙོ་བཀྲ་ཆེན་མོའི་ཕྱག་ལེན་རྒྱ་ཆེར་གནང་ཞིང་ཟེན་བྱས་བཏབ་པའི་ཕྱག་དཔེ་ཡང་ཡོད་ཀྱང་།
 དེའི་རྗེས་སུ་ལག་ལེན་དང་དར་སྤེལ་གནང་བའི་སློབ་བརྒྱུད་མ་འཕེལ། ཞེས་དང་དུས་མདོ་སྐྱེས་
 རིག་གནས་མཐའ་དག་ལ་མཁས་པའི་ཡང་ཅེར་སོན་པ་ཁྱོ་རུ་མཁན་པོ་ཆེ་རྣམ་མཆོག་གིས་ཞལ་
 གསུང་ལས་ཐོས།

དེ་ནས་དབུལ་ཆུ་བཙོ་བཀྲ་བྱེད་པའི་ཕྱག་ལེན་དམར་ཁྲིད་ཀྱི་གདམས་ངག་དེ་དུས་རབས་
 རིམ་བྱུང་གི་ནང་དུ་ཁམས་ཕྱོགས་སུ་རྒྱུན་འཛིན་བྱས་ཚུལ་ནི། རབ་བྱུང་བརྒྱ་གསུམ་པའི་མེ་ཤག་སྟེ་
 ལོ་1767ལོར་སྟེ་དགོ་ཚོས་རྒྱལ་བསྟན་པ་ཆེ་རིང་གིས་སྟེན་བདག་གནང་སྟེ། སེ་རུ་ཚོས་ཀྱི་འབྱུང་
 གནས་ཀྱིས་ཀམ་ཐོག་རུ་ཇམ་ཐོག་ནོར་བུ་ཅེའི་པོ་བྱང་དུ་ཕྱག་ལེན་མཛད། རབ་བྱུང་བརྒྱ་གསུམ་
 པའི་ཤིང་ཡོས་སྟེ་ལོ་1795ལོར་སྟེ་དགོ་ཚོས་རྒྱལ་ཆེ་དབང་དོན་རྗེ་རིག་འཛིན་གྱིས་སྟེན་བདག་གནང་
 སྟེ། ཀམ་དེས་དོན་བསྟན་འཛིན་གྱིས་ལྷང་ར་ལྷ་སྟེ་འཆེ་མེད་དགའ་ཚལ་དུ་ཕྱག་ལེན་མཛད། རབ་
 བྱུང་བརྒྱ་བཞི་པའི་ལྷགས་སྟེ་ལོ་1820ལོར་ཀམ་པ་སྟེ་བྱེད་བརྒྱ་བཞི་པ་ཐེག་མཆོག་དོན་རྗེས་ཡོན་
 སྟེར་གནང་ནས། མཁས་དབང་ཀམ་ཆེ་དཔལ་གྱིས་ཆབ་མདོ་ཀམ་འེ་སྐར་དུ་ཕྱག་ལེན་མཛད། རབ་
 བྱུང་བརྒྱ་བཞི་པའི་མེ་འབྱུག་སྟེ་ལོ་1856ལོར་འཇམ་དབྱངས་མཁྱེན་བཙེ་དབང་པོས་ཡོན་སྟེར་
 གནང་སྟེ།

བྱུང་འཚོ་པ་ཀམ་ཆེ་དབང་རབ་བརྒྱན་གྱིས་རྫོང་གསར་བཀྲ་ཤིས་ལྷ་ཅེར་ཕྱག་ལེན་གནང་།
 རབ་བྱུང་བཙོ་ལྷ་པའི་ཆུ་སྟེལ་སྟེ་ལོ་1872ལོར་བོད་གཞུང་ས་ཆེན་པོའི་བཀའ་སློན་འཇིགས་མེད་ཆོ་
 རིང་དཔལ་ལྷན་གྱིས་ཡོན་སྟེར་གནང་སྟེ། འཇམ་དབྱངས་མཁྱེན་བཙེའི་དབང་པོ་དང་། ཀོང་སྟེལ་
 ཡོན་ཏན་རྒྱ་མཚོ་རྣམ་གཉིས་ཀྱི་མདོ་སྨད་ཉག་ཤོད་རི་རྒྱལ་དགའ་ལྷན་ཀྱན་ཁྱབ་རྫོང་དུ་ཕྱག་ལེན་
 མཛད། རབ་བྱུང་བཙོ་ལྷ་པའི་ནང་སྟོར་ཞིག་རུ་ཀུ་ཐོག་སེ་རུ་ཚོས་ཀྱི་རྒྱ་མཚོས་ཡོན་སྟེར་གནང་སྟེ།
 འབྲུ་མི་པམ་རྣམ་རྒྱལ་རྒྱ་མཚོས་ཀུ་ཐོག་དོན་རྗེ་གདན་དུ་ཕྱག་ལེན་མཛད། ཡང་རབ་བྱུང་བཙོ་ལྷ་
 པའི་ནང་སྟོར་ཞིག་རུ་དཔལ་སྦྱངས་སེ་རུ་རིན་པོ་ཆེས་ཡོན་སྟེར་གནང་སྟེ། མི་པམ་རྣམ་རྒྱལ་རྒྱ་
 མཚོས་དཔལ་སྦྱངས་སུ་ཕྱག་ལེན་མཛད། དེ་རྗེས་སུ་རྫོང་གང་ཀམ་དགའ་བའི་དབང་པོས་དཔལ་
 སྦྱངས་སུ་ཐངས་གཅིག་ཕྱག་ལེན་གནང་ཡང་ལེགས་ལམ་དུ་མ་ཕྱིན་པར་དུག་རུ་གྱུར། དངོས་རྗེས་
 མང་པོ་ཞིག་ཆུས་ཐོས་སུ་སོང་། དེའི་མདུན་ནས་ཀེ་སྤྱི་པ་ཨ་ཚང་གིས་བསྐྱབས། རབ་བྱུང་བརྒྱ་
 དུག་པའི་ཆུ་བྱ་སྟེ་ལོ་1933ལོར་འཇམ་དབྱངས་མཁྱེན་བཙེ་ཆོས་ཀྱི་སློ་གྲོས་དང་ཀེ་སྤྱི་པ་ཨ་ཚང་རྣམ་
 གཉིས་གཙོ་བོ་བྱས་པའི་རྟ་རྒྱུང་ཆོ་རིང་ཆོས་འཕེལ་དང་། བསམ་འགྲུབ་དགོན་པའི་ཕུན་ཚོགས་བཀྲ་
 ཤེས། བལ་ཆེ་ལྷ་རྗེ། སྟེ་སེ་ཞབས་ཐང་སྟེལ་སྟེ་འཇམ་དབྱངས་སེང་གེ་སོགས་སྐད་གྲགས་ཆེ་བའི་
 ལྷ་རྗེ་ཆེན་པོ་བརྒྱ་གསུམ་ཙམ་འདུས་ནས་རྫོང་གསར་བཀྲ་ཤིས་ལྷ་ཅེར་ཕྱག་ལེན་ཡང་དག་པར་
 གནང་། རྟ་རྒྱུང་ཆོ་རིང་ཆོས་འཕེལ་ལས་ད་ལྟར་འཚོ་ཞིང་བཞུགས་པའི་མཁན་རིན་པོ་ཆེ་ཁྱོ་རུ་ཆོ་
 རྣམ་ལ་བརྒྱུད་དེ་དར་བྱས་བྱུང་བ་ཡིན་ནོ།

ས་བཅད་བཞི་པ། འབྲི་གྲུང་སྒྲིང་ལོག་བྱུང་ཚུལ།

འབྲི་གྲུང་སྒྲིང་ལོག་ནི་བོད་ཀྱི་ལོ་རྒྱུས་ཐོག་ནང་འབྲུག་རྒྱ་ཆེ་ཤོས་ཤིག་ཡིན་ཞིང་།

དེ་ཡང་ས་འབྲིའི་འགལ་བ་བྱུང་རྒྱུ་ནི། མཁས་པའི་དགའ་སྟོན་ལས། རབ་བྱུང་བཞི་པའི་ཤིང་
ཏྲ་ལོར་འབྲི་གྲུང་གི་སྒྲིམ་དཔོན་རིན་པོ་ཆེ་བསོད་ནམས་གྲགས་པ་སྐུ་གཤེགས་པ་དང་། དེའི་དུས་
གངས་ཏི་སེ་ལ་འགོ་མཁན་འབྲི་གྲུང་གི་རི་བ་ཟེར་བའི་སྐུ་བ་ལྟོ་གཅིག་ཡར་ལམ་ས་སྐུར་ཕྱིན་ནས་
ཆོས་རྗེ་ས་པཎ་དང་མཇལ་དུས་ཆོས་རྗེས་དཔོན་རིན་པོ་ཆེ་འོག་མིན་དུ་གཤེགས་སམ། གཤེགས་
ལྷན་རི་ལྷར་བྱུང་གསུངས་པར་རི་བ་གཅིག་ན་རེ། འོག་མིན་ཅི་ལ་ཡིན། རྟེན་མིན་དུ་གཤེགས་
མོད། རིང་བསྐལ་གྱི་ཆར་བབས། ཕྱག་རྒྱ་ཆེན་པོའི་གསེར་སྐུ་ཁྲུ་གང་བར་བྱོན་ཟེར་བ་ལ་ཆོས་
རྗེས་ཅང་མ་གསུངས། སང་ཉིན་དེར་ས་སྐུའི་ཆོས་གྲར།

ངས་ཁྱོད་ཆོ་ལ་མཁས་དྲག་གི་དྲིན་མེད་དེ། ཁ་སང་གི་ཁ་འཆར་དེ་འདྲ་ཁ་ནས་མ་འོངས་ཅམ་འདི་
ངའི་དྲིན་ཡིན་གསུངས། དེ་རིམ་བཞིན་འབྲི་གྲུང་པ་རྣམས་ཀྱིས་ཐོས་པས་བྱགས་ལ་མ་འཐད་པ་
བྱུང་། དེ་རྗེས་འབྲི་གྲུང་པ་དར་བའི་དུས་ས་སྐུའི་ཆོས་གྲར་ནང་དུ་ཏྲ་རྒྱགས་བྱས།
ཟངས་མ་ཆེ་ཡིས་ཏྲ་རྒྱ་སྒྲུད། སྤྱིལ་བྱ་བཤེགས་ནས་རྒྱ་སྒང་བཅོས། དེ་ལྟ་བུ་བྱས་པས་ས་སྐུ་པ་
རྣམས་ཀྱི་བྱགས་ལ་མ་བབ་པ་བྱུང་བར་གྲགས་པ་དེ་དག་ནི་བདུད་ཀྱི་ཆོ་འཕྲུལ་དུ་ངས།
ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ།

གོང་གསལ་གྱི་དོན་དེ་འདྲ་ཡིན་སྲིད་ཀྱང་གཙོ་བོ་ནི་སྲིད་ཀྱི་དབང་ཆ་རྩྭ་སྐབས་
གཅིག་འོག་གཅིག་མགོ་མི་སྐུར་བའི་ས་ཆ་ཡུལ་རིས་དང་། ཁང་གཞིས་མི་ཐེ་བཅས་ལ་ཐོབ་རྩྭ་བྱེད་
པའི་འབྲུག་ཡོང་ཞིག་ཡིན་པ་རྒྱ་བོད་ཡིག་ཆང་དང་། འབྲི་གྲུང་གསེར་ཐོང་བཅས་ཀྱི་སྟོང་དོན་
ཕྱོགས་བསྐྱས་བྱས་ནས་བཀོད་པའི་《གཡུ་ཡི་ཐོང་བ་》ལས། རྒྱ་མཆན་གཙོ་བོ་ནི་རྟོར་རིང་གི་རྒྱལ་
རྒྱུད་ཀྱི་སྟོབས་ཤུགས་ཀྱིས་བོད་ཡོངས་གཅིག་གྱུར་བྱས་པའི་དུས་སྐབས་སུ། བོད་ཀྱི་ཆེ་རྒྱའི་ཁྲོད་ན་
འབྲི་གྲུང་པ་ནི་སྟོབས་འབྱོར་སྟན་གྲགས་ཆེ་ཤོས་ཡིན་པའི་ཁར། རྟོར་རྩོམ་ཆེའི་དམག་དཔུང་བོད་
དུ་འབྱོར་སྐབས་ཀྱང་ཐོག་མར་འབྲི་གྲུང་དང་མཉམ་འབྲེལ་བྱས་པ་དང་། རྗེས་སུ་རྒྱ་བ་རྟེན་བཅོལ་
ཡུལ་ཡང་རྟོར་གྱི་རྒྱལ་པོ་ཆེ་བ་མོང་གོ་རྟན་ཡིན་པར་མ་ཟད། རྒྱལ་པོ་དུ་ལ་དུས་ཀྱང་རྒྱ་བ་སྐྱོར་
ཤུགས་ཆེན་བྱེད་ཀྱིན་ཡོད་པ་བཅས་དང་། ས་སྐུ་པ་ནི་ཆོས་རྗེ་ས་པཎ་གྱི་མཆན་སྟན་གཞན་དང་མི་
འདྲ་བའི་ཐོག་གོ་དན་རྟན་དང་ལྷག་པར་སེ་ཆེན་གོང་མས་བོད་ཡོངས་ལ་དབང་སྐུར་བྱེད་བདེ་
ཡོང་བའི་ཆེད་དུ་ས་གནས་ཀྱི་དབང་ཆ་སྒྲུད་པ་བཅས་ས་འབྲི་གཉིས་པན་ཚུན་འགན་སྒོལ་བྱེད་པའི་
སྟོབས་ཤུགས་གཙོ་བོར་གྱུར་རྒྱུ་ནི་བོད་ནང་ཁུལ་གྱི་དབང་ཆ་རྩྭ་ལེན་བྱ་རྒྱའི་འཐབ་རྩྭ་དེ་ལ་ཤུག་
ཡོད། དཔེར་ན་འབྲི་གྲུང་གསེར་ཐོང་ལས་འབྱུང་བ་ལྟར་གདན་རབས་བཞི་པ་གཙུང་རིན་པོ་ཆེ་རྩོ་
རྗེ་གྲགས་པས་འབྲི་གྲུང་གི་གདན་ས་སྐྱོང་སྐབས་སེ་ཆེན་རྒྱལ་པོས་སྒྲོམ་པ་ཤུག་རིན་ཆེན་ལ་ཁྲི་དཔོན་
གྱི་འཇའ་ས་དང་། བྱར་དྲགས་གོང་གསུམ་པལ་ཆེར་འབྲི་གྲུང་པའི་ཆོས་གཞིས་སུ་གནང་བའི་དུས་
སྒྲོམ་པའི་སྟོན་པོ་ས་ཆེན་རྩོར་དཔལ་དང་། ག་མ་རྩོམ་སྟོན་གྲགས་ཀྱིས་བོད་ཤིང་སྒོ་ཅན་ཐམས་ཅད་
སྒྲོམ་པ་ཤུག་རིན་ཞེས་ཟེར་ཏེ་གཞན་གྱིས་དབང་རིས་ལའང་ཐེ་རྩུས་བྱེད་སེམས་བྱས་རྒྱུ་ས་སྐུའི་
དཔོན་ཆེན་རིམ་པ་དང་མ་མཐུན་ཚུལ་གསལ་བ་དང་། རྒྱ་བོད་ཡིག་ཆང་ལས་འབྱུང་བ་ལྟར་ས་འབྲི་

འཁྲུག་པའི་འགོ་ཚུགས་དུས།
 བློ་མཁུ་གྱི་གཏུག་གཤེར་ལ་ཕྱོགས་ཕྱོགས་ནས་མི་དྲག་པ་འགོ་མགོན་སྐབས་ས་སྐྱ་ནས་དཔོན་ཆེན་
 རྒྱུ་བཟང་པོ་དང་། དགེ་བཤེས་རིན་ཆེན་བཙུན་འགྲུས། རིན་པོ་ཆེ་སྟོན་ཚུལ་པ་གསུམ་
 གླ་མ་དང་། བཏྟན་པ། གདན་ས་བཅས་ལ་བསམས་ཏེ་སྒྲོས་སྒྲངས་ནས་བྱོན། བློ་མཁུ་གྱི་སྤང་
 བས་ཆལ་གྲུང་ཐང་ནས། སྤོ་བྲང་ཤང་ཐོང་བར་ཨན་འཁྱུར་ནས་རྒྱང་ཐང་ལ་བྱོན། གོང་དུ་
 གཏུག་གཤེར་ལེགས། ས་སྐྱ་པའི་བྱ་བ་རྣམས་གང་འདོད་ལྟར་བྱ་བ།
 ཅེས་འཁོད་པ་གྱུད་གཏུགས་འདིའི་ལོ་དུས་མ་གསལ་ཡང་། སྤོ་བྲང་ཤང་ཐོར་བསྐྱོད་ཚུལ་གསལ་བ་
 དེ་ནི་བོད་རྒྱུ་ལ་བྱང་དུ་ཟེར་བའི་སྐྱ་བྱར་ཆག་པ་ཡིན། དེས་ན་སེ་ཆེན་ཉན་གྱི་རྒྱལ་ས་བྱང་དུ་
 རྒྱ་ལྷོ་ལོ་1264ལོར་ཏའི་དུ་ལ་མ་སྒྲོས་གོང་དུ་ཡིན་པས་ཕལ་ཆེར་དུས་རབས་བརྒྱ་གསུམ་པའི་ལོ་
 རབས་དུག་ཅུར་ཟེན་མ་ཟེན་ཅམ་ཡིན་པ་ཤེས་ཐུབ། ཐངས་འདིའི་གཏུག་གཤེར་ས་སྐྱ་བ་རྒྱལ་ན་
 ཡང་། འབྲི་གུང་པའི་ཞེན་དམ་སངས་བར་ཚོད་གཞིར་ཡང་ཡང་ཐུག་གི་ཡོད་པ་དང་། ལྷག་པར་
 གླ་མ་འཕགས་པ་སྐྱ་གཤེགས་པའི་རྗེས་སྐྱོལ་
 1285པོད་རབ་བྱུང་ལྔ་པའི་ཤིང་བྱ་ལོར་འབྲི་གུང་བའི་སྐྱ་ཁང་ཚུལ་རྒྱལ་ཟེར་བས་དམག་དྲངས་ཏེ།
 ས་སྐྱའི་ཁོངས་གཏོགས་བྱ་ཡུལ་དགོན་པ་མེར་བསྐྱེགས་པ་དང་། མཁན་པོ་སངས་རྒྱས་གཙུག་ཆོན་
 བཀོངས་ཤིང་། དེ་མིན་གྲུ་པ་དགུ་ཙམ་བསད་པ་དང་། འཐབ་འཁྲུག་དེའི་ནང་སྐྱ་ཁང་ཚུལ་རྒྱལ་པ་
 བ་བྱ་སོགས་འབྲི་གུང་པའི་མི་འགའ་ཞིག་ཀྱང་བསད་པ་བཅས་ལ་བརྟེན་ས་འབྲི་བར་གྱི་འགལ་བ་དེ་
 བས་རྩྭ་ངར་རྩེ་ཆེར་གྱུར། གོང་གསལ་ས་འབྲིའི་བར་གཅིག་ཐོག་གཉིས་བཅེགས་གྱི་འགྲས་གཞི་རིམ་
 པར་བྱུང་ནས་ས་སྐྱའི་དཔོན་ཆེན་གཞོན་དབང་དང་། བྱང་རྩྭ་སོགས་གྱི་སྐབས་འཁྲུག་ཚོད་ན་མར་
 བྱུང་ཞིང་། ལྷག་པར་འབྲི་གུང་སྤྱིང་ལོག་གི་འབྲལ་གྱི་སྤྱོད་སྤྱོད་ཅི་ཡིག་ཆ་ཕལ་ཆེ་བར་ཕག་མོ་གྲུ་པ་
 དང་འབྲལ་བར་བཤད་ཡོད། དེ་ཡང་ཕག་གྲུའི་སྤྱན་ལྷ་གྲགས་པ་ཡེ་ཤེས་པས་དེ་ལྷ་ནས་ས་སྐྱ་གླ་མ་
 འཕགས་པའི་ཞབས་ལ་གཏུགས་ཏེ་རྒྱུད་གསུམ་གྱི་དབང་བསྐྱར་མན་ངག་དང་བཅས་པ་ཞུས།
 དེ་རྗེས་སྤྱན་ལྷ་གྲགས་པ་ཡེ་ཤེས་ཁོང་རང་གི་སྤྱན་ཆ་བྲག་སྤྱོད་བ་ཞེས་པ་ཞིག་ས་སྐྱའི་གླ་མ་ཤར་པ་ཡེ་
 ཤེས་རིན་ཆེན་ལ་ཐུལ་པ་དང་། 1281པོད་ལྷགས་སྤྱལ་ལོར་སྤྱན་ལྷ་གྲགས་པ་ཡེ་ཤེས་ཕག་གྲུའི་
 གདན་སར་ཕེབས་ཤིང་། ས་སྐྱ་པས་ཁོང་གི་རྗེས་སུ་སྤྱན་ཆ་བྲག་སྤྱོད་བ་ཕག་གྲུའི་གདན་སར་བསྐྱོ་ཆིས་
 བྱེད་པ་དེ། ཕག་གྲུའི་སྤྱན་ལྷ་བརྒྱ་གཉིས་པའི་གཙུང་པོ་གྲགས་པ་རིན་ཆེན་པས་ཤེས་ནས་བྲག་སྤྱོད་བ་
 རྒྱུ་གསོད་བྱས་པར་གྲགས། དེ་རྗེས་སྤྱན་ལྷ་གྲགས་པ་ཡེ་ཤེས་སྐྱ་གཤེགས་སྐབས་ཕག་གྲུའི་གདན་ས་
 གཙུང་རྒྱ་བོ་གྲགས་རིན་རང་གིས་བསྐྱངས་པར་བརྟེན་ས་སྐྱ་པས་བྲག་སྤྱོད་དཔོན་པོའི་ཁ་མཆུ་ཚོད་པ་
 བསྐྱངས། འབྲི་ཕག་གཉིས་ཆོས་བརྒྱད་གཅིག་གྱུར་ཐོག་དེ་དུས་འབྲལ་བ་ཟབ་པས་གཙུང་རྒྱ་བོའི་
 རྒྱབ་རྩུར་འབྲི་གུང་པ་ལངས་སྐབས་མཐར་གྱུད་གཞི་དེ་ཡང་ས་འབྲིའི་འཐབ་འཁྲུག་དུ་གྱུར། ཡིག་
 རིགས་ལ་ལར་འཁོད་པ་ལྟར་ན་སྐྱོལ་1285པོད་ཤིང་བྱ་ལོར་འབྲི་གུང་གི་སྒྲོམ་པ་ཀུན་རྩྭ་རིན་ཆེན་
 ཟེར་བས་སྟོད་རྩྭ་གྱི་རྒྱལ་པོ་དུ་ལ་རྒྱབ་སྐྱོར་ཡོང་བར་ཞུས་ཏེ་ཨ་རབ་ས་ཁུལ་ནས་སྟོད་རྩྭ་གྱི་
 དམག་དཔུང་ཁྲི་དགུ་ཙམ་བོད་དུ་བྱིད་དེ་ས་སྐྱ་པའི་དབང་རྒྱུར་རྩ་སྒྲོག་གཏོང་ཆིས་བྱས་པ་ལ།
 སྐབས་དེ་ཡོན་གོང་མའི་ས་བྱང་དམག་དཔུང་དང་། དབྱས་གཙུག་གི་བཟང་དམག་སྤྱོད་སྤྱོད་བྱས་
 པའི་དམག་སྤྱོད་ས་སྐྱའི་དཔོན་ཆེན་ཨག་ལེན་གྱིས་དྲངས་ཏེ་ལ་སྟོད་གྱི་དཔའ་མོ་དཔལ་ཐང་དུ་དམག་

སྐར་བཏབ་ནས་སྟོང་ཉི་ཤེད་ཀྱི་དམག་དཔུང་འགོག་སྤང་བྱས་པར་གྲགས། འོན་ཀྱང་ལོ་དེར་མངའ་
རིས་རྩབ་བྱང་ཕྱོགས་སུ་ཁ་བ་ཆེན་པོ་སྤར་མ་གྲགས་པ་ཞིག་བབས་པར་བརྟེན་སྟོང་ཉི་ཤེད་ཀྱི་དམག་ཁྲི་
གསུམ་ཙམ་གངས་ཁུར་འོག་ཚུད་སྐད།

གང་ལྟར་དམག་ལམ་འགག་ནས་བོད་དུ་འོང་མ་ཐུབ་པར་སྤང་། དེ་ལྟར་ས་འབྲི་འཐབ་འཁྲུག་གི་ཡོ་
ལང་དེས་བོད་དབུས་གཙང་ཡོངས་ལ་བེང་ཡོང་ཆེན་པོར་བྱང་བར་བརྟེན་ཡོན་གོང་མ་སེ་ཆེན་གྱིས་
རྒྱལ་སྤྱི་ཐེ་མུར་སྟོ་ལས་སྟེ་བྲིད་པའི་ཉི་ཤེད་དམག་དང་།

མདོ་སྟོང་སྤང་གི་དམག་དཔུང་གཏོས་ཆེན་ཞིག་བོད་དུ་མངགས་པ་དང་། དུས་མཚུངས་ས་སྐྱའི་
དཔོན་ཆེན་ཨག་ལེན་གྱིས་ཀྱང་དབུས་གཙང་གི་བྲལ་དམག་པོན་ཆེན་བྲིད་དེ་མཉམ་རུབ་གྱིས་སྤྱི་ལོ་
1290པོད་རབ་བྱུང་ལྔ་པའི་ལྷགས་ལྷག་ལོར་འབྲི་གྲང་པར་དམག་བརྒྱབ་སྟེ་འབྲི་གྲང་མཐེལ་གྱི་ལྷ་
ཁང་ཆེན་མོ་མེར་བསྐྱོད་པ་དང་། སྐྱ་སེར་བསྐྱོད་པས་མི་གངས་ཁྲི་གཅིག་ལྷག་ཙམ་གྱི་སྟོག་ཤོར་
སྐད་འདུག་ཅིང་། སྐབས་དེའི་འབྲི་གྲང་གི་གདན་ས་འཛིན་པ་སྤྱབས་རྩི་རྩེ་ཡེ་ཤེས་གྱིས་འབྲི་གྲང་
བརྒྱ་གཉིས་རིན་པོ་ཆེ་རྩི་རིན་ཆེན་དགྲང་ལོ་བརྒྱ་གཅིག་དུ་སོན་པ་དེ་དང་། གཙུང་རྩི་རྩེ་རྒྱལ་
པོ་དགྲང་ལོ་ལྔ་པ་བཅས་བྲིད་ནས་ཞལ་ངོ་རྒྱུས་གོང་པའི་རོང་དུ་གནས་བྱོལ་ལ་ཤེབས་དགོས་པ་
བྱུང་། དཔོན་ཆེན་ཨག་ལེན་གྱིས་བྲོས་དམག་འདེད་བཞིན་གོང་པོ་བར་ཕྱིན། འབྲི་གྲང་པའི་མི་
སྟེ་དང་ས་རིས་མང་པོ་ས་སྐྱ་པས་སྤངས་པར་གྲགས། 《དེབ་ཐེར་དབྱིད་ཀྱི་རྒྱལ་མའི་སྤྱ་དབྱངས་》
ལས། འོན་ཀྱང་སྟོམ་པ་གསུམ་བཞིའི་རིང་ལ་ས་སྐྱ་པ་དང་མ་མཐུན་པས། འབྲིང་པའི་སྤྱི་ཐོག་
ཁ་བ་རིན་ཆེན་སངས་གོ་དང་སྤྱན་རྒྱ་མཚན་པའི་རྩེ་སུ་གཞུགས་གདན་སར་བཞུགས་ཐོག་
སྤྱང་ལོག་ཆེན་པོ་དེ་བྱུང་སྐབས་འདྲེ་ཁང་ལ་མེ་བརྒྱབ་པས་དགོ་འདུན་བྲི་ཆོ་ཙམ་གནས་གཡང་ནས་
མཁའ་ལ་འཕུར་ཟེར། ཞལ་ངོ་གོང་པོར་བྲོས། མངའ་ཐང་ཡང་རུང་ཟད་བྲི།

ཞེས་གསུངས་པ་ལ་བརྟེན་ན་སྐབས་དེར་འབྲི་གྲང་པའི་ཆོས་གྲྭ་ན་ཉམས་ལེན་གནད་དུ་སྦྱིན་
ནས་སྤང་སེམས་དབྱེར་མེད་དུ་བསྐྱེད་པར་རྩལ་པའི་གྲུབ་ཐོབ་མང་པོ་ཞིག་ཡོད་པར་ངས། དེ་དུས་
མདོ་སྟོང་སྤང་གི་དམག་དཔོན་རྒྱལ་མཚན་བཞི་སྟེ། ཨ་ཡེ་ཤུག་རྒྱལ་མཚན། འབྲུ་ཐར་པ་རྒྱལ་
མཚན། གོ་འཛོ་སྤྱ་མ་རྒྱལ་མཚན། སྤྱང་བསྟོད་ནམས་རྒྱལ་མཚན་བཅས་ཡོན་པར་གྲགས། དེ་
ལྟར་བྱས་ནས་བོད་ཀྱི་མི་རྒྱ་གཡང་གསུམ་ལ་ཉམས་ཆག་ཆེ་བའི་འབྲི་གྲང་སྤྱང་ལོག་ཅེས་པའི་ནང་
འཁྲུག་ཆེ་ཤོས་དེ་བྱུང་།

ས་བཅད་ལྔ་པ། ས་སྐྱ་པའི་སྤྱིད་དབང་འཕོར་ཞིག་ཕྱིན་པའི་སྐོར།

གཅིག ས་སྐྱའི་ནང་འཕོར་རྒྱུས་མ་འཆམས་པས་འགོ་མགོན་
འཕགས་པ་སྐྱ་བགེགས་བྱུང་བ།

དེ་ཡང་ཡོན་གོང་མ་སེ་ཆེན་རྒྱལ་པོས་རབ་བྱུང་ལྔ་པའི་མེ་ཡོས་སྤྱི་ལོ་
1267ལོར་སྤར་ཡང་འགོ་མགོན་འཕགས་པ་ཉི་ཤེད་ཡུལ་དུ་གདན་འདྲེན་བྱ་བའི་གསེར་ཡིག་པ་ནན་
ཆེར་བཏང་། དུས་དེར་ལས་ཚན་བརྒྱ་གསུམ་གྱི་གྲ་སྒྲིག་མཛད་ནས་བེ་ཅིང་དུ་ཤེབས། སེ་ཆེན་

གོང་མས་པོ་བྱང་ཆེན་མོར་མངལ་འཕྲད་གནང་། ཉོར་ཡིག་གི་ཡིག་ཕུད་ཕུལ་པས་གོང་མ་ཐུགས་
 ཤིན་ཏུ་དགུས་བཞིན། གནམ་གྱི་འོག་སའི་སྤྲོད་། རྒྱ་གར་གྱི་སྤྲོད་མས་པོ། ཡི་གེ་རྩོམ་མི།
 སྤྱལ་པའི་སངས་རྒྱལ། རྒྱལ་ཁམས་འཇགས་སུ་འཇུག་མི། རྟན་ངག་གི་རྒྱ། པརྟེ་ཏ་འཕགས་པ་
 ཉི་ཤི། ཞེས་པའི་ཆེད་བརྟེན་བརྟེན་བཟུགས་ཕུལ། འབུལ་བ་ལན་རེ་ལ་ཆོན་ཆེ་བ། དངུལ་
 བྲེ་ཆོན་སྤྲོད་ར་ཅན་ཆོན་པ་གཉིས། གོས་དར་ལྗང་དགུ་བརྒྱ་བཞི་བརྒྱ་ཕུལ། གོང་མའི་བྱང་
 ཏུ་ལོ་མང་བཞུགས་ཏེ་ཆོས་འཁོར་བསྐྱོར། རབ་བྱུང་ལྔ་པའི་ཤིང་བྱི་སྤྱི་ལོ་1274ལོར་འགྲོ་མགོན་
 འཕགས་པ་པེ་ཅིང་ནས་ཡར་ཕེབས་པའི་སྐབས་སུ་གོང་མ་སེ་ཆེན་གྱིས་ཐུགས་འབུལ་མི་པོ་དེ་པ་ལྟ་
 བྱའི་སྤྲོད་བ་འབྲུངས་ཏེ་སྤྱེལ་བྱང་ལ་ཕེབས་པ་ཞག་ནས་སྐྱབ་པ་ཕྱར་ཏེ། མཆོ་སྤོན་གྱི་མ་ཆོན་སྤོན་རའི་
 འདབས་ཞོལ། མ་ཆུ་ཁུག་པའི་ས་ཆ་བར་དུ་སྤྱེལ་མ་གནང་བར་གྲགས་ཤིང་། ད་དུང་རྒྱལ་མས་
 རིམ་གྱིས་འཁོར་དང་བཅས་པ་ས་སྤྱི་གདན་ས་བར་དུ་ཕེབས་སྤྱེལ་དུ་མངགས་པར་མཛད། རབ་
 བྱུང་ལྔ་པའི་མེ་བྱི་སྤྱི་ལོ་1276ལོར་ས་སྐྱར་ཕེབས། དེའི་བྱི་ལོའི་དབྱིད་ཟླ་ར་བ་ལ་འགྲོ་མགོན་
 འཕགས་པས་དགེ་འདུན་ཁྲི་ཕྱག་བདུན་ལྟག་པ་ལ་ཞལ་ཟས་གུ་ཞོམ་པས་བསྟེན་བཀུར་ནས། དགེ་
 འདུན་རེ་རེ་ལ་གསེར་ཞོ་རེ་དང་སུམ་སྤུམ་རེའི་འབྲེད་གནང་། ཆོས་གྱི་འཁོར་ལོ་རྒྱ་ཆེན་པོར་བསྐྱོར།
 དེར་འཁོར་འདུས་པ་དགེ་འདུན་ཁྲི་ཕྱག་བདུན་དང་། གཞན་ཡང་ཆོས་སྤྱོད་པའི་བཤེས་གཉེན་གཞུང་
 ལུགས་དུ་མའི་པ་རོལ་དུ་སོན་པ་སྤྲོད་ཕྱག་དུ་མ། སྤྱོད་པལ་པ་དང་བཅས་འབུམ་ཕྱག་ལ་ཉེ་བར་སྐྱབ་
 བ་བྱེད་ཅིམ་གྱི་རིང་ལ་ཆོས་དང་། ཟང་ཟིང་གི་སྤྱོད་པ་རྒྱ་ཆེན་པོར་གནང་བ་དེ་ལ་བོད་གྱི་ལོ་རྒྱུས་
 ཐོག་ཆུ་མིག་ཆོས་འཁོར་ཞེས་གྲགས། ད་ལྟ་གཞིས་ཅིའི་གོང་བྱིར་ཁོངས། དུས་དེར་དཔོན་ཆེན་ཀུན་
 དགའ་བཟང་པོས་ས་སྤྱི་དཔོན་ཆེན་མཛད་བཞིན་ཡོད་ཅིང་། ས་སྤྱི་དཔོན་རིགས་ནང་ཁྲུལ་དུ་
 སྤྱིད་དབང་འཕྲོག་རེས་བྱེད་པའི་འཐབ་ཚུད་རྩོད་རྒྱུན་པར་གྱུར་ཏེ།
 འཕགས་པའི་ཉེ་གནས་སོགས་ས་སྤྱི་དཔོན་རིགས་ཁག་གཅིག་གིས་འགྲོ་མགོན་འཕགས་པའི་མིང་
 ཐོག་ནས་སེ་ཆེན་གོང་མ་ལ་སྟན་འུ་ཕུལ་ཏེ། དཔོན་ཆེན་ཀུན་དགའ་བཟང་པོས་སེ་ཆེན་གོང་མ་
 དང་། འགྲོ་མགོན་འཕགས་པ་ལ་སྟག་བསམ་རྣམ་དག་མེད་ལུགས་སྐྱོར་དབྱེན་སྦྱོར་དཀྱུག་ཤིང་མང་
 དུ་བྱས། སེ་ཆེན་གོང་མས་དམག་དཔོན་ཆེན་པོ་གཉིས་དང་དམག་དཔུང་ཁག་གཅིག་བོད་དུ་
 བཏང་། གོང་མའི་དམག་དཔུང་གིས་པོ་རོག་རྫོང་ཕལ། དུག་ཤུགས་ཆེན་པོས་དཔོན་འབངས་ཕལ་
 ཆེར་མནན། སྐབས་དེར་འཕགས་པའི་ཉེ་གནས་གྱིས་ཉོར་དམག་དྲངས་པ་སྤྱོད་མ་འཕགས་པས་
 མཁུན་པར་དོགས་ནས་འགྲོ་མགོན་འཕགས་པ་ལ་སྟག་དུག་དྲངས་ནས་བཀོངས། གོང་མའི་དམག་
 གིས་འགྲོ་མགོན་འཕགས་པ་བཀོངས་མཁན་དཔོན་ཆེན་ཀུན་དགའ་བཟང་པོ་ཡིན་པར་བསྟོན་
 བཏང་ནས་འཛིན་བཟུང་བྱས།
 དཔོན་ཆེན་ཀུན་དགའ་བཟང་པོས་ཡིན་མིན་གྱི་གནས་ལུགས་རྣམས་ཞིབ་གསལ་ཞུས་ཀྱང་གོང་མའི་
 དམག་དཔོན་རྣམས་གྱིས་དཀར་ནག་དབྱེ་བ་མ་བྱས་པར་རབ་བྱུང་ལྔ་པའི་ལུགས་སྤྱེལ་སྤྱི་ལོ་
 1281ལོར་བྱ་རོག་རྫོང་དུ་དཔོན་ཆེན་ཀུན་དགའ་བཟང་པོ་དམར་གསོད་བྱས།
 བོད་འབངས་ཡོངས་ལ་སྐད་ཅིག་ཀྱང་བདེ་བའི་གོ་སྐབས་མེད་པ་འཇིགས་སྐྱག་གིས་མནར་བའི་དུས་
 སྐབས་ཤིག་བྱུང་ཡོད་ཚུལ་《པ་བཀའ་ཐང་》ལས། ལྷ་ཐག་སས་བྱས་ཉོར་དམག་བོད་དུ་ཡོང་། །
 ངན་སོང་ཟེར་ཡང་དེ་འདྲའི་སྤྱག་བསྐལ་མེད། ཅེས་པའི་ལུང་གི་དུས་ཡིན་ཞེས་རྒྱལ་བ་ལྔ་པ་

ཆེན་པོའི་《དེབ་ཐེར་དཔྱད་ཀྱི་རྒྱལ་མོ་》ན་གསལ།

གཉིས། གཡའ་པག་འགལ་བ་དང་ས་པག་འགལ་བ་བསྐྱད་མར་བྱང་བ།

གཡའ་བཟང་པ་ནི་སྐར་རྒྱལ་བྱ་དུ་ལ་དུའི་དུས་སུ་པག་མོ་གྲུ་པའི་སྒོར་སྒོར་ལ་གཏོགས་
ཀྱང་། རྗེས་སུ་གཡའ་བཟང་པ་པག་གྲུའི་བཀོད་འོག་དུ་མི་སྤྲོད་པར། མོན་ལུག་མགོ་སྤྲོད་ཚུན་ཆད་
གཡའ་བཟང་པས་བདག་དུ་བཟུང་བར་བྱི་དཔོན་དོན་རྗེ་དཔལ་གྱི་སྐབས།
དཔོན་ཆན་ཨ་པོ་དང་། དཔོན་གཞོན་ཚུལ་གྱིས་འགོ་བྱིད་པའི་པག་གྲུའི་དམག་དཔུང་གིས་མོན་
ལུག་མགོ་སྤྲོད་ཚུན་ཞི་འཇགས་གཏོང་དགོས་བྱུང་། དེ་ནས་བཟུང་གཡའ་པག་གཉིས་འགལ་བར་
གྱུར། བར་སྐབས་སུ་པག་མོ་གྲུ་པའི་བྱི་དཔོན་མང་པོ་ཞིག་ནག་ཆད་དོན་དུ་གཉེར་བ་ཁོ་ནའི་དབང་
དུ་སོང་སྟེ། པག་གྲུའི་སྤྱི་འགོ་འཛིན་ཚུལ་ཡག་པོ་མ་བྱུང་བའི་སྐབས་དང་བསྐྱུན་ནས། གཡའ་
བཟང་པས་ཁྲིམས་མཐུན་དང་དཔུང་ཤེད་ཉིས་སྒྲགས་ཀྱིས་པག་གྲུའི་ཁོངས་ནས་ཟུར་འབྱད་བྱས་ཏེ་
རང་རྒྱ་འཕེར་བའི་བྱི་དཔོན་ཞིག་དུ་ཆགས་སྟབས་བྱས་པ་མ་ཟད། ད་དུང་པག་གྲུའི་མངའ་
ཁོངས་ནས་ཡུལ་གཞིས་འཕྲོག་གང་སྟབས་བྱས།
སྟག་པར་བྱི་དཔོན་རྒྱལ་མཚན་སྐབས་ཀྱི་སྐབས་སུ་པག་གྲུའི་ཁོངས་ཀྱི་ས་གནད་ཆེ་བ་གོ་མལ་བསྐྱེལ་
བ་དང་། འབྲས་མོ་ལ་སོགས་པ་གཡའ་བཟང་པས་འཕྲོག་པ་བཅས་གཡའ་པག་གཉིས་པོ་འགལ་བ་
རྒྱན་མ་ཆད་པ་ཞིག་བྱུང་ཡོད་པ་དེར། ཏ་སི་བྱང་ཁུབ་རྒྱལ་མཚན་ཡན་ལ་གཡའ་བཟང་པ་
ལ་རྒྱལ་ཁ་ཐོབ་པ་ཞིག་དང་། པག་མོ་གྲུ་པ་པམ་ཉིས་སོང་བ་ཞིག་བྱུང་ཡོད། བྱང་ཁུབ་རྒྱལ་མཚན་
པག་གྲུའི་བྱི་དཔོན་བྱས་པ་ནས་པག་མོ་གྲུ་པ་ལ་རྒྱལ་ཁ་ཐོབ་པའི་ཚུལ་ལ། སྐབས་དེར་ཁོང་གི་ཨ་ཁུ་
རྒྱལ་མཚན་སྐབས་ཀྱིས་ཁྲིམས་དཔོན་གྱི་ལས་གནས་འཛིན་ནའང་ལུགས་གཉིས་ཀྱི་བྱ་བ་གང་གི་ཐད་
ནས་ཀྱང་འཛིན་ཐང་ཞན་པ་དང་།
སྟག་པར་དུ་རང་ཉིད་ཀྱི་དབང་ཆ་སྤྱོད་ཆོད་མི་ཟེན་པར་བཀའ་གཏན་ཡིག་རིགས་གང་ལའང་མ་
བཅིས་པར་རང་སྤྱང་གང་ཤར་བྱས་པ་སོགས་ལ་བརྟེན་རབ་བྱུང་ལྔ་པའི་ཆུ་བྱི་བྱི་ལོ་1322ལོའི་ཟླ་བ་
བརྒྱད་པར་བྱི་དཔོན་གནས་དབྱུང་བཏང་། དེ་ནས་བྱང་ཁུབ་རྒྱལ་མཚན་བྱི་དཔོན་གྱི་གོ་སར་བསྐོ་
བཞག་དང་འབྲེལ། ཅན་དན་དམར་པོའི་ལས་ཐམ་ཡང་ཐོབ།
ལོ་དེའི་ཟླ་བ་དགུ་པའི་ཆོས་བཅུ་ཉིན་སྟེ་གདོང་ཅིས་སྤངས། འཕྱོངས་རྒྱས་པ་ཏྲོར་གཞོན་ཅུ་བཟང་
པོ་གཉེར་བ་བསྐོ་བཞག་བྱས། རང་ཉིད་ཀྱི་མངའ་ཁོངས་གཞིས་ཀ་རྣམས་ཉམས་གསོ་དང་།
ཡུལ་སོ་སོར་སྤོང་བྱ་བཅུགས་ནས་སྤྱོད་ཆལ་བཟོ་བ་དང་། གུམ་ཆུའི་སྤོང་ལ་ཟམ་ཆེན་འཇུགས་པ།
མཁར་རྫོང་རྫོང་པའི་ཉམས་གསོ་བ་དང་སྟེ་གདོང་ཅེའི་པོ་བྱང་རྒྱ་བསྐྱེད་བཅས་བྱས། དུས་མཚུངས་
སུ་ཁལ་ཞིབ་བྱས་ཏེ་མི་སེར་གྱི་ཁུར་པོ་ཡང་དུ་གཏོང་བ་སོག་གསར་བཅོས་ཀྱི་བྱ་བ་མང་ཅན་བྱས།
ལུགས་གཉིས་ཀྱི་མཁུན་དཔྱོད་རབ་དུ་ཡངས་ཤིང་།
ཞི་དྲག་གི་ཐབས་ཤེས་གང་ལའང་ཐོགས་པ་མེད་པའི་བྱི་དཔོན་དེ་ཉིད་སྟག་པར་དུ་སྤྱོད་ཀྱི་ལས་
དོན་ལ་འཛིན་ཐང་ཏ་ཅང་ལྡན་པས། ཁྲིམས་དཔོན་གོང་མ་རྒྱལ་མཚན་སྐབས་ཀྱི་དུས་སུ་གཡའ་
བཟང་པས་དྲག་ཤུགས་ལ་བརྟེན་ནས་པག་གྲུའི་མངའ་འབངས་ཁྲིམ་དུད་ཉིས་བརྒྱ་བརྒྱད་ཅུ་དང་།
དེ་རྣམས་ཀྱི་ས་ཞིང་བཅས་ཏམ་བཟུང་བྱས་པ་དེ་དག་ཐམས་ཅད་བྱི་དཔོན་བྱང་ཁུབ་རྒྱལ་མཚན་བྱི་

ལ་འཁོད་མ་ཐག་ཏུ་རང་ཉིད་ཀྱི་མངའ་འབངས་ས་ཁིང་དང་བཅས་པ་ཚུར་སྒྲངས་པས་སྤར་ཡང་
 གཡའ་ཕག་བར་ཁ་མཚུལ་ངས། དུས་དེར་ཆོལ་པ་ཁྱི་དཔོན་གྱིས་གཡའ་བཟང་པའི་རྒྱལ་སྤྱོད་བྱས་པ་
 དང་། ས་སྤྱོད་དཔོན་ཆེན་གྱིས་དྲང་བདེན་མ་བྱས་པར་མངའ་འབངས་དང་ས་ཁིང་རྒྱ་ཁོར་ནམས་
 གཡའ་བཟང་པ་ལ་ཕྱིར་སྤྲད་དགོས་པའི་བཀའ་ཐག་བཅད། གཡའ་ཕག་བར་གྱི་གྲོད་གཞི་
 ཐག་མ་ཆོད་པར། བར་ཐང་དུ་གཡུལ་བཀྲེས་པས་ཕག་གྲུ་པ་ཕམ། རྩོན་པ་གཞོན་ལུ་འོད་སྟགས་
 འགོ་པ་བརྩ་གསུམ་ཅན་དམག་འོག་ཏུ་ཤོར། བྱང་རྒྱལ་རྒྱལ་མཆོན་དང་ཉོར་གཞོན་ལུ་བཟང་པོས་
 གཙོས་མི་གྲངས་བཙོ་ལྷ་ཅན་མ་གཏོགས་པས་ཆེར་བློས། དེ་ནས་དཔོན་ཆེན་དབང་ཕྱུག་དཔལ་པའི་
 དྲུང་དུ་གཡའ་བཟང་པ་དང་ཕག་གྲུ་གཏུག་གཤེར་བྱས། ས་སྤྱོད་དཔོན་ཆེན་གྱིས་གཡའ་བཟང་གི་
 ཕྱོགས་བྱས་ནས་ཁྲིམས་ཐག་འཁྲོག་གཙོད་བྱས་པས་གཡའ་བཟང་པ་རྒྱལ། ས་སྤྱོད་དཔོན་ཆེན་གྱིས་
 བྱང་རྒྱལ་རྒྱལ་མཆོན་ཁྱི་དཔོན་གྱི་ལས་གནས་ལས་པབ་སྟེ་ས་སྤྱོད་སྟེ་མོ་ལས་འཛིན་པ་ཞིག་ཕག་གྲུའི་
 ཁྱི་དཔོན་ལ་བསྐོ་བཞག་བྱས་ཀྱང་བྱང་རྒྱལ་རྒྱལ་མཆོན་གྱིས་དབང་ཆ་རྩ་བ་ནས་མ་སྤྲད་པར་དོ་རྟོག་
 མཐར་འཁྲོལ་བར་བྱས། དེ་ནས་ཡུན་རིང་མ་སོང་བར་དཔོན་ཆེན་དབང་ཕྱུག་བཙོན་འགྲུས་གྱིས་
 གཡོ་ཐབས་བྱས་ཏེ་དབྱུས་ཀྱི་དོག་ལུམ་པ་ཞེས་པའི་ས་གནས་དེར་བྱང་རྒྱལ་རྒྱལ་མཆོན་གསོལ་སྟོན་
 ལ་གདན་དྲངས་ནས་ཁྱི་དྲག་འཇམ་རྒྱལ་གྱི་ཐབས་ནམ་པ་སྤྲ་ཆོགས་སྤྲད་དེ་ཁྱི་དཔོན་གྱི་དབང་ཆ་
 སྤྲད་དགོས་པའི་བཀའ་པབ་པར་མ་ཟད། ཞག་བརྩ་དགུ་ཅན་ལ་གྲུང་ཐང་དུ་བཙོན་འཇུག་བྱས། ཁྱི་
 དཔོན་བྱང་རྒྱལ་རྒྱལ་མཆོན་ནི་དཔའ་མཛངས་བརྩལ་པོད་དང་མཁྱེན་རྒྱ་ཆེ་བས་ཆོ་འཇམ་གྱི་ཐབས་
 ཅི་འདྲ་ཞིག་བྱས་ཀྱང་། ངའི་སྟོག་བཅད་ཀྱང་ཆོག ཁྱི་དཔོན་གྱི་དབང་ཆ་མི་སྤོད།
 ཅེས་གསུངས་པས། དཔོན་ཆེན་དབང་ཕྱུག་བཙོན་འགྲུས་ཅི་བྱ་གཏོལ་མེད་དུ་གྱུར་ནས་ཕྱིར་ལོག་
 དེ་རྗེས་གཡའ་ཕག་ཁ་མཚུལ་དབྱེད་མཆོམས་དྲང་བདེན་བྱས་ནའང་། གཡའ་བཟང་པ་རྒྱལ་འབྲུམ་
 འོད་ཀྱི་ཨེ་དང་གཉལ་གྱི་དམག་ནམས་བསྐྱལ་ཏེ་དོག་པོ་རྒྱུད་དུ་གཡུལ་འཁྲུག་བྱས་པས་ཕག་གྲུ་པར་
 རྒྱལ་ཁ་ཐོབ། གཡའ་བཟང་པའི་འགོ་པ་ཉི་ཤུ་ཅན་བསད། དམག་མི་གཞན་ནམས་བློས། ཕག་
 གྲུའི་འགོ་དམག་གིས་གཡའ་བཟང་དགོན་པ་དང་གཞིས་ཀ་ནམས་ཅིས་སྒྲངས་སོ། ། དེ་ལྟར་
 ཕག་གྲུའི་དབང་ཕྱུགས་རྗེ་ཆེར་སོང་ན། མཐར་ས་སྤྱོད་དབང་ཐང་རྒྱུད་དེ་བོད་ཡོངས་ཀྱི་སྤིང་
 དབང་ཕག་གྲུའི་ལག་ཏུ་ཤོར་ཉེན་ཡོད་པ་ས་སྤྱོད་སྤྲ་མ་དང་དཔོན་ཆེན་ཆོལ་དོགས་པ་སྤྱོས་ནས་
 དཔོན་ཆེན་དབང་ཕྱུག་བཙོན་འགྲུས་གྱིས་སྟོག་ཏུ་གཡའ་བཟང་པ་དང་། ཆོལ་པ། ཐང་པོ་
 ཆེ་བཅས་དང་མནའ་འབྲེལ་བཙུགས་པ་དང་། ས་སྤྱོད་སྤྲ་མ་ཀྱན་སྤངས་པ་དང་། དཔོན་ཆེན་རྒྱལ་
 བ་བཟང་པོས་ཁྱི་དཔོན་བྱང་རྒྱལ་རྒྱལ་མཆོན་བཀོངས་ཏེ་སྟེ་གདོང་ཅིས་ལེན་བྱ་རྒྱུའི་ཁྲུས་གཞི་
 བཀོད། འོན་ཀྱང་ས་སྤྱོད་པ་དང་ཕག་གྲུ་འབྲེལ་བ་ཟབ་པ་དང་། ལྷག་པར་དུ་ཁྱི་དཔོན་བྱང་རྒྱལ་རྒྱལ་
 མཆོན་འདི་ཉིད་སྤྱོད་རྒྱུ་ན་རྒྱུད་བའི་དུས་སུ་ས་སྤྱོད་ཆོས་སྤིང་གྱི་སྤྱང་བ་གནང་མྱོང་བར་མ་ཟད།
 བདག་ཉིད་ཆེན་པོ་བཟང་པོ་དཔལ་གྱི་ལས་ཞབས་ཡིན་སྟབས་དེ་བཞིན་བྱེད་དཀའ་བར་གྱུར། དེ་
 ནས་ཁོ་ཆོས་ཁྱི་བའི་ཐབས་ལ་བརྟེན་ནས་སྤྲ་མ་མཉམ་མེད་པ་དང་ནང་པ་བསོད་སངས་སྟགས་ཆེད་དུ་
 མངགས་ནས་གཡའ་ཕག་གཉིས་བསྐྱུམས། ལྷག་པར་དེར་ཁྱི་དཔོན་བྱང་རྒྱལ་རྒྱལ་མཆོན་གྱིས་
 རང་ཉིད་སྤྲ་མ་མཉམ་མེད་པ་བར་འདུམ་བྱེད་སར་དབྱུས་ཕྱོགས་སུ་ཕེབས་པར་བསྐྱུ་བ་ཞབས་ཏོག་
 གང་ལེགས་ཞུས། སྤྲ་མ་མཉམ་མེད་པ་ལ་མཛད་དཀའ་བ་ཡོང་སྟམ་ནས་གཡའ་བཟང་པར་བདེན་

པ་དེ་ཙམ་མེད་ཀྱང་གཡའ་བཟང་པ་རྒྱལ་ཙམ་དང་། ང་ཕག་གྲུ་ཕམ་ཙམ་ཞིག་གནང་ན་འགྲིག་ཅེས་
 བྱས། སྒྲ་མ་མཉམ་མེད་སོགས་སྤྱགས་ཤིན་ཏུ་མཉེས། དེ་ནས་གཡའ་བཟང་དུ་བྱོན་པས། གཡའ་
 བཟང་གི་དཔོན་ཚུལ་འབྱུང་འདྲེས་སྒྲ་མས་སྤྱགས་རིས་མཛད་ཡོང་སྟམ་ནས་གདོང་མ་བརྟན་པར་
 གཡོལ་སྟབས་བར་འདུམ་གནང་མ་ཐུབ་པར་བྱིར་ཕེབས། གོང་དུ་སྒྲོས་པའི་ཞི་བའི་ཐབས་ལ་
 བརྟེན་ནས་འདུམ་མ་འགྲིག་པས་དཔོན་ཆེན་རྒྱལ་བ་བཟང་པོ་འགོ་དམག་དང་བཅས་པ་དབྱས་
 སྤྱགས་སུ་འོངས། ཁྱི་དཔོན་བྱང་ཆུབ་རྒྱལ་མཆོན་གྱིས་ས་སྐྱ་པའི་དཔོན་ཆེན་འགོ་དམག་དང་
 བཅས་པ་སྡེ་ལེན་བསུ་བ་གཟབ་རྒྱས་དང་འབྲེལ། དཔོན་ཆེན་རྒྱལ་བ་བཟང་པོ་ལ་གཡའ་ཕག་གི་ཁ་
 མཚུ་དེ་བཀའ་གཏན་ཡིག་རིགས་དང་མ་འགལ་བར་བདེན་པ་བདེན་ཐུབ་ཀྱིས་ཐག་གཅོད་གནང་
 དགོས་པའི་རེ་བ་བྱས། དེ་ནས་ཡར་ལངས་ཏེ་བྱིན། གོམ་པ་དོ་གསུམ་བྱིན་མཆོམས་སུ་བྱིར་འཁོར་
 ནས་དཔོན་ཆེན་རྒྱལ་བ་བཟང་པོ་ལ། གཡའ་ཏེ་ཁྱོད་ཀྱིས་བདེན་པ་རྒྱན་འཁྱོངས་མ་མཛད་པར་ང་
 བསད་ན། ངའི་རོ་རྩོག་པོ་ཆེ་བས་མདོ་སྟོང་སྟེང་དང་།
 ཤར་མི་ཉག་རིང་མོ་ཡན་ཆད་ནས། སྟོང་མངའ་རིས་སྒྲོར་གསུམ། སྟོང་བྱང་ཤར་ལུབ་ཀྱན་ཏུ་རོ་
 བདག་མང་པོ་ཡོང་སྟེང་པས་དབྱས་གཙང་གི་ཡུལ་ཁམས་རྣམས་ཀྱང་ཡུན་རིང་མི་
 བདེ་བར་ཡོང་སྟེང་། སྡེ་གདོང་འདི་ཡང་དམག་གིས་མ་བསྒྲོར་ན་དགའ། གཡའ་སྟེང་བསྒྲོར་བ་ཡིན་
 བ། ངས་བྱིན་གྱིས་བསྐྱངས་པའི་གཡོག་པོ་ཉུང་ཤས་ལའང་བརྒྱ་ཙམ་ཡོད། བརྒྱ་པོ་དེ་ལ་ལག་
 རོགས་བརྒྱ་རེ་ཡོད་པའི་དབང་དུ་བྱས་ནའང་སྟོང་ཕྲག་གཅིག་ཙམ་ཡོད་པས། ངམས་ཤོད་མཐེལ་
 འདྲིར་མི་བདེ་བ་ཆེན་པོ་ཡོང་བས་དམག་མ་མཛད་ན་ལེགས། ཞེས་བྱས་ཀྱང་མ་གསན་པར་སྤྱགས་
 རེ་བའི་ཁ་ལ་གསན། དེ་ནས་ཁྱི་དཔོན་བྱང་ཆུབ་རྒྱལ་མཆོན་བྱིར་འཁོར་ནས་ཞབས་འབྲིང་གན་གས་
 གཞོན་ལུ་བཟང་པོ་དང་། མགོན་པོ་རྒྱལ་མཆོན། ཤུག་འབྱུང་། བསམ་འགྲུབ། ཀྱན་དགའ་
 གྲགས་པ་སོགས་ལ་སང་ཉིན་ང་དང་གཡའ་བཟང་པ་གཉིས་དཔོན་ཆེན་གྱི་མདུན་དུ་གཏུག་བཤེར་
 བྱེད་རྒྱ་ཡིན། དཔོན་ཆེན་འདི་ཆོག་མི་བརྟན་པ་དང་སྤྱགས་མཐའ་ཁ་བཞི་ནས་དམག་གཟབས་བྱེད་
 པ། ཚལ་པའི་གོ་ཆ་རྣམས་ཀྱང་ཆུ་གཞུང་ལ་བཏང་འདུག་ཟེར་བས། གཡའ་སྟེང་དེད་བཟུང་ནས་
 པགས་པ་དམར་བཤུ་བྱེད་བཞིན་འདུག་ཟེར་ཡང་། སྡེ་གདོང་རྩ་བ་ནས་མ་ཤོར་བ་བྱེད་དགོས་པ་
 དང་། རང་ཅག་རྣམས་ཀྱིས་དམག་འཐབ་བྱས་ནས་སྤུབ་ནའང་། ཁྱིམས་ལྷགས་ལ་མི་ཆོག་པས་
 པམ་ཁ་ལེན། སྤར་དབྱས་ཀྱི་ས་ཆ་དོག་ལུས་པར་ང་བཙོན་འཇུག་བྱེད་སྐབས་མགོན་པོ་རྒྱལ་
 མཆོན་དང་། ཤུག་འབྱུང་ལ་ལན་ཇི་ལྟར་བསྐྱར་བ་བཞིན་སེམས་འཇགས་དགོས་པའི་བསྐྱབ་བྱ་ཡང་
 ཡང་གནང་།
 དེའི་ཕྱི་ཉིན་བྱ་རོག་ཐང་ལ་ཕེབས། རྣམ་རྒྱལ་ཆོམས་ཞེས་པ་འདི་ལ་གཡའ་བཟང་པ་དང་གདོང་
 གཞི་ར་སྟོང་ཀྱིས་ལྷ་གཏུག་ཕན་བྱ་བྱས། དཔོན་ཆེན་བེལ་འཇུབ་ཆེ་ཞིང་རྣམ་འགྱུར་ཤིན་ཏུ་ངན།
 བྱང་ཆུབ་རྒྱལ་མཆོན་གྱིས་ད་དུང་དཔང་ཏྲགས་ཡིག་རིགས་འགའ་ཞིག་དགོས་ལྷགས་བྱས་ནས།
 བར་ཐང་པ་དཔལ་རིན་ལེན་པར་བཏང་བས་ཁོ་ཆོས་ལམ་ཁ་ནས་བཟུང་སྟེ་མ་བཏང་། དེའི་
 ལུབ་མོ་བྱང་ཆུབ་རྒྱལ་མཆོན་དང་། གཡའ་བཟང་པ་གཉིས་ཀ་འཛིན་བཟུང་བྱས་ནས་གཡའ་
 བཟང་པ་ཀ་ཕྱ་མ་སྤྱགས་པ་བཞག། དཔོན་ཆེན་ཉིད་ཀ་དུག་མ་སྤྱགས་ལ་བསྟེན། ཡོལ་བ་ཆེན་
 པོ་ཞིག་འཐེན། ཀོ་འཕོལ་ཆེན་པོ་ཉིས་བརྟེན་གྱི་སྟེང་དུ་ཁྱི་དཔོན་བྱང་ཆུབ་རྒྱལ་མཆོན་སྟོང་དུ་

བཅུག ཏུས་དེར་མཐའ་བཞི་རྣམས་དམག་གིས་བསྐྱོར་བྱེད་པ་དང་བྲིམས་རྩ་ཆེན་པོ་བརྒྱུད་།
བྱང་ཆུབ་རྒྱལ་མཆོན་གྱིས་ད་སྟབས་མ་ལེགས། ངའི་མིང་ཁྱིམ་ནས་བཀའ་ཤོག་རྩུན་མ་བཏང་ཡོང་
སྟེ་མ་ནས་ན་ཚུལ་བྱས་ཏེ། ངའི་གཟུགས་པོ་ཐམས་ཅད་འདར་བཞིན་འདུག་པས། བྱ་གུལ་གཅིག་
དང་རྩ་ཏིག་ཅིག་བསྟེན་དགོས་པས་མེ་ཁྱིམ་ཤོག་ཅིས་བརྩོད། གསོལ་རྩ་བཟོ་ཁང་ནས་སྟོགས་སུ་སོ་
བའི་མེ་ཁྱིམ་ནས་ལུལ། བྱང་ཆུབ་རྒྱལ་མཆོན་གྱིས་མགོ་བཏུམས་ནས་སྟོན་འདུག་པའི་ཚུལ་བྱེད་
བཞིན་ཐེལ་ཅོ་བསྟེན་ས། ཅན་དན་གྱི་དྲི་ཞིམ་པོ་བྱང་བས་བཅོན་རྩི་བ་ན་རེ། འདི་འདྲའི་དྲི་ཞིམ་
པོ་ཅི་ཡིན་དྲིས་པས། ང་ཡི་ཐེལ་ཅོ་བསྟེན་པའི་དྲི་ཡིན་གསུངས། དེ་ནས་ཡུན་རིང་མ་སོང་
བར་དཔའ་ཤི་རྣམ་མཁའ་དཔལ་དང་། དཔོན་ཆེན་འོད་ཟེར་སེང་གའི་ཡིག་མཐན་སྟོན་པ་རྩོ་རྩོ་
དཔལ། དཔལ་ཤི་རྩོ་རྩོ་རྒྱལ་མཆོན་གྱི་བྱ་བའི་རྩོ་རྩོ་དཔལ་བཅས་ཐེལ་ཅོ་ལེན་དུ་འོང་། ཁྱི་
དཔོན་བྱང་ཆུབ་རྒྱལ་མཆོན་གྱིས་ཐེལ་ཅོ་མེལ་བསྟེན་ཆར་ཞེས་གསུངས། རྟལ་པ་དེར་སྟེ་གཤོང་
པའི་འཇའ་ས་ཡིག་རིགས་གལ་ཆེ་བ་འགའ་ཞིག་ཡོད་པ་རྣམས་འབྲི་གུང་པའི་སྒྲ་མ་ཀུན་རྒྱལ་བརྒྱུད་
གོང་དཀར་མདའ་རྩ་ཁ་ཆེ་ཞིག་གི་ལག་ཏུ་མངགས་བཅོལ་བྱས། དེ་ནས་ཉིན་གསུམ་རིང་གཡའ་
བཟང་པ་དང་། ཐང་པོ་ཆེ་པ། བྱ་ཡུལ་སྟོང་དཔོན་ཚུལ་བྲིམས་གྲགས་པ་བཅས་ཀྱི་རྒྱབ་ཅ་
དཔོན་ཆེན་དང་། ཆལ་པས་བྱས་ཏེ་བྱང་ཆུབ་རྒྱལ་མཆོན་དང་ཁ་རྩྭ་ཐེངས་མང་བྱས། ཁོ་ཆོས་
བྱི་སྤང་ལག་སྟེལ་གྱིས་བྱང་ཆུབ་རྒྱལ་མཆོན་ལ་ཉེས་རྒྱུད་དང་། མནར་གཅོད་དྲག་པོ་བཏང་བས་
བརྒྱལ་ནས་དབུགས་ཆད་པ་ཡང་ལན་གསུམ་ཅིམ་བྱུང་། ལུས་ཀྱི་པགས་པའང་ལན་གསུམ་ཅིམ་
བརྩེས། ལྷ་བ་གཅིག་ལྟག་ཅིམ་ཁ་ས་ལ་བྱབ་ནས་གཟིམ་དགོས་པ་བྱུང་། འོན་ཀྱང་མནར་གཅོད་
ཀྱི་སྟུག་བསྟེལ་ལ་འཇིགས་སྤང་མེད་པར་ད་དུང་ཐབས་སྟོ་ཆོགས་ལ་བརྟེན་ནས་སྟོན་གཞོན་རུ་
བཟང་པོ་སོགས་ལ་སྟུ་མཐུད་འཐབ་རྩོད་བྱེད་དགོས་པའི་བསྟེན་བྱ་ཡང་ཡང་གནང་། དེ་ནས་
དཔོན་ཆེན་རྒྱལ་བ་བཟང་པོ་སོགས་ཀྱིས་བྱང་ཆུབ་རྒྱལ་མཆོན་གྱི་ཕྱག་གཉིས་རྒྱབ་ཏུ་བཟུམས་ཏེ་
རྣམ་རྒྱལ་རུབ་སྟེའི་མདུན་དུ་བྲིད་ནས་དབུ་ལ་རྩ་ལྟག་པོ་ཞིག་གཡོགས་པས་དབུ་སྟུགས་སྟུགས་
གནང་བས་རྩ་ལྟག་པོ་ལྟར་བྲིད་ནས་དུ་སྤྱང་། ཡང་གོང་སྟོང་གཤོང་དེར་སྟེལ་སྟུགས་དབུ་སྟུགས་
ནས་བསྟུར། ཡང་ས་བྱ་གཤོང་དུ་འབྱོར་སྟུགས་རྩ་ལྟག་པོ་ནས་ཞོག་སྟོག་དམ་པོར་བསྟོགས་པ་
དང་། བཅོན་ཆས་གཡོགས་ནས་ཡར་བྲིད། སྟེ་ལག་གི་བར་དུ་ཆལ་པའི་དམག་མིས་བསྟུལ་
པས་ཁ་དན་གཏོང་བ་དང་འདྲིད་དྲག་ཆབས་ཆེན་བཏང་།
ཆལ་པས་གསེར་བྱེ་བྱེ་ལྡ་ཅིམ་དཔོན་ཆེན་སོགས་ལ་སྤྱད་ནས་བྱང་ཆུབ་རྒྱལ་མཆོན་དགོང་ཆེས་བྱས་
ཏུང་བགོང་མ་ཐུབ། དེ་ནས་ཆལ་པའི་དམག་མི་ཕྱིར་ལོག་ ཏུག་ཆོས་རྩོད་དུ་ལྷ་བ་བྱེད་གཉིས་
དང་། ཀོ་སྟེལ་དུ་ལྷ་བ་གཅིག་ཅིམ་བཞུགས། ཕྱིར་ཕེབས་པས་མགོན་པོ་རྒྱལ་མཆོན་དང་།
དཔལ་རིན་གྱིས་གོས་ཟས་དང་དེལ་ཁལ་འབྲིད་ནས་བསུ་བར་འོངས། དེ་ནས་རིམ་བཞིན་སྟེ་
གཤོང་དུ་ལོག་སྟུགས་མཁར་རྒྱ་དང་བྲག་ལ་ཞག་རེ་བཞུགས། བསམ་ཡས་ལ་འབྱོར་སྟུགས་སྟེ་བོ་པོ་
མོ་ཀུན་གྱིས་བསུ་བ་རྩ་འདྲིན་གང་ཟབ་གནང་། ཆེ་ལུང་གཤོང་དུ་འབྱོར་སྟུགས་སྟེ་སེར་ཡོངས་ཀྱིས་
བསུ་བ་བྲས། ཕྱག་འཆོལ་སྟོར་བ་བྱས་པས་ཁྱི་དཔོན་བྱང་ཆུབ་རྒྱལ་མཆོན་དགའ་དུ་ཤོར། ཉོར་
དམག་ལ་མཆོན་སྟེས་ནས། ཉོར་སྤང་དུ། དཔོན་ཆེན་དབང་བཅོན་འདི་མི་དན་པ་ཞིག་ཡིན་
ཟེར་བ་དེ་བདེན་པར་འདུག་མི་འདི་ཅིམ་གྱིས་མིག་ནས་མཆེ་མ་ཤོར་བ་ནི་དཀའ་བའི་བྱ་བ་ཞིག་

རེད་ཟེར། དེ་ནས་སྒྲེ་གདོང་གི་ཚཱས་སུ་ཕེབས་ནས་ཇ་ཆང་དང་གསོལ་ཚཱས་ལུ། ལྷག་ཆང་
 རྩོར་རྒྱལ་དཔོན་གཡོག་དང་།
 གཞོན་ལུ་བཟང་པོ། དེ་བཞིན་ཕག་གུའི་དཔོན་གཡོག་ཀྱི་ཁྱེད་ཀྱི་མས་དང་ཞལ་འཛུམས་གནང་
 བས་ད་ཡི་སྒྲིག་ཐར་ཐུབ་པ་འདྲིའི་རྒྱ་མཚན་གཙོ་བོ་ནི་གཞོན་ལུ་བཟང་པོ་སྒྲིགས་ཞབས་འབྲིང་
 དཔོན་དམག་རྣམས་ཀྱིས་དམག་འཐབ་བྱས་ཏེ་སྒྲེ་གདོང་དགྲ་ཡི་ལག་ཏུ་མ་ཤོར་པ་དེ་ཡིན་གསུངས།
 དཔོན་དམག་རྣམས་ཀྱིས་ད་ལྟ་ས་སྐྱུ་པ་ནང་ཁྱལ་དུ་འགལ་བ་ཆེ་ཞིང་སྒྲིག་པར་དུ་དབང་ཕྱག་
 བཙོན་འགྲུས་དང་རྒྱལ་བ་བཟང་པོའི་བར་འགལ་བ་ཚབས་ཆེ་བས། ང་ཚོས་གོ་སྐབས་དེ་དམ་
 འཛིན་བྱས་ཏེ་ས་སྐྱུ་པ་ལ་ཕར་སྐོལ་བྱེད་དགོས་ཞེས་ཞུས། དེ་ལྟར་ས་ཕག་བར་གྱི་འགལ་བ་དེ་ཇ་
 གྲག་ཆེ་བ་དང་། རྩོང་ར་ཅན་དུ་གྱུར་ནས་མཐར་དག་པོའི་དམག་གི་ཡོ་ལང་ལ་བརྟེན་ནས་ཐག་
 གཅོད་དགོས་པ་ཞིག་ཏུ་གྱུར། དེ་ནས་དཔོན་ཆེན་དབང་ཕྱག་བཙོན་འགྲུས་འཇའ་ས་དང་བཅས་
 མཐོང་སྒོན་དུ་འབྱོར། ཁྱི་དམག་རྣམས་དོག་ལྷང་བར་སྒྲེབས། བྱང་རྒྱལ་རྒྱལ་མཚན་གྱིས་ཀྱང་
 དམག་གཤམས་ལེགས་པར་མཛད་དེ། གཞོན་ལུ་བཟང་པོས་དམག་དཔོན་བྱས་ཏེ་ཕག་གུ་ཁྱི་སྐོར་གྱི་
 དམག་རྣམས་དྲངས།
 ལྷམ་སྤེང་དུ་སྒྲེབས་ཆེས་རྟ་དམག་ས་གནས་དེར་བཞག་ ཀྱང་ཐང་དུ་བསྐྱོད་ནས་མོན་མཐར་དུ་
 དཔོན་ཆེན་དབང་ཕྱག་བཙོན་འགྲུས་ཀྱི་ཁྱི་དམག་རྣམས་ཅུ་བསྐྱིགས་པའི་གོ་སྐབས་དང་བསྐྱེན་ནས་
 ཕར་སྐོལ་བྱས་པས་ས་སྐྱུའི་དབུས་གཙང་གི་ཁྱི་དམག་རྣམས་ལ་ཕམ་ཉེས་ཚབས་ཆེན་ཐེབས་ཏེ་ཕག་
 གུ་པ་ལ་རྒྱལ་ཁ་ཐོབ། དེ་ནས་བྱང་རྒྱལ་རྒྱལ་མཚན་ཉིད་ཀྱང་དམག་ཐོག་ཏུ་ཕེབས། གྲ་ཕྱི་དང་
 འབྲོངས་རྒྱལ་སྒྲིགས་སྒྲོ་རྒྱུད་ཀྱི་རྩོང་གཞིས་ཕལ་ཆེར་སྒྲངས། རབ་བྱུང་དྲུག་པའི་ས་བྱི་ཕྱི་ལོ་
 1348ལོར་དམག་དཔུང་བཏང་སྟེ་ཆལ་པ་ཁྱི་དཔོན་གཏོར་ཏེ་དེའི་ས་ཆ་དང་འབངས་རྣམས་ཕག་
 གུས་དབང་དུ་བསྐྱུས། སྐབས་འདྲིར་ཕག་གུ་དང་འབྲི་གྲང་པ་འགལ་ཏེ་དམག་འཁྲུག་ལན་མང་
 བྱང་ཞིང་སྒྲིག་པར་དུ་འབྲི་གྲང་པ་དང་། རྣམ་གྲགས་པ། གཡའ་བཟང་པ་གསུམ་གྱིས་གྲོས་
 བཤམས་ནས་ཕག་གུ་ལ་དམག་དྲངས་པར་དམག་དཔོན་ཆེན་པོ་ཏོར་གཞོན་ལུ་བཟང་པོས་འགོ་བྱས།
 ཡར་སྤོད་ཀྱི་དམག་རྒྱལ་བྱས་ཏེ་འབྲས་མོ་སྤུང་བ་ལ་བཞག་ ཁྱི་དཔོན་བྱང་རྒྱལ་རྒྱལ་མཚན་
 གཙོས་དཔུང་ཆེན་བྱང་ཁར་བཏོན་ནས་འབྲི་གྲང་པ་ལ་ཕར་སྐོལ་བྱས། གཡའ་བཟང་པ་ཕྱིར་བློས།
 ཆལ་པ་དང་རྣམ་གྲགས་པ་གཉིས་ཀྱིས་ཁྱོན་པ་རེ་དང་། གཡུ་ཅེ་བྲག་ལ་མཐར་རྩོང་བརྟེན་པ་
 སྒྲིགས་བྱས།

ཕག་གུའི་དམག་རྣམས་གསང་མདའ་ཅུ་ཡོང་། གཡའ་བཟང་ཁྱི་དཔོན་འབུམ་ཕྱག་འོད་གྱིས་
 གཉལ་དམག་རྣམས་ཁྱིད་ནས་ལྷན་པོ་ཅེར་འབྱོར་པ་ཕག་གུའི་དམག་གིས་ཤེས་པ་དང་ལྷན་པོ་ཅེར་
 ཕྱིན་ནས་འཐབ་པས་འབུམ་ཕྱག་འོད་སྒྲིགས་འགོ་དམག་དགྲ་བརྒྱ་ཅན་ལྷན་པོ་ཅེའི་ནང་ལ་བརྟེན།
 གཉལ་དམག་མང་དུ་བསང་། གོ་མཚན་རྣམས་སྒྲངས། རབ་བྱུང་དྲུག་པའི་ལྷགས་སྟག་ཕྱི་ལོ་
 1350ལོར། ཕག་གུས་འབྲི་གྲང་པ་དབང་དུ་སྐྱུས། དུས་དེར་དམག་འཁྲུག་ཐངས་མང་བྱུང་ཡང་
 ཕག་གུའི་དམག་དཔུང་རྣམས་དམག་ཤུགས་རབ་ཏུ་ཆེ་བས་དགྲ་ཡ་མཐའ་དག་ལས་རྣམ་པར་རྒྱལ།
 དབུས་ཕྱོགས་ཀྱི་ས་ཆ་ཡོངས་རྫོགས་དང་། ས་སྐྱུའི་ས་ཆ་སྐོར་གཅིག་ཀྱང་དབང་དུ་བསྐྱུས། ཁྱི་

དཔོན་བྱང་ཆུབ་སྐུ་མཆོན་དང་། དམག་དཔོན་ཆེན་པོ་རྟོག་པའི་ལོ་རྒྱུ་བཟང་པོའི་མཆོན་སྟེ་
 རྩོགས་བཞིར་བྱས། དེ་ནས་ཕག་གྲུ་དམག་དཔུང་བཏང་སྟེ་དཔོན་ཆེན་སྐུ་བ་བཟང་པོ་ས་སྐྱར་
 བསྐུལ་ཏེ་འགྲོ་བྱ་ཐག་བཅད་ཀྱང་།
 དཔོན་ཆེན་གཞན་གྱི་མགོ་སྐྱོར་འོག་ཏུ་ཚུད་པས་ཕག་གྲུའི་དམག་དཔུང་གིས་བསྐུལ་བྱ་བཀག་སྟེ་
 ཕྱིར་མངགས། དེ་ནས་དཔོན་ཆེན་སྐུ་བ་བཟང་པོ་ས་སྐྱར་འབྱོར་རྩིས་དཔོན་ཆེན་དབང་ལྷག་
 བཙོན་འགྲུས་ཀྱིས་བཟུང་སྟེ་བཙོན་དུ་བཅུག། གནས་ཚུལ་དེ་ཕག་མོ་གྲུ་པས་ཤེས་པ་དང་། རབ་
 བྱང་དུག་པའི་ཤིང་རྩ་སྤྱི་ལོ་1354ལོར། ཕག་གྲུ་དམག་དཔུང་ས་སྐྱར་བཏང་སྟེ་ཞི་དྲག་གི་ཐབས་
 དུ་མའི་སྒོ་ནས་དཔོན་ཆེན་སྐུ་བ་བཟང་པོ་བཙོན་ནས་བཏོན།
 དམག་དཔུང་གིས་ས་སྐྱའི་དགོན་པའི་མཐའ་བསྐྱོར་ཏེ་ས་སྐྱའི་དཔོན་ཆེན་དབང་ལྷག་བཙོན་འགྲུས་
 བཟུང་། ས་སྐྱའི་དམག་མི་བཞི་བརྒྱ་ཙམ་བསད། ཡོན་གོང་མས་གནང་བའི་གནའ་རྩིས་དང་།
 དངོས་རིགས་གཤམ་ཆེ་བ་འབོར་ཆེན་འཕྲོག་དེ་ནས་བཟུང་ས་སྐྱའི་སྐུ་རབས་ཐོར་ཞིག་ཏུ་སོང་སྟེ་
 བོད་ཡོངས་ལ་དབང་སྐྱར་བྱེད་པའི་བདག་དབང་དེ་ཕག་གྲུ་བྱང་ཆུབ་སྐུ་མཆོན་གྱི་ལག་ཏུ་ཤོར།

གསུམ། སྐྱ་བྱང་ཁག་བཞིར་གྲུས་པ་དེ་ས་སྐྱའི་སྤྱི་དབང་ ཤོར་བའི་སྐྱ་སྐུ་གཙོ་བོར་གྱུར་པ།

སྐྱར་ས་སྐྱ་པའི་གདུང་རབས་ནམས་དབང་ཆ་ལ་མ་མཐུན་པའི་འཐབ་ཚྭ་དེ་འགྲོ་མགོན་
 འཕགས་པ་ཞལ་བཞུགས་པའི་དུས་ནས་བྱུང་བའི་ཅིང་། འགྲོ་མགོན་འཕགས་པ་སྐྱ་གོངས་པ་དང་
 འགྲོ་མགོན་ལྷག་ནའི་སྐུ་སྒྲིམ་པ་ལ་དང་། ཤེས་རབ་འབྱུང་གནས་ཀྱི་སྐུ་བདག་ཉིད་ཆེན་པོ་
 བཟང་པོ་དཔལ་རྣམ་གཉིས་ས་སྐྱའི་ཁྱི་ཐོག་པར་མ་འཆམས་ནས་ཚྭ་པ་བྱས་མཐར། ཡོན་གོང་
 མས་བདག་ཉིད་ཆེན་པོ་ས་སྐྱའི་གདུང་རྒྱུད་ཡིན་མེན་བརྟག་དགོས་ཟེར་ནས་རེ་ཞིག་སྐྱ་ནག་སྐྱན་
 ཅེས་ལུལ་དུ་མངགས་ནས་དེར་བཞུགས་སུ་བཅུག།
 རྒྱུ་ལོ་ལས་ལོ་རྒྱུག་ཙམ་ལ་ཁྱི་ཐོག་མཇུག་རྩིས་ཟས་དུག་གིས་སྐྱ་གཤེགས་པ་དང་།
 ས་སྐྱའི་གདུང་རྒྱུད་མེད་པ་ལྟ་བུ་ཞིག་ཏུ་ཆགས་ནས་ཤར་པ་འཇམ་དབྱངས་རིན་ཆེན་སྐུ་མཆོན་
 གྱིས་ས་སྐྱའི་ཁྱི་ཐོག་ལོ་བཅུ་དགུ་ཙམ་མཇུག། རབ་བྱུང་ལྔ་པའི་ས་ཁྱི་སྤྱི་ལོ་1298ལོར་བདག་ཉིད་
 ཆེན་པོ་ས་སྐྱར་ཐེབས་ནས་ས་སྐྱའི་ཁྱི་ཐོག་མཇུག་དེ་གདུང་རྒྱུད་སྤེལ་ཡང་།
 སྤྱི་ལོ་1324ལོར་རབ་བྱུང་ལྔ་པའི་ཤིང་བྱེ་ལོར་བདག་ཉིད་ཆེན་པོ་སྐྱ་གཤེགས་པ་དང་གདུང་རྒྱུད་
 རྣམས་ལས་བཟུང་པ་ཏེ་ཕྱི་ཀུན་དགའ་སྒོ་གོས་ཀྱིས། གཙུང་པོ་རྣམས་ལ་སྐྱ་བྱང་སོ་སོར་བཀོས་ནས་
 གནང་། དེ་ཡང་རྩི་མོ་བཞི་པ་ནས་མཐའ་སྐུ་མོ་དང་སྐུ་མཐའ་སྐུ་མོ་ནས་མཐའ་ལེགས་པ་ལུམ་
 སྐུ་རྣམས་ལ་ཤེལ་གྱི་ཐམ་ཀ་དང་གཞི་ཐོག་སྐྱ་བྱང་གནང་། རྩི་མོ་གསུམ་པ་ར་ལུང་མ་ཀུན་དགའ་
 གནས་སྐུ་དང་སྐུ་ཏེ་ཕྱི་ཀུན་དགའ་སྐུ་མཆོན་ལ་གསེར་གྱི་ཐམ་ཀ་དང་ལྟ་ཁང་སྐྱ་བྱང་གནང་།
 རྩི་མོ་ལྔ་པ་རེ་མདའ་མ་ལྟ་བུ་ཉི་མ་རིན་ཆེན་དང་སྐུ་ཉི་མ་དཔལ་སོགས་ལ་གསེར་གྱི་ཐམ་ཀ་
 དང་དུས་མཆོད་སྐྱ་བྱང་གནང་།
 རྩི་མོ་དུག་པ་ཞལ་མ་མ་གཅིག་གཞིན་ཏུ་འབྱུང་དང་སྐུ་ཏེ་དབེན་ཀུན་དགའ་རིན་ཆེན་སོགས་ལ་
 རིན་ཆེན་སྐང་སྐྱ་བྱང་གནང་སྟེ་དེ་ནས་བཟུང་ས་སྐྱའི་སྐྱ་བྱང་ཁག་བཞིར་གྲུས།

དེའི་རྗེས་སུ་མཁའ་བཙུན་ནམ་མཁའ་ལེགས་པ་དང་། འཇམ་དབྱངས་དོན་ཡོན་རྒྱལ་མཚན། སླ་
 མ་དམ་པ་བསོད་ནམས་རྒྱལ་མཚན་བཅས་ཀྱིས་རིམ་བཞིན་དུ་ས་སྐྱའི་བྲི་ཐོག་མཛད་ཀྱང་། ས་སྐྱའི་
 སླ་བྱང་ཁག་བཞིར་གྱུས་པས་པན་ཚུན་ཐོབ་ཐང་འདྲ་མཉམ་ལྟ་བུ་ཞིག་ཆགས་ནས་རང་རང་གི་
 ལྷོ་བས་འབྱོར་རྒྱས་ཐབས་ལ་བཙོན་པ་སོགས་པན་ཚུན་ཕྱོགས་རིས་དང་ཐུང་ཞེན་རྩེ་ཆེར་གྱུར་ཏེ།
 དབང་ཆ་པལ་ཆེར་དཔོན་ཆེན་ནམས་ཀྱི་ལག་ཏུ་ཤོར།
 དཔོན་ཆེན་དང་ནང་ཆེན་གསར་རྟེན་སོགས་དཔོན་རིགས་ནམས་ཀྱང་སླ་བྱང་སོ་སོའི་ཉེ་ཆོན་ཕྱོགས་
 རིས་ཀྱི་ཤོག་ཁག་ལྟ་བུར་ཆགས་ཤིང་། དེ་དག་པན་ཚུན་བར་ཉེ་དགའ་ཕྱོགས་སྤྱང་ཕྱ་མ་དབྱེན་སྦྱར་
 སོགས་ཆབ་སྲིད་ཀྱི་དཀྱུག་ཤིང་ཆད་མེད་དུ་བསྐྱངས་ནས་ནང་ཁུལ་དུ་བཀྲ་མ་ཤིས་པ་བྱུང་། དེ་ལ་
 བརྟེན་ནས་བོད་སྤྱིའི་བདེ་དོན་ཆོགས་སུ་སུ་མ་ཚུད་པའི་ཁར།
 སླ་ཆེན་དང་དཔོན་ཆེན་ཁག་རྩེ་མང་དུ་འཕེལ་སྟབས་མི་སྡེ་ལ་ཁུལ་ཁུལ་གྱི་གཟན་རྒྱགས་ཀྱང་ལོ་རེ་
 བཞིན་ཆེ་རུ་སོང་བས་མི་མང་གིས་དམོན་པ་བོར་བ་སོགས་བྱུང་བས་ས་སྐྱ་པའི་གཟི་བརླིང་དང་སྟན་
 གཤམ་རིམ་བཞིན་ཉམས་དམས་སུ་གྱུར། དབྱས་གཙང་གི་བྲི་དཔོན་ལ་ལས་ཀྱང་ས་སྐྱའི་སླ་བྱང་ཁག་
 དང་། དཔོན་ཆེན་སོ་སོའི་བར་གྱི་འགལ་སྲུང་ནང་བཙངས་ནས་རང་རང་གིས་དགྲ་འདུལ་གཉེན་
 སྦྱོང་སྐྱེར་པན་བསྐྱབ་ཅིས་བྱས་པ་སོགས་མདོར་ན་བདག་ཉིད་ཆེན་པོ་བཟང་པོ་དཔལ་སྐྱེ་གཤེགས་པ་
 བས། ས་སྐྱ་པའི་དབང་རྒྱས་མ་ཤོར་གྱི་བར་མི་ལོ་སུམ་ཅུ་ལྷག་ཙམ་རིང་གི་དབྱས་གཙང་བྱིང་ལོང་
 གི་ལོ་རྒྱས་དང་། ས་སྐྱའི་དབང་འཛིན་ཤོར་སྤངས་ཀྱི་བྱུང་བ་རགས་ཙམ་ཞིག་པག་བྱ་ཏེ་སེ་བྱང་
 རྒྱབ་རྒྱལ་མཚན་གྱི་བཀའ་འབུམ་ནང་ནས་མཐོང་བྱུང། ལྷག་པར་དུ་པག་བྱ་པ་དང་། གཡལ་
 བཟང་པ་གཉིས་ས་ཆ་དང་མི་སྡེའི་བདག་དབང་སྐོར་ལ་ཚོད་གཞི་ཡང་ཡང་བྱུང་དུས་ས་སྐྱ་དཔོན་
 ཆེན་ལ་གདུག་བཤེར་བྱས་ཀྱང་དེས་གཡལ་བཟང་པའི་རྒྱབ་རྒྱ་བྱས་པ་དང་། ཏི་ཤྱི་ཀུན་དགའ་
 རྒྱལ་མཚན་གྱིས་གོང་དུ་ཞུས་ནས་པག་བྱའི་བྲི་དཔོན་འཕྲོག་ཅིས་བྱས་པ་དང་། དཔོན་ཆེན་དབང་
 རྒྱལ་བཙོན་འབྲས་ཀྱིས་གཡལ་བཟང་པའི་རྒྱབ་རྒྱ་བྱས་ནས་པག་བྱ་བྱང་རྒྱབ་རྒྱལ་མཚན་ལ་དོ་དམ་
 དང་། མནར་གཅོད་བྱས་པར་མ་ཟད། དེ་རྗེས་དཔོན་ཆེན་དབང་རྒྱལ་བཙོན་འབྲས་ཀྱིས་
 གཡལ་བཟང་པ་དང་། ཆལ་པ། ཐང་པོ་ཆེ་པ་སོགས་དབྱང་སྤྱིལ་གྱིས་པག་མོ་བྱ་པ་དྲག་འདུལ་
 བྱེད་ཅིས་བྱས་པ། སླ་མ་ཀུན་སྤངས་པས་འབྲི་གྲང་པ་དང་། ནང་གཤམ་གཡལ་བཟང་པ་
 བཅས་གསུམ་མཉམ་སྤྱིལ་གྱིས་པག་བྱ་ལ་དམག་འབྲུག་བརྒྱག་ཏུ་བཅུག་པ་དང་།
 དེ་རྗེས་སླ་མ་དམ་པ་བསོད་ནམས་རྒྱལ་མཚན་གྱིས་ས་པག་འདུམ་འབྲིག་ཡོང་ཐབས་ལ་དགོངས་
 བས་དཔོན་ཆེན་རྒྱལ་བ་བཟང་པོ་དང་པག་བྱ་བྱང་རྒྱབ་རྒྱལ་མཚན་གཉིས་འདུམ་འབྲིག་གནང་
 བ་དང་། ལྷ་ཁང་སླ་བྱང་གི་ཏི་ཤྱི་ཀུན་དགའ་རྒྱལ་མཚན་པའི་སྐུ་མཆོད་གཉིས་ཀྱིས་དེ་ལས་ཕྱོག་
 རྩེ་དཔོན་ཆེན་རྒྱལ་བ་བཟང་པོ་འཛིན་བཟུང་བྱས་པར་བརྟེན་པག་བྱ་བྱང་རྒྱབ་རྒྱལ་མཚན་གྱིས་
 གཙང་དུ་དམག་དྲངས། སླ་མ་ཀུན་སྤངས་པ་རྒྱ་མིག་ཏུ་ཕེབས་ནས་བྱང་རྒྱབ་རྒྱལ་མཚན་དང་ནང་
 མོལ་གྱིས་ས་སྐྱར་དམག་འདེགས་མི་དགོས་པར་དཔོན་ཆེན་རྒྱལ་བ་བཟང་པོ་སྟོད་བཀྲོལ་བཏང་
 རུང་། དེ་རྗེས་ཀུན་སྤངས་པ་རང་ཉིད་ས་སྐྱ་ནང་ཁུལ་ནས་བསད་པ་དང་། དཔོན་ཆེན་རྒྱལ་བ་
 བཟང་པོ་ཡང་ལྷ་ཅེ་རུ་སྟོན་དུ་འདས་ཆེན་བྱུང་བར་མ་ཟད། ལྷ་ཁང་སླ་བྱང་ཕྱོགས་གཏོགས་ཀྱིས་
 བྱིང་སྟོང་གཤམ་གཤོམ་བྱས་པར་བརྟེན་པག་བྱས་ལྷ་ཁང་ཆེན་མོ་ཚུར་སྤངས་པ་དང་། དེའི་ཞེ

འཁོན་མ་བཟོད་པར་བྱང་བ་ཁྲི་དཔོན་གྱིས་ཁྱ་བསྐུལ་ལྟར་དཔོན་ཆེན་དབང་ཕྱུག་བཙོན་འགྲུས་གྱིས་
གཙང་དམག་བསྐྱས་ཏེ་ལྷ་ཁང་ཆེན་མོ་བསྐྱོར་སྐབས། ཕག་གྱའི་དམག་དབྱང་ས་སྐྱུལ་བཏེགས་ནས་
མི་གངས་བརྒྱ་ཕྱག་ཁ་ཤས་བསང་མས་བཏང་སྟེ་ས་སྐྱུལ་པ་པམ་པར་བྱས། མཐར་དཔོན་ཆེན་དབང་
ཕྱུག་བཙོན་འགྲུས་ཁོ་རང་ཡང་བཟུང་སྟེ་ས་སྐྱུལ་ས་ལོ་ངོ་བརྒྱུ་ལ་ཉེ་བའི་རིང་བོད་ཀྱི་མིང་དབང་
འཛིན་པའི་དུས་རབས་ཀྱི་མཚུག་འབྲིལ་པའི་ཚུལ་རྒྱས་པ་གོང་དུ་གསལ་བ་ལྟར་རོ།

སྐྱས་པ།
འཁོར་པོའི་བོད་ཡུལ་འཆལ་པོའི་རྟོར་དམག་འབྱོར།
ས་སྐྱུལ་ལ་སེ་ཆེན་རྒྱབ་རྩ་ཐོབ།
ཆོས་མིང་བྱང་འབྲེལ་བོད་དུ་བཙོགས་གྱུར་གྱང་།
ཆོས་མེན་འཁྲུག་པས་བོད་འབངས་སྐྱུག་ལ་སྐྱོར།
ཅས་བྱ་བ་བར་སྐབས་ཀྱི་ཆོགས་སུ་བཅད་པའོ།

ལེའུ་བདུན་པ། ཕག་གྱའི་མིང་སྐྱོང་དུས་རབས།

ས་བཅད་དང་པོ། རྗེ་མིང་ཕག་མོ་གྱུ་པས་བོད་ཡོངས་ལ་དབང་སྐྱུར་བྱས་པ།
གཅིག་རྒྱངས་ཀྱི་གདུང་རྒྱུད་བྱང་ཚུལ་དང་དེ་ལ་ཕག་གྱའི་མིང་ཐོགས་ཚུལ།
དེ་ཡང་རྒྱངས་ཀྱི་ཕུ་ཏི་བསེ་རྩ་ལས། དང་པོ་འཛིག་རྟེན་ཆགས་པའི་དུས་ནས་ས་ཆུ་མེ་རྒྱང་སྟེ་
འབྱུང་བ་ལྡེའི་སྟིང་པོ་ཆོགས་པ་ལ་བཏེན་ནས་དུང་སྟོང་ཞིག་བྱང་བར་རིམ་བཞིན་དབང་པོ་
གཟུགས་ཅན་པ་ལ་ཡོད་ནས་ཁྱེ་མཚར་སྐྱུག་ལྡན་པ་ཞིག་བྱང་། དེ་ལ་ཡེ་སྟོན་རྒྱལ་པོ་ཞེས་བྱ་བ་
བཏགས་པ་ལས་རིམ་པར་བརྒྱུད་དེ་སྟོང་གི་རྩས་ཆེན་བཙོ་བརྒྱད་དང་།
འབྲས་དཀར་ནག་ཁ་གསུམ། བོད་མི་གདུང་དུག་གི་ནང་གསེས་སེ་ཁྱུང་དབའི་རྒྱུད་པ་ནས་མི་

རབས་ལྔ་པར་གནས་ལྷ་མཆོད་བརྒྱད་ཅེས་བྱ་བ་བྱུང་བར་གྲགས། གནས་ལྷ་མཆོད་བརྒྱད་ནང་གི་
 མང་ཕྱོམ་ལྷག་བཅན་དང་། གནས་ལྷ་མཆོད་མཁམ། ཆངས་སྤུལ་ལྷ་མོ་འདུས་པར་བྱེ་རྩོམ་ཆར་ཅན།
 སྤྱི་པོའི་གཙུག་ན་དུང་ལྷ་ར་དཀར་བའི་ཆངས་པ་ཡོད་པ་ཞིག་འབྱུངས་པ་དེ་ཡབ་མང་ཕྱོམ་ལྷག་
 བཅན་གྱིས་གཟིགས་ནས་རབ་ཏུ་དགའ་ལྟེ་ཆངས་སོ། ། ཆངས་སོ། ། ཆངས་སོ་བྱས་པས་བྱེ་དེའི་
 མིང་ལ་ལྷ་རིགས་འཕན་པོ་ཆེ་ཆངས་ཞེས་བཏགས་པར་གྲགས་པ་དེ་ནས་མི་རབས་རིམ་པར་གྱིས་པ་
 ལ་ཆངས་ཀྱི་གདུང་རྒྱུད་ཅེས་བྱའོ། ། ལྷ་རིགས་འཕན་པོ་ཆེ་ཆངས་ནས་མི་རབས་ཉི་ཤུ་སྔོང་རྗེས་
 མདོ་ཁམས་སུ་ཆངས་གཉན་ཐོག་ཨ་ཁོམ་གྱི་གདུང་རྒྱུད་ཡོན་ཆེན་རྒྱལ་བ་སྐུ་བས་གྱི་སྤུལ་སྤྱུན་ལྔ་
 གྲགས་པ་འབྱུང་གནས་འབྱུངས་པ་དེས། སྤྱི་མོ་གྲུ་པ་རྩོ་རྩེ་རྒྱལ་པོའི་དངོས་སྤྱོད་འབྱི་གུང་སྤྱོད་པ་
 འཇིག་རྟེན་མགོན་པོ་སྤྱི་མ་མཛད་པ་དེ་ནས་བཟུང་ལྷ་རིགས་ཆངས་ཀྱི་གདུང་རྒྱུད་གྱིས་དཔལ་ཕག་
 མོ་གྲུ་པའི་གདན་ས་འཛིན་སྦྱོང་གནང་བས་ཆོས་བརྒྱུད་དང་། རུས་རྒྱུད་གྱི་མིང་གཅིག་ཏུ་འདྲས་ཏེ་
 ཕག་གྲུ་ཆངས་ཀྱི་གདུང་རྒྱུད་ཅེས་པ་དེ་བྱུང་ངོ་། ། ཕག་མོ་གྲུ་པ་ཞེས་པ་ནི་མཉམ་མེད་དྲགས་པོ་
 རིན་པོ་ཆེའི་དངོས་སྤྱོད་བྱ་ཆེན་ནམས་ཀྱི་འཕྱིན་ལས་ནས་བྱུང་བའི་བཀའ་བརྒྱུད་ཆེ་བཞི་རྒྱུད་
 བརྒྱུད་དུ་གྲགས་པའི་ཆེ་བ་བཞིའི་ཡ་གྲུལ་ཕག་གྲུ་བཀའ་བརྒྱུད་ཅེས་པ་དེའི་ཤིང་རྟེན་སྤོལ་འབྱེད་པ་
 པོའི་མཆོན་ཡིན་ཞིང་། དེའི་མཆོན་ཡོངས་རྗེས་ལ་ཕག་མོ་གྲུ་པ་རྩོ་རྩེ་རྒྱལ་པོ་ཞེས་ཟེར། ཁོང་ནི་
 རབ་བྱུང་གཉིས་པའི་ལྷགས་ལྷག་སྤྱི་ལོ་1110ལོར་མདོ་ཁམས་སྤེལ་དགའི་མངའ་ཁོངས་ཆེ་ཤོད་ལྷག་
 རོས་སའུ་ཁང་ཞེས་པའི་ཡུལ་དུ་དབས་ཀྱི་རིགས་སུ་སྐྱུ་འབྱུངས། རྒྱུད་དུས་ནས་སྤོབ་གཉེར་གནང་
 རྒྱལ་དང་། སྤྱི་མ་བཞེན་རྒྱལ། དཀའ་སྤྱད་གནང་རྒྱལ། གྲུབ་པ་བརྟེན་རྒྱལ་གྱི་རྣམ་ཐར་རྒྱས་པ་
 མཁས་པའི་དགའ་སྟོན་ན་གསལ་བས་འདྲིར་མ་བཏོད། དགུང་ལོ་ཉི་ཤུའི་ལོར་དབུས་སུ་ཕེབས། ཞེ་
 གཅིག་པར་མཉམ་མེད་དྲགས་པོ་རིན་པོ་ཆེ་དང་མཛམ། ཞེ་དགུ་པ་རབ་བྱུང་གསུམ་པའི་ས་ལྷག་
 སྤྱི་ལོ་1158ལོར་ཕག་གྲུའི་གདན་ས་ཐེལ་བཏབ་ལྟེ་མཉམ་མེད་དྲགས་པོའི་གདམས་ངག་གཙོ་བོར་
 བྱུར་པའི་མདོ་སྤྱོད་ཀྱི་གཞུང་ལྷགས་དུ་མ་ལ་འཁད་ཉན་རྒྱ་ཆེར་མཛད་ཅིང་སྤེལ་བའི་རང་ལྷགས་
 རུན་མོང་མིན་པ་དེ་ལ་ཕག་གྲུ་བཀའ་བརྒྱུད་ཅེས་བྱ་བའི་གྲུབ་མཐའི་མཆོན་ཐོགས་ཤིང་། རབ་བྱུང་
 གསུམ་པའི་ལྷགས་ལྷག་སྤྱི་ལོ་1170དགུང་ལོ་རེ་གཅིག་པའི་སྐབས་སུ་སྐྱུ་གཤེགས། ཕག་གྲུའི་གདན་
 ས་དང་ཆོས་བརྒྱུད་འཛིན་ཅིང་ཆངས་ཀྱི་གདུང་དང་ཕག་གྲུའི་ཆོས་བརྒྱུད་གཅིག་ཏུ་འཛིན་པ་པོ་
 སྤྱུན་ལྔ་གྲགས་པ་འབྱུང་གནས་ནི། ཡབ་ཆངས་ཀྱི་གདུང་རྒྱུད་ཡོན་ཆེན་རྒྱལ་བ་སྐུ་བས་གྱིས་འབྲོ་
 རྩོག་བཟའ་ཁུ་བྱུག་སྤྱོད་དང་། དེ་གྲུ་མ་གཉིས་ཁབ་ཏུ་བཞེས་པ་ལས། འབྲོ་རྩོག་བཟའ་ལ་སྤྱུན་ལྔ་
 གྲགས་པ་འབྱུང་གནས། དཔོན་སངས་རྒྱས་སྐུ་བས། ཤེས་རབ་རྒྱལ་མཆོན། དེ་གྲུ་མ་ལ་སྤུལ་མགོན་
 པོ་རྒྱལ་མཆོན་དང་བཞི་འབྱུངས་པའི་དང་པོ་སྤྱུན་ལྔ་གྲགས་པ་འབྱུང་གནས་མཆོག་སྤྱི་ལོ་1175པ་
 རབ་བྱུང་གསུམ་པའི་ཤིང་ལྷག་ལོར་འབྱུངས་ཤིང་། འབྲི་གུང་སྤྱོད་པ་འཇིག་རྟེན་མགོན་པོར་ལོ་
 བརྒྱ་བདུན་ཅུ་མ་བཞེན་རིང་སྤྱི་མའི་སྐྱུ་དང་འབྲལ་བ་མེད་པའི་ཉེ་གནས་ལྷ་བྱ་གནང་བས་སྤྱུན་ལྔ་པ་
 ཞེས་བྱ་བའི་མཆོན་ཐོགས་པ་ཕྱིས་ཆངས་ཀྱི་གདུང་རྒྱུད་གྱིས་ཐེལ་གྱི་གདན་ས་འཛིན་པ་རྣམས་དང་།
 འབྲི་གུང་པའི་སྤྱི་མའི་མཆོན་གནས་ལྷ་བྱར་བྱུར་ནས་སྤྱུན་ལྔ་ཞེས་འབོད་སྤོལ་བྱུང་། སྤྱུན་ལྔ་གྲགས་
 པ་འབྱུང་གནས་དགུང་ལོ་སོ་བཞི་པར་འབྲི་གུང་སྤྱོད་པས་བཟུགས་བརྗོད་དང་བཅས་ཕག་མོ་གྲུ་

པའི་གདན་ས་འཛིན་པར་བཏང་། དགུང་ལོ་དོན་གཉིས་པར་འབྲི་གུང་གི་གདན་ས་ཡང་སྐྱོང་
 གནང་མཛད། ཟུན་ཐུག་གསུམ་པ་འབྱུང་གནས་ཀྱིས་འབྲི་གུང་གི་གདན་ས་འཛིན་སྐྱོང་གནང་བའི་
 སྐབས་ཏྲེ་གྱི་རྒྱལ་པོ་གོ་དན་གྱིས་དམག་དཔོན་དོར་རྟ་ནག་པོ་བོད་དུ་འབྱོར་སྐབས།
 རྗེ་ལེན་གང་ལེགས་མཛད་དེ་བོད་ཡོངས་ལ་སོག་དམག་གི་རྩལ་སྤྱོད་ཀྱི་འཛིགས་པ་མི་འབྱུང་བ་ལ་
 སན་ཐོགས་ཆེན་པོར་བྱང་། མཐར་དགུང་ལོ་གྲ་གཅིག་པ་རབ་བྱུང་བཞི་པའི་ཤིང་ཡོས་སྟེ་ལོ་
 1255ལོར་སྐྱ་གཤེགས་སོ།

གཉིས། སུ་གྱའི་ཁྱི་དཔོན་གྱི་ལོ་རྒྱུས་མདོར་བསྟུས།

དེ་ཡང་དེབ་ཐེར་《གཡུ་ཡི་བྲེང་བ་》ལས། རྒྱལ་བ་རིན་པོ་ཆེ་གྲགས་པ་བཙུན་འབྲས་སམ་
 རྒྱལ་བ་ཐོག་རྟགས་པ་ནི། སུ་གྱ་དཔོན་སངས་རྒྱལ་སྐབས་ལ་སྐས་གྲགས་པ་བཙུན་འབྲས་དང་།
 བཅུ་གཉིས་རྗེང་མ་རིན་ཆེན་དོན་རྗེ། གཏེར་རྒྱལ་པ། རིན་པོ་ཆེ་དོར་རིན་པ་བཅས་བཞི་
 འབྲུངས་པ་ལས། གྲགས་པ་བཙུན་འབྲས་ནི། སྟེ་ལོ་1203རབ་བྱུང་གསུམ་པའི་རྒྱ་སུ་ལོར་འབྲུངས།
 དགུང་ལོ་སོ་གསུམ་པར་ཕེབས་སྐབས་ཐེལ་གྱི་གདན་ས་མཛད་དེ་ཆོགས་པ་ལོ་སུམ་རུ་སོ་གསུམ་ཅན་
 ལ་བསྐྱུངས། འདིའི་གོང་སུ་མོ་གྲུ་པ་ལ་དད་འབུལ་པའི་ཞིང་འབྲོག་གི་འབབ་ཡོང་ཅན་ལས་
 གཞུང་འཛིན་དབང་བདག་གི་ཆོས་གཞིས་སོགས་དམིགས་གསལ་མེད་རུང་། རྒྱལ་བ་རིན་པོ་ཆེའི་
 སྐབས་སུ་རང་ལ་ཕུལ་པའི་ཞིང་འབྲོག་གི་ཐོག་ཏྲེ་གྱི་རྒྱལ་བ་རྟུ་ལ་རྟུར་གཏོགས་པའི་བོད་ཁུལ་
 ས་ཁང་མི་གསུམ་གྱི་དབང་རིས་རྣམས་གོང་མའི་ལུང་གིས་སུ་མོ་གྲུ་པས་བདག་ཐོབ་བྱས་ཆོག་པ་
 བྱུང་བ་བཞིན་ཐོག་མར་ལུན་མ་སྒྲོམ་བཙུན་གྱིས་འབྲི་གུང་དང་། སུ་གྱའི་སྟེ་དཔོན་བྱས་ཤིང་། དེ་
 རྗེས་དཔོན་དོན་རྗེ་དཔལ་ཏྲེ་གོང་མའི་ལུང་གིས་སུ་གྱའི་ཁྱི་དཔོན་དུ་བསྐྱོས་པ་ཁོང་ལྷ་རྗེས་སུ་གོང་
 མའི་མདུན་སར་ལན་གསུམ་བྱོན་ཞིང་། སོ་བུ་སྤང་དང་། ཆོང་འདུས་བྲག་ཁ་སོགས་གཞིས་ཀ་
 བཅུ་གཉིས་བཅེགས་པ་བཅས་སུ་མོ་གྲུ་པའི་མངའ་ཐང་འཕེལ་རྒྱས་ཀྱི་འགོ་དོན་པར་མ་ཟད།
 གཞིས་ཀ་བཅེགས་པ་འདི་ནི་བོད་དུ་གཞིས་ཀའི་ལམ་ལུགས་འཕེལ་རྒྱས་བྱུང་བའི་མཆོན་རྟགས་ཤིག་
 ཡིན། འོན་ཀྱང་གཡའ་བཟང་པ་དང་པོར་རྒྱལ་བ་རྟུ་ལ་རྟུའི་དུས་སུ་སུ་གྱའི་སྤྱོད་སྒྲོལ་གྱི་ཁོངས་སུ་
 གཏོགས་ཀྱང་། ལུན་མ་སྒྲོམ་བཙུན་གྱི་དུས་གཡའ་བཟང་པ་བྱུར་དུ་ཐོན་ནས་མོན་ལུག་མགོ་རྟེང་
 རྩུ་ཆད་གཡའ་བཟང་པ་ལ་ཤོར་བ་སུ་གྱས་དབྱུང་ཤིང་ཀྱིས་ལྷངས་པ་དེ་ནས་གཡའ་སུ་གྱའི་
 འགལ་བ་རིས་བཞིན་རྣ་ངར་ཅན་དུ་སྟུག།

མདོར་ན་རྒྱལ་བ་རིན་པོ་ཆེ་གྲགས་པ་བཙུན་འབྲས་ཀྱི་དུས་སུ་སུ་གྱའི་མངའ་ཐང་འཕེལ་རྒྱས་སོང་
 བར་མ་ཟད། གོང་མའི་ལུང་དང་ལག་རྟགས་ཡོད་པའི་ཁྱི་སྒྲོལ་གྱི་གས་ཤིག་དུ་གྱུར་པ་བཅས་མཐར་
 དགུང་ལོ་རེ་ལྷ་པ་སྟེ་ལོ་1267རབ་བྱུང་ལྷ་པའི་མེ་ཡོས་ལྷ་པ་བཅུ་གཅིག་པའི་ཆོས་བཙུན་ཉིན་སྐྱ་
 གཤེགས། བཅུ་གཉིས་རྗེང་མ་རིན་ཆེན་དོན་རྗེ། ལྷ་པོ་1218རབ་བྱུང་བཞི་པའི་ས་རྟག་ལོར་འབྲུངས་
 ཤིང་། དགུང་ལོ་ལྷ་བཅུ་བ་མེ་ཡོས་ལོར་ཐེལ་གྱི་གདན་སར་ཕེབས་ཏེ་ཆོགས་པ་ལོ་བཅུ་བཞིའི་རིང་
 བསྐྱུངས་མཐར་དགུང་ལོ་དྲུག་རུ་ལེ་གསུམ་པ་སྟེ་ལོ་1280རབ་བྱུང་ལྷ་པའི་ལྷགས་འབྲུག་ལྷ་པ་བཅུ་
 གཉིས་པའི་ཆོས་བཅུ་གཉིས་ལ་སྐྱ་གཤེགས། བཅུ་གཉིས་རིན་པོ་ཆེའི་དུས་ཁྱི་དཔོན་དོན་རྗེ་དཔལ་
 གོངས་ནས་ཁོང་གི་གཙུང་པོ་གཞོན་ལུ་རྒྱལ་མཆོན་ཁྱི་དཔོན་གྱི་གོ་སར་བསྐྱོས། ཁོང་འདས་རྗེས་སྟེ་
 བྲག་གཤོང་སྟེའི་མཁན་པོ་རིན་རྒྱལ་བས་སེ་ཆེན་གོང་མའི་ལུང་བཞིན་ཁྱི་དཔོན་ལོ་གཉིས་བྱས་པ་

དང་།

དེ་རྗེས་ཡར་འབྲོག་ཆུ་རྒྱུད་མཐར་པའི་བྱང་གཞོན་སེ་ཆེན་གོང་མའི་ལྷང་གིས་ཁྱི་དཔོན་དུ་བསྐོས་པ་
བཅས་ཁྱི་དཔོན་འདི་གསུམ་ག་བག་མེད་སྟོན་པའི་དབང་དུ་སོང་སྟེ་ཕག་མོ་གྲུ་པའི་ཕྱེ་ཚུགས་ལ་ཕན་
པ་ཞིག་བྱང་མེད། དེ་རྗེས་ཀྱི་སྟུན་ལྷ་གཅེན་གྲགས་པ་ཡེ་ཤེས་ནི། ཕག་གྲུ་དཔོན་མགོན་པོ་རྒྱལ་
མཚན་གྱི་སྤྲུལ་སྟོང་པོ་འཕག། དེའི་སྤྲུལ་རིན་ཆེན་ཤེས་རབ། གྲགས་པ་ཡེ་ཤེས། གཙུང་རྒྱ་བོའམ་
གཉིས་མཚན་པ་གྲགས་པ་རིན་ཆེན། རིན་ཆེན་སྐབས་དང་བཞི་འབྲུངས་པ་ལས། གྲགས་པ་ཡེ་
ཤེས་ནི་སྟེ་ལོ་1240རབ་བྱང་བཞི་པའི་ལྷགས་བྱི་ལོར་འབྲུངས་ཤིང་། དགྲུང་ལོ་ཞེ་གཉིས་པ་ལྷགས་
སྟུལ་ལོར་ཐེལ་གྱི་གདན་སར་ཕེབས་ནས་ཚོགས་པ་ལོ་བརྒྱད་བསྐྱངས་མཐར་དགྲུང་ལོ་ཞེ་དགུ་པ་སྟེ་
ལོ་1288རབ་བྱང་ལྷ་པའི་ས་བྱི་ཁྲ་བ་ལྷ་པའི་ཆོས་བརྒྱ་བརྒྱད་ཉིན་སྐྱ་གཤེགས། གྲགས་པ་ཡེ་ཤེས་
འདིའི་དུས་ཕག་གྲུའི་ཁྱི་དཔོན་གཞོན་ནུ་ཡོན་ཏན་གྱིས་བྱས་ལ་དེ་ནི་ནག་ཆང་ཁོ་ནའི་དབང་དུ་
ཤོར་པས་ཕག་གྲུའི་མངའ་ཐང་འཕེལ་རྒྱས་ལྷ་ཅི་ཉམས་རྒྱུ་དུ་གྱུར་པར་གྲགས་ཕག་གྲུ་གཙུང་རྒྱ་
བོའམ། གཉིས་མཚན་པ་གྲགས་པ་རིན་ཆེན་ནི། སྟེ་ལོ་1250རབ་བྱང་བཞི་པའི་ལྷགས་བྱི་ལོར་
འབྲུངས་ཤིང་།

དགྲུང་ལོ་བཞི་བརྒྱ་པ་ས་སྤང་ལ་ཐེལ་གྱི་གདན་སར་ཕེབས་པའི་སྐབས་སེ་ཆེན་རྒྱལ་པོའི་ཉི་ཤེ་གྲགས་
པ་འོད་ཟེར་དང་། རྒྱལ་པོ་ཐེ་མུར་བོ་ག་གཉིས་ཀྱིས་ཁོང་ལ་ཕག་གྲུའི་ཁྱི་དཔོན་གྱི་འཇའ་ས་དང་།
ལྷག་མགོ་ཅན་གྱི་དམ་ཁ་གནང་བས་ཁྱི་དཔོན་ཟུར་དུ་མ་བསྐོས་པ་སྤྲོད་པོན་སྤྲུགས་མར་མཛད་དེ་
ཕག་གྲུའི་དབང་ཆ་བར་སྐབས་གཞན་ཤོར་རྣམས་ཕྱག་རྩེས་སྟེ་ཐུབ་པས་ཕག་གྲུ་ཁྱི་སྐོར་ལ་ཕན་
པ་ཆེན་པོ་བྱང་བར་གྲགས་པ་བཅས་ཆོས་སྤྱད་ཀྱི་མཛད་པ་ལོ་ཉེར་གཉིས་བསྐྱངས་མཐར་དགྲུང་ལོ་
དྲུག་ཅུ་རེ་གཅིག་པ་སྟེ་ལོ་1310རབ་བྱང་ལྷ་པའི་ལྷགས་བྱི་ཁྲ་བ་གཉིས་པའི་ཆོས་ཉེར་གཉིས་ཉིན་སྐྱ་
གཤེགས། ཆོས་བཞི་རིན་པོ་ཆེ་གྲགས་པ་རྒྱལ་མཚན་ནི་དཔོན་རིན་ཆེན་སྐབས་ཀྱིས་རྩོམ་གཉིས་ཁབ་
ཏུ་བཞེས་པའི་ཞང་ལྷམ་མར་སྤྲུལ་མཚན་བཟང་པོ་དང་། ཆོས་བཞི་རིན་པོ་ཆེ་གྲགས་པ་རྒྱལ་
མཚན། གྲགས་པ་བཟང་པོ་བཅས་དང་། འབུམ་སྦྱིད་མར་སྤྲུལ་ཏུ་སི་བྱང་ཆུབ་རྒྱལ་མཚན། བརྒྱ་
གཉིས་རིན་པོ་ཆེ་གྲགས་པ་ཤེས་རབ། བསོད་ནམས་བཟང་པོ་བཅས་སྤྲུག་འབྲུངས་པ་ལས་
ཆོས་བཞི་རིན་པོ་ཆེ་གྲགས་པ་རྒྱལ་མཚན་ནི་སྟེ་ལོ་1293ལོ་རབ་བྱང་ལྷ་པའི་ཆུ་སྟུལ་ལོར་འབྲུངས་
ཤིང་།

དགྲུང་ལོ་བཙོ་བརྒྱད་པ་ལྷགས་བྱི་ལོར་ཐེལ་གྱི་གདན་སར་ཕེབས་ནས་ཚོགས་པ་ལོ་སུམ་ཅུ་སོ་བཞི་
བསྐྱངས་མཐར་དགྲུང་ལོ་རེ་བརྒྱད་པ་སྟེ་ལོ་1360རབ་བྱང་དྲུག་པའི་ལྷགས་བྱི་ཁྲ་བ་བརྒྱ་གཉིས་པའི་
ཆོས་གསུམ་ཉིན་སྐྱ་གཤེགས་ཀྱང་ཆོས་བཞི་པར་གྲགས་ཞེས་སྟོང་ཆོས་འབྱུང་དུ་གསལ། གྲགས་པ་
རྒྱལ་མཚན་འདིའི་དུས་སྟོན་དཔོན་རྒྱལ་མཚན་བཟང་པོས་ཏྲོང་གོང་མའི་དུང་དུ་ཕྱིན་ཏེ་ལྷང་དང་
ལག་ཏུ་གསུལ་ཐོབ་ཀྱི་ཁྱི་དཔོན་ལོ་བདུན་དང་། དེ་རྗེས་རྒྱལ་མཚན་སྐབས་ཟེར་བས་ཁྱི་དཔོན་ལོ་
ལྷ་བཅས་རིམ་པར་བྱས་ཀྱང་། ཁོང་ཆོས་ཕག་གྲུའི་སྟེ་འཛིན་ཚུགས་ལ་ཕན་པ་ཞིག་བྱང་མེད། བརྒྱ་
གཉིས་གསར་མ་གྲགས་པ་ཤེས་རབ་ནི། སྟེ་ལོ་1310རབ་བྱང་ལྷ་པའི་ལྷགས་བྱི་ལོར་འབྲུངས་ཤིང་།
དགྲུང་ལོ་ང་གཅིག་པ་ལྷགས་བྱི་ལ་གདན་སར་ཕེབས་པ་ནས་ཚོགས་པ་ལོ་བརྒྱ་གཉིས་བསྐྱངས་ཏེ་
དགྲུང་ལོ་དྲུག་ཅུ་རེ་གཅིག་པ་སྟེ་ལོ་1370རབ་བྱང་དྲུག་པའི་ལྷགས་བྱི་ཁྲ་བ་དགྲུ་པའི་ཆོས་བརྒྱ་

གཉིས་ཉེན་སྒྲིག་གཤེགས།

གསུམ། བཀ་གྲུའི་བྱང་ཆུབ་རྒྱལ་མཆོན་གྱིས་བོད་ཡོངས་ལ་དབང་སྒྱུར་བྱས་པ།
ཏཱ་ལའི་ཏུ་བྱང་ཆུབ་རྒྱལ་མཆོན་ནི། རབ་བྱུང་ལྔ་པའི་ཆུ་ལྷག་སྤྱི་ལོ་1302ལོར་འབྲུངས་ཤིང་།
དགུང་ལོ་གསུམ་པ་ནས་ཡི་གེ་འབྲི་སྒྲིག་སྒྲོབ་འགོ་ཚུགས། དགུང་ལོ་བདུན་པར་སྤྱན་ལྷེ་ཆོས་བཞི་
པའི་མདུན་དུ་དགོ་བསྟེན་གྱི་སྒྲོམ་པ་ཁྲུས་ཏེ་མཆོན་བྱང་ཆུབ་རྒྱལ་མཆོན་ཞེས་གསོལ། དགུང་ལོ་
བརྒྱ་བཞི་པར་ས་སྤྱི་ལོ་སྒྲོབ་གཉེར་དུ་ཕེབས་ཏེ། བདག་ཉིད་ཆེན་པོ་བཟང་པོ་དཔལ་པ་དང་། ལྷ་མ་
མཉམ་མེད་པ་སོགས་བསྟེན་ནས་རྒྱུད་བརྟག་གཉིས་ལ་སོགས་པའི་གཞུང་ལུགས་ཁག་ལ་ཐོས་བསམ་
གནང་བས་མཁས་པར་གྱུར། ལོ་ལྔ་ཙམ་བཞུགས་པའི་རྗེས་སུ་ས་སྤྱིའི་དགོ་བཤེས་ཀྱི་མཆོན་སྟན་ཐོབ་
པ་དང་། བདག་ཉིད་ཆེན་པོ་བཟང་པོ་དཔལ་པའི་དམ་གཉེར་གྱི་ལས་ཆོན་ཡང་རེ་ཞིག་གནང་།
དེའི་དུས་སུ་བོད་ཀྱི་བྲི་དཔོན་ཁག་དང་།
མི་དཔོན་སོགས་ཀྱི་བྱ་ལྷག་མང་པོ་ས་སྤྱིར་སྒྲོབ་གཉེར་ལ་ཕྱིན་པ་རྣམས་ཀྱི་ནང་ནས་བྱང་ཆུབ་རྒྱལ་
མཆོན་ནི། བདག་ཉིད་ཆེན་པོ་བཟང་པོ་དཔལ་ལ་སོགས་ལྷ་མ་རྣམས་ཀྱིས་ཐུགས་རྟེན་ཆེ་ཤོས་ཤིག་
ཏུ་གྱུར། དེས་ན་ས་སྤྱིར་བཞུགས་རིང་ཆོས་ཀྱི་གཞུང་ལ་མཁས་པ་ཁོ་ན་ཙམ་མ་ཟད། སྤྱི་དོན་སྦྱོར་
བ་ལ་མཁོ་བའི་ཡོན་ཏན་མང་པོ་ཡང་སྦྱོར་བཅོན་གནང་བའི་གོ་སྐབས་བཟང་པོ་ཐོབ། ཏཱ་ལའི་ཏུ་
བྱང་ཆུབ་རྒྱལ་མཆོན་བྲི་དཔོན་གྱི་ལས་གནས་ལ་འཁོད་སྐབས། དེའི་གོང་གི་བྲི་དཔོན་རྒྱལ་མཆོན་
སྐབས་ཀྱིས་མི་འདྲོད་པའི་རྣམ་འགྱུར་གྱིས་སྡེ་གདོང་མཛོད་ཁང་གི་དངོས་རྩིས་རྣམས་རྒྱལ་མཆོན་
སྐབས་ཀྱི་བྲ་ཆས་ཁྱེར་འོས་པ་རྣམས་ཁྱེར། ཁྱེར་མི་འོས་པ་རྣམས་བཅག་ཞེ། བྲི་དཔོན་གསར་པ་
ལ་དངོས་རིགས་རྩིས་སྦྱོད་བྱས་པ་རྣམས་ཕན་ཐོགས་གང་ཡང་མེད་པའི་ཆག་གྲུམ་ཅན་གྱི་དངོས་
རིགས་འགའ་ཞིག་ལས་མེད་ཁར། བཀ་གྲུའི་བྲི་དཔོན་གྱི་སྡེ་ཤོག་ནས་གྱི་ཆེ་སྦྱོར་འབྲས་མོ་དང་
བཅས་པ་གཡའ་བཟང་པས་བཟུང་། བཅོན་ཐང་སྒྲ་བྲང་དང་། ཁྲ་འབྲུག་བཟང་མོ། ལྷ་ཅུ་
དང་བཅས་པ་རྣམས་ཤར་པས་བཟུང་། སྒྲོན་མཁར་དང་། བྱེ་མ་ལྷ་ཁང་གི་སྒྲོར་བཅས་དགོ་
བཤེས་དུ་དབེན་པས་བཟུང་། ཟ་ར་སྟོད་སྟངས། ལུས་ཞིང་། དགོན་ཐང་། ཀུན་དགའ་ར། སེ་
གསེབ་ལྷ་ཁང་གི་སྒྲོར་བཅས་ཁང་གསར་པ་དང་། དཔོན་ཆེན་ཡོན་བཅུན་པའི་སྒྲོར་རྣམས་ཀྱིས་
བཟུང་། ལྷ། སྒྲོམ་ཐན་རྣམས་དུ་དབེན་གཤོད་རྗེ་མགོན་པོའི་ཕྱོགས་ཀྱིས་བཟུང་། འཕྱོས་མོན་
མགར་རྒྱལ་མཆོན་སྐབས་ཀྱིས་བཟུང་སྟེ་ཏཱ་ལའི་ཏུ་ལ་རྩིས་མ་སྤྱད་པ་བཅས་མདོར་ན་བཀ་གྲུའི་བྲི་
དཔོན་གྱི་མངའ་ཁོངས་དེ་ཕྱི་ནང་གང་གི་ཐང་ནས་ཉམས་ཉེས་ཆེན་པོ་ཞིག་བྱུང་ཡོད།
ཏཱ་ལའི་ཏུ་བྲི་དཔོན་གྱི་འགན་བཞེས་གནང་རྗེས་སུ་གཞོན་ནུ་འོད་ཟེར་སྡེ་གདོང་གི་གཉེར་པར་
བསྐོས་ཀྱང་། ཕྱི་ནང་གི་ལས་དོན་ཁག་ཏཱ་ལའི་ཏུ་དགོངས་དོན་དང་མཐུན་པ་ཞིག་མ་བྱུང་བས་ལོ་
བདུན་ཙམ་གྱི་རིང་སྡེ་གདོང་གི་མངའ་ཐང་འཕེལ་རྒྱས་བྱུང་མེད་པའི་ཁར།
གསེར་གྲང་སྟོང་ལྷག་ལྷག་ཙམ་གྱི་བྲ་ལོན་འཇལ་དགོས་པ་བྱུང་བ་བཅས་ཏཱ་ལའི་ཏུ་ལ་འོ་བརྒྱལ་
ཆེན་པོ་བྱུང་ཡོད། དེའི་རྗེས་སུ་ཏཱ་ལའི་ཏུ་ཤར་གཞོན་ནུ་བཟང་པོ་སྡེ་གདོང་གི་ནང་གཉེར་ལ་
བསྐོས་དེས་ཏཱ་ལའི་དགོངས་པ་དང་མཐུན་པའི་སྒྲོ་གཅིག་སེམས་གཅིག་གིས་སྡེ་གདོང་གི་ནང་
གཉེར་གྱི་ལས་ཀ་བསྐྱབས་པ་དང་། སེ་ཏུ་ཉིད་ཀྱིས་ཐབས་ཤས་གང་ཡོད་བཏོན་གནང་སྟེ་བཀ་གྲུའི་
མངའ་ཁོངས་གཞན་ལ་ཤོར་པ་རྣམས་ཚུར་སྒྲངས། བཀ་གྲུའི་ཁོངས་ཀྱི་གཞིས་ཀ་རྣམས་ཉམས་གསོ་

དང་། ཡུལ་གྱི་སྐོ་སྐོར་སྒྲིག་འདྲུགས་པ། གུམ་ཆུ་ལ་ཟམ་ཆེན་འདྲུགས་པ། ལྷེ་གདོང་སྐོ་བྲང་
 རྒྱ་བསྐྱེད་གནང་བ་བཅས་ཀྱི་ལས་དོན་མང་པོ་ཞིག་བསྐྱབས་པས་མཐར་ཁྲི་དཔོན་རྣམས་ཀྱི་ནང་
 རྣམ་པག་གྱུ་མངའ་ཐང་ལ་སྤྲུམ་ཀྱང་འགྲན་ཆེ་མེད་པ་ཞིག་ཏུ་གྱུར། ཡོན་གོང་མས་ཁྲི་དཔོན་གྱི་
 འཇའ་ས་དང་། ལྷག་མགོ་འོར་བུ་གསུམ་པའི་ཐམ་ཀ་སྐོགས་གནང་བའི་སྒྲོར། སི་ཏུའི་བཀའ་
 འབྲུམ་ལས། རྒྱ་མཚན་རྣམས་ཁྲུས་ནས་སྒྲོམ་པ་བྱང་ལ་རྒྱལ་བུ་སྐྱེ་མཆེད་ཀྱི་བསུ་བ་ལ་ཐེགས། ཏུ་
 དབེན་ཤས་དབེན་པའི་མགོ་ལྷང་ ལྷེ་ཁྲིད་ བྱས་ནས་ཚུར་བྱུང་། རང་རེས་ཀྱང་བསམ་ཡས་བྱང་
 དཀར་ཏུ་བསུ་བ་ལ་ཕྱིན།

དབེན་པ་ཚུར་གདན་བྱངས་ཀྱང་། རྒྱལ་བུས། རྩོ་རྩེ་དཔལ་བེ་མ་དང་། ཞང་པོ་ནམ་མཁའ་
 དཔལ་མངགས་ནས། དབེན་པ་ལ་ངོ་མ་བཞུ་བེར་བའི་སྒྲེལ་ཁ་ ཆ་འཕྲིན་ ཞིག་བྱར་ཏུ་བསྐྱར་བྱུང་
 རའང་། འཇའ་ས། ཏུན་དབེན་གྱི་དམ་ཁ་ཁྲིམས་ར་དང་བཅས་པ་འདུག་པས།

འཇའ་ས་ཉན། དབེན་པ་ལ་ངོ་ལྷ་བྱས་ནས། གོང་དུ། གོང་མ་ལ་མཇལ་བ་ལ། བྱིད་རང་
 འགོ་བ་བྱང་ན་རབ། བྱིད་རང་འགོ་བ་མ་བྱང་ན། མི་ངོམ། གཞན་དྲག་པ་གཅིག་ཐོངས།
 གང་ཁྲུས་འགྲུབ་བེར་ནས། གཞོན་རྒྱལ་ཏུ་དབེན་ཤས་སྤུལ་བརྒྱད་ མཚམས་སྒྲོར་ བྱས་བྱུང་།
 དེ་ནས་གསོལ་ཇ་ཁང་བར་མའི་སྤྱིང་ཏུ་དའི་རྒྱང་པ་ལ། དབང་ཕྱུག་བྱུག་པ་བྱེད་ཀྱིན་ཡོད་པར་ཁོ་
 ར་རེ། དཔོན་རྣམ་པ་མི་འབྱོན་ན། ཐོ་ཆེ་ཞིབ་མོ་མཛད་ནས་སྐྱར། དའི་གལ་འགོར་སྒྲོད་པ་
 ཞིག་དགོས། དས་ཕྱིན་པས་ཆོག་ལགས་ཟེར། དའི་སང་དཔོན་སྐྱེ་རྣམས་འཛོམས་པ་ལ། བྱིད་
 རྣམས་མི་འགོ་ན། ཁམས་ཆུང་དབང་ཕྱུག་འགོ་བར་འདུག་ ཡང་ཁོ་ཡར་སྐྱེབས་དུས། བྱིད་
 ཆོས་གལ་འགོར་ཨི་འཛོག་བེར་བ་ལབ། ཐམས་ཅད་གལ་འགོར་འཛོག་པར་བྱ།
 ཡིན་ནོ་ཨ་བྱས། དེ་ནས་ཤེས་རབ་རྩོ་རྩེ་ལ། དབང་ཕྱུག་གི་སྒྲེལ་ལ་འགོ་དགོས་བེར་བ་བྱས།
 ཤེས་རབ་རྩོ་རྩེ་ཀྱང་འགོ་བ་ཁས་སྤངས་ནས། ཤེས་རབ་རྩོ་རྩེ་དང་དབང་ཕྱུག་གིས་འགོ་བྱས།
 གོང་ཏུ་བརྒྱུངས། ལྷ་རྒྱུ་ལ། ཏུའི་སི་ཏུའི་མིང་དང་དམ་ཁ་ཁྲི་སྒྲོར་ལ་དགོས་པའི་དདུལ་གྱི་དམ་
 ཁ་སྒྲོར་མོ། ཁྲི་སྒྲོར་གྱི་དུད་ཕྱེད་ཆགས་སྒྲེ་མ་གསོས་བར་གྱི་དར་ཆན་རྣམས་ཁྲུས་བྱས།

མདོ་སྐྱེད་མདོ་འཇམས་སུ་སྐྱེབས་པ་དང་། དཔའ་ཤི་དགོན་མཚོག་དང་། སྒྲ་མའི་གསེར་ཡིག་ལ།
 གསེར་གྱི་སྒྲོར་མོ། བྱ་བྱ་སྒྲེལ་ཁ་ལ་ཐེབས་ནས། ཡ་ཆེ་ལ་བཏང་འདུག་པ་དང་འཕྲད་འདུག་པ་
 དང་དགོན་མཚོག་གིས་ཀྱང་ཟུར་གྱི་འབྲེལ་ཚུལ་དང་། ལུ་པོ་དཔའ་ཤི་ཚུལ་བཟང་།
 རང་རེའི་ས་ན་ཡོད་པའི་ཞེན་པ་བྱས་ནས། ཁོང་ཆོའི་གྲོགས་ལ་ཕྱིར་གོང་ཏུ་ལོག་ནས། སོན་
 ཅིང་དབེན་གྱི་ཁས་དཔོན་གྱི་སྒྲོན་མའི་ཐོག་ཏུ་སྐྱེབས་འདུག་པ། མི་དཔོན་རྣམས་ཀྱིས་ཆིང་སང་ལ་
 ཁྲུས། ཆིང་སང་གི་གོང་མའི་བྱང་ཏུ་ཁྲུས་ནས། སྐྱེབས་པའི་སང་། གོང་མའི་བྱང་ཏུ་མཇལ།
 མཇལ་འཕྲད་ལེགས། ཆིང་ཆེའི་ལུགས་བཞིན། བྱ་བ་རྣམས་སྐྱབས་གསུངས་པའི་ལྷང་བྱད་ནས་ཁྲི་
 སྒྲོར་ལ་དགོས་པའི་དདུལ་གྱི་དམ་ཁ་སྒྲོར་མོ་གཉིས། ཁྲི་སྒྲོར་གྱི་མི་སྒྲེ་འཇལ་དུད་ཀྱི་འཇམས་མ་
 གཏོགས་པའི། ལལ་ཆུ་ཅི་ཡིན་གྱི་ཕྱེད་ཆག་ཏུ་རྒྱག་གསུངས་པའི། སྔན་ཅིན་དབེན་པའི་ཅ་དུ།
 གནང་བྱིན་ཆེ་བ་གསེར་ཡིག་གི་སྐྱར་གསུངས་དང་། དབང་རྒྱལ་བུ་རང་རྟ་ལ་ཤོག་གསུངས་པ་དང་།
 དབེན་པ་འཇམས་མོ་འཚོས་ཀྱིན་ཤོག་གསུངས་པའི་ལྷང་བྱད་པས། མདོ་ཁམས་ཡར་བཅད་ཐམས་
 ཅད་ལ། རྒྱལ་དབེན་གྱི་གཞོད་པ་མེད་པས། དབུས་གཙང་ནས་དཔའ་ཤི་ཕྱིན་པ་ལ། ཁོང་རྣམས་

ལས་དྲིན་དང་ངོ་སོ་ཆེ་བ་མ་བྱུང་བ་དེ་ཡིན་པས།
 ཤེས་རབ་རྟོག་རྟེན་དང་། དབང་ཕྱུག་དཀོན་མཆོག་སྐྱབས་གསུམ་པོ་རྒྱུད་པ་དང་བཅས་པ་ལ།
 ཐམས་ཅད་ཀྱིས་མཐོང་གཟོས་དང་། རང་རེའི་རྒྱུད་པ་དཔོན་སར་བསྐོས་པ་ནམས་ཀྱིས་སྒྲིང་བཞུག་
 དགོས་པ་ཡོད་པ་ཡིན། ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། ། དེ་ལྟར་ཕག་གྲུའི་ཁྲི་དཔོན་གནང་བའི་སྐབས་སུ་
 རྒྱུ་རང་གི་མངའ་ཁོངས་ནམས་ལ་བདག་ཏུ་བཟུང་བའི་རྒྱུ་ཀྱིས་གཡའ་བཟང་པ་དང་འབྲུག་ཅོད་
 ཀྱི་གྲོད་གཞི་ལངས་ནས་སྐྱུའི་དཔོན་ཆེན་ལ་གཏུག་བཤེར་བྱས་པ་དང་། ས་སྐྱ་པས་ཀྱང་གཡའ་
 བཟང་བའི་རྒྱུ་ཏུ་ལངས་ནས་ཁྲིམས་ཐག་དྲང་གཅོད་མ་བྱས་པའི་རྒྱུ་ཀྱིས་ས་ཕག་འགལ་བ་བྱུང་
 ཚུལ་ཞིབ་པ་གོང་དུ་སྐྱུའི་དུས་རབས་སུ་བཤད་པ་ལྟར་རོ། ། དེ་ནས་ཕག་གྲུའི་ཁྲི་དཔོན་བྱང་ཚུབ་
 རྒྱལ་མཚན་བོད་ཁམས་ཡོངས་ལ་དབང་སྐྱུར་བྱེད་པའི་ཕག་གྲུའི་ཕྱེ་མིང་གི་ཐོག་མ་ཏཱའི་སི་དུ་བྱང་
 རྒྱལ་མཚན་ཞེས་པའི་མཚན་སྟན་དེ་འཛིན་མའི་ཁྱོན་འདྲིའི་ཡོངས་སུ་ཁྱབ་པའི་ཚུལ་ནི། གོང་
 གསལ་ལྟར་ཏཱ་སི་དུ་བྱང་ཚུབ་རྒྱལ་མཚན་གྱི་ལྷགས་གཉིས་ལེགས་པར་བསྐྱུངས་པའི་སྤྱི་མཆོད་པའི་
 ཐབས་ཤེས་གྱི་ཡོན་ཏན་དེ། གཡའ་བཟང་པ་སོགས་ཁྲི་དཔོན་ཁག་དང་། དཔོན་ཆེན་ཁག་གིས་
 དྲག་དྲོག་གི་ཆོར་མདའ་ཡང་ཡང་བཏབ་པ་ལ། ཞི་བའི་ཐབས་དང་དྲག་པོའི་དཔུང་སོགས་གང་ལ་
 གང་འཚམ་གྱིས་ཆོལ་ལན་སློག་པས་མཐར་རང་གི་མངའ་ཁོངས་བསྐྱུངས་པ་ཅས་དུ་མ་ཟད་ཁྲི་
 དཔོན་ཁག་དང་སྐྱུའི་དཔོན་ཆེན་བཅས་པ་དབང་དུ་བསྐྱུས་ནས་བོད་ཁམས་ཡོངས་རྫོགས་ཕག་མོ་
 གྲུ་པའི་མངའ་འོག་དུ་བསྐྱུས་སོ། ། དེ་ཡང་ས་སྐྱ་དཔོན་ཆེན་དབང་ཕྱུག་བཙོན་འབྲས་ཀྱིས་དྲངས་
 པའི་དམག་དཔུང་ལ། གཞོན་ཀུ་བཟང་པོས་དམག་དཔོན་བྱས་ཏེ་ཕག་གྲུའི་ཁྲི་སྟོར་གྱི་དམག་གིས་
 འཐབ་པས་ས་སྐྱ་པ་ལ་གཡུལ་ཉེས་བྱུང་ཕག་གྲུ་བྱང་ཚུབ་རྒྱལ་མཚན་སྐྱ་དངོས་ཀྱིས་དམག་དཔོན་
 བྱས་ཏེ་གྲ་བྱེ་སོགས་སྟོ་བརྒྱུད་གྱི་རྫོང་གཞིས་པལ་ཆེར་སྤངས། དེ་ནས་དཔུང་འབྲུག་བྱས་ཏེ་ཆལ་
 པ་ཁྲི་དཔོན་གཏོར་ཕམ་བཏང་ནས་ས་ཆ་དང་ཕྱེ་འབངས་ཕག་གྲུའི་དབང་དུ་བྱས། རབ་བྱུང་དུག་
 པའི་ས་སྤངས་སྤྱི་ལོ་1349ལོར་འབྲི་གྲང་པ་དང་། རྣམ་གྲགས་པ། གཡའ་བཟང་པ་སོགས་གྱི་དམག་
 དཔུང་ཐམས་ཅད་ཕམ་པར་བྱས་ཏེ་གོ་མཚོན་ནམས་སྤངས། དེ་ནས་བཟུང་བོད་ཡོངས་ལ་དབང་
 སྐྱུར་བྱེད་པའི་དབང་ཐུགས་དེ་ཕག་མོ་གྲུ་པའི་ཕྱག་ལ་ཐོབ། འོན་ཀྱང་ཏི་བྱི་ཀུན་དགའ་རྒྱལ་མཚན་
 དང་། སློབ་དཔོན་བསོད་ནམས་སྟོ་གོས། གཡའ་བཟང་ཁྲི་དཔོན། ཆལ་པ་ཁྲི་དཔོན་སོགས་ཀྱིས་
 ཡོན་གོང་མ་ལ་ཁྲི་དཔོན་བྱང་ཚུབ་རྒྱལ་མཚན་གྱིས་ས་སྐྱ་དམག་གིས་བཅོམ། ཁྲི་དཔོན་གཞན་
 རྣམས་མཐའ་འདེད་བྱས་པ་སོགས་ཀྱི་ཞུ་བ་རིམ་པར་ཕུལ་པར་བརྟེན། རབ་བྱུང་དུག་པའི་ཤིང་ཏ་
 སྤྱི་ལོ་1354ལོར་བྱང་ཚུབ་རྒྱལ་མཚན་གྱིས་དྲང་ཆེན་ཤེས་རབ་བཀྲ་ཤིས་ལ་སང་གའི་པགས་པ་ཐེར་
 བཞི་མ་ཉམས་པ་སོགས་ནོར་བུ་མང་པོ་བསྐྱར་ཏེ་གོང་མའི་དྲུང་དུ་བཏང་། ཡོན་གོང་མ་ཐོ་གན་
 ཐེར་སུ་ལ་ཡིན་ལྷགས་གྱི་གནས་ཚུལ་ཞིབ་གསལ་ཞུས་པས། གོང་མ་ཆེན་པོས་སྐབས་དེའི་བོད་ཀྱི་
 གནས་ཚུལ་དངོས་དང་བསྟུན་ནས། རྒྱུར་དུ་དུས་བདེ་ཞོད་འཇགས་ཡོང་བའི་ཆེད་དུ་ཁྲི་དཔོན་བྱང་
 རྒྱལ་མཚན་ལ་ཏཱའི་སི་དུ་ཕྱེ་གོང་མའི་ལས་རོགས་གྱི་གོ་གནས་དང་། བོད་ཡོངས་ཀྱི་མིང་
 དབང་ཅིས་ལེན་བྱེད་ཆོག་པའི་བཀའ་ཤོག་དང་ཐམ་ཁ་བཅས་གནང་། དེ་ནས་བཟུང་ཕག་གྲུ་ཕྱེ་
 མིང་གྱི་མིང་དབང་དངོས་སུ་ཚུགས།

བཞི། ཕག་གྲུའི་ཕྱེ་མིང་རིམ་བྱུང་གི་ལོ་རྒྱུས་མདོར་བསྐྱུས།

1. ཕག་གྲུའི་ཕྱེ་ཕྱིད་དང་པོ། ཏཱ་ལི་སི་ཏུ་བྱང་ཆུབ་རྒྱལ་མཆོན་ནི། རབ་བྱུང་ལྔ་པའི་ཆུ་ཉལ་གྱི་
ལོ་1302ལོར་སྐུ་འབྱུངས། དགྲུང་ལོ་གསུམ་པ་ནས་ཡི་གེ་འབྲི་སྒྲིག་སློབ་འགོ་ཚུགས། དགྲུང་ལོ་
བདུན་པར་སྤྱན་རློང་ཆོས་བཞི་པའི་མདུན་ནས་དགེ་བསྟན་གྱི་ཕྱོད་པ་ཁྱུས། དགྲུང་ལོ་དགུ་པར་མཁན་
ཆེན་ཆུལ་དར་པའི་བྱང་ནས་རབ་ཏུ་བྱུང་། དགྲུང་ལོ་བཅུ་བཞི་པར་ས་སྐུ་ལ་བྱོན་ནས་སློབ་གཉེར་
མཛད། དགྲུང་ལོ་ཉེར་གཅིག་པ་རབ་བྱུང་ལྔ་པའི་ཆུ་བྱི་ཕྱི་ལོ་1322ལོའི་ཟླ་བ་དགུ་པའི་ཆོས་བཅུ་
བཞིའི་ཉིན་ལྷེ་གདོང་ཆོས་སྒྲངས་ཏེ་ཕག་གྲུའི་ཁྲི་དཔོན་མཛད།

དགྲུང་ལོ་ཞེ་བརྒྱད་པ་རབ་བྱུང་དྲུག་པའི་ས་སྐང་གྱི་ལོ་1349ལོར་བོད་ཁམས་ཡོངས་ལ་དབང་སྐྱུར་
བྱེད་ཐུབ་པའི་སློབས་འབྱོར་དང་དམག་དབང་ཐོབ། རྟོན་དངོས་ཐོག་བོད་ཡོངས་ཀྱི་བདག་པོར་
གྱུར། དགྲུང་ལོ་དགསུམ་པ་རབ་བྱུང་དྲུག་པའི་ཤིང་ཏྲ་གྱི་ལོ་1354ལོར་བོད་ཡོངས་ལ་དབང་སྐྱུར་
དངོས་སུ་བྱེད་ཐུབ་པར་བྱུང་། དགྲུང་ལོ་རེ་བཞི་པ་རབ་བྱུང་དྲུག་པའི་ཤིང་སྤུལ་གྱི་ལོ་1365ལོར་
བསྟན་བབ་ཕྱི་རྣམས་ཤུག་རྒྱལ་མཆོན་ཕག་གྲུ་ཕྱེ་ཕྱིད་ཀྱི་ཁྲི་ལ་བཀོད། རབ་བྱུང་དྲུག་པའི་ལྷགས་
ཕག་གྱི་ལོ་1371ལོར་དགྲུང་ལོ་བདུན་ཅུའི་ཐོག་སྐུ་གཤེགས།

2. ཕག་གྲུའི་ཕྱེ་ཕྱིད་གཉིས་པ། ལུ་ཤྱི་ཤུག་རྒྱལ་མཆོན་ནི། ཡབ་ཕག་གྲུ་བསོད་ནམས་
བཟང་པོ་དང་། ཡུམ་མང་ཉི་མ་གཉིས་ཀྱི་སྲས་སུ་རབ་བྱུང་དྲུག་པའི་ལྷགས་འབྲུག་གྱི་ལོ་1340ལོར་
འབྱུངས། གཞོན་ནུའི་དུས་སུ་ཁྱ་མ་སྤྱུ་ལྷང་གྲགས་པ་ལས་སྒྲིག་བསྐབས། ཆོས་བཞི་གྲགས་པ་རྒྱལ་
མཆོན་གྱི་བྱང་དུ་དགེ་བསྟན་གྱི་ཕྱོད་པ་ཁྱུས་པའི་མཆོན་གྲགས་པ་བཟང་པོ་དང་།

དེ་རྗེས་དགྲུང་ལོ་དགུ་པའི་སྐབས་མཁན་ཆེན་གཞོན་དབང་དང་། སློབ་དཔོན་གཞོན་བརྩོན་ལས་
རབ་ཏུ་བྱུང་བའི་མཆོན་ལ་ཤུག་རྒྱལ་མཆོན་དུ་གསོལ། དགྲུང་ལོ་བཅུ་གསུམ་པ་ཆུ་འབྲུག་ལོར་ཆེད་
ཐང་གི་གདན་ས་མཛད་ནས་ཐེལ་གྱི་གདན་ས་ལ་བརྟུག་གཉིས་ཀྱི་བཤད་པ་དང་། བཀའ་བོད་བཞི་
སོགས་ལ་བཤད་པ་མཛད་པས་མཁས་པའི་སྟན་གྲགས་ཐོབ།

རྗེས་སུ་བུ་སྟོན་རིན་པོ་ཆེའི་བྱང་དུ་རྒྱུད་ཕྱེ་བཞིའི་རྒྱུད་བཤད་དབང་ལྷང་མན་ངག་བཅས་གསན་པ་
རྒྱ་ཆེར་མཛད། དགྲུང་ལོ་བཅུ་དགུ་པར་ཆོས་རྗེ་སྤུ་མ་བསོད་ནམས་རྒྱལ་མཆོན་པའི་བྱང་དུ་བསྟན་
པར་རྫོགས་ནས་ལྷ་ས་ལ་ཆོས་བསྐྱར་གནང་། ཏཱ་ལི་སི་བྱང་ཆུབ་རྒྱལ་མཆོན་གྱི་དགོངས་པ་ལ་ཤུག་རྒྱལ་
མཆོན་འདི་ཆོས་སྐྱོར་ལེགས་པར་འབྲུག་འདོད་ཡོད་པའི་ཚུལ།

ཏཱ་ལི་སི་ཏཱ་ལི་ཞལ་ཆེམས་སྤྱང་ན་འདས་རྒྱང་ལས། ལྷེ་གདོང་གི་དཔོན་ས་འདིར། ཤུག་རིན་ཆེན་
འོས་པར་འདུག་བསམས་ནས་གོང་དུ་འཇའ་ས་ཁྱབ་ལ་དབའ་ཤི་ཤེས་བཀྲས་བཏང་།

འཇའ་ས་བཟང་པོ་གྲུབ། ལྷང་དང་འབྲེལ། ལི་ཤང་བྱས། འཇའ་ས་བསྐྱགས་ནས་ཁྲི་དཔོན་
ལ་བསྐོས་པ་ཡིན་ནའང་། བསོད་ནམས་ཀྱིས་མ་ཚུན་པ་ཡིན་ནམ། འཇའ་ས་བསྐྱགས་རྟིང་། ཟང་
ཟིང་བདེ་དོགས་ཁ་མཆུ་ཅི་རིགས་སུ་བྱུང་བ་ཀུན་ལ་གསལ། དེའི་དོན་ལ་རང་རེ་ཁམས་བཟང་རིང་
ལ་ཁྲི་དཔོན་གྱི་མིང་གདགས་དགོས་རྒྱ་ནི་འདུག་པས། ཐེལ་དུ་མཆོམས་ཆེད་དགེ་སྦྱོར་ལ་འབྱུངས།
དཔོན་པོ་མཆོམས་བཅད་པའི་ལུགས་ཀྱི། ད་གཞོད་རིན་པོ་ཆེའི་དམིགས་ལུལ་བྱེད་བྱས་པ་ཡིན་
པས། བྱེད་སྤྱན་རློང་པས་ཁོའི་འགོ་འདོན་སྦྱོང་བཅུ་གང་དགོས་ཀྱིས།

ཞེས་གསལ་བ་ལྟར་རོ། ། འོན་ཀྱང་རབ་བྱུང་དྲུག་པའི་ཤིང་སྤུལ་གྱི་ལོ་1365ལོར་ཏཱ་ལི་སི་ཏུ་བསྟན་
གཞིའི་བབ་ཕྱི་རྣམས་ཐོག་མའི་དགོངས་གཞི་དེར་འབྱུར་སྒྲིག་བྱང་ནས་ཤུག་རྒྱལ་མཆོན་དགྲུང་ལོ་

ཉེར་དྲུག་པར་ཕག་གྲུའི་ཕྱེ་ཕྱིད་ཀྱི་ཁྲི་ལ་དབང་བསྐྱར་པའི་སྐོར། ཏཱ་ལའི་སི་ཏཱ་ལའི་ཞལ་ཆེམས་ལྷ་དན་
 འདས་ཆུང་ལས། འདྲིའི་ཁྲི་དཔོན་དེ། བྱང་རྩོད་བྱ་ཆུང་འདི་རང་རེའི་ཕྱི་ལ་ཁྲིད་གོ་མཐོང་
 བསྐྱབས། གོང་དུ་ཞུ་བ་བཏང་ནས། ཁྲི་དཔོན་ལ་བསྐོས་པའི་འདུན་མ་ཡོད་པ་ཡིན་ནའང་། རང་
 རེའི་ཁམས་དན་པར་བྱུར་ནས། འདི་རིགས་ན་སོ་སྤུ་བའི་དོན་གྱིས་དཔོན་ས་འཕེར་བ་དཀའ་བར་
 འདུག་པས། ཁྲིད་ཤུག་རྒྱལ་མཆོན་གཞོན་ཅུ་ནས་རབ་དུ་བྱུང་། ལོ་དགུའི་སྤྱིང་དུ་བརྟག་གཉིས་ལ་
 བཤད་པ་བྱས་པ་ནས་བཟུང་སྟེ། བཙོ་ལྷ་ལ་འདུལ་བ་ནན་ཏན་བྱས། བརྟ་དྲུག་ལ་བཤད་པ་བྱེད་པ་
 ལ་ཕྱིན་ལ། བརྟག་གཉིས། རྣམ་འགྲེལ། པར་ཕྱིན། མངོན་པ། འདུལ་བ་ལ་སོགས་པོ་ཉི་ལ་
 ནན་ཏན་བྱེད་དུ་བརྟག་རྒྱུད་ཕྱེ་བཞི་དང་ཕྱེ་སྟོད་ལ་མཁས་པར་བསྐྱབས། ན་སོར་ཕྱིན་དུས་སྐབས་པའི་
 རྒྱལ་ས་འཛིན་པ། མཁས་བརྟན་བཟང་གསུམ་འཛོམས་པ། མཁན་ཆེན་བླ་སྟོན་རིན་པོ་ཆེ་ལྷ་བླ་
 གཅིག་རེ་བ་ཡིན་ཟེར་བ་ལབ་པ་ཡིན་ནའང་། ཁམས་ཀྱི་གནས་ལུགས་འདིར་སོང་། བསམས་པ་
 ཐོག་དུ་མ་བྱུང་ཙ་ན། ཆ་ཡུག་འདི་ཆོ་མ་ཆར་བར་དུ། ཁྲིད་ཀྱིས་སྟེ་གདོང་གི་གོ་ས་འདི་མི་
 འཛིན་ཁ་མེད་དུ་འདུག་པས།

ཆེ་ཐང་གི་གྲ་ས། སྟོས་གཞིས། འབྲོག་དགེ་བྱ། དབང་རིགས་རྣམས། གྲགས་པ་རིན་ཆེན་ལ་
 ཕྱིན་ལ། ཆེ་ཐང་གི་ཆོས་ཕྱེ་འདི་མ་ཞིག་པ་དང་། གྲ་ས་མ་ཉམས་པ། བསྟན་པའི་བྱ་བ་ཚུལ་
 དང་མཐུན་པ། ཁྲིད་གྲགས་པ་རིན་ཆེན་གྱིས་ཁྱར་ཁྱར་ལ་འབད་པ་ཐོན། ཅེས་གསལ་བ་ལྟར་རབ་
 བྱུང་དྲུག་པའི་ཤིང་སྐུལ་སྟེ་ལོ་1365ནས་རབ་བྱུང་དྲུག་པའི་ཆུ་སྐང་སྟེ་ལོ་1373

ལོའི་བར་ཕག་གྲུའི་ཕྱེད་ཀྱི་འགན་བཞེས། རབ་བྱུང་དྲུག་པའི་ཆུ་སྐང་སྟེ་བ་དགུ་པའི་ཆོས་སུམ་ཅུ་
 ཉིན་སྐྱ་གཤེགས།

3. ཕག་གྲུའི་ཕྱེ་ཕྱིད་གསུམ་པ། སྟུན་ལྷ་གྲགས་པ་བྱང་ཆུབ་ནི། རབ་བྱུང་དྲུག་པའི་མེ་
 སྐུལ་སྟེ་ལོ་1356ལོར་སྐྱ་འཁུངས། དགུང་ལོ་བཞི་པའི་སྐབས་ཡི་གེ་སྟོར་སྟོག་ནས་བཅུམས་སྟོབ་
 གཉེར་གནང་། དགུང་ལོ་བརྟ་གཉིས་པར་སྟུན་ལྷ་གྲགས་པ་ཤེས་རབ་ལས་དགེ་བསྟན་གྱི་ཕྱོམ་པ་
 བཞེས་པའི་མཆོན་གྲགས་པ་བྱང་ཆུབ་དུ་གསོལ་ཅིང་དེའི་མདུན་ནས་ཆོས་དྲུག་གི་ཁྲིད་མཐར་ཕྱིན་
 པ་གསལ། དེའི་རྗེས་སུ་གཅིན་རྒྱལ་སྤྱོད་གྲགས་པ་རིན་ཆེན་མདུན་ནས་རྒྱུད་བརྟག་གཉིས་ལ་གསལ་
 སྟོང་གནང་བས་མཁས་པའི་མཆོན་སྟན་རྒྱས། ཆེད་ཐང་དུ་བརྟག་གཉིས་ཀྱི་བཤད་པ་རྒྱ་ཆེར་མཛད།
 འཇམ་དབྱངས་གྲུ་ཤི་ཤུག་རྒྱལ་མཆོན་གྱིས་གྲགས་པ་བྱང་ཆུབ་ལ་སྒྲངས་ཀྱི་གདུང་རྒྱུད་སྟེལ་དགོས་
 པའི་ཞལ་ཏ་ཡང་ཡང་གནང་ནའང་ཞལ་གྱིས་མ་བཞེས་པར་དགུང་ལོ་བཙོ་ལྷ་པར་ཆོས་རྗེ་བསོད་
 ནམས་རྒྱལ་མཆོན་གྱིས་མཁན་པོ་དང་། མཁན་ཆེན་གཞོན་དབང་པས་སྟོབ་དཔོན། ཆོས་སྟོབ་
 བཙོན་འགྲུས་བཟང་པོས་དུས་བསྐོས་བ་གནང་སྟེ་རབ་དུ་བྱུང་ཞིང་། དེ་རྗེས་མཁན་སྟོབ་དེ་དག་ལས་
 བསྟན་རྗེས་ཀྱི་ཕྱོམ་པའང་བཞེས། སྤར་དགེ་བསྟན་སྐབས་མཆོན་གྲགས་པ་བྱང་ཆུབ་གསོལ་པའི་
 ཐོག་དུ་དཔལ་བཟང་པོ་བྱ་བ་སྟོན་པར་མཛད། དགུང་ལོ་བརྟ་དྲུག་པ་ལ་ཐེལ་གྱི་གདན་སར་ཐེབས།
 དགུང་ལོ་བརྟ་དགུ་པའི་སྐབས་གྲུ་ཤི་ཤུག་རྒྱལ་མཆོན་སྐྱ་གཤེགས་པ་དང་། དཔལ་ལྷན་སྐྱ་མ་དམ་པ་
 བསོད་ནམས་རྒྱལ་མཆོན་སོགས་ཕག་གྲུའི་གྲོས་ལ་དབང་བ་ནམས་ཀྱིས་ཕག་གྲུའི་ཕྱེ་ཕྱིད་དང་།
 ཐེལ་གྱི་གདན་ས་གཅིག་སྟོགས་ཀྱིས་སྐྱ་དཔོན་སྤྱགས་མར་གནང་དགོས་པའི་རེ་བ་ནན་ཆེར་ཞུས་
 ལྟམས། སྟུན་ལྷ་བསོད་ནམས་གྲགས་པ་སྐྱ་ནར་མ་སོན་བར་རེ་ཞིག་དེ་བཞིན་གནང་བ་ཞལ་གྱིས་

བཞེས་ཏེ། དགུང་ལོ་བཅུ་དགུ་པ་རབ་བྱུང་དྲུག་པའི་ཤིང་ལྷག་སྟེ་ལོ་1374ལོར་ཕག་གྲུའི་ཕྱེ་སྤྱིད་
མཛད། རྗེ་འདི་ཡིས་ཕྱེ་སྤྱིད་ཀྱི་ཐུགས་འགན་བཞེས་སྐབས་རྗེང་གོང་འོག་ཐམས་ཅད་དུ་ཆོ་འཕྲུལ་
གྱི་ཟླ་བ་ལ་སྟོག་གཅོད་སྤོང་དུ་འབྲུག་པ་སོགས་ཆོས་ལུན་རྒྱལ་པོའི་མཛད་པ་སྤྱར་བཞེད་དང་།
བཤད་སྐྱབ་ཀྱི་མཛད་པ་རྒྱ་ཆེར་བསྐྱེད་སྟེ།
དགུང་ལོ་ཉེར་དྲུག་པ་རབ་བྱུང་དྲུག་པའི་ལྷགས་བྱ་སྟེ་ལོ་1381ལོར་སྤྱན་ཕྱེ་བསོད་ནམས་གྲགས་པ་
ཕག་གྲུའི་ཕྱེ་སྤྱིད་ཀྱི་ཁྲི་ལ་བསྐོས་བཞག་གནང་སྟེ། རྗེ་ཉིད་ལུ་མཐུད་དེ་ཐེལ་གྱི་གདན་ས་བསྐྱེད་སྟེ། རྗེ་
ཆོང་ཁ་པ་ཆེན་པོས་ཟླ་མར་བཞེན་ནས་དད་ཀྱས་ཆོད་མེད་སྟེས།
དགུང་ལོ་སོ་གཅིག་པ་རབ་བྱུང་དྲུག་པའི་མེ་ལྷག་སྟེ་ལོ་1386ལོར་སྐྱ་གཤེགས། འདི་ལ་ཆོས་བཞི་
གསར་མ་བཤང་བྱེད།

4. ཕག་གྲུའི་ཕྱེ་སྤྱིད་བཞི་པ། ཕྱེ་སྤྱིད་བསོད་ནམས་གྲགས་པའམ་བསམ་གདོང་པ་ནི།
རབ་བྱུང་དྲུག་པའི་ས་ཕག་སྟེ་ལོ་1359ལོར་འབྲུངས། དགུང་ལོ་དགུ་པར་སྤྱན་ཕྱེ་བཅུ་གཉིས་པའི་
བྱུང་དུ་དག་བཞེན་གྱི་ཕྱོམ་པ་བཞེས་པའི་མཆོན་བསོད་ནམས་གྲགས་པར་གསོལ།
དེ་རྗེས་ཕྱེ་གདོང་དུ་ཆོས་རྗེ་ཟླ་མ་དམ་པས་མཁན་པོ་དང་། མཁན་ཆེན་གཞོན་དབང་པས་སྟོབ་
དཔོན་མཛད་དེ་རབ་བྱུང་དྲུག་པར་ཆེད་ཐང་གི་གདན་སར་ཕེབས་ནས་འཆད་
ཉན་རྒྱ་ཆེར་སྟེས། དེ་རྗེས་ལོ་ལྔ་བ་བྱང་ཆུབ་ཆེ་མོ་དང་། མཁན་ཆེན་གཞོན་དབང་པ་སོགས་ནས་
བཞེན་རྒྱགས་བཞེས། ཆེད་ཐང་གི་ཆོགས་པ་ལོ་བཅུ་བཞིར་བསྐྱེད་སྟེ། དགུང་ལོ་ཉེར་གསུམ་པ་
རབ་བྱུང་དྲུག་པའི་ལྷགས་བྱ་སྟེ་ལོ་1381ལོར་ཕག་གྲུའི་ཕྱེ་སྤྱིད་ཀྱི་ཁྲི་ལ་ཕེབས་ཤིང་། རྗེ་འདི་ཉིད་ཀྱིས་སྤྱིད་
དབང་སྟོང་བའི་དུས་སུ་དུས་འབྲུག་ཅུང་ཟད་བྱུང་ཚུལ་
《སྟོ་རོང་ཆོས་འབྲུང་》ལས། གོང་དཀར་གཞིས་སྟོར་གྱི་ས་ནས་ཤིང་མོ་སྐང་ལོར་ཐེལ་གྱི་གཟིམ་
ཁང་ཤུགས་རར་བྱོན། དེའི་ལོག་སྐྱབ་བྱས་པ་ནམས་ལ་མི་དགེ་བའི་ལྷས་དངོས་སུ་བྱུང་ཞིང་། དེའི་
ཕྱི་མ་དགུང་ལོ་ཉེར་བརྒྱད་མེ་མོ་ལྷག་གི་ལོར་ཡང་དགོན་དུ་ཆོས་ཀྱི་ཁྲི་ལ་ཕེབས་ནས་སྐྱབ་བརྒྱད་ཀྱི་
བཞེན་པའི་བདག་པོ་མཛད་ཞེས་གསལ་བ་ལྟར་རོ། ། དགུང་ལོ་ཉེར་བདུན་པ་རབ་བྱུང་དྲུག་པའི་
ཤིང་སྐང་1385ལོར་ཕྱེ་སྤྱིད་ཀྱི་ཁྲི་ལས་བཞོལ་ཏེ་ཐེལ་གྱི་གདན་སར་ཕེབས་ནས་ཆོགས་པ་ལོ་ཉེ་ཤུར་
བསྐྱེད་སྟེ། དགུང་ལོ་ཞེ་བདུན་པ་རབ་བྱུང་བདུན་པའི་ཤིང་བྱ་1405ལོར་ཐེལ་གྱི་གདན་ས་སྤྱན་ཕྱེ་
དཔལ་ལ་གཏད་དེ་ཀུན་སྤངས་ཀྱི་མཛད་པས་སྟོང་པོའི་བཞེན་པ་བསྐྱེད་སྟེ། དགུང་ལོ་ཕྱེ་བཅུ་པ་རབ་
བྱུང་བདུན་པའི་ས་བྱ་1408ལོའི་བོད་ཟླ་གཉིས་པའི་ཆོས་བཅུ་དགུ་ཉིན་སྐྱ་གཤེགས།

5. ཕག་གྲུའི་ཕྱེ་སྤྱིད་ལྔ་པ། གྲགས་པ་རྒྱལ་མཆོན་ནི། ཡབ་ཤུག་རིན་ཆེན་དང་། ཡུམ་
བེ་ན་བཟང་རིན་ཆེན་འཛོམས་པ་གཉིས་ལ་སྐས་གྲགས་པ་རྒྱལ་མཆོན་དང་། བྱང་ཆུབ་དྲོ་རྗེ།
སྟོ་སེལ་བའམ་སྤྱན་ཕྱེ་བསོད་ནམས་བཟང་པོ། སྤྱན་ཕྱེ་པ་དཔལ་ལུན་བཟང་པོ། སྤྱན་ཕྱེ་བསོད་
ནམས་རྒྱལ་མཆོན། བྱང་སངས་རྒྱས་རྒྱལ་མཆོན་བཅས་དྲུག་འབྲུངས་པ་ལས། གྲགས་པ་རྒྱལ་
མཆོན་ནི། རབ་བྱུང་དྲུག་པའི་ཤིང་ལྷག་སྟེ་ལོ་1374ལོར་འབྲུངས། དགུང་ལོ་བདུན་པར་མཁན་ཆེན་
གཞོན་དབང་པའི་བྱུང་དུ་རབ་བྱུང་དྲུག་པར་ཆེད་ཐང་གི་གདན་སར་ཕེབས་ནས་འཆད་
དགུང་ལོ་བརྒྱད་པ་རབ་བྱུང་དྲུག་པའི་ལྷགས་བྱ་སྟེ་ལོ་1381ལོར་ཆེད་ཐང་གི་གདན་སར་ཕེབས་

ཤིང་། ཚད་མ་ནམ་འགྲུལ་གསུངས་པས་མཁས་པའི་སྟན་གྲགས་འབར་བར་གྱུར། དགྲུང་ལོ་བཅུ་
 གཉིས་པ་རབ་བྱུང་དྲུག་པའི་ཤིང་སྤང་སྟེ་ལོ་1385ལོར་ཕག་གྱུ་ཟླ་མིང་གི་ཁྲི་ལ་བཞུགས། དགྲུང་ལོ་
 བཅུ་དྲུག་པ་རབ་བྱུང་བདུན་པའི་ས་འབྲུག་སྟེ་ལོ་1388ལོར་གྲགས་པ་རྒྱལ་མཚན་ལ་ཏཱ་མིང་གོང་
 མས་ཡི་གེ་དང་གནང་སྟོན་འབྱོར་བའི་ནང་ཕང་གྲགས་པ་རྒྱལ་མཚན་ཞེས་གྲུས་བཀྱར་ཆེན་པོ་
 གནང་། སྤར་ཡང་རབ་བྱུང་བདུན་པའི་ས་སྤང་སྟེ་ལོ་1409ལོར་ཏཱ་མིང་གོང་མ་ཡུང་ལོས་ཏུན་སྟ་
 ཕང་ཞེས་པའི་མཚན་རྟགས་དང་གདན་ཞུའི་འཇའ་ས་བཅས་འབྱོར་ཡང་མ་ཐེབས། ཟླ་མིང་འདི་
 ཡིས་ལོ་ངོ་ཞེ་བདུན་རིང་མིང་དབང་བཟུང་བ་དང་། སྐབས་དེར་ཕག་མོ་གྱུ་པའི་མངའ་ཐང་ཅེ་མོར་
 སོན་པའི་དུས་རབས་ཤིག་ཡིན་སྟབས། ཕག་གྱུའི་མིང་འདི་སྟོན་གཞི་ཐད་ལ་འགྱུར་ཐོག་ཅུང་ཟད་
 རེ་བྱུང་ཡོད་པ་དཔེར་ན། ཏཱ་མི་ཏཱ་བྱང་ཆུབ་རྒྱལ་མཚན་གྱི་སྐབས་སུ་དབུས་གཙང་རྫོང་ཆེན་ལག་
 གི་རྫོང་དཔོན་ནམས་རེས་བསྐྱར་ཏེ་བཞེ་ལེན་བྱེད་རྒྱུའི་ལམ་ལུགས་དེ་མེད་པར་བཟོས་ནས། རྫོང་
 གཞིས་སོ་སོའི་རྫོང་དཔོན་སྟེར་བདག་ཏུ་བསྐྱོར་ཏེ་སྟོན་པོ་རིན་ཐུངས་ནམ་མཁའ་རྒྱལ་མཚན་ལ་
 རིན་ཐུངས་རྫོང་དང་། འབྱོངས་རྒྱས་པ་ཏྱིར་དཔལ་འབྱོར་བཟང་པོ་ལ་གཞིས་ཀྱི་བསམ་འགྲུབ་ཅེ་
 རྫོང་། ཟླ་པ་ནམ་མཁའ་བཟང་པོ་ལ་སྟེ་རྫོང་། བྲག་དཀར་པ་རིན་ཆེན་དཔལ་པ་ལ་བྲག་དཀར་
 རྫོང་སོགས་བདག་པོ་བྱེད་ཆོག་པའི་ཤེལ་ཐམ་གནང་། ཏཱ་མི་ཏཱ་བྱང་ཆུབ་རྒྱལ་མཚན་གྱིས་སྐབས་
 སུ་གཏན་འབེབས་བྱས་པའི་གཙོ་བོའི་དཔོན་རིགས་དང་། ནང་གཉེར་སོགས་རབ་བྱུང་པ་ནག་ཆང་
 གི་སྟོན་མེད་པ་ཤ་སྟག་དགོས་པའི་ལམ་ལུགས་དེའང་ནན་ཏན་ཆེར་མ་མཛད་པར། བྱིས་རྒྱུད་ཀྱིས་
 དཔོན་བྱེད་ཆོག་པ་སོགས་མིང་འདི་གྱི་ལམ་ལུགས་ལ་འགྱུར་ཐོག་ཆེན་པོ་བྱུང་ཡོད་པ་དེས།
 སྐབས་དེའི་མིག་ཁྱུར་གྱི་ལས་དོན་ལ་སྟབས་བདེའི་ཕན་འབྲས་ཐོན་ཡོད་པ་མིང་གྱུང་། ཕྱིས་རྫོང་
 གཞིས་སྟེར་རྒྱུད་ཀྱིས་དབང་སྒྱུར་བྱས་པ་དེས་རང་འོག་གི་དཔོན་རིགས་ནམས་སྟོབས་འབྱོར་རྒྱས་པ་
 དང་། ལྷག་པར་དུ་ཕག་གྱུ་དང་རིན་ཐུངས་པ་གཉེན་སྦྱིག་བྱས་པ་ལ་བརྟེན། འོག་གི་རྫོང་གཞིས་ཀྱི་
 དཔོན་པོ་ནམས་དབང་ལྷགས་ཅེ་ཆེར་ཕྱིན་ཏེ་མཐར་ཕག་གྱུའི་མིང་དབང་ཤོར་པའི་བྱུར་རྒྱུ་བྱུང་
 འདུག་ཟླ་མིང་འདིའི་སྐབས་སུ་བྱུང་འཁོར་ཤིན་ཏུ་མང་པོ་ཡོད་པ་དེ་དག་རང་རང་སོ་སོའི་ལས་ཆོན་
 གྱི་གོ་རིམ་དང་བསྟན་པའི་བོད་སྟེར་བས་པའི་རྒྱན་གོས་རིན་པོ་ཆེའི་སྤྲ་ཆོམ་གྱིས་སྤྲད་པའི་རྩ་རྒྱན་
 སོགས་འདོགས་དགོས་པ་དང་། ལྷག་པར་གནམ་ལོ་གསར་དུ་ཆོས་པའི་དགའ་སྟོན་གྱི་སྐབས།
 བཅོན་པོའི་སྟེ་དུས་ཀྱི་ཆས་གོས་རིན་ཆེན་རྒྱན་ཆར་གྲགས་པའི་རྒྱན་སྟོན་བྱ་དགོས་པ་སོགས་ལ་
 ཐུགས་སྤང་ཆེན་པོར་མཛད་པ་དང་།
 དེ་མིན་ལུང་མ་བསྟན་གྱི་ལྷ་གོས་ཤོན་པ་དང་། བཟང་པོའི་སྦྱོད་པ་དང་མི་མཐུན་པའི་བྱ་བ་བྱེད་
 མི་ཆོག་པའི་བཅད་རྒྱ་གཏན་འབེབས་གནང་བ་སོགས་ཀྱི་སྦྱིག་སྟོན་གསར་དུ་མཛད།
 གཞན་ཡང་གྲུབ་མཐའ་རིས་མེད་པའི་དགེ་འདུན་གྱི་ཟླ་ལ་བསྟེན་བཀྱར་དང་། ལ་ཆེ་པཎ་ཆེན་གྱི་
 སྟོན་རྒྱན་འདི་པ་ཆོགས་པ་ཟླ་བཞིའི་དབྱར་གནས་ཀྱི་སྟོན་བདག་ལོ་མང་མཛད་པ་དང་། བཀྱ་
 ཤེས་སྟོ་མང་གསུམ་དང་། གསེར་གྱི་བཀའ་འགྱུར་བཅས་རྒྱལ་བའི་སྟེ་གསུང་ཐུགས་ཀྱི་རྟེན་མཐའ་
 ཡས་པ་བཞེངས་པའམ། མཐུན་རྒྱན་གྱི་དངོས་རྩིས་གནང་ནས་བཞེངས་སུ་བཅུག་པ་དང་། རྩེ་ཙོང་
 ལ་པས་ལྷ་ལྷན་སྟོན་ལམ་ཆེན་མོ་འཛོགས་པའི་སྐབས་སུ་དངོས་རྩིས་ཀྱི་མཐུན་རྒྱན་མང་པོ་བྱུར་པ།
 གདན་ས་ཆེན་པོ་རི་བོ་དགེ་ལུག་འདེབས་གནང་བའི་སྐབས་སུ་སྟོན་བདག་མཐར་ཕྱིན་པ་

གནང་བ་སྟགས་ཚུ་སྟགས་ལ་ཡང་མཛད་པ་ཤིན་ཏུ་རྒྱ་ཆེན་པོ་གནང་ཡོད། དགུང་ལོ་དགུ་པ་
རབ་བྱུང་བདུན་པའི་ཆུ་བྱི་ཟླ་ལོ་

1432ལོར་སྐྱ་གཤེགས་སོ། ། .

6 བཀ་གྲུ་མེ་མིང་དུག་པ། གྲགས་པ་འབྱུང་གནས་ནི། ཡབ་ཆེ་ས་སངས་རྒྱལ་རྒྱལ་
མཚན་དང་། ཡུམ་རིན་ལྷན་པའི་ལྷ་མོ་ཀུན་དགའ་དཔལ་འཛུགས་གཉིས་ཀྱི་སྲས་སུ་རབ་བྱུང་
བདུན་པའི་ཤིང་རྩ་ཟླ་ལོ་1414ལོར་འབྱུངས། དགུང་ལོ་བཅུ་དགུ་པ་རབ་བྱུང་བདུན་པའི་ཆུ་བྱི་ཟླ་
1432ལོར་མེ་མིང་གྲགས་པ་རྒྱལ་མཚན་སྐྱ་གཤེགས་པ་དང་། བཀ་གྲུ་མེ་མིང་གི་ཁྲི་ལ་འདི་ཡབ་སྲས་
གཉིས་པོ་སུ་བཞུགས་ཀྱི་སྐོར་ལ་ཚོད་པ་བྱུང་བའི་ཚུལ། 《དེབ་ཐེར་དབྱིང་གི་རྒྱལ་མོའི་སྐུ་དབྱངས་》
ལས། དེ་ཡང་ཆོས་རྒྱལ་ཆེན་པོ་གཤེགས་རྗེས། འདི་ཉིད་སྐུ་ན་སྤ་བས་ལོ་བྱང་ཆེན་པོའི་ཁྲིར་
ཡབ་སྲས་གཉིས་ཀྱི་སུ་བསྐོས་ལ་བཀའ་སློན་རྣམས་གྲོས་མ་མཐུན་པར་སྐུན་ལྷ་རིན་པོ་ཆེ་བསོད་ནམས་
རྒྱལ་མཚན་ལ་ཁུས་པས། ཡབ་ཀྱིས་ཁྲི་ཐོག་ཡོང་བའི་ཆེད་དུ་གནང་སྟོམ་ལེགས་པར་བརྟེན། ཡར་
སྤངས་སུ་མེ་གཟར་ལངས་ཏེ་ཡབ་ཆེ་ས་དཔོན་སྟོན་ཡར་རྒྱབ་དུ་འབྱོན་དགོས་བྱུང་། རྗེས་ལ་མེ་
དཔོན་རྣམས་ཁྲི་ཐོག་དུ་ཁྲུ་དཔོན་སུ་བསྐོས་ལ་མི་མཐུན་པར་བྱུང་མཚམས། རིན་སྤངས་ནོར་བཟང་
པས། ཐེལ་དུ་སྐུན་ལྷ་རིན་པོ་ཆེའི་དགོངས་པ་ཁུས་ནས་ཅི་གསུངས་བྱས་ན། ལེགས་པའི་བཀའ་གྲོས་
བཏོན་པ་ཟུར། དགོངས་པ་ཁུས་པ་ན་སྐུན་ལྷ་ལོ་ཞལ་ནས་ཁྲི་ཐོག་དུ་བྱ་ཆུང་ལས་འོས་མེད། ཁྲིམ་
པ་ཀླད་པོ་ཞིག་གིས་མི་འོང་གསུངས་པ། སྲས་ཀྱང་འདྲའ་བ་མ་མོད་པར་ཆུ་བྱིའི་ཟླ་ལོ་

1432མཇུག་དེ་ཀ་ལ། གདན་ས་གྲགས་འབྱུང་པ་དགུང་ལོ་བཅུ་དགུ་པ་ཞིག་རྩེར་ཕེབས་ཏེ། ཆབ་
མིང་དེ་བས་བསྐྱུངས།

དེ་ནས་ཤིང་རྩ་གྲུ་ཟླ་ལོ་1434གསར་མའི་རྩ་བ་དང་པོའི་ཆོས་ཉེར་གཉིས་ལ། ཐེལ་དུ་སྐུན་ལྷ་རིན་པོ་
ཆེ་སྐྱ་གཤེགས་པས་ཡབ་ཆེ་ས་རིན་པོ་ཆེ་དཔོན་སྟོན་བཀ་ཡངས་ཏེ་ཁྲི་ཐོག་མེ་ཡོང་གི་དགོངས་པས་
སྐུན་ཟེད་མང་དུ་མཛད་པ་ལ་དཔགས། ཡར་སྤངས་མཐེལ་དུ་དུས་ཟིང་ལངས་ཏེ། ཆེ་ས་དཔོན་
སྟོན་མང་རབ་ཡར་རྒྱབ་དུ་ཐེག་དགོས་པ་བྱུང་ཞིང་། དུས་མ་བདེ་བ་ཡང་རྗེ་ཆེར་སོང་། འདི་ལ་
རྩ་གྲུ་ལོའི་མེ་གཟར་ཆེན་མོ་ཞེས་དང་། བཀ་མོ་གྲུ་པ་ནང་ཞིག་པའི་ལོ་ཡང་ཟེར། ཞེས་དང་། ཡང་
དེ་ཉིད་ལས། དགུང་ལོ་སུམ་ཅུ་ལོན་པའི་ཆུ་པག་ཟླ་ལོ་1443ལ་ཡར་རྒྱབ་ནས་ཡབ་ཆེན་བཀུར་
བསྟོ་ཆེན་པོས་སྐུན་དངས་ཏེ་ཆེད་ཐང་ནང་སོར་བཞུགས་སུ་གསོལ། ཅེས་སྟགས་གསལ་བ་འདི་ཡིས་
སྐབས་དེར་ཡབ་སྲས་གང་ཁྲི་ལ་བསྐོས་པ་ལ་སྟོན་པོ་རྣམ་ཁ་མ་འཆམས་ཤིང་མེ་འབྱུག་བྱུང་བ་དང་།
དེ་ནས་རིམ་བཞིན་ནང་མཐུན་པ་བྱུང་བའི་ལོ་རྒྱུས་རྣམས་རིམ་ཅུམ་གསལ། དགུང་ལོ་སོ་གཉིས་པ་
རབ་བྱུང་བདུན་པའི་ཤིང་སྤང་ཟླ་ལོ་1445ལོར་སྐྱ་གཤེགས།

7. བཀ་གྲུ་མེ་མིང་བདུན་པ། ཆེ་ས་སངས་རྒྱལ་རྒྱལ་མཚན་ནི། མེ་མིང་གྲགས་པ་རྒྱལ་
མཚན་ནི། མེ་མིང་གྲགས་པ་རྒྱལ་མཚན་གྱི་སྐུན་མཆེད་དུ་འབྱུངས། རིན་སྤངས་པའི་སྲས་མོ་ཀུན་
དགའ་དཔལ་འཛུགས་ཁབ་དུ་བསྐྱུས། ཟླ་ལོ་1432ལོར་སྐྱ་མཆེད་གྲགས་པ་རྒྱལ་མཚན་སྐྱ་གཤེགས་
པས་སྲས་ཆེ་བ་གྲགས་པ་འབྱུང་གནས་མེ་མིང་བསྐོས། ཟླ་ལོ་1445ལོར་སྲས་གྲགས་པ་འབྱུང་གནས་སྐྱ་
གཤེགས་པ་དང་ཕྱེ་གདོང་གི་མིང་དབང་བཟུང་། ཟླ་ལོ་1448ལོར་སྲས་ཆུང་བ་ཀུན་དགའ་ལེགས་པ་
མེ་མིང་དུ་བསྐོས། རབ་བྱུང་བཅུད་པའི་མེ་བྱི་ཟླ་ལོ་1456ལོར་སྐྱ་གཤེགས།

8. ཕག་གྲུ་ཐེ་མིང་བརྒྱུད་པ། ཀུན་དགའ་ལེགས་པ་ནི། ཡབ་ཆེ་ས་སངས་རྒྱས་རྒྱལ་མཚན་
 དང་། ཡུམ་ཀུན་དགའ་དཔལ་འཛིན་གཉིས་ཀྱི་སྲས་སྲ་རབ་བྱུང་བདུན་པའི་ཆུ་སྐང་སྤྱི་ལོ་
 1433ལོར་ཆེད་ཐང་གི་གདན་སར་ཐེབས། དགུང་ལོ་བཅུ་དྲུག་པ་སྤྱི་ལོ་1448ལོར་ཕག་གྲུའི་ཐེ་མིང་
 ཀྱི་ཁྲི་ལ་བསྐོས། དགུང་ལོ་མོ་ལྔ་པ་སྤྱི་ལོ་1467ལོར་གདུང་སྲས་རིན་ཆེན་རྩོ་རྩེ་ཆེད་ཐང་གི་གདན་
 སར་བསྐོས། སྤྱི་ལོ་1481ལོར་ཀུན་དགའ་ལེགས་པ་ཐེ་མིང་གི་ཁྲི་ལས་བཞོལ་ཏེ་དཔོན་གསར་དུ་
 གདན་དྲངས། སྤུན་སྲ་ལག་གི་དབང་པོ་སྟོན་གདན་དྲངས་ཏེ་ཕག་གྲུའི་ཐེ་མིང་གི་ཁྲི་ལ་བསྐོས།
 དགུང་ལོ་ང་གཅིག་པ་རབ་བྱུང་བརྒྱུད་པའི་ཆུ་ལོས་སྤྱི་ལོ་
 1483ལོར་སྐུ་གཤེགས།

9. ཕག་གྲུ་ཐེ་མིང་དགུ་པ། སྤུན་སྲ་ལག་གི་དབང་པོ་ནི། རབ་བྱུང་བདུན་པའི་ས་
 ལུག་སྤྱི་ལོ་1439ལོར་འབྲུངས། དགུང་ལོ་བཅུ་དྲུག་པར་ཐེལ་གྱི་སྤུན་སྲར་ཐེབས། དགུང་ལོ་ཞེ་
 གསུམ་པ་སྤྱི་ལོ་1481ལོར་ཕག་གྲུའི་ཐེ་མིང་གི་ཁྲི་ལ་བསྐོས། སྐབས་དེར་ལྷ་རིགས་ཆངས་ཀྱི་གདུང་རྒྱུད་
 འཛིན་པ་སྤུན་སྲ་ཉིད་མ་གཏོགས་མེད་པས་ཆོན་པོ་རྣམས་ཀྱིས་གདུང་རྒྱུད་སྤེལ་དགོས་པ་ནན་གྱིས་
 ཁྱིམ་ཏེ་རྫོང་ཁ་བ་བྱ་མོ་ཞིག་ཁབ་དུ་བྱལ། སྤྱི་ལོ་1485ལོར་དབུས་གཙང་ཀུན་དུ་དམག་འབྲུག་རྒྱ་
 ཆེན་བྱུང་ཡང་གོང་མ་འདི་ཉིད་སྤྱི་དཔོན་ཁོ་ནར་བཞུགས་ནས་བར་འདུམ་གནང་བས་སྤེལ་གྱི་
 ཆོན་ཆེར་མ་བྱུང་། རབ་བྱུང་བརྒྱུད་པའི་ས་སྤེལ་སྤྱི་ལོ་1488ལོར་སྲས་ལག་དབང་བཟ་ཤིས་གཤགས་པ་
 འབྲུངས། རབ་བྱུང་བརྒྱུད་པའི་ལྷགས་ཕག་སྤྱི་ལོ་1490ལོར་དགུང་ལོ་ས་ཐོག་སྐུ་གཤེགས། སྐབས་
 དེར་ཐེལ་ཆེད་ཐང་གི་ཆེན་པོའི་གོས་ལ་དབང་བ་རྣམས་བཀའ་བཏོས་ནས་གདུང་སྲས་ནར་མ་སོན་
 ཀྱི་བར་ཐེལ་ནས་དཔོན་ཆ་བ་བཏང་ནས་མིང་སྟོང་རྒྱ་གོས་ཐག་བཅད། སྤྱི་ལོ་1490ལོ་ནས་1499ལོའི་
 བར་ལོ་ངོ་བཅུའི་རིང་རིན་སྤངས་པ་མཆོ་སྤྱོད་རྩོམ་དཔོན་ཆ་བ་བྱས། འདི་ལ་དཔོན་ཆ་བ་ཐེལ་
 གཏོང་གི་དུས་སྐབས་ཟེར།

10. ཕག་གྲུ་ཐེ་མིང་བཅུ་པ། ལག་དབང་བཟ་ཤིས་གཤགས་པ་རྒྱལ་བ་ལྔ་པའི་དེབ་ཐེར་དུ་འདི་
 ལ་གོང་མ་ཆེན་པོ་ཞེས་ལན་མང་དུ་བྲིས་འདུག་པས་སྟོག་པ་པོ་རྣམས་ཀྱིས་རྒྱ་ནག་གོང་མ་དང་མ་
 རོར་བར་གྱིས་ཤིག་ནི་ཡབ་སྤུན་སྲ་ལག་གི་དབང་པོ་དང་། ཡུམ་རྫོང་ཁ་བའི་སྲས་མོ་གཉིས་ཀྱི་སྲས་
 སྲ་རབ་བྱུང་བརྒྱུད་པའི་ས་སྤེལ་སྤྱི་ལོ་1488ལོར་འབྲུངས། སྤྱི་ལོ་1499
 ལོར་ཕག་གྲུའི་ཐེ་མིང་གི་ཁྲི་ལ་བསྐོས། དགུང་ལོ་བཅུ་བདུན་པ་སྤྱི་ལོ་1504ལོར་རིན་སྤངས་པའི་
 སྲས་མོ་ཞིག་ཁབ་དུ་བཞེས། སྤྱི་ལོ་1508ལོར་སྲས་འགོ་བའི་མགོན་པོ་འབྲུངས། དེའི་རྩེ་སྲ་
 སྲས་སྤུན་སྲ་གཤགས་འབྲུང་བ་འབྲུངས། འདིའི་མ་ཡུམ་ཐ་དད་པ་ཞིག་ཡིན་པར་ངས།
 སྤྱི་ལོ་1512པའི་ཆུ་སྤེལ་ལོར་རྒྱ་ནག་གོང་མ་ཀྱེན་པོ་ཉ་བཏང་སྟེ་སྤང་གི་འཇའ་ས་གནང་།
 སྤྱི་ལོ་1515ལོ་ནས་རིན་སྤངས་པས་བསྐྱངས་པའི་སྤེལ་གཟར་རྒྱུན་མི་ཆད་པ་བྱུང་ཡང་ཐེ་མིང་འདིས་
 ཐབས་སྤྱོད་ཆོགས་ཀྱིས་ཞི་བར་བྱས། སྤྱི་ལོ་1522ལོ་ནས་སྤྱི་ལོ་1538ལོའི་དབུས་གཙང་སྤེལ་འབྲུག་མི་
 བྱེད་པའི་ཆིངས་རྒྱ་བཞག་སྲས་ཆེ་བ་གོང་མ་འགོ་བའི་མགོན་པོ་གོང་དཀར་དུ་བཏང་ནས་གདན་ས་
 བཟུང་ཡང་ཡུན་མི་རིན་བ་ཞིག་ནས་གོངས། དེའི་སྲས་ཞབས་རྒྱུང་ལག་དབང་གཤགས་པས་གོང་
 དཀར་གྱི་གདན་ས་འཛིན།

གྲུ་ཡོ་1560ཡས་མས་ཤིག་ནས་སྐུང་བ་རྒྱན་སྒྲ་གསུང་འབྱུང་བ་ཞེ་མིང་གི་ཁྱི་ལ་བསྐོས།
 གྲུ་ཡོ་1565ཡོར་རྒྱ་ནག་གོང་མ་ཅ་ཆིང་གིས་ཡོ་ཉ་བཏང་སྟེ་མང་གི་འཇའ་ས་གནང་། དུན་རིང་མ་
 ཡོང་བར་རྒྱ་གཤིགས་པ་འདྲ།

11. བག་གྲུ་ཐེ་མིང་བཅུ་གཅིག་པ། ལྷན་པ་གྲགས་འབྱུང་བ་ནི། ཡབ་གོང་མ་ངག་དབང་བག་ཤེས་གྲགས་པའི་སྐུ་རྒྱུང་བ་ཡིན། འདྲིའི་ཡུམ་མིང་དངོས་མ་གསལ། འདྲི་ཐེལ་གྱི་གདན་སར་སེབས། ཞབས་མི་བདེ་བའི་དབང་གིས་ཟབ་བཞེས་སྤྲུགས་དམ་གྱི་རིམ་པ་གཙོ་བོར་མཛད། ལྷན་པར་གཤེད་སྒོར་དང་མ་མགོན་བྱ་རྒྱལ་གདོང་ཅན་ལ་ཅལ་དུ་ཐོན། ལྷུ་ལོ་1560ཡས་མས་ཤིག་ནས་ཐེ་མིང་གྱི་ཁྲི་ལ་བསྐོས། ཞིང་ཤག་པ་པ་སྤྲན་རྣམས་དང་འབྲེལ་བ་ལྷགས་སྐབས་རིན་སྤངས་པ་མ་རངས་ནས་ལྷུ་ལོ་1564ལོར་ཐེ་གདོང་ཅེར་དམག་དྲངས་ནས་སྤྲན་པ་གྲགས་འབྱུང་བ་ཁྲི་ལས་སུ། གོང་མ་དང་རིན་སྤངས་པ་གཉིས་ཀའི་ཆོ་བོར་གྱུར་པ་ཞབས་དྲུང་ངག་དབང་གྲགས་པ་ཐེ་མིང་གྱི་ཁྲི་ལ་བསྐོས་ཀྱང་། ཡུན་མི་རིང་བར་རིན་སྤངས་པ་སམ་ཞིང་ཞིང་ཤག་པ་གཙང་སྒྲིབ་རྒྱལ་བོར་གྱུར་སྐབས་སྤང་ཡང་ཐེ་མིང་གྱི་ཁྲི་ལ་བཞུགས། ལྷུ་ལོ་1577ལོར་རྒྱལ་བ་བསོད་ནམས་རྒྱ་མཚོ་ཉིར་ཡུལ་དུ་གཤེགས་པའི་ལྷུ་ལོ་ཙམ་ལ་སྤྲུག་ཤིགས་པར་མཛད།

12. བག་མྱེ་མེ་མིང་བརྒྱ་གཉིས་པ། འབས་རྒྱང་དག་དབང་གྲགས་པ་ མི། ཡབ་གོང་མ་
འགྲོ་བའི་མགོན་པོ་དང་། ཡུམ་དཔོན་ས་འབྱོངས་ཆེའི་རྒྱང་མོ་གཉིས་ཀྱི་སྲས་སུ་འབྱུངས།
འདི་འབྱུངས་དུས་ཀྱི་ལོ་ཆོགས་མ་རྗེད་ཀྱང་འདིའི་སྲས་ལ་བག་མ་བསུ་སྐབས་དོན་བྲག་རིག་འཛིན་
ཆེན་པོ་རྒྱལ་སྲས་པ་ཆོས་རྒྱལ་བག་ཆོག་ལ་ཕེབས་ཚུལ་གསལ་བ་སྣང་ན་ཕལ་ཆེར་སྟེ་ལོ་ 1540ཡས་
མས་ཤིག་ན་འབྱུངས་ཡོད་དགོས། ཡབ་འགྲོ་བའི་མགོན་པོ་གོང་དཀར་གྱི་རྫོང་དུ་སྐྱུ་གཤེགས་པ་
དང་གོང་དཀར་གྱི་གདན་ན་བསྐྱུངས། སྟེ་ལོ་ 1569ལོར་ཕྱེ་གདོང་རྩེར་ཕེབས་ནས་མེ་མིང་གི་ཁྲི་ལ་
ཟླ་ཤས་ཙམ་བཞུགས་དེ་སྤར་ཀར་དུ་བྱིར་ཕེབས། སྟེ་ལོ་ 1578ལོ་ཡས་མས་ཤིག་ནས་སྟུན་ཆ་གྲགས་
འབྱུང་བ་སྐྱུ་གཤེགས་རྗེས་སྟེ་གདོང་དུ་ཕག་མཉའི་གདུང་རྒྱུད་འཛིན་པ་དང་། ཕག་མཉའི་མེ་མིང་གི་
མཆོན་བཞེས་ནས་སྟེ་གདོང་རྩེར་བཞུགས།

འདི་ལ་སྐུ་འཁུར་བ་ལྟར་བ་རྒྱལ་བ་དང་། རྒྱལ་བ་ལྟར་བ་གཉིས་འབྲུངས། གཙུང་
རྒྱལ་བ་ལྟར་བ་ལ་ཡར་རྒྱལ་བའི་སྐུ་མོ་ཁབ་ཏུ་བསྐྱུ་རྒྱུ་གཤེགས། དེ་རྒྱལ་
བཀའ་བརྒྱུད་བ་རྒྱལ་བ་དང་འདྲུས་ཏེ་གཏུང་རྒྱུད་སྤེལ་བའི་སྐུ་མོ་པམ་བསོད་ནམས་
དབང་རྒྱལ་བཀའ་བ་རྒྱལ་དཔལ་བཟང་འབྲུངས། ལྷུ་ལོ་1643པའི་རྒྱ་ལྷག་ལོར་རྒྱལ་བ་ལྷ་པས་
《དཔལ་ཐར་དབྱིད་ཀྱི་རྒྱལ་མོའི་སྐུ་དབྱངས་》 ཙམ་སྐབས་དེ་ཉིད་ལྷེ་གཏོང་ཙེར་བཞུགས་ཡོད་པར་
གསུངས། ལྷུ་ལོ་1565ལོར་ཁོང་ཤག་པས་རིན་ལྷངས་པ་བཙམ་ནས་གཙང་ཕྱོགས་དབང་རྒྱུར་བྱས་པ་
ནས། ལྷུ་ལོ་1618ལོའི་བར་ཁོང་ཤག་པ་པ་སྤུན་རྒྱལ་བཀྱི་དབང་ཤུགས་ཀྱིས་དབྱས་ཕྱོགས་སུ་འང་
པག་གྱུར་ལྷེ་སྤྱིད་ཀྱི་མིང་ཙམ་ལས་དོན་གྱི་དབང་ཤུགས་ཐམས་ཅད་ཉམས། འོན་ཀྱང་རབ་བྱུང་
བཅུ་པའི་ས་རྟ་ལྷུ་ལོ་1618ལོར་གཙང་པ་རྒྱལ་པོས་བོད་ཡོངས་ལ་དབང་བརྒྱུར་མ་བྱས་ཀྱི་བར་ལྷེ་
གཏོང་ཙེ་དེ་བོད་ཀྱི་སྤྱིད་དབང་མཆོན་བྱེད་ཙམ་དང་། འཕས་བྱུང་དག་དབང་ཤུགས་པ་ཡབ་སྐུ་
མོ་བོད་ཀྱི་ལྷེ་སྤྱིད་མཆོན་བྱེད་ཙམ་དུ་གནས། གཙང་པ་རྒྱལ་པོས་བོད་ཡོངས་ལ་དངོས་སུ་དབང་

སྒྱུར་བྱེད་པའི་ལོ་དེར་ཞབས་བྱུང་ངག་དབང་གྲགས་པ་ཞལ་བཞུགས་མིན་མ་ངེས་ཀྱང་། སྐབས་དེར་གསུང་གསལ་བཀའ་བརྒྱུད་པ་རྣམས་པ་རྒྱལ་བ་བཞུགས་བཞིན་པ་ཡིན་ནོ།

ཟ། འབྲུལ་སེལ་གྱི་སྐོར།

《བོད་མཛུངས་སྤྱི་བཤད་》 ལ་སོགས་ཡིག་ཆ་ཁག་གཅིག་ཏུ་འཁོད་པའི་གོང་གསལ་ཕག་གྱུ་ཕྱེ་སྤྱིད་རིམ་བྱུང་གི་རེ་མིག་འདི་ནི་《དེབ་ཐོན་》 ལ་སོགས་བོད་ཀྱི་ཡིག་རྟིང་དག་གི་བཙུན་དོན་རྩི་བཞིན་གོ་བ་མ་ལོན་སྐབས་འོལ་ཚོད་ཀྱིས་བསྒྲིགས་པར་སྤངས་སྟེ། དེ་ལྟ་བུ་ནི་བོད་ཀྱི་ཁྱུངས་ཐུན་ཡིག་ཆ་གང་དུའང་མ་བཤད་པའི་ཕྱིར། ལྷག་པར་རེ་མིག་འདིའི་ནང་དུ་ཕྱེ་སྤྱིད་དྲུག་པ་སངས་རྒྱུས་རྒྱལ་མཚན་དང་། ཕྱེ་སྤྱིད་དགུ་པ་རིན་ཆེན་རྩི་རྩེ་གཉིས་ལོ་རྒྱུས་དངོས་དང་འགལ་ཏེ།

དང་པོ། ཕྱེ་སྤྱིད་གྲགས་པ་རྒྱལ་མཚན་དང་གྲགས་པ་འབྱུང་གནས་གཉིས་ཀྱི་བར་ལ་ཆེ་ས་སངས་རྒྱུས་རྒྱལ་མཚན་གྱིས་སྤྱིད་བཟུང་མེད་པ་《དེབ་ཐོན་》དང་། 《དེབ་དམར་གསར་མ་》གཉིས་ཀར་གསལ་པོར་འཁོད་ཡོད་པར། གྲགས་པ་རྒྱལ་མཚན་ནི་རབ་བྱུང་དྲུག་པའི་ཤིང་སྟག་ སྤྱི་ལོ་1374ལོར་འབྱུངས་པ་དང་། རབ་བྱུང་དྲུག་པའི་ཤིང་སྟང་ སྤྱི་ལོ་1385ལོར་ཕག་གྱུ་ཕྱེ་སྤྱིད་ཀྱི་ཁྱིའ་འཁོད། རབ་བྱུང་བདུན་པའི་ཆུ་བྱེ་ སྤྱི་ལོ་1432ལོར་སྐྱ་གཤེགས། གྲགས་པ་འབྱུང་གནས་ནི། རབ་བྱུང་བདུན་པའི་ཤིང་རྟ་ སྤྱི་ལོ་1414ལོར་འབྱུངས། སྤྱི་ལོ་1432ལོར་སྤྱིད་ཀྱི་ཁྱིའ་འཁོད། རབ་བྱུང་བདུན་པའི་ཤིང་སྟང་ སྤྱི་ལོ་1445སྐྱ་གཤེགས། ཞེས་གསལ་བ་འདི་གཉིས་ཀྱི་བར་ན་ཁྱི་རབས་བར་སྟོང་མེད་པར་གཅིག་རྩིས་གཉིས་མཐུད་དུ་ཕྱེ་སྤྱིད་ཀྱི་ཁྱིའ་འཛིན་ཡོད་པ་དང་། དེ་སྐབས་ཡབ་ཆེ་ས་སངས་རྒྱུས་རྒྱལ་མཚན་ཕྱེ་སྤྱིད་ཀྱི་དབང་འཛིན་པའི་ཐུགས་འདུན་ཡོད་ཀྱང་དགོངས་བཞེད་རི་བཞིན་མ་འབྲུག་པའི་གནས་ཚུལ་ཁ་གསལ་《དེབ་ཐོན་》དང་། 《དེབ་དམར་གསར་མ་》གཉིས་ཀར་འཁོད་ཡོད་པའི་ཕྱིར། དོན་དེ་ཚད་མ་ཡིན་ཏེ། 《དེབ་ཐོན་》 ཚུམ་པ་པོ་འགོས་ལོ་གཞོན་ཏུ་དཔལ་སྐབས་དེར་ཞལ་བཞུགས་བཞིན་པའི་གང་ཟག་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ། ཀུན་དགའ་ལེགས་པ་དང་། སྤུན་ཕྱ་ངག་གི་དབང་པོ་གཉིས་ཀྱི་བར་ན་རིན་ཆེན་རྩི་རྩེ་ཡོང་མི་སྤྱིད་དེ། ཕྱེ་སྤྱིད་བདུན་པ་ཀུན་དགའ་ལེགས་པ་ནི། རབ་བྱུང་བདུན་པའི་ཆུ་སྟང་ སྤྱི་ལོ་1433ལོར་འབྱུངས། རབ་བྱུང་བརྒྱད་པའི་ས་འབྲུག་ སྤྱི་ལོ་1448ལོར་ཁྱིའ་འཁོད་པ་《དེབ་ཐོན་》དང་། 《དེབ་དམར་གསར་མ་》གཉིས་ཀར་གསལ་པོར་འཁོད་ཡོད་པ་ཕྱེ་སྤྱིད་ཀྱི་ཁྱིའ་འཛིན་པའི་ཐུགས་འདུན་ཡོད་ཀྱང་དགོངས་བཞེད་རི་བཞིན་མ་འབྲུག་པའི་གནས་ཚུལ་ཁ་གསལ་《དེབ་ཐོན་》 བཅུ་མས་ནས་ལོ་ངོ་དྲུག་ཕྱིན། 《དེབ་དམར་གསར་མ་》 ཚུམ་པ་པོ་པཎ་ཆེན་བསོད་གྲགས་སྐྱ་འབྱུངས་ནས་ལོ་ངོ་བཞི་ལ་ཟིན་ཡོད། དེས་ན་དེ་གཉིས་ཀྱི་བར་ན་རིན་ཆེན་རྩི་རྩེ་ཕྱེ་སྤྱིད་བྱས་མེད་པ་མངོན་སྲུང་ཚད་མས་གྲུབ་པོ།

གསུམ་པ། སྤུན་ཕྱ་ངག་གི་དབང་པོའི་རྩིས་ཀྱི་ལོ་རྒྱུས། སྤུན་ཕྱ་ངག་གི་དབང་པོ་དགུང་ལོ་

ང་གཉིས་པ་རབ་བྱུང་བརྒྱད་པའི་ལྷགས་པག་ གྱི་ལོ་1490ལོར་སྐྱ་གཤེགས།
 དུས་དེར་ཕྱས་སྐྱ་ན་ཚུང་སྐབས་རིན་ཐུངས་པས་དཔོན་ཚབ་བྱས་པ་དང་། རབ་བྱུང་བརྒྱད་པའི་ས་
 ལུག་ གྱི་ལོ་1499ལོར་རིན་ཐུངས་པས་གཙོས་ཟླ་དཔོན་རྣམས་ལྷེ་གཏོང་དུ་འཛོགས་ནས་དགུང་ལོ་
 བཅུ་གཉིས་ལ་སོན་པའི་ཕྱས་པག་དབང་བཟླ་ཤིས་གྲགས་པ་པག་གྱུ་ཟླ་མེ་མེད་ཀྱི་ཁྱི་ལ་བཀོད་པ་ 《དེབ་
 དམར་གསར་མ་》 དང་། 《དཔྱིད་ཀྱི་རྒྱལ་མོའི་སྐུ་དབྱངས་》 གཉིས་ཀར་གསལ། རིན་
 ཐུངས་པས་མེད་སྐྱོང་བའི་དུས་དེར་ལོ་རྒྱུས་ཐོག་དཔོན་ཚབ་ཐེལ་གཏོང་གི་དུས་ཟེར། ལྷག་པར་དུ་
 སྐབས་དེའི་སྐར་ 《དཔྱིད་ཀྱི་རྒྱལ་མོའི་སྐུ་དབྱངས་》 ལས། ཕྱས་པག་དབང་བཟླ་ཤིས་གྲགས་པ་སྐྱ་
 བཟམས་ནས་རིང་པོ་མ་ལོན་པར་སྐུན་པ་ཞི་བར་གཤེགས་ཁར་ཕྱས་སྐྱ་ན་ཏ་ཅང་སྤྲ་བས་དེ་ལ་
 ཐུགས་ཆགས་པའི་ཚུལ་གྱིས་སྐྱ་ངལ་ཆེན་པོར་གྱུར་སྐབས། སྐུན་པ་ཆོས་ཀྱི་གྲགས་པས་གདུང་རྒྱུད་
 རིན་པོ་ཆེ་ནར་སོན་པའི་རིང་ཁོ་རང་གི་ཐེལ་གྱི་སྐུན་པ་ལྷེ་ཁྱུང་བཞེས་དང་། ཐེལ་ཆེད་ཐང་གི་ཆེན་
 པོའི་གོས་ལ་དབང་བ་སྟོན་པོ་རྣམས་དང་བཅས་པར་གནང་བཀོད་བཀའ་ནན་སོགས་གྱིས་བྱུང་བའི་
 ཟླ་མེད་ཀྱི་ལ་རྒྱ་མི་འཆུགས་པའི་ཞལ་ལེན་མཛད། དེ་ཡང་དཔོན་ཚབ་ཐེལ་གཏོང་བྱེད་པ་རིན་
 ཐུངས་མཆོ་སྐྱེས་རྩི་རྒྱུ། སྟོན་པོ་གཞན་རྣམས་ལ་གོས་མེད་པར་འགའ་ཞིག་གིས་འདོད་པ་ལྟར་
 མཛད་པས།

ཟླ་དཔོན་གཞན་རྣམས་མ་འདོད་པའི་དབང་གིས་ཟླ་གཟར་ལངས། འོན་ཀྱང་འཕྱོངས་རྒྱས་ནས་ཟླ་
 མེད་ཀྱི་ལ་རྒྱ་ལ་དགོངས་ཏེ་ཐུགས་ཁོག་ཆེ་བར་མཛད་པས་ཡོ་འབྱོམས་ཆེར་མ་བྱུང་། ཞེས་དང་།
 ཡང་དེ་ཉིད་ལས། དེ་རྒྱུས་རིན་ཐུངས་པ་དང་འཕྱོངས་རྒྱས་པ་གཉིས་ཀྱི་གཙོས་པའི་སྟོན་པོ་
 རྣམས་བཀའ་བསྐོས་ཐོག་ནས་གདུང་རྒྱུད་རིན་པོ་ཆེ་དག་དབང་བཟླ་ཤིས་གྲགས་པ་པོ་བྱང་ཆེན་
 པོའི་ཁྱི་ཐོག་དུ་སྐུན་དངས། གྱི་ལོ་1499གཞོན་ནུའི་དུས་ཉིད་ནས་རོལ་ཆེད་སོགས་སྐྱེ་བོ་པལ་པ་
 དག་གི་སྤྱོད་ལུལ་ལས་རྣམ་པར་འདས་པས་འཇིག་རྟེན་གྱི་མེས་པོ་རྣམས་ཀྱིས་ཀྱང་སྟོས་འབྱུང་པར་
 དཀའ་ཞིང་། ཆོས་དང་མེད་ཀྱི་ཡོན་ཏན་མ་ལུས་ཅིག་ཅར་དུ་ཤོང་བའི་ཟ་མ་ཏོག་ལྟོ་བ་རབ་དུ་
 ཡངས་པ་ཞེས་སོགས་བསྟོད་བསྐྱེད་མང་པོ་གནང་བ་དང་། ཡང་དེ་ཉིད་ལས། འོན་ཀྱང་འདི་
 ཉིད་ཀྱི་དུས་སྟེ། གྲགས་འབྱུང་མིང་ཅན་ཟླ་ཡི་གཏོང་པོ་འཛིན། ། བདུད་སྐུལ་མི་དགུས་པག་ཆང་
 ཡོས་ལྟར་རྒྱུང་། ། ཞེས་པའི་ལུང་བཟུན་ལྟར། རིན་ཐུངས་པག་དབང་རྣམ་རྒྱལ་གྱིས་ཨེ་གཉལ་
 གྱི་ཕྱོགས་སུ་དམག་གི་དབུང་ཁྱེད་ཀྱི་ཕྱོད་པ་སོགས་གོང་མའི་ དག་དབང་བཟླ་ཤིས་གྲགས་པ་ དགོངས་
 པར་སོག་པ་མཛད་པར་བརྟེན། ལྷ་དམར་བཞི་པས། པག་མོ་གྱུ་པའི་ཟླ་མེད་འདི། གྱི་རྒྱལ་
 ཁམས་ཡོངས།

སྟོས་ཟླ་དཔོན་རྣམས། ཡང་སྟོས་ཁྱེད་རིན་ཐུངས་པ་ལ་གཅེས་པས་དགོངས་བསམ་མཛད་དགོས་
 ཚུལ་གསུངས་ཀྱང་བཞེས་པ་ཞིག་མ་བྱུང་། དེ་ཡང་ལུང་བཟུན་དུ་གྲགས་འབྱུང་ཞེས་པ་གོང་མ་
 གྲགས་འབྱུང་བའི་སྐབས་དུས་མི་བདེ་བ་འགའ་ཞིག་བྱུང་བའི་འགོ་ཟེན་པ་ལ་དགོངས་ཀྱི། དངོས་
 གཞི་གོང་མ་འདིའི་དུས་སོ། དེ་སྐབས་འཇམ་དབྱངས་གོང་མས་དབང་གི་མཆོན་དང་འཇམ་ས་
 གནང་། ཞབས་དུང་གོང་མ་ཆེན་པོ་དཔལ་དག་གི་དབང་ལྷག་བཟླ་ཤིས་གྲགས་པ་རྒྱལ་མཆོན་
 ཕྱོགས་ཐམས་ཅད་ལས་རྣམ་པར་རྒྱལ་ཀྱན་ཏིན་གྱི་ཕྱི་རྩི་མང་གི་མཆོན་གྱིས་སྟོས་གར་མེད་པ་གསུམ་
 གྱི་མེ་ལོང་གི་དོས་སུ་གསལ་བར་ཤར་རོ། ཞེས་གོང་མ་དག་དབང་བཟླ་ཤིས་གྲགས་པ་ལ་རྒྱ་ནག་

གོང་མས་འཇའ་ས་གནང་བའི་དུས་ནི་སྤྱི་ལོ་1565པའི་ཤིང་སྤང་ལོ་ཡིན་པ་དུང་དཀར་རིན་པོ་ཆེས་
 མཇེད་པའི་《ཆོས་སྤྱི་བྱང་འབྲེལ་》ལས་གསལ། སྤྱི་ལོ་1538ལོར་《དེབ་དམར་གསར་མ་》ཚུ་
 སྐབས་ཕྱེ་སྤྱི་ལོ་སྤྱན་པ་དག་གི་དབང་པོ་ཞལ་བཞུགས་དུས་ཡིན་ཞིང་། ལོ་དེར་ཕྱེ་གདོང་དང་རིན་
 སྤངས་པའི་ཕྱོགས་གཉིས་ཕྱེ་འབྲུག་ཆེན་པོ་བྱང་བར་རྒྱལ་པམ་གྱི་དབྱེ་བ་ཆེར་མ་བྱང་ཞེས་《དེབ་
 དམར་》ན་གསལ། བཞི་པ། སྤྱི་ལོ་1538ནས་སྤྱི་ལོ་1618བར་གྱི་ཕག་གུའི་ཕྱེ་སྤྱི་ལོ་སྤྱི་ལོ་
 མར་《དེབ་དམར་གསར་མ་》དང་། 《དབྱིད་ཀྱི་རྒྱལ་མོའི་སྤྱ་དབྱངས་》བཅས་ལས་གསལ་བ་ལྟར་
 སྤྱི་ལོ་1499ལོར་གོང་མ་དག་དབང་བཟུང་གིས་གྲགས་པ་ཕྱེ་སྤྱི་ལོ་འཁོད་པ་དང་། ལོ་
 1565ལོའི་ཉེ་སྤྱི་ལོ་བར་བཞུགས་ཡོད་པ་གོང་གསལ་ལྟར་རོ། འོ་ན་ཕྱེ་སྤྱི་ལོ་འདིའི་རྩིས་སྤྱ་ཕག་གུའི་
 ཕྱེ་སྤྱི་ལོ་ཡིན་ཞེ་ན། 《དེབ་དམར་གསར་མ་》ལས། དགུང་ལོ་བཅུ་བདུན་པ་རབ་བྱུང་བརྒྱད་
 པའི་ཤིང་བྱི་སྤྱི་ལོ་1504ལོར་རིན་སྤངས་པའི་སྤྱི་ལོ་ཞིག་ཁབ་ཏུ་བཞེས། རབ་བྱུང་དགུ་པའི་ས་
 འབྲུག་སྤྱི་ལོ་1508ལོར་སྤྱི་ལོ་འགོ་བའི་མགོན་པོ་འབྲུངས། དེའི་རྩིས་སྤྱ་སྤྱན་པ་གྲགས་འབྲུང་བ་
 འབྲུངས། ཞེས་གསུངས་པ་དང་། 《དབྱིད་ཀྱི་རྒྱལ་མོའི་སྤྱ་དབྱངས་》ལས། གོང་མ་འདི་ཉིད་ལ་
 རིན་སྤངས་པའི་སྤྱི་ལོ་ཞིག་ཁབ་ཏུ་བཞེས་པར་སྤྱི་ལོ་མ་འགོ་བའི་མགོན་པོ་དང་། སྤྱན་པ་
 གྲགས་འབྲུང་བ་གཉིས་ལས། གོང་མ་འགོ་བའི་མགོན་པོ་གོང་དཀར་དུ་ཕེབས། དཔོན་ས་འབྲུངས་
 ཆེའི་དུང་ཁབ་ཏུ་བཞེས་པའི་སྤྱི་ལོ་ཞིག་ཁབ་ཏུ་དབང་གྲགས་པ་སྤྱི་ལོ་ཕྱེ་སྤྱི་ལོ་འགོ་བའི་མགོན་པོ་
 གཤེགས་པའི་གདུང་རྟེན་རིན་པོ་ཆེའི་སྤྱི་ལོ་ཞིག་སྤྱི་ལོ་ཕྱེ་སྤྱི་ལོ་ཞིག་ཁབ་ཏུ་རི་དཀར་པོ་བཞེངས། སྤྱན་
 པ་གྲགས་འབྲུང་བ་ཐེལ་གྱི་གདན་ས་ཕེབས། ཞབས་མི་བདེ་བའི་དབང་གིས་ཟབ་བཞེས་ཐུགས་
 དམ་གྱི་རིམ་པ་གཙོ་བོར་མཇེད། བྱུང་པར་གཤེད་སྤྱི་ལོ་དང་མ་མགོན་བྱ་རོག་གདོང་ཅན་ཅལ་དུ་
 ཐོན་པས་ཕྱེ་པ་འོལ་ཁ་བ་ཕུན་ཆོགས་རབ་བརྟན་པས་ཐེལ་གྱི་མཆོད་བཞེས་སོགས་ལ་ལོག་སྤྱི་ལོ་མང་
 དུ་མཇེད་པར་མངོན་སྤྱི་ལོ་སྤྱི་ལོ་གནང་བས། དུས་དེར་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་བསོད་ནམས་རྒྱ་
 མཆོ་འོལ་ཁ་ཆེར་བཞུགས་ཡོད་པ་མཆོན་ལྟར་འགྱུར་ཏེ་རྒྱལ་དུ་ཕེབས། མི་རིན་བར་ཕྱེ་པ་སྤྱི་ལོ་
 མོར་བའི་རྟེན་གྱིས་གོངས། ཞེས་སོགས་སོ། ། འདིར་གོང་མ་དག་དབང་བཟུང་གིས་གྲགས་པའི་
 སྤྱི་ལོ་ཆེ་བ་གོང་མ་འགོ་བའི་མགོན་པོ་གོང་དཀར་དུ་ཕེབས་ཏེ་བཞུགས་ཡུན་མི་རིང་བ་ཞིག་ནས་སྤྱི་
 གཤེགས་པ་དང་། དེའི་སྤྱི་ལོ་ཞིག་ཁབ་ཏུ་དབང་གྲགས་པས་གོང་དཀར་གྱི་གདན་ས་འཛིན་ཅིང་
 དགོངས་རྩིས་བྱས་ཚུལ་དང་། སྤྱི་ལོ་བ་སྤྱན་པ་གྲགས་འབྲུང་བས་ཐེལ་གྱི་གདན་ས་བཟུང་ནས་
 ཐུགས་དམ་སྤྱི་ལོ་ཟབ་བཞེས་བྱས་ཚུལ་བཅས་དག་དབང་བཟུང་གིས་གྲགས་པ་ལ་སྤྱི་ལོ་ཆེ་
 གཉིས་ཡོད་པ་དང་། དེ་གཉིས་ཀྱིས་སོ་སོས་གདན་ས་གང་འཛིན་པ་གསལ་བོར་བཞེད་ཡོད་པ་ལྟར་
 དང་། ཡང་《དབྱིད་ཀྱི་རྒྱལ་མོའི་སྤྱ་དབྱངས་》ལས། གོང་མ་ཆེན་པོའི་སྤྱི་ལོ་ཟུར་པ་སོགས་ཀྱིས་
 ཆེའི་ཁྲིར་བཞུགས་ཤིང་། བདུད་མི་སྤྱན་དགུས་དབྱུས་གཙང་ལན་མང་དུ་དགྲགས་པའི་ཕྱི་དན་
 ལངས་ཏེ། ཕྱི་སྤྱི་ལོ་ཕྱེ་གཟར་གྱི་སྤྱི་ལོ་འགོ་བའི་ཤིན་ཏུ་ཆེ་བ་བྱུང་། ཞེས་གསུངས། བདུད་མི་སྤྱན་
 དགུ་ཞེས་པ་ནི་ཕྱིས་ཀྱི་ལོ་རྒྱུས་སྤྱི་ལོ་ཆོས་ཞིང་ཤག་པ་ཆེ་བརྟན་རྩི་རྩི་ལ་སྤྱི་ལོ་ཁྲི་ལྟ་
 རྒྱལ་སོགས་དགུ་བྱུང་བ་དེ་ལ་ཟེར་ཞིང་། ཕྱི་སྤྱི་ལོ་ཕྱེ་གཟར་ཞེས་པ་སྤྱི་ལོ་1563ལོའི་རྒྱ་ཕག་ལོར་ཞིང་
 ཤག་པས་བྱེད་ལོག་བྱས་ཏེ་རིན་སྤངས་པའི་སྤྱི་ལོ་ཞིག་ཁབ་ཏུ་ཕྱེ་སྤྱི་ལོ་ཞིང་ཤིང་
 སྤྱི་ལོ་ཕྱེ་ལོ་གཉིས་ཀྱི་རིང་ལ་རིན་སྤངས་དང་། རྒྱལ་ཆེ། འཁོད་པ། ལྟར་ཐང་སོགས་དབྱུས་གཙང་

ཀུན་ཏུ་འབྱུག་པ་རྒྱན་མ་ཆད་པར་བྱང་བའི་མཐར་སྒྲིལ་1565པའི་ཤིང་སྤང་ལོར་ཞིང་ཤག་པ་ཆོ་
 བརྟན་རྡོ་རྗེ་རང་ཉིད་ཀྱིས་དམག་སྡེ་བྲིད་དེ་རིན་སྤངས་པ་བཏུལ། གཙང་པའི་ཡུལ་གྱི་ཐམས་ཅད་
 དབང་དུ་བྱས་པས་གཙང་སྟོད་རྒྱལ་པོ་ཞེས་གྲགས་པ་དེ་བྱུང་།
 སྐབས་དེར་སྡེ་གདོང་གི་ཆེའི་ཕྱེ་སྤྱིད་ཀྱི་ཁྲི་ལ་སྐས་ཆུང་བ་སྐུན་ཕྱ་གྲགས་འབྱུང་བ་བཞུགས་ཡོད་
 པར་གསལ་ཏེ། 《དབྱིད་ཀྱི་རྒྱལ་མོའི་སྤྱད་བྱངས་》 ལུ་བྱངས་པའི་ཡུང་བརྟན་ལས། གྲགས་འབྱུང་
 མིང་ཅན་སྡེ་ཡི་གདོང་པོ་འཛིན། ། བདུད་སྐུལ་མི་དགུས་པག་ཆང་ཡོས་ལྟར་རྟོག་། ། ཅེས་ཞིང་
 ཤག་པ་པ་སྐུན་རྣམས་ཀྱིས་གཙང་ཕྱོགས་དབང་དུ་སྤྱད་པའི་སྐབས་སུ་སྡེ་གདོང་གི་ཕྱེ་སྤྱིད་ཁྲི་ལ་
 གྲགས་འབྱུང་ཞེས་པ་ཞིག་བཞུགས་ཡོད་པ་ནི་སྐས་ཆུང་བ་སྐུན་ཕྱ་གྲགས་འབྱུང་བ་ལས་གཞན་མ་
 མཆིས། འདྲིའི་ཕྱ་པའི་དེབ་ཐེར་དུ། གོང་མ་ཆེན་པོའི་སྐས་ཟུར་པ་ཞིག་སྡེ་གདོང་གི་ཁྲི་ལ་བཞུགས།
 ཞེས་པ་དང་། ཡང་། ཞབས་བྱང་དག་དབང་གྲགས་པ་གོང་དཀར་ན་བཞུགས་སྐབས། ཆེར་
 ཡུམ་མི་གཅིག་པའི་སྐུ་མཆེད་ཡོད་པར་བརྟེན། དཔོན་ས་འབྱོངས་ཆེ་མས་གནང་བཀོད་མ་ལེགས་
 པའི་ཟེར་བྱ་བསྐྱངས་ཏེ། རིན་སྤངས་པ་དང་དགའ་ཕྱན་པ་སོགས་ཞབས་བྱང་དག་དབང་གྲགས་
 པའི་ཞབས་ཏྲོག་ཏུ་ཆེར་དཔུང་གི་སྦྱོར་བ་བཤམས། ཏྲོར་བསོད་ནམས་དར་རྒྱས་སོགས་སྟོན་པོ་
 གཞན་རྣམས་དཔུང་བྱེད་ཀྱི་ཕྱོགས་སྤྱང་མངོན་ཆོན་ཅན་མེད་ནའང་། གོང་མ་ཆེན་པོས་བཀྲ་ཤིས་
 ཆེ་པར་ནང་སྟོན་བཅོལ་བར་མ་རངས་པའི་བར་ཞུགས་ཁྲིག་ནས་ཆེར་དཔུང་གིས་བསྟོར་མ་དགོས་
 པའི་ངོས། གོང་མ་འོན་རྒྱལ་བཟང་དུ་ཕེབས་བཅུག་ནས། ཞབས་བྱང་དག་དབང་གྲགས་པ་ཆེའི་ཁྲི་
 ཐོག་ཏུ་གདན་དྲངས། འོན་ཀྱང་འབྱུག་པ་སྐུལ་སྐུ་བརྟན་དཀར་པོས་སྡེ་དཔོན་རྣམས་ལ་རྒྱ་མཆོན་
 གནང་ཡང་ཟེར། གང་ལྟར་འབྱུངས་མེད་དུ་གོང་མ་ཕྱིར་ཆེར་ཕེབས། ཞབས་བྱང་དག་དབང་གྲགས་
 པ་གོང་དཀར་དུ་བཞུགས་པ་ལ་ཡང་བསྟོར་རྒྱུ་ཆ་གྲུལ་ཆེ་བ་བྱུང་སྐབས་གོང་དཀར་འདི་དཔུས་
 གཙང་གཉིས་ཀྱི་བདུད་འཛོམ་པའི་ལྷ་བ་ལྷ་བྱར་འདུག་པས་རང་རེའི་མི་ངོ་ཞིག་གིས་མ་བཟུང་ན་
 བོད་ཀྱི་བདེ་སྦྱིད་ལ་གཞོན་པས་རྫོང་གཏོད་མི་དགོས་ཚུལ་གྱི་གོང་མའི་བཀའ་ཤོག་གོང་དཀར་དུ་
 གནང་བར་མི་རྣམས་ཀྱི་ལག་ཏུ་བརྒྱབ་པས་དམག་རྣམས་གྱེས་ཏེ་བདེ་འཇགས་ཆེ་བར་བྱུང་། ཞེས་
 གསལ་བ་ལ་བརྟག་ན། སྐས་ཆེ་བ་འགོ་བའི་མགོན་པོའི་མ་ཡུམ་རིན་སྤངས་པའི་སྐས་མོ་ཡིན་ཡང་།
 སྐས་ཆུང་བ་སྐུན་ཕྱ་གྲགས་འབྱུང་བའི་མ་ཡུམ་རིན་སྤངས་པའི་སྐས་མོ་ལས་གཞན་པ་ཞིག་ཡིན་པར་
 དེས་ཏེ། བྱི་སྤང་ཕྱེ་གཟར་གྱི་སྐབས་སུ་གྲགས་འབྱུང་མིང་ཅན་གྱིས་སྡེ་གདོང་གི་གདན་ས་འཛིན་
 ཡོད་པར་གསལ་བ་དང་། ཡང་ཆེར་ཡུམ་མི་གཅིག་པའི་སྐུ་མཆེད་ཡོད་པར་བརྟེན་རིན་སྤངས་པས་
 རང་གི་ཆ་པོ་ཞབས་བྱང་དག་དབང་གྲགས་པའི་རྒྱབ་ཆ་བྱས་ནས་ཆེར་དམག་དྲངས་ཚུལ་གསལ་
 པའི་ཕྱིར། དེས་ན་སྤྱི་ལོ་1560ལོ་ཡས་མས་ཅས་ཞིག་ན་གོང་མ་དག་དབང་བཀྲ་ཤིས་གྲགས་པས་རང་
 གི་སྐས་ཟུར་པ་སྐུན་ཕྱ་གྲགས་འབྱུང་ཁྲི་ལ་བཀོད་ཡོད་པར་སྟུང་། གྲགས་འབྱུང་མིང་ཅན་སྡེ་ཡི་
 གདོང་པོ་འཛིན། ། བདུད་སྐུལ་མི་དགུས་པག་ཆང་ཡོས་ལྟར་རྟོག་། ། ཅེས་པའི་གཏམ་ལ་དཔུང་
 བ་སྐུན་ཕྱ་གྲགས་འབྱུང་བ་དེ་ཞིང་ཤག་པ་པ་སྐུན་རྣམས་དང་འབྲེལ་བ་བཟང་པོ་ཡོད་སྟབས། རིན་
 སྤངས་པས་དེ་སྡེ་སྤྱིད་ཀྱི་ཁྲི་ལས་པབ་སྟེ་རང་གི་གཉེན་ཆོན་དུ་གྱུར་པའི་གོང་མ་འགོ་བའི་མགོན་
 པོའི་སྐས་ཞབས་བྱང་དག་དབང་གྲགས་པ་སྡེ་གདོང་གི་ཁྲི་ལ་བཞུགས་ཀྱང་ཡུན་མི་རིང་བ་ཞིག་ནས་
 གོང་མ་ཉིད་སྤང་ཕྱེ་སྤྱིད་ཀྱི་ཁྲི་ལ་བཞུགས་ནས་ཆ་པོ་དག་དབང་གྲགས་པ་གོང་དཀར་དུ་ཕྱིར་

བཏང་། སྤྱི་ལོ་1565ལོར་ཞིང་ཤུག་པས་རིན་སྐྱེད་པའི་དབུང་སྟོབས་བཅོམ་ནས་གཙང་སྟོང་རྒྱལ་
 བོར་གྱུར་པ་དང་། ཡབ་གོང་མ་ཆེན་པོ་སྐུ་གཤེགས་པ་སོགས་ཀྱི་རྒྱུན་ལ་བརྟེན་ནས་སྤུན་མཉམ་གྲགས་
 འབྱུང་བ་སྐར་ལྗེ་གདོང་གི་ཁྲི་ལ་སྤྱི་ལོ་1577ལོ་རྒྱལ་བ་བསོད་ནམས་རྒྱ་མཚོ་སོག་ཡུལ་དུ་ཕེབས་པའི་
 ལོ་དེ་ཅམ་བར་དུ་བཞུགས་ཡོད་པར་གསལ། སྤུན་མཉམ་གྲགས་འབྱུང་བ་སྐུ་གཤེགས་པའི་རྗེས་སུ་ཕག་
 གུའི་གདུང་རྒྱུད་གོང་དཀར་དུ་བཞུགས་པའི་ཞབས་བྱུང་དག་དབང་གྲགས་པ་ལས་མེད་སྟབས། སྤྱི་
 ལོ་1578ལས་མས་ཤིག་ནས་ལྗེ་གདོང་དུ་སྤེ་སྤྱོད་ཀྱི་ཁྲི་ལ་བཞུགས་ནས་སྤྱི་ལོ་1618ལོར་གཙང་པ་
 རྒྱལ་པོས་བོད་ཡོངས་ལ་དབང་སྐྱུར་བྱེད་པའི་སྤྱི་དབང་དངོས་སུ་མ་བཅུགས་ཀྱི་བར་དུ་མིང་ཅམ་
 གྱི་ཕག་གུའི་སྤྱི་དབང་དེ་ཞབས་བྱུང་དག་དབང་གྲགས་པ་ཡབ་སྐུ་གཤེགས་ཀྱིས་བསྐྱེད་ཡོད་པར་ངེས།
 འདི་ལ་སྐུ་བཀའ་བརྒྱུད་རྣམ་པ་རྒྱལ་བ་དང་རྣམ་རྒྱལ་གྲགས་པ་གཉིས་འབྱུངས་ཤིང་། རྣམ་རྒྱལ་
 གྲགས་པ་ལྷ་མོ་ནས་སྐུ་གཤེགས་པ་དང་། བཀའ་བརྒྱུད་རྣམ་པ་རྒྱལ་བའི་སྐུ་མི་ཕམ་བསོད་ནམས་
 དབང་ཕྱུག་གྲགས་པ་རྣམ་རྒྱལ་དཔལ་བཟང་སྤྱི་ལོ་1643པའི་ཚུ་ལྷག་ལོ་རྒྱལ་བ་ལྷ་པོ་ཆེན་པོས་《དེབ་
 ཐེར་དབྱིད་ཀྱི་རྒྱལ་མོའི་སྤྱད་བྱངས་》བཅུ་མས་པའི་ལོ་དེར་ལྗེ་གདོང་གི་ཁྲི་ལ་བཞུགས་ཡོད་པར་
 གསུངས་པ་བཅས་ལ་ཞིབ་བཟུར་བྱས་ན་འདིར་ཕག་གུ་སྤེ་སྤྱོད་རིམ་བྱོན་དང་ལོ་ཆོགས་འབྱུངས་བལ་
 ཞིག་རྟོགས་ཐུབ།

ས་བཅད་གཉིས་པ། ཕག་གུ་སྤེ་སྤྱོད་སྐབས་ཀྱི་ཁྲིམས་དང་སྤྱིག་གཞིའི་སྐོར།
 གཅིག་ཙམ་ཁྲིམས་གཏན་འབེབས་བྱས་པ།

དུས་རབས་གང་འདྲ་ཞིག་ཡིན་ཀྱང་ཙམ་ཁྲིམས་ནི་དབང་སྐྱུར་གྲལ་རིམ་གྱིས་གཞན་ལ་དབང་
 སྐྱུར་བྱེད་པའི་ལག་ཆ་གལ་ཆེ་ཤོས་ཤིག་ཡིན་ལ། ཙམ་ཁྲིམས་ཀྱི་རྣམ་པ་ལ་བརྟེན་ནས་རྒྱལ་ཁབ་སོ་
 སོའམ་དབང་སྐྱུར་གྲལ་རིམ་དེའི་སྤྱི་དབང་གི་ངོ་བོ་གང་འདྲ་ཞིག་ཡིན་པ་དང་། སྤྱི་ཆོགས་བདེ་
 འཇགས་ཀྱི་རྣམ་པ་གང་འདྲ་ཞིག་ཡིན་པ་མཚོན་ཐུབ། ས་སྐུ་པས་བོད་ཡོངས་ལ་དབང་སྐྱུར་བྱེད་
 པའི་སྤྱི་དབང་ཐོར་ཞིག་དུ་ཕྱིན་ནས་སྤེ་སྤྱོད་ཕག་གུ་པས་བོད་ལ་དབང་སྐྱུར་བྱེད་པའི་སྤྱི་དབང་
 དངོས་སུ་འགོ་ཚུགས་པ་དང་། ལྷ་སེ་བྱང་རྒྱལ་མཚན་གྱིས་གཏན་འབེབས་གནང་བའི་བོད་ཀྱི་
 བཅའ་ཁྲིམས་《ཁྲིམས་ཡིན་ཞལ་སྤེ་བཅོ་ལྔ་》ཞེས་པ་ནི། 《དེབ་ཐེར་དབྱིད་ཀྱི་རྒྱལ་མོའི་སྤྱད་
 དབྱངས་》ལས། དེ་ཡང་དཔལ་ལྷན་ས་སྐུ་པས་བོད་ཅམ་དུ་མ་ཟད་བོད་ཆེན་པོའི་རྒྱལ་ཁམས་ལ་
 མངའ་དབང་བསྐྱུར་ནའང་། གདུང་རྒྱུད་ཞལ་ངོ་རྣམས་ཕྱགས་འདོད་ཀྱི་འཐེན་ཕྱོགས་སོ་སོར་སོང་
 ཞིང་། དཔོན་ཆེན་རྣམས་ཀྱང་ཉིག་མི་ཆགས་པར་སྟོ་ལེན་མང་བ་གོང་མའི་ཁྲིམས་ཀྱང་ཉོར་གྱི་ཤན་
 ཤོར་པའི་ཉང་ཐོམ་སོགས་ལ་བརྟེན། ཐང་སྟོང་དང་མཐོ་དམའ་ཅི་རིགས་པ་དང་། ལྷད་པར་ཉོར་
 ཁྲིམས་ལ་མི་བསད་ན་སོག་ཆབ་དུ་སོག་གཏོང་བས་མཚན་པའི་ཁྲིམས་རྣམས་སྤྱིག་པའི་ལས་ཤས་ཆེ་
 བར་བརྟེན། བོད་ཆོས་རྒྱལ་གོང་མའི་ལྷགས་སྟོལ་བཟང་པོ་དགེ་བ་བཅུས་གཞི་བཟུང་བ་འདི་ཉིད།
 ལྷའི་སེ་དུས་གཙོ་བོར་མཇུག་པར་བཞེད་དེ། རྒྱལ་དེ་ཉིད་སྐྱུབ་པར་བྱེད་པ་ལ་ཁས་ཞན་རྣམས་
 ཡལ་བར་དོར་ཅིང་། དྲེགས་པོ་རེངས་སུ་བཅུག་པ་མ་ཡིན་པའི་བདེན་རྒྱུན་ཐང་མར་བདལ་ནས།
 དཀར་ནག་ཤན་འབྱེད་པའི་ཁྲིམས་ཀྱིས་རྒྱལ་ཁམས་རྒྱན་མོ་གསེར་ཁུར་ལྷ་བྱར་བདེ་བའི་ཆེད་དུ།
 དཔའ་བོ་སྟག་གི་ཞལ་སྤེ། སྐར་མ་མའི་ཞལ་སྤེ། ལྷ་མོ་ལས་འཛིན་གྱི་ཞལ་སྤེ། ལྷ་བཞེས་

བདེན་རྩོན་གྱི་ཞལ་ལྷེ། བབྱང་བཀྱིགས་ཁྲིམས་རའི་ཞལ་ལྷེ། རྒྱ་ཅན་ཁྲག་བཙོར་སྦྱར་གྱི་ཞལ་
 ལྷེ། དྲན་འཛིན་ཆད་ལས་གྱི་ཞལ་ལྷེ། ཏྲ་འདྲ་བརྟུང་གི་ཞལ་ལྷེ། བསད་པ་སྟོང་གི་ཞལ་ལྷེ།
 མས་པ་ཁྲག་གི་ཞལ་ལྷེ། བསྟོན་ཏམ་མནའ་བསྐྱག་གི་ཞལ་ལྷེ། བརྟུང་པ་འཇལ་གྱི་ཞལ་ལྷེ། ཉེ་
 འབྲེལ་འབྲལ་བསྐྱམས་གྱི་ཞལ་ལྷེ། བྱི་བྱས་བྱི་རིན་གྱི་ཞལ་ལྷེ།
 རྒྱུ་པར་ཚུར་གྱི་ཞལ་ལྷེ། ལྷེ་བཙོ་ལའི་སྟོན་གཏན་ལ་པལ། དེ་ཡང་མི་སྤྱན་ལོག་པར་འཁྱུ་བའི་
 དག་ལྷེ་ཆར་བཅད་ནས། ལྷུ་དོན་བཞེད་ཐོག་ཏུ་འཁྱུ་བའི་ཐབས་སུ་དག་པོ་དཔུང་གི་སྦྱར་བ་
 བཤམས་ཚུལ། ཚུར་འགོལས་ལ་བཙོན་པོའི་རྫོང་ལ་འཁྱུ་འཕྱར་བྱེད་ཚུལ།
 ལྷེ་མོར་མངགས་སྟེབས་རྣམས་ཀྱིས་རྣམ་དཀར་གྱི་ལས་ལ་སྦྱོང་ཅིང་ཉེ་འགྲངས་སྤངས་པའི་གཞུང་
 དོན་གཙོ་བོར་བྱེད་ཚུལ་མི་བསད་ལ་ལན་འཇལ་གྱི་གཉིས་ཕུང་ཕྱིག་ལས་བྱེད་དུ་མི་འཇུག་པར་སྟོང་
 སྦྱོང་ལེན་སོགས་ཕྱ་ཞིབ་མཛངས་པའི་སྟོན་ཁྲིམས་གྱི་འཇམ་དར་ཡུག་གཅིག་ཏུ་བརྟུངས་པའི་འཇུམ་
 གྱིས་རྫོགས་ལྷན་གསར་པའི་མགོན་པོར་ནས་འགྲུགས་པར་མཛད་དོ། ། ཞེས་ཁྲིམས་གྱི་རྣམ་གྲངས་
 ཅུམ་འཁོད་ཡོད་པ་དང་། གཞན་ཡང་གཡུ་འབྲུག་སྟོག་པའི་ཞལ་ལྷེ་བཙོ་ལྷེ་ཞེས་པ་འདི་ཡང་ངོ་
 བོ་པལ་ཆེར་《ཁྲིམས་ཡིག་ཞལ་ལྷེ་བཙོ་ལྷེ》དང་འདྲ་བ། པག་གྱུ་ལྷེ་མིང་གང་ཅུང་ཞིག་གི་དུས་སུ་
 ཏཱ་མི་བྱང་ཚུབ་རྒྱལ་མཚན་གྱི་ཁྲིམས་ཡིག་ལ་གཞི་བབྱང་ནས་བཙོ་བཙོས་བྱས་པར་ངེས་པས་འདྲིར་
 དཔུང་གཞིར་བཞོད་པའོ། ། གཡུ་འབྲུག་སྟོག་པའི་ཞལ་ལྷེ་སོ་སོར་བཤད་པ་ལ། བསད་པ་སྟོང་གི་
 ཞལ་ལྷེ། མས་པ་ཁྲག་གི་ཞལ་ལྷེ། རྟུང་པ་འཇལ་གྱི་ཞལ་ལྷེ། བསྟོན་ཆེན་མནའ་བསྐྱགས་གྱི་ཞལ་
 ལྷེ། བྱི་བྱས་བྱི་རིན་གྱི་ཞལ་ལྷེ། བྱི་བྲལ་མཐུན་སྟེབས་གྱི་ཞལ་ལྷེ། འགོས་འདྲེད་བྱ་ལོན་གྱི་ཞལ་
 ལྷེ། དམའ་པག་ཡུས་གྱི་ཞལ་ལྷེ། སྤྱུ་འདྲོད་ཆོང་གི་ཞལ་ལྷེ། ལྷག་ཆད་ཅིས་གྱི་ཞལ་ལྷེ།
 ལ་ལྷག་རྒྱབ་གྱི་ཞལ་ལྷེ། རྒྱུ་པར་ཚུར་གྱི་ཞལ་ལྷེ། དཔའ་བོ་སྤྱག་གི་ཞལ་ལྷེ། སྤར་མ་པའི་
 ཞལ་ལྷེ། ཁྲིམས་འདེགས་བབས་སྟགས་གི་ཞལ་ལྷེ་དང་བཙོ་ལྷེ། རྒྱལ་སྟོན་གྱི་ཡི་གེ་ལ་ཆད་མ་
 བྱས་ན་དེ་ཁོ་ན་ལྟར་རོ། །

དང་པོ། བསད་པ་སྟོང་གི་ཞལ་ལྷེ་ནི། ཏྲ་ཡུགས་དང་བོད་ཡུགས་གཉིས་ལས།
 ཏྲ་སྟོག་ཆབ་ཏུ་སྟོག་གཏོང་བས་མི་ཤ་ལེན། བོད་དུ་ཆོས་དར་ཞིང་ཆོས་ལ་དཀར་བས་སྟོག་ཆབ་ཏུ་
 སྟོག་བཏང་ན་གཉིས་ཕུང་ཕྱིག་པའི་ཆ་བར་འགོ་བས་སྟོང་འཇལ་ལེན་བྱེད་པ་ལེགས་ཟེར་ནས། དེས་
 བསྐྱལ་པ་སྟོང་བས་སྟོང་ཞེས་བྱ་བ་བྱང་། དེས་ན་སྟོན་གྱི་དུས་ནི་དག་པ་ལ། འཇལ་སྤང་སྟོང་
 དང་ཞོ་སྟོང་དུ་སྦྱོད་པས་ན་སྟོང་ཞེས་བྱའོ། ། ལག་ཁུར་གྱི་ངོ་ཆེན་དང་བྱར་པའི་ངོ་ཆེན་ལ་ཞི་ཆག་
 གཏོང་དགོས་པ་ཡོང་བས་ན་སྟོང་ཞེས་ཟེར། དེས་ན་སྟོང་ཞེས་བྱ་བ་སྟོང་པ་ཡིན་པས་ན། སྟོང་
 ལེན་ཕྱག་པོར་སོང་བའང་མེད། སྟོང་འཇལ་སྤང་པོར་བྱད་པའང་མེད། བྱ་བ་འདུག་པས། རོ་
 དོད་མཉམ་གྱི་འཇལ་ཡིན་པས་ན་རོ་དོད་ཅེས་ཀྱང་བྱ་ལྷེ། སྟོང་དང་རོ་དོད་དོན་གཅིག་པས། མི་
 དག་ཞན་དཔགས་པའི་སྟོང་སྦྱོང་ཡུགས།
 ས་སྐྱ་པ་རྩེ་ཏམ། ཏྲ་བརྟུང་སྟོང་མི་བྱད་འབུམ། ། ཡོན་ཏན་ཅན་ལ་བཟོད་དུ་མེད། །
 བྱ་བའང་གསུངས་འདུག་ཅིང་། འཇིག་རྟེན་ཆེན་པོའི་ངག་ལས་ཀྱང་། ། སྟོང་ཡ་ཙེ་རྒྱལ་པོ་ཏྲ་
 གྱིས་བསད། ། སྤར་དང་གསེར་ལ་མཉམ་འདེགས་བྱས། ། སྤང་གི་སར་རྒྱལ་པོ་ལྷན་མས་
 བསད། ། ད་དུང་སྟོང་གཞུག་འཕྲོད་པ་མེད། ། ཅིས་དང་། ཡ་པོ་མགར་བ་ཤན་པ་གསུམ། །

བསད་ཀྱང་སྒྲོང་ལ་དྲེས་ཐག་གཅིག ། ཅེས་བྱ་བ་གསུངས་གདའ་བས། དུས་དེ་ཙམ། མི་སལ་
 བ་རང་ག་བའང་རབ་འབྱིང་ཐ་གསུམ་ལས། རབ་ལའང་རབ་ཀྱི་རབ། རབ་ཀྱི་འབྱིང་།
 རབ་ཀྱི་ཐ་མ་དང་གསུམ། འབྱིང་ལའང་འབྱིང་གི་རབ། འབྱིང་གི་འབྱིང་། འབྱིང་གི་ཐ་མ་དང་
 གསུམ། ཐ་མ་ལའང་ཐ་མའི་རབ། ཐ་མའི་འབྱིང་། ཐ་མའི་ཐ་མ་དང་གསུམ་ཡོད་པ་ལས།
 རབ་ཀྱི་རབ་ལ་བརྟུང་དང་བརྟུང་མ་བཅོ་ལྟོར། དེ་འོག་རབ་ཀྱི་འབྱིང་ལ་སྒྲོང་སྒྲོང་དགུ་བརྟུ། དགུ་
 བརྟུ་གོ་ལྟོར། དེ་འོག་རབ་ཀྱི་ཐ་ལ་སྒྲོང་སྒྲོང་བརྟུང་བརྟུ། བརྟུང་ལྟ་བུ་ལྟོར། དེ་འོག་
 འབྱིང་གི་རབ་ལ་སྒྲོང་སྒྲོང་བརྟུང་ལྟ་བུ། བརྟུང་ལྟ་དོན་ལྟོར། དེ་འོག་འབྱིང་གི་འབྱིང་ལ་སྒྲོང་
 སྒྲོང་དགུ་བརྟུ། དགུ་བརྟུ་རེ་ལྟོར། དེ་འོག་འབྱིང་གི་ཐ་ལ་སྒྲོང་སྒྲོང་ལྟ་བུ།
 ལྟ་བུ་དང་ལྟོར། དེ་འོག་ཐ་མའི་རབ་ལ་སྒྲོང་སྒྲོང་བཞི་བརྟུ། བཞི་བརྟུ་ཞེ་ལྟོར།
 དེ་འོག་ཐ་མའི་འབྱིང་ལ་སྒྲོང་སྒྲོང་སྒྲོང་ལྟ་བུ། སྒྲོང་ལྟ་གོ་ལྟོར། དེ་འོག་ཐ་མའི་ཐ་མ་ལ་སྒྲོང་སྒྲོང་
 ཉི་ཤུ། ཉི་ཤུ་ཙམ་ལྟོར། རུད་མེད་བསད་པ་ཆེར་མི་ཡོང་། གལ་སྲིད་བསད་པ་བྱུང་ན་སྒྲོང་སྒྲོང་
 བཅོ་ལྟོར་ནས་བརྟུང་བར་ཀྱི་ཆ་གོང་དང་རིགས་འབྲེ། བྱིས་པ་ལོ་བརྟུང་མན་གྱིས་གྱི་བརྟུབ་ནས་ཤི་བ་
 ལ་དགོ་དོད་མ་གཏོགས་སྒྲོང་གི་སྒོལ་མེད། རྒྱུ་མ་རྒྱ་ཕྱོད་པ་ལོར་བདག་གིས་བསད་པ་ལ་སྒྲོང་
 གི་ཐོབ་ཐང་མེད་ཟེར་ནའང་། རྒྱུ་མ་སྤྱོད་བརྟུས་ཀྱང་གཤགས་རོས་གདབ་བྱ་བ་འཛིག་རྟེན་དུ་
 གྲགས་འདུག་པས། དགོ་ཆས་ཀྱི་ཆ་ཐོབ་པ་སྐབས་དང་ཟུར། ཡང་། བརྟུང་བསད་བྱས་པ་དང་།
 མི་དཔུང་བྱས་ནས་བསད་པ་ལ་སྒྲོང་རང་སྒྲོས་བཅད་པ་དེ་ལྟ་བུ་གཅོད་པ་དེ་ལྟེ་སྲིད་རིན་པོ་ཆའི་
 ཁྲིམས་ལྷགས་ཡིན་པའམ་སྐབས་དང་ཟུར། ཡང་། གསོད་པ་བྱས་ཟེར་བ་དང་། དུག་གཏོང་བ་
 བྱས་ཟེར་བ་ལ། དག་པ་བྱས་ནས་མ་ཐོན་ན་ཕྱིད་སྒྲོང་གིས་བཤགས་སྒོལ་ཡོད། ཡང་སྒྲོང་གི་ཆོབ་ལ་
 ཞིང་དག་པ་རེ་ཐོ་འཛུགས་པའི་སྒོལ་ལྷགས་ཀྱང་ཡོད། ད་ཙམ་ཁྲིམས་ལྷགས་ལ་བཙེ་མཐན་ཉུང་།
 དེ་ལྟར་སྒྲོང་གི་རིམ་པ་རྣམས་སྐབས་དང་ཟུར་བ་བཅད་པའི་སྒྲོང་ན་གོང་མ་ཆེ་བཙུན་གྱི་ངོ་ལ་སྒྲོང་
 སྒྲོང་རྒྱུ་ཆག་བརྟུག་ཟེར་བའི་གོང་ཕྱད་ཀྱི་ཆ་ཡང་སྒོལ་ལྷགས་ལྟར་ཕྱིད་དགོས། ལྷག་ལྷ་བྱ་ཕྱད་
 བརྟུ་བྱར་ཆག་ཡང་དེའི་ཕྱིད་སྒྲོང་གཞོན། དགོ་ཆས་ཀྱི་སྒྲོར། དགོ་ལ་སྒྲོར་བའི་ཆས་ཡིན་པས་
 དགོ་ཆས་ཞེས་ཀྱང་བྱ། རོ་དུར་གྱི་ཆས་ཡིན་པས་ན་རོ་ཆས་ཞེས་ཀྱང་བྱ། དགོ་ཆས་དང་རོ་ཆས་
 དོན་གཅིག་པས་སྒྲོང་སྒྲོང་སྒྲོང་དུ་སྒྲོང་གི་སྒྲོང་རེའི་སྒྲོང་དུ་ནས་ཁལ་རེ་མ་འབྲངས་པ་དང་། མར་
 གྱི་སྒྲོར་ནས་གྱི་ལྟ་བུ་གཅོད་ཕྱིད་པ་དང་། བཞི་བྱར་ཕྱིད་པའི་སྒོལ་ལྷགས་གསུམ་ཡོད་པས་གང་
 དགོས་སྐབས་དང་ཟུར། དུས་དེང་སང་ནས་ཁལ་རེ་ལ་མར་ཉག་དོ་མ་སྒོལ་འཛུགས་ཀྱི་འདུག་རོ་
 ཞེས་དང་། རོ་འཛོ། ལྷག་གདན། ཅེ་འོས་རིག་པས་བཅད། རོ་སྒྲོར་ཟེར་བ་རོ་བསྐྱེགས་པ་
 སྐྱེགས་ཀྱི་དགོས་ཆའི་སྒྲོར་ལ་ཟེར་བ་ཡིན་པས་གང་འོས་ཅི་ཆ་ཕྱིད།
 མི་གསོད་དཀར་ནག་ཁྲ་གསུམ་ཞེས་པ་གྱི་སྤྱི་གཞོན་པའི་ལྷགས་གཅོད་ཀྱི་ཆས་ལ་ཟེར་བ་ཡིན་པས་
 སྐབས་དང་ཟུར་བའི་ཆ་ཕྱིད་དགོས་སོ། ། དུགས་སའི་མཆི་འཕྱིས། སྒྲ་འབྱུང།
 བྲང་གདན་ཟེར་བ་དོན་གཅིག་སྟེ་མིང་འདོགས་མི་འདྲ་བའོ། ། དུ་ལྷག་གི་རྒྱགས་རྟེན།
 ཨ་མའི་སེམས་གསོ། མི་བདག་གི་རྒྱལ་རྣམས་རི་ལྟར་འོས་རི་མ་བྱར་དུ་འབྱ། གཞན་ཡང་། མི་
 རབས་འདུན་མའི་སྟེ་འཛིན། པ་ཆོན་སྤྱིའི་རྒྱལ་ལས། སྤུན་ལྷའི་སྒྲོང་གཞོན། ཞང་ཆོན་སྤྱིའི་
 རྒྱལ་ལས། ཤ་ཉེའི་རྒྱལ་ལས། མག་པའི་གཞུ་འབེབས་ཟེར་བ་སྐྱེགས་ཁ་མཆུའི་ཡན་ལག་གི་མིང་

འདྲགས་མང་པོ་ཡོད་པ་རྣམས་ཇི་ལྟར་འོས་རིམ་བྱུང་བའི། དེ་མ་ཤར་ན། རོ་བདག་གསོད་
མཁན་ལ་ཚྭ་དུ་ཡོང་བས། དེའི་རིགས་ཀྱི་མཐའ་འགོག་དགོས་སོ། ། མི་བསད་པའི་རོ་ཆས་སྟོན་ལ་
སྟོད་པ་དང་ལེན་པ་དེ་ཕན་ཚུན་གཉིས་ཀར་བྱུང་ལེན་ཆེ་བ་ཡིན། སྟོད་མཁན་ལ་ལྷན་བྱུང་དུ་འགོ་
བའི་ལྷགས་ཡོད། ལེན་མཁན་གཤིན་པོ་ལ་སྟོང་བཅེ་བ་དང་། སྤངས་པ་ཡོད་ན་གཤིན་པོ་ཞག་མ་
འགྲངས་པར་བདུན་ལ་རྣམ་ཤེས་བར་དོར་འབྱུང་བའི་དུས་ས་ལམ་གྱི་བར་ཆད་ར་མདའ་ལ་དགོ་བ་
བྱས་ན་འགྱུར་ཆེ་བས། ལེན་མཁན་ལ་བྱུང་ཡོད།

ད་ལྟ་གཤིན་པོ་ལ་མི་བྱམས་པའི་འདྲོད་པ་ཅན་འགའ་རེ་ལྷན་བྱུང་དུ་འགོ་བ་དེ་མི་འདྲོད་པར་མི་
ལེན་ཟེར་བ་འདུག་སྟེ། ཉིང་དུ་མར་ནས་རང་སྟོད་མཁན་མི་ཡོང་བས་སྤང་གྲངས་གང་འདུག་
དངོས་པོ་གོང་ཐང་གཅོད་ལྷགས་སྤར་དང་སྤུས་གཙང་ལྷན། སྤུས་གཙང་དང་ཐོང་ལྷན་བྱུང་དུ་བྱས་
ནས་སྟོད་ལེན་བྱེད་པ་ཡིན། མི་དྲག་པ་ལ་སྟོང་ཐུན་གསུམ་དུ་བཅད་པའི་སྤུམ་ཆ་སྤར་དུ་སྟོད་པའི་
ལྷགས་ཡོད་པས། སྤར་སྟོན་རོ་ཆས་ཀྱི་མར་ནས་དེ་སྟོང་དུ་ལྷན་བྱུང་གཅོད་པ་ཡིན། གྱི་ཤས་འགྲགས་
པ་ལ་གསོད་གྱི་རང་དངོས་པོ་སྤར་ནས། གྱི་བཟང་ངན་གང་ཡིན་ཀྱང་། སྟོང་གི་ཐུན་གསུམ་གྱི་
སྟོང་ནས་སྤང་གང་གཅོད་པའི་ཁྲིམས་ལྷགས་ཡིན། མི་ཤ་ལེན་པའི་རྟེན་འབྲེལ་ཡང་ཡོད་ཟེར། ཕལ་
ཆར་མི་སྟོད་པ་མང་། སྟོད་ལེན་སྟོངས་ནག་གི་སྤུས། རི་སྤུས། སྤུང་སྤུས། རྟ་བོང་ན་
གཞོན་ནོར་ཉན། གོ་བྲབ། དར་རས། རྣམ་སྤུག་ རྩོ་ཐོག་བྱང་ཐོག་ཡུལ་ཐོག་སྤགས་ལ་ཐུན་
གསུམ་གྱི་རིན་ཀྱག་པའི་སྟོད་ལེན་བྱེད་ཅིང་།

དེ་ལ་རིན་ལ་མི་འཆམས་པས། ལག་སྟོད་ཀྱི་སྤར་ཞོ་དང་སྤར་གྱི་སྟོང་སྤང་འཐབ། ལག་སྟོད་ཀྱི་
སྤང་ཞོ་དང་སྤང་གྱི་སྟོང་སྤང་འཐབ། དེར་མ་བཟུང་སྟོང་སྟོང་སྤར་ཐོང་བརྒྱད་ལྷན་བྱེད་པའི་ཁྲིམས་
ལྷགས་ཡིན། དེས་ན་གཤགས་རས་མ་ཡིན་པའི་རས་པོ་ཉི་ལྟ་བུ་བཅུ་དྲུག་མ་ལ་སྤར་ཞོ། བཅུ་
གཉིས་མ་ལ་སྤང་ཞོ། བརྒྱད་མ་ལ་ཐོང་ཞོ། ར་ཕད་བརྒྱད་མ་ལ་སྤར་ཞོ། བཞི་མ་ལ་སྤང་ཞོ།
གཉིས་མ་ལ་ཐོང་ཞོ་བྱས་པ་ལ་ཆ་བཞག་ནས་སྟོད་ལེན་བྱེད་ཅིང་། གཞན་ཡང་སྤུག་མ་སྟོང་ཁྲིམས་ལ་
སྟོང་སྤང་གང་། ཐོང་གྲག་ལ་ཞོ་བྱེད་རྣམས་སུ་གཅོད་པ་ཡིན་ནོ། ། དགོ་ཆས་ཀྱི་ནམ་ནས་ས།
མར་མར་སར་གང་བྱེད་བྱས་པའི་ལྷག་མ། གསེར་དུལ། གོས་དར།

ཁོ་བཟངས་རྣམས་ལ་མར་ནས་ཀྱི་རིན་ཀྱག་བྱས་པའི་སྟོད་ལྷགས་བྱེད་པ་མཁས་པའི་ལྷགས་ལ་ཡོད་དོ།

གཉིས་པ། མས་པ་ཁྲག་གི་ཞལ་སྟེ་ནི། སྟོན་གྱི་དུས་ན་མི་རབ་ཁྲག་ལ་ཐེགས་ཞོ་དང་།
མི་འབྲིང་ཁྲག་ལ་ཐེགས་སེ་དང་། མི་ཐ་ཁྲག་ལ་ཐེགས་བྲེ་ཟེར་བ་གཅིག་གྲགས་གདའ་ནའང་། ད་
ཅ་ན་འཐབ་ཚྭ་བྱང་བའི་ཅ་བ་ལ་བདེན་པ་ཆེ་ཆུང་། མས་ཆ་བས་ཆེ་ཆུང་མཐའ་ཆོད་བྱས་ཏེ། ཤ་
རྒྱབ་དུ་ནས་ཁལ་གཉིས་མའི་ཤལ་དུ་དཀར་ཤ་རེ། མར་ཉག་ལྷ། ཆ་བྲེ་རེ། མར་ཁུ་ལུལ་དོ་ཅམ་
ལ་སྤྱ་སྤངས་ནས། མས་གོས། ཁྲག་གདན། རྒྱལ་དང་བཅས་པ་ཇི་ལྟར་འོས་རིགས་པས་གཅོད།
མས་ཆ་བས་ཆེ་བས་ན་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་ལྷན་ལ་སྤར་ཐོང་བྱེད་མར་གཅོད་པའི་ལྷགས་ཡིན་ཡང་མས་ཆ་བས་
ཆེ་བ་ལ་མི་གྲངས་སྤགས་དགོས་པ་བྱུང་ན། མས་གོས་ཁྲག་གི་གདན་ཇི་ལྟར་འོས་པའི་སྟོང་དུ་ཐུན་
གསུམ་གྱི་མེ་ཤལ་དུ་ཞོ་དང་། དྲག་ཤལ་དུ་སྤང་།

རུས་པ་ཐོན་པ་གསེར་དུལ་གྱི་རྒྱབ་སྟོར་བྱེད་པ་དང་། རུས་པ་རེ་ལ་ཐུན་གསུམ་རེ་བྱེད་པ་
ལྷགས་གཉིས་ཡོད་པ་ཁྲིམས་ལྷགས་ལྟར་བྱེད་ཅིང་། རྒྱལ་ཤ་ཆང་གི་གྲངས་ཀ་དང་། ཐོང་གི་རྣམ་

གངས་མང་ཉུང་གང་དགོས་རིགས་པས་གཅོད། དེ་ལ་འང་རིན་ལ་མི་འཆམས་པས།
 ཤ་ནི་གསུམ་ནལ་མ། ཆང་ཁལ་ཕྱེད་མ། ཀོ་ལེ་ཞོ་རེ་མ། པང་ཁེབ་གསུམ་ནལ་མ། ལྷན་སྤང་
 ཕྱེད་མ། གཟིག་ཞོ་མ། གུང་ཞོ་རེ་མ་ཅམ་གཅོད་དགོས། གསུམ་པ། བརྟུས་པ་འཇལ་གྱི་
 ཞལ་ལྷེ་ནི། ཆོས་རྒྱལ་སྤང་བཅན་སྐམ་པོ་དེ་ཉིད་ཀྱིས། བརྟུས་ན་བརྟུང་འཇལ་དངོས་དང་དགུ་
 འདེད་དོ། ། ཞེས་བྱ་བ་གསུངས་ནའང་། ད་ཅ་ན་སྤེ་སྤྱིད་མི་གཅིག་པའི་ས། གཞན་གྱི་ས་ནས་
 རྒྱ་བརྟུབ་པ་ལྷ་བྱ་ལ་བདུན་འཕྱར་ངོས་བརྟུང་དམ་འདྲ་བཞི་ངོས་ལ། སྤེ་སྤྱིད་གཅིག་པའི་ས།
 གཞན་གྱི་ས་ནས་བརྟུས་པའི་འཇལ་ཆེ་བ་ལ་འདྲོགས་གསུམ་དངོས་དང་བཞི། ཆུང་བ་ལ་སུམ་
 འདྲོགས་བམ། སྤྱེ་འཕྲིད་ཆག་གསུམ་མོ། ། རྒྱལ་འདྲོགས་དངོས་དང་གསུམ་ཞེས་པ་དོན་གཅིག་
 ལ་མིང་འདྲོགས་མི་འདྲ་བའི་གཅོད་རྒྱ་བྱེད། བྱིས་མཆོས་པན་ཚུན་རྒྱ་རེས་བྱས་པ། དངོས་པོ་གང་
 ཡིན་དེ་འགལ་འདྲོགས་རྒྱལ་འོས་རིགས་དང་བཅས་པས་བཅད་ནས། རྩམ་ངོ་།
 རོར་ངོ་། མིང་ངོ་སོགས་ཀྱི་ཕྱིར་མི་གཏོང་བར་བྲིམས་གཞུང་སྤང་བ་གལ། དེ་ལྟར་རྒྱ་འདྲོགས་ཀྱི་
 རིམ་པ་སྐབས་ཐོབ་དང་སྤྱར་བ་བཅས་པའི་སྤྱིང་ནས། ངོ་ཆ་སྤྱད་རིན་འདི་བྱིན་བྱ་བའི་གུང་ཕུད་ཀྱི་
 ཆར་ཡང་བྱེད་དགོས། དགེ་འདུན་གྱི་སྤྱི་རྩམ་བརྟུས་པ་ལ་གནས་དབྱུང་ལྷ་བྱ་དང་། དཀོན་མཆོག་
 གི་དཀོར་རྩམ་བརྟུས་པ་ལ་བརྟུང་ཅུ་འཇལ་དང་། སྤེ་དཔོན་གྱི་གན་མཛོད་ནས་བརྟུས་པ་ན་ཁས་
 དྲག་གི་དགུ་བརྟུ་འཇལ་དང་། ཡང་ན། མིག་སྤྱིད་ལག་གསུམ་ལ་བབས་པ་སོགས་མང་ངོ་།
 བཞི་པ། བརྟུན་འདོར་མནའ་བསྐྱག་གི་ཞལ་ལྷེ་ནི། སྤྱིར་མནའ་ཆུང་ཡང་བ་མོ་ཅམ།
 བ་མོ་ཆུང་ཡང་ལྷ་མ་སྤངས་ཞེས་པ། མནའ་མི་རབས་ཀྱི་གཅོང་དོར་བཤད་ཀྱང་། ཆོས་རྒྱལ་སྤང་
 བཅན་སྐམ་པོ་དེ་ཉིད་ཀྱི་རྩུན་བྱས་པ་ལ་མནའ་སྒོག་གོ། ཞེས་ཡིན་མིན་གྱི་མ་ཆང་བ་བྱུང་ན།
 ཡུལ་ལྷ་བརྟན་སྤང་དཔང་དུ་བཅུགས་ནས། མནའ་བྱེད་པར་གསུངས་འདུག་པས།
 བྲིམས་གོ་བ། ཁེ་ཉེན་རྟོགས་པ། འདྲ་བདེན་དཔང་དུ་བཅུགས་ནས་ཡིན་ཐོག་དུ་ཡིན་འཛོག་
 པའི་གཤགས་སྤྱབ་དོན་སྤྱབ་ཀྱི་བདེན་བཤགས་གཏོང་བ་ན། བྲིམས་ལྷགས་ལ་སེམས་ཅེ་བཟུང་ནས།
 སོ་ཆོག་དང་ཉམ་པའི་འགལ་གཤགས་བརྟུན་ཆོག་ཁ་མཁུང་བྱེད་པ་ལ་མནའ་ཁ་མ་བྱེད་པར།
 གཉིས་ཕྱོགས་སྦྱོལ་བགོས་ འདྲ་མཉམ་ བྱས་ན་བཟང་པོ་དེ་ཡིད་ཆད། ངན་པ་དེ་བྱུར་ལ་ངོ་སོ་བྱིར་
 རས་སེམས་ཆར་སྤྱོད་བས། དཀར་མི་བཟུང་སྤྱབ། བསྐྱུས་པའི་མནའ་ཁ་བྱེད་ཅེས་ཀྱང་དགོས། རྩུན་
 འགོང་སྤངས་ཏེ་མནའ་འཕྲང་དོག་པས། བདེན་རྩུན་ཤེས་ཡོང་། མནའ་སྒོག་པའི་དཀར་མི་ལ་
 སྤང་བྱ་བཞི་དོར་ནས་དཀར་མི་བསྐྱུ་དགོས་པ་ཡིན་ཏེ། སྤང་བྱ་བཞི། 1. གསེར་བྱ་ངང་བ་འདམ་
 ལ་མི་འཛིན་ཟེར་བ་དེ་བཅུན་པ་ལ་མནའ་མ་སྒོག་ཟེར་བ་ཡིན། དེའི་རྒྱ་མཆོན་བཅུན་པ་ཡུལ་གཉན་
 པ་ཡིན། མནའ་བཅུན་པའི་སྤང་བྱ་ཡིན་པས་ལག་འཇུ་ལ་བསྐྱུ་མི་ཉན། 2. གཡུ་ཆུང་དུག་དམར་
 བརྟར་ལ་མི་རྒྱ་ཟེར་བ་དེ་བྱ་ཆ་ལ་མནའ་མ་སྒོག་ཟེར་བ་ཡིན། དེའི་རྒྱ་མཆོན་ནི་བྱ་ཆས་ཁེ་ཉེན་མ་
 རྟོགས་པས་མནའ་བ་ལ་ཉེ་བས་ལག་འཇུ་ལ་བསྐྱུ་མི་ཉན། 3. བྱ་རོག་ནག་པོ་རྩི་ལ་མ་འཛིན་ཟེར་
 བ་དེ་བྱད་མེད་ལ་མནའ་མ་སྒོག་ཟེར་བ་དེ་ཡིན། བྱད་མེད་མཛོད་པོའི་ཕྱིར་དུ་མནའ་བ་ལ་ཉེ་
 བས་ལག་འཇུ་ལ་བསྐྱུ་མི་ཉན། 4. དུག་སྐྱལ་ནག་པོ་རྩི་ལ་མ་འཛིན་ཟེར་བ་དེ་ནི་ཐུགས་པ་ལ་
 མནའ་མ་སྒོག་ཟེར་བ་དེ་ཡིན། དེའི་རྒྱ་མཆོན་ཐུགས་པས་རྩམ་ཐུགས་དང་མནའ་སེལ་ཤེས་པས་
 མནའ་བ་ལ་ཉེ་བས་དེ་རྣམས་ལག་འཇུ་ལ་སྤང་དགོས་སོ། ཞེས་སོགས་མནའ་བསྐྱག་ཚུལ་མི་

འདྲ་ལྟ་ཚོགས་ཤིག་བསྟན་འདུག་ཀྱང་ཚོག་ཚོགས་མང་བས་འདིར་མ་བཞོད།

ཐུག་པ། བྱི་བྱས་བྱི་རིན་གྱི་ཞལ་ལྗེ་ནི། རྩོན་རྒྱ་གར་དུ། མཐུན་འཛག་བྱ་ཡིས་
བདག་གིར་བྱེད། ། བཟོད་མིན་བཟོད་འདོད་བྱེད་པ་ཡིན། ། ལོག་པ་དབེན་པ་རྣམ་པ་བཞི།
། ཞེས་པ། གཞན་གྱི་རྒྱུང་མ་དང་། མའམ་སྤང་མ་དང་འབྲེལ་བའི་ཕྱོགས་ལ་བྱི་བྱས་པ་ལ།
ཡན་ལག་གི་ཐུན་བཅད་ནས། ཡུལ་གཞན་དུ་སྦྱགས་པར་བཤད་ཀྱང་། ད་ཚེ་ན་ཚོས་རྒྱལ་སྤང་
བཅོན་སྐམ་པོ་དེ་ཉིད་ཀྱིས། འདོད་ལོག་སྤྱད་པ་ལ་རིན་འདེད་དོ། ། གསུངས་གདའ་བས།
གཞན་གྱི་རྒྱུང་མ་ལ་བྱི་བྱས་པ་ལ། རྟེན་ལོ། ག་ལུད། ཚེ་དར་རྣམས་གཙོད་པ་འདི་གཙོད་པ་
གྲགས་ཆེ་བས་འདི་ག་གཞི་འཛོག་བྱེད་དགོས། ཡང་བཟའ་མི་ངན་གྲོས་བྱས་ནས་གཞན་མ་དུན་
རྒྱས་བཀྱག་ན་ཉེས་པ་དང་བྱི་འཇལ་ཕྱིར་སྟོག་པའི་ལྷགས་ཡིན།

དུག་པ། བྱི་བྱས་མཐུན་ཐེབས་གྱི་ཞལ་ལྗེ་ནི། སན་ཚུན་བག་མ་གཏོང་ལེན་བྱས་པ།
མཐར་འབྲལ་བ་ལ་གྱུར་དུས་བོར་ཆ་བཟེར་བ་གཅིག་བྱུང་འདུག་པ། ཐོག་མར་སྤྱོད་པའི་མཐའ་ཚད་
པ་བྱས་ཏེ། ཐོས་བོར་ན་མོ་ལ་བོར་ཆ་སྤར་གྱི་ཞོ་གང་། ལ་ལ་སྤར་བོང་གི་ཞོ་བཞི་བཟེར་བའང་འདུག
མོས་བོར་ན་པོ་ལ་བོར་ཆ་བྱན་གསུམ་གྱི་སྤང་གང་སྤྱོད་དགོས་པ།

རྩོན་གྱི་གནའ་མི་རྣམས་ཀྱིས་ཐོས་བོར་ཞོ་གང་། མོས་བོར་སྤང་གང་ཞེས་བྱ་བ་གསུངས་འདུག་པ་
འདི་ག་ལེགས་པ་འདུག་ཡང་། སན་ཚུན་གཉིས་ཀར་བོར་ཆའི་ལབ་བཅོད་མི་བྱེད་པའི་ལྷགས་
གཅིག་ཡོད། ཡང་། པོ་ཞོར་འཕེལ་མེད་དང་མོ་ཞོར་གྱིང་མེད་བཟེར་བའང་འདུག

ཡང་། བྱད་མེད་ལ་གོ་ལག་བཟད་རིན་ནི། གཡོག་སྤྱོད་ལ་ཉི་མ་རེ་ལ་སྤར་བོང་བྱེད་མའི་བྱེད་དོ་མ་
ཀུན་ལ་གྲགས་ཆེ་བས་གཞན་མ་མི་ཆེ་རྒྱུང་ལ་སྤྱོད་མཐོང་མཐོང་ལེན་པའང་ཡོད།
སན་ཚུན་གཉིས་ཀས་མཐུན་ནས་སྤྱོད་ལེན་བྱེད་དགོས། ཡིག་རྟེན་བཟེར་བའི་འཆར་གཅིག་འདུག་
པ་ཡང་། བྲིམས་མཐུན་ཡོད་རིགས་སྤྱོད་རྟེན་ཆོད་ཡིག་ལྟར་བ་འཛིག་རྟེན་པར་སྤྱོད་སྟོལ་ཡོད་པས་
དེ་འདྲའི་འཆར་ཡང་བྱེད་དགོས།

བདུན་པ། འགྲོས་འདེད་ལེ་ལན་གྱི་ཞལ་ལྗེ་ནི། མཚམས་བྱེད་མཁན་གྱི་མིས། ཉེན་
གསུམ་མཁས་པའི་མི་ལ་འདྲི། མཚན་གསུམ་བསམ་མཐོ་ལེགས་པར་བཏང་ནས་སན་ཚུན་ཚོད་པའི་
གྱོད་བྱུང་ཚུལ་ལན་རྩ་ག་ན་འདུག་བཟྭ་བ་གལ་ཆེ། ལན་གྱི་རྩ་བ་འཇལ་གྱི་གསུམ་གཉིས་བཟེར་བའང་
ཡོད། གྱོད་ལེ་ལན་གྱི་རྩ་བ་ལ་ཁ་མཚུའི་བཞི་བཟེར་བྱ་བའང་ཡོད། བྱ་དང་རྟེན་དཔེ་དང་འདྲ།
དེའི་རིགས་ལ་སན་ཚུན་སེམས་གཙང་མའི་ཆོད་མདོ་འདྲ་བྱ་ཞེ།
གྱོད་ཅན་ལ་འབའ་སྤྱད་རེ་ཞེ་བྱེད། མི་བྱེད་ན་བྲིམས་བདག་ལ་ཁྱས་ནས་བརྟེན་འདེད་གཏོང་བཟེར་
བ་འདུག

བརྒྱད་པ། དམའ་ཕབ་ཡུས་གྱི་ཞལ་ལྗེ་ནི། དཔེར་ན་མི་མངོན་སུམ་སྤྱོད་ཁ་ཕབ་པའམ།
ཤེད་དོམས་ཀྱིས་ཁ་ལ་བརྒྱབ་པའམ། བཀས་བཏགས་བཅས་སོ་འཕྲོགས་པ་ལྟ་བུ་ལ། མི་མངོན་
སུམ་དུ་དམའ་ཕབ་པ་ཡིན་པས་ཆང་འདྲན་ཕྱས་འཇུགས་གང་རིགས་གཙོད་དོ། །

དགུ་པ། སྤྱོད་འདོད་ཆོང་གི་ཞལ་ལྗེ་ནི། སན་ཚུན་ཉོ་འདོད་འཆོང་འདོད་གྱི་
མཚམས་སྤྱོད་རིན་རྒྱག་བྱེད་པ་ལ། ཐོག་མར་ཞོ་ཐག་གཙང་པར་བྱ་ཞེ། རྣམ་ལ་ནས་ཁལ་བརྒྱད་མ་ལ་
སྤར་ཞོ། ཚུ་ལྷགས་ཁལ་གཉིས་མ་ལ་ཁྲག་ཞོ། བོང་ཁལ་བརྒྱད་མ་ལ་བོང་ཞོ། མར་ཁལ་གསུམ་

ཉག་ལ་མར་ལོ། ཇ་ཉག་བཞི་མ་ལ་ཇ་ལོ། དུལ་མེ་བཞི་མ་ལ་དུལ་ལོ་སྟེ། དུལ་ལོ་དུག་
མ་ལ་གསེར་ལོ། གསེར་དང་དུལ་ལ་དུག་ལྷན་གྱི་བྱང་བྱེད་པ་ཡིན་པས། ཉ་ཆོང་གང་བྱེད་ཀྱང་
པན་ཚུན་འོས་ཆོད་སྒྲངས་ནས། རིན་སྤྲུལ་གང་འོས་དང་། ཞོ་གངས་ཁལ་གངས་གང་འོས་རིགས་
པས་དབྱེད་ནས་བྱེད་པ་ཡིན་ལོ།

བརྩ་པ། ལྷག་ཆད་ཅིས་གྱི་ཞལ་ལྟེ་ནི། རྩོན་གྱི་གནའ་མི་རྣམས་གྱིས་ཅིས་ནོར་ལོ་གསུམ་
སོང་ཡང་བྱེད་ཅིས་བྱ་བ་གསུངས་གདའ་བས། ལུ་ལོན་གཏོང་ལེན་བྱེད་པའམ། དབྱེད་པ་ཉ་ཆོང་
བྱས་པའི་ལྷག་ཆད་ལ་མ་འཆམས་ནས། དེ་ཡང་བྱེད་དུ་བཤས་ཏེ། པན་ཚུན་ཡིད་ཆེས་པའི་ཅིས་
ངེས་པར་བྱེད་དགོས།

བརྩ་གཅིག་པ། ལ་ལྷག་རྒྱབ་གྱི་ཞལ་ལྟེ་ནི། དཔེར་ན་ལ་པར་རྒྱབ་ནས་ཇག་བརྒྱབ་པ་
རྗེས་སྟེགས་འཕྲོད་དེ། པན་ཚུན་གཤེར་མལ་བྱེད་པའི་ཆོ་བར་དུ་བོར་ཚོག་བྱུང་བ་རྣམས་ལ་མ་
འཆམས་ན། རྩོང་འགོང་གཤམ་སྟོང་གྱི་མནའ་སྒྲབས་འདྲིར་བབ་པས། རོར་བདག་གིས་འདི་ཚུན་
ལ་འཐོར་འདི་ལས་བྱུང་རེ་བེར་བ་བྱས་དག་སྟེ། ཇག་པས་ཀྱང་ངེད་གྱི་ལག་ཏུ་རེ་ཚུན་ལ་འདི་
ལས་བྱུང་རེ་བེར་བ་བྱས་ནས། པན་ཚུན་ཡིད་ཆེས་གྱི་དག་པ་རྗེས་ལེན་བྱས་ནས།
མ་འཆམས་པ་སྟོལ་བཀོས་ཞེས་བྱ་བ་སྒྲབས་འདྲིར་འཇིག་རྟེན་རྒྱན་པོས་གསུངས་པས།
ཚོད་པའི་གཞི་ལ་སྟོལ་བཀོས་བྱས་ཏེ་བྱེད་ནོར་བདག་གིས་གྲུང་འཁྱུར། བྱེད་གྱི་འདེགས་རྒྱལ་ཇག་
པས་སྟོང་དགོས་པ་འཇིག་རྟེན་མཁས་པའི་ལྷགས་ལ་ཡོད་དོ།

བརྩ་གཉིས་པ། རྣམ་པར་རྒྱུར་གྱི་ཞལ་ལྟེ་ནི། དཔེར་ན་བྱིམ་མཆོས་པན་ཚུན་རྟ་
བོང་དང་སྒང་བྱ་གཡར་རེས་བྱས་པར། ཉེ་མ་རྣམས་མཆོམས་ནས་བདག་པོའི་ལག་ཏུ་འཕྲོད་ཀྱང་།
རྣམ་བྱེད་ཡན་ལ་ཤི་ན་གཡར་མཁན་ལ་པར་ཚོགས་པ་དང་། ལེ་ལན་ཡོད་པས་བྱེད་རིན་གྱི་འཆར་
བྱེད་པ་ཡིན་ལོ།

བརྩ་གསུམ་པ། དཔེར་ན་ལྷག་གི་ཞལ་ལྟེ་ནི། པན་ཚུན་མི་ནོར་གྱི་ཁ་ཟེན། བར་དུ་
འཇོག་ཆེན་པོ་དང་འཁང་ཆེན་པོ་ཡོད་པ་བྱས། གཤེད་འཐེན་གྱིས་སྟོང་དགའ་བ་རྣམས་ལ་གཤགས་
ཐོག་རྗེས་གྱི་རང་མཆོམས་རག་པས་བསྐྱུས་པ་རེ་སྒྲངས་ནས། མཆོམས་པ་གཏོང་བ་མཁས་པའི་
ལྷགས་ལ་ཡོད་པ་བཞིན་ལགས་སོ། །

བརྩ་བཞི་པ། ལྷར་མ་སྤེའི་ཞལ་ལྟེ་ནི། དཔེར་ན་མི་གཅིག་གིས་ལྷར་རྒྱན་མ་བརྒྱས་པ་
ལ། རྗེས་ནས་ཁོ་རང་འགྲོད་དེ་གཞོང་ངོས་སྒྲངས་པའི་འབབ་ཤེས་བྱ་བའམ། རོར་བདག་གིས་
བཅུགས་མ་ཐོག་ལ་བབ་བྱུང་ན། རྒྱན་མ་འབབ་ཤེས་འདབས་གྱི་བྱ་ལས་ལྷག་བྱ་བ་ཡིན་པས། རིན་
སྟོན་ཆབ་གསུམ་མ་གཏོགས་ལྷག་པོ་མི་འགེལ།

བརྩ་ལྔ་པ། བྱིམས་འདེགས་བབ་སྐྱུག་གི་ཞལ་ལྟེ་ནི། འཇིག་རྟེན་རྒྱན་པོའི་ངག་ལས་ཀྱང་།
བྱིམས་འདེགས་བབ་སྐྱུག་ཆོགས་ཆས་ཞེས་པ་རྣམས་སྟོན་པོ་མགོས་པ་གཞིན་ལུས་ཟ་འདོད་བྱས་པ།
བྱིས་སྟོལ་ལ་ཤོར་བ་ཡིན་ཞེས་ཐོས་ནའང་། མི་བསད་པ་དང་། ཚོད་གཞི་ཐམས་ཅད་ལ་ཆོག་ལྷ་
ལས་ལྷ་གཉིས་ཀ་ལག་དམར་པོས་བྱས་ན་བྱིམས་འདེགས་སམ་སྐྱ་རྒྱལ་གྱི་སྤུམ་གཉིས་དང་། བབ་
སྐྱུག་གི་སྤུམ་གཉིས་ལག་དམར་པོ་ལ་འགེལ། མི་བདག་ལ་སྤུམ་ཆ་འགེལ། ཁ་ལག་གཉིས་ཀ་ལས་
ཐོག་ན་བྱེ་མ་བྱེད། བབ་ཁ་མཆུང་བཞི་བྱར་དང་། སྐྱ་གུ་མཆུ་རིན་བབ་གྱི་བཞི་བྱར་ཡིན་པ་སྤར་

དུ་འབེབས། ཡང་བར་མིའི་ཐོབ་ཐང་ལ་ག་མུད་དང་། ལྷ་མུད། བཅུ་ཁ་ལོན་པ་སོགས་དོན་
 གཅིག་ལ་མིང་འདྲགས་མི་འདྲ་བའི་བུ་སྐོ་ཡང་ཡོད་དེ།
 མཚམས་ཡིག་གཏོང་དུས་འགྲམས་ཆེ་ཆུང་ལ་དཔགས་པའི་ཁ་ཤ་ཆང་འོས་བབ་བསྟུས་པའི་ཕྱིད་
 མཚམས་དཔོན་བར་པས་བསྟུས། དེ་ལྷག་དུག་ཟུར་ཁག་ཁྱར་བས་བ། དུག་གཉིས་དོར་བདག་ལ་
 སྟོང་། དུག་གཅིག་ཡིག་མཐན་གྱིས་བ། འདི་རིགས་ལ་མི་ལྷ་བཏང་ན་ཚོགས་ཆས་ཟེར། མི་ལྷ་མེད་
 པའི་དཀྱིས་མ་ལ་ཁ་ཤ་ཆང་ཟེར་བ་དོན་གཅིག་གོ། ཚོགས་ཆས་དང་ག་ཆས་གཉིས་དོན་གཅིག་པས་
 རྣམ་ཚོགས་རེས་ཀྱི་མུད་འབྱེད་བྱེད་པ་སྟོན་ལུགས་ཡིན། ཞེས་སོགས་བབ་སྟུག་ཐོབ་ལུགས་སྟོར་གྱི་
 འབྲེལ་བཤད་རྣམས་མང་བས་དེ་ཙམ་གྱིས་བསྟུས་སོ། འདིར་བབ་སྟུག་ཅེས་ཚད་ས་བཅད་ཚོད་ལ་
 ཟེར། ཞེས་པའི་ཁྲིམས་ཡིག་ཞལ་ལྷེ་བཙུ་འབྲེལ་བ་དང་བཅས་པ་འདི་ནི་པག་གྲུ་ལྷེ་མིད་སྐབས་ཀྱི་
 དབང་སྒྱུར་གྲལ་རིམ་གྱི་ངོ་བོ་དང་། སྤྱི་ཚོགས་ཀྱི་རྣམ་པ། བསམ་སྒྲིའི་གོ་རྟོགས་སོགས་གང་
 འདྲ་ཞིག་ཏུ་གནས་ཡོད་པ་ཤེས་པར་བྱེད་པ་ལ། མེ་ལོང་ལྷ་བྱའི་དབྱུང་གཞི་ཞིག་ཏུ་སྤང་བས་
 འདིར་ཇི་བཞིན་པར་བཀོད་ཡོད་ཅིང་། འདིར་ཞལ་ལྷེ་བཅུ་གསུམ་པ་དཔའ་བོ་སྟག་གི་ཞལ་ལྷེ་དང་།
 བཅུ་བཞི་པ་སྤར་མ་ལའི་ཞལ་ལྷེ་གཉིས་ཀྱི་ཁ་བྱང་དང་འབྲེལ་བཤད་གཅིག་མཚུངས་བྱུང་མེད་པ་ལྷ་
 བྱར་སྤང་བས་དབྱུང་པར་བྱའོ། ། སྤྱིར་དཔའ་བོ་སྟག་གི་ཞལ་ལྷེ་ཞེས་པ་ནི། དག་འདུལ་གཉེན་
 སྟོང་གི་ལས་ལ་ཁྲུམ་པ་མེད་པའི་སྟོང་སྟོབས་དང་སྤན་པའི་དཔའ་བོ་ལ་གཟེངས་སུ་བསྟོད་པའི་
 ཏྲགས་སུ་སྟག་སྟགས་ཀྱིས་བརྒྱན་དགོས་པའི་ཁྲིམས་ལུགས་ཤིག་དང་། སྤང་བའི་དག་ལ་ཡ་ལན་
 སྟོན་མི་རུས་པ། མགོ་སྒྱུར་ཁིང་པ་མེས་ཀྱི་སྒྲ་རྒྱས་འཛོང་བའི་རིགས་ལ་དམའ་འབེབས་པའི་ཏྲགས་
 སུ་མ་མའི་གཞུ་གྲུ་འདྲགས་དགོས་པའི་ཁྲིམས་ཤིག་ཏུ་གོ་དགོས་པར་སེམས་ཏེ།
 ཆོས་རྒྱལ་སྟངས་བཅོན་སྐམ་པའི་སྐབས་སུ་གཏན་ལ་པབ་པའི་ཁྲིམས་ལུགས་ལས། ཕྱག་རྒྱ་དུག་དང་།
 རྟེན་དུག་དཔའ་མཚན་དུག་སོགས་བཤད་པའི་སྐབས་སུ་འདི་ལྷར་དུ་འཁོད་ཡོད། «ཆོས་འབྱུང་
 མཐས་པའི་དགའ་སྟོན་» ལས། རྟེན་དུག་ནི། དཔའ་བའི་རྟེན་དུ་གྱུང་དང་སྟག་
 སྤར་མའི་རྟེན་དུ་མ་གཞུག ཡ་རབས་ཀྱི་རྟེན་དུ་ལྷ་ཆོས་ཞེས་སོགས་གསུངས་པ་དང་།
 ཡང་། དཔའ་མཚན་དུག་ནི། སྟག་སྟོང་སྟག་སྤང་གཉིས། ཟེར་ཆེན་ཟེར་ཆུང་གཉིས། གམ་
 རས་སྟག་སྟོག་དང་དུག་གོ། ཞེས་སྟག་སྟོག་དང་མ་མའི་གཞུ་གྲུ་ནི་དཔའ་བོ་དང་སྤར་མ་དབྱེ་བ་
 འབྱེད་བྱེད་ཀྱི་ཏྲགས་སུ་གཏན་འབེབས་གནང་ཡོད།

གཉིས། མི་དོན་སྤྱི་གསལ་སྟོར།

དེ་ཡང་《དྲའི་སི་ཏུའི་བཀའ་ཆེམས་》ནང་། པག་མོ་གྲུ་པའི་ལྷེ་མིད་དང་།
 པག་མོ་གྲུ་པའི་ནང་འཁོར་མི་སྤེའི་ཆ་རྟེན་སྟོར། རང་རེའི་རྒྱུད་པ་འདི། རྒྱུད་ལྷེ་བཞི་དང་ལྷེ་སྟོང་
 ལ་མཐས་པར་བསྟུབས་ཤིང་། བཅུན་པའི་ཁྲིམས་སྤང་། བ་སོར་ཕྱིན་དུས། སྤྱི་བའི་རྒྱལ་
 མཚན་འཇུགས་པ་ཞིག་དགོས་པ་ཡིན་ཁིང་། བྱིད་ཅིད་ཐང་པས་ སྤྱི་ལྷ་ན་རིམ་ ཀྱང་།
 སྤྱི་ཁབ་སྟོན་བདག དབང་ཤེ་མོང་འཛོང་མི་ཉན་ཁིང་། ལྷེ་གཏོང་གི་དཔོན་གཉེར་གྱི་སེམས་
 དང་འགལ་བ། དཔོན་སྟོབ་ཀྱན་གྱིས་བྱེད་མི་ཉན། རང་རེའི་རྒྱུད་པ་འབྲང་གཙང་བྱུང་བ་རྣམས།
 ཅིད་ཐང་དུ་བཞག་ནས་སྟོབ་གཉེར་བྱེད་དུ་འཇུག་དེས་ཀྱང་། ཤུག་རྒྱལ་མཚན་གྱིས་ཤེས་པའི་ཡོན་

ཏན་རྣམས་སྒྲོབ་དགོས། ཡོན་ཏན་ཅན་བྱང་ན་མང་སྒྲོན་མེད། ཡོན་ཏན་མི་སྒྲོབ་པ་མི་རེངས་
 བྱང་ན་དཔོན་པོའི་བྱ་ནས་ཕུད་དགོས། དཔོན་ས་འདིར་བཟུང་ནས། རྩེ་གདོང་གིས་འགོ་བྱས་ལྷ་
 རྩེ་མི་སྤེ། གཞིས་ཁ་གསར་རྟེན་རྣམས་ཀྱི་བདག་པོ་བྱེད་པ་དེའང་། གཞོན་ལྷ་ནས་རབ་བྱུང་
 ཞིང་། བྱད་མེད་དང་མ་འབྲེལ་བ། བསྐབ་པ་གཙང་ཞིང་། ཆང་ཚ་བ་ནས་མི་འཐུང་བ། བྱི་
 གྲོའི་ཁ་ཟས་མི་ཟ་བ། རྩོན་གྱི་ལེགས་བཤད་དང་། ཡིག་ཆང་རྟེན་པ་ཆོར་ལྷ་ཞིང་། ཤེས་རྒྱ་ཆེ་བ།
 བསམ་པ་ཡོད་པའི་མི་ཆུན་པ་ཆོའི་ངག་ལ་ཉན་པ། མིག་ཐུར་ལྷ་བ། བག་མེད་པའི་སྦྱོད་པ་མི་
 བྱེད་པ། དལ་བའི་དུས་སྤྱི་མཆམས་བཅད་ནས། ཡི་དམ་ལྷའི་བསྟེན་པ་གངས་ཆད་དུ་སྦྱེལ་དགོས།
 ཆོས་སྦྱང་ལ་མཆོད་གཏོར་མ་ཆགས་པར་གཏོང་དགོས་ཤིང་། དེས་ཀྱང་ཚར་མི་གཞོན་ཆུང་རྣམས་
 བརྟེན་ནས། ཉན་པར་ཁྲས་དང་རྒྱན་ཅེ་བ་མི་ཉན། ལུ་མོར་སྦྱང་སྦྱ་བ་དང་། བག་ཡེངས་
 པའི་སྦྱོད་པ་མི་ཉན། རྩེ་འདྲིའི་ཁོག་དུ་སྦྱ་ཁབ་དང་། སྒྲོས་བདག་དང་། ཉེ་རིང་སྤྱགས་ཆ།
 བྱ་རྟ་མི་དམངས་ཡིད་ཆད་པའི་བྱ་བ་བྱེད་མི་ཉན། ཁོར་བ་འདུག་ན། བསམ་ཡོད་ཤེས་པ་ཆེ་བ་
 ཆོས་དྲན་བསྐལ་པ་ལ་ཉན་ནས། ལམ་ཁོར་པ་ལས་སྤྲོག་ཟེར་བའི་ཚུལ་དུ། སོ་སྦྱོད་འདོན་དགོས།
 རང་རེས་བསམ་སྒྲོ་བཏང་ཞིང་། རྒྱས་ཐོག་ནས་ཡི་གེ་བཏོད་པ་འདི་ལས་འགལ་ན། རང་རེའི་
 རྒྱད་པ་མི་ངོ་སྤྱི་ཡིན་ཀྱང་། ལོ་བཅུ་གཉིས་ཀྱི་བར་དུ། དཔོན་ས་དེ་ནས་ཕུད་ལ། ཐེལ་དུ་སྦྱིལ་
 སོ་པལ་བ་ཞིག་དུ། དཔོན་གཡོག་གཉིས་བྱས་སྤྱོད་དུ་བཅུག་ནས། དེ་ལ་སྤྱི་ཀྱང་ཕྱག་མི་འཆོལ།
 བཀྱར་ཆ་མི་བྱེད་པར་པལ་པའི་ལམ་ལ་འཇོག་དགོས། རྒྱངས་ཀྱི་བྱ་སྤྱོད་བསེ་བྱ་རྒྱས་པ་ལྷགས་པར་
 མའི་ལྗེ་འུ་འོས་363ཞེས་དང་། རང་རེའི་རྒྱད་པ་སྦྱེལ་བ་དེའང་བྱིས་པ་མང་བ་ལ་ཡོན་ཏན་མེད་
 པས་བྱིས་པ་རེ་རེ་རན། རྒྱག་ཆགས་ཀྱང་གཅིག་གི་ཆོག་པས་ཟུང་འབྲེལ་ལེན་མི་ཉན། བྱ་ཆ་མ་བྱུང་
 བ། མི་ལེན་ཁ་མེད་ཡིན་ཞིང་། ཡང་ནག་མོ་དེ་ཆོས་མ་ཟེན་ན། བྱ་ཆ་རེ་རེ་ལས་མ་བྱུང་ནའང་།
 མི་ལེན་ཁ་མེད་ཡིན་པས། རྒྱག་ཆགས་ལེན་པ་དེའང་། བྱི་སྤེའི་སྤེ་བ་དང་། དེའང་ཆེ་གཉན་
 བཅུན་གསུམ། མི་ཆེན་གྱི་བྱ་སྤྱོད་མི་ལེན་པར། རང་རེའི་སྤེ་འདྲི་ཁའི་ཁུལ་གྱི། མི་ཁ་འོག་འདུ་བ།
 པ་མེས་བཟང་པོའི་རྒྱད་པ། ཡ་རབས་ཀྱི་བྱ་སྤྱོད་ཡིན་པ། འདྲེ་གདོན་མི་གཞོད་པ་ལེན་དགོས་
 ཤིང་། གཉེར་ལས་དང་། དཔོན་སྤྱོད་དབང་ཆེན་གྱི་བྱ་སྤྱོད་ལེན་མི་ཉན། དེའི་རྒྱ་མཆོན། རང་
 རེའི་རྒྱད་པ་ལ་རྒྱངས་པའི་ནག་མོ་དེའི་སྤྱོད་པོ་ལྷ་པོ་ཉེ་རིགས་གཡོག་འཁོར་རྣམས། རང་རེའི་གཉེན་
 ཡ་ཡིན་པའི་གཏིང་སྒྲོམ་བྱས་ནས་སྤེའི་ནང་དུ་འཁོན་འགས་དང་།
 ཕུང་ཚ་བསྐྱུ་རྒྱན་བྱེད་པ་ཡིན་པས། ཡུལ་གྱི་སྦྱོ་བོ་དུ་མའི་བྱ་སྤྱོད་དགའ་བ་ཡིན་ཞིང་།
 རྒྱག་མོར་ལེགས་པར་བརྟེན་ནས། གཞི་དྲང་བ་དང་སྦྱེ་གཟུགས་བཟང་བ་དགོས། རྒྱད་པ་
 འཛིན་པ་དེའང་། གཞིས་འགོལ་སར། ཁོང་རང་སོ་སོ་ལྷན་དུ་བཞག་ནས། རིགས་མ་འཆོལ་
 བར་བྱེད་པས། སོ་སོ་གཉིས་ཀས་མི་ཁ་ཟ་བའི་སྦྱོད་པ་སྤྱོད་དགོས། རྒྱད་པ་འཛིན་པ་དེ་ལ།
 གཞིས་གཅིག་དང་། སྤྱི་ཁ་གཅིག་ཙམ་གྱིས་ཆོག འབྱོར་པ་ལོངས་སྦྱོད་ཆེ་དྲགས་པ་མི་དགོས།
 རྒྱངས་ཀྱི་བྱ་སྤྱོད་བསེ་བྱ་རྒྱས་པ་ལྷགས་པར་མའི་ལྗེ་འུ་འོས་370ཞེས་དང་། གཉེར་པ་དེས་ནང་གི་
 ལས་སྤྱོ་འཛིན་པ་དང་། བྱི་སྤེའི་དཔོན་སྤྱོད་དང་། སྒྲོ་མཐུན་དང་སྒྲོས་མཇོའ་མི་ཉན། བྱི་སྦྱོང་
 བྱེད་དགོས། འདྲིའི་གཉེར་པ་བྱེད་པ་དེ་ཡང་། གཞོན་ལྷ་རབ་བྱུང་། ཆང་ནག་གི་སྦྱོན་མེད་
 ཅིང་། དངོས་པོ་ལ་ཟུར་གསོག་མི་བྱེད། ཉེ་བ་དང་། སྒྲོས་གཡོག་སྒྲོས་མི་མི་སྦྱོང་། ཟུར་ཐབས་

མི་འཛིན། རྩུ་མིག་དེ་བཟུང་ཏིང་། མ་གྱི་འཛིན་པར་དུ། རང་སོར་ཆོ་འཁྱོལ་ཅིང་།
 དཔོན་རིགས་དང་ཕྱེ་སྤྱོད་དེས་ཀྱང་། གཉེར་པ་འདྲིའི་བཅའ་བྲིམས་འདི་ལས་མ་འགལ་བའི་
 ལུགས་དང་། རྩ་བའི་རིམ་གྱོ་གསོ་སྦྱོང་། ཤི་བའི་དགོ་བ་རང་སོའི་ཞོར་ལ་མི་ཕངས་པར། ཁོ་རང་
 གི་སྐལ་བ་ཅུ་སྦྱོང་དགོས། དེའི་ཉེ་རིགས་དང་རྒྱུད་པ་འདུག་ནའང་། དཔོན་དང་ཕྱེ་སྤྱོད་ཀྱི་ཁོག་ཏུ་
 བྱ་བ་བཟང་པོ་འཛོལ་ཞིང་། སྦྱོང་བྱ་བྱེད་དགོས། གལ་ཏེ་རྩུ་མིག་འཛིན་པ་དེ་ལ། ཆང་
 རྒྱ་མཐོང་སྦྱོན་བྱུང་ན། རྒྱ་མོ་དེ་དང་སྦྱོང་པ་གཉིས་སྒྲགས་སྒྲེལ་བྱས་ཤིང་།

ཟམ་གདོང་དུ་ཞག་བདུན་བཞག་ཏིང་ཆུ་ལ་བསྐྱལ་དགོས། གསོལ་ཇ་གཟེམ་གཡོག་ ཡིག་མཐན་
 ཀྱི་དངོས་གཞི་དེ་རྣམས་གལ་ཆེ་བས། ཆང་དང་རྒྱ་མོའི་སྦྱོན་མེད་པ། བསྐྱབ་པ་གཙང་དགོས་
 ཤིང་། འདི་རྣམས་ལའང་། ཆང་དང་རྒྱ་མོའི་སྦྱོན་བྱུང་ན། ཅ་ར་གོང་དང་འབྲུ་ཞིང་། འདི་
 ཆོའི་ཁུལ་ནས། གཞིས་ཁ་གོང་འོག་གི་གཉེར་པ་དང་། རྩུ་མིག་འཛིན་པ། སྒོ་འཛིན་སྒྱིང་མི་
 རེ་བ་ཡིན་པས། མིག་ཡར་ལ་བལྟ་ཞིང་། སྦྱོང་པ་བཟང་པོ་བྱེད་དགོས། རྒྱངས་ཀྱི་ཕྱུག་བསེ་རྩ་
 རྒྱས་པ་སྒྲགས་པར་མའི་རྩུབ་ངོས་367ཞེས་གསུངས་པ་འདི་ཆོའི་ཐོག་ནས་གསལ་པོར་མཐོང་ཐུབ་
 པ་ནི། ཏཱ་ལི་སི་ཏཱ་ལི་བཀའ་ཆེན་མཐོང་བ་དོན་ལྡན་ཞེས་བྱ་བ་དེ་ནི་ཕྱེ་སྤྱོད་པག་མོ་བྱ་བའི་སྤྱོད་
 དབང་གྲུབ་པའི་ལོ་རྒྱུས་ཀྱི་ཕྱོགས་བསྒྲམས་གཏིང་ཟབ་པོ་ཞིག་ཡིན་ལ་འབྱུང་འབྱུར་སྤྱོད་དབང་
 འཛིན་སྦྱོང་ཇི་ལྟར་བྱེད་དགོས་པའི་ཆ་འཛིན་རང་བཞིན་གྱི་བཅའ་བྲིམས་ཞིག་ཀྱང་ཡིན། དེ་ལྟ་
 བུའི་བཀའ་ཆེན་ནང་ལྟར་འདས་པའི་དུས་ཀྱི་དབང་སྐུར་མཐན་མང་པོའི་སྤྱོད་དབང་སྦྱོང་ལུགས་
 ལ་ཕྱོགས་བསྒྲམས་ནན་ཏན་མཛད་དེ་ཕྱིས་འབྱུང་རང་ཉིད་རྗེས་འབྲངས་དང་བཅས་པའི་སྤྱོད་
 དབང་སྦྱོང་ལུགས་ལ་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པའི་བྱུང་ཆོས་འགའ་ཞིག་མཆོན་པར་མཛད་ཡོད།

གཅིག་རྒྱངས་ཀྱི་གདུང་རྒྱུད་རྣམས་ལ་དབྱེ་བ་གསུམ་མཛད་པའི་དཔོན་སར་གནས་པ་
 རྣམས་ཀྱང་རབ་དུ་བྱུང་ཞིང་། མདོ་སྒྲགས་ཀྱི་ཆོས་ཚུལ་ཀུན་ལ་མཐས་པ།
 རྒྱ་ཆང་གི་སྦྱོན་མེད་པ། ཡོན་ཏན་རྒྱ་ཆེ་བ། བག་མེད་ཀྱི་སྦྱོང་པ་ལ་རྒྱབ་ཀྱིས་ཕྱོགས་པ་ཞིག་
 དགོས་པ། ཐེལ་དང་ཅིང་ཐང་གི་ཁྲི་ལ་གནས་པ་རྣམས་ཀྱང་བསྐྱབ་པ་སྒྲོབ་གཉེར་གྱི་མཐར་ཕྱིན་པ།
 རྒྱབ་པའི་རྒྱལ་མཆོན་འཇུགས་པ་སོགས་བསྐྱར་པ་འཛིན་སྦྱོང་གི་བྱ་བ་ཁོ་ན་ལས་སྐྱུ་ཁབ་སྒོས་བདག་
 ཉེ་དབང་རིས་སྒྲེར་བཟུང་། དབང་ཤེས་མི་བྱེད་པ། རྩེ་གདོང་གི་ཕྱེ་སྤྱོད་སྒོས་ཅི། རང་གཉེར་གྱི་
 སེམས་དང་མ་འགལ་བ་དགོས་པ་སྤྱེ་སྤྱོད་ཕྱོགས་ལ་ཐེ་ཞུགས་མི་བྱེད་པ། རྒྱངས་ཀྱི་གདུང་རྒྱུད་སྒྲེལ་
 བ་པོའི་འདུན་ཐབ་ཀྱང་བྱི་སོའི་སྤྱེ་བ་ཆེ་གཉན་བཅུན་གསུམ་དང་། མི་ཆེན་གྱི་བྱ་སྤྱོད་ལེན་མི་ཉན་
 པར་མ་ཟད། དམིགས་བསལ་གྱི་གནས་ཚུལ་ཕྱད་འདུན་ཐབ་གཅིག་ལས་ལེན་མི་ཆོག་པ་སོགས་
 རྒྱངས་ཀྱི་གདུང་རྒྱུད་ངོ་མར་རྒྱང་བྱ་ནན་པོ་བཏོན་ཡོད། གལ་སྤྱོད་རྒྱང་བྱ་དེ་དག་ལ་འགལ་ན་ལོ་
 བཅུ་གཉིས་ཀྱི་བར་དུ་དཔོན་ས་དེ་ནས་ཕྱད་དེ་གཡོག་གི་ཐོབ་ཐང་ལས་སྦྱོང་མི་ཆོག་པར་སྦྱོང་བོ་པལ་
 པའི་ཁྱོད་དུ་འཛོག་དགོས་པ་དང་། དཔོན་པོའི་བྱ་ནས་འབྱུང་དགོས་པ་སོགས་མདོར་ན་རྒྱངས་ཀྱི་
 གདུང་རྒྱུད་མི་ངོ་སུའི་ཐད་ནས་ཀྱང་རང་རང་གི་ཐོབ་ཐང་ལ་གཞིགས་པའི་དབང་ཆ་སྦྱོང་པ་ལས།
 གང་བྱུང་བྱས་མི་ཆོག་པ། ལྷག་པར་དཔོན་སར་ཡོད་པ་རྣམས་ཀྱིས་བསྐྱབ་པ་གཙང་ཞིང་། རྒྱ་
 ཆང་དང་ཆ་བ་ནས་མ་འདྲེས་པ་དགོས་པ་སོགས་ཆོས་ལུགས་ཁོ་ནར་ཐུགས་སྐྱང་མཛད་པ་ལྟ་བུར་
 མཛོན་ཡང་། ཕྱི་དྲོའི་ཁམ་ཟས་སྦྱང་བ་དང་། བཅད་རྒྱར་བཞུགས་ཏེ་ཡི་དམ་གྱི་བསྟེན་སྐྱབ་ལ་

བཞུགས་དགོས་པ་སོགས་ཆོས་ཚུགས་སྒོས་ཅི་དགོས། སྤྱི་དབང་འཛིན་སྐྱོང་གི་ཐད་ལའང་དེ་ལྟར་
 བྱེད་སྤྱོད་གཙང་ཞིག་བྱུང་ན་རྒྱས་པ་དེ་བས་ཆེ་བ་ཁོང་རང་ཉིད་ཀྱི་སྐྱོང་ཆོར་གྱི་ཐོག་ནས་གསུངས་
 ཡོད། ལོ་ཉི་ཤུའི་སྤྱི་དབང་དུ་དཔོན་ས་འདིར་ཡོང་ནས། ད་དུག་ཅུ་ལ་སླེབས་འདུག་སྟེ། དེའི་བར་དུ་
 ཆང་སྒྲན་རྟ་ལ་དགོས་ཀྱང་འཐུང་མ་སྐྱོང་། བྱ་མོའི་སྐྱོན་མེད་པ་འདི། ལྷ་མ་རེན་པོ་ཆེ་བས་དབུ་
 མཛད། ཐེལ་ཤོད་ཀྱི་ཁྱིས་བཀག་པ་མ་ཡིན་ཏེ། རྡོ་རྗེ་དཔལ་གྱི་ཆང་ནག་སྤངས་པས། བཅུན་
 ཚུགས་བཟུང་བའི་དོན་ལ་བཟང་པོ་བྱུང་འདུག་ དེ་ཕྱིན་ནས། འདིའི་ཁྲི་དཔོན་ཆོས། ཆང་
 དང་ནག་མོ་ལ་ལོངས་སྤྱད་པས། མིའི་ཁས་ཉེན་འཁུར་དགོས་པ་དང་། བཟང་པོ་མ་བྱུང་བར་
 འདུག་ ད་ལྟའང་། ས་སྐྱ་ཕྱིན་ནས། ཆེ་གཉེན་བཅུན་གསུམ། རྩེ་དཔོན། ཆང་ནག་མོའི་
 དབང་དུ་སོང་བ་ཆོའི་རྩེ་སྤྱི་ཉམས་པ་དང་། མགོ་ཐོན་མ་བྱུང་བར་འདུག་པའི་དོན་ལ་ཆང་ནག་
 སྤངས་ནས་བཅུན་ཚུགས་བཟུང་བ་འདི་ཡིན། རྒྱངས་ཀྱི་ཕུ་སྟེ་བསེ་རུ་རྒྱས་པ་ལྷགས་པར་མའི་ལྷུ་བ་
 རོས་365ཞེས་དང་། རྩེ་སྤྱི་ཀྱི་དོན་གལ་པོ་ཆེར་སྤྱག་དུས་སྤྱི་དབང་གནས་ཐབས་ཁོ་ན་གཙོ་
 བོར་བཟུང་བའི་ཐད་སྤར་ས་སྐྱ་པས་སི་རུ་བཙོན་ལ་བཅུག་པ་ལས་གྲོལ་ཏེ་སྟེ་གདོང་དུ་ནང་འཁོར་
 མཇལ་འཛོམས་སྐབས་ཀྱི་གསུང་སྒྲིང་ལ། ཁ་རྩང་། དཔལ་རེན། རྩི་གསེབ་དུ་ངའི་གཡོག་ལ་
 བཏང་བྱུང་བའི་དུས་སྟེ།

ཁོ་ན་རེ། དཔོན་གཡོག་འདི་ནས་གྲོལ་རྒྱ་གཅིག་བྱུང་ན། ཆོས་ཤིག་མཛད་པ་དྲག་ཟེར།
 དེ་ནས་ངའི་བསམ་པར། ད་འདིའི་ཆོག་འདི། རྩི་གདོང་ལ་ཡོད་པའི་ཤན་པ་རྒྱམས་ཀྱི་ལབ་ཀྱི་
 ཡོད་ངེས་བསམ་པ་བྱུང་ཞིང་། ད་ཆོས་བྱེད་པའི་ལྷགས་ལ། བྱེད་རྒྱམས་ཀྱི་གཉེན་ཉེ་བ་གྲོགས་
 སྒོས་མཛད། ས་ཞིང་ཟས་ནོར་དང་བཅས་པ་རྒྱམས་སྒོས་གཏོང་ཨེ་རུས། དེ་རུས་ན། ངས་ཀྱང་དེ་
 རྒྱམས་སྒོས་གཏོང་རུས་པས། རང་རེ་དཔོན་གཡོག་གིས་ཆོས་ཡོང་བ་ཡིན་ཞིང་།
 ཆོས་བྱེད་བྱས་དུས། གཞོན་རུ་བཟང་པོ་ན་རེ། ལོ་གསུམ་དག་ལ་ལན་ལེན། དེ་ནས་ཆོས་བྱེད་
 ཟེར། ལོ་གསུམ་སོང་ནས་ཆོད་མི་ཟིན་བྱས་ཤིང་། ཁ་མཆུ་འདི་མཐའ་མ་ཐོན་བར་དུ། བྱེད་
 དཔོན་སྐྱ་བཟའ་བ་གང་གིས་ཀྱང་། ཆོས་བྱེད་པ་སྐད་དང་། ཉེན་སྐད་མ་འདོན་ཅིག་བྱས་ནས་
 ཐག་བཅད། རྒྱངས་ཀྱི་ཕུ་སྟེ་བསེ་རུ་རྒྱས་པ་ལྷགས་པར་མའི་ལྷུ་བ་རོས་186ཅེས་གསུངས་པ་ལྷ་ཕྱིའི་
 ཆོག་རིས་འདི་དག་ནས་གསལ་བོར་མཚོན་རུས་པ་ནི་དྲའི་སི་རུ་བྱང་ཆུབ་རྒྱལ་མཚན་གྱིས་བསྟན་པ་
 ལྟོབས་ཀྱིས་སྐྱོང་བའི་རང་བཞིན་རྒྱབས་པོ་ཆེ་འདི་འདྲ་བ་བོད་ཀྱི་ལོ་རྒྱུས་ཐོག་མཐོང་དགོན་ནོ། །

གཉིས། རྒྱངས་ཀྱི་གདུང་རྒྱུད་དུ་མི་གཏོགས་པ་ནང་འཁོར་མི་སྟེའི་ཆ་རྒྱུན་ཡང་ མཐོ་ཙམ་འདོན་གནང་མཛད་ཡོད།

དཔེར་ན་ཕག་གུ་རྩེ་སྤྱི་ཀྱི་ནང་གི་ལས་སྟེ་འཛིན་པ་གཉེར་པའི་ཁུར་འཛིན་ཡང་རབ་དུ་བྱུང་
 ཞིང་། ཆང་ནག་གི་སྐྱོན་མེད་པ། རྩི་གསུམ་བྱ་བ་ཅི་བཞིས་རྩེ་སྤྱི་ཀྱི་ཞབས་ཏྲིག་དུ་འབྱུར་བ་
 ལས་སྟེར་དོན་སྐྱབ་མི་ཆོག་པ་ལྷུ་མིག་དེ་བཟུང་རྟིང་མ་ཤིའི་བར་དུ་ནང་སོར་ཆོ་འབྱེད་ འབྱུལ་
 ཅིག་དགོས་པ་དང་། དེའི་ཉེ་རིགས་དང་རྒྱུད་པར་གཏོགས་པ་རྒྱམས་ལ་ཕག་གུ་གཞུང་ནས་སྐྱོང་
 ཐབས་བྱ་རྒྱུར་མ་ཟད། བུ་བའི་གསོ་སྦྱོར་དང་། ཐ་ན་ཤི་བའི་དགོ་རྩ་ཚུན་ཆད་ནོར་ལ་མི་
 སངས་པ་ཁོང་རང་གི་སྐལ་བ་ལྟ་བུར་སྟེ་གདོང་གཞུང་རྒྱ་ནས་སྤྱད་ཆོག་པ་སོགས་ནང་གཉེར་དེ་

རྒྱུ་ལྟུང་རྒྱུ་དུ་གཏོགས་པ་མིན་ཅུང་ཕྱེ་ཕྱིན་གང་འདྲ་བ་གཞུང་དང་འདྲོད་པ་གཅིག་ཡིན་
 པ་ལྟ་བུས་གཞུང་དོན་ལྷག་བསམ་མ་མེད་ཀྱིས་སྐབ་དགོས་པ་དང་། གལ་སྲིད་ཆང་ནག་གི་སྒྲིན་
 བྱང་ན་ཆད་པ་ནན་པོ་གཅོད་དགོས་པ་དང་། དེ་བཞིན་གསལ་ཇ་གཟེས་གཡོག་སོགས་ནང་
 འཁོར་གཞན་ལའང་དེ་དང་དེ་ལྟ་བུའི་མི་དོན་ཐད་སྒྲུབ་བྱ་ནན་པོ་འདོན་གནང་མཛད་པ་བཅས་
 ཏཱའི་སི་ཏུ་བྱང་ཆུབ་རྒྱལ་མཚན་གྱི་སྐུ་དུས་དེ་ལྟར་ཕྱག་བཞེས་སུ་བསྟར་བར་མ་ཟད། ཕྱིས་མང་
 གྲགས་པ་རྒྱལ་མཚན་གྱི་བར་དུ་ཏཱའི་སི་ཏུ་འཇམ་མེས་དེ་ལུ་མཐུད་རྒྱན་འཛིན་ལས་འགྱུར་ཐོག་
 ཆེ་བ་མ་བྱུང་འདྲ་བས་ཕྱེ་ཕྱིན་པག་མོ་གྲུ་པའི་ཕྱིན་དབང་བརྟན་ཅིང་། སྟོབས་འབྱོར་ཇི་རྒྱས་ཇི་
 འཕེལ་དུ་སོང་བའི་དོན་དངོས་ནས་ཏཱའི་སི་ཏུ་བྱང་ཆུབ་རྒྱལ་མཚན་གྱི་སྲིད་དབང་སྐྱོང་ལྷངས་ཀྱི་
 དགོངས་པ་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པ་དེ་རྣམས་ཡང་དག་པ་དང་། རྒྱབས་པོ་ཆེ་ཡིན་པར་མ་ཟད།
 ཏཱའི་སི་ཏུ་བྱང་ཆུབ་རྒྱལ་མཚན་ནི་དམག་དོན་ལ་མཁས་ཤིང་། ཕུལ་དུ་བྱུང་བའི་ཆབ་སྲིད་མཁས་
 ཅན་ཞིག་ཡིན་པའང་ར་འཕྲོད་བྱུང་ཡོད། ཁོང་ནི་བོད་ཀྱི་ལོ་རྒྱུས་ཐོག་བྱུང་བའི་མི་སྣ་རྒྱབས་པོ་
 ཆེའི་གས་སུ་ངེས་པར་བཞུགས་བཅོལ་ལན་བརྒྱུ་ཞུ་དགོས་པ་ཞིག་ཡིན་ནོ། ། ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་
 རོ། །

གསུམ། འགྲེད་དང་ཁྲལ་ཆག་སྐོར།

ཏཱའི་སི་ཏུ་བྱང་ཆུབ་རྒྱལ་མཚན་གྱིས་བོད་ཀྱི་སྲིད་དབང་སྐྱོང་བའི་སྐབས་སུ་དམག་ས་ནས་ཐོབ་
 པའི་དངོས་རྒྱུས་རྣམས་གཞུང་གི་མཛོད་དུ་སྟུང་ཉར་མི་བྱེད་པར་དམག་དང་དམག་ཁུངས་ཀྱི་
 འབངས་མི་རྣམས་ལ་འགྲེད་པ་དང་། ཕྱི་འབངས་ཀྱི་དབྱ་ཁྲལ་ཡང་དུ་གཏོང་བའི་སྐོར་ཡིག་ཆ་རྙིང་
 པའི་དགོངས་དོན་ཕྱོགས་བསྐྱུས་བྱས་ནས་བཀོད་པ་《གཡུ་ཡི་བྱེད་བ་》ལས། པག་མོ་གྲུ་པར་བར་
 སྐབས་སྐོར་བཅོམ་ཚུར་ཚོལ་མང་པོའི་ཡ་ལན་སྟོང་ཆེད་རང་ཁོངས་ནས་དམག་མི་མང་པོ་བསྐྱུ་བྱུབ་
 བྱ་དགོས་བྱུང་བར་བརྟེན་ནས་མི་སེར་ལ་ལྷུང་མེད་པའི་ཁག་སྐྱོང་ཆེན་པོ་བྱུང་བའི་གུན་གསལ་ལྟ་
 བྱར་དམག་འགྲེད་རིམ་པའི་ནང་ཐོབ་པའི་རྒྱ་དངོས་རྣམས་པག་གྲུ་གཞུང་ནས་བསྐྱུ་ཉར་མི་མཛོད་
 པར་དཔོན་དམག་རྣམས་དང་། དམག་མིའི་འབྲི་ཁོངས་མི་སེར་རྣམས་ལ་རང་བདག་ཆོག་པ་
 མཛོད་ཡོད་པའི་སྐོར་《ཏཱའི་སི་ཏུ་འཇམ་མེས་འདེབས་རིང་མའི་》ནང་།

གྲོང་གསེབ་བཟའ་བ་དམ་ཉམས་ཆོ། །
 དར་གཅིག་ན་བའི་དབང་པོ་གཏོད།
 པགས་རིགས་སྟོག་པ་བྱུང་འཕགས་དང་།
 ། མཛོ་རྟ་བྱུ་བྱས་བྱེད་པ་དང་། །
 གནག་ལྷག་བྱུ་བྱས་བྱེད་པ་དང་།
 ། རོར་རྒྱས་ལམ་ལ་ཤོང་ཆད་བྱངས།
 ། བདག་ལ་གནང་ཐུད་ཞོ་གང་ངམ། །
 དར་ཁ་གང་ཡང་འབྱལ་མི་རེད།
 ། གོ་ཁབ་སྐྱུད་པ་བྱུང་འཕགས་ཀྱན། །
 དབྱ་ཕྱོགས་པ་ལ་འཛོང་བ་འདུག
 ། རང་དུ་གཏོང་བ་ཨེ་ཡོད་སོམས། །

དང་ནང་སོ་ནས་ནི་མི་སྤེལ། །
 བྲལ་ལ་སྤྱད་ཆག་རིམ་པར་བྱས། །
 གན་དང་མེ་དྲོག་ལོ་སྤེལ་བཞག།
 མི་སྤེལ་ས་ནི་བསྐྱས་པ་མེད། །
 འབྲལ་བྲལ་མང་ཟེར་སྐད་ངན་འདོན།
 ། བོགས་པ་རྣམས་ནི་ཆ་བདེན་ཅམ། །
 གཞུང་བྲལ་འཇལ་ཆོ་ཅིའི་ཕྱིར་དུ།
 ། ཞེས་དང་། །
 མ་སྤེམ་མི་སྤེམ་ཚུར་ཉོན་དང་། །
 རྩར་གྱི་ལག་གངས་མེད་ལ།
 ། ད་ལྟ་དུང་རེ་ལག་རེ། །
 དམག་ཀྱང་དེ་དང་འབྲལ་བ་ལ།
 ། མ་རུས་སྐད་ངན་འདོན་དོན་མེད། །
 ཅེས་གསལ་བ་སོགས་མི་སེར་རྣམས་ལ་འོ་
 སྐར་གསོ་བྱལ་བ་དང་། མང་ཆོགས་ཀྱི་འོ་
 འདེབས་རིང་མོའི་» ནང་། བལ་བ་ལ་
 ཞིང་གི་ལུ་ལ་བྱེ་མི་བར།
 རི་ལྗང་མེད་པ་ཞིང་དུ་སོང་། །
 དེ་ཕྱིར་སྐད་ངན་འདོན་དོན་མེད།

333

ཞིང་ནང་དུ་བྱེ་མི་ཐར་པ་ལྟ་བུའི་འགོ་ཚུགས་པ་གསལ་བཤད་བྱས་ཡོད། ཅེས་གསལ་བ་ལ་སོགས་
པ་འདི་དག་ནི་ཏཱི་མི་བྱང་ཚུབ་རྒྱལ་མཚན་གྱི་སྐབས་སུ་ཕྱེ་འབངས་མི་སེར་ལ་བྲལ་ ཆག་ཡངས་སུ་
བཏང་བས་ཞིང་འབྲོག་ཐོན་སྐྱེད་ལ་ཡར་རྒྱས་བྱུང་བའི་ལོ་རྒྱུས་ཀྱི་ཟུར་ཙམ་གསལ་བའི་དབྱེད་གཞི་
ཞིག་ཏུ་སྤང་།

དཔོན་སྐུ་བཟང་བ་ཆེ་གཉན་དང་། །
བུ་རྟ་མི་ཕྱེ་མི་དམངས་ལ།
དམག་རྩས་ལེགས་པའི་འབྲས་བུ་ཡིས། །
གསེར་དུལ་ཟངས་ལྷགས་སྤྱད་པ་དང་།
གོས་དར་གསེར་གཡུ་རིན་ཆེན་དང་།
བེར་ཐུལ་ཐོང་རིང་གཡོན་བསྐྱེལ་དང་། །

ས་བཅད་གསུམ་པ། བོད་ཁམས་འཛུགས་སྐྱོན་གྱི་སྐོར། གཅིག ལྷ་ཁང་དང་རྟེན་གསུམ་གསར་བཞེངས་བྱང་ཚུལ།

བོད་ཀྱི་སྤྱིངས་འདི་ཡུལ་གྱ་རྒྱ་ཆེ་ཞིང་། མིང་འཛིན་ས་ཁོངས་གྲ་ཡངས་པའི་སྐབས་ཀྱིས་ཡུལ་
གང་སྤྱིད་དང་། ཡུང་བ་གང་བདེ་ལ། སོ་སོའི་འདོད་མོས་ལྷར་སྐྱས་འཕོ་བྱེད་ཅིང་། རང་དང་
མཐུན་པའི་དུད་ཚང་བཅུ་སྟོར་ཡས་མས་རུ་སྟོར་བྱས་ནས་སྤྱོད་སྤོལ་ཡོད་པ་ལས། སྤོང་ཕྱེ་ཆེན་པོ་
གཅིག་ཏུ་འཛོགས་ནས་ཕྱེ་སྤྱངས་བྱེད་པའི་ལྷགས་སོལ་དེ་སྤོན་དུས་སུ་ཆེར་མ་དར། དེས་ན་ཕྱེ་
འབངས་ཐམས་ཅད་ཕྱོགས་གཅིག་ཏུ་འཛོམས་ནས་ལོ་རྟེན་ལྟ་བུའི་སྤོ་གསེང་གཏོང་ཡུལ་གཙོ་བོ་
ཡུལ་སོ་སོའི་དགོན་པ་རྣམས་ཡིན་སྟབས། དགོན་པ་གསར་འདེབས་དང་། རྟེན་གསུམ་གསར་
བཞེངས་བྱེད་པའི་ལས་ཀ་དེ་ནི་ཡུལ་མི་རྣམས་ཀྱིས་རང་འཁྲིས་འོས་འགན་ཞིག་ཏུ་བཙུགས་ནས་མ་
བསྐལ་དང་ལེན་དུ་སྐྱབ་ཀྱིན་ཡོད་པ་དེ་ནི་ཆོས་ལ་དད་པ་དང་། རིག་གནས་ཀྱི་འཆོ་བ་ལ་དགའ་
ཞེན་ཆེ་བའི་རྒྱུ་ཀྱིས་ཡིན། བག་གྲུ་ཕྱེ་མིང་གྱི་སྐབས་སུ་བོད་ཀྱི་ས་གནས་ཁག་གི་སྤྱོད་པ་དང་མི་
དཔོན་རྣམས་ཀྱི་དབུ་མཛད་ནས་ཕྱེ་འབངས་མི་སེར་གྱི་རྩས་ལྷགས་དང་། ལག་ཚུལ་ལ་བརྟེན་ནས་
ལྷ་ཁང་དང་རྟེན་གསུམ་མང་པོ་བཞེངས་ནས་བོད་ཡུལ་གྱི་འཛུགས་སྐྱོན་ལ་སྤར་མེད་པའི་ཡར་རྒྱས་
ཆེན་པོ་ཐོབ་པར་མ་ཟད། ཆོས་དང་རིག་ནས་ཀྱི་ཕྱོགས་ལའང་གོམ་གང་མདུན་སྤོས་དང་། བོད་མི་
རིགས་ཀྱི་མཚན་སྟོན་ཀུན་ཁྱབ་ཏུ་འགོ་བའི་མཐུན་རྒྱུན་གྱི་ཆང་གཞི་བཏིང་ཡོད། སྐབས་དེར་བོད་
ཡུལ་སྤོང་སྤྱང་བར་གསུམ་དུ་གསར་བཞེངས་བྱུང་བའི་དགོན་པ་དང་། རྟེན་གསུམ་གངས་ལས་
འདས་པ་ཞིག་ལས། ལོ་རྒྱུས་ཀྱི་དོན་སྤྱིང་ཆེ་བ་དང་། དེང་དུས་གཤམ་ཆེ་བའི་དགོན་པ་དང་རྟེན་
གསུམ་ཁག་གཅིག་ཙམ་ཞུ་བ་ལ། ཆོས་ཕྱེ་ཆེན་པོ་ཅིང་ཐང་། རི་བོ་དགེ་ལུན། འབྲས་སྤྱངས་
ཆོས་ཕྱེ། སེར་ཐེག་ཆེན་སྤྱིང་། རོར་ཞེ་མོ་ཆོས་ཕྱེ། འཕན་ཡུལ་ན་ལེན་ད། ཆབ་མདོ་ཆོས་
འཁོར་སྤྱིང་། རྒྱལ་ཆེ་དཔལ་འཁོར་མཚོད་རྟེན། ཕྱེ་དགེ་ཐང་རྒྱལ་ལྷ་ཁང་། གཙང་བཀྲ་ཤིས་
ལྷན་པོ། རྟ་ནག་ཐུབ་བསྟན་སྤྱིང་། གདན་ས་ཆེན་པོ་ཡངས་ཅན་དགོན། རྟེ་རྟོར་དར་རྒྱས་
དགོན་པ། རྒྱ་འབྲུམ་བྱམས་པ་སྤྱིང་། མདོ་ཁམས་ལི་ཐང་དགོན་ཆེན། རོ་ནང་རྟག་བརྟན་སྤྱིང་།

དོ་བྲག་ཨི་མི་ཕྱོག་སྐར་ལ་སོགས་པ་རིས་སུ་མ་ཆད་པའི་དགོན་ཤེ་རྣམས་གསར་དུ་བཞེངས་པ་དང་།
 ར་ས་འཕུལ་སྤང་དང་། བསམ་ཡས་སོགས་བཅོན་པོའི་སྐུ་དུས་སུ་བསྐྱེད་པའི་ལྷ་ཁང་རྣམས་བར་
 སྐབས་སུ་ཉམས་རྒྱུ་སོང་བ་རྣམས་ཉམས་གསོ་རྒྱ་ཆེར་བྱས་པ་དེ་དག་རེད། སྐུ་རྟེན་གྱི་སྐོར་ལ་ཆེ་
 རུང་མ་ངེས་པའི་གསེར་སྐུ་དང་ཟངས་སྐུ། འདག་སྐུ། ཤིང་སྐུ་ལ་སོགས་པ་སྐུ་ཅུ་ལ་ཁྱད་དུ་
 འཕགས་ཤིང་རིན་ཐང་གཞལ་བར་དཀར་བའི་སྐུ་རྟེན་གྲངས་ལས་འདས་པ་ཞིག་གསར་དུ་བཞེངས་
 པ་ལས། སྐད་གཤམ་དང་སྐུ་ཆོད་ཆེ་ཤོས་དཔེར་ན། ངམ་རིང་བྱམས་ཆེན་དང་། རོང་བྱམས་ཆེན།
 འབྲས་སྤངས་དགོན་གྱི་བྱམས་པ་མཐོང་གྲོལ་མ་ལ་སོགས་པ་རྣམས་ནི་ཕག་གྲུ་ཤེ་ཤིང་གྱི་དུས་རབས་
 སུ་བཞེངས་པ་ཤ་སྟག་ཡིན་ནོ།

གསུང་རྟེན་གྱི་སྐོར་ལ། རྒྱལ་བའི་བཀའ་དང་དེའི་དགོངས་འགྲེལ་གྱི་བསྟན་བཅོས་རྣམས་ཤེ་
 ཆོན་དུ་བསྒྲིགས་ནས་གསུང་རབ་གྱི་སྒྲེགས་བམ་མང་པོ་བཤུ་འབྲི་བྱེད་ཅིང་འཕེལ་རྒྱས་བཏང་ཡོད་
 པ་དང་། ལྷག་པར་དུ་ཀམ་པའི་ཆོས་ཆོགས་སྐར་ཆེན་འཛམ་གླིང་རྒྱ་ཞེས་པའི་ཆོས་ཆོགས་དེ་བྱུང་
 བ་ནས་བཟུང་རྒྱལ་བའི་བཀའ་འཁྱུར་སྟོག་འདོན་བྱེད་པའི་སྒོལ་ཆེན་པོ་ཞིག་དར་ནས། ཀུན་གྱིས་
 བཀའ་འཁྱུར་འདོན་སྟོག་བྱེད་པ་དང་། རང་རང་གི་འབྱོར་བའི་འཁོས་དང་བསྟན་པའི་གསེར་
 དངུལ་མཆོལ་སྟག་སོགས་ཀྱིས་བྲིས་པའི་བཀའ་འཁྱུར་གྱི་སྒྲེགས་བམ་གསར་བཞེངས་བྱེད་པའི་ལས་
 ཀ་དེ་དར་བྱབ་ཆེན་པོར་ཕྱིན་ཡོད་པ་དཔེར་ན། ཏཱ་ལའི་སི་ཏུ་བྱང་ཆུབ་རྒྱལ་མཆོན་གྱིས་བོད་ཁམས་
 ཡོངས་ལ་དབང་སྐུར་བྱེད་དུ་ཉེ་བའི་དུས་སུ་ཆོལ་པ་ཀུན་དགའ་དོ་རྩེས་གསེར་དངུལ་གྱི་ལྷན་ཁུ་
 བསྐྱེད་མའི་བཀའ་འཁྱུར་ཆ་ཆོད་ཞིག་བཞེངས་པའི་ལྷན་ཆེན་པ་བྱ་སྟོན་རིན་པོ་ཆེ་ལགས་ཤིང་།
 དེའི་དཀར་ཆག་《དེབ་ཐེར་དམར་པོ་》ཞེས་པ་ཆོལ་པ་ཀུན་དགའ་དོ་རྩེ་རང་ཉིད་ཀྱིས་བཅུམས་པ་
 དང་། བཀའ་འཁྱུར་དེ་ལ་བོད་གྲངས་ཉིས་བརྒྱ་དྲུག་ཅུ་ཡོད་པར་གྲགས་ཤིང་། ཡོངས་གྲགས་སུ་
 ཆོལ་པའི་བཀའ་འཁྱུར་ཞེས་བྱ་བ་དེ་ནི་ཕག་གྲུའི་རྒྱལ་རབས་གྱི་དུས་སྟོན་ལ་བཞེངས་པའི་བཀའ་
 འཁྱུར་སྐད་གྲགས་ཅན་ཞིག་ཡིན། ཏཱ་ལའི་བྱང་ཆུབ་རྒྱལ་མཆོན་གྱི་ཆོས་བྲལ་ཆེན་པོ་ཅིང་ཐང་བཞེངས་
 པ་དང་།

བཤད་གྲ་བཅུགས་པ། ཅིང་ཐང་དང་ཐེལ་གྱི་སྟོམ་གྲར་ཕུན་སུམ་ཆོགས་པའི་མཐུན་རྒྱུར་སྐུར་པ་
 དང་། དུས་མཚུངས་སུ་གསེར་གྱི་བཀའ་འཁྱུར་ཞིག་ཀྱང་གསར་དུ་བཞེངས། ཐང་གྲགས་པ་རྒྱལ་
 མཆོན་གྱིས་ཤིང་སྟོང་བའི་སྐབས་སུ་བཀའ་འཁྱུར་གསེར་བྲིས་མ་ཆོད་གཉིས་དང་། གསེར་དངུལ་
 འདྲེས་མ་གཅིག་སྐུ་བྲིས་ཆོར་གཅིག་བཅས་གསར་བཞེངས་གནང་ཡོད། ཤེ་ཤིང་གྲགས་པ་འབྱུང་
 གནས་ཀྱི་སྐབས་སུ་བཞེངས་པའི་འཕྲོངས་རྒྱས་འཕྲིང་བ་སྟག་ཅིའི་བཀའ་འཁྱུར་ཞེས་པ་དེ་ནི།
 འགོས་ལོ་གཞོན་ལྷ་དཔལ་དང་། དཔལ་པོ་གཞུག་ལག་ཤིང་བ། ལྷ་དམར་ཆོས་གྲགས་ཡེ་ཤེས་
 སོགས་མཁས་པ་མང་པོས་ལྷ་དག་བྱས་སྟབས་བོད་དུ་བཞུགས་པའི་བཀའ་འཁྱུར་ཐམས་ཅད་ལས་
 དག་ཆ་ཆེ་ཤོས་ཡིན་པར་གྲགས་ཤིང་། འཇང་རྒྱལ་པོ་བསོད་ནམས་རབ་བརྟན་གྱིས་སྤྱོན་བདག་
 མཛད་དེ་བོད་ཡུལ་དུ་རྒྱལ་བའི་བཀའ་འཁྱུར་ཤིང་པར་ལ་ཐོག་མར་བཞོ་བའི་བྱ་མ་ཡང་འདི་ཡིན།
 རབ་བྱུང་བདུན་པའི་ལྷགས་ཕག་སྤྱི་ལོ་1431ལོར་རྒྱལ་ཅེ་རབ་བརྟན་ཀུན་བཟང་འཕགས་ཀྱིས་སྐར་
 ཐང་གི་བཀའ་འཁྱུར་མ་དཔེར་གནང་ཞེ་བཀའ་འཁྱུར་གསེར་བྲིས་ཆ་ཆོད་བཞེངས་པ་དེ་ལ། རྒྱལ་
 ཅེ་ཐེམ་སྤང་མར་གྲགས་པ་དང་། དེ་ནས་བཟུང་ལོ་ལྟར་བཀའ་བསྟན་གསར་བཞེངས་ཀྱི་རྒྱུ་

བཅུགས་པའི་སྒོར།

《རབ་བརྟན་ཀུན་བཟང་འཕགས་ཀྱི་རྣམ་ཐར་》ལས། དགྲུང་ལོ་བཞི་བརྒྱ་ཞེ་གསུམ་བཞེས་པ་
ལྷགས་མོ་ཕག་གི་ལོ་འཁྲུག་གི་ལོ་འཁྲུག་པའི་ཆོས་བརྒྱ་བཞི་སྐར་མ་རྒྱལ་ལ་བབ་པའི་ཉིན་ནས་བདེ་བར་
གཤེགས་པའི་གསུང་གི་ཉིན་བཀའ་བོད་ཡུལ་འདྲིའི་འགྲུར་རོ་ཅག་དང་། དེའི་འགྲེལ་བྱེད་བསྟན་པ་
དེ་འཛིན་པའི་སྐྱེས་བུ་དམ་པ་རྣམས་ཀྱི་མཛད་པ་རྣམས་སྤྱགས་དམ་དུ་བཞེངས་པའི་བྲིགས་སུ་
མཛད། སྟེ་མོ་ནས་ཡི་གེའི་མཐའ་པོ་དཔོན་པོ་ཆེ་ས་སངས་རྒྱས་རྒྱལ་མཆོན་དཔོན་སྟོབ་རྣམས་
ཀྱིས་ཐོག་མར་དམ་པའི་ཆོས་དཀོན་མཆོག་བཞེགས་པ་དང་། ཡུམ་བར་མ་ཉི་ཤི་བཞེངས་པ་རྣམས་
ནས་བཟུང་། ཆོས་རྒྱལ་ཉིད་ཀྱི་སྐུ་ཐོག་ལ། བཀའ་འགྲུར་གསེར་བྲིས་མ་ཆར་གཅིག་དང་།
དཀར་པོ་ཆར་གཅིག་ བསྟན་འགྲུར་ཡོངས་རྫོགས་ཆར་གཅིག་བཅས་བཞེངས་བྱུང་། དེའི་རྒྱན་
ཀྱི་རི་མིང་བསྐལ་པ་མ་སྟོངས་ཀྱི་བར་དུ་མི་ཆད་པར་མཐུན་རྒྱུན་དང་ལྷན་ཏེ་མཐུན་བྱུང་འཆི་མེད་
བྱུང་པས་《སྐུ་དགྲུ་མཛེས་པར་བྱེད་པའི་མགྲུལ་རྒྱན་》དུ། བཀའ་བསྟན་བཞེངས་པའི་མཐུན་རྒྱུན་
ལོ་རེ་བཞིན། གསེར་ཞོ་སུམ་བརྒྱ་བདུན་ཅུ་དོན་གསུམ་དང་། ཤོག་རིན་ཏམ་ཁ་བརྒྱ་དང་སུམ་
ཅུ་རེ། ། རས་ཁལ་བརྒྱད་བརྒྱ་བཞི་བརྒྱ་ཞེ་གསུམ་ཉིད། ། སྟོན་ཆས་ཤ་ཁོག་བཞི་བརྒྱ་ཉི་ཤུ་
གཉིས། ། མར་ཁལ་སུམ་བརྒྱ་ལྔ་བརྒྱ་དང་བདུན་དང་། ། ལུར་ཁལ་བདུན་ཅུ་དོན་གསུམ་ཁོར་ཡུག་
ཉིད། ། ཞོ་གྲངས་བརྒྱད་བརྒྱ་ཉི་ཤུ་ཅུ་གསུམ་ལོན། ། ཅེས་སོགས་གསལ་བ་ལྟར་སྐབས་དེར་བོད་ཀྱི་
ཡུལ་དུ་བཀའ་བསྟན་གསུང་བཞེངས་བྱེད་པའི་ལས་ཀ་ལ་མི་དངོས་འབྱོར་གསུམ་ཀྱི་རུས་ཤུགས་རྒྱ་
ཆེན་པོར་བཏོན་ཡོད་པ་ཤེས་བྱུང་།

གཉིས། ཁོར་ཡུག་ལེགས་བཅོས་སྒོར། ལྷེ་མིང་ཕག་གྲུའི་དུས་རབས་སུ་སྔོང་ཕན་འཇུགས་རྒྱ་དང་།
ཟམ་པ་འཕམ་པ། གྲུ་ཤན་བཟོ་བ་སོགས་ཁོར་ཡུག་ལེགས་བཅོས་སྒོར་ལ་ལྷར་མ་བྱུང་བའི་ཡར་ཐོན་
བྱུང་ཡོད་དེ།

《གཡུ་ཡི་སྔོང་བ་》ལས། ཕག་གྲུ་ལྷེ་མིང་ཀྱིས་ཡུལ་ལྷང་དར་རྒྱས་ཡོང་བའི་ཆེད་དུ་སྔོང་འཇུགས་
ནགས་བཟོའི་བྱ་བ་དེ་གཅིགས་ཆེར་བཟུང་བས་སྐབས་དེར་བོད་ཡོངས་ཀྱི་ས་ཁུལ་ཆང་མར་སྟོན་
སྤྱག་འཇུགས་པའི་བྱ་བ་གོང་འཕེལ་བྱུང་སྐབས་ཡུལ་ལྷང་ཉམས་དགའ་བའི་རྣམ་པ་ལྷུར་དང་མི་
འདྲ་བའི་འགྲུར་ཐོག་བྱུང་བར་མ་ཟད། སྔོང་འཇུགས་བྱ་གཞག་འཕེལ་རྒྱས་ཀྱི་འབྲས་བུ་མི་རབས་
རྗེས་མར་ཤིང་ཆའི་དགེ་བཅད་ཐད་མི་འཛད་པའི་གཏེར་ལྟ་བུར་འགྱུར་བ། དེ་བཞིན་དེའི་དུས་མི་
རིགས་ཕོ་མོའི་ཆས་གོས་དང་། རིན་པོ་ཆའི་རྒྱན་སྤྲས་པ་ལ་ཡང་དང་ཞེན་ཆེན་པོ་བྱུང་བའི་ལོ་རྒྱུས་
ཡོད་པ་བཅས་དེ་དག་ལས་ཕག་མོ་གྲུ་པའི་དུས་སྐབས་སྤྱི་དང་། ལྷག་པར་ཕག་གྲུའི་དུས་སྟོན་ནི་
བོད་ཀྱི་དཔལ་འབྱོར་དང་། རིག་གནས་འཕེལ་རྒྱས་ཆེན་པོ་བྱུང་བ་རུས་ལྷན་གྱིས་གསལ་བཤད་བྱེད་
སྤྱབ་པ་ཡིན་ནོ། ། ཞེས་གསལ་བ་ལྟར་རོ། ། འབྲིམ་འགྲུལ་གྱི་སྒོར་ལ། 《དབ་ཐེར་ཀུན་གསལ་
མེ་ལོང་》ལས། སྐབས་དེར་ཐང་སྟོང་རྒྱལ་པོས་བོད་ཀྱི་ས་གནས་ཁག་ལ་ལྷགས་ཟམ་ལྷ་བརྒྱ་དང་
བརྒྱད་དང་། གྲུ་ཤན་བརྒྱ་དང་བཅོ་བརྒྱད། ཤིང་ཟམ་དུག་ཅུ་ཅམ་བཅུགས་ཤིང་བཟོས། དཀར་
མཛེས་ཁུལ་དུ་ཡང་ཡུན་རིང་བཞུགས། ད་ལྟ་ལྷེ་དགེར་ཐང་སྟོང་རྒྱལ་པོའི་མཆོམས་ཁང་དངོས་སུ་
མཇལ་རྒྱ་ཡོད་ཅིང་།

ལྷགས་ཟམ་རྫོང་གི་ལྷགས་ཟམ་ཡང་ཐང་སྟོང་རྒྱལ་པོས་སྐྱོན་གནང་མཛད་པ་ཡིན་སྟེ། གོང་དུ་

གློ་མ་པའི་ལྷགས་ཟམ་དེ་དག་མང་ཆེ་བ་འཛིག་ཆར་ནའང་། ལ་ལ་ད་ལྟ་དངོས་སུ་མཐོང་རྒྱུ་ཡོད་ལ།
 བོད་ལ་ཁྱད་ཆོས་ལྡན་པའི་གྲུ་ཤན་རྟ་མགོ་ཅན་བཅིངས་འགོལ་བཏང་བའི་རྩེས་སུ་ཡང་ལྟ་སའི་སྦྱིང་
 རྒྱུ་ཐོག་ཏུ་མཐོང་རྒྱུ་ཡོད། ཐང་སྦྱང་རྒྱལ་པོ་ནི་བཟོ་རིག་ལ་མཁས་པ་ཞིག་ཡིན་པར་མ་ཟད།
 གཤམ་བ་རིག་པ་དང་རིག་རྩལ་ལའང་མཁས་པ་ཞིག་ཡིན། ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་དང་། གཤན་
 ཡང་གྲུ་བ་ཆེན་འདི་ཡིས་ལྷགས་ཟམ་འཇུགས་པའི་ཐུགས་འདུན་འབྱུངས་རྒྱུན་དང་། ཐབས་ཤེས་སྒྲ་
 ཆོགས་ཀྱིས་ལྷགས་རྒྱ་བཅོལ་ཚུལ། ཀོང་པོའི་ཡུལ་དུ་ལྷགས་ཟམ་རྩང་བའི་བཟོ་གྲུ་བསྐྱུན་པར་གནང་
 བས་རྩེ་ཉིད་ལྷགས་ཟམ་གྱི་ལས་གྲུའི་ནང་དུ་དངོས་ཞུགས་ཀྱིས་ཐུག་ལས་གནང་ཚུལ་སོགས་《ཐང་
 སྦྱང་རྒྱལ་པོའི་རྣམ་ཐར་ལོ་ལྟར་བུའི་མེ་ལོང་》ན་གསལ་བ་རྣམས་ཕྱོགས་བསྡུས་བྱས་ནས་བཀོད་པའོ། །
 ལྟ་སར་འཁོར་ཏེ་སྦྱིང་རྒྱུ་ཁར་ཕེབས། གྲུ་ནང་དུ་བཞུགས་པས། མཉན་པ་མི་གཤན་ལ་
 ཆོག་པ་ཟོས་ཏེ་ང་ལ་མ་དྲིས་པར་ཤན་དུ་ཞུགས་པ་ཅི་ཡིན། མི་དྲག་པ་ཆོ་རྒྱལ་ལྟར་ན་ཁྱོད་ཀྱིས་
 ཁག་ཐེག་གསུམ་ཟེར། ཁོང་གི་དབྱེ་ལ་ཤན་རྒྱ་ལན་གསུམ་བརྒྱབ། ཤན་ནང་ནས་རྒྱལ་སྒྲུང་བྱང་
 བས། གྲུ་བ་ཐོབ་ཆེན་པོའི་དགོངས་པ་ལ། ཁ་དྲག་ཅིང་ལོར་ཡོད་པ་རྣམས་ཀྱི་དབང་དུ་སོང་།
 གཉོམ་རྒྱུང་རྣམས་གྲུ་ལ་མི་འཇུག
 རྒྱལ་བརྒྱལ་ཡང་མི་རུས་པ་སྦྱིང་རྩེ། ད་ནི། ཨོ་རྒྱན་གྱི་སློབ་དཔོན་ཆེན་པོ་སོགས་རྒྱ་བོད་ཀྱི་
 སླ་མ་ཡི་དམ་མཁའ་འགོ་རྣམས་ཀྱིས་རིན་ཆེན་ལྷགས་ཀྱི་ཟམ་པ་གཟུགས་པར་ཡང་ཡང་བསྐྱལ་བ་
 ལྟར་ཐོག་མར་སྦྱིང་རྒྱལ་ལྷགས་ཟམ་གཟུགས་པར་ལྷགས་འཆོལ་བ་དང་། སླ་སློ་འདུལ་བ་ལ་འགོ་
 དགོངས་པ་ཤར། ཞེས་དང་།
 ཡང་དེ་ཉིད་ལས། ལྟ་སའི་ཁྲོམ་དཀྱིལ་དུ་སྒྲུ་སའི་ཁྱད་བྱ་བྱས་པའི་ནང་དུ་བཞུགས་པའི་དཔོན་ནས་
 བཞུགས་པས། ལྟ་སའི་གཞིས་བྱེས་ཀྱན་གྱིས་མོས་གྲུས་དང་ཞབས་ཏྱག་ཆེན་པོ་བྱས། ཐུར་ནི་སློག་
 ཏུ་ཆོས་ཁྱབ་ལས་མ་བྱུང་། ད་དངོས་སུ་ཐོག་མར་ཆོས་གང་ཁྱུ་དང་། འབུལ་བ་གང་བྱེད་ཀྱི་རྟེན་
 འབྲེལ་ལས། ཁ་བ་ཅན་འདྲིར་འཁོར་ལོ་གསུམ་དང་ཡི་དམ་གྱི་ལྷ་གང་ལ་བརྟེན་ནས་འགོ་དོན་
 བྱེད་བཞག་དགོས་དགོངས་པའི་ཆོ། སྒྲུ་དུང་དུ་བཅུན་མ་གསུམ་བྱང་ནས། སྒྲུང་གནས་ཀྱི་སློམ་པ་
 དང་། མ་ཁྱེད་ལུང་ཁྱེད་པའ་ལ། ཁོང་རྣམས་ལ་འབུལ་བ་ཆེ་ཡོད་རྒྱུ་ཡོད་དང་པ་དང་འབྱོར་
 བའི་ཁྱད་པར་ཡིན། རང་རང་གི་སེམས་ལ་ཅི་དུན་གྱི་འབུལ་བ་རེ་བྱེད་ཤོག་གསུངས་པས། གཅིག་
 གིས་ཤིང་རུམ་གཅིག་རྟེན་བྱང་བ་ལུལ། གཅིག་གིས་རྩོལ་གསུམ་པོ་ཞིག་རྟེན་བྱང་བ་ལུལ། གཅིག་
 གིས་འབུལ་བ་ཅི་ཡང་མ་བྱེད་བར་ལུས་ངག་ཡིད་གསུམ་འབུལ་ཟེར་བ་ལ། ངས་རྒྱ་གར་དང་བོད་ཀྱི་
 མཁས་གྲུབ་རིག་འཛིན་རྣམས་ལས་ཟབ་པ་དང་རྒྱ་ཆེ་བའི་ཆོས་ཚུལ་རྒྱ་མཚོ་ལྟ་སློབ་ཐོབ་པས། གངས་
 རིའི་རྩྭ་ངས་ཀྱི་དབེན་པའི་རི་སུལ་ཐམས་ཅད་དགོན་པས་བཀང་། སྒྲུབ་བརྒྱུད་ཀྱི་བཟུན་པའི་རྒྱལ་
 མཚན་ས་གསུམ་ན་འགའ་ལྟ་མེད་པ་ཞིག་གཟུགས་བསམ་པ་ཡིན་ཏེ། ད་ལམ་ཆོས་འབྲེལ་དང་འབུལ་
 བའི་རྟེན་འབྲེལ་ནི། ངས་གསུང་མཚོག་ཡི་གོ་དྲག་པ་ལ་བརྟེན་ནས། མཐོང་ཐོས་དུན་རིག་གི་སེམས་
 ཅན་གནས་སྐབས་མངོན་མཐོང་དཔལ་ལ་སྦྱར་ཞིང་། མཐར་ཐུག་ངེས་པར་ལེགས་པ་སྒྲ་ན་མེད་པའི་
 བྱང་རྒྱུ་ཀྱི་ལམ་ལ་འགོད་པའི་ཕྱིར།
 ས་རྩོམ་ཤིང་གསུམ་ལ་ལས་ཀྱི་བྱས་ནས་ཁ་བ་ཅན་པ་ལ་པན་བདེ་འབྱུང་བའི་སའི་མེ་བཅོམ། ལམ་
 འཕྲང་དང་རྒྱ་འཕྲང་ལྟ་འདྲི་མི་གསུམ་རྒྱུ་བའི་སར་ཆོས་རྒྱན་དང་། ཇག་པ། ལྟ་འདྲིའི་འཛིགས་

པ་ལས་སྒྲོབ་པའི་དགོན་གནས་རྣམས་སུ་གཙུག་ལག་ཁང་དང་སྐྱ་གསུང་ཐུགས་རྟེན་ཇི་སྟེད་བཞེངས་
 ཤིང་། ལུ་སྐྱང་ཆེན་པོ་རྣམས་ལ་གྲུ་ཤན་དང་རིན་ཆེན་ལྷགས་ཀྱི་ཟམ་པ་བརྟན་པོ་ལས་སྐྱ་རྒྱ་ཅི་
 བདེར་རྒྱ་བའི་རྟེན་འབྲེལ་དང་། ལུས་ངག་ཡིད་གསུམ་འབྲེལ་ཟེར་བ་ནི། དེའི་རྗེས་འབྲུག་བྱ་སྟོབ་
 རྣམས་ཀྱིས་འདུས་བྱས་ཀྱི་དགོ་བ་ལ་བརྟེན། འདུས་མ་བྱས་ཆོས་ཉིད་ཀྱི་དོན་རྟོགས་པའི་རྟེན་
 འབྲེལ་འགྲིག་གོ། ཞེས་ལྷགས་ཟམ་གཟུགས་པའི་ཐུགས་འདུན་འབྲུངས་རྟེན་དང་། རྟེན་འབྲེལ་
 བརྟག་པའི་ཚུལ་བཅས་གསལ་བ་དང་། དེ་ནས་ལྷགས་རིགས་བསྐྱུས་ཏེ་ལྷགས་ཟམ་དངོས་སུ་
 མགར་བའི་སྒྲོར་《རྣམ་ཐར་འོར་བུའི་མེ་ལོང་》ལས། ཅ་རི་ལ་སོགས་གནས་མང་པོར་ཕེབས་ཏེ་
 ཀོང་ཡུལ་སྟེང་ཆ་ལ་མི་མང་པོས་ལྷགས་ཀྱི་ལས་བྱེད་སར་ཕེབས་ནས་རྟེན་འབྲེལ་བརྟག་པ་སོགས་
 མཛད།

སྐབས་དེར་མི་ཞིག་གིས་ལྷགས་ཐག་ཡ་གཅིག་སྤུལ་ནས་དའི་བྱི་ཡག་མ་རང་ཞིག་ཡོད་པ་ཤི་སོང་
 བས་བསྡོ་བ་གནང་རྟོགས་ཞེས་བྱས་པ་བཞིན་བསྡོ་བ་མཛད། ལྷགས་ཐག་བཞེས། ཀོང་པོ་སྤྲ་ཁར་
 ཕེབས། ལྷགས་ཀྱི་འབྲེལ་བ་མང་པོ་བྱུང་། ཞེས་དང་། ཡང་། དེ་ནས་ཁོང་གཉིས་རིགས་
 གསུམ་མགོན་པོ་དང་། ཟངས་རི་ཕྱ་བ་ཅན་ཀྱི་སྤྲོད་ས་དེར་གཟིམ་ཁང་དང་ཆོགས་ཁང་ཀ་བ་བརྩ་
 གཉིས་མ་མི་ཉིས་སྟོང་ཤོད་བ་སྐྱབ་གཅིག་ལ་གྲུབ་ནས་ལྷགས་ཀྱི་གཏེར་སྟོབས་ཆེ་བ་བརྟོན། ཀོང་པོ་
 རྣམས་ཀྱིས་སྤུལ་བ་ལ་དམིགས་རྟེན་བྱས། ཆོགས་ཁང་འདྲིར་མགར་བ་མང་པོ་བསགས་ནས་
 ལྷགས་ཟམ་བརྩུང་དགོས་དགོངས་པའི་ཆོ། ཀོང་པོ་འབྱོར་བ་ཅན་དོན་གྲུབ་རྒྱལ་པོས་ལྷགས་ཀྱི་ཁུར་
 བརྩ་གསུམ་སྤུལ་སྐྱེ་མ་དེས་དའི་ཕ་ཤི་བ་དེ་དཔྱད་སོང་དུ་མི་སྐྱེ་བ་ཞིག་དགོས་ཟེར། དེ་ནས་མི་ཞིག་
 བྱུང་བ་ལ། མགར་བ་ཀུན་དགའ་བྱོན་པ་ལེགས་གསུངས། ཡང་མི་ཞིག་བྱོན་པ་ལ་མགར་བ་སངས་
 རྒྱས་བྱོན་པ་ཡིན་ནམ་གསུངས། བྱ་མོ་ཞིག་བྱུང་བ་ལ་བྱ་མོ་བཟ་ཤིས་བྱོན་པ་རྟེན་འབྲེལ་བཟང་
 གསུངས། ཁོང་གསུམ་ཀྱི་མིང་སུ་ཡིས་བཤད་དམ་ཟེར། སུས་ཀྱང་མ་བཤད་བྱས་པས་མངོན་
 མཁྱེན་ཐོགས་མེད་ཡོད་པ་ཤིས་ནས་དད་པ་སྐྱེས། བྱ་མོ་བཟ་ཤིས་ཀྱིས་ལྷགས་སྒྲོར་ལྷ་སྤུལ། གཞན་
 ཡང་ལྷགས་འབྲེལ་མཐན་སྟོབས་ཆེ་བ་བྱུང་། མགར་བ་གཉིས་ཀྱིས་ཀྱང་ལྷགས་བརྩུང་བའི་ཐུག་
 གཡོག་ཅེ་གཅིག་ཏུ་བྱས། གྲུབ་ཐོབ་ཆེན་པོ་རང་གིས་གཏེར་ནས་བརྟོན་པ་དང་། མི་རྣམས་ཀྱིས་
 སྤུལ་བའི་ལྷགས་མཁར་པ་མང་པོས་བརྩུངས་པས།

ཞག་བཙོ་བརྒྱད་ལ་ལྷགས་ཀྱི་རྒྱང་བྱ་འདོམ་བཙོ་བརྒྱད་ཡོད་པ་བཞི་གྲུབ། ཅེས་སོགས་ཀོང་ཡུལ་དུ་
 ལྷགས་ཟམ་བཟོ་སྐྱེན་ཀྱི་ལས་གྲུ་འཇུགས་པ་དང་། གྲུབ་ཆེན་རང་ཉིད་ཀྱིས་ཀྱང་ལྷགས་ཟམ་མགར་
 བའི་ལས་གྲུའི་ནང་ཐུག་ལས་གནང་བ་གསལ་བ་དང་། དེ་རྗེས་འབྲུག་པ་གོ་ལ་ཕེབས་ནས་མཚན་མོ་
 ཆོས་ཁྲིའི་སྟེང་བཞུགས་ནས་ཆོས་གསུངས་པ་དང་། ཉེན་མོ་དགོ་སྐུལ་མཛད་དེ་ལྷགས་སོལ་གྱི་
 འབྲེལ་བ་བསྐྱུས་ནས་ལྷགས་ཀྱི་རྒྱང་བྱ་རྩུང་བའི་མགར་བ་དང་མཉམ་དུ་བཟོ་ལས་མཛད་པས་དོར་
 པོ་སྤྲ། གདུང་ཁ། བྱ་སྐལ་སྤྲ། རྩོ་སྤྱིང་ཁར་བཅས་ས་གནས་མང་པོར་ལྷགས་ཟམ་མགར་བའི་
 ལས་གྲུ་འཇུགས་པ་དང་། རྗེ་ཉིད་ཀྱི་ཞལ་བཀོད་ལྟར་ལྷགས་ཀྱི་རྒྱང་བྱ་བཙོ་ལྷ་རེ་ལ་དོས་ཆད་བྱས་
 པའི་ལྷགས་ཀྱི་ཁུར་པོ་སྟོང་ཐུག་གཅིག་དང་བཞི་བརྒྱ། ཤོག་བྱ་སྐྱུག་ཆ་སོགས་སྟོ་ཟོང་གི་ཁུར་པོ་
 བདུན་བརྒྱ་རྣམས། པ་གྲོའི་དགོན་པ་གསར་འདེབས་ཀྱི་གྲུ་པ་དང་། ཡོན་བདག་རྣམས་ཀྱིས་དད་
 སྤངས་ཀྱིས་པག་རི་ཁ་ལ་བསྐྱུལ་བ་དེ་ནས་རིམ་བཞིན་ལྷགས་ཟམ་འཇུགས་ཡུལ་སོ་སོར་དཔོར་

འདྲེན་གནང་སྟེ་ཐོག་མར་སྦྱིད་ཆུ་ལ་ལྷགས་ཟམ་འཕངས་པའི་སྐོར་ 《རྣམ་ཐར་འོར་བུའི་མེ་ལོང་》
 ལས། དགྲུང་ལོ་བདུན་ཅུར་བཞེས་པ་ སྤྱི་ལོ་1430རབ་བྱུང་བདུན་པའི་ལྷགས་བྱི་ལོར་སྦྱིད་ཆུ་ལ་
 ལྷགས་ཟམ་གཟུགས་དགོངས། ཆུ་འགྲམ་དུ་བཞུགས་པས། མདའ་གསུམ་དང་གཞུ་གཅིག་ཁྱིར་
 བའི་མི་ཞིག་སྟེ་བས་བྱུང་། ང་ལ་མདའ་གཞུ་འདི་གཡར་ན་ཨེ་ཡོང་གསུངས་པས། ཕྱག་དུ་ཕུལ་བྱུང་།
 མདའ་གཅིག་གནང་བ་ཆུ་ལ་ཤོར། ཡང་གཅིག་གནང་བ་རི་འགོར་བྱུང་། ཡང་གཅིག་གནང་བ་
 བྲག་ལ་བྲག་པས་རྟགས་ལྟགས་བྱུང་གསུངས།

ལྷགས་ཟམ་ཚུགས་པའི་རྟེན་འབྲེལ་འགྲིག་སྟེ་པ་དཔོན་གཡོག་དང་། སྦྱིད་ཤོད་ཀྱི་སྐུ་སེར་ཀྲུན་ལ་
 རེད་ཀྱིས་ཆུ་ཐོན་མོ་འདི་ལ། ལྷགས་འདི་ལ་ཡིས། ལྷགས་ཀྱི་ཟམ་པ་གཟུགས་པས། ཁྱེད་རྣམས་
 ཀྱིས་རྒྱ་གསོག་བྱེད་དགོས་གསུངས་པས། མི་ཀྲུན་ལས་ཀ་བྱེད་མི་འདོད་པའི་ཟེར་ལྷགས་སྣ་ཚོགས་
 བྱུང་ཡང་། བསམ་པ་ཆེ་བ་ཚོས་གསུང་ལྷགས་ལྷགས་ཟམ་མ་ཚུགས་ཀྱང་། བྱུང་དུ་བསགས་པ་རྒྱ་
 བོའི་ཆུ་རགས་ལ་པན། ལྷོར་བསགས་ན་ནོང་སེར་གྱི་རྒྱ་སྟོ་ལ་པན་ཟེར། ལྷོ་པ་དཔོན་གཡོག་གིས་
 ཞལ་ཏ་མཛད། རྒྱ་བསགས་ནས་ཆུ་བྱུང་དུ་ཟམ་རྩར་བཅུགས།

སྟོ་ཕྱགས་སུ་ཕྱག་མདའ་བྲག་པའི་བྲག་ལ་ལྷགས་ཕུར་མདའ་གང་པ་གཉིས་བརྒྱབ་ནས་ལྷགས་ཟམ་
 གྱི་སྟེ་གཉིས་བྲག་ལ་བཀལ་ཞག་གི་ཤུ་རྩ་གཅིག་སོང་བ་དང་། ཡོན་བདག་མ་སྐལ་བཟང་སོགས་
 ཀྱིས་ཞལ་ཏ་མཛད་ནས། སྐུ་བཙུན་སུམ་བརྒྱ་ཙམ་གྱིས་ལྷགས་ལ་བྲག་པ་བཏགས་ནས་འཐེན་པས།
 རེས་བྲག་པ་ཆད། རེས་འཐེན་མི་རྣམས་འགྲེལ། མི་མང་ཡང་སྟོ་བས་མ་ཐོན་པར་གྲུས་སོ། ། ཞེས་
 དང་། ཡང་། དེ་ནས་བྲུབ་ཆེན་ཉིད་ཀྱིས་ཐབས་རྒྱས་འདོན་གནང་གིས་སྟོ་སའི་ལྷགས་ཟམ་
 ཚུགས་པར་མཛད་པ་དེ་ནས་བཟུང་འཛམ་གླིང་གི་ཡང་ཆེ་དབུས་གཙང་མདོ་ཁམས་སྟོ་མོན་དང་
 བཅས་པའི་སྤྱིད་པའི་ཆུ་སྐྱང་ཆེན་པོ་རྣམས་ལ་ལྷགས་ཟམ་གྱི་དུ་བ་གསར་འཛུགས་མཛད་པ་
 བཟོམས་ན་ལྷགས་ཟམ་ལྷ་བཙུང་བརྒྱད། ཤན་ཆེན་དང་གྲུ་ཤན་ལྷན་དུ་བརྒྱ་དང་བཙེ་བརྒྱད།
 ཤིང་ཟམ་དྲུག་ཅུ་ཐམ་པ། ཞེས་སོགས་གསལ་བ་འདི་དག་ནི་ཐང་སྟོང་རྒྱལ་བོའི་རྣམ་ཐར་ན་འཁོད་
 པའི་ལྷགས་ཟམ་འཛུགས་སྐྱོན་བྱས་ཚུལ་གྱི་ལོ་རྒྱུས་ཡིན་ཞིང་། དེ་དག་ལས་གཙང་རི་བོ་ཆེའི་ལྷགས་
 ཟམ་དང་།

སྟོ་ཆེའི་ལྷགས་ཁ་ལྷགས་ཟམ་ལྷ་བཙུན་ནི་ད་ལྟ་ཡང་བོད་མི་རྣམས་འགྲིམ་བཞུད་བྱེད་ཀྱིན་ཡོད། ཁམས་
 དར་ཆེ་མདོའི་མངའ་ཁོངས་ཀྱི་ལྷགས་ཟམ་ཁའི་ལྷགས་ཟམ་ནི་བོད་ཀྱི་ལོ་རྒྱུས་ནང་དུ་ཐང་སྟོང་རྒྱལ་
 བོས་བཙུགས་པར་བཤད་ཅིང་། ཕྱགས་དེའི་བོད་རིགས་རྣམས་དེ་ལ་དད་པས་གནས་མཇལ་ལ་འགྲོ་
 སྟོལ་དེང་དུས་བར་ཡོད་ཀྱང་། རྒྱ་ཡིག་ནང་དུ་སྤྱི་ལོའི་དུས་རབས་བཙེ་བརྒྱད་པའི་དུས་དཀྱིལ་དུ་
 མན་རྩའི་གོང་མ་ཁང་ཤིའི་དུས་སུ་བཙུགས་པར་བཤད་ནའང་དེ་གཉིས་མི་འགལ་སྟམ་སྟེ། ཐོན་
 ཐང་སྟོང་རྒྱལ་བོས་བཙུགས་པའི་ལྷགས་ཟམ་འཛིག་པའི་ཤུལ་དུ་སྐར་ཡང་ལྷགས་ཟམ་འདི་བཙུགས་
 པ་འདྲ།

གསུམ། པར་འདེབས་ལག་རྩལ་དར་སྟེལ་བྱས་པའི་སྐོར།

ཕག་གྲུ་ཐེ་སྤྱིད་ཀྱི་དུས་རབས་འདིར་བོད་དུ་གསུང་རབ་པར་ཤིང་དུ་བཞོ་རྒྱའི་ལས་ཀ་དེ་ཕྱགས་
 མཐའ་དག་ལ་དར་སྟེལ་ཆེན་པོ་བྱུང་ཡོད། དགོན་པ་ཁག་གི་རང་རང་གི་ཆོ་ག་ཆོས་སྦྱོང་དང་།
 སློམ་འདི་གསུང་ཆོས་ཤིང་པར་ལ་བཞོ་རྒྱར་བཙོན་པ་མ་ཟད། ད་དུང་འཕྱོར་ལྷན་གྱི་སྦྱོན་བདག་

བཅའ་ནས། རྒྱལ་བཟུན་གྱི་སྤྱི་པོ་རྒྱལ་བའི་བཀའ་འཁྱུར་ཆེན་མོ་དང་། དེའི་དགོངས་འབྲེལ་གྱི་
 བཟུན་བཅས་ནུམས་པར་ཤིང་ལ་དགོང་པའི་རེ་བ་དང་། ཐུགས་བརྩོན་ཆེན་པོ་གནང་ཡོད། མིག་
 རྩུ་མཐོང་རྒྱ་ཡོད་པའི་བོད་ཀྱི་པར་ཤིང་ཕྱ་ཤོས་ནི་གྲུབ་ཆེན་ཨོ་རྒྱན་པའི་ «དུས་འཁོར་འབྲེལ་པ་»
 ཁོང་རང་གི་དུས་ཟུ་པར་དུ་བཞེངས་པ་དེ་ཡིན། དེ་ཡི་པར་མའི་དཔེ་ཆ་ནི་ཨ་མེ་རི་ཀའི་མཁས་པ་
 རྩེང་སི་མི་ཡི་དབེ་མཛོད་དུ་ད་ལྟ་བུའུགས་འདུག་དེ་ཡང་རྒྱལ་བའི་བཀའ་འཁྱུར་ཆེན་མོ་ནི་ནང་པ་
 སངས་རྒྱལ་པའི་རང་ལུགས་འཛིན་པ་ནུམས་ཀྱི་ཉ་སྒོམ་སྤྱོད་གསུམ་གྱི་ཁྲུངས་གདུགས་ས་ཡིན་ཞིང་།
 དེ་ཡང་ལོ་ལྔ་བ་ཆེན་པོ་ཐུ་མེ་སམ་སྟོ་ཏ་ནས་ཀ་ཙག་ཞང་གསུམ་གྱི་བར་ལོ་ལྔ་བ་བརྒྱ་ལྷག་བྱང་བ་དེ་
 དག་གིས་རྒྱ་གར་དང་། རྒྱ་ནག་ ལི་ཡུལ། བལ་པོ། ལ་ཆེ། ཨོ་རྒྱན་བཅས་ཀྱི་ཡུལ་ནས་མདོ་
 ཐུགས་ཀྱི་གཞུང་དང་། ལུགས་ཀྱི་བཟུན་བཅས། ཅིས་དང་སྤྱན་དབྱེད་སྐྱེས་མང་པོ་བསྐྱར་
 གནང་མཛད་པ་དེ་དག་དུས་རབས་དགུ་པའི་སྟོན་ཅམ་དུ། རྒྱལ་བའི་བཀའ་དང་བཟུན་བཅས་
 འཁྱུར་རོ་ཙག་ཕྱོགས་གཅིག་ཏུ་བསྒྲིགས་པའི་དཀར་ཆག་གི་ཐོག་མ་ «དཀར་ཆག་ལྡན་དཀར་མ་»
 གསར་དུ་བྲིས་པ་དང་། དེ་ནས་རིམ་བཞིན་དཀར་ཆག་ «འཕང་ཐང་མ་»དང་། «མཆིམས་ཐུ་མ་»
 གསུམ་རིམ་གྱིས་བྱང་བ་དེ་ནི་བཀའ་བཟུན་ཕྱོགས་བསྐྱེས་བྱས་པའི་དཔེ་ཆོགས་ཐོག་མ་རེད། བཀའ་
 འཁྱུར་དང་བཟུན་འཁྱུར་ཞེས་པའི་དབྱེ་བ་དང་།

ཐ་སྟོན་ནི་སྤྱི་ལོའི་དུས་རབས་བརྒྱ་གསུམ་པའི་ནང་དུ་བཅོམ་ལྡན་རིག་པའི་རལ་གྱི་དང་། དབུས་པ་
 རྫོ་གསལ་བྱང་ཆུབ་ཡི་ཤེས། ལོ་ལྔ་བ་བསོད་ནམས་འོད་ཟེར། རྒྱུ་རོ་བྱང་ཆུབ་འབུམ་སྐྱེས་ཀྱིས་
 དབུས་གཙང་གི་དགོན་སྡེ་ནུམས་ནས་བཀའ་དང་བཟུན་བཅས་འཁྱུར་རོ་ཙག་གི་མ་དཔེ་འཛལ་སྤྱད་
 བྱས་ཤིང་། བཀའ་ཆང་མ་ཕྱོགས་གཅིག་ཏུ་བསྐྱེས་པ་ལ་བཀའ་འཁྱུར་དང་། བཟུན་བཅས་ཆང་མ་
 ཕྱོགས་གཅིག་ཏུ་བསྐྱེས་པ་ལ་བཟུན་འཁྱུར་ཞེས་མཆོན་གསལ་ནས་དཔལ་ལྷན་ཐང་གི་འཛམ་ལྷ་ཁང་
 དུ་བཞུགས་སུ་གསལ་བ་དེ་ནི་ད་ལྟའི་བཀའ་བཟུན་ཀུན་གྱི་ཕྱི་མོ་ཡིན་པར་གྲགས། དེ་ནས་བཟུང་
 བོད་ཡུལ་འདིར་བཀའ་ཁྱུར་གསར་བཞེངས་བྱེད་པ་དང་། ཉ་སྒོམ་བྱེད་པའི་ཆ་རྒྱུས་གསར་པ་ཞིག་
 འཁྱུར་ཡོད་ལྟ་བུ། ཀམ་པའི་ཆོས་ཆོགས་སྐར་ཆེན་འཛམ་སྤྱིང་རྒྱན་ཞེས་པ་དེའི་ནང་དུའང་བཀའ་
 འཁྱུར་བཤུ་འབྲི་བྱེད་པ་དང་། རྫོག་འདོན་བྱེད་རྒྱ་དར་སྤོམ་ཆེན་པོར་བྱུང་། སྤྱི་ལོ་1407ལོར་ཀམ་
 པ་དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་རྒྱ་ནག་ཏུ་ཕེབས་ནས་གོང་མ་ཡུང་ལོར་དགེ་སྐྱེལ་གནང་བ་ལྟར་གོང་མ་
 ཆེན་པོ་རབ་བྱུང་བདུན་པའི་ལྷགས་ལྷག་སྤྱི་ལོ་1410ལོར་རྒྱ་ནག་ནས་ཅིན་དུ་བཀའ་འཁྱུར་པར་དུ་
 བསྐྱེན་པའི་ཐོག་མ་ཡིན། སྤྱི་ལོ་1594ལོར་ཏ་མིང་མན་ལི་HT4SS རྒྱ་རྒྱལ་པོས་པེ་ཅིན་དུ་བཀའ་
 འཁྱུར་གྱི་པར་བཞེངས་པ་དེ་ཡང་ཀམ་པ་ལྷ་དམར་ནག་གཉིས་ཀྱིས་རེ་འདུན་ལྟར་ཐུགས་བཞེད་
 བསྐྱངས་པ་ཡིན་ལ། སྐབས་དེར་པར་ཤིང་བཞེངས་དུས་ཞུ་དག་གི་འགན་ལྷ་དམར་སྐྱ་ཐིང་དུག་པ་
 ཆོས་ཀྱི་དབང་ཕྱུག་གིས་གཙོ་བོར་བཞེས་པར་གྲགས། བོད་ཀྱི་ཡུལ་དུ་བཀའ་འཁྱུར་གྱི་པར་ཤིང་ཐོག་
 མར་བྱང་བ་ནི།

ཀམ་པ་སྐྱ་ཐིང་དགུ་པ་དབང་ཕྱུག་རྣམས་སུ་གཙང་པ་སྡེ་བྲིད་ཀྱིས་ལྷ་དམར་ནག་གཉིས་ཀ་
 དང་སྐར་ཆེན་ཁོངས་ཀྱི་དགེ་འདུན་པ་ཁྱི་ལྷ་ལྷག་དང་བཅས་པ་གདན་འདྲན་ཞུས་ཏེ་གཙང་དུ་
 བཞུགས་པའི་སྐབས་སུ། འཛང་རྒྱལ་པོ་བསོད་ནམས་རབ་བརྟན་གྱིས་འབུལ་བ་དང་བཅས་ཏེ་
 གདན་ཞུ་པ་མངགས། དུས་དེར་ཀམ་པས་རང་ཉིད་ཀྱི་སྐྱ་ཆབ་ཏུ་གྲུབ་ཐོབ་ཆེན་པོ་ཀམ་པ་ལྷའི་

གདུང་རིགས་ལས་བྱུང་བའི་མཁས་བླ་མ་གཉིས་ལྟན་གྱི་སྒྲ་མ་ཀམ་ལྟན་བྱུང་དང་། ལྷ་དམར་ཆོས་ཀྱི་
 དབང་ཕྱག་རྣམ་གཉིས་མངགས། རབ་བྱུང་བཅུ་པའི་ས་བྱ་སྟེ་སྟེ་ལོ་1609ལོར་ལྷ་དམར་ཆོས་ཀྱི་
 དབང་ཕྱག་གི་གསུང་བསྐྱུལ་འོག་འཇང་ས་ཐམ་རྒྱལ་པོ་མེ་པམ་ཆོ་དབང་བསོད་ནམས་རབ་བརྟན་
 གྱིས་འཕྱིང་བ་ལྟག་ཅེས་བཀའ་འཁྱུར་མ་ཕྱིར་བྱས་ནས་བཀའ་འཁྱུར་གྱི་པར་གསར་སྤྱོད་གནང་། ལྷ་
 དམར་ཆོས་ཀྱི་དབང་ཕྱག་གིས་ལྷ་དག་གནང་། སྟེ་ལོ་1614པའི་ཤིང་ལྷག་ལོར་དཀར་ཆག་《བདེ་
 བར་གཤེགས་པའི་བཀའ་གངས་ཅན་གྱི་བདུན་འབྲུག་པ་ཅི་སྟེད་པའི་ཕྱི་མོ་པར་གྱི་ཆོགས་སུ་འཁོད་
 པའི་བྱང་བ་གསལ་བར་བརྗོད་པ་ལེགས་བྱས་ཀྱི་རང་གཟུགས་ཀྱན་ནས་སྤང་བ་ནོར་བུ་རིན་པོ་ཆེས་
 མེ་ལོང་》ཞེས་པ་དེ་བཅུ་མས། པར་ཤིང་ཆ་ཆང་ཟུ་སྒྲིང་ས་ཁུལ་དུ་བཞུགས་ཀྱང་ཕྱིས་སུ་དུས་
 འཁྱུར་གྱི་དབང་གིས་ཁམས་ལི་ཐང་དགོན་པར་གདན་དྲངས་པ་དེར་རྗེས་སུ་ལི་ཐང་བཀའ་འཁྱུར་
 ཟེར།

དེ་ལྟར་འཇང་ས་ཐམ་རྒྱལ་པོས་བཀའ་འཁྱུར་པར་དུ་བཞེངས་པའི་བདག་རྟེན་བྱས་ཚུལ་སྟོན་
 དང་འགྲོ་སོང་གང་བྱས། མ་ཕྱི་གང་ལ་བྱས་པ། ལྷ་དག་དང་རབ་གནས་ཀྱི་ཆོག་ཅི་ལྟར་མཛོད་
 ཚུལ་རྒྱས་པ་གོང་གསལ་དཀར་ཆག་གི་ནང་དུ་བཞུགས་སྟབས་འདྲིར་བྱུང་ཅིམ་ལས་མ་སྤྱོས།

ས་བཅད་བཞི་པ། རིག་གནས་འཕེལ་རྒྱས་བྱུང་ཚུལ།

གཅིག་ཀྱིས་པའི་ཆོས་ཆོགས་སྐར་ཆེན་འཛམ་སྒྲིང་རྒྱན་ཞེས་པ་བྱུང་ཚུལ།

1. ཆོས་ཆོགས་ཀྱི་སྐར་ཆེན་ཐོག་མར་དབུ་བརྟེན་ཚུལ། དུས་རབས་དེར་དང་ལྟན་གྱི་སྟེ་བོ་རྣམས་
 སྒྲ་མའི་ཉེ་སྐོར་དུ་འདུས་ནས་སྐར་བཏབ་ཅིང་། སྟེ་མེར་ཐམས་ཅད་ལྟན་ཅིག་ཏུ་འཆོགས་ནས་རང་
 རང་གི་ཤེས་ཚད་དང་བསྟན་པའི་ཁ་ཏྲོན་དགོས་པ་ལྟར་གང་ཅུས་བྱེད་པའི་ལྷགས་སོལ་ཞིག་བྱུང་བ་དེ་
 ལ་ཀམ་པའི་ཆོས་ཆོགས་སྐར་ཆེན་འཛམ་སྒྲིང་རྒྱན་ཞེས་ཟེར། དེ་ཡང་སྐར་ཆེན་འཛམ་སྒྲིང་རྒྱན་
 ཞེས་པ་དེ་ཐོག་མར་ཀམ་པ་སྟེ་སྒྲིང་བཞི་པ་རོལ་པའི་རྩི་རྒྱུ་སྤྱོད་སྤྱོད་ལྟར་བྱུང་ཡོད་ཅིང་། དེའང་སྟེ་
 སྒྲིང་གཉིས་པ་ཀམ་པ་ཟེར་དང་།

སྟེ་སྒྲིང་གསུམ་པ་རང་བྱུང་རྩི་རྒྱུ་སྤྱོད་ལོན་གོང་མས་རྒྱ་ནག་ཏུ་གདན་ཞུས་བྱས་ཏེ་དབུ་སྒྲར་བཀུར།
 རང་བྱུང་རྩི་རྒྱུ་སྤྱོད་ཏུ་འདས། དེའི་ཡང་སྤྱོད་སྟེ་སྒྲིང་བཞི་པ་རོལ་པའི་རྩི་རྒྱུ་སྤྱོད་1340པའི་
 ལྷགས་འབྲུག་ལོར་ཡབ་བསོད་ནམས་དོན་བྱུང་དང་། ལུ་མ་བཙོན་འབྲུག་རྒྱན་གཉིས་ཀྱི་སྤྱོད་སྤྱོད་སྤྱོད་
 པའི་ལུ་མ་སྟོ་ལྷང་ཆེན་བཙོན་བཙོན་དང་མི་རིང་བ་རྩི་ཨ་ལ་རོང་། ཀོང་པོའི་ལྷང་དུ་སྟེ་འབྲུངས།
 རྒྱང་དུས་ནས་སྟོ་རིག་དང་སྟོ་དུ་པ་གཞན་ལས་འཕགས་པའི་བྱིས་པ་ཡ་མཚན་ཅན་ཞིག་བྱུང་ཞིང་།
 རང་ཉིད་ཀམ་པ་ཟེར་དང་། རང་བྱུང་རྩི་རྒྱུ་སྤྱོད་པའི་ཚུལ་མང་པོ་དང་། སྟེ་སྟེ་སྟེ་མའི་སྐབས་ཀྱི་
 མཛོད་འཕྲིན་རགས་རིམ་གསུངས་པས་ལུ་མ་མི་རྣམས་ཀྱིས་ཀམ་པའི་ཡང་སྤྱོད་པའི་སྒྲིང་མོལ་
 གྱི་གཤམ་པ་གས་གང་དུ་བྱུང་སྟེ། དགུང་ལོ་བདུན་པའི་སྐབས་སུ་རྟོགས་ལྟན་མགོན་རྒྱལ་དང་།
 ཆོལ་པ་སི་ཏུ་སྟོགས་ཀྱིས་བདག་རྟེན་གནང་། རྟོགས་ལྟན་མགོན་རྒྱལ་གྱི་མདུན་ནས་དབང་ཆོས་
 མང་པོར་ཞུས་ཤིང་སྟོ་བ་གཉེར་གནང་བས་མི་རིང་བར་འབྲི་སྟོག་སྟོགས་ལ་མཁས་པར་གྱུར། དགུང་
 ལོ་བཅུ་གསུམ་པ་སྟེ་ལོ་1352ལོར་སྟེ་སྤྱོད་པག་མོ་བྱུ་པ་ཏུ་འེ་སི་ཏུ་བྱང་ཆུབ་རྒྱལ་མཚན་གྱིས་བཀུར་
 བཞི་དང་། གཟིགས་སྟོང་འོག་གནས་ནང་བརྒྱུད་དེ་མཚུར་ཕུ་ལ་ཕེབས། མཁན་རིན་པོ་ཆེ་དོན་
 དཔལ་དང་། སྟོ་བ་དཔོན་བསོད་ནམས་འབྲུག་སྟོགས་ལས་དགོ་ཚུལ་གྱི་སྟོ་མ་པ་བཞེས། མཚན་དཔལ་

ཆོས་ཀྱི་གྲགས་པ་ཞེས་གསེལ། རྒྱལ་བ་གཡུང་སྟོན་ཆེན་པོ་ལས་ཟབ་ཆོས་ཀྱི་གདམས་ངག་ཡོངས་
 རྒྱུགས་ལྟས། དེ་ནས་བརྒྱུད་ཐུན་མོང་སྤྱི་འཇུག་གནས་དང་། ཐུན་མེན་ནང་གི་རིག་གནས་གཞུང་
 བཀའ་པོད་ལྔ་ལ་སྤྱིར་བཏོན་གནང་ཞིང་ཁྱད་པར་དུ་འདུལ་བ་ལ་ཅུལ་བཏོན། མཆོན་མོ་གཟིམས་
 པའི་ཆོ་ནམས་གཟིགས་བཞེད་ཀྱི་དཔེ་ཆ་རྣམས་ཞལ་བྱས་ཏེ་སྐུ་འཁྲིལ་སྤྱི་བཞག་སྟེ་གཟིམས་པས་མི་
 ལམ་དུ་འང་གཞུང་དོན་ཁོ་ན་ཐུགས་ལ་འཆར་བའི་འབད་བཏོན་གནང་བས་མི་རིང་བར་མཁས་པའི་
 རྟན་གྲགས་ཀྱིས་བྱུང། ཆོས་པ་སི་ཏུ་སོགས་ཀྱིས་ཆོས་རྗེ་གོང་མ་རང་བྱུང་རྩི་རྩི་ཡང་སྤྱིར་འབྱུལ་
 བལ་ཡིན་པའི་ངེས་པ་རྟེན་ཡོད་ཚུལ་རྒྱ་ནག་གོང་མས་གསན།
 སྤྱི་ལོ་1356པའི་མེ་སྤེལ་ལོར་གོང་མ་རྩིན་གི་ཏན་གྱི་བརྒྱུད་པ་བཅུ་བཞི་པ་ཐོ་གན་ཐེ་མུར་དང་།
 རྒྱལ་བུ་ཨ་ཡུ་ཏ་ར་ཏུང་ཐེམ་ཆོ་ཡབ་སྲས་ཀྱིས་གསེར་ཡིག་པ་བཏང་ནས་གདན་འདྲན་ལྷན་ལྟས་ཏེ་
 འཇའ་ས་གནང་། གོང་མས་གནང་བའི་འཇའ་ས་《རྣམ་ཐར་དཔག་བསམ་འཁྲི་ཤིང་》ལས། ཆོ་
 རིང་གནས་ཀྱི་ཤེ་མོང་ལ་བསོད་ནམས་ཆེན་པོའི་དཔལ་ལ་བརྟེན་ནས་རྒྱལ་པོ་ངེད་ཀྱི་ལྷང་། རོལ་
 པའི་རྩི་རྩི་ལ་གསོལ་བ། ངེད་ཀྱི་མགོ་བྱས་གདུལ་བྱ་མང་པོ་ལ་དགོངས་ཏེ། ཁྱེད་བོད་ཚུགས་སུ་སྤྱི་
 བ་བཞེས་ནས་མཚུར་ཕུའི་དགོན་པར་བཞགས་ཞེས་ཐོས།
 དེའི་དོན་ལ་སྤར་གྱི་ཡོན་ཏན་དང་འཕྱོན་ལས་ལ་བསམས་ནས་སེམས་ཅན་མང་པོའི་དོན་ལ་དེང་རྒྱ་
 དང་།
 དགོན་མཆོག་རྒྱལ་མཆོན་གྱིས་མགོ་བྱས་གསེར་ཡིག་པ་རྣམས་གདན་འདྲན་དུ་བཏང་ཡོད་པས། ད་
 རྩ་སྟེགས་མའི་དུས་འདིར་སྤྱུག་བསྐྱེད་ཀྱིས་གཟེར་བའི་སེམས་ཅན་ལ་དགོངས་ཏེ། འདི་ཚུགས་ཀྱི་
 སྐལ་བ་དང་ཕན་པའི་གདུལ་བྱ་རྣམས་ལ་ཆོས་ཀྱི་བདུད་ཚིས་ཆོས་པར་མཛད་པ་དང་། ལམ་གོལ་
 ལམ་སྟོར་བའི་སེམས་ཅན་རྣམས་ཀྱི་འདྲན་པ་མཛད་པའི་དོན་དུ། རང་ཡུལ་སྤངས་ནས་སྐུ་ལྷས་ཀྱི་
 ཆོགས་ལ་མི་ལྟ་བར་མུར་དུ་འབྱོན་པར་བྱ་ཞིང་། ཡང་སྤུལ་པས་གཞན་དོན་དུ་དགོངས་ནས་སྤྱུག་
 བསྐྱེད་དང་དུ་སྤངས་ཏེ་ཡུལ་ཁམས་ཐ་དད་དུ་སེམས་ཅན་གྱི་དོན་མཛད་པ་སྤྱུགས་ལ་གསལ་མོད།
 སྐུ་ཁམས་ཀྱི་འཚོ་སྤྱོད་། ཆོས་ཀྱི་འཆད་ཉན། བོད་ཚུགས་རྒྱུད་པ་ལ་ཞེན་པར་མ་མཛད་པ།
 འདི་ནས་མངགས་པའི་གསེར་ཡིག་པ་དེར་སྤེབས་པའི་ཐད་དུ་ངེད་ལ་བསམས་ནས། འདི་ཚུགས་སུ་
 མཇལ་དུས་སངས་རྒྱས་ཀྱི་བཞུན་པ་རྒྱ་ཆེ་ཅི་རུས་སུ་དར་བར་བྱེད་ཅིང་སེམས་ཅན་མང་པོ་ཐར་བའི་
 ལམ་ལ་འགོད་པ་ལ་སྤྱད་མི་མཛད་པར་མུར་དུ་བྱོན་པ་སྟོབ་དཔོན་ཆེན་པོ་རོལ་པའི་རྩི་རྩིས་མཁྱེན།
 མཆོད་པའི་ཆས་དང་མཇལ་བའི་རྟེན་ལ་གསེར་བྱེ་གཅིག་དཔུལ་བྱེ་གསུམ། གོས་བྱི་ནང་དགུ་ཆོན་
 གཉིས་ཡོད། སྤེལ་ལོ་ལྔ་བ་བཅུ་པའི་ཆོས་བཅུ་མེ་སྤེལ་ཏེ་སྤྱི་ལོ་1356ལ་ཏའི་ཏུ་ནས་བྱིས་པའི་
 འཇའ་ས་བཀྲ་ཤིས་པར་གྱུར་ཅིག་ཅེས་པའི་བཀའ་ཡིག་བསྐྱར་བའི་འཇའ་ས་ལ་བརྟེན་ནས་རྒྱ་ནག་
 ཏུ་ཆིབས་བསྐྱར་གནང་རྒྱུའི་གཤམ་བཀོད། རབ་བྱུང་དུག་པའི་མེ་བྱ་སྟེ་སྤྱི་ལོ་1357ལོར་སྤར་གྱི་
 མཁན་སྟོབ་རྣམས་དང་། གཞན་ལྷ་དཔལ་གྱིས་གསང་སྟོན་མཛད། དགོ་འདུན་ཉི་ཤུ་གངས་ཆང་
 པའི་དབུས་སུ་བསྟེན་པར་རྒྱུགས། ཉེ་འཁོར་དང་གཟིགས་སར་ཤ་ཆང་གི་དྲི་བོ་བ་ཙམ་ཡང་འགྲིམ་
 མི་ཆོག་པ་གནང་བར་མ་ཟད། སྐུ་འཁོར་རྣམས་ལ་འང་ཤ་ཆང་གི་སྟོན་མོ་བྱེད་མི་རུང་བའི་བསྐྱབ་བྱ་
 ཐེག་ཆེན་སོ་ཐར་དང་། ཐུན་མོང་གི་འདུལ་བའི་བཅས་པ་ཤིན་ཏུ་སྤྱ་བ་ཡན་ཆད་ལ་ནན་ཏན་
 མཛད། དགུང་ལོ་བཅུ་དགུ་པ་སྤྱི་ལོ་1358པའི་ས་བྱི་ལོར་ལྷ་ས་ནས་གྲང་ཐང་དུ་གདན་འདྲན་ལྟས་

ཏེ་ཞབས་ཏྲོག་རྒྱ་ཆེར་བྱས། ལོ་དེའི་ལྷ་བ་ལྷ་པར་མཚུར་ཕུ་ནས་ཕྱག་བཏེགས་ཏེ་རྒྱ་ནག་ཕྱོགས་སུ་
 ཆེབས་སྐྱར་གནང་། ལམ་བར་ཐམས་ཅད་ལ་ཆོས་ཀྱིས་ཆོམ་པར་མཛད་ཅིང་སྟོག་སྟོམ་དང་། མ་
 རི་འབུམ་ཐེར་བྱེ་བ་དྲུང་ཕྱུར་སྟོགས་གདུལ་བྱའི་ཆོད་དང་བསྐྱེན་པའི་དགེ་རྒྱན་མང་པོ་བཙུགས། མི་
 སེར་གྱི་ ལག་ཆག་ཡང་བྱེད་པའི་ཆོད་དུ་གསེར་ཡིག་པ་རྣམས་ཀྱི་ཞོན་ཁལ་ཟ་མ་སྐྱུ་འཁོར་སྟོགས་
 གཞུང་ནས་བཏང་། ལྷ་བ་བཙུག་ཏེས་པར་མ་ཆུའི་སྒྲིང་ཁྱགས་སུ་བྱོན་ནས་བཀའ་ཆོས་ཡུན་རིང་
 གསུངས། ལྷ་ལོ་1359པའི་ས་པག་ལོར་རྗེ་ཙོང་ཁ་བ་ལ་དགེ་བསྟེན་གྱི་སྟོམ་པ་གནང་། དམ་པའི་
 རྟེན་བྱར་ལུང་བསྟན། ལྷ་བ་གཉིས་པར་རྒྱལ་བྱ་སང་ག་ཤིས་བསུ་མ་དང་བཅས་ཏེ་རྒྱ་ཡུལ་དུ་
 སེབས་པའི་ལམ་བར་ཡུལ་གྱུ་འགར་འཁྱག་ཅོད་ཡུན་རིང་བྱུང་བ་རྣམས་ལ་དམ་པའི་ཆོས་ཀྱི་བཀའ་
 སྟོབ་གནང་ནས་ཞི་མཐུན་གྱི་འདུན་མས་བསུམས་ཤིང་། བཙོན་པ་རྣམས་ཁྲི་སྟན་ནས་བཏང་།
 ཡུལ་དེར་གསེར་སྒང་གིས་སྟོང་དང་། ཏྲ་བདུན་བརྒྱ། ར་བག་ལྷ་བརྒྱ་བཅས་ཀྱི་གནང་འབྱེད་བྱས།
 ལྷ་ལོ་1360པ་ལྷགས་བྱེ་ལོའི་ལྷ་བ་བཙུག་ཏེས་པའི་ཆོས་བཙོན་བརྒྱུད་ལ་ཕོ་བྲང་ཆེན་པོ་ཏའི་ཏུར་
 སེབས། གོང་མ་ཡབ་སྐུ་ལ་དབང་ཆོས་ཀྱིས་ཆོམ་པར་མཛད། ལྷག་པར་དུ་རྒྱལ་བྱ་ལ་རྒྱུད་རྒྱ་
 གཞུང་གི་བཤད་པ་མང་པོ་གནང་ནས་དད་གུས་ཆད་མེད་པ་ཐོབ། ལྷ་མའི་བཀའ་བཞིན་བཙོན་
 མ་རྣམས་སྟོད་གྲོལ་བཏང་བའི་འཇའ་ས་དང་། གོང་མ་དང་མི་དཔོན་རྣམས་ཀྱིས་བན་དེའི་ཕྱག་
 ལེན་མི་རུང་བའི་འཇའ་ས་བཅས་གནང་སྟེ། བོད་དུ་འང་དེ་བཞིན་བསྐྱག་པར་བཏང་། དེ་ལྟར་རྒྱ་
 རྒྱ་ཏུ་ལོ་གསུམ་ཅུ་མོང་བ་ན། བོད་དུ་འབྱོན་པར་ཆས་པའི་སྐབས་སུ་གོང་མ་ཡབ་སྐུ་ལ་ཀྱིས་
 བཤོལ་འདེབས་དྲག་པོ་ཞུས་པའི་ཚུལ་ «རྣམ་ཐར་དཔག་བསམ་འབྲི་ཤིང་» དུ་གསལ་ཏེ། གོང་མ་
 ཡབ་སྐུ་ལ་སྐྱེན་ཆབ་བཏོན་ནས་ཁྱེད་དང་། ཐམས་ཅད་ཀྱིས་འབྲུ་འཕེལ་ཞིང་བཀྲ་ཤིས་པའི་སྐྱ་
 མ་ཞེས་མཚན་གསོལ་བའི་སྐབས་འདིར། དེ་ཅུམ་ཁྱེད་པ་ནན་ཅན་མཛད་ནས་བོད་དུ་ཅི་མཛད་དུ་
 འབྱོན། ལྷ་ས་སྐྱ་མ་འཕགས་པ་དང་སེ་ཆེན་རྒྱལ་པོ་ཡོན་མཛོད་བཞིན་སངས་རྒྱས་ཀྱི་བསྟན་པ་རིན་
 པོ་ཆེ་དར་རྒྱས་དང་རྒྱལ་ཁམས་བདེ་ཐབས་མཛད་ན་མི་འཐད་དམ་སྟགས་བསམ་ལེགས་པོ་ཐོངས་
 མཛོད། ཅེས་ཞུས་པའི་ལན་དུ། རྗེ་མོ་དེ་འཕྲོར་བཞག་ན་ལེགས། དེད་ལ་གོང་མ་ཡབ་སྐུ་ལ་ཀྱི་
 སྐྱེ་རིམ་དུ་དཀོན་མཆོག་ལ་གསོལ་བ་འདེབས་པ་མ་གཏོགས། རྒྱལ་ཁམས་ཀྱི་བྱ་བ་ལ་ཁ་གཏོགས་
 པའི་དགོས་ཆེད་ཤིས་སྟོན་གང་ཡང་མེད། བན་དེ་བྱ་བ་དེ་ཡུལ་གང་ལའང་ཞེན་ཆགས་མེད་པ་ཞིག་
 བྱུང་ན་བཟང་བ་ཡིན། ཞེས་སྟོགས་གསལ་བ་ལ་དབྱེད་ན་ཡོན་གོང་མ་ཆེན་པོས་ཀླུ་པ་ལའང་འགྲོ་
 མགོན་འཕགས་པ་ལྷ་ར་ཆོས་སྲིད་གཉིས་ཀྱིས་བོད་ཁམས་སྟོང་བའི་བདག་པོར་དབང་བསྐྱར་ཡོད་
 ཀྱང་། དེ་ལྟར་མ་བཞེས་པའི་རྒྱ་མཚན་ནི་བོད་དུ་གཡའ་འབྲི་ས་པག་སྟོགས་སྟེ་ཤོག་མང་པོའི་བར་
 གྱི་སྲིད་དབང་འཕྲོག་ཅོད་བྱེད་པའི་འཐབ་ཅོད་ཀྱི་ལོ་རྒྱུས་དང་། སྐབས་དེར་བོད་དུ་སྟེ་གཟར་ཕུན་
 ཆོགས་ལངས་པའི་རྟོན་སྟོགས་ཀྱིས་སྲིད་ཀྱི་བྱ་བ་ལ་བཙོན་མིན་གྱི་ངེས་འབྱུང་ཞིག་སྟེས་ཡོད་པ་དང་།
 རྟོན་པ་ཤྱུ་ཐུབ་པའི་རྗེས་སུ་འཁྱག་པའི་གང་ཟག་ཞིག་ཡིན་ཕྱིན་རྒྱལ་སྲིད་ཀྱི་བྱ་བ་ཆེ་སྟེ་ཐམས་
 ཅད་སང་གཤེ་མདུན་དུ་རྒྱ་སྐྱུངས་པ་བཞིན་དུ་དོར་ནས། དགེ་རྒྱུད་གི་ཆོས་བཞི་དང་མི་འབྲལ་བ་
 ཞིག་དགོས་པའི་ངེས་ཤིས་བརྟན་པོ་ཞིག་ཐོབ་ཡོད་པར་ངས།
 ལྷ་ས་སྐྱ་མ་འདི་ཡི་རྣམ་ཐར་རྒྱས་པ་དག་ལ་ཞིབ་དུ་མཇུལ་ན་འདུལ་བའི་བཅས་པ་རྣམས་ལ་ཤིན་ཏུ་
 ཚ་གནད་དུ་བཟུང་ནས་སྟོན་གསུམ་གྱི་སྟོན་པ་སྤྲོ་ཞིང་སྤྲོ་མོ་དག་ལའང་ནན་ཏུ་འགོག་སྟོམ་གནང་གི་

ཡོད་པ་གསལ་པོར་ཤེས་ཐུབ། དེ་ལྟར་གོང་མ་ཡལ་སྐུ་གྱིས་ནན་ཞུས་གནང་བ་ལ་བརྟེན་ནས་ཡུལ་
 འབངས་རྣམས་ལ་སྤྱོད་བྱེད་ཀྱི་དབང་དང་། གྲོལ་བྱེད་ཀྱི་ཁྲིད། རྒྱལ་རྟེན་གྱི་ལྷ་སྐོག་སྐོག་དམ་པའི་
 ཆོས་ཀྱི་མཛད་སྒོ་སྒྲིལ་ཆོག་པ་ཞིག་སྤེལ་ནས་བཞུགས་ཤིང་བོད་དུ་འབྱོན་རྒྱུ་རེ་ཞིག་ཕྱི་རུ་འགྱུར་ས།
 སྤྱི་ལོ་1366པ་མེ་རྩ་ལོར་རྒྱ་ནག་ནས་ཕྱག་བཏེགས་ཏེ་བོད་དུ་བྱོན། ལམ་དུ་ཞལ་མཇལ་ཞུ་མཁན་གྱི་
 ཕྱག་མང་པོ་བྱུང་ཞིང་། འགའ་ཞིག་པ་མ་རྒྱན་ཆོན་རྣམས་རྩ་མོང་ལ་བཀལ་ནས་སྒྲུ་ལམ་བརྒྱུད་
 དེ་བྱུང་བ་དང་། འགའ་ཞིག་དང་མོས་ཀྱི་གོམ་པ་བདུན་རེའི་མཆོམས་ན་ཕྱག་གསུམ་རེ་འཆོལ་ནས་
 འོངས་པར་གྲགས་པ་དེ་དག་རྣམས་ལ་བསྐྱུ་བ་རྣམ་པ་བཞེས་ཆོས་ཀྱིས་ཆོམ་པར་མཛད། དུས་
 དེར་སྟོད་ཏོར་རྒྱལ་པོས་འབྲལ་བ་མང་པོ་དང་བཅས་གདན་ཞུས་པ་འབྱོར་ཡང་མ་བྱོན། མདོ་སྟོད་
 བརྒྱུད་དེ་དབུས་སུ་བྱོན་པའི་ལམ་དུ་འདན་དང་། རྩང་པོ་དཀར་ནག་ཤོད།
 བརྒྱུད་ཤོག་སོག་སྟོད་སྒྲིད། ཀོང་པོ་སོགས་ཀྱི་སེར་སྒྱུ་ཁྲི་ཕྱག་མང་པོར་མཇལ་ཁ་ཞུ་བར་འོངས་པ་དེ་
 དག་ལ་ཆོས་དང་ཟང་ཟིང་གི་སྤྱོད་པས་ཆོམ་པར་བྱས། དབུས་སུ་བྱོན་པའི་ཆོ་འཁོར་བའི་བྱ་བ་
 མཐའ་དག་སྒོས་བཏང་ནས་དགོ་སྦྱར་སྒོམ་སྒྱུ་ལ་བཙོན་པའི་དམ་བཅའ་བཟན་པོར་ཐོབ་པའི་དད་
 རྣམ་གྱི་སེར་སྒྱུ་མང་པོ་ཞིག་སྒྲུ་མ་དང་འབྲལ་མེ་པོད་པའི་དད་འདུན་གྱིས་ཕྱག་ཕྱིར་འབྲངས།
 མཚུར་ཕུར་འབྱོར་པ་དང་སྒྲུ་མའི་བཞུགས་གནས་ཀྱི་ཉེ་སྒོར་དུ་སྐར་བཏབ་ཏེ་དགོ་སྦྱར་ལ་བཙོན།
 སྐབས་དེར་རྒྱ་ནག་རྒྱ་མིང་གོང་མ་དུན་ལྷ་

རྒྱལ་པོས་འབྲལ་བ་དང་བཅས་ཏེ་གདན་ཞུ་བ་བཏང་ཡང་དད་ལྡན་གྱི་སེར་སྒྱུ་ཁྲི་ཆོ་མང་པོའི་དགོ་
 སྦྱར་ལ་བར་ཆད་དུ་དྲོགས་ནས་མ་བྱོན། ཕྱགས་མཐའ་དག་ནས་ཡོང་བའི་དད་ལྡན་གྱི་སེར་སྒྱུ་
 རྣམས་དགོ་བའི་ལམ་དུ་བརྟུག་ཅིང་གདམས་ངག་དང་བསྐྱུ་བ་མང་པོ་གནང་། དེ་ལྟར་དད་ལྡན་
 སེར་སྒྱུ་མང་པོ་ཆོག་པ་དེ་དག་སྒྲུ་མ་གར་བྱོན་གར་བཞུགས་ཀྱི་རྗེས་སུ་དངས་ཏེ་ཉེ་སྒོར་དུ་སྐར་
 བཏབ། དེར་སོ་སོའི་ཡོན་ཏན་གྱིས་ཁ་སྐྱབས་དང་བསྐྱུ་བ་པའི་དགོ་སྦྱར་སྒོམ་བསྐྱུ་བ་ལ་བཙོན་ནས་
 རྒྱུན་འབྱོངས་པར་བྱེད་པ་དེ་ལ་ཀམ་པའི་ཆོས་སྐར་ཞེས་བྱ་བ་དེ་ཐོག་མར་བྱུང་བའོ།

2. སྤྱི་ལོ་ལྔ་ལྔ་པའི་ཆོས་ཆོག་ཤིག་ཏུ་གྲུབ་པ། དེའང་སྤྱི་ལོ་1383པའི་ཁྱུ་ཕག་ལོར་ཆོས་རྗེ་རོལ་
 བའི་རྩོ་རྗེ་སྤྱི་གཤེགས་པའི་ཞལ་ཆེམས་ལ་བརྟེན་ནས། རྗེ་དེའི་ཡང་སྤྱི་སྤྱི་ཕྱིང་ལ་ཆོས་ཀྱི་རྗེ་དེ་
 བཞིན་གཤེགས་པ་ཉང་འདམ་གྱི་ཕྱོགས་སུ་སྤྱི་འབྲུངས་པ་ངོས་འཛིན་གནང་། སྤྱི་ལོ་1384པའི་ཤིང་
 བྱི་ལོར་འབྲུངས་ཞུ་དམར་མཁའ་སྟོད་དབང་པོ་སོགས་ཀྱིས་དབང་ཆོས་བསྐྱུད་མར་སྤུལ། དགྲུང་ལོ་
 བདུན་པར་མཁན་ཆེན་སྤྱགས་ཕུ་པ་བསོད་ནམས་བཟང་པོ་དང་། སྟོབ་དཔོན་རྒྱལ་མཆོན་དཔལ་
 སོགས་ལས་དགོ་ཚུལ་གྱི་སྒྲོམ་པ་བཞེས། མཆོན་རྟམ་གྱི་རྟ་དྲ་ཞེས་གསོལ། མཁན་སྟོབ་དེ་དག་དང་།
 རྟོགས་ལྡན་ཡེ་ཤེས་དཔལ། བཀའ་བཞི་པ་རིན་ཆེན་འབར་སོགས་ལས་འབྲི་སྟོག་ནས་བཙུམས་ཏེ་
 གསལ་སྦྱོང་མཛད་པས་མཁས་ཚུལ་བཞེས། དགྲུང་ལོ་དགྲུ་པར་མདོ་ཁམས་ཀམ་འི་གདན་སར་བྱོན་
 འདན་མ་དང་། གོ་འཛོ། འཕོལ་ཉག་སོགས་སུ་འགོ་དོན་བསྐྱུངས།
 དགྲུང་ལོ་བརྒྱ་གཉིས་པར་མཚུར་ཕུའི་གདན་སར་ཕེབས། སྐར་ཆེན་དང་བཅས་དབུས་གཙང་ཀུན་
 ཞབས་ཀྱིས་བཅགས། དགྲུང་ལོ་བཙོ་བརྒྱུད་པའི་ཁྱུ་རྩ་ལོར་མཁན་ཆེན་སྤྱག་ཕུ་པ་དང་། སྟོབ་དཔོན་
 ཡོན་ཏན་སྟོ་གོས་ཀྱིས་གཙོས་སྟོམ་བཙོན་ཕྱི་སྟོད་འཛིན་པ་བརྒྱུད་ཅུའི་དབུས་བསྐྱེན་པར་རྗེས་
 རྒྱ་ནག་གོང་མ་རྒྱ་མིང་ཡུང་ལོ་HT4SSམེ་རྒྱལ་པོས་ཆོས་རྗེའི་སྟན་པ་གསལ་པས་ཕྱགས་འཕྲོག་ཏེ་

འཇའ་ས་ཁྱུ་ཡིག་དང་། རིན་ཆེན་གོས་དར་གྱི་འབྲུལ་བ་དང་བཅས་པའི་གདན་འདྲེན་པ་ཡང་ཡང་
 བཏང་བ་ལ་བརྟེན།
 དགུང་ལ་ཉེར་གཉིས་བཞེས་པའི་ཤིང་བྱ་སྟེ་སྟེ་ལོ་1405ལོར་དབུས་གཙང་གི་དཔོན་ཆེན་རྣམས་ཀྱིས་
 སྐུ་རྫོང་དང་སྟེལ་མ་བཅས་མཚུར་ཕུ་ནས་བཏེགས་ཏེ་རྒྱ་ནག་དུ་ཕེབས་པའི་ལམ་དུ། སོག་ནགས་
 ཤོད། སྒོ་མ་ཐེ། ལྷ་སྟེང་། ཀམ། ཉེ་སྟོད། སྤར་ཁམས། འབྲི་ཕུང་། འདན་སྤང་ཆང་
 བཅས་ལ་ཕེབས། དེ་ནས་ཚུགས་སུ་མ་ཅུས་ཤིང་ཀུན་དུ་བྱོན། སྟེ་ལོ་1407ལོའི་མེ་ཕག་ལྷ་བ་དང་
 པོའི་ཆོས་ཉེར་གཅིག་ཉིན་པོ་ཅིན་དུ་ཕེབས། དམག་མི་འབྲུམ་ཆོ་མང་པོ་དང་བཅས་པས་བསྟེན་
 བཀུར་ཆེན་པོས་བསུ་བ་བྱས། གོང་མ་ཉིད་ཀྱང་པོ་བྱང་བྱའི་ལྷགས་རི་ནང་མའི་བར་བསུ་བར་
 ཕེབས། བཀའ་ཕུང་དབང་ཆོས་མཐའ་ཡས་པ་ཁུས་ཤིང་གསེར་བྱེ་དགུ་དང་དུལ་བྱེ་བཅོ་བརྒྱད་
 སོགས་ཀྱིས་འབྲུལ་ཆེན་མཛད་པ་དང་། ཐོབ་དང་ཐམ་ག་གནང་བའི་སྒོར། 《རྣམ་ཐར་དཔག་
 བསམ་འབྲི་ཤིང་》 ལས། གཞུ་ལའི་ཏ་བྱ་སྟེ་མང་གསེ་བྱན་ཏ་ཤན་ཙེ་ཙེ་ལྷ་སྟེ་དེ་བཞིན་
 གཤེགས་པ་རིན་པོ་ཆེ་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་པོ་རྩ་བ་ཕྱོགས་ཀྱི་བྱམས་པ་ཆེན་པོ་ཞི་བ་དབང་ཕུག་གི་སངས་
 རྒྱུལ། ཞེས་པའི་མཚན་གསལ། གསེར་སྤང་བརྒྱ་ཡིས་བརྒྱངས་པའི་འཇའ་ས་གསེར་ཐམ་གནང་།
 ཤེལ་ཐམ་ཡིད་བཞིན་ནོར་བུ་ཕུལ། ལྷ་མ་གསུམ་ལའང་གོ་བྱའི་ལས་ཀ་དང་གསེར་ཐམ་གནང་།
 ཞེས་གསལ། སྟེར་རྒྱ་ནག་རྒྱལ་པོས་མ་གཏོགས་ལས་ཆེན་བསྐྱོ་བཞག་བྱེད་མི་ཆོག་ཀྱང་། བོད་རྒྱ་
 ས་ཁད་རིང་བས་ཆོས་རྗེ་ཉིད་ནས་ལྷ་མའི་དཔོན་པོ་ཇི་ལོས་བསྐྱོས་བཞག་བྱེད་ཆོག་པའི་ཕུང་གནང་།
 སྟེ་ལོ་1409པའི་མེ་སྤང་ལོར་བོད་དུ་ཕེབས། ས་སྐུ་དང་། དགའ་ལྷན། འབྲི་གུང་། ལྷག་ཕུང་
 སོགས་བོད་དུ་ཆོས་སྤྱིད་གཉིས་ལ་བདག་དབང་འཛིན་པའི་སྤྲ་ཆེན་དང་། དཔོན་ཆེན་ཁག་གིས་
 བསུ་བ་དང་འབྲུལ་བ་རྒྱ་ཆེར་ཕུལ། པག་གྱའི་སྤྱིད་རབས་ལྷ་པ་མང་གསལ་པ་རྒྱལ་མཚན་གྱིས་དད་
 གུས་ཆེན་པོས་བཀུར་ཞིང་སྟེ་གདོང་དུ་སྟུན་བྱངས། པོ་བྱང་པོ་ཏ་ལ་གཞིམ་ཁང་དུ་ཕུལ་པས་དེར་
 རྒྱན་བཞགས་གནང་། མཚུར་ཕུ་ལ་ཞིག་གསེས་མཛད། དེ་ལྟར་བོད་རྒྱ་གཉིས་ཀྱིས་དཔོན་རིགས་
 ཁག་གིས་གུས་བཀུར་ཆེན་པོ་ཐོབ་པའི་སྟེན་གྱིས་མཚན་སྟན་དང་། གདུལ་བྱའི་བྱུང་ཁོངས་ཆོས་
 ཆེར་འཕེལ་ཏེ་མདོ་དབུས་ཁམས་གསུམ་གྱི་སྤྲ་མ་དང་། ཐེ་དཔོན་ཁག་གི་ཞབས་ལ་གདུགས་ཤིང་
 གཞུགས་དུ་བཀུར། དུས་མཚུངས་སྤར་ཆེན་གྱི་ཐོབ་ཐང་ཡང་མཐོ་བུ་ཕྱིན་ལྷབས་སྤར་བ་ཁག་གཅིག་
 གི་སྟོད་པ་ལ་ངན་ཤན་ཅུང་ཟད་ཕེབས་པ་ན། དུང་མ་སེ་རྟོགས་ལྷན་གྱིས་ཁུས་པ་བཞིན་སྤར་གྱི་
 བཅའ་ཁྲིམས་བཞུགས། སྐུ་བྱེད་དུག་པ་མཐོང་བ་དོན་ལྷན་གྱི་སྐབས་སུ་ སྟེ་ལོ་1416ལོ་ནས་
 1453ལོའི་བར་ སྤར་ཆེན་ཡོངས་ལ་སྤྲ་ཆོད་བཅོ་གསོ་སོགས་སྟན་མོང་གི་རིག་གནས་དང་། ནང་
 བརྟག་རྒྱུད་གསུམ་གཙོས་པའི་གཞུང་བཤད་དང་། རྒྱལ་བའི་བཀའ་འགྱུར་ཆེན་མོ་ལྷ་སྟོག་དང་།
 འབྲེལ་བཤད་བྱེད་པ་སོགས་སྟན་མིན་ནང་གི་རིག་གནས་འཆད་ཉན་དང་ཞིབ་འཇུག་བྱེད་པའི་སྟོལ་
 རྒྱ་ཆེར་སྟེ། བྱུང་པར་དུ་སྐལ་ལྷན་གྱི་གདུལ་བྱ་རྣམས་ལ་གསང་བ་སྟགས་ཀྱི་གཞུང་བཤད་དང་།
 དབང་ཕུང་མང་པོ་གནང་། 《རྫོང་དབྱིངས་》 《དཔལ་འཁོར་ལོ་ལྔ་མ་པ་》 《རྫོང་ཕག་མོ་》སོགས་
 ཀྱི་གཞུང་བཤད་དང་། ཆོ་ག་སོགས་རྗེ་ཉིད་ཀྱིས་ལྷགས་ཚུམ་གནང་། གནའ་མའི་དག་རྒྱན་དུ།
 སྐབས་དེར་ཀམ་པའི་སྤར་ཆེན་གྱིས་ཞོགས་པའི་གསོལ་ཆས་མ་བཞེས་པའི་གོང་ལ་ཉིན་ལྟར་མ་
 ཆགས་པར་རྒྱལ་བའི་བཀའ་འགྱུར་ཆེན་མོ་ཆར་རེ་སྟོག་འདོན་བྱེད་བཞིན་ཡོད། དེ་ནི་སྤར་གྱི་མི་

གངས་མང་སྒྲུབས། མིའི་མགོ་གངས་དང་བསྐྱེད་ནས་དཔེ་ཆ་སྒྲུབ་གངས་བཅུ་ཕྱག་ཁ་ཤས་
 འབྲེད་དེ་སྒོག་གིན་ཡོད་པར་བཤད། གང་ལྟར་ཡང་དུས་རབས་དེའི་སྐབས་སུ་སྐར་ཆེན་གྱི་ཁོངས་
 དང་། འདི་དང་འབྲེལ་བའི་སྐར་ཆེན་དང་མི་ཆེན་རྣམས་ཀྱིས་རྒྱལ་བའི་བཀའ་འཁྱུར་ཆེན་མོ་ལ་
 དད་པ་བཀྱར་བསྟེ་ཆོད་མེད་པར་བྱ་ཞིང་ལྟ་སྒོག་དང་ཞིབ་འཇུག་གནང་གི་ཡོད་པར་མ་ཟད།
 གསེར་དུལ་མཚལ་སྒྲག་བཅས་སོ་སོའི་དཔལ་འབྱོར་གྱི་འཁོས་དང་བསྐྱེད་པའི་བཀའ་འཁྱུར་གྱི་ཕ་
 ཏི་མང་པོ་གསར་བཞེངས་བྱས་ཡོད་པ་ལོ་རྒྱུས་དང་རྣམ་ཐར་ཁག་ན་གསལ་བ་ལྟར་རོ།
 སྐུ་སྤོང་བདུན་པ་ཆོས་གྲགས་རྒྱ་མཚོའི་སྐབས་སུ་ སྤྱི་ལོ་1454ལོ་ནས་1506ལོའི་བར་ ཏཱ་མིང་གོང་མ་
 ཁྲིང་ཏཱ་HT4SS རྩམས་པའི་དང་བདག་རྒྱུན་ཆེན་པོ་ཐོབ་པར་མ་ཟད། སྤྱི་གཏོང་
 དང་སྤྱི་བ་རིན་སྤྱངས་པ་བཅས་ཀྱིས་དད་གྲས་ཆེན་པོས་གོང་དུ་བཀྱར་སྐབས། སྐར་ཆེན་གྱི་ཐོབ་
 ཐང་དང་། འཆོ་བའི་མཐུན་རྒྱུན་བཅས་ཐུན་མོང་མེན་པ་བྱུང་སྟེ། སྐར་ཆེན་ཡོངས་ཀྱི་བསྐྱུང་བྱའི་
 སྒྲིག་ཁྲིམས་གཏན་འབེབས་གནང་བ་དང་། ལས་སྤྱི་སོ་སོའི་གོ་གནས་དང་བསྐྱེད་པའི་ལས་ལྟ། ལས་
 གོས་སྒྲགས་གོ་རིམ་དང་ལྡན་པ་གསར་བཞེ་གནང་། སྐར་ཆེན་གྱི་ཁོངས་མི་ཡོངས་ལ་སྐར་ལྷ་དང་།
 སྐར་སྟོང་ཅེས་པའི་ལྷ་གོས་ཆ་འགྲིག་བྱེད་པའི་བཀོད་པ་མཛད། ལྷ་གོས་དེ་དག་ནི་དེང་དུས་ཀྱང་
 བཀའ་བརྒྱུད་པའི་དགོན་པ་ཁག་གི་སྐ་གྲ་རྣམས་བྱེས་པེབས་ཀྱི་སྐབས་སུ་བེད་སྟོང་གནང་བཞིན་
 ཡོད་དོ། ། དེ་ཡང་སྐར་ཆེན་གྱི་སྒྲིག་སྟེལ་མདོར་བསྐྱུས་ཅིམ་དགོད་པ་ལ་
 《རྣམ་ཐར་དཔག་བསམ་འབྲི་ཤིང་》 ལས། སྤྱིར་ཆོས་རྩི་གར་བཞུགས་སར་འཇའ་དང་མེ་ཏྲོག་གི་
 ཆར་ནི་རྟག་ཏུ་འཆར་ཞིང་འབབ། རད་ཡམས་འཁྲུག་ཅོད་ཞི། སྐྱ་རྒྱལ། རྟག་ཏུ་མཇལ་མཁན་
 ཁྲི་ཕྱག་ལས་མི་ཉུང་།
 སྐར་དཔོན་རྣམས་ཀྱང་ཆོང་མི་བྱེད། ཡོ་བྱད་མི་གསོག་ རད་བརྟག་རྒྱུད་གསུམ་དང་རྒྱུད་སྤྱི་
 རབ་འབྱམས་ཀྱི་གར་ཐིག་དབྱངས་རྣམས་ཆིག་རྒྱ་པེར་ཞིང་བྱ་སྟོབ་ཐམས་ཅད་བསྐྱེད་རྫོགས་ཀྱི་
 ཉམས་རྟོགས་དང་ལྡན།
 ལྷ་ཆ་འབྲིང་ཡན་ཆད། ཡིག་བཅུ། བེ་རོ་ཅ་ན། ཡིག་དྲུག་སྒྲགས་ཀྱི་སྒྲགས་ཐུང་རབ་རྣམས་
 ཀྱིས་དུང་ཐུར་བཞི།
 འབྲིང་གསུམ། ཐ་མས་ཀྱང་གང་རུང་དུང་ཐུར་གཅིག་མ་ཐོན་ན་མི་གངས་སུ་མི་ཅི། གདན་ས་
 ཁག་སྒྲགས་སྒྲ་མ། གོ་ཤི། དཔོན་ཆེ་ཆུང་སྒྲགས་སྐར་པ་གལ་པ་དང་། ལྷ་ཆ་ཐམས་ཅད་ཤོག་
 བགོས་ནས་སྒྲ་བ་གསུམ་རེ་ཅིམ་གོ་ཤི་རེས་ཁྲིམས་དཔོན་བྱས་ནས་ཁྲིམས་པ་སུམ་རྒྱ་ཅིམ་རེས་མོད་སུ་
 སྒྲོ། ཁྲིམས་རར་ཚུལ་དང་མི་མཐུན་པའི་སྟོང་ལྷགས་སྤངས་ཏེ་མི་ཆེན་གྱི་སྟོང་ལྷགས་ཁོ་ན་དང་།
 ཕྱོགས་ཀྱི་ལྷ་འོས་རྣམས་མགོན་གཉེར། དཔོན། གཟེམ་དཔོན། གུའི་གུང་པ་ནས་རིམ་པར་བྱ།
 མགོན་པོ་རྣམས་ཐོག་མར་ཁྲིམས་རེས་པས་གཞི་ལེན་བྱེད། སྐར་དུ་ཤ་མི་འགྲིམ། སྐར་ནང་དུ་ཤ་
 ཆང་མི་བྱེད། བྱད་མེད་མི་འཛོག་ ཁྲིམས་རེས་པ་བརྗེ་དུས་ངའི་རིང་ལས་ཁྲིམས་ལས་འདའ་རེ་
 ཤིའི་ ཞེས་ མནའ་འབུལ། དེའི་དབང་གིས་སྐར་པ་ཤིན་ཏུ་རྒྱ་ཆེ་ཡང་འཐབ་ཅོད་དང་གཡོ་བྲས་
 མེད་པར་ཐམས་ཅད་དུལ། ཆོ་དཔག་རྟ་མགྲིན། དགོངས་འདུས། རྣམ་འཛུལ། མགོན་པོ་སྟེ་
 སྐུ་རིམ་ཁང་ལ། ལས་བྱེད་རྣམས་ཀྱི་བྱེད་སྒྲོ། སྟན་གྱི་ཐོབ་ཆིབས་རགས་ཀྱི་དུས། སྐྱ་དར་རོལ་
 མོ་སྒྲགས་སྟོན་འགོ་རྣམས་དང་།

ཏྲ་དཀར་པོ་རེ་ལ་རྟེན་གན་རྩོལ་བཀལ་བ་གསེར་ཐོག་ཕུབ་པ་རྣམས་མདུན་དང་། ཆེབས་ཀྱི་རྒྱབ་
 བས།
 གུའི་གུང་པ་སོགས་གོ་བྱི་སྒྲ་མ་དཔོན་ཆེན་སོགས་གོ་རིམ་ངེས་ཅན་དུ་བྱོན། སྐྱེའི་གཡས་གཡོན་དུ་
 བསེལ་གཡལ་ཉི་ལྔ་ལ་སྦྱོར་འབྱེད། ལས་འཛིན་པ་རྣམས་གཡོན་གཞོན་གཅུག་ལ། གུའི་གུང་
 སོགས་ལས་ཀ་ཅན་རྣམས་ལས་ལ། སྒྲ་མ་སྒྲ་ཤུབ་ལྟན་དམར་ཐོབ་པ་རྣམས་དང་དཔོན་ཆེན་
 རྣམས་གོས་སྒྲུམ་གཅུག་ལ་སོགས་མི་ཆེན་ཁོ་ན་ཆེབས་རགས་སུ་འོ། སྤྱི་སྤྱིག་བྲིམས་ཤིན་དུ་དམ་པས་
 ཐོས་བསམ་སྒྲོམ་པ་སྤྲུལ། དགོ་སྦྱོར་མཐོ་བ་རྣམས་ཙོག་ཤུར་མཆོམས་ལྟར་བཞུགས་པ་རེ་བ་དང་། དེ་
 བས་ཀྱང་དབེན་པ་ལ་ཡང་རེ་བ་གྲགས། སངས་རྒྱས་མཉན་པ། ཟུར་མང་བྱ་བལ། རྒྱ་སྟོན་བྱ་
 བལ་སོགས་མང་པོ་རེ་ཁྲོད་ལ་ཐེག་པ་འདྲ་ཡོད། གཞན་རྣམས་ལ་དབུ་མཛུང་རེ་བསྒྲིལ། ཉིན་བཞིན་
 གཟིམ་གྱར་གྱི་སྤྱི་ནས་ཡན་ལག་བདུན་པ་འབུལ། སྐྱ་མཆོམས་དངོས་མེད་དུས་ཞག་གསུམ་རེ་ནས་
 དམིགས་པ་རེ་ལྟ། དེ་ཏྲ་བུའི་ཆོས་སྒྲར་དེ་ལས་ཉམས་རྟོགས་ཀྱི་ཡོན་ཏན་དབྱར་མཆོ་ལྟར་རྒྱས་པ་
 ཆོས་མང་བས་རང་སྤྱོད་གྲུབ་པ་ཐོབ་པས་ས་ཆེན་ཁྱབ་ཅེས་བྱུང་སྟེ་སྟོན་ལམ་ཆེན་མོ་ལས་བྱུང་བའི་
 མཛུང་སྦྱོང་ཟུར་ཅོམ་སྟེ་ཞིབ་རྒྱས་རྣམ་ཐར་ཆེན་མོ་རྣམས་སུ་མཇུག། ཞེས་གསལ་བ་ལྟར་རོ། ། དེ་
 ལྟར་སྟོབས་མངའ་ཐང་གིས་ཕྱག་པའི་ཆོས་ཆོགས་སྒྲར་ཆེན་འཛིན་སྤྱིང་རྒྱན་དུ་གྲགས་པ་དེ་ནི་བོད་
 ཁམས་ཡོངས་ཀྱི་ཁོངས་སུ་གནས་ངེས་མེད་དུ་ཕེབས་ནས་འགོ་དོན་སྦྱོང་གིན་ཡོད་དེ། ཀོང་པོ།
 ལི་ཐང་། གནས་ནང་། ལ་བ་དཀར། དར་མདོ། ཡམ་མདོ། འཕོམ་ཉག་སོགས་མདོ་ཁམས་
 སྒྲར་དུག་རྣམས་སུ་བྱོན། དགོན་པ་དང་སྦྱབ་སྟེ་མང་པོ་གསར་དུ་བཏབ་ཅིང་བཅུགས། འབྲུག་ཅོད་
 ཐམས་ཅད་མེད་པར་བྱས། འབྲུག་ཆེན་རྣམས་ལོ་ཉེར་ལྔ་ཅོམ་དང་།
 རྒྱ་ཆེན་ལོ་གསུམ་སོགས་མི་བྱེད་པ། མ་རྟེ་དུང་ཕུར། བྱེ་བ། ས་ཡ་སོགས་ཀྱི་དམ་བཅའ་བྱེད་
 པའི་ཡུལ་སྡེ་དང་ཡོན་བདག་ཤིན་དུ་མང་པོ་བྱུང་། དེ་ནས་དབུས་སུ་ཕེབས་པ་དང་ཡར་རྒྱབ་དཔོན་
 དང་། སྤྱིའི་གདོང་པ།
 བྱར་པ་དཔོན་སོགས་དཔོན་རིགས་ཆེ་ལག་རྣམས་ཀྱིས་ས་གཞི་དང་ཡུལ་སྡེ་རིས་མེད་ཀྱི་དགོ་འདུན་
 བྲི་སྤྱག་མང་པོས་བསུས། པཱ་ཆེན་ཤུག་མཆོག་ལྷན་ཤིན་དུ་དད་ནས་ཞབས་སྤྱི་བོར་སྤངས། ཆོད་མ་
 རིག་གཞུང་རྒྱ་མཆོ་ལས་འཕྲོས་པའི་ཟབ་བཤད་སྒྲ་བ་གཅིག་ཅོམ་གནང་། དུས་དེ་ཙཱ་འཇང་ས་
 ཐམ་རྒྱལ་པོས་ལྷ་རྟེན་འབུལ་ཆེན་དང་བཅས་སྦྱོན་འདྲེན་པ་སྟེབས། གཞན་ཡང་མོན་རྒྱལ་པོ་དང་།
 སྟོ་བོ་རྒྱལ་པོ། ལ་སྟོད་སྟོ་བྱང་གི་རྒྱལ་པོ། གཙང་སྟོད་རྒྱལ་པོ་སོགས་ཀྱིས་འབུལ་བ་དང་གསེར་
 ཡིག་མཐའ་འོར་ཁྱད་པར་ཅན་ཆོས་མང་པོ་འབྱོར།
 རྗེ་དུས་གསུམ་མཁྱེན་པའི་ཡོན་བདག་མོན་གྱི་རྒྱལ་རྒྱུད་མོན་རྒྱལ་པོ་མཇུག་ཁར་སྟེབས། འབུལ་བ་
 རྒྱ་ཆེན་པོ་དང་སྤྱས་གཅིག་ཕུལ་ནས་མོན་ཡུལ་དུ་དགོན་པ་གདབ་དགོས་ཚུལ་ཞུས་པ་བཞིན་གནང་།
 གནས་ངོ་མཆར་རོང་གི་སྤྱོན་བདག་བཞུད་པ་དང་། ཡུལ་དེར་དགོན་གནས་ཀྱི་གཅུག་འཛིན་པའི་
 སྒྲ་མ་རྩོ་རྗེ་འཛིན་པ་ཞིག་བསྐོ་བཞག་གནང་བ་སོགས་སྒྲར་ཆེན་གྱི་འཕྲིན་ལས་ཉིན་བཞིན་ཡར་རྒྱས་
 བྱུང་། སྐྱ་སྤོང་བརྒྱུད་པ་མི་བསྦྱོད་རྩོ་རྗེའི་སྐབས་སུ་སྤྱི་ལོ་1507ལོ་ནས་1554བར། སྤྱི་པ་རིན་
 སྤངས་པས་བཀྱར་བསྟེ་དང་རྒྱབ་སྦྱོར་འོག་སྒྲར་ཆེན་གྱི་འཕྲིན་ལས་སྤར་ལས་ཡར་རྒྱས་སུ་བྱིན་པར་
 མ་ཟད། འཇང་ས་ཐམ་རྒྱལ་པོས་གདན་ཞུས་དང་བདག་རྒྱུན་གནང་བའི་སྟབས་ཀྱིས་སྒྲར་ཆེན་གྱི་

འཕྲིན་ལས་དེ་འཇང་གི་ཡུལ་ཁམས་ཀྱི་བར་དུ་བྱུང་ཡོད་པའི་ཚུལ་

《རྣམ་ཐར་དཔག་བསམ་འབྲི་ཤིང་》 ལས། འཇང་རྒྱལ་པོས་གདན་འདྲན་ཞུས་པས་རིམ་པར་བྱོན།
བྱི་བ་ལོར་ མེ་བྱི་སྤྱི་ལོ་1516ལོ་ ར་ཀྱ་བཞིས་གཙུག་པོ་མེ་བྱི་ཆོ་གསུམ་གྱིས་བསུ་བ་དང་བཅས་པོ་
བྲང་གི་ཉེ་སྤྱོད་དུ་སྐར་བབས། སྤང་ཆེན་གྱིས་ཐག་པ་བཅད་ནས་སྐར་དུ་བྱིན་ཏེ་ཕྱག་འཇལ། ཉིན་
ལྔ་མོར་རྒྱལ་པོ་ཉིད་གུམ་བྱིར་ཕེབས། སྤྱོད་དང་ལུ་བོ་གཉིས་སྤང་ཆེན་རེ་རེར་བཞོན། སྤང་ཆེན་
གཅིག་ཡན་པར་བྲིད། ཏྲ་བ་མང་པོས་གདུགས་རྒྱལ་མཆོན་སོགས་ཐོགས་པས་བསྐྱར་ནས་བྱུང་།
གུར་སྐྱོར་ཐམས་ཅད་བབས། ཕྱག་འཇལ། ལ་ཁ་ཆ་སྒོན་གྱིས་ལོ་ལྔ་བྱས། སྤྱོད་ཁམས་ཞུས།
འབུལ་བ་ལུལ། སྤང་པོ་ཆེས་ཕྱག་འཇལ་ཞིང་སྐད་ཆེན་པོ་བཏང་། སྤང་ཆེན་སྐད་འདོན་པའི་རྒྱ་
མཆོན་དྲིས་པས། སྤང་རྩིས་སངས་རྒྱས་བྱོན་པས་ཁོ་དགའ་བ་རེད་ཟེར། འཇང་འདྲ་དང་མེ་
ཏྲོག་གི་ཆར་བབས། ལུ་བོ་རེར་བཞུགས་སྐར་མཐའ་ནས་རོལ་མོ་ལུལ། སྤྱོད་གཟུགས། མདོ་ལྷ།
རྒྱལ་བའི་རིང་བཞེལ། རྒྱལ་ལག་བསེ་བྱ། གསེར་ཆས། ཆེབས་པ་སོགས་བཅས་མར་ལུལ།
བསུ་བ་དང་བཅས་ཆོས་རྩེ་འགྲོགས་བྱིར་བཞུགས་པ་དང་དཔོན་སྒོའ་རྣམས་པོ་བྲང་དུ་སྤྱོད་བྲངས།
རྒྱལ་པོ་འདྲ་རྒྱལ་སྐོ་བར་མར་བྱོན་ནས་མཇལ་དར་ལུལ་པོ་བྲང་དུ་གསེར་བྱིར་བཞུགས། སྤྱོད་འཁོར་
རྣམས་ཀྱང་བྱི་དང་རྒྱ་བྱིར་བཞུགས། མདུན་ཕྱོག་རྣམས་གསེར་དུལ་གྱི་མེ་ཏྲོག་གིས་བརྟན་ནས་
གསོལ་ར་བྱ་བ་དང་སྤྱགས་རིན་ཆེན་གོས་དར་སོགས་བརྒྱ་འབུལ་ལུལ། གསོལ་ཟས་སྤྱོད་ཆོགས་ཞུས།
གསེར་གྱི་རྩོར་བྱ་ཀ་བ་གཉིས་བྱོན་ཅོམ་སོགས་རྒྱལ་སྤྱོད་སྤྱོད་དང་མཛོད་ཁང་རྣམས་ལ་ཕྱག་
ནས་ཞུས། བརྟན་མོ་གསུམ་གྱིས་རྒྱན་རྣམས་ལུལ་བས་སེམས་སྦྱོང་ཞུས།
རྒྱལ་པོས་སྤྱོད་མ་བཅས་སྐར་དུ་ཕེབས། བྱི་ཉིན་ཡང་དེ་བཞིན་དུ་པོ་བྲང་གཅིག་ཏུ་གདན་བྲངས།
ལོ་བརྒྱ་གསུམ་བར་བོད་ལ་དམག་མི་བྱེད་པ་དང་། ལོ་ལྔར་བྱ་བྲལ་ལྔ་བརྒྱ་རེ་ལུལ། དཔོན་པ་བརྒྱ་
འདེབས་པར་ཁས་སྤངས། ཞག་བདུན་བཞུགས། དེ་ཡན་ཆད་འཇང་རྒྱལ་པོ་འདྲི་རྒྱལ་བསྟན་ལ་
མི་གུས་པ་ཞིག་ཡིན་ཀྱང་། དེ་ནས་བཟུང་རྒྱལ་བསྟན་སྤྱི་དང་ཀར་བསྟན་ལ་མི་བྱེད་པའི་དད་པ་
ཐོབ་པར་གྲགས། ཞེས་སོགས་གསལ་བ་ལྟར་དང་། དེ་ནས་མི་ཉག་མཁས་པ་མི་ལྔས་གདན་ཞུས་
ལྟར་མི་ཉག་རབ་སྐྱང་བྱོན་པའི་ལམ་བར་ཉག་ཁྱུ་ཁ་དང་།

ཕག་མོ་རེ་རྣམས་སུ་བྱོན་ནས་བཤད་སྐྱབ་གྱི་བསྟན་པ་བརྟན་པས། འཇོམ་ཐང་སོགས་འབྲོག་ལྷེ་ལག་ཏུ་
ཕེབས་པས་དད་གུས་ཆེན་པོས་ཏྲ་སྤྱོད་ཕྱག་མང་པོ་ལུལ། དུས་དེར་སོག་ཡུལ་ནས་གདན་འདྲན་བྱུང་
ཡང་མ་བྱོན།

སངས་རྒྱས་མཉན་པས་གདན་ཞུས་ལྟར་ལྟར་འདན་བྱང་ཐུབ་སྤྱིང་དུ་བྱོན་ནས་ལོ་གསུམ་གྱི་བར་དུ་
བཞུགས་ཏེ་དབང་ལུང་བྲིད་གསུམ་གནང་། སྐར་བ་སྤྱོད་ཕྱག་གི་ཕོགས་ཐོབ་སངས་རྒྱས་མཉན་པའི་
སྤྱོད་གཞུང་ནས་ལུལ་པ་སོགས་བོད་ཁམས་ཡོངས་ཀྱི་ས་སྤུལ་ལག་ལ་ཕེབས་སྐྱོར་མཛོད་དེ་བཤད་
གྲ་དང་སྐྱབ་གྲ་མང་པོ་བརྟན་པས། གཞུང་དང་རིག་གནས་ལ་ཐོས་བསམ་བྱེད་པའི་འཕྲིན་ལས་ཀྱི་
མཛོད་སྐོ་མང་པོ་སྤྱེལ། དབུ་པར་འདུལ་མཛོད་དེ་གཞུང་ཀ་བོད་བཞི་ལ་རྒྱས་འགྲེལ་གནང་བ་དང་།
སྤྱོད་བདུན་པའི་གསུང་ཆད་མ་རིག་གཞུང་རྒྱ་མཆོ་བཅས་ལ་ཀམ་པའི་གཞུང་ཆེན་ཀ་བོད་ལྔ་ཞེས་
ཡོངས་སུ་གྲགས་པ་དེང་དུས་ཀྱི་བར་དུ་འཆད་ཉན་གྱི་རྒྱུ་འཕེལ་རྒྱས་བྱུང་ཡོད།

སྤྱོད་ཐང་དགྲ་པ་དབང་ཕྱག་རྡོ་རྗེའི་སྐབས་སུ་ཡང་གཙང་པའི་ལྷེ་དཔོན་ཞིང་ཤག་པ་སོགས་གྱིས་གུས་

བཀྲའ་དང་ཆེད་བསྟོད་འོག་ལྔ་ར་བཞིན་སྐར་ཆེན་གྱི་འཕྱིན་ལས་དར་རྒྱས་བྱུང་། སྐུ་ཕྱེད་བཅུ་པ་
 ཆོས་དབྱིངས་རྩེ་རྩེ་དེ་དུས་སུ་ སྤྱི་ལོ་1604ལོ་ནས་1674ལོ་དེ་བར་ དབུས་གཙང་ཕྱོགས་གཉིས་ཀྱི་
 དཔོན་རིགས་ཁག་གིས་རང་གི་ལག་ཏུ་སྤྱིད་དབང་ཐོབ་པའི་ཆེད་དུ་སྤྱི་འབངས་མི་སེར་དང་སྤྱོད་
 དཔོན་ཁག་རྣམས་རང་རང་གི་རྒྱལ་ཚུ་འཕྲོ་ཐོབ་པའི་ཆེད་དུ་དེ་དག་ཕན་ཚུན་བར་སྤྲོ་མ་དང་དཀྲུག་
 ཤིང་སྤྲོ་ཆོགས་བཅོས་ཏེ་དམེ་འབྲུགས་རྒྱ་ཆེར་བསྐྱངས། མཐར་དབུས་ཕྱོགས་ཀྱི་དཔོན་རིགས་རྣམས་
 གྱིས་སོག་དམག་ལ་རྒྱལ་བཅོལ་ཏེ། སོག་དམག་ཁྲི་ཆོ་མང་པོ་བོད་དུ་བྱངས་ནས་གཙང་ཕྱོགས་ལ་
 དམག་བརྒྱལ་སྤྱོད་གཙང་པ་སྤྱི་སྤྱིད་དབང་འཕྲོག་

དེའི་རྒྱུ་གྱིས་བོད་ཡུལ་སྟོད་སྟོད་བར་གསུམ་དུ་སོག་དམག་གིས་འཛིགས་པ་ཡང་བཞིག་བྱུང་སྟེ།
 མི་ཤི་ཏྲ་འབྱེལ་གྱི་ཁྱོད་གུད་བབྱང་ཡས་པ་ཞིག་བྱུང་། དུས་དེར་གཙང་པ་སྤྱི་སྤྱིད་ཀྱི་མཆོད་གནས་
 ཀམ་པའི་སྐར་ཆེན་ཡང་དམག་གིས་གཏོར། ཀམ་པ་སྐུ་འཁོར་ཉུང་ཤས་འཇང་ཡུལ་དུ་བྱོན།
 འཇང་ས་ཐམ་རྒྱལ་པོས་འབུམ་དམག་གཉིས་བོད་དུ་བཏང་ནས་དག་ལན་སྟོག་རྒྱུའི་ཁས་འཆིས་
 ཀྱང་། ཀམ་པས་བདག་ནི་ཤྲག་ཐུབ་པའི་རྩེས་འཇུག་ཡིན་སྟབས་ངའི་ཆེད་དུ་སྤྱོད་འབྲུ་ཞིག་ལའང་
 གཞོད་པ་བྱེད་མེད་ལ། སྤྱིར་དེང་སང་སྟོགས་མའི་དུས་འདིར་བཞུན་པ་རྣལ་མ་ནི་མི་འོང་། བཞུན་
 པའི་གཟུགས་བརྒྱན་ཙམ་ནི་ད་དུང་ཡང་མུ་མཐུད་ནས་གནས་པས་དམག་དང་གཡུལ་གྱི་བྱ་བས་
 དཔོན་པ་མེད་ཅེས་ཞུས་མ་བཞིས་པར་བཤད།
 དེ་ནས་བཟུང་ཀམ་པའི་ཆོས་ཆོགས་སྐར་ཆེན་འཇམ་སྤྱིང་རྒྱན་ཞེས་པ་དེའི་འཕྱིན་ལས་ཀྱི་མཇུག་
 འབྲིལ་ལོ།

གཉིས། བཀའ་གདམས་གསར་མ་ཞེས་གྲགས་པའི་རི་བོ་དགེ་ལུན་པའི་བྱུ་བ་མཐའ་བྱུང་ཚུལ།

དེ་ཡང་《ཐུ་བཀྲན་བྱུ་བ་མཐའ་》ལས། དགེ་ལུགས་པའམ་དགའ་ལུན་པ་ཞེས་པ་ནི་གདན་སའི་
 མིང་གིས་བཏགས་པ་སྟེ། རྩེ་རིན་པོ་ཆེས་འབྲོག་རི་བོ་ཆེ་དགའ་ལུན་རྣམ་པར་རྒྱལ་བའི་སྤྱིང་བཏག་
 རས་སྐུ་ཆེའི་སྤྱོད་དུ་དེར་ལྷན་ཆགས་པར་བཞུགས་པ་ལ་བརྟེན་ནས། རྩེ་རི་རང་ལུགས་ལ་ཆོས་རྩེ་
 དགའ་ལུན་པའི་ལུགས་ཞེས་འབོད་པ་བྱུང་། དེའི་ཆོག་སྤྱོད་བསྐྱུས་ནས་བརྗོད་པའི་ཆོ་དགའ་ལུགས་པ་
 ཞེས་ཟེར་བ་མ་བདེ་བས། དགེ་ལུགས་པ་ཞེས་འབོད་པ་རྒྱུན་ཆགས་པ་ཡིན་ནོ། ཞེས་གསུངས་སོ། །
 བོད་དུ་སངས་རྒྱུ་ཆོས་ལུགས་ཀྱི་བྱུ་བ་མཐའི་སྟོལ་བྱུང་བའི་སྐབས་བརྒྱད་ཤིང་ཏྲ་ཆེ་བརྒྱད་ཅེས་པ་
 དག་ལས། རི་བོ་དགེ་ལུན་པའི་ལུགས་ནི་བཀའ་གདམས་པའི་བྱུ་བ་མཐའི་ཁོངས་གཏོགས་ཡིན།
 བཞུན་པ་བྱེད་ཀྱི་སྐབས་སུ་རྩེ་རི་དཔལ་ལུན་ཨ་ཏི་ཤ་བོད་དུ་བྱོན་ནས་ལས་འབྲས་ཀྱི་ཆོས་སྒྲོར་
 གཙོ་གནད་དུ་འཛིན་པ་དང་། བྱུང་ཚུབ་ལམ་གྱི་རིམ་པའི་གདམས་ངག་གི་རྒྱུན་སྟེལ་བ་དེ་དག་བར་
 སྐབས་ཞིག་ན་ཉམས་རྒྱུད་ཐེབས་ཆོ། རྩེ་རིན་པོ་ཆེ་སྟོབས་བཟང་གྲགས་པ་བྱོན་ནས་སྐར་ཡང་བཀའ་
 གདམས་པའི་རང་ལུགས་ཉམས་གསོ་གནང་སྟེ་ལས་དར་རྒྱས་ཆེ་བར་བྱུང་བ་དེ་ལ་བཀའ་
 གདམས་གསར་མའམ། དགེ་ལུན་པ་ཞེས་ཟེར་དེ་ཡང་《ཐུ་བཀྲན་བྱུ་བ་མཐའ་》ལས། རྒྱལ་བ་ཙོང་
 ཁ་པ་ཆེན་པོ་དོན་དངོས་གནས་ལ་རྩོ་བོ་རྩེ་དང་ཐུགས་རྒྱུད་གཅིག་པར་ཆོད་མའི་ལུང་གིས་བྱུ་
 ཅིང་། ཐུན་མོང་གི་སྤྱོད་དོར་ཡང་མཁན་ཆེན་ནམ་མཁའ་རྒྱལ་མཆོན་དང་ཆོས་སྐབས་བཟང་པོ་
 གཉིས་ལས་བཀའ་གདམས་ཀྱི་ལམ་རིམ་གསན་ནས། དུས་ཀྱི་རིམ་པས་རྩོ་བོའི་གདམས་པ་ལ་མ་

རྟོགས་ལོག་རྟོག་ཐེ་ཚོམ་གྱི་དྲི་མ་ཞུགས་པ་རྣམས་བསལ་ཏེ་སྡོན་མེད་ལེགས་བཤད་ཀྱི་བསྟན་བཅོས་
 ལམ་རིམ་ཆེ་ཆུང་སོགས་མཛད་པ་དང་། རི་བོ་དགེ་ལུན་པའི་ལུགས་སྟོན་ཉིད་ཀྱང་རྩོམ་བཞག་པ་
 གདམས་པའི་རྣམ་ཐར་གཞིར་བཞག་ལ་དབུ་མའི་ལྷ་བ་དང་གསང་ལྷགས་ཀྱི་སྡོན་པ་བཏབ་པ་ལྷ་བ་
 ཡིན་པས་བཞག་གདམས་ལས་མ་འདས་ལ། ཆོས་འབྱུང་རྣམས་སྤྱད་གེ་ལུན་རང་ལུགས་ལ་བཞག་
 གདམས་གསར་པའི་མིང་གི་ཐ་སྟངས་ཀྱང་མཛད་དོ། ། ཞེས་གསུངས་པ་ནི་གྲུབ་མཐའ་འདིའི་རོ་བོ་
 རོས་བཟུང་བའི་ཆོག་ཡིན་ནོ། གྲུབ་མཐའ་འདིའི་བྱང་བ་མདོར་བསྟུས་དོན་ཟབ་པ་ཞིག་འགོས་ལ་
 གཞོན་ནུ་དཔལ་གྱིས་《དེབ་ཐེར་སྡོན་པོ་》ན་གསལ་བ་ལྟར་བཀོད་པ་འདི་ལྷ་སྟེ། ཆོས་རྒྱལ་སྤྱི་
 བཅོན་སྐམ་པོ་འབྱུངས་ནས་ལོ་བདུན་བརྒྱ་དང་ཉི་ཤུ་ལྷག་ཅིན་ན། ཐམས་ཅད་མཁུན་པ་སྟོ་བཟང་
 གྲགས་པའི་དཔལ་ཞེས་བྱ་བ་འཛིག་རྟོན་དུ་བྱུང་སྟེ། ཅིང་ཁའི་ཡུལ་དུ་མེ་མོ་བྱའི་ལོ་ ཟླ་ལོ་1357ལོ་
 ལ་སྐུ་བཞུགས་ནས། གཞོན་པའི་དུས་སྤྱད་གེ་བའི་བཤེས་གཉེན་ཆེན་པོ་དོན་གྲུབ་རིན་ཆེན་ཞེས་
 བྱ་བས་སོ་སོ་ཐར་པ་དང་ལྷགས་ཀྱི་སྟོར་སྟོན་པར་མཛད་ནས། དབུས་གཙང་གི་ཕྱོགས་སྤྱི་འདི་དང་
 འདི་ལྷ་བ་སྟོན་ཤིག་ཅེས་པའི་གདམས་ངག་ཡང་བསྟུལ་ནས་སྟོན་གཉེར་ལ་བརྒྱུད་སྟེ། ཐོག་མར་གྱི་
 མོད་དུ་དགེ་བའི་བཤེས་གཉེན་མང་པོ་དག་བསྟེན་ཅིང་། ཕྱི་ནས་རྗེ་བཙུན་གཞོན་ནུ་སྟོན་གྱིས་ཞབས་
 ཀྱི་དུང་དུ་ཡང་དག་པར་བསྟེན་ཏེ་སྟོན་པལ་མོ་ཆེ་དང་།

ཁྱད་པར་དུ་ཤེས་རབ་ཀྱི་བསྟན་པ་མ་གཏོགས་པར་རྣམ་པར་གྲོལ་བའི་ལམ་གཞན་མེད་པར་
 དགོངས་ཤིང་། དེ་ཡང་དབུ་མའི་བསྟན་བཅོས་ཉིད་ལ་རགས་ལས་པར་མཐོང་ནས་ནན་ཏན་དུ་
 མཛད། ལྷགས་ཀྱི་ཕྱོགས་ལ་དཔལ་གསང་བ་འདུས་པའི་རྒྱུད་ནི་རྒྱུད་མཐའ་དག་གི་སྤྱི་བོར་བསྟུགས་
 པ་གཞིགས་ནས་དེའི་སྤྱི་བོ་འཛོལ་བ་ལ་ཡང་དག་པར་ཞུགས། རྒྱ་ཆེན་པོའི་གསང་ལྷགས་ཀྱི་བདག་
 པོ་ནི་བྱ་སྟོན་ཐམས་ཅད་མཁུན་པའི་སྟུང་དུ་དགོངས་ནས་་་་གོང་གསུམ་བདེ་ཆེན་པ་ཆོས་ཀྱི་དཔལ་
 དང་། ཁྱུང་པོ་ལྷས་པ་སོགས་ལས་ཡང་དག་པར་སྤངས། སངས་རྒྱུ་ཀྱི་བསྟན་པ་མཐའ་དག་གི་
 གཞིར་གྱུར་པ་ནི་དམ་པའི་ཆོས་འདུལ་བ་ཉིད་དུ་དགོངས་ནས་མཁན་ཆེན་སྟོར་ལྷང་པ་ལས་འདུལ་
 བའི་སྟོར་ལ་ནན་ཏན་དུ་མཛད། མཚན་ཉིད་ཀྱི་སྤྱི་རྣམས་སྤྱད་གེ་ལུགས་པ་ན་ལྷང་དང་རིགས་པའི་
 བསྟན་པ་ཕུན་སུམ་ཆོགས་པ་དང་ལུན་ཡང་། གཞན་ཁྱད་དུ་བསད་པའི་ཅ་ཅོ་མང་པོའི་དབྱངས་
 དང་མཚོང་རྒྱུ་སོགས་ཀྱི་གར་མི་མཛད་པར་བྱགས་ཡིད་འབྱུང་བ་དང་སྟོ་ཤས་ཆེ་ཞིང་ཤིན་ཏུ་དུལ་
 བར་གནས་པ་ཉིད་དོ་ཞེས་བདག་གི་སྒྲ་མ་དག་ལས་སྟོས་སོ། དེ་ནས་བཤད་པས་གཞན་ལ་ཕན་
 གདམས་པ་ལ་གཙོ་བོར་ཞུགས་ཤིང་། སྟོ་དང་ལུན་པ་མང་པོ་བའི་མཚོ་ལ་ངང་པ་བཞིན་དུ་
 འདུ་བར་གྱུར་པའི་སྐབས་ཤིག་དུ། སྒྲ་མ་དབུ་མ་པ་ཞེས་བྱ་བས་བྱིས་པའི་དུས་ནས་རྗེ་བཙུན་འཇམ་
 དབྱངས་ཀྱི་སྤྱི་བོ་དང་ཅུང་ཟད་ལུན་པ་བྱིས་གྲུབ་པས་ཀྱང་མདོན་སུམ་དུ་གཞིགས་ཏེ། འཕལ་གྱི་
 བྱ་བ་སྤྱོད་པ་ལ་འཇམ་ཅི་ལྟར་བྱི་བ་རྗེ་བཙུན་གྱི་བཞག་བསྟུལ་བྱུང་བ་དེ་ལ་རྗེ་དེས་སྒྲ་མ་སྟན་
 གཅིག་པ་གཞོན་ནུ་ཚུལ་བྱིས་ལ་གནང་།

འདི་ལ་རྩོམ་སྟན་ཐང་པ་ཞེས་ཀྱང་བྱ། དང་པོར་ཐང་སག་དུ་བྱོན་ནས་རབ་དུ་བྱུང་། 《དབུ་མ་
 ཆོག་གསལ་》བསྟན་སྟེ། 《དབུ་མ་འཇུག་པ་》 གསང་ལྷགས་འཕགས་སྟོར་རྣམས་གྱི་ལུ་མ་པར་
 བསྟན་སྟེ། སྒྲ་མ་ཐར་པ་བ། དབུལ་ལོ་ལྷ་བ་ལ་《མདོན་པ་གོང་འོག་》དང་། ཐར་ཆོད་བསྟུས་
 གསུམ་དང་དུས་ཀྱི་འཁོར་ལོའི་སྐབས་འགྲེལ་གདམས་པ་དང་བཅས་པ། ཕག་མོ་དབུལ་གྱི་ཆོས་དུག

གཤེད་མ་ལ་སོགས་པ་ལྷགས་ཀྱི་རྒྱུ་ལྷེ་དང་སྐྱབ་ཐབས་མང་དུ་གསལ། དེ་ནས་རྩོུན་ཆོགས་པའི་
གསེབ་ན་བཞུགས་ཀྱི་ཡོད་པ་ལ་གཙོ་བོ་གིས་ཐེབས་ནས་སྒྲ་མ་ལུང་ཕྱན་པ་ལ་གཙོ་བོ་ཀྱི་གདམས་ངག་
ནམས་ཞུས།

དུར་ཁྲོད་གཅིག་ཏུ་བསྐྱེམས་པས་སྤར་གྲང་ཡང་ན།

དྲོ་ཡང་ན་བ་ལ། དེར་ཕོ་བ་ལ་རྩོ་གང་བསྐྱུན། ཁུ་འབྱུགས་བདུངས། གཅེར་ཉལ་བྱས། ན་
དགའ་ཤི་སྦྱིད་ལ་བཏང་། ཉམས་ལེན་བྱས་པས་ཞག་བཅུ་གཅིག་ལ་ཁ་ནས་དྲི་མི་ཞེས་པ་ཞིག་བྱུང་།
ཞག་བཅུ་གཉིས་ཀྱི་ནམ་ཕྱེད་ནས་ནད་ཐམས་ཅད་སྐྱགས། ཞོགས་ཕྱེད་ཅན་སངས་ཐོན། ཟླ་བ་
ཕྱེད་ན་ཁྲིད་ཆར་བ། ནད་སོལ་བ། རྒྱགས་དམ་འབྲུངས་པ་དུས་གཅིག་ལ་བྱུང་། གཞན་ཡང་ཆད་
ནད་དང་། གཉན་སྟོག་དང་། ཐོགས་བཅས་ཐོགས་མེད་ཀྱི་བདུད་ཅི་བྱུང་ཡང་ན་དགའ་ཤི་
སྦྱིད་ལ་བཏང་ནས་ཐོད་འགེལ་དྲག་པོ་བྱེད་ཅིང་ཉམས་སྲ་སྒྲངས་པས་ནད་གདོན་ཐམས་ཅད་རང་
ཞི་ལ་སོང་། སེམས་ཅན་ལ་ཕན་པ་རྒྱ་ཆེན་པོ་མཛད་དེ་སྐྱམ་གྱི་གསེར་ལུང་དུ་བཞུགས་སོ། ། དེས་སྒྲ་
མ་བསམ་གཏན་དར་ལ་གནང་། ཁོང་ལུལ་གཡའི་ཟེམ་ཤི་ལ། ཡབ་སྟོར་དབོན་སང་དང་། ལུམ་
རྩོ་མོ་བསམ་མེ་གཉིས་ཀྱི་སྐས་སྐྱ་འབྲུངས། སྐུ་ན་གཞོན་ལུ་ནས་དད་པ་དང་སྦྱིང་རྩེ་ཤེས་རབ་
བསམ་གྱིས་མི་བྱབ་པ་མངའ། སྒྲ་མ་རྩོ་སྟན་པའི་སར་རབ་དུ་བྱུང་ནས་གསང་འདུས་འཕགས་སྒྲོར།
ན་རོ་འགྲེལ་ཆེན། དབྱ་མ་ཆོག་འཇུག་སྦྱང་གསུམ། དོ་ཏ་སྒྲོར་གསུམ། སྦྱོད་འཇུག་ནམས་
མཁས་པར་བསྐྱབས་སྦྱོར་དྲག་ཐར་ལོ་ལྷགས། རིམ་ལྔ་དམར་ཁྲིད་སྒྲོར། རྒྱགས་རྩེ་ཆེན་པོའི་དམར་
ཁྲིད། རྒྱག་ཆེན་གང་མ། སྒོ་སྦྱོང་། གཙོད་ལུལ་ལེ་ལགགནང་ཐེམ་བཀའ་རྒྱ་མ་ལ་སོགས་པ་
གཙོད་སྒྲོར་ནམས་ཆང་བར་ཞུས།

ཉམས་སྦྱང་ཡང་ཐད་ཀར་བསྐྱངས། གསེར་ལུང་དུ་ཆོས་གསལ་འཕྲོ་ལ་བསྐྱང་ནད་དྲག་པོས་སྒོ་
བར་དུ་རི་ཁྲོད་གཅིག་ཏུ་སྦྱོལ། གཙོད་བྱེད་གསུངས་པས། སྒོགས་མཆེད་ཀྱན་གྱིས་གཉན་ཁྲོད་
དུ་ཁྱུར་ནས་བསྐྱལ།

དེར་གཙོད་བསྐྱངས་པས། ཉམས་སྦྱང་སྦྱེས། ཡང་གཡའ་བཟང་ཁྲི་དཔོན་བྱང་ནས་ཕེབས་ཤིང་
མར་གདན་དྲངས་པའི་སར་མངལ་འགོ་དགོངས་ནས་བྱོན་པས་ཤུགས་ཀྱིས་ལམ་ཁ་གཅིག་ཏུ་གནམ་
གདན་ཅར་ཕོག་རྒྱབ། འབྱོན་མ་ཤེས་པས་ཞབས་ཏྲོག་པས་ཁྱུར་ནས་ལམ་ཞོགས་ཀྱི་རི་རི་ཁྲོད་
གཅིག་ཏུ་བསྐྱལ། ལྷ་རྩེ་ལ་ཅ་བཞུན་པས་སྐྱན་བཅོས་ལ་འབྲུངས་ན་འཆོ་ཨེ་སྲིད་ཟེར་བས། སྐན་
མི་བྱེད་དག་སྦྱོར་ཞིག་བྱེད་གསུངས་ནས།

དེ་ནས་གྱི་མདོའི་ཞོགས་ཀྱི་བྲག་ལྷག་གཅིག་ཏུ་ཁྱུར་ནས་གདན་དྲངས། དེ་ཡང་ལྷ་རྩེ་བོས་པས་ངས་
གསོ་བ་མི་ཐེབས་པར་འདུག་ཟེར། ཁྲིད་ཆོ་ངའི་ཐོ་ཕྱིར་མ་འདུག་གསུངས་ནས་བསྐྱད་དེ་ན་དགའ་
ཤི་སྦྱིད་ལ་བཏང་བས་སང་དེ་ནས་ཅུང་དྲངས། དེ་ནས་ཞག་བཞི་ན་གཡའ་བཟང་པའི་ཁྲི་རྒྱུང་འོད་
ཀྱིས་ལྷ་རྩེ་ཁྲིད། ཤ་ཁོག་གསུམ་བཞི་བྱེད་ནས་བྱོན་པས། ལྷ་རྩེས་ཅ་བཞུན་པས་ནད་སོལ་འདུག་
ངོ་མཆར་ཆེ་ཟེར་སྐྱུ་ཁམས་སྤར་བས་བཟང་བ་ཞིག་བྱུང་། ཐར་པ་སྦྱིང་པ་ལ་སྒྲོལ་མ་དཀར་མོའི་ཆོ་
སྐྱབ་སྒྲོར་གསུམ་དང་། ཁྲིད་ཆེན་བརྒྱུད་སོགས་མང་དུ་ཞུས། སྒྲ་མ་སྒོ་གྲོས་དཔལ་བ་ལ་གསང་
འདུས། གཤེད་དམར། རྩོ་རྩེ་བཟང་བ་སོགས་ཀྱི་དབང་། སྐྱང་རྒྱུད་ལ་སོགས་པའི་རྒྱུད་ཀྱན་
གསལ། སྒྲ་མ་རིན་ཆེན་སང་གོ་པ་ལ་དུས་འཁོར་ཡོངས་རྩོགས་ཀྱི་དབང་། ཀྱེ་རྩོ་རྩེའི་ཡབ་བཀའ་

ཡུམ་བཀའ་ལམ་འབྲས་ཆ་ལག་དང་བཅས་པ་གདགས་པ་ལྟར་ལོ་སོ་གཅིག་པར་སྒྲུབ་པའི་གདན་
 སར་བྱོན་ནས། འཕྲལ་གྱི་བྱ་བ་ཕྱ་མོ་དག་ལ་ཡང་ཇི་ལྟར་བཀྱི་བ་ཇི་བཅུན་གྱི་བཀའ་སྒྲུབ་འབྲུང་
 བ་དེ་ལ་ཇི་བཅུན་གྱི་ལྷང་སྒྲངས་ནས་བསྐྱོན་མཛད་པ་ལས། རིང་པོ་མ་ཐོགས་པར་ཞལ་
 མངོན་སུམ་དུ་གཟིགས་ཏེ། སློབ་དཔོན་དང་སློབ་མ་བཞིན་དུ་འདྲི་ཞིང་ལན་གདབ་ཆོག་པ་དང་།
 ཕལ་ཆེར་མངོན་དུ་སྟོགས་པས་གནང་བ་མཛད་པ་ཞིག་གོ། ཇི་བཅུན་དེས་བྱ་བལ་ལ་ཞུགས་ན་ད་
 ལྟར་གྱི་གནས་སྐབས་ལས་བཟུན་པ་ལ་ཆོས་པན་པ་ཆེན་པོར་འགྱུར་བ་ལྷང་བཟུན་པས་གསུང་
 བཞིན་དུ་བསྐྱབས་ཏེ། དེ་ནས་མོན་བྱམ་ཐང་གི་མཐར་ཐུག་པའི་དབེན་པ་རྣམས་སུ་ཐུགས་དམ་ལ་
 བཞུགས། དེའི་ཆོ་བཀའ་གདམས་གྱི་གདམས་པ་སྐུ་ཉམས་སུ་བཞེས་པས་ཐུགས་རྒྱུད་ཤིན་ཏུ་མཐོ་
 བར་གྱུར་པའི་མཐན་ཆེན་ཆོས་སྐབས་བཟང་པོ་དང་། གསང་བའི་བདག་པོའི་སྐུ་དང་། གསུང་
 དང་། ཐུགས་གྱི་སྤང་བས་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་སྟོན་པ་ལས་སྐད་ཅིག་ཀྱང་མི་གཡོ་བར་གྱུར་
 པའི་མཐན་ཆེན་ལས་གྱི་དོ་རྒྱུ་གཉིས་ལས། དཔལ་མར་མེ་མཛད་ཡེ་ཤེས་ལས་འོངས་པའི་ལམ་གྱི་
 རིམ་པ་དག་གསན་ནས་སྐུ་ཉམས་སུ་བཟུར། རེ་ཞིག་གཉལ་གྱི་མོ་ལའི་རྩར་ཞག་མཛད་པས། ཁྱོད་
 སངས་རྒྱས་འཇིག་རྟེན་དུ་བྱོན་པ་དང་འདྲ་བ་ཅིག་འོང་བར་ཤེས་པར་གྱིས་ཤིག་ཅེས་པའི་ལྷང་
 བཟུན་པ་བརྟེས། ཡི་དམ་གྱིས་ཀྱང་འདུལ་བའི་བསྐྱབ་པ་ལ་བརྟེན་ནས་གཞན་ལ་ཕན་པ་ཆེན་པོར་
 འགྱུར་བར་ལྷང་བཟུན་པས་ཐོག་མར་དཔོན་སློབ་རྣམས་གྱི་སྒྲ་གོས་དྲས་ཤིང་དུབས་པ་དང་སྤང་
 བཟེད་དང་གདིང་བ་ལ་སོགས་པའི་ཡོ་བྱད་རྣམས་བསྐྱམས་ནས་གཞན་དག་གིས་མཐོང་བ་ན། རབ་
 ཏུ་བྱུང་བའི་ཚུལ་ནི་འདི་ལྟ་བུ་ཞིག་ཁོ་ནའོ་ཞེས་ཡིད་ཆེས་པར་འགྱུར་བ་མཛད་ནས། ཕྱིས་ནི་ལོ་
 རེའམ་ལྷ་རེ་ཅམ་ཆོས་ཉན་པར་ཚོལ་བའི་སློབ་མ་དག་ཀྱང་འདུལ་བའི་ཀུན་ཏུ་སྟོན་པ་ལ་བཀོད་པས་
 མངོན་སུམ་དུ་གྱུར་པ་ལྟ་ཞོག་རྒྱུ་རིང་པོ་ནས་ཐོས་པ་དག་ཀྱང་སྤྱ་ལོང་གཡོ་བས་སྟོགས་ཐམས་ཅད་
 དུ་ཉྟན་པས་བྱུང་སྟེ་འགྲན་ལྷ་མེད་པར་གྱུར། སོ་སོ་ཐར་པ་ཅམ་གྱིས་ཆོས་མི་ཤེས་པར་སློབ་མ་རྣམས་
 སྟོན་པ་དང་འཇུག་པའི་བདག་ཉིད་ཅན་གྱི་བྱང་ཆུབ་གྱི་སེམས་ལ་བཀོད་དེ། དེའི་བསྐྱབ་པའི་
 གནས་དག་ལ་ཇི་ལྟར་སློབ་པའི་ཚུལ་གྱི་བཟུན་བཅོས་ཀྱང་མཛད། བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་བསྐྱབ་
 པའི་གནས་ལ་བསྐལ་བ་བྱེ་བར་བཅོན་པར་བྱས་ཀྱང་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་རྟོགས་པའི་ཤེས་རབ་དང་མི་ལྡན་
 ན་འཁོར་བའི་རྒྱ་མཚོ་ལས་བརྒལ་བར་མི་རྣམས་སོ་ཞེས་དགོངས་ནས། དེ་དག་གི་ཚུལ་ལེགས་པར་
 ཉྟན་པའི་སྐྱེས་བུ་གསུམ་གྱི་ལམ་གྱི་རིམ་པའི་གདམས་ངག་ཀྱང་ཡི་གེར་མཛད། དེ་ལྟ་བུ་དེ་ལ་ལམ་
 གྱི་ཆ་རགས་པ་ཆང་ཡང་ཆོ་གཅིག་ཉིད་ལ་སངས་རྒྱས་པའི་སྟགས་གྱི་ཚུལ་ལ་འཇུག་དགོས་པར་
 དགོངས་ནས། དང་པོར་སྒྲ་མ་བཟུན་པའི་ཚུལ་དང་། དེ་ནས་སྒྲ་མས་གནང་བའི་དམ་ཆོག་དང་
 སྒྲ་མ་པའི་ལྟར་བསྐྱུངས་པ་དང་། དབང་བསྐྱར་པ་སྟོན་དུ་འགྲོ་བ་རིམ་པ་གཉིས་ལ་ཇི་ལྟར་སློབ་
 པའི་ཚུལ་གྱི་ལམ་གྱི་རིམ་པ་དང་། བྱེ་བྱག་ཏུ་དཔལ་གསང་བ་འདུས་པའི་རྒྱུད་སློབ་དཔོན་འཕགས་
 པ་སྐུ་སྐྱབ་ཡབ་སྐུ་གྱི་གཞུང་གཙོ་བོར་མཛད་པའི་གདམས་པ་དང་ཇེས་སུ་བཟུན་པའི་བཟུན་
 བཅོས་མང་དུ་མཛད། དེ་ཡང་དང་པོར་ཡུལ་སྟོགས་ཇི་ལྟར་རིགས་པ་རྣམས་སུ་རྒྱ་ཞིང་གཞན་གྱི་
 དོན་མཛད་པ་ལས། ས་མོ་སྤང་སྟེ་ལོ་1409ལོ་ གི་ལོ་ཤར་བ་ན་སྟོན་ལམ་ཆེན་མོ་མཛད་ཅིང་འདུས་
 པའི་སྐུ་བོ་རྣམས་ལ་ཆོས་གྱི་སྤང་བ་ཡང་སྒྲུབ་ནས་ལོ་དེ་ཉིད་ལ་དགེ་ལྡན་རྣམ་པར་རྒྱལ་བའི་སྤིང་
 བཏབ། དེ་ནས་ཤིང་མོ་ལུག་གི་ལོ་ སྟེ་ལོ་1415ལོ་འོན་གྱི་བཀྱ་ཤིས་མདོ་ཁར་ཕེབས་ནས་སྟགས་

མཚན་ཉིད་ཀྱི་ཚས་ཀྱི་འཁོར་ལོ་མང་དུ་བསྐྱར། ཟླ་སྟོང་འཛིན་པ་ཉུང་རགས་ཤིག་བསྐྱུས་ནས་
དཀའ་བའི་གནད་རྒྱུ་མཐུན་ཀྱང་གཏན་ལ་པལ། ཟླ་བ་གཉིས་ལྷག་ཙམ་ཞིག་བཞུགས་ནས། སྐར་
དགོ་ལྷན་དུ་ཕེབས་ཏེ་ཕྱི་ལོ་མཚན་ཁང་དང་ནང་དུ་རིན་པོ་ཆེ་ལས་གྲུབ་པའི་ལྷགས་ཀྱི་དཀྱིལ་འཁོར་
ལེགས་པར་བཞེངས།

ས་མོ་པག་ ཟླ་ལོ་1419ལོ་ གི་ལོ་ལ་སྟོང་ལྷང་གི་ཆབ་ཚན་ལ་ཐེགས། དེ་ནས་དཔལ་འབྲས་སྤྲངས་ཀྱི་
གཞུག་ལག་ཁང་དུ་དགོ་བའི་བཤེས་གཉེན་མང་པོ་ལ་དཔལ་གསང་བ་འདུས་པའི་རྒྱུད་གསུངས་པའི་
འཕྲོ་ལ་ཚས་གསུང་བའི་གདན་དགོ་ལྷན་ཕྱོགས་ལ་ལྷ་བ་ཞིག་མཛད། ལེ་དགུ་པའི་བཤད་པ་རྩོགས་
པ་དང་དགོ་ལྷན་ལ་ཐེགས་པའི་ལམ་དུ་གསང་ལྷགས་མཁར་ལ་རབ་ཏུ་གནས་པ་གནང་། དེ་ནས་ལྷ་
སྤར་གྱུ་བཞེ་བས་གདན་དྲངས་ཏེ་དེར་བཞུགས་པ་ན་ནམ་མཁའ་ལས་ལྷ་ལྷོ་གཞི་སྒྲ་དག་པོ་བྱང་
བས་དགོ་ལྷན་གཟིམ་ཁང་ཉིད་དུ་ཕེབས་ནས། དེར་ཚས་ཀྱི་རྩི་རྒྱལ་ཆབ་རིན་པོ་ཆེ་ལ་དགུ་ལྷ་དང་
ན་བཟའ་བེར་བྱལ་ཞིག་གནང་། གདན་སར་དོན་གྱིས་གོ་བར་མཛད་ནས་ཉིང་དེ་འཛིན་ལ་སྟོམས་
པར་བཞུགས་པ་ན་བཅུ་དྲུག་ལོན་པ་ལྷ་བྱའི་ཉམས་ཅན་འོད་དང་ལྷན་པའི་ཞལ་གྱི་དཀྱིལ་འཁོར་
གདུལ་བྱ་རྒྱུ་མཐུན་ཀྱིས་མཐོང་བའི་མོད་ལ་དག་པའི་དབྱིངས་སུ་གཤེགས་སོ་ཞེས་བྱ་བ་ནི། རྩི་བཅུན་
ཐམས་ཅད་མཐུན་པའི་མཛད་པ་ཕྱོགས་ཙམ་ཞིག་ཉེ་བར་སྤོང་བའོ། རྩི་བཅུན་དེའི་བཀའ་དྲིན་ལས་
ཞལ་མ་མཐོང་ཞིང་། ས་ཕྱོགས་རིང་ན་གནས་པའི་རབ་ཏུ་བྱང་བ་དག་ཀྱང་དྲས་དྲུབས་མ་དང་།
གདིང་ལྷང་ལ་སོགས་པའི་ཡོ་བྱད་བསྐལ་བ་དང་། ཕྱི་རོལ་ཡང་སྤྱད་མ་སྤངས་ཏེ་ཟླ་གམ་གྱོན་པ་
དང་། ཞུའི་ཁ་དོག་ཀྱང་གསེར་མདོག་ཏུ་བྱེད་པ་འདི་ཡིན་ནོ། འདི་དག་ནི་ཐུན་མོང་དུ་སྤང་བའི་
ཆེ་བ་ཙམ་ཞིག་བཛྲོད་པ་སྟེ། གསང་བའི་བདག་པོ་ཕྱག་ན་རྩི་རྩིས་མཁན་ཆེན་ལས་ཀྱི་རྩི་རྩི་ལ་
བཀའ་སྤྱུལ་པའི་ཡི་གེ་ལས། ང་ལག་ན་རྩི་རྩིས་ཀྱང་མ་ཏི་ལྷ་དྲ་གྱི་རྩི་ལྷོ་ཡོན་ཏན་གྱི་མཐའ་རྟོགས་
པར་མི་རྣམས་སོ་གསུངས་ཚད་མ་ལས་ནི་འདིའི་ཕྱི་མ་ལ་དགའ་ལྷན་དུ་བྱང་རྒྱབ་སེམས་དཔའ་འཇམ་
དཔལ་སྤྱིང་པོར་འཇུར་རོ་ཞེས་བྱ་བ་དང་། མ་འོངས་པ་ན་དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་སང་གའི་ང་རོར་
འཇུར་རོ་ཞེས་བྱ་བ་དག་ལ་ཡིད་འཁྱོག་པ་མེད་ཅིང་ཤིན་ཏུ་མཐོ་བའི་ས་ལ་བཞུགས་པ་ཞིག་འདིར་
སེམས་ཅན་གྱི་དོན་དུ་བྱོན་ནོ་ཞེས་བྱ་བར་ངས་སོ། ། དེའི་རྒྱལ་ཆབ་ཀྱང་འཛིན་ཏེ་མཐའ་དག་
ལས་ཡིད་ལོག་ཅིང་ལྷགས་དང་མཚན་ཉིད་ཀྱི་གཞུང་ལྷགས་མཐའ་དག་ལ་ཐོགས་པ་མེད་པའི་སྤོང་
སྤང་བ་ཅན། ལྷང་བ་སྤོང་མའི་ཡང་དྲི་མ་མེད་པའི་ཚུལ་ཁྲིམས་ཀྱིས་ཡང་དག་པར་བསྐྱུམས་པའི་སྤྱི་
ཅན། སྤྱད་ཅིག་ཙམ་ཡང་གཡེལ་བ་མེད་པར་དགོ་བའི་ཕྱོགས་ལ་བཙོན་པ་སྤྱར་མཛད་པ་ཞིག་གོ།
འདིས་ལྷགས་མོ་པག་ ཟླ་ལོ་1431ལོ་ གི་བར་གདན་སར་ལོ་བཅུ་གསུམ་བཞུགས། ལོ་དེ་ཉིད་ལ་
མཁས་གྲུབ་དགོ་ལེགས་དཔལ་བ་ལ་གདན་ས་གཏད་དེ་དབེན་པ་བསྟེན་ཏེ་དྲུག་ཅུ་ཙམ་དགུ་པ་རྒྱ་པོ་
བྱི་བའི་ལོ་ ཟླ་ལོ་1432ལོ་ ལ་པོ་ཏ་ལར་གཤེགས་ལ། མཁས་གྲུབ་དགོ་ལེགས་དཔལ་བས་ས་པོ་རྟའི་
ཟླ་ལོ་

438ལོ་ བར་ལོ་རྩ་བརྒྱད་ལ་གདན་སར་མཛད་དེ་གཤེགས་སོ། ཚས་རྩི་ལེགས་པ་རྒྱལ་མཚན་པ་
དགའ་ལྷན་ཁྲི་ཐོག་བཞེ་བ་སྟེ་ཟླ་1375ལོར་འཁྲུངས་ ཤིང་ཡོས་ལ་འཁྲུངས་ནས། དྲུག་ཅུ་ཙམ་ལ་ས་
མོ་ལྷག་ ཟླ་ལོ་1439ལོ་ ལ་གདན་སར་བཞུགས། བདུན་ཅུ་ཙམ་དྲུག་པ་ལྷགས་པོ་རྩི་ ཟླ་ལོ་1450ལ་
གཤེགས། དྲུང་སྟོ་གོས་པ་ དགའ་ལྷན་ཁྲི་ཐོག་ལྷ་པ་སྟེ་ཟླ་ལོ་1389ལ་འཁྲུངས་ ས་མོ་སྤུལ་ལ་

འབྲུངས་ནས། རྒྱལ་ཁྱེད་ཀྱི་མཉམ་པ་ལྷན་པོ་ཏྲ་མེ་1450ལོ་ ལ་གདན་སར་ཕེབས། མེ་ལྷན་མཉམ་པ་ལྷན་པོ་ཏྲ་མེ་1463ལོ་ གི་བར་གདན་ས་མཛད་དེ། མེ་དེར་བསོ་བ་ བསོ་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཆོན་ནི་དགའ་ལྷན་ཁྲི་ཐོག་རྒྱལ་བ་ཏྲ་མེ་1402པའི་མེ་ཏྲ་མེ་འབྲུངས་ རྒྱལ་ཁྱེད་ཀྱི་མཉམ་པ་ལྷན་པོ་ཏྲ་མེ་1473ལོར་ ཁྲིར་ཕེབས་ ལྷན་པོ་ཏྲ་མེ་ལས་རྣམ་པར་དཀར་པར་བཞུགས་སོ། ། གོང་གསལ་ནི་དེ་བཞུན་ ཏྲ་མེ་པའི་དགེ་ལྷན་པའི་སྐབས་ཡིན་ལ། དེའི་མེ་ཆོས་དག་ནི་འབྲུལ་བ་དང་བལ་བ་ཞིག་ཏྲ་ དེས་ཏྲ་ དེ་བཞུན་ཆོས་པ་པོ་འགོས་ལོ་གཞོན་ཏུ་དཔལ་ནི་སྐབས་དེའི་མེ་ཡིན་པར་མ་ཟད། དེ་བ་ འདི་ཆོས་པའི་དུས་ཀྱང་རབ་བྱུང་བརྒྱད་པའི་མེ་ལྷན་མེ་ཏྲ་མེ་1476ལོ་ཡིན་ཞིང་། དུས་དེར་དགའ་ ལྷན་ཁྲི་ཐོག་བདུན་པ་ཏྲ་མེ་པའི་མཉམ་པ་ལྷན་པོ་ཏྲ་མེ་ལ་བཞུགས་བཞིན་པའི་སྐབས་ཡིན། དེ་ནས་ད་ལྟའི་བར་ དགའ་ལྷན་ཁྲི་པ་དང་ཁྲི་ཆབ་བཅོམས་པས་གོ་བརྒྱད་ཅན་བྱོན་པ་རྣམས་འོག་གི་དེ་མཉམ་པ་ལས་ཤེས་ པར་བྱའོ། ། དེ་ལྟར་རི་བོ་དགེ་ལྷན་པའི་ཆོས་བརྒྱད་དང་བྱུང་མཐའ་འཛིན་པའི་དགོན་སྡེ་གཙོ་བོ་ ལ་གདན་ས་ཆེན་པོ་གསུམ་ཞེས་ཡོངས་སུ་གྲགས་པ་ཡིན་ཞིང་།

དུས་མཉམ་བྱུང་མཐའ་འདི་ཉིད་བོད་ཁམས་ཡོངས་ལ་དར་བྱུང་ཆེ་བའི་དབང་གིས་གདན་ས་ཆེན་པོ་ རྒྱལ་ཏུ་བགང་སྒོལ་བྱུང་བ་ནི། སེར་འབས་དགེ་གསུམ་གྱི་ཉིང་དུ་བཀྲ་ཤིས་ལྷན་པོ་དང་། མདོ་ སྤང་གྱི་ཆ་བྱང་བཀྲ་ཤིས་འབྱུང་། སྤྱི་འབུམ་བུ་མས་པ་སྤང་གསུམ་བསྐྱན་པ་ལ་གདན་ས་ཆེན་པོ་རྒྱལ་ ཞེས་གྲགས།

1. དགའ་ལྷན་དགོན་པ།
'རབ་བྱུང་བདུན་པའི་ས་སྤང་མེ་ཏྲ་མེ་1409ལོར་རྗེ་ཙོང་ཁ་པས་བཏབ།
2. འབས་སྤངས་དགོན་པ། FT4Z
B རབ་བྱུང་བདུན་པའི་མེ་ལྷན་མེ་ཏྲ་མེ་1416ལོར་འཇམ་དབྱ
3. སེར་དགོན་པ།
རབ་བྱུང་བདུན་པའི་ས་པག་མེ་ཏྲ་མེ་1419ལོར་བུམས་ཆེན་ཆོས་རྗེས་བཏབ།
4. བཀྲ་ཤིས་ལྷན་པོ། རབ་བྱུང་བརྒྱད་པའི་མེ་ཡོས་མེ་ཏྲ་མེ་1447ལོར་རྗེ་དགེ་འདུན་བྱུང་པས་ བཏབ།
5. སྤྱི་འབུམ་དགོན་པ། རབ་བྱུང་བརྒྱད་པའི་ས་སྤང་མེ་ཏྲ་མེ་
1578ལོར་འདུལ་བ་ཆོས་རྗེ་འོད་ཟེར་གྱིས་བཏབ།
6. ཆ་བྱང་བཀྲ་ཤིས་འབྱུང་། རབ་བྱུང་བརྒྱད་པའི་ས་སྤང་མེ་ཏྲ་མེ་1709ལོར་འཇམ་བཞུད་དག་ དབང་བཙུན་འབྲུམ་གྱིས་བཏབ།

གསུམ། གསོ་རིག་འཕེལ་རྒྱས་སྒོར།

དུས་རབས་འདིའི་ནང་བོད་ཀྱི་སྤྲན་ཆོས་གཉིས་ཀྱི་རིག་གཞུང་སྒོར་ལ་འཕེལ་རྒྱས་ཆེན་པོ་བྱུང་བར་ མ་ཟད།
དེང་དུས་ཡོངས་གྲགས་ཀྱི་བྱང་ལྷགས་དང་། ལུང་ལྷགས་ཞེས་པའི་གསོ་རིག་གི་ལྷགས་སྒོར་གཉིས་ པོ་ཡང་དེའི་དུས་སུ་བྱུང་། དེ་ཡང་བྱང་པ་རྣམ་རྒྱལ་གྲགས་བཟང་གིས་བོད་ཀྱི་གསོ་རིག་གི་གཞུང་

ལ་རང་གི་ཉམས་ཐོང་གིས་བྱུང་བ་ལྟར་པའི་ལྷགས་ལ་བྱང་ལྷགས་དང་། ཟུར་མཁར་པ་མཉམ་ཉིད་
 རྩོམ་པའི་ཉམས་ཐོང་མན་ངག་གིས་བྱུང་བ་ལྟར་པའི་ལྷགས་ཞེས་ཟེར་བོད་ཀྱི་གསལ་རིག་གི་བྱང་བ་
 རྩུས་པ་ཟུར་མཁར་མཉམ་ཉིད་རྩོམ་མཛད་པའི་གསལ་རིག་གི་ལོ་རྒྱུས་ 《ཤེས་བྱ་སྤྱིའི་ཁོག་འབྲུབ་
 གཏུན་པ་མེད་པའི་མཆོད་སྤྱོན་》 ཞེས་པ་དང་། རྩེ་སྤྱིད་སངས་རྒྱུ་རྩེ་མཆོས་མཛད་པའི་ 《སྤྱན་གྱི་
 ཁོག་འབྲུབ་》 ཀོང་སྤྱུལ་ཡོན་ཏན་རྒྱ་མཆོས་མཛད་པ་ 《ཤེས་བྱ་ཀུན་བྱུང་བ་》 སོགས་སུ་གསལ་བ་ལྟར་
 ཉེ་རྩུས་བཤད་ཀྱང་དགོས་གཤམ་མ་མཐོང་། དུས་རབས་དེའི་ནང་དུ་བྱང་ཟུར་གཉིས་ཀྱི་བྱང་བ་ས་
 བཅད་མ་སྟོང་ཅུ་འགོད་པ་ལ།

1. བྱང་ལྷགས་ནི། བྱང་པ་རྣམས་རྒྱལ་ཁབ་ལ་བཟང་གི་སྟོབ་རྒྱུ་རྣམས་ལ་ཟེར་ཞིང་། དེའང་བྱང་
 པ་རྣམས་རྒྱལ་ཁབ་ལ་བཟང་ནི་རབ་བྱུང་བདུན་པའི་ཤིང་པག་སྟེ་1295ལོར་གཙང་ངམ་རིང་དུ་བྱང་པ་
 རྩེ་པའི་དཔོན་ཆོང་གི་ནང་དུ་འཁྲུངས། རྒྱུ་རྩེ་པའི་དུས་ནས་སྟོབ་གཉེར་གནང་བས་མཁས་པ་ཆགས།
 གསལ་བ་རིག་པའི་གཞུང་ལྷགས་ལ་མཁས་པས་གསལ་རིག་གི་བཟུན་བཅས། ཡན་ལག་བརྒྱུད་པ་ཐམས་
 ཅད་ཀྱི་སྤྱིང་པོ་བསྐྱུས་པ་ཡིད་བཞིན་ནོར་བུ་རིན་པོ་ཆེ་ཞེས་བྱ་བ་དང་། ཅ་རྒྱུད་དང་བཤད་རྒྱུད་
 གཉིས་ཀྱི་འགྲེལ་པ། བྱེ་མ་རྒྱུད་ཀྱི་བཀའ་འགྲེལ། འཆོ་བྱེད་རྣམས་ལ་སྤྱིང་ནས་བཅེ་བའི་འཕྲུལ་གྱི་
 ཡིག་རྒྱུང་སོགས་མང་པོ་བརྩམས་རྒྱུད་འཛིན་གྱི་སྟོབ་མ་ལ་སྤྱོད་མའི་ཉི་མ། ལྷ་བཙུན་བཟླ་ཤིས་
 དཔལ་བཟང་། བསོད་ནམས་ཡེ་ཤེས་རྒྱལ་མཆོན་ལ་སོགས་པ་བྱང་བ་དེ་དག་གིས་རྒྱུད་འགྲེལ་
 དང་། ཁོག་དབྱུག་ ལྷན་ཐབས་སོགས་གསལ་རིག་གི་དཔེ་ཆ་མང་པོ་བརྩམས་ནས་བྱང་ལྷགས་ཞེས་
 པའི་སོལ་གཏོད། དགུང་གངས་གྲུ་གཅིག་པ་རབ་བྱུང་བརྒྱུད་པའི་ཤིང་ལྷག་སྟེ་ལོ་1475ལོར་སྤྱི་
 གཤེགས། དེའི་རིང་ལྷགས་འཛིན་པ་མང་པོ་བྱང་བ་རྣམས་ལས་སྤྱན་རྒྱལ་ཁབ་དང་མཛད་འཕྲིན་ཆེ་
 བ་རྩེ་སྤྱིད་སངས་རྒྱུ་རྩེ་མཆོས་ རབ་བྱུང་བཅུ་གཅིག་པའི་ལྷ་སྤྱུལ་སྟེ་ལོ་1653ལོར་འཁྲུངས་ཤིང་།
 རབ་བྱུང་བཅུ་གཉིས་པ་ཤིང་བྱེ་ལོ་1705ལོར་སོག་པོ་ལྷ་བཟང་ཏན་གྱིས་བཀོངས། ལྷ་ས་ལྷགས་
 པོ་རེ་ལ་ལྷགས་རེ་འགྲོ་པའི་བཅུ་གཉིད་སྤྱིང་པའི་གསལ་རིག་སྟོབ་ལྷ་བཙུན་ཉེ་སྟོབ་མ་གསར་པ་མང་
 པོ་སྟོང་གནང་། ཟུར་མཁར་སྟོབ་རྒྱལ་པོས་མཛད་པའི་རྒྱུད་བཞིའི་འགྲེལ་པ་མེས་པོའི་ཞལ་ལྷང་
 གི་མཐའ་དབྱུད་རྣམས་དོར་ཞིང་། རང་ལྷགས་ཟུར་དུ་བཏོན་ནས་ཕྱོགས་གཅིག་ཏུ་སྒྲིག་པ་ཅ་བཤད་
 བྱེ་གསུམ་གྱི་འགྲེལ་པ་དང་། མན་ངག་རྒྱུད་ལ་ཆོག་འགྲེལ་མཛད་པ་ཕྱོགས་གཅིག་ཏུ་སྒྲིག་པའི་རྒྱུད་
 བཞི་འགྲེལ་པ་བེད་མོན་པོ་ཚུམ་སྒྲིག་མཛད་དེ་འཆད་ཉན་གྱི་རྒྱུ་སྟོབ་བར་བྱང་ལྷགས་ཀྱི་འཕྲིན་
 ལས་རྒྱས།

2. ཟུར་ལྷགས་ནི། ཟུར་མཁར་མཉམ་ཉིད་རྩོམ་པའི་སྟོབ་རྒྱུ་རྣམས་ལ་ཟེར་ཞིང་།

དེའང་ཟུར་མཁར་མཉམ་ཉིད་རྩོམ་པའི་སྟོབ་རྒྱུ་རྣམས་ལ་ཟེར་ཞིང་། རབ་བྱུང་བདུན་པའི་ས་ལྷག་སྟེ་ལོ་1439ལོར་
 དུགས་པོ་ལ་ཐོག་ཟུར་མཁར་དུ་སྤྱི་འཁྲུངས། རྒྱུ་རྩེ་པའི་དུས་ནས་རང་གི་ཡབ་དང་། ཤ་ར་རབ་
 འབྲམས་པ། སྤྱན་རྟེན་དབང་ལྷག་བཟང་པོ་སོགས་ལ་བཏེན་ནས་རིག་གནས་མཐའ་དག་དང་།
 རྒྱུད་པར་གསལ་བ་རིག་པ་ལ་རྩལ་དུ་སྟོན། དགུང་ལོ་བཅུ་ལ་ཐེབས་དུས་ཆེ་ལམ་དུ་གཡུ་ཐོག་པ་དང་
 མཇལ་བ་དང་། གཡུ་ཐོག་པས་རྒྱུད་བཞི་འདི་རྒྱན་རབས་སྟོངས་པ་འགའི་སྟོ་ཡིས་བསྐྱེད་དེ་མ་དག་
 པའི་ཆ་འཛིན་ཆེད་ཅིག་འདུག་པས་ཁྱེད་ཀྱིས་བྱེ་དོར་གྱིས་ཤིག་ཅེས་གསུངས་པ་དང་། ཡང་ཁྱེད་ཀྱི་སྟོབ་
 མ་གཡུ་ཐོག་པ་ཡིན། ཁྱེད་ཀྱི་ཆོས་སྤྱུལ་གསལ་བ་རིག་པ་ཡིན་ཞེས་གསུངས་པ་སོགས་ལན་མང་ཅུ་མ་

མིས་པས། ལྷག་པར་དུ་གསོ་རིག་ལ་སློབ་པའི་ཐུགས་འདོད་རྒྱས། དགུང་ལོ་བརྒྱ་དྲུག་པར་གསོ་རིག་
 གི་བརྟན་བཅས་མན་ངག་བྱེ་བ་རིང་བསྐལ་བཅུམས། དེ་རྗེས་རྒྱུད་བཞིའི་འགྲེལ་ཆེན་པོ་དེ་ཤེལ་སྤྲོ་མོ།
 རྒྱུད་ཀྱི་དཀའ་གནད་རྣམས་ལ་འདྲི་ཆོག་དངུལ་དཀར་མེ་ལོང་། སྤུང་རོ་གསལ་བྱེད་རིན་ཆེན་
 འཁྲུངས་དཔེ། རོ་སྐྱོར་ལྷགས་ཀྱི་ཕྱིང་བ། བདུད་རྩི་གཏེར་མཛོད། སོགས་བཅུམས་པ་དང་།
 གཞན་ཡང་འབྲུང་བ་གཉིས་གཉིས་ཐེབ་པའི་སྤུང་རོ་རྣམས་ཀྱི་རོ་རྩས་ཡོན་ཏན་གང་ཡོད་ཀྱི་རྒྱ་
 འབྲས་རེ་མིག་ཞེས་པ་གསར་གཏོད་གནང་། ཁོང་ལ་སློབ་མ་མང་པོ་བྱུང་བ་ལས་མཐར་ཕྱིན་ཀྱི་
 སློབ་མ་བཞི་ཞེས་པ། མན་ངག་མཐར་ཕྱིན་མི་འགྱུར་ཆོ་བ་ཏན་དང་། འཕྱིན་ལས་མཐར་ཕྱིན་ཕྱག་
 དཔོན་བསོད་ནམས་བཀྲ་ཤིས། ལག་ལེན་མཐར་ཕྱིན་ཆོ་འབྲུམ་རྩོ་རྩེ། བཤད་པ་མཐར་ཕྱིན་ལི་
 རྒྱུང་པ་སྐྱབས་བཅས་དང་། གཞན་ཡང་བྱིན་རྒྱལ་ཁྱེད་ཀྱི་སློབ་མ་བརྒྱད། ཤེས་རབ་ཅན་ཀྱི་
 སློབ་མ་བརྒྱ་དྲུག་ གྲགས་པ་ཐོབ་པའི་སློབ་མ་ཉི་ཤུ་སོགས་བྱུང་བ་དེ་དག་སྟན་གྲགས་ཆེ་ཞིང་བྱུང་
 ལྷགས་ཀྱི་འཕྱིན་ལས་སྐེལ་བ་པོ་གཙོ་བོར་ཆགས། དགུང་གངས་སོ་བདུན་པ་རབ་བྱུང་བརྒྱད་པའི་
 ཤིང་ལྷག་སྤྱི་ལོ་1475ལོར་སྐྱ་གཤེགས། མཐར་ཕྱིན་ཀྱི་སློབ་མ་བཞིའི་རྒྱུན་ལས། ཀོང་མཛད་རྒྱུན་
 པ་སྤྱ་རྟ་ཆོ་དབང་། མཆོ་སྤྱད་མཁན་ཆེན། བྱར་པོ་པཎ་ཆེན་སོགས་མཁས་པ་མང་པོས་ཡིག་ཆ་
 ཐེལ། ལྷག་པར་བྱར་མཁར་མཉམ་ཉིད་རྩོ་རྩེའི་ཆོ་བ་བྱར་མཁར་སློ་གྲོས་རྒྱལ་པོས་ རབ་བྱུང་དགུ་
 པའི་ས་སྐལ་སྤྱི་ལོ་1509ལོར་འཁྲུངས་ཤིང་། དགུང་ལོ་བདུན་ཅུ་ལྷག་ཙམ་བཞུགས་རྒྱུད་བཞིའི་
 འགྲེལ་པ་མེས་པོའི་ཞལ་ལུང་དང་། རྒྱུད་བཞི་བཀའ་བརྟན་འགའ་སྤོང་། སྤུང་ཀྱི་རྩས་པ་དང་
 ཡོན་ཏན་རྒྱ་འབྲས་རེ་མིག་གངས་ཡིག་བཅས་གསར་དུ་བྲིས། གཡུ་ཐོག་ཕྱག་བྲིས་མའི་རྒྱུད་བཞི་
 གསེར་མཆན་སོགས་གནའ་རབས་ཀྱི་ཆོད་ཕྱན་ཡིག་ཆ་རྣམས་ལ་ཁྲུངས་བཅོལ་ཏེ་རྒྱུད་བཞི་ལྷུ་དག་
 མཛོད་ཅིང་རྒྱུད་བཞི་ཤིང་པར་བསྐྱོས་པ་ལ་གྲ་ཐང་པར་མ་ཟེར་བ་དེ་རྒྱུད་བཞིའི་ཤིང་པར་ཐོག་མ་
 ཡིན། ལྷགས་འདིའི་འཕྱིན་ལས་ཀྱི་རྒྱུན་སྐེལ་བ་པོ་གཙོ་བོ་དེ་དམར་བརྟན་འཛིན་སྤུན་ཆོགས་དང་།
 སི་དུ་ཆོས་ཀྱི་འབྲུང་གནས་རྣམ་གཉིས་ཡིན་ལ། དེ་དམར་བརྟན་འཛིན་སྤུན་ཆོགས་ནི་རབ་བྱུང་
 བརྒྱ་གཅིག་པའི་རྒྱ་སྤྱི་ལོ་1672ལོར་ཁམས་གོ་འཛོ་རུ་འཁྲུངས། རྒྱུང་དུའི་དུས་ནས་སློབ་གཉེར་
 ལ་གྲུབ་འབྲས་ཆེན་པོ་ཐོབ། སྐྱ་ནར་སོན་པ་དང་ཕྱིགས་མེད་བྱ་བ་ལ་ཀྱི་སྤྱོད་པས་རྒྱལ་ཁམས་
 འགྲིམས། བོད་ཁམས་ཡོངས་དང་རྒྱ་དཀར་ནག་འཛུང་ཡུལ་སོགས་སུ་སྐྱེས་པའི་རྩ་ཤིང་སྤྱི་ལོ་
 ཐམས་ཅད་ལ་ཞིབ་འཇུག་དང་། ཆོད་ལྷ་མཛོད་དེ་རབ་བྱུང་བརྒྱ་གཉིས་པའི་མེ་ལྷག་སྤྱི་ལོ་
 1727ལོར་སྤུང་རོ་སྤུང་གིས་སྤོང་ཉིས་བརྒྱ་གོ་བཞི་ཙམ་ངོས་འཛིན་གནང་བ་དང་། དེ་དག་རེ་
 རེ་བཞིན་རོ་དང་། རྩས་པ། ལྷ་རྩེས། ཡོན་ཏན། སྐྱེ་བའི་ཡུལ། འདྲ་བའི་དཔེ་སོགས་རྒྱས་
 པར་བཤད་པའི་གསོ་རིག་གི་བརྟན་བཅས་ཤེལ་གོང་དང་།
 ཤེལ་ཕྱིང་གཉིས་བཅུམས་པར། གངས་ཅན་གསོ་རིག་འཛིན་པ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་ཆོད་མར་འཛིན།
 གཞན་ཡང་གཏར་ཀ་དང་མེ་བཙའི་གསང་དམིགས། རོ་རྩས་ལྷ་རྩེས་ཀྱི་རེ་མིག་སྤུང་རོ་སྤུང་རྩས་པ་
 མཚུངས་པའི་རིགས་རྣམས་གཏོང་ཚུལ་ཀྱི་ཆོབ་ཡིག་སོགས་གསོ་རིག་སྐྱོར་ཀྱི་བརྟན་བཅས་མང་པོ་
 བཅུམས་ཡོད་པ་དེ་དག་ཐམས་ཅད་སྤུང་མེད་པའི་ལེགས་བཤད་གསར་དུ་བཅུམས་པ་ཤ་སྟག་ཡིན།
 སི་དུ་ཆོས་ཀྱི་འབྲུང་གནས་ རབ་བྱུང་བརྒྱ་གཉིས་པའི་ལྷགས་འབྲུག་སྤྱི་ལོ་1700ལོར་འཁྲུངས་ཤིང་།
 རབ་བྱུང་བརྒྱ་གསུམ་པའི་ཤིང་རྩ་སྤྱི་ལོ་1774ལོར་འདས་ཀྱིས་རབ་བྱུང་བརྒྱ་གསུམ་པའི་ཤིང་རྩ་སྤྱི་

ལོ་1754ལོར་ཐེ་དགེ་དཔལ་ལྷན་དགོན་དུ་གནས་མ་རིག་པའི་སློབ་སླེབ་བཅུགས་ཏེ་དེའི་ནང་དུ་གསོ་རིག་ཐེ་ཚན་བཅུགས་པར་བོད་ཁམས་ཡོངས་ལ་ཤར་དཔལ་ལྷན་པའི་སློབ་གྲྭ་ཞེས་སྟན་གྲགས་རྒྱས་པ་ཞིག་བྱུང་། སློབ་གྲྭ་དེར་མ་ཕྱི་སློབ་གཉེར་བྱས་ནས་ཐོན་པའི་སློབ་པ་སྐད་གྲགས་ཅན་དཔོན་པོ་ཀམ་ངེས་ལེགས། ཀམ་ངེས་དོན། སློབ་སློབ་བཟུང་བཟུང་། ཀོང་སྤུལ་ཡོན་ཏན་རྒྱ་མཚོ། འཇུ་མི་པམ། གནས་གསར་བཟུང་འཕེལ་ལ་སོགས་པ་རྣམས་སོ། དེ་ཡང་དཔོན་པོ་ཀམ་ངེས་ལེགས་ཀྱིས་བཅུམས་པའི་སློབ་བསྟུས་ཨེ་ཤིང་། ཀམ་ངེས་དོན་གྱིས་ཀྱིས་སློབ་རྩིས་བསྟུ་སྟུར་བྱེད་པའི་སྐབས་སུ་གཙོ་བོ་དཔེ་ཆ་འདི་དག་ལ་བརྟེན་ནས་བསྟུ་སྟུར་བྱེད་སྒོལ་བྱུང་། འདུག་བྱུང་པར་དུས་ཕྱིས་སུ་བསྟུ་དཔེ་འགའ་ཞིག་གསར་སྟོན་བྱས་འདུག་ཀྱང་དོན་དུ་དཔེ་ཆ་འདི་གཉིས་ནས་ཉེར་མཁོ་རྣམས་བདུས་པ་ཤ་ལྷག་སྟངས་། ཀོང་སྤུལ་ཡོན་ཏན་རྒྱ་མཚོས་མཛད་པའི་བེན་ཏིག་ནི་རྒྱུད་ཀྱི་སྟོང་དོན་ཐམས་ཅད་བསྟུས་ཤིང་གོ་བདེ་བའི་དག་ནས་བཙོང་བ་ཞིག་ཡིན་སྟབས་སློབ་པ་མཚོག་དམན་ཐམས་ཅད་ལ་དགོས་གཤམ་ཆེ་བའི་གདམས་དག་གི་མཛོད་ལྷ་བྱ་ཞིག་ཆགས་ཡོད་པ་རེད།

བཞི། གནས་དབྱུང་སྐར་ཅིས་འཕེལ་རྒྱས་སྟོར།

སྐར་ཅིས་རིག་པའི་སྟོར།

བོད་ཀྱི་སྐར་ཅིས་རིག་པ་ཡང་དུས་རབས་དེའི་ནང་ཡར་རྒྱས་ཆེས་ཆེ་བ་ཞིག་བྱུང་ཞིང་། རྩོངས་འདིར་ཡོངས་སུ་གྲགས་པའི་ཕྱག་ལྷགས་དང་། མཚུར་ལྷགས་ཞེས་པའི་སྒོལ་གཉིས་པོ་ཡང་དུས་རབས་དེའི་ནང་དུ་བྱུང་།

1. ཕྱག་ལྷགས་ནི། དེང་དུས་ལྷོ་ཁ་ས་ཁུལ་དུ་བྱུང་བའི་མཁས་དབང་རྒྱ་མཚོ་རྣམ་གསུམ་ཞེས་པ། ཕྱག་པ་ལྷན་གྲུབ་རྒྱ་མཚོ། གཙང་ཆུང་ཆོས་གྲགས་རྒྱ་མཚོ། མཁས་གྲུབ་འོར་བཟང་རྒྱ་མཚོ་བཅས་བྱུང་བ་ལ། དེ་རྣམས་ཀྱིས་རབ་བྱུང་བརྒྱད་པའི་མེ་ལོས་ཏེ་སྟེ་ལོ་1447ལོར་《ཅིས་གཞུང་པད་དཀར་ཞལ་ལུང་》དང་། 《དྲི་མེད་འོད་རྒྱན་》སོགས་བཅུམས། བོད་ཀྱི་ཡུལ་དུས་དང་འཆོམ་པའི་དུས་བརྟན་གནས་དབྱུང་གཏན་ལ་ཕབ་སྟེ་ལོ་ཐོ་སྟུར་སྒོལ་གྱི་བྱ་གཞག་རིམ་བཞིན་གོང་འཕེལ་བྱུང་། ཅིས་སྟོན་བསམ་རྒྱལ་པ་སོགས་ཀྱིས་རིམ་བཞིན་སྟེལ་བ་ལ་གྲ་མདའ་ཕྱག་པའི་རང་ལྷགས་ཞེས་ཡོངས་སུ་གྲགས་པ་བཀའ་སྒོལ་དེ་བྱུང་། དེ་དག་གི་རྒྱན་ལས་ཕྱིས་རབ་བྱུང་བཅུ་གཉིས་པའི་མེ་ལོས་ཏེ་སྟེ་ལོ་1687ལོར་ཐེ་ཐེད་སངས་རྒྱས་རྒྱ་མཚོས་ཅིས་ཀྱི་བསྟན་བཅོས་ཆེན་མོ་《བེ་དཀར་》བཅུམས། དཀར་ནག་དབྱངས་གསུམ་གྱི་དོན་ཤིན་ཏུ་རྒྱས་པར་བཤད། ཉེ་སྐར་དང་བསྟོན་གས་དུས་ཀྱི་གཟེར་མང་པོ་གཏན་ལ་ཕབ། རྩོག་གཉིས་དབྱགས་སྐང་སོགས་ཀྱི་ཆོད་གཞི་རི་མའི་སྟོ་ནས་ངེས་གཏན་འཕེལ་བ་གནང་། ལོ་ལྔ་ཞག་དུས་ཀྱིས་བདག་རྒྱ་བ་དང་། སྤར་སྟེ། ཏེན་འབྲེལ་སོགས་ཉེ་བར་མཐོ་བ་རྣམས་ཆོས་ཁོངས་སུ་བཀོད་པ་སོགས་ལོ་ཐོ་རྩོམ་སྟོན་གི་ཚུལ་ལྷགས་སྤར་ལས་ཤིན་ཏུ་རྒྱས་པར་གཏན་ལ་ཕབ། བོད་ཁམས་ཡོངས་ཀྱི་ཅིས་པ་ཆང་མས་འདྲི་ཞིང་ཅོད་པའི་སྟོ་ནས་དོགས་གཙོད་དགོས་པའི་གསུང་བསྟུལ་མཛད་པར་བརྟེན། མཁས་པ་ཆེན་པོ་ལུ་འགོ་ལྷ་མཁུན་དག་དབང་གིས་དཀར་གནད་ཀྱི་དྲི་བ་ཉིས་བརྒྱ་དང་བརྒྱད་ལུལ་བ་ལ། ལུང་རིགས་མན་དག་གིས་ཐེ་ཆོམ་ཆོད་པའི་དྲིས་ལན་གཡའ་སེལ་མཛད། ལྷགས་རི་གྲ་ཆང་སོགས་འཆད་ཉན་གྱི་སྟོབ་གྲ་བཅུགས་ནས་རྒྱུད་འཛིན་པ་མང་པོ་གསོ་སྟོང་གནང་།

ལྷན་ཅིས་གཉིས་མཉམ་སྒྲིབ་མཉམ་སྒྲིབ་ཀྱི་སྒོལ་རྒྱན་དར་སྤེལ་བཏང་བས་བོད་ཁམས་ཡོངས་སུ་བྱུང་བར་གྱུར།

རབ་བྱུང་བཅུ་གཉིས་པའི་ཤིང་རྩ་ལྷུ་ལོ་1714ལོར་ལྷན་སྤྱོད་ལོ་ཆེན་རྣམ་ཤེས་《ཅིས་ཀྱི་བཟུན་བཅོས་ཉིན་བྱེད་སྒྲུང་བ་མ་བུ་ཆ་ལག་》བཅས་དང་། དེའི་《རྣམ་འགྲེལ་གསེར་གྱི་ཤིང་རྩ་》བཅུ་མས་ནས་ལྷན་སྤྱོད་སྤྱོད་གི་ལོ་ཐོ་ཞེས་པ་བཏོན་ནས་བར་སྐབས་སུ་དབྱུས་གཙང་ཁུལ་དུ་ལོ་ཐོ་འདི་ཉིད་གཙོ་བོར་གནང་སྒོལ་ཡོད། ལྷན་སྤྱོད་རང་དུ་ལྷན་ཅིས་སོགས་རིག་གནས་སྒོ་བ་ལྟ་བུ་གསུགས་ནས་དག་དབང་དཔལ་བཟང་སོགས་ཀྱིས་ལྷན་ཅིས་གཉིས་ཀ་འཆད་ཉན་དང་ལག་ལེན་རྒྱ་ཆེར་བྱས་ནས་གསེར་རིག་དང་། གནམ་རིག་སྐར་ཅིས་ཀྱི་བྱ་བ་མཉམ་འབྲེལ་ཐོག་ཆ་ཆང་བ་དང་ཡང་དག་པའི་སྒོ་ནས་འཕེལ་རྒྱས་བཏང་། ཅིས་གཞུང་ཆེན་མོ་འདི་ཉིད་ནི་ད་ལྟ་རང་རིས་རྒྱན་དུ་སྒྱུད་པའི་ཅིས་ཀྱི་ལག་ལེན་པལ་ཆེར་གྱི་ཁྲུངས་གཏུགས་ས་ཞིག་དུ་གྱུར་སྟབས་ཤིན་དུ་གྲགས་ཆེ་ཞིང་ག་མདའ་ལྷག་པའི་རང་ལྷགས་དར་བྱུང་འགྲོ་བའི་འཕྲིན་ལས་ཀྱི་གཙོ་བོར་གྱུར།

2. མཚུར་ལྷགས་ནི། རབ་བྱུང་བཅུད་པའི་མེ་ཡོས་ཏེ་སྤྱི་ལོ་1447ལོར། མཚུར་ཕུ་འཇམ་དབྱངས་དོན་གྲུབ་འོད་ཟེར་གྱིས་རྩེ་རང་བྱུང་རྩྭ་རྩེ་རྩེས་སུ་འབྲངས་ཏེ་《ཅིས་ཀྱི་གཞུང་ལྷགས་ཆེན་མོ་》མཛད། མཚུར་ཕུའི་ལོ་ཐོ་ཞེས་པ་ཐོག་མར་བཏོན། སྤྱི་རབས་ཀྱི་བྱ་ཞག་ཅིས་ལ་སོགས་པའི་དུས་བཟླ་གནམ་དབྱུང་རྣམས་ཆོས་ཁོངས་སུ་བཀོད་པ་ལྷ་ལེའི་གནམ་གཤིས་འཇུག་ཕྱོག་དང་། ཉི་ལྷ་གཟུང་འཛིན། ཆོས་གྲངས་ཆད་ལྟག་བཅོམ་ཐན་སངས་ལེན་སོགས་རང་བྱུང་གི་གཞི་འཆོག་པ་ཡོད་བཅས་སྒོན་བརྒྱ་བཟུན་ཡོད་པས་དུས་ཕྱིས་བར་དབྱུས་གཙང་ཁུལ་དུ་འདི་དར་བྱུང་ཆེ། ཅིས་ཀྱི་བཟུས་པ་ལ་འཕྲིན་ལས་པ་ཕྱོགས་ལས་རྣམས་རྒྱལ་གྱི་《ཅིས་བཅུ་མས་པའི་གཅིས་བཏུས་འཆི་མེད་མོར་སྤང་གཉིས་ནི་བོད་ལྷུ་སྒྲིབ་སྒྲིབ་བར་གསུམ་གྱི་ལྷན་པ་རྣམས་འགྲེལ་》དང་། དཔལ་པོ་གཙུག་ལག་སྤང་བས་《ཅིས་འགྲེལ་རིན་ཆེན་གཏེར་མཛོད་》མཛད་པ་སོགས་ཀྱིས་དར་སྤེལ་བཏང་བ་ལ་མཚུར་ལྷགས་ཞེས་སུ་གྲགས། དེའི་རྒྱན་ལས་མདོ་ཁམས་སྒྲིབ་དུ་ཀྱན་མཁུན་སི་དུ་ཆོས་ཀྱི་འབྱུང་གནས་ཞབས་ཀྱིས་སྤར་སྒོལ་བོད་ཀྱི་ལྷན་ཅིས་རིག་པའི་གཞུང་ལག་ལེན་དང་བཅས་པ་འཆད་ཉན་དར་སྤེལ་ལྷགས་ཆེན་གནང་བའི་ཁར། རྒྱ་ནག་ནས་གསེར་རིག་སྒོར་དང་མདོ་སྤྲེལ་གྲག་རྒྱ། འབྱུང་ཅིས། རྒྱ་ནག་སྤང་ཅིས་སོགས་ཅིས་སྒོར་དང་། ཅུ་མདོ་སོགས་ལྷན་དབྱུང་སྒོར་འགའ་བོད་སྤྱད་དུ་བཟུར་གནང་བ་དང་། རྒྱ་གར་དང་བལ་ཡུལ་ནས་འབྲས་ཅིས་ལྷུར་བར་རྟོགས་བྱེད་སོགས་རིག་པའི་གནས་ཀྱི་གཞུང་ལྷགས་ཁག་ཅིག་སྤངས་ཐོག་ཉི་ལྷ་གཟུང་འཛིན་དང་། ཉི་ཕྱོག་སོགས་དུས་བཟླ་གནམ་དབྱུང་སྒོར་ལ་ཞིབ་འཇུག་མང་དུ་གནང་སྟེ་ལྷུ་སྤྱོད་སྤྱོད་སྤྱོད་ཆོས་ཀྱི་དུས་གཟེར་རྣམས་གཏན་ལ་ཕབ། སྤྱི་དགོ་དཔལ་སྤྱངས་སུ་རབ་བྱུང་བཅུ་གསུམ་པའི་ཤིང་རྩ་ལྷུ་ལོ་1754ལོར་གནས་ལྷ་རིག་པའི་སྒོ་བ་སྤྱོད་ཞེས་པ་ཞིག་བཟུགས་ནས་ལྷན་ཅིས་རྒྱན་འཛིན་པ་མང་པོ་གསོ་སྦྱོང་གནང་། མཚུར་ལྷགས་གཙོ་བོར་བྱེད་པའི་གཞུང་ལྷགས་ལག་ལེན་བཅས་དར་སྤེལ་ལྷགས་ཆེན་གནང་སྟབས་མདོ་ཁམས་ཡོངས་སུ་དེའི་སྒོལ་རྒྱན་དར་བྱུང་བར་མ་ཟད། བོད་ཡོངས་ལ་ལྷགས་རྒྱུན་ཆེ། ལྟག་པར་དུ་རྒྱ་ནག་སྤང་ཅིས་ཀྱི་ལག་ལེན་གསར་འཇུག་མཛད་ནས་རྒྱ་ནག་ལྷགས་ཀྱི་བཀའ་སྤྱོད་སྤང་བཟླ་བའི་ཅི་སྒོལ་ཐོག་མར་གསར་གཏོད་གནང་བ་བོད་ཁམས་ཡོངས་ལ་དར་བྱུང་བྱུང་། དེ་ནས་བཟུང་སྟེ་བོད་ཀྱི་རྒྱ་ཆེའི་མང་ཆོགས་ཡོངས་ཀྱིས་ལོ་རེ་བཞིན་ཐན་ཞོད་ཆེ་རྒྱུ་། ལོ་ལྷགས་ལགས་

ཉེས། བཅའ་སངས་མེད་པ་སོགས་ཅི་ལྟར་འབྱུང་བའི་སྐོར་ལ་ཆེས་འབྲས་གཞན་དག་ལས་ཀྱང་ས་སྤངས་
གི་འབྲས་བྱ་གཙོ་བོར་དབྱེད་དེ་སྤོང་མོལ་དང་དོ་སྤངས་བྱེད་པའི་གོམས་སྒོལ་ཆགས་ཡོད་ལྟ་བུས་སྟན་
གཤམས་ཆེ་ལ་ཡིད་ཆེས་ཟབ་མོ་ཡོད། རབ་བྱུང་བཅུ་གཉིས་པའི་ཆུ་བྱི་ཉེ་ཟླ་ལོ་1732ལོར་རྩེ་དཔོན་
ཀམ་དེས་ལེགས་བསྟན་འཛིན་གྱིས་《ཆེས་ཀྱི་ལག་ལེན་ཉེར་མཁོ་བྱམ་བཟང་》བཅུམས་པ་དང་།

《མཚུར་ལུགས་བྲུབ་ཆེས་དཔལ་སྤྲངས་ལོ་ཐོ་》ཞེས་པ་ལྷན་ལས་རྒྱས་པ་ཞིག་བཏོན། ཏུས་ཀྱི་གཟེར་
རྒྱུ་མས་མཚུར་ཕུ་འཇམ་དབྱངས་ཆེན་པོ་དང་རྩེ་མི་བསྟོན་རྩི་རྩེའི་ལུགས་བཞིན་བཀོད། འབྱུང་ཆེས་
ཀྱི་ལོ་འགོ་འཛིན་ས་མི་འདྲ་བའི་བྱུང་བར་ལས་ས་བདག་གི་རྒྱ་ཁྲ་མི་འདྲ་བ་དང་། གྱུ་ཁང་རེ་མིག་
ཆོས་ཁོངས་སུ་བཀོད་པ་སོགས་ཕུག་ལུགས་བྲུབ་ཆེས་དང་བཞིན་སྒོལ་ཅུང་ཟད་ཐ་དད་དུ་བྱས་པ་
འདི་ལ་ཏུས་ཕྱིས་《མཚུར་ལུགས་ལོ་ཐོ་》ཞེས་གཤམས་སྟབས་བཀའ་སྒོལ་འདི་བཞིན་ལག་ལེན་བྱེད་
མཁན་ཡང་མང་དུ་ཡོད། སྐབས་དེར་དཔལ་སྤྲངས་ཀྱི་སྟན་གྱི་ཞེས་པ་ཤིན་ཏུ་གཤམས་ཆེ་བ་ཞིག་བྱུང་
བ་དེ་ནས་ཐོན་པའི་སྟོབ་མ་སྟན་ཆེས་ལ་མཁས་པ་མང་དུ་ཐོན། རབ་བྱུང་བཅུ་བཞི་པའི་ཆུ་བྱི་ཉེ་ཟླ་
ལོ་1852ལོར་ཀོང་སྤུལ་ཡོན་ཏན་རྒྱ་མཚོས་ཆེས་གཞུང་ཉེར་མཁོ་བྱམ་བཟང་གི་ཆེས་འགོ་སྟོན་ནས།

《སྐར་ཆེས་ལེགས་བཤད་ཀྱན་བཏུས་》བཅུམས་པ་དེ་ཉིད་ཏུས་ཕྱིས་མཚུར་ལུགས་ལག་ལེན་བྱེད་
མཁན་རྒྱུ་མས་ཀྱི་ལག་ལེན་བྱེད་ཐབས་ཀྱི་གཞུང་གཙོ་བོ་ཞིག་ཏུ་གྱུར་ཡོད།

ལ། ལྟ་བུའི་ལག་རྩལ་འཕེལ་རྒྱས་སྐོར།
ཕྱིར་བོད་ཀྱི་གཞུགས་བརྟན་ལ་སོགས་འབག་བཟོའི་སྐོར་གྱི་ལག་རྩལ་དེ་ལོ་ངོ་སྟོང་ཕྲག་མང་པོའི་
གོང་ནས་འཕེལ་རྒྱས་གང་འཆམ་ཞིག་བྱུང་ཡོད་པ་ལྟ་སའི་ཆུ་གོང་གནའ་ཤུལ་དུ་སྟེལ་གཞུགས་ལྟ་
བུའི་འབག་མགོ་ཐོན་ཡོད་པ་འདི་ཡིས་ཤེས་ཐུབ། དེ་ནས་ཏུས་རབས་རིམ་བྱུང་གི་ནང་དུ་དངོས་
རྒྱས་སྟེ་ཆོགས་པའི་འདྲ་གཞུགས་དང་། སྟོན་ཆགས་ཀྱི་གཞུགས་བརྟན་སོགས་ཀྱི་རིམ་ཐོང་དང་།
བརྟོག་རིམ། འབག་བཟོ་བཅས་ཀྱི་ལག་རྩལ་འཕེལ་རྒྱས་བྱུང་ཡོད་པ་ནི་བོན་ལུགས་ཀྱི་མོ་ཆེས་
དང་། གཏོ་མདོས་སོགས་ཀྱི་ནང་དུ་བེད་སྟོད་བྱེད་སྒོལ་བྱུང་བའི་དཔེ་རིམ་དང་། འབག་བཟོ་སྟེ་
ཆོགས་ཡོད་པ་འདི་ཡིས་ཤེས་ཐུབ། གཞན་ཡང་རྒྱལ་པོ་གཉའ་ཁྲི་བཅོམ་པོའི་སྐབས་སུ་བོན་གྱི་འདྲ་
གནས་སོ་བཏུན་བཅུགས་ཡོད་པ་གསལ་བ་འདི་དག་གི་ནང་དུ་འང་ལོགས་རིམ། ཐང་ཁ། འབག་
བཟོ་སོགས་ཀྱི་ལྟ་སྟེ་ཅིག་བྱུང་ཡོད་པ་བྱུར་བཞུས་ལེབ་མཐོང་ཡིན་པ་ཤེས་སྟེ།
དེ་རྩིས་ཆོས་རྒྱལ་མས་དཔོན་རྒྱུ་མས་ཀྱི་སྐུ་རིང་ལ་རྒྱ་དཀར་ནག་དང་། བལ་པོ་སོགས་ཀྱི་ཡུལ་ནས་
ཆོས་དང་རིག་གནས་མང་པོའི་སྟོང་བཅུད་སྤངས་ནས་བོད་ཀྱི་རིག་གནས་ལ་ཁ་གསོས་དང་དར་
སྟེལ་བྱས་པའི་ཏུས་དེར་ལྟ་བུའི་ལག་རྩལ་ལའང་དེ་མཚུངས་ཀྱི་དར་རྒྱས་བྱུང་། ཏུས་དེར་ལྟ་ས་
དང་། བསམ་ཡས། ཁྲ་འབྲག་ལ་སོགས་པ་མཐའ་འདུལ། ཡང་འདུལ། ལྷ་གོམ་གྱི་ལྟ་ཁང་
སོགས་བཞེངས། རྒྱ་དཀར་ནག་དང་བལ་ཡུལ་སོགས་ཀྱི་ས་ཁུལ་ཁག་ནས་ལྟ་བུའི་བཀའ་དྲངས་ཏེ་
བོད་ཀྱི་ལྟ་བུའི་བརྟན་དང་ལྟ་བུའི་དེན་བཞེངས་བྱས་ཚུལ་སྟེ་བཞེད་དུ་གསལ་བ་ལྟར་རོ། ། དེ་
ནས་བོད་སེལ་བུར་འཁོར་བའི་སྐབས་སུ་བོད་ཡུལ་སྟོང་སྤང་བར་གསུམ་དུ་སངས་རྒྱུ་ཆོས་གཞུང་
འཆད་ཉན་བསྐྱར་སྟེལ་བཅས་ཀྱི་ལས་ཀ་རྒྱ་ཆེན་པོར་དར་སྟབས། དགོན་པ་གསར་བཞེངས་དང་།
དེན་གསུམ་གསར་བཞེངས་སོགས་ཀྱི་ལས་ཀའི་ཆ་རྒྱུས་གསར་བ་ཞིག་འཕྱར་པ་དང་། ཏུས་
མཚུངས་སུ་བོད་ཀྱི་ལྟ་བུའི་ལག་རྩལ་ཉེན་ལྟར་གོང་འཕེལ་བྱུང་ཡོད་པ་ནི་དབྱེད་གཞི་གཞན་དང་

གཞན་ལས་ཤེས་པར་བྱའོ། ། གྲེ་སྲིད་པག་གྲུའི་སྲིད་འཛིན་རིམ་བྱོན་ནམས་ཀྱི་དུས་སུ་བོད་ཀྱི་རིག་གནས་མཐའ་དག་ལ་གོམ་གང་མདུན་སྤོང་གི་ཞིབ་འཇུག་དང་གསར་གཏོད་བྱང་། གསེ་རིག་ལ་བྱང་ལྷགས་དང་ཟུར་ལྷགས། རྩིས་རིག་ལ་མཚུར་ལྷགས་དང་ཕྱག་ལྷགས་སོགས་ཀྱི་སློལ་རྒྱན་མི་འདྲ་བ་བྱང་བའི་དུས་དེར། བཟོ་རིག་ལ་འང་སྤོང་ལྷགས་དང་སྐར་ལྷགས་ཞེས་པའི་སློལ་རྒྱན་མི་འདྲ་བ་གཉིས་སུ་བྱང་ཡོད།

1. སྤོང་ལྷགས་བྱང་ཚུལ། སྤོང་ལྷགས་ལ་སྤོང་རྩིང་དང་སྤོང་གསར་གཉིས་ཡོད་ཅིང་དེ་ཡང་སྤོང་རྩིང་ནི།
དུས་རབས་བཙུ་པའི་འགོ་ཙམ་ལ་སྤོང་བྱག་སྤོང་ཐང་ཞེས་པའི་ཡུལ་དུ་སྤོང་སྐད་དོན་གྲུབ་སྐྱེ་འབྱུངས། ལོ་དེར་ཡུལ་དེའི་མཚལ་ཁ་ཡང་བྱེ་བར་བཤད། སྤོང་སྤོང་པ་དང་བྱིས་ཐབ་ཀྱང་བཞེས། རྣམ་ཞིག་ཙན་རང་གི་རྒྱུ་མ་དང་མ་མཐུན་པར་ཡུལ་འབྱུང་ནས་བཞུད་པས། ཡར་འབྲོག་སྟག་ལྱང་དུ་སྤོང་པ་དང་པོར་སྤོང་དང་བྱིས་དཔེ་ཞིག་རྩིང་པས་རིམ་འབྲི་རྒྱུ་ལ་སྤོང་བྱིས་པ་དང་གཙང་གི་སྤོང་བཟོ་པ་མཁས་པ་ཆེན་པོ་རྩིང་པ་བྱ་གིས་རྒྱལ་པོ་དང་འཕྲད་པས་དེའི་མདུན་ནས་རིམ་འབྲི་རྒྱུ་དང་། འབག་བཟོའི་ལག་རྩལ་སྤྱངས་པས་ཡུན་རིང་མ་འགོར་བར་མཁས་པར་གྱུར། མདོ་རྒྱུད་གཉིས་དང་བསྟན་ནས་སྤོང་གསུང་ཕྱགས་ཀྱི་རྟེན་ནམས་ཀྱི་ཆ་ཚད་དང་ཐིག་རྩལ་ཚུགས་ཆེན་བརྒྱད་གཏན་ལ་པལ། དེ་རེ་རེ་ལ་འང་ཤ་རྩལ་སྤོང་དང་།
ན་བཟའ་རྒྱན་སྤོང་རེ་བཅས་ཐིག་ཚད་བཅུ་དྲུག་བཤད་པའི་ «ཐིག་ཡིག་ཆ་ཚད་ཡོད་བཞིན་ནོར་བུ» ཞེས་པ་དེ་བཅས་ས། སྤོང་གི་བྱིས་རྒྱན་རྩིང་པ་གཞིར་བཞག་གི་ཐོག་དུ་རང་གི་རིག་རྩལ་ལས་ཐོན་པའི་སྤོང་རྩལ་གྱི་ཉམས་སྤོང་ཆོགས་གསར་སྤོང་བྱས་པའི་ལྷགས་ལ་སྤོང་ལྷགས་རིམ་ཞེས་བྱེད། ལྷགས་འདིའི་ཕྱན་མིན་གྱི་ཁྱད་ཆོས་གཙོ་བོ་ནི། དྲག་པོའི་རིགས་ནམས་ཁོ་འཇུག་ལྡན་པ། ཞི་བའི་རིགས་ནམས་སྤོང་འཕང་འཆམ་ཞིང་མཛེས་པ། ཤ་རིས་ཕྲ་ལ་དྲངས་པ། གོས་རིས་བཀྲག་མཐན་ལྡན་པ། ཆོན་མདངས་དྲངས་ལ་ཆ་ཚད་འཆམ་པ་སོགས་འཇུག་པའི་མདངས་དང་ལྡན། ལྷགས་དེ་སྤོང་བརྒྱད་དང་སྤོང་བརྒྱད་གཉིས་སུ་བརྒྱད་དེ་ད་བར་མ་ཉམས་གོང་འཕེལ་འགྲོ་བཞིན་པའོ། །
ཁོང་གི་ཕྱག་བྲིས་ད་ལྟ་དངོས་སུ་བཞུགས་པ་ནི། «བྲག་ཤིས་རྒྱན་པོའི་ལོ་རྒྱུས་» ལས། རྩིང་དག་འདུན་གྲུབ་པ་ལ་མནལ་ལམ་དུ་རྩིང་བཅུན་སྤོང་མས་སང་ཉིན་འཇམ་དབྱངས་ཀྱི་སྤོང་པ་ཡོད་བཡོད་ཅེས་ལྱང་བསྟན་པར་བྱེད་ཉིན་སྤོང་སྤོང་སྤོང་གྲུབ་པ་དང་འཕྲད་པས་དེ་ཉིད་འཇམ་དབྱངས་ཀྱི་སྤོང་པར་ངོས་འཛིན། རབ་བྱང་བརྒྱད་པའི་མེ་ལོས་སྤོང་ལོ་1447ལོར་ཁོང་གིས་གཙང་བྲག་ཤིས་རྒྱན་པོའི་གདན་ས་གསར་བཞེངས་སྐབས་སུ། གཙུག་ལག་ཁང་གི་བྱང་གི་ཐུབས་ཆེན་གཉིས་ལ་རྒྱལ་བ་རྩིང་རྩིང་འཆང་ཕྱགས་ཀར་ཆོས་འཆད་དུ་མཛད་པ་ལ་གྲུབ་ཆེན་བརྒྱད་ཅུས་སྐོར་བ། ཕུབ་པ་ཆེན་པོ་ལ་གནས་བཏན་བཅུ་དྲུག་གིས་སྐོར་བ། རྩིང་ཁ་པ་ཡབ་སྤོང་། ལུབ་ངོས་སུ་ཕུབ་པའི་མཛད་བཅུ་བྱང་ངོས་སུ་གཡུ་ལོ་བཀོད་པའི་ཞིང་ཁམས་དང་འདོད་ལྡན་སྤོང་ཆོགས། གཞུང་སྤོང་ཐང་གི་ཀ་བ་གཉིས་ལ་ཁོ་བོ་མི་གཡོ་བ་དང་། རྩིང་མཐོན་གྱི་རིམ་ནམས་སྤོང་ཐང་པས་བྲིས། ཞེས་དང་། ཡང་དེ་ཉིད་ལས། བྲག་ཤིས་རྒྱན་པོའི་ཐུབས་བྲིས་ཐངས་རྩིང་མའི་སྐབས་སུ་སྤོང་ཐང་པ་གདན་དྲངས་ཀྱང་ཐང་སྤོང་རྒྱལ་པོས་མདོ་ཁམས་སུ་གདན་དྲངས་སྤོང་བཀོད་པ་རྩིང་བཞིན་མ་འབྲུབ། ཅེས་གསལ། དུས་དེར་པལ་ཆར་རྩིང་དགེ་པེབས་ནས་ལོགས་རིས་གནང་གི་ཡོད་པར་ངེས་ཏེ།

ད་ལྟ་སྤྱི་དགོ་རྒྱུ་དུ་ཡོད་པའི་ཐང་རྒྱལ་ལྷ་ཁང་ཞེས་པའི་ལྷ་ཁང་རྒྱུ་དུ་དེའི་ནང་གི་ལོགས་
 གྱིས་རྣམས་སྤྱན་སྒྲུབ་དོན་འབྲུག་མཆོག་གི་ཕྱག་བྱས་དངོས་ཡིན་ཞེས་མཁས་དབང་ཐང་སྤྱི་ཆོ་དབང་
 གི་ཞལ་དངོས་ལས་ཐོས། ཡང་མཁུན་བཙེ་ཆེན་མོ་ཞེས་གོང་དཀར་སྤྱང་སྟོན་དུ་འབྲུངས་པ་དེས་
 ཀྱང་ཐང་མ་དང་ལྷགས་རྒྱུ་ཟད་མི་མཐུན་པར་བཟོ་རྒྱུ་མཛད་དེ་སྤྱན་མཁུན་གཉིས་ཞེས་གངས་
 ཅན་དུ་ཉི་ཟླ་ལྷར་གྲགས་པའི་རི་མོ་འབྲི་ཚུལ་གྱི་སྟོལ་སོ་སོར་བྱས། ཏུས་དེ་སྟོར་ཞིག་ལ་ཡར་སྟོན་དུ་
 སྤྱུལ་སྤྱོད་ཞེས་པ་འབྲུངས། རྒྱུ་དུས་ནས་རི་མོ་ལ་དགའ་ཞེན་གྱིས་བཙོན་པ་ཆེན་པོས་སྤྱང་བ་
 གནང་། རི་མོ་འབྲི་ལུལ་གྱི་སྤྱང་ཤིང་དང་ཤོག་དཔེ་རྣམས་ལུས་དང་འབྲལ་མེད་དུ་བཅངས་ནས་
 གྱིས་རྒྱུ་གང་ལེགས་གྱི་སྟོང་བཅུད་སྤྱད་ལེན་བྱེད་གང་སྤྱབ་དང་།
 ཕྱོགས་གང་དུ་རི་མོའི་བྱིས་དཔེ་ལེགས་པོ་ཞིག་ཡོད་པར་ཐོས་ཆོ་དེར་ཐེབས་ནས་བཙུང་ཞིབ་བྱེད་
 ཅིང་དེ་དག་གི་ལེགས་ཆ་གང་ཡོད་ཞིབ་འཇུག་དང་སྤྱད་ལེན་བྱེད་པའི་ལྷ་བཟོ་པ་ཞིག་ཏུ་གྱུར།
 གནས་ངེས་མེད་དུ་འགྲིམ་ནས་འཆོ་བ་སྟོན་གྱིན་ཡོད་སྟབས་སྤྱུལ་སྤྱོད་འདི་ནི་གནས་ལ་ངེས་པ་མེད་
 པ་བྱེ་ཞིག་དང་མཚུངས་པ་འདུག་ཅེས་གྲགས་པས་མཆོན་ལ་ཡང་སྤྱུལ་སྤྱོད་ཞེས་ཐོགས། དེའི་ཕྱག་
 ཚུལ་ལས་ཐོན་པའི་བཟོ་རྒྱུ་སྤྱན་མཁུན་གཉིས་དང་རྒྱུ་མི་མཐུན་ལ། ཆོན་མདངས་ནི་གཞན་ལས་
 བྱུང་དུ་འཕགས་པ་ཞིག་བྱུང་བ་བཅས་ཏུས་དེར་རི་མོ་འབྲི་སྟོལ་ལ་ནང་གསེས་གྱི་དབྱེ་བ་མི་འདྲ་བ་
 གསུམ་ཙམ་བྱུང་། སྤྱན་གསར་ལྷགས་ནི། དེ་རྗེས་སུ་བྱུང་བའི་གཙང་པ་ཆོས་དབྱེངས་རྒྱ་མཆོ་ཞེས་
 པས་སྟོལ་བཏོད། འབྲི་སྟོལ་འདི་ནི་རྩ་བ་སྤྱན་ལྷགས་རང་རྒྱུ་ཡིན་ཀྱང་སྤྱན་མིན་གྱི་བྱུང་ཆོས་ནི།
 ཞེ་སྤྱི་རྣམས་ལ་སྤྱོད་འཕང་མཐོ་ལ་སྤྱ་བ། ཁྱོ་སྤྱི་རྣམས་ལ་གཏུམ་ཞིང་རྩམ་པ། ཤ་ཆོ་ལ་བྱི་ནང་གི་
 བྱུང་པར་བྱེད་པ། ལོ་མ་དང་རྒྱུ་རིས་རྣམས་ཞིབ་ཅིང་སྤྱ་བ་ཞིག་ཡིན། ལྷགས་འདིའི་རི་མོའི་
 མཆོན་གཞི་ནི་སྤྱན་མདོ་ལམས་སྤྱི་དགོ་ཀུ་ཐོག་ཏུ་གྲུ་ཅུ་མཆོན་བཙུད་གྱི་ཤིང་པར་ཡོད་པ་དེ་དག་
 སྤྱན་གསར་རི་མོ་ཡིན་པ་དང་། ཏུས་རབས་འདིའི་འགོ་ཙམ་དུ་བྱུང་བའི་ལྷ་བཟོ་མཁས་པའི་
 མཆོན་སྤྱན་ཐོབ་པའི་ཀུ་ཐོག་ཕྱོགས་གྱི་གྲུ་པ་ཕྱར་བྱུར། འཛིང་ལྷ་འཇམ་དབྱངས་སོགས་གྱིས་བྱིས་
 པའི་རི་མོ་རྣམས་དང་། དེང་ཏུས་གཙང་ཕྱོགས་གྱི་བྱིས་པའི་ཐང་ག་མང་ཆེ་བ་སྤྱན་གསར་གྱི་རི་མོ་
 ཡིན་འདུག

2. སྤྱན་ལྷགས་བྱུང་ཚུལ། སྤྱན་ལྷགས་ཞེས་པ་ནི་སྤྱི་ལོའི་ཏུས་རབས་བཅུ་བཞི་པའི་ཏུས་དགེལ་
 ནས། ཏུས་རབས་བཅུ་བདུན་པའི་ཏུས་དགེལ་བར་དུ་གནས་པའི་ཀམ་པའི་ཆོས་ཆོགས་སྤྱར་ཆེན་
 འཛམ་སྤྱིང་རྒྱུ་ཞེས་པ་དེས་བདག་སྟོང་འོག་དར་སྟོལ་བྱུང་བའི་འབྲི་སྟོལ་ཞིག་ཡིན་སྟབས་སྤྱར་
 གྱིས་ཞེས་འབོད་སྟོལ་བྱུང་བ་རེད། ལྷགས་སྟོལ་འདི་ཉིད་གསར་གཏོད་གནང་མཁན་ནི་སྤྱུལ་སྤྱོད་ནམ་
 མཁའ་བཀྲ་ཤིས་ཞེས་པ་དེ་ཡིན་ཞིང་།
 དེ་ནི་སྤྱི་ལོའི་ཏུས་རབས་བཅུ་དྲུག་པའི་ཏུས་དགེལ་ཙམ་ལ་ཡར་སྟོན་དུ་སྤྱོད་ཏུ་སྤྱུལ་སྤྱོད་ཤིང་ཀམ་པ་སྤྱོད་
 བྱུང་བཙུད་པ་མི་བསྟོན་རྩི་རྩི་རྩི་རྩི་ཉིད་ཀྱི་སྤྱུལ་པ་སངས་རྒྱུ་གྱི་སྤྱོད་ཀྱི་སྤྱུལ་སྤྱོད་སྟོལ་བའི་འཕྲིན་
 ལས་པ་ཡིན་པར་ལུང་བཟླ། ལྷ་དམར་སྤྱོད་སྤྱོད་ཐང་པ་དཀོན་མཆོག་ཡན་ལག་དང་། རྒྱལ་ཚབ་སྤྱོད་
 བྱུང་བཞི་པ་གྲགས་པ་དོན་གྲུབ་གཉིས་གྱིས་ཞལ་བཀོད་མཛད་དེ། ཞེ་བ་དཀོན་མཆོག་པན་བདེའི་
 མདུན་དུ་བཏང་ནས་སྤྱན་རིས་ཀྱི་རྒྱུ་བསྐྱབས། ཏུས་ཚུགས་རྒྱ་གར་ལི་མ་དང་། སྤྱན་ཐང་ལྷགས་
 གཞིར་བཞག ལུལ་སྟོངས་ཀྱི་བཀོད་པ་རྣམས་རྒྱ་ནག་ཏུ་མིང་ཡུང་ལོའི་སྤྱུལ་སྤྱོད་སྤྱོད་པའི་སེ་

མང་ལ་དཔེ་མཛད་ནས་བྲིས་པའི་སྐུ་རྩལ་གྱི་བྱང་ཚས་གསར་པ་ཞིག་བྱུང་བ་དེ་ལ་སྐར་ལྷགས་ཀྱི་
 བྲིས་རྒྱུ་ཟེར། དེ་རྗེས་ཚས་བཟང་ཤིས་བྱ་བ་དང་། དེའི་རྗེས་སུ་ཀ་ཤོད་ཀླུ་བཟང་ཤིས་ཞེས་པ་བྱུང་
 བ་དེ་གཉིས་ཀྱིས་སྐར་ལྷགས་ཀྱི་རི་མོ་འབྲི་སྒྲིལ་དར་སྤེལ་ཆེན་པོར་བཏང་བས་སྐར་ལྷགས་སྤེལ་བའི་
 བཟང་ཤིས་རྣམས་གསུམ་ཞེས་དེང་དུས་བར་དུ་སྟོན་གྲགས་ཟུབ་པ་མེད། དེ་དག་ཐམས་ཅད་ལས་
 བྱང་དུ་འཕགས་པ་ནི་ཀླུ་པ་སྐུ་བྲུང་བཅུ་པ་ཚས་དབྱེངས་དོན་རྗེས་ 1604ལོ་ནས་1674ལོ་ ལྷོ་བྲག་ཁུ་
 བྱིར་དུ་སྐུ་ལ་སྐུ་ཆེ་རིང་གི་མདུན་དུ་སྟོན་ལྷགས་ཀྱི་རི་མོ་བསྐྱབས། རྗེས་སུ་སྐར་ལྷགས་ཀྱི་བྲིས་རྒྱུ་
 སྤེལ་བར་མ་ཟད། སི་ཐང་ཕྱག་དུབ་ལ་འང་མཁས་པར་གྱུར། སྤྱི་ལོའི་དུས་རབས་བཅོ་བརྒྱད་པའི་
 བྱང་དུ་སི་དུ་ཚས་ཀྱི་འབྱུང་གནས་ཀྱིས་ལྷགས་འདྲིའི་རི་མོ་ལ་ལེགས་བཅོས་ཅི་རིགས་གནང་སྟེ་སྐར་
 ལྷགས་གསར་མའི་སྒྲིལ་བྱེས། སྐུས་རབས་ཞལ་ཐང་སུམ་ཅུ་ལྷག་སྟགས་ཐང་ག་མང་པོ་གསར་འབྲི་
 གནང་སྟེ་དཔལ་སྤྲུངས་དགོན་གྱི་ནང་རྟེན་དུ་འཛོག་གནང་མཛད་ཅིང་། ལྷགས་འདྲིའི་བྱང་ཚས་
 ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པ་ནི། 《སྐུས་རབས་དཔག་བསམ་འབྲི་ཤིང་》 གི་ཞལ་ཐང་རྟོགས་བརྗོད་ཀྱི་ན་
 མཁུན་སྐྱ་མ་ཉིད་ཀྱིས་གསུངས་ལས། ཆོན་དང་རི་མོའི་ཉམས་རྣམས་འགྱུར། ། རྒྱ་ནག་མཁས་
 པའི་རྗེས་འབྲངས་ཤིང་། ། ཡུལ་དང་ཆ་ལྷགས་ཁང་བཟང་སྟགས། འཕགས་ཡུལ་མངོན་སུམ་མཛོང་
 བཞིན་བྱས། ། སྟོན་ཐང་གསར་རྟེང་མཁུན་ལྷགས་པ། ། བྲེ་སྐར་པ་སྐར་བྲིས་པ། ། རྣམ་
 དཔྱད་དེ་ཀྱན་འདྲིར་ལྷན་ཡང་། ། ཉམས་འགྱུར་འབྲུམ་གྱིས་བྱང་པར་བྱས། ། ཞེས་གསལ་བ་
 ལྟར་རོ། ། སྐར་ལྷགས་འབྲུལ་མེད་ཀྱི་མཆོན་གཞིའི་དཔེར་མཆོན་ནི་དབྱུང་ཕྱགས་ཀྱི་སྟོད་ལྱང་
 མཆོར་ཕུ་དགོན་དུ་བཞུགས་པའི་ཀླུ་པའི་སྐུ་རབས་ཀྱི་ཞལ་ཐང་རྣམས་དང་། མདོ་ཁམས་སྤེ་དགེ་
 དཔལ་སྤྲུངས་སུ་བཞུགས་པའི་བཀའ་བརྒྱུད་པའི་གསེར་ཤེང་གི་ཞལ་ཐང་རྣམས་ཡིན། དེ་རྗེས་
 དུས་རབས་བཅུ་དྲུག་པའི་སྟོད་ཅམ་ལ་བྱུང་བའི་ཆབ་མདོ་ཀླུ་དགོན་གྱི་སྟོན་པ་བསྟན་འཛིན་
 དགེ་ལེགས་ཉི་མ་དང་། དུས་རབས་ཉི་ཤུ་པའི་དུས་སྟོད་ལ་བྱུང་བའི་སྤྱི་ལོ་1902ལོ་ནས་1989ལོའི་
 བར་བཞུགས་པའི་ཁམས་སྤེ་དགེ་དཔལ་སྤྲུངས་དགོན་གྱི་ཐང་སྐྱ་ཆོ་དབང་སྟགས་ནི་སྐར་ལྷགས་ཀྱི་
 རི་མོ་དང་འབག་བཟོའི་ལག་རྩལ་སྐོར་རྒྱུ་འཛིན་དང་དར་སྤེལ་གཏོང་བའི་འཕྲིན་ལས་པ་གཙོ་
 པོར་གྱུར། སྤྱིར་སྟོན་བཟོའི་ལག་རྩལ་ཐང་བོད་ཀྱི་ཡུལ་འདྲིར་ཐུན་མིན་གྱི་བྱང་ཚས་དང་ལྷན་པ་ཞིག་
 ཡོད་ལ། བྲེ་བྲག་ཡུལ་སོ་སོར་ཡང་ཐུན་མིན་གྱི་བྱང་ཚས་རེ་ཡོད་དེ། གསེར་དབྱུང་ཟངས་ལྷགས་ཀྱི་
 ལྷ་མགར་ལག་རྩལ་ཡུལ་དུ་བྱུང་བ་ལ་ཆབ་མདོའི་སྟོན་མགར་ཞེས་ཀར་ཤོད་ཀྱི་སྟོན་མགར་རྣམས་ཡིན།
 རི་མོ་ལ་གཙང་དང་། ཞེ་པ། སྤེ་དགེ་རེབ་གོང་སྟགས་སུ་དར་རྒྱས་ཆེ་བ་དང་། ལག་རྩལ་མཐོ་
 ཤོས་ཀྱི་ས་ཁུལ་ཡིན་ཞིང་དེ་ལས་ཨ་མདོ་རེབ་གོང་ནི། འབག་བཟོ་དང་། ཆོན་རིས། སི་ཐང་
 ཆོམ་དུབས། འཐག་དུབས། གོས་ཆེན་དུས་དུབས་བཅས་ཀྱི་ཐང་ག་བཞེངས་པའི་ལག་རྩལ་ཆེས་
 མཐོ་ཤོས་ཤིག་གི་ཡུལ་ཡིན་པས་ལོ་རྒྱུས་ཐོག་སྟོན་གྲགས་ཆེ། ལྷ་བཟོའི་ཐིག་ཆད་སྟོར་གྱི་ཡིག་ཆ་གཙོ་
 པོ་རྒྱ་གཞུང་སྟེ། 《དཔལ་དུས་ཀྱི་འཁོར་ལོའི་》 གཞུང་དང་། 《བདེ་མཆོག་སྤྲོམ་འབྱུང་》 དེའི་
 འགྲེལ་བ་ལེ གསུམ་པ་སྟགས་ཡིན་ཞིང་དེ་དག་གཞིར་བཟུང་སྟེ་བོད་ཀྱི་མཁས་པ་རྣམས་ཀྱི་བརྒྱུང་ལ།

1. ལྷོ་བྲག་སྟོན་ཐང་པས་མཛད་པའི་ 《ཆ་ཆད་ཡོད་བཞིན་ནོར་བུ》 1. ཀླུ་པ་མི་བསྟོད་དོན་རྗེས་
 མཛད་པའི་ 《ཉི་མ་ཆེན་པོའི་མེ་ལོང་》 3. ཀླུ་པ་ཚས་དབྱེངས་དོན་རྗེ་ཡབ་སྐུ་ཀྱིས་མཛད་པའི་

《ནམ་འགྲེལ་ཉི་མའི་འོད་ཟེལ་》4. རྩེ་སྤྱི་སངས་རྒྱལ་གྱི་མཆོས་མཛད་པའི་《བེ་དཀར་གཡའ་སེལ་》
 5. སྤུལ་སྤྱོད་རིན་ཆེན་གྲུབ་མཆོག་གིས་མཛད་པའི་《དགེ་ལེགས་སྤྱི་པོ་》6. ཆེ་ཆང་གསུང་རབ་རྒྱ་
 མཆོས་མཛད་པའི་《དུ་གུ་ལ་》7. བཟླ་ན་འཛིན་དགེ་ལེགས་ཉི་མས་མཛད་པའི་《སྒོ་གསར་དབྱེས་
 པའི་དོན་གཉིས་འབྲས་སྟེ》8. འཕྲིང་ཁ་བྲོ་གྲོས་རྒྱ་མཆོས་མཛད་པའི་《ཆ་ཚད་ཀྱི་ཡིག་ཆ་》9. འཇུ་
 མི་པམ་རྣམ་རྒྱལ་གྱི་མཆོས་མཛད་པའི་《ཐིག་རྩའི་ཡིག་ཆ་》 ལ་སོགས་པ་མང་ངོ་།
 དུག ལོ་རྒྱུས་ཞིབ་འཇུག་གི་བྱ་གཞག་འཕེལ་རྒྱས་སུ་བྱེད་པ།

བོད་ཀྱི་མི་རིགས་བྱུང་བའི་ལོ་རྒྱུས་ནི་རྒྱ་གར་ནག་ལ་སོགས་པ་གནའ་བོའི་མི་རིགས་རྣམས་དང་ལོ་
 རྒྱུས་དུས་མཉམ་པ་ཞིག་ཡིན་སྟབས། ལོ་ངོ་སྤྱི་ཕྱག་མང་པོའི་གོང་དུ་གདོད་མའི་སྤྱི་ཆོགས་ཀྱི་འཛོལ་
 རྒྱུ་ལ་བཞེན་ཡོད་པའི་ལོ་རྒྱུས་དང་གཏམ་རྒྱུད་འདྲེས་མ་མང་པོ་ཞིག་ཡོད་པར་མ་ཟད། གནའ་བོའི་
 བོན་གྱི་ཡིག་རྒྱུད་རྣམས་ཀྱི་ནང་དུ་བོད་མའི་འགྲོ་བ་བྱུང་ཚུལ། དབང་རྒྱུར་དཔོན་པོ་དར་ཚུལ།
 བོན་དང་རིག་གནས་དར་ཚུལ་སོགས་ལོ་རྒྱུས་རྒྱས་པ་ཡོད་རིགས་རྣམས་འབངས་བྱེན་ལོག་བྱས་ནས་
 བོད་ཁམས་སེལ་བྱུང་འཛུལ་བའི་སྐབས་སུ་བསྐྱེད་སྤྱོད་སྤྱོད་པས། བཟླ་ན་པ་བྱེད་ཀྱི་སྐབས་སུ་བོད་ཀྱི་
 ལོ་རྒྱུས་སྤྱོད་པ་རྣམས་ཀྱིས་བོད་དུ་སངས་རྒྱལ་ཆོས་ལུགས་དར་ཚུལ་དེ་གཞི་གཙོ་བོར་བཟུང་ནས་
 བཤད་ཅིང་། རྩོན་གྱི་བཤད་སྟེལ་དག་གིས་ཟུར་བརྒྱན་ནས་ལོ་རྒྱུས་ལ་ཞིབ་འཇུག་བྱེད་པའི་འགོ་
 ཚུགས། དུས་རབས་དེ་ནི་བོད་ཀྱི་ལོ་རྒྱུས་ལ་ཞིབ་འཇུག་བྱེད་པའི་ལས་ཀ་དེ་ལྟར་དང་མི་འདྲ་བའི་
 ཐབས་ཤེས་གསར་པ་དང་། རིགས་ལམ་གསར་པའི་སྒོ་ནས་ཞིབ་འཇུག་བྱས་ཡོད་དེ་དཔེར་ན། དུས་
 རབས་དེའི་ནང་དུ་བྱུང་བའི་ལོ་རྒྱུས་ཀྱི་དེབ་ཐེར་རྣམས་དེང་དུས་ཡོངས་གྲགས་བོད་ཀྱི་ལོ་རྒྱུས་ཡིག་
 ཆ་ཞིག་ཏུ་ཆེ་བའི་《དེབ་ཐེར་དམར་པོ་དང་། 《དེབ་དམར་གསར་པ་》 《དེབ་ཐེར་རྩོན་པོ་》
 《མཁས་པའི་དགའ་སྟོན་》 རྣམས་ཡིན། དེ་ཡང་《དེབ་ཐེར་དམར་པོ་》ནི་ཆལ་པ་ཀུན་དགའ་རྩོ་
 རྩེས་སྤྱི་ལོ་1309-1364ལོའི་བར་ རབ་བྱུང་དུག་པའི་མེ་བྱི་སྤྱི་1346ལོར་བཅུམས། འདི་ནི་དེབ་
 ཐེར་རྩོན་མ་གཞན་དང་མི་འདྲ་བར་བོད་ཀྱི་ཡིག་རྒྱུད་དག་དབྱེད་གཞི་གཙོ་བོར་བྱས་ཤིང་། རྒྱ་ནག་
 གི་ལོ་རྒྱུས་ཡིག་ཆ་ཁག་གཅིག་བོད་ཡིག་ཏུ་བསྒྱུར་པ་ཡང་དབྱེད་གཞིར་བཟུང་བ་དང་། ལྷག་པར་དུ་
 བོད་ཐང་བར་གྱི་འབྲེལ་བའི་སྒྲིལ་གྱི་ཡིག་ཆ་ཁག་བོད་ཡིག་ཏུ་བསྒྱུར་ནས་སྐབས་དེའི་ལོ་རྒྱུས་ཀྱི་
 བདེན་དཔང་གཙོ་བོར་བྱས་ཡོད་པ་སོགས་ཀྱི་ཁྱད་ཆོས་ལྡན་ཡོད། 《དེབ་དམར་གསར་པ་》ནི་དགའ་
 ལྷན་ཁྲི་ཐོག་བཅོ་ལྔ་པ་པཎ་ཆེན་བསོད་ནམས་གྲགས་པས་ སྤྱི་ལོ་1478ལོ་ནས་1554ལོའི་བར་ དགུང་
 ལོ་དུག་ཅུ་རེ་གཅིག་པ་རབ་བྱུང་དགུ་པའི་ས་བྱི་སྤྱི་ལོ་1538ལོར་བཅུམས། དེབ་ཐེར་འདི་ནི་ཆལ་
 པའི་དེབ་དམར་ནང་དུ་མ་འཁོད་པའམ་མ་གསལ་བ་དག་ལ་གསལ་བཤད་དང་ཁ་སྒྲོན་བྱས་པ་ལྟ་
 བུ་ཞིག་ཡིན་པར་མ་ཟད། ད་དུང་ལོ་རྒྱུས་ཀྱི་དོན་རྒྱུན་རྣམས་དུས་རབས་དང་ལོ་ཆོགས་གསལ་
 བཤད་བྱེད་གང་ཐུབ་བྱས་ཡོད་པ་འདི་ཡིན། དུས་རབས་དང་ལོ་ཆོགས་གང་ཡང་མེད་པའི་ལྷ་
 རྒྱུང་ལྷ་བུའི་ལོ་རྒྱུས་ཀྱི་འབྲེལ་བའི་ལས་གོམ་གང་མདུན་སྤྱོད་ཀྱི་འབྲེལ་བའི་སྤྱོད་པས་མི་ཞིག་
 བྱས་ཡོད། 《དེབ་ཐེར་རྩོན་པོ་》ནི་འགོ་སྤྱོད་ལོ་གཞི་ནུ་དཔལ་ སྤྱི་ལོ་1392ལོ་ནས་1481ལོའི་བར་ བྱིས་
 སྤྱི་ལོ་1476ལོར་བཅུམས། དེབ་ཐེར་འདིའི་གཞན་དང་མི་འདྲ་བའི་ཁྱད་ཆོས་གཙོ་བོ་ཞིག་ནི། ལོ་
 རྒྱུས་ཀྱི་དོན་རྒྱུན་རྣམས་དུས་མཚུངས་ཀྱི་ལོ་ཆོགས་བསྐྱེད་ནས་གསལ་བཤད་བྱས་ཡོད་པ་དང་།
 དུས་མཚུངས་སྤྱིག་པའི་ཆེས་གཞི་རྒྱལ་པོ་སྤོང་བཅོན་སྐམ་པོའི་འབྲུངས་ལོ་ལ་བྱས་སྐབས་སྤོང་བཅོན་

ནས་ལོ་ཆེན་འདི་ཉིད་ཀྱི་བར་དུ་བྱུང་བའི་དོན་ཀྱི་ཆེ་ཤོས་རྣམས་པལ་ཆེར་ལོ་ཆོགས་གསལ་པོར་
འཁོད་ཡོད་པ་འདི་ཡིས་བོད་ཀྱི་ལོ་རྒྱུས་སྤྱི་བའི་ཁྲོད་དུ་སྐབས་ལ་སློན་མེ་བཏེགས་པ་ལྟ་བུའི་སྤང་བ་
གསར་པ་ཞིག་སྟེར་ཅུས་པའི་ཞིབ་འཇུག་གི་མཛད་རྒྱུ་ན་མེད་པ་ཞིག་གནང་ཡོད། གཞན་ཡང་
དེབ་ཐེར་འདིའི་ཁྱད་ཆོས་ཐད་དུང་དཀར་སྒོ་བཟང་འཕེན་ལས་ཀྱིས། དེབ་ཐེར་འདིའི་པར་སྐྱུན་
གསལ་བཤད་ཀྱི་ནང་དུ། 《དེབ་ཐེར་སྟོན་པོ་》འདི་ལ་སྤྱི་རབས་ཀྱི་ལོ་རྒྱུས་གཞན་དང་མི་འདྲ་བའི་
ཁྱད་ཆོས་བཞི་ཡོད། 1 སྐབས་དེར་ཁོང་གིས་གཞིགས་སྟེང་བའི་དབྱུང་གཞིའི་ཡིག་ཆའི་རིགས་ལ་
བཤད་ཚུལ་མི་འདྲ་བ་ཡོད་པ་རྣམས་སྐབས་སུ་གང་བབ་ཀྱི་ཐད་ཀར་བཀོད་པ་ལས། དེ་དག་ལ་
དགག་སྒྲུབ་ཀྱི་སྒྲོས་པ་མཛད་མེད་པ། 2 དབྱུང་གཞིའི་ཡིག་ཆ་ཁྲུངས་བཅན་པའི་ཐོག
རིགས་པས་ཀྱང་བསྒྲུབ་པར་དཀའ་བ་རྣམས། གཞན་ཀྱི་ཟེར་སྒྲོས་བཤད་རྒྱུ་ཙམ་ལས་མེད་ཀྱང་
བཏང་སྟོམས་སུ་འཛོག་པར་མ་མཛད་པར་བྱི་རབས་མཁས་པ་རྣམས་ཀྱིས་སྤར་ཡང་བཏག་དབྱུང་བྱ་
རྒྱུའི་དབྱུང་གཞིར་བཀོད་པ་གནང་ཡོད་པ།

3 ཆོས་ལུགས་བྱུབ་མཐའ་ཁག་གི་ལོ་རྒྱུས་ཐད་རང་རང་སོ་སོའི་ཆོས་འབྱུང་དང་རྣམ་ཐར་ནང་
འཁོད་པ་གཞིར་བཟུང་ནས་འབྲི་གནང་མཛད་ཐོག་ཆང་མར་གདེང་འཛོག་མཐོན་པོའི་བསྟོད་
བསྐྱེད་གནང་བ་མ་གཏོགས། རང་ཉིད་ཀྱི་བྱུབ་མཐའི་ཕྱོགས་བཟུང་ནས་གཞན་ལ་བྱུར་བ་དང་
དམའ་འབེབས་ཀྱི་ཆོག་གཏན་ནས་བཀོད་མེད་པའི་དབང་གིས་སྟོག་པ་པོ་ཆོས་བཞུས་ན་འགོས་ལོ་
རང་ཉིད་ཀྱི་ཆུ་བའི་བྱུབ་མཐའ་གང་ཡིན་གསལ་པོར་ཤེས་མི་ཐུབ་པ།

4 རང་ཉིད་ཀྱིས་བཅུམས་པའི་དེབ་ཐེར་འདི་ལ་རང་ཉིད་ཀྱིས་གདེང་འཛོག་མཛད་པ་ཏུ་ཅང་དྲང་
པོ་ཡིན་པ་སྟེ། དེབ་ཐེར་འདིའི་ལེ་ཆོན་བ་གྲངས་10བ50 བ2བར་དུ་གསལ་བར། རང་ཉིད་ཀྱིས་
འབྲི་གནང་མཛད་པའི་ལོ་རྒྱུས་མང་ཆེ་བ་ནི་སྤྱི་རབས་ཀྱི་ཡི་གེ་རྩིང་པ་གཞིར་བཟུང་ནས་བྲིས་པ་
ཡིན་པས་ཡིད་ཆེས་བྱེད་ཆོག་པའི་ཁྲུངས་བཅན་ཡིན་པ་དང་། དབྱུང་གཞི་ཁྲུངས་བཅན་མེད་པའི་
རིགས་རྣམས་གཞན་གྱིས་ཟེར་ཆོད་ཙམ་བྲིས་པ་མ་གཏོགས། རིགས་པས་བསྒྲུབ་སྒྲུབ་པ་མི་སྤང་
ཞེས་གསལ་བར་གསུངས་ཡོད་པ་བཅས་རེད། ཅེས་གསུངས་པ་ནི་དེབ་སྟོན་གྱི་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པའི་
ཁྱད་ཆོས་རྣམས་ཡིན། 《ཆོས་འབྱུང་མཁས་པའི་དགའ་སྟོན་》ནི་དཔའ་བོ་གཙུག་ལག་ཕྱེད་བས་སྤྱི་
ལོ་1504ལོ་ནས་1566ལོའི་བར་སྤྱི་ལོ་1545ལོར་རྩོམ་འགོ་ཚུགས་པ་དང་།

སྤྱི་ལོ་1564ལོར་བཅུམས་པའི་བར་ལོ་ངོ་ཉེ་ཤུ་ཙམ་འགོར་ཡོད། ཆོས་འབྱུང་འདི་ནི་བོད་ཀྱི་རྒྱལ་
རབས་ལོ་རྒྱུས་བཤད་པའི་སྐབས་སུ་བྱུབ་མཐའ་རིས་སུ་མ་ཆད་པ་བོན་དང་བཅས་པའི་གནའ་བོའི་
ཡིག་རྩིང་ནང་དུ་འཁོད་པའི་ལོ་རྒྱུས་ཀྱི་སྒྲོར་རྣམས་དབྱུང་གཞིར་བཟུང་ཡོད་པ་དང་། དེང་དུས་
ཏུན་ཏོང་ཡིག་ཆ་དང་རིགས་གཅིག་པའི་བཅན་པོའི་དཀོར་མཛོད་ནང་གི་གཅིགས་ཀྱི་ཡི་གེ་དང་།
རྩི་རིང་གི་ཡི་གེ། དྲིལ་བུའི་ཁ་བྱང་སོགས་གནའ་བོའི་ཡིག་རྩིང་དག་ལ་ཞིབ་འཇུག་གནང་སྟེ་ལོ་
རྒྱུས་ཀྱི་ཁྲུངས་བཅན་ལས་ལེགས་པར་བཏག་ཡོད་པ་འདི་ནི་ལོ་རྒྱུས་དངོས་གཙོ་སྤྱི་བའི་ལྟ་བ་དང་
ཐུན་པ་ཞིག་ཡིན་ལ། རྩི་རིང་གི་ཡི་གེ་སོགས་བོད་ཀྱི་ཡིག་རྩིང་ཁག་ལ་ཞིབ་འཇུག་བྱས་ནས་ལོ་རྒྱུས་
སྤྱི་བའི་སྟོན་ཐོག་མར་གཏོད་པ་པོ་ཡང་འདི་ཡིན། དེས་ན་དུས་རབས་འདི་ནི་བོད་ཀྱི་ལོ་རྒྱུས་ལ་
ཞིབ་འཇུག་བྱེད་རྒྱུའི་ལས་ཀ་དེ་རིམ་བཞིན་ཡར་རྒྱས་ལ་ཕྱིན་ཡོད་ཅིང་།

སྟག་པར་དུ་《ཆོས་འབྱུང་མཁས་པའི་དགའ་སྟོན་》ནི་དབྱུང་གཞིའི་ཡིག་ཆ། ཞིབ་འཇུག་གི་ཐབས་

ཤེས་སོགས་སྟོགས་གང་ཐད་ནས་ལེགས་ཆ་ཕུན་སུམ་ཚོགས་པོ་ཡོད་ལ་ཚན་རིག་དང་མཐུན་པའི་ལོ་
རྒྱུས་དེབ་ཐེར་ཞིག་ཡིན།

ས་བཅད་ལྔ་པ། སྐུ་གྲུ་འཁྲུག་སྐྱེད་དབང་འཛོམས་ཞིག་ཏུ་སྦྱར་པ།

གཅིག ལྷག་ལོའི་སྤྱི་གཟར་ཞེས་པས་སྐུ་ནང་འགལ་དང་།

སྤྱི་འཁྲུག་སྐྱེད་མི་ཆད་པར་བྱུང་བ།

1. ཡབ་སྐུ་སྤྱི་ཁྲི་ལ་མ་འཆམས་པས་སྤྱི་དབང་ཉམས་འགོ་ཚུགས་པ། སྤྱིར་ཡུལ་སྤྱི་གང་འདྲ་
ཞིག་ཡིན་ཀྱང་མཐུན་སྤྱི་ལ་ནི་རྒྱལ་ཁ་ཐོབ་པའི་མང་གཞི་ཡིན་ལ། རྒྱུ་འགལ་གྱི་འཁྲུག་ཚད་ནི་སྤྱི་
པ་སྤྱིའི་དབང་ལྷགས་ཉམས་རྒྱུ་འགོ་བའི་རྒྱ་རྒྱུ་གཙོ་བོ་ཞིག་ཡིན་པ་འཇིག་རྟེན་ན་ཡོངས་སུ་
གྲགས། བོད་ཀྱི་ལོ་རྒྱུས་ཐོག་དུས་རབས་དེམ་བྱུང་གིས་སྤྱི་དབང་ཉམས་རྒྱུ་བྱུང་བའི་རྒྱ་རྒྱུ་
གཙོ་བོ་ཡང་ནང་འགལ་དང་ནང་འཁྲུག་ཁོ་ནས་བྱས་ཡོད། དེ་ཡང་གཞུང་གི་སློན་ཆེན་ཁག་དང་།
ཡུལ་གྲུ་སོ་སོའི་སྤྱི་དཔོན་ཁག་གིས་བོད་ཡོངས་ཀྱི་ཁེ་ཕན་ལ་མ་བཟུངས་པར། རང་ཉིད་སྤྱིར་གྱི་དབང་
ཆ་ཕུན་ཚོགས་ལ་དམིགས་ཏེ་ས་སྟོགས་དང་ས་སྟོགས་བར་འགལ་བ་སྤོང་བ་དང་། ཚོས་ལྷགས་སྐབ་
མཐའི་བར་དུ་འགལ་བ་བསྐྱངས་ནས་དེ་དག་གི་སྤྱོད་ལྷགས་བཅད་སྤྱི་བྱེད་ཅིང་རང་གི་ས་ཁོངས་
དང་དབང་ཆ་རྒྱ་བསྐྱེད་བྱས་ཡོད་པ་འདི་ནི་བོད་ཀྱི་ལོ་རྒྱུས་ཐོག་གི་ཆག་སློ་ཆེ་ཤོས་ཞིག་ཡིན་པ་ཀྱན་
གྱིས་རྟོགས་འོས། གནད་དོན་འདིས་བོད་ཀྱི་ཆབ་སྤྱི་དང་། དཔལ་འབྱོར། དམག་དོན། སློབ་
གསོ་བཅས་ཀྱི་བྱ་གཞག་གོང་འཕེལ་འགྲོ་བའི་བཀག་རྒྱ་གཙོ་བོ་ཞིག་བྱས་ཡོད། དེས་ན་སྐུ་གྲུ་སྤྱི་
སྤྱི་ཀྱི་སྤྱི་དབང་ཉམས་རྒྱུ་སྦྱར་པ་ཡང་རྒྱ་རྒྱུ་དེ་ལས་མ་འདས། སྐུ་གྲུ་དང་རིན་སྤངས་པ་
གཉེན་བསེས་པའི་ཐོག་མ་ནི་ཆེ་ས་སངས་རྒྱུ་རྒྱལ་མཚན་གྱིས་རིན་སྤངས་པའི་ལྷམ་མོ་ཀྱན་དགའ་
དཔལ་འཛུམས་ཁབ་ཏུ་བཞེས་པ་དེ་ཡིན་ཞིང་། དེ་གཉིས་ཀྱི་སྐུ་གྲུ་སྤྱི་པ་འབྱུང་གནས་དགའ་ལོ་
བཅུ་དགུ་པར་སྤྱི་ཁྲིར་ཕེབས་སྐབས། རྒྱུང་འཁོར་ནང་སློན་ཁག་གཅིག་གིས་སྐུ་ན་རྒྱུང་བ་ལ་
ཁ་གཡར་ནས་སྤྱི་ཐོག་ཏུ་ཡབ་ཆེ་ས་སངས་རྒྱུ་རྒྱལ་མཚན་བཞུགས་དགོས་པའི་གྲོས་འགོ་བཏོན་
ཀྱང་། ཏཱ་ལའི་བྱུང་རྒྱལ་མཚན་གྱིས་ཅུ་ཁྲིམས་ནང་དུ་སྐུ་གྲུ་སྤྱི་སྤྱི་པ་འབྱུང་གནས་དགའ་
མི་ཚོགས་པའི་གཏན་འབེབས་གནང་ཡོད་ལྟ་བུས།

སྐུ་ལྔ་རིན་པོ་ཆེ་བསོད་ནམས་རྒྱལ་མཚན་གྱི་ཞལ་ནས། སྤྱི་ཐོག་ཏུ་བྱ་རྒྱུང་ལས་འོས་མེད། ཁྲིམ་པ་
གྲང་བོ་ཞིག་གིས་སྤྱི་པ་མི་འོང་གསུངས་པ་བཞིན་རབ་བྱུང་བདུན་པའི་ཆུ་བྱ་སྤྱི་ལོ་1432ལོར་སྐུ་
གྲགས་པ་འབྱུང་གནས་སྤྱི་སྤྱི་ཁྲིར་འཁོད། རབ་བྱུང་བདུན་པའི་ཤིང་ལྷག་སྤྱི་ལོ་1434ལོའི་ལྷ་བ་
དང་པོའི་ཆོས་ཉེར་གཉིས་ཉིན་སྐུ་ལྔ་རིན་པོ་ཆེ་སྐུ་གཤེགས་རྗེས་སྤྱིར་ཡང་ཡབ་ཀྱིས་རང་ཉིད་སྤྱི་
སྤྱི་ཀྱི་སྤྱི་ཐོག་ཡོང་རྒྱུའི་རེ་བ་གནང་བའི་མཛད་སློ་མ་ལེགས་པའི་རྒྱུ་གྱིས་ནང་འཁྲུག་རྒྱ་ཆེན་པོ་
ཞིག་ལངས་པས། ཡབ་ཆེ་ས་སངས་རྒྱུ་རྒྱལ་མཚན་སྤྱི་གདོང་དུ་བཞུགས་ཐབས་བྲལ་ནས། ཡར་
རྒྱུ་ཏུ་ཕེབས་ཏེ་ལོ་ངོ་བཅུ་གཅིག་ཙམ་བཞུགས་དགོས་པ་བྱུང་བ་ལོ་རྒྱུས་དེབ་ཐེར་ཁག་ན་གསལ་
ཡང་། སྐབས་དེར་སྟོགས་སོ་སོའི་འགོ་བ་གང་གིས་བྱས་པ།

བྱ་རྟ་གང་བསྐྱགས། ཡུལ་དུས་གང་འཁྲུག་སོགས་ཀྱི་ཡིག་ཆ་ཁ་གསལ་བ་ཞིག་ད་པན་མ་མཐོང་།
སྤྱི་འཁྲུག་འདི་ནི་ལྷག་ལོའི་སྤྱི་གཟར་ཞེས་བོད་ཀྱི་ལོ་རྒྱུས་ཐོག་སྐད་གྲགས་ཆེ་ཤོས་ཀྱི་སྤྱི་འཁྲུག་ཅིག་
ཡིན་པར་མ་ཟད།

ཕག་མོ་གྲུ་པའི་མིང་དབང་ཡང་འདི་ནས་ཉམས་འགོ་ཚུགས། འདིའི་སྐོར་ལ་དེབ་ཐེར་ཀུན་གསལ་
མེ་ལོང་» ལས། རང་འབྲུག་དེ་ལ་བོད་ཀྱི་ལོ་རྒྱུས་མཐུན་ཆེན་རྒྱུས་ཀྱིས་སྟག་ལོའི་ 1434ལྷོ་གཟར་
ཆེན་པོ་ཟེར།

མཐར་ཡབ་སངས་རྒྱལ་རྒྱལ་མཆོན་དང་ཁོ་པའི་ཕྱོགས་ཁག་བཀའ་སློན་ཆོ་ཡར་རྒྱལ་དུ་བཏང་སྟེ་
འཆོ་རྟེན་གཞིས་ཀ་འགའ་ཞིག་སྤྲད། རང་བྱུང་མ་ཤིས་ན་ཕྱི་དོན་མི་འབྲུག་ཅེས་པའི་དཔེ་ལྟར།
དུས་དེར་ཕག་གྲུའི་གདུང་རྒྱུད་ལྷོ་གདོང་གི་མིང་དབང་འཛིན་མཐུན་དང་། ཞལ་ངོ་སོགས་གདན་
ས་མཐེལ་དང་ཆེད་ཐང་གི་གདན་ས་འཛིན་མཐུན་བཅུན་པ། གདུང་རྒྱུད་ཁྱིམ་པ་བཅས་བར་འགལ་
བ་ཆེས་ཆེར་ཕྱིན། སང་གྲགས་པ་འབྲུང་གནས་ཆོས་མིང་གཉིས་ཀའི་དབང་ཆ་བཟུང་བ་དེར་ཁ་
གཡར་ནས་ཡབ་དང་གདུང་རྒྱུད་ཁྱིམ་པ་རྒྱུས་ཀྱིས་ངོ་སྟོན་ཡང་ཡང་བྱས་པར་མ་ཟད། ཕྱོགས་
མཚུངས་གཙང་ཁུལ་གྱི་ཕག་གྲུའི་མངའ་འབངས་དཔོན་རིགས་ལ་ལས་རང་ཚུགས་སྐར་བཅན་ཡོང་
ཆེད་ཕག་གྲུར་ངོ་སྟོན་བྱེད་འགོ་ཚུགས། དེ་ལྷ་ཏུ་སི་བྱང་རྒྱལ་རྒྱལ་མཆོན་ལ་དཔོན་འབངས་དེ་
རིགས་ཀྱིས་རྒྱལ་སྐྱོར་རིགས་རམ་བྱས་ཏེ་ས་སྐྱའི་ལག་ནས་མིང་དབང་འཕྲོག་པའི་དམིགས་ཡུལ་གཙོ་
བོ་ནི། མིང་དབང་ཐོབ་རྗེས་ཁོ་ཆོར་ས་ཁོངས་ས་ཞིང་དང་། འབངས་འཁོར་གཡོག་དང་མིང་
འཛིན་གོ་གནས་སོགས་སྤར་ལས་མང་བ་འཐོབ་པའི་ཆེད་དུ་ཡིན་འོན་ཀྱང་ཏུ་སི་བྱང་རྒྱལ་རྒྱལ་
མཆོན་ལ་མིང་དབང་ཐོབ་རྗེས་དབང་ཆ་གཅིག་སྤྲད་ཆེ་བས་ཁོ་ཆོར་དམིགས་ཡུལ་མངོན་དུ་འབྱུར་
མ་ཐུབ་པས་ཕག་གྲུའི་གདུང་རྒྱུད་བར་འགལ་བ་བྱུང་བའི་གོ་སྐབས་དེ་དང་བསྟུན་ནས་སང་གྲགས་
པ་འབྲུང་གནས་སོགས་ལ་ངོ་སྟོན་བྱས། རབ་བྱུང་བཅུན་པའི་ཤིང་ཡོས་ 1435ལོར། ས་སྐྱའི་
དཔོན་རིགས་ལ་ལས་སྐལ་མ་བྱས་པའི་འོག་རིན་སྤངས་པ་དོན་གྲུབ་དོན་རྗེས་གཞིས་ཀ་བསམ་འབྲུག་
ཆེ་སྤངས། ཆབ་མིང་གྱི་ལྟེ་གནས་རིན་སྤངས་ནས་གཞིས་ཆེར་སྤོས། གཙང་ཁུལ་གྱི་མི་དྲག་འགོ་པ་
མང་པོས་རིན་སྤངས་པའི་ཕྱོགས་སུ་ལངས་ནས་བོད་ཀྱི་མིང་དབང་གི་ལྟེ་གནས་དེ་སྤར་ཡང་གཙང་
ཁུལ་དུ་བྱེད་པའི་རེ་བ་བཅངས། དེ་ནས་བཟུང་ཕག་གྲུའི་དབང་རྒྱུར་གྱི་གོ་གནས་ཉམས་རྒྱུད་དུ་
འགྲོ་བའི་འགོ་ཚུགས། ཞེས་འབྲུང་། རབ་བྱུང་བཅུད་པའི་ས་འབྲུག་ལོར་ ལྷོ་ལོ་1448ཀུན་དགའ་
ལེགས་པ་ཕག་གྲུ་ལྷོ་མིང་གྱི་ཁྱིམ་པེབས། རིན་སྤངས་པའི་མིང་མོ་ཆོས་དཔལ་བཟང་མོ་ཁབ་དུ་
བཞེས་ཏེ་མིང་སྐྱོང་བའི་སྐབས་སུ་ཀ་བཞི་པ་སྐུ་མཆེད་ཀྱི་གང་ལྷས་གསན་པ་སོགས་ཕྱོགས་རེ་བའི་
གཏམ་ཁོ་ན་ལ་ཉན་དྲགས་པས། བདག་མོའི་ཐུགས་དང་མ་མཐུན་པ་གོང་མ་ཡབ་ཡུམ་ནང་འགལ་
ཆེན་པོ་བྱུང་སྟེ་ཕྱོགས་གཉིས་སུ་འབྲུག་དུས་དེར་ཡར་གོང་བྱ་བ་བསམ་སྟེ་བ་སོགས་བདག་མོའི་
ཕྱོགས་དང་། ལྷོ་པ། འོལ་ཁ་རྒྱུས་གོང་མའི་ཕྱོགས་སུ་ལངས་ནས་སྟེ་འབྲུག་ཆེ་ཆུང་མ་ངེས་པ་
འགའ་ཞིག་ལངས། འོན་ཀྱང་འཕྲོངས་རྒྱས་པ་དོན་རྗེ་ཆེ་བཏུན་པན་ཚུན་གཉིས་ཀའི་ཕྱོགས་སུ་མ་
རྒྱང་པས་སྟེ་གཟར་བཟུམས་ཤིང་། ཞལ་ངོ་ནང་ཆེན་གྱིས་ལེགས་སྟེལ་མཛད་པས་སྟེ་མིང་གྱི་ཞབས་
ཏོག་དུ་གྱུར་པ་བྱུང་། རབ་བྱུང་བཅུད་པའི་ཤིང་ཁྱི་ ལྷོ་ལོ་1454ལོར་ཡབ་ཆེ་ས་སངས་རྒྱལ་རྒྱལ་
མཆོན་དང་། ཀུན་དགའ་ལེགས་པ་གཉིས་བཀའ་བཤོས་ནས་དགུང་ལོ་བཅུ་དྲག་ལ་སོན་པའི་ལྷན་
ལྷ་དག་གི་དབང་པོ་ཐེལ་གྱི་ལྷན་ལྷའི་གོ་སར་བཏོན་ཀྱང་། དགུང་ལོ་ཉི་ཤུ་པའི་ས་སྟག་ ལྷོ་ལོ་
1458ལོར་གོང་མ་ཀུན་ལེགས་ཀྱིས་དག་གི་དབང་པོའི་ལྷན་ལྷའི་གོ་ས་ཉལ་ལེན་བྱས་པ་གསལ་བ་དེ་
རྒྱ་མཆོན་གང་ཡིན་མ་གསལ་ཡང་། པལ་ཆེར་བདག་མོའི་ཕྱོགས་གཏོགས་རྒྱུས་དང་འབྲེལ་བ་

གཏིང་ཟབ་ཅིག་ཆགས་པས་མིན་ནམ་སྒྲུལ། དེ་རྗེས་ངག་གི་དབང་པོ་ལོ་ངོ་བཅུ་དྲུག་ཙམ་གྱི་རིང་ལ་
 བྲག་ཁ་དང་། རྒྱལ་བཟང་གཉིས་སུ་རེས་མོས་ཀྱིས་བཞུགས། སྤར་རབ་བྱུང་བརྒྱད་པའི་ཆུ་སྤུལ་ ཟླ་
 ལོ་1473ལོར་སྤར་ཡང་མཚན་རྩས་རྒྱལ་ཏེ་ངག་གི་དབང་པོ་ཡང་དགོན་པོ་བྱང་དུ་ཕེབས་ཐུབ་པ་
 བྱུང་། རབ་བྱུང་བརྒྱད་པའི་མེ་པག་ ཟླ་ལོ་1467ལོར་མང་ཀུན་དགའ་ལེགས་པའི་གདུང་སྤུལ་རིན་
 ཚེན་རྡོ་རྗེ་ཆེད་ཐང་གི་གདན་སར་བསྐོས་པས། དུམ་སྤུལ་ཕྱོགས་གཅིག་པ་ལ་བརྟེན་ནས་ཆེད་ཐང་
 གི་ཕྱེ་གཟར་ཞེས་པ་དེ་ཡངས། དེ་ནས་དུམ་གཤེགས་རྗེས་ཕྱེ་གཟར་ཞི་ཡང་། མཁར་ཐོག་དགོན་
 གསར་གཉིས་རིན་སྤངས་པ་མཚོ་སྤུལ་རྡོ་རྗེས་བཟུང་། མདོར་ན་ཀུན་དགའ་ལེགས་པས་སྤིང་
 དབང་སྤྱོད་སྤངས་ཡག་པོ་ཞིག་མ་བྱུང་བའི་དབང་གིས་ཕག་གྱུ་ཁྱིམ་ཚང་ནང་ཁྲུལ་མི་མཐུན་པའི་
 གོ་སྐབས་དང་བཞུན་ནས་རིན་སྤངས་རྫོང་དཔོན་ཞོར་བྱ་བཟང་པོས་གཙང་ཁྲུལ་གྱི་དུམ་གྱུ་པལ་
 ཆེར་བདག་བཟུང་བྱས། སྐབས་དེར་ཆེན་མོ་ཆེད་ཐང་ཚོགས་པ་ལ་ཞུ་དམར་གྱོན་དགོས་པའི་ཁྱིམ་ས་
 བསྐྱུགས་པར་ཆེད་ཐང་གི་གྲུ་པ་རྣམས་མ་འདོད་ནས་ཞུ་མོའི་ཚབ་ཏུ་ལྷན་པ་དམར་པོ་རེ་ཅམ་གྱོན་
 པའམ། ཡང་ན་ཞུ་མོ་མ་གྱོན་པ་མགོ་ཡུ་བྱེད་པ་སོགས་མི་མཛེས་པའི་དོན་ཁྱེན་མང་པོ་བྱུང་བར་
 གྲགས། མདོར་ན་ཀུན་དགའ་ལེགས་པས་སྤིང་སྤྱོད་གི་དུས་རབས་དེར་ནང་ཁྲུལ་དང་ཁྱིམ་ཚང་མི་
 མཐུན་པ་བྱུང་བའི་གོ་སྐབས་དང་བཞུན་ཏེ། རིན་སྤངས་པས་ཕྱི་ཚུལ་ཕག་གྱུ་ཕྱེ་སྤིང་ལ་ཞེན་པ་ལྟ་བུ་
 བྱེད་ཅིང་དོན་དངོས་རང་གི་སྟོབས་ཤུགས་འཕེལ་ཐབས་ལ་བཙོན་ནས་ཕག་གྱུ་ཕྱེ་སྤིང་དབང་ཅ་སྟོག་
 གི་ཐབས་ལ་འབད་པས་རིན་སྤངས་པའི་དབྱང་སྟོབས་ཉིན་ལྟར་ཆེ་ཏུ་འགོ་བའི་དུས་རབས་སུ་སྟེབས།
 རབ་བྱུང་བརྒྱད་པའི་ལྷགས་བྱེ། ཟླ་ལོ་1480ལོར་རིན་སྤངས་དོན་ཡོད་རྡོ་རྗེ་དང་། གཡུང་པ་ཆོ་
 དབང་། ཡར་གོང་གཉིས་བཅས་པའི་དམག་དཔུང་ཡར་སྤྱང་མཐེལ་དུ་སྟེབས་ཏེ་ཀ་བཞི་ཤར་ལུབ་
 གཉིས་ཀ་གཉེར་ཐོག་ནས་བཏོན། སྤིང་ཤོད་དུ་དཔུང་བཏེགས་ཏེ་བྲག་དཀར་དང་། ཆུ་ཤུལ་སྤུན་པོ་
 ཆེ་སོགས་རྫོང་གཞིས་འགའ་ཞིག་སྤངས། དེའི་ཕྱི་ལོ་ཟླ་ལོ་1481པའི་ལྷགས་སྤང་ལོར་ལྷེ་གདོང་ལོ་
 གསར་སྐབས་རིན་སྤངས་པ་ཁྲུ་དཔོན་གྱིས་མཚོན་དབུས་གཙང་གི་དཔོན་གནས་ཆེ་ལག་རྣམས་
 འཚོགས་ཏེ་ཁྲུ་དཔོན་གཉིས་བར་འདུམ་ཞུས་ཏེ་མཐུན་པའི་གཏམ་བསྐྱུགས་ནས་གོང་མ་ཀུན་དགའ་
 ལེགས་པ་ཕྱེ་སྤིང་གྱི་ཁྱིམ་པལ་པ་དགོན་གསར་དུ་གདན་དྲངས་ཤིང་། སྤུན་ཕྱེ་ངག་གི་དབང་པོ་
 སྟོ་ཁ་ནས་སྤུན་དྲངས་ཏེ་ཕག་གྱུ་ཕྱེ་སྤིང་གྱི་ཁྱིམ་པལ་པ་ཏོན་ཅིང་། རྫོང་ཁ་པའི་སྤིང་མོ་ཞིག་བདག་
 མོར་སྤུལ། སྐབས་དེར་སྤུན་ཕྱེ་ངག་གི་དབང་པོ་དགུང་ལོ་ཞེ་གསུམ་པའི་སྐབས་ཡིན།

2. དབུས་གཙང་དཔོན་རིགས་རྣམས་འཐབ་འཁུག་བྱས་པས་དགོན་སྡེའི་གྲ་ཚང་ལ་འང་ཤུགས་
 ཁྱེན་ཐེབས་པ། སྐབས་དེར་དབུས་གཙང་གཉིས་ཀྱི་དཔོན་རིགས་རྣམས་བོད་ཀྱི་སྤིང་དབང་ལ་ཏུབ་
 ཐོབ་ཀྱིས་ཆོད་པ་བྱེད་ཀྱིན་ཡོད་ལྟ་བུས། ཕྱེ་འབངས་མི་དང་། དགོན་སྡེ་གྲ་ཚང་རྣམས་ཐབས་ཤེས་
 ལྷ་ཚོགས་ཀྱིས་ཕྱོགས་གཉིས་སུ་འཐེན་གྱིན་ཡོད། དུས་དེར་རིན་སྤངས་པ་སོགས་གཙང་ཕྱོགས་ཀྱི་
 དཔོན་རིགས་རྣམས་ཀྱི་དབུ་ཡི་མཚོད་གནས་ཀྱི་པ་ལྟ་དམར་ནག་གཉིས་དབུས་བཀའ་བརྒྱུད་པའི་
 དགོན་སྡེ་ལག་རྣམས་ཡིན་ཞིང་། ལྷེ་རྫོང་དཔོན་སོགས་དབུས་ཕྱོགས་ཀྱི་དཔོན་རིགས་པལ་གྱི་
 མཚོད་གནས་མེར་འབྲས་སོགས་དགོན་པའི་དགོན་སྡེ་རྣམས་ཆགས་ཡོད། ཟླ་ལོ་1481པའི་
 ལྷགས་སྤང་ལོར་རིན་སྤངས་ཞོར་བྱ་བཟང་པོའི་བྱ་ཀུན་ཏུ་བཟང་པོ་དང་།
 དོན་ཡོད་རྡོ་རྗེ་གཉིས་ཀྱིས་གཙང་དམག་ཁྲི་གཅིག་སྟག་ཙམ་དྲངས་ནས་དབུས་ཕྱོགས་ཀྱི་ལྷེ་རྫོང་

དཔོན་དག་དབང་བསོད་ནམས་ལྷན་པོ་དང་དག་དབང་བསོད་ནམས་རྣམ་ཀླུ་གཉིས་ཡུལ་བྱང་
 དགོས་པ་བྱས། སུག་གྲུ་སྡེ་སྤྱི་ནི་མིང་ཙམ་ལས་དོན་དུ་དབྱས་གཙང་གཉིས་ཀྱི་བདག་དབང་
 སུག་ཆེན་རིན་ལྷན་པ་ལེ་ལག་དུ་ལྷན་བཞུགས་དེར། གཞུ་པའི་གྲ་ཚང་དང་སེ་རའི་གྲ་ཚང་བར་
 འགལ་བ་ཅུང་ཟད་བྱུང་ཡོད་པ་གསལ་ཏེ། གཞུ་པ་སྐྱེ་བའི་མེ་ཁྱོན་གྱི་ལོ་རྒྱུས་《རྣམ་ཐར་དཔག་
 བསམ་འཁྲི་ཤིང་》ལས། ཀླུ་པ་བྱམས་པས་ལྷང་བཞུན་ལན་གསུམ་དུ་རྩོ་བོ་ཤུག་ནག་གྲོང་གི་དབྱས་
 སུ་བཞུགས་པ་བཞུན་པ་སྤྱི་ཉམས་ཤིང་རྒྱུན་གྱི་རྟེན་འབྲེལ་གྱིས་བོད་བན་བཅུན་མང་བ་སྟེ། སྐྱེ་
 འཁོར་དགེ་འདུན་གཙང་སྡེ་བྱང་ན་བཞུན་པ་རྒྱས་པར་འགྱུར་ཞེས་གསལ་བྱུང་གཞིས་ཀ་སྟེ། དྲུང་ན་
 རིམ་གསུམ་གྱི་སྤྱིན་བདག་ཡིན་ཅུང་གཞན་དབང་གིས། བཀའ་མ་བསྐྱབས་བཀའ་མ་བཅག་ཙམ་དུ་
 གཞུ་གྲ་ཚང་ཆོས་སྡེ་བཏབ། དེར་བདུད་གྱིས་དཀྱུགས་པའི་སེར་དམག་གཡུལ་གཤོམ་པ་ན། དང་
 ལུན་དུ་མས་སྐར་པ་རང་ཉིད་ལ་ཉིས་སྟོང་ཙམ་འདུག་པས་ཕྱག་མཛོད་དུ་འབུལ་བའི་གི་ཁབ་གྱི་
 དོས་བཞུགས་ནས་ལན་བྱ་བ་འོས་ལྷན་གྱང་། འོ་སྐྱེལ་སུ་ལའང་གཞོད་པ་མི་བྱེད་པ་སངས་རྒྱས་ཀྱི་
 རང་ལྷགས་པ་ཡིན་ཕྱིར་མཚམས་མེད་པའི་ལས་ཀྱིས་རྒྱུ་པ་བཞུན་ལ་མ་མི་འབྱེན། ངའི་འཁོར་ཡིན་
 ན་ཙོག་གེར་སྟོད་ཅིག་གསུངས། ཕྱིར་ནང་སེར་དམག་ལྷ་བརྒྱ་ཙམ་མོག་མེད་པར་ལྷང་བཟེད་མགོར་
 གྱོན་ནས་བྱུང་ཅུང་སྐར་ཆེན་རྣམས་བཀའ་བཞེན་གཡོ་མེད་དུ་བཟུང་པས་གཞོད་མ་ལུས། ཞེས་
 གསུངས་པ་ལྟར་རོ།

འོན་ཀྱང་འདིའི་ནང་དུ་འཁྲུག་ཚོད་ཀྱི་ལེ་ལན་སེར་དམག་ལ་ཁག་འགེལ་བའི་གསུང་ཚུལ་
 དང་། དེང་དུས་གསར་དུ་བཅུམས་པའི་དེབ་ཐེར་འགའ་ཞིག་ལས། སྤྱི་ལོ་1503ལྷ་སའི་ཀམ་ལུ་
 རྒྱ་པ་ཚོས་གྲགས་རྒྱ་མཚོའི་ཞལ་བཀོད་ལྷར་ལྷ་སའི་ཤར་ཕྱོགས་ས་ནག་མ་ཟེར་བར་སེར་འབྲས་
 དགེ་གསུམ་གྱི་ཁ་གཞོན་ལྷ་བྱར་དགོན་གསར་བྱས་བཞུན་ཆོས་འཁོར་བཏབ་པ་ཕྱིས་སེར་འབྲས་ཀྱིས་
 གཏོར་པ་བཅས། ཞེས་དང་། རིན་ལྷན་པས་དབྱས་སུ་དམག་དྲངས་པ་ཡང་ལྷ་དམར་ཆོས་
 གྲགས་ཡེ་ཤེས་ཀྱིས་སྐལ་མ་བྱས་ཚུལ་གསུངས་པ་དེ་དག་ནི་རང་ཕྱོགས་ཀྱི་བྱུང་མཐའི་ཁ་འཛིན་ཙམ་
 དུ་ཟད་པས། ཕྱི་རབས་གཞོན་ནུ་རྣམས་ཀྱིས་རང་གི་རིག་པས་ལན་བརྒྱར་དབྱང་ནས་གོ་བ་ལེན་
 དགོས་སོ། ། རིན་ལྷན་པས་དབང་ཆ་འཛིན་པ་ལ་སེར་འབྲས་དགེ་གསུམ་གྱིས་མ་རངས་ཏེ་བྱ་
 ཐབས་འགའ་ཞིག་སྟེལ་བའི་རྒྱུན་གྱིས། སྤྱི་ལོ་1498ལོར་དཔོན་ཚབ་ཐེལ་གཏོང་གི་སྐབས་དེར་རིན་
 ལྷན་པ་མཚོ་སྟེང་རྩོ་རྩེས་ལྷ་སའི་སྟོན་ལམ་ཆེན་མོའི་ནང་དུ་སེར་འབྲས་དགེ་གསུམ་གྱི་དགེ་འདུན་
 པ་ཐེབས་མི་ཆོག་པ་བཞེས་ཏེ། དེའི་ཆབ་དུ་ཉེ་སྟོར་གྱི་བཀའ་བརྒྱུད་པ་དང་། ས་སྐྱེ་པའི་དགེ་འདུན་
 རྣམས་ཐེབས་དགོས་པ་སོགས་དབྱས་ལུལ་གྱི་དགེ་ལྷགས་པའི་དགོན་སྡེ་གྲ་ཚང་རྣམས་ལ་མགོ་གཞོན་
 ཅུང་ཟད་ཐེབས་འདུད་རྩིས་སྡེ་སྤྱི་དག་དབང་བཟུ་ཤིས་གྲགས་པས་སྤྱི་དབང་སྟོང་སྐབས་སྤྱི་
 ལོ་1518ལོར་སྐར་ཡང་སེར་འབྲས་དགེ་གསུམ་གྱི་དགེ་འདུན་པ་ཚོགས་ཐེབས་གནང་རྒྱུ་སྟེ་སྟེལ་
 བཞེན་བསྐྱར་གསོ་བྱས། གནས་ཚུལ་འདི་ལ་བཀའ་དགའི་འཁྲུག་པ་ཞེས་ཟེར་ཡང་། དོན་དུ་
 དབྱས་གཙང་གི་དཔོན་རིགས་རྣམས་སྤྱི་དབང་ལ་ཚོད་པའི་ཤུགས་རྒྱུན་གྱིས་དགོན་སྡེའི་གྲ་ཚང་
 བར་ཆགས་ལྷང་གི་འཁྲུག་ཚོད་ཅུང་ཟད་རེ་བྱུང་ཡོད་ཀྱང་།

གཙོ་བོ་དབྱས་གཙང་གི་དཔོན་རིགས་རྣམས་ཀྱིས་སོ་སོའི་དབང་ཤུགས་ལ་བརྟེན་ནས་རང་དང་
 འབྲེལ་བ་ཡོད་པའི་དགོན་སྡེ་ཁག་ལ་གྲུས་བཀུར་དང་རོགས་སྐྱོར་གནང་གི་ཡོད་པ་དང་། རང་གི་ཁ་

གཏང་དུ་གྱུར་པའི་དཔོན་རིགས་རྣམས་དང་འབྲེལ་བ་ཡོད་པའི་དགོན་ཆེ་ཁག་ལ་ཁ་གཏང་དང་
 མགོ་གཞོན་བྱེད་གང་ཐུབ་བྱེད་ཀྱིན་ཡོད་པ་དེ་ནི་སྐབས་དེའི་དཔོན་རིགས་རྣམས་ཀྱི་མིང་དབང་
 འཕྲིན་ཚིང་གི་བྱ་ཐབས་ཤིག་ཡིན་པ་ལས། ཆོས་ལུགས་གྲུབ་མཐའ་རྣམས་ཀྱི་ཉ་གྲུབ་མ་མཐུན་པའི་
 ཆོས་ཕྱོགས་ཀྱི་ཚིང་པ་གཏན་ནས་མེན་པ་ནི་གཟུར་གནས་མཁས་པ་རྣམས་ཀྱི་དགོངས་དབྱིངས་ན་
 བདེན་ཏུ་གྱི་གོ་མཚམས་གསལ་བ་སྟོན་ཅི་འཚལ།
 (གཉིས། དཔོན་ཚབ་ཐེལ་གཏོང་བྱས་པས་རིན་སྐྱབས་པའི་དབང་ལུགས་རྗེ་ཆེར་བྱིན་པ།
 དཔོན་ཚབ་ཐེལ་གཏོང་ཞེས་པ་ནི། རྩེ་མིང་སྟུན་ཕྱ་ངག་གི་དབང་པོ་སྟེ་ལོ་1490པའི་ལྷགས་པག་ལྷ་
 བ་དུག་པའི་ཆོས་གཉིས་ལ་སྐུ་གཤེགས་ཁར། སྐས་ངག་དབང་བཟླ་ཤིས་གྲགས་པ་ལོ་ངོ་གསུམ་ལ་
 སྤེབས་ཅན་ཡིན་པ་སྐུ་ན་ཏ་ཅང་ཕྱ་བས་དེ་ལ་ལུགས་ཆགས་པའི་ཚུལ་གྱིས་སྐུ་ངལ་ཆེན་པོར་གྱུར་
 སྐབས། སྟུན་ཕྱ་ཆོས་ཀྱི་གྲགས་པས་གདུང་རྒྱུད་རིན་པོ་ཆེ་ནར་མ་སོན་གྱི་བར་དུ་ཁོང་གིས་ཐེལ་གྱི་
 སྟུན་ཕྱའི་ཁུར་བཞེས་ཐོག་ཅིང་ཐང་གི་ཆེན་པོའི་གྲོས་ལ་དབང་བའི་སྟོན་པོ་རྣམས་དང་བཅས་པས་
 རྩེ་མིང་གི་ལ་རྒྱ་མི་འཕུགས་པའི་ཞལ་ལེན་མཛད་པ་ལ། དཔོན་ཚབ་ཐེལ་གཏོང་ཞེས་པ་དེ་བྱུང་།
 སྐབས་དེར་ཐེལ་གྱི་མཁན་སྟོན་ཆོས་གསུམ། ཅིང་ཐང་གི་ཆེན་ལས། ཆེ་བགྲིས་ཁྲིམས་པ། དུག་ཁ་
 རས་དགེ་སྦྱོང་བསམ་གྲགས་པ། སྦྱིད་ཤོད་པག་སྟོན་པ། འཆོས་པ་བསོད་བཟླ། རྫོང་དཔོན་ཉི་
 ལ། གསེར་པ་སངས་རྒྱས་རྩོམ་ཆེ་སོགས་ཐམས་ཅད་བཟོས་ནས་བྱི་ལྷར་གདུང་རྒྱུད་རིན་པོ་ཆེ་སྐུ་
 རར་མ་སོན་བར་དུ་ཁོང་རྣམ་པས་རྩེ་མིང་སྦྱོང་བའི་ལུགས་བྱས། དོན་དུ་རིན་སྐྱབས་པ་མཆོ་སྟེས་རྩོམ་
 རྩོམ་གཅིང་ནས་གཏན་འདྲེན་ཞུས་ཏེ་པག་གྲུ་ལྷེ་མིང་གི་མིང་དབང་བཟུང་། ཁོང་གིས་དཔོན་ཚབ་
 ཐེལ་གཏོང་གིས་དབང་སྐྱུར་བྱེད་སྐབས་པག་གྲུའི་སྟོན་པོ་གཞན་དང་བཟུང་བཟོས་མེད་པར་རང་
 ཉིད་གང་འདོད་ལྷར་མིང་དབང་བསྐྱབས་པས་པག་གྲུའི་སྟོན་པོ་གཞན་རྣམས་མ་དགའ་བས་རྩེ་
 འཕྲིན་ཡང་ཡང་ཡངས་གྲང་། རིན་སྐྱབས་པའི་དཔུང་སྟོབས་ལ་འགུན་ཐུབ་པ་ཞིག་མ་བྱུང་།
 རིན་སྐྱབས་པའི་སྟོབས་ལུགས་རྗེ་ཆེར་སོང་བས་དཔུས་གཅིང་ཡོངས་ལ་དབང་སྐྱུར་བྱེད་ཐུབ་པའི་
 རྒྱུ་གཞི་ཆགས། དེ་ནས་སྟུན་ཕྱ་ཆོས་ཀྱི་གྲགས་པ་དང་།
 རིན་སྐྱབས་མཆོ་སྟེས་རྩོམ་རྩོམ་དང་། དོན་ཡོད་རྩོམ་གཅི་བྱས་པའི་དཔོན་རིགས་རྣམས་སྟེ་གདོང་དུ་
 འཆོགས་ཏེ་རབ་བྱུང་བརྒྱད་པའི་ས་ལྷག་སྟེ་ལོ་1499པའི་ལོ་གསར་སྐབས་ངག་དབང་བཟླ་ཤིས་
 གྲགས་པ་དགུང་ལོ་བརྒྱ་གཉིས་བཞེས་པ་རྩེ་མིང་པག་གྲུའི་མིང་ཁྲི་ལ་བཀྱར་བས་དཔོན་ཚབ་ཀྱི་མིང་
 གི་མཇུག་བསྒྲིལ། སྟེ་ལོ་1504པའི་ཤིང་བྱི་ལོར་རིན་སྐྱབས་ནས་མིང་མོ་ཞིག་བདག་མོར་ལུལ་ཏེ་སྟེ་ལོ་
 1508པའི་ས་འབྲུག་ལོར་སྐས་འགོ་བའི་མགོན་པོ་འཕྲུངས། སྟེ་ལོ་1509པའི་ས་སྐུལ་ལོར་རྩེ་མིང་དང་
 བསམ་རྩེ་བ་གཉིས་དཔོན་སྟོན་ནང་འཕྲུག་བྱུང་སྐབས། རིན་སྐྱབས་པས་རྩེ་མིང་གི་དམག་དཔུང་
 ཕྱིར་བསྒྲིག་དགོས་པའི་ཡིག་འབྲུལ་དུག་པོ་བཏང་བས་རྩེ་མིང་དང་རིན་སྐྱབས་པའི་བར་འཁོན་
 གཞིའི་འགོ་ཚུགས། དེའི་སྟེ་ལོ་ཡར་སྐྱབས་སུ་རིན་སྐྱབས་པ་མཆོ་སྟེས་རྩོམ་གཤེགས་པའི་འདས་
 མཆོད་གྲུབ་འཕྲལ། རིན་སྐྱབས་པའི་སྐས་ངག་དབང་རྣམ་རྒྱལ་གྱིས་གཙོས་པའི་དཔུང་གཡེ་སྟོན་
 འབྲིང་པའི་སྟེང་དུ་བྱུར་བ་རྩེ་མིང་གིས་བསྒྲིག་ཅི་ཐུབ་མཛད་ནའང་རིན་སྐྱབས་པ་དོན་ཡོད་རྩོམ་
 མ་གསན་ལྟོས། རྩེ་མིང་དང་རིན་སྐྱབས་པའི་བར་འཁོན་གཞི་རྗེ་ཆེར་སོང་བའི་གནས་ཚུལ་དེ་
 མི་ལོགས་པར་དགོངས་ནས་ཞུ་དམར་བཞི་པ་སྟུན་ཕྱ་ཆོས་ཀྱི་གྲགས་པས་རིན་སྐྱབས་པ་དོན་ཡོད་རྩོམ་

རྩེ་ལ་ཕྱེ་སྤྱིད་འདི་སྤྱིར་རྒྱལ་ཁམས་དང་། སྒོས་ཕྱེ་དཔོན། ཡང་སྒོས་བྱིད་རིན་སྤྱངས་པ་ལ་གཅེས་
 པས་རྫོང་གཞིས་མགོས་ཆེ་བ་ཞིག་ཕུལ་ནས་ཕྱེ་སྤྱིད་ཀྱི་དགོངས་ཆོམ་སེལ་ལུགས་བྱས་ན་ལེགས་པའི་
 ཞལ་ཏེ་མཛད་པ་གསལ་བ་ལྟ་བུར་བཅོས་ནས་སྤྱན་ཕྲ་ཆོས་ཀྱི་གྲགས་པ་དང་། ཕྱེ་སྤྱིད་དག་དབང་
 བཀྲ་ཤིས་གྲགས་པ་ཡོན་མཛོད་རྣམ་གཉིས་སྤྲུགས་མདར་གདན་བྱངས་ཏེ། རིན་སྤྱངས་པ་དོན་ཡོད་
 རྩེ་རྩེས་འཕུལ་གྱི་ཞབས་ཏོག་ཕུན་སུམ་ཆོགས་པ་བསྐྱབས་པ་དང་། གུས་གུས་ལྟར་མཛད་ཀྱང་
 དགོངས་སེལ་འབུལ་བ་བྱར་ལུང་བ་ཕུལ་པར་མཛོད་ཡོན་གཉིས་ཀ་མ་དགེས་ནས་སྤྱན་ཕྲ་ཆོས་ཀྱི་
 གྲགས་པ་ཕྱགས་རིང་བ་བཞིན་དུ་ཡངས་པ་ཅན་ལ་ཕེབས། ཕྱེ་སྤྱིད་ཀྱིས་ཀྱང་རིན་སྤྱངས་པས་ཕུལ་
 པའི་ཤོར་སྒྲ་པལ་ཆེར་བསམ་ཡས་དང་། གོ་ཁབ་རྣམས་ཆོས་སྦྱོང་གཞི་བདག་གི་བསྐྱང་རྩེས་སུ་ཕུལ་
 བ་སོགས་འབུལ་དངོས་དེ་ཆོ་བསྐྱམས་རིན་མེད་པ་ལྟ་བུའི་རྣམ་པ་བསྟན་པས་དོན་ཡོད་རྩེ་རྩེ་ཡང་
 མ་དགའ། དེའི་ཕྱི་ལོ་དོན་ཡོད་རྩེ་རྩེ་དགུང་ལོ་ཕྲ་བཅུའི་སྤྱིང་འདས། ཕྱི་ལོ་1515པའི་ཤིང་པག་
 ལོར་བསམ་ཕྱེ་བས་བསྐྱངས་པའི་ཕྱེ་གཟར་གྱིས་རྒྱུན་བྱས་པས་རིན་སྤྱངས་པའི་ཞལ་ངོ་ཕྱི་མ་རྣམས་
 དེའི་རྒྱབ་དུ་ཡངས་ཏེ་ཕྱི་ལོ་1516པའི་མེ་ཕྱི་ལོར་དབུས་གཙང་འབྲུག་ལོང་ཆེན་པོ་ཡངས་བྱང་། ཕྱེ་
 སྤྱིད་མཆོན་རྩས་རྒྱལ་ཏེ་ཁ་རག་དང་བོད་ཡུལ་ཆོས་ལ་ས་མཆོམས་བྱས། སྐབས་དེར་སྤྱན་ཕྲ་ཆོས་ཀྱི་
 གྲགས་པ་དཔོན་སློབ་བཟད་མདར་ཕེབས་ནས་ཁུ་ཤུལ་ལྷན་པོ་ཅེ་ཆིངས་རྟེན་དུ་ཕུལ་ཏེ་དབུས་
 གཙང་ལོ་གསུམ་ཕྱེ་གཟར་མི་བྱེད་པའི་ཆིངས་བསྐྱམས་ནའང་། རིན་སྤྱངས་པས་སྤྱར་ཕྱེ་གཟར་
 བསྐྱངས་ཏེ་རྒྱལ་མཁར་ཆེར་བཏེགས་སྐབས། འཕྱོངས་རྒྱས་རིན་ཆེན་རྒྱལ་མཆོག་གིས་གཙོས་ཕྱེ་
 སྤྱིད་ཀྱི་དབུང་ཆེན་རྣམས་ཉང་སྟོད་བར་དུ་བྱོན། དགའ་ལུན་པ་དམག་དཔོན་བསོད་ནམས་རྒྱལ་
 པོས་སྤྱིད་འཕམ་གྱི་དབུང་རྣམས་འབྲིད་དེ་ཤངས་ཀྱི་བར་དུ་བསྟོད་པས་རིན་སྤྱངས་པས་འབངས་
 གྱེན་ལོག་བྱེད་པའི་བྱ་བར་རྒྱུད་དེ་གཙུག་ཆོས་ཆེན་པོ་གྲུ་མེད་ཀྱི་གནས་སུ་གྱུར་ནའང་།
 རྒྱལ་ཅེ་དང་། བ་སྐྱམ་པའི་ས་ཆ་ཤོར་བ་རྣམས་ཕྱིར་སྟོད་པ་དང་། གོང་སར་དགོངས་བསངས་
 དང་། རྫོང་དཔོན་གྱི་ལས་ཀ་ལྷ་བ། ཕྱིན་ཆད་མ་བྱངས་པའི་སེམས་འདོར་བ་སོགས་ཀྱི་ཁས་ལེན་
 ལུས་ཀྱང་། ཕྱི་ལོ་1522པའི་རྒྱ་ཏྲེ་ལོར་རིན་སྤྱངས་པས་སྤྱར་ཡང་ཕྱེ་གཟར་ཆོས་ཆེན་བསྐྱངས་ཀྱང་
 ཕྱེ་སྤྱིད་ཀྱི་མཆོན་རྩས་ལ་སྟོན་ཆེར་མ་བྱང་། ཕྱི་ལོ་1524པའི་ཤིང་སྤེལ་ལོར་པག་མོ་གྲུ་བ་དང་ལྷག་
 ལུང་པ་འཐབ་ཅིང་། དེའི་ཕྱི་ལོ་ཤིང་བྱ་ལོར་ལྷག་ལུང་པ་དང་ཐོག་ཁ་བ་བསྐྱེལ་ཏེ་པག་མོ་གྲུ་བ་དང་
 འཐབ། ཕྱི་ལོ་1526པའི་མེ་ཁྱི་ལོར་པག་མོ་བ་དང་ལྷ་སེར་བ་བསྐྱེལ་པ་དང་འབྲི་ལྷག་འཐབ་པ་མ་
 གཏོགས་དབུས་གཙང་ཞོད་འཇགས་སུ་གནས་ཤིང་། དེ་རྩེས་ཕྱི་ལོ་1530པའི་ལྷགས་ལྷག་ལོར་ཐོག་
 མཁར་གཉིས་དང་དཔོན་ས་ཕྱེ་སྤྱིད་འགལ་མེད་ཀྱི་ལྷ་ཆོག་སྤྱིག་པའི་རྒྱུན། ལོ་དེ་ལ་སྟོད་དུ་ལྷ་དམར་
 སེར་གྱི་འབྲུག་པ་ཡངས།
 དེའི་ཤུགས་བརྒྱབ་པ་ས་ཐོག་མཁར་གཉིས་དང་ཕྱེ་སྤྱིད་འབྱངས་སུ་སོང་སྟེ་འབྲི་ལོ་གཉིས་དགོས་
 སུ་ཕྱེ་གཟར་ཡོད་པ་གཅིག་དང་ལོ་ཁ་པའི་རྒྱབ་དུ་ཕྱེ་སྤྱིད་ཀྱི་དབུང་སྤན་ཆོགས་བཞེངས་པ་སོགས་
 མཛད། ཕྱི་ལོ་1538པའི་ས་པོ་ཁྱི་ལོར་དབུས་གཙང་ཆིངས་གོལ་མཆོམས་ལ་ཕྱེ་སྤྱིད་ཀྱི་ཆིངས་མཐུད་
 ཅི་ཡོང་གི་དགོངས་པ་མཛད་ནའང་། རིན་སྤྱངས་པ་སྤྱིད་གཏོགས་ཀྱིས་མ་གསལ་པས། ཕྱེ་
 གཟར་ཤིན་ཏུ་ཆེ་བ་ཡངས། ས་ཐོབ་ཤོར་ཁམས་ཆེ་བ་ནི་གཉིས་ཐད་ནས་མ་བྱང་བ་སོགས་ཀྱི་གནད་
 དོན་འདི་དག་《དེབ་དམར་གསར་མའི་》

རང་བཞོན་པ་ཇི་བཞིན་གསལ་བཤད་ཞུས་པ་ཡིན། མཚོ་སྐྱོད་རྩེ་རི་ལྷོ་རིན་ལྷན་པ་དག་
 དབང་རྣམ་ཀླུ་གྱིས་དག་དབང་བཟུང་གིས་གྲགས་པའི་ཞབས་ལ་གཏུགས་ནས་རྫོང་དཔོན་གྱི་ལས་ཀ་
 སྤངས་ཤིང་ཁོང་ནི་རིག་པའི་གནས་ཐམས་ཅད་ལ་མཁས་པ་ཞིག་ཡིན་ཀྱང་། ཨི་དང་། གཉལ་གྱི་
 རྩོགས་སུ་དམག་གི་འཇུག་སྒོ་མཛད་པས་ཕྱི་མི་དག་དབང་བཟུང་གིས་གྲགས་པའི་ཐུགས་ལ་ཕོག་སྟེ།
 དབུས་རྩོགས་གྱི་སྡེ་རྫོང་གཞིས་རྣམས་ཕྱིར་སྤངས་པས་རེ་ཞིག་དབུས་ཁུལ་དུ་རིན་ལྷན་པའི་
 མངའ་ཐང་ཅུང་ཟད་ཉམས་པ་བྱུང་། འོན་ཀྱང་གཙང་རྩོགས་སུ་མང་གི་ཆེ་ས་དང་། ལ་སྟོད་སྟོ་
 རྩོགས་སོགས་ཆབ་འོག་དུ་བཅུག་ཅིང་། རིན་ལྷན་སུ་སྡེ་གདོང་ཕོ་བྲང་གི་མིག་སྟོན་ལ་བརྟེན་ནས་
 གསང་ཐུགས་ཀྱི་དུས་མཚད་སྟོལ་ཡང་བཅུགས། དག་དབང་རྣམ་ཀླུ་ལ་སྤྲོས་གསུམ་བྱུང་བའི་དང་
 ཕོ་ཆུང་དུའི་དུས་ནས་གོང་། གཉིས་པ་དོན་གྲུབ་ཆོ་བརྟན་རྩེ་རི་སྤྲོད་པ་ཡབ་མེས་ཀྱི་དུས་མ་ལོན་
 པའི་པ་རྣམ་ལྷན་གྲུབ་ཆེའི་རྫོང་མངའ་འབངས་དང་བཅས་པ་བཟུང་ཞིང་། ཀམ་པ་མི་སྟོད་རྩེ་རི་
 གསུང་བཞིན་པ་རྣམ་གསུང་རབ་སྤྱིང་གི་དགོན་པ་བཏབ། སྤྲོས་ཆུང་བ་རིན་ལྷན་པ་དག་དབང་
 འཛིགས་གྲགས་ནི་སྟོབ་དཔོན་མཁས་པ་དུ་མ་བསྟེན་ནས་རིག་པའི་གནས་མཐའ་དག་ལ་གཞན་དྲིང་
 མི་འཛོག་པའི་སྟོབས་པ་བསྟེན་ནས་ཀླུ་པོ་པ་རྩེ་ཏའི་རྣམ་ཐར་བཟུང་ཞིང་། རྟོར་གོས་བཟང་པོ་
 ལས་གྲུབ་པའི་རིགས་ལྷན་ཡོལ་བར་གྲགས་པ་བཞོན་པས་ཁུད་པར་དུ་འཕགས་པ་བཞེངས་པ་དང་།
 《སྟན་པ་གི་བསྟན་བཅོས་དཔྱད་པའི་དགོངས་རྒྱུ་མི་འཛིགས་སེང་གའི་རྒྱུད་ཀྱི་ང་རོ་》དང་།
 《མངོན་བརྟོག་མཁས་པའི་རྣ་རྒྱུ་》སོགས་བསྟན་བཅོས་མང་པོ་རྩོམ་གནང་མཛད་པས་བོད་ཀྱི་
 རིག་གནས་སྤྱི་དང་། བྱེ་བྲག་རྩོམ་རིག་འཕེལ་རྒྱས་ལ་མཛད་རྩིས་སྤྲོད་པ་བཞག་ཡོད།
 གསུམ། ཞིང་ཤག་པས་བྱེན་ལོག་བྱས་ཏེ་རིན་ལྷན་པའི་སྟོབས་ཤུགས་བཅོམ་པས་རིམ་བཞིན་
 ཕག་བྱའི་མི་དབང་མཇུག་འགྲེལ་བ། ཞིང་ཤག་པ་ཆོ་བརྟན་རྩེ་རི་རིན་ལྷན་པའི་གཉེན་ཆེན་
 དུ་གཏོགས་པ་ཞིག་ཡིན་ལ། དེས་རིན་ལྷན་པ་དང་སྡེ་གདོང་པ་གཉིས་ཀའི་ཞབས་འབྲིང་རྒྱུ་པ་
 གཉིས་འཇུགས་བྱས། སྤྲོས་དགུ་ཙམ་ཞིག་བྱུང་བའི་ནང་ནས་གྲགས་ཆོ་བ་ནི་ཀམ་མཐུ་སྟོབས་རྣམ་
 ཀླུ་དང་། ཀུན་སྤངས་ལྷ་དབང་རྩེ། ཀམ་བསྟན་སྟོང་དབང་པོ་བཅས་ཡིན། ཞིང་ཤག་པ་ཆོ་
 བརྟན་རྩེ་རི་རིན་ལྷན་པ་དག་དབང་རྣམ་ཀླུ་གྱི་སྐབས་སུ་རིན་ལྷན་པའི་ཆེབས་དཔོན་གྱི་ལས་
 ཀ་དང་། དེ་ནས་རིམ་པས་ཤངས་དང་ཐུང་སྤྲད་ཁུལ་གྱི་ཁུལ་སྤྱད་པ་ལོ་མང་བྱས། རབ་བྱུང་དགུ་
 པའི་ས་སྤྱོད་སྤྱི་ལོ་1548ལོར་རིན་ལྷན་པས་གཞིས་ཀ་བསམ་འགྲུབ་ཆེའི་རྫོང་དཔོན་དུ་བསྐྱོས།
 ཞིང་ཤག་པ་ཆོ་བརྟན་རྩེ་རི་སྟོང་སྟོབས་དང་འཛོན་ཐང་ཡོད་པ་ཞིག་ཡིན་པས་རིམ་བཞིན་སྟོབས་
 འབྱོར་དང་དབང་ཤུགས་རྩེ་ཆེར་སོང་སྟེ་རིན་ལྷན་པ་དག་དབང་འཛིགས་གྲགས་ཀྱི་དུས་སུ་སྟོབས་
 སྐབས་རིན་ལྷན་པའི་ཁ་གཏད་དུ་ལངས། ལྷག་པར་སྤྱི་ལོ་1557པའི་མེ་སྤྱོད་ལོར་ཤངས་དོན་རབ་
 པའི་ས་སྤྱོད་སྟོར་རིན་ལྷན་པ་དང་། ཞིང་ཤག་པ་གཉིས་བར་དུ་ག་དབུང་གི་སྟོར་བ་བརྩམས་
 སྐབས་འབྲུག་པ་ཀུན་མཁྱེན་པ་དཀར་པོས་བར་འདུམ་གནང་བར་ཕེབས་ནའང་དོན་རབ་པའི་སྟོག་
 ལ་ཉེན་ཁ་མ་བྱུང་བ་ཙམ་ལས་ས་མི་དབང་རིས་ཞིང་ཤག་པར་ཆིས་སྟོད་གནང་དགོས་བྱུང་། སྤྱི་ལོ་
 1563པའི་ཆུ་ཕག་ལོར་ས་སྤྱོད་པའི་རྒྱུ་དུ་རིན་ལྷན་པ་དག་དབང་འཛིགས་གྲགས་ཀྱི་དམག་དབུང་
 གཡས་རུ་བྱུང་བའི་རྩོགས་སུ་བཏོགས་པའི་ཆོ། དག་དབང་འཛིགས་གྲགས་རང་ཡང་དམག་རྒྱུ་དུ་
 ཕེབས། སྐབས་དེར་བསམ་འགྲུབ་ཆེའི་རྫོང་དཔོན་ཞིང་ཤག་པ་ཆོ་བརྟན་རྩེ་རི་དག་དབང་

འཇིགས་གྲགས་ཀྱི་སྤྲུལ་པ་དཀར་པོ་བཀོངས་པ་དང་འབངས་ཀྱི་ལོག་བྱས་ཏེ་སྤྲུལ་མ་རྟེན་པའི་
 ཁར། གཙང་རོང་ཕྱོགས་སུ་དམག་འབྱུག་ལངས་པ་དང་། དེ་རྗེས་རིན་སྤངས་པས་རྒྱལ་ཅེ་པ་དང་།
 འབྲོང་ཅེ་པ། ལྷ་ར་ཐང་པ་སོགས་ལའང་དབྱང་འབྲུག་བྱས་ཀྱང་། ས་རོལ་པའི་ཕྱོགས་སུ་ཁྱེད་ཤག་
 པས་རྒྱལ་རྒྱུར་བྱས་པ་སོགས་གཡུལ་འབྱེད་དེ་དག་ན་རིན་སྤངས་པར་ཕམ་ཁ་གཅིག་རྗེས་གཉིས་
 མཐུད་དུ་ཕོག་སྟེ་དག་དབང་འཇིགས་གྲགས་ཀྱི་མངའ་ཐང་ཕལ་ཆེར་ཤོར། དུས་དེར་བྱི་ལྷ་ར་ཕག་
 མོ་བྱ་པའི་སྤེ་སྤྱིད་ཀྱི་རྣམ་པ་ལ། རང་དོན་དངོས་སྤེ་པ་རིན་སྤངས་པས་བོད་ལ་དབང་བསྐྱར་བྱེད་
 པའི་སྤྱིད་དབང་དེ་ཉམས་པའི་འགོ་ཚུགས། སྤྱི་ལོ་1565པའི་ཤིང་སྤང་ལོར་ཁྱེད་ཤག་པ་རང་གི་
 དམག་སྟེ་ཁྱིད་དེ་པ་རྣམ་ལྷན་གྱུ་ཅེ་བསྐྱར་པ་དང་། རྗེས་གསར་ཕག་རི་བཅས་སྤངས་པར་མ་ཟད།
 ལྷན་གྱུ་ཅེ་པ་སང་ཤོར་གནང་ཤོར་དང་། ལྷང་སྟོད་པ་རྣམས་སུ་ཡི་ཕྱོགས་སུ་འགྲོ་ངེས་གཏན་
 མེད་པའི་ཁར། རིན་སྤངས་པ་ལའང་ཉེན་ཁ་ཆེན་པོ་ཆགས་པའི་མཚམས་སུ་སྤེབས་ཆོ། རིན་སྤངས་
 པས་འབྱུག་པ་པད་མ་དཀར་པོ་སྤྲུལ་ཡང་རིན་གཙང་གཉིས་ལ་བར་འདུམ་གནང་བར་གདན་ཁྱུས་
 བྱས་མཐར། པ་རྣམ་པ་ཡོངས་རྫོགས་ཁྱེད་ཤག་པར་སྤྱད་ནས་འཐུས་ཅན་བྱང་བ་བཅས་སྐབས་དེར་
 ཡང་ཁྱེད་ཤག་པར་རྒྱལ་ཁ་ཐོབ། དེའི་དུས་བྱང་བདག་ནམ་མཁའ་རིན་ཆེན་གྱི་སྤྲུལ་ནམ་མཁའ་
 རྒྱལ་མཚན་དང་། བྱང་བདག་བཟ་ཤིས་སྟོབས་རྒྱས་སྤྱུ་མཆེད་བགྲེས་གཞོན་གཉིས་ནང་མ་འཆམས་
 པའི་བར་དུ་ཁྱེད་ཤག་པའི་སྤྲུལ་ཀུན་སྤངས་ལྷ་དབང་དོ་རྗེ་བཙུངས་ཐོག་ནམ་མཁའ་རྒྱལ་མཚན་གྱི་
 ཕྱོགས་སུ་ལངས་ཏེ་བྱང་བདག་བཟ་ཤིས་སྟོབས་རྒྱས་རང་གི་སྤྱིར་གཞིས་སུ་བཞུགས་མི་ཆོག་པར་
 དབུས་ཕྱོགས་སུ་རྒྱང་ཕྱད་ལྷ་བྱར་ཕེབས་དགོས་པའི་ཆད་པ་ཕོག་པར་མ་ཟད། ཁྱེད་ཤག་པས་བྱང་
 བདག་བཟ་ཤིས་སྟོབས་རྒྱས་ལ་འབྲུ་སྟོད་སྟོག་པ་ཐུགས་ལ་ཕོག་ཆེ་བས། བཟ་ཤིས་སྟོབས་རྒྱས་ཀྱིས་
 མངོན་སྟོད་ཀྱི་ལས་སྦྱོར་མཛད་པས་ཁྱེད་ཤག་ཆོ་བརྟན་དོ་རྗེ་གཟའ་ནད་ཀྱིས་གྲོངས་པར་གྲགས།
 ཁྱེད་ཤག་པའི་སྤྲུལ་ཀུན་སྤངས་ལྷ་དབང་དོ་རྗེས་བསམ་འབྱུག་ཅེར་བཞུགས་པ་དང་། བརྟན་སྤང་
 དབང་པོ་པ་རྣམ་མོར་བྱ་བྱང་ཅེར་བཞུགས་ནས་གཙང་ཕྱོགས་ཕལ་ཆེར་དབང་འོག་དུ་བཅུག་པར་
 བྱང་བཅུ་པའི་ལྷགས་ཀྱི་ སྤྱི་ལོ་1610ལོར་ཁྱེད་ཤག་པའི་སྤྲུལ་ཀུན་སྤངས་རྣམ་རྒྱལ་གྱིས་རང་
 ཉིད་ཀྱི་གཉེན་ཆེན་ཡར་རྒྱལ་པ་བདུད་འདུལ་གྲགས་པ་ལ་དམག་དྲངས་ནས་ཡར་རྒྱལ་བཟུང་།
 དེའི་བྱི་ལོར་གཙང་པའི་སྤྱིད་ཀྱི་འགན་བཞེས། སྤྱི་ལོ་1612པའི་ཆུ་བྱི་དང་སྤྱི་ལོ་1613པའི་ཆུ་སྤང་
 ལོར་ལྷ་ར་ཐང་པ་སྤྱོད་ཀྱིས་དབྱང་གིས་སྦྱོར་བ་ལ་བརྟེན་ནས་དབུས་ཕྱོགས་འཕན་པོ་དང་གཞིས་
 ཀ་སྟེ་སོགས་སྤངས་ཏེ་གཙང་པས་གཞི་རྩའི་ཐོག་ནས་དབུས་གཙང་ཡོངས་ལ་དབང་སྐྱུར་བྱས། ཏུ་
 ལའི་སྤྱི་ལོ་སྤྱི་ལོ་ཐེང་བཞི་པ་ཡོན་ཏན་རྒྱ་མཚོས་གཙང་པ་ལ་དྲག་པོ་མངོན་སྟོད་ཀྱི་ལས་སྦྱོར་གནང་
 བའི་ཀོ་ལོང་དང་ཡང་སྤྱིད་སོག་ཡུལ་ནས་གདན་འདྲེན་ཞུ་བྱེད་སྟེ་དོགས་གཞི་བཅས་ཀྱིས་སྤྱི་ལོ་
 1616ལོར་རྒྱལ་བ་ཡོན་ཏན་རྒྱ་མཚོ་སྤྱི་ལོ་ཐེང་ཤིག་པའི་ཡང་སྤྱིད་ངོས་འཛིན་བྱེད་མི་ཆོག་པ་བཅོས། དེ་
 རྗེས་པཎ་ཆེན་སྟོ་བཟང་ཆོས་རྒྱན་གཙང་པ་རྒྱལ་པའི་མཆེད་གནས་ཡིན་པ་དང་། ཁོང་གིས་ལྷས་
 ངོར་བརྟེན་ནས་ཡང་སྤྱིད་བོད་དུ་བཙུངས་ཆོག་པའི་བཀའ་གནང་འབྲིལ། སྤྱི་ལོ་1617པའི་མེ་སྤུལ་ལོ་
 ཁལ་ཁ་ཆོ་བྱར་དཔོན་གྱི་དམག་དབྱང་མི་གངས་སུ་སྤྱོད་ཅན་དབུས་སུ་འབྱོར་ནས་དབུས་དམག་
 དང་མཉམ་སྤྱོད་ཐོག་གཙང་དམག་ལ་ཕར་སྐོལ་བྱས། དེའི་བྱི་ལོ་རབ་བྱང་བཅུ་པའི་ས་ཏྲ་ སྤྱི་ལོ་
 1618ལོར་ཀམ་བརྟན་སྤྱོད་དབང་པོས་དམག་དབྱང་ཁྱི་སྤྲུལ་ཅན་འབྲིད་ནས་དབུས་ཕྱོགས་ཀྱི་གྲོང་

ཕྱི་གལ་ཆེ་བ་མང་པོ་སྤངས། ལོ་དེའི་ཉིན་རྒྱ་བདུན་པར་སེར་འབྲས་སྤིང་ལོག་ཅེས་པ་སེར་དམག་
དང་དབྱས་དམག་གིས་གཙང་དམག་ལ་འཐབ་འཁྲུག་དྲག་པོར་བྱས་མཐར་དབྱས་དམག་པམ་ནས་
སེར་འབྲས་ཀྱི་གྲ་པ་མང་པོ་བྱས་སུ་བྱོལ་དགོས་པ་བྱུང་། ཀམ་བཟུན་སྐྱོང་དབང་པོས་ཐེ་མེད་པག་
ཟུའི་མེད་དབང་གཏོར་ནས་གཙང་པ་རྒྱལ་པོའི་མེད་དབང་དངོས་སུ་བཅུགས་སོ།

ཆོས་རྒྱལ་ཆེན་པོ་རྣམ་གསུམ་དང་། དགའ་ལྷན་ཁྲི་པ་རིམ་བྱོན་གྱི་རེ་མིག།

རྒྱ་ནག་ཏུ་མིང་རྒྱལ་རབས་སྐབས་ཀྱི་ཆོས་རྒྱལ་ཆེན་པོ་རྣམ་གསུམ། རེབ་མིག་འདི་ནི་རྒྱ་ནག་གི་
ཡིག་ཚང་རྟེན་པའི་ནང་འཁོད་པ་ལྟར་བྲིས་སོ།
ཆོས་རྒྱལ་ཆེན་པོ་རྣམ་གསུམ།

མཚན། རྟེན་མཚན་གསལ་མཐན། གསལ་པའི་དུས་ཚོད།
སྤྱི་མའི་མཚན་དང་གྲུབ་མཐའ།

རིན་ཆེན་ཆོས་རྒྱལ་མིང་ཁྲིན་ཅུ། ཀམ་དེ་བཞིན་གཤེགས་པ། བཀའ་བརྒྱད་པ། ཐེག་ཆེན་ཆོས་རྒྱལ།
མིང་ཁྲིན་ཅུ།
ཀུན་དགའ་བག་ཤིས། ས་སྐྱ་པ། བྱམས་ཆེན་ཆོས་རྒྱལ། མིང་ཁོན་ཅོང་། 1997ལེ་ཤེས། དགེ་ལྷགས་
པ།
དགའ་ལྷན་ཁྲི་པ་རིམ་བྱོན་གྱི་རེ་མིག།

ཁྲི་རབས།

མཚན། འབྲུངས་ལུལ། ཁྲི་རབས་ལུན་ཚད།
ཅོང་ཁ་པ་སྒོ་བཟང་གྲགས་པ། ཅོང་ཁ། ཟ࿳་ལོ་1409ནས་1419བར། རྒྱལ་ཚབ་དར་མ་རིན་ཆེན།
གཙང་མུང་སྟོད་ཆུ་ཕང་། 1419ནས་1433བར། BH3མཁས་གྲུབ་དགེ་ལེགས་དཔལ་བཟང་།
གཙང་ལ་སྟོད་མདོ་གཞུང་། རས་1438བར་འཕྲུ་ལེགས་པ་རྒྱལ་མཚན། གཙང་ཞ་ལྷ། 1གཡག་
ཐེ་སྒོ་སྒོས་ཆོས་སྐྱོང་། གཙང་གཡག་ཐེ།
བ་སོ་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན། གཙང་ལ་སྟོད། སྒོ་གྲོས་བཏན་པ། གཙང་གི་ཤངས་མགོན་ཁང་། སྟོན་
ལམ་དཔལ་པ།

གཙང་གཡག་རྩ་བྱང་། སྒོ་བཟང་ཉི་མ། ཅོང་ཁ། ཡེ་ཤེས་བཟང་པོ། ལམས་ལྷན་མ། འདར་
སྟོན་སྒོ་བཟང་གྲགས་པ། གཙང་སྟོད་འདར། འཇམ་དབྱངས་ཤེས་རབ་ལེགས་པ། རེ་བྱོགས། ཆོས་
ཀྱི་བཤེས་གཉེན། སྟོད་ལུང་མདའ།
རིན་ཆེན་འོད་ཟེར། སྟོད་ལུང་མདའི་ཞིང་བཟུང་། FT41522ནས་པཌ་ཆེན་བསོད་ནམས་གྲགས་པ།
ཆོས་སྐྱོང་རྒྱདགའ་ལྷན་ཁྲི་པ་ཞེས་པ་དེ་ནི་དཔོན་གྱི་གདུང་རྒྱུད་དང་། སྤྱི་མའི་ཡང་མེད་སོགས་མཐོ་
རིམ་མི་སྤྱི་ལོ་སྤྱི་ལོ་ལྟར་བྱས་པའི་དུས་ནས་ཁྲི་ཐོག་ཏུ་བཀོད་པ་ལྟ་བུ་མིན་ཞིང་། བོད་ཀྱི་གཏམ་དཔེ་
ལ། སྤྱང་པོའི་བྱ་ལ་ཡོན་ཏན་ཡོད་ན། དགའ་ལྷན་ཁྲི་པ་བདག་པོ་མེད། ཅེས་ཡོངས་སུ་གྲགས་
པ་ལྟར་རིགས་རྩས་འབྱོར་པ་ས་བྱོགས་བཅས་དམིགས་བསལ་གྱི་དབྱེ་བ་གང་ཡང་མེད། རྒྱུད་བྱིས་

པའི་དུས་ནས་ཐོས་བསམ་དང་སྒྲོབ་གཉེར་ལ་བཙོན་ནས་རིམ་བཞིན་མཁས་པ་ཆེན་པོའི་གོ་ས་ཐོབ་
 པ་དང་དེ་ནས་གཞུང་ལུགས་རབ་འབྱམས་སྤྱོད་པའི་མཁས་མང་འདུས་པའི་དབུས་སུ་ལྷང་རིགས་ཀྱི་
 ཚོད་པའི་གད་རྒྱུད་སྒྲོག་པ་ལ་སྤྱད་ཀྱང་ཕྱིན་པའི་ལན་མེད་པ། གུས་པ་ཆེན་པོས་གཙུག་ཏུ་བཀྱར་
 བར་གྱུར་པའི་ཆོ་ན། ད་གཟོད་དགའ་ཕྱན་གྱི་ཁྲི་ལ་བཞུགས་སུ་གསོལ་བའི་ལུགས་སྒོལ་འདི་ནི།
 སོ་སའི་ཡོན་ཏན་གྱི་ཚད་ལ་དཔགས་ནས་ཀུན་གྱི་ཐུན་མོང་དུ་བཀྱར་པའི་མཁས་པ་དེ་ཉིད་ཁྲི་ལ་
 བཀོད་པ་ནི་དང་གི་དམངས་གཙོའི་ལུགས་སྒོལ་དང་མཐུན་པ་ཞིག་ཡིན་འདུ

སྤྱོད་པ།
 དག་པོའི་བཀའ་ལན་མཁས་པའི་ཐབས་ཀྱི་ཕྱོག
 རྒྱུ་པའི་མནར་གཅོད་བཟོད་པའི་གོ་ཆས་བསྟན། |
 མཐུན་པའི་གྲོགས་ཀུན་གྱི་ནང་གཅིག་སྦྲིལ་བས། |
 ས་སྐྱའི་མིད་དབང་སི་ཏུའི་ཐུག་ཏུ་ཐོབ། |
 དབུས་གཙང་འབྲུག་པས་བོད་ཀྱི་ལ་རྒྱ་ཉམས། |
 བྱིས་རྒྱུད་འབྲུག་པས་པག་གྱའི་ཕྱེ་མིད་ཉམས། |
 བཀའ་དགའི་འབྲུག་པས་བསྟན་པའི་སྤྱིང་པོ་ཉམས། |
 རང་འབྲུག་བྱས་ན་ནམ་ཡང་ཉམས་པར་འགྱུར། |
 ཞེས་བྱ་བ་ནི་བར་སྐབས་ཀྱི་ཆོགས་སུ་བཅད་པའོ།

ལེན་བརྒྱད་པ། གཙང་པ་རྒྱལ་པོའི་དུས་རབས།

ས་བཅད་དང་པོ། གཙང་པ་རྒྱལ་པོའི་སྲིད་དབང་དངོས་སུ་བཅུགས་པ།
 སྤྱིར་ལོ་རྒྱུས་ལ་ཞིབ་འཇུག་བྱེད་པའི་སྐབས་སུ་ཕྱོགས་ཞེན་གྱི་ལྟ་བ་དང་། གཙམ་བྱ་ངོ་དགའི་ཆོག་
 གིས་མ་བསྐྱད་པ་དོན་རྒྱུན་རིམ་བཞིན་ཡི་གེར་བཀོད་ནས། དེ་ལ་ལོ་རྒྱུས་དངོས་གཙོ་སྤྱི་བའི་ལྟ་བས་
 དྲང་བདེན་གྱིས་ཕྱོགས་སྤོམ་བྱེད་དགོས་པ་ནི་ཉ་ཅང་གལ་ཆེ། སྤྱི་མཐའི་ཕྱོགས་ཞེན་གྱིས་བོད་ཀྱི་
 ལོ་རྒྱུས་དངོས་ཀྱི་རྣམ་པ་ལ་ངན་ཤན་ཆེན་པོར་ཁྱགས་ཡོད་པ་དཔེར་ན་བན་བོན་ཕྱོགས་རིས་གྱིས།
 བོན་གྱི་ལོ་རྒྱུས་ཡིག་ཆ་དག་ཁྲུངས་མེད་ཀྱི་གྲལ་དུ་འཛོག་རྒྱུ་བྱས་སྟབས། སྤང་བཅན་གོང་གི་ལོ་
 རྒྱུས་སྤྱི་བ་ལ་ཁྲུངས་གཏུགས་ས་མེད་པ་ལྟ་བུ་ཞིག་ཆགས་ཡོད། དེ་བཞིན་དུ་དགའ་ལྡན་སོ་བྱང་
 བཅུགས་རྗེས་མཁས་པ་རྣམས་ཀྱིས་བྲིས་པའི་ལོ་རྒྱུས་ནང་དུ་གཙང་པ་རྒྱལ་པོ་ལ། ཕྱི་ནང་གི་རིག་
 པའི་གནས་ལ་སྤྱངས་པ་དམན་པ་དང་། ལྷག་པར་དུ་ཆབ་སྲིད་ཀྱི་སྲིད་བ་ཤིན་ཏུ་ཞན་པ་ཡིན་
 པའི་ཚུལ་སོགས་ངན་སྤྱི་སྤྱི་ཆོགས་བྱས་ཡོད་པ་འདི་ནི་ཆབ་སྲིད་ཀྱི་ལྟ་བས་བསྐྱད་པའི་ས་ཕྱོགས་
 སམ། སྤྱི་མཐའི་ཕྱོགས་རིས་ཀྱི་གཏམ་ཙམ་དུ་མཐོང་། བོད་ཀྱི་ལོ་རྒྱུས་ལ་ཞིབ་འཇུག་བྱེད་པའི་
 རང་རིགས་གཞོན་ནུ་རྣམས་ཀྱིས་ལོ་ངོ་བརྒྱ་ཕྱག་མང་པོ་འདས་པའི་གོང་དུ་བྱང་བའི་ས་ཆའི་ཕྱོགས་
 རིས་དང་། སྤྱི་མཐའི་སྤང་ཞེན་གྱི་ལྟ་བའི་རྗེས་སུ་མི་འབྱང་བར། སློ་གཟུ་བོར་གནས་པའི་སློ་ནས་
 ཕྱོགས་མི་འདྲ་བའི་ཡིག་ཆ་ཁག་གཉིས་ཀ་ལ་ཞིབ་ཏུ་བརྟགས་ནས། དུས་རབས་རིམ་བྱུང་གི་སྲིད་
 འཛིན་དཔོན་རིགས་རྣམས་ཀྱིས་བོད་སྤྱིའི་ཆབ་སྲིད། དཔལ་འབྱོར། དམག་དོན། རིག་
 གནས་སློབ་གསོ། འཕྲོད་བསྟེན། སྤྱི་ཆོགས་བདེ་འཇགས་བཅས་ཀྱི་ཐད་ལ་ཕན་པའི་མཛོད་རྗེས་
 གང་བཞག་ཡོད་པ་དང་། གཞོད་པའི་རོར་འབྲུལ་གང་བྱུང་ཡོད་པ་བཅས་ཕྱོགས་སྤོམ་ལེགས་པོ་
 ཞིག་བྱ་བར་འོས་ཏེ། དེར་རབས་ཅན་གྱི་བོད་རྒྱུངས་གསར་པ་འཇུགས་སྐྱོན་བྱེད་པའི་ལས་ཀའི་
 རང་དུ་ཉམས་སྲུང་དེ་དག་གིས་ཀྱང་བསམ་སློབ་སློབ་གསོ་བྱེད་ཆོག་པ་ཞིག་རེད།

གཅིག་གཙང་པ་རྒྱལ་པོའི་གདུང་རབས་མདོར་བསྟུས།
 དེར་དུས་བོད་ཀྱི་ལོ་རྒྱུས་བཤད་པའི་སྐབས་སུ་གཙང་པ་རྒྱལ་པོའི་སློབ་ལ་ཕྱོགས་རེ་བའི་ཡིག་ཆ་དང་
 ལྟ་བ་དག་ལ་བརྟེན་ནས་བྲིས་ཡོད་པ་ཤ་ལྷག་མཐོང་། སྤང་ནས་ཕྱོགས་གཉིས་ཀའི་ཡིག་ཆ་ལ་ཞིབ་
 ཏུ་དཔྱད་ནས་གཙང་པ་རྒྱལ་པོའི་ལོ་རྒྱུས་དངོས་ཀྱི་རྣམ་པ་གསལ་པོར་མཐོང་བར་བྱེད་ཆེད་འདིར་
 གཙང་པ་རང་ཕྱོགས་ཀྱི་བྲིམས་ཡིག་ཞལ་ལྟེ་བཅུ་དྲུག་གི་དབྱ་ན་འཁོད་པའི་གཙང་པ་རྒྱལ་པོའི་
 གདུང་རབས་མདོར་བསྟུས་ཤིག་ཡོད་པ་དེ་རིམ་བཞིན་དུ་འགོད་པ་ལ།
 གང་ཞིག་འཛིག་རྟེན་ཁམས་འདིར་ཕན་བདེའི་དཔལ།
 ། རྒྱལ་བྲིམས་གསལ་གྱི་འཁོར་ལོ་རྩིབས་སྟོང་གི།
 མཐའ་བཞི་རྣམ་གཞོན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་པོའི་ལྷ།
 ལྷན་པ་འབྲུག་ལྷར་ཆེ་བ་དེ་ལ་འདུད།
 ཞེ་མ་ས་དབང་རྒྱལ་པོའི་སྤྱས།
 སུན་ཆོགས་དགེ་ལེགས་ཀུན་གྱི་གཞི། །
 གངས་མེད་བསྐལ་པར་ཆོགས་གཉིས་བསྐྱུན།
 མགོ་ནག་མི་ལ་སྐམ་བུ་བྱ།
 གཉའ་རེངས་དག་ལ་གཤིན་རྗེ་འདྲ། །

ཆོས་མིང་སྐྱོད་ལ་འཇམ་དཔལ་དབྱངས།
 མངའ་འབངས་རྣམས་ལ་ཡིད་བཞིན་ནོར། །
 མཚན་སྒྲིམ་གཙང་སྟོང་རྒྱལ་པོ་ཡིན། །
 དེ་ཡི་གདུང་རབས་རིན་ཆེན་སྤེང་བའི་རྒྱན།
 མཛེས་པར་ཐོད་དུ་བཅིངས་པའི་ངོ་མཚར་གྱིས།
 འདོད་དགུ་ཡིད་བཞིན་འབྱུང་བའི་བཀའ་དྲིན་གཏེར། །
 ལས་དྲག་གནམ་གྱི་ཤེ་མོང་ཐོབ་པར་ཤོག
 ཅེས་མཆོད་པར་བརྗོད་དེ། སྤེལ་སེར་གཏམ་རྒྱུད་ལས་གཙང་སྟོང་རྒྱལ་པོའི་གདུང་རབས་ཀྱི་རྣམ་
 ཐར། དེའི་པོ་བྱང་དང་མངའ་བྱལ་གྱི་ཆེ་བ། དེའི་བཀའ་བྲིམས་ཀྱི་ལྷགས་དང་བཀའ་ཆེམས།
 དེའི་སྤང་སྤང་དོན་གོ་བའི་ཞལ་སྟེ། དེ་རྣམས་ཀྱི་ལུང་རྒྱལ་ཏུ་ཁར་བྱུང་གི་སྟོན་གྱི་བྲིམས་ཡིག་དང་
 གཏམ་རྒྱུད་ཁྲུངས་བཅུན་བ། ཡིག་རྩིང་དང་། རྣ་གཏམ་ཐོས་པ་རྣམས་ཀྱང་བསྐྱེགས་པ་ལས།
 ཐོག་མར་གདུང་རབས་ཀྱི་ལོ་རྒྱུས་ནི། སྤྱིར་སྤྱིས་བྱ་དམ་པ་རྣམས་ཀྱི་མཛོད་པ་ཞི་རྒྱས་དབང་དྲག་གི་
 རྣམ་པར་ཐར་པ་སོ་སྟེའི་སྟོ་ཡི་སྟོང་ཡུལ་ལས་འདས་ཤིང་། ཟབ་པ་དང་། རྒྱ་ཆེ་བ། སྟོ་རྩུང་
 གིས་རྟོགས་པར་དཀའ་མོད། དེ་རྟོགས་ཀྱང་མྱོངས་པའི་སྟོས་སྟན་དག་དང་སྟེབ་སྟོར་ཆོགས་
 བཅད་ཀྱི་རྒྱང་པ་སྟུག་པའི་བསྐྱེགས་བཅུམས་རྣམས་མེད་པའི་སྟེ་དགའི་གཏམ་བཞིན་བབ་ཅོལ་དུ་
 བྱིས་པ་འདི་ཉིད་རྣམ་དཔྱད་ཅན་གྱིས་གཟིགས་ན་སེང་གའི་གཡུ་རལ་ལ་སྟེ། ས་ལག་ཅིད་བྱས་པ་ལྟར་
 བཞད་མོད་གནས་སུ་འདུག་ཀྱང་རང་རང་གི་མོས་སྟོར་ཤར་པ་ཅུང་ཟད་བྱི་བར་བྱ་སྟེ། དེ་ཡང་སྤྱིར་
 བོད་ཁ་བ་ཅན་གྱི་རྒྱལ་ཁམས་འདི་ཉིད། འཕགས་པ་སྟུན་རས་གཟིགས་ཀྱི་གདུལ་བྱའི་ཞིང་ཁམས་
 གང་ལ་གང་འདུལ་གྱི་སྤུལ་པ་བསམ་གྱིས་མི་ཁྱབ་ཅིང་། ལྷག་པར་དུ་ཆོས་རྒྱལ་མེས་དཔོན་རྣམ་
 གསུམ་གྱི་བཀའ་དྲིན་ལ་བརྟེན་ནས། སངས་རྒྱུས་བཞུན་པའི་དབྱ་བརྟེས་པ་དང་། བསྐྱར་པ་དང་།
 དར་བར་མཛོད། ལྷགས་གཉིས་ཀྱི་བཀའ་བྲིམས་བཟང་པོས་སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་བདེ་སྦྱིད་ལ་
 བཀོད།
 མངའ་འབངས་དར་རྒྱས་སུ་མཛོད་ཅིང་། བོད་ལ་ཟུ་དར་བར་དར་བྱི་དར་གསུམ་བྱས་ན་འདི་ཡན་
 ཟུ་དར་རོ། བར་དར་ནི་དཔལ་ལྷན་ས་སྐྱུ་པས་བོད་ཤིང་སྟོ་བཅུགས་པའི་རྒྱལ་པོ་མཛོད་པ་དང་། སྟེ་
 མིང་སྟེ་གདོང་པའི་མཚན་དོན་རྟོ་དར་སྤང་བཞག་ཡན་དུ་འདུག་ཅིང་། དེ་ནས་བར་གྱི་མཇུག་ཕྱི་
 མའི་མགོའི་བར་དེར་བོད་དབྱས་གཙང་སྟོན་ཀྱིས་འདིར་སྟོ་བྱར་གྱི་མི་རྟོད་འགའ་ཞིག་གིས་ཡུལ་གྱི་ས་
 སྟེ་རྣམས་སུ་རྫོང་བཅིགས། ཡུལ་སོ་སོ་བདག་ཏུ་བཟུང་སྟེ་རང་རང་འདོད་པའི་འཕྲུལ་གྱིས་བསམ་
 སྟོར་མི་བསྐྱུན་པའི་དམག་མཚན་གྱི་བསྐལ་པ་དར། ཏོར་སོག་ཁྲ་སྟེའི་དབྱང་ར་མདར་སྟུན་ནས་ཡུལ་
 ཁམས་ཐམས་ཅད་བཅོམ་ཞིང་། སེམས་ཅན་ལ་བདེ་བའི་གོ་སྐབས་མེད་པའི་སྐབས་དེར་སྟོན་གྱི་
 ཆོས་རྒྱལ་མེས་དཔོན་རྣམ་གསུམ་གྱིས་བོད་ཀྱི་སེམས་ཅན་ལ་ལྷགས་བཅིའི་དགོངས་པ་ཟབ་མོ་ཆོས་
 དབྱིངས་རྒྱ་མཚོའི་སྟོང་ནས་ཡེ་ཤེས་ཆེན་པོའི་གཟིགས་པ་དགོས་འདོད་ཡིད་བཞིན་ནོར་བུའི་འོད་
 ཟེར་འཕྲོས་ཏེ་འཇིག་རྟེན་གྱི་ཁམས་ཐམས་ཅད་ཁྱབ་པར་མཛོད་པ་ལས་གཙང་སྟོང་རྒྱལ་པོའི་ཆབ་
 མིང་གྱི་རྟེན་འབྲེལ་རང་བཞིན་སྟུན་གྱིས་བྱུང་སྟེ། ཕྱི་དར་གྱི་དབྱ་ཚུགས་པ་ཡིན་ཞིང་རྒྱལ་རབས་
 འདི་ཉིད་ཀྱི་སྐུ་རུས་ནི་ཁྲི་སྟོང་སྟེ་བཅུ་ཡབ་སྐས་ཀྱི་སྐུ་རིང་ལ་རྩི་རྩེ་ཐོག་པ་ལ་བྱུང་པ་བརྟེས་

པའི་སྐྱེས་ཆེན་དམ་པ་མང་དུ་བྱོན་པའི་ནང་ནས་གཉགས་ཀྱི་མ་ར་ཞེས་པ་དེ་ཉིད་ཀྱི་ལོ་རྒྱུས་ཞིབ་པ་
 ཡིག་ཚང་ལ་གསལ་ཞིང་། དེའི་གདུང་རབས་སུ་སྐྱེས་བྱ་དམ་པའི་རིགས་སངས་རྒྱུ་ཀྱི་བཟུན་པ་ལ་
 བྱ་བ་མཛད་པ་དང་། ཆོས་བཞིན་སྐྱོང་བའི་རྒྱལ་པོ་དང་། ཡང་ཀུ་སུ་ལའི་ཚུལ་དང་སྤྲས་པའི་ཚུལ་
 སོགས་དོན་དུ་སྐྱེ་བོ་དཀྱིས་མ་མེན་པའི་གདུང་རབས་ཀྱི་ཕྱིང་བ་རིགས་ཕུས་དང་། ཆོ་འབྲང་མ་
 ཉམས་ཤིང་རྒྱུད་ཀྱི་ལྷ་འགོ་བ་རིམ་བཞིན་ཟམ་མ་འཆད་པར་བྱོན་པའི་ནང་ནས་གནམ་བསྐོས་ལྷའི་
 བྱ་ཞིང་ཤག་ཆོ་བཏན་རྩི་རྩེ་ཞེས་བསོད་ནམས་ཀྱི་མངོན་པར་མཐོ་བ་འདི་ཉིད་ལས་རིམ་པར་བརྒྱད་
 པའི་ལྷ་དང་། གེ་སར་དང་། ཀམ་པའི་ཆོས་སྐྱོང་སོགས་ཀྱི་སྤྱལ་པའི་མི་པོ་རྣམས་བྱོན་ཞིང་། དེ་
 དག་གི་ཞི་རྒྱས་དབང་དུ་གི་རྣམ་ཐར་དང་སྤྱལ་པ་བསྐྱེད་པ་བསམ་གྱིས་མི་ཁྱབ་པ། བརྗོད་ཀྱི་མི་
 ལང་པ་འདུག་ཀྱང་འབྲི་བར་མ་ལང་ཞིང་བྱར་ཅམ་ཞིག་བརྗོད་པ་ལས། གནམ་སྤྱིན་མའི་དབང་པོ་
 ཞིང་ཤག་ཆོ་བཏན་རྩི་རྩེ་དེ་ཉིད་ལ། རྒྱལ་བ་ཀམ་མི་སྐྱོད་རྩི་རྩེ་དང་། རྩེ་བཅུན་དམ་པ་ཀུན་
 དགའ་གྲོལ་མཆོག་གིས་དབྱུས་གཙང་མངའ་བསྐྱར་བར་ལུང་བཟུན་ནས་མཆོན་དོན་གྱི་དབྱུ་བརྟེས་
 ལ། དེ་ལ་སྤྲས་དགུ་ཅམ་ཞིག་བྱང་བ་ལས་ཡོངས་སུ་གྲགས་པ་བོད་ཆོས་རྒྱལ་གྱི་སྤྱལ་པ་ཀམ་མཐུ་
 སྟོབས་རྣམ་རྒྱལ་དང་། བེར་ནག་ཅན་གྱི་སྤྱལ་པ་ཀུན་སྤངས་ལྷ་དབང་རྩི་རྩེ། གེ་སར་གྱི་སྤྱལ་པ་ཀམ་
 བཟུན་སྤང་དབང་པོ་གསུམ་བྱང་བ་ལས་སྤྱལ་པའི་དབང་པོ་འདི་གསུམ་གྱིས་གཙང་སྟོད་དུ་གཞན་
 ཕྱོགས་མ་ཕྱངས་པ་ཆར་བཅད། སྐར་ཆེན་ཀམ་པ་ཡབ་སྤྲས་སྤྱན་དྲངས་ནས་འབྲལ་ཞབས་དབྱུས་
 གཙང་གི་རང་སྤྱི་ཆེ་ཆུང་རྣམས་ལ་ཁུར་སྐྱོང་གནང་བ་སོགས་ཞི་རྒྱས་དབང་དུ་གི་རྣམ་ཐར་
 བསམ་གྱིས་མི་ཁྱབ་པའི་ལོ་རྒྱུས་གེ་སར་གྱི་སྐྱུང་དང་མཚུངས་པར་འདུག་ཀྱང་འབྲི་མ་རུས། འདི་
 གསུམ་གྱི་སྐྱེ་བྱེད་ལས་མཆོན་དོན་གྱི་གཞི་ཚུགས། དེ་གསུམ་གྱི་སྤྲས་ཀམ་ཕུན་ཆོགས་ཕྱོགས་ཐམས་
 ཅད་ལས་རྣམ་པར་རྒྱལ་བ་ཞེས་ཏྲ་སོག་པས་ཀྱི་ཚློལ་བ་ཆར་གཙང་པ་ལ་ཁྱུ་རྒྱ་པ་པའི་སྤྱལ་པ་
 བཞིན་ཉི་ཟླ་ལྷར་གྲགས་པ་དེ་ཉིད་མེ་བྱིའི་ སྤྱི་ལོ་1586ལོ་ལ་རྒྱལ་ཁབ་བསམ་འབྲུབ་ཅེར་སྐྱེ་བཞུགས།
 མ་མའི་ཆོགས་ཀྱིས་སྤྱི་ལོ་བསྐྱེད་བསྐྱངས། སྐྱེ་ཆུང་དུ་ནས་ཐུགས་སྤྲས་ཞིང་མཁྱེན་པ་རྒྱས་པ་མའི་
 དབང་པོར་གྱུར་པ་ཞིག་ལགས་ཤིང་། སྐྱེ་གཞོན་ལུ་ནས་ཡབ་ཡུམ་གནམ་གྱི་གུང་སྐས་ལ་གཤེགས།
 དགུང་ལོ་ཉི་ཤུ་ཅུ་ལ་དམག་དབྱང་ཡན་ལག་བརྒྱད་ལྷན་དང་བཅས་ཏེ་དབྱུས་སུ་ཕེབས། ཡར་
 རྒྱུ་དཔོན་ཆེན་སོགས་གཞན་ཕྱོགས་ཆར་བཅད། དབྱུས་ལྷོ་བརྒྱུད་རང་ཞབས་སུ་བཅུག་དེ་ནས་
 དབྱུས་གཙང་གི་རྒྱལ་ཕྱན་གདུག་རྒྱུབ་ཅན་རྣམས་ཆར་བཅད། བཀའ་ཁྲིམས་བཟང་པོས་རྒྱ་མོ་
 གསེར་ཁུར་གྱི་དུས་འཇམ་དར་ཡུག་གཅིག་དུ་བརྒྱངས་དེ་ནས་ས་པོ་རྟའི་ལོར་ སྤྱི་ལོ་1618ཏྲ་སོག་ལྷ་
 སྟོའི་དམག་ཆོན་པོ་ཆེ་བོད་དུ་ལུང། བྱང་ཁམས་ཐམས་ཅད་དམག་གིས་བཅོམ། ལྷ་ས་གཙུག་ལག་
 ཁང་ཡང་ཏྲ་སོག་གིས་བཟུང་ནས་རྒྱ་གར་གྱི་རྩོ་ཀེམ་ཏོ་ཁམས་བྱར་དུ་གས་ཀོང་གསུམ་དབྱུས་གཙང་
 སོགས་དང་ཆེན་གནས་སྐོར་པ་རྣམས་ཀྱང་རྩོ་བོ་ཤུག་ལ་གསོལ་བ་རྒྱུད་ནས་འདེབས་པ་མ་གཏོགས་
 སྐོར་བ་སྟོན་ལམ་སོགས་དགེ་བའི་ལས་རྣམས་བཞིན་མ་ཐུབ། ཤར་གྱི་ཇ་ལའི་འབྲུལ་གྱི་གསེར་ཟམ་
 ཡང་ཆད་པ་སོགས་དུས་ཤིན་ཏུ་མ་བདེ་བའི་མི་ཐམས་ཅད་ཨོ་རྒྱན་གྱི་སྤྲས་ལུང་འབྲས་མོ་གཤོངས་
 ཀྱི་གནས་སྐོར་སྤྱུག་པ་ལས་ཐབས་མ་རྟོད་པའི་སྐབས། ས་སྐྱོང་མའི་དབང་པོ་ཕུན་ཆོགས་རྣམ་པར་
 རྒྱལ་བས་པས་ཀྱི་ཚློལ་བ་ཆར་གཙང་པའི་གཡུལ་ཆེན་པོ་བཤམས་ཏེ་དབྱང་ཆོགས་ཡན་ལག་བརྒྱད་
 ལྷན་སྟོད་ལུང་མདར་པུ། ལྷའི་དམག་ཆོགས་ས་ལ་འཕོས་པ་ལྷ་བྱའི་གཟི་བརྗིད་ཀྱིས་མཐའ་དམག་

རྣམས་ཚར་བཅད། དབུས་གཙང་ཅུ་བཞི། མདོ་ཁམས་སྐང་དུག ལྷོ་མོན་ཁ་བཞི་སོགས་
 མདོར་ན་སྟོང་ཇུ་ཉི་དབུག་པས་བརྒྱུད་ས་ནས། སྐད་ཀྱི་མོ་དར་ཟབ་འཐག་ས་ཡན་རང་ཞབས་
 ལུ་བཅུག་གཞིས་ཀ་བསམ་འབྱུང་ཆེས་གཙོས་པའི་རྫོང་ཆེན་བཅུ་བཞི། སའི་མེ་བཙའ་གཞོན་པའི་
 རྫོང་ཕྱན་སོགས་ཞལ་འདྲིན་གྱིས་སྟོང་བ་རྣམས་མ་གཏོགས། རྫོང་ས་བཙན་གྱི་རིགས་རྣམས་མ་
 འོངས་པར་དུས་ཟིང་གི་རྒྱར་འགྲོ་བར་དགོངས་ནས་ཐམས་ཅད་རྒྱང་མེད་པར་བཞག་ཤིང་རྣམས་
 ལྷ་སས་གཙོས་གཙུག་ལག་ཁང་རྣམས་ཀྱི་ཞིག་གསོས་དང་གྲུ་ཟམ་སོགས་ཀྱི་རྒྱར་གནང་། ལྷ་སར་རྫོ་
 ཤྲུ་རྣམ་གཉིས་ཀྱི་རྒྱང་དུ་མཆོད་སྤྱོན་རབ་འབྱམས་རྒྱ་མཆོའི་ཆོགས་དཔག་དུ་མེད་པ་ཁོར་ཡུག་
 ལྷར་ཆགས་སུ་འཇུགས་པ་མཛད། མཐའ་འདུལ་ཡང་འདུལ་གྱི་གཙུག་ལག་ཁང་སོགས་སུ་འང་
 མཆོད་པ་རྒྱ་ཆེར་གནང་། སེར་འབྲས་དགེ་གསུམ་གྱིས་གཙོས་པའི་ཆོས་ལྷན་རྒྱ་རྣམས་ཀྱི་འབའ་རེངས་པ་
 བཟུན་བཞིག་རྣམས་གནས་ནས་དབྱུངས། རབ་བྱུང་གནས་བཅུན་དགེ་འདུན་མཁས་ཤིང་བཅུན་པ་
 རྣམས་བཟུས་ནས་བཟུན་པའི་གད་བདར་དང་སྤྱོད་དགོན་བཟུན་པ་ཉམས་ཆག་དུ་གྱུར་པ་རྣམས་ཀྱི་
 ཁ་གསའི་དབུ་ཚྭ་གས། རྒྱལ་བ་ཀམ་པ་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་ཆོས་དབྱིངས་རྩི་རྩེས་དབུས་གཙང་
 བདག་པོའི་ལུང་གནང་སྟེ་ཤེལ་ཐམ་དམར་ནག་སྒྱུ་དར་རྒྱ་སྤྱོད་སོགས་ལུང་གི་ཆེ་བ་མངོན་པར་མཐོ་
 བའི་དགེ་མཆོན་བསམ་གྱིས་མི་བྱུང་ཅིང་བཀའ་སྲིམས་བཟང་པོས་མངའ་འབངས་རྣམས་རྫོགས་
 ལུན་གྱི་དུས་ལྷར་བདེ་སྦྱིད་དུ་མཛད་པའོ། ། དེའི་སྐབས་ལྷག་ན་རྩི་རྩེའི་རྒྱལ་བ་ཆོས་སྟོང་བའི་རྒྱལ་
 པོའི་སྦྱུང་བསྐྱོད་རྣམས་ཀྱིས་མངོན་པར་མཐོ་བ་ཀམ་བཟུན་སྟོང་དབང་པོ་ཞེས་མཆོན་སྟེ་ཉི་ལྔ་
 ལྷར་གཤམས་པ་འདི་ཉིད། བཀའ་གདམས་སྟེགས་བཅ་རྒྱུང་བར། སངས་རྒྱུ་དག་ནི་རྒྱལ་བ་ཅི་ཡང་
 ལྟོན། ། ཞེས་པ་ནས། རྒྱལ་པོར་རྒྱལ་ནས་འགོ་བ་འདྲེན་པ་ལ། ། རྒྱལ་པོའི་བྱར་རྒྱལ་རིམ་གྱིས་
 རྒྱལ་ས་འདྲེན། ། གཤམ་ཏེ་རྒྱལ་པོའི་བྱ་ཉིད་མ་ཡིན་ན། ། རྒྱལ་པོ་མི་འཛོལ་འབྲུག་པ་འབྱུང་བར་
 འབྱུར། དེ་བས་ཐབས་མཁས་རྒྱལ་པོ་སྟེན་པར་བྱེད། ། ཅེས་གསུངས་པ་ལྟར། མེ་པོ་རྟའི་སྤྱི་ལོ་
 1606ལོ་གཟའ་སྐར་ལུན་སུམ་ཆོགས་པའི་ཉིན།

ལུལ་སང་གི་ལུང་། མཆོད་རྟེན་རྒྱལ་པོ་སྟེས་སུ་སྦྱ་བཟུམས། མཆོན་མཁན་རྣམས་ཀྱིས་བཟུས་པས་
 སྦྱ་འབྲུངས་པའི་ལུལ་གྱི་མིང་དང་། འབྲུངས་པའི་སྐར་མ་དུས་སྦྱོར་དང་། བྱུང་པར་བད་མ་སྦྱིང་
 པའི་ལུང་བཟུན་ཀྱན་གསལ་མེ་ལོང་དུ། ལྷ་རྒྱན་གྱི་ཐམས་ལུལ་ནས་བོད་དུ་ཕེབས་པའི་དུས་ལུལ་གྱི་
 མིང་ལ་སང་གི་ལུང་དུ་བཏགས། དེར་མཆོད་རྟེན་ཞིག་མཛད་ནས་རྒྱལ་པོ་སྟེས་སུ་མཆོན་གསོལ། མ་
 འོངས་པ་ན་འདིར་རྒྱལ་པོའི་རྒྱལ་པོ་ཞིག་བཙས་ནས་དེའི་རིང་ལ་བོད་ཀྱི་སེམས་ཅན་རྣམས་བདེ་
 སྦྱིད་ཉི་མའི་འོད་ཟེར་ཤར་བའི་ཁུར་ལྷ་བྱ་ཞིག་ཡོང་གསུངས་པའི་ལུང་བཟུན་ལུངས་བཅུན་ཡོད་
 ལྷང་བའི་རྟེན་འབྲེལ་བྱུང་གི་སྟོབས་ལས་སྦྱི་བོ་གནམ་བཟུན་གྱི་རྒྱལ་པོ་འབྲན་པའི་རྒྱ་དང་བལ་བ་
 འབྱུང་ཞེས་པ་ལ་སོགས་ངོ་མཆར་བའི་ལྷས་བསམ་གྱིས་མི་བྱུང་པར་གྱུར་ཅིང་། སྦྱ་རྒྱུང་དུ་ནས་གཟི་
 བརྩིང་ཆེ་ཞིང་སྦྱན་དཔངས་མཐོ་བ། མངའ་ཐང་ཆེ་བ། སྦྱ་བྱིས་པའི་ཚུལ་མི་སྟོན་ཞིང་སྐམ་པ།
 དགོངས་པ་ཟབ་པ། དཀྱེལ་ཆེ་བ། བཟུན་པ་ལ་ལྷག་པར་གུས་པ། འབྲི་སྟོག་ལ་སོག་པའང་བརྟ་
 ཅོམ་གྱིས་མཁྱེན་ཅིང་། རིག་གནས་ལ་མཁས་པ། འཕོང་དང་རྒྱ་རྒྱལ་གྱི་རིགས་ལ་གོ་སར་གྱི་རྒྱལ་
 པོ་ལྷ་བྱ། ཆོས་དང་འདྲིལ་རྟེན་གྱི་བྱ་བ་ཐམས་ཅད་ལ་མཁྱེན་པ་རྒྱས་ཤིང་། མངའ་འབངས་ལ་
 བརྩེ་བ། མ་རུངས་པ་འདུལ་མོད་པ་ལྷའི་དབང་པོ་བརྒྱ་བྱིན་དང་མཚུངས་པ་འདི་ཉིད། དགྲང་ལོ་

བཅོམ་པ་ལ་རྒྱལ་ཁབ་ཆེན་པོ་བསམ་འགྲུབ་ཅིང་གདན་སེང་གེའི་ཁྲིར་ཕེབས། རྗེ་བཙུན་དམ་པ་
 ཀུན་དགའ་སྤྱིང་པོས་བཀྲ་ཤིས་མངའ་གསོལ་རྟེན་འབྲེལ་མཐའ་དག་བསྐྱིག་པར་མཛད། ཀམ་པ་
 ཡབ་ཕྱས་ཀྱིས་བོད་ཆོས་རྒྱལ་གྱི་ལུང་གནང་། ཁྱི་འདོན་མངའ་གསོལ་བསམ་གྱིས་མི་བྱབ་པ་མཛད།
 དབུས་གཙང་གི་ཆེ་དགུ་ཐམས་ཅད་ཀྱིས་ཞབས་ལ་བདུད། དགའ་སྟོན་ལོངས་སྟོང་བསམ་གྱིས་མི་
 བྱབ་པ་མཛད་ཅིང་། སྤྱི་བོ་གནམ་བསྟན་བོད་ཅུ་ཟུག་ཐམས་ཅད་ཀྱི་རྒྱལ་པོར་གྱུར་པའོ། ། སྤར་
 རྟོར་སོག་གི་དམག་སྐོར་གཅིག་བོད་དུ་ལྷགས་ཏེ་སྦྱིད་ཤོད་ལུང་པར་གནས་བཅས། ལྷ་ས་ཐེན། རྗེ་
 སྤྲུལ་རིན་པོ་ཆེའི་མཆོད་སྤྱིན་ལོ་གཉིས་བཅག དུས་མ་བདེ་བ་ལ། ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་པོ་འདི་ཉིད་
 ཀྱིས་དམག་དཔོན་རུ་བཞུགས་ཀྱི་བསྐྱོད་མངའ་ཐང་གི་ཐེལ་མ་བཟོད་པར་རྒྱ་མཆོའི་མཐར་བྲོས།
 སུ་བརྒྱུད་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་པོའི་འདི་ཉིད་རང་ལྷ་སྟོ་ཆར་གཙོད་པའི་དགོངས་པ་ལ་ཞུགས་ཏེ། ཞལ་
 དག་ཕྱོགས་སུ་བསྐྱར་པ་ཅམ་གྱིས་སྤྱོད་མངའ་ཐང་གི་ཐེལ་མ་བཟོད་པར་རྒྱ་མཆོའི་མཐར་བྲོས།
 འཛམ་བུ་སྤྱིང་ལ་དབང་བསྐྱར། ཡབ་རྒྱལ་པོའི་དགོངས་པ་རྒྱུགས་ཐབས་སུ་རྟེན་བཞེངས། སྤྱབ་
 མཐའ་རིས་མེད་དུ་དུས་མཆོད་དུས་རྩ་སོགས་ཀྱི་ཐེབས་སུ་ས་ཆ་ཡོང་འབབ་ཁྲི་ཆོ་འབུམ་ཆོ་སྤྱར་བ་
 གནང་། ཡབ་རྒྱལ་པོའི་མཛད་པའི་འཕྲོས་ཞུ་ལྷ། སྤར་ཐར། ཐར་པ་སྤྱིང་། བསམ་སྤྱིངས་
 སོགས་བསྟན་པའི་ཞལ་གསོལ་གསུངས་པར་སྤྱབ་པ་མཛད། རྗེ་བཙུན་དམ་པ་ཀུན་དགའ་སྤྱིང་པོ་ལ་ཟབ་
 གནད་ཀྱི་ཆོས་སྐོར་རྣམས་ལེགས་པར་གསན་ནས་ཆོས་ཉིད་ཀྱི་དོན་ཐུགས་སུ་ཆུད། སྤར་ཆེན་འཛམ་
 སྤྱིང་རྒྱན་རྒྱལ་ཁབ་ཆེན་པོར་སྤྱན་དྲངས་ཏེ་ཆེབས་བསུ་སེར་སྤྱིངས་སོགས། ཁྱི་འབུལ་སྟོང་འབུལ་གྱི་
 འབུལ་ཞབས་སོགས་བསམ་གྱིས་མི་བྱབ་པས་མཉེས་པར་མཛད་ཅིང་། མཆོད་ཡོན་ཐུགས་ཡིད་
 གཅིག་འདྲེས་གནམ་ལ་ཉི་ཟླ་བྱང་གཅིག ས་ལ་མཆོད་ཡོན་རྣམ་གཉིས་ཐུགས་པར་གྱུར་ཅིང་།
 གཞན་ཡང་དཔལ་ལྷན་ས་སྤྱོད་པ་ཆེན་པོའི་ཞལ་ངོ་རྣམས་དང་། དཔལ་ལྷག་ལུང་པ་སོགས་བོད་
 གངས་ཅན་གྱི་སྤྱོད་ཆེན་དམ་པ་རྣམས་ལའང་བཀའ་ཆོས་ཀྱི་གསན་པ་རྒྱ་ཆེར་མཛད་ཅིང་།
 མཆོད་གཞིས་དགེ་རྒྱན་ཡང་བརྒྱ་གངས་མང་པོ་འབུལ་སྟོར་མཛད་པ་དང་། བྱད་པར་དུ་ཆོས་ཀྱི་
 རྒྱལ་པོ་འདི་ཉིད་ཀྱི་མཛད་ཆེན་ལྷར་ཐུགས་པ་ནི།

མངས་རྒྱས་ཀྱི་བསྟན་པ་རིན་པོ་ཆེའི་ཞབས་ནས་འདེགས་པ་དང་། ཆོས་བཞེན་སྦྱིང་བའི་རྒྱལ་
 པོའི་ལུགས་བཟུང་བའི་ཕྱིར་བན་སེར་མོའི་ཐུག་མི་བཞེས་ཤིང་། སྤྱབ་མཐའ་རིས་མེད་ཀྱི་བན་ཁྲི་ཆོ་
 མང་པོ་རྒྱལ་ཁབ་བསམ་འགྲུབ་ཅིར་གདན་དྲངས་ནས་སེར་ཆོགས་ཆར་གསུམ་ལ་མང་རྩ་གདན་ནོན་
 གྱི་ཞབས་ཏྲོག་གསེར་དདུལ། རིན་པོ་ཆེ། རྒྱན་ཆས། གོས་དར། ཏྲ་ཁྲུང་། ལྷགས། ལུ་རམ།
 བལ། ཆོས། བཅོད། ལྷ། རྣམ་སོགས་འདོད་དགའི་ལོངས་སྟོང་ཐམས་ཅད་སྤྱིངས་ཏེ་
 འགྲུང་ཆེན་གནང་བས་དགེ་འདུན་རེ་ལ་ལོ་རེའི་རྒྱགས་གོས་ཀྱིས་འཛོལ་བར་མཛད་པ་དང་གཅིག
 མངའ་འབངས་ཐམས་ཅད་ཀྱི་བདེ་སྦྱིད་དང་གཉོམ་ཅུང་ཉམ་ཐག་པ་ལ་པ་མ་ལྟར་བརྩེ་བར་
 དགོངས་ཏེ་བོད་ཁྲིམས་བར་དུ་ལད་པ་རྣམས་གསོར་འཇུག་ཕྱིར་བཀའ་ཁྲིམས་ཀྱི་གཞུང་ལེ་ཆེན་མོ་
 བསྐྱིགས་པ་གནང་ནས་མངའ་འབངས་ཐམས་ཅད་ཞོ་ལ་སྤྱིས་མ་ཆགས་པ་ལྟར་ཞོད་འཇགས་ཤིང་
 ཉིན་མཆོན་གྱི་གཉིད་གོ་མ་ལོག་པར་ཉལ་ཆོག་པ་དང་གཉིས།

མངའ་འབངས་ཁྲལ་མི་རྣམས་ངལ་གསོ་ཞིང་སྦྱིད་པ་ལ་སྦྱིད་པ་ངོ་ཤེས་པའི་ཕྱིར་བརྒྱ་ཆོ་རེར་
 ལོ་ལོ་བཞེན་ལོ་རེས་སྐོར་གྱི་རྒྱང་འགྲོ་ལག་འདོན་གྱི་ཁྲལ་རིགས་རྣམས་བཅག་པའི་དར་ཆན་གྱི་ལུང་

གནང་ལྟེ་ལོ་འཁོར་རེར་རྒྱལ་ཁམས་ཐམས་ཅད་སྤྱི་དྲུག་ཚར་རེ་སྟོམས་པར་གནང་བ་དང་གསུམ།
མི་འཇིགས་པ་སྐབས་ཀྱི་སྤྱིན་པས་སེམས་ཅན་བདག་མེད་ཤ་རུས་པགས་པའི་ཕྱིར་སྟོག་གི་
ཉེན་པ་རྣམས་སྟོབ་པ་དང་བདེ་བར་འདུག་པའི་ཕྱིར་ཆོ་འཕུལ་དུས་ཆེན་ནས་ཟླ་བ་བཅུ་ལྔ་བར་རི་རྒྱ་
ལྷང་རྒྱ་བཟོམས་པར་གནང་བ་དང་བཞི།

ར་སའི་འཕུལ་སྤང་གི་གཙུག་ལག་ཁང་ཆེན་པོར་ངོ་ཤུག་ཡིད་བཞིན་ནོར་བུ་ལ་ཐག་རིང་
མཐའ་འཁོབ་ནས་མཆུལ་ན་བཟའ་འབུལ་བ་དང་། པ་མ་དྲིན་ཆེན་གྱི་རུས་པ་སྟེལ་བ། མོད་པ་
གདུགས་ནས་སྟོན་ལམ་རྒྱག་པ། གྲུབ་མཐའ་རིས་མེད་ཀྱི་ཆོས་ཀྱི་ཕྱེ་རྣམས་སུ་འབུལ་སྟེལ་སོགས་དགེ་
རྒྱུན་གསེར་ཟམ་གྱི་བདེ་ཐབས་ཀྱི་ཕྱིར། བྱང་རུ་རིགས་ཀྱི་ཁྲིམས་ཁ་བཟུམས་པར་མཛད་ནས་བཟའ་
འབུལ་མཐའ་འཁོབ་པ་སྤྱིན་པ་དཀར་པོ་ལ་ཆད་བཅུགས། གངས་དཀར་པོ་ལ་སྟེ་གཏད། ས་ནག་
འདྲོམ་དུ་བཅལ་ནས་ཉམ་ཐག་ཅིང་ག་ཆད་པ་རྣམས་ཏྲ་ཆད་བྱང་ཁམས་སུ་གསོ་ཆོག་པ་དང་།
མི་ཆད་ལྟོགས་འབྲུགས་ཀྱིས་བཅོས་པ་རྣམས་ལ་གོ་ཁ་བྱང་རུ་རིགས་ནས་གཡག་ལྷག་དབུས་ཀྱི་རྫོང་
གཞིས་ནས་ཅམ་སྒ། གོས་རྒྱུ་སྤུག་གནང་ལྟེ་བྱམས་བཅེའི་བཀའ་དྲིན་གྱིས་བསྐྱངས་ཏེ་
རང་རང་འདྲོད་པའི་བཞུད་པ་རྣམས་བསྐྱབས་ཏེ་རང་རང་གི་ཡུལ་དུ་བདེ་བར་ལོག་ཆོག་པ། རྒྱ་
ནག་པོའི་བྱང་སློ་སོག་ཡུལ་ནས་དབུས་གཙང་གི་བར་རྒན་མོ་གསེར་འབྲུར་ལྟེ་བྱུ་བྱུ་བདེ་བར་
མཛད་པ་དང་ལྷ་བཅས་ཡིན།

གཞན་ཡང་ཞི་རྒྱས་དབང་དྲག་གི་མཛད་པ་སེམས་ཅན་གྱི་བདེ་ཐབས་འབའ་ཞིག་
མཛད་པས་སྤྱི་དྲུག་གཙང་སྟོད་རྒྱལ་པོའི་མཚན་དོན་དང་མཐུན་ཞིང་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་པོར་གྱུར་པ་
ནི་ཤབ་དང་ཤོབ་མི་དགོས་པར་འདྲི་ཀའོ། ། གདུང་རབས་འདྲི་ཉིད་རིམ་པར་བྱོན་པའི་པོ་བྲང་གི་
ལྟེ་བ་ནི། རྒྱལ་ཁབ་ཆེན་པོ་བསམ་འགྲུབ་ཅེ་ཞེས་རྣམ་པར་རྒྱལ་བའི་ཁང་བཟའ་དམ་པ་འདྲི་ཉིད་
ཡིན་ལ་རི་རྒྱལ་རིན་ཆེན་སྤྱངས་པ་འདྲ་བ་ཕྱོགས་བཞི་ནས་བྲག་སང་གི་འདྲ་བ་དྲུག་གིས་བཏེགས་པ།
ཕྱི་སློ་ལྟོག་སང་གི་སློ་མོ། ལྷགས་རི་འོབས་ལུ་ལྷུང་རྣམས་ནི་སྤྱི་དྲུག་པོའི་མཐར་ལྷར་བཅན་ཞིང་
རམས་པ་དང་། དྲག་པོའི་མགོ་པོ་དང་རྒྱ་མ། མ་རུངས་པ་ཁྲིམས་ལས་བསྐྱལ་པའི་མིག་དང་ལག་
པའི་ཕྱིང་བ་སོགས་འཇིགས་ཤིང་སྤྱི་གཡའ་བ། བར་གྱི་སློ་ལྟོག་རྣམ་སྒས་ཀྱི་ཁང་བཟའ་ལྷར་འབྲུ་
རིན་པོ་ཆེའི་དཀོར་མཛད་དང་། རྩ་ལོབ་ཟླ་བ་ལྷར་དཀར་བ་གཅལ་དུ་བཀྲམ་པའི་ར་བ་ཡངས་པ།
ཕྱོགས་བཞིར་སློ་ཁང་བསེལ་ཁང་དང་སྐས་ཀྱིས་མཛེས་པ། པོ་བྲང་གི་ལྟེ་བ་ནི་ལྟེ་ཁང་བཟའ་ལྷར་
མཛེས་ཤིང་ལྷ་བས་མི་དོམས་པ་གསེར་གྱི་རྒྱ་ཕུབས་དང་བྲེ་འགྲོགས་ཟ་རམ་བཅེགས་ཀྱིས་མཛེས་པ།
གསེར་གྱི་རྒྱལ་མཚན་དང་གདུགས་དང་འཕན་གྱིས་བརྒྱན་པ། རྒྱ་གསུང་ཐུགས་ཏེན། དེ་བཞིན་
གཤེགས་པའི་འཕེལ་གདུང་རིན་པོ་ཆེ་ལ་སོགས་པ་མཚན་པའི་བྲེ་བྲག་ལོ་མོའི་སྐྱས་དཔག་ཆད་ཀྱི་
བར་བྲུབ་པ་སོགས་བདེ་བ་ཅན་ནམ་མཛོན་དགའི་ཞིང་ལྟ་བུ། གསེར་ཁྲི་དབུལ་ཁྲིའི་ལྷེང་དུ་མི་
དབང་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་པོ་བཅུན་མོའི་ཆོགས་དང་། མདུན་ན་འདྲོན་དང་། རྒྱལ་ཕན་ཏྲ་པ་བྱང་
འཁོར་བསམ་གྱིས་མི་བྲུབ་པའི་འཁོར་དང་བཅས་ཏེ་བཞུགས་པ་ནི། ལྟེ་དབང་པོ་བརྒྱ་བྱེན་གྱི་པོ་
བྲང་ལྟ་བུ། ཕྱོགས་བཞིའི་བྱ་ར་བ་རྣམས་ཀྱི་བྱ་མ་ཏེའི་ཆོགས་དང་། རྒྱ་གར་རྒྱལ་པོ་ཨར་ག་པར་བྱ།
རྒྱ་ནག་རྒྱལ་པོ། ས་ཐང་གོང་མ། སོག་པོ་གཞུང་དྲུག་སོགས་ཀྱི་གསེར་ཡིག་མི་སྤྱི་ཆོགས་ནི་མི་
ཏྲོག་ཟེལ་དང་ར་ལ་བྱང་བ་འདུ་བ་བཞིན་འཐེབས་སེ། ཁོར་ཡུལ་དུ་འདུ་བ་པོ་བྲང་གི་ཕྱོགས་བཞིའི་

ཚལ་བཞི། ཤར་ཅེ་དཀར་ཚལ་ལག་མཐེལ་ལྷར་སྟོམས་ཤིང་ཉམས་དགའ་བ། ལྷོར་བཀྲ་ཤིས་དགའ་བའི་ཚལ་ཁང་བཟང་དང་ལྷན་གྱི་རྩིང་བྱ་མེ་ཏྲོག་ལྷ་ཚོགས་སྤྱོད་པའི་ལྷ་མ་རར་བྱ་ལྷ་ཚོགས་སྤྱོད་ལྷ་སྤྱོད་ཞིང་སྤྱོད་པ། ལུབ་དགའ་བ་ཚལ་བཟང་ཤིང་ར་བས་ཡོངས་སུ་སྤྱོད་ཞིང་དགའ་འདུན་གྱི་ཀྲན་དགའ་ར་བ་སོགས་བག་ཤེབས་པ། བྱང་ཆུ་ཤོང་དང་ཇ་ཚོ་ཚལ་སྤྱོད་སྤྱོད་འབབ་ལྷན་བཟུན་ཅིང་ཡིད་དུ་འོང་བས་སྤྱོད་པའི་ཕོ་བྱང་འདི་ཉིད་ཀྱི་མ་ལག་ཏུ་གཏོགས་པ་ཤར་རྒྱལ་མཁར་ཅེ་སང་གི་གནས་ལ་འཕྱོ་བ་ལྷ་བྱ། པ་རྣམས་ལྷན་གྱུ་བ་ཅེ་གནས་ལ་ཐོ་བ་བཏགས་པ་ལྷ་བྱ། གཞིས་ཀ་རིན་སྤྱངས་ལྷན་ཆགས་པ་སོགས་ཀྱིས་ཡོངས་སུ་སྤྱོད་ཞིང་། ཕྱི་ལྷགས་རིའི་ཚུལ་དུ་ཤར་མི་འགྱུར་ཞིང་དྲགས་ཀོང་ནི་ཁ་གཞོན་འོལ་དགའ་སྤྱོད་ཅེ། ལྷོ་མི་འགྱུར་ཞིང་སྤྱོད་མོན་གྱི་ཁ་གཞོན་དོ་བོ་རྩིང་། ལུབ་མི་འགྱུར་ཞིང་བལ་པོ་རྒྱ་གར་གྱི་ཁ་གཞོན་རྣམས་རྒྱལ་ལྷ་ཅེ། བྱང་མི་འགྱུར་ཞིང་ཏྲོར་སོག་རྒྱ་ནག་གི་ཁ་གཞོན་གསང་སྤྱགས་བདེ་ཆེན་དང་། གཞན་ཡང་ས་གནས་མེ་བཅའ་གཞོན་པའི་རྩིང་མཁར་བཅན་མང་པོས་སྤྱོད་པའི་དབྱས་སུ་བོད་ཀྱི་དོ་རྩིང་གདན་ལྷ་ས་འཕྱལ་སྤྱང་གི་གཙུག་ལག་ཁང་དང་། དགའ་འདུན་ཁྱི་ཕྱག་འདུ་བའི་ལྷ་སྤྱོད། མངའ་ལུལ་མི་སྤྱོད་ཤོང་ཁྱེར་གནས་གྱི་སྤྱོད་མ་སར་ཆགས་པ་ལྷ་བྱ། དགོས་འདོད་ཀྱི་གཞི་རྒྱ་བོད་འཕྱལ་ཟམ་གྱི་ཚོང་འདུས་གང་ལ་གང་འདོད་དུ་འདུ་བ། ལོ་ཕྱགས་རྟག་ཏུ་ལེགས་ཤིང་སྤྱོད་རྒྱས་པ། བཀྲ་ཤིས་ཕུན་སུམ་ཚོགས་པ་ནི་ཚས་ཀྱི་རྒྱལ་པོ་འདི་ཉིད་ཀྱི་སྤྱོད་བསོད་མངོན་པར་མཐོ་བའི་བཀའ་དྲིན་ལས་བྱུང་བ་འདི་ལགས་སོ། ། ཞེས་པ་ནི་གཙང་པའི་གདུང་རབས་ཀྱི་མ་ཡིག་རི་བཞིན་བཀོད་པའོ།

གཉིས། གཙང་པ་རྒྱལ་པོའི་སྤྱོད་གཞུང་གི་སྤྱོད་གཞི་དང་། ཅ་བྲིམས་སྤྱོད་དེ་ཡང་སྤྱི་ལོ་1618པའི་ས་རྟ་ལོར་ཏྲོར་སོག་གི་དམག་དབྱང་ཆོན་ཆོན་ཞིག་བོད་དུ་ཡོང་ནས་ལྷ་སའི་གཙུག་ལག་ཁང་སོགས་བཟུང་། སྤྱོད་ཤོད་ལུང་པ་ལ་གནས་བཅས། བྱང་ཕྱོགས་ནག་ཕུའི་ཕྱོགས་ཀྱི་སྤྱོད་པལ་ཆེར་བཅོམ་ནས་དམག་གིས་བཟུང་། བོད་ཁམས་ཏྲོར་སོག་གིས་བཟུང་བའི་ཉེན་ཁ་ཉེན་ལྷོར་རི་ཆེར་འཕྱོ་བའི་སྤྱོད་པས་དེར། གཙང་པ་ཕུན་ཚོགས་རྣམས་རྒྱལ་གྱི་སྤྱོད་པས་ཀམ་བཟུན་སྤྱོད་དབང་པོས་གཙང་དམག་ཁྱི་ཕྱག་ཚམ་བྲིད་ནས་དབྱས་སུ་སྤྱོད་པས། སོག་དམག་ལ་པར་རྒྱལ་བྱེད་པའི་སྤྱོད་པས་སུ། སོག་དམག་གིས་དགའ་ལྷན་པའི་ཚས་ལྷགས་དར་སྤེལ་གཏོང་བའི་ཆེད་དུ་ཡིན་པ་ལ་ཁ་གཡར་ནས་སེར་འབྲས་ཀྱི་གྲ་ཚང་རྣམས་ལ་ཁོ་ཆོར་རྒྱབ་སྤྱོད་དགོས་པའི་སྤྱོད་པས་མ་བྱས་མཐར། སེར་འབྲས་ཀྱི་གྲ་དམག་ལངས་ཏེ་སོག་དམག་དང་མཉམ་དུ་གཙང་དམག་ལ་འཐབ་འཛིང་བྱས་ཀྱང་མཐར་གཙང་དམག་རྒྱལ་ཏེ་གཙང་པ་ཕུན་ཚོགས་རྣམས་རྒྱལ་གྱིས་དབྱས་གཙང་ཡོངས་ལ་དབང་རྒྱར་བྱེད་པའི་སྤྱོད་དབང་བཅུགས། སྤྱི་ལོ་1620པའི་ཕྱགས་སྤེལ་ལོར་གཙང་པ་རྒྱལ་པོ་ཕུན་ཚོགས་རྣམས་རྒྱལ་འབྲུམ་ནད་ཀྱིས་གོངས། དེའི་སྤྱོད་པས་ཀམ་བཟུན་སྤྱོད་དབང་པོ་གཙང་པ་རྒྱལ་པོའི་བྲིས་འཁོད། བོད་ཁམས་ཡོངས་ལ་དབང་རྒྱར་བྱེད་པའི་སྤྱོད་གཞི་དང་བྲིམས་སྤྱོད་པའོ།

1. **སྤྱོད་འཛིན་གྱི་སྤྱོད་གཞི་ལ།** བོད་ཀྱི་ཆབ་སྤྱོད་ལ་དབང་རྒྱར་བྱེད་པའི་སྤྱོད་འཛིན་ཕོ་བྱང་གི་ལྷོ་བ་གཞིས་ཀ་བསམ་འགྲུབ་ཅེར་གཏན་འབེབས་གནང་། ཕོ་བྱང་ཆེན་པོ་འདི་ཉིད་ནས་ཐད་ཀར་བདག་སྤྱོད་གནང་བའི་རྩིང་ཆེན་བཅུ་བཞི་བཅུགས། དེ་དག་རེ་རེའི་མངའ་འོག་ཏུ་འདྲེས་སྤྱོད་མང་པོ་བཅུགས་ནས་དབྱས་གཙང་རུ་བཞི། མདོ་ཁམས་སྤྱང་དུག ལྷོ་མོན་ཁ་བཞི་སོགས་བཀའ་བྲིམས་ཆེན་པོའི་མངའ་འོག་ལས་འདའ་བ་མེད་པར་མཛད། ལྷོ་ཕྱག་གྲ་སྤྱོད་ཀྱི་དུས་

མཚུགས་ཅན་བཅུགས་པའི་ས་བཅའ་རྫོང་བཅའ་གྱི་རིགས་རྣམས་མ་འོངས་པ་ན་དུས་ཟིང་གི་རྒྱར་
 འགྲོ་བར་དགོངས་ནས་མང་མེད་དུ་བཞགས། ལྷག་པར་དུ་མཐའ་མཚམས་སྤངས་སྤྱོད་ཀྱི་ལས་ཀ་བྱེད་
 པའི་ཕྱེ་ཚན་ལ་མི་འཇུག་པའི་རྫོང་བཞིར་གྲགས་པ། ཤར་མི་འཇུག་བའོལ་དགའ་ལྷག་ཅི་རྫོང་།
 དུགས་ཀོང་གི་ཁ་གཞོན་དུ་བཅུགས། ལྷོ་མི་འཇུག་བའོ་བོ་རྫོང་། ལྷོ་མོན་གྱི་ཁ་གཞོན་དུ་བཅུགས།
 ཅུབ་མི་འཇུག་པ་རྣམས་རྒྱལ་ལྷ་ཅི་རྫོང་། བལ་པོ་དང་རྒྱ་གར་གྱི་ཁ་གཞོན་དུ་བཅུགས། བྱང་མི་
 འཇུག་བའོ་གསང་ལྷགས་བདེ་ཆེན་རྫོང་། ཏྲུང་སོག་གི་ཁ་གཞོན་དུ་བཅུགས་པ་བཅས་མཐའ་ཁུལ་
 བཏུན་སྤང་དང་། དུས་ཟིང་ཞོད་འཇགས་ཀྱི་ལས་ལ་ཐུགས་སྤྲོད་ཆེན་པོ་གནང་།

2. དམག་དོན་གྱི་སྐོར་ལ། སྤྱིར་འགྲོ་མགོན་ཆོས་རྒྱལ་འཕགས་པས་ཆོས་སྤྱིད་བྱུང་འབྲེལ་གྱི་
 སྤྱིད་འཛིན་སྒྲིག་གཞི་ཞིག་བཅུགས་པ་ནས་བཟུང་དེ་ལ་ཞབས་འདེབས་བྱེད་པའི་དམག་དཔུང་གི་
 སྒྲིག་འཇུགས་རེ་བྱས་ཡོད་ཀྱང་། བོད་ཀྱི་ལོ་རྒྱུས་དེབ་ཐེར་དག་ལ་ཆོས་སྤྱིད་ཀྱི་མཛད་པ་གཙོ་བོར་
 བྱས་ནས་བཀོད་ཡོད་པའི་སྟབས་ཀྱིས། དམག་དོན་གྱི་སྐོར་ལ་ཐུགས་མཚན་ཅན་རེ་ལས་འཁོད་མི་
 འདུག་དཔེར་ན། འགྲོ་མགོན་འཕགས་པའི་སྐབས་སུ་མདོ་སྤྱང་བརྒྱུད་དུ་ས་མཚམས་སྤངས་པའི་
 ཆེད་དུ་བོད་དམག་འབོར་ཆེན་འདུས་ཚུལ་མདོ་སྤྱང་ཆོས་འབྱུང་ན་གསལ་བ་ལྟར་དང་། ཕག་གྲུའི་
 གོང་མ་བྱང་ཆུབ་རྒྱལ་མཚན་གྱིས་གཏུན་འབབས་གནང་བའི་བྲིམས་ཡིག་ཞལ་ལྷེ་བཙུ་ལྟ་དང་།
 གཙང་པ་རྒྱལ་པོའི་བྲིམས་ཡིག་ཞལ་ལྷེ་བཙུ་རྒྱལ་རྣམས་ཀྱི་ནང་དུ་དཔའ་བོ་ལྷག་གི་ཞལ་ལྷེ་ཞེས་པ་
 དེ་དམག་དོན་སྐོར་གྱི་བྲིམས་ཡིག་ཞིག་ཡིན་པར་མ་ཟད། གཙང་པ་རྒྱལ་པོའི་བྲིམས་ཡིག་ནང་དུ།
 དམག་དཔུང་རྣམས་ལ་གཡས་རུ་གཡོན་རུ་དབུས་རུ་གསུམ་བྱས། དེ་ལའང་རུ་དཔོན་བརྒྱ་དཔོན་
 བརྒྱ་དཔོན་བསྐྱོས། ཞེས་སོགས་དང་། དམག་འདི་ལ་མེད་དུ་མི་རུང་བའི་མི་བཞི་དགོས་ཏེ། བ་
 བ་གསོ་བའི་སྤོན་པ། ལེགས་ཉེས་སྟོན་པའི་མོ་མ། དག་གོགས་བཙེ་བའི་གཡུལ་རྒྱལ། དག་ལྷ་
 གསོལ་བའི་ཐུགས་དཀར་དང་བཞིའོ། ། ཞེས་དང་། དོན་དེ་སེམས་ལ་བཟུང་ནས་རང་རང་གི་
 སོག་འཆོ་བའི་རྟ་པོ། མགོ་ཕེབས་ཀྱི་གྲར། སོག་ཁེབས་ཀྱི་ཁྲབ། འཆོར་སྒྲུར་གི་ལུས་ཆས་རྣམས་
 ལ་ཁུལ་འཇལ་དུ་མ་སོང་བ་དང་དོད་ཆེ་བར་བྱེད། ཅེས་སོགས་འབྱུང་བ་ལྟར་ཤེས་པར་བྱའོ། །

3. ཅ་བྲིམས་ཀྱི་སྐོར་ལ། གཙང་པ་རྒྱལ་པོས་སྤྱིད་དབང་སྒྱུར་བ་དང་དུས་མཚུངས་སུ་བྲིམས་
 ཡིག་ཞལ་ལྷེ་བཙུ་རྒྱལ་གཏུན་འབབས་གནང་ཡོད་པ་འདི་ནི། ལོ་ངོ་ཉེ་ཤུ་ལྷག་ཙམ་གྱི་དུས་ཡུན་
 སྤངས་དུའི་ནང་དུ་ཁོང་གིས་ཆབ་སྤྱིད་སྒྱུར་ཚུལ་ལ་ཞིབ་འཇུག་བྱེད་པར་བརྒྱ་གོ་གཅིག་ཆེད་ཀྱི་དབྱེད་
 གཞིའི་ཡིག་ཆ་ཞིག་ཏུ་ངེས་པ་དང་། འདི་ལ་བརྟེན་ནས་ཁོང་གི་མཁྱེན་པའི་ཡོན་ཏན་དང་སྒྲུལ་
 པོའི་ཐུགས་རྒྱ་སོགས་དཔོག་རྒྱས། དེར་བརྟེན་བྲིམས་ཡིག་གི་མ་དཔེ་ཇི་བཞིན་འདིར་དབྱེད་གཞིར་
 དགོད་རྒྱ་ཡིན་ལ། ཞལ་ལྷེ་འགའ་ཞིག་ཕག་གྲུའི་བྲིམས་ཡིག་དང་གཅིག་མཐུན་བྱུང་ཡོད་པ་དེ་
 རིགས་གངས་ཀྱི་མིང་ཅན་ལས་མ་བཀོད། དེ་དོན་ཞིབ་ཏུ་རྟོགས་པར་འདོད་ན་མ་དཔེ་དངོས་ལ་
 བལྟའོ། ། འོན་ཀྱང་ཕག་གྲུའི་བྲིམས་ཡིག་དང་མིང་གཅིག་ཀྱང་དོན་གྱི་འབྲེལ་བཤད་མི་འདྲ་བའི་
 རིགས་རྣམས་ཇི་བཞིན་དུ་བཀོད་ཡོད། དཔེར་ན་གཡུ་འབྲུག་སྒྲིག་པའི་ཞལ་ལྷེ་བཙུ་ལས་དཔའ་
 པོ་ལྷག་གི་ཞལ་ལྷེ་ཞེས་པ་དེ། འབྲེལ་བཤད་དུ་ནང་དོན་ཁ་གསལ་ཞིག་མེད་པ་ལ་འདིར་འབྲེལ་
 བཤད་ཁ་གསལ་བར་མ་ཟད་ཞལ་ལྷེ་འདི་གཙོ་བོ་དམག་དོན་གྱི་བྲིམས་ཡིག་ཡིན་པ་གསལ་བར་བྱས་
 འདུག་པས་མ་ཡིག་ཇི་བཞིན་བཀོད་པ་གཤམ་གསལ་ལྟར་རོ།

དང་པོ་དཔལ་པོ་སྒྲག་གི་ཞལ་སྒྲེའི། དག་འདུལ་བ་ལ་དགོས་ཏེ། དེ་ཡང་འདུལ་བ་ལྷང་
 ཏུ་རྒྱལ་ཁྲིམས་ཀྱི་ལྷང་དངས་པར། མཁས་པ་རྣམས་ནི་གཞོམ་པ་དང་། ། རབ་ཏུ་སྦྱིན་དང་བསྐྱེ་
 བ་དང་། ། ཀུན་ཏུ་དབྱེད་དང་ལྷ་བར་ནི། ། དཔུང་གི་དོན་རྣམས་འགྲུབ་པར་བྱེད། ། ཅེས་
 གསུངས་པ་ལྟར། དག་པོ་རྣམས་པོ་འདུལ་ཐབས་ལ་ཐོག་མར་དྲག་པོ་མཐར་སྦྱེལ་ཡ་ཅུད་དང་མི་
 བསྐྱེ་བར། འཇིག་རྟེན་གྱི་ཁ་དཔེར། ཕྱི་པད་མ་དཀར་པོའི་རྒྱ་མ་ཞིག་པ། རང་ཅོག་གོ་མོའི་ཆང་
 མ་འཐོར་བ་དགོས་ཟེར་བ་ལྟར་དང་། བྱ་མ་འཕྱར་སྒྲོང་ལོན་པའི་དཔེ་ལྟར།

1 མཁས་པ་རྣམས་ནི་གཞོམ་པ་དང་། ཞེས་པའི་དོན། རྒྱལ་སྤྱི་ལྷ་བྱའི་སྒྲོབས་དང་
 གཡུལ་པན་ཚུན་སྒྲོམས་པའི་དགའ་མ་རང་རང་ཆོད་ཀྱི་དག་གང་ལའང་ཐོག་མ་ནས་དག་འདུལ་མི་
 ཚོམ་པར། ཁེ་རྟེན་བསྒྲགས། གོ་བ་བསྒྲོན། གསེར་ཡིག་གི་འགྲུལ་བཅུགས་ཏེ་ལབ་ཀྱི་སྒྲོན་ནས་
 འདུལ་ཐབས་དང་། ཞི་རྒྱས་དབང་དྲག་གང་འགོ་གང་ཟབ་དབྱིབས་བལྟ་དགོས་པ་བཞིན། མི་སྣ་
 གསེར་ཡིག་གིས་ཀྱང་རང་གི་དཔོན་ཁྲུངས་ཀྱི་བསྐྱབ་བྱ་གཙོ་བོར་བཟུང་། དྲག་པོ་མཐར་སྦྱེལ་དུ་
 སོང་ན་ལེགས་ཉེས་སྦྱི་མར་ཡོད་པས་ཁེ་རྟེན་ཤེས་པར་བྱ། དྲག་པོ་དམག་གི་འཕྱལ་འཁོར་ལ་སྦྱོར་
 དངོས་རྒྱུ་གསུམ་གྱི་བསམ་སྦྱོར་ངན་པ་ཆང་བའི་དགེ་སྤྱི་སྒྲུང་དོར་མ་ལོག་པའི་སྒྲོན་ནས་ཐོག་མའི་
 མི་སྣས་རྒྱ་བརྒྱུན་པ། འགྲིམ་འགྲུལ་གྱི་དཀའ་ལས་མ་བསམ་པ། ཐབས་ལ་མཁས་པར་བྱ་ཞིང་
 བསམ་པ་ཆེ་བར་བཟུང་ཐེག་པ་ཆེ་བར་འཁུར། གཏོང་གྱོང་བར་བྱས། ཁ་འཇམ་པར་བྱས་ནས་
 སོ་སོའི་སྒྲོ་བྱིད་པའི་ལོག་ནས་རང་དོན་ལ་འཇུག་གང་ཐུབ་བྱས་ཏེ་འཇིག་རྟེན་གྱི་ཁ་དཔེ་འདྲ་བ་
 མཉམ་པོར་གྱུ་བཞི་དྲོས་ཟེར་བ་ལྟར། ཁེ་རྟེན་བསམ་ལ་བདེན་པའི་བསྐྱབ་བྱ་བཀོད། ས་རྣམས་ཀྱི་
 གོས་རར་འཆངས་ནས་འཆར་བལྟན། དེས་མ་ཉན་ན་མི་གཏི་ཐུག་ཅིག་དོན་ལ་འཇུག་མི་ཤེས།
 གཡོན་ཅན་དང་པོར་སྦྱ་ཟེར་བའི་དཔེ་འདྲར་ཡོང་། ས་རྣམས་པོས་རང་གི་བྱ་བ་མ་ཤེས་ན། སྦྱ་བ་
 ལ་མེ་མཆེད་པ་ལྟར་གོས་བྱེད་དག་ལ་དྲིས་བྱ་བ་འདྲིར་ཡོང་། སྤེ་གཟར་ས་འཁྲུག་བྱ་འཁྲུག་ཀྱང་མི་
 སྣ་གསེར་ཡིག་འགྲུལ་མི་གཙོད། ཁ་ངན་དང་ཆོག་ངན་མི་རྒྱག་གསེར་ཡིག་གི་སྒྲོན་འགྱུར་གྱི་བསྐྱེས་
 ཏམ་སྤེབས་སྒྲོང་མི་བྱེད། པན་ཚུན་གྱི་བདག་རྒྱུན་བཟང་བ་བྱེད། མི་སྣ་གསེར་ཡིག་པན་ཚུན་སྤྱི་
 ཡིན་ཀྱང་སྦྱི་མིར་ཆ་འཇོག་ བར་མི་སྒྲ་མ་སྤེ་དཔོན་གཙོ་བོ་སུ་འདྲ་ཞིག་གི་གསེར་ཡིག་ཡིན་ཀྱང་
 སྦྱེལ་མ་ཐུབ་དགོས་ཤིང་།

2 རབ་ཏུ་སྦྱིན་དང་། ཞེས་པའི་དོན་ནི་དག་ལ་འོར་རྩལ་ཟང་ཟང་དངོས་པོ་སྦྱིན་ཏེ་གཏན་
 གྱི་དོན་དང་། དག་དཔུང་ཆོགས་ཆེ་བ་ཡོད་ན། དག་གཉིས་བྱུང་ན་དག་གཅིག་པར་དུ་ལོངས་
 ཟེར་བའི་དཔེ་ལྟར། དགའི་དཔུང་ཆོགས་ནས་ནང་ཆོན་ཤལ་ཏེ། ས་ཁང་ཡུལ་མཁར་སོགས་བྱིན་ཏེ།
 དག་ལྟེ་བ་རུས་པ་རེ་རྒྱུང་ལ་གཏོང་བའི་ཐབས་དང་།

3 བསྐྱེ་བ་དང་ཞེས་པ། མནའ་ཟ་བ་དང་། ཉེ་སྦྱེལ་བ་དང་། གོགས་པོ་བྱས་ནས་བསྐྱེ་བ་
 མ་ཡིན་ཏེ། ཐབས་མཁས་ཀྱིས་ཁ་དངས་ནས་མགོ་སྒྲོར་བའམ། ལབ་ཀྱི་སྒྲོན་སྒྲོ་བྱིད་དེ་བཙོན་དུ་
 འཇུག་པ། ཡོད་མེད་གོ་ལོག་གིས་དག་ཐབས་ཀྱིས་སྤྱངས་འཇུག་པ་དང་། འབེབས་སྦྱོང་བ།
 དཔུང་ངོ་བརྟུས་རྟ་བརྟུས། བྱ་ལོག་གཏམ་ལོག་མཆོན་མོ་དག་ཕྱོགས་ཀྱི་ཐག་ཉེ་མ་རིང་ངོ་མ་པག་
 ཏུ། མེ་ཁ་མང་པོ་སྤར་ཏེ་དབས་སྤྲད་ནས་བསྐྱེ་བ་ཡིན་ཞིང་། དཔལ་པོ་དྲག་ཐབས་ལ་མཁས་པ་
 ཞེས། རང་ཟོང་ཟད་ལ་མ་སོང་བའི་ཐབས་མཁས་ཀྱིས་བསྐྱེ་ཞིང་མནའ་ཟས་དུག་སྦྱོར་གྱིས་བསྐྱེས་ན་

ཁྲིལ་མེད་ངོ་ཚ་བོར་བའི་གསོན་པོ་ལས། བག་ཡོད་ཚུལ་དང་ཕྱན་པའི་ཤི་བོ་མཆོག་ཟེར་བ་ལྟར་སོ་
རབ་གྱི་དགོས་པ་འདི་ཡིན་ལགས།

4 ཀུན་ཏུ་དབྱང་དང་། ཞེས་པ་ནི་བརྟག་དབྱང་ལེགས་པར་བྱས་ཏེ། གཞན་ཕྱོགས་གཉིན་
སོ་གང་འགོ་བཅུམས་པ་དང་། ས་ཚུ་ལུང་པའི་གནས་དབྱིབས་རྫོང་ལྟ་བུའི་བཅན་དམིགས་ལ་
བརྟག་དབྱང་བྱས་ནས་དམག་དབྱང་གི་འབྱེར་འབྱིད་དང་། འཚང་ཁའི་གནས་ལུལ་དང་རང་
ཕྱོགས་བཅན་དམིགས། གཞན་ཕྱོགས་པ་རོལ་གང་ཡོང་གང་བྱེད་ལ་བརྟག་དབྱང་དང་། རང་
སྟོན་སྟོར་ནས་དག་དང་འཐབ་ཟེར་བའི་དཔེ་ལྟར་ཁེ་ཉེན་གྱི་བརྟག་དབྱང་ལེགས་པར་བྱེད་དགོས་
ཤིང་།

5 དབྱང་གི་དོན་རྣམས་སྒྲུབ་པར་བྱེད། ཅེས་པ་ནི་གོང་གི་ཐབས་རྣམས་ཀྱིས་མ་ཐུལ་ན།
དབྱང་དང་དམག་གི་གཡུལ་བཤམས་ཏེ་དག་པ་རོལ་འདུལ་དགོས་ཏེ། དེ་ལ་རང་ཕྱོགས་ཐམས་ཅད་
བསམ་པ་གཅིག་ཏུ་འཛིན་དགོས་པས། ཁ་དཔེར། གསེར་བཅག་དདུལ་དཀྲུམས་ར་གན་ལྷད་ལུང་
ཟེར་བ་བཞིན། རང་ཕྱོགས་འདིལ་བའི་སྲིད་པོ་རྣམས་སྦྱིད་ཚང་གཅིག་དང་སྒྲུག་སྒྲོར་གཅིག་གཟུ་
ཕྱོགས་གཅིག་ཏུ་བདུངས། སྒྲ་གཅིག་ནས་འཐེན་ན་མགོ་ཡོངས་ཚ་ཟེར་བ་ལྟར་འོག་ཞོལ་ཕྱི་རུད་མི་
བྱེད་པ་སོགས་བསྐྱར་སྒྱུངས་ལེགས་པར་བྱས། སྒྲོ་མི་ཁེལ་བ་རྣམས་ཐབས་མཁས་ཀྱིས་རང་སྲིད་མ་
ལོག་ཅན་གྱི་སྒྲོ་ནས་སྤངས། ན་རུས་འཆི་རུས་བགྱིད་རུས་པའི་བསམ་པ་གཅིག་ཏུ་བྱུང་བ་རྣམས་སྒྲོ་
སྒྲོབས་ཀྱིས་སྲིད་པ་འདེགས་རུས་པ། ང་རྒུལ་གྱིས་ཕའང་བརྟེན་རུས་པ། ཁེ་ཉེན་བལ་འདབ་རྩོ་
གཞོན་ཏུ་བཅི་ཤིས་པ། འགོ་འཚམས་ལ་མཁས་པ། ཡིད་མི་སྟོད་ཅིང་སྒྲོ་མི་འགེལ་བ་ཆོར་ཕུང་
སྟེང་ཉལ་བ་ལྟར་གཞན་གྱི་སྒྲོ་འདྲི་འབྲུལ་མཁས་ཤིང་གང་ཟེར་ལ་མི་གཏོང་བ་མཚང་འབྲུ་འཐབ་
ཤིས་སོགས་ཡོན་ཏན་དེ་དག་དང་ཕྱན་པའི་དཔལ་པོ་རྣམས་ཀྱིས་གཡུལ་བཤམས་ཏེ་དག་ཤུལ་དང་
གདུག་རྒྱབ་བཅན་ཆས་པ་ལྟར་དགོས་ཤིང་བྱ་དམག་ལ་ཆས་གདོང་དུ་པ་མ་སྟོད་བྱ་བ་དེ་འདི་ཡིན།
འོན་ཀྱང་མི་བྱེད་སྲིད་པོར་སོང་ཡང་གཞོག་བྱེད་བྲིམས་ལ་བརྟེན་ཟེར་བའི་དཔེ་འདིར་འཇུག་པ་
ཡིན་པས། བྲིམས་ལ་བརྟེན་པ་ཞིག་མ་བྱུང་ན་ནང་འཐབ་ནང་འཇུག་ནང་རྒྱན་སོགས་ག་མ་འགྲིག་
གི་རྒྱར་འགོ་བས་ཐོག་མར་རྒྱལ་པོ་དང་དཔོན་པོའི་ལུང་དང་ལུལ་མི་གཙོ་དཔོན་གྱོ་དཔོན་སོགས་ཀྱི་
དམག་དཔོན་ཁྱོད་བ་ཆེ་ཞིང་ཆོན་ཆེ་བ། རང་འདོད་ཆུང་བ། སྤྱི་གཅིགས་ཆེ་བ་ཞིག་བསྟོན། དེས་
ཀྱང་དམག་ལས་དཔལ་ལྷན་མཛངས་གསུམ་ཆོང་བ་ལས་ལ་འཇུག་པ་གཉིས་བསྟོན། དམག་དབྱང་
རྣམས་ལ་གཡུལ་རུ་གཡོན་རུ་དབྱས་རུ་གསུམ་དུ་བྱས། དེ་ལའང་རུ་དཔོན་རེ་དང་བརྒྱ་དཔོན་བརྒྱ་
དཔོན་བསྟོན། དཔོན་གྱིས་སྟོ་གོས་ཀྱིས་བསྐྱངས་པའི་དང་ཞེན་ཆེ་ཞིང་དང་དོད་ཕྱན་པའི་དཔལ་པོ་
སྟེམ་པ་བསྐྱས་པའི་སྟེམ་འདུས་སྒྲུལ་བཅར་པའི་གཟེམ་ཆུང་བ། ལུལ་དམག་ལྟ་བུ་ཡིན་ན། དཔལ་
ཆོན་ཅན་དེ་རྣམས་ལའང་ཐིང་ལོགས་སུ་བཅོས་ནས། ཐིང་དཔོན་མགོ་བརྒྱན་པ་ལ་མཁས་པ་རེ་
བསྟོན་ཏེ་ཐོག་མར་མགོ་མིར་གཏོགས་པ་རྣམས་དམག་དཔོན་གྱིས་བསགས་ནས། པ་རོལ་གྱི་དག་
ཆེ་གོ་མོས་རྒྱལ་པོའི་གཡུལ་ཡིན་ན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་པོའི་མཆོན་དོན་ལ་དགས་སྟོལ་ལུགས་འདི་རིང་ན་
མངའ་འབངས་མི་བདེ་བས། བདེ་གཟར་ཞེས་པའི་མིང་དང་མཐུན་པའི་དུས་མི་བདེ་ལུགས།
ལུལ་དམག་ཡིན་ན་ལུལ་གྱི་སྤྱི་ཆོས་ལ་གཞོད་ཅིང་འབྲས་པ་འདི་དང་འདི་ཞེས་བྱུང་ཟེར་བའི་བདེན་
པ་བདར། ཁེ་ཉེན་ལེགས་པར་བཤད། དག་ལ་མཆོན་ཅི། གཉེན་ལ་སྟོར་ཁ་གཅིག་ཟེར་བའི་ལུང་

དོན་ལྟར་དག་ལ་རྩམ་འདོན་དང་རང་སྟོགས་སུ་འོད་འཇགས་དགོས་པ་སོགས་སྤང་སྤང་གན་རྒྱར་
 བཀོད། དོན་འགག་ཐེར་ལྷང་གིས་བཞུགས། གན་རྒྱའམ་གལ་ཐོའི་དོན་ཉན་སྒྱུབ་བྱེད་པ་ལས་མི་
 འདའ་བའི་དོན་དུ་འདུན་པ་ལྟར། ཁ་དཔེར་དཔེ་རྒྱ་ཤོག་དཀར་རྒྱང་ལ་དོན་ལྟར་ཆའི་རི་མོ།
 འགག་ཐེལ་ཅེ་ཁྲ་མོ་ཟེར་བ་ལྟར། དོན་ཉན་ལོག་སྤང་སྤང་གི་དོན་རྩ་བའི་འགག་ལ་སོ་སོས་ནན་
 ཏན་དགོས་པའི་ཕྱིར་དང་མི་འགྱུར་བའི་ཕྱིར་མིང་བྲིས་རྟགས་བཞག་དེ་དོན་སེམས་ལ་བཟུང་ནས་
 རང་རང་གི་སྟོག་འཆོ་བའི་རྟ་ལོ། མགོ་ཕེབས་ཀྱི་གྱུར། སྟོག་ཁེབས་ཀྱི་ཁྲ་བ། འཆོར་སྤྱོད་གི་ལྷས་
 ཆས་རྣམས་ལ་ཁྲལ་འཇལ་དུ་མ་སོང་བར་དང་དོད་ཆེ་བར་བྱེད། ལྟང་སྟོན་གྱི་ཡུལ་མིའི་ཁྲོམ་
 ཆོགས་སར་འཆོར་སྤྱོད་བྱེད་ཟེར་བ་དང་མི་འདྲ་རྒྱལ་ཁམས་ཀྱི་མི་ང་ཡིན་བསམ་པ་ཀུན་འདིར་
 འཆོགས་པ་ཡིན། རང་ལ་དཔགས་པའི་ཟལ་ཐོན་པར་བྱེད་དགོས་སོ། ། དམག་འདི་ལ་མེད་དུ་མི་
 རུང་བའི་མི་བཞི་དགོས་ཏེ། ན་བ་གསོ་བའི་སྤྲན་པ། ལེགས་ཉེས་སྟོན་པའི་མོ་མ། དག་གོགས་
 བཅི་བའི་གཡུལ་རྒྱལ། དག་ལྷ་གསོལ་བའི་ཐུགས་དཀར་དང་བཞིའོ། ། དང་པོ་གཡུལ་རྒྱལ་གྱིས་
 གཟའ་སྐར་དང་སྒྲ་གཅན་གྱི་འགྲོས་དང་སྟོགས་ཅིས། གཏོ་བསྐྱར་གཟའ་གསོལ་ཏེ། དཔའ་བོ་
 ལྷག་ལྟར་ཆས་པའི་ཁྲིམས་ཀྱི་ཐོག་མ། དམག་ལས་ཀྱི་སྐར་ཐོ་བརྒྱབ། དེ་ལས་མ་འགལ་བར་སྐར་
 ཕབ། དག་སྟོགས་སྐར་སྟོ་དང་མཆོན་ཅེ་གཏད། རང་ཡུལ་ལ་དཀོན་མཆོག་གི་རྟེན་དང་ལྷས་
 བཞུན། རྟགས་དུང་རྟགས་རུ་བཏེགས་ནས་བྱུང་སྒྲིག་མ་འཁུག་པར་བྱ། རྟགས་དུང་གསུམ་པ་ལ་
 དཀྱིལ་སྐར་དུ་དོད་མ་པ་རྣམས་འཛོམས་ཆར་བ་བྱས་ནས་དམག་ལས་ཀྱི་འདེགས་ཁྲིམས་ཚུགས་མལ་
 ཤོ་རིམ་བཟན་ལེན་ཤོ་རྒྱལ་སོགས་དག་ཆ་གོགས་ཆའི་སྐར་སྐད་བསྐྱབ་སྟོན་མཐེལ་ཕྱིར་བ་བྱེད་
 དགོས། འགྲིམ་དུས་འདེགས་དུང་གསུམ་གྱི་དང་པོ་ལ་མེ་ཁ་གསོ་བ། གཉིས་པ་ལ་གྱར་བསྐྱབ་བ།
 གསུམ་པ་ལ་གཡས་རུ་ནས་རིམ་བཞིན་གཤེགས་པའི་དག་ཐོན་ལམ་འཕྲང་ལ་དཔགས་པའི་འགྲིམ་
 ལྷགས་ཤོ་རིམ་བྱས་ཏེ། རྒྱང་ཁལ་ཆེ་ཁལ་གྱིས་མི་བཞི། བད་པ་ལ་སྤྱད་མི་རྒྱག་ཀོ་གྲུ་སྔ་བཅན་དུ་
 འཛིན། ལམ་ལ་ཆས་པ་བསྐྱར་བ་རྒྱུ་ཆོད་ན་བརྒྱུ་པ་མི་དགོས། སྤྱོད་སྟོ་ཤུགས་སྟོ་བྱས་ན་ལྷབ་
 འཇལ། གོང་གཏོགས་བྱས་པ་ལ་ངོ་བོ་བརྒྱད་འཇལ། ཉེན་རྒྱན་ལ་སྦྱོར་འཁྲིད་ཆབ་གསུམ་དང་
 ཆད་པ། མཆོན་རྒྱན་ལ་ངོ་སྤྱོད་མ་གཏོག་ཆད་པ་མི་དགོས། རྒྱན་མ་ཟེན་ན་ལག་པ་རྒྱབ་བཀྱིག་ཅམ་
 མ་གཏོགས་བརྒྱུད་སྤངས་བཅོགས་མི་བྱེད། ཁྲིམས་རར་མི་འཇུག་དེ། སྐར་མཆོན་མོ་གསང་བའི་དགོས་
 པ་ཡིན་དག་དང་མོར་ནད་བསད་པ། མདའ་འབྱམས་རྩོད་འབྱམས་སོགས་ཀྱིས་བསད་པ་ལ་དགོ་བ།
 བད་འཐབ་མི་དཔུང་དག་ཐེབས་གོ་གྱོན་མཆོན་ཐོགས་ཀྱིས་བསད་པ་ལ་ཆད་པ་ལྷབ་འཕར་དང་།
 སྤྱོད་གཞོན་ལྷབ་འཇལ། ལྷས་འཇལ་ཡང་དེ་འགྲོས་བྱུར་ཆགས་ཐུབ་པ་དཔེ་འདྲ། ལོང་ཅན་རུ་
 ཅན་གྱིས་བསད་པ་རུ་དམར། ཡུལ་བསྐྱང་དང་སྟོག་བཅོམ་པ། རང་སྟོགས་བཅོམ་པ་སོགས་ལ།
 འགོ་མིའི་རྟ་ཁྲ་དཀྱིལ་སྐར་དུ་བཞེས་པ། བཤེར་ངོ་ཡོད་ངོ་མ། ངོ་མེད་སྦྱོར་ཆབ། སྤྱོད་
 ལེན་མི་སྤྲ་ལ་བརྩུ་ཁ། ཇག་པའི་ཁྲ་ཤུལ་ཟེར་ཁྲ་གང་ཡོད་ལ་རྒྱ་མོར་གྱི་བརྩུ་བྱར་ལེན། ཐོབ་ཤོར་
 ཁ་གངས་ལ་མ་འཆམས་ན། མནའ་གཡལ་དུ་ཁྲག་ཅེས་ཤོ་བརྒྱབ་པའི་ཐོབ་པོས་ཁ་གང་ལ་སྦྱེལ།
 ཤོར་པོས་སྦྱོར་ཆབ་ལ་སྦྱེལ། དག་གཉེན་ཆ་བྱེད་ལ་བཤོད་ཁོངས་གང་བྱུང་ཇག་པ་མནའ་སྦྱེལ་དང་
 སྤྱོད་གསུམ་སྤྱོད་ཟེར། སེམས་ཅན་ཆེ་རྒྱང་ཅི་ཤོར་ཀྱང་ཁ་ཆོང་གི་ཆ་གཅིག་དབྱར་གཉིས་ཀྱི་ཆ་
 གཅིག་པེ་ལྷག་གི་ཆ་གཅིག་སྤྱོད་པ། དཔེ་གཡང་མོ་ཐབ་ལ་ཤོར་ན་སྤྱུ་དུག་ལྷགས་ཁུད་མི་ཆོང་

ཟེར་བ་ཡོང་དམག་རྩོད་རིགས་ལ་འགྲིམ་ན་ཁྱི་བཀྱེ་རི་དྲགས་པ་ཉིན་གཅིག་ཙམ་གྱི་སྡོན་ལ་བཏང་
 བས་ས་འབྲུ། གན་མི་ཉམས་ཆེ་བས་རྩལ་ལྟོས། དང་པོ་དག་འཛུལ་དེ་ནས་ཤ་ལྟོས། རྒྱ་རྩ་ཆོས་
 སྤྱོད། གཞོན་པས་དང་པོ་ས་འབྲུ། དེ་ནས་ཁྱི་བཀྱེ། དག་འདུག་ན་ཤ་ཞོག་ལ་ལན་ཐོངས།
 ས་འཇམ་ན་ཤ་འཛུལ། གཞོན་ལས་ཀྱིས་དབྱུགས་ཡོང་། རྒྱ་ཁྱི་འཇམ་པ་བཅུ་ལ་སྟེ། ཁྱི་ལ་
 མགོ་མཐིང་། རྒྱ་ལ་པགས་པ། ཤ་ཡོངས་པ་ལ་ཤ་འབྱེད་དུ་ཆེ་ཐོབ་ཆུང་ཐོབ་ཏུ་བགོ་དགོས།
 བྱང་ཐང་ཡངས་པ་དང་དག་ཁ་སོ་ཐུག་པར་རྟ་སོ་གཏོང་དགོས་ཏེ། དེ་ཡང་ས་རོ་མ་པག་གི་
 རྩེབས་བཅད་དེ། མཚན་ལྟ་རུ་ལ་ལྟན་པ་པལ། ཉིན་ཕྱི་རུ་ལ་ཉོར་བཀྱེགས་ཀྱིས་ཟེར་མཚན་ལ་ས་
 ཉན། ཉིན་ལ་མིག་སྒྱུངས་ཏེ་དགའི་འགྲིམ་འབྲུལ་བྱེད་པ་དང་། རི་དྲགས་རྒྱ་ས་ལ་མ་འབྲུལ་བ་
 དགོས་ཤིང་། དག་འགྲིམས་པའི་རྟ་ཆིག་ཤུལ་ནི། གཅིག་ཏུ་འཕྱར་སེ་གནས་ལ་འཕྱར་འགྲོ་ཞིང་།
 རི་དྲགས་ཀྱིས་རྒྱགས་པའི་རུལ་ནི་འཛོར་ཞིང་སྐབས་རེ་སྐབས་རེར་སྒྱུ་འཕྱར་འཕྱར། པར་ཡལ་ཚུར་
 ཡལ་བྱེད་པར་གཞན་ལས་བྱིངས་བ་ཆུང་བ་ཞིག་ཡོང་། དངོས་སུ་མཐོང་བ་ནི་རི་དྲགས་རྒྱང་འགྲིམ་
 པ་ན་སྒྱུ་ལྟོས་ལྟོས་པ། འབྲོང་འགྲིམ་པ་ན་ནག་ཉིལ་ཉིལ་བ་ཡོང་། དགའི་རྟ་པ་བྱང་རིགས་ཉོར་
 སོག་ཡིན་ན་ཐུམས་སེ་འགྲིམ་པ་དང་། བོད་རྟ་ཡིན་ན་ཤར་སེ་འགྲིམ་པ། ལལ་མ་ཡིན་ན་ཉོར་
 འགྲོས་སུ་ཡོང་བ། རྒྱང་དམག་ཡིན་ན་ཆགས་སེ་འགྲིམ་ཡོང་བ་དེ་རྣམས་བརྟགས་ཤིང་། དགས་
 བྱ་ལོག་གི་མེ་བརྒྱས་དང་། ཡང་སྐར་པལ་པའི་མེ་ཁ་མ་ནོར་བ་དགོས་ཏེ། མེ་བརྒྱས་མ་ནི་
 གཞན་ལས་བྲག་ཆེ་བ་གཅིག་གཅིག་གཉིས་ནས་འདྲེན་ཐུབ་པ། ས་ཡུལ་དེ་གཞན་ལས་ཐང་དཀར་
 ཞིང་སྒྱུ་མཚམས་པ་ཞིག་ཡོང་། སྐར་མེ་རོ་བོ་ནི་ས་ཡུལ་གཞན་ལས་བྱིངས་ཆེ་བ། མེ་རབ་རིབ་
 མང་བ། མེ་དམར་ནག་རྩྭས་རྩྭས་ཡོང་བ་ཞིག་འདུག་ན་ཡིན་ཏེ་མ་འབྲུལ་བར་བརྟག་དགོས་
 སོ། ། རྩ་འཛིན་གྱི་དར་འཕྱར། སོ་པས་སོ་སྒྲིམས་ཤིང་། དེ་ནས་དག་དང་གཡུལ་ཐབས་པའི་
 དུས་སུ་རྩ་གསུམ་ལ་ཐུགས་གསུམ་རྩ་བརྩ་གསུམ། ཐམས་ཅད་དུང་ཆེན་དང་རྒྱང་གནམ་ས་
 འབྱིར་བ་ལྟ་བུ། གཡས་ཀྱི་གདོང་དུ་མེ་མདའ་བ། གཡོན་གྱི་གདོང་དུ་མདའ་བ། བར་བར་
 དུ་མདའ་དང་མདའ་ཐུང་དང་སྟེ་གོགས་པ། ཞོལ་བཀྱེགས་ལྷགས་སྟེལ་ཁྱེར་བ། དེའི་རྒྱབ་ཏུ་
 རྟ་རྒྱང་བཞེས་པའི་དམག་ཆོགས་བཅོད་ཆས་པ་ལྟ་བུ། དེའི་རྒྱབ་ཏུ་དམག་དབྱང་གི་ཆོགས་བྱ་སྟེ་
 སྟོལ་དུ་ཡོད་པ། ཟུར་དམག་གཡས་གཡོན་རྟ་པ་སག་ཐག་པའི་རིགས་རྟ་སྟོལ་སུ་སྒྱུངས་ནས་ཐུམ་
 ཉིལ་སེ་འཕྱོ་བ། རྩ་ཁྱེར་འཁྱེད་བརྩ་རོལ་ལ་བལྟས་ནས་འགྲིམ་ན་ཅབ་སེ་འགྲིམ། སྤྱོད་ན་ཐུམས་སེ་
 སྤྱོད་པའི་དབྱང་དེས། བྱང་རྟ་དམག་གི་དག་ལ་སྒྱུང་བ་དང་། སྟོ་མོན་གྱི་དག་ལ་འབྲུགས་པ་
 དང་། བོད་རྟ་རྒྱང་གི་དག་ལ་བསྒྲིགས་ནས། དམག་དཔོན་གྱི་བྱུས་ཁ་ཏ་ལ་ན་བ་གཅིག་ཏུ་
 གཏད་ནས་ཉན་ཏེ། དག་ལ་འབྲུ་བའི་ས་སྐལ་མ་བཞག་ན་གཡག་ཆད་གད་ལ་མཚོང་བ་དང་འདྲ།
 རང་ལ་འབྲུ་བའི་ས་ཆ་མ་བཅོལ་ན་གོག་པོ་མགོ་སྒྱུ་དུ་ཆུག་པ་འདྲ་ཟེར་བ་ཡིན་པས། འདས་མ་
 འོངས་ལེགས་པར་རྩིས། ཐུགས་གསུམ་གྱི་འཕྱར་སྐབས་ལ་བལྟས། འཛོངས་པས་གཡུལ་ལས་
 རྣམ་པར་རྒྱལ་ཏེ་དཔའ་པོ་སྟག་གི་མིང་བཟང་པོ་ཐོབ་སྟེ། དེ་ཉིན་དམག་གིས་གང་སྟེབས་ཀྱི་ས་ཆ་
 ཡུལ་མཁར་རྟ་མིག་ཁབ་བཤམ་ཟེར། དམག་བྱུས་ཀྱི་བསྐྱེ་སོ་འཛོག་ཁའི་སྐབས་ལ་ཡང་བརྗོད་མེད་
 དུ་དཔའ་ཚན་ལ་ཚོད་འགོ་བ་ཡིན་ནོ།

གཉིས་པ་སྐར་མ་པའི་ཞལ་ལྟེ་ནི། འདི་ཡང་《གཡུ་འབྲུག་སྟོག་པའི་ཞལ་ལྟེ་བཅོ་ལྔ་》ཞེས་

པའི་ནང་དུ་བཀོད་པ་དང་དོན་མི་གཅིག་པས། མ་དཔེ་རི་བཞིན་བཀོད་དོ། ། ལྷ་མ་མའི་
 ཞལ་ལྷེ་ནི། ལུས་པའི་ཐ་སྐད་དུ་བྱས་ཏེ། དཔའ་བོས་རྫོང་མཐའ་ལ་བསྐྱར་ན། ལ་འདོན་དང་
 འབོར་ལྷག་མང་པོ་མི་བྱེད། གཞི་མཁྱེན་པར་བཟུང་། མདའ་རྩོམ་ལག་ཆ་དགོས་མེད་ལ་མི་
 རྒྱག་བཅན་དམིགས་དང་ཆུ་སྤེལ་ལ་གཟབ། ཕྱི་ནང་འདྲེས་སུ་མི་བྱེད། རྩོམ་པའི་བཟང་། བར་
 ཆིངས་ལ་རྒྱག་མི་བསྐྱལ། གཡུལ་དུས་འཕམ་ན་སྐྱ་ཆེ་ཆུང་ལ་མ་ལྟོས་པའི་ཁྲབ་ཕྱོག་དཔའ་བོ་ལ་
 སྤྱོད། དེ་བབས་པ་མཐོང་ན་བསད་པའི་དཔེ་མེད། གལ་སྲིད་བསད་པ་བྱུང་ན་ལྷ་མ་མ་མཆོན་འོག་
 ཏུ་དཔའ་ཟེར་བའི་ལ་གཤགས་མི་ཐུབ། དམག་དཔོན་དང་དམག་དཔོན་ཐུག་ནས་ལྷ་མ་མས་སྲོག་
 བབ་བཏང་ན་ལག་པ་དར་མདུད་ཀྱིས་བཀྲིགས། ཏྲ་རང་ཏྲ་ལ་བསྐྱོན་ནས་རང་ཡུལ་གཉན་མི་
 གཉན་ལ་དཔགས་པའི་རྫོང་གོས་གཡོགས་ཏེ་ཆུར་མ་དོར་བར་འབྲིད། ཕལ་པ་དྲན་སྲུ་ལག་ཅན་ལ་
 ལག་པ་རྒྱབ་ཏུ་བཀྲིགས། སྐྱ་སྤྱིལ་དོར་འཛོལ་བྱས་ལ་འབྲིད་པ་དང་མགོ་མི་ཡིན་ན་ཏྲ་རན་ལ་སྐྱ་
 ཆག་མཐུག་པའ་དྲེས་ཡོབ་དྲེས་མཐུར་བྱས་ཏེ་འབྲིད་པའི་སྲོལ་འདུག་རྫོང་མཐར་ནས་ཕབ་ན་དམའ་
 འབེབས་ལ་གོང་དང་འདྲ་ཞིང་། ལབ་ཁོག་ནས་ཕབ་ན། དམག་དཔོན་དམག་ཆས་ལ་བབ་རྟེན་རྒྱ་
 མོར་སྤྱོར་དགོས་ཤིང་བབ་གཏད་ནས་ལ་རན་ཆོག་རན་མི་གཏོང་། གདན་བཅོས་བདག་སྤྱོན་ཕྱ་
 བབས་ལས་ལོད་པ་མི་བྱེད། སྐྱ་ཆེ་བ་ཡིན་ཡང་འདི་སྐབས་ཆིབས་བསྐྱེད་ཆིབས་སྤྱོད་མི་དགོས། ལབ་
 རིགས་ཀྱི་བྱ་གཏེ་ལ་ཆས་ཟུར་གསོས་ལྷ་མགུ་མི་མགུ་གཏོང་། འགོ་རྫོངས་བཟང་བཅོན་ཡིན་ཡང་
 ལབ་གདན་ལ་འབྱོལ་ནས་གཏོང་བ་ལ་བཅོན་རྫོངས་དྲག་ཞན་ལ་དཔགས་པ་སྤྱོར། ཕྱིན་ཆད་ཀྱི་
 སྤོམ་ལ་གོ་དམར་མདུང་ཆོམས་ཁྲག་གཞོང་སོགས་སུ་རྩི་ལ་དམ་པར་ལེན། མི་རབས་མ་སོང་གི་བར་
 འཕམ་སྒྲག་སྒྲོ་རན་གྲོས་རན་མི་བྱེད་པའོ།

གསུམ་པ་རྒྱལ་པོ་མེ་ལོང་གཏོང་གི་ཞལ་ལྷེ་འམ་སྤྱོད་མ་ལས་འཛོན་གྱི་ཞལ་ལྷེ་ནི། རྒྱལ་པོའི་
 ལུང་གིས་སྤྱོ་མོར་བསྐྱོས་པ་རྣམས་ཀྱིས་རང་འདོད་ཁོ་ནའི་སྤྱོན་ལྷངས་གཞུང་དོན་གཙོ་བོར་བྱས་ཏེ།
 རྩོ་སྤྱོད་ཀྱི་སྐྱ་རིམ་དང་ཆོས་རྒྱལ་གྱི་རྣམ་ཐར་གྱི་འཕྲིན་ལས་བསྐྱབ་པ་ལ་དམིགས་པའི་སངས་རྒྱས་ཀྱི་
 བསྟན་པའི་ཞབས་ཏྲིག་གཙོ་བོར་བྱས། ཆོས་ཕྱོགས་ཀྱི་ཞུ་རིགས་དང་གྲུབ་མཐའ་མི་བསྐྱར་དུས་ཆེན་
 ཀྱི་ཁྲ་བ་ཕྱ་ལ་རི་རྒྱ་ཁྲུང་རྒྱ་བསྐྱོམས་པ། གཉེར་ཆང་ལ་དཀར་སྤྱོད་བྱེད་པ། སྐྱ་གསུང་ཐུགས་ཀྱི་
 རྟེན་གཞི་གསོ། ལམ་འཕྲང་འཆོས་པ། སོག་སྒྲོག་ལ་དམིགས་པའི་སྤྱོ་ཁྲ་བའི་ཆོས་བརྒྱལ་ཡུལ་
 ཆོན་སོ་སོར་སྐྱ་ཐོགས་གསོལ་འདེབས་བྱེད་བརྒྱག་པ་གཉེར་ཆང་དུ་ཆོས་བརྒྱལ་ཆག་མེད་འཇུག་པ།
 འཕྲལ་ཆས་ཀྱི་གཉེར་འོག་ལ་ཐེལ་གཏོང་མ་གཏོགས་རྫོང་དཔོན་གྱིས་གཏན་ཆོགས་མི་སྤྱོར། ཏཱ་ལི་སི་
 ཏཱ་ལི་བཀའ་ཆེམས་ལས། རྫོང་དཔོན་གྱི་ཞིབ་ཆེན་ནས་མི་བྱ། སྤྱོར་གྱི་བུན་ཆག་འཕྲེལ་གཞུང་
 ཁྲངས་སུ་ཡོད་པ་རྣམས་ལ་སྤྱོར་གྱི་བྱ་འདེད་གཏོང་མ་འཇུག་སྤྱོད་གཟར་ཡུལ་འབྲེམས་ཀྱིས་རི་གཉིས་
 འཛོར་སྤྱོན་དུ་འགྲོ་རིགས་མ་གཏོགས་ཤེ་བམ་མི་སྤྱོར། བུན་རྫིང་ལོ་སྤྱོར་དུ་ལོན་པ་ལ་དངོས་
 གཅིག་བེད་གཅིག་འབྲིག་ན་དེ་ལྷག་ལ་སྤྱོད་ཤེས་ལེན་ཤེས་གཙོད་རྒྱ་བྱེད་པ་མ་གཏོགས་རྩིས་གྲུབ་
 བྱེད་མི་འཇུག་ཞབས་དང་སྤྱོ་བུན་བར་ལ་ལྷས་ཁྲབ་པའི་ཏྲ་འདྲ་མི་སྤྱོད་ཀྱི་པར་ཏང་ཐོམ་དུ་མ་
 སོང་བར་བྱེད་ཅིང་། བྲིམས་ཀྱི་སར་སྤྱོ་སོར་བཞག་ཕྱོགས་ཆ་ཉེ་རིང་མེད་པས་བདེན་རྒྱུན་ཤན་བྱེད་
 པའི་བྲིམས་འགལ་ལ་སྤྱོད་སྤྱོབས་ཀྱིས་བདར་འདེད། བྲིམས་མཐུན་བྲམས་བཅེ་སྤྱོད་བ། ཕྱི་ནང་
 གི་སར་ལ་མཆུ་སྤྱོར་བ་དང་འཆོལ་བ་མི་བྱ། བྲིམས་སར་ཁྱུ་འབོད་བྱུང་བ་རྣམས་ལ་ལེ་བར་མི་

འཛིག་པར་སྤངས་བཤད་པན་ཚུན་སློ་ཁ་རྫོགས་ཐབས་བྱེད་པ་མ་གཏོགས་དབང་ལྷག་ཁུར་མི་བྱེད།
 རང་གི་སྤྱི་མཐུན་སུ་འདྲི་བའི་དུས་ལ་འདྲི་སྐབས་ཉེ་འགྲུངས་མི་བྱེད།
 མདོར་ན་མི་ཤེས་གོང་ཕུད་ཀྱི་ཕྱོགས་སུ་མ་སྤང་བ་དང་དཔོན་ཁུངས་ཀྱི་བྱ་བ་ཆེ་ཆུང་གང་ལའང་
 འཛིག་རྟེན་དུ་གྲགས་པའི་ཐོག་ནས་མིག་སྟོན་ཡར་སྟོན་བྱས་པའི་ལ་ཡོགས་མི་འགོ་བ་ཞིག་བྱེད་
 དགོས་པ་ཡིན་ནོ།

བཞི་པ་ཁྱེད་པའི་ཐད་ན་རྒྱུ་ཀྱི་ཞལ་ལྟེ་ནི། དང་པོར་སྟོན་པའི་སྤང་སྤང་དང་ཐུན་པའི་
 ཐོག་མར་མི་དོད་སྟོན་པའི་སྤང་བཤད་པ་དང་། དོད་མི་སྟོན་པ་གདོང་བཤེར་མི་བྱེད་པར་བསྐྱར་
 སྤངས་གཏོང་བ་སོགས་སློ་ཁ་རྫོགས་ཐབས་སུ་འགོ་བ་སྤྱིར་གྱིས་ཀྱང་བྱེད་དགོས་ཤིང་ལྷག་པར་སྤྱིར་
 ཤོད་ཁུལ་འདྲི་ལ་བྱིས་པའི་ཁྱིམ་མཚོས་སོགས་རང་རང་དོན་གྱི་འཁོན་བཟུང་ནས་བྱིས་པ་
 སར་ཉེ་བརྒྱུད་རིང་བརྒྱུད་ཀྱི་ཆད་པ་ཆད་ལེན་ཁྱེད་པའི་ཞིག་གིས་རང་སྤྱིར་རང་སྤྱིར་བ་
 གཅིག་འདུག་ནའང་། ད་ནས་བཟུང་ཆད་པ་ཁྱེད་པའི་རྣམས་ལ་སྤྱི་འགོ་ཐུན་ཐུན་ཆེ་ཆུང་བ་
 འཁོད་བཤེན་རྒྱུ་བཏགས་པའི་ཆད་པ་ཐོབ་ངེས་ན་དེ་ཐོག་དུ་གཏོང་བ་གཞིར་བཅས་ཤིང་གཡོ་
 ཁུལ་ཡིན་ན་ཁྱེད་པའི་ཐོག་དུ་ཆད་པ་དེ་ཁ་སྟོན་ཡང་ཉམ་པའི་སྤང་ན་ཆད་པ་སྤྱིར་སྤྱིར་བཞག་པའི་
 འཁྱུང་གི་ཡོ་གཡུ་བྱེད། གཉིས་ཀས་དག་པ་མ་འཁོལ་ན་ཆད་པ་རེའི་བྱེད་ཁྱེད་པའི་ཆེ་ཆུང་ལ་
 དཔགས་པའི་འགོལ། ཁ་མཆུ་བྱིས་པའི་ཐུན་པའི་སྤང་ན་ཉམ་པའི་སྤངས་བྱེད་ན་ཉམ་པའི་བྱིས་པ་
 འདེགས་ཀྱི་བྱེད་དང་ཁྱེད་པའི་འགོལ་འགོལ་བྱིས་པའི་སྤང་ན་སྤངས་བྱེད་ན་ཉམ་པའི་བྱིས་པ་
 འཁྱུང་གོ།

ལྔ་པ་བཟུང་བཀྱིགས་བྱིས་པའི་ཞལ་ལྟེ་ནི། བྱིས་པའི་ཞིག་ལ་ཐོག་མར་བཟུང་
 བཀྱིགས་བཟུང་ཐོག་དུ་འདུག་ཅིང་། དམིགས་བསལ་པོ་བྱང་འོག་དུ་གྱི་འདོན་རྒྱ་འདྲེ་བྱས་པར་བཟུང་
 བཀྱིགས། སྟོན་པའི་རྒྱུ་མ་བྱས་པར་བཟུང་བཀྱིགས། མགོ་མི་རང་ཤེད་བྱས་པར་བཟུང་བཀྱིགས།
 སྤྱི་ལོ་ཐོས་མཚང་འབྱུང་བ་ལ་བཟུང་བཀྱིགས། མི་མཉམ་པའི་ཁ་དཔོན་པར་བཟུང་བཀྱིགས།
 ཉེས་པ་ཆེ་བ་ལ་སྤྱིར་བཀྱིགས་དམ་ཕྱག་གིས་མནན་ནས་ཡན་གཏད་ལྟེ་སྤྱིར་དེ་ནས་ཁྱེད་པའི་
 ཐོབ་པ་རྣམས་ལ་བྱིས་པའི་བསྐྱུགས་ནས་རྣམས་ཐུག་ཆེ་བའི་མི་བྱིས་པ་གཅོད། དེ་ཁར་དཔགས་
 པ་ལ་དུག་ཞན་གྱི་ཐོག་རིན་བཞེས་པ། སྤྱི་ལོ་གཏོང་བ་ཆས་གོད་གཅོད་པ་སོགས་རི་ལྷར་སྐབས་
 དང་མཚུངས་པར་བྱེད་དོ།

དྲུག་པ་ནག་ཆེན་ཁྱེད་ཀྱི་ཞལ་ལྟེ་ནི། མཚམས་མེད་ལུས་བྱས་པ་དང་། སྤང་བཤེན་
 འདུན། རྒྱལ་པོའི་ཕྱག་རྒྱུ་ལ་འབགས་པ། དཔོན་ཁུངས་སུ་ཞབས་འདྲེན་ཆེན་ཆེན་ལྷན་པ།
 དུག་སྤྱིར་གཏོང་བྱས་པ། འཕུང་གཡོ་འཕུལ། སྤྱིར་དངོས་རྒྱུ་གསུམ་གྱི་སྟོན་པའི་བསལ་རྟ་
 ཁྱེད་བྱས་པ། དུས་བདེ་ས་འཇམ་གྱི་བྱིས་པའི་ཁྱེད་པའི་སྤངས་སྤངས་ལྷན་པའི་ཁྱེད་པའི་སྤངས་སྤངས་
 མཚོན་ཐོགས་ལྷན་པའི་ཁྱེད་པའི་སྤངས་སྤངས་ལྷན་པའི་སྤངས་སྤངས་ལྷན་པའི་སྤངས་སྤངས་
 བྱས་པར་ལུས་སྤང་མིག་འདོན། སྤྱིར་འབྲེག་ལྟེ་གཅོད། ལག་འབྲེག་གཡང་བསྐྱར། དམར་
 གསོད་སོགས་བྱེད་པར་དཔགས་པའི་ལུས་སྤང་འགོལ་ལུགས་བྱིས་པའི་ཁྱེད་པའི་ཆེ་ཆུང་ལ་
 མི་མཉམ་པས་ལས་སྟོན་པ་ལ་གཏེ་པོ་ཆུ་ལ་བསྐྱར་པའོ།

བདུན་པ་དཔོན་འཛིན་ཆད་ལས་ཀྱི་ཞལ་ལྟེ་ནི། ལུས་སྤང་དུ་ཆད་གཅོད་མིན་པའི་བྱིས་པ་

དང་འགལ་བ་རྣམས་ལ་ཕྱིས་འདྲམས་སེམས་ཀྱི་དྲན་འཛིན་གཏོང་དགོས་ཏེ། ཉེས་ཆད་ཅེས་ཆད་པ་
 མིང་དུ་བཏགས་པའི་ཁྲིམས་སར་བསྐྱབ་དགོས་པ་འདི་ལ། སྤྱིར་གྱི་ནི་དེ་ལ་དཔགས་པའི་ཉེས་བྱས་
 ཆེ་ཆུང་གི་གསེར་སིལ་མ་སྤང་གངས་སུ་བྱེད་པ་དང་། སྤྱིར་གསེར་བྱེད་མའི་སྤང་གངས་སུ་བྱེད་པ་
 དང་། སྤྱིར་ཞོའི་གངས་སུ་བྱེད་པ་སོགས་འདུག་པར། ཉེས་བྱས་ཆེ་བའི་མི་དཔུང་གྲགས་ཐེབས་
 ཀྱིས་མི་བསད་པ་དང་། འཁོན་འཛིན་གཏོང་ལེན་གྱིས་ཇག་རྒྱབ་པ། ངན་པ་གྲ་སྒྲིག་སོགས་ཁྲིམས་
 སར་དགོངས་འཕྲོག་ཆེ་བ་རྣམས་ལ་གསེར་སིལ་མ་སྤང་བརྒྱད་ཅུ་ནས་བཙུག་པའི་བར་ཉེས་པ་ཆེ་ཆུང་
 དང་བསྟུན་ནས་གཏོང་བ་དང་། དེ་བས་ཆུང་ཉེས་པ་ཆུང་བ་བྱུར་ཆགས་ཐུག་པའི་མི་བསད།
 རྟོགས་ཏུལ་གྱིས་རྒྱན་ཇག་སོགས་རིགས་དེས་མཚུངས་པ་རྣམས་ལ། སྤྱིར་གསེར་བྱེད་མའི་སྤང་
 གསུམ་ཇི་ལྟར་སྐབས་དང་མཚུངས་པ་བྱེད། ཡང་ཕན་བྱའི་སྤང་སྤང་འཛོལ་བའི་དྲན་འཛིན་མར་
 ཞོ་དོ་གསུམ་རྣམས་ཇི་ལྟར་འོས་པ་གཏོང་དགོས་ཤིང་། དེ་ལ་གསེར་སིལ་མའི་སྤྱི་བ་རྣམས་ལ་
 གསེར་རྒྱང་དུ་མ་གཏོགས་སྤྱི་ཆ་མི་འབྱུང་། གསེར་རྒྱང་སྤང་གང་ལ་མགོར་ཞོ་སེ་བ་ཉི་ཤུ་རྩ་བཞི་
 མའི་ཞོ་བརྒྱད་ལ་སྤང་གང་། མཛོ་གཡག་སོགས་སྤྱི་གང་གཙང་ལ་རིན་གྱིས་ཁྲུངས་གཙང་པ་
 གནང་ཞིང་། དེ་ལ་སྤྱིར་གྱི་རིན་རྒྱབ་གྱི་ཐེ་ཁྲུངས་ནས་སུ་འབེབས་པ་དང་། མགྱུར་ཞོ་རེ་ལ་སེ་
 བ་ཉི་ཤུ་རྩ་བཞི་མའི་དབང་དུ་བྱས་ནས་སེ་བ་རེར་གཙང་བྲེ་ཆད་ཀྱི་ནས་ཁལ་རེ་ཅིས་པའི་ཞོ་གང་
 ལ་ནས་ཁལ་ཉི་ཤུ་རྩ་བཞི་ཐོབ་པ་རིན་རྒྱབ་དུ་འབེབས་པ་དང་། མཁར་བྱའི་སེ་ཁལ་མཛད་པ་དང་།
 ཆོང་འདུས་ཀྱི་གསེར་རིན་ལག་ཡོད་གང་འདུག་ལ་ཆ་འཛོག་པ་སོགས་གནང་སྒོལ་འདུག་ཅིང་སྤྱིར་
 གསེར་བྱེད་མ་སྤྱི་གཙང་བ་ཞེས་པ་དང་། སེལ་ཉན་བཀོལ་ཉན་གྱི་དངོས་པོ་ལ་རིན་རྒྱག་གསུམ་
 ཆད་འབྲིང་དུ་ཞབས་པ་མཛད་སྒོལ་ཡོད་ཅིང་། སྤྱིར་གསེར་བྱེད་མའི་སྤང་གང་ལ་གསེར་ཞོ་བཞི།
 སྤྱིར་ཞོ་བཞི། སྤྱིར་ཞོ་ལ་གཙང་བྲེ་ཆད་ཀྱི་ཁལ་བརྒྱད། གསེར་ཞོ་དེ་ཐུབ་འཕར་པའི་ཁལ་བརྒྱ་
 སྟག་ ཅེ་བྲེ་ཆད་ཀྱིས་བྱེད་པའི་སྒོལ་དང་། ཡང་མཁར་བྱའི་ཁལ་སྟག་ལ་སྤྱིར་ཞོ་ བརྒྱ་
 གཉིས་ལ་གསེར་ལྷ། དབྱས་ལ་གསེར་བྲེའི་བཞི་ཞོ་དང་གསུམ་ཞོ་སོགས་རྣམས་གངས་ཤིན་དུ་མང་བ་
 འདུག་པ་ཞོའི་ཆད་ནི། ཆོལ་པའི་ཁྲིམས་ཡིག་རྣམས་སུ་ཞོ་བཟང་ངན་འབྲིང་གསུམ་དུ་བྱས་པའི་
 མཛོ་རྟ་དེལ་རྒྱབ་ཡོངས་པ་བཟང་ཞོ་དང་། བོང་བྱའི་པོ་རྒྱགས་ཆད་ཀྱི་རྒྱབ་ཡོངས་པ་འབྲིང་ཞོ།
 བོང་མོ་སྤང་ཆུང་གི་རྒྱབ་ལ་ངན་ཞོ་བྱེད་པ་སོགས་འདུག་པ་ཐམས་ཅད་དུ་མཁར་བྱའི་སྟག་ཞོ་ནི་
 ཆད་པ་ཤེས་བཞིན། ནས་སུ་ཕབ་ན་བརྒྱད་ཞོའི་སྤྱིར་གསེར་གྱི་སྤང་གང་ལ་ནས་ཁལ་དགུ་བརྒྱ་གོ་
 སྟག་མཁར་བྱའི་སྟག་ཞོ་ལ་བདུན་ཅུ་དོན་གཉིས་ཐོབ་པར་སྒོས་ཆའི་ཐོག་དུ་འཆར་ཆེན་ཕབ་ན།
 སྒོན་གྱི་ཆོས་རྒྱལ་རྣམས་དང་། ཆོལ་པའི་དུས་ཀྱི་སྐབས་སྤྱིར་གསེར་བྱེད་མའི་སྤང་གང་གི་ཆད་
 འགྲོས་ལ་བརྒྱད་སྟོང་སྟུ་པོད་དམ། གསེར་ཆོས་རྟོག་གཙང་བཞིང་དུ་འདུག་པ་སོགས་ཀྱི་རྒྱན་
 བཟང་པོ་ཡོད་འདུག་ཅིང་། ཕྱིས་ཇ་རྩ་ཉང་སྤབ་ཅེ་རེ་ལ་སྤྱིར་གསེར་གྱི་སྤང་གང་ཅེ་བ་དང་།
 གཡག་གསུམ་པོ་རེར་གསེར་ཞོ་རེ། སྤན་ཅེ་ཁ་དོ་ལ་སྤྱིར་ཞོ་རེ། མདོ་དར་ཁ་བཞི་ལ་སྤྱིར་ཞོ་རེ་
 དང་། ཡུལ་གྱི་རྒྱ་བགོ་འགྲེམས་སོགས་འགལ་ཆ་ལ། གཉེར་ཆད་གི་ཆད་འགྲོས་ཐང་ཐང་རྣམས་
 ལ། མར་ཆད་ཀྱི་མར་ཞོ་རེ་ལ་དོ་སྒྲོར་གྱི་དབང་དུ་བྱས་པའི་སྤྱིར་དུ་ལེན་ན་ཁལ་སྟག་ མར་རྒྱང་
 དུ་ལེན་ན་མར་ཁལ་གསུམ་རྣམས་ཡིན་ཅིང་། དེང་སང་ཁ་གཏམ་ལ་མར་གསེར་གྱི་སྤང་བེར་བ་
 འདུག་ཀྱང་ཆོལ་པའི་ཁྲིམས་ཡིག་དུ་སྤྱིར་གསེར་གྱི་སྤང་ཞེས་སྤང་བས་གསེར་ཤིན་དུ་སྤྱིར་བ་ལ་ཆ་

བཞག་དེའི་འོག་སྤར་ཞོ་ཐོང་ཞོ་ཐོང་བའི་སྤར་ཞོ་དེ་ལ་ཆ་བཞག་པ་ཡིན་འདུག་པས་དག་ཁྱདས་སུ་
ངས་སོ།

བརྒྱད་པ་ཉི་འདྲ་ཟ་རྒྱུ་གི་ཞལ་ལྗེ་ནི། ཉི་འདྲ་ཞེས་པ་རྒྱ་ནག་ཉི་འདྲ་སུ་བོད་ལ་
ལྷང་རྒྱགས་པའི་དུས་རྒྱ་ནག་གི་མི་ལ་བརྩེ་འཛིག་གིན་ཏུ་ཆེ་བ་བྱེད་དགོས་ཀྱིན་འདུག་པ་དེ་དང་
འདྲ་བའི་ཐ་སྙད་དུ་བྱས། དཔོན་ཁྱདས་ཀྱི་མི་སྤེལ་བརྩེ་འཛིག་ཆེ་བ་དགོས་པ་དང་། མི་སྤེལ་ཀྱང་
བབ་འབྲེལ་དང་མཐུན་པ་ཞིག་དགོས་ཤིང་། ལྷག་པར་སྤྱིད་ཤོད་འདྲིའི་ཕྱིས་བྲིམས་འཛུལ་བའི་
འདྲེད་ཀྱང་སྤེར་གཞུང་གི་དོན་ལ་དབྱེ་བ་མེད་པར་ཁས་སུ་བཙན་གྱིས་ཆེ་ནས་ཐེལ་ཅོ་སྤངས་པའི་
ཞོ་ལ་སོགས་ནས་འབྲུམ་པོ་གང་རིགས་རེ་འབྲིད་ནས་ཟ་འདྲེད་གཏོང་ཞིང་། ཟ་འདྲེད་ལ་འང་
འདི་པན་འདི་ཚུན་གྱི་མཚམས་ཆོགས་མེད་པ་ཟ་མ་འཕྲལ་ཆས་ལ། ཆས་ཁའི་ཁོངས་རྩིས་ལ་བྲེ་དོ།
ཆང་རིན་ལ་བྲེ་རེ་བྱས་པའི་བྲེ་གསུམ་མ། ཉི་མ་རེ་ལ་མི་སྤེལ་རྒྱུ་པས་གང་འཁོར་བྱིན་པའི་ལོན་
ཆེ་བ་ཞིག་འདུག་ཅིང་། གཙང་ལྷགས་རང་གི་ཁ་གཙང་བ་ཞིག་བྱས་ཀྱང་ལྷ་སོར་ཟ་འདྲེད་མང་
བའི་ཁྲལ་ཆས་དོན་ནས་འབྲས་ཆེ་ཆུང་གང་ལ་ཡང་འཁྲལ་བ་ཞིག་ཡོང་གི་མི་འདུག་ལྟའི་འདི་ཁ་
བྱས་ན་ཆ་ཞབས་ལ་ཡང་བརྟུག་གསེག་ཆེ་བ་འདུག་པས། འོས་བབ་ཀྱི་བཙན་མཚམས་བསྒྲིགས་པར་
སྤེར་གྱི་དོན་ལ་བབ་འབྲེལ་མེད་པར་ཟ་འདྲེད་གཏོང་ལ་མེད་ཅིང་མི་སྤེལ་ཡང་ཆེ་ནས་དམིགས་བསལ་
བྱུང་ན་མ་གཏོགས་སུ་བྲིད་ལ་མི་འགོ། གཞུང་གི་འདྲེད་སྤྱངས་ལ་བཏང་བ་རྣམས་ཀྱིས། སྤོན་
གྱི་བྲིམས་ཡིག་རྒྱུང་པ་རྣམས་ལ་ཆད་པ་སྤང་དུ་མ་ལོངས་ན་གདན་སྤོན་གྱི་ཐ་སྙད་མི་བྱེད། སྤང་
དུ་ལོངས་ན་གདན་སྤོན་ཆས་ཟ་རྒྱུ་རྒྱུ་སོགས་ཆད་པའི་བཞི་བུར་རིམ་འགོས་སུ་བྱས་པ་ཞིག་
འདུག་ཀྱང་ད་སྔོས་གསེར་སིལ་མའི་ཆད་པ་ཆེ་བ་རྣམས་ལ། མི་སྤེལ་དཔོན་གཡོག་གི་རྟ་དེལ་སོགས་ལྷེ་
ལོན་བཏང་ནས། ཟ་མ་གཟུག་འབྲེལ། རྒྱུ་ཆས་སྤྱོད་གསུངས། བཀའ་ཤོག་དུ་གནང་བ་ལྟ་བུ་ལ།
ཆད་པ་མ་འཁྲོད་བར་གྱི་མི་སྤེལ་ཟ་མ་ལ། མི་ངོ་མ་དུས་གཉིས་ལ་ཆུང་གཟུག་རེ་དང་ཆེ་གཟུག་རེ།
གཡོག་དུ་ཡོད་ལ་དུས་གསུམ་རེ་ལ་ཆུང་གཟུག་རེ། ར་སྤྱོད་ལ། ཆད་པ་རྣམས་ལ་ཆག་བྲེ་
དོ་མ། རོ་མའི་ཟ་མའི་རྒྱུ་ལོ་རེ་ལེན་ཅིང་། ལུ་ཆ་ལ་རྒྱུ་མི་ཐོབ། ཟ་རྒྱུ་ཆད་འདྲེད་སྤེལས་
པ་ནས་བཟུང་བསྐྱས་ཤོག་ནས་བྱུང་གི་བར་ཆེ་བ་དང་། དེ་ལྟའི་བསྐྱས་ཤོག་གི་ཆོགས་རིགས་སུ་
གདན་སྤོན་ཆས་རྒྱུ་ཆད་ལྷུ་བཞི་བུར་རིམ་འགོས་ལོང་ལས་ཕྱིར་བསྐྱས་ཐེབས་པ་འདི་ལ། དེ་
སྤྱོད་པ་བུར་པ་བརྒྱུ་ནས་གདན་ཞེས་པ་མི་སྤེལ་རང་ལ་དཔོན་གྱི་བཞུགས་གདན་དང་མཉམ་པ་
དགོས་ཟེར་བ་དང་། སྤོན་ཆས་ཞེས་པ་སྤོན་མའི་རྣམ་གྲངས་དང་། ཞལ་འབྲེད་ལ་བརྒྱ་སྤང་
ཞེས་ཁལ་བརྒྱ་རེ་དང་། བཤས་སྤང་རེ་ལེན་པ་སོགས་མཚམས་ཆོགས་མེད་པའི་འཕྲོག་གང་ཐུབ་
བྱེད་པ་འདུག་ཀྱང་། སྤེ་སྤེད་ཀྱི་བཀའ་བྲིམས་ལས། གདན་ཟེར་བ་བཀའ་ཤོག་ཐང་དུ་མ་སྤྱང་བའི་
གོ་དོན་གྱིས། བཀའ་ཤོག་གི་གདན་ལ་ཆད་པའི་བཞི་བུར། སྤོན་ཆས་ཟེར་བ་བཀའ་ཤོག་ཞལ་
འབྲེད་སའི་སྤོན་མོ་ལ་བཞི་བུར། རྒྱུ་སྤེལ་ལ་བཞི་བུར། ཆད་ལྷུ་ལ་བཞི་བུར་རེ་རྣམས་མིང་སོ་
སོར་བྱེད་པའི་བྲིམས་པའི་ཆེ་བ་ཡིན་ཞིང་། ལག་ཡོད་དེ་རྣམས་དེལ་བས་གཞུང་དུ་ཆད་པ་གང་དུ་
ལུལ་བའི་ལྷུ་ལས་སྤོས་པ་མི་ལེན། ཟ་རྒྱུ་ཆད་པའི་རྟིང་བསྐྱལ་ཡིན་པས་ཞག་དུ་སོང་གི་རྩིས་རྒྱག་
སྤར་གསེར་གྱི་སྤང་གྲངས་ལ་མི་སྤེལ་གཉིས་སྤེལ་ཅོམ་ལ། ཟ་མ་གཟུག་སྤྱོད་གསུངས་པ་ལ། དུས་
གསུམ་དུ་ཆུང་གཟུག་ར་ཆད་། རྟ་ཡོད་ན་གཟན་ཆག་འོས་འགབ་རེ་ལ་ཟ་མ་གཟུག་བྱེད་སྤྱོད་

བེབས་པར་ཁྱད་གཟུག་གི་ཕྱིད་དང་། ཀླང་སྒྲ་བེ་ལ། སྒང་དུ་མ་ལོངས་པས་གདན་སྟོན་ཆས་
 སོགས་སྒྲིལ་མེད་པར་བྱེད། བོགས་ཡོང་བཞེས་སོགས་ཁྲལ་བསྐྱལ་གྱི་འདེད་ལ་མི་ཉེས་སྒྲེལ་རེ་
 གནང་བའི་ཟ་མ་འཕུལ་ཆས་སྒྱབ་པེབས་པ་ལ། ཆན་པོ་ཆན་ཆགས་ཡོད་པ་རྣམས་ཀྱིས་ཆན་པོ་མང་
 གི་ཟ་མ་དུས་གསུམ་ལ་ཁ་ངོམ་གྱིད་འགྲང་རྒྱ་རེ་གཟན་སོགས། ཁྲལ་ཡོང་དུས་ཐོག་ལ་འགྲིལ་ན་
 ཀླང་སྒྲའི་སྒྲིལ་མི་བྱེད། དེ་ལས་འགྲངས་ན་ཉིན་རེ་ཀླང་སྒྲ་བེ་ལ་རེ་བྱིངས་སུ་བསྐྱུས་ནས་ཉི་མའི་ཁ་
 གངས་སྒྲིག་དགོས་པ་མ་གཏོགས། འདེད་ཡུལ་གྱི་ཐེམ་སུ་ཡོད་ཀླང་པ་གང་འཁོར་གྱི་འདེད་པ་མི་
 བྱེད། རེ་གཉིས་ངན་ཁེབ་གྱི་ཆན་པོས་མ་འཁུལ་ན་མི་སྒྲ་ཁ་གཏད་བྱས་པའི་ཁོ་རང་གི་ཞག་གང་
 ཐོགས་གྱི་ཟ་ཀླང་ལེན་དགོས་པ་དང་། རྒྱས་པ་ཆེ་བའི་བཤེར་འབོད་ལ་ཞོ་རེ། ཐེ་སྤིང་གཞུང་
 དོན་གྱི་མནའ་ལ་མནའ་གོས་མི་ཡོང་ཞིང་རང་རང་རྒྱས་པའི་མི་དྲག་པའི་མནའ་རྒྱབ་ལ་སྒང་གང་
 དོ་སོགས་སྐབས་དང་བསྐྱུན་ཞིང་། འབྲིང་སྒྲིལ་གྱི་ལག་འཇུ་ཅན་ལ་གསེར་ཞོ་དོ་རེ། རང་མནའ་
 ལ་གསེར་ཞོ་རེ། ཇོ་ལ་སྒྲ་ཡོལ་སྒྲ་སྟོན་བཀྲ་བ་སྒང་བཀྲ་བ་ཐེར། མེ་བྱིས་སྐྱགས་སྐྱམ་ཟེར་བ་མི་
 སྒྲའི་ཟ་སྒྲོ་དང་ཇོ་ཁྲངས་སྒྲེར་གཞུང་གང་གི་ཁོངས་ལ་ཡོད་ཀྱང་དཔོན་ཁྲངས་དེ་ལ་དགུ་ཚན་བདུན་
 ཚན་གང་འོས། མི་སྒྲ་ལ་ཇོ་རྒྱབ་གོས་པ་རེའི་སར་བྱན་གསུམ་གྱི་སྒང་རེ། སྐྱམ་ལ་ཡང་སྒྲ་ཡོལ་སྒྲ་
 གདན་སྐྱམ་སྒྲོད་གྱི་སྒྲང་ང་ཟངས་གང་རུང་སྐྱམ་རྒྱབ་སྒང་རེ་རྣམས་འོས་བབ་སྐབས་དང་བསྐྱུན་
 པའི་ལེན་ལུགས། དཀྱུས་མའི་འཇུ་ཅན་གྱི་མནའ་ལ་སྒྲར་ཞོ་དོ། རང་མནའ་ལ་སྒྲར་ཞོ་གང་།
 ནང་ཆང་འབུལ་བསྐྱུམས་ཐོག་ཕུལ་མ་འཆམས་པའི་བགོ་བཤའ་སོགས་པན་ཚུན་བདེན་པ་མེད་པའི་
 རང་ཤེད་ཅན་ལ་དབུས་ལུགས་གྱི་བགོས་སྤྱད་གྱི་སྐྱམ་བྱར། དཀྱུས་མ་འདྲ་བབ་ལ་པན་ཚུན་སྤྱི་ཐོག་
 རས་བརྩུ་ཁ་ལེན་པ་ཇི་ལྟར་འོས་པ་རང་ཤེད་ཆེ་ཆུང་གི་བབས་འབྲེལ་དང་མཚུངས་པ་བྱེད། ནག་
 ཅན་བཟུང་བཀྱིགས་བྱས་པ་ལ་ཁོ་རའི་ལུས་འབྱར་གང་ཡོད་མི་སྒྲས་ལེན། དགོ་སྟོང་གི་སྟོང་
 འཇལ་ལ་ཆོགས་ཆས་སོགས་ཐོབ་ཐང་འཆར་ཅན་ཕྱ་མ་ལྟར་ལེན་ཅིང་གཞན་མ་དབུས་ལུགས་ལ་
 བརྩུ་ཁ་ལེན་པ་ལྟར་འདུག་ཀྱང་། འདི་འགབ་ཡུལ་ཆགས་པ་མི་འདུག་པས། གཅོང་ལུགས་ལ་པན་
 ཚུན་ནས་ཐོང་སྤྱད་ཐོང་སྟོན་ཟེར་བ་ཐོང་ཁ་གཉིས་ནས་སྟོང་མཁན་གྱི་ས་ནས་སྤྱད། ལེན་མཁན་
 གྱི་ས་ནས་གདན་པན་ཚུན་སྟོམས་པའི་སྒྲོ་ཆད་རེ་ལེན། སྒྲར་སྟོང་དགོས་པ་རྣམས་ལ་སྟོང་མཁན་
 གྱི་ས་ནས་དྲས་ཤིང་བཅད་པ་རྣམས་དང་། ལེན་མཁན་གྱི་ས་ནས་ཁལ་ཤུལ་བེ་འབྲངས། སྟོང་
 མཁན་གྱི་བེ་གདན་ཕྱར་བ་རྣམ་བཞི་མ་རེ། པང་ལེབས་གདན་འོས་རིགས། དང་པོའི་བྲིམས་ཡིག་
 རྟིང་པ་རྣམས་ལ་འདུག་པས་མི་ཤ་གྱི་སྤི་མི་ལྷང་བའི་རྟེན་འབྲེལ་དུ་ལག་དམར་གྱིས་བསད་པའི་གྱི་
 ཇོ་མ་དྲས་ཤིང་གི་ཆོབ་དུ་སྟོང་པ་སོགས་སྟོལ་འཁྱུད་དུ་འདུག་པ་ལྟར་བྱེད། ཁ་མ་དཀྱུས་མའི་ཞབས་
 འཇུག་ལ་སྟོམ་ཆེ་ཆུང་གི་ཆོགས་ཆས་ཁ་བཀོད་ལྟར་དང་ཀླང་སྒྲའི་དོད་དུ་སྟོང་འཇལ་ཡོད་ན་དེ་
 ཁའི་ཁལ་ཤུལ་བེ་འབྲང་སྟོང་མཁན་ནས་ལེན་ཅིང་། འདི་ལ་སྤྱི་ས་ནས་ལེན་པ་དང་སོ་སོ་ནས་
 ལེན་པ་བབ་འབྲེལ་མཚུངས་པར་བྱེད། དངོས་པོའི་སྟོང་ལེན་མེད་པའི་ས་ཆའི་ཕྱིས་སྟོང་དམ་ཁ་
 ཞབས་སུ་འཇུག་པ་རྣམས་ལ་དཀར་ཡོལ་གྱིས་གཙོས་པའི་ལྷ་ཚན་ནས་སུམ་ཚན། ཇ་མགོ་བསྐྱུམས་
 ཀྱིས་གཙོས་པའི་བདུན་ཚན་དགུ་ཚན། གོས་ལུག་དར་ལུག་ཏྲ་ཁབ་མཛོ་སོགས་རྣམ་གངས་དོན་ཅ་
 འགངས་ཆེ་ཆུང་ཇི་ལྟར་འོས་པ་བྱེད་ཅིང་། བཀའ་ཁྲའི་བབ་སྐྱུག་བཞི་བྱར་གཅིག་གི་བབ་མགོན་
 གཉེར་རམ་ཡར་ཁུས་བྱི་ནང་གི་མི་སྒྲ་ལ་ཐོབ། དེའི་བཞི་བྱར་སྐྱུག་ཁྱུ་རེན་དུང་ཡིག་གིས་ཐོབ་པ་

ཡིན་ནོ། །

དགུ་པ་བསད་པ་སྟོང་གི་ཞལ་ལྗེ་དང། བཅུ་པ་མས་པ་ཁྲག་གི་ཞལ་ལྗེ། བཅུ་གཅིག་པ་བསྟོན་ཏམ་མནའ་དག་གི་ཞལ་ལྗེ། བཅུ་གཉིས་པ་བརྟམ་པ་འཇལ་གྱི་ཞལ་ལྗེ། བཅུ་གསུམ་པ་ཉེ་འབྲེལ་འབྲལ་སྐྱམ་གྱི་ཞལ་ལྗེ། བཅུ་བཞི་པ་བྱི་བྱས་བྱི་རིན་གྱི་ཞལ་ལྗེ། བཅུ་ལྔ་པ་ནམ་པར་ཚུར་གྱི་ཞལ་ལྗེ། བཅས་ནི་《གཡུ་འབྲུག་སྟོན་པའི་ཞལ་ལྗེ་བཅུ་ལྔ་》དང་ནང་དོན་པལ་ཆེར་གཅིག་མཐུན་དུ་འདུག་པས་འདིར་ཡིག་ཆོགས་ལ་འཛིགས་ནས་མ་བཞོད། འོན་ཀྱང་བློམས་ཡིག་འདིར་བཞོད་པ་ནི། ལྷ་མ་ལས་རྒྱས་བཤད་ཆེ་བར་འདུག་པས་ཞིབ་པར་འདོད་ན་འདིའི་མ་དཔེ་རང་ལ་བརྟེན་བར་འཆོལ།

བཅུ་དྲུག་པ་སྐྱེ་སྐྱོ་མཐའ་འཁོབ་གྱི་ཞལ་ལྗེ་ནི། ལྷ་མོན་ཏྲ་སྟག་རྣམས་ལ་དར་ཞིང་། དེ་ཡང་སྟོ་མོན་སྐྱེ་སྐྱོ་ཁོ་ནར་སོང་བས་སྟེན་ཞིང་སྐྱགས་པས་བློམས་ཆེར་མི་དར་ཞིང་། བོད་དུ་མཁོ་ཡང་ཆུང་བ་འདུག་པས་སྟོང་གི་རྣམ་དབྱེ་ཙམ་ལས་གཞན་པ་འདིར་མ་བློས་ཤིང་། ཏྲ་སྟག་ནི་གོ་སར་དམག་གི་བློམས་དང་། རྒྱ་ནག་བློམས་ཀྱི་ལྷགས་སྟགས་ཤིན་ཏུ་དམ་ཞིང་། བློམས་ཀྱི་རྣམ་གྲངས་ཤིན་ཏུ་མང་བར་འདུག་ནའང་མཁོ་ཆེ་བ་རྣམས་འདིར་བློས་པ་ལ། ཏྲ་སྟག་གི་བློམས་དམ་པ་གཅིག་ལ་ཨལ་བྱི་ཞེས་གཞུང་ཆེན་མོའི་མི་སྣ་གསེར་ཡིག་ལས། ལྷེ་ལ་ཤུ་སྟུ་སྟོང་ཅས་རང་གཞན་གྱི་སྟེ་གང་དུ་སྟེབས་ཀྱང་རྟ་ལྷལ་གང་དགོས་རྟ་ལྷུ་ནས་འཛིན་ཆོག་པ་དང་། ཞག་ཐོབ་གྱུ་ཚུགས་གང་དུ་བབས་ཀྱང་བཞོན་མ་དང་འགལ་བ་ལུད་པའི་འོར་དང་། ལྷག་ལྷུ་ནས་མི་ཉུང་གི་ཟ་ཆོད་བབྱང་ཆོག་ཅིང་། རང་ཁོལ་མགོ་སྟགས་མི་བྱེད། རང་འཐབ་བྱུང་ན་འཛིག་ཐབས་དང་གར་བ་ལ་སྟག་སྟོར་འཐེན་འགོད་། རྟའི་ཁ་སྟོར་པར་ཤར་ཚུར་ཤར་བྱེད་པ་ཙམ་མ་གཏོགས་གི་མི་འདོན་མདའ་མི་རྒྱག་གི་བཏོན་ན་ཡ་ལ་རྟ་འཕྲོག་མདའ་བཏོན་ན་གཞུ་འཕྲོག་བརྒྱབ་པ་སོང་ན་རྟ་ལེན། རྣམ་ན་རྟ་ཁབ་སྐྱངས་ཏེ་ཁབ་དཔོན་གྱིས་ལོན། རྟ་རྣམས་མ་ལ་སྟོང་། བསད་པ་རྣམས་ལ་མོན་དུ་མི་འབྲིང་ལ་གཡུ་མིག་བརྒྱད་ཅུ་མ་ཟེར། གཡུ་མིག་རེ་ལ་བ་སྐྱང་རེ་ཐག་བྱས་ནས་བ་སྐྱང་བརྒྱད་ཅུ་རེ་སྟོང་པ་སྟགས་འདུག་ཅིང་། ཏྲ་སྟག་མཛོ་ཁལ་དྲུག་ཅུ་རེ་མི་འབྲིང་གི་སྟོང་བྱས་ནས། མཛོ་ཁལ་རེ་ལ་འབྲིང་འབྲི་ཁལ་ཞེས་འབྲི་བཞོན་མ་རེ། གཡལ་འགལ་པ་རེ་བྱེད་ཅིང་འདུག་ བོད་ཀྱི་སྐར་ལོ་འབབས་ཀྱི་ཆབ་ལ་གསུམ་སྟོང་དུ་བྱེད། ལྷིང་འོན་གྱི་ཆབ་ལ་ལག་དམར་གྱི་བྱ་མོ་གཉེན་བསྟེབས་ནས་ཆོད་ཡིག་ཀྱང་འདིས་གོ་ཆོད། བརྟམ་པ་ལ་དཔོན་གྱི་རྟ་ཞིབས་བརྟམ་ན་རྟ་ལེན། འདྲ་མཉམ་ལ་འོར་ལྷག་གང་འོས། དེ་ལས་ཆེ་བའི་རྟ་མ་ལ་ཁོལ་མ་ཁ་བཏགས་ཟེར། འོར་གང་ཡོད་ཀྱི་བྱེད་སྐྱངས་ནས་དེའི་བྱེད་མ་དཔོན་གྱིས་ལེན། བྱེད་འོར་བདག་ལ་སྟོང་། ལོང་ཅན་ར་ཅན་གྱིས་བསད་པ་ལ་རུ་དམར་དག་ལ་རྒྱགས་པའི་སྐབས་སུ་རྒྱགས་རྟ་ཞེས་རྟ་བཟང་བ་རྣམས་སྟོན་ལ་རྒྱགས་ཏེ། རང་རང་རྟའི་བཟང་ཁུད་ཀྱི་གང་ལེན་པ་རང་རང་གིས་བདག་རྟ་མཉམ་མགྲོགས་བྱུང་ན་སྟག་གང་ལྟའི་རྟ་སྟག་གང་སྟེབས་ཀྱི་སྟོགས་ན་བགོ་བཤའ། དམག་ཐོག་དུ་རྒྱགས་པའི་མི་ཟེན་ནས་བསད་པའི་དོན་ལ་དག་དེ་རང་གི་རྟ་གོ་ཁབ་ལེན། རི་དྲགས་པ་རྣམས་ཀྱིས་དོན་ལེན་ལྷགས། ར་མ་རྟ་པོའི་མགྲོགས་དར་ཡིན། གཞུང་གོ་མི་པོའི་ཐོབ་དར་ཡིན། ལྷེ་དུན་དཔའ་བོའི་དཔའ་རྩལ་ཡིན། འབྲོང་ལ་མདའ་སྟོན་ལ་དམར་ཙམ་སྐྱས་ཐེབས་པ་དེས་དོན་དེ་རྣམས་ལེན་ནོ། ། ཡང་དོན་ལྷེ་བ་ལ་གཟུགས་བཞི་ལེན་པ། རྒྱ་ཡ་ལག་ཡ་ལེན་པ་ཡང་འདུག་གོ། རི་དྲགས་གཅིག་

གིས་དེད་པའི་ཁ་རྩར་གཅིག་གིས་རྒྱགས་ཏེ་བསང་ན་དེ་ལ་ཡ་ལ་ཆེན་པོ་བྱེད་དོ། ། རྒྱ་གི་རིགས་
 ལ་དེ་སྔ་ཤོར་གྲ་གྲ་རོག་རོག་ཟེར་གཙང་བ་གཅིག་དང་གསུམ་སྟོང་ཟེར་འབྲིང་བ་གཅིག་དང་། བྱེད་
 ཤོར་ཟེར་ཡོད་པ་སྟོང་ལྷགས་གསུམ་འདུག་པས། གཞུང་གི་སྒྲེར་རུ་དང་བྱང་རིགས་སྤྱ་ནག་འཛིན་
 མི་ལ་གསུམ་སྟོང་དང་། མོན་རོང་གྲ་གྲོ་རྣམས་ལ་བྱེད་ཤོར་སྟོང་པའི་སྒོལ་བྱས་ཏེ། དེ་ཡང་རྒྱ་པ་
 མནའ་སྐྱེལ་ཟེར། རྒྱ་པ་རང་གི་འབྲོང་དཔོན་གྱིས་སྐལ་ཡིག་བརྒྱབ། བཟས་པ་བཏུང་བ་དང་
 ལས་ལུས་ལྟ། བཞོ་ཁོངས་སུ་སེམས་ཅན་ཁ་གྲངས་འདི་བྱང་ཞེས་གསུང་རབ་མགོ་ཐོག་ཏུ་བཞག་
 རས་མནའ་སྐྱེལ། དཔོན་གྱི་གནང་ལུང་དང་རྒྱ་དཔོན་གྱི་གནང་ལུང་། ཨ་མཛོད་དཔོན་གྱི་ལས་
 ཚན་རྣམས་གྱིས་ཁང་སྟོང་བ་རྣམས་མི་ཡོང་ཤོ་ལེན་གྱི་མི་སྤྱ་ལ་ཆས་ཁའི་ཤ་རྒྱ་སྟེང་པ་རྣམས་ཤོར་
 ཐོག་ཏུ་ཅིས་དགོས། དེ་བྱིན་ལག་ཐོག་ཏུ་སྟོང་རྒྱ་རྣམས་ལ་གསུམ་སྟོང་། སེམས་ཅན་ཆེ་ཆུང་ཅི་ཤོར་
 ཀྱང་ཁ་གྲངས་རྒྱ་པས་མནའ་བསྐྱལ་བ་རྣམས་ལ་སུམ་བྱར་དུ་བྱས་ནས་གསུམ་གཅིག་ལ་ཁ་གཙང་།
 གསུམ་གཉིས་ལ་དབྱར་གཉིས། གསུམ་བྱར་ལ་བེ་ལྷག་སྟོང་པ་དང་། རྒྱ་པའི་ཕྱོགས་ནས་ཀྱང་
 བར་པ་ཟེར། མི་གང་འཆུག་བྱས་ནས་བར་ཟན་ཟེར། ཤོར་ཆེ་ཆུང་ལ་དཔགས་པའི་ཟ་གང་ཐུབ་
 དང་། བྱ་འབབ་ས་གཉེར་ཟེར་དཔོན་ཆང་གི་ལས་ཚན་རྣམས་ལ་འང་སྟེར་དགོས། ཏཱ་མིག་དམར་ལ་
 ཁ་དམར་ཟེར། དཔོན་ཆང་གི་ཏཱ་ཇི་ཇི་ཆུ་ལ་སོགས་ཐམས་ཅད་ཆང་ནས་དེ་རྣམས་གྱིས་ཀྱང་འབྲེལ་
 གང་ཐུབ་བྱེད་པ་ཞིག་འདུག་ནའང་སྤྲེ་སྤྲེ་ཆོས་གྱི་རྒྱལ་པོ་འདི་ཉིད་གྱིས་མཐའ་འཁོབ་ཀྱང་བྲིམས་
 ལ་བརྟག་སྟེ། གཞུང་གི་སྒྲེར་རུ་དེད་པ་ལ་ཤོ་གྲ་གྲ་རོག་རོག་ཏུ་བྱས་ནས་ངོ་ཡོད་ངོ་དང་། ངོ་མེད་
 སྟོན་ཆབ་སྟོན་དགོས་པ་ལ་བཟས་བཏུང་ལུང་པའི་ལག་ཡོད་འདི་ལས་བྱུང་རེ། ད་ལྟ་ལས་ཐོག་ན་ངོ་
 མ་འདི་ལས་ཡོད་རེ། ངོ་མེད་རྣམས་ལ་ཆབ་ལོ་ངེས་མི་སྤྲིད་རེ། ལྷག་ལྟང་མཛོད་སྟོང་དམར་པོའི་
 ཤར་སྟོང་རྒྱ་པས་བཀོགས། དེའི་སྟོང་འཇལ་ལ་དཔོན་ཆང་དམག་དཔོན་གྱི་གནང་ལུང་ཀྱང་རྫོགས་
 དགོས། བར་པ་དཔོན་ཆང་རང་གི་མི་བཟང་བསམ་པ་ཆེ་བ་གཉིས་སམ་གསུམ་ཤོར་སྟོན་ཆེ་ཆུང་གི་
 ཐོག་མ་ནས་རྒྱས་ཆོད་དུ་མི་བར་པ་བརྟག་པ་དེ་ལ་བར་ཟན་འབྲི་གཡག་གྲུས། ལྷག་གཉིས་གསུམ་
 སོགས་གྱི་མཐོ་དམའ་ཤོར་འགངས་ཆེ་ཆུང་དང་། བར་པ་འཁྱར་ཆེ་ཆུང་གི་སྟེང་ལྷགས་བྱེད། ལས་
 ཚན་རྣམས་གྱིས་སྟོང་ན་ལྷག་རེ་གཉིས་གསུམ་བཞི་གང་འོས་སྟེར་དགོས། ཤོར་འདོན་པ་དཔོན་ཆང་
 རང་གི་སྤྲི་མདུན་དུ་འབབ་པ་མ་གཏོགས་ལྷག་ཏུ་འབབ་ན་རྣམ་ཏོག་བྱེད། ཆས་དཔོན་ཆང་རང་
 གིས་ཀྱང་སྟེར། ཤོར་པས་ཀྱང་འདེགས་དགོས། ཤོར་འདོན་གྱི་མི་སྤྱ་ལ་བརྟུ་ཁ། དཔོན་ཆང་གི་
 སྟོན་མོ་ལ་ཤ་མཛོད་ར་བྱང་ཡང་བྱིར་ཆོག་མི་བཟང་སྟེར་མགོན་གྱི་སྟོན་མོ་ལ་ཤ་མཛོད་ར་བྱང་ན་
 ཟོས། ལྷག་ཡོན་བདག་ལ་པན་སྟེར། རུ་པ་འདེགས་འགྲིམས་ལ་མཛོད་དུ་བཟང་ན་རྣམ་ཏོག་བྱེད་
 པས་མཉམ་པོས་འགྲིམས། གཞུང་དུ་ཉིས་ཆད་སྟོང་པས་གཡག་གྲུས་པོའི་ཁ་གྲངས་དང་། སྟོང་
 པས་རྒྱ་པའི་ཏཱ་འབྲུལ་བ་འདི། བྱིས་དཔོན་པོའི་མཚན་དོན་གྱི་ཏོར་བྲིམས་ལ་ཆུག་སྟེ་སྟོལ་དོད་པ་
 ཡིན་ཞིང་། གཞུང་ནས་དོད་མ་གནང་བའི་ཤོར་ལ་གཞན་མ་གོང་དང་འདྲ་བ། གཞུང་དུ་ཆད་པ་མི་
 ཡོང་། གནང་ལུང་ཆ་བྱེད་དུ་སྟོན་པ་དང་གསུམ་སྟོང་དུ་སྟོན་པ་གཞུང་གི་དགོངས་པ་དང་བསྟན།
 མནའ་མདའ་གྱི་མདུང་ཆོམས་ལྷ་རྟེན་གྱི་འོག་ཏུ་འཇུལ་བས་འཐུས་པ་སོགས་གྱི་སྟོལ་ཡོད་དོ། །
 དེས་རིགས་མཚོན་པའི་བྱ་བ་ཆེ་ཆུང་གང་ཡང་སྟོན་པ་རྣམས་ལ་བྲིམས་པ་བར་མི་སུས་ཀྱང་ཕྱོགས་
 ལྟང་མེད་པའི་མི་ཤས་གོང་ལུང་དགོན་མཚོག་དཔང་དུ་བརྟགས་ནས་བྱང་པོའི་རྒྱབ་སྟོར། གཡོ་ཅན་

ནུམས་ལ་ཐོན་སྒྲིམས། སྒྲ་འཆལ་གྱི་ཆོད་ཟིན། ཉེས་པའི་མཚང་འབྲ། མ་ཉེས་པ་ཐོལ་གྱིས་
བསྐྱངས་ནས་བདེན་ཐོག་ཏུ་འཁྱོལ་བ་ཞིག་བྱས་ནས་མི་སྣ་མོར་སླེབས་པ་ནུམས་ཀྱི་ཞབས་ཏྱིག་ཏུ་
འགྱུར་ཞིང་། རང་གི་དགེ་བ་ཅི་བྱས་པ་ལས་ཆོགས་ཆེ་བར་མི་ནུམས་ཀྱི་འདི་བཞིན་སྤང་སྤང་བྱས་
ན་རང་མི་གཤམ་ཏུ་ཚུག་ཅིང་། སྤྱི་ཁ་བྱམས་པ། མི་ཐལ་མ་ཞིག་ཡིན་ཀྱང་སྤྱི་དཔོན་ཏུ་དེ་ཁའི་
དགེ་བ་དང་། བསོད་ནུམས་ཀྱི་རང་བཞིན་སྤྱན་སྟེན་ཏུ་འགྱུར་བ་སོགས་དཔེར་ན་མང་བཀྱར་རྒྱལ་
པོའི་ནུམ་ཐར་གྱིས་ཤེས་པར་བྱའོ། །

ཆེད་དུ་ཆོས་ཕྱོགས་ཀྱི་ཞུ་རིགས་དང་གྲུབ་མཐའ་མི་བསྐྱར་ཞེས་ཅུ་ཁྲིམས་ནང་དུ་གཏན་འབེབས་གནང་ཡོད་པར་ངེས་སོ། ། འོན་ཀྱང་སློབ་དཔོན་པད་མའི་དུས་ཆེན་སྤེལ་སྒྲུབ་ཆོས་བཅུ་ཉེན་ལ་སོག་དམག་བརྒྱུག་པའི་དུས་མཆོད་འཇུགས་དགོས་པ་ཅུ་ཁྲིམས་ནང་དུ་གཏན་འབེབས་བྱས་པ་འདི་ཡིས། དབུས་ཕྱོགས་ཀྱི་དཔོན་རིགས་འགའ་དང་སེར་འབྲས་ཀྱི་གྲ་ཆང་རྣམས་ཐུགས་ལ་ཅུང་མ་བདེ་བ་ཞིག་བྱུང་ཡོད་ངེས་ཏེ། ཏཱ་ལའི་སླ་མ་སྐུ་ཐེང་བཞི་པ་ཡོན་ཏན་རྒྱ་མཚོ་སོག་པོའི་གདུང་ལས་འབྲུངས་པ་དང་། སྐབས་དེར་སོག་པོའི་དཔོན་རིགས་ཁག་གིས་དགེ་ལུགས་པའི་སྤྱིན་བདག་ཡིན་པའི་ཐོལ་གྱིས་བོད་དོན་ལ་ཐེ་གཏོགས་བྱེད་པའི་གོ་སྐབས་གང་ཐོབ་འཆོལ་བཞིན་ཡོད།

ས་བཅད་གཉིས་པ། དབུས་སོག་མཉམ་འབྲེལ་གྱིས་གཙང་ལ་ངོ་རྒྱལ་བྱེད་པ།

གཅིག དབུས་པས་སོག་དམག་དང་འབྲེལ་བ་ཐེངས་འགར་བྱས་པ།

དེ་ཡང་སྤྱི་ལོའི་དུས་རབས་བཅུ་བདུན་པའི་མགོ་ཟིན་པ་ནས་ཞིང་ཤག་པ་ཡབ་སྲས་རྣམས་གྱིས་གཙང་ཁུལ་གྱི་ས་ཆ་པལ་ཆེར་རིམ་བཞིན་དབང་དུ་བྱས། རབ་བྱུང་བཅུ་གཅིག་པའི་ཆུ་བྱེ་སྤྱི་ལོ་1612ལོར་ཀམ་ཕུན་ཆོགས་རྣམ་རྒྱལ་གྱིས་གཙང་ཁུལ་གྱི་ཡུལ་གྲུ་མཐའ་དག་གི་སྤྱིད་དབང་གཅིག་གྱུར་བཅོས། དུས་དེ་ཙམ་ན་བོད་དབུས་གཙང་དུ་ཡར་སྐྱེ་གཙང་གསུམ་མངའ་ཐང་རྒྱས་པའི་སྐང་ཡིན་ལ་དེའི་ནང་ནས་ཀྱང་གཙང་པ་ནི་སུས་ཀྱང་འགུན་ཟླ་མེད་པ་རིམ་བཞིན་ལྷ་ས་སོགས་སྤྱིད་སྤྱད་རྣམས་དང་། ཡར་རྒྱབ་པའི་མངའ་རིས་རྣམས་ཀྱང་དབང་སྐྱུར་བྱས་པ་བཅས་ལ་བརྟེན། དགེ་ལུགས་པའི་སྤྱིན་བདག་སྤྱིད་ཤོད་ཟེ་པ་བསོད་ནམས་རྣམ་རྒྱལ་གྱིས་སོག་པོ་ཁལ་ཁ་ཆོ་ཁུར་དཔོན་པོ་སྐུ་མཆེད་གཉིས་ལ་ཅེ་པོ་ཏཱ་ལར་བཞུགས་པའི་འཕགས་པ་ལོ་གེ་ཤུ་ར་འབུལ་རྟེན་དུ་བྱས་ནས། གཙང་པ་ལ་དམག་རྒྱག་དགོས་པའི་རེ་སྐུལ་བྱས་པ་ལ་བརྟེན་ནས་སྤྱི་ལོ་1617པའི་མེ་སྐུལ་གྱི་ལོ་མཇུག་དེར་སོག་པོ་ཁལ་ཁ་ཆོ་ཁུར་དཔོན་པོ་སོགས་འབྲུལ་ཆོན་དང་། དམག་པོན་ཆེན་འབྲོར་ཞིང་། དབུས་སོག་གཉིས་ཀྱི་དམག་དབུང་དང་སེར་འབྲས་ཀྱི་གྲ་དམག་བཅས་པ་དབུང་ཟེབ་བྱས་ནས་ལྷ་སར་བཤད་པའི་གཙང་པའི་མི་དྲག་དང་། དམག་དཔོན། དབུས་ཕྱོགས་སོ་སྤྱང་དམག་མི་སོགས་ལ་ཕར་རྒྱལ་གྱི་རྒྱས་ཉེས་ཆེར་བཏང་བས། གཙང་པས་དམག་གི་དབུང་ཆེན་བསྐྱས་ཏེ་གཡུལ་སྤྱད་པས་དེ་དག་གིས་རྒྱལ་ལན་སློག་མ་རུས་པར་དབུས་སོག་སེར་འབྲས་ཀྱི་གྲ་དམག་དང་བཅས་པ་བྱང་ལྷག་ལུང་དུ་བོས་བྱོལ་བྱས་ནས་ཟླ་ཤས་བར་དེར་འདུག་དགོས་པར་བྱུང་ཡོད་པ་དེ་ནི་དབུས་སོག་གཉིས་མཉམ་འབྲེལ་གྱིས་གཙང་པ་ལ་ཕར་རྒྱལ་བྱས་པ་ཐེངས་དང་པོ་དེ་རེད། དེ་ནས་སྤྱི་ལོ་1618པའི་ས་རྩ་ལོར་གཙང་པ་རྒྱལ་པོས་བོད་ཡོངས་ལ་དབང་སྐྱུར་བྱེད་པའི་སྤྱིད་དབང་དངོས་སུ་བཅུགས། དེའི་བྱེ་ལོར་རྒྱལ་བ་ལྷ་པའི་ཕུག་མཛོད་བསོད་ནམས་རབ་བརྟན་གྱིས་ཏཱ་ལའི་སླ་མ་སྐུ་གོང་མའི་སྐུ་ཆས་ལེན་པར་འགོ་བ་ལ་ཁ་གཡར་ནས་སློག་ཏུ་གོང་པོ་དང་། བཀའ་ཤོད་བརྒྱན་མཆོ་ཞེན་དུ་ཕྱིན་ནས་ཡུལ་དེའི་དཔོན་རིགས་ཉོང་ཐའི་ཇི་དང་། ཉོང་ཇིང་གི་རྒྱལ་པོའི་གདུང་བརྒྱན་ལྷ་བཅུན་སློ་བཟང་བཅུན་འཛིན་སོགས་ལ་དམག་རོགས་དགོས་པའི་རེ་བ་བྱས། སྤྱི་ལོ་1621པའི་ལྷགས་བྱེ་ལོར་ཕུག་མཛོད་བསོད་ནམས་རབ་བརྟན་དང་། སོག་པོ་ལྷ་བཅུན་སློ་བཟང་བཅུན་འཛིན་སོགས་དཔོན་དམག་ཉིས་སྟོང་ལྷག་ཙམ་དབུས་སུ་ཡོང་། ཟེ་པ་སྤྱིད་ཤོད་པའི་དམག་

དབྱང་དང་སོག་པོའི་རྟ་དམག་མཉམ་བཞེས་ཀྱིས། དབྱས་ཕྱགས་སུ་བཅའ་ཕྱོད་བྱེད་པའི་གཙང་
 པའི་དམག་དབྱང་དང་འཐབ་འཁྲུག་དྲག་པོ་བྱས། གཙང་དམག་ཆིག་སྟོང་ལྷག་ཙམ་བསད་མས་
 ཐེབས་ཏེ་ཕམ་ཉེས་ཆེན་པོ་བྱུང་བ་དང་། ཁོ་ཆོ་ལྷགས་པོ་རིའི་ཆེར་བྱོས་ནས་བཅན་ས་བཟུང་།
 འོན་ཀྱང་དབྱས་སོག་དམག་དབྱང་གིས་ལྷགས་པོ་རིའི་མཐའ་ནས་བསྐྱར་ཏེ་དམག་གི་ཡོ་བྱད་དང་།
 རྒྱ་ལམ་བཀག་པར་བརྟེན་གཙང་དམག་རྣམས་ལ་བཟའ་བ་དང་བཏུང་བ་མེད་པའི་དཀའ་ངལ་ཆེན་
 པོར་གྱུར་ཏེ་མགོ་འདྲེགས་བྱེད་པ་ལ་ཉེ་བའི་སྐབས་སུ་པཎ་ཆེན་སྐུ་ཕྱིང་བཞི་པ་སྒྲོ་བཟང་ཆོས་ཀྱི་
 རྒྱལ་མཆོན། དགའ་ལྷན་སྤྱི་པ་དཀོན་མཆོག་ཆོས་འཕེལ།
 ལྷག་ལུང་ཞབས་བྱུང་ངག་དབང་རྣམ་རྒྱལ་སོགས་ཀྱིས་གཙང་སོག་བར་འདུམ་མཛད་པས་འཁྲུག་པ་
 རེ་ཞིག་ཞི། འདི་ནི་དབྱས་སོག་མཉམ་འབྲེལ་གྱིས་གཙང་ལ་སྒྲོལ་ཐངས་གཉིས་པ་དེ་ཡིན། དེ་རྗེས་
 གཙང་གི་དར་རྒྱས་ཕྱིན་ཏེ་སོག་པོ་ཆོ་ཆེན་ཞེ་དགའི་ཁོངས་གཏོགས་ཆ་ཉར་གྱི་ལེན་ཏན་རྒྱལ་པོ་
 དང་། ལམས་ཕྱགས་ཀྱི་བེ་རི་དོན་ཡོད་རྩི་རྩེ་སོགས་སྐབས་དེར་སྟོབས་རྩལ་དང་དམག་ཤུགས་
 ཅུང་ཟད་ཆེ་བའི་དཔོན་རིགས་རྣམས་དང་འབྲེལ་བ་ཟབ་པོ་བྱུང་ཞིང་དེ་དག་གིས་ཀྱང་བཙུང་བཀྱར་
 ཐོབ་པར་བརྟེན། དུས་དེར་དབྱས་ཕྱགས་སུ་བེ་རི་རྒྱལ་པོའི་དམག་དབྱང་ལྷ་སར་ཡོང་བའི་བཤད་
 ཡམས་ཤིག་ཁྱབ་རྗེས། སྤྱི་ལོ་1634པའི་ཤིང་བྱི་ལོར་ཕྱག་མཛོད་བསོད་ནམས་རབ་བརྟན་གྱིས་འབྲས་
 སྤངས་པའི་གྲུ་པ་འགའ་ཅུ་ལོ་ལྷ་བ་སྒྲ་ཆེ་དང་། སེམས་ཉིད་ཁ་ཆེ་བེར་བ་གཉིས་སྟོག་ཏུ་བཏང་
 བས་སོག་པོ་གྲུ་ཤི་ཏན་ལ་དམག་རྣམས་ཡོང་རྒྱའི་རེ་བ་ཁྱས་པ་ནི་དབྱས་སོག་མཉམ་འབྲེལ་གྱིས་
 གཙང་ལ་ངོ་སྟོང་བྱས་པའི་སྒྲོལ་ཐངས་གསུམ་པ་ཡིན།

གཉིས། རྩ་དྲག་ཆེ་བའི་དམག་འཁྲུག་གི་གཙང་པ་ རྒྱལ་པོའི་སྤྱིང་དབང་གཏོར་བ།

སྤྱི་ལོ་1635པའི་ཤིང་པག་ལོར་སོག་པོ་ཆ་ཉར་ལེན་ཏན་རྒྱལ་པོའི་སྤྱི་པ་ཨར་ས་ལང་དཔོན་
 དམག་མང་པོ་དང་བཅས་གཙང་པ་རྒྱལ་པོ་དང་འཇལ་འཕྲད་བྱེད་པའི་ཆེད་དུ་བོད་དུ་བསྐྱོད་པའི་
 གནས་ཚུལ་དེ་སོག་པོ་གྲུ་ཤི་ཏན་གྱིས་ཐོས་འཕྲལ། དཔོན་གཡོག་ཉུང་ཤས་དང་བཅས་བོད་དུ་ཡོང་
 བའི་ལམ་བར་ཨར་ས་ལང་དང་འཕྲད་པར་བྱས་ཏེ་རྒྱལ་དབང་ལྡན་པ་ཆེན་པོ་དང་ཕྱག་མཛོད་བསོད་
 བས་རབ་བརྟན་རྣམས་ཀྱི་ཕྱགས་ལ་རྒྱབ་སྐྱོར་དགོས་ཚུལ་གྲོས་མོལ་བྱས་མཐར། ཨར་ས་ལང་ལྷ་
 སར་སྟོབས་པ་དང་རྒྱལ་དབང་ལྡན་པ་ཆེན་པོ་ལ་མཇལ་ཁ་ཁྱས། ཕྱག་མཛོད་བསོད་ནམས་རབ་བརྟན་
 ལ་རྒྱབ་སྐྱོར་བྱས་ཏེ་གཙང་པ་རྒྱལ་པོ་དང་མཇལ་འཕྲད་བྱེད་རྒྱའི་འཆར་གཞི་ཆེས་མེད་དུ་བྱས།
 གནད་དོན་དེ་ལ་བཀ་ཉར་ལེན་ཏན་རྒྱལ་པོས་ཤེས་རྗེས་ཕྱགས་ཁོ་ཆེན་པོ་བཞེངས་ཏེ་ཆེད་མངགས་
 མི་སྣ་བཏང་ནས་སྤྱི་ལོ་1636པའི་མེ་བྱི་ལོར་ཨར་ས་ལང་དང་དབྱང་རྣམས་མི་གསུམ་བཀོངས་སྐད།
 སྤྱི་ལོ་1637པའི་མེ་སྐང་ལོར་གྲུ་ཤི་ཏན་དང་། ཏུང་ཐའི་རི་མཉམ་འབྲེལ་གྱིས་དམག་དབྱང་སྤྱི་ཙམ་
 བྱིད་དེ་ཆ་ཉར་གྱི་ཆོག་ལུ་རྒྱལ་པོར་ཕར་སྒྲོལ་བྱས་ནས་མངའ་འོག་ཏུ་བཅུག་མཆོ་སྟོན་གྱི་ས་ཆ་
 ཡོངས་ལ་རིམ་བཞིན་དབྱང་འཁྲུག་བྱས། ཤར་མཆོ་སྟོན་པོའི་འགམ་ནས་ལུ་ཕྱགས་དབྱས་གཙང་
 གི་བར་དུ་གྲུ་ཤི་ཏན་གྱི་དམག་གིས་ཁྱབ་པར་བྱས། ལོ་དེར་གྲུ་ཤི་ཏན་འཁོར་དང་བཅས་པ་དབྱས་
 སུ་འབྱོར། རྒྱལ་མཆོག་ལྡན་པ་ཆེན་པོས་བསུ་བ་དང་སྟེ་ལེན་གཟབ་རྒྱས་གནང་སྟེ། གྲུ་ཤི་བརྟན་
 འཛིན་ཆོས་རྒྱལ་ཞེས་པའི་མཆོན་དང་དམ་ཁ་ལུ་ཕྱལ། དེ་རྗེས་གྲུ་ཤི་བརྟན་འཛིན་ཆོས་རྒྱལ་གྱིས་

དབུས་ཕྱོགས་ཀྱི་ས་གནས་གཙོ་བོ་ལག་ལ་སྐྱོར་ཞིབ་བྱས་ཏེ་མཚོ་ཕྱོན་དུ་ཕྱིར་ལོག་རབ་བྱུང་བཅུ་
 གཅིག་པའི་ས་ཡོས་སྤྱི་ལོ་1639ལོར། སོག་པོ་གྲུ་བྱི་ཏན་གྱིས་ཁམས་ཕྱོགས་སུ་དབུང་འཇུག་བྱས།
 བེ་རི་རྒྱལ་པོ་དོན་ཡོད་རྩོམ་སྐོལ་ལན་སྟོག་པའི་རྒྱུན་གྱིས་ས་གནས་ཡུལ་མཁར་དང་བཅས་པ་
 འཕྲོག་ཁོ་རང་ཡང་བགྲོངས། སྤེ་དགེ་འདན་སྤྱིང་ཚང་། དཀར་མཛེས་སོགས་ཀྱི་ས་ཁུལ་མང་པོ་
 བཅོན་བཟུང་བྱས། ཡུལ་རེར་འགོ་གཙོ་རེ་བསྐོས་བཞག་བྱས་ཏེ་ལོ་ཁྲི་སྟུང་ལེན་བྱས། དེ་ནས་དབུས་
 སུ་འབྲེལ་བ་བྱས་ཏེ་སོག་དམག་མཚོ་ཕྱོན་ཕྱོགས་སུ་ཕྱིར་ལོག་པའི་ཚོལ་གྱིས་སྟོ་བུར་དུ་དབུས་གཙང་
 ལ་ཡོང་ནས་དབུས་སོག་གཉིས་ཀྱིས་དམག་དབུང་གིས་གཙང་པ་ལ་ཕར་ཕྱོལ་བྱས། གཙང་པས་ཀྱང་
 ཁྱི་དམག་མང་པོ་དྲངས་ནས་དྲག་པོའི་གཡུལ་གྱིས་འཐབ་འཁྲུག་ཐེངས་མང་བྱས་པས། ཕྱོགས་
 གཉིས་ཀྱི་དམག་མི་ཁྱི་ཕྱག་ཙམ་ཤི་ཆས་བྱུང་བའི་མཐར་དབུས་སོག་གཉིས་ཀྱི་དམག་དབུང་གིས་
 གནའི་ཀ་བསམ་འབྲུབ་ཅེ་མཐའ་ནས་བསྐོར། གཙང་པ་རྒྱལ་པོ་ཀམ་བཞུན་སྟོང་དབང་པོ་དཔོན་
 གཡོག་ཉུང་བསྐྱས་བཅས་བྱུར་བྱོལ་དུ་ཕྱིན། འཕྲོས་ཀྱི་གཙང་དམག་ནམས་དབང་མེད་དུ་མགོ་སྐྱར་
 བྱས། དེ་རྗེས་ཀམ་པ་དང་། ས་སྐྱུ་པས་དབང་པོ་མཛད་དེ་གཙང་པ་རྒྱལ་པོས་མགོ་འབྲུལ་ཞུས་ན་
 སོག་ཆད་མི་གཅད་ཅིང་འཛོལ་ཏེན་ཕན་བྱ་ཞིག་སྤྱད་ནས་རང་ཡུལ་དུ་སྤྱོད་ཆོག་རྒྱུའི་གན་རྒྱ་བཞག་
 གན་རྒྱུའི་མ་ཡིག་དེ་ད་ལྟ་འང་དངོས་སུ་མཐོང་རྒྱུ་ཡོད། ཅས་དེབ་ཐེར་ཀུན་གསལ་མེ་ལོང་དུ་བཤད་
 འདུག་པ་དེ་གང་དུ་ཡོད་པ་ཅད་གཙོད་འོས་པ་ཞིག་རེད་འོན་ཀྱང་ཁོང་གིས་མགོ་འདོགས་ཞུས་ཀྱང་
 སོག་དམག་གིས་བགྲོངས་ཏེ་གཙང་པ་རྒྱལ་པོའི་མཇུག་རྫོགས་པར་བྱས་ཤིང་། བོད་ཀྱི་ཆོས་སྤིང་
 གཉིས་ཀྱི་སྤིང་དབང་དེ་རྒྱལ་དབང་ལྷ་པ་ཆེན་པོའི་ཕྱག་དུ་ཕུལ་ལོ།

སྐྱུས་པ།

ར་བ་གངས་རིས་སྐྱོར་བའི་ཡུལ་སྤྱོདས་འདིར། །
 ལ་ལྟང་ཕྱོགས་རིས་རྩོད་པའི་མཐའ་མ་རུ། །
 ཤ་རུས་གཅིག་པའི་མི་རིགས་ནང་འཁྲུག་དེས།
 ས་སྤྱོད་སོག་པོས་གང་བའི་རྒྱུན་ཞིག་བཅོས།
 ཞེས་བྱ་བ་ནི་བར་སྐབས་ཀྱི་ཆོགས་སུ་བཅད་པའོ།

ལེ་དགུ་པ། དགའ་ལྷན་པོ་བྲང་གི་དུས་རབས།

ས་བཅད་དང་པོ། དབུས་སོག་མཉམ་འབྲེལ་གྱིས་དགའ་ལྷན་
པོ་བྲང་གི་སྲིད་དབང་དངོས་སུ་བཅུགས་པ།

གཅིག གོང་ས་ལྷ་པ་ཆེན་པོ་དགའ་ལྷན་པོ་བྲང་གི་ཆོས་སྲིད་གཉིས་
ཀྱི་བདག་པོའི་ཁྲིམ་འཁོད་པ།

1. དང་པོ་རྒྱ་ལའི་ལྷ་མ་སྐུ་ཕྱེད་ལྷ་པས་བོད་ཡོངས་ལ་དབང་སྐྱུར་བྱས་པའི་སྐོར་ལ།
གོང་དུ་བཤད་པ་ལྟར་སོག་པོ་གྲུ་ཕྱི་ཉན་གྱིས་དང་པོ་མདོ་ཁམས་ཀྱི་ས་ཆ་མང་པོ་དབང་དུ་བསྐྱུས།
དེ་ནས་ཕྱག་མཛོད་བསོད་ནམས་རབ་བརྟན་གྱི་སྐོག་རྒྱ་གདན་འདྲེན་ཞུས་པ་ལྟར་དབུས་སུ་སླེབས་
པ་དང་། དབུས་སོག་མཉམ་འབྲེལ་གྱི་དམག་གིས་གཙང་ཕྱགས་ལ་ཕར་ཕྱོད་བྱས་ཏེ་རབ་བྱུང་བཅུ་
གཅིག་པའི་ཆུ་རྩ་ལྷ་ལོ་1642ལོར་གཙང་པ་རྒྱལ་པོའི་སྲིད་དབང་དངོས་སུ་འཕྲོག་ཐུབ་པ་བྱུང་བ་
དང་། ཕྱག་མཛོད་བསོད་ནམས་རབ་བརྟན་དང་། སོག་པོ་གྲུ་ཕྱི་ཉན་ལྷན་རྒྱས་ཀྱིས་འབྲས་སྤངས་
ལྷ་བྲང་འོག་མའི་ལྷ་མ་རྒྱལ་བ་སྐུ་ཕྱེད་ལྷ་པ་དག་དབང་སྐྱོ་བཟང་རྒྱ་མཚོ་འབྲས་སྤངས་ནས་གཞིས་
ཀར་ཆེར་གདན་དྲངས་ཏེ་བོད་ཀྱི་ཆོས་སྲིད་གཉིས་ཀྱི་བདག་པོར་རྒྱལ་དབང་ལྷ་པ་ཆེན་པོ་མངའ་
གསོལ་བའི་མཛད་སྒོ་གྲུབ་པ་དང་། སྐབས་དེར་ཁོང་གི་ཐུགས་ཏེ་ཅང་དགྱེས་ཡོད་པའི་སྐོར་རྣམ་
ཐར་《དུ་གྲུ་ལ་》དེབ་ཀ་བའི་ནང་། ཆེར་ཕྱན་པའི་ཐོག་མར་ཆོས་ཆེན་དུ་བོད་སོག་བྲངས་མེད་
ཆོགས་པའི་དབུས་གྲལ་གྱི་ཆོ། གོང་མ་སེ་ཆེན་གྱིས་འཕགས་པ་རིན་པོ་ཆེར་འབུལ་ཆེན་གསུམ་དུ་
མཛད་པའི་ཕྱི་མ་མ་སྐྱེས་དགའི་རྟེན་སྐལ་རྒྱལ་བ་ཉི་མའི་གཉེན་གྱི་འཕེལ་གདུང་རྒྱལ་ཁ་ཆེར་
བཞུགས་པའི་གྲགས་པ་ཅན་དེ། ཡོངས་གྲགས་འཕགས་པ་རིན་པོ་ཆེས་ཡེ་ཤེས་པ་མངོན་སུམ་བཅུག་
པའི་ཁྱུང་ཡོང་མ་ཉི་མའམ། ཕྱགས་གཅིག་ལ་མཁའ་འགྲོ་ཡེ་ཤེས་མཚོ་རྒྱལ་གྱི་ཐུགས་གསལ་མེ་ལོང་
ཆོས་དབང་རིན་པོ་ཆེའི་གཏེར་བྱོན། རིན་སྤངས་དག་དབང་འཇིག་རྟེན་དབང་ཕྱག་གིས་ཞལ་
བཀོད་མའི་རིགས་ལྷན་ཡོལ་བ་བྱུང་མཚར་གྱིས་སྤྲངས། ནང་རྟེན། ལྷ་སྐྱུ་ལེ་མ། རྒྱ་ནག་
མས་མཚོན་པའི་རྟེན་མཚད་མང་པོ་དང་། གཞིས་ཀ་བསམ་འབྲུབ་ཆེས་ཐོག་དྲངས་བོད་ཁྲི་སྐོར་
བཅུ་གསུམ་ཡོངས་སུ་རྒྱུགས་པ་འབུལ་བ་ཡིན་ཞེས་དྲིལ་བསྐྱགས། ཞེས་དང་། ཡང་དེ་ཉིད་
ལས། རྒྱ་བོ་གཞན་དུ་རང་གིས་ཕར་ཕན་བཏགས་པའི་དྲིན་ལན་གཞལ་དགོས་པ་བཞིན་ཡིན་ན་ཟོར་
ཅུང་ཟད་ཡང་། དེ་མེན་རྒྱལ་པོའི་ཐུགས་བརྩེ་གཏད་ཕྱགས་ལ་དཔགས་ན་འདི་སྤང་གི་གོགས་སེལ་
རྟིང་མའི་ཡར་འདྲེན་ཡོང་བའི་གདེང་གང་ཡང་མེད་པས་དྲིན་ལན་བསྐལ་པར་ཡང་གཞལ་དགའ་
བའི་ཁྱུང་ཕྱེ་བར་གདའ། འདི་རིགས་དམ་ཆོས་སྐུབ་པའི་ཐོགས་སུ་ནི་ག་ལ་འགྲོ། འོན་ཏེ་བོད་
འདིར་མགོ་ཆེངས་ཤིག་ཡོད་ན་དུས་ཀྱང་བདེ་ཞིང་། ས་བཀའ་རྒྱུང་གསུམ་སོགས་གྲུབ་མཐའ་གཞན་
རྣམས་དམིགས་པ་མེད་པའི་དབྱིངས་སུ་རྒྱས་མི་འདེབས་པར་ཕན་ནམ་སྐྱམ་པ་བྱུང་། ཞེས་སོགས་

གསལ་བ་དེས་ན་རྒྱལ་དབང་ལྔ་པ་ཆེན་པོ་པོད་ཀྱི་ཆོས་སྤྱི་དགེས་ཀྱི་བདག་པོའི་ཁྱིལ་འཁོད་པའི་
 སྐབས་སུ་ཕྱགས་ཤིན་ཏུ་དགྲེས་ཆོར་ཆེན་པོ་བྱུང་ཡོད་པ་དང་། སྔགས་པོ་གྲུ་ཤི་ཉན་ནི་ཁོང་ལ་བཀའ་
 དྲིན་གཞལ་བ་དཀའ་བའི་གྲོགས་པོ་ཞིག་ཡིན་པ་དང་། སྤྱིང་ཐག་པ་ནས་དགའ་ཞེན་བཅི་བཀུར་
 བྱེད་ལུལ་ཞིག་ཡིན་པར་ངོས་འཛིན་གནང་འདུག སྐབས་དེར་ཕྱག་མཛོད་བསོད་ནམས་རབ་
 བརྟན་ལྷེ་སྤྱི་དགྲེས་ཀྱི་གོ་གནས་ལ་བསྐྱོ་བཞག་མཛོད། ཕྱི་ནང་གི་སྤྱི་དགྲེས་དོན་མཐའ་དག་གི་འགན་
 གཙོ་པོ་ཁྱུང་དགོས་པའི་བཀའ་ལླང་གནང་། ལྷན་གྱི་ཏུ་ལའི་སྤྱི་མའི་གཞི་ཆུང་ཡོད་སའི་པོ་བྱང་གི་
 མིང་སོར་བཞག་གིས་དགའ་ལྷན་པོ་བྱང་བ་ཞེས་པའི་སྤྱི་དབང་གསར་ཏུ་བཅུགས་པའི་དྲིལ་
 བསྐྱགས། ལོ་འདྲིའི་སྤྱི་བ་བཞི་པའི་ཆོས་བཙུན་ལྷེ་ཉེན་གཞིས་ཅེ་ནས་ཆེབས་ཁ་བསྐྱར་ཏེ་ས་གནས་
 འགའ་ཞིག་ལ་སྒྲོར་ཞིབ་གནང་། སྤྱི་ཤས་ཀྱི་རྒྱུ་སྤྱོད་སྤྱི་ཤེས་ཆོས་སྤྱི་ཕྱགས་གཞིས་ཀྱིས་
 པོད་ཁམས་སྤྱིང་བའི་འཕྲིན་ལས་ཀྱི་དབུ་བརྟེས། སྐབས་དེར་འབྲས་སྤྱངས་སྤྱི་བྱང་གོང་མའི་སྤྱི་མ་
 གྲགས་པ་རྒྱལ་མཆོན་དང་སྤྱི་བྱང་འོག་མའི་སྤྱི་མ་ཏུ་ལའི་སྤྱི་མ་གཞིས་འགལ་བར་ཆགས་མཐར་སྤྱི་
 བྱང་འོག་མའི་ངན་རྒྱས་ཀྱིས་འབྲས་སྤྱངས་གྲགས་པ་རྒྱལ་མཆོན་བཀོངས། དེའི་སྤྱི་མ་ལས་ལོག་པའི་
 སྤྱི་བས་ཀྱིས་དོལ་གྱི་ཆུ་མིག་ཏུ་འདྲེའི་སྤྱི་བ་སྤྱངས་པའི་བཤད་སྤྱི་དེ་བྱུང་། གང་ལྟར་ཡང་སྤྱི་མ་
 གོང་འོག་གཞིས་པོ་འགལ་བ་ཡོད་པ་ངས་ཏེ་རྒྱལ་བ་ལྔ་པའི་རྣམ་ཐར་《དུ་ཀྱུ་ལའི་》ནང་དུ། སྤྱི་མ་
 གྲགས་པ་རྒྱལ་མཆོན་སྤྱིང་བབས་སྤྱི་དགྲེས་རྒྱལ་བ་ལྔ་པ་འཆོམས་འདྲི་བར་ཤེབས་པར་དགོངས་
 ཀྱང་དམ་གྱིབ་ལ་དོགས་ནས་མ་ཕྱིན་ཚུལ་གསལ་བའི་ཕྱིར་རོ།

2. དགའ་ལྷན་པོ་བྱང་གི་སྤྱི་དབང་སྤྱིང་ཞིང་གཙང་པ་རྒྱལ་པོ་དང་འབྲེལ་ཡོད་ཀྱི་དཔོན་རིགས་
 ཁག་ལ་དྲག་གཞོན་བྱས་པའི་སྒྲོར། དེ་ཡང་རྒྱལ་དབང་ལྔ་པ་དག་དབང་སྤྱི་བཟང་རྒྱ་མཚོ་དང་། སྤྱི་
 སྤྱི་དགྲེས་ཀྱི་མཐར་ཐུག་ཀྱིས་ཆབ་སྤྱི་དགྲེས་ཀྱི་དང་ཀུ་བསྐྱོད་དབང་པོའི་རྒྱུ་
 འབྲས་དཔོན་རིགས་དང་། ལྷ་ལྷེ་ཁག་གི་གཞིས་ཀ་དང་འབངས་འཁོར་གཡོག་རྣམས་གཞུང་
 བཞེས་གནང་སྤྱི་དགའ་ལྷན་པོ་བྱང་གསྤྱི་དབང་འཇུགས་པའི་སྐབས་སུ་བྱས་རྒྱུ་འཛིན་མཐན་
 དཔོན་རིགས་དང་། དགོན་སྤྱི་ཁག་ལ་གནང་། དེར་བརྟེན་སྤྱི་དག་དཔོན་རིགས་གསར་རྒྱུང་བར་
 ཀྱི་འགལ་བ་རྒྱུ་ཆེར་གྱུར། གཙང་ཕྱོགས་དང་། རྫོང་ཁ་ས་ཁུལ། ཀོང་པོ་སྤྱི་གས་ཀྱི་ལུལ་གྲུ་མང་པོ་
 ཞིག་ནས་དགའ་ལྷན་པོ་བྱང་ལ་ངོ་རྒྱུ་བྱེད་པའི་ཟིང་འཇུག་བསྐྱེད་མར་ལངས། དུས་དེར་སྤྱི་དགྲེས་
 བསོད་ནམས་རབ་བརྟན་དང་། གྲུ་ཤི་ཉན་གཞིས་ཀྱིས་བཀའ་པལ་སྤྱི། དམག་དཔོན་ཆེན་པོ་
 བརྟན་འཛིན་ཏུ་ལན་ཉན་སྤྱི་གས་པོད་སྤྱི་གི་དམག་མི་སྤྱི་ཕྱག་འགའ་ཞིག་བཏང་ནས་ཕྱོགས་ཐམས་
 ཅད་ལ་དྲག་གཞོན་བྱས། སྤྱི་གཙང་པ་རྒྱལ་པོ་དང་འབྲེལ་བ་ཆེ་བའི་རྩ་ནང་པ་དང་། ཀུ་བཀའ་
 བརྒྱུད་ཀྱི་དགོན་ཁག་རྣམས་ལ་འང་དྲག་པོའི་དམག་གིས་ཆོར་གཙང་ཐེབས། རྩ་ནང་ཏུ་ར་རྒྱ་ཐའི་
 དགོན་པ་རྟག་བརྟན་ཕྱན་ཆོགས་སྤྱིང་གི་གྲུ་པ་པལ་ཆེར་བཀོངས། པར་ཤིང་རྣམས་མེ་ལ་བསྤྲེགས།
 དགོན་པའི་མིང་ལ་དགའ་ལྷན་ཕྱན་ཆོགས་སྤྱིང་ཞེས་བཙུགས་ནས་གྲུ་པ་མཐའ་དགོ་ཕྱགས་པར་བསྐྱར།
 ཀུ་བཀའ་པའི་སྤྱི་ཆེན་འཛིན་སྤྱིང་རྒྱན་ཞེས་པ་དེ་གཏོར་ནས་གྲུ་པ་སྤྱིང་ཕྱག་བདུན་ལྷག་ཅུ་ཞིག་
 དམར་གསོད་བྱས། ཕྱི་ལོ་1643པའི་ཆུ་ལྷག་ལོར་ཀུ་བཀའ་དབྱིངས་རྩོམ་སྤྱི་འཁོར་དྲག་བསྐྱེས་
 ཀྱིས་བསྐྱོར་ཏེ་ཀོང་པོ་བརྒྱུད་འཇང་ལུལ་དུ་བྱོས་བྱོལ་ལ་ཕྱིན། གནས་ཚུལ་དེ་ཁམས་ཕྱོགས་སུ་འབྱོར་
 པ་དང་ཁམས་ཀུ་བཀའ་དགོན་གྱི་སི་ཏུ་སྤྱུལ་སྤྱི་ཆོས་རྒྱལ་མི་པམ་འཕྲིན་ལས་རབ་བརྟན་ཡང་བཞུགས་མ་

བཅོད་པར་སྐྱེ་འཁོར་ཉུང་བསྐྱེས་དང་བཅས་འཇང་ཡུལ་དུ་བྱོན། ཀམ་པ་སྐྱེ་འཁོར་སྐྱོད་དང་གོང་པོའི་
 ཡུལ་དུ་ལོ་ཤས་འགོར། སྤྱི་ལོ་1647པའི་མི་ཕག་ལོར་འཇང་ཡུལ་དུ་འབྱོར་ཁར་འཇང་ས་ཐམ་རྒྱལ་
 པོའི་སྤྱན་འདྲན་བྱུང་། ཁ་བ་དཀར་པོར་ཕེབས་པ་དང་འཇང་ས་ཐམ་རྒྱལ་པོའི་མདུན་ན་འདོན་
 ཀམ་སྟོབས་ལྡན་སོགས་ཀྱིས་བསུ་བ་རྒྱ་ཆེན་པོ་དང་བཅས་རྒྱལ་ཐང་དུ་ཕེབས། རྒྱལ་པོ་ཀམ་འཆི་
 མེད་ཡབ་ཤས་བཅུན་མོ་དང་བཅས་པས་མཇུག་ཁ་ཁྱུས་ཤིང་། ཀམ་པ་སྐྱེ་འཁོར་རྣམས་ལ་ཤིང་བྱི་ལོ་
 གསར་གྱི་མཆོད་སྤྱོན་མཐའ་ཡས་པས་མཆོད། ཡབ་ཀམ་མི་པམ་ཆོད་བང་སྐྱེ་གཤེགས་པའི་དགེ་ཅར་
 མཆོད་སྤྱོན་བསམ་གྱིས་མི་བྱབ་པ་སྤེལ་བ་དང་། དབུ་ལྷ་སྟོན་པ་སོགས་བྱས། དེ་རྗེས་སྟོན་པོ་ལྔ་
 བརྒྱ་ཅམ་གྱིས་བསུ་བའོད་དང་བཅས་པོ་བྱང་དུ་སྤྱན་བྱངས། ཀར་བཞུན་ཉམས་ཆག་བྱུང་བ་ལ་
 དམིགས་ནས་འཇང་རྒྱལ་པོ་ཀམ་འཆི་མེད་ཀྱིས་འབུམ་དམག་གཉིས་བོད་དུ་བཏང་ནས་དགའ་ལན་
 སྟོག་རྒྱུའི་ཁས་འཆི་ཡང་། ཀམ་པས་ཞལ་གྱིས་མ་བཞེས་པར་བདག་ནི་ཤུག་བྱབ་པའི་རྗེས་འཇུག་
 ཡིན་ལྟ་བུ་དེ་ཆོད་དུ་སྤྱང་བྱ་ཞིག་ལའང་གཞོད་པ་བྱེད་མི་འོས། སྤྱིར་དེང་སང་སྟོགས་མའི་དུས་
 འདྲིར་བཞུན་པ་རྣམ་དག་ནི་མི་འོང་། བཞུན་པའི་གཟུགས་བརྙན་ཅམ་ལ་དམིགས་ནས་དམག་དང་
 གཡུལ་གྱི་བྱ་བས་དགོས་པ་མེད། ཅེས་གསུངས་པ་རྗེ་ཆོས་དབྱིངས་རྩོམ་རྩལ་ལྟར་རྣམ་ཐར་ན་གསལ། དེ་
 རྣམ་དབུས་གཙང་ཕྱོགས་ཀྱི་ཀར་དགོན་དང་རྩོད་པའི་དགོན་པ་པལ་ཆེ་བ་བཙན་ཤེས་ཀྱིས་དགེ་
 ལུགས་པའི་བྱབ་མཐར་བསྐྱར། རྒྱལ་དབང་ལྔ་པ་ཆེན་པོ་རྒྱ་ནག་དུ་ཕེབས་པའི་ལམ་དུ་འབའ། ལི་
 ཐང་། མི་ཉག་སོགས་ཀྱི་ས་ཁུལ་མང་པོའི་བཀའ་བརྒྱུད་པའི་དགོན་པ་རྣམས་དགེ་ལུགས་པར་
 བསྐྱར། འོན་ཀྱང་བཀའ་བརྒྱུད་པའི་གདན་ས་ཆེན་པོ་གོང་འོག་བར་གསུམ་དུ་གྲགས་པའི་སྟོད་ལྷང་
 མཆོར་ཕུ་དང་། ཀམ་དགོན། དཔལ་སྤངས་དགོན་སོགས་གདན་ས་གཙོ་བོ་རྣམས་ནི་སྤར་
 བཞིན་འགྱུར་བ་མེད་པར་གནས་ཆོག་པ་བྱུང་འདུག

3. མན་རྒྱ་གོང་མས་གདན་ཞུས་ལྟར་རྒྱ་ནག་དུ་ཕེབས་པའི་སྐོར།

མན་རྒྱ་གོང་མ་ཐབས་སྐྱོང་རྒྱལ་པོས་བོད་དུ་ཕོ་ཉ་བ་མངགས་ཏེ་དུ་ལའི་ཁྲ་མ་དང་། པཎ་ཆེན་
 ཁྲ་མ་གཉིས་གདན་འདྲན་ཞུས་ཀྱང་པཎ་ཆེན་སྐྱེ་བྱེད་བཞི་པ་སྟོ་བཟང་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཆོན་སྐྱེ་ན་མཐོ་
 བས་ཕེབས་མ་བྱུང་། རྒྱལ་མཆོག་ལྔ་པ་དག་དབང་སྟོ་བཟང་རྒྱ་མཆོར་བ་བྱུང་བཅུ་གཅིག་པའི་རྒྱ་
 འབྲུག་སྤྱི་ལོ་1652པའི་ཁྲ་བ་གསུམ་པའི་ཆོས་བཙུན་ལྟེན། ཆེབས་ཞབས་གསོལ་གཟུང་ཞབས་
 འཕྱིང་དང་། བོད་སོག་གི་དཔོན་རིགས་བཅས་ཀྱིས་བསྐོར་ནས་རྒྱ་ནག་དུ་ཆེབས་བསྐྱར་གནང་། རྗེ་
 སྤྱིད་བསོད་ནམས་རབ་བརྟན་དང་། སོག་པོ་གུ་བྱི་ཏན་སོགས་མངའ་འབངས་མི་སེར་བཅས་ཀྱིས་
 ཕེབས་སྐྱེལ་ཞུས། དུ་ལའི་ཁྲ་མ་སྐྱེ་འཁོར་རྣམས་མཆོ་སྟོན་དུ་ཕེབས་སྐབས་གོང་མ་ཐབས་སྐྱོང་གི་
 རང་སྟོན་ཤ་གུ་ཏ་ར་ཁང་སོགས་དཔོན་རིགས་དུ་མ་མངགས་ཏེ་ཕེབས་བསུ་དང་། བཀྱར་བསྟོ་
 གཟུབ་རྒྱས་ཞུས། མན་རྒྱ་དཔོན་རིགས་རྣམས་ཀྱིས་སྟོ་བྱངས་ཏེ་ཕེབས་པས་ཉིང་ཞ་ཞེས་པའི་ས་
 གནས་དེར་འབྱོར། དེ་རྣམ་གོང་མ་ཐབས་སྐྱོང་གིས་གནང་བའི་ཕེབས་བྱམས་སེར་པོ་གསེར་རྟོག་
 ཅན་ལ་བཞུགས་ཏེ་རྒྱལ་ས་པེ་ཅིན་ཕྱོགས་སུ་ཕེབས། གོང་མ་ཆེན་པོའི་བཀའ་ལྟར་ཡུའི་རིང་ཆེན་
 ཐང་རྟ་པ་སྟོང་ཤག་གསུམ་ཕེབས་བསུ་ཡོང་བ་དང་། ཐང་གི་རིན་པོ་ཆེ་ཐ་ནའི་སྤེང་བ། གསེར་སྤང་
 ལྔ་བཅུ་ལས་བྱུབ་པའི་མདོད་མོ། གསེར་སྐྱ་རིན་པོ་ཆེའི་ཕྱས་བརྒྱན་པ། ཁ་བཏགས་ཉིན་མོ་བདེ་
 ལེགས་བཅས་ཕྱག་རྟེན་དུ་ལུལ། ལྷགས་རིའི་གང་དུ་འབྱོར་ནས་རིམ་བཞིན་ཕེབས་སྐབས་རྒྱལ་སྤེང་

ལྷ་བདུན་གྱི་མདུན་བཟུང་དང་བཅས་སེར་ཐེང་བསྒྲིགས། མན་ུ་གོང་མ་ཁྱིལ་ས་བབས་ཏེ་གཞུ་
 འདྲིམ་བཅུའི་སར་ཕེབས་ནས་བསུ་བ་མཛད། ལོ་རྩ་བ་བརྒྱད་ནས་འཆམས་འདྲི་དང་། ཆོས་
 སྤེད་ཀྱི་བྱ་བའི་སྐོར་བཀའ་མོལ་ཡུན་རིང་གནང་། དེ་ནས་རྒྱལ་དབང་ལྷ་པ་ཆེན་པོ་ཏང་སི་
 དགོན་ལྷེ་གསེར་མདོག་ཅན་ ཞེས་པའི་དགོན་པར་གདན་དྲངས། མན་ུ་གོང་མས་གསེར་གྱི་བྱང་
 བུ་གསེར་ཆོས་ཀྱི་ཤོག་བུ་མཐུག་ཤོས་དང་མཉམ་པ་བཅོམ་ལྷུ་ལྷུ་མིག་ཏུ་སྒྲེལ་ཏེ་ཉེ་བཞུགས་པ་ཞིག་
 གི་ཐོག་ཏུ་བྱ་གནས་ཆོས་དགེ་བར་བདེ་བར་གནས་པའི་སངས་རྒྱས་ཀྱི་བཀའ་ལླང་། གནས་
 འོག་གི་སྒྲིམ་འགྲོ་ཐམས་ཅད་བཟུན་པ་གཅིག་ཏུ་གྱུར་པ། འགྱུར་མེད་རྩི་རྩི་འཆང་རྒྱ་མཆོའི་སྒྲ་མ།
 ཞེས་པ་རྒྱ་བོད་རྟོག་གསུམ་གྱི་ཡིག་རིགས་གསུམ་ཤན་སྒྱུར་བ་ཞིག་ལྷུ་པ་དང་། རྒྱལ་དབང་ལྷ་པ་
 ཆེན་པོས། མན་ུ་དང་། སོག་པོ་བོད་ཡིག་གསུམ་ཤན་སྒྱུར་བའི་གསེར་གྱི་བྱང་བྱུར་འབྱུར་
 རྟོད་པའི་གནམ་གྱི་ལྷ་འཇམ་དབྱངས་གོང་མ་བདག་པོ་ཆེན་པོ། ཞེས་འཁོད་པ་ཞིག་འབྲུལ་བར་
 ལྷུ་ལ། དེ་ནས་ཡུན་རིང་མ་འགོར་བར་རྒྱ་ལའི་སྒྲ་མ་ས་རྒྱ་འཕྲོད་མིན་ལ་བརྟེན་ནས་བོད་ལ་ཕྱིར་
 ལོག་ཆོག་པའི་དགོངས་ཞུ་བཏང་། རབ་བྱུང་བརྒྱ་གཅིག་པའི་རྒྱ་སྐུལ་ སྤྱི་ལོ་1653ལོའི་ཟླ་བ་གཉིས་
 པའི་ཆོས་བརྒྱ་བདུན་ཉིན་མན་ུ་གོང་མ་ཐབས་སྐྱོད་གི་དབྱས་དཔོན་རིགས་ཁག་གིས་རྒྱ་ལའི་སྒྲ་མ་
 ཕེབས་སྐྱེལ་ཞུ་བའི་གསོལ་སྟོན་གཟབ་རྒྱས་བཤམས། ལོ་དེའི་ཟླ་བ་གསུམ་པའི་ཆོས་བརྒྱ་ཉིན་པོ་
 ཅིན་ནས་ཆེབས་ཁ་བསྐྱུར། གོང་མ་ཆེན་པོའི་བཀའ་ལླང་ཏུ་སོ་དྲན་ཆེ་ཆེན་ལྷང་གིས་དམག་ལྷེ་
 བརྒྱད་ལྷ་ཁྲིད་དེ་ཏའི་ཁར་ཞེས་པའི་ས་གནས་བར་ཕེབས་སྐྱེལ་ཞུས། དུས་དེར་མན་ུ་གོང་མས་
 སྐར་ཡང་པོ་ཉ་གཉིས་མངགས་ཏེ་གསེར་ཡིག་དང་། ཐམ་ག་ཁ་རིས་སུ་ཡིག་རིགས་བཞི་ཤན་སྒྱུར་
 པའི་འབྲུ་དོན་དུ། རུབ་ཕྱོགས་ཀྱི་ལྷུ་ལྷུང་ཞི་བ་སངས་རྒྱས་རྒྱ་ཆེན་ཁྲོན་ལ་སངས་རྒྱས་བཟུན་པ་
 མངའ་བདག་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་རྩི་རྩི་འཆང་རྒྱ་ལའི་སྒྲ་མའི་ཐམ་ག་ཞེས་པ་གནང་། དེ་ནས་
 རིམ་བཞིན་ཕེབས་པས་ལྷ་སར་འབྱོར། ལྷེ་སྤེད་བསོད་ནམས་རབ་བརྟན་དང་། སོག་པོ་གུ་ཕྱི་ཏན།
 པའ་ཆེན་རིན་པོ་ཆའི་སྐུ་ཚབ་སོགས་དཔོན་རིགས་ཁག་དང་སེར་སྐུ་མང་པོས་ཕེབས་བསུ་གཟབ་རྒྱས་
 ཞུས།

གཉིས། དགའ་ལྷན་པོ་བྲང་གི་སྤེད་དབང་ལྷ་མཐུད་
 རས་སྤྱོད་དུ་བཏང་བ་དང་།

མངའ་རིས་སྐོར་གསུམ་སྐར་ཡང་དབང་དུ་བྱས་པ། རྒྱལ་དབང་ལྷ་པ་ཆེན་པོ་རྒྱ་ནག་ནས་ཕྱིར་བོད་
 དུ་ཕེབས་པ་དང་དགའ་ལྷན་པོ་བྲང་གི་སྤེད་དབང་སྤྱོད་གཏོང་བའི་ཆེད་དུ་གཙང་པ་རྒྱལ་པོའི་
 རྩིས་འབྲངས་ནམས་ལྷ་མཐུད་ནས་རྩི་མེད་གཏོང་བ་དང་། བྲིམས་ཡིག་ཞུ་བའི་བརྒྱ་གསུམ་གཏན་
 འབེབས་གནང་། སྤེད་འཛིན་གྱི་ལས་ཁུངས་འགའ་ཞིག་གསར་དུ་བཙུགས། ལྷུ་ལྷུ་ལས་ཆན་
 བརྒྱ་གསུམ་གཞི་བཞག་གི་ཐོག་ཏུ་ལས་ཆན་འགའ་ཞིག་གསར་དུ་བསྐྱོད་བཞག་གནང་། དེ་དག་གི་གོ་
 གནས་ལ་གཞིགས་པའི་ཆོས་གོས། ཐོབ་ཐང་། ལས་འགན་བཅས་ཀྱི་སྐོར་གཏན་འབེབས་གནང་།
 དགེ་ལྷགས་པའི་དགོན་ལྷེ་ཁག་ལ་ཆོས་གཞིས་དང་མི་སེར་མང་པོ་གནང་བར་མ་ཟད། ཆབ་སྤེད་ཀྱི་
 ཐད་ནས་དབང་སྒྱུར་བྱེད་པའི་གོ་གནས་ཆེན་པོ་ཐོབ། སྤྱི་ལོ་1654པའི་ཤིང་རྩ་ལོར་རྒྱལ་དབང་ལྷ་པ་
 ཆེན་པོ་དང་སོག་པོ་གུ་ཕྱི་ཏན་ལྷན་རྒྱས་ཀྱིས་གཙང་ཕྱོགས་སོགས་གཙང་པ་རྒྱལ་པོ་དང་འབྲེལ་ཆེ་
 བའི་ས་གནས་ཁག་ལ་སྐོར་ཞིབ་གནང་བ་དང་། དུས་མཚུངས་དགའ་ལྷན་པོ་བྲང་གི་རྩིས་ལ་

བཅི་བཀྱར་བྱེད་དགོས་པའི་སྐོར་གྱི་དྲིལ་བསྐྱགས་རྒྱ་ཆེར་གནང་། དུས་དེར་གྲུ་ཤི་ཉན་ལ་སློབ་ཅུ་
 ཉན་ཅིག་པོག་སྟབས་སྟ་སར་ཕྱིར་ལོག་ལོ་དེའི་ཟླ་བ་བཅུ་གཉིས་པའི་ཆོས་བཅུ་བདུན་ཉིན་གྲུ་ཤི་ཉན་
 གོངས། རྒྱལ་དབང་ལྷ་པ་ཆེན་པོ་སྐུ་དབང་བཅོན་པའི་སྟབས་ཀྱིས་སྐབས་དེར་སོག་པོས་བོད་དུ་
 འཛིན་པའི་དམིགས་བསལ་གྱི་དབང་ཆ་དེ་རིམ་བཞིན་ཤོར། གྲུ་ཤི་ཉན་གྱི་བུ་དར་ཡན་རྒྱལ་པོ་ཡིད་
 མ་རངས་པར་གྱུར་ཀྱང་། རྒྱལ་དབང་ལྷ་པ་ཆེན་པོའི་མཁུན་དཔྱད་དང་སྤྱད་ཐབས་ལ་འབྲན་མ་
 རུས་པས་ཅི་བྱ་གཏོལ་མེད་ཀྱི་གནས་སྤྱུང་། དེ་ནས་གྲུ་ཤིའི་རྒྱུད་པ་དང་བོད་ཀྱི་དཔོན་རིགས་
 རྣམས་ཀྱི་བར་འགལ་བ་བྱུང་། སོག་པོས་དམག་དོན་གྱི་དབང་ཆ་མཐའ་གཅིག་ཏུ་བབྱང་ནས་
 འདམ་གཞུང་དང་། མལ་གྲོ་སོགས་འགག་རྩེ་ས་གནས་ཁག་ལ་རྟ་དམག་བཅའ་ཐོག་བྱས། འོན་
 ཀྱང་སོག་རིགས་རང་ལ་ནང་འགལ་ཆེ་བ་བྱུང་སྟེ་པན་ཚུན་དམག་འབྲུག་བརྒྱབ། ཟླ་ལོ་1658པའི་ས་
 ཁྱི་ལོར་ཕྱེ་སྤྱད་བསོད་ནམས་རབ་བརྟན་གོངས། དུས་དེར་བོད་ཀྱི་གནས་ཚུལ་རྟོག་འཛིང་ཆེ་སྟབས་
 རྒྱལ་དབང་ལྷ་པ་ཆེན་པོ་རང་ཉིད་ཀྱིས་ཆོས་སྤྱད་གཉིས་ཀྱི་དབང་ཆ་གཙོ་བོ་བབྱང་། ཟླ་ལོ་
 1660པའི་ལྷགས་བྱེ་ལོར་གོང་སྤྱད་པ་འཕྲིན་ལས་རྒྱ་མཚོ་ཕྱེ་སྤྱད་ཀྱི་ཁྲིར་བཀོད། ཟླ་ལོ་1668པའི་ས་
 ཟླ་ལོར་ཕྱེ་སྤྱད་འཕྲིན་ལས་རྒྱ་མཚོ་ཆེ་ལས་འདས་པ་དང་། སྤར་ཡང་ལྷ་པ་ཆེན་པོ་རང་ཉིད་ཀྱིས་
 ཆོས་སྤྱད་གཉིས་ཀ་སྦྱོང་བར་གནང་། དེའི་ཟླ་ལོར་མཚོད་དཔོན་སློབ་བཟང་མཐུ་སྟོབས་ཕྱེ་སྤྱད་ལ་
 བསྐོ་བཞག་གནང་། དུས་དེར་འབྲུལ་ཡུལ་དང་འབྲུག་པ་ཐེངས་གཉིས་ཙམ་བརྒྱབ། གཞུང་ལ་
 རྒྱལ་ཁ་ཐོབ། ཟླ་ལོ་1674པའི་ཤིང་སྟག་ལོར་སློབ་བཟང་མཐུ་སྟོབས་ཕྱེ་སྤྱད་ཀྱི་ཁྲི་ལས་བཏོན་ཏེ་
 གོང་དཀར་དུ་སྤྱོད་དུ་བཅུག་སེར་འབྲས་དྲུང་ཕྱི་བཅས་ཀྱིས་ཁྱེད་འབྲུལ་ལན་མང་གནང་བ་ལ་བརྟེན་
 ཕྱེ་སྤྱད་བྱུང་པའི་གོ་གནས་དང་། ཟངས་རིའི་ས་གནས་རྣམས་གནང་བས་ཡུལ་དེར་བཞུགས།
 དེའི་ཟླ་ལོར་སངས་རྒྱས་རྒྱ་མཚོ་ཕྱེ་སྤྱད་དུ་བསྐོ་བཞག་མཛད་ཀྱང་སྐུ་ན་གཞོན་པའི་སྟབས་ཀྱིས་
 དགོངས་པ་ཁྱས། གནང་བ་ཐོབ། ཕྱེ་གདོང་པ་རྣམ་རྒྱལ་གྲུ་ཆང་གི་གཉེར་པ་སློབ་བཟང་སྦྱན་པ་ཕྱེ་
 སྤྱད་ལ་བསྐོ་བཞག་གནང་། ཟླ་ལོ་1679པའི་ས་ལྷག་ལོར་ཕྱེ་སྤྱད་སློབ་བཟང་སྦྱན་པས་དགོངས་པ་ཁྱས།
 རྒྱ་སྐལ་དུ་ཕྱེ་གདོང་སྟལ། ལོ་དེའི་ཟླ་བ་དྲུག་པའི་ཆོས་དྲུག་ཉིན་གོང་སྤྱད་པ་སངས་རྒྱས་རྒྱ་མཚོ་
 ཕྱེ་སྤྱད་ཀྱི་ཁྲི་ལ་བཀོད། དེ་ནས་གྲུ་ཤི་ཉན་གྱི་གདུང་རྒྱུད་དང་བོད་ཀྱི་དཔོན་རིགས་བར་འགལ་བ་
 རེ་ཆེར་ཕྱིན། དུས་དེ་ཙམ་ཞིག་ནས་ལ་དྲགས་ཀྱི་རྒྱལ་པོ་སང་གི་རྣམ་རྒྱལ་ཆར་བཅད་ནས་མངའ་
 རིས་སྐོར་གསུམ་དབང་དུ་བཟུས། ཟླ་ལོ་མངའ་རིས་སྐོར་གསུམ་གྱི་ཡུལ་སྤྱོདས་འདི་ཆོས་རྒྱལ་སྤོང་
 བཅོན་སྐམ་པོའི་དུས་ནས་ཆེན་པོ་བོད་ཀྱི་མངའ་འོག་ཏུ་འདུས་པ་དང་། དེ་ནས་བཅོན་པོའི་གདུང་
 རྒྱུད་རྣམས་ཀྱིས་དབང་སྦྱར་བྱས་ནས་དུས་ཡུན་རིང་པོ་སོང་ཡང་། རྒྱལ་དབང་ལྷ་པ་ཆེན་པོ་སྤྱད་
 ཁྲིར་འཁོད་ནས་ཡུན་རིང་ཙམ་སོང་བ་ན་ལ་དྲགས་ཀྱི་རྒྱལ་པོ་སང་གི་རྣམ་རྒྱལ་ཟེར་བ་དེས་ཡུལ་
 དེའི་དགེ་ལྷགས་པའི་དགོན་པ་ཁག་ལ་དམིགས་བསལ་གྱི་དབང་ཆ་མི་སྤྱོད་པར།
 དེ་དག་ལ་མགོ་གཞོན་བྱེད་པའི་བྱ་བ་མང་པོ་བྱས་པ་ལ་རྒྱལ་དབང་ལྷ་པ་ཆེན་པོས་བོད་སོག་གི་
 དམག་དཔུང་མངགས་ནས་སང་གི་རྣམ་རྒྱལ་འཁོར་དང་བཅས་པ་ཆར་བཅད་དེ། ཡུལ་དེ་དབང་
 དུ་བྱས་པའི་ཚུལ་«མི་དབང་རྟོགས་བརྗོད་»ལས། རྒྱ་ལའི་སྤྱི་མ་ལྷ་པ་ཆེན་པོ་མཚོག་ནས་སོག་པོའི་
 རྒྱལ་རྒྱུད་དགའ་ཕྱན་ཆེ་དབང་བྱ་བ་དད་པ་དང་སྤྱོད་སྟོབས་ཀྱི་གོ་ཆ་བཅོན་པ་ཞིག་མཆིས་པ་ཁོང་
 སྐབས་དེར་བཀྲ་ཤིས་ལྷན་པོར་ཆོས་སྐོར་ཁྱགས་ནས་ཡོད་པ་དེ་ཆེད་དུ་འགྲག་འཛོད་གནང་སྟེ་

མངའ་འཇུག་གི་སྐོར་གསུམ་དུ་དགོ་ལྷན་བཟུང་བར་འཆོ་བའི་ཚུལ་དེ་དག་བསྒྲིག་པའི་ལས་འགན་ཁྱུང་
 དགོས་པ་སོགས་ཀྱི་བྱེད་སྒྲིལ་སྒྲིབ་སྒྲིབ་དང་། སྤང་འཁོར། ཉེན་ཐུག་སོགས་ཐུག་བཟུང་གིས་
 བཀའ་དྲིན་དུ་བསྐྱེད། དགའ་ལྷན་ཆོ་དབང་གིས་ཀྱང་བཀའ་བཞེན་དང་ལེན་ཁྱུང་གིང་། དག་པོ་
 དག་འཐབ་ཀྱི་ལས་ལ་གཞུག་དགོས་ཆོ་སྒྲིག་འབྲེག་པའི་བྱ་བ་སྒྲིག་མ་དགོས་སྐྱུ་ནས་སོ་སོ་ཐར་པའི་
 བསྐྱེད་སྒྲིལ་ཡང་མཁན་པོ་ལ་ཕྱིར་ཕྱུལ་ཏེ་ལས་དུ་ཆས། དེ་ཡང་བྱང་གནས་མཆོའི་འགུམ་བརྒྱུད་
 རས་དཔུང་དམག་རྟ་པ་ཉིས་བརྒྱ་ལྔ་བརྒྱ་ཅམ་ཁྲིད་དེ་རིམ་བཞིའི་བསྐྱོད་ནས་ས་དགར་འབྱོར།
 ཡུལ་དེའི་འགོ་གཙོ་བོ་དཀར་པོ་དང་མེས་པོ་ཨ་གསུམ་སོགས་ཀྱིས་ལེགས་པར་བསུས་གིང་།
 དཔུང་རོགས་མང་པོ་ཡང་ལྷན་ཅིག་ཏུ་ཆས། རིམ་བཞིན་སྐོར་གསུམ་གྱི་ས་ཆ་དང་ཉེ་བར་ཕྱིན་པ་ན་
 ལ་དྲགས་ཀྱི་སོ་དམག་གིས་མཐོང་སྟེ་དམག་སྐར་དུ་རྒྱགས་ནས་བོད་དམག་འོང་བའི་གནས་ཚུལ་
 ཁྱུང་། ལ་དྲགས་རྒྱལ་པོའི་སྒྲོན་པོ་གཡུལ་གྱི་ཁ་ལོ་པ་ལོ་ལོ་ལྟ་དང་། སྦྱོར་ར་ཞེས་པ་གཉིས་
 ཀྱིས་ཁ་པོ་ཆེན་པོས་བོད་སོག་གི་དམག་ལྷགས་པ་ནི་གོ་ཆ་དང་། རྟ་བཟང་། མཚོན་ཆ་མེའི་
 འཕྱུལ་འཁོར་སོགས་འབྱོར་བ་ཆེན་པོ་སྟེ་ལ་དུ་འོང་བ་ལས། འཇིགས་སྤང་བྱེད་དགོས་དོན་མེད་
 ཅེས་བཤད། དམག་དཔུང་གི་འགོ་པ་གཞན་ཞིག་སྟེ་ལོ་ལོ་ལོ་ལོ་ལོ་ལོ་ལོ་ལོ་ལོ་ལོ་ལོ་ལོ་ལོ་
 བཤད་པ་སྟེ་ཡང་། དངོས་སུ་འཐབ་རྒྱ་ནི་སྟེ་བ་མིན། ལྷག་པར་མོང་གོལ་གྱི་དམག་རྒྱམས་ནི་རྟ་
 ཐོག་ནས་མདུང་བཟུང་སྟེ་རྒྱགས་པའི་ཤུགས་དང་མཉམ་དང་བསྐྱུན་པ་ལ་བྱང་ཆུབ་པ་ཡིན་པས་
 བདེ་ཐང་དུ་དམག་འཐབ་བྱ་མི་རུང་རང་མེའི་དཔུང་རྒྱམས་རི་བོའི་དོས་དང་ཆུ་བྲག་གི་འཕང་
 འགག་སོགས་ས་བཅན་པོ་གཟུང་དགོས་ཞེས་སྟེ་ཀྱང་། དམག་དཔོན་གཞན་ཆོས་མ་ཉན་པར་བོད་
 སོག་གི་དམག་དཔུང་སར་པོ་ཉ་བཏང་ནས། ཀ་ཡེ་བརྒྱུད་པོར་སྦྱོད་པ་ཁྲིད་ཅག་ལ་དྲགས་ཀྱི་རྒྱལ་པོ་
 ཆེན་པོར་འགན་ལྷན་བྱེད་པོད་པ་ནི་ལེགས་ཀྱི། དམག་འཐབ་སྟེ་གལ་ཏེ་ཁྲིད་ཆོ་རྒྱལ་ན་བཞོན་རྟ་ཡང་
 པོ་བྱང་གི་མེང་གི་སྟོ་མོར་ཐོགས་ཤིག གལ་ཏེ་དེད་ཅག་རྒྱལ་བ་ཡིན་ན་བཞོན་རྟ་ཡང་ལྷ་སའི་རྩོ་
 རིང་ལ་འདྲོགས་པར་བྱེད་དོ་ཟེར་དཔའ་གཏམ་གྱི་འཕྲིན་སྤྲོངས་སོ། ། དམག་དཔོན་དགའ་ལྷན་
 ཀྱིས་དེ་ལ་ཡ་ལན་མ་བཏབ་པར་ཉེན་དེའི་སྤྱི་མར་ཁོང་རང་ཉིད་ཀྱིས་དམག་སྟེ་ཁྲིད་དེ་བོད་སོག་གི་
 དམག་དཔུང་རྒྱམས་ཐེ་ཆོམ་མེད་པར་ལ་དྲགས་ཀྱི་དམག་སྐར་དུ་རྒྱགས་ནས་གཡུལ་བསྐྱེད་པས་པམ་
 ཉིས་ཆེན་པོར་བཏང་། ལ་དྲགས་ཀྱི་དམག་དཔུང་རྒྱམས་ཕྱིར་འཐོན་ནས་སྤྱི་རང་སྟག་ལ་མཁར་
 དང་། ཆ་བྱང་བཀྲ་ཤིས་མཁར་ལ་སོགས་པ་མཁར་རྫོང་བཅན་པོའི་ནང་དུ་འཇུག་ཏེ་རང་སྤྱང་བྱས་
 རས་བཟུང། སོག་པོའི་དཔོན་དམག་རྒྱམས་བདེ་ཐང་དུ་དམག་འཐབ་བྱེད་པར་མཁས་ཀྱང་། མཁར་
 རྫོང་བཅན་པོ་འབེབས་པ་ལ་ཉམས་སྦྱང་མེད་པས་ལན་འགར་འཐབ་ཀྱང་སྟགས་མ་རྟེན་པར་ལུས།
 སྤར་ཡང་ལྷ་ས་ནས་དམག་འཐབ་ཀྱི་བྱ་བར་སྦྱང་བྱ་ལྷན་པ་དམག་དཔོན་ངམ་རུ་པ་དང་། ཀོང་པོ་
 ཨ་བོ་བཀྲ་ཤིས། པོ་ལྷ་པ་པད་མ་རྒྱལ་པོ། དགོན་ལྷ་མ་འཕྲིན་ལས། ལྷག་ཅེ་རྩེ་དུང་བཅས་ཀྱིས་
 གཙོ་བོ་བྱས་པའི་བོད་དམག་སྟོང་ཕྱག་ལྔ་ཅམ་ཞིག་སྤྱིར་སྟབས་ཀྱིས་མངའ་འཇུག་མངགས་པར་
 མཛད། དེ་དག་འབྱོར་ནས་དམག་འཐབ་ཀྱི་གྲོས་སྤྱར་བྱས་པར་སྟོ་གྲོས་གཅིག་མཐུན་ཞིག་མ་བྱུང་
 ཡང་།

མཐར་དམག་དཔོན་དགའ་ལྷན་རང་ཉིད་ཀྱིས་གྲོས་ཐག་བཅད་དེ་དམག་ཤུགས་གཅིག་སྒྲིལ་གྱིས་ལ་
 དྲགས་ཀྱི་རྒྱལ་ས་སྟེ་ལ་རང་ལ་ཐད་ཀར་དཔུང་འཇུག་བྱ་རྒྱུ་གྲོས་འཆམས་ཏེ་དམག་དཔུང་བཏེགས།

ཐོག་མར་རྩ་བར་བཀྱ་ཤེས་སྒྲིབ་གི་མཁར་རྫོང་དྲག་ཤུགས་ཀྱིས་སྒྲངས་ཐོག་རིམ་གྱིས་བཤར་ནས་
 མཐར་ལ་དྲགས་སྒྲེལ་གྱི་ཉེ་སར་དམག་སྐར་བཏབ། དེའི་ཆོ་ལ་དྲགས་རྒྱལ་སྒོན་རྣམས་འཛབ་འཛུབ་
 ཏུ་གྱུར་ནས་ལྷ་སྒྲུང་མེད་ཁོག་ཏུ་བསྐྱམས་པ་ལ་ལུང་ཁྱུས་པར་ལན་དུ། དམག་དབུང་ཕྱིར་ཐོན་ནས་
 གཡུལ་བཀྱིས་ནས་རྒྱལ་ཁ་འཐོབ་པར་འགྱུར་རོ་ཞེས་བརྗོད་པ་ལྟར། ལ་དྲགས་ཀྱི་དབུང་གི་ཆོགས་
 ཆེན་པོ་ཡང་བྱང་ལ་ཞེས་པའི་ཡུལ་སྒྲོངས་སུ་གཡུལ་གཤོམ་པ་ལ་ཆས་པ་ན། དམག་དཔོན་དགའ་
 ལྷན་གྱིས་བགས་བསྐོ་བ་ལྟར་བཀའ་སྒོན་བྱ་ཆུང་དང་། པ་རྒྱལ་པོ། རོག་ཆེ་རིང་འཛིན། སོག་
 པོ་ནས་ཐར་བཅས་ཀྱིས་དམག་སྤྱི་ཁྲིད་དེ་ཆོས་ཆོས་མེད་པར་གཡུལ་བཟེས་ནས་ཉེན་མཚན་དུ་
 འཐབ་པའི་མཐར། ལ་དྲགས་ཀྱི་རྩེ་པོ་སྒོན་པོ་དང་བཅས་པ་ཏབ་པོར་ཉི་མུར་སྐང་ཞེས་པའི་བར་དུ་
 ཐོས་སོ། ། དེ་ནས་བོད་དམག་གིས་ལ་དྲགས་སྒྲེལ་གྱི་རྒྱལ་ས་སྒྲངས་ནས་དམག་དཔོན་དགའ་ལྷན་
 ཀྱི་བཞེན་རྟ་ཡང་པོ་བྱང་གི་སེང་གེ་སྒོ་མོར་བཏགས། བཀའ་སྒོན་བྱ་ཆུང་དང་པ་རྒྱལ་པོ་སོགས་ལ་
 སྒྲེལ་རྫོང་མཁར་གྱི་བང་མཛོད་ནོར་གྱིས་གང་བ་རེ་རེ་ཡང་དམག་སྒོན་གྱི་བྱ་དགར་བསྐྱལ་དོ།

གསུམ། རྒྱལ་བ་སྐྱ་ཕྱིང་རིམ་བྱོན་གྱི་རྣམ་ཐར་མདོར་བསྟུས།

1. རྒྱལ་བ་སྐྱ་ཕྱིང་དང་པོ་དགེ་འདུན་གྱུ་བ་ནི། ཡབ་མགོན་པོ་དྲེ་རྩེ་དང་། ཡུམ་རྩོ་མོ་རྣམ་
 སྐྱེད་གཉིས་ཀྱི་ཕྱས་སུ་རབ་བྱུང་བདུན་པའི་ལྷགས་ལྷག་སྐྱེ་ལོ་ལོར་དཔལ་ས་སྐྱའི་བྱ་འདབ་ཞག་དང་
 བན་རྫིང་གཉིས་ཀྱི་ས་མཚམས་གྱུར་མ་ཞེས་བྱ་བའི་འབྲོག་སྒྲེར་འཁྱུངས། དགུང་ལོ་ལྷ་བཞེས་སྐབས་
 སྲོང་པ་གཞན་གྱི་ར་རྩེ་མཛད། དགུང་ལོ་བདུན་པའི་སྐབས་སུ་སྤར་ཐང་མཁན་ཆེན་གྱུ་བ་པ་ཤེས་
 རབ་ལས་དགེ་བསྟེན་གྱི་ཕྱོམ་པ་བཞེས། རྒྱ་སྟོན་ཅན་དྲ་ལས་ཡི་གེ་འབྲི་སྟོག་དང་། ལན་མར་
 སོགས་བྱང་ཆུབ་པར་མཛད། དགུང་ལོ་བཙུང་པར་དགེ་ཚུལ་གྱི་ཕྱོམ་པ་བཞེས། མཚན་དགེ་འདུན་
 གྱུ་བ་ཞེས་གསོལ། སྤར་ཐང་པ་རྩེ་ཏ་ཆེན་པོ་སྐྱ་ཕྱེ་ལས་སྟན་ངག་མདོན་བརྗོད། སྐྱ་མཚམས་
 སྦྱོར་ལྷ་པ་སོགས་བྱུན་མོང་གི་རིག་གནས་དང་། མཁན་ཆེན་གྱུ་བ་པ་ཤེས་རབ་ལས་ཀྱི་དྲོར་ལྷ་དགུ།
 གྱུར་མགོན། སྟན་རྒྱལ། གནས་བཅུ་སོགས་ཀྱི་རྩེས་གནང་གསན། གཞན་ཡང་ཕྱག་ཆེན་བསོད་
 རམས་སྒོ་མོས་དང་། དཔོན་སྟོད་ཐུབ་པ་དཔལ་བཟང་། སྟོན་པ་དགེ་བ་དཔལ་ལ་སོགས་པ་
 བསྟེན་ཏེ་མདོ་ལྷགས་ཀྱི་གཞུང་མང་པོ་གསན་སྦྱོང་གནང་། དགུང་ལོ་ཉི་ཤུ་པའི་ལྷགས་ལྷག་ལོར་
 སྤར་ཐང་གྱུ་བ་པ་ཤེས་རབ་པས་མཁན་པོ་དང་། བྱང་པ་སྒོ་ལྷན་པས་སྒོ་བ་དཔོན། གྲགས་པ་ཤེས་
 རབ་ཀྱིས་གསང་སྟོན་མཛད་དེ་ཡོངས་རྫོགས་དགེ་སྦོང་གི་ཕྱོམ་པ་བཞེས། དེའི་རྩེས་སུ་ཆད་མ་རྣམ་
 འབྲེལ་གཞུང་ལ་གསན་སྦྱོང་གཙོ་བོར་གནང་། དགུང་ལོ་ཉེར་ལྷ་པ་ཤིང་ལྷག་ལོར་དབུས་སུ་བྱོན།
 ལྷ་འབྲུག་ཏུ་སེམས་དཔའ་ཆེན་པོ་ཀུན་བཟང་པ་དང་། ཐང་པོ་ཆེར་རོང་སྟོན་ཤུག་རྒྱལ་མཚན་
 པའི་ཞབས་ལ་གདུགས་ནས་ཕར་ཕྱིན་གསན། དེའི་རྩེས་སུ་རྩེ་ཙོང་ཁ་པ་ལྷང་གྲགས་པ་རྒྱལ་མཚན་
 ཀྱིས་འོན་བཀྱ་ཤེས་རྩོ་ཁར་སྐུར་དངས་པའི་དུང་དུ་བྱོན་ནས་ཆད་མ་རྣམ་དེས། དུང་དེས་རྣམ་
 འབྲེད། ཅ་ཤེ། སྐ་མ་ལྷ་བཅུ་པ། ཅ་རྩུང་རྣམ་བཤད་སོགས་ཁྱུས། དེ་ནས་ལོ་བཅུ་གཉིས་ཅམ་
 དབུས་སུ་བཞུགས་ནས་སྐྱ་བྱང་པ་ཉི་མ་རྒྱལ་མཚན་དང་། གསང་ཕྱ་པ་རྩེ་ཤེས་རབ་སེང་གོ། རྩེ་
 ཙོང་ཁ་པ། རྒྱལ་ཆབ་དར་མ་རིན་ཆེན་སོགས་བསྟེན་ནས་གསང་འདུས། འཛིགས་བྱེད། གཤེད་
 དམར་སོགས་ལྷགས་ཀྱི་སྒྲོར་དང་། བྱང་ཆུབ་ལམ་རིམ། ཆད་མ། ཕར་ཕྱིན། མདོན་པ་ཀུན་
 བཏུས། བྱམས་ཆོས་ཐེ་ལྷ་ལ་སོགས་མདོ་ལྷགས་ཀྱི་ཆོས་སྒྲོར་མང་པོ་བསྐྱབ་གཉེར་གནང་བས་

མཁན་པོ་མཆོན་ལྷན་རྒྱུ། དགུང་ལོ་ཞི་གཅིག་པ་ལྷག་པ་ལོ་རྗེ་ཤེས་རབ་མེད་གོ་དང་ལྷན་
 ཏུ་ལ་སྟོན་ཕྱོགས་སུ་བྱོན། བོ་དོང་པ་པའ་ཆེན་དང་མཇལ། ཆོད་མ་རྣམ་འགྲེལ་གྱི་ཁྲི་བཅུ་མས།
 རི་ཁྱུང་ཆོས་ལུང་གི་གདན་ས་མཛད་ནས་རྗེ་བཙུན་བྱམས་མགོན་གྱི་སྐུ་བཞེངས། དགུང་ལོ་ཞི་དྲུག་པ་
 མེ་འབྲུག་ལོར་ཤུག་དཔལ་པས་སྦྱོན་བདག་ཁྱེས་ཏེ་བྱང་ཆེན་དུ་དབེན་གནས་ཐེག་ཆེན་སོ་བྱང་
 བཏབ། དེར་ཆོད་མའི་བཙུན་བཙུག་རིགས་པའི་རྒྱུན་བཅུ་མས། དགུང་ལོ་ཞི་བརྒྱད་པ་ས་རྩ་ལོར་
 སྤར་ཡང་དབྱུག་སུ་ཕེབས་ཏེ་བྱང་ཆེན་རྗེ་སོགས་མཁན་པ་དུ་མའི་མདུན་བཟོ་སྤང་མང་པོ་གནང་།
 དགུང་ལོ་ལྔ་བརྒྱ་པ་ལྷག་པ་སྤེལ་ལོ་ལ་སྤར་ཡང་གཙང་དུ་ཕེབས་ནས་སྤར་ཐང་དང་། བྱང་ཆེན་
 སོགས་སུ་འདུལ་བའི་འཆད་ཉན་གཙོ་བོར་མཛད། ཏུས་དེར་འདུལ་བའི་སྤང་འབྲུམ་ཆེན་མོ་དང་།
 སོ་ཐར་གྱི་ཁྲི་བཅུ་བཅས་བཅུ་མས། དགུང་ལོ་ད་བདུན་པ་མེ་ཡོས་སྤྱི་ལོ་1447ལོར་བསམ་གྲུབ་ཆེར་
 བྱོན། གཙང་བཟ་ཤེས་ལྷན་པོའི་དགོན་པ་བཏབ། དགོན་པའི་གཞི་རྟེན་དུ་དར་རྒྱས་དཔོན་གྱིས་
 གཞིས་མཁར་གྱི་ཡོང་སྒོ་ཕྱལ། གདན་ས་དེར་བཞུགས་ནས་འཆད་ཚོད་ཚོམ་གསུམ་གྱི་བཙུན་པ་སྤྱི་
 དང་ཁྱུང་པར་རི་བོ་དགོ་ལྷན་པའི་རང་ལྷགས་ཆོས་ཆེར་འཕེལ་བར་མཛད་དེ་མཐར་དགུང་ལོ་གྲུ་ལྔ་
 པ་རབ་བྱུང་བརྒྱད་པའི་ཤིང་རྩ་སྤྱི་ལོ་1474ལོར་ཐུང་ན་ལས་འདས་སོ།

2. རྒྱལ་བ་སྐུ་སྤང་གཉིས་པ་དགོ་འདུན་རྒྱ་མཚོ་ནི། ཡབ་ཀྱན་དགའ་རྒྱལ་མཆོན་དང་། ཡུམ་མ་
 གཅིག་ཀྱན་དགའ་དཔལ་མོ་གཉིས་ཀྱི་སྐུ་སུ་རབ་བྱུང་བརྒྱད་པའི་ཤིང་ལྷག་སྤྱི་ལོ་1475ལོར་རྩ་ནག་
 ཡོལ་དཀར་རྩོམ་གདན་དུ་སྐུ་འབྱུངས། མཆོན་སངས་རྒྱས་འཕེལ་ཞེས་གསོལ། དགུང་ལོ་བརྒྱ་
 བཞེས་པའི་ཏུས་པའ་ཆེན་ལྱང་རིགས་རྒྱ་མཚོ་དང་བཟ་ཤེས་ལྷན་པོའི་དཔོན་སློབ་རྣམས་བཀའ་
 བཟོས་ཐོག་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་དགོ་འདུན་གྲུབ་པའི་སྤྱལ་སྤར་ངོས་འཛིན་ཁྱེས་ཏེ་བཟ་ཤེས་ལྷན་
 པོར་སྦྱོན་དངས། དགུང་ལོ་བརྒྱ་གཉིས་པར་པའ་ཆེན་ལྱང་རིགས་རྒྱ་མཚོའི་དྲུང་དུ་ཡོངས་རྫོགས་
 དགོ་བཞེན་གྱི་སློབ་པ་བཞེས་ནས་མཆོན་དགོ་འདུན་རྒྱ་མཚོ་དཔལ་བཟང་པོ་ཞེས་བྱ་བར་གསོལ། ལོ་
 དེར་གནས་སྤྱིང་ཞབས་དྲུང་ཀྱན་དགའ་བདེ་ལེགས་གྱིས་མཁན་བོ་དང་། པའ་ཆེན་ལྱང་རིགས་རྒྱ་
 མཚོས་སློབ་དཔོན། དབུ་མཛད་སངས་རྒྱས་ཚུལ་ཁྲིམས་པས་དུས་བསྐོ་བ་མཛད་ནས་བཟ་ཤེས་ལྷན་
 པོར་རབ་ཏུ་བྱུང་། དེ་ནས་དགུང་ལོ་ཉི་ཤུ་པ་རྒྱ་ལོའི་བར་གནས་དེར་བཞུགས་ནས་པའ་ཆེན་
 ལྱང་རིགས་རྒྱ་མཚོ་དང་། པའ་ཆེན་ཡེ་ཤེས་རྩོམ་སོགས་ཡོངས་འཛིན་དུ་མར་བཞེན་ནས་གཞུང་
 ཆེན་བཀའ་བོད་ལྔ་ལ་གསན་སྦྱོང་མཐར་ཕྱིན་པར་གནང་། དགུང་ལོ་ཉེར་གཅིག་པ་རྒྱ་ཡོས་ལོར་
 དབྱུག་ཕྱོགས་སུ་ཕེབས་པ་འབྲས་སྤངས་སུ་སྦྱོན་དངས་ནས་གནས་སྤྱིང་ཞབས་དྲུང་གིས་མཁན་བོ་
 དང་། འབྲས་སྤངས་ཆོས་རྗེ་ལེགས་པ་ཆོས་འབྱོར་བས་ལས་སློབ། ར་ཅག་པ་སངས་རྒྱས་བཟང་པོས་
 གསང་སྟོན་མཛད་ནས་དགོ་སྤང་གི་སློབ་པ་བཞེས། ལོ་དེར་རྩ་སྤྱིང་དང་འོ་དེ་གུང་རྒྱལ་གྱི་དབེན་
 གནས་སོགས་སུ་ཕེབས། དགུང་ལོ་ཉེར་བརྒྱད་པར་འཇམ་དཔལ་མཆོན་བརྗོད་ཀྱི་ཁྲི་བཅུ་བཅུ་མས།
 དེ་རྗེས་དབྱུག་གཙང་གི་ཆོས་གྲུ་ཁག་ལ་གྲུ་སྒྲིལ་ཐེངས་མང་ཅོམ་ཕེབས་ནས་མདོ་ཐུགས་གཞུང་
 ལྷགས་མང་པོའི་སྒྲིལ་བཟོ་སྤང་གནང་།

དགུང་ལོ་སོ་ལྔ་པ་རབ་བྱུང་བརྒྱད་པའི་ས་སྤྱལ་ཏེ་སྤྱི་ལོ་1509ལོར་ཆོས་འཁོར་རྒྱལ་ལེགས་བཤད་
 སྒྲིགས་པའི་དགའ་ཚལ་བཟ་ཤེས་ལྷན་གྲུབ་ཀྱི་དགོན་པ་བཏབ། དགུང་ལོ་སོ་དྲུག་པ་ལྷག་པ་རྩ་
 སྤྱི་ལོ་1510ལོར་བཟ་ཤེས་ལྷན་པོའི་ཁྲི་བཅུ་ལྔ་པར་ཕེབས་ནས་གདན་ས་ལོ་དྲུག་བསྐྱུངས། དགུང་ལོ་

ཞེ་གསུམ་པའི་མེ་སྒྲིང་ལོར་སྒྲེ་གདོང་དག་དབང་བཟུང་གིས་གྲགས་པས་གདན་ཞུས་ལྟར་དབུས་སུ་
 སེབས། འབྲས་སྤངས་ཀྱི་གདན་རབས་དགུ་པའི་འགན་བཞེས། དགུང་ལོ་ཞེ་བཞི་པ་ས་ལྷག་ལོར་སྒྲེ་
 སྤེད་དག་དབང་བཟུང་གིས་གྲགས་པས་འབྲས་སྤངས་སུ་ཡོད་པའི་སྒྲེ་གདོང་པའི་གཞིས་ཀ་རྩོལ་བ་
 རྒྱུ་ལོར་གྲགས་པ་དེ་རྗེ་དགེ་འདུན་རྒྱ་མཚོ་ལ་ཡུལ་པས་དེ་བཞུགས་ཡུལ་གཙོ་བོར་གནང་། སྐུ་སྤེང་
 གསུམ་པའི་སྐབས་དེ་རྒྱ་བསྐྱེད་ནས་དགའ་ལྡན་པོ་བྱང་ཞེས་མིང་བཏགས་པ་དེ་རྗེས་རྒྱལ་བ་ལྷ་པས་
 བོད་ཀྱི་སྤེད་དབང་བསྐྱམས་སྐབས་སྤེད་གཞུང་གི་མིང་དུ་ཆགས། དགུང་ལོ་དགཉིས་པ་རབ་བྱུང་
 དགུ་པའི་མེ་བྱི་ལྷེ་སྤྱི་ལོ་1526ལོར་སྒྲེ་སྤེད་དག་དབང་བཟུང་གིས་གྲགས་པའི་ཞུས་པ་ལྟར་སེ་རའི་
 གདན་ས་པ་མཛད། དགུང་ལོ་རེ་བདུན་པ་རབ་བྱུང་དགུ་པའི་རྒྱ་ལྷག་ལྷེ་སྤྱི་ལོ་1542ལོར་འབྲས་
 སྤངས་སུ་དགོངས་པ་རྒྱུགས།

3. རྒྱལ་བ་སྐུ་སྤེང་གསུམ་པ་བསོད་ནམས་རྒྱ་མཚོ་ནི། ཡབ་སྒྲེ་པ་རྣམ་རྒྱལ་གྲགས་པ་དང་། ཡུམ་
 དཔལ་འཛོམས་བྱ་བྱིད་གཉིས་ཀྱི་སྲས་སུ་རབ་བྱུང་དགུ་པའི་རྒྱ་ཡོས་སྤྱི་ལོ་1543ལོར་ལྷ་སའི་ཉེ་
 འབྲམ་རྫོང་ལུང་མདའ་རུ་སྐུ་འབྱུངས། མཚན་ལ་ར་རུ་སྤྱི་གཙོད་ཅེས་གསོ། དགུང་ལོ་བཞི་པ་
 རབ་བྱུང་དགུ་པའི་མེ་རྟ་སྤྱི་ལོ་1546ལོར་དགེ་འདུན་རྒྱ་མཚོའི་ཡང་སྤེད་དུ་ངོས་འཛིན་བྱས་ཏེ་
 འབྲས་སྤངས་སུ་སྤྱོད་བྱངས། བཤེན་བསོད་ནམས་གྲགས་པས་ཡོངས་རྒྱུགས་དགེ་བསྟེན་གྱི་ཕྱོམ་
 པ་གནང་སྟེ་མཚན་བསོད་ནམས་རྒྱ་མཚོ་དཔལ་བཟང་པོ་བསྟན་པའི་ཉེ་མ་ཕྱོགས་ཐམས་ཅད་ལས་
 རྣམ་པར་རྒྱལ་བ་ཞེས་གསོ། དགུང་ལོ་བདུན་པའི་ས་བྱ་ལོར་བཤེན་བསོད་ནམས་གྲགས་པས་
 མཐན་པོ་དང་། གསང་ཕུ་ཆོས་རྗེ་ལེགས་པ་དོན་གྲུབ་ཀྱིས་ལས་སྒོ་བ་མཛད་དེ་དགེ་ཚུལ་གྱི་ཕྱོམ་པ་
 བཞེས། བཤེན་བསོད་ནམས་གྲགས་པ། ཆོས་རྗེ་ལེགས་པའི་དོན་གྲུབ། ཤར་ཅེ་ལེགས་པ་དོན་
 གྲུབ་སོགས་བསྟེན་ནས་གསན་སྦྱོང་དང་དབང་ལུང་མང་པོ་ཞུས། རྒྱལ་དང་། འབྲས་སྤངས་
 གཉིས་སུ་རེས་མོས་བཞུགས། དགུང་ལོ་བརྒྱུ་པ་རབ་བྱུང་དགུ་པའི་རྒྱ་བྱི་ལྷེ་སྤྱི་ལོ་1552ལོར་འབྲས་
 སྤངས་ཀྱི་ཁྲིར་སེབས། དེ་ནས་གཞུང་ལྷགས་མང་པོར་སྒོ་བ་གཉེར་མཛད། དགུང་ལོ་ཉེར་གཉིས་པའི་
 ཤིང་བྱི་ལོར་དགའ་ལྡན་ཁྲི་བུར་མཐས་གྲུབ་དགེ་ལེགས་དཔལ་བཟང་པོས་མཐན་པོ་དང་། ཁྲི་པ་
 ལས་ཐོག་པ་བསྟན་པ་དང་རྒྱས་ཀྱི་ལས་སྒོ་བ། དགེ་འཕེལ་ཆོས་རྗེ་ཕྱོགས་ལས་རྣམ་རྒྱལ་པས་གསང་
 རྒྱུ་། ལྷ་བརྩན་བསོད་ནམས་དཔལ་བཟང་གིས་དུས་བསྐོ་པ་མཛད་དེ་དགེ་སྦྱོང་གི་ཕྱོམ་པ་བཞེས།
 དེ་ནས་བཟུང་གིས་ལྷན་པོས་གདན་ཞུས་ལྟར་གཙོད་ཕྱོགས་སུ་སེབས་ཏེ་སེར་སྐུ་མང་པོ་ལ་བཀའ་ཆོས་
 བསྟུལ། དགུང་ལོ་ཉེར་དགུར་སེབས་པ་རབ་བྱུང་བརྒྱ་པའི་ལྷགས་ལྷག་ལྷེ་སྤྱི་ལོ་1571ལོར་སོག་པོ་
 ཞལ་ཐན་རྒྱལ་པོས་གདན་ཞུས་ལྟར་སོག་ལྷུ་དུ་སེབས་ནས་སོག་པོ་དཔོན་འབངས་ཀུན་ལ་སྤྱིང་རྗེ་
 བྱམས་སེམས་དང་། ལས་འབྲས་རྣམ་སྤྱོད་སོགས་གང་ལ་གང་འདུལ་གྱི་ཆོས་ཀྱི་འཁོར་ལོ་བསྐོར་བས་
 མཚན་སྟན་རབ་དུ་རྒྱས། སོག་ལྷུ་གྱི་སོག་གཙོད་དང་དམར་མཚོད་ཀྱི་སོལ་མཐའ་དག་བསྟུབས།
 སོག་པོ་ཞལ་ཐན་རྒྱལ་པོ་དང་སྐུ་མ་བསོད་ནམས་རྒྱ་མཚོ་གཉིས་མཚོད་ཡོན་ཉི་ལྷ་བྱང་འབྲེལ་གྱི་སྒོ་
 རས་ཁྲིམ་འབུམ་ཕྱག་ཅམ་ཆོགས་པའི་དབུས་སུ་དགེ་བ་བརྩེའི་ཁྲིམས་བསྟུགས། སྐུ་མ་བསོད་
 རས་རྒྱ་མཚོ་ཞེས་མཚན་སྟན་གྱིས་སོག་ལྷུ་ཁེངས་པས་མཚན་གྱི་བྱེད་བྱེམ་རྒྱ་མཚོ་ཞེས་པ་སོག་
 སྐད་དུ་བསྐྱར་ན་ཏུ་ལ་ཞེས་པ་ཡིན་པས་ཏུ་ལའི་སྐུ་མ་ཞེས་འབོད་སོལ་བྱུང་ལ། བོད་དུ་སྐུ་སྤེང་བྱི་
 མ་རྣམས་ལ་ཆེ་བཛོད་ཀྱི་ཚུལ་དུ་ཏུ་ལའི་སྐུ་མ་ཞེས་འབོད་པ་བྱུང་། རབ་བྱུང་བརྒྱ་པའི་ས་ལྷག་སྤྱི་ལོ་

ལོར་མང་ལིའི་ཁྱིལ་དུག་པ་རྒྱ་ནག་གོང་མ་མིང་རྟེན་ཅུང་གིས་གསེར་ཡིག་པ་མངགས་ནས་ཀྱན་
 ཉིང་གོ་ཤིང་མཚན་སྤུལ་ཅིང་གདན་འདྲེན་ཞུས་པར་ཞལ་གྱིས་བཞེས་ཀྱང་དངོས་སུ་ཕེབས་མ་ཐུབ།
 དགྲང་ལོ་ཞེ་དུག་པ་རབ་བྱུང་བཅུ་པའི་ས་གྲི་སྟེ་ལོ་1588ལོར་མཚོ་ཕྱོག་དུ་ཕེབས་ནས་སྐྱེ་འབྱས་
 བྱམས་པ་སྤྱིང་བཅུ་ལ། ལོ་དེར་སོག་ཡུལ་དུ་ཕྱིར་ཕེབས་ཏེ་སྐྱེ་བྱ་ངན་ལས་འདས་སོ།

4. རྒྱལ་བ་སྐྱེ་བའི་པ་ཡོན་ཏན་རྒྱ་མཚོ་ནི། ཡབ་སོག་པོ་སེ་ཆེན་ཆོས་ཁུར་དང་། ཡུམ་བླ་ཁེན་
 རྒྱལ་གཉིས་ཀྱི་སྲས་སུ་རབ་བྱུང་བཅུ་པའི་ས་སྤང་ལོ་སྟེ་ལོ་1589ལོར་སོག་ཡུལ་དུ་སྐྱེ་འབྱས།
 གསོལ་དཔོན་ཚུལ་ཁྲིམས་རྒྱ་མཚོ་སོག་ཡུལ་དུ་ཆེད་ཕེབས་ཀྱིས་དྲ་ལའི་སྤྲ་མའི་ཡང་སྤྱིང་བཅུད་
 གཙོད་བྱས་ཆེས། སེ་ཆེན་ཆོས་ཁུར་གྱི་སྲས་དེ་ཡང་སྤྱིང་འབྲུལ་བལ་ཡིན་ཚུལ་གྱི་གནས་ཚུལ་སྟོན་ཞུ་
 འབྲུལ་བའི་བང་མེ་ཆེད་གཉེར་གྱིས་ལྷ་སར་མངགས། བོད་ནས་ཕྱག་མཛོད་དཔལ་ལྷན་རྒྱ་མཚོ། ལྷ་
 གདོང་གོང་མ། ས་སྤྱིང་དགའ་ལྷན་པ་སོགས་དཔོན་རིགས་དང་། སེ་འབྲས་དགེ་གསུམ་གྱི་འབྲས་
 མི་བཅས་སོག་ཡུལ་མཁར་ཕྱོག་པོར་འབྱོར། སོག་པོ་སེ་ཆེན་གྱི་སྲས་དགྲང་ལོ་བཞི་པ་རབ་བྱུང་བཅུ་
 པའི་ཆུ་འབྲུག་སྟེ་ལོ་1592ལོར་དྲ་ལའི་སྤྲ་མ་སྐྱེ་བའི་གསུམ་པའི་ཡང་སྤྱིང་དུ་དོས་འཛིན་བྱས། བོད་
 དུ་གདན་འདྲེན་ཞུ་བཅས་བྱས་ཀྱང་ཡབ་ཡུམ་གྱི་བཀའ་མ་འཁྲོལ་པས་དེ་ཞིག་སོག་ཡུལ་དུ་བཞུགས་
 རྒྱ་ཐག་བཅད། བོད་ནས་སྐྱེ་ཡོན་སྤུལ་མཁན་གྱི་དགེ་ཆན་ཀྱན་བཟང་ཅེ་པ་དང་། གསོལ་དཔོན་
 དང་ཕྱག་མཛོད་གཅིག་ཕྱགས་ཚུལ་ཁྲིམས་རྒྱ་མཚོ་སོགས་དྲུང་འཁོར་ཁག་གཅིག་སོག་ཡུལ་དུ་
 མངགས་ནས་ཞབས་ཞུ་བྱས། དགའ་ལྷན་ཁྲི་བྱར་རྒྱལ་ཁང་ཅེ་པ་དཔལ་འབྱོར་རྒྱ་མཚོས་མཆོག་སྤུལ་
 རིན་པོ་ཆེ་ལ་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་ཡོན་ཏན་རྒྱ་མཚོ་དཔལ་བཟང་པོ་ཞེས་མཚན་གསོལ། དགྲང་ལོ་
 བཅོམ་པ་རབ་བྱུང་བཅུ་པའི་ཆུ་ཡོས་སྟེ་ལོ་1603ལོར་བོད་དུ་གདན་དྲངས་ཏེ་འབྲས་སྤྱངས་ཀྱི་པོ་
 བང་དུ་བཞུགས། དེ་རྗེས་ལྷ་སའི་རྩོ་པོ་ཤུག་ལུ་མའི་མདུན་དུ་དགའ་ལྷན་ཁྲི་བྱར་སངས་རྒྱས་རིན་
 ཆེན་གྱིས་མཁན་པོ་དང་། དགའ་ལྷན་ཁྲི་པ་དགེ་འདུན་རྒྱལ་མཚན་གྱིས་སློབ་དཔོན་གནང་སྟེ་དགེ་
 ཚུལ་ཕྱོམ་པ་བཞེས། དེ་ནས་མི་རིང་བར་བཀའ་ཤིས་སྤྱན་པོའི་པཌ་ཆེན་སློབ་བཟང་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན་
 དབུས་སུ་ཕེབས་ནས་མཇལ་ཁ་ཞུས། ལོ་ཤས་རིང་དེར་བཞུགས་ནས་དྲ་ལའི་སྤྲ་མ་མཆོག་ལ་མདོ་
 རྒྱལ་ས་རིག་གནས་ཀྱི་གཞུང་མང་པོའི་འཆད་ཁྲིད་གནང་། དེ་ནས་རྒྱལ་བ་ཡོན་ཏན་རྒྱ་མཚོ་ལྷ་ལྷན་
 སྟོན་ལམ་ཆེན་པོའི་ཆོགས་དབུས་ཕེབས་པ་དང་། དབུས་གཙང་གི་དགོན་སྡེ་དང་གནས་ཆེན་ཁག་
 ལ་གཟིགས་སྐྱོར་དུ་ཕེབས། གཙང་ཁུལ་གྱི་སེར་སྐྱ་མང་པོ་ལ་མཇལ་ཕྱག་གནང་། དགྲང་ལོ་ཉེར་
 དུག་པའི་ཤིང་ལྷག་སྟེ་ལོ་1614ལོར་པཌ་ཆེན་སློབ་བཟང་ཆོས་རྒྱན་གྱིས་མཁན་པོ་དང་། སྤུལ་སྐྱེ་
 བསོད་ནམས་དགེ་ལེགས་དཔལ་བཟང་གིས་ལས་སློབ་མཛོད་དེ་བསྟེན་རྒྱུ་གྱི་ཕྱོམ་པ་བཞེས།
 དགྲང་ལོ་ཉེར་བཅུད་པ་རབ་བྱུང་བཅུ་པའི་མེ་འབྲུག་ལོ་སྟེ་ལོ་1616ལོར་སྐྱེ་གཤེགས་སོ།

5. རྒྱལ་བ་སྐྱེ་བའི་པ་སློབ་བཟང་རྒྱ་མཚོ་ནི། ཡབ་འཕྱོངས་རྒྱས་པ་བདུད་འདུལ་རབ་བཏན་
 དང་། ཡུམ་ཀྱན་དགའ་ལྷ་མཛོས་གཉིས་ཀྱི་སྲས་སུ་རབ་བྱུང་བཅུ་པའི་མེ་སྤུལ་སྟེ་ལོ་1617ལོར་
 འཕྱོངས་རྒྱས་འཕྱོང་བ་ལྷག་ཅེ་ཅུ་སྐྱེ་འབྱས། པཌ་ཆེན་སློབ་བཟང་ཆོས་རྒྱན་དང་། འབྲས་སྤྱངས་
 དགའ་ལྷན་པོ་བང་གི་སྐྱེ་ཆབ་དགའ་བཅུ་སོགས་ཀྱིས་ཐུན་མོང་གིས་བཀའ་བགྲོས་ཐོག་འཕྱོངས་རྒྱས་
 པ་བདུད་འདུལ་རབ་བཏན་གྱི་སྲས་དེ་དྲ་ལའི་སྤྲ་མའི་ཡང་སྤྱིང་དུ་དོས་འཛིན་བྱས། དགྲང་ལོ་དུག་
 པའི་མེ་ཁྱི་སྟེ་ལོ་1622ལོར་འབྲས་སྤྱངས་དགའ་ལྷན་པོ་བང་དུ་གདན་འདྲེན་ཞུས། ཡི་གེ་འབྲི་སྟོག་

ནས་བཟུང་སྐྱོ་ཡོན་ལུ། དགུང་ལོ་དགུ་པའི་ཤིང་སྤང་ལོར་པའ་ཆེན་རིན་པོ་ཆེས་གཙུག་ལུང་
 བཞེས་ཤིང་དགོ་ཚུལ་གྱི་སྒྲོམ་པ་ལུལ་ནས་མཚན་ངག་དབང་སྒོ་བཟང་རྒྱ་མཚོ་འཇིགས་མེད་གོ་ཆ་
 ཐུབ་བརྟན་ལང་ཚོའི་ཕྱེ་ཞེས་གསེལ། རབ་བྱུང་བརྒྱ་གཅིག་པའི་མེ་སྤང་ཉེ་དགུང་ལོ་ཉེར་གཅིག་
 སེབས་སྐབས་པའ་ཆེན་རིན་པོ་ཆེ་ལས་སྤང་འདུལ་ལུགས་ཀྱི་ཐུགས་རྫོགས་བཞེས། འཁོན་རྟོན་
 དཔལ་འཕྱོར་རྟོན་གྲུབ་དང་། ཟུར་ཆེན་ཆོས་དབྱིངས་རང་གོལ་སོགས་ལས་གསང་སྟགས་ཀྱི་དབང་
 རིམ་དང་། དགའ་ལྷན་ཁྲི་པ་འཇམ་དབྱངས་དགོན་མཚན་ཆོས་འཕེལ་ལས་གཞུང་ཆེན་བཀའ་པོད་
 རྒྱ། སྒོན་འགྲོ་པ་ཡབ་ལས་ལས་སྤང་དང་རྟོན་ངག་སོགས། ལུམ་བུ་དོན་གྲུབ་དབང་རྒྱལ་ལས་ཅིས་
 དཀར་ནག་སོགས་བསྟན་གཉེར་གནང་བས་མཁས་པའི་མཚན་རྟོན་རྒྱས། དགུང་ལོ་ཉེར་དྲུག་པ་
 རབ་བྱུང་གཙུག་ཅིག་པའི་ཚུ་རྟ་སྤྱི་ལོ་1642ལོར་དབུས་སོག་མཉམ་སྦྲེལ་གྱིས་གཙང་རྫོལ་བྱས་མཐར་
 བོད་ཀྱི་སྤིང་དབང་དེ་དབུས་པས་བཟུང་ཞིང་ཏཱ་ལའི་སླ་མ་སྤྱི་ཕྱིང་ལྷ་པ་སྒོ་བཟང་རྒྱ་མཚོ་བོད་
 རྫོངས་ཆོས་སྤིང་གཉིས་ཀྱི་བདག་པོར་གྱུར། གནས་བསྐོས་དགའ་ལྷན་པོ་བྱང་ཞེས་པའི་སྤིང་གཞུང་
 བཙུགས། གཙང་པ་རྒྱལ་པོའི་འབྲེལ་ཡོད་ཕྱེ་འབངས་མཚན་གནས་དང་བཅས་པ་ཐམས་ཅད་
 དྲག་གཞོན་བྱས་ཀྱང་། སྤིང་གཞུང་གསར་པའི་སྟོབས་ཤུགས་བསྐྱེད་པར་རྒྱབ་རྟེན་བཅོལ་ཡུལ་ཞིག་
 དགོས་པར་དམིགས་ནས་སླ་མ་སེ་ཆེན་ཆོས་རྗེ་རྒྱ་ནག་ཏུ་མངགས་ནས། མན་རྩ་གོང་མ་ཆིང་ཐའི་
 རྩང་དང་འབྲེལ་བ་བཙུགས། རབ་བྱུང་བརྒྱ་གཅིག་པའི་ལུགས་ཡོས་སྤྱི་ལོ་1651ལོར་མན་རྩ་གོང་མ་
 ཐབས་སྐྱོང་གིས་བོད་དུ་པོ་ཉ་བཏང་ནས་ཏཱ་ལའི་སླ་མར་གདན་འདྲན་བྱ་ཡིག་ལུལ་བ་ལྟར། དེའི་ཕྱི་
 ལོར་བོད་ལྷ་གསུམ་པའི་ཆོས་བརྒྱ་བདུན་ཉིན་ཏཱ་ལའི་སླ་མ་སྤྱི་འཁོར་རྟོང་ཤུག་གསུམ་ལོངས་པ་ཅམ་
 པེ་ཅིན་དུ་ཆིབས་ཞལ་བསྐྱུར། གོང་མ་སྤྱི་འཁོར་མང་པོ་དང་བཅས་བསུ་བར་ཕེབས། པོ་བྱང་དུ་
 དཔྱེས་རྟོན་གཟུབ་རྒྱས་གནང་། སླ་བ་གཉིས་ཅམ་བཞུགས་རྗེས་ས་རྒྱ་རྩང་མ་འཕྲོད་སྟབས་བོད་དུ་
 ཕྱིར་ཕེབས་རྒྱའི་བཀའ་གོས་འགྲིག་དགུང་ལོ་སོ་བརྒྱད་པ་ཉེ་ཤིང་རྟ་སྤྱི་ལོ་1654ལོར་གཙང་དུ་
 སེབས་ནས་པའ་ཆེན་རིན་པོ་ཆེ་མཚན་དང་ལྷན་དུ་སྤྱི་ཕྱིང་ཅམ་བཞུགས། སྤྱི་ལོ་1659པའི་ས་ཕག་
 ལོར་མཚོ་སྒོན་ཕྱགས་ཀྱི་སོག་པོའི་ཕྱེ་ཤོག་དང་དཔོན་རིགས་རྣམས་ལ་ཆོས་སྤིང་གཉིས་ཀྱི་སྒོ་ནས་
 བཀའ་ལུང་དང་ལས་ཐམ་སོགས་གནང་། རབ་བྱུང་བརྒྱ་གཅིག་པའི་མེ་ལུག་སྤྱི་ལོ་
 1667ལོར་རྒྱ་སོག་བར་འབྲུག་ཟིང་རྩང་བྱུང་བར། གོང་མས་གསེར་ཡིག་པ་བོད་དུ་བཏང་ནས་ཏཱ་
 ལའི་སླ་མ་ལ་སོག་པོ་དཔོན་རིགས་ཁག་ལ་གོ་གསེད་གནང་དགོས་ཚུལ་བྱས་པ་ལྟར། ཏཱ་ལའི་སླ་མས་
 སོག་ལུལ་དུ་སྤྱི་ཆབ་མངགས་ནས་མན་རྩ་གོང་མ་ལ་དགོངས་སེལ་བྱ་དགོས་པའི་སྟོབ་རྟོན་གནང་བ་
 བཞིན་བྱས་པས་རྒྱ་སོག་བར་དུས་བདེ་ཞོད་འཇགས་བྱུང་། དགུང་ལོ་ང་དགུ་པའི་ཤིང་ཡོས་སྤྱི་ལོ་
 1675ལོར་གོང་མ་བདེ་སྐྱོང་
 གིས་ཏཱ་ལའི་སླ་མ་ལ་དཔོན་མཁའ་འགྲོས་རྒྱ་བོད་ས་མཚམས་སུ་ཟིང་འབྲུག་ཐངས་འགར་བསྐྱངས་
 སྟབས་དཔོན་ས་གནས་དབྱུང་དགོས་ཚུལ་བཀའ་འཕྲིན་འཕྱོར་བར། དེ་བཞིན་ལག་ལེན་བྱས་པའི་
 བྱ་དགར་གསེར་སྤང་ཆིག་བརྒྱ་སོ་ལྷ་ལས་གྲུབ་པའི་མརྒྱལ་དང་། སྤང་ཆིག་བརྒྱ་ཡོད་པའི་རྟུག་
 དངུལ་གྱི་མདོང་མོ། དངུལ་རྟ་ཆིག་མ་སོགས་དངུལ་སྤང་བཞི་བརྒྱ་དང་བརྒྱ། གན་གོས་ལུག་ཉིས་
 བརྒྱ། ཁ་བཏགས་རྩ་ཆོགས་བཅས་གནང་སྟོན་ཐོབ། ལོ་དེར་བོད་འབྲུག་བར་འབྲུག་ཚོད་བྱུང་བ་
 དང་ཆིངས་གོས་པར་གསལ། རབ་བྱུང་བརྒྱ་གཅིག་པའི་ས་ལུག་སྤྱི་ལོ་1679ལོར་གོང་སྤང་པ་

སངས་རྒྱུ་རྒྱ་མཆོ་ལྷེ་མིང་དུ་བསྐྱོ་བཞག་གནང་། དེ་རྗེས་ལ་དུགས་རྒྱལ་པོ་མེད་གོ་རྣམ་རྒྱལ་གྱི་
 མངའ་རིས་སྒྲོར་གསུམ་དབང་དུ་བྱས་ཤིང་དགོ་ལྷགས་པའི་གྲུབ་མཐའ་ལ་སྤང་བར་བྱས་ཀྱིན། ཏྲ་
 ལའི་སྒྲ་མ་ལྷ་པ་ཆེན་པོས་བཀྲ་ཤིས་རྒྱན་པོའི་དགོན་པར་རབ་དུ་བྱུང་བའི་སོག་པོ་དགའ་ལྡན་ཆོ་
 དབང་ལ་མངའ་རིས་ཚྭགས་སུ་དམག་དཔོན་བྱས་ནས་འགྲོ་དགོས་པའི་བཀའ་དང་དུ་སྤངས་ཏེ།
 བཀའ་སློན་བྱ་ཆུང་། བད་མ་རྒྱལ་པོ། རོག་ཆོ་རིག་འཛིན། སོག་པོ་ནས་ཐར་སོགས་ཀྱི་དཔུང་
 རོགས་དང་བཅས་གཡུལ་དུ་ཆས་པས་རྒྱལ་ཁ་ཐོབ། མངའ་རིས་སྒྲོར་གསུམ་དབང་དུ་བཟུས། དགུང་
 ལོ་རེ་དྲུག་པ་རབ་བྱུང་བརྒྱ་གཅིག་པའི་ཆུ་བྱི་ཕྱི་ལོ་ 1682ལོར་སྐྱ་གཤེགས། ཡིན་ནའང་བོད་ཀྱི་
 ཆབ་སྲིད་ལ་འགྱུར་བ་ཐེབས་དོགས་ཀྱིས་ལོ་བཅོ་ལྔའི་བར་གསང་རྒྱ་བྱས་སོ།

6. རྒྱལ་བ་སྐྱ་མེད་དྲུག་པ་ཆོངས་དབྱངས་རྒྱ་མཆོ་ནི། ཡབ་རིག་འཛིན་བཀྲ་ཤིས་བརྟན་འཛིན་
 དང་། ཡུམ་ཆོ་དབང་ལྷ་མོ་གཉིས་ཀྱི་གསུམ་རབ་བྱུང་བརྒྱ་གཅིག་པའི་ཆུ་པག་ཕྱི་ལོ་ 1683ལོ་བོད་ལྷ་
 གསུམ་པའི་ཆོག་ཅིག་ཉིན་མཆོ་རྣ་རྫོང་ཁོངས་མོན་ལ་འོག་ཡུལ་གསུམ་དུ་འབྱུངས། དགུང་ལོ་དྲུག་ལ་
 སོན་སྐབས་བྱིས་པ་གཞན་གྱི་སྤྱོད་པ་ལས་འདས་པའི་ངོ་མཆར་ཆེ་བ་ཞིག་བྱུང་བས་དམ་པའི་སྤྱལ་པ་
 ཞིག་ཡིན་པའི་སྐད་གྲགས་བྱབ་པར་སྐྱ་ཁང་ཕྱག་དོག་གིས་གཞོད་སྟོན་ཐེབས་པ་དང་དུས་མཚུངས་
 སུ་འབྲུག་པས་བདག་པོ་བྱེད་ཅིས་བྱས་པ་ན།

མཆོ་རྣ་རྫོང་མེད་ཤུན་རྒྱ་ཡག་པ་དང་། འཕྲོངས་རྒྱུ་པ་པུ་ཤུད་གཉིས་ཀྱིས་ལྷེ་མིང་སངས་རྒྱུ་རྒྱ་
 མཆོ་ལ་གནས་ཚུལ་ཁྲུས་པས། ལྷེ་མིང་གིས་ཁ་ལུ་མཁན་ཆེན་བསོད་ནམས་མཆོག་གྲུབ་ཀྱི་སྤྱལ་སྐྱ་
 ཡིན་པ་ལྷ་པ་ཆེན་པོས་ཐུགས་ཐག་བཅད་ཚུལ་དང་། སྤང་བ་དང་བྱིན་རྟེན་བཅས་གནང་སྟེ་མཆོ་རྣ་
 རྫོང་དུ་བཞུགས་ཏེ་ཞབས་ཁུ་དང་སྐྱ་ཡོན་དབྱལ་དགོས་ཚུལ་གྱི་བཀའ་ཐེབས་པ་དང་། མཆོ་རྣ་རྩ་
 བཞུགས་རིང་ལོ་བརྒྱ་གསུམ་ཅུ་ལ་སྐྱ་ཁང་གིས་རྒྱུན་བྱས་ནས་འཆོ་བ་ལ་དཀའ་ངལ་འཕྲད་ཚུལ་

《རྣམ་ཐར་གསེར་གྱི་སྟེ་མ་》ན་གསལ་བ་ལྟར་རོ། དགུ་ལོ་བཅོ་ལྷ་པ་རབ་བྱུང་བརྒྱ་གཅིས་པའི་མེ་
 སྤང་ཕྱི་ལོ་ 1693ལོར་པའ་ཆེན་སློ་བཟང་ཡེ་ཤེས་ཀྱིས་མཁན་སློབ་སྤྱགས་མ། རིག་འཛིན་འཇམ་
 དབྱངས་གྲགས་པས་གིབ་ཆོད། ལས་གལ་ཁ་སྐོང་པ་ཆོས་རྗེ་ལྷ་རིག་པ་ཟེལ་གཞོན་རྟོ་རྗེ། དར་མོ་པ་
 སློ་བཟང་ཆོས་གྲགས། ལྷགས་པ་དཔོན་སློབ་འཇམ་དབྱངས་ཆོས་འཕེལ་རྣམས་ཀྱི་དབྱུས་སུ་རབ་བྱུང་
 གི་སྤྱི་པ་སྤངས། མཆོན་སློ་བཟང་རིག་འཛིན་ཆོངས་དབྱངས་རྒྱ་མཆོ་ཞེས་གསོལ། ལོ་དེའི་སྤྱི་པ་
 བརྒྱ་པའི་ཆོས་ཉེར་ལྷ་ཉིན་པོ་བྲང་པོ་ཏྲ་ལའི་ཆོམས་ཆེན་མིང་ཞེ་ཕུན་ཆོགས་སུ་ཁྱི་རྟོན་མཛད་ཅིང་
 ཏྲ་ལའི་སྤྱི་པ་ལའི་མིང་མིང་དུ་དངོས་སུ་དྲིལ་བསྐྱགས་བྱས། པའ་ཆེན་སློ་བཟང་ཡེ་ཤེས། དགོ་
 སློང་འཇམ་དབྱངས་གྲགས་པ། ལྷེ་མིང་སངས་རྒྱུ་རྒྱ་མཆོ་སོགས་ཀྱི་མདུན་ནས་གཞུང་དང་རིག་
 གནས་མཐའ་དག་ལ་སློབ་གཉེར་མཐར་ཕྱིན་པར་གནང་། དགུང་ལོ་ཉེར་ལྷ་པའི་མེ་པག་ ཕྱི་ལོ་
 1707ལོར་རྒྱ་ནག་ནས་མན་རྩ་གོང་མས་མངགས་པའི་གསེར་ཡིས་པས་ཏྲ་ལའི་སྤྱི་པ་སྐྱ་མེད་དྲུག་པ་
 རྒྱ་ནག་དུ་གདན་དྲངས་པའི་ལམ་བར་སྟོང་རྩ་མཆོ་ནག་དུ་འཕྱོར་སྐབས་རྒྱ་ནག་གི་གསེར་ཡིག་པའི་
 རེ་བ་ལྟར་བེ་དུར་དཔོན་དང་། གསོལ་མགོན་གཉིས། རྒྱ་ནག་གི་མི་སྣ་ངོ་མ་མ་གཏོགས་སུ་
 གཅིག་གིས་མི་ཤེས་པར་བྱས་ཏེ་བྱ་བལ་དབྱལ་པོའི་རྣམ་པས་ཚྭགས་མེད་ཀྱི་རྒྱལ་ཁམས་འགྲིམས་
 ཚུལ་ཞིབ་པ་ཆོངས་དབྱངས་རྒྱ་མཆོའི་རྣམ་ཐར་ 《ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་དག་དབང་ཆོས་གྲགས་རྒྱ་
 མཆོ་དཔལ་བཟང་པོའི་རྟོགས་པ་བརྗོད་པ་ལུལ་དུ་བྱུང་བའི་མཛད་པ་བཟང་པོའི་གཏམ་སྟན་ལྟེ་

ཏམ་བུ་རའི་རྒྱུད་ཀྱི་སྐྱེ་དབངས་» ན་གསལ་བར་ལྟར་རོ། ། དགུང་ལོ་སོ་གཅིག་པའི་ཆུ་སྤུལ་སྟེ་
 1713ལོར་རྒྱ་གར་བྱ་ཆོད་ཕུང་པོའི་རིར་ཕེབས་ནས་གནས་མཇལ་གནང་། དེའི་ཕྱི་ལོའི་ཤིང་རྩ་
 ལོ་གཉེན་ནང་བརྒྱུད་བོད་དུ་ཕེབས་ནས་གསང་སྟབས་ཀྱིས་དྲགས་པོར་ཡུན་རིང་བཞུགས་པས་ཡུལ་
 མི་རྒྱུས་ཀྱིས་དྲགས་པོ་ཞབས་རྒྱུ་ཟེར་གྱིན་ཡོད་ཅེས་གསུངས། དགུང་ལོ་སོ་གསུམ་པའི་ཤིང་ལྷག་
 ལོར་སྤང་ཆས་བྱས་ནས་འབྲས་སྤངས་སུ་ཆོས་མཇལ་ལ་ཕེབས། མེ་སྤུལ་ལོར་མདོ་སྤང་དུ་ཕེབས།
 ལོ་དེའི་དགུན་ཁ་ཨ་ལག་ཤ་རུ་བྱོན། རྗེ་འདིའི་རྒྱུ་ཐར་ཚོམ་པ་པོ་ཨ་རེ་ལྷག་སེན་དག་དབང་
 ལྷན་གྲུབ་དར་རྒྱས་སམ། མིང་གཞན་ལྟ་བུའི་དབང་དོན་རྗེ་གྲགས་པ་དེ་ལོ་གཉིས་སོན་པའི་
 བྱིས་པ་ཞིག་ཡོད་པ་དེ་ལ་ཐུགས་བརྩེ་ཆེན་པོས་བདག་སྦྱོང་གནང་བའི་ཆུལ་མཛད་དེ་རྒྱ་ནག་གནས་
 ཆེན་ཁག་ལ་གནས་སྐོར་ལ་ཕེབས། དགུང་ལོ་ཞེ་ལྔ་པའི་མེ་ལྷག་སྟེ་ལོ་1727ལོར་བྲག་སྒོ་དགོན་པ་
 བཏབ། དགུང་ལོ་ཞེ་དགུ་པའི་ལྷགས་པག་ལོ་སྟེ་ལོ་1731ལོར་དགོན་པ་ཡོངས་སུ་གྲུབ། འདི་ལ་
 རྒྱ་རུང་ཐོས་བསམ་དར་རྒྱས་སྤྱིང་ཡང་ཟེར། གནས་དེར་བཞུགས་ནས་བརྟན་འགྲོའི་དོན་
 བསྐྱངས་ཤིང་མཆོན་ཡང་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་དག་དབང་ཆོས་གྲགས་རྒྱ་མཚོ་དཔལ་བཟང་པོ་ཞེས་
 བསྐྱུར། དགུང་ལོ་དང་བདུན་པའི་ས་ལྷག་སྟེ་ལོ་1739ལོར་ཨ་ལག་ཤ་རུ་སྟོན་ལམ་ཆེན་མོའི་ཆོགས་
 སོལ་བཅུགས།

དགུང་ལོ་དགུ་པའི་ལྷགས་བྱ་ལོ་སྟེ་ལོ་1741ལོར་ཨེར་ཁེ་ཆོས་རྗེ་གཙོས་སྤྱན་དབང་མང་པོས་
 གདན་ཁུ་བྱས་ཤིང་འབུལ་བ་ཆད་མེད་པ་འབྱོར། སོག་པོ་དཔོན་རིགས་པལ་གྱི་དབུ་སྒར་གྱུར་ཚུལ་
 «རྒྱུ་ཐར་ཏམ་བུ་ར་ཡི་རྒྱུད་ཀྱི་སྐྱེ་དབངས་» སུ་གསལ། དགུང་ལོ་རེ་བཞི་པ་སྟེ་ལོ་1746རབ་
 བྱུང་བཅུ་གཉིས་པའི་མེ་སྤུལ་སྟེ་ལོ་ཞེ་ལྔ་པའི་ཆོས་བརྒྱུད་ཉིན་སྐུ་གཤེགས་སོ། ། རྒྱལ་བ་ཆངས་དབངས་
 རྒྱ་མཚོ་མདོ་སྤང་དུ་བོས་བྱོལ་དུ་ཕེབས་རྗེས་སོག་པོ་ལྟ་བུར་ཏན་གྱིས་ཆངས་དབངས་རྒྱ་མཚོ་རྩ་
 ལའི་སྤྱོད་མའི་ཡང་སྤྱོད་རྒྱུ་མ་ཡིན་པ་དེལ་བསྐྱགས་བྱས་པས། བདེ་ཆེན་ས་ཁུལ་ཁ་བ་དཀར་པོ་དང་
 ཉེ་སར་སྤྱོད་ཤིང་འབྲས་སྤངས་སུ་བསྐྱབ་གཉེར་ཡོང་བའི་སྤུལ་སྟེ་དག་དབང་ཡེ་ཤེས་རྒྱ་མཚོ་རྩ་ལའི་
 སྤྱོད་མ་སྤྱོད་ཐེང་དུག་པ་ཡིན་ཚུལ་དེལ་བསྐྱགས་བྱས་ཏེ་ཁྲི་ལ་མངའ་གསོལ། དབུད་གཞི་འགའ་ཞིག་
 ལ་ཡེ་ཤེས་རྒྱ་མཚོ་སོག་པོ་ལྟ་བུར་གི་བྱ་ཡིན་པར་བཞོད་འདུག་པས་དབུད་དགོས། དེ་ལོ་བརྒྱ་
 གཅིག་ཙམ་ཁྲི་ལ་བཞུགས་ཀྱང་བོད་རིགས་མི་དམངས་ཆོས་དོན་ལེན་མ་ཁྱུས་སྟབས་རྩ་ལའི་སྤྱོད་ཐེང་
 གི་གས་སུ་བབྱངས་སོལ་མ་བྱུང་། རབ་བྱུང་བཅུ་གཉིས་པའི་མེ་བྱ་སྟེ་ལོ་1717ལོར་སོག་པོ་རྩན་གར་
 པས་ལྟ་བུར་བསད་དེ་དང་དཀར་འཛིན་པ་ཡེ་ཤེས་རྒྱ་མཚོ་ཁྲི་ལས་པལས་ཏེ་ལྷགས་པོ་རའི་དགོན་
 པ་དོ་དམ་བྱས་སོ། 7. རྒྱལ་བ་སྤྱོད་ཐེང་བདུན་པ་སྤུལ་བཟང་རྒྱ་མཚོ་ནི། ཡབ་བསོད་ནམས་དར་
 རྒྱས་དང་། ཡུམ་སྒོ་བཟང་ཆོས་མཚོ་གཉིས་ཀྱི་སྐས་སུ་རབ་བྱུང་བཅུ་གཉིས་པའི་ས་བྱེ་སྟེ་ལོ་
 1708ལོར་མདོ་ཁམས་ལེ་ཐང་དུ་སྐྱེ་འབྱངས།

ཞང་པོ་ཨ་དགེ་བྲག་ཤིས་ནས་སྤུལ་བཟང་རྒྱ་མཚོ་ཞེས་མཆོན་གསོལ། རྩ་ལའི་སྤྱོད་མ་དུག་པ་ཆངས་
 དབངས་རྒྱ་མཚོ་ཁྲི་ལས་པལས་ཏེ་གསང་སྟབས་ཀྱིས་མདོ་སྤང་དུ་ཡུལ་བྱོལ་ལ་ཕེབས་རྗེས་སོག་པོ་ལྟ་
 བུར་ཏན་གྱི་རྩ་ལའི་དུག་པ་སྐུ་གཤེགས་ཚུལ་དེལ་བསྐྱགས་བྱས་སྟབས། སྤུ་གུ་འདི་གཞན་དང་མི་
 འདྲ་བའི་སྤྱོད་རིག་གྱུང་པོ་ཞིག་ཡོད་སྟབས་ཁམས་ཕྱོགས་ཀྱི་སྤྱོད་མ་དང་མི་སྤེམ་པོས་རྩ་ལའི་སྤྱོད་མའི་
 ཡང་སྤྱོད་ཡིན་ཚུལ་སྤྱོད་ཞིང་དད་གུས་བྱེད་མཁན་རྗེ་མང་དུ་སོང་། ཡིན་ནའང་སྟབས་དེར་ལྟ་

བཟང་ཏན་གྱིས་བོད་ཀྱི་མིང་དབང་བཟང་ཞིང་པད་དཀར་འཛིན་པ་ཡེ་ཤེས་རྒྱ་མཚོའང་ཁྱི་ཐོག་ཏུ་
 བཞུགས་ཡོད་ལྟ་བུ་དངོས་སུ་ཏཱ་ལའི་བླ་མའི་ཡང་མིང་མིང་ཡིན་ཞེས་སུས་ཀྱང་སྒྲིགས་མ་ལུས། གང་ན་
 ས་གསུམ་གྱི་བླ་མ་དང་གཞུང་ཞབས་ཀྱི་གསུམ་འགས་སྒྲིག་ཏུ་འཇམ་མཛོན་ཚུང་གིས་སྐྱབས་འཇུག་ཞུ་
 བ་དང་འབུལ་བ་མཚོན་ཅམ་རེ་ལུ། རབ་བྱུང་བཅུ་གཉིས་པའི་ཤིང་ཏྲ་ཟྱེ་ལོ་1714ལོར་བོད་ནས་
 སོག་པོ་ལྷ་བཟང་ཏན་གྱིས་བཏང་བའི་མི་སྣ་ཡོང་བ་ཐོས་པས་ལེགས་ཉེས་གང་ཡོང་མི་ཤེས་པས་
 འཇིགས་ཏེ་བོད་ལྗང་དང་པོའི་ཆོས་བཞི་ཉིན་ཡབ་ཡུམ་སྐུ་འཁོར་འགའ་དང་བཅས་ཟླ་དགའི་ཕྱོགས་སུ་
 བྱོལ། ཟླ་དགའི་ཕྱོགས་སུ་བྱས་ཏེ་བོད་ལྗང་གསུམ་པའི་ཆོས་བཅུ་བཞི་ཉིན་རྫོང་གསར་དུ་ཕེབས་ནས་
 འབྱོར། ཟླ་དགའི་ཆོས་རྒྱལ་བཞུན་པ་ཆེ་རིང་གིས་ཕེབས་བསུའི་བཀོད་པ་དང་བཅས་ཀྱིས་ལྷ་ཡུང་ལུག་
 ཏུ་གདན་དྲངས་སྐབས་དེར་མདོ་ཁམས་ཀྱི་ཆོང་པ་འགས་མཚོ་ལུག་ཏུ་གདན་དྲངས། སྐབས་དེར་
 མདོ་ཁམས་ཀྱི་ཆོང་པ་འགས་མཚོ་ཐོན་གྱི་ཆིང་མང་བྲ་ཐུར་ཐའི་རི་ལ། ལེ་ཐང་གི་སྐུ་སྐུ་ཟླ་དགའི་
 གདན་འདྲེན་ཞུས་སོང་ཟེར་བར་དེ་མ་ཐག་དར་འཕྱར་དུང་འབྱུང་གྱི་རྟེན་འབྲེལ་ཞུས། མཚོ་ཐོན་
 དཔོན་རིགས་ཁག་བཞོས་ནས་མཚོ་ཐོན་དུ་གདན་འདྲེན་ཞུས། མན་ཅུ་གོང་མ་ནས་ཀྱང་ཨ་ཆེ་ཐུ་ཁི་
 ལྷ་སོགས་དཔོན་གཡོག་དུག་ཅུ་སྟོར་སྐུ་སྐུ་གདན་འདྲེན་ཏུ་བཏང་། རྒྱ་ནག་ཏུ་ཕེབས་དགོས་ཚུལ་
 སྟོར་ལ་མཚོ་ཐོན་གཡོག་ཅུའི་དཔོན་ཁག་ནམས་ཀྱིས་དགོངས་འཁོལ་ཞུས། དགྲང་ལོ་དགྲུ་པའི་མེ་
 ཟེལ་ ཟྱེ་ལོ་1716ལོར་སྐུ་འབུམ་དུ་འབྱོར། ལོ་དེའི་ལྷ་བ་བཅུ་པའི་ཆོས་ཉི་ཤུ་ཉིན་ཡོངས་འཛིན་
 དམ་པ་རྒྱ་བཟང་ཏུ་ཐོས་པོ་ཆེ་ནས་དགེ་བཞེན་གྱི་བསྐྱབས་ཐོན་ལུ།

དགྲང་ལོ་བཅུ་གཅིག་པའི་ས་ཁྱི་ ཟྱེ་ལོ་1718ལོར་མན་ཅུ་གོང་མའི་ལོ་ཉ་ཅ་ཤི་ཁི་ལྷ་སྐུ་འབུམ་དུ་
 ཡོང་ནས་ཕྱིར་འགོ་སྐབས་གོང་མ་བདེ་སྦྱིད་རྒྱལ་པོ་ལ་ཏཱ་ལའི་བླ་མའི་ཡང་མིང་མིང་ཡིན་དུས་སུ་ཕེབས་རྒྱའི་
 དགོངས་བཞེད་ཡོད་པ་ལ་རྒྱབ་སྐྱོར་ཞུས་ལྟ་བུ། དེའི་ཕྱི་ལོ་ས་པག་ལོར་གོང་མས་གསུམ་ཅང་ཅུན་
 མང་ལ་དམག་གི་དཔུང་སྟོང་ཕྱག་གསུམ་དང་བཅས་ཟི་ལིང་དུ་ཏཱ་ལའི་བླ་མར་མཇུག་འཕྱང་བཏང་།
 རབ་བྱུང་བཅུ་གཉིས་པའི་ལྷགས་ཀྱི་ ཟྱེ་ལོ་1720ལོར་ཏཱ་ལའི་བླ་མ་སྐུ་ཐེང་བདུན་པ་མན་ཅུ་གོང་མའི་
 དམག་གི་དཔུང་ཆེན་པོ་དང་བཅས་ལྷ་ལྷན་ཕྱོགས་སུ་ཆེབས་ཁ་བསྐྱར། ལྷགས་ཀྱི་ལོར་དུས་སུ་
 འབྱོར། སོག་པོ་ལྷན་གར་བའི་དཔུང་ཆོགས་བོད་ནས་མཐར་བསྐྱེད། དགྲང་ལོ་བཅུ་བཞི་པའི་ལྷགས་
 སྤང་ ཟྱེ་ལོ་1721ལོར་བོད་ཀྱི་ཆོས་མིང་གཉིས་ཀྱི་གཙོ་འགན་བཞེས། ཟུར་ཁང་བསོད་ནམས་རྒྱལ་
 པོ་བཀའ་ལློན་གཙོ་བོ་དང་། ང་པོ་དངོས་རྒྱལ་པོ། ལུམ་པ་བཀའ་ཤིས་རྒྱལ་པོ། ཟུར་ར་བ་སྟོ་
 གོས་རྒྱལ་པོ། པོ་ལྷ་བ་བསོད་ནམས་སྟོབས་རྒྱལ་བཅས་བཀའ་ལློན་བསྟོ་བཞག་གནང་། དགྲང་ལོ་
 ཉི་ཤུ་པའི་མེ་ལུག་ ཟྱེ་ལོ་1727ལོར་བོད་ཀྱི་བཀའ་ལློན་ནང་ལུམ་འགལ་ལྷར་ཡུར་པའི་ཟླ་གཟར་ཆེར་
 ལངས་ལྟ་བུ་སྐུ་ཉིད་མན་ཅུ་གོང་མའི་རེ་སྐུ་ལྷར་རེ་ཞིག་སྐུ་ཡུལ་དུ་ཕེབས་རྒྱའི་ཕྱགས་འདུན་
 བཅངས། དགྲང་ལོ་ཉེར་གཉིས་པའི་ས་བྱ་ ཟྱེ་ལོ་1729ལོར་ལེ་ཐང་དུ་འབྱོར། དེའི་ཕྱི་ལོ་ལྷགས་ཁྱི་
 ལོར་མགར་ཐར་དུ་ཕེབས་ནས་བཞུགས། དུས་དེར་མན་ཅུ་གོང་མས་དུལ་འབོར་ཆེན་གནང་བ་
 འབྱོར། དགྲང་ལོ་ཉེར་བརྒྱད་པའི་ཤིང་ཡོས་ ཟྱེ་ལོ་1733ལོར་མདོ་ཁམས་ནས་སྤར་ཡང་དུས་སུ་
 ཆེབས་བསྐྱར་གནང་། རབ་བྱུང་བཅུ་གསུམ་པའི་ལྷགས་ལུག་ ཟྱེ་ལོ་1751ལོ་ཟླ་དགྲང་ལོ་ཞེ་བཞི་པར་
 བོད་ཀྱི་ཆོས་མིང་གཉིས་ཀྱི་འགན་སྤར་ཡང་བཞེས་བཀའ་ཤིང་གཞུང་དངོས་སུ་བཅུགས། མིང་
 དབང་ལོ་ངོ་བདུན་ཅམ་བཞེས་རྗེས་རབ་བྱུང་བཅུ་གསུམ་པའི་མེ་སྤང་ ཟྱེ་ལོ་1757ལོ་ཟླ་དགྲང་ལོ་ལྷ་

བརྩ་པར་སྐྱ་གཤེགས་སོ།

8. རྒྱལ་བ་སྐྱ་ཕྱིང་བརྩུང་པ་འཇམ་དཔལ་རྒྱ་མཚོ་ནི། ཡབ་བསོད་ནམས་དར་རྒྱས་དང་། ཡུམ་ཕུན་ཚོགས་དབང་མོ་གཉིས་ཀྱི་སྲས་སུ་རབ་བྱུང་བརྒྱ་གསུམ་པའི་ས་ལྷག་ གྱི་ལོ་1758ལོར་གཙང་ཐོབ་རྒྱལ་ལྷ་རེ་སྒྲུང་དུ་སྐྱེ་འབྱུངས། དགུང་ལོ་བཞི་པའི་ལྷགས་སྐུ་ལོ་1761ལོར་རྒྱལ་ཚབ་དེ་མོ་ཐུབ་བཞུན་འཇིགས་མེད་དབྱུས་གདན་ས་གསུམ་གྱི་སྤྲུལ་ཐུན་མོང་གིས་དྲ་ལའི་སྤྲུལ་སྐྱ་ཕྱིང་བརྩུན་པའི་ཡང་སྲིད་དུ་ཐུགས་ཐག་བཅད།

པཎ་ཆེན་རིན་པོ་ཆེས་གཙུག་ཕྱད་བཞེས་ནས་མཚན་སྒོ་བཟང་བཞུན་པའི་དབང་ཕྱག་འཇམ་དཔལ་རྒྱ་མཚོ་ཞེས་གསོལ། དགུང་ལོ་ལྔ་པའི་ཟླ་ཉླ་ གྱི་ལོ་1762ལོར་གསེར་ཁྲིར་མངའ་གསོལ། དགུང་ལོ་བརྒྱད་པའི་ཤིང་བྲ། ལོར་པཎ་ཆེན་དཔལ་ལྷན་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་མདུན་ནས་དགེ་ཚུལ་གྱི་ཕྱོམ་པ་བཞེས། དེ་ནས་ཡོངས་འཛིན་རྣམ་གཉིས་གཙོས་དགེ་བའི་བཤེས་གཉེན་མང་པོའི་མདུན་ནས་གསན་བསམ་མཐར་ཕྱིན་པར་གནང་།

དགུང་ལོ་ཉེ་ཤུ་པའི་མེ་བྲ་གྱི་ལོ་1777ལོར་པཎ་ཆེན་རིན་པོ་ཆེའི་མདུན་ནས་བཞེན་རྩོགས་ཀྱི་ཕྱོམ་པ་བྱས།

རབ་བྱུང་བརྒྱ་གསུམ་པའི་ལྷགས་སྤང་ གྱི་ལོ་1781ལོ་ལྷེ་དགུང་ལོ་ཉེར་བཞི་ལ་ཕེབས་པ་དང་བོད་ཀྱི་སྲིད་དབང་བཟུང་། མན་རྩ་གོང་མས་གསེར་གྱི་བྱང་བྲ་ལ་གཟོང་བཞོས་ཀྱི་འཇམ་ས་མན་རྩ་དང་། རྒྱ། སོག་བོད་བཅས་ཡིག་རིགས་ཤན་སྒྱར་བྱས་པའི་བཀའ་ཡིག་དང་། ལས་ཐམ་གནང་།

དགུང་ལོ་ཉེར་བདུན་པའི་ཤིང་འབྲུག་ གྱི་ལོ་1784ལོར་ནོར་བུ་སྤྱིང་ཁའི་བསྐལ་བཟང་པོ་བྲང་གསར་དུ་བཞེངས། དགུང་ལོ་སོ་གཉིས་པའི་ས་བྲ་ གྱི་ལོ་1789ལོར་གོར་ཁས་བོད་དུ་བཅན་འཇུལ་བྱུང་བ་ལ་ཞེ་གོས་ཆེངས་མོལ་བྱས། དགུང་ལོ་ཞེ་གཅིག་པའི་ས་རྩ་ གྱི་ལོ་1798ལོར་མན་རྩ་གོང་མ་ལྷ་སྤྱོད་HT4SS 재 䄒རབ་དུ་བྱུང་རྗེས་ཀྱི་འདྲ་ཐང་ཞིག་བོད་དུ་གནང་འབྱོར་བ་དེ་བཞུགས་ཡུལ་གྱི་མཚོད་ཁང་གསར་དུ་བཞེངས། སྐྱ་ཕྱིང་འདི་ནི་མན་རྩ་གོང་མ་ལ་ཐུན་མེན་གྱི་གུས་ཞབས་བྱེད་མཁན་ཞིག་ཡིན་པ་རྣམ་ཐར་ལས་གསལ།

རབ་བྱུང་བརྒྱ་གསུམ་པའི་ཤིང་བྲ་ གྱི་ལོ་1804ལོ་ལྷེ་དགུང་ལོ་ཞེ་བདུན་པར་སྐྱ་གཤེགས།

9. རྒྱལ་བ་སྐྱ་ཕྱིང་དགུ་པ་ལྷང་རྟོགས་རྒྱ་མཚོ་ནི། ཡབ་བཞུན་འཇིན་ཆོས་སྤྱོད་དང་། ཡུམ་དོན་གྲུབ་སྒྲོལ་མ་གཉིས་ཀྱི་སྲས་སུ་རབ་བྱུང་བརྒྱ་གསུམ་པའི་ཤིང་སྤང་ གྱི་ལོ་1805ལོར་མདོ་ཁམས་སྡེ་དགེའི་མངའ་ཁོངས་འདན་ཁོག་དུ་སྐྱེ་འབྱུངས། རྒྱུང་བུའི་དུས་ནས་ངོ་མཚར་ཆེ་བའི་མཚན་མ་དང་ལྷན་པ་ཞིག་ཡོད་ཚུལ་གང་སར་བྱུང་བས། དགུང་ལོ་གསུམ་པའི་མེ་ཡོས་ གྱི་ལོ་1807ལོར་རྒྱལ་ཚབ་རྩ་ཆག་ལོ་མེན་ཏན་མཚོག་དང་།

བཀའ་སྒོན་བཞི་སོགས་ཆེ་རྒྱ་ཐམས་ཅད་བཀའ་བཤོས་ནས་དྲ་ལའི་སྤྲུལ་ཐུན་མོང་འོས་སྐུལ་དུ་དབྱུས་སུ་གདན་འདྲེན་བྱས། དགུང་ལོ་བཞི་པའི་ས་འབྲུག་ གྱི་ལོ་1808ལོར་ཡང་སྲིད་དངོས་སུ་ངོས་འཛིན་བྱས་ཤིང་པཎ་ཆེན་བཞུན་པའི་ཉེ་མ་མཚོག་གིས་གཙུག་ཕྱད་བཞེས་ཏེ་མཚན་སྒོ་བཟང་བཞུན་པའི་འབྱུང་གནས་ངག་དབང་ལྷང་རྟོགས་རྒྱ་མཚོ་ཞེས་གསོལ། དགུང་ལོ་དགུ་པའི་ཟླ་བྲ་ གྱི་ལོ་1813ལོར་ལྷ་ལྷན་གཙུག་ལག་ཁང་གི་རྩོ་བོ་ཤུག་ལུ་ཞེའི་མདུན་དུ་པཎ་ཆེན་བཞུན་པའི་ཉེ་མས་མཁན་པོ་དང་། ཁྲི་ཆེན་གྲགས་པས་སྒོའ་དཔོན། ཤར་པ་ཆོས་རྗེས་དུས་གསན་པ་བཅས་མཛད་ནས་དགེ་ཚུལ་གྱི་

ཕྱི་མ་པ་བཞེས། རབ་བྱུང་བརྒྱ་བཞི་པའི་ཤིང་ཕག་ གྱི་ལོ་1815ལོ་ལྟེ་དགུང་ལོ་བརྒྱ་གཅིག་ཟིན་པ་
དང་ཆམ་པའི་བསྟན་གཞི་ལྟ་བུ་ཞིག་གིས་རྒྱུན་བྱས་ཏེ་སྐྱེ་གཤེགས།

10. རྒྱལ་བ་སྐྱེ་ཤིང་བརྒྱ་པ་ཚུལ་ཁྲིམས་རྒྱ་མཚོ་ནི། ཡབ་སློ་བཟང་སྟན་གྲགས་དང་། ཡུམ་
རྣམ་རྒྱལ་བུ་ཁྲིང་གཉིས་ཀྱི་སྲས་སུ་རབ་བྱུང་བརྒྱ་བཞི་པའི་མེ་བྱེ་ གྱི་ལོ་1816ལོར་མདོ་ཁམས་ལེ་ཐང་
ཤོག་རྒྱག་ཏུ་སྐྱེ་འབྱུངས།

དགུང་ལོ་བདུན་པའི་ཚུ་རྟ་ གྱི་ལོ་1822ལོར་ཀུན་གཟིགས་པ་ཤ་ཆེན་རིན་པོ་ཆེའི་དབུས་བཀའ་སློན་
རྣམས་དང་ཨམ་བཙན་རྣམ་གཉིས་བཅས་འཛོགས་པའི་དབུས་མཚོད་ཡོན་ལྷན་རྒྱས་པའི་འདྲ་ཐང་གི་
མདུན་དུ་འོས་སྤྲུལ་ལ་འདེམས་སྒྲུག་བྱེད་པའི་བྱིས་པ་གསུམ་པོའི་མིང་བྱང་ངོས་གཉིས་སུ་མན་རྩ་ཡི་
གོ་དང་བོད་ཡིག་སོ་སོར་བྲིས་པ་བྱས་པར་བརྟུག་མཚོག་གསུམ་ལ་གསོལ་འདེབས་དང་ཆོས་སྦྱང་ལ་
འཕྲིན་བཅོལ་བསྒྲུགས་མཐར་གཏེར་བྱས་དཀྱུག་སྟེ་བྱང་བུ་འཐེན་པར་ལེ་ཐང་པ་དེ་ལ་བབ། དེ་རྗེས་
པ་ཤ་ཆེན་རིན་པོ་ཆེས་གཙུག་ལྷན་བཞེས། དག་བསྟན་གྱི་ཕྱོམ་པ་ལུལ། མཚན་ངག་དབང་སློ་
བཟང་འཇམ་དཔལ་ཚུལ་ཁྲིམས་རྒྱ་མཚོ་ཞེས་གསོལ། འབྲི་སྟོག་ནས་བཅམས་བསྐབ་གཉེར་གནང་།
བོད་ཀྱི་སྲིད་དབང་རྒྱལ་ཚབ་ཆེ་སྟོན་སྤྱིང་ནས་བསྐྱུངས། དགུང་ལོ་བརྒྱ་དགུ་པའི་ཤིང་རྟ་གྱི་ལོ་
1834ལོར་པ་ཤ་ཆེན་རིན་པོ་ཆེའི་མདུན་ནས་བསྟན་རྗེས་ཀྱི་ཕྱོམ་པ་ཞུས། རབ་བྱུང་བརྒྱ་བཞི་པའི་
མེ་བྱེ་གྱི་ལོ་1837ལོ་ལྟེ་དགུང་ལོ་ཉེར་གཉིས་སོན་པ་དང་སློ་བུར་དུ་སྐྱེ་གཤེགས་སོ།

11. རྒྱལ་བ་སྐྱེ་ཤིང་བརྒྱ་གཅིག་པ་མཁས་གྲུབ་རྒྱ་མཚོ་ནི། ཡབ་ཆོ་དབང་དོན་གྲུབ་དང་། ཡུམ་
གཡུང་རྒྱུད་བུ་ཁྲིང་གཉིས་ཀྱི་སྲས་སུ་རབ་བྱུང་བརྒྱ་བཞི་པའི་ས་ཁྱི་ གྱི་ལོ་1838ལོར་མདོ་ཁམས་
མགར་ཐར་དགོན་པའི་ཉེ་འདབས་སུ་སྐྱེ་འབྱུངས། དགུང་ལོ་བཞི་པའི་ལྷགས་སྤང་ གྱི་ལོ་1841ལོར་
ཏཱ་ལའི་བླ་མའི་ཡང་སྲིད་གདམས་པར་དབུས་སུ་གདན་འདྲེན་ཞུས། ལོ་དེའི་རྒྱ་བ་ལྷ་པ་ཆོས་ཉེར་
བཞི་ཉིན་པ་ཤ་ཆེན་རིན་པོ་ཆེ་གཙོས་སེར་རྒྱ་དཔོན་རིགས་ཡོངས་ཀྱི་དབུས་སུ་གདམ་པར་སྐྱག་
མཁན་གསུམ་པོར་གསེར་བྱས་དཀྱུགས་པས་མདོ་ཁམས་མགར་ཐར་གྱི་སྲས་པོ་དེ་ལ་བབ། པ་ཤ་ཆེན་
བསྟན་པའི་ཉེ་མས་གཙུག་ལྷན་བཞེས་ཤིང་མཚན་ངག་དབང་བསྐལ་བཟང་བསྟན་པའི་སྟོན་མེ་
མཁས་གྲུབ་རྒྱ་མཚོ་དཔལ་བཟང་པོ་ཞེས་གསོལ། དགུང་ལོ་བརྒྱད་པའི་ཤིང་སྤུལ་ གྱི་ལོ་1845ལོར་རུ་
སྤྱིང་རིན་པོ་ཆེ་ཡིས་བོད་ཀྱི་སྲིད་དབང་བསྐྱུངས། དགུང་ལོ་དགུ་པའི་མེ་རྟ་ གྱི་ལོ་1846ལོར་པ་ཤ་
ཆེན་བསྟན་པའི་ཉེ་མས་མཁན་པོ་གནང་སྟེ་ལྷ་ལྷན་གཙུག་ལག་ཁང་གི་རྩོ་བོ་ཤུག་ལུ་ནེའི་མདུན་
ནས་སོར་ཐར་གྱི་ཕྱོམ་པ་བཞེས། དགུང་ལོ་བཅོ་བརྒྱད་པའི་ཤིང་ཡོས་ གྱི་ལོ་1855ལོར་མན་རྩ་གོང་
མའི་བཀའ་ལྷར་བོད་ཀྱི་ཆོས་སྲིད་གཉིས་ཀྱི་དབང་ཆ་བཞེས། ལོ་དེའི་རྒྱ་བ་བརྒྱ་གཉིས་པའི་ཆོས་
ཉེར་ལྷ་ཉིན་སློ་བུར་སྐྱེ་གཤེགས། དེའི་ཕྱི་ཉིན་ནས་རུ་སྤྱིང་ངག་དབང་ཡེ་ཤེས་ཚུལ་ཁྲིམས་རྒྱལ་
མཚན་གྱིས་སྤར་ཡང་བོད་ཀྱི་སྲིད་དབང་བཟུང་།

12. རྒྱལ་བ་སྐྱེ་ཤིང་བརྒྱ་གཉིས་པ་འཕྲིན་ལས་རྒྱ་མཚོ་ནི། ཡབ་ཕུན་ཚོགས་ཆེ་རིང་དང་། ཡུམ་
ཆེ་རིང་གཡུ་སྟོན་གཉིས་ཀྱི་སྲས་སུ་རབ་བྱུང་བརྒྱ་བཞི་པའི་མེ་འབྲུག་ གྱི་ལོ་1856ལོར་བོད་སྟོ་ཁའི་ས་
ཆ་འོལ་དགའ་རྫིང་དུ་སྐྱེ་འབྱུངས། སྐུ་ན་ཕ་དུས་ཀྱི་མཚན་ལ་སློ་བཟང་བསྟན་འཛིན་འཇུར་མེད་
ཅེས་གསོལ། དགུང་ལོ་གཉིས་པའི་མེ་སྤུལ་ གྱི་ལོ་1857ལོར་ཡང་སྲིད་གདམ་པར་ལྷ་སར་གདན་
འདྲེན་ཞུས། དེའི་ཕྱི་ལོ་ས་རྟ་ལོར་ཡོངས་འཛིན་ཕུར་ལྷོག་སྤུལ་སྐྱེ་སྟོགས་དཔོན་རིགས་དང་སློ་

སྤྱལ་ལྷན་རྒྱུ་གི་དབྱུང་འོས་སྤྱལ་གསུམ་པོ་གསེར་བུམ་དཀྱུགས་པས་འོལ་དགའ་སྒོ་བཟང་བལྟན་
 འཛིན་ཏུ་ལའི་སྒྲ་མའི་ཡང་མིང་གི་དུ་བབ། དགུང་ལོ་ལྔ་པའི་ལྷགས་སྤེལ་ ཟ࿳་ལོ་1860ལོར་པོ་ཏུ་ལའི་
 གསེར་ཁྲི་ལ་མངའ་གསོལ། དགུང་ལོ་དགུ་པའི་ཤིང་གི་ ཟ࿳་ལོ་1864ལོར་ཡོངས་འཛིན་ཁྲི་ཟུར་ལྔ་
 ཏུག་སྒོ་བཟང་མཆིན་རབ་དབང་ལྷུག་གི་མདུན་ནས་དགེ་ཚུལ་གི་སྒྲོམ་པ་བཞེས།
 དུས་དེར་ལྔ་མིང་བཤད་སྒྲ་པ་སྒྲ་གཤེགས་ནས་ཡོངས་འཛིན་ལྔ་ཏུག་པས་བོད་ཀྱི་མིང་དབང་
 བསྐྱེད།

རབ་བྱུང་བཅུ་བཞི་པའི་མེ་ལྷག་ ཟ࿳་ལོ་1866ལོར་ཉག་སྐྱེད་མགོན་པོ་རྣམ་རྒྱལ་གི་དམག་དབྱུང་པམ་
 པར་བྱས། རབ་བྱུང་བཅུ་ལྔ་པའི་ཆུ་སྤེལ་ ཟ࿳་ལོ་1872ལོར་མིང་སྐྱོང་ལྔ་ཏུག་སྒྲ་གཤེགས་པ་དང་ལོ་
 དེའི་ཟ࿳་ལོ་སྒྲ་བ་གཉིས་པའི་ནང་ཏུ་ལའི་སྒྲ་མ་མཆོག་ནས་བོད་ཀྱི་ཆོས་མིང་གཉིས་ཀྱི་འགན་དབང་
 བཞེས། རབ་བྱུང་བཅུ་ལྔ་པའི་ཤིང་པག་ ཟ࿳་ལོ་1875ལོ་དགུང་ལོ་ཉི་ཤུར་ཕེབས་པ་དང་སྒྲ་གཤེགས་
 སོ། དེའི་རྗེས་རྟ་ཆོག་རྗེ་བྱུང་གིས་བོད་ཀྱི་མིང་དབང་བསྐྱེད།

13. རྒྱལ་བ་སྐྱེ་ཤིང་བཅུ་གསུམ་པ་ཐུབ་བལྟན་རྒྱ་མཆོ་ནི། ཡབ་ཀྱན་དགའ་རིན་ཆེན་དང་།
 ཡུམ་སྒོ་བཟང་སྒོལ་མ་གཉིས་ཀྱི་ཕྱས་སུ་རབ་བྱུང་བཅུ་ལྔ་པའི་མེ་གི་ ཟ࿳་ལོ་1876ལོར་དྲགས་པོ་སྒྲང་
 མདུན་དུ་སྐྱེ་འབྱུངས།

ཐོག་མའི་མཆོན་ལ་སྒོ་བཟང་ཐབས་མཁས་རྒྱ་མཆོ་གསོལ། དེའི་ཟ࿳་ལོར་རྒྱལ་ཚབ་རྟ་ཆོག་དག་
 དབང་དཔལ་ལྷན་དང་བཀའ་ཤག་གི་ལས་འཛིན་རྣམས་ཀྱིས་ཆོས་སྐྱོང་གི་ལུང་དང་མི་ལྷས་སོགས་
 ལ་བརྟེན་ནས་སྒྲང་མདུན་ཆོང་གི་ཕྱས་སྒོ་བཟང་ཐབས་མཁས་རྒྱ་མཆོ་ཏུ་ལའི་སྒྲ་མའི་ཡང་མིང་གི་དུ་
 འོས་འཛིན་བྱས་ཤིང་ལྷ་སར་གདན་འདྲན་ཞུས། དགུང་ལོ་གསུམ་པའི་ས་ལྷག་ ཟ࿳་ལོ་1878ལོར་ཀུན་
 གཤེགས་པའི་ཆེན་སྐྱེད་བཟུང་པ་བལྟན་པའི་དབང་ལྷུག་གིས་གཙུག་ལྷན་བཞེས་ཤིང་མཆོན་རྗེ་
 བཙུན་དག་དབང་སྒོ་བཟང་ཐུབ་བལྟན་རྒྱ་མཆོ་འཛིགས་བྲལ་དབང་ལྷུག་ཕྱགས་ལས་རྣམ་པར་རྒྱལ་
 བའི་ལྔ་ཏུག་པས་བཟང་པོ་ཞེས་གསོལ། དགུང་ལོ་བཞི་པའི་ས་ལོས་ ཟ࿳་ལོ་1879ལོར་པོ་ཏུ་ལའི་གསེར་
 ཁྲི་ལ་མངའ་གསོལ། དགུང་ལོ་བདུན་པ་ཆུ་རྟ་ ཟ࿳་ལོ་1882ལོར་པའི་ཆེན་དང་རྟ་ཆོག་རིན་པོ་ཆེ་
 སོགས་ཀྱི་མདུན་དགེ་ཚུལ་གི་སྒྲོམ་པ་བཞེས། དགུང་ལོ་བཅུ་གཅིག་པ་མེ་ཁྲི་ ཟ࿳་ལོ་1886ལོར་རྒྱལ་
 ཚབ་རྟ་ཆོག་སྐྱེ་གཤེགས། དེ་མོ་རྟ་ཐོག་ཐུ་སྒྲ་ཡང་བོད་ཀྱི་མིང་ཁྲིར་འཁོད། ཏུ་ལའི་སྒྲ་མ་མཆོག་
 རས་ཡོངས་འཛིན་རྣམ་གཉིས་སོགས་མཁས་པ་དུ་མ་བཞེན་ནས་མདོ་སྤགས་ཀྱི་གཞུང་ལུགས་ཐམས་
 ཅད་ལ་གསན་སྐྱོང་མཐར་ཕྱིན་པར་གནང་། དགུང་ལོ་ཉི་ཤུ་པའི་ཤིང་ལུག་ ཟ࿳་ལོ་1895ལོར་ལྷ་
 ལྷན་གཙུག་ལག་ཁང་གི་རྩོམ་པ་ཤུག་ལུ་ཞེས་མདུན་དུ་ཡོངས་འཛིན་ཕུར་སྐྱོག་བྱས་པ་རྒྱ་མཆོས་
 མཁན་སྒོ་བ་སྤྱགས་མ་དང་། ཡོངས་འཛིན་སྤྱིང་སྤྱལ་སྒོ་བཟང་ལུང་རྟོགས་འཕྲིན་ལས་ཀྱིས་གསང་
 རྟོན་པ། སྤྱིང་ཁང་སྤྱལ་སྤྱུས་དུས་བསྐོ་བ་བཅས་མཛད་དེ་རབ་བྱུང་བཞེན་རྒྱུས་ཞུས། ལོ་དེར་བོད་
 འབངས་དཔོན་རིགས་སེར་སྐྱ་ཡོངས་ཀྱིས་རེ་སྤྱལ་ལྷན་ཏུ་ལའི་སྒྲ་མ་ཐུབ་བལྟན་རྒྱ་མཆོས་བོད་ཀྱི་
 ཆོས་མིང་གཉིས་ཀྱི་ཐུགས་འགན་ཡོངས་རྒྱུས་བཞེས་ཏེ། དགེས་སྟོན་གཟུབ་རྒྱས་སྤེལ། སྤྱིང་ཁང་
 མན་རྩ་གོང་མས་དབྱིན་རི་དང་འབྲེལ་བ་མཐུན་པོར་ཡོང་ཆེད་བོད་ཀྱིས་དབྱིན་འགོག་ལ་རོགས་
 རམ་མ་བྱས་ལྷབས་བོད་བཞུགས་ཨམ་བན་དང་འབྲེལ་བ་རྗེ་ལྷག་ཏུ་གྱུར། དེར་བརྟེན་ཁོང་གིས་ཨོ་
 རོ་སུ་དང་འབྲེལ་བ་བྱས་ནས་དབྱིན་འགོག་བྱེད་རྒྱུའི་རེ་བ་བཅངས།

སྐབས་དེར་བོད་ཀྱི་དཔོན་རིགས་རྣམས་དབང་ཆ་རྒྱུ་པའི་རྣམས་འཛིན་ཆེན་པོ་ཡོད་པར་བརྟེན།
 དགུང་ལོ་ཉེར་བཞི་པའི་ས་ཕག་ གྱི་ལོ་1899ལོར་རྒྱལ་ཚབ་དེ་མོ་དག་དབང་སློབ་བཟང་འཕྲིན་ལས་
 རབ་རྒྱས་དང་། ཆ་བོ་ནོར་བུ་ཆེ་རིང་དང་དོན་ལྡན་སྐོག་གིས་བོད་ཀྱི་ཆབ་སྲིད་དབང་ཆ་ཡོངས་
 རྒྱུགས་གཟུང་རྒྱུ་ལེ་བས། རྒྱ་ལོ་སླ་མའི་དགུང་སྟེང་མཚན་གསལ་བཀོད་པའི་ལོ་རྒྱུ་བཅས་པ་དང་།
 གཞོན་གཏད་ཀྱི་རྩིས་སྦྱར་མང་པོ་ལྷ་སའི་ཕྱོགས་བཞིར་སྤེལ་ནས་ནད་ལུག་མཚོན་གསུམ་སྐོག་གིས་བཀྲ་
 མི་ཤིས་པའི་ལྷ་ས་དན་འབྲུང་རེ་ཡིས་དཔལ་རེ་སྤུལ་སྤྱོད་དང་ཉག་སྤུལ་སྐོག་གིས་མངོན་སྲོད་ཀྱི་ཆོ་ག་
 མང་པོ་བསྐྱབ་ཏུ་བཅུག་པ་དང་། དུག་སྦྱར་གྱིས་རྒྱ་ལོ་སླ་མ་དགོང་ཚེས་བྱས་པ་མཐེལ་བརྟོལ་བྱུང་
 བས། དེ་དག་ལ་ཁྲིམས་ཆད་འོས་འཚམ་བཅད།
 དགུང་ལོ་ཉེར་དགུ་པའི་ཤིང་འབྲུག་ གྱི་ལོ་1904ལོར་བོད་ཟླ་དྲུག་པའི་ཆེས་བཅུ་གཉིས་ཉིན་དབྱེན་
 དམག་བོད་ལ་བཅོན་འཇུག་བྱས་ཏེ་རྒྱ་ཤར་ལྷགས་ཟམ་ཁར་འབྱོར། རྒྱ་ལོ་སླ་མ་སྤྱོད་འཁོར་དྲུག་
 བསྐྱས་བཅས་ཉིན་ཁ་གཡོལ་ཆེད་སྐོག་ཡུལ་དུ་ཆིབས་བསྐྱར་གནང་། དེའི་ཕྱི་ལོ་ཤིང་སྤུལ་ གྱི་ལོ་
 1905ལོར་སྐོག་ཡུལ་དུ་ཆེས་འཁོར་བསྐྱར་པས་མཚན་རྟོན་ཕྱོགས་ཀྱན་བྱབ། ཟང་ཟེང་གི་འབྲུལ་བ་
 རྒྱ་ཆེར་བྱུང་། གྱི་ལོ་1906ལོར་སེ་ཁོན་ཅུང་ཏུ་གྱོ་ཨེར་སྟེང་བོད་ཤར་ཕྱོགས་ཁམས་པའི་ཡུལ་དུ་ཕྱིན་
 བས། གྱི་ལོ་1908ལོ་བར་ལོ་ངོ་གཉིས་ཅམ་རིང་ལ་བོད་མི་ཁྲི་ཆེ་ལྷ་སྐོག་ཅམ་ཏམ་བསད་བྱས་པར་
 གྲགས། ཐོག་མར་འབའ་བསྟན་གཉིས་དགོན་པའི་ནང་གི་སླ་ལྷ་ལྷ་བརྒྱ་ཅམ་འདྲུ་ཁང་ནང་དུ་དུས་
 གཅིག་ལ་མེ་བསྐྱེགས་བཏང་། དེ་ནས་རིམ་བཞིན་འབའ་དང་། ལེ་ཐང་། སྤེ་རོང་། ཕུག་
 སྟེང་། སྤར་ཁམས། བྲག་གཡལ། ཆབ་མདོ་སྐོག་གིས་ཁྲུལ་དུ་བཅོན་ཤིང་ཀྱི་སྒོ་ནས་བོད་
 མི་རྣམས་ལ་རྒྱ་མིང་འདྲིམས་པ་དང་། རྒྱ་ཡིག་སྦྱོང་བཅུག་ཅིང་། གལ་སྲིད་རྒྱ་མིང་མེད་པ་དང་
 རྒྱ་ཡིག་མི་སྦྱོང་མཁན་ལ་ཁྲུལ་ཆེན་པོ་བཀོད་པ་དང་། ཆེན་སྐོག་ཆད་བཅད་པ་སྐོག་གིས་གཏུག་རྒྱུ་
 ཆེ་བའི་མནར་གཅོད་མང་པོ་བཏང་། རྒྱ་མིང་བོད་སྦྱོང་པ་དང་རྒྱ་ཡིག་སྦྱོང་མཁན་ལ་ཁྲུལ་མི་
 བཀོད་པ་སྐོག་གིས་རིགས་རིགས་འབྱུར་ཐབས་ཤིས་གང་མང་བྱས་པ་མ་ཟད། ས་གནས་སོ་སོའི་
 དཔོན་རིགས་རྣམས་བསད་ནས་རྒྱ་དཔོན་བསྐྱོར་པ་ལ་ལོ་རྒྱུས་ཐོག་ཡུལ་དཔོན་རྒྱ་བསྐྱར་གྱི་ལས་
 འགུལ་ཞེས་གྲགས། དེའི་རྒྱུ་གྱིས་དང་དུས་འབའ་ལེ་རྒྱལ་གསུམ་སྐོག་གི་ཡུལ་དེ་དག་གི་ཕྱོགས་
 སུ་བོད་པ་རྒྱ་མིང་ཅན་གྱི་བྱིས་ཆང་མང་པོ་ཡོད་པ་རེད། གྱི་ལོ་1908ལོར་མན་རྒྱ་གོང་མས་གྱོ་ཨེར་
 སྟེང་ལ་བོད་སྟོང་ཨམ་བན་གྱི་ལས་འགན་བསྐྱོར་པ་དང་། བོད་ནས་གྱོ་ཨེར་སྟེང་བོད་དུ་ཡོང་ན་དེ་
 བས་ཀྱང་མི་མང་པོའི་སྐོག་ལ་གཞོད་པར་དོགས་ནས་མན་རྒྱ་གོང་མ་ལ་ཡི་གེ་བཏང་ཞེ། གྱོ་ཨེར་
 སྟེང་གིས་ཁམས་ཕྱོགས་སུ་ཁྲིམས་མེད་ལྷགས་མེད་ཀྱིས་བསད་གཅོད་འཕྲོག་བཅོམ་བྱས་ཚུལ་དང་།
 ལྷ་སར་ཡོང་ན་དགའ་བསུ་མེད་ཚུལ་རྣམས་ཞུས་པར། གོང་མས་དེ་མ་ཐག་ཨམ་བན་གྱི་གོ་གནས་
 ཕྱིར་འཐེན་བྱས་ཏེ། གྱོ་ཨེར་སྟེང་ཆབ་མདོ་ནས་ཕྱིར་ཁོན་ཏུར་སྐད་བཏང་། དགུང་ལོ་སྐོག་གཅིག་
 པའི་ས་ཁྲེལ་ གྱི་ལོ་1908ལོར་རྒྱ་ལོ་སླ་མ་སྤྱོད་འཁོར་དང་བཅས་པ་རེ་བོ་ཆེ་ལྷ་བརྒྱུད་ནས་པེ་ཅིང་དུ་
 ཐེབས། མན་རྒྱ་གོང་མ་འོད་གསལ་དང་མཇལ་འཛུམས་བྱུང་། དགུང་ལོ་སྐོག་གཉིས་པའི་ས་བྱ་ གྱི་
 ལོ་1909ལོར་སྤྱོད་འབྲུལ་བརྒྱུད་ནས་དབུས་སུ་ཐེབས། ལྷ་སར་འབྱོར་ཁར་བོད་བཞུགས་ཨམ་བན་
 ཕྱིན་ཡུས་སྤྱོད་འཁོར་རྣམས་བསུ་བར་ཐེབས་ཀྱང་གོང་ས་མཚོག་གིས་དབྱེས་ཚུལ་མ་བསྟན་པས་དེ་
 ཁོང་ཁྲི་སྟེན་ཏེ་ལྷ་རུ་སུའི་མཚོན་ཆ་ཁྲིར་ཡོད་པ་ལ་ཁ་གཡལ་ནས་སྐོག་བཤེར་བྱས་པས་སྤྱོད་ཆས་མང་

བོ་བོར་བསྐྱེད་ཀྱི་སྐོང་། ཏཱ་ལའི་སླ་མས་བོད་བཞུགས་ཨམ་བན་ལ་འབྱུ་རིགས་དང་གཟན་ཆས་མཐོ་
 འདོན་བྱེད་མི་ཆོག་པའི་བཀའ་བོད་ཁམས་ཡོངས་ལ་བསྐྱེད་ཀྱི།
 དགུང་ལོ་སོ་གསུམ་པའི་ལྷགས་བྱི་ ཟ࿳་ལོ་1910ལོར་ཀྲའོ་ཨེར་སྤྱི་གི་སི་ཁོན་དམག་མི་ཉིས་སྟོང་ཙམ་
 ལྷ་སར་འབྱོར་བ་དང་གང་བྱུང་གིས་མི་གསོད་པ། འཕྱོག་བཅོམ་བྱེད་པ་སོགས་ཁྲིམས་མེད་ལྷགས་
 མེད་ཀྱི་བྱ་སྟོན་མང་པོ་བྱས་སྟབས། གོང་ས་མཆོག་གི་སྐུ་ཤོག་ལ་ཉེན་ཁ་ཆེ་བའི་དུས་དེ་ལ་དགའ་
 ལུན་ཁྲི་པ་ཆོ་སྟོན་སྤྱི་ཆུལ་ཆབ་དུ་བསྐྱོས་ནས་ཆུལ་བ་རེན་པོ་ཆེ་སྐུ་འཁོར་ནམས་ཆུ་གར་དུ་ཡུལ་
 ཁྱོལ་དུ་ཕེབས། ཀ་ལོན་སྐྱེད་དུ་བཞུགས་སྐབས་མན་ུ་གོང་མའི་སྤྱི་གཞུང་གིས་ཏཱ་ལའི་སླ་མ་སྐུ་
 སྤྱི་བཅུ་གསུམ་པ་ཏཱ་ལའི་སླ་མའི་གོ་ས་གནས་དབྱུང་བྱས་ཏེ་ཡང་སྤྱི་གསར་དུ་གསེར་བྱས་
 དཀྱུགས་ནས་བསྐོ་བཞག་བྱ་རྒྱུ་ཞེས་བྱ་བ་བསྐྱེད་ཀྱིས་ཀྱང་དོན་ཐོག་ལ་མ་ཞོག་དགུང་ལོ་སོ་དྲུག་
 པའི་ལྷགས་པག་ ཟ࿳་ལོ་1911ལོར་ཆུ་ནག་དུ་སུན་ཀྱང་དུན་གྱིས་གསར་བརྗེ་བྱས་ནས་མན་ུ་སྤྱི་
 གཞུང་མེད་པར་བྱ་ཏཱ་ལའི་སླ་མས་བོད་རང་བཅོན་གྱི་ལས་འགུལ་དང་།
 བོད་དུ་ཕྱི་ཡི་ཆུལ་ཁབ་ཁག་དང་འབྲེལ་བ་བྱས་ནས་ཆོན་རིག་ལག་རྩལ་སྤེལ་བ་དང་དམག་དོན་
 སྦྱོང་བརྩམས་བཅས་ཀྱི་བྱ་གཞག་གསར་གཏོད་བྱས། དགུང་ལོ་སོ་བརྒྱད་པའི་ཆུ་སྤང་ ཟ࿳་ལོ་1913ལོར་
 གཞུང་སྐོར་དགོན་སྡེ་སོགས་ཀྱིས་བདག་ཉར་བྱས་པའི་ས་སྟོང་ནམས། མི་སྲུང་མོ་རྟོ་བྱེད་ཅིང་ས་
 ཞིང་དུ་བསྐྱར་ན་རང་མོས་སུ་བེད་སྟོན་བྱེད་ཆོག་པར་མ་ཟད་ལོ་གསུམ་གྱི་རིང་ལ་ཁྲལ་འཇལ་མི་
 དགོས་པའི་བཀའ་བསྐྱེད་ཀྱི་སོགས་ཞིང་ལས་ལ་ལོ་རྒྱུས་ཐོག་བྱུང་མ་སྟོང་བའི་ཤུགས་སྟོན་མཛད།
 དགུང་ལོ་ཞེ་བརྒྱད་པའི་ཆུ་པག་ ཟ࿳་ལོ་1923ལོར་ཇ་སྟོང་ཆོད་ལྷས་འདེབས་འཇུགས་བྱེད་པའི་ལས་
 ཁུངས་བཅུགས་ཏེ་ལས་འགོ་དངོས་སུ་བཅུམས། ལྷ་སའི་གོང་དུ་ཉེན་སྲུང་དམག་སྐར་གསར་
 འཇུགས་གནང་སྟེ་ཕྱི་ཆོགས་བདེ་འཇགས་ལ་ཤུགས་སྟོན་གནང་། དགུང་ལོ་ལྔ་བཅུ་པའི་ཤིང་སྤང་
 ཟ࿳་ལོ་1925ལོར་སྐྱེད་ཁང་དང་ཏར་ཁང་སོགས་གསར་འཇུགས་གནང་སྟེ་འབྲིམ་འགུལ་དང་ཆ་
 འཕྲིན་ལས་ཀ་ལ་ཤུགས་སྟོན་གནང་། དེ་རྗེས་དངུལ་ཁང་གསར་དུ་བཅུགས། དགུང་ལོ་ད་བརྒྱད་
 པ་རབ་བྱུང་བཅུ་དྲུག་པའི་ཆུ་བྱ་ ཟ࿳་ལོ་1933ལོའི་བོད་ལྷ་བཅུ་པའི་ཆོས་སུམ་ཅུ་ཉེན་ཆམ་པ་སྤྱིང་
 བར་གསོལ་སྐྱོན་མཆོད་ཉེན་གྱིས་སྐུ་གཤེགས་པར་གྲགས་ཀྱང་དོན་དུ་དུག་སྦྱོར་གྱིས་བགྱོངས་པར་
 འདྲ།

14. ཏཱ་ལའི་སླ་མ་སྐུ་སྤྱི་བཅུ་བཞི་པ་བཟུན་འཛིན་རྒྱ་མཆོ་ནི། ཡབ་ཆོ་ཆོ་ཆོ་རིང་དང་ཡུམ་བསོད་
 རམས་མཆོ་གཉིས་ཀྱི་སྲས་སུ་རབ་བྱུང་བཅུ་དྲུག་པའི་ཤིང་པག་ ཟ࿳་ལོ་1934ལོའི་བོད་ལྷ་ལའི་ཆོས་
 ལྷ་ཉེན་མདོ་སྤྱད་སྐུ་འབུམ་གྱི་ཤར་སྤྱད་ལྷག་འཆོར་གོང་དུ་སྐུ་འཁུངས།
 ཐོག་མའི་མཆོན་ལ་ལྷ་མོ་དོན་གྲུབ་གསོལ། ཆུལ་ཆབ་ར་སྤྱི་བྱུང་བཟུན་འཇམ་དཔལ་ཡེ་ཤེས་
 དབུས་སྤྱི་དཔོན་ནམས་ཀྱིས་མཆོ་གཟིགས་ཀྱི་ཏྲགས་སྤང་ལྷར་ལྷ་མོ་དོན་གྲུབ་ཏཱ་ལའི་སླ་མའི་ཡང་
 སྤྱི་ལ་ངོས་འཛིན་ཞུས། དབུས་སུ་གདན་འདྲེན་ཞུ་གཞག་བྱེད་སྐབས་མཆོ་སྟོན་ས་ཁུལ་གྱི་ཀྱ་ཞི་རྩ་
 ཕ་སྤྱི་གིས་སྐུ་ལྷ་ཡོན་ལ་ཏཱ་ཡང་སྐོར་འབུམ་ཕྱག་བཞི་ཙམ་དགོས་ཟེར་བ་སོགས་འགོག་ཀྱིན་ལྷ་
 ཆོགས་བྱས་སྟབས་གོ་མིན་ཏང་ཀྱང་དབྱང་སྤྱི་གཞུང་ལ་སྟོན་སེང་མི་ཞུ་གཞུང་། དེ་རྗེས་གོ་
 མིན་ཏང་ཀྱང་དབྱང་སྤྱི་གཞུང་གིས་སྐུ་ཕ་སྤྱི་ལ་ཏཱ་ལའི་སླ་མའི་ཡང་སྤྱི་ལོ་སྐུ་ལོ་བོད་དུ་
 ཕེབས་སྐུལ་ཞུ་དགོས་པའི་བཀའ་པམ་ཅིང་འགོ་གྲོན་ལ་དངུལ་སྐོར་འབུམ་ཕྱག་གཅིག་གནང་། དེ་

ནས་ཏུ་ལའི་སྐྱེ་མའི་ཡང་མེད་འོས་སྤྱུལ་སྐྱེ་འཁོར་དང་བཅས་པ་རྣམས་ཕྱི་དོ་ཚབ་རྣམས་ཏང་
 ཕུལ་ཐོན་གྲང་སོགས་ཏུ་བ་བརྒྱ་ཕྱག་འགའ་ཞིག་གིས་སྤྱུལ་མ་དང་བཅས་ཟེ་ལོང་ནས་རྣམས་མེད་པས།
 དགུང་ལོ་ལྔ་པའི་ས་ལོས་ ཟ࿳་ལོ་1939ལོ་ཉེ་བོད་ལྷ་རྒྱལ་པའི་ཆོས་ཉེར་བརྒྱད་ཉིན་ཡང་མེད་དངོས་
 ཡིན་པའི་དྲིལ་བསྐྱགས། ལོ་དེའི་ལྷ་བ་བརྒྱ་པའི་ཆོས་བརྒྱ་གསུམ་ཉིན་ལྷ་ལྷན་གཙུག་ལག་ཁང་གི་
 རོ་བོ་ཤུག་ལུ་ཞེའི་མདུན་རྒྱལ་ཚབ་རྣམས་སྐྱོང་རིན་པོ་ཆོས་གཙུག་ཕུད་བཞེས་ཏེ་མཚན་འཇམ་དཔལ་
 ངག་དབང་ལེ་ཤེས་བསྟན་འཛིན་རྒྱ་མཚོ་མེད་གསུམ་དབང་རྒྱུར་མཚུངས་པ་མེད་པའི་ཕྱེ་ཞེས་གསོལ།
 དགུང་ལོ་དྲུག་པའི་ལྷགས་འབྲུག་ ཟ࿳་ལོ་1940ལོར་ཡང་མེད་ཁྲི་ལྷོན་གྱི་མཛད་སྒོ་གཟབ་རྒྱས་སྤེལ།
 དེ་ནས་བཟུང་ཡོངས་འཛིན་རྣམས་གཉིས་སོགས་མཁས་དབང་དུ་མའི་མདུན་ནས་མདོ་སྤྱོད་གཉིས་
 ཀའི་གཞུང་ལྷགས་ཀུན་ལ་བསྐྱབ་གཉེར་དཔྱིས་ཕྱིན་པར་གནང་། དགུང་ལོ་བདུན་པའི་ལྷགས་སྤྱུལ་
 ཟ࿳་ལོ་1941ལོར་རྣམས་མེད་འཛིན་དགོངས་ལྷ་བྱས་རྗེས་སྤྱོད་ཕྱག་མེད་སྐྱོང་གི་ཁྲིར་ཕེབས། དགུང་
 ལོ་བརྒྱ་དྲུག་པའི་ལྷགས་སྤྱོད་ ཟ࿳་ལོ་1950ལོར་ཏུ་ལའི་སྐྱེ་མས་བོད་ཀྱི་ཆོས་མེད་གཉིས་ཀྱི་སྤྱོད་
 འགན་ཡོངས་རྒྱུགས་བཞེས། དགུང་ལོ་ཉི་ཤུ་པའི་ཤིང་ཏུ་ ཟ࿳་ལོ་1954ལོར་ཕེ་ཅིན་དུ་ཕེབས། གྲང་
 དབྱང་གིས་སྤྱོད་ཁྲིར་དང་བདག་རྒྱུན་གང་ལེགས་གནང་སྟེ་མའོ་ཅེ་རུང་དང་། གྱི་ཨོན་ལའི།
 ལེ་རུའོ་ཆེ། གྱུ་ཏེ་བཅས་ཏང་དང་རྒྱལ་ཁབ་ཀྱི་འགོ་བློན་རྣམས་དང་མཇུག་འབྲུད་གནང་། རྒྱལ་
 ཡོངས་མི་དམངས་འཐུས་མིའི་ཆོགས་ཆེན་གྱི་ཡུ་ཡོན་གྲང་གཞོན་པའི་གོ་གནས་བཞེས། དགུང་ལོ་
 ཉེར་ལྔ་པའི་ས་ལག་ ཟ࿳་ལོ་1959ལོའི་ཟ࿳་ལྷ་གསུམ་པའི་ཆོས་བརྒྱ་ཉིན་བོད་དུ་ཟིང་འབྲུག་བྱང་ལྷ་བས་
 རྒྱ་གར་དུ་ཕུལ་བྱོལ་ཕྱིན།
 བཀའ་སློན་རིམ་བྱོན་གྱི་རེ་མིག
 མིང་། དུས་ཚད། ཞར་བྱང་།
 བྱ་རྒྱུ་ཚོ་བརྟན་དོ་རྗེ། རྒྱ་ལྷག་
 1643ལོའི་དུས།
 ལྷར་གདོང་པ། ཏུ་ལའི་སྐྱེ་མེད་ལྷ་པའི་དུས།
 ཁང་གནས་པ། ལྷགས་སྤྱོད་ 1650ལོ། BHDG5ཕྱག་དོར།

མེ་བྱ་ 1717ལོའི་དུས།
 རྒྱ་གར་པའི་དམག་དཔུང་བོད་དུ་འོང་ནས་ལྷ་བཟང་ཉན་བསད་རྗེས་བཀའ་སློན་དུ་བསྐོས་པའི་
 གས།
 BHDG3སྤར་ནོ་ཡོན། མེ་བྱ་
 1717ལོ་འམ་ས་ཁྲི་ 1718ལོ། གོང་དང་མཚུངས། BHའཕན་པོ་ཨ་རོ།
 ལྷགས་བྱེ་ 1720ལོ།
 ཏུ་ལའི་བདུན་པ་བསྐལ་བཟང་རྒྱ་མཚོ་བོད་དུ་ཕེབས་སྐབས་ཀྱི་བཀའ་སློན་གས།
 BHDG3བྲུ་ཤེས་བརྟེན་པ།
 མེ་བྱ་ 1717ལོ་ནས་ལྷགས་བྱེ་ 1720ལོ་བར།
 སོག་པོ་རྒྱ་གར་པའི་སྐབས་ཀྱི་བཀའ་སློན་གས།
 BHDG5དའི་ཆིང་སྤར་བསོད་ནམས་རྒྱལ་པོ། ལྷགས་སྤང་ 1721ལོ་ནས་མེ་ལྷག་

1727ལོ་བར།
 མེ་ལུག་ 1727ལོའི་ལྷ་6ཆེས་18ཉིན་ང་ལུམ་ཐུར་གསུམ་གྱིས་བཀོངས།
 BHགྲང་ལུམ་པ་བཀ་ཤིས་རྒྱལ་པོ།
 ལྷགས་སྒང་ 1721ལོ་ནས་ས་སྤེལ་ 1728ལོ་བར།
 ས་སྤེལ་ 1728ལོར་ཆེན་གོང་མའི་དམག་དཔོན་དང་།
 སོ་ལྷ་བས་དམར་གསོད་བཏང་།
 བའི་སི་ང་སོད་རྩོུ་རྒྱལ་པོ།
 གོང་དང་མཚུངས། གོང་དང་མཚུངས།
 ཐུར་ར་བ་སྒོ་གོས་རྒྱལ་པོ། གོང་དང་མཚུངས།
 ང་ལུམ་ཐུར་གསུམ་ཁྲིམས་ལ་ཐུར་ཅེས་འཁོད་ཀྱང་།
 དེ་བ་ཐེར་ཡིག་རིགས་ཁག་ནང་ཐུར་ར་བ་བཀོངས་ཚུལ་ཞིབ་པ་འཁོད་མི་འདུག
 སོ་ལྷ་བ་བསོད་ནམས་སྤོབས་རྒྱལ། ལྷགས་སྒང་
 21ལོ་ནས་མེ་ཡོས་ 1747ལོ་བར།
 སྤོན་དུ་བཀའ་སྤོན་དང་། ས་སྤེལ་
 1728ལོ་ནས་བོད་ཀྱི་སྤྲོད་དབང་གི་བྱེད་པོ་གཙོ་བོར་གྱུར།
 རྩོུ་རིང་པའི་པཱཱི་ཏ་མགོན་པོ་དོན་གྲུབ་རབ་བཏན།
 ལྷགས་ལུག་ 1751ལྷགས་ལུག་
 1751ལོར། བཀའ་ཤག་དངོས་སུ་བཅུགས་སྐབས་ཀྱི་བཀའ་སྤོན་གཙོ་བོའི་གསུམ།
 ར་སག་ཐོན་པ་སྤྲོད་ཆོས་ཆེ་བཏན།
 ལྷགས་ལུག་ 1751ལོ། བཀའ་ཤག་དངོས་སུ་བཅུགས་སྐབས་ཀྱི་བཀའ་སྤོན་བཞིའི་གསུམ།
 ར་སག་མདོ་མཁར་ཞབས་དྲུང་ཆེ་རིང་དབང་རྒྱལ།
 ལྷགས་ལུག་ 1751ལོ།
 བཀའ་ཤག་དངོས་སུ་བཅུགས་སྐབས་ཀྱི་བཀའ་སྤོན་གསུམ།
 རིག་གནས་སྤྱི་དང་བྱུང་པར་དུ་སྤོན་ངག་ལ་མཁས་པ་ཞིག་ཡིན།
 ཆེ་མགོན་དར་ཏན་ཉི་མ་རྒྱལ་མཚན། གོང་དང་མཚུངས།
 བཀའ་ཤག་དངོས་སུ་བཅུགས་སྐབས་ཀྱི་བཀའ་སྤོན་གསུམ།
 བཀའ་སྤོན་སྒྲ་མ་ཐོག་མ་དེ་ནས་བཅུགས།
 སྐལ་བཟང་ཡོན་ཏན། མེ་པག་ 1767ལོ། འདི་ནི་བཀའ་སྤོན་སྒྲ་མ་ཡིན་ཟེར།
 5རྩོུ་རིང་བསྐྱོན་འཛིན་དཔལ་འབྱོར། རྒྱ་ཡོས་ 1783ལོ།
 རྩོུ་རིང་པཱཱི་ཏའི་སྐལ་ཡོན་པ་དང་།
 གོར་བོད་དམག་འཁྲུག་ཐེངས་གཉིས་པའི་སྐབས།
 གཡུ་ཐོག་བཀ་ཤིས་དོན་གྲུབ།
 རྒྱ་ཡོས་ 1783ལོར།

ས་སྤྱེལ་ 1788ལོར། གོར་བོད་དམག་འབྲུག་སྐབས་སྤྱི་ཁྱབ་ཏུ་བསྐྱོད།
 རྩ་སྐད་ཐོན་པ་བྱིན་ཞི་དབང་འདུས།
 ས་བྱི་ 1778ལོ་ནས་མེ་ལྷག་ 1787ལོ་བ
 གྲང་བཟ་ཤིས་རྣམ་རྒྱལ།
 མེ་ལྷག་ 1787ལོ། BHཏོར་ཁང་བསོད་ནམས་བཟ་ཤིས།
 རྒྱ་བྱི་ 1792ལོ། BHབཤད་སྒྲ་ཀུན་དགའ་དཔལ་འབྱོར།
 རྒྱ་སྤང་ 1693ལོ་ནས་ས་ལྷག་ 1799ལོ་བར།
 མདོ་མཁར་རྟ་མགིན་ཆོ་བརྟན། མེ་བྱི་ 1826ལོ།
 ཟུར་ཁང་ཆོ་བརྟན་དོ་རྩེ། མེ་ཕག་ 1827ལོ། མེ་ཕག་ 1827ལོར་མོན་ཞིབ་ཏུ་བསྐྱོད། ཤིང་རྟ་
 1834ལོར་སྤྱོད་ཞིབ་ཏུ་བསྐྱོད། ལྷགས་སྤང་ 1841ལོར་སིང་དམག་མཐར་བསྐྱོད་སྤྱི་ཁྱབ་ཏུ་བསྐྱོད།
 བཤད་སྒྲ་དོན་གྲུབ་དོ་རྩེ། རྒྱ་ལྷག་ 1823ལོར་ས་ངན་ཞིབ་དཔྱད་ཏུ་བསྐྱོད།
 ས་བྱི་ 1828ལོར་སྤྱོད་ལྷུ་དོན་གཅོད་ཏུ་བསྐྱོད།
 དེ་རྩེས་བསམ་ཡས་ཉམས་གསེའི་དོ་དམ་པ་བྱས།
 མདོ་མཁར་བསོད་ནམས་དབང་རྒྱལ།
 ལྷགས་སྤང་ 1814ལོར་ཟུར་ཁང་ཆོ་བརྟན་དོ་རྩེ་དང་མཉམ་ཏུ་སིང་དམག་མཐར་བསྐྱོད་སྤྱི་ཁྱབ་ཏུ་
 བསྐྱོད།
 བཤད་སྒྲ་དབང་ལྷག་རྒྱལ་པོའམ་སྤྱེལ་བཞི་པ། ཤིང་འབྲུག་ 1844ལོར་བསམ་ཡས་དཀར་ཆག་བཀོད།
 ཤིང་ཡེས་ 1855ལོར་གོར་བོད་དམག་འབྲུག་གི་སྤྱི་ཁྱབ་ཏུ་བསྐྱོད།
 ཐས་རི་བཟ་ཤིས་ཁང་པ། ཤིང་ཡེས་ 1855ལོར། བཤད་སྒྲ་དང་མཉམ་ཏུ་གོར་བོད་དམག་འབྲུག་
 གི་སྤྱི་ཁྱབ་ཏུ་བསྐྱོད།
 བསོད་ནམས་དཔལ་འབར། ཤིང་བྱི་ 1864ལོ་ནས་ཉག་རིང་སྤྱི་ཁྱབ་བྱས།
 སྤྱིད་ཤོད་པ། ས་ལྷག་ 1
 ལུ་ལྷང་ལུན་ཆོགས་ཆོ་དབང་། རྒྱ་ཕག་ 1863ལོར་ཉག་རིང་བེང་འབྲུག་ཞོད་འཇགས་འགོ་
 འདོམས་སུ་བསྐྱོད།
 དེའི་རྩེས་གནས་དབྱང་བཏང་། ཆོ་དབང་དཔལ་འབྱོར།
 ཤིང་བྱི་ 1864ལོར་ཉག་རིང་བེང་འབྲུག་ཞོད་འཇགས་སྐབས་ཀྱི་ས་དབང་གས།
 བཤད་སྒྲ་ཆོ་རིང་དབང་ལྷག་ལྷགས་ལྷག་ 1871ལོར། དགའ་ལྷན་པའི་ཁོངས་སྤྱི་ཁྱབ་མཐན་པོ་
 དཔལ་ལྷན་དོན་གྲུབ་ཀྱི་བེང་ཆ་དང་འབྲེལ་བ་ཆེ་བས་གནད་དོན་ལྷགས།
 རམ་པ་བཟ་ཤིས་དར་རྒྱས། མེ་སྤང་ 1877ལོ་ནས་ཤིང་ལྷག་
 1895ལོ་བར་གཞུ་ཐོག་ལྷ་དབང་དོ་རྩེ། རྒྱ་བྱི་ 1873ལོ་ནས་རྒྱ་ལྷག་
 1883ལོ་བར་ས་མཚམས་དོན་གཅོད་ཏུ་སྤྱིད་རིང་ཏུ་བསྐྱོད། ཆོ་དབང་ནོར་བུ།
 ས་སྤྱེལ་ 1878ལོར་བོད་འབྲས་ས་མཚམས་དོན་གཅོད་ཏུ་བསྐྱོད། ལྷ་ལྷ་ཡེ་ཤིས་ནོར་བུ། རྒྱ་ལྷག་
 1883ལོར་ས་མཚམས་དོན་གཅོད་ཏུ་བསྐྱོད།
 ས་བྱི་ 1888ལོར། དབྱེན་བོད་དམག་འབྲུག་སྐབས་སྤྱི་ཁྱབ་ཏུ་བསྐྱོད། སོ་ལྷ་པད་མ་རྒྱལ་པོ། ཤིང་

གྱི་ 1864ལོའི་ཉག་རིང་བེང་འབྲུག་ཞོད་འཇགས་སྐབས་ཀྱི་བཀའ་སློན་གསལ།
 རྩོམ་རྒྱུ་གཤམ། གྱི་ 1864ལོའི་ཉག་རིང་བེང་འབྲུག་ཞོད་འཇགས་སྐབས་ཀྱི་བཀའ་སློན་གསལ།
 སློབ་ཐོང་ཡོན་ཏན། ལྷགས་སྤྱུ་ 188
 7ལེ་སྤང་གཞོད་སྤྱོད་ཕུན་ཚོགས།
 ས་གྱི་ 1888ལོ་སྤྱོད་ཁྲུ་དུ་དོན་གཅོད་དུ་བསྐྱོད།
 ལྷགས་ཡོས་ 1891ལོར་རྩོམ་སྤྱོད་ཁྲུ་དུ་དེམ་མོལ་བྱས། ལྷ་སྤྱུ་ 1893ལོར་གནས་དབྱུང་
 བཏང་།
 གཡུ་ཐོག་ཕུན་ཚོགས་དབང་ལྷན། གྱི་འབྲུག་ 1904ལོ་ནས་མེ་ལྷག་ 1907ལོ་བར།
 བཤད་སྤྱོད་པལ་འབྱོར་རྩོམ་སྤྱོད་ 1889ལོར་གནས་དབྱུང་བཏང་།
 དེའི་རྩོམ་གྱི་སྤྱུ་ 1905ལོར་སྤྱོད་ཡང་བཀའ་སློན་བྱས། བསོད་ནམས་སྤྱོད་སྤྱུ་ ས་གྱི་
 1898ལོ་ནས་གྱི་སྤྱུ་
 1905ལོ་བར། BHབཀའ་སློན་སྤྱོད་མ་ཆང་བྱིས། གྱི་སྤྱུ་ 1905ལོ། BHཞོལ་ཁང་པ། གྱི་སྤྱུ་ 1
 905ལོ། BHDG5གསར་བྱུང་ཆོ་བརྟན་དབང་ཕྱག་གྱི་འབྲུག་
 1904ལོར། དེམ་མོལ་ཆོངས་དུལ་སྤྱོད་པར་ཀ་ལི་ཀ་ཏར་བསྐྱོད། ཆོ་རོང་དབང་ཕྱག་སྤྱུ་ལོ།
 མེ་ལྷག་ 1907ལོར། སྤྱོད་མོ་སྤྱོད་མཚམས་ཞིབ་གཅོད་དུ་བསྐྱོད། ལྷ་གྱི་
 1912ལོར་བཏོངས། ཁ་དབང་གཞུང་བཞེས་བཏང་། བསམ་ལོ། མེ་ལྷག་ 1907ལོ།
 སྤྱོད་དུ་བཀའ་ཆབ་དང་། ལྷགས་གྱི་1910ལོ་ནས་བཀའ་སློན་གྱི་འགན་འཁུར།
 བཀའ་སློན་སྤྱོད་མ་ཆོ་བཟང་འཕྲིན་ལས། གྱི་འབྲུག་
 904ལོ་ནས་ས་གྱི་ 1909ལོ་བར། BHདུང་ཐང་པ། ས་གྱི་ 1909ལོ། འདི་ནི་བཀའ་ཆབ་ཡོན་ཟེར།
 BHDG5ཤེལ་དཀར་སྤྱོད་པ།
 ལྷ་གྱི་ 1912ལོ། ལྷ་གར་རྩོམ་སྤྱོད་དུ་བཀའ་སློན་བསྐྱོད་པའགས་སྤྱུ་ ལྷ་དག་ལ་སྤྱོད་བཅོམ་ཆོ་
 ཞིང་སྤྱོད་པ་དུ་སྤྱོད་པའགས་བཅུམས།
 བདེ་སྤྱོད་སྤྱོད་པ། གྱི་སྤྱུ་ 1914ལོར་འདས།
 བཀའ་སློན་སྤྱོད་མ་ཆོ་བཟང་པ་བསྐྱོད་དང་། ལྷ་སྤྱོད་ 1913ལོར་ཆབ་མདོ་སྤྱོད་ཞི་དག་སྤྱོད་འདོམས་
 ལྷ་བསྐྱོད།
 སྤྱོད་ཞོན་ལོ་བྱ་དབང་ཆོན། ལྷགས་པག་ 1911ལོ་ནས་མེ་གྱི་1933ལོ་བར།
 ང་པོ་དུ་ཉ་མཁོན་ཕུན་ཚོགས། ལྷགས་གྱི་ 1921ལོ་ནས་ལྷ་གྱི་ 1933ལོ་བར། བཀའ་མཐོང་འགྱུར་
 མེད་ལྷ་མཆོ། ལྷ་གྱི་ 1933ལོ།
 སྤྱོད་ཞོན་ལོ་དོན་གཅོད།
 གནང་བྱུང་པ་པད་མ་དོན་གྱུ་ ལྷགས་ལྷག་ 1931ལོ་ནས་ལྷ་ཉ་ 1942ལོ་བར། མདོ་སྤྱོད་སྤྱོད་ལྷག་
 བཀའ་སློན་སྤྱོད་མ་ཆོ་བཟང་བསྐྱོད་སྤྱོད། ལྷགས་ལྷག་ 1931ལོ། BHDG4བཀའ་སློན་སྤྱོད་མ་ཆང་བྱིས་
 ལུབ་བསྐྱོད་ལྷག་ གྱི་པག་ 1935ལོ། BHDG5སྤྱོད་པ་དོན་ལྷག་
 ལྷ་སྤྱོད་ 1932ལོ་ནས་སྤྱོད་པ་ 1939ལོ་བར། བཀའ་སློན་ལས་འཕར་ཐོག་མདོ་སྤྱོད་བྱས། BHབཀའ་
 སྤྱོད་སྤྱོད་མ་ཆོ་བཟང་འཕྲིན་ལས་དབྱུངས། སྤྱོད་པ་ 1939ལོ་ནས་གྱི་སྤྱོད་ 1944ལོ་བར། བཀའ་སློན་

སྒྲ་མ་དང་དམག་སྤྱི་གན་པ་གཅིག་སྟོན་གསུངས། BHDG4བོན་ཤོད་ཆོ་བརྟན་དོ་རྩེ། ཤིང་ཕག་
 1935ལོ་ནས་ཤིང་བྱ་
 1945ལོ་བར། BHཕུན་ཁང་གྲང་བཀྲ་ཤིས་དོ་རྩེ། ས་ཡོས་ 1939ལོ་ནས་མེ་བྱི་ 1946ལོ་བར།
 BHབཀའ་ཤོད་ཆོས་རྒྱལ་ཉི་མ། ཤིང་བྱ་ 1945ལོ་ནས་སྟུགས་སྟག་ 1950ལོ་བར། BHDG5བཀའ་སྒྲ་
 རབ་པ་ཐུབ་བསྟན་ཀུན་མཁུན། ཤིང་སྤེལ་ 1944ལོ་ནས་ཚུ་སྤེལ་
 5ZQFཟུར་ཁང་དབང་ཆེན་དགེ་ལེགས། ཚུ་ལྷག་ 1943ལོ་ནས་ས་ཕག་ 1959ལོ་བར། ཟིང་འབྲུག་
 རང་ཞུགས་ཏེ་ཕྱི་རྒྱལ་དུ་བྱོས། ལྷ་སྤྱོད་ཆོ་དབང་དོ་རྩེ། མེ་བྱི་ 1946ལོ་ནས་ས་ཕག་ 1959ལོ་བར། མེ་
 བྱི་ 1946ལོར་མདོ་སྤྱོད་སྤྱི་ཁྱབ་པ་བྱས། BHDG6ང་ཤོད་ངག་དབང་འཛིགས་མེད།
 ལྷགས་སྟག་ 1950ལོ་ནས་ས་ཕག་ 1959ལོ་བར།
 མདོ་སྤྱོད་སྤྱི་ཁྱབ་དང་། བོད་སྤྱོད་མེ་དམངས་བཅེངས་འགྲོལ་དམག་གི་དམག་སྤྱི་གཞོན་པ་ཨང་
 དང་པོ་སོགས་མཛད།
 མདོ་མཁར་ཕུན་ཆོགས་རབ་རྒྱས་ལྷགས་སྟག་ 1950ལོ། བཀའ་སྒྲོན་དང་བོད་དམག་གི་དམག་སྤྱི་གན་
 པ་གཅིག་སྟོན་དང་བོད་སྤྱོད་མེ་དམངས་བཅེངས་བཀྲོལ་དམག་གི་དམག་སྤྱི་གཞོན་པ་མཛད།
 བསམ་པོ་ཆོ་དབང་རིག་འཛིན། མེ་སྤེལ་ 1956ལོ་ནས་ས་ཕག་ 1959ལོ་བར།
 ཤུན་ཁ་འགྱུར་མེད་དོ་རྩེ། མེ་སྤེལ་ 1956ལོ་ནས་ས་ཕག་ 1959ལོ་བར།
 ལྷ་ཤར་ཐུབ་བསྟན་ཐར་པ། མེ་བྱ་ 1957ལོ་ནས་ས་ཕག་ 1959ལོ་བར།
 བཀའ་སྒྲུའི་ལས་ཆབ་དགའ་བྲང་སྒོ་བཟང་རིག་འཛིན། ས་ཕག་ 1959ལོ་

ས་བཅད་གཉིས་པ། དགའ་ཕུན་པོ་བྲང་གི་སྤྱིག་གཞི་དང་ཅ་བྲིམས་སྒྲོར།

གཅིག་ སྤྱིང་འཛིན་ལས་ཁུངས་ཀྱི་སྤྱིག་གཞི་གཏན་འབེབས་བྱས་པ།
 ཏཱ་ལའི་སྒྲ་མ་སྤྱི་ཕྱོད་ཕྱ་པ་ངག་དབང་སྒོ་བཟང་རྒྱ་མཆོས་བོད་ཀྱི་ཆོས་སྤྱིང་གཉིས་ཀྱི་སྤྱིང་དབང་
 བཞེས་རྒྱུ་སྤྱིང་དབང་གི་སྤྱིག་གཞི་བཟོ་བཅོས་དང་གསར་འཛུགས་བྱས་པའི་སྒྲོར་ལ་འདི་ལྟ་སྟེ།
 བོད་ཀྱི་ཆོས་སྤྱིང་གཉིས་ཀྱི་གཙོ་འཛིན་ཏཱ་ལའི་སྒྲ་མ་ཡིན་ཞིང་། དེའི་ཞབས་ན་བཀའ་ཤག་དང་།
 སྤྱི་ཁྱབ་མཁན་པོ། དགའ་ཕུན་ཁྲི་པ་བཅས་ཡོད། དེ་ཡང་བཀའ་ཤག་སྤྱིང་གཞུང་གིས་ཞིང་འབྲོག་
 ཞོ་གསུམ་དམག་དོན་ཆོས་ལྷགས་བཅས་ཁྱོན་ཡོངས་ལ་དོ་དམ་དང་གཞིགས་རྟོག་བྱེད་ཀྱིན་ཡོད་ལ།
 སྤྱི་ཁྱབ་མཁན་པོ་དང་དགའ་ཕུན་ཁྲི་པ་གཉིས་ཀྱིས་གཙོ་བོ་ཞི་ཆོས་དོན་ལ་དོ་དམ་མཛད་ཀྱིན་ཡོད།

1. བཀའ་ཤག་འོག་གི་སྤྱིང་དོན་ལས་ཁུངས།
 - (1) ཡིག་ཆང་། 2ཆེས་ཁང་། 3ཆེ་འགག་ 4ཤོད་འགག་བཅས་ཡོད་ཅིང་།
 དེ་ཡང་ཡིག་ཆང་ལས་ཁུངས་དང་ཆེས་ཁང་གཉིས་ཀྱིས་ཐུན་མོང་གིས་དུང་ཆེས་བརྒྱད་སྤེལ་གྱི་
 ཆོགས་འདུ་དང་། ཆོགས་འདུ་ཆང་འཛོམས། ཆོགས་འདུ་རྟག་བསྐྱས་བཅས་འཛོག་རྒྱུའི་གོ་སྟུར་
 བྱེད་ཀྱིན་ཡོད་ལ་རྒྱན་ཕན་གྱི་ལས་འགན་འོག་དུ་རེ་མིག་ལས་གསལ་བ་ལྟར་རོ། ། སྤྱིང་དོན་ལས་
 ཁུངས་ཀྱི་འོག་དུ་གཙོ་བོའི་སྤྱིག་གཞི་ལ་རིགས་གཉིས་ཏེ་གྲོང་ཁྱེར་སྤྱི་ལོ་ཡོད་པའི་རིམ་པ་ཁག་གི་
 ལས་ཁུངས་རྣམས་དང་། ས་གནས་སོ་སོའི་རིམ་པ་ཁག་གི་ལས་ཁུངས་རྣམས་ཡིན།
 ༡. གྲོང་ཁྱེར་སྤྱི་ལོ་ལས་ཁུངས་ཀྱི་རིམ་པ། དང་པོ། དམག་སྤྱི་ལས་ཁུངས། ཟླ་བཞི་ལས་

བྱུངས། ཅེ་ཕྱག་ལས་བྱུངས། ཟླ་ཕྱག་ལས་བྱུངས་བཅས་ཡིན། གཉིས་པ། བདེ་ཞིབ་ལས་བྱུངས།
 ཞིབ་ཁང་། ཅེ་རྣམ་གན་ལས་བྱུངས། ཐེབས་རྩ་ལས་བྱུངས། སྒྲིག་ཁང་། ཡར་པོའི་ལས་
 བྱུངས། སོ་རྣམ་ལས་བྱུངས། ར་ཆ་ལས་བྱུངས། འབབ་ཞིབ་ལས་བྱུངས། ལྷན་ཅིས་ཁང་བཅས་
 སོ། ། གསུམ་པ། ལྷན་ཅེ་ལས་བྱུངས། ཞོལ་ལས་བྱུངས། ལམ་ཞིབ་ལས་བྱུངས། ཅེ་གཉེར་
 ལས་བྱུངས། ལྷ་གཉེར་ལས་བྱུངས། བཤེར་ཁང་བཅས་སོ། ། བཞི་པ། འདྲོད་པ་དོ་དམ་ལས་
 བྱུངས། ཆེབས་ར་ལས་བྱུངས། ཏར་ཁང་། ལྷག་ཁང་། ཐེབས་བྱམས་འགོ་པ། གར་པ་
 བཅས་སོ། ། ལྷ་པ། ལྷ་གཉེར་ལས་བྱུངས། ལྷ་གཉེར་ལས་བྱུངས། ཤིང་གཉེར་ལས་བྱུངས།
 བཟོ་ཁང་དོ་དམ་ལས་བྱུངས་བཅས་རིམ་པ་ལྷ་ཅོམ་གྱི་དབྱེ་བ་བྱུང་འདུག

ལ. ས་གནས་སོ་སོའི་རིམ་པ་ལག་གི་སྒྲིག་གཞི།
 ས་གནས་སོ་སོའི་རིམ་པ་ལག་གི་སྒྲིག་གཞི་ལའང་རིགས་གཉིས་ཏེ། ས་གནས་འགའ་ཞིག་ལ་བཀའ་
 ཤག་སྤྱད་དོན་ལས་བྱུངས་ཀྱི་འོག་ཏུ་རྒྱུ་དང་། རྒྱུ་གཤམ་ཏུ་གཞིས། གཞིས་འགའ་ཏུ་གཙོ་
 དྲག་དང་ཆན་པོ་བཅས་ཀྱི་རིམ་པ་དབྱེ་ཡོད། སྤྱིར་བཏང་གི་དབང་ཏུ་བྱས་ནས་བཀའ་ཤག་གི་སྤྱད་
 དོན་ལས་བྱུངས་འོག་ཏུ་སྤྱི་བྱུང་ཁང་དང་། དེའི་འོག་ཏུ་རྒྱུ་དང་། དེའི་འོག་ཏུ་གཞིས་དང་། ལྷངས།
 བརྒྱ་དཔོན། དེ་དག་གི་འོག་ཏུ་གཙོ་དྲག་དང་། ཆན་པོ་བཅས་ཡོད། དཔེར་ན་གཞིས་ཅེ་རྒྱུ་
 སྤྱི་དང་། སྤྱོ་མ་སྤྱི་བྱུང་། བྱུང་སྤྱི་བྱུང་། མདོ་སྤྱད་སྤྱི་བྱུང་། ལྷ་ལ་སྤྱི་བྱུང་། ལྷོད་སྤྱད་
 དཔོན་བཅས་ནི་སྤྱི་བྱུང་ཁང་རེད།

2. བཀའ་ཤག་ཞབས་ཀྱི་ཆོས་དོན་ལས་བྱུངས།
 བཀའ་ཤག་ཞབས་ཀྱི་ཆོས་དོན་ལས་བྱུངས་ནི་གཙོ་བོ་དགའ་ལྷན་ཁྲི་པ་དང་། སྤྱི་བྱུང་མཁན་པོ་
 གཉིས་ཀྱི་དབྱེ་སྤྱད་འོག་ན་ཡོད་ཅིང་། དེའང་དགའ་ལྷན་ཁྲི་པའི་འོག་གི་ལས་ཀ་བྱེད་མཁན་གཙོ་
 བོ་ཤར་ཅེ་ཆོས་རྒྱུ་དང་།

བྱུང་ཅེ་ཆོས་རྒྱུ་གཉིས་ཡོད། སྤྱི་བྱུང་མཁན་པོའི་ཞབས་ན་ཅེ་གཞིས་རྒྱུ་གསུམ། མགོན་གཉེར་
 ཆེན་མོ།

ཅེ་མགོན། གཞིས་འགག་ཁྲི་པ། གཞིས་འགག་བཅས་ཀྱི་དཔོན་རིགས་རྣམས་ཀྱིས་ལས་དོན་སྒྲུབ་
 ཀྱིན་ཡོད། དེ་དག་གིས་ལས་ཀ་བྱེད་ཡུལ། མཛོད་སྒྲུག་ལས་བྱུངས། མཛོད་རྒྱུ་ལས་བྱུངས།
 གཞིས་དཔོན་མཁན་པོ། མཛོད་དཔོན་མཁན་པོ། གསོལ་དཔོན་མཁན་པོ། ཉོར་བྱག་བྱ་ལག་
 དང་སྤྱུལ་སྤྱུ་ཆེ་འབྲིང་རྒྱུ་གསུམ། རྒྱུ་སྤྱད་བྱ་ཆང་། རྒྱུ་སྤྱོད་བྱ་ཆང་། སེར་འབྲས་དག་
 གསུམ་དང་། ས་གནས་དགོན་སྤེལ་ལག་བཅས་ཡིན། ས་གནས་སོ་སོའི་རྒྱུ་དང་དགོན་སྤེལ་
 ལག་གི་ལས་འགན། མི་བྱངས། ཞིང་ཕྱགས་ལས་སྒྲོར་གྱི་གནས་ཚུལ་ཞིབ་བྱས་རྣམས་ཡུལ་སོ་སོའི་
 ལོ་རྒྱུས་ལས་རྟོགས་པར་བྱ་དགོས། འདིར་ལོ་རྒྱུས་ཀྱི་སྤྱི་དོན་ཡིན་སྟབས་ཞིབ་ཏུ་མ་བྲིས་སོ།

འོས་འགན་དང་འོས་ཐོབ་སྒྲིག་གི་རེ་མིག

1. སྤེ་ཆན་སོ་སོའི་འོས་འགན་གྱི་རེ་མིག
 སྤེ་ཆན་གྱི་མིང་། འོས་འགན། བཀའ་ཤག། གཞུང་གི་ལས་དོན་ཆེ་སྤྱེ་ཐམས་ཅད་ལ་རྟོག་ཞིབ་དང་
 དབྱེ་འབྱེད་ཐོག་ཐག་གཅོད་བྱེད་རྒྱུ་དང་། དེ་ནས་ཐག་མཛོད་པའི་རིགས་གོང་ས་མཆོག་ལ་སྤྲན་
 སང་དགོངས་སྒྲོར་བྱེད་རྒྱུ་ 4ཡིག་ཆང་། དགོན་པ་ལག་གི་ཆོས་ཁྲིམས་འཛིན་རྒྱུ་དང་། དགོན་

པའི་འགོ་པ་བསྐྱོད་འཐེན། ཅི་ཏུང་གི་གནས་སྤོང་གཅིག་སོགས་ཡིན། BHཅིས་ཁང་།
 ས་མི་ནོར་ཕྱགས་འབྱུང་དུལ་ཁུལ་བོགས་སོགས་གང་ཅིའི་འགོ་འོང་བསྐྱོམས་ཅིས་བྱེད་རྒྱ་དང་།
 འཆར་གཞི་འགོད་རྒྱ། BHཅི་འགག་པོ་དྲ་ལའི་གཞིམ་ཆུང་འགག་ནས་དྲ་ལའི་སླ་མའི་བཀའ་རྣམས་
 བརྒྱད་བསྒྲགས་དང་།
 འོག་གི་སྒྲན་སང་ཞུ་འབྲུལ་བྱེད་རྒྱ། BHཤོད་འགག་རྒྱལ་ཚབ་རྣམས་ཀྱི་ལས་ཁུངས་འགག་པ་སྟེ་གཙོ་
 བོ་མགོན་གཉེར་གྱི་འོས་འགན་སྐྱབ་རྒྱ། BHདམག་སྤྱི་ཁང་། དག་ཆས་ལག་ཆ་དོད་མ་དང་།
 དམག་སྤྱོད་ལྷ་རྟོག
 དམག་མི་བརྗེ་འཐེན་སོགས་དམག་དོན་སྐྱོར་གྱི་ལས་དོན་ཆེ་ཆུང་ཐམས་ཅད་ཐག་གཅོད་བྱེད་རྒྱ།
 BHགྲ་བཞི་ལས་ཁུངས། དུལ་དཔར་ཏེ་འགྲེམས་སྟེལ་བྱ་རྒྱ་དང་། དུལ་གསར་རྟིང་བརྗེ་རྒྱ།
 བུན་ལོན་གཏོང་རྒྱ། སྟོག་འབྲུལ་སྐྱོར་ལ་དོད་མ་བྱེད་རྒྱ་བཅས་ཡིན།
 BHཅི་ཕྱག་ལས་ཁུངས། དྲ་ལའི་སླ་མའི་ཉེར་མཐོ་འཕུལ་སྐྱབ་བྱེད་རྒྱ་དང་བུན་ལོན་གཏོང་བ་
 བཅས་ཀྱི་ལས་འགན། BHསྒྲ་ཕྱག་ལས་ཁུངས། ལྷ་ལྷན་སྟོན་ལམ་ཆེན་མའི་གཏོང་སྐྱོད་ཡོང་སྐྱོད་
 དམ་བྱེད་རྒྱ།
 BHDG3བདེ་ཞིབ་ལས་ཁུངས། མི་སེར་གྱི་འཆོ་བ་ལྷ་རྟོག་བྱེད་རྒྱ། LMBG(!
 BHDFG5K9K26ZQFཞིབ་ཁང་ལས་ཁུངས། ལས་ཁུངས་ཁག་གི་ལོ་རེའི་ཡོང་སྐྱོད་འགོ་སོང་ཅིས་
 ཁྲ་ཕུལ་པ་རྣམས་འགྲིག་མིན་ཞིབ་གཅོད་བྱེད་རྒྱ། BHDG5K9K26ZQFཅི་རྣམ་གན་ལས་ཁུངས།
 གཞུང་ཞབས་སེར་སྐྱ་དང་། གདན་ས་ཆེན་པོ་གསུམ། སླ་བང་ཁག་ཆོང་རིགས་ཆེ་ཁག་བཅས་ལ་
 དུལ་བུན་གཏོང་ལེན་བྱེད་རྒྱ།
 BHཐེབས་རྩ་ལས་ཁུངས། མཆོད་རྒྱན་གྱི་མ་ཐེབས་དོད་མ་བྱེད་རྒྱ། BHཐོགས་ཀྱི་ལས་ཁུངས།
 དམག་ཐོགས་འབྱུང་རིགས་སྤོང་རྒྱ་དང་། ལས་ཁུངས་ཁག་གི་ལས་བྱེད་པའི་ཐོགས་འབྱུང་སྤོང་རྒྱ་
 སོགས་སོ།
 ། BHཁར་པའི་ལས་ཁུངས། གཞུང་ཁང་ཡོངས་རྫོགས་ཉམས་གསོ་དང་། གསར་རྒྱག་དེའི་རྒྱ་ཆ་
 གོ་སྟོག་ལས་མི་བསྐྱུ་འགྲུག་ སྟོན་དུལ་འཆར་གཞི་འགོད་རྒྱ་བཅས་སོ། BHསོ་རྣམ་ལས་
 ཁུངས་སྟོང་གསར་སྟོལ་དང་། མི་བོགས་བསྐྱུ་ལེན་བཅས་སོ། ། BHDG4ཇ་ཆུ་ལས་ཁུངས། ཇ་
 དང་ཆུ་པགས་རིགས་སོགས་ཀྱི་ཁུལ་བསྐྱུ་ལེན་བྱེད་རྒྱ། BHའབབ་ཞིབ་ལས་ཁུངས། ས་སྟོང་གསར་
 སྟོལ་ཁག་གི་བོགས་མ་སོགས་ཁུལ་འབབ་གསར་པ་བསྐྱུ་དམ་བྱེད་རྒྱ། BHསྤྲན་ཅིས་ཁང་། སྤྲན་པ་
 གསར་པ་གསོ་སྟོང་དང་། སྤར་འབྱུང་ཅིས་ཀྱི་རིག་པ་རྣམས་སྟོབ་ཅིང་ལོ་ཐོ་གསར་པ་འདོན་པ་
 བཅས་སོ། BHསྤང་ཅི་ཤག་ལས་ཁུངས། ལྷ་སའི་སྤང་སྐྱོར་ནང་ཁོངས་སུ་སྤྲིག་བྲིམས་གཞོན་གཅོད་
 བྱེད་རྒྱ། BHཞོལ་ལས་ཁུངས། ཅི་ཕོ་བང་གི་གཏོང་ཡོང་དོད་མ་དང་། ལྷ་སའི་ཉེ་འདབས་ཀྱི་བྲིམས་
 གཅོད་སོགས་བྱེད་རྒྱ། Fལམ་ཞིབ་ལས་ཁུངས། ས་གནས་ཁག་གི་ལམ་ཡིག་དང་ ལག་སྐྱོར་ལྷ་
 ཞིབ་བྱེད་རྒྱ། BHDG4ཅི་གཉེར་ལས་ཁུངས། ཅི་ཕོ་བང་ནང་མཇོད་སྐྱོད་ཁག་ལ་གསོལ་ཞིབ་གཏོང་
 རྒྱ། དེའི་འབབ་ཁུངས་ཁག་རྩམ་པ་བསྐྱུ་རྒྱ་བཅས་སོ། BHDG4ལྷ་གཉེར་ལས་ཁུངས། ལས་ཀ་རྩག་
 ཅིག་སྤྱི་གཉེར་དང་ལྷ་རྟོན་དོད་མ་བྱེད་རྒྱ་བཅས་སོ། ། BHབཤེར་ཁང་ལས་ཁུངས། ཁ་མཆུའི་སྐྱོར་
 བདེན་རྒྱན་དག་བཤེར་བྱེད་རྒྱ། BHDG5འདོད་དཔལ་དོད་མ་ལས་ཁུངས། བཟོ་རིགས་སྤྱི་འདུས་ཀྱི་

ལས་ཁུངས་ཤིག་སྟེ། ལྷགས་བཟོ་བ་དང་། སྤྱི་བཟོ་བ་སོགས་ཐད་ཀར་བདག་གཉེར་བྱེད་དོ།
BHDG4ཆེབས་ར་ལས་ཁུངས། ཏཱ་ལའི་སླ་མའི་ཆེབས་པ་དོ་དམ་བྱེད་ཀྱི། BHཏར་ཁང་། སློག་
འཕྲིན་གཏོང་ལེན་བྱེད་ཀྱི། BHསླག་ཁང་། ཡིག་འཕྲིན་སྒྲུབ་ལེན་སོགས་སླག་སྤྱོད་སྐོར་གྱི་བྱ་བ་བྱེད་
ཀྱི། BHDG5ལྷ་གཉེར་ལས་ཁུངས། སྤྱི་གཞུང་གི་རྒྱུ་སྤྱོད་ཏཱ་ལའི་ཁག་ལ་ལྷ་གཟན་གཏོང་ཀྱི་
དང་།

ཕྱི་རྒྱལ་མི་སྣ་ཁག་གི་བཞོན་ཏཱ་ལ་བདག་ལེན་དང་གཟན་ཆས་སྤྱོད་ཀྱི། འབྲོག་ཁུལ་གྱི་ཕྱགས་ལྷ་ལ་
དོ་དམ་བྱེད་ཀྱི། BHཆུ་གཉེར་ལས་ཁུངས། མཆོད་རྒྱུ་ཁག་དང་། མཛོད་སྐོར་ཆེ་ཁག་ ལྷ་
ལུན་སྐོར་ལས།

ཆོགས་མཆོད་བཅས་སུ་ཆུ་པ་གཏོང་ཀྱི་དང་། དེའི་ཡོང་འབབ་ནུས་པ་བསྟུ་ལེན་བྱེད་ཀྱི།
BHDG4ཞབས་བརྟན་ལས་ཁུངས། བོད་གཞུང་གི་འཕར་མའི་ཞབས་བརྟན་གྱི་གཏོང་སྐོར་ལ་ཁག་
ཁུང་བྱེད་ཀྱི། BHཤེང་གཉེར་ལས་ཁུངས། བོད་གྱི་གསོལ་ཐབ་ཆེ་ཁག་གི་རྒྱུ་ཤིང་དོ་དམ་བྱེད་
རྒྱུ་མཛོད་སླག་ལས་ཁུངས། གོང་ས་མཆོག་སྐུ་སྤྱོད་ཀྱི་དཔལ་དོ་དམ་བྱེད་ཀྱི། BHDG4མཛོད་ཁུང་
ལས་ཁུངས། གོང་ས་མཆོག་སྐུ་སྤྱོད་ཀྱི་རྒྱ་ལུ་པ་ལ་པ་དོ་དམ་བྱེད་ཀྱི། BHཕྱག་དཔེ་ཁང་། ཏཱ་ལའི་སླ་
མའི་ཕྱག་དཔེ་དོ་དམ་བྱེད་ཀྱི། BHན་བཟའ་ཁང་། ཏཱ་ལའི་སླ་མའི་ན་བཟའ་དོ་དམ་བྱེད་ཀྱི།
BHDG4བཀའ་ཤག་འགག་བཀའ་ཤག་ལ་འུ་ཡིག་བརྒྱུད་འབུལ་དང་། ཕྱིར་བཀའ་ལེན་བརྒྱུར་ཀྱི་
སོགས་གྱི་ལས་ཀ་BHDG4བཀའ་ཤག་ཤོད། ལག་ལམ་ཡིག་ཐོ་འགོད་བྱེད་ཀྱི། BHDG4ཨ་ཁང་།
ཏཱ་ལའི་སླ་མ་སྐུ་སྤྱོད་དང་། བོད་གཞུང་གི་གཞུང་ཡིག་དང་དཔེ་ཆ་སོགས་གཙང་འབྲི་བྱེད་ཀྱི།
BHDG4གྲོད་ཞིབ་ལས་ཁུངས། སྤྱི་ཆོས་སོགས་ཆེ་ཁག་བར་གྱི་ཁ་མཆུ་ཐག་གཅོད་བྱེད་ཀྱི།
BHའབྲུ་སྤྱོད་ལས་ཁུངས། འབྲུ་བུན་གཏོང་ལེན་བྱེད་ཀྱི། BHའདུ་འགོད་ལས་ཁུངས། འབྲུ་དཔལ་
བསྟུ་ཆོགས་གྱིས་དམག་སོགས་བཀོད་སྤྱི་བྱེད་ཀྱི། BHDG3ཆོང་སྤྱི་ལྷན་ཁང་། ཆོང་ཁུལ་བསྟུ་བ་
དང་། ཆོང་སྐོར་གྱི་ལས་དོན་སྒྲུབ་པ། BHDG4རྒྱ་གར་ཆོང་ལས་དོན་གཅོད་ཁང་། རྒྱ་གར་དང་
བོད་ཆོང་གི་ལས་དོན་སྐོར་ཐག་གཅོད་བྱེད་ཀྱི། གོར་ཞིབ་ལས་ཁུངས། གོར་བོད་བར་གྱི་གནད་དོན་
ཁག་གོར་ཁ་དང་འབྲེལ་གཏུག་ཐོག་ཐག་གཅོད་བྱེད་ཀྱི། ཕྱི་རྒྱལ་ས་ཁུངས། ཕྱི་རྒྱལ་དང་འབྲེལ་བའི་
ལས་དོན་ཐག་གཅོད་བྱེད་ཀྱི། སེར་སྐུ་དཔོན་རིགས་ནུས་ཀྱི་གོ་གནས་གྱི་རིམ་པའི་རེ་མིག་
གོ་སའི་རིམ་པ། དཔོན་རིགས། རིམ་པ་གསུམ་པ། གུང་། བཀའ་སྒྲོན། རྩ་སྐད་ ཐའི་ཇི།
དམག་སྤྱི། སྤྱི་བྱུ་མཁན་པོ།

ཏཱ་སླ་མ། མཁན་བྱང་ཏཱ་སླ་མ།
རིམ་པ་བཞི་པ། གསོལ་དཔོན་མཁན་པོ། གཟེམ་དཔོན་མཁན་པོ། མཆོད་དཔོན་མཁན་པོ།
མཁན་ཆེན། མཁན་ཁུང་གས་ཡིག་འབྲི་བྱང་ཡིག་ཆེས་དཔོན། ཕྱག་མཛོད་པ། ཕྱགས་དཔོན།
མདའ་དཔོན། སླ་མ་ཀུན་པ་སྟེ་ཆེ་བ། སྤྱི་བྱུ་དཔོན། ཅེ་མགོན་ཆེ་བ་ ཅེ་མགོན་གཉེར་ཆེན་མོ།
མཁན་བྱང་ བྱང་ཡིག་ཆེན་མོ།

སྤྱི་རྒྱུ་པ། གསོལ་དཔོན་གཞོན་པ་བཅས་སོ། ། BHརིམ་པ་ལྷ་པ། ཅེ་མགོན་གཉེར་
ཅེ་གཉེར་ཆོང་པ། རུ་དཔོན། ཤོད་གཉེར་ཆོང་པ། བཤེར་དཔོན། ཞོལ་གཉེར་པ། ལྷང་ཅེ་
ཤག་མི་དཔོན། སླ་སྤྱན་གཞོན་པ། ལྷང་བརྒྱུར་ལོ་རྒྱ་པ། ཤོད་མགོན། གནས་ཆེ་ཁའི་ཆོང་སྤྱོད།

ས་མཚམས་རྫོང་ཐོག་ Bཟེམ་པ་བྱུག་པ། བཀའ་ཤག་རྩུང་ཡིག་ཆེ་བ། བཀའ་ཤག་མགོན་གཉེར།
ཆེབས་དཔོན། བརྒྱ་དཔོན། བྱུག་དཔེ་དོ་དམ་པ། མཚོད་རྩལ་དོ་དམ་པ། བདེ་འབྱུང་སྐྱ་
གཉེར་གནས་འབྲི་བའི་རྫོང་ཐོག་ རིམ་པ་བདུན་པ། བཀའ་ཤག་རྩུང་ཡིག་ཆུང་བ། བཀའ་ཤག་
འགག་པ། རྩེད་དཔོན། རྩ་གཉེར། རྩམ་ལེན་པ། རྩེད་གཉེར། ལུར་པ། ལང་གཉེར། རྩེ་
དཔོན། རྩེ་གཟིམ་འགག་ རྩེ་རྩུང་ཆོང་དཔོན། མདོ་ཁམས་སྐར་དཔོན། ཟེ་ལིང་སྐར་དཔོན།
འདོད་དཔལ་དོ་དམ་པ། བཟོ་ཁང་དོ་དམ་པ། རྩོས་བརྩུངས་དོ་དམ་པ། རྩོང་མཚོད་དོ་དམ་པ།
གནས་ཆུང་ཁའི་རྫོང་ཐོག་ Fའདིར་རིམ་པ་དང་པོ་དང་། གཉེས་པ་ནི་ལྷ་གྲི་ཡིག་ཆ་ན་འཁོད་
པ་བདག་གིས་མ་མཐོང་སྟབས་ད་ལན་གསལ་བཤད་བྱེད་ཐབས་མ་བྱུང་། དེ་དག་གི་སྐབས་གྲི་ལོ་
རྩུས་དངོས་ལ་གསལ་ཆ་ཆ་བའི་བགྲེས་པོ་འགའ་མེད་གསུང་རྩོས་ལྟར་ན། རྩེད་རྩོང་དང་རྩེད་ལྷོན་
ནི་ཨང་རིམ་གཉེས་པ་ཡིན་པར་མཐོང་སྟེ། འདིའི་གནས་ལུགས་ཇི་བཞིན་མཁྱེན་པའི་བགྲེས་པོ་སྐྱ་
ཡོན་ཅན་རྣམས་ཀྱིས་མཚམས་འདིར་གསལ་བཤད་གནང་བར་བྱ།

གཉེས། བྲིམས་ཡིག་གཏན་འབེབས་བྱས་པའི་རྒྱུར།
དུ་ལའི་སྐ་མ་སྐྱ་ཐོང་ལྷ་པ་དང་བྱུག་མཚོད་བསོད་ནམས་རབ་བརྟན།
སོག་པོ་གྲི་ཉན་སོགས་ཀྱིས་གཙང་པ་པམ་བར་བྱས་ཏེ་དགའ་ལྷན་པོ་བྲང་གི་རྩེད་གཞུང་གསར་དུ་
བཙུགས་པ་དང་། རྩེད་དབང་སྐ་བརྟན་གྱི་ཆེད་དུ་དུ་ལའི་སྐ་མས་བྲིམས་ཡིག་ཞལ་ལྷེ་བརྩུ་གསུམ་
ཞེས་པ་ཞིག་བྱུང་བསྐྱགས་གནང་འདུག་ཀྱང་དོན་དུ་གཙང་པ་ལྷེ་རྩེད་གྱི་བྲིམས་ཡིག་ཞལ་ལྷེ་བརྩུ་
བྱུག་དང་གཅིག་པར་སྦྱང་བས་འདིར་མ་བཀོད། དེའི་རྩེས་སུ་གནས་དུས་ཀྱི་དགོས་མཐོང་དང་བརྟན་
ནས་ལྷེ་རྩེད་སངས་རྒྱས་རྒྱ་མཚོས་ «སྦྱང་དོར་གསལ་བར་རྩོན་པའི་དྲང་ཐིག་དྲངས་ཤེལ་མེ་ལོང་»
ཞེས་པ་ཞིག་ཚུམ་སྟོག་མཛད་ཡོད་པ་དེའང་ཡི་གེ་མང་བར་དོགས་པས་ཡོངས་སུ་འགོད་པའི་དགོས་
པ་མི་འདུག་སྟེ། བྲིམས་ཡིག་དེ་ལ་དོན་ཆུང་ཉེར་གཅིག་ཡོད་པ་དེའི་དོན་ཆུང་སོ་སོ་མདོར་བསྟུས་
གསལ་དུ་དགོད་པར་བྱའོ།

། དང་པོ། རྩེད་རྩོང་བའི་ས་རྩོང་དེའི་བྱ་གཞག་གི་གཙོ་བོ།
གོང་ས་སྐབས་མགོན་པོ་ཆེའི་བཀའ་ལ་བརྩེ་སྦྱང་དགོས་ཚུལ་དང་། དེའི་སྐྱ་རིམ་དང་།
བརྟན་རྩེད་ལ་རྒྱུ་རིམ། ས་མཚམས་ཀྱི་མི་ཐེ་དང་། རྩོན་བདག་སྟོབས་ཆེན་རྣམས་ཀྱི་སྒོ་
ཡིད་འགྲགས་པའི་ཕྱིར་དུ་དཔལ་འབྱོར་གྱི་འགོ་གོན་ལ་སེར་སྐྱ་མེད་པ་གཞོད་རྩོན་བང་མཛོད་ལ་
ལོངས་སུ་སྦྱོད་པ་ཏྲ་བའི་སྦྱང་ནས་འཁྲུལ་རུས་པ་བྱེད་དགོས་པའི་ཚུལ་དང་། དགོས་མེད་ཁེ་གྲགས་
གྱི་ཆེད་དང་གཞན་པའི་ཞུས་དབང་སོགས་ཀྱི་ཨར་པོ་ ལག་གིས་མཚོན་པའི་མི་སེར་ཁག་སྦྱང་གི་
ལས་མི་བྱེད་པ། སྐ་དཔོན་ལྷེ་དཔོན་གྱི་གཙོས་སྐྱ་སེར་དབྱ་ཞན་མཐའ་དག་ལ་ཉེ་རྩོར་ཞུས་དབང་
ཕྱོགས་ལྷུང་དུ་མ་གྱུར་པའི་རྒྱལ་བྲིམས་དྲང་གཞག་གི་བྲིམས་ཡིག་ཁྲུངས་ཐུབ་གཙོ་བོར་འདོན་
དགོས་པ་སོགས་ཀྱི་རྒྱུར་ཡིན།

གཉེས་པ། ལས་ཆུང་བརྩུ་གསུམ་གྱི་འོས་འགན་རྒྱུར་ལ། རྒྱལ་རྩེད་ལ་མེད་དུ་མི་བྱང་བ་སྟོན་པོ་
དང་དམག་དཔོན། ཞལ་ལྷེ་གཙོད་པའི་རྒྱུར། བཟོ་རིག་དོ་དམ། གཉེར་པའི་རིགས་ཆེ་ཟ། རྩོམ་
གཙོད་པ། མི་དཔོན། ཕྱོགས་ཀྱི་རྫོང་གཞིས། བྲ་ཆང་ཁག་གི་གཉེར་པ། ཆོང་དཔོན། རྩ་
འོ་ལའི་འགོ་པ། དཀོར་གཉེར། གསེར་ཡིག་པ། བཀའ་རྒྱ་ཡོང་སྦྱང་གྱིས་མཚོན་པའི་གལ་ཆེ་

རྣམས་བསྐྱེད་པ་བཅས་དྲུང་ཐེག་འདིར་མ་གསལ་བའི་ལས་ཚན་སྤྱི་ལྟར་སྤང་བྱ་རིམ་པ་ལ་
 འཕགས་པ་ཐུགས་རྗེའི་བདག་ཉིད་འཇིག་རྟེན་དབང་ཕྱུག་སེམས་ཅན་གྱི་དོན་དུ་བསམ་བཞིན་སྐྱེ་བ་
 བཞེས་པ་ལྟ་དང་བཅས་པའི་སྐྱབས་མགོན་མཆོངས་སྒྲ་མེད་པའི་གོང་གི་ཞབས་སྤྱི་ལས། འཕྲལ་སྤང་
 སྤྱི་ལྟར་དེའི་དོན་སོགས་ལ་མ་གོ་བའི་སྒྲིག་དངོས་ནས་བསམ་ཆུང་དང་སྐྱ་ཆས་སོགས་ལ་འཕགས་
 བ་སྤྱིར་སྒྲ་དཔོན་གྱི་དཀོར་ཞེས་དཀོར་གྱི་ནང་ཚན་ནས་ཀྱང་རྣམ་སྤྱོན་སྤྱི་བ། ཞེས་སོགས་ཀྱི་མདོ་
 ལུང་དང་ཐུགས་ནས་གཞུང་གི་ལས་བྱེད་པའི་སྐབས་སུ་དངོས་སྒྲིག་དབྱེར་མེད་ལས་འབྲས་བཙེ་སྤང་
 དགོས་པའི་སྒྲོར་སོགས་ཡིན། གསུམ་པ། སྒྲོན་པོ་འམ་བྱིང་སངས་སུ་གྲགས་པའི་འོས་འགན།
 སྒྲོན་པོ་ནི་སྒྲོ་མཛངས་ཤིང་བྱ་བ་ཐམས་ཅད་དང་། ཐུབ་མཐའི་གཞུང་དང་ལུགས་ཀྱི་བསྐྱེད་
 བཅོས་ལ་མཁས་པ། དུས་རྟག་ཏུ་རྒྱལ་སྤྱི་གྱི་བྱ་བ་ལ་བཙོན་པ། བྱིན་དང་གི་གཞུང་དོན་གལ་ཆེའི་
 རིགས་རྣམས་གསང་བྱ་དགོས་རིགས་བྱིར་མི་འཆོར་བའི་ཆེད་དུ་རང་གི་པ་མ་སྤྱོན་སོགས་ལའང་མི་
 མཆེད་པ་དང་། ཁ་མཆུ་བྱ་དོན་གྱིས་མཆོན་དོན་འགངས་ཅན་ཡོད་རིགས་ཀྱི་སྒྲིག་རྒྱ་མི་ལེན་ཞིང་།
 གཞུང་ལ་ཕུལ་པའི་དངོས་རྒྱུས་ལ་ཐུས་གསང་མི་བྱེད་པ་སོགས་འཇིག་རྟེན་ལ་རབས་ལུགས་དང་
 བསྐྱེད་ནས་ལས་ཀ་བྱེད་དགོས་པའི་སྒྲོར་སོགས་ཡིན།
 བཞི་པ། དམག་དཔོན་དང་མདའ་དཔོན་གཉིས་འབྲས་ཀྱི་འོས་འགན་ནི། རྒྱལ་སྤྱི་གྱི་བྱ་བ་ལ་
 གཙོ་ཆེ་བ་དྲག་པོ་གཞུགས་ཀྱི་ལས་ཡིན་ཞིང་། དེ་ཡང་སྒྲ་མ་དང་བསྐྱེད་པའི་དོན་འབའ་ཞིག་ལས་
 རྒྱལ་པོ་གཞན་གྱི་རྒྱུ་དོན་དང་ཡང་མི་འདྲ་ཞིང་། འདི་སྤྱི་བསམ་པའི་དཔའ་སྤྱར་མཛངས་གསུམ་
 འཛུམས་ངེས་བདག་གཅིས་སུ་མ་གྱུར་པའི་དགུ་ལ་པ་རོལ་གྱི་རྒྱས་པ་དང་བསྐྱེད་པའི་སྒྲོ་ནས་རྒྱང་
 རྟེན་ཆོད་འཛིན་བྱེད་དགོས། པ་རོལ་གྱི་ཡུལ་གྲོང་སོགས་གང་ལའང་སྤྱི་ལ་མི་འཛུམས་པའི་རྒྱས་
 ཆེ་ཞིག་བྱེད་ནའང་གཙུག་ལག་ཁང་དང་དཀོན་མཆོག་གི་སྐྱ་གསུང་ཐུགས་རྟེན་ལ་མི་རྒྱག་བཤེག་
 བརྒྱང་སོགས་མཆོམས་མེད་ཀྱི་ལས་ཡིན་པས་མི་བྱེད། དམག་གི་འགོ་སྤྱད་སོགས་དགུ་བབ་དང་
 བསྐྱེད་པའི་སྐབས་ཐོབ་ཀྱི་བཀོད་པ་བཞིན་བྱེད་དགོས་པ་སོགས་དང་། མདའ་དཔོན་གྱི་ལས་ཐོབ་ཏུ་
 རྒྱལ་སྤྱི་དོད་པ་དང་། མཆོན་ཆ་དོད་པ། སྤྱི་ཚོགས་བདེ་འཇགས་སོགས་ཀྱི་བྱ་བ་ལ་གཟིགས་
 ཞིབ་གནང་རྒྱ་བཅས་རེད།
 ལྷ་པ། བྱིམས་ཀྱི་ཞལ་སྤྱུ་གཙོད་པའི་སྒྲོན་དུ་ཞིབ་གཤེར་བྱེད་རྒྱུའི་འོས་འགན་སྒྲོར།
 རོ་བདག་ཕྱོགས་གཉིས་ཀའི་གོང་དུ་བྱ་ཡིག་དང་བྱ་དོན་རྣམས་ཉེ་འགྲངས་མེད་པར་སྤངས་ཤིང་
 ཞིབ་ཆའི་དྲི་བ་བྱེད་རྒྱ་དང་། ཕྱོགས་གཉིས་པ་ལ་དྲི་བ་བྱེད་ལྟངས་ཀྱི་ཐབས་ཤེས། ཞིབ་བཤེར་བྱེད་
 པའི་སྐབས་སུ་ཉེ་རིང་ཕྱོགས་སྤྱང་དང་སྒྲིག་རྒྱ་སོགས་ཀྱི་དབང་དུ་མ་སོང་བར་ཕྱོགས་གཉིས་ཀའི་
 བྱ་དོན་ལ་དཔགས་ནས་དབྱེ་ཞིབ་བྱེད་དགོས་པ་སོགས་ཀྱི་སྒྲོར་ཡིན།
 རྒྱལ་པ། མགོན་གཉེར་གྱི་འོས་འགན་སྒྲོར། ལས་ཚན་བཅུ་གསུམ་གྱི་ནང་ཚན་མངལ་ཞེས་པ་
 དེང་དུས་མགོན་གཉེར་དུ་གྲགས་པ་དེའི་རྒྱུ་སྤྱོད་དང་འོས་འགན་གཙོ་བོ་ནི། གོང་ས་མཆོག་དང་
 ཕྱི་ཡུལ་གྱི་སྤྱི་འབངས་བར་གྱི་བྱ་བ་དང་གསུང་ལེན་གྱི་འབྲེལ་བ་བྱེད་རྒྱ་དེ་ཡིན་ཞིང་། དེ་ཡང་
 གཞུང་དོན་གལ་ཆེན་དང་། དབུལ་པོ་ཉམ་ཆུང་གི་བྱ་བ་རྣམས་རྒྱང་བསྐྱར་དུ་མ་སོང་བ་སྤྱོན་
 འབྲལ་འཕྲལ་དུ་བྱ་དགོས་པ་དང་། བྱ་དོན་ལ་སོ་སོའི་དོན་འབྲས་བསྐྱབ་ཆེད་གཡོ་བྲམ་གྱི་སྒྲོ་ནས་
 བྱ་བ་དང་གསུང་ལན་མི་ཁྱེར་བདེ་མེགས་བསལ་ཅན་གྱི་མི་སྣ་མ་གཏོགས་པའི་གཞན་པའི་སྤྱོན་བྱ་

ཐམས་ཅད་ཚུགས་དང་ཉེ་རིང་མེད་པར་གོ་རིམ་ལྟ་བུར་བསྒྲིག་དགོས་པ་སོགས་ཀྱི་སྐོར་ཡིན།
བདུན་པ། རྩུང་ཡིག་གི་འོས་འགན་སྐོར་ལ། རྩུང་ཡིག་ཅེས་པ་འབྲིས་སུ་བཅར་བའི་ཡིག་མཐན་
གྱིས་བབྱེད་འོས་ནི། ཚུགས་མཐའ་དག་ནས་ཡོང་བའི་རིགས་མི་འདྲ་བའི་བྱ་ཡིག་རྣམས་གོང་ལ་
སྟན་ཞུ་བྱེད་ལྟངས་དང་།

དེ་དག་རིམ་པ་ལྟར་སྒྲིག་ཚུལ། ནང་དོན་ལ་ཞིབ་བཤེར་བྱེད་ལྟངས། སྐྱེ་མདུན་ནས་གཏོང་
དགོས་ཀྱི་ཡིག་རིགས་རྣམས་གོ་རིམ་དང་རྣམ་པ་མི་འདྲ་བ་རྣམས་སོ་སོའི་འོས་བབ་དང་བཞུན་ནས་
འབྲི་ཚུལ་སོགས་ཀྱི་ཁྲིམས་ཡིག་སྐོར་ཡིན།

བརྒྱད་པ། དངོས་རྒྱུ་བདག་གཉེར་བྱེད་ལྟངས་ཀྱི་སྐོར་ལ། མཛོད་ཅེས་བྱ་བ་འཕམ་བདེའི་
ལས་འཛིན་པས་བབྱེད་འོས་ཀྱི་ལས་འགན་ནི། གཞུང་གི་སྐྱེ་ཆས་དངོས་ཚོག་རྣམས་ཆུད་ཐོས་སུ་མི་
འགོ་བའི་བསྐྱེད་ཡོང་དང་། བཟླ་ཆགས་གསོག་འཛིག་བྱེད་ལྟངས་དང་། དངོས་རྒྱུ་སྟོང་ལེན་གྱི་
སྐོར་ལ་དམ་ཕྱག་དང་སྟོབ་སྟོན་འབྲུལ་མེད་མ་བྱུང་བར་དངོས་ཚོག་ཆེ་ཆུང་ལ་མ་སྟོས་པའི་སྟོང་མའི་
རིགས་ལ་སྟེར་བ་དང་། སྐྱུས་བརྒྱུ་བ་སོགས་མི་བྱེད། འགོ་བྱོན་གཏོང་དགོས་ཅེས་རིགས་རྣམས་
གར་བཏང་སོ་སོར་གསལ་པོར་ཐོ་ཡིག་ཡོད་པར་བྱེད་རྒྱ་དང་། ཚུར་ཕུལ་ཡོང་བ་རྣམས་སོ་ནང་
བཞིན་ཞིབ་བཤེར་ཡོད་པ་དང་། འབྲུལ་ལན་བཟོ་སྐབས་འགངས་ཆེ་དམིགས་བསལ་གྱི་བཀོད་པ་
བྱུང་རིགས་དེ་དོན་བཞིན་དང་དཀྱིས་མ་རྣམས་ལ་བོད་སོག་སོ་སོའི་ལྷགས་དང་བཞུན་པའི་རྩ་ཆོག་
ནང་བཞིན་ལག་ལེན་བྱེད་དགོས་པ་སོགས་དཔལ་འབྱོར་བདག་གཉེར་བྱེད་ལྟངས་སྐོར་གྱི་ཁྲིམས་
ཡིག་ཅིག་ཡིན།

དགུ་པ། རྒྱལ་པོའི་བྱ་གཞག་ཕྱ་ཞིབ་ཐམས་ཅད་ཅིས་ཀྱིས་གཏན་ལ་འབབས་དགོས་པ་ནི། ཞེས་
པའི་གནད་དོན་ནི་གཙོ་བོར་འབྱུང་འབྱུར་གྱི་མེད་དོན་དང་། རྟོར་དོན། དམག་དོན། ཆོས་དོན་
སོགས་ཀྱི་འཆར་གཞི་འགོད་རྒྱ་དང་། དཔལ་འབྱོར་གྱི་ཡོང་སྟོང་དང་འགོ་བྱོན་སྟོན་ཅིས་འཆར་
གཞི་བྱེད་རྒྱུའི་སྐོར་གྱི་ཁྲིམས་ཡིག་ཅིག་ཡིན། ཅིས་ཞེས་པ་གངས་བགངས་པ་ཁོ་ན་ཙམ་གྱི་དོན་མིན་
པར། བྱ་བ་ཆེ་སྤྱི་མཐའ་དག་གི་འཆར་གཞི་བཟོ་རྒྱུའི་དོན་ཡིན་པ་བོད་སྐད་ཡང་དག་གོ་མཐན་ཡིན་
ན་ཤེས་གསལ་ལྟར་འདྲིར་གསལ་བཤད་མ་བྱས།

དེས་ན་ཅིས་ཁང་ཞེས་པའི་ལས་ཁུངས་དེ་ཡང་དཔལ་འབྱོར་གྱི་ཡོང་སྟོང་དང་འགོ་སྟོན་ཅིས་ཀྱི་
འཆར་གཞི་འགོད་རྒྱ་སོགས་མེད་དོན་དང་འབྲེལ་བའི་གལ་ཆེ་བའི་བྱ་གཞག་སྟོན་ཅིས་ཀྱི་འཆར་
གཞི་འགོད་པའི་ཕྱི་ཁག་ཡིན་པ་ཤེས་པར་བྱའོ།

། བརྒྱུ་པ། ཏྲ་མཛོད་དཔོན་གྱིས་བབྱེད་པའི་རིམ་པ་ནི། ཞེས་པ་གཙོ་བོར་འབྲོག་ལས་ཀྱི་སྟེ་ཆོན་
དང་འབྲེམ་འབྲུལ་ཐད་དོད་མ་བྱེད་ལྟངས་ཀྱི་སྐོར་ཏེ། དེ་ཡང་གཞུང་སྐོར་གྱི་ཏྲ་ལ་གསོ་ཆས་སྐྱབ་
ཚུལ་དང་། ཏྲ་མངགས་གཏོང་བྱེད་ཚུལ། རྟོར་ཕྱགས་བདག་པོ་བྱེད་པའི་མི་ལ་རྟོར་ཐོག་ཅིས་
སྟོང་བྱེད་ལྟངས།

ཤི་གོད་སོགས་ཀྱི་ཤ་པགས་ཅིས་ལེན་བྱེད་ལྟངས་སོགས་ཀྱི་སྐོར་ཡིན།

བརྒྱུ་གཅིག་པ། ཅེ་ཞོལ་ལྷ་སས་མཆོན་པའི་ཉེ་སྐོར་གྱི་གཉེར་བ་དང་། མི་དཔོན་བཅས་ཀྱིས་
བབྱེད་འོས་ཀྱི་རིམ་པ་ནི། ཞེས་པ་གཉེར་ཆང་ནས་བྱི་འགོ་དང་ཆས་གཏོང་དགོས་རིགས་དམ་ཕྱག་
གང་བྱུང་གི་དོན་ལས་དྲག་ཞན་ལ་ངོ་འཛིན་གྱི་ལས་མི་བྱེད་པ་དང་། གང་བྱུང་དུ་གཞན་ལ་སྟོན་

སྒྲེར་མི་བྱེད་པ་དང་། རྒྱུན་སྦྱོར་གྱི་ཅ་ལག་མ་ཡིན་པའི་གཞུང་རྒྱ་སྤྱོད་ལེགས་དག་སྒྲེར་གྱི་ནང་དུ་མི་
ཁྱེར་བ་སོགས་གཉེར་པའི་ལས་ཀ་དང་།

ཉམ་ཆུང་གི་རིགས་ལ་བྱམས་སྦྱོར་བྱེད་དགོས་པའི་ཚུལ་དང་། སྒྲེར་དྲག་བཅན་རྣམས་སོ་སོའི་
གཏན་ཆོགས་ཁུངས་ཐུབ་ཡོད་ན་མ་གཏོགས་ཆོ་ཁལ་རྩོུ་རགས་ཀྱིས་མཆོན་པའི་འབྲི་བབས་རྣམས་
འབྲེལ་གང་ཡོད་བཞིན་བསྐྱབ་འཇུག་པ་ལས་དོ་འཛིན་དང་བཅན་པ་མི་གཏོང་བ་སོགས་དཔོན་
རིགས་ཀྱི་ལས་ཀ་རྣམས་ཀྱི་སྒྲོར་གཏན་ལ་ཕབ་པའི་ཁྲིམས་ཡིག་ཡིན།

བརྒྱ་གཉིས་པ། གསོལ་གཟིམ་ཕྱག་ཚང་པས་མཆོན་པའི་ནང་སྒྲོར་གྱི་བགྱི་བ་ནི། རྒྱ་མདུན་དུ་ལས་
ཀ་བྱེད་པ་རྣམས་ཀྱིས་དུས་རྒྱུན་ལས་ཀ་བྱེད་སྤངས་སངས་དོ་སྤང་བྱེད་དགོས་པའི་སྒྲོར་ཏེ། ནང་
འཁོར་གྱི་ནང་དུ་དབྱེན་དཀྱུག་གི་སྤྱད་ཆ་མི་བཤད་པ་དང་། འདི་ཕྱི་བསམ་པའི་སྒོ་གཙང་གི་
བྱེད་སྒོ་ལས་རང་རྒྱ་གཞན་སྒྲེར་གྱི་རིགས་མི་བྱེད་པ་དང་། དམིགས་བསལ་བྱང་ན་མ་གཏོགས་གན་
མཛོད་དུ་སྒྲུབ་པའི་ཁེད་ཀྱང་དུ་ལས་མི་བྱེད་པ་དང་། རྒྱ་ཆས་ན་བཟའ་ལ་གཅིས་སྤྱོད་དགོས་
ཚུལ་སོགས་ཀྱི་སྒྲོར་ཡིན།

བརྒྱ་གསུམ་པ། བཟོ་རིགས་ ལག་དང་བཅས་པའི་དོ་དམ་པའི་བགྱི་བ་ནི། གཞུང་གི་ལས་དོན་
ལེགས་འབྲུབ་ཡོང་བའི་སྒྲུལ་སྒོར་བྱེད་རྒྱ་དང་། བཟོ་རིགས་ཀྱི་རྒྱ་ཆ་རྣམས་ལ་དོ་དམ་ལེགས་པར་
བྱེད་ཚུལ། བཟོ་རིགས་པའི་ལས་ཀ་བྱེད་སྤངས་དང་དུས་ཚོད་ལ་དོ་དམ་བྱེད་རྒྱ་སོགས་ཀྱི་སྒྲོར་ཡིན།

བརྒྱ་བཞི་པ། སྒོམ་གཙང་པ་འམ་འགག་པ་རྣམས་ཀྱི་འོས་འགན་སྒྲོར་ལ། ལྷག་བསམ་རྣམ་དག་
དང་དཀའ་ངལ་ཁུད་བསད་ཀྱི་སྒོ་ནས་གོང་ས་མཆོག་གི་གཟིམ་ཤག་སྤང་སྒྱེབ་བྱེད་རྒྱ་དང་། རྒྱ་
མདུན་དུ་མཇལ་ཁ་ལྷུ་མི་རྣམས་མངགས་གཏོང་དང་། བཀའ་སྒྲོམ་བྱེད་ཚུལ། དྲུང་འཁོར་རྣམས་
ཀྱི་སྒོད་ལྷགས་རང་རང་གི་གོ་གནས་བཞུན་པའི་བཀོད་སྤྱིལ་བྱེད་རྒྱ། རྒྱ་མདུན་དུ་མཇལ་མཁན་
རྣམས་ལ་སྤང་བྱ་གཏན་འབེབས་བྱས་པ་རྣམས་ནན་ཏན་སྤང་དུ་འཇུག་པ་སོགས་སྤྱང་གི་བྱ་བ་
རྣམས་ལེགས་པར་སྐྱབ་དགོས་པའི་སྒྲོར།

བཅོ་ལྔ་པ། དཀོར་གཉེར་དུ་གཏོགས་པ་རྣམས་ཀྱིས་བགྱི་འོས་ནི། ལྷ་ལྷན་གཙུག་ལག་ཁང་གཙོ་
བོར་བྱས་པའི་དགོན་ཆེ་ཁག་གི་གཙུག་ལག་ཁང་མཆོད་ཁང་དུ་འདི་ཕྱིའི་དོན་དུ་གཞན་གྱི་ཕུལ་
རིགས་རང་གི་བེད་སྤྱོད་དང་། གཞན་ལ་སྒྲེར་བ། སྤྱོད་ཀ་བརྗེ་བ་སོགས་མི་བྱེད། དཀའ་མེ་འདི་
ཆོན་ཆེ་བས་མེ་ཡིས་ཉེན་ཆེ་བས་བག་ཚོན་གྱིས་རྒྱུན་དུ་ཐོན་པ་སྒོད་དགོས་པ་དང་། མཆོད་མཇལ་
དབུལ་པོ་དད་ཅན་རྣམས་བཀག་ཆ་མེད་པར་གཏོང་ཞིང་། དགོས་མེད་དུ་རྒྱག་དྲུང་ཆོན་ཆེ་བ་མི་
བྱེད། སྒྲོག་བཙོང་དང་ཐ་མ་ཁ་སོགས་དྲི་མི་ཞིས་པ་ལོངས་སྤྱད་ནས་སྤྱང་གསུང་ཕྱགས་ཏེན་བཞུགས་
ཡུལ་དུ་འགོ་བ་བཀག་འགོག་བྱེད་རྒྱ་སོགས་ལྷ་གཉེར་རམ་དཀོར་གཉེར་པ་རྣམས་ཀྱིས་བསྐྱབ་བྱ་
སྒྲོར་ཡིན།

བརྒྱ་དྲུག་པ། བྱང་རིགས་ཀྱི་རྩ་རོ་ཁ་དང་། རྩ་ཤིང་། ཁང་པ། གདན་སོགས་ཕན་ཆོགས་ཀྱི་
གཉེར་པའི་འོས་འགན་ནི། སོག་པོ་ལ་སོགས་བྱང་རིགས་ཀྱི་འགོ་མི་རྣམས་ཀྱིས་བསྤྱང་བྱའི་སྒྲོག་
ཁྲིམས་སྒྲོར་དང་། རྩ་ཤིང་གི་ཁལ་བསྐྱབ་པའི་ལས་འགན་སྐྱབ་སྤངས། ཁང་པ་བདག་གཉེར་བྱེད་
ཚུལ། གདན་ཆས་ལ་དོ་དམ་བྱེད་ཚུལ་སོགས་ཀྱི་འོས་འགན་གཏན་འབེབས་བྱས་པའི་སྒྲོར་རྣམས་
ཡིན།

བཅུ་བདུན་པ། ཕྱགས་སུ་མངགས་པའི་ཚང་དཔོན་དང་གསེར་ཡིག་པའི་འོས་འགན་སྐྱོར་ལ། ཚང་
དཔོན་གྱིས་ཚང་ལས་བྱེད་སྐབས་ཚུད་ཐོས་དང་གོན་བསྐྱུ་མེད་པར་རང་གི་རྒྱ་ལྗོངས་ལྷན་ཁེ་སྤྱོད་
གང་རགས་དང་བདག་གཉེར་ལེགས་པོར་བྱེད་དགོས་པའི་སྐྱོར་དང་གསེར་ཡིག་པའི་རིགས་ལམ་དུ་
དགོས་མེད་ཀྱི་འགོར་གཞི་རྒྱུ་ཞིང་། རང་གི་ཉེར་མཁོའི་ཐོག་དང་ཚང་ལ་མ་གཤེད་པར་གཞུང་
དོན་གང་ཡིན་ཚུལ་ཅག་གི་ཐོན་པ་དང་། གོང་མ་རྒྱལ་པོས་མཚན་པའི་ཕྱགས་མཐའི་རྒྱལ་ཁག་
རྣམས་ལ་ཐོག་མར་བཀའ་ཤོག་སྤྲད་ཅིང་།

དེ་རྗེས་གསེར་ཡིག་པ་རང་གི་བཙོ་སྐྱོར་དང་འབྲལ་རིགས་རྣམས་བྱེད་དགོས་པ་སོགས་ཚང་དཔོན་
དང་འཕྲིན་ཡིག་པས་སྤྲད་དགོས་རིགས་གཏན་འབེབས་བྱས་པ་ཞིག་ཡིན།

བཙོ་བརྒྱད་པ། ཡོང་སྤྱད་པའི་རིམ་པ་ནི། འདི་ནི་ཞིང་པའི་ཡོང་འབབ་ཞིང་པའི་འབྲུ་ཁྲལ་
བསྐྱུ་རྒྱའི་ལས་ཀ་ཞིག་སྟེ། དེ་ཡང་སོ་སོའི་འབྱོར་པའི་འཁོས་དང་བསྐྱུ་ནས་དབྱལ་པོ་མེད་ངེས་པ་
བཙན་འདེད་མི་བྱེད་པ་ནམ་འཕྲོད་དང་། འབྱོར་པ་ཡོད་ནས་ངན་ཁྲེག་བྱེད་མཁན་ལ་དེ་ལམ་དུ་
བཞག་ན་མི་འཐུས་པས་འདེད་དག་གཏོང་བ། དགོས་མེད་ཀྱི་མི་སེར་ལ་གཟན་རྒྱག་གི་རིགས་མི་
བྱེད་པ།

ཉེ་འགྲངས་དང་ཕྱགས་སུ་མི་བྱེད་པ་སོགས་ལོ་ལྷར་འབྲུ་ཁྲལ་བསྐྱུ་སྤངས་སྐྱོར་གྱི་ཅ་དོན་གཏན་
འབེབས་བྱས་པ་ཞིག་ཡིན།

བཅུ་དགུ་པ། བཀར་རྒྱ་ཉིས་གཤོར་བཀྱི་བའི་རིམ་པ་ནི། གཞུང་གི་རྒྱ་ལྗོངས་དང་ཡུལ་སོ་སོའི་ཁྲལ་
རིགས་ཀྱི་མ་ཡིག་ལ་ཞིབ་གཤེར་བྱས་ནས་ཐུག་འཕྲོད་དང་བྱི་སྒྲུབ་གསར་གཏོང་བྱེད་རྒྱ་
སོགས་ཀྱི་སྐྱོར་རོ།

ཉེ་ལྷུ་པ། རྫོང་སྐོ་སོ་སོའི་རྫོང་རྫོང་གི་དཔོན་པོ་དག་གིས་བསྐྱུང་བྱ་དང་བསྐྱུབ་བྱ་གང་དང་གང་
གཏན་འབེབས་བྱས་པ་སྟེ། དཔེར་ན་གཞན་གྱིས་བདག་དུ་བབྱང་བའི་བྱུང་མེད་དང་། བྱུང་མེད་ལ་
བཙན་ཤེད་བྱེད་པ་སོགས་ཀྱི་བྱ་སྤྱོད་རྫོང་དགོས་ཚུལ་དང་། སངས་རྒྱས་བཞུན་པ་ལ་ཞབས་འདེགས་
ལྷ་ཞིང་། རྫོང་འོག་གི་མི་སེར་མགོ་འདོན་བྱེད་དགོས་པ་སོགས་ཀྱི་དོན་གཏན་འབེབས་བྱས་པ་
ཞིག་ཡིན།

ཉེར་གཅིག་པ། གཞིས་གཉེར་གྱིས་བཀྱིད་པའི་རིམ་པ་ནི། གཞིས་གཉེར་གྱིས་བྱ་བ་གཙོ་བོ་སོ་ནམ་
ཡིན་ཞིང་།

གཞིས་འོག་གི་ཞིང་པ་རྣམས་ཀྱིས་སོ་ནམ་བྱེད་ཡུལ་དང་། སོན་འབྲུའི་ཚད་གཞི་སོགས་ཚོད་འཛིན་
བྱེད་ཚུལ་སྐྱོར་གྱི་ཅ་ཁྲིམས་སམ་ཤེས་བྱ་སྐྱོར་གཏན་འབེབས་བྱས་པ་ཞིག་ཡིན། ཁྲིམས་ཡིག་འདིའི་
ནང་དོན་ཞིབ་དུ་མཁྱེན་འདོད་ཡོད་པ་རྣམས་ཀྱིས་《དྲངས་ཤེལ་མེ་ལོང་》ཉིད་ལ་གཟིགས་ན་འཐུས་
ཀྱང་། ཁྲིམས་ཡིག་འདི་ནི་དོན་ཟབ་པ་དང་གོ་སླ་བ་སོགས་ཀྱི་ཁྱད་ཆོས་ཀྱིས་སྟོང་བ་ཞིག་དུ་སྤྲང་།
ལྷེ་སྲིད་སངས་རྒྱས་རྒྱ་མཚོ་ལྷ་བྱ་ཆོས་སྲིད་གཉིས་ཀ་ལ་ཤིན་དུ་མཁས་པ་ཞིག་གིས་ཁྲིམས་ཡིག་འདི་
ལྷ་བྱ་ཞིག་བརྒྱུ་ཞེས་པ་ནི་ཡིད་ཆེས་དཀའ་ལོ།

སྐབས་འདིར་བོད་ཡུལ་དང་འབྲེལ་བའི་ཡུང་པ་ཁག་ཅིག་ཀྱང་བོད་ཀྱི་ཁྲིམས་ལྷགས་དང་འབྲེལ་བ་
ཡོད་པར་མཐོང་སྟེ་འབྲས་སྤྲོད་པ་བཞུན་སྤྲད་རྣམས་ཀྱིས་ལྷེ་སྲིད་སངས་རྒྱས་རྒྱ་མཚོ་ལ་བོད་ཀྱི་
ཁྲིམས་ཡིག་ནང་དུ་དོགས་གནད་ཡོད་རིགས་དྲི་བ་བཅུ་གཅིག་ཙམ་དྲིས་ཡོད་པ་དང་། དེ་ལ་ལྷེ་སྲིད་

གྲིས་ལན་བཏབ་པ་བཅས་མཁུན་པར་འདྲོད་ན་མ་དཔེར་ལྟ་བུར་བྱའོ།
 གསུམ། བོད་ཀྱི་དངུལ་ལོར་སྒོར། བོད་ཀྱི་དུས་རབས་རིམ་བྱུང་གི་ནང་དུ་འགྲེམས་སྟེལ་བྱས་
 པའི་དངུལ་ལོར་གྱི་རིགས་ལ་དངུལ་གཙང་ལས་ཐུབ་པའི་ཞོ་བྱེད་དོ་དང་། ཞོ་གང་སོགས་དང་།
 ཟངས་ལས་ཐུབ་པའི་ཞོ་ལ། ཞོ་གསུམ། ཞོ་གང་། ཞོ་བྱེད་བརྒྱད། སྐར་ལ། ཤོག་དངུལ་ལ་
 སང་ལྷ་དང་སང་བདུན་ཞོ་ལ། སང་བརྒྱ། སང་ཉེར་ལ། སང་བརྒྱ་ལ་སོགས་པ་རིགས་མི་འདྲ་
 བ་མང་པོ་བྱུང་ཡོད་པར་མ་ཟད། ད་དུང་གསེར་རྩ་སོགས་གཏན་འབེབས་བྱས་ནས་བོད་ཁམས་
 ཡོངས་སུ་རྒྱལ་སྤྱོད་ཆེ་ཆུང་སྐར་པ་བོད་ཀྱི་དངུལ་ལོར་ལོ་རྒྱུས་ཞེས་པ་ལས་ཤེས་པར་བྱ་ལ། འདིར་
 མདོར་བསྡུས་ཅིང་ཞིག་འོག་ཏུ་བཀོད་པའི་རེ་མིག་ལྟར་ལགས། དངུལ་ལོར་གྱི་རེ་མིག་
 གསེར་སྒོར།

དངུལ་ལོར་གྱི་མིང་། རིན་ཚད། འགྲེམས་སྟེལ་གྱི་ལོ། BHགསེར་རྩ་མ་སྒོར་མ། བོད་དངུལ་སང་
 ཉི་ཤུ། གླི་ལོ་918ལོ། BG)LMདངུལ་སྒོར།
 BG(!དངུལ་ལོར་གྱི་མིང་། རིན་ཚད། འགྲེམས་སྟེལ་གྱི་ལོ། BHབརྒྱ་གསུམ་ཞོ་ལ། ཞོ་གང་སྐར་ལ།
 གླི་ལོ་1791ལོ། BHབརྒྱ་གསུམ་ཞོ་དུག་ཞོ་གང་སྐར་ལ། གླི་ལོ་1792ལོ། BHཆན་ལུང་ཐུང་པའོ། ཞོ་
 གང་སྐར་ལ། གླི་ལོ་1792ལོ། BHཆན་ལུང་ཐུང་པའོ། ཞོ་གང་། གླི་ལོ་1792ལོ། BHབརྒྱ་གསུམ་ཞོ་
 བདུན། ཞོ་གང་སྐར་ལ། གླི་ལོ་1793ལོ། BHཆན་ལུང་པའོ་གཙང་། ཞོ་གང་སྐར་ལ། གླི་ལོ་1793ལོ།
 BHཆན་ལུང་པའོ་གཙང་། ཞོ་གང་། གླི་ལོ་1793ལོ། BHཆན་ལུང་པའོ་གཙང་། སྐར་ལ། གླི་ལོ་
 1793ལོ། BHརྩ་ཆེན་པ་གཙང་། ཞོ་གང་། གླི་ལོ་1796ལོ། BHརྩ་ཆེན་པ་གཙང་།
 སྐར་ལ། གླི་ལོ་1798ལོ། BHདེའོ་ཀོང་པ་གཙང་། ཞོ་གང་། གླི་ལོ་1821ལོ། BHདགའ་ལྷན་པོ་བྱང་།
 ཞོ་གང་སྐར་ལ།
 གླི་ལོ་1840ལོ། BHབཙུ་ལྷ་ཉེར་བཞི། ཞོ་གང་སྐར་ལ། གླི་ལོ་1890ལོ། BHབོད་ཀྱི་སྒོར་མོ། ཞོ་གསུམ་
 སྐར་དོ། གླི་ལོ་1905ལོ། BHབོད་ཀྱི་སྒོར་མོ། ཞོ་གང་སྐར་དུག། གླི་ལོ་1905ལོ།
 བོད་ཀྱི་སྒོར་མོ། སྐར་བརྒྱད། གླི་ལོ་1905ལོ། BHཤོན་ཐོང་པ་གཙང་། ཞོ་དོ། གླི་ལོ་1910ལོ།
 BHཤོན་ཐོང་པ་གཙང་།
 ཞོ་གང་། གླི་ལོ་1910ལོ། BHསྤང་གང་སྒོར་མོ། སང་གང་། གླི་ལོ་11908ལོ། BHཞོ་ལ། ཞོ་ལ། གླི་ལོ་
 1909ལོ། BHསྐལ་བཟང་རྩ་ཀ། ཞོ་གང་སྐར་ལ། གླི་ལོ་1909ལོ། BHཞོ་གང་། ཞོ་གང་། གླི་ལོ་
 1918ལོ། BHསྐར་ཆུང་། སྐར་ལ། གླི་ལོ་1918ལོ། BHསྤང་གསུམ་སྒོར་མོ། སང་གསུམ། གླི་ལོ་
 1933ལོ། BHསྤང་གང་ཞོ་ལ། སང་གང་ཞོ་ལ། གླི་ལོ་1935ལོ། BHརྩ་ཀ་གསེར་པ། སང་ལ། གླི་ལོ་
 1947ལོ། BHཞོ་གསུམ། ཞོ་གསུམ། གླི་ལོ་1947ལོ། BHཞོ་ལ། ཞོ་ལ། གླི་ལོ་1947ལོ། BHབརྒྱ་སྒོར་
 གསེར་པ། སང་བརྒྱ། གླི་ལོ་1947ལོ། BHདངུལ་སང་ལྷ་བརྒྱའི་སྒོར་མོ། སང་ལྷ་བརྒྱ། གླི་ལོ་1952ལོ།
 BHདངུལ་སང་ལྷའི་སྒོར་མོ། སང་ལ། གླི་ལོ་1953ལོ། BG)LMཟངས་སྒོར།
 དངུལ་ལོར་གྱི་མིང་། རིན་ཚད། འགྲེམས་སྟེལ་གྱི་ལོ། BHབྱེད་བརྒྱད། སྐར་བདུན་ལེ་ལ། གླི་ལོ་
 1909ལོ། BHསྐར་ཆེན། སྐར་ལ། གླི་ལོ་1909ལོ། BHཁ་གང་། སྐར་དོ་ལེ་ལ། གླི་ལོ་1909ལོ། BHཞོ་
 བརྒྱད་ཆ་གཅིག་ཟངས་སྒོར། སྐར་གང་བྱེད་གསུམ། གླི་ལོ་1909ལོ། BHཤོན་ཐོང་པ་གཙང་། སྐར་
 གང་། གླི་ལོ་1910ལོ། BHཤོན་ཐོང་པ་གཙང་། ལེ་ལ།

ཟ࿃་ལོ་1910ལོ། ཤོག་སྒྲོར། FT4ཱ་ཚད། ལ་དྲོག་འབྲེམས་སྤེལ་གྱི་ལོ། BHཏམ་ཀ་ལྷ་བཟུ། ཚཱ་ཁ་
 ལ། ཟ࿃་ལོ་1913ལོ། BHཏམ་ཀ་ཉི་ཤུ་ཅ་ལ། ཚཱ་ཁ་ལ། ཟ࿃་ལོ་1913ལོ། BHཏམ་ཀ་བཙེ་ལ། ཚཱ་ཁ་
 ལ། ཟ࿃་ལོ་1913ལོ། BHཏམ་ཀ་བཟུ། ཚཱ་ཁ་ལ། ཟ࿃་ལོ་1913ལོ། BHཏམ་ཀ་ལ། ཚཱ་ཁ་ལ། ཟ࿃་ལོ་
 1913ལོ། BHཏམ་ཀ་ལྷ་བཟུ། ཚཱ་ཁ་ལ། ཟ࿃་ལོ་1926ལོ། BHདདུལ་སྤང་བརྒྱ་ཐམ་པ། ཚཱ་ཁ་
 ཅན། ཟ࿃་ལོ་1937ལོ། BHདདུལ་སྤང་བཟུ། ཚཱ་ཁ་ཅན། ཟ࿃་ལོ་941ལོ། BHདདུལ་སྤང་ལ། ཚཱ་ཁ་
 ཅན། ཟ࿃་ལོ་1942ལོ། BHདདུལ་སྤང་ཉི་ཤུ་ཅ་ལ། ཚཱ་ཁ་ཅན། ཟ࿃་ལོ་1950ལོ།

ས་བཅད་གསུམ་པ། རིག་གནས་སྒྲོབ་གསའི་བྱ་གཞག་སྒྲོར།
 གཅིག་ཚས་ལྷགས་ཀྱི་རིག་གཞུང་ལ་སྒྲོབ་གཉེར་དང་རྒྱས་བྱུང་བའི་སྒྲོར།
 ཟ࿃ར་བོད་དུ་ཚས་ལྷགས་ཀྱི་རིག་གཞུང་ལ་སྒྲོབ་གཉེར་བྱེད་རྒྱ་དེ་ཚས་རྒྱལ་ཁྱི་སྤང་ལྡེལ་བཙན་གྱི་
 དུས་ནས་དར་བྱུང་ཆེན་པོ་ཞིག་བྱུང་ཡོད་པ་དེ་བཞིན་བོད་ཁམས་སེལ་བྱུང་འཛོམས་ནས་སྤེལ་གྱི་ལ་
 དཔོན་འགོ་རེ་བྱེད་པའི་དུས་སྤང་ཚས་ཀྱི་རིག་གཞུང་ལ་སྒྲོབ་གཉེར་དང་སྒྲོམ་རྒྱབ་བྱེད་རྒྱ་དེ་བར་
 མ་ཆད་པར་བྱུང་ཡོད།
 དེ་བཞིན་དུ་དབུས་སོག་དབུང་སྤེལ་གྱིས་གཙང་པ་རྒྱལ་པོའི་སྤྱི་དབང་གཏོར་ནས་གནས་བསྐྱོས་
 དགའ་ལྷན་པོ་བྱང་གི་སྤྱི་དབང་བཙུགས་པའི་རྗེས་སྤང་ཚས་ལྷགས་དར་སྤེལ་གཏོར་རྒྱ་དེ་ཏ་
 ཅང་གལ་ཆེན་པོ་ཞིག་དུ་བཙུགས་ནས་ཚས་བྱེད་སེར་མོ་བའི་དམིགས་བསལ་གྱི་ཐོབ་ཐང་དང་། འཆོ་
 བའི་ཆ་རྒྱུན་སོགས་གཏན་འབེབས་བྱས་ཡོད་ཅིང་། ལྷག་པར་དུ་རི་བོ་དགེ་ལྷན་པའི་གྲུབ་མཐའ་
 དར་སྤེལ་བྱེད་རྒྱ་དེ་ཆབ་སྤྱི་གྱི་ལས་འགན་ཞིག་དུ་བཙུགས་ཏེ་ཕྱོགས་ཡོངས་ནས་དར་སྤེལ་བྱས་པར་
 མ་ཟད། དབུས་གཙང་དཔོན་རིགས་སྤྱི་བདག་རྣམས་ཀྱི་ཚས་ལྷགས་གྲུབ་མཐའ་མི་འདྲ་བའི་
 དབང་གིས།
 དཔོན་རིགས་རྣམས་སྤྱི་དབང་ལ་རྩྭ་པའི་འབྲུག་པ་ལངས་པ་དང་ལྷན་ཅིག་ཚས་ལྷགས་གྲུབ་
 མཐའ་ལ་སྤང་ཞེན་གྱི་རྣམ་པ་བྱུང་། དགའ་ལྷན་པོ་བྱང་གི་སྤྱི་དབང་བཙུགས་པ་དང་ལྷན་དུ་
 གཙང་པ་རྒྱལ་པོ་དང་དེའི་རྗེས་འབྲངས་ཀྱི་དཔོན་རིགས། མཆོད་གནས་དང་སྤྱི་བདག་གི་དཔོན་
 རྗེ་བཙུགས་ལ་རྩྭ་རྒྱུ་ཐེབས་པའི་དབང་གིས། དུས་དེར་རྩོམ་པ་དང་། བཀའ་བརྒྱུད་པའི་
 དཔོན་པ་དང་ཚས་ལྷགས་ལ་ཡར་རྒྱས་གཏོར་རྒྱུའི་གོ་སྐབས་ཉུང་བར་མ་ཟད། དབུས་གཙང་ཕྱོགས་
 དང་། ཁམས་མི་ཉག་གི་ཕྱོགས་སོགས་ཀྱི་རྩོམ་པ་དང་། བཀའ་བརྒྱུད་པའི་དཔོན་པ་རྣམས་
 བཙན་ཤེད་གྱིས་དགེ་ལྷགས་པའི་གྲུབ་མཐའ་ཅུ་བརྒྱར་དུ་བཙུགས་ནས་དར་སྤེལ་བྱུང་ཡོད། དེའི་
 ཟ࿃ར་རི་བོ་དགེ་ལྷན་པའི་གདན་ས་ཆེན་པོ་གསུམ་དུ་གྲགས་པའི་གྲུ་ས་སེར་འབྲས་དགེ་གསུམ་དང་།
 བཀྲ་ཤིས་ལྷན་པོ། མདོ་སྤྱོད་སྤྱོད་འབྲས། ལྷ་བྱང་བཀྲ་ཤིས་འབྲེལ་སོགས་ནི་ཚས་ཀྱི་རིག་གཞུང་
 སྒྲོབ་གཉེར་བྱེད་ལུལ་གྱི་དཔོན་པ་དང་། སྒྲོབ་གྲུ་ཆེ་ཤོས་ཡིན་ཞིང་དེ་དག་གི་ནང་དུ་སྒྲོབ་རྒྱུ་གི་
 དུས་ཆོད།
 བསྐྱེད་བྱའི་ནང་དོན། སོ་སའི་ཡོན་ཆད་དང་བསྐྱེད་པའི་ཐོབ་ཐང་སོགས་གཏན་འབེབས་བྱས་
 ཡོད་པ་དག་འདུལ་གྱི་བྱིས་པའི་《བོད་ཀྱི་ལྷ་སྤེལ་རྒྱལ་སྤྱོད་ལམ་ལྷགས་》ཞེས་པ་ལས་དགེ་ལྷགས་
 པའི་གདན་ས་ཆེ་ལག་གསུམ་དུ་སྒྲོབ་གཉེར་ལོ་མང་གནང་བའི་རྗེས་སུ་སོ་སའི་ཡོན་ཏན་གྱི་ལ་
 ལྷགས་དང་བསྐྱེད་པའི་ཐོབ་ཐང་རྩོམ་པ་དང་། སྤྱི་རམས་པ། ཚོགས་རམས་པ། ལྷ་རམས་

བ་བཅས་སྒྲིབ་ཀྱི་ཡོད་པའི་སྐོར་གསལ་བ་ལྟར་རོ། དེ་བཞིན་དུ་བཀའ་བརྒྱུད་དང་། ས་སྐྱ་རྟིང་
 མ་རྣམས་ཀྱི་དགོན་ཕྱེ་ཁག་དུ་རང་རང་གི་བྱུང་ཆས་དང་ཕན་པའི་ཆོས་ཀྱི་རིག་གཞུང་གི་སློབ་གྲྭ་
 དར་ཡོད་པ་དེ་དག་སློབ་སྦྱོང་གི་རྣམ་པ་ཅུང་ཟད་མི་འདྲ་བ་ཡོད་དེ།
 དཔེར་ན་བཀའ་བརྒྱུད་པའི་བཤད་གྲྭ་ན་གཙོ་བོ་ཀམ་པའི་གཞུང་འགྲེལ་གཞུང་བཀའ་པོད་ལྔ་ཞེས་
 དབུ་ཕར་འདུལ་མཛོད་ཆད་མ་དང་ལྔ་ལ་རྩལ་བཏོན་ནས་སློབ་གཉེར་བྱེད་ཅིང་། ས་སྐྱ་པས།
 གཞུང་ཆེན་བཀའ་པོད་དུག་ཞེས་དབུ་ཕར་འདུལ་མཛོད་ཆད་མ་ལྔའི་སྟེང་དུ། རྩོམ་གསུམ་བསྐྱན་
 པས་དུག་དང་། ཡང་གཤམ་ཆེན་བཙུག་ཅེས་དབྱེ་བའི་ལྷགས་ལ་《བྱམས་ཆོས་ལྟེ་ལྔ་》ལ་《སྦྱོང་
 འཇུག་》བསྐྱན་པ་དུག་དབུ་མ་རྩ་འཇུག་བཞི་གསུམ། མངོན་པ་གོང་འོག་གཉིས། 《འདུལ་བ་
 མདོ་དང་རྩ་བ་》གཉིས། 《ཆད་མ་ཀུན་བདུས་》 《རྣམ་འགྲེལ་》 《རྣམ་དེས་》བཅས་གསུམ།
 ས་པམ་གྱི་ཆད་མ་རིགས་གཉེར་དང་རྩོམ་གསུམ་གཉིས་བཅས་བཙུག་དུ་དབྱེ་ནས་སློབ་གཉེར་
 བྱེད་སྟེ་ཡོད་པ་དང་། རྟིང་མའི་དགོན་ཕྱེ་ཁག་གི་གཞུང་ཆེན་བཙུག་གསུམ་ཞེས་བྱིས་རྫོགས་ཆེན་
 མཁན་པོ་གཞན་དགའ་ཡིས་མཆན་འགྲེལ་བྲིས་པའི་རྒྱ་གཞུང་ཁག་བཙུག་གསུམ་གཙོ་བོར་བཟུང་ནས་
 བཤད་ཀྱིན་ཡོད་པ་ནི། དབུ་མ་རྩ་འཇུག་བཞི་གསུམ་དབུ་མའི་སྟོར། ། སྦྱོང་འཇུག་བྱམས་ཆོས་ལྟེ་ལྔ་
 ཕར་བྱིན་སྟོར། ། མཛོད་དང་ཀུན་ལས་བདུས་པ་མངོན་པའི་སྟོར། ། འདུལ་བ་མདོ་དང་མདོ་རྩ་
 འདུལ་བའི་སྟོར། ། ཞེས་པ་ལྟར་གཞུང་བཙུག་གསུམ་པོ་དེ་དག་ཡིན་ཀྱང་བྱི་ཚུལ་གྱི་རྣམ་པ་ཚམ་ལ་
 ཅུང་ཟད་མི་འདྲ་བ་རེ་ལས། དོན་དུ་དེ་ཐམས་ཅད་གཞུང་བཀའ་པོད་བཞིའི་ནང་དུ་འདུས། སློབ་
 སྦྱོང་གི་གོ་རིམ་དང་། ཡུན་ཆད། རིག་གནས་ཀྱི་ཐོབ་ཐང་སོགས་ཀྱང་དགོ་ལྷགས་པའི་དགོན་
 པ་དེ་དག་གི་ལྷགས་སྟེལ་དང་ཅུང་ཟད་མི་འདྲ་བ་རེ་ཡོད། དེ་ལྟར་མདོ་དབུས་ཁམས་གསུམ་གྱི་ལྷལ་
 དུ་ཆོས་དང་རིག་གནས་སློབ་སྦྱོང་བྱེད་ལུལ་གྱི་སློབ་གྲྭ་འམ་དགོན་པ་གཙོ་ཆེ་བ་ནི། གཙང་གི་ས་ངོར་
 ཆར་གསུམ་དང་། བཀྲ་ཤིས་རྩུན་པོ། དབུས་ཕྱོགས་སུ་སེར་འབྲས་དགོ་གསུམ་དང་། རྡོ་སྟོན་
 དཔལ་གསུམ། རྟོན་ལྷང་མཆོར་ལུ། འབྲི་གུང་། ལྷག་ལྷང་གནས་ནང་སོགས་དང་། ཁམས་
 ཕྱོགས་སུ་ཀམ་དགོན་དང་། ཟུར་མང་། གནས་མདོ། ཆབ་མདོ། བྲག་གཡབ། རྩེ་དགོ་
 དཔལ་སྤུངས། རྫོང་གསར། རྫོགས་ཆེན། ཀམ་ཐོག་ མདོ་སྤང་ཕྱོགས་སུ་སྤྲ་བྲང་བཀྲ་ཤིས་
 འབྲིལ་དང་། སྐྱ་འབུམ། རོང་པོ་དགོན། རྩེ་ལྷ་ཆོ། བྱ་བྱུང་། རོམ་ཐང་སོགས་བཤད་པ་
 གཙོ་བོར་དར་བྱས་ཆེ་ས་ཡིན་ཞིང་། གཞན་ཡང་ལུལ་སོ་སོའི་དགོན་པ་ཁག་དུ་རང་རང་གི་
 འཁོས་དང་བསྐྱུན་པའི་འཆད་ཉན་སྟོན་སྐབ་ཀྱི་བསྐྱར་བ་འཛིན་སྦྱོང་སྟེལ་གསུམ་བྱེད་ཀྱིན་ཡོད།
 དེ་ལྟ་བུའི་གཞུང་ལྷགས་དུ་མ་ལ་ཐོས་བསམ་བྱས་པའི་དོན་དང་། སྤྲ་མའི་གདམས་ངག་གཉིས་
 གཅིག་དུ་དྲིལ་ནས་ཉམས་སུ་སྤངས་པས་ཆེ་འདི་སྤང་གི་ཆོས་ཐམས་ཅད་མི་ལམ་དང་སྐྱུ་མ་ལྟ་བུར་
 རྟོགས་ཏེ། བཙུན་མིན་གྱི་དེས་འབྱུང་སྟེལ་པས་ཆོ་གཅིག་ལུས་གཅིག་ཉིད་དུ་གནས་དཔེན་པ་ཁོ་ན་
 ལ་སྐབ་པ་སྦྱང་བོར་བྱས་པས་གནས་ལྷགས་རང་ཞལ་དུ་གཟིགས། སྤང་སེམས་དབྱེར་མེད་དུ་འདྲེས་
 པ་སོགས་ཀྱི་ཉམས་དང་གྲུབ་པའི་རྟོགས་མངོན་དུ་ཐོན་ཏེ། བརྒྱུད་ལེན་གྱི་ཟས་དང་། གཏུམ་མའི་
 གོས་ལ་བརྟེན་ནས་ཡོ་རླུ་ཁ་གངས་སུ་སྟོན་སྐབ་པ་དང་། རི་བྲག་ཟངས་ཐལ་དུ་བགྲོད་པའི་གྲུབ་ཆེན་
 དུ་མ་བྱུང་བའི་གནས་ལུལ་གཙོ་བོ་ནི། རྩོ་གོ་བོ་ལྷང་། འབྲོག་ལ་བྱི་ཆུ་བར། ཤར་དུགས་ལྷ་
 དཔལ་གྱི་སྐམ་པོ། རྟོན་ལྷང་མཆོར་ལུ། འབྲི་གུང་། ལྷ་འདྲ་རིན་ཆེན་བྲག་གི་སྐབ་ལྟེ་གོང་

འོག་ཀྱི་པོ་གངས་ར་སོགས་སྒྲུབ་པ་གཙོ་བོ་བྱེད་ཡུལ་རྣམས་ཡིན། གཞན་ཡང་དུས་རབས་འདྲིའི་ནང་
 དུ་འཇང་གི་ཡུལ་དུ་བཀའ་བརྒྱུད་པའི་ཆོས་ལུགས་དར་རྒྱས་ཆེན་པོར་བྱང་ཡོད་པ་ཀམ་པ་སྐུ་ཐེང་
 བཅུ་པ་ཆོས་དབྱིངས་རྩི་རྩེ་འཇང་ཡུལ་དུ་བྱོས་བྱོལ་ལ་ཐེབས་པའི་སྐབས་སུ་བཏབ་པའི་དགོན་པ་
 དང་། དུས་རབས་བཙུག་པའི་ནང་དུ་སི་ཏུ་ཆོས་ཀྱི་འབྱུང་གནས་ཀྱིས་བཏབ་པའི་དགོན་པ་
 ཁག་བཅོམས་པས་འཇང་དགོན་ཁག་བཅུ་གསུམ་ཞེས་གྲགས་པ་དང་གི་བར་དུ་མ་ཉམས་རང་སོར་
 ཡོད་པ་སྟེ། ས་ཐམ་འཇང་རིགས་རང་སྦྱོང་རྒྱུ་ཡོད་པའི་དགོན་པ་བརྒྱད་

1 འཇང་རི་སྐྱག་པོ་དགོན་པ། HT4SS 𑄎𑄢𑄭

2 འོག་མིན་རྣམ་གྲོལ་སྒྲིང་། HT4SS 𑄎𑄢𑄭

3 ངེས་དོན་ཕུན་ཆོགས་སྒྲིང་།

4 བཀྲ་ཤིས་ཆོས་འཕེལ་སྒྲིང་། HT4SS 𑄎𑄢𑄭

5 ཐར་པའི་ལམ་འཛིན་སྒྲིང་། HT4SS 𑄎𑄢𑄭 FT4Z

6 ཐེག་ཆེན་དར་རྒྱས་སྒྲིང་།

7 དར་རྒྱས་སྒྲིང་།

8 བཀྲ་ཤིས་དགའ་ཚལ་སྒྲིང་།

9 ཀོང་རྩན་རྒྱུ་ཡོད་པའི་འཇང་བྲ་འབུམ་དགོན་པ།

10 རྒྱལ་ཐང་རྒྱུ་ཡོད་པའི་ལྷགས་འཕེལ་དགོན་པ།

11 ལྷ་ཀྱག་རྒྱུ་ཡོད་པའི་གྲང་རབ་རྒྱས་སྒྲིང་། དང་།

12 བཀྲ་ཤིས་རབ་བཏན་སྒྲིང་། HT4SS 𑄎𑄢𑄭

13 བདེ་ཆེན་རྒྱུ་ཡོད་པའི་ལྷག་ཕུ་དགོན་

བཅས་སོ།

གཉིས། ཐུན་མོང་རིག་གནས་ཀྱི་སློབ་གསོ་དར་སྤེལ་གྱི་སྐོར། སྤྱིར་བོད་ཀྱི་སློབ་གསོ་དར་སྤེལ་བྱེད་
 ཡུལ་གྱི་སྤེ་ཆོན་གཙོ་བོ་ནི་ས་གནས་སོ་སོའི་དགོན་པའི་ནང་ཡིན་པ་གོང་གསལ་ལྟར་དང་། ལྷག་
 པར་ཐུན་མོང་གི་རིག་གནས་གཙོ་བོ་བྱས་ནས་སློབ་སྦྱོང་བྱེད་ཡུལ་ནི་གཞུང་བཅུགས་སློབ་གྲྭ་དང་།
 སྤྱིར་གཉེར། དགོན་སྡེ་བཅས་རིགས་གསུམ་ཙམ་ཡོད་པ་དེ་ཐམས་ཅད་གཞི་བྱ་ཤིན་ཏུ་ཆུང་བ་
 ཞིག་ཡིན་ལ། སློབ་སྦྱོང་གི་ཐབས་ཤེས་ཀྱང་བོད་ཡིག་འབྲི་སློག་བྱང་ཆུབ་པའི་འཛིན་གྲྭ་ནས་ཐོན་
 རྒྱུ་རང་རང་གིས་དགོན་ཆེན་བཙུན་ནས་གཞུང་ལུགས་གང་ལ་འདོད་པ་དེ་ལ་རྩལ་བཏོན་ནས་སྦྱོང་
 གིན་ཡོད། སློབ་གྲྭ་དེ་དག་གི་ཕྱོགས་ཙམ་མདོར་བསྡུས་ནས་དོ་སྦྱོང་པར་《དེ་སྤྱིར་བོད་ཀྱི་སློབ་གསོའི་
 གནས་ཚུལ་》ཞེས་པ་ལས། གཞུང་བཅུགས་ནི་ལྷ་ས་གོང་བྱེད་དུ་དེ་སྤེ་ཆོས་སློབ་གྲྭ་དང་།
 ཆོས་ཁང་། སྤན་ཆོས་རིག་བྱེད་འགོ་པན་སྒྲིང་ཙམ་ཡིན་པ་ལས་ཆོས་ཁང་ནི་བྱུ་ལོ་1720ལོའི་གཡས་
 གཡོན་ཙམ་དུ་ལོ་ལྷ་བ་བསོད་ནམས་སློབ་སྦྱོང་གིས་ཆོས་ཁང་ལས་ཁུངས་དེ་རྒྱ་ཆེར་བཏབ་ནས་
 སྤྱིར་པ་ཞབས་སྤྱོད་ཀྱི་དམིགས་སློབ་ཕྱག་རྣམས་ཡིག་ཆོས་རིག་གནས་ཟབ་སྦྱོང་གོམས་འདེས་སྦྱོང་
 བརྟམ་གྱི་ཆེད་དུ་ཡིག་ཆོས་སློབ་མི་ཉར་བའི་ལམ་ལུགས་ཤིག་གསར་དུ་བཏོད་པ་ནས་བཟུང་རྗེས་སུ་
 ཆོས་ཕྱག་པ་ཞེས་སྤྱིར་པ་རྒྱུད་འཛིན་དུག་འབྲིང་དུལ་གསུམ་གྱི་བྱ་ཕྱག་ཡིག་ཆོས་སྦྱོང་བརྟམ་དུ་
 ཉར་བའི་ལམ་ལུགས་ཆགས་པ་ཙམ་ལས་སློབ་གྲྭ་དངོས་གཞི་ཞིག་མིན་ལ། དེ་བཞིན་ཡིག་ཆོང་ལས་

ལུངས་ནས་ཀྱང་ཡིག་ཚང་སློབ་ཕྱག་ཅེས་དུང་ཡིག་ཆེན་མོ་པ་རེས་སློབ་ཕྱག་རེ་ཉར་སློབ་ཡོད་ཅིང་
 རྩོམ་པ་དང་། ཨེ་པ་ཡོན་བདག་ཅེས་པའི་ཡིག་འབྲི་པ་ཆེད་དམིགས་སུ་ཡོད་པ་དེ་དག་གིས་ཀྱང་
 དབུ་ཆེན་དང་། དབུ་མེད་འབྲུ་ཆ་བཅས་ཡིག་འབྲིའི་ཤུལ་འཛིན་གསེས་སྤྱིང་ལ་དམིགས་པའི་སློབ་
 ཕྱག་ཁ་ཤས་རེ་ཉར་སློབ་ཡོད། རྩེར་གཉེར་སློབ་གྲྭ་ནི། རྩ་དུས་སུ་དགའ་ལྡན་ཤར་དང་།
 ཕྱིས་སུ་སྦྱིད་རས་སློབ་གྲྭ་དང་། ཉར་ཁང་སློབ་གྲྭ། ནགས་རྩེད་ཤར་སློབ་གྲྭ། གླང་མདུན་སློབ་
 གྲྭ། གཡུལ་གླང་སློབ་གྲྭ་སོགས་སློབ་གྲྭའི་མིང་སོགས་ཁ་ཤས་ཡོད་པ་དེ་དག་ནང་སློབ་ཕྱག་མང་
 ཤོས་ལ་བརྒྱ་ཙམ་དང་། ཉུང་ཤོས་ལ་བརྒྱ་གངས་ཙམ་ཡོད་ཅིང་། སློབ་ཆོན་གྱི་རྣམ་གངས་ནི་ཆེས་
 གཞུང་རྒྱུད་པ་དང་ཡིག་གཟུགས་སྤྱིང་བདར་བྱེད་རྒྱ་གཙོ་བྱེད་ཅིང་། ལུས་རྟགས་གྱི་གཞུང་དང་
 དག་ཡིག་སྒྲར་འཛིན་ཡང་བྱེད། གོང་གསལ་སློབ་གྲྭ་དེ་དག་གི་ནང་ནས་ནགས་རྩེད་ཤར་དང་།
 སྦྱིད་རས། ཉར་ཁང་སློབ་གྲྭ་ནི་སྤྱི་དག་གི་བྱ་ཕྱག་པལ་ཆེ་བ་འགྲོ་ས་ཞིག་ཡིན། སློབ་གྲྭ་དེ་ཆོའི་
 སློབ་གསའི་ཐབས་ཤེས་སྒྲབས་བདེ་ཞིང་རྩེས་ལུས་ཡིན་པར་མ་ཟད། སྦྱིག་ལམ་ཐད་ལའང་ཤིན་ཏུ་
 བཞུགས་པ་ཡོད་པས་ཡིག་ཚད་མ་ལོན་པ་དང་ཕྱི་འབྱོར་སྤྱི་ལོག་སོགས་གྱི་གནས་ཚུལ་བྱུང་སྐབས་རྟ་
 ལྷག་དང་། ལྷག་ལྷག་གི་གངས་ཚད་གཏན་འཁེབས་སྤྱི་ལུས་སྦྱིང་དུ་གཞུགས་ཡོད། ཅེས་སོགས་
 བཤད་ཡོད་པ་འདི་དག་ནི་དབུས་ཕྱོགས་གྱི་གནས་ཚུལ་ཡིན་ལ།
 གཞན་ཡང་ཁམས་དང་ཨ་མདོའི་ཡུལ་དུ་འང་དེ་བཞིན་ཆེ་ཆུང་དང་མང་ཉུང་མ་མ་བསྟོས་པར་
 གཞུང་བཅུགས་དང་། རྩེར་གཉེར་གྱི་སློབ་གྲྭ་བྱུང་ཡོད་པ་དཔེར་ན་སྤྱི་ལོ་1940ལོ་ཡས་མས་ཤིག་
 གི་དུས་སུ་སྤྱི་དགེ་རྒྱལ་བོའི་མདུན་སྐོར་རྣམས་གྱི་སྤྱ་གུ་དག་བསྐྱུས་ནས་སྤྱི་དགེའི་འཛིན་པ་གོང་དུ་
 སློབ་གྲྭ་བཅུགས་ཏེ། ལྷག་སངས་ཁ་ཙེ་ཆེ་རིང་གིས་སུམ་རྟགས་དག་གསུམ་དང་། བྱིས། རྩན་དག་
 རིགས་ལམ་སོགས་སྤིད་གྱི་ལས་ཀ་བྱེད་པ་ལ་དགོས་གལ་ཆེ་བའི་རིག་གནས་སྐོར་སློབ་བྲིད་གནང་
 ཡོད་པ་ལྟ་བུ་རེད། དགོན་སྡེའི་སློབ་གྲྭ་ནི། སྤྱིར་དགོན་པའི་ནང་ཆོས་ལུགས་སློབ་གཉེར་བྱེད་ཡུལ་
 གྱི་སློབ་གྲྭ་ནི་རྟ་ཅང་མང་པོ་ཡོད་པ་གོང་བཤད་སྤྱིར་ཡིན་ཀྱང་། བཟོ་གསེབ། སྤྱི་རྩན་དག་
 སོགས་ཐུན་མོང་གི་རིག་གནས་ལ་རྩལ་བཏོན་ནས་སློབ་སྦྱོང་དང་སློབ་བྲིད་བྱེད་སློབ་དར་བའི་
 དགོན་པ་ནི་ཤིན་ཏུ་ཉུང་བ་ཞིག་རེད། ལུས་རྟགས་དག་གསུམ་ཡིག་གཟུགས་དང་བཅས་པ། སྤྱི་
 དང་། རྩན་དག་གསེབ་བ་རིག་པ། ཆེས་དཀར་ནག་ རི་མོ་དང་འབག་བཟོ་སོགས་གྱི་ལག་རྩལ་
 བཅས་ཐུན་མོང་རིག་གནས་ལ་མཁས་པར་སྦྱོང་བའི་སློབ་གྲྭ་ཡོད་པའི་དགོན་པ་ནི་དབུས་ཕྱོགས་སུ་
 ཨོ་རྒྱན་སྤྱི་གོལ་སྤྱིང་དང་། ཁམས་ཕྱོགས་སུ་དཔལ་སྤྱངས་ལྷ་རིག་སློབ་སྤྱིང་དང་།
 ཀུ་ཐོག་རིག་གནས་སློབ་གྲྭ། ཨ་མདོ་ཕྱོགས་སུ་སྤྱི་བྱང་བཀྲ་ཤིས་འབྲེལ་སོགས་ཡིན་ཞིང་། དེ་ལས་
 སྤྱི་ལོ་1754པའི་ཤིང་བྱི་ལོར་སི་ཏུ་ཆོས་གྱི་འབྱུང་གནས་ཀྱིས་བཅུགས་པའི་དཔལ་སྤྱངས་ལྷ་རིག་སློབ་
 གྲྭ་ནི་ཐུན་མོང་གི་རིག་གནས་ལ་ནན་ཏན་ཆེ་བའི་སློབ་གྲྭའི་གསེབ་ཤིག་ཡིན་པར་མ་ཟད། དུས་དེར་
 སྤྱི་རྩན་གཉིས་ལ་འཆད་ཉན་བྱེད་རྒྱ་དར་རྒྱས་ཆེ་སྐབས་བོད་སྤྱིངས་ཡོངས་ཀྱི་ཁམས་པ་རྣམས་ཀྱི་
 རྟོན་ཡུལ་གཅིག་ཕུ་ལྟ་བུར་ཆགས་ཡོད་དེ་ཤར་དཔལ་སྤྱངས་པའི་སྤྱན་གྱི་ཞེས་དབུས་གཙང་མན་ཆད་
 ལ་སྤྱན་གྲགས་ཀྱིས་བྱུང་ཅིང་། བོད་ཀྱི་གསེབ་ལ་མཇུག་རྩེས་ཆེ་བའི་དབོན་པོ་ཀམ་དེས་ལེགས།
 ཀམ་འཕྲིན་ལས་པ། ཀོང་སྤུལ་ཡོན་ཏན་རྒྱ་མཚོ།
 འཇམ་དབྱངས་མཁྱེན་ཅེ་དབང་པོ། འཇུ་མེ་པམ་རྣམ་རྒྱལ་རྒྱ་མཚོ་སོགས་གྲུབ་མཐའ་རིས་མེད་ཀྱི་

མཁས་པ་འཇིག་རྟེན་ལྷན་སྐྱོད་ཀྱི་འདུག་པ་ཤིང་། སྐུ་ཚན་དབྱངས་གསུམ་
 ཐམས་ཅད་མ་ལུས་པར་འཆད་ཉན་བྱེད་ཐུབ་པའི་སློབ་གྲྭ་ནི་འདི་ཉིད་ཁོ་ན་ཙམ་སྟེ། དུས་དེར་བོད་
 དུལ་ཉོད་སྤྱད་བར་གསུམ་གྱི་སྐུ་རིག་སློབ་གཉེར་བྱེད་མཁན་རྣམས་གནས་འདིར་ཕེབས་ནས་སློ་
 འདོགས་གཅོད་གྱིན་ཡོད། ཕྱིས་སུ་སྐུ་རིག་དར་རྒྱས་ཆེ་བའི་ཨ་མདོ་ཚུགས་གྱི་སྤྱོད་བྱེད་གྱིས་
 འབྲེལ་སྤྲོད་གྱི་སྐུ་རིག་པའི་ཁྱིམ་རྒྱུན་དེ་དག་དཔལ་སྤངས་པའི་ཁྱིམ་རྒྱུན་པལ་ཆེར་ཡིན་པར་
 བཤད། སློབ་གྲྭ་དེ་དག་དུ་སློབ་སྦྱོང་བྱས་ནས་སློབ་མཐར་ཕྱིན་པའི་སྐབས་སུ་སོ་སོའི་ཡོན་ཚད་དང་
 བརྒྱན་པའི་ཐོབ་ཐང་རེ་སྤྱོད་པའི་སློབ་མེས་ཆོས་རྒྱལ་ཁྲི་སྤྱོད་མེད་པའི་སྐབས་སུ་གཞུང་གིས་
 བས་མཛད་པ་ལྟར་སྤྱོད་གྱིན་ཡོད། དེ་ཡང་བཀའ་བརྒྱུ་པ་དང་། རབ་འབྱམས་པ་ཞེས་པའི་མཚན་
 གྱི་གོ་གནས་ཡོད་པ་དང་། བྱེ་བྲག་རིག་གཞུང་རེ་རེ་ལ་མཁས་པ་ཡིན་ན་དེ་ལ་མཁས་པའི་ཆེད་ལས་
 གྱི་ཐོབ་ཐང་རེ་སྤྱོད་སློབ་ཡོད་དེ། སྤུངས་ལ་མཁས་པ་ལ་སྤུངས་རམས་པ་དང་། ཚེས་ལ་མཁས་པ་ལ་
 ཚེས་རམས་པ། སྐུ་ལ་མཁས་པ་ལ་སྐུ་རམས་པ་སོགས་གཞུང་གང་ལ་མཁས་པ་ཡིན་པ་དེ་དང་།
 མཁས་པ་རབ་འབྱམས་པ་ཞེས་པའི་མིང་གཉིས་བསྐྱུས་ནས་ཡོན་ཚད་གྱི་ཐོབ་ཐང་གི་མིང་གཏན་ལ་
 ཕབ་ཡོད་པ་ནི་སྐབས་དེར་བོད་ཀྱི་རིག་གནས་སློབ་གསོ་ལ་ཡར་རྒྱས་ཡོད་པའི་རྟགས་མཚན་ཞིག་
 རེད། དེ་ལྟར་སློབ་ཐོན་བྱུང་རྗེས་ཀྱི་ལས་ཀ་གཙོ་བོ་སྤུངས་པ་ཡིན་ན་སྤྱོད་ཆེད་དང་། དཔོན་རིགས་ཁག་
 གི་གསོ་སྤྱོད་པ་བྱེད་རྒྱུ་དང་། ཚེས་པ་ཡིན་ན་དཔོན་པ་ཁག་གི་ཚེས་པ་སྟེ་ལོ་ཐོ་བཟོ་རྒྱུ་དང་། རྩ་
 བག་གཤེན་ཚེས་བྱེད་རྒྱུ་སོགས། ཡིག་རིགས་དང་སྐུ་སྤྱོད་དག་སོགས་ལ་མཁས་པ་ཡིན་ན་དུང་ཡིག་
 གི་ལས་ཀ་བྱེད་རྒྱུ་སོགས་ཡིན་ཞིང་། འགའ་ཞིག་ནི་སློབ་ཐོན་བྱུང་རྗེས་དཔོན་པ་གཞུང་གི་ལས་
 ཀ་ལས་གཡོལ་ཏེ་སློམ་སྤྱོད་དང་ཉམས་ལེན་གཙོ་བོར་གནང་ཞིང་ཞོར་དུ་རྒྱུན་འཛིན་གྱི་སློབ་མ་གསོ་
 སྤྱོད་གནང་བ་སྟེ་སྤྱིར་གཉེར་སློབ་གྲྭའི་རྣམ་པ་རྩ་བུ་ཞིག་དུ་གྱུར་ཡོད། སྤུངས་པའི་འཛིན་གྲྭ་ནས་ཐོན་
 ཀྱང་གཞུང་གི་ལས་འགན་མེད་པ་རྣམས་ཀྱིས་བོད་དུལ་ཉོད་སྤྱོད་བར་གསུམ་གྱི་རོང་འཕྲོག་གི་ས་
 ཁུལ་རྣམས་སུ་སྤྱོད་པའི་ཆེ་ཤིང་གི་སྤུངས་རིགས་རྣམས་དང་། ས་སྤུངས། རྩ་སྤུངས། སྤུངས་ཆགས་གྱི་
 ལུས་ལས་བྱུང་བའི་སྤུངས་རིགས་རྣམས་བསྐྱུ་བསྐྱུ་བྱེད་པ་དང་། གཞན་ཡང་རྒྱ་དཀར་ནག་ནས་
 བྱུང་བའི་སྤུངས་རྩལ་གྱི་རིགས་ཀྱང་ཉེ་སྤྱོད་བྱེད་ཅིང་། བད་རིགས་སྤྱོད་ཆོགས་བཅས་བྱེད་གྱི་སྤུངས་སྤྱོད་
 རིགས་མི་འདྲ་བ་མང་པོ་བསྐྱུ་སྤྱོད་བྱས་ཏེ། དུས་རྒྱུན་རང་གནས་སུ་བཞུད་དེ་བད་པ་བྱུང་རིགས་ལ་
 སྤུངས་བཅས་བྱེད་པ་དང་། དབྱར་དུས་འཕྲོག་ཁུལ་དུ་བསྐྱོར་ནས་བད་པ་ལ་སྤུངས་སྤྱོད་ཞོར་དུ་དཀར་
 སྤུངས་བྱེད་པ་དང་། དགུན་དུས་ཞིང་གྲོང་དུ་བསྐྱོར་ནས་བད་པ་འཆོས་ཞོར་དུ་འབྲུ་སྤུངས་བྱེད་པའི་སློབ་
 ཞིག་ཡོད་པ་དེ་ལ་སྤུངས་སྤུངས་ཟེར། སྤྱིར་བཏང་སྤུངས་པ་རྣམས་སྤུངས་སྤུངས་ཐེངས་གཉིས་ཀྱི་ཡོང་སློལ་
 བརྟེན་ནས་ལོ་གཅིག་གི་འཆོ་བ་ཐག་གཅོད་བྱེད་ཅིང་། དུས་རྒྱུན་བད་པ་བྱུང་བ་རྣམས་དང་ལྷག་
 པར་དུ་དབུལ་བའི་རིགས་ལ་སྤུངས་དགེ་གཏོང་ཞེས་པ། བད་པའི་བད་གཞི་དང་བསྐྱུར་ནས་འོས་
 ཆོད་གྱི་སྤུངས་སྤུངས་པ་ལས་སྤུངས་རིན་ལེན་པའི་ལུགས་སློབ་ཆེར་མེད། དེར་བརྟེན་བོད་ཀྱི་དུལ་དུ་མི་
 གང་འདྲའི་དབུལ་པོ་ཞིག་ཡིན་ཀྱང་སྤུངས་རིན་ལེན་རྒྱ་མེད་པས་བད་པ་ཤི་ཟེར་བའི་ལོ་རྒྱུས་མེད།
 ས་བཅད་བཞི་པ། སྤྱིད་དབང་འཕྲོག་ཆོད་གྱི་འཕྲུག་པ།
 དགའ་ཕྱན་པོ་བྱང་གི་སྤྱིད་དབང་བཅུགས་ནས་མཇུག་མ་འགྲིལ་གྱི་བར་དུ་བོད་ཀྱི་དཔོན་རིགས་
 རྣམས་སྤྱིད་དབང་འཕྲོག་ཆོད་གྱི་དབང་གིས་བསྐྱུངས་པའི་སྤྱི་གཟར་དང་དམག་འཕྲུག་བྱུང་ཚུལ་

ཞིབ་པ་ 《དེབ་ཐེར་ཀུན་གསལ་མེ་ལོང་》 དང་། 《གཡུ་ཡི་ཕྱེང་བ་》 བཅས་ན་གསལ་པོར་བཀོད་
 ཡོད་པས་འདྲིར་རྒྱས་བཤད་ཀྱི་དགོས་པ་མེད་ལྟེན་པས་ལོ་རྒྱུས་དེ་དག་ཏུ་འཁོད་པའི་དོན་གཞིར་
 བཟུང་ནས་དོན་རྒྱུན་གཤམ་ཆེ་བའི་རིགས་མདོར་བྲིལ་ནས་བརྗོད་དོ།
 གཅིག རྩེ་མིང་སངས་རྒྱུ་རྒྱ་མཚོ་དང་སོག་པོ་ལྷ་བཟང་ཉན་བར་གྱི་འབྲུག་པ་སོགས་འབྲུག་
 རྒྱུ་ལག་འཁུར་གྱི་སྤྱི་དབང་སྦྱོང་བཞིན་པའི་དུས་དེར། སྤྱི་མཆོད་པ་སངས་རྒྱུ་རྒྱ་
 མཚོ་ཞེས་པ་རིག་པ་གསལ་ཞིང་སློ་གྲོས་རྒྱས་པ། གཞུང་དང་རིག་གནས་ཐམས་ཅད་ལ་མཁས་པ།
 རྒྱལ་དབང་ལྷ་པ་ཆེན་པོས་ཐུན་མེན་གྱི་ཐུགས་འདིང་ཆེ་བ་ཞིག་བྱུང་། དེ་ཉིད་སྤྱི་ལོ་1679པའི་ས་
 ལུག་ལོར་རྩེ་མིང་གྱི་ཁྲིར་བཀོད། ལུགས་གཉིས་བྱ་བ་པལ་ཆེར་ལ་ཐུགས་འགན་བཞེས་པས་ལྷ་རྩེ་མི་
 དཔོན་ཀུན་གྱིས་གཟུངས་སུ་བསྟོད། 《ཁྲིམས་ཡིག་དྲངས་ཤེལ་མེ་ལོང་》 གཏན་ལ་པབ་ནས་བཞུགས་
 ཡོད་པའི་དུས་དེར་སོག་པོ་དར་ཡན་རྒྱལ་པོའི་རྟ་དམག་ཁག་ཅིག་བོད་དུ་བཅའ་ཁྲོད་བྱས་ཡོད་པ་
 དེས་དུག་ལུགས་དོམས་ནས་བོད་ཀྱི་ཕྱི་ནང་གི་དོན་རྒྱུན་ཁག་ལ་ཐེར་གཏོགས་བྱས་པར་རྩེ་མིང་
 སངས་རྒྱུ་རྒྱ་མཚོ་ཡིད་མ་རངས་པར་བཞུགས་པའི་སྐབས་སུ། རབ་བྱུང་བཅུ་གཅིག་པའི་ཆུ་བྱི་ཕྱི་
 ལོ་1682ལོའི་ཁྲོ་བ་གསུམ་པའི་ཆོས་ལྷ་ཉན་རྒྱལ་དབང་ལྷ་པ་ཆེན་པོ་སྐུ་གསལ་གསལ། བོད་ཀྱི་ཆབ་སྲིད་
 ལ་ཉན་ཁ་ཆེ་བའི་འགྲུར་ཐོག་ཡོང་བའི་དོན་རྒྱུན་ལ་ཐུག་པའི་སྐབས་རེད། ལྷ་པ་ཆེན་པོ་འདྲའ་ཁའི་
 ཞལ་ཆེམས་བཞིན་སྐུ་གསལ་གསལ་པ་གསང་བྱ་དམ་པོ་བྱས་ཏེ། སྤར་བཞིན་རྩེ་མིང་སངས་རྒྱུ་རྒྱ་མཚོས་
 ལུགས་གཉིས་ཀྱི་བྱ་བ་རྣམས་ལེགས་པར་བསྐྱངས་པས་ཕྱོགས་མཐའ་དག་ཟེལ་གྱིས་གཞོན་ཐུབ་པ་
 ཞིག་བྱུང་། དེ་ནས་མན་རྩ་གོང་མ་བདེ་སྦྱོང་གིས་ལྷ་པ་ཆེན་པོ་སྐུ་གསལ་གསལ་བཞེས་པ་ཤེས་ནས།
 བཀའ་ཡིག་བཏང་སྟེ་འདྲི་བཅད་ནན་ཏན་གནང་བ་ལ། གསང་བྱ་དགོས་དོན་གྱི་སྐོར་དང་། ཡང་
 སྤྱི་དོན་འཛིན་བྱས་ཚུལ་གྱི་སྐོར་རྣམས་ཞིབ་ཞུས་བྱས་པས་མན་རྩ་གོང་མས་དེ་བཞིན་མོས་མཐུན་
 གནང་། སྤྱི་ལོ་1696པའི་མེ་བྱི་ལོར་ལྷ་པ་ཆེན་པོ་ལྷ་མོ་ནས་སྐུ་གསལ་གསལ་པ་དང་དེའི་ཡང་སྤྱི་ལོ་འབྲུག་
 བལ་དོན་འཛིན་བྱས་ཚུལ་སྐོར་བོད་ཁམས་ཡོངས་ལ་བྲིལ་བསྐྱགས་བྱས། དེའི་ཕྱི་ལོ་སྐུ་ཕྱེང་དུག་པ་
 ཆངས་དབྱངས་རྒྱ་མཚོ་ཁྲི་ཐོག་ཏུ་བཀོད་པ་དང་། ལོ་དེར་སོག་པོ་ད་ལའི་ཉན་གྲོངས། དེའི་སྤྱི་ལོ་སྐུ་
 བཟང་ཉན་གྱིས་པའི་གོ་གནས་འཛིན་པ་དང་། བོད་ཁམས་དབང་དུ་སྤྱད་རྒྱུའི་ཉམ་སེམས་སྦྱོར་ཏེ་
 གོང་མ་བདེ་སྦྱོང་ལ་རྩེ་མིང་གྱིས་གོང་མ་ལ་བཙེ་བཀྱར་མེད་ཚུལ་དང་། ཆངས་དབྱངས་རྒྱ་མཚོས་
 ཚུལ་མེན་གྱི་བྱ་བ་མང་པོ་ཞིག་བྱས་ལུགས་སོགས་དབྱེན་སྦྱོར་དང་། དུག་ཤིང་གི་སྐྱོན་ལྷ་མང་པོ་
 ཞིག་ཐུལ། རྩེ་མིང་དང་ལྷ་བཟང་བར་གྱི་སྤྱི་དབང་འཕྲོག་ལེན་གྱི་འཐབ་ཚོད་དེ་ཉིན་ལྷ་རྩེ་མི་
 དུག་ཐེ་ཆེར་སོང་། སྤྱི་ལོ་1703པའི་ཆུ་ལུག་ལོར་སྤོན་ལམ་ཆེན་པོའི་སྐབས་སུ་སོག་པོ་ལྷ་བཟང་གིས་
 བཀོད་མངགས་ལྷར་སོག་པོའི་རྩེ་འབྲངས་པ་འགའ་ཞིག་གིས་སངས་རྒྱུ་རྒྱ་མཚོའི་ཞབས་འབྲིང་
 འགའ་ཞིག་བཟུང་ནས་དམར་གསོད་བྱས། རྩེ་མིང་གྱིས་དམག་དབྱང་བསྐྱུས་ཏེ་གཡུལ་བཀྲེས་པས་
 ལྷ་བཟང་ཉན་དབྱང་དང་བཅས་པ་འདམ་གཞུང་བར་དུ་ཕྱིར་འཐེན་དགོས་པ་བྱུང་། འདམ་བརྒྱ་
 ཤོག་བརྒྱུད་ཀྱི་དམག་དབྱང་བསྐྱར་བསྐྱིགས་བྱས་ཏེ་ལྷ་སར་ཚུལ་ཤོལ་བྱས་པས་བོད་སོག་བར་དམག་
 འབྲུག་ཆབས་ཆེན་ལངས། སྐབས་དེར་སེར་འབྲས་དགེ་གསུམ་དང་། ལྷ་བཟང་ཉན་གྱི་ཅ་བའི་སྤྱི་
 མ་འཇམ་དབྱངས་བཞད་པས་བར་འདུམ་མཛད། སངས་རྒྱུ་རྒྱ་མཚོ་རྩེ་མིང་གྱི་ཁྲི་ལས་བབས་ཏེ་

གོང་དཀར་དུ་བཞུགས་ཏུ་དང་། དེའི་སྐུ་ལ་དག་དབང་རིན་ཆེན་གྱི་སྤྱི་ལ་བཞུགས་ཏུ་གཏན་
 འབེབས་བྱས་ལྟེན་ལ་ཞུགས་ཏུ་འཇགས་སུ་ཕྱིན་པ་ལྟ་བུ་ཞིག་བྱུང་། སྤྱི་ལོ་1705པའི་ཤིང་བྱ་ལོར་
 སྤར་ཡང་དམག་འཁྲུག་ལངས་པ་དང་། རྒྱལ་བ་ཆོངས་དབྱངས་རྒྱ་མཚོ་དང་། འཇམ་དབྱངས་
 བཞད་པ། ལ་མོ་ཆོས་རྒྱལ། སེ་འབྲས་དགོ་གསུམ་གྱི་འཕྲས་མི་སྟགས་ཀྱིས་བར་འདུམ་མཛད་དེ་
 སངས་རྒྱས་རྒྱ་མཚོ་ལྟ་སར་བཞུགས་མི་ཆོག་པར་ཕྱིར་གོང་དཀར་གཞིས་ཐོག་དུ་ཕེབས་དགོས་པ་
 དང་། ལྷ་བཟང་ཉན་ཕྱིར་སྟག་ཡུལ་དུ་འགྲོ་དགོས་པའི་གཏན་འབེབས་བྱས་པ་དང་། ཕྱགས་
 གཉིས་ནས་དེ་བཞིན་ལག་ལེན་བྱེད་ཏུ་གསེར་གདུང་འཇམ་སྒྲིང་རྒྱན་གཅིག་གི་མདུན་ནས་མནའ་
 བསྐྱལ། འོན་ཀྱང་སྟག་པོ་ལྷ་བཟང་ཉན་གྱིས་མནའ་བོས་ཏེ་ཕྱིར་ལོག་ཁྱུ་གིས་ནག་རྒྱུ་སྐྱབས་རྒྱུ་
 སྟག་དམག་ནུས་བསྐྱར་བསྐྱེགས་བྱས་ནས་འཕན་པོ་དང་། རྟོད་ལུང་གི་དམག་ལམ་ཁག་གཉིས་
 ནས་དམག་དྲངས་ཏེ་སྟོ་བྱར་དུ་བརྒྱབ་པས་བོད་དམག་ལ་ཕམ་ཉེས་ཆོབས་ཆེན་ཐེབས་ཐེ་སྤྱིང་སངས་
 རྒྱས་རྒྱ་མཚོ་ཅི་བྱ་གཏོལ་མེད་དུ་གྱུར་པའི་སྐབས་དེར། རྟོད་ལུང་རྩ་ཅེ་རུ་ལྷ་བཟང་གི། H་རྒྱལ་མོ་
 ཆོ་རིང་བཀྲ་ཤིས་བཟླ་ཡོད་པ་དེར་སོང་སྟེ་མོ་རང་བརྒྱད་ནས་ལྷ་བཟང་ལ་འབྲེལ་བ་ཞིག་བྱ་བའི་
 ཐབས་ལམ་བཅས་དགོངས་ཏེ་ཕྱིན་ཡང་། དེ་ལས་སྟོག་སྟེ་ལམ་སེང་བཟུང་བཀྲུགས་བྱས་པ་དང་སྟེ་
 བཅད་དགོས་པའི་བཀའ་ཕབ། ཤིང་བྱ་ལོའི་ལྷ་བཟུན་པའི་ཆོས་ཉེར་དགུ་ཉིན་ཐེ་སྤྱིང་སངས་རྒྱས་རྒྱ་
 མཚོའི་མགུལ་བཅད་དེ་རྟོད་ལུང་གི་རྒྱུར་བསྐྱར་པ་དང་། ཡུལ་དེར་བོད་འབངས་ནུས་ཀྱིས་རྒྱུ་
 དྲན་དུ་མཚོད་ཉན་དཀར་པོ་རྒྱུང་བུ་ཞིག་བཞེངས་ཡོད་པ་དེར་དུས་ཀྱང་མཇལ་རྒྱ་ཡོད་པར་གྲགས།
 དེ་མ་ཐག་ལྷ་བཟང་གི་དམག་དཔུང་ཐེ་སྤྱིང་དག་དབང་རིན་ཆེན་འཛིན་བཟུང་བྱེད་དུ་ཕྱིན་ཀྱང་།
 ཁོང་ནི་ཕྱ་ས་ནས་གོང་མ་བདེ་སྒྲིང་གི་རྒྱབ་སྒྲོར་དང་རྟོགས་རམ་ཞུ་བར་རྒྱ་ནག་དུ་ཕེབས་ཟིན་
 ལྟེན་མ་རྟེན། དེའི་སྤྱི་ལོར་རྒྱལ་བ་ཆོངས་དབྱངས་རྒྱ་མཚོ་དུ་ལའི་སྤྱི་ལོ་ཞི་ལས་ཕབ་སྟེ། བར་
 ཁམས་ཆོ་རིང་ཁ་བ་དཀར་པོར་འཁྲུངས་པའི་དག་དབང་ཡེ་ཤེས་རྒྱ་མཚོ་འབྲས་སྤངས་སུ་སྟོབ་
 གཉེར་གནང་བཞིན་བཞུགས་ཡོད་པ་དེ་དུ་ལའི་སྤྱི་ལོ་མ་སྐྱ་སྤྱིང་དུག་པ་ཡིན་ཚུལ་བསྐྱགས་ནས་ཁྱིམ་
 བཀོད། བོད་ཡུལ་གྱི་ལྷགས་གཉིས་ཀྱི་དབང་ཆ་ཡོངས་རྫོགས་ལྷ་བཟང་ཉན་གྱི་ལག་དུ་ཤོར། དུས་
 དེར་སངས་རྒྱས་རྒྱ་མཚོའི་ཞབས་འབྲིང་བ་འགའ་ཞིག་གིས་སྟག་པོའི་དམག་གི་དཔུང་ལྷགས་ལ་
 བརྟེན་ནས་སྟག་དམག་མཐའ་རུ་སྒྲོད་པའི་ཐབས་ཤེས་བཅས་ཏེ། བོད་ཡུལ་བྱང་ཕྱགས་ལི་ཡུལ་གྱི་
 སྟག་པོ་རྩན་གར་བའི་དམག་དཔུང་ལ་རྟོགས་བཅས་ཞུས་པས་རྩན་གར་བའི་དམག་དཔུང་བོད་དུ་
 ཡོང་ནས་ལྷ་བཟང་ཉན་གྱི་དམག་དང་དམག་འཐབ་དུག་པོ་བྱས་མཐར་རབ་བྱུང་བཅུ་གཉིས་པའི་
 མེ་བྱ་སྤྱི་ལོ་1717ལོར་བོད་ལྷ་བཅུ་གཅིག་པའི་ཆོས་གཅིག་ཉིན། ལྷ་བཟང་ཉན་གྱི་དམག་དཔུང་ལ་
 ཕམ་ཉེས་ཆོབས་ཆེན་ཐེབས། ལྷ་བཟང་ཉན་འཁོར་དང་བཅས་པ་གཡུལ་དུ་བསད། ཡེ་ཤེས་རྒྱལ་
 མཚོ་གསེར་ཞི་ལས་ཕབ་ཏེ་ལྷགས་པོ་རིར་བཞག་དེ་རྒྱུས་ཡེ་ཤེས་རྒྱ་མཚོ་བོད་ནས་རེ་ཉོར་དུ་སྐྱུན་
 དྲངས། དེ་ལ་དེང་སང་ཁྱིམ་ཏེ་HT4SSཟེ་བར། དེ་ལ་ལྷ་ཁང་ལྷང་ཁུ་ཞེས་པ་བསམ་ཡས་ལ་
 དཔེ་སྒྲངས་ནས་བཞེངས་པ་དང་། པོ་ཏ་ལའི་པོ་བྱང་ཞིག་ཀྱང་བཞེངས་ནས། དེར་བཞུགས་སུ་
 བཅུག་སྟག་ཡུལ་ནས་གྲུ་པ་ཉིས་སྟོང་ཙམ་བསྐྱུས་ནས་མཚན་ཉིད་ཀྱང་བཅུགས། ཞེས་དཔྱད་གོ་
 བསམ་གཏན་གྱི་གསུང་རྩིས་ལས་གསལ། དེ་ནས་གྲུ་ཤི་ཉན་གྱི་རྟོགས་བརྒྱད་ཀྱིས་བོད་ལ་དབང་
 བསྐྱར་བྱེད་པའི་དུས་མཇུག་བསྐྱེལ། བོད་ཀྱི་དཔོན་རྟོགས་ཁང་ཆེན་པ་དང་། པོ་ལྷ་བ་ནི་སྟག་པོ་

ལྷ་བཟང་སྐབས་ཀྱི་དམག་དཔོན་བྱས་ཆེས་ཅན་ཡིན་པས་དུས་དེར་དམིགས་བསལ་དཔོན་རིགས་ཀྱི་
 གལ་དུ་བསྐོས་བཞག་མ་བྱས་པ་འདྲ། དུས་དེར་དགའ་ལྡན་ཐེ་ཇི་པའམ་མཚན་དངོས་སྟག་ཅེ་ལྷ་རྒྱལ་
 རབ་བརྟན་བོད་ཀྱི་མིང་སྟོང་གི་ཁྲི་ལ་བཀོད་ཀྱང་། དོན་ལ་དབང་ཆ་སོག་པོ་རྩལ་གར་པས་བཟུང་།
 རྟིང་མའི་དགོན་ཐེ་གཙོ་བོ་དོ་རྩེ་བྲག་དང་། སྤེན་གྲོལ་སྤྱིང་སོགས་ཅ་མེད་བཟོས། རྩོད་བྲག་རིག་
 འཛིན་ཆེན་པོ་པ་འཕྲིན་ལས་དང་། སྤེན་གྲོལ་སྤྱིང་གི་གདུང་སྤྱོད་པ་འཁྱུར་མེད་རྒྱ་མཚོ། སྤེན་སྤྱིང་
 ལོ་ཆེན་རྣམ་ཐུ་སོགས་རྟིང་མའི་སྤྱོད་མ་མང་པོ་བཀོད་སྟེ། དགོན་ཐེ་རྟིང་པ་མང་པོའི་ནང་ནས་གནའ་
 རྩལ་རིན་ཐང་ཅན་མང་པོ་སོག་ཡུལ་དུ་བསྐྱལ། གསེར་གདུང་འཛམ་སྤྱིང་རྒྱན་གཅིག་ཀྱང་གཏོར་
 ཅིས་བྱས་སྐབས་ཐེ་མིང་སྟག་ཅེ་པས་འཛམ་རྒྱལ་ཀྱི་ཐབས་ལ་བརྟེན་ནས་འགོག་ཐབས་པ་བྱུང་སྟེ།
 གཞན་ཡང་དམག་དཔུང་ལ་སྤྱིག་ལམ་ཞན་པས་མི་སེར་ལ་འཕྲོག་བཅོམ་དང་། ལུང་མེད་ལ་བཅོན་
 གཡེམ་སོགས་གདུག་རྩལ་ཆེ་བའི་བྱ་བ་མང་པོ་བྱས་པས་བོད་འབངས་རྣམས་ཡི་མ་རང་བར་གྱུར།
 མན་རྩལ་གོང་མའི་བཀའ་ལ་བརྟེན་གྱུར་མེད་པར་མ་ཟད། དབུས་གཙང་གི་ཉེ་འཁོར་དུ་ཡོད་པའི་
 སེ་ཁྲོན་དང་། ཡུན་ནན། མཚོ་སྤོན་སོགས་སུ་རིམ་བཞིན་གཞོད་འཆོལ་བྱས་སྟེ། སྤྱི་ལོ་1718པའི་
 ས་བྱི་ལོར་གོང་མ་བདེ་སྟོང་གིས་དམག་དཔུང་བཏང་ནས་རྩལ་གར་པ་ཆར་གཅད་དགོས་པའི་
 བཀའ་པལ།

དམག་ཐེངས་དང་པོ་བོད་དུ་ཡོང་ནའང་ནག་ཁུ་ས་ཁུལ་དུ་སྤོང་བ་དང་ས་རྒྱས་མེད་པ་དང་། ཆ་
 རྟེན་ཞན་པ་བཅས་ཀྱིས་གོང་མའི་དམག་པམ། དེའི་བྱི་ལོར་དམག་དཔུང་ཐེངས་གཉིས་པ་ཡོང་
 སྐབས་སོག་དམག་དངངས་སྟག་སྟེ་ཉེ་སྤྱོད་དུ་གཙང་ཕྱོགས་སུ་བྱོས། དུས་དེར་མངའ་རིས་
 སྟོར་གསུམ་གྱི་གཙོ་བོ་ཁང་ཆེན་པའི་དམག་དཔུང་གོ་ཤོད་དུ་སྒར་བཏབ། ཐོ་ལྷ་བས་དམག་དཔོན་
 བྱས་ཏེ་རྩལ་གར་པ་རྩལ་འབངས་རྣམས་ཆར་བཅད། ང་པོ་དཔལ་གོང་དམག་བསྐྱུས་ཏེ་རྩལ་གར་
 པའི་དཔུང་ཆོགས་ལ་པར་སྐོལ་བྱས། མདོར་ན་སྟོར་གསུམ་གྱི་དམག་དཔུང་དང་། གཙང་དམག་
 གོང་དམག་སོགས་ཀྱིས་གོང་མའི་དམག་དཔུང་ལ་རམ་འདེགས་བྱས་ཏེ་རྩལ་གར་པ་ལ་ངོ་སྐོལ་བྱས་
 མཐར་སྤྱི་ལོ་1720པའི་ལྷགས་བྱི་ལོར་རྩལ་གར་པའི་དམག་དཔུང་ཐམས་ཅད་བོད་ཡུལ་ནས་མཐར་
 སྐྱོད་བྱེད་ཐབས་པ་བྱུང་།

གཉིས། ཐོ་ལྷ་པ་དང་ང་ལུམ་སྤྱར་གསུམ་སོགས་བཀའ་སྟོན་བར་གྱི་ནང་འཁྱུག་
 སོག་པོ་རྩལ་གར་པའི་དམག་དཔུང་བོད་ནས་མཐར་ཐུབ་སྟེ་པ་དང་། བོད་དུ་འཕྱོར་པའི་མན་རྩལ་
 གོང་མའི་དམག་དཔུང་གིས་མིང་སྟོང་སྟག་ཅེ་པ་མིང་ཁྲི་ལས་པ་ཐེ་འཛིན་བཟུང་བྱས། རྩལ་གར་
 པའི་རྩལ་འབངས་བོད་སོག་མི་སྤྱོད་ཐམས་ཅད་ཆར་བཅད། དེ་ནས་ཁང་ཆེན་པའི་ཞབས་འབྲིང་ངག་
 དབང་ཡོན་ཏན་དང་།

གཙང་སྤྱོད་ཀྱི་དམག་དཔོན་ལུ་མ་པ་སོགས་སྟག་ཅེ་པའི་རྩལ་འབངས་རྣམས་གསོད་བྱེད་སྟེ་
 པའི་སྐབས་སུ། ཐོ་ལྷ་བས་སྤོན་སོག་པོ་རྩལ་གར་བའི་སྐབས་སུ་རང་གི་སྟག་བསྐྱུབས་པའི་དྲིན་
 གསོལ་གྱི་ཆེད་དུ།

སྟག་ཅེ་པ་སྤྱོད་བྱེད་པ་དང་གཞུང་སེམས་རྣམ་དག་ཡོད་པས་སྟག་ཆད་མི་ཡོང་བའི་ཁྱབ་ཡང་
 ཡང་བཞག་ཀྱང་། མན་རྩལ་གོང་མའི་དམག་གིས་མ་གསན་པར་མཐར་ཐེ་མིང་སྟག་ཅེ་པ་དང་། ལུང་
 སྤོན་བཀའ་ཤིས་ཅེ་པ་སོགས་སྤྱོད་ཆུང་འབྲུག་དུ་ཁྲིད་དེ་མི་སྤྱོད་ལུ་གསུམ་བརྒྱལ་པ་དང་།

རལ་གྱིས་སྒྲིབ་པ་བྱས་པ་དེ། ལྷོ་ལོ་1720པ་ལྷགས་བྱེ་ལོ་ལྷ་བ་བཞི་པའི་ཆོས་ཉེར་གཉིས་ཉིན་ཏུ་ལོ་ལྷ་མ་སྐྱེ་བྱེད་བདུན་པ་བསྐལ་བ་བཟང་རྒྱ་མཚོ་སྐུ་འབྱུང་ནས་དབུས་སུ་གདན་དྲངས། ལོ་དེའི་ལྷ་བ་དགུ་པའི་ཆོས་བཅོ་ལྷ་ཉིན་པོ་བྱང་པོ་ཏུ་ལོ་ལྷེ་ཁྲི་ལ་མངའ་གསོལ། ལྷོ་ལོ་1721པའི་ལྷགས་སྐྱང་ལོ་ར་ཁང་ཆེན་ནས་བསོད་ནམས་རྒྱལ་པོ་དང་། ང་པོ་དངོས་རྒྱལ་པོ། ལུས་པ་བཟླ་ཤིས་རྒྱལ་པོ། ལྷུང་ར་བ་སྒོ་གོས་རྒྱལ་པོ་རྣམས་རིམ་བཞིན་བཀའ་ཡི་སྒོན་པོར་བསྐོས། ཁང་ཆེན་ནས་ལ་མན་རྩ་གོང་མས་དཔེ་ཆེད་བ་དུར་ཞེས་པའི་སྒྲེར་ཐམ་གནད་ཞིང་བདག་རྒྱུན་ཆེན་པོ་ཐོབ་པས་ཁེངས་དྲེགས་ཆེས་ཆེར་འཕེལ། གཞན་ལ་མཐུན་ལམ་དམན་པ་དང་། སྒོ་ཐག་སྒྲེར་གཅོད་ཀྱི་བྱ་བ་མང་པོ་བྱུང་སྐབས་བཀའ་སྒོན་ལས་རོགས་རྣམས་ཡི་མ་རང་བ་བྱུང་། དེ་ནས་བོད་ཀྱི་དཔོན་རིགས་རྣམས་བར་གྱི་འགལ་བ་དེ་ཉིན་བཞིན་རྩོད་དང་། ར་དག་རྩེ་ཆེར་བྱིན། ལུས་པ་བཟླ་ཤིས་རྒྱལ་པོས་རྒྱལ་ཡབ་བསོད་ནམས་དར་རྒྱས་ལ་རྒྱབ་རྩ་བཅོལ་ནས་ཁང་ཆེན་པ་ལ་འགན་ཚུན་བྱས། སོ་སྣ་བ་ཞི་མགོ་བདེ་ཞིང་སྤྱང་སྤྱང་ལུན་པ་ཞིག་ཡིན་སྐབས་སྐབས་དེར་སྣ་ལྷམ་ན་བ་ལ་ཁ་གཡར་ཏེ་དམག་དཔོན་སྒོ་བཟང་དར་རྒྱས་དང་། ཁྲིམས་དཔོན་དག་དབང་བདེ་ཆེན། མདོ་མཁར་པ་ཆེ་རིང་དབང་རྒྱལ་སོགས་ཞབས་འབྲིང་ཉུང་ཤས་ཅམ་ཁྲིད་དེ་ནམ་ཕྱེད་ཅམ་ཆེབས་ཁ་བསྐྱར་ཏེ་གཙང་ཕྱོགས་སུ་ཕེབས། རྣམ་རྒྱལ་སྐྱང་དུ་སྤེབས་རྩེས་མདོ་མཁར་པ་སྣ་སར་བྱིར་ལོག་སོ་སྣ་བ་གཞིས་སུ་འབྱོར་རྩེས་དོགས་ཐོན་ཆེར་བསྐྱེད་ཀྱིས་བྱ་ར་མེལ་ཆེ་རིམ་པ་མང་པོ་བཙུགས་ནས་བཞུད།

སྐབས་དེར་གོང་མ་ཆེན་པོས་ཁང་ཆེན་བསོད་ནམས་རྒྱལ་པོ་ལ་ལྷུང་གིས་ཆེ་བའི་གཞུངས་བསྐྱོད་དང་།

ཤེལ་གྱི་དམ་ཕྱག་གནད་། བོད་ཀྱི་བྱ་བ་ལ་རོགས་པ་བྱེད་མཁན་ཏེ་ཁྲིན་ཏེ་སྒོན་ཆེན་གཉིས་འཁོར་དང་བཅས་པ་འོངས་པ་ཐོས་པས། བཀའ་སྒོན་ལུས་པ་བ་ཁོང་སྒོ་མེ་སྤེལ་འབར་ནས་ལྷུང་དུ་ཁང་ཆེན་པ་གསོད་རྒྱུའི་གོས་ཀྱི་བྱས། ལྷོ་ལོ་1727པའི་མེ་ལྷག་ལྷ་བ་དགུ་པའི་ཆོས་བཟུང་ཉིན་གཙུག་ལག་ཁང་གི་གཞུང་སྒོའི་ཐོག་ཁྲི་ཆོས་ཆེན་ནང་དུ་ཁང་ཆེན་པ་བསོད་ནམས་རྒྱལ་པོ་དང་། ང་པོ་དང་། ལྷུང་ལུས་པ། ལྷུང་ར་བ་བཅས་བཀའ་སྒོན་རྣམས་ལྷན་དུ་འཛོམས་ནས་ཆབ་སྲིད་ཀྱི་གོས་མེལ་བྱེད་པའི་ནང་དུ་སྒོར་བྱར་དུ་ཁང་ཆེན་པ་འཛིན་བཟུང་བྱས་ནས་བསད། སྤྱིད་པ་ཐང་པ་དང་། བཟླ་ཤིས་དཔལ་ར་བ། ལྷུང་ཁང་པ་དབུང་དང་བཅས་པ་གཙང་ཕྱོགས་སུ་བཏང་ནས་སོ་སྣ་བ་ཆར་གཙང་དགོས་པའི་ལས་འགན་གནད་། དབུས་དང་གོང་ཕྱོགས་ཐམས་ཅད་ང་ལུས་ལྷུང་གསུམ་གྱིས་དབང་དུ་བྱས། བྱང་ཕྱོགས་སུ་གནས་པའི་སོག་པོའི་སྤེལ་མ་རྣམས་འདུལ་དགོས་པའི་དམག་སྐལ་བྱས། སོ་སྣ་བ་སོད་ནམས་སྤྱོད་རྒྱལ་གཙང་ཕྱོགས་སུ་གཡོལ་ཏེ་དོགས་ཐོན་ཆེར་བསྐྱེད་བྱས་ནས་བཞུགས་པའི་སྐབས་དེར། སྤྱིད་ཕྱག་དབང་འདུས་ལྷ་ས་ནས་སྒོས་གཞིས་སུ་ཕེབས་པའི་གོ་སྐབས་དང་བསྐུན་ནས་སོ་སྣ་བ་མཇལ་འཕྲད་དུ་བྱིན་དབུས་སུ་བྱུང་བའི་དོན་རྒྱུན་རྣམས་དང་། གཙང་ཕྱོགས་སུ་དམག་བཏང་སྟེ་སོ་སྣ་བ་ལ་སྐོལ་ཅིས་ཡོད་པའི་གནས་ཚུལ་ཞིབ་ཞུས་བྱས་སྐབས། སོ་སྣ་བས་རང་འོག་གི་དཔོན་རིགས་རྣམས་ལ་ཕྱག་ཡིག་སྤྲིངས་ཏེ་ང་ལུས་ལྷུང་གསུམ་ལ་པར་སྐོལ་བྱེད་དགོས་པའི་བཀའ་དང་། དུས་མཚུངས་སུ་སོ་བྱང་གི་ལྷགས་རི་དང་། རྩ་སྤེལ་ཆག་ར་སོགས་ཉམས་གསོ་བྱས་ཏེ་དམག་འབྲུག་གི་གྲ་སྤྲིག་ལགས་པོར་བྱས། དམག་དབུང་དུག་ཅུའི་སྒོར་

ཅམ་དང་ལྷན་ཏུ་མངའ་རིས་སུ་བསྐྱོད་ནས་དགའ་བཞི་པ་ལ་ང་ལུ་མ་སྐྱར་གསུམ་བཞག་པར་བྱ་
 དགོས་པའི་གྲོས་མོལ་བྱས་ཀྱང་། མངའ་རིས་སྐྱར་གསུམ་གྱི་དཔོན་པོ་དགའ་བཞི་པ་དང་། བསམ་
 འགྲུབ་སྤངས་དང་། ངམ་རིང་རྩོད་དམག་དཔོན་རུ་མ་བ་གཉིས་ཀྱིས་སྤྱོད་ལྷག་གི་རྣམ་པ་
 བཟུང་ནས་པོ་ལྷ་པའི་རེ་བ་བཞིན་མ་འགྲུབ། པོ་ལྷ་བས་སྐར་ཡང་མངའ་རིས་སྐྱར་གསུམ་དང་
 གཙང་ཕྱོགས་ཀྱི་དཔོན་རིགས་རྣམས་ལ་ང་ལུ་མ་སྐྱར་གསུམ་ལ་ངོ་ཚྏ་ལ་བྱ་དགོས་པའི་སྐུལ་སྤོང་ཡང་
 ཡང་གནང་མཐར་དམག་དཔོན་ལྷང་ལོ་ཅན་དང་། ས་དགའི་དཔོན་པོ་ལྷའི་རྩེ་མོ་ཡོན་གཉིས་
 ཀྱིས་དཔུང་རོགས་མཐའ་གཅིག་ཏུ་བྱས། མངའ་རིས་དང་། གཙང་ཕྱོགས་ཀྱི་ཆབ་འབངས་རྣམས་
 ལ་ཁྱེད་ཅག་དཔལ་པོ་ཡིན་པ་དང་། དགྲ་པོ་ཆར་གཙང་དགོས་པའི་སྐུལ་མ་དང་བཟུགས་བརྗོད་
 མང་ཅམ་གནང་བས་པལ་ཆེར་ལ་སྐུལ་སྤོང་ཐེབས། དུས་དེར་དགའ་བཞི་པས་ཀྱང་སྐྱར་གསུམ་
 དམག་གི་ཕྱོད་དངས་ནས་རྟ་དམག་ཉིས་སྟོང་ཅམ་དང་། ལུལ་དམག་རྣམས་ཁྱེད་དེ་དཔུང་རོགས་
 སུ་འབྱོར། ཟ࿃་ལོ་1727པའི་མེ་ལྷག་ཟ࿃་བ་བདུན་པའི་ཆོས་བརྩ་བདུན་ཉིན་པོ་ལྷ་བ་གཙང་ཕྱོགས་སུ་
 སྤྱོད་པའི་དུས་དེར་སྤྱོད་ཐང་པ་དང་། སྐུ་ཁང་པ་སོགས་ཀྱི་དམག་དཔུང་གིས་པོ་ལྷ་པའི་སྐོས་གཞིས་
 ལ་པར་ཚྏ་ལ་གྱི་དམག་འཁྲུག་ཉིན་ལྔ་ཅམ་བྱས་ཁོ་ཆོ་པན་སྐུལ་མཁར་ཆེར་བྱོས། དུས་དེར་དབུས་
 དམག་དང་། ཀོང་དམག་སོག་དམག་བཅས་གཙང་དུ་འབྱོར་ཏེ་གཙང་ཕྱོགས་ཀྱི་པོ་ལྷ་པའི་དམག་
 དཔུང་དང་ལུན་རིང་འཐབ་འཁྲུག་བྱས། པད་ཆལ་པ་དང་། ཟ࿃་ལ་བཞི་པ། བོན་རིགས་བསོད་
 ལྷན། ཞབས་འབྲིང་ཀུན་བཟང་སོགས་ཀྱིས་དཔུང་རོགས་བཏང་ནས་ང་ལུ་མ་སྐྱར་གསུམ་གྱི་དམག་
 ལ་བརྒྱལ་པས་དེ་དག་ཕྱིར་བྱོས། སྐབས་དེར་རུ་མ་པས་དབུས་སུ་པོ་ཉ་པ་མངགས་ཏེ་རྒྱལ་ཡལ་
 བསོད་ནམས་དར་རྒྱས་ལ་འབྲེལ་བ་བྱས་ཏེ་པོ་ལྷ་པ་ལ་ངོ་ཚྏ་ལྟེན་གཡོ་སྐྱེའི་གསང་ཐབས་དེ་
 པོ་ལྷ་པའི་ཕྱོགས་ཀྱིས་ཤེས་སོང་བ་དང་། རུ་མ་བ་བསམ་འགྲུབ་ཆེར་ཆོགས་འདུར་ཡོང་དགོས་པའི་
 བརྟ་ཡིག་བསྐྱར་ནས་དེར་སྤྲོབས་པ་དང་འཛིན་བཟུང་བྱས་ཤིང་པོ་བྲང་གི་ཡང་ཆེ་ནས་བསྐྱར་ཏེ་
 བཀོངས་སྐད། དེ་ནས་གཙང་དམག་རྣམས་སྟོ་ཆེ་གཅིག་སྤྱིལ་གྱིས་པོ་ལྷ་པའི་རྩེ་སུ་འབྲངས་ནས་
 དམག་ལ་ཁྱགས། ལྷང་ལོ་ཅན་དང་། པད་ཆལ་པ། ཟ࿃་ལ་བཞི་པ་སོགས་ཀྱིས་དམག་སྤྱོད་དངས་ཏེ་
 རིམ་བཞིན་དགྲ་ཐོག་ཏུ་ཆས། འབས་ཁྱེད་ཅེས་པའི་ས་ཆ་དེར་གཡུལ་འགྱེད་ལུན་རིང་བྱས། སུ་
 རྒྱལ་སུ་པམ་གྱི་དབྱེ་བ་ཐག་མ་ཆོད་པར་ཡོད་པའི་སྐབས་དེར། རྒྱལ་བ་རིན་པོ་ཆེ་དང་། པཌ་
 ཆེན་རིན་པོ་ཆེ། ས་སྐུ་པ་སོགས་ཀྱིས་བར་འདུམ་གནང་བས་དམག་དཔུང་ལག་རང་རང་གི་
 མངའ་འོག་ཏུ་ལོག་དེ་ནས་མི་རིང་བར་པོ་ལྷ་བ་དབུས་སུ་དཔུང་འཁྲུག་བྱེད་རྒྱུའི་དམག་བཀོད་བྱས་
 ཏེ། དམག་དཔོན་ལྷང་ལོ་ཅན་གྱི་དམག་ཉིས་སྟོང་ཅམ་ཁྱེད་དེ་ཡར་འབྱོག་བརྒྱད་ལྷ་སར་དཔུང་
 འཁྲུག་བྱས། པོ་ལྷ་པས་འདམ་གཞུང་ནས་སོག་དམག་དང་ལུལ་དམག་སུམ་སྟོང་ཅམ་བཟུས་ཏེ་པོ་ད་
 མདོ་བརྒྱུད་ལྷ་སར་དཔུང་འཁྲུག་བྱས། གར་པ་གོང་ཆོའི་ཉེ་འགམ་ཏུ་སྐར་བཏབ་ནས་བཟུང་པ་དང་
 ང་ལུ་མ་སྐྱར་གསུམ་གྱི་དཔུང་དམག་གི་ཚུར་ཚྏ་ལ་དེ་དག་ཆར་བཅད། ཟ࿃་ལོ་1728པའི་ས་སྤྱེལ་
 ལོའི་ཟ࿃་བ་ལྔ་པར། པོ་ལྷ་བ་དཔུང་དང་བཅས་པ་ལྷ་སར་འབྱོར། ང་ལུ་མ་སྐྱར་གསུམ་དངངས་
 སྐག་སྤྱོད་ཏེ་ཆེ་པོ་བྲང་ཏུ་བོས་དུས་དེར་མདོ་མཁར་ཞབས་རྩུང་སོགས་ལ་དམིགས་བསམ་ལ་གྱིས་
 གཞིགས་རྟོག་ཐོབ། དེ་ནས་པོ་ལྷ་པའི་དམག་གིས་ཆེ་པོ་བྲང་དང་ལྷ་སའི་ཉེ་སྐྱོར་གྱི་ཕྱོགས་ཐམས་
 ཅད་དམག་གིས་བསྐྱར་པའི་སྐབས་སུ། རྒྱལ་སྐས་ཡེ་ཤེས་གཤགས་པ་དང་། རྒྱལ་ཆབ་རིན་པོ་ཆེ།

གདན་ས་གསུམ་གྱིས་འཐུས་མི་སོགས་པོ་ལྷ་བའི་མདུན་དུ་སོང་ནས་ཁོ་རང་ལ་བཟུགས་བཅོད་གང་
མང་བྱས་པ་དང་། ཁང་ཆེན་པ་བཀོངས་པ་དང་། དབུས་གཙང་འབྲུག་པ་སྤོང་བའི་སྐོར་ལ་
རྒྱལ་བ་བསྐལ་བཟང་རྒྱ་མཚོ་དང་རྒྱལ་ཡབ་བསོད་ནམས་དར་རྒྱས་གཉིས་ལ་ཐེ་རུས་ཕྱ་མོ་ཙམ་ཡང་
མེད་པའི་སྐོར་གྱི་སྟན་མེད་དང་དགོངས་སེལ་ཞུས། ཏཱ་ལའི་བླ་མ་ཡབ་ཟུགས་གཉིས་ཅེ་པོ་བྲང་དུ་
བཞུགས་ཆོག་རྒྱ་དང་། ང་ལུ་ཐུར་གསུམ་ཅེ་པོ་བྲང་ནས་ཕྱིར་རང་བྱིས་དུ་ལོག་ནས་བཟུང་ཆོག་པ་
དང་།

ཆོ་སྲོག་ལ་ཉེན་ཁ་མེ་ཡོང་བའི་རེ་བ་ཞུས། ཁང་ཆེན་པ་དང་པོ་ལྷ་བའི་ཕྱོགས་གྱིས་སྐོག་དུ་མན་རྩ་
གོང་མའི་མདུན་ཁྱུ་ཡིག་པ་བཏང་ནས་ང་ལུ་ཐུར་གསུམ་ཆར་གཙོད་པའི་རྒྱབ་སྐྱོར་དང་རོགས་
རམ་ཡོང་རྒྱུ་རེ་ཞུས་ཏེ། མན་རྩ་གོང་མའི་དམག་གི་དཔུང་ཆེན་བོད་དུ་སླེབས་ལ་ཁད་ཡོད་
སྟབས། པོ་ལྷ་བས་ཁོ་ཆོ་རང་བྱིས་དུ་བཟུང་ཆོག་པ་དང་། རྒྱ་ནོར་ལ་བཞག་སྐྱོན་ཡོང་མི་ཆོག་པ།
རྒྱ་ནག་ནས་མན་རྩ་གོང་མའི་པོ་ཉ་པ་འབྱོར་རྩིས་ཐག་གཙང་རྒྱ་ཞལ་བཞེས་གནང་། ང་ལུ་ཐུར་
གསུམ་རང་བྱིས་དུ་དམག་སུམ་བརྒྱ་ཙམ་རེས་བསྐོར་ནས་བཟང་བཙོན་ལྟ་བུར་བཞག་ ལོ་དེར་མན་
རྩ་གོང་མས་བཏང་བའི་དམག་ཆེན་བོད་དུ་བསྐོད།

དམག་དཔོན་ཆེན་པོ་ཁྲ་ལང་ཨ་དང་། མདུ་ལུ་སོགས་གྱིས་སྤེའི་དམག་བརྒྱད་སྟོང་བཞི་
བརྒྱ་ཙམ་གྱི་ལོང་བརྒྱད་དེ་དབུས་སུ་དང་། སྐོན་ཆེན་ཀྱ་དབྱིང་གིས་སྤེའི་དངས་པའི་སི་ཁྲོན་གྱི་
དམག་བཞི་སྟོང་ལྷག་ཙམ་ཁམས་ཕྱོགས་བརྒྱད་ནས་དབུས་ཕྱོགས་སུ་དང་། དམག་དཔོན་ནན་
ཐན་ཞང་གིས་སྤེའི་དམག་སུམ་སྟོང་ལྷག་ཙམ་ཡུན་ནན་བརྒྱད་དེ་དབུས་ཕྱོགས་སུ་བསྐོད་པ་
བཅས། དམག་ལམ་གསུམ་གྱི་རྟ་དམག་དང་། ཀྱང་དམག་བཅོམས་པས་ཆོག་ཁྲི་ལྟ་སྟོང་བཞི་
བརྒྱ་ཙམ་དབུས་སུ་འབྱོར་རྩིས་ལྷ་སར་ཡོད་པའི་གོང་མའི་པོ་ཉ་ལྷ་སོགས་དང་ལྷན་དུ་གྲོས་ཀ་
བྱས་ཏེ་ང་ལུ་ཐུར་གསུམ་རྩིས་འབྲངས་དང་བཅས་པ་མི་ཉེར་གཅིག་ཙམ་ཞུ་བཤགས་རིམ་བྱས་
ཀྱང་མ་ཉན་པར་སྤེའི་བཙུང་དེ་བཀོངས། རྒྱལ་ཡབ་བསོད་ནམས་དར་རྒྱས་ཐེངས་འདིའི་ནང་ང་ལུ་
ཐུར་གསུམ་དང་འབྲེལ་བ་ཤིན་དུ་ཟབ་སྟབས་རྒྱལ་བ་བསྐལ་བཟང་རྒྱ་མཚོ་ཡབ་ཟུགས་གཉིས་ཁམས་
མགར་ཐར་དགོན་དུ་གདན་དྲངས་ནས་བཞུགས་སུ་བཅུག་བོད་ཀྱི་ཆབ་སྲིད་ཀྱི་དབང་ཆ་ཡོངས་
རྒྱུས་པོ་ལྷ་བས་འགན་བཞེས། མན་རྩ་གོང་མས་པོ་ལྷ་བ་ལ་པི་སིའི་ཆོ་ལོ་དང་། ལུ་ཕང་ཞེས་
པའི་འཇམ་ལ། གསེར་ཐམ་ཆེན་མོ་ཡི་གེ་སུམ་ཐུར་དུ། དབུས་གཙང་གི་བཀའ་སློབ་ཀྱི་བྱ་བ་བྱེད་
མཁན་རྫོང་རྩ་པས་སིའི་ཐམ་ག་ཞེས་པ་བཅས་གནང་། བོད་སྲིད་གཞུང་གི་སྟོབས་ཀྱིས་ཐུང་དུ་
འགོ་བ་དང་། ཟེང་འབྲུག་གི་ཉེན་ཁ་ཐུང་དུ་བཏང་བའི་ཆེད་དུ་གོང་མ་གནམ་སྐྱོང་གིས་འབའ།
ཡི་ཐང་། དར་མདོ་སོགས་ཁམས་ཕྱོགས་གྱི་ས་ཆ་འགའ་ཞིག་སི་ཁྲོན་གྱི་ཁོངས་སུ་བཅད། ཁམས་
རྫོང་སྲིད་ཀྱི་བདེ་ཆེན་དང་། རྒྱལ་ཐང་། འབའ་ལུང་སོགས་ཡུན་ནན་གྱི་ཁོངས་སུ་བཅད། གཞིས་
ཅེ་ལུ་བོད་དང་མངའ་རིས་སྐོར་གསུམ་པུ་ཆེན་སྐོར་བཟང་ཡི་ཤེས་ལ་ཕུལ། བོད་ཀྱི་སྲིད་འཛིན་ལ་
ལས་རོགས་ཨམ་བན་མངགས་དགོས་པའི་ལས་ལུགས་བཙུགས། བོད་སྲིད་ཨམ་བན་དང་པོ་ལྷ་ལ་
དང་། དེའི་ལས་རོགས་ལ་སེང་གོ་བསྐོས། སི་ཁྲོན་དང་། ཏུན་ཤིའི། ཡུན་ནན་བཅས་ཀྱི་
དམག་མི་སུམ་སྟོང་ཙམ་དབུས་དང་ཁམས་ཕྱོགས་སུ་བཞག་སྐྱོལ་1730པའི་ལྷགས་བྱི་ལོར་བོད་
འབྲུག་བར་དམག་འབྲུག་ལངས།

གྱི་ལོ་1735པའི་ཤིང་ལོས་ལོར་རྒྱལ་བ་བསྐལ་བཟང་རྒྱ་མཚོ་ཁམས་མགར་ཐང་དུ་ལོ་བདུན་ཅུ་
 བཅུགས་ནས་སྤར་དབུས་སུ་གདན་དྲངས་ཆོག་པ་བྱུང་ཡང་། ཆབ་སྲིད་ཀྱི་དབང་ཆ་ཡོངས་རྫོགས་
 སྤར་བཞིན་པོ་ལྷ་པས་བཟུང་གྱི་ལོ་1747པ་མེ་ལོས་ལོའི་ལྷ་བ་གཉིས་པར། པོ་ལྷ་པ་སྐུ་གཤེགས། ལྷ་
 བ་བཞི་པར་དེའི་སྤྱི་གཞི་པ་འཇུག་མེད་རྣམ་རྒྱལ་ལ་ཐུན་མཐུན་ཞེས་པའི་ཆོ་ལོ་དང་པ་དུས་ལྟར་
 བོད་ཀྱི་སྲིད་དོན་གྱི་བྱེད་པོ་གཙོ་བོར་བསྐོས། སྤྱི་འཇུག་མེད་རྣམ་རྒྱལ་བོད་ཀྱི་སྲིད་ཁྲི་ལ་འཁོད་མ་
 ཐག་དུ་སྤོར་གྱི་སྲིད་ཐུས་དང་ཡོངས་སུ་འགལ་བར་བྱས་ཏེ། བོད་སྲིད་ཨམ་བན་མཐར་སྤོང་བྱེད་རྒྱ་
 དང་། སོག་པོ་ཨོ་རོད་དང་འབྲེལ་བ་གཟུགས་རྒྱ། བོད་དམག་གསར་སྐུལ་གྱི་རྒྱ་བོད་མཚམས་སུ་
 མཐའ་སྤང་བྱེད་རྒྱ་སོགས་ཀྱི་འཆར་གཞི་བཀོད་པ་དེ། བོད་སྲིད་ཨམ་བན་གྱིས་ཤེས་ནས་གྱི་ལོ་
 1750པ་ལྷགས་རྟ་ལོའི་ལྷ་བ་བཅུ་པའི་ཆོས་བཅུ་གསུམ་ཉིན། ཁྲིམ་གཟིགས་ཁང་དུ་ཕང་འཇུག་མེད་
 རྣམ་རྒྱལ་བསད། ཕང་འཇུག་མེད་རྣམ་རྒྱལ་གྱི་རྗེས་འབྲངས་པ་མགོན་གཉེར་སློ་བཟང་བཀྲ་ཤིས་
 སོགས་ཀྱིས་གནས་ཚུལ་དེ་མཐོང་འཕྲལ་ཨམ་བན་གྱི་སྲིད་གནས་ཁྲིམ་གཟིགས་ཁང་གི་མཐའ་བསྐོར།
 དམག་འཐབ་ཆུ་ཚོད་ཁ་ཤས་བྱས་མཐར་ཨམ་བན་རྩ་ཆེན་དང་། ལས་རོགས་པ་ལྷ་པི་དུང་དམར་
 གསོད་བྱས། རྒྱ་སྤང་བ་དང་ཞབས་འབྲིང་པ་མི་གངས་བརྒྱ་ལྷག་ཅུ་ལྷག་པའི་དུས་གཅིག་དུ་ཁྲིམ་གཟིགས་
 ཁང་གི་ཉེ་འགམ་དུ་བཀོངས་པས་ས་ཆ་དེར་བྱིས་རྒྱ་འབུམ་སྐང་ཞེས་མིང་ཆགས། དུས་དེར་བོད་ཀྱི་
 ཆོས་སྲིད་གཉིས་ཀྱི་དབང་ཆ་ཡོངས་རྫོགས་དུ་ལོའི་ལྷ་མའི་ཕྱག་དུ་བབ། ལོ་དེའི་ལྷ་བ་བཅུ་གཉིས་
 པ་རྩ་བུང་དུང་བན་དེ་ལྷ་སར་འབྱོར། མགོན་གཉེར་སློ་བཟང་བཀྲ་ཤིས་སོགས་ཨམ་བན་གསོད་
 མཐན་གྱི་གཏེ་པོ་དུག་ལུས་ལ་ཁྲ་མ་བརྒྱབ་སྟེ་བསད། མི་དུག་གི་སྤྱི་བཅད། དེ་མིན་རྣམས་བཅོན་
 ལ་བཅུག་དེའི་གྱི་ལོ་ལྷགས་ལྷག་ལོར་བཀའ་ཤག་དངོས་སུ་བཅུགས། སྤྱི་གཞི་དང་སྤྱི་གཟིགས་
 གསར་པ་འགའ་ཞིག་གཏན་འབེབས་བྱས། གྱི་ལོ་1757པའི་མེ་སྤང་ལོར་རྒྱལ་བ་བསྐལ་བཟང་རྒྱ་
 མཚོ་སྐུ་གཤེགས། དེ་མོ་རྟོར་ཐོག་ཐུང་ག་དབང་འཇམ་དཔལ་བདེ་ལེགས་རྒྱ་མཚོ་རྒྱལ་ཆབ་དུ་
 བསྐོས། གྱི་ལོ་1747ལོར་རྒྱལ་ལོང་ཆུ་ཆེན་ཆོ་ཁོ་རབ་བཏན་རྒྱལ་པོ་དང་རྒྱ་ནག་མན་རུ་གོང་མའི་
 བར་དམག་འབྲུག་ལངས་རྒྱ་ནག་ཞིང་ཆེན་བརྒྱུད་ཀྱི་དམག་མི་ཁྲི་བརྒྱད་ལྷག་བཏང་ཞིང་འགྲོ་སྤང་
 དངུལ་དཀར་པོ་སྤང་བྱེ་བ་གཉིས་ལྷག་ 20,000,000བཏང་། དམག་འབྲུག་ལོ་གཉིས་ལྷག་ཅུ་
 བྱས། རྒྱ་དམག་ཆེག་ཁྲི་ཉིས་སྟོང་ཉིས་བརྒྱ་ལྷག་ཅུ་ཤི། བོད་དམག་ཁྲི་གསུམ་ལྷག་ཅུ་ཤི། གྱི་
 ལོ་1771ལོར་སྤར་ཡང་རྒྱལ་ལོང་དང་རྒྱ་ནག་བར་དམག་འབྲུག་ཐངས་གཉིས་པ་ལངས། རྒྱ་ནག་
 གོང་མས་བྱང་ཤར་ས་ཁུལ་ཚུན་ཆད་ཀྱི་རྒྱལ་ཡོངས་ཀྱི་དམག་བྱེད་བསྐྱས་ཏེ་དམག་མི་འབུམ་ཕྱག་
 གཅིག་དང་ཁྲི་གཉིས་སྟོང་ཕྱག་ཕྲ་ལྷག་ཅུ་ 125,000རྒྱལ་ལོང་ས་ཁུལ་དུ་བཏང་། འགྲོ་སྤང་རྒྱ་
 དངུལ་དཀར་པོ་སྤང་བྱེ་བ་བདུན་70,000,000ལྷག་ཅུ་བཏང་། 1776ལོའི་ལྷ་བ་བཞི་པའི་བར་ལོ་
 ལྷ་ལྷག་རིང་དམག་འཐབ་བྱས། རྒྱ་དམག་ཆེག་ཁྲི་བཞི་སྟོང་བདུན་བརྒྱ་ཅུ་ཤི། དེའི་ནང་རྒྱ་
 དཔོན་ཆེ་ཆུང་དགྲ་བརྒྱ་ཅུ་ཤི། བོད་དམག་ཁྲི་གཉིས་ཤི། བོད་ཤིང་ཁང་ཅན་གྱི་གོང་ཆོ་ཉིས་
 བརྒྱ་ཅུ་མེར་བསྐྱེགས། ཞེས་ཆིང་རྒྱལ་རབས་ཀྱི་ལོ་རྒྱུས་རྒྱ་ཡིག་པར་མའི་ནང་དུ་གསལ། སྐབས་
 དེར་ཏེ་ཅང་འདུལ་དཀར་བའི་སྤྱི་མཁའ་གསལ་ཅན་གྱི་བོད་མི་ཉིས་བརྒྱ་ལྷག་ཅུ་འཛིན་བཟུང་བྱས་ཏེ་
 བེ་ཅིང་དུ་ཁྲིད་ནས་ཤང་རྩན་དུ་བཞག་པ་དེང་སངས་ཡང་བོད་ཀྱི་རྒྱུད་པ་ཡིན་པའི་གོང་ཆོ་ཞིག་
 འདུག་སྤྱིར་བོད་ཀྱི་ལོ་རྒྱུས་ཐོག་ཁམས་ཕྱགས་འདིར་ས་བཅོན་བྱ་རྟོད་ཡིན་སྟབས་ལ་ལན་བཟུང་

དཀའ་བ་ཞིག་ཡིན་པར་བཤད། དེ་ལས་ཀྱང་ཡང་བཙན་ཁམས་ཕྱོགས་སའི་མདུད་གསུམ་ཞེས་
 གྲགས་པར། མགོ་ལོག་རྒྱུད་གིས་མདུད། ཉག་རིང་ལྷགས་ཀྱི་མདུད། ཁྱོ་རྒྱབས་ཆུ་ཡིས་མདུད་
 ཅེས་པའི་ཡུལ་དེ་དག་ལ་དག་འཐབ་དཀའ་བར་བཤད། ཟ࿃་ལོ་1773ལོར་རྒྱ་ནག་གོང་མའི་དམག་
 དཔོན་གྱིས་ལོ་ཉ་བ་བཏང་ནས་ཐེ་དགེ་རྒྱལ་པོ་ལ་རྒྱ་དང་རྒྱལ་རིང་བར་འདུམ་བྱེད་མཐན་དཔལ་
 སྤངས་སི་ཏུ་ཆོས་ཀྱི་འབྱུང་གནས་བཏང་དགོས་པའི་ཡི་གེ་འབྱོར། སི་ཏུ་ཆོས་འབྱུང་སྐྱ་ན་བགེས་
 ཤིང་སྐྱ་ཁམས་ཡང་ཅུང་མི་བདེ་བའི་སྐབས་དང་འཁེལ་ཀྱང་ཐེ་དགེ་རྒྱལ་ལ་གཞོན་དོགས་
 ཀྱིས་ཟ࿃་ལོ་1774ལོའི་དབྱེད་དུས་ཞལ་སློབ་འབོ་ལོ་ཆོ་དབང་ཀུན་བྱབ་དང་། དག་སྒྲའི་གུ་ཅ་
 གཉིས་བཅས་སྐྱ་འཁོར་ཉུང་བསྐྱས་ཤིག་རྒྱ་ནག་ཕེབས་པའི་ལམ་བར་གྱི་ཉོར་བྲག་མགོའི་ཁ་ས་མཚོ་
 ཁར་སྐེབས་པ་དང་སྐྱ་གཤེགས། ཆོ་དབང་ཀུན་བྱབ་ཀྱིས་སྐྱ་གདུང་ཡར་དཔལ་སྤངས་དགོན་དུ་
 གདན་དྲངས། དག་སྒྲའི་གུ་ཅ་སྐྱ་འཁོར་རྒྱ་ནག་དུ་སྒྲ་ཆབ་ཕེབས་པར་གོས་ཆེན་ཁ་གང་གི་ཐོག་དུ་
 བྱིས་པའི་དཀའ་ཡིག་དང་། ཕྱག་ཐམ་བཅས་ཀྱི་གོ་ཐོབ་གནང་བ་དེ་དག་དཔལ་སྤངས་དགོན་ནང་
 དུ་བདག་ཉར་བྱས། རིག་གནས་གསར་བཟེའི་སྐབས་དཔལ་སྤངས་ཤང་སྤྱིད་གཞུང་གི་དྲུང་ཡིག་
 ཁང་དུ་ཉར་ཆགས་བྱས་ཡོད་ཀྱང་ཟ࿃་ལོ་1983ལོར་རྒྱ་ནག་མས་ཁྱིར་ཟེན་སྐྱབས། ལས་ཐམ་དང་།
 བཀའ་ཡིག་གི་ནང་དོན་གང་ཡིན་མ་གསལ། སི་ཏུ་ཆོས་འབྱུང་ནི་རྒྱལ་རིང་ཆུ་ཆེན་རབ་བརྟན་རྒྱལ་
 པོའི་དབུ་སྒྲ་ཡིན། ཟ࿃་ལོ་1777པའི་མེ་བྱ་ལོར་དེ་མོ་རྒྱལ་ཆབ་གོངས། ལོ་དེར་ཆོ་སྒྲོན་སྤྱིང་དག་
 དབང་ཚུལ་ཁྲིམས་རྒྱལ་ཆབ་ཀྱི་ཁྲི་ལ་བཞུགས། ཟ࿃་ལོ་1781པའི་ལྷགས་སྤང་ལོར་མན་ུ་གོང་མ་ལྷ་
 སྤྱིང་གི་བཀའ་བཞིན་ཏུ་ལའི་སྒྲ་མ་འཇམ་དཔལ་རྒྱ་མཚོ་སྤྱིད་ཀྱི་བྱེད་པོར་དབང་བསྐྱར། གོང་མས་
 འཇམ་ས་དང་།

ཟུར་སོལ་ལྟར། ལུ་བ་ཕྱོགས་མཚོག་དུ་དགེ་བའི་ཞིང་གི་རྒྱལ་དབང་ས་སྤྱིང་རྒྱལ་བཟུན་ཡོངས་ཀྱི་
 བདག་པོ།

ཞེས་སྐད་གསུམ་ཀྱི་གསེར་ཐམ་ཆེན་མོ་གནང་། སྐྱ་ཕྱིང་བརྒྱུད་པ་འཇམ་དཔལ་རྒྱ་མཚོ་ནི་མན་ུ་
 གོང་མ་ཆེན་པོ་ལ་ཏ་ཅང་བཙེ་བཀྱར་བྱ་མཐན་ཞིག་ལགས་ཤིང་། དུས་དེར་བོད་རྫོང་ཨམ་བན་གྱི་
 དབང་ཆ་ལྷག་པར་ཆེ་བས། བོད་ཀྱི་བྱ་བ་མཐའ་དག་ཨམ་བན་ལ་སྟན་སྟོན་ཞུས་ཏེ་ཐག་གཅོད་
 དགོས། ཨམ་བན་རྣམ་གཉིས་ཅེ་ལ་ཕེབས་ཆོ་ཏུ་ལའི་སྒྲ་མ་སྐྱ་ཉིད་ལྷག་སྟོན་རྒྱལ་དུ་ཕེབས་ཏེ་བསྐྱ་
 བར་བྱེད། གོང་མའི་བཀའ་ཤོག་སྟོན་སྤྱང་བྱེད་སྐབས་ཏུ་ལའི་སྒྲ་མ་སྐྱ་ཉིད་ཕྱིང་དམར་ཞིག་གི་ཐོག་
 ཙོག་དུར་བཞུགས་ཏེ་གསན་པའི་ལྷགས་སོལ་སོགས་དར། དེ་འདྲ་ཡིན་པས་གོང་མ་ལྷ་སྤྱིང་གིས་
 ཀྱང་ཟ࿃་ལོ་1788ལོ་ལ་གོར་བོད་དམག་འབྲུག་ལངས་སྐབས་དམག་དབྱང་མངགས་ནས་རྒྱལ་སྤྱིར་
 མཐའ་གཅིག་དུ་བྱས། ཟ࿃་ལོ་1791པ་ལྷགས་པག་ལོའི་དབྱར་དུས་གོར་དམག་གིས་སྤར་ཡང་བོད་ལ་
 བཙན་འཇུལ་བྱས་ནས་གཉའ་ནང་བཟུང་། བཀའ་སྟོན་བཟུན་འཛིན་དཔལ་འབྱོར་བལ་ཡུལ་དུ་
 བཙན་བྱེད་བྱས། དེའི་ཟ࿃་ལོར་གོང་མའི་དམག་དཔོན་ལྷ་ཁང་ཨན་གྱིས་དམག་མི་ཆེག་ཁྲི་བདུན་
 སྤྱིང་ཙམ་བྱེད་ནས་བོད་དུ་འོངས། གོར་དམག་དང་གཡུལ་བཀྱས་པས་གོར་དམག་ལ་པམ་ཉེས་
 ཆབས་ཆེན་ཐེབས་ཏེ། ཟུར་བཙན་བཟུང་བྱས་པའི་ས་ཆ་དང་། རྒྱ་ཁོར་ཕྱིར་སྤངས། བཀའ་སྟོན་
 བཟུན་འཛིན་དཔལ་འབྱོར་ཡང་ཐར་པ་བྱུང་། ཟ࿃་ལོ་1804པ་ཤིང་བྱེ་ལོའི་སྐབས་བཙན་པའི་ཆོས་བཙོ་
 བརྒྱུད་ཉིན་ཏུ་ལའི་སྒྲ་མ་འཇམ་དཔལ་རྒྱ་མཚོ་སྐྱ་གཤེགས།

གསུམ། བོད་ཀྱི་མིང་དབང་པལ་ཆེར་རྒྱལ་ཚབ་རྣམས་ཀྱིས་བཟུང་བས་ནང་འབྲུག་ས་པ།
 ཟ࿳་ལོ་1804ལོར་ཏཱ་ལའི་བླ་མ་སྐུ་གཤེགས་པ་དང་། སྐར་ཡང་རྟ་ཚག་རྩེ་དྲུང་གིས་བོད་ཀྱི་རྒྱལ་ཚབ་
 བྱས་ནས་མིང་དབང་བཟུང་། རབ་བྱུང་བརྒྱ་བཞི་པའི་ས་འབྲུག་ཟ࿳་ལོ་1808ལོར་མགོ་ལོག་ཁང་
 གསར་དང་ཁང་ཆུན་གཉིས་ཀྱིས་དགའ་ཕྱན་ལོ་བྱང་གི་བཀའ་མ་བཅིས་པར། ཞིབ་དཔྱད་དུ་ཞབས་
 པད་བཤད་སྐྱོད་ན་གྲུབ་རྩི་རྩེ་དང་། ལས་བྱ་ཕྱོགས་དཔོན་ཡེ་ཤེས་རྒྱ་མཚོ་སོགས་ཀྱིས་དམག་བྲིད་དེ་
 དབུས་དམག་ཐོག་སྡེ་དགའི་འབྲི་ཚུ་ཤར་རུབ་ནས་ཡུལ་དམག་མི་ཉུང་བ་བཅས་ཀྱིས་མགོ་ལོག་ཏུ་
 དཔུང་འབྲུག་བྱས། དམག་འབྲུག་ཆེན་པོ་བྱེད་མི་དགོས་པར། གཞུང་ས་དགའ་ཕྱན་ལོ་བྱང་གི་
 བཀའ་ཟ࿳་བཅི་བཀྱར་བྱ་རྒྱུའི་ཁས་ལེན་དམ་བཅའ་འཛིན་བྱེད་གཏེ་འགའ་ཞིག་ཡུལ་ཕུད་བཏང་།
 མཚོ་སྡོད་ཕྱོགས་སུ་འགའ་ཞིག་གིས་ཇག་རྒྱན་བྱས་སྟབས། མདོ་སྟོད་སྐད་གཉིས་ཀར་བདེ་
 འཇགས་ཀྱི་དོན་དུ་སྐར་དཔོན་རེ་བཞག་ཟ࿳་ལོ་1811པ་ལྷགས་ལྷག་ལོར་རྟ་ཚག་རྩེ་དྲུང་སྐུ་གཤེགས།
 ལོ་དེར་དེ་མོ་ངག་དབང་སྟོ་བཟང་བྱབ་བཞུན་རྒྱལ་ཚབ་ཀྱི་བྲི་ལ་བཞུགས། ཟ࿳་ལོ་1815པ་ཤིང་པག་
 ལོར་ཏཱ་ལའི་བླ་མ་སྐུ་ཕྱིར་དགུ་པ་ལུང་རྟོགས་རྒྱ་མཚོ་དགུང་ལོ་བརྒྱ་གཅིག་ཏུ་ཕེབས་པ་སྟོ་བྱར་དུ་སྐུ་
 གཤེགས། ཟ࿳་ལོ་1819པ་ས་ཡོས་ལོར་ཆེ་སྟོན་སྤེང་ངག་དབང་འཇམ་དཔལ་ཚུལ་ཁྲིམས་རྒྱལ་ཚབ་ཀྱི་
 བྲི་ལ་བཞུགས། ཟ࿳་ལོ་1823པ་ཚུ་ལྷག་ལོ་ནས་1830པ་ལྷགས་སྟག་ལོའི་བར་དབུས་གཙང་ཁུལ་གྱི་
 ཞིང་ལས་ཐོན་སྐྱེད་སྐོར་ལ་རྟོག་ཞིབ་དང་འབྲེལ་ཞིང་དུད་དང་། མི་བྱངས། ལས་རིགས་བཅས་ཀྱི་
 མོ་གསར་དུ་བཀོད་ནས་ས་ཞིང་རྒྱུ་འཕྲོད་སྟོན་སྤྲིན་དང་ཁུལ་ཁུལ་ལས་ལྷགས་ལེགས་བཅོས་བྱས་
 ཏེ་ཞིབ་གཞུང་གསར་དུ་བཀོད་པ་དེར་ལྷགས་སྟག་ཞིབ་གཞུང་ཞེས་བྱགས། ཟ࿳་ལོ་1837པ་མེ་བྱ་ལོར་
 ཏཱ་ལའི་བླ་མ་སྐུ་ཕྱིར་བརྒྱུ་པ་ཚུལ་ཁྲིམས་རྒྱ་མཚོ་དགུང་ལོ་ཉེར་གཉིས་པར་སྟོ་བྱར་དུ་སྐུ་གཤེགས།
 ཟ࿳་ལོ་1844པ་ཤིང་འབྲུག་ལོར་དཔོན་རིགས་ནང་འགལ་ཚབས་ཆེན་བྱུང་བས་ཆེ་སྟོན་སྤེང་པ་རྒྱལ་
 ཚབ་ཀྱི་བྲི་ལས་པལ། སྐོས་གཞིས་གཞུང་བཞེས་བྱས། ལོ་དེར་པཌ་ཆེན་བཞུན་པའི་ཉི་མ་ལྷ་སར་
 གདན་དྲངས་ནས་རྒྱལ་ཚབ་ཀྱི་བྲི་ལ་བཞུགས། ལྷ་བ་དགུ་ཙམ་གྱི་རིང་ལ་ལྷགས་གཉིས་ཀྱི་འགན་
 ཡོངས་སུ་བཞེས། ཟ࿳་ལོ་1845པ་ཤིང་སྟུལ་ལོར་ར་སྤེང་ངག་དབང་ཡེ་ཤེས་ཀྱིས་རྒྱལ་ཚབ་མཛད།
 ཟ࿳་ལོ་1847ལོར་བྲག་གཡལ་ཆེ་ཆང་སྟུལ་སྐུ་དང་། རྒྱུང་ཆང་སྟུལ་སྐུ་གཉིས་མ་མཐུན་པའི་ཞིབ་
 དཔྱད་དུ་བཀའ་སྟོན་བཤད་སྐྱོད་དབང་ལྷག་ཁམས་ཕྱོགས་སུ་ཕེབས། རྩི་དགའི་གཉེར་ཆེན་དགེ་
 ལེགས་བར་འདུམ་བྱེད་སར་བཏང་། 1849ལོར་ཉག་སྤེང་བྱ་ལོང་མས་ཉག་སྡེ་ཡོངས་རྫོགས་དབང་
 དུ་བསྐྱས། 1852ལོར་རྒྱ་དཔོན་གྲོང་ཐང་གིས་བཀའ་ལྷར་འབའ་ལི་རྒྱལ་གསུམ། རྟོར་སེར་ཁག་ལྷ།
 ལྷགས་ལ། རྩི་དགེ་བཅས་ཀྱི་དམག་གིས་ཉག་རིང་ལ་ལྷ་བ་ལྷའི་རིང་དམག་བརྒྱབ་ཀྱང་ཉག་རིང་
 མ་ཐུབ། 1853ལོའི་ལོ་འགོར་རྒྱ་དཔོན་གྲོང་ཐང་དམག་མི་མང་པོ་བྲིད་ནས་འོང་བར་རྟོར་ཁག་ལྷའི་
 དམག་དང་མཉམ་དུ་ལྷ་བ་ཁ་ཤས་ཉག་རིང་ལ་དམག་བརྒྱབ་ཀྱང་མགོན་པོ་རྣམ་རྒྱལ་བདུལ་མ་ཐུབ་
 པར་ཡོད་པའི་སྐབས་དེར་ལ་ལས་རྒྱ་ནག་གོང་མའི་མ་ཡུམ་གྲོངས་པ་རེད་ཟེར། ལ་ལས་རྒྱ་ནོར་
 མང་པོ་གོན་པ་རེད་ཟེར། ལ་ལས་རྒྱ་ནག་ཏུ་ནང་འབྲུག་བྱུང་བ་རེད་ཟེར།
 གང་ཡིན་རུང་རྒྱ་ནག་ནས་ཉིན་མཚན་ལྟོས་མེད་ཀྱི་མདའ་ཡིག་པ་མང་པོ་སྟེབས། དེ་ནས་རྒྱ་དམག་
 ཕྱིར་འགོ་བཙུགས་བྱེད་སྐབས། རྒྱ་དཔོན་གྲོང་ཐང་གིས་སེ་ཆེ་ཀམ་འབྲུམ་དཔོན་གཡོག་བརྒྱ་སྐོར་ཞིག་
 བང་མི་བཏང་སྟེ་མགོན་པོ་རྣམ་རྒྱལ་གྲོང་གཏམ་སར་ཡོང་དགོས་ཚུལ་དང་། ཁྱེད་རང་མི་བསོད་

ནམས་ཅན་རེད་འདུག

མི་ཚོས་ཟེར་ན་ཁྱོད་མི་སྟུག་པོ་རེད་ཟེར་ངས་བཞུས་ན་ཁྱོད་རང་མི་ཡག་པོ་ཅིག་རེད། ཅེས་པའི་གཏམ་སྟན་དང་བཅས་འབོད་དུ་བཏང་། མགོན་པོ་རྣམ་རྒྱལ་གྱིས། རྒྱ་གྲོང་ཐང་གིས་ང་ཉག་སྐྱོད་ཆང་རེ་བོང་ཁ་འདྲ་གཅིག་བཟོ་བསམ་ལེ་རེད་དེ། ད་ཁོ་དྲེད་མོང་གི་ཕྱི་རྟིང་འདྲ་གཅིག་བཟོས་ནས་མ་རྩ་མ་ཤ་ལེར་བྱོས་ཕྱིན་པ་རེད། ས་ཉག་རིང་བ་ལ་བྱ་གཅིག་སྟེ། བྱ་སྟེས་པ་སུ་ཡིན་ཨི་གོ་ཟེར་ཞེས་ཟེར་བ་དང་། གཡོག་པོ་སྟུག་ཟན་ཚོས། ས་ཉག་རིང་བ་ལ་བྱ་གཅིག་སྟེ། བྱ་སྟེས་པ་སྟགས་མདུད་ཉག་སྐྱོད་རེད། ཟེར་བར། མགོན་རྣམ་བགད་མོ་ཆེན་པོ་ཤོར། དེ་ནས་རྒྱ་དཔོན་གྲོང་ཐང་ཉིན་མཆན་སྟེལ་ནས་རང་ཡུལ་དུ་ལོག་མགོན་པོ་རྣམ་རྒྱལ་མི་བསོད་ནམས་ཅན་ཡིན་པས་ཉག་རིང་གི་དཔོན་དུ་བསྐོས་དགོས་ཟེར་ནས། སེ་ཅེ་ཀམ་འབུམ་ལ། ལྷ་ཏོག་ཅན་དང་། ཐམ་ཀ། བཀའ་ཡིག་བཅས་བསྐྱར་ནས་མགོན་པོ་རྣམ་རྒྱལ་རྩེ་བཏང་། ཀམ་འབུམ་གྱིས་རྒྱ་དཔོན་གྲོང་ཐང་གི་བཀའ་ཡིག་རྣམས་མགོན་པོ་རྣམ་རྒྱལ་ལ་བསྐྱགས་སྐབས། མགོན་པོ་རྣམ་རྒྱལ་གྱིས། སེ་འེ་རྒྱ་གྲོང་ཐང་། རོ་ཆ་རྒྱ་མེད་མཁན། མ་བཅོར་མ་རྩ་སྟེལ་པོ་མ། བཅོར་ན་མ་རྩ་ཆག་གང་རེད། སེ་ལེ། རྒྱ་ཡི་ཐོབ་ཐང་ང་ལ་མི་དགོས། བོད་ཀྱི་ཐོབ་ཐང་ང་ལ་མི་དགོས། སོག་ལྷ་མགོ་ལ་མི་གོན། བྱ་སྟེས་མགོ་ལ་མི་བཅུགས། སྟེས་པ་པོ་ལ་འཛོན་ཐང་ཡོད་ན། དགའ་ལྷན་གྱི་ལ་བདག་པོ་མེད། ཁྱོད་རང་ལ་མཁོ་ན་སྟེ། མི་མཁོ་ན་ཉག་རྒྱུ་ནང་པོངས་ཟེར་བ་རེད། ཀམ་འབུམ་གྱིས་མགོན་རྣམ་ལ་ཤུ་ཚུགས་བྱས་པས། མགོན་རྣམ་གྱིས་ཀམ་འབུམ་ལ་དོགས་པ་སྟེས་ཏེ་ཕྱི་སྟོན་གཤམ་ནས་ཐུད། ཁོས་ཀྱང་བཀའ་ཐམ་རྣམས་ཉར་མ་པོད་པར་ཉག་རྒྱུར་འཕངས། བཀའ་ཐམ་རྣམས་རྒྱུ་ནང་གཡུག་སའི་ཟམ་པ་དེ་ད་ལྟ་ཡང་མ་ཉམས་པར་བསྐྱད་འདུག རྒྱ་དམག་ཕྱིར་ལོག་རྩིས་མགོན་པོ་རྣམ་རྒྱལ་རྒྱ་བོད་ཆང་མས་མ་ཐུབ་པའི་གཤམ་པ་ཕྱོགས་ཀྱན་བྱུང། ཕྱོགས་ཀྱི་དཔོན་ཁག་ཆོ་བྱེ་ཆེར་ཐུང་འོག་སྟོད་པ་བཞིན་གྱུར། མགོན་རྣམ་ང་རྒྱལ་ཆེར་བསྐྱོད་ནས་ཁ་རྒྱགས་བཤད་རྒྱུར། ལི་སྟེ་ཏོར་ལྷགས་ཀྱི་བུ་མོ་བཞི་རྒྱ་དཔོན་གྲོང་ཐང་ལ་མནའ་མར་བྱིན་ཡོད། ཡིན་ན་ཡང་། རྒྱ་རྒྱལ་ལོས་འགོ་པ་ཡུལ་རེད། སྟན་བུ་མོ་མ་འགོ་མི་ཡུལ་རེད། འགོ་བསམ་ན་འཕྲིད་མཁན་ཡོད་ལེ་མེད། ཟེར་ནས་ཁྱེལ་བགད་དང་བུར་བྱ་བྱས་པ་རེད། སྤྱི་ལོ་1855ལོར་རྒྱལ་བ་སྐྱེ་ཐང་བཅུ་གཅིག་པ་མཁས་གྲུབ་རྒྱ་མཚོས་ལྷགས་གཉིས་ཀྱི་འགན་ཡོངས་སུ་བཞེས་ཀྱང་། ལོ་དེའི་ཟླ་བ་བཅུ་གཉིས་པའི་ཆེས་ཉེར་ལྷ་ཉིན་སྟོ་བུར་དུ་སྐྱེ་གཤེགས། སྤར་ཡང་ར་སྤྱོད་ངག་དབང་ལེ་ཤེས་གྱིས་ཆབ་སྤྱོད་ཀྱི་འགན་བཞེས། ལོ་དེར་སྤར་ཡང་གོར་དམག་གིས་བཅན་འཇུ་ལ་བྱས་པ་ལ། བོད་གྱིས་བཀའ་སྟོན་བཀའ་ཤིས་ཁང་གསར་དམག་སྤྱི་ལ་བསྐོས་ཏེ་བོད་དམག་དང་། ཡུལ་དམག་མང་པོ་བྱིད་ནས་འཐབ་པས་གོར་དམག་པམ། སྤར་ཡང་གོར་དམག་བདུན་སྟོང་ཅམ་རྒྱབ་བསྟོན་བྱས་ཏེ་འཐབ། བོད་དམག་རྒྱབ་སྟོན་ཞན་པས་མཐར་བོད་དམག་པམ། སྤྱི་ལོ་1856ལོར་བོད་ཟླ་གཉིས་པར་གོར་བོད་དམག་འབྲུག་མཚམས་འཛོག་བྱེད་རྒྱུའི་ཆེད་སྤྱི་དོན་ཆེན་དགུ་བཞག་1858ལོར་དུ་ལའི་སྤར་ཡང་སྐྱེ་ཐང་བཅུ་གཅིག་པའི་ཡང་སྤྱོད་སྟོ་ལ་འོ་དགའ་རྫོང་གི་འཕྲན་ལས་རྒྱ་མཚོ་གསེར་བུམ་དཀྲུགས་ནས་གདམས། དུས་དེར་སྤྱོད་རྒྱུང་ར་སྤྱོད་གིས་བཀའ་སྟོན་དང་། བཀའ་ཤག་གོས་བསྐྱར་མེད་པར་རང་སྤེར་གཅོད་ཀྱི་དབང་ཆ་དང་། སྤྱོད་ཐམ་བེད་སྤྱོད་བྱེད་ཐལ་ཆེ་བས་བཀའ་སྟོན་གྱི་པ་བཤད་སྐྱོད་དབང་ལྷག་རྒྱལ་པོས་གོས་བཏོན་ནས་སྤྱོད་ཐམ་བཀའ་ཤག་གིས་བདག་དགོས་པའི་གོས་

གཞི་བཏོན་རྒྱུ་ཤིང་། གྱི་ལོ་1660ལོ་ཙམ་ན་བཀའ་སློན་གྱི་གོ་ས་ཕུད་དེ་བཅོན་དུ་བཅུག། དགའ་
ལྷན་ཤར་ཅེ་ལྷན་མཛོད་དཔལ་ལྷན་དོན་གྲུབ་ཀྱིས་བཤད་སྤྱོད་རྒྱུ་ཙམ་བྱས་ཏེ་རྩ་སྤྱོད་ལ་ངོ་སྤོལ་
གྱི་ལས་འགུལ་སྤྲེལ། གྱི་ལོ་1862པ་ཚུ་བྱི་ལོར་རྩ་སྤྱོད་རྒྱུ་ཙམ་ཆབ་ལ་ངོ་སྤོལ་བྱེད་རྒྱུ་ལོ་མཐོ་སྐབས་
གསར་པ་ཞིག་འཕྱུར་ཏེ་བོད་ཀྱི་དཔོན་རིགས་པལ་ཆེ་བས་བཤད་སྤྱོད་པ་ལ་རྒྱབ་སྐྱོར་བྱས་ཏེ་རྩ་སྤྱོད་
ལ་ངོ་སྤོལ་བྱས་མཐར། རྩ་སྤྱོད་དཔོན་འཁོར་ཉག་བཟུས་ཀྱིས་སྤྱིད་སྤྱོད་གི་ཐམ་ག་ཁྱེར་ནས་པེ་
ཅིན་དུ་བྱོས།

ལོ་དེའི་ལོ་མཇུག་དུ་བཤད་སྤྱོད་དབང་ཕྱག་རྒྱལ་པོ་ལྷེ་སྤྱིད་ཀྱི་ཁྱིལ་བཞུགས་ནས་བོད་ཀྱི་ཆབ་སྤྱིད་ཀྱི་
འགན་ཡོངས་རྒྱུགས་བཞེས། བཀའ་སློན་བཟླ་ཤིས་ཁང་གསར་གནས་དབྱུང་བྱས། གྱི་ལོ་1863པའི་
ཚུ་པག་ལོར་ཁམས་ཕྱོགས་ཀྱིས་ཉག་རོང་མགོན་པོ་རྣམ་རྒྱལ་གྱིས་ཁམས་ཕྱོགས་ཀྱི་དཔོན་རིགས་པལ་
ཆེར་ལ་དབང་སྐྱུར་བྱས་པ་མ་ཟད། འབངས་ཀྱི་ལོག་གི་ལས་འགུལ་སྤྲེལ་སྟེ་བོད་གཞུང་ལ་དམག་
དྲངས་ནས་བཀའ་ཤག་སྤྱིད་གཞུང་གཏོར། ཁྲལ་ ལག་མེད་པར་བཟོ་རྒྱུ་དང་། རྩོ་བོ་ཤྲུག་ཕུ་ནེ་ཉག་
རོང་དུ་གདན་དྲངས་ནས་ཁམས་ཕྱོགས་ཀྱི་དད་ལྷན་རྣམས་དབྱུང་སྤྱོད་ཆོས་མཇུག་འབྲེ་བའི་དགའ་
ངལ་མེ་དགོས་པ་བྱ་རྒྱུ་དམ་བཅས་ཏེ། ཉག་དམག་དབྱུང་སྤྱོད་དུང་འཇུག་བྱེད་གྲབས་ཀྱི་སྐབས་སྤྱོད་
སྤྱིད་གཏེར་གཏེར་པ་བྱ་རྒྱུ་དམ་བཅས་ཀྱིས་ཉག་དམག་ལ་གཡོ་སྤྱོད་མགོ་བསྐྱོར་མང་པོ་བཏང་།
དུས་མཚུངས་སྤྱོད་གཞུང་ལ་དེའི་སྐོར་གྱི་སྤྱོད་གསན་ཕུལ་ཏེ་ཉག་དམག་འདུལ་བའི་དམག་དབྱུང་
བཏང་རྒྱུ་ལེ་ལྷན་ཕུལ། ལོ་དེར་མདའ་དཔོན་ཁྱི་སྤོན་བས་དམག་དབྱུང་བྱེད་ནས་དོག་ཐོན།

1864ལོར་བོད་དམག་སྤྱིད་གཏེར་འབྱོར། ལོ་དེར་སྤྱིད་སྤྱོད་བཤད་སྤྱོད་འདས། སྤྱིད་ཉག་མཁུར་རབ་
དབང་ཕྱག་རྒྱལ་ཙམ་གྱི་ཁྱིལ་བཞུགས། ཁམས་སྤྱོད་སྤྱོད་བཤད་སྤྱོད་ལྷན་མཁུར་པོ་དཔལ་ལྷན་དོན་
གྲུབ་ཅེ་དབྱུང་བསྐྱོས། 1865ལོར་བོད་གཞུང་ནས་མདའ་དཔོན་ཁྱི་སྤོན་བའི་དམག་དང་། སྤྱོད་ཁམས།
བྲག་གཡལ།

སྤྱིད་གཏེར་ལས་དམག་བཅས་ཉག་རོང་དུ་དབྱུང་འཇུག་བྱས་ཏེ་ཁྲ་བ་བདུན་པའི་ནང་རི་ནང་རྫོང་
མཐའ་བསྐྱོར། ཁྲ་བ་བདུན་པའི་ཆོས་གཅིག་ཉེན་མགོན་པོ་རྣམ་རྒྱལ་པ་བྱ་དང་། ཆོ་རིགས་སུམ་ཅུ་
ཙམ། སྤོན་པོ་དྲག་གས་བཞི་བཅུ་ལོ་སྤོན་བཅས་པོ་བྲང་མེར་བཞེག་སྟེ་བསད། ལྷག་མ་རྣམས་ཀྱིས་
འགོ་འདྲགས་ལྷན། ལོ་དེའི་མཇུག་དུ་བཀའ་སློན་ཕུ་ཕྱང་པ་ཉག་ཁོག་དུ་ཕེབས། 1867ལོར་ཕོགས་
དཔོན་ཕུན་རབ་པ་ཆེ་རིང་དཔལ་ལྷན་མདོ་སྤྱོད་བསྐྱོར་ནས་ཉག་རོང་དུ་བཞུགས། ཁམས་ཁྲལ་དུ་
ཉག་དམག་གིས་གཞོད་སྤོན་བྱུང་རིགས་ངོ་ཡོད་སྤྱོད་སྤོན་དང་། ཁྱོད་གྲུན་ལ་ཁྱོད་ཆབ་བྱིན།

1868ལོར་དཔལ་ལྷན་དོན་གྲུབ་སྤྱོད་ཁམས་པོར་བསྐྱོས། ཁོ་པས་བཀའ་སློན་ཕུ་ཕྱང་པ་ཉག་
རོང་ཡར་ཡོང་བའི་ལམ་བར་སྤོན་བསད་བྱས། བཀའ་སློན་མཚོ་སྤོན་པ་ཀོ་བདུམས་བྱས་ཏེ་ཚུ་ལ་དབྱུག་
རྒྱལ་བ་འཕྱིན་ལས་རྒྱ་མཚོ་ཡང་པོ་བྲང་པོ་ཏེ་ལར་བཞུགས་མི་ཆོག་པར་རི་ཁྲོད་དུ་བཏང་གྲབས་བྱས་
པ་སོགས་སྤྱོད་ཉམ་ཆེ་བའི་བྱ་བ་མང་པོ་ཞིག་སྤྲེལ། སྤྱིད་སྤྱོད་སོགས་དཔོན་རིགས་རྣམས་བཞོས་ཏེ་
དཔལ་ལྷན་དོན་གྲུབ་ཙམ་གཅོད་གྲབས་བྱེད་སྐབས་ཁོ་པ་དགའ་ལྷན་དུ་བྱོས། བོད་དམག་དང་མེར་
དམག་བཅས་ཀྱིས་དགའ་ལྷན་མཐའ་ནས་བསྐྱོར། དཔལ་ལྷན་དོན་གྲུབ་བོས་ས་མེད་པས་ལྷེབས་
ནས་རང་ཤི་བརྒྱབ་ཅིང་རྩེ་འབྲངས་རྣམས་བཅོན་དུ་བཅུག གྱི་ལོ་1871ལོར་མདོ་སྤྱོད་ཕུན་རབ་པས་
དདུལ་ཚུ་བཙོ་བྱ་ཆེན་མོ་བཟོ་བའི་ཆེད་དུ་ཀོང་སྤུལ་ཡོན་ཏན་རྒྱ་མཚོ་ཉག་རོང་ལ་འོང་དགོས་

པའི་བཀའ་ཡིག་བཏང་། ཟ࿳་ལོ་1872པ་ཚུ་སྤེལ་ལོར་ཐེ་དུག་མཁུན་རབ་པ་འདས། ལོ་དེར་ཀོང་
 སྤེལ་ཡོན་ཏན་ཀྱི་མཚོ་ཉག་རིང་དུ་ལེབས། ཉག་ཤོད་རྫོང་དུ་མདོ་སྤྱི་ཕུན་རབ་པ་པས་སྤྱིན་བདག་བྱས་
 ཏེ་ཀོང་སྤེལ་རིན་པོ་ཆེའི་དབྱུང་བྱས་པའི་རྫོང་གསར་འཇམ་དབྱངས་མཁུན་བཅེ་དང་། གཏེར་སྟོན་
 མཚོག་གྱུར་བདེ་ཆེན་སྤྱིང་། འཇུ་མི་པམ་སོགས་མཁས་པ་མང་པོ་འཛོམས་ནས་རིན་པོ་ཆེ་དབྱུང་
 རྒྱ་བཙོ་བཀྱ་བྱས་པ་ལེགས་གྲུབ་བྱུང་། དེའི་སྤྱི་ལོ་ཚུ་བྱ་ལ་རྒྱལ་བ་འཕེན་ལས་རྒྱ་མཚོས་ལྷགས་
 གཉིས་ཀྱི་འགན་ཡོངས་སུ་བཞུགས། 1875ལོར་ནས་མདོ་སྤྱི་ཕུན་རབ་པ་ལ་བཀའ་པལ་ཏེ་ཀོང་སྤེལ་
 རིན་པོ་ཆེ་ལྷ་སར་དབྱུང་རྒྱ་བཙོ་བཀྱ་བཙོ་སར་ཡོང་དགོས་པའི་བཀའ་ལེབས་ཐོབ། དགོངས་ལྷས་
 བྱས་ཀྱང་གནང་བ་ཐོབ་ཐབས་མེད་པར་ཕྱོགས་པའི་སྐབས་དེར་རྒྱལ་བ་རིན་པོ་ཆེ་སྟོ་བྱར་དགོངས་
 པ་རྫོགས་པས་དོན་དེ་རང་ཡལ་དུ་སོང་། ཟ࿳་ལོ་1875པ་ཤིང་པག་ལོའི་ཟ࿳་བ་གསུམ་པའི་ཆེས་ཉི་
 སྤྱ་ཉིན། རྒྱལ་བ་འཕེན་ལས་རྒྱ་མཚོ་དགྲང་ལོ་ཉི་ཤུར་བཞུགས་པ་དེ་སྟོ་བྱར་དུ་དགོངས་པ་རྫོགས། དེ་
 རྒྱས་ཟ࿳་ཤས་རིང་ལ་བོད་ཀྱི་ལས་དོན་གྱི་འགན་ཡོངས་རྫོགས་བཀའ་ཤག་ནས་བཞུགས། དེ་རྗེས་
 བོད་ཀྱི་རྒྱས་འཛོམས་མདུན་གྱིས་ཐོག་རྟ་ཆག་རྗེ་དྲུང་དག་དབང་དཔལ་ལྷན་རྒྱལ་ཆབ་ཀྱི་ཁྲི་ལ་
 བསྐྱོད། སྐབས་དེར་མན་རྒྱ་གོང་མའི་ཆབ་སྲིད་རྒྱད་ལ་ཉི་བ་དང་། གོར་ཁའི་དམག་གིས་བོད་ཀྱི་ས་
 ཆ་མང་པོ་ཉམ་བཟུང་བྱས་པ་དང་།

དབྱིན་ཇིས་བོད་ལ་བཙན་འཇུལ་བྱེད་གྲུབས་བྱེད་པ། བོད་ཀྱི་དཔོན་རིགས་རྣམས་སྲིད་དབང་
 འཕྲོག་རིས་བྱེད་པའི་འགལ་བ་དང་འཐབ་ཚུད་རྩོད་རར་ཅན་དུ་གྱུར་པའི་དུས་སྐབས་ཤིག་དུ་འཁེལ་
 ཡོད། 1878ལོར་དབྱིན་ཇིའི་ལྷ་ཁོབ་པ་ཁག་གཅིག་འབྲས་ལྗོངས་བརྒྱད་ནས་བོད་དུ་འགྲོ་མ་སྟབས།
 1879ལོར་དབྱིན་ཇི་གཞུང་གིས་རྒྱ་ནག་གཞུང་ལ་འབྲེལ་བ་བྱས་ཏེ། པེ་ཅིང་ནས་ཟླ་ལིང་བརྒྱད་དེ་ལྷ་
 སར་འགྲོ་གྲུབས་དང་། རྒྱ་ནག་གཞུང་གིས་བཀའ་ཤག་དང་བོད་རྫོང་ཨམ་བན་ལ་དབྱིན་ཇི་བོད་དུ་
 ཡོང་བ་ལ་སྡེ་ལེན་དགོས་པའི་བཀའ་ཡིག་བཏང་ཡང་བཀའ་ཤག་གིས་ངོས་མ་སྤངས། 1878ལོར་
 པའ་ཆེན་རིན་པོ་ཆེའི་སྤྱགས་དམ་དང་། སྤང་མ་གནས་རྒྱུད་གི་ལུང་སོགས་ལ་བརྟེན་ནས་སྤང་
 མདུན་ཆང་གི་སྤས་རྒྱལ་བ་སྐུ་ཕྱིང་བརྒྱ་གཉིས་པའི་ཡང་སྲིད་ངོས་འཛིན། མཚན་ཐུབ་བསྟན་རྒྱ་
 མཚོ་ཞེས་མཚན་གསོལ། ཟ࿳་ལོ་1876པ་མེ་བྱི་ལོར་དུགས་པོ་སྤང་མདུན་ཀྱན་དགའ་རིན་ཆེན་གྱི་
 སྤས་པོ་རྒྱལ་བ་སྐུ་ཕྱིང་བརྒྱ་གསུམ་པར་ངོས་འཛིན་བྱེད་སྐབས། པའ་ཆེན་རིན་པོ་ཆེ་དང་། རྒྱལ་
 ཆབ་རྟ་ཆག་རྗེ་དྲུང་། གདན་ས་བཞིའི་འཕྲས་མི། གཞུང་ཞབས་མེར་སྐུ་ཡོངས་ནས་མགྱོན་
 དབྱངས་གཅིག་གྱུར་གྱིས་ཡང་སྲིད་འཁུལ་མེད་ཡིན་པ་དེལ་བསྐྱགས་བྱས། ཟ࿳་ལོ་1886པ་མེ་བྱི་ལོའི་
 ཟ࿳་བ་བཞི་པའི་ཆེས་བརྒྱད་ཉིན་རྟ་ཆག་རིན་པོ་ཆེ་སྐུ་གཤེགས། ལོ་དེར་དེ་མོ་དག་དབང་སྟོ་བཟང་
 འཕེན་ལས་རྒྱལ་ཆབ་དུ་བསྐྱོད། ཟ࿳་ལོ་1887པ་མེ་པག་ལོར་དམག་སྤར་སྤྱི་བྱལ་བ་བཀའ་སྟོན་ལྷ་སུ་
 པ་དང་། མདའ་དཔོན་ལྷ་ལྷིང་སྤས། རྩེ་མགྲོན་བསོད་ནམས་རྒྱལ་མཚན་སོགས་ཀྱིས་དབྱུང་དང་།
 ཀོང་པོ། ཁམས་ཕྱོགས་སོགས་ཀྱི་དམག་མི་འབོར་ཆེན་བྲིད་དེ་འབྲས་ལྗོངས་ཀྱི་ས་མཚམས་སུ་
 དབྱིན་ཇིས་བོད་ལ་བཙན་འཇུལ་བྱེད་པར་དག་འགོག་དུ་བྱིན།

དེའི་སྤྱི་ལོ་ས་བྱི་ལོར་དབྱིན་དམག་དང་འཁུག་པ་བྱེད་པའི་འགོ་ཚུགས། དབྱིན་ཇི་དང་ལོ་ཤས་
 དམག་འཁུག་བྱས་མཐར་པན་ཚུན་ཆིངས་ཡིག་བཞག་ཀྱང་བོད་ཕྱོགས་ལ་གྱོང་གུང་ཆེ།
 བཞི། རྒྱལ་བ་སྐུ་ཕྱིང་བརྒྱ་གསུམ་པས་སྲིད་རྫོང་པའི་སྐབས་ཀྱི་བོད་ཀྱི་དུས་འགྱུར་སྐོར།

1 བོད་ཀྱི་དུས་བབ་གནས་ཚུལ་སྤྱིར་བཏགས་པ།

སྤྱི་ལོ་1895པ་ཤིང་ལྷག་ལོའི་རྒྱ་བ་བརྒྱུད་པའི་ཆོས་བརྒྱུད་ཉིན། རྒྱལ་བ་སྐུ་ཕྱེད་བཅུ་གསུམ་པ་
ཐུབ་བཏགས་རྒྱ་མཚོས་ལྷགས་གཉིས་ཀྱི་འགན་དབང་ཡོངས་རྫོགས་བཞེས། ལོ་དེར་དེ་མོ་རྒྱལ་ཚབ་
དགོངས་ལྷ་གནང་བའི་རྗེས་སུ་སྐུ་མཆེད་ལོར་བུ་ཆོ་རིང་དང་། རྒྱ་བཟང་བཏགས་འཛིན་སྟགས་དེ་
མོའི་རྗེས་འབྲངས་པ་རྣམས་རྒྱལ་ཚབ་ཀྱི་དབང་ཆ་ཤོར་བ་ལ་ཡི་མ་རང་ནས་རྒྱལ་བ་ཐུབ་བཏགས་རྒྱ་
མཚོ་སྟག་ཏུ་བཀོད་ཅིས་བྱས་པའི་མཐེལ་བརྟོད་པའི་རྗེས་སུ། དེ་མོ་སྐུ་མཆེད་རྣམས་འཛིན་བཟུང་
བྱས། དེ་མོ་རྒྱལ་ཚབ་གོངས་པ་དང་ཉོ་ཐུག་ཐུའི་གོ་གནས་མེད་པ་བྱེད་རྒྱ་དང་། ཡང་སྤྱིད་བཅའ་མི་
ཚོག་པའི་བཀའ་ཕབ། སྤྱི་ལོ་1898པ་ས་བྱི་ལོར་འབྲས་སྤངས་སྒྲ་མ་སྟག་པོ་དོ་རྩེ་གཡིབ་བརྒྱུད་ནས་
རྒྱལ་བ་ཐུབ་བཏགས་རྒྱ་མཚོས་ཡུ་ཅུ་སུ་དང་འབྲེལ་བ་བཅུ་གསུམ། ཡུ་ཅུ་སུའི་མཚན་ཆ་མང་པོ་ཞིག་བོད་
དུ་དཔོར་འདྲན་བྱས་ཏེ་ལོར་བུ་སྤྱིང་ཁར་དོ་དམ་བྱས་སྐད། བཀའ་སྒྲོན་བཤད་སྒྲ་པ་ཡང་ཡུ་ཅུ་སུ་
དང་འབྲེལ་བ་བྱས་ཏེ་དབྱིན་རི་ལ་ངོ་རྒྱལ་བྱེད་པར་མས་མཐུན་བྱུང་། སྤྱི་ལོ་1903པ་རྩེ་ལོས་ལོར་
དབྱིན་རིས་བོད་འབྲས་ས་མཚམས་སུ་ཞི་བའི་གོས་མོལ་ཐོག་ས་མཚམས་གནད་དོན་ཐག་གཅོད་བྱེད་
དགོས་ཟེར་བའི་གཡོ་སྐྱེའི་སྤྱིར་བས་བོད་དུ་བཅན་འཇུལ་གྱི་དམག་གཉེན་བྱས་པས་དབྱིན་བོད་
དམག་འབྲུག་ཐངས་གཉིས་པ་ལངས། དུས་དེར་རྒྱལ་བ་ཐུབ་བཏགས་རྒྱ་མཚོ་དང་། བོད་ཕྱོད་ཨམ་
བན་གཉིས་རྟོག་རྩ་གཅིག་བསྒྲིལ་མ་བྱུང་སྐབས་བོད་དམག་པམ་ཉེས་ཐེབས་ཏེ་དབྱིན་དམག་གིས་ལྷ་
ས་བར་བཅན་འཇུལ་གྱི་རྟོག་པ་སྟོས། སྤྱི་ལོ་1904པ་ཤིང་འབྲུག་ལོར་དབྱིན་རིའི་བཅན་འཇུལ་
དམག་རྩེ་ཤར་ལྷགས་ཟམ་གྱི་ཉེ་འགམ་ཏུ་སྤོངས་སྐབས། གཞུང་ཞབས་ཡོངས་ནས་ཏཱ་ལའི་བླ་མ་
མཚོག་ཡུལ་གཞན་དུ་བྱུང་བྱོལ་མཛད་ན་ལེགས་པའི་བཀའ་གོས་བྱས་པ་ལྷར་སྟག་ཡུལ་དུ་ཐེབས།
དགའ་ལྷན་ཁི་པ་རྒྱ་བཟང་རྒྱལ་མཚན་རྒྱལ་ཚབ་ཏུ་བསྐོས་ཏེ་བོད་ཀྱི་སྤྱིད་དབང་ཡོངས་སུ་བསྐྱུངས།
རྒྱལ་བ་ཐུབ་བཏགས་རྒྱ་མཚོ་སྟག་ཡུལ་དུ་བཞུགས་རིང་གོང་མ་འོད་གསལ་དང་རྒྱལ་ཡུམ་ཆོ་མིས་ཐེའི་
ཏུ་གཉིས་ཀྱིས་ཨམ་བན་མངགས་ནས་གནད་སྤྱིན་གཟབ་རྒྱས་དང་བོད་དུ་ཕྱིར་འབྱོན་དགོས་ཚུལ་གྱི་
བཀའ་མཆེད་ཐེབས། དེ་ནས་ཏཱ་ལའི་བླ་མས་སྟག་ཡུལ་གྱི་དགོན་སྡེ་ཁག་དང་། རི་བོ་རྩེ་ལྷ་སྟགས་སུ་
གནས་མཇལ་བརྒྱུད་སྤྱི་ལོ་1809པ་ས་སྤྱེལ་ལོར་གོང་མའི་བཀའ་བཞིན་བེ་ཅིན་དུ་ཐེབས། བོད་ཀྱི་
གནད་དོན་སྟོར་སྟོན་ལྷན་ཀྱང་དོ་སྣང་ཆེར་མ་གནང་བ་དང་།

ཏཱ་ལའི་བླ་མ་ཐེབས་པ་ལའང་མཛོད་བཅེ་དང་དད་གྲས་ཆེར་མ་ཐོབ་སྐབས་ཏཱ་ལའི་བླ་མས་ཐུགས་
ཡིད་ཆད་པ་དང་མ་དགུས་པའི་རྣམ་འགྱུར་མཛད་དེ་ནས་རིམ་བཞིན་ཟི་ལིང་བརྒྱུད་དེ་ལྷ་སར་བྱོན།
ལོ་དེའི་རྒྱ་བ་དགྲ་པར་ནག་རྩ་ཐེབས་པ་དང་བོད་ཀྱི་སྤྱི་ཆེན་དང་དཔོན་རིགས་ཁག་གིས་བསུ་བ་
གཟབ་རྒྱས་བྱས།
ནག་རྩར་རྒྱ་བ་བྱེད་གཉིས་ཙམ་བཞུགས། སྐབས་དེར་རྒྱ་ནག་གོང་མས་མངགས་པའི་བོད་ཀྱི་དོན་
ཞིབ་པ་ཀྱང་དབྱིན་ཐང་བོད་དུ་བཞུགས་ཡོད་པ་དང་། ཁོང་གིས་བོད་ཕྱོད་ཨམ་བན་ཡུ་ཐེའི་སྟགས་
དཔོན་རིགས་འགའ་ཞིག་གིས་དབྱིན་རིའི་དམག་མི་དང་འབྲེལ་བ་དམ་ཟབ་བྱེད་ཅིང་ཁོ་ཆོ་ལ་ངོ་
བསྟོད་བྱེད་པ་དང་། གཞུང་རྒྱ་སྟག་ཟ། བོད་མི་དམངས་ལ་དགོས་མེད་ཀྱི་སྐྱུག་བསྐལ་མང་པོ་
བཅོས་པ་དེ་དག་རྒྱ་ནག་གོང་མ་ལ་སྟོན་སེང་ལྷན་ཤིང་རྒྱ་ནག་གོང་མའི་བཀའ་བཞིན་དཔོན་རིགས་
དེ་དག་གནས་དབྱུང་བཏང་། བོད་དུ་ཕན་པའི་བྱ་བ་འགའ་ཞིག་བྱས་པས་ཐམས་ཅད་ཀྱིས་བསྐྱགས་

བརྗོད་ཐོབ་ཀྱང་། སེམས་ཅད་ཀྱི་ཀྱེད་མེད་ལྷོ་ལོ་༡༩༠༦ལོར་བོད་ཤར་ཕྱོགས་ཁམས་པའི་ཡུལ་དུ་
 ཕྱིན་ནས། ཕྱི་ལོ་1908ལོའི་བར་ལོ་གཉིས་ཀྱི་རིང་ལ་བོད་མི་ཁྲི་ཚོ་ལྔ་ལྷག་ཙམ་ཉམ་བསད་བྱས་པར་
 གཤམ། ཐོག་མར་འབའ་བཞུན་གཉིས་དགོན་པའི་ནང་གི་སྒྲ་གྲ་ལྔ་བརྒྱ་ཙམ་འདུ་ཁང་ནང་དུ་དུས་
 གཅིག་ལ་མེ་བསྐྱེད་བྱས་པར་དང་། དེ་ནས་རིམ་བཞིན་འབའ་དང་། ལི་ཐང་། སྤེ་རོང་། ཕྱག་སྤེང་།
 སྤར་ཁམས། བྲག་གཡལ། ཆབ་མདོ་སོགས་ཀྱི་ས་ཁུལ་དུ་བཙན་ཤེད་ཀྱི་སྒོ་ནས་བོད་པ་རྣམས་ལ་
 རྒྱ་མིང་འདོགས་པ་དང་། རྒྱ་ཡིག་སྦྱང་བཅུག་ཅིང་། གལ་སྲིད་རྒྱ་མིང་མེད་པ་དང་རྒྱ་ཡིག་མི་སྦྱང་
 མཁན་ལ་ཁྲལ་ཆེན་པོ་བཀོད་པ་དང་། ཆེན་སོག་ཆད་བཅད་པ་སོགས་གདུག་རྩལ་ཆེ་བའི་མནར་
 གཅོད་མང་པོ་བྱང་། རྒྱ་མིང་བེད་སྤྱོད་པ་དང་རྒྱ་ཡིག་སྦྱང་མཁན་ལ་ཁྲལ་མི་བཀོད་པ་སོགས་
 མི་རིགས་རིགས་འགྱུར་ཐབས་ཤེས་གང་མང་བྱས་པ་མ་ཟད། ས་གནས་སོ་སོའི་དཔོན་རིགས་རྣམས་
 བསད་ནས་རྒྱ་དཔོན་བསྐོས་པ་ལ་ལོ་རྒྱུས་ཐོག་ཡུལ་དཔོན་རྒྱ་བསྐྱར་གྱི་ལས་འགུལ་ཞེས་གྲགས། བྱས་
 ཅིང་དེང་དུས་འབའ་ལི་རྒྱལ་གསུམ་སོགས་ཁམས་ཤར་ཕྱོགས་ཀྱི་ས་གནས་དེ་དག་ལ་བོད་པ་རྒྱ་མིང་
 ཅན་གྱི་བྱིས་ཆོང་མང་པོ་ཡོད་པ་རེད། ཕྱི་ལོ་1908ལོར་མན་རྒྱ་གོང་མས་ཀྱེད་མེད་ལྷོ་ལོ་བོད་སྤྱོད་
 ཞམ་བན་གྱི་ལས་འགན་བསྐོས་པ་དང་། བོད་ནས་ཀྱེད་མེད་ལྷོ་ལོ་ན་དེ་བས་ཀྱང་མི་
 མང་པོའི་སོག་ལ་གཞོད་པར་དོགས་ནས་གོང་ས་མཆོག་གིས་མན་རྒྱ་གོང་མ་ལ་ཡི་གེ་བྱང་སྤྱོད་ཀྱི་
 ཀྱེད་མེད་གིས་ཁམས་ཕྱོགས་སུ་བྱིས་མེད་ལྷགས་མེད་ཀྱིས་བསད་གཅོད་འཕྲོག་བཙོམ་བྱས་ཚུལ་
 དང་སྤྱི་མར་ཡོང་ན་དགའ་བསུ་མེད་ཚུལ་རྣམས་ཁྱེད་པར། རྒྱ་ནག་གོང་མས་དེ་མ་ཐག་ཞམ་བན་
 གྱི་གོ་གནས་ཕྱིར་འཐེན་བྱས་ཏེ། ཀྱེད་མེད་ཆབ་མདོ་ནས་ཕྱིར་ཁྲིན་ཏུར་སྐད་བྱང་།
 ཏུ་ལའི་སྒྲ་མས་དབྱེན་ཇི་དང་། སྤར་ན་སི། ཉི་འོང་། ལྷ་ཅུ་སུ་སོགས་ལ་རྒྱ་བསྐྱར་བྱེད་པའི་རེ་
 བ་ཁྱེད། ཕྱི་ལོ་1910ལ་ལྷགས་བྱི་ལོར་ཀྱེད་མེད་ཀྱི་དམག་མི་འགའ་ཤས་སྤྱི་མར་འབྱོར། ཐོག་
 མར་བོད་ཀྱི་ས་སྤྱང་དམག་ལ་མེ་མདའ་འཕངས་པས་ཤི་རྣམས་ཁ་ཤས་བྱང་། དེའི་རྗེས་སྒོན་ལམ་གྱི་
 འོ་དམ་པ་ལུན་ཁང་ཐའི་རི་མེ་མདའ་འཕངས་ཤིང་བཙན་བཟུང་བྱས། ལས་རིགས་ཅེ་དུང་འཇམ་
 དབྱངས་རྒྱལ་མཆོན་དང་། ལུན་ཁང་གི་ཞབས་འབྲིང་རྣམས་བསད། ཅེ་པོ་བྱང་ཆེན་མོར་མེ་མདའ་
 འཕངས། དངོས་པོ་འཕྲོག་བཙོམ་སོགས་བྱས་པས་སྤྱི་མར་བེད་ཆ་ཆབས་ཆེན་ལངས། 1910ལོར་
 ཏུ་ལའི་སྒྲ་མས་སི་ཁྲོན་གྱི་དམག་མིའི་ཉེན་གཡོལ་ཆེད་དུ་དགའ་ལྷན་བྲི་པ་ཆོ་སྒོན་སྤྱིང་པ་བཞུན་པའི་
 རྒྱལ་མཆོན་རྒྱལ་ཆབ་ཏུ་བསྐོས་ནས་རྒྱ་གར་དུ་བྱོས། སྐབས་དེར་སྤེ་དགའི་གྲང་ཁང་སྤེ་རྒྱ་གར་
 ཀ་ལིང་ག་ཏ་ན་ཡོད་པས་གོང་ས་མཆོག་ལ་དཔལ་འབྱོར་གྱི་འགོ་སོང་ཐད་ཞབས་ཞུ་གང་དུག་ཁྱེད་
 སྤེ་བས། བོད་དུ་ཕྱིར་ཕེབས་པ་དང་གྲང་ཁང་བྱ་ལ་གཞིགས་བཞེས་ཆེན་པོ་གནང་བར་གྲགས། གོང་
 མས་ཏུ་ལའི་སྒྲ་མ་གནས་དབྱང་བྱང་རྒྱ་དང་། གསེར་བྱམ་དཀྱུགས་ནས་ཡང་སྤེ་བསྐྱར་དུ་
 བཙོམ་བའི་སྤེ་རྒྱས་བཏོན་ཡང་དོན་འབྲས་མ་སྒྲིན། 1911ལོར་སུན་གྲང་ཉུན་གྱིས་གསར་བརྗེ་
 བསྐྱངས་ཏེ་རྒྱ་ནག་མན་རྒྱའི་སྤེ་དབང་ཤོར། གྲང་ཏུ་མི་སེར་རྒྱལ་ཁབ་བཙུགས། ལོ་དེར་ཏུ་ལའི་
 སྒྲ་མས་དབྱེན་ཇིའི་གཞུང་དང་། ལྷ་ཅུ་སུའི་གཞུང་བཙོམ་ལ་འབྲེལ་བ་བྱས་ཏེ་སི་ཁྲོན་དམག་མི་བོད་
 བས་མཐར་བསྐྱོད་བྱེད་པའི་དམག་རིགས་བྱང་རྒྱའི་རེ་ཁྱེད་དང་། བོད་རང་བཙན་དུལ་
 བསྐྱེད་བྱས། རིམ་བཞིན་དེང་རབས་ཅན་གྱི་སྤེ་རྒྱུང་ལམ་ལྷགས་སུ་བསྐྱར་བའི་འགོ་བཙུགས།
 ཕྱི་ལོ་1924ལོར་པཎ་ཆེན་སྐུ་ཕྱིང་དགུ་པ་བོད་ས་གནས་སྤེ་གཞུང་དང་མ་མཐུན་པར་རྒྱ་ནག་ཏུ་

ཐོས། 1925ལོར་བོད་དུ་སྒྲགས་ཁང་དང་། དངུལ་ཁང་གསར་འཛུགས་བྱས། 1929ལོ་ཙམ་ན་སེ་
 ར་པ་བོང་ཁ་པས་པ་བོང་ཁ་ལ་ཆོས་གསུངས་པ་དང་། འོ་ལ་རྒྱལ་ཤུགས་ལྡན་བསྟེན་སྒྱུ་བ་ཀྱི་དབང་
 རྒྱ་ཆེན་གནང་ཞིང་བཞུགས་པར་བོད་ཀྱི་སྐུ་དྲག་མང་པོ་དེར་ཕེབས་ནས་པ་བོང་ཁ་སྐྱ་མར་བསྟེན་
 ར་ས་ཡུན་རིང་སློབ་གཉེར་བྱས་སྐབས། རྒྱལ་བ་སྐུ་ཐོང་བཅུ་གསུམ་པས་ཕྱག་བྲིས་ཤིག་གནང་དོན།
 ཁྱོད་རྒྱམས་དེར་སྐྱ་མར་བསྟེན། དམ་ཆོས་ཉམས་ལེན་བྱ་བར་རྗེས་སུ་ཡི་རངས་བའི་གནས་སུ་
 དེས། འོན་ཀྱང་ངས་བོད་ཀྱི་བསྟན་མིང་ལས་དོན་བསྒྱུ་བ་མཁན་རྒྱམས་ལ་ཕྱེ་བ་དང་གཞིས་ཀ་རྒྱམས་
 དགོས་འདུག་པས་ཁྱོད་རྒྱམས་ལ་དབང་པའི་ཕྱེ་བ་དང་གཞིས་ཀ་རྒྱམས་ཕྱིར་བོད་གཞུང་ལ་རྗེས་
 སློང་དགོས་ཚུལ་གསུངས་པས། པ་བོང་ཁར་ཐོས་བསམ་བྱ་མཁན་གྱི་སྐུ་དྲག་རྒྱམས་སྐུར་དུ་རང་བྱིས་
 དུ་ལོག་པ་དང་། རྒྱལ་བ་སྐུ་ཐོང་བཅུ་གསུམ་པས་སེ་ར་པ་བོང་ཁ་པ་ཆེ་མཆོམས་འདུག་དགོས་རྒྱ་
 དང་། ཕྱི་ཕྱོགས་གང་མོས་འགོ་འདུག་མེ་ཆོག་པ་དམ་བསྒྲགས་གནང་སྐབས་ཁོ་པའི་སློབ་མ་སྐུ་དྲག་
 རྒྱམས་ཏུ་ལའི་སྐྱ་མ་ལ་ཞེ་འཁོན་བཅངས།

སྤྱི་ལོ་1933ལོར་ཆམ་པའི་སྤུང་གཞི་ལ་གསོལ་སྤྱན་མཆོད་ཉེན་པས་སྐུ་གཤེགས་པར་གྲགས་ཀྱང་དོན་
 དུ་སྐུར་དུག་གིས་སྐུ་གཤེགས།

2 རྗེས་སུ་བྱུང་བའི་ཕྱེ་དགེའི་རྒྱལ་ཁམས་ཀྱི་དུས་བེང་།

དུས་དེར་ཕྱེ་དགེ་ནང་འཁྲུག་གི་དོན་རྒྱུ་དང་ཚུལ། སྤྱི་ལོ་1895པའི་ཤིང་ལུག་ལོར་བོད་གཞུང་
 གི་ཉག་རིང་སྤྱི་ཁབ་དང་ལྷགས་ལ་རྒྱལ་པོའི་བར་འགལ་བར་ལངས། སྤྱི་ལོ་1896པའི་མེ་སྤེལ་ལོར་སེ་
 ཁོན་ཚུང་དུ་ཡིས་ལྷགས་ལ་རྒྱལ་པོའི་རྒྱབ་རྩ་བྱས་ཏེ་རྒྱ་དཔོན་ཀྱང་རིའི་དམག་དབང་བཅས་ཉག་
 ཁོག་བཏང་སྟེ་གཡུལ་བཀྲེས་ཞིང་འཕྲོག་བཅོམ་ཆད་མེད་བྱས། ཕྱེ་དགེ་རྒྱལ་པོ་ཡུམ་སྐས་འཁོར་
 བཅས་བཟུང་ནས་ཁོན་དུ་ལ་དེད། སྤྱི་ལོ་1897པའི་མེ་བྱ་ལོར་བོད་གཞུང་ནས་མཁན་ཚུང་མཁྱེན་
 རབ་ཕུན་ཆོགས་དང་། ཆབ་མདོ་མདའ་དཔོན་བསོད་ནམས་སྟོབས་རྒྱལ་བཅས་རྒྱ་ནག་བཏང་།
 ཕྱོགས་གཅིག་ནས་ཆེ་མགོན་སློབ་བཟང་འཕྲིན་ལས་དང་། གདན་འཁུས་བཅས་རྒྱ་གར་བརྒྱུད་མཆོ་
 ཐོག་ནས་པེ་ཅིང་དུ་བཏང་སྟེ། གོང་མ་ལ་སེ་ཁོན་ཚུང་དུ་ཡིས་རྩས་མེད་རྩས་ཁྲིད་བྱས་ཚུལ་གྱི་ཉེན་
 རྒྱ་ལུ་བར་བཏང་། གོང་མས་རྒྱ་དཔོན་ཀྱང་རིའི་ལ་ཉེས་ཆད་དྲག་པོར་བཅད་ཅིང་དམག་
 འཁྲལ་དུ་ཕྱིར་འཐེན་དགོས་པའི་བཀའ་པེགས། ལོ་དེར་ཕྱེ་དགེ་རྒྱལ་པོ་དང་བཙུན་མོ་གཉིས་ཀ་
 ཁོན་ཏུར་གྲོངས། སྐས་གཉིས་སྐས་ཀན་པ་ལ་རྩོ་རྩེ་སེང་གེ་དང་གཅེས་མིང་ལ་ཨ་ཇ་ཟེར། སྐས་
 ཚུང་བ་འཇམ་དཔལ་རིན་ཆེན་དང་གཅེས་མིང་ལ་བ་བ་ཟེར། དང་འབས་ཕྱི་པ་རྒྱམས་བོད་གཞུང་
 སྐུ་ཆབ་ཀྱིས་ཕྱེ་དགེར་གདན་དྲངས། སྐས་ཀན་པ་རྩོ་རྩེ་སེང་གེ་ལ་ཕྱེ་དགེ་རྒྱལ་པོའི་གདན་ཐོབ་
 བསྐྱལ། དེ་རྗེས་ནང་སྟོན་མདུན་སྐོར་རྒྱམས་ཕྱོགས་ཁག་གཉིས་ཀྱིས། ཕྱོགས་སོ་སོས་སྐས་གཉིས་
 རེ་རེ་བདག་དུ་བཟུང་ནས་ཆབ་སྲིད་ལ་རྩོད་རྟེན་བྱས། སྐས་ཆེ་བ་ཨ་ཇ་འི་ཕྱོགས་ལ་གྱང་ཁང་བདེ་
 ཆེན་དང་། ལྷགས་རྩ་སེང་གེ་གཉིས་ཀྱིས་བྱས་པས་ཨ་ལྷགས་གྱང་གསུམ་ཤོག་ཁག་གཅིག་དུ་ཆགས།
 སྐས་ཚུང་བ་འཇམ་དཔལ་རིན་ཆེན་གྱི་ཕྱོགས་ལ་བྱ་རྩོད་དང་། བེ་འབོད་གཉིས་ཀྱིས་བྱས་པར་བ་བྱ་
 བེ་གསུམ་ཤོག་ཁག་གཅིག་ཆགས། ཤོག་ཁག་གཉིས་ཀྱི་མངའ་ཁོངས་ཀྱི་མདུན་སྐོར་དང་། ཉོར་
 འདྲ། ཕྱེ་བ་བཅས་ཐམས་ཅད་ཤོག་ཁག་གཉིས་སུ་བྱས་ནས་འཁྲུག་པ་བྱས། སྤྱི་ལོ་1906པའི་མེ་རྩ་
 ལོར་ས་སྤྱིང་ཨ་ཇ་རྩོ་རྩེ་སེང་གེ་དབུས་ལྷ་སར་ཕེབས། གྱང་ཁང་བདེ་ཆེན་དང་འཇམ་ཚུང་འཇམ་

དབྱངས་ཕུན་ཚོགས་གཉིས་ཀྱིས་མིང་ཚབ་བྱས། སྐུ་གཞོན་པ་བ་འཇམ་དཔལ་རིན་ཆེན་སྐུ་
 འཁོར་རྣམས་མེ་ཤོད་སོག་མོ་ཕོ་བྲང་དུ་བཞུགས། བ་བའི་ཕྱོགས་ཀྱི་མདུན་སྐྱོར་རྣམས་ཀྱིས་རྒྱལ་
 པོ་དོན་རྒྱུ་མེད་གོ་དབྱུངས་ཕྱོགས་སུ་ཆེབས་སྐྱུར་གནང་རྒྱུ་ལ། བ་བ་འཇམ་དཔལ་རིན་ཆེན་གྱིས་མིང་
 ཚབ་ཀྱི་འགན་བཞེས་ཆོག་ཕྱི་རྒྱུ་ཕུལ་བ་ལྟར་བོད་གཞུང་ཉག་ཁོག་སྤྱི་ཁྱབ་ནས་དེ་བཞིན་མོས་
 མཐུན་གནང་ཡང་། ཨ་ལྷགས་གྲང་གསུམ་ཤོག་པས་ངོ་སྤོལ་བྱས་ཤིང་། དུས་མཚུངས་སུ་འབྲུ་
 རྒྱུ་འཇམ་དབྱངས་ཕུན་ཚོགས་དང་། འདན་ཨ་ལྷག་ཆོད་བང་ཕུན་ཚོགས་གཉིས་ལྟ་སར་གཏུག་
 བཤེར་བྱིན། དེའི་དོན་བ་བྱ་བྱེ་གསུམ་ཤོག་གིས་ཤེས་རྒྱུ་ཁང་བདེ་ཆེན་མེ་ཤོད་སོག་མོ་ཕོ་བྲང་
 དུ་གདན་དྲངས་ནས་བཀོངས། སྤྱི་ལོ་1907པའི་མེ་ལྷག་ལོར་བོད་གཞུང་ནས་རྒྱལ་པོ་དོན་རྒྱུ་མེད་གོ་
 ལ་གཞུང་ཞབས་སྒྲེར་རམ་པའི་བྱ་མོ་བསོད་ནམས་མཚོ་མོ་བཅུན་མོར་གནང་། སྤྱི་ལོ་1908པའི་གསུམ་
 ཀྱི་དམག་གིས་སྐྱུ་བྱང་དང་བཅས་ཕྱིར་ཕྱེ་དགའི་ཕོ་བྲང་དུ་བསྐྱལ། དུས་མཚུངས་སུ་འབྲི་རྒྱུ་ལྷ་
 རྒྱུད་ཀྱི་དམག་བསྐྱུར་ཏེ་མེ་ཤོད་ལ་བཏང་། གྲང་ཁང་བདེ་ཆེན་བསང་མཐན་གྱི་བྱེད་གཏེ་འགའ་
 ཞིག་བསང་། དེ་ནས་འདན་ཁོག་དང་། ཞོ་འཛོ། འཛོ་མདའ་སོགས་ཀྱི་བདུན་སྐྱོར་དང་ཉོར་
 འདྲ་རྣམས་ཀྱིས་ཤོས་འགོ་བཏོན་ཏེ། སྐུ་བཞེས་པ་ཨ་ལྷ་པོ་དོན་རྒྱུ་མེད་གོ་སྐུ་ལ་སར་
 བཞུགས་ནས་མིང་སྐྱོང་རྒྱ་དང་། སྐུ་གཞོན་པ་བ་བ་ཆོས་སྐྱོར་ཞུགས་ནས་སྐུ་མ་བྱེད་རྒྱུ་ཤོས་
 མཐུན་ལྟར་དེ་བཞིན་ལག་བསྟར་བྱས་ཀྱང་། ལོ་དེར་ཨ་ལྷ་པོ་ཤོག་གིས་སྐུ་འཇམ་དཔལ་རིན་ཆེན་
 སྐྱོ་བུར་དུ་འཛོན་བཟུང་བྱས་ཏེ་བཅོན་དུ་བཅུག སྐབས་དེར་བ་བྱ་བྱེ་གསུམ་གྱི་ཤོག་གིས་དམག་
 དྲངས་ཏེ་སྐུ་བ་བ་འཇམ་དཔལ་རིན་ཆེན་བཅོན་ནས་བཏོན་ཏེ་སེར་ཤུལ་ཕྱོགས་སུ་བྱིན་ཏེ། དེའི་
 ཕྱོགས་ཀྱི་ཕྱེ་དགའི་ལུལ་ཕྱེ་རྣམས་བདག་དུ་བཟུང་ནས་བཟུང་། ཕྱེ་དགོ་རྒྱལ་པོས་བང་མི་བཏང་
 ཉེ་དར་མདོ་ལ་ཆེད་མིང་གཞུང་གི་སྤྱི་དཔོན་ཁང་ལ་རོགས་སྐྱོར་ཞུས། སྤྱི་དཔོན་ཁང་ནས་ཕྱག་ཕྱིང་
 དུ་ཡོད་པའི་ཆེད་གོང་མའི་སྐོན་པོ་ཀྱའོ་ཨེར་སྤྱོད་ལ་ཕྱེ་དགའི་རྒྱལ་རྒྱུད་ནང་འགལ་གྱི་གོ་སྐབས་
 དང་བསྐྱུན་ཏེ་ཕྱེ་དགའི་ས་དབང་ལམ་ལྷགས་མེད་པར་བཟོ་ཞིང་། ལུལ་དཔོན་རྒྱ་བསྐྱུར་གྱི་ལམ་
 ལྷགས་བཅུགས་དགོས་པའི་བཀའ་པེག་སྤྱི་ལོ་1908པའི་ས་སྤྱོད་ལོར་ཀྱའོ་ཨེར་སྤྱོད་གི་དམག་དབྱང་
 ཕྱེ་དགོར་འབྱོར། བ་བྱ་བྱེ་གསུམ་གྱི་ཕྱོགས་དང་འཐབ་འཛིང་བྱས་པ་དང་། སེར་ཤུལ་ནས་བ་བྱ་
 བྱེ་གསུམ་གྱི་དམག་ཡོང་སྟེ་མཚན་མོར་རྒྱ་དམག་ལ་འཇབ་སྐོལ་བྱས་པས་རྒྱ་དམག་ལ་པམ་ཉེས་
 ཚབས་ཆེན་བྱས་ཀྱང་། མཐར་ཆེད་དམག་ལ་རྒྱལ་ཁ་ཐོབ་པ་དང་བ་བ་འཇམ་དཔལ་རིན་ཆེན་སྐུ་
 འཁོར་རྣམས་ཟི་ལིང་ཕྱོགས་སུ་བྱོས།
 གྲང་ཁང་བཀྲ་ཤིས་ཀྱིས་ཟི་ལིང་དཔོན་ལ་ཆེད་དམག་ལ་ངོ་སྤོལ་བྱེད་མཐན་འཇམ་དཔལ་རིན་ཆེན་
 ཕྱོགས་ཁག་དེའི་ཕྱོགས་སོས་བྱོལ་སོང་བར་འཛོན་བཟུང་བྱེད་དགོས་པའི་ཡི་གེ་བཏང་། བ་བ་འཇམ་
 དཔལ་རིན་ཆེན་གྱིས་གནས་རྒྱལ་དེ་ཤེས་རྟོགས་བྱུང་བ་དང་ཨ་ལྷ་པོ་འཇམ་དབྱངས་བཞད་པ་ལ་
 སྐབས་འབྲུག་ཞུས།
 སྤྱི་ལོ་1909ལོར་རྒྱལ་བ་ཐུབ་བསྟན་རྒྱ་མཚོ་སྐུ་འཁོར་རྣམས་རྒྱ་ནག་ནས་བོད་དུ་ཕེབས་པའི་ལམ་
 བར་སྐྱོ་བྲང་དུ་བཞུགས་པ་དང་འཁོལ་བས་འཇམ་བཞད་ཀྱིས་ལྷ་སྐྱ་མཛད་དེ་རྒྱལ་བ་ཐུབ་བསྟན་རྒྱ་
 མཚོ་ལ་གནས་རྒྱལ་རྣམས་སྟན་སོང་ཞུས། དེ་ནས་འཇམ་དཔལ་རིན་ཆེན་སྐུ་འཁོར་རྣམས་གཞུང་
 སའི་ཞབས་གས་སུ་གྱུར།

འཇམ་དཔལ་རིན་ཆེན་ལ་ནང་སྒོན་ཐ་ཇིའི་གོ་གནས་སྤང་།

3 ཏུས་བེང་ཞོད་འཇགས་ཆེད་འཛིག་པའི་ཆེངས་ཡིག་འགའ་ཞིག་སྤྱི་ལོ་1913པ་ཆུ་སྤང་ལོའི་ཟླ་བ་
བར་པའི་ཆོས་བརྩམས་ཀྱི་ཉིན། རྒྱ་གར་གྱི་བྱང་པོས་སེམས་ལ་ཞེས་པའི་ས་ཆ་དེར་ཀྱང་དབྱང་སྤིང་
གཞུང་གི་སྐྱེ་ཁམས་དབྱི་སྤོང་དང་། ལང་ཉའེ་ཡིན། དབྱིན་ཇིའི་སྐྱེ་ཁམས་སྒོན་ཆེན་ཆེ་ལ་མ་ཏུང་
དང་། བོད་ཀྱི་སྐྱེ་ཁམས་སྤིང་སྒོན་བཤད་སྐྱེ་དཔལ་འབྱོར་རྩི་རྩེ་སོགས་ཀྱིས་གཙོ་བྱས་ནས་སེམས་ལོའི་
གྲོས་ཚོགས་ཞེས་པ་དེ་འཛོགས། བོད་ཀྱི་སྤིང་སྒོན་བཤད་སྐྱེ་དཔལ་འབྱོར་རྩི་རྩེ་གྲོས་ཚོགས་ནང་དུ་
རེ་འདུན་དོན་ཚན་དུག་བཏོན་པ་དེ་ལ།

ཀྱང་དབྱང་སྤིང་གཞུང་གི་སྐྱེ་ཁམས་དབྱི་སྤོང་གིས་དགག་ལན་དོན་ཚན་བདུན་བཏོན་པས་ཀྱང་
དབྱང་གི་སྐྱེ་ཁམས་དང་། བོད་ཀྱི་སྐྱེ་ཁམས་བར་འཁོན་ཚད་བྱང་། དབྱིན་ཇིའི་སྐྱེ་ཁམས་ཆེ་ལ་མ་ཏུང་
གིས་བར་འདུམ་གྱི་ཚུལ་དུ་དོན་ཚན་བརྩམས་གཅིག་བཏོན་ཡོད་པ་དེ་དག་ཞིབ་གསལ་གྱི་མ་དཔེ་《དེབ་
ཐེར་ཀུན་གསལ་མེ་ལོང་》ན་བཀོད་པ་ལྟར་རོ། ཏུས་དེར་བོད་སོག་བར་ཡང་གྲོས་མོལ་ཆོད་ཡིག་
དོན་ཚན་བདུན་བཞག་སྤྱི་ལོ་1913ལོར་ཉེ་ཉོར་དར་རྒྱས་དགོན་པས་བེ་རི་དགོན་པ་མགོ་བརྩམས་
བྱས། 1914ལོར་བེ་རི་དགོན་པས་སེ་ཁྲོན་དམག་ཁྲིད་ནས་དར་རྒྱས་དགོན་པ་དང་འཐབ། བོད་
དམག་གིས་དར་རྒྱས་དགོན་པ་ལ་རྒྱབ་སྐྱོར་བྱས་ནས་སྤྱི་ལོ་1917ལོར་བོད་དམག་དཀར་མཛེས་ལ་
སླེབས། དམག་འཐབ་བྱས་ཀྱང་བོད་དམག་པམ། སྤྱི་ལོ་1918པའི་ས་རྩ་ལོར་ཉག་ཁོག་གི་མདོ་སྤྱི་
ཆབ་མདོར་སློང་། བོད་ཟླ་བདུན་པའི་ཆོས་བརྩམས་ཀྱི་ཉིན་ཆབ་མདོར་བོད་རྒྱ་ཆེངས་ཡིག་དོན་ཚན་
བརྩམས་ཀྱིས་བཞག་སྟེ། དཀར་མཛེས་རོང་པ་ཆ་ཡན་ཆད་བོད་ས་གནས་སྤིང་གཞུང་གི་ཁོངས་སུ་
གཏོགས་རྒྱུ་དང་། འབྲེ་ཆུ་ཤར་ལུབ་གཉིས་ཀྱི་སྤེ་དགོ་རྒྱལ་པོའི་མངའ་སྤེ་རྣམས་ལྔར་བཞིན་སྤེ་དགོ་
རྒྱལ་པོས་འཛིན་སྐྱོང་བྱ་རྒྱལ། མདོ་སྤྱི་ལོ་ཁྲུབ་ཀྱིས་སྤེ་དགོ་འཛིན་མདའ་རྩ་དོན་གཙོད་བརྩམས་པ་
དང་། དེར་ཁྱུང་རམ་མདའ་དཔོན་དང་། བཀྲས་མཐོང་མདའ་དཔོན་གཉིས་རྒྱུན་བཞུགས་མཛད་
ཅིང་སྤེ་དགོ་རྒྱལ་པོ་དང་མཉམ་དུ་འཛིན་སྐྱོང་གི་གཙོ་འགན་བཞེས། སྤྱི་ལོ་1919ས་ལྷག་ལོར་སྤེ་
དགོ་རྒྱལ་པོ་ཨ་རྩ་རྩི་རྩེ་སེང་གེ་སྐྱེ་གཤེགས། ལོ་དེར་སྤྱི་ལོ་བེ་རི་དགོན་པ་ལ་རྒྱ་དམག་གིས་
རོགས་རམ་དང་། དར་རྒྱས་དགོན་པ་ལ་བོད་དམག་གིས་རོགས་རམ་བྱས་ཉེ་དམག་འབྲུག་བྱས།
བོད་དམག་པལ་ཆེར་སྤེ་དགོར་བསྟན། བོད་དམག་གིས་སྤེ་དགོའི་མི་སེར་ལ་ཁྲལ། ལག་རྒྱབ་
བརྩུང་། ལུང་མེད་ལ་བཙན་གཤམ་སོགས་ཁྲིམས་མེད་ཀྱི་བྱ་ལས་མང་པོ་བྱས་པས་བོད་དམག་ལ་
འཁོན་སེམས་ཆེ། རབ་བྱུང་བརྩམས་པའི་མེ་འབྲུག་སྤྱི་ལོ་1916ལོར་སྐྱེ་འབྲུངས་པའི་ལྷ་སྤོང་ཆོ་
དབང་བདུད་འདུལ་ལོ་ངོ་བཞི་ལ་ཐེན་ཅམ་པ་དེར་བོད་གཞུང་ནས་ཐའེ་ཇིའི་གོ་གནས་གནང་།
སྤྱི་ལོ་1926ལོར་གོང་ས་བརྩམས་པའི་བཀའ་ལླང་དོན་ཐོབ་བཞིན་སྤེ་དགོ་ལུག་བྱུབ་སྤེང་དུ་སྤེ་
དགོའི་གདུང་རབས་ང་གཅིག་དང་། རྒྱལ་རབས་ཉེར་གཉིས་པའི་གསེར་ཁྲི་ལ་མངའ་གསོལ། དབུ་
ཟླ་ལག་ལྔ་དང་། མདའ་དཔོན་ཁྱུང་བཀྲས་རྣམ་གཉིས་བཙས་ཁྲི་འདོན་གྱི་མཛད་སྒོར་ལྷགས།
ལྷགས་ལྷག་སྤྱི་ལོ་1931ལོར་ཁྲོན་ཁམས་མཐའ་སྤྱང་དམག་མིས་དཀར་མཛེས་ནས་རིམ་བཞིན་དམག་
འཐབ་བྱས་ཉེ་བོད་དམག་ཡར་དེད།

སྤྱི་ལོ་1932ལོར་བོད་ཟླ་བཟླ་བཟླ་པ་བོད་དམག་ཀམ་ཐོག་བར་དེད། ལོ་དེར་ཀམ་ཐོག་གྲོས་མཐུན་ཞེས་
པའི་ཆེངས་ཡིག་དོན་ཚན་དུག་བཞག་གནས་སྐབས་འབྲེ་ཆུས་བཙད་མཚམས་བྱས་པའི་འབྲེ་ཆུའི་

ཤར་རྒྱུད་ཤེས་ཁམས་ཞིང་ཆེན་གྱི་ཁོངས་གཏོགས་དང་། འབྲི་ཚུའི་རུབ་རྒྱུད་བོད་གཞུང་གི་ཁོངས་
 གཏོགས་བྱས། འོན་ཀྱང་འབྲི་ཚུའི་ཤར་རུབ་གཉིས་སུ་ཡོད་པའི་ཕྱི་དགའི་མངའ་སྡེ་རྣམས་ཟུར་སོར་
 རང་འཇགས་ཕྱི་དགའི་རྒྱལ་པོའི་མངའ་ཁོངས་བྱས་ཐོག་ཕྱི་དགའི་ཤར་རྒྱུད་དུ་ཤེས་ཁམས་སྲིད་དོན་རྒྱ་
 ཚབ་གྱི་ས་སྐོ་བཞག་ཕྱི་དགའི་རུབ་རྒྱུད་ས་ཁུལ་དུ་མདོ་སྐྱེ་ས་དབང་གི་ཁོངས་གཏོགས་བྱས། འབྲི་ཚུ་
 ཤར་རུབ་གཉིས་ཀྱི་ཕྱི་དགའི་མི་སེར་རྣམས་ཀྱིས་ཕྱི་དགའི་རྒྱལ་པོ་ལ་ཟུར་སྡོལ་བཞིན་ཁྲལ་དང་།
 ལག་ཅི་ཡོད་སྟོང་དགོས་པའི་ཁར། འབྲི་ཚུ་རུབ་རྒྱུད་པས་བོད་ཁྲལ་དང་། ཤར་རྒྱུད་པས་རྒྱ་ཁྲལ་
 སྟོང་དགོས་པ་མི་སེར་རྣམས་སྤྱག་བཟུལ་བཟོད་མེད་སྟེང་དགོས་པའི་དུས་སྐབས་ཤིག་བྱུང་། ལྷོ་ལོ་
 1935ལོར་དམར་དམག་དཔལ་མཛོལ་རྒྱུ་སྤྱོད་དུ་སྒྲེབས། དགེ་སྤྱུག་སྤྱུལ་སྤྱུས་དམར་དམག་ལ་སྡེ་ལེན་
 གང་དགས་བྱས་སྤྱུག་དམག་སྤྱི་ཆེན་པོ་ཀྱང་ཉེ་དང་གོགས་པོར་བྱུར་སྤྱི་ལོ་1936ལོར་བྱ་མོད་སྟོབས་
 ལུན་དང་། གནས་ར་འཇམ་དབྱངས། འོག་མ་ཕྱག་མཛོད་བསོད་ནམས་ཆོ་རིང་གསུམ་གྱིས་
 དམག་དཔོན་བྱས་ཉེ་ཕྱི་དགའི་ལས་དམག་ཉོར་ཁོག་དུ་ཆས་ནས་དམར་དམག་དང་འབབ་འཁྲུགས་
 བྱས་མཐར་ཕྱི་དགའི་དམག་པམ། བྱ་མོད་སྟོབས་ལུན་དང་། ཚུ་རྩོ་ཐུབ་བསྟན་གཉིས་མས་པས་
 དམར་དམག་གིས་བཟུང་། སྐབས་དེར་བྱ་མོད་སྟོབས་ལུན་དང་། ཀྱང་ཉེ་ཅུང་སི་ལིང་མཇལ་
 འཕྲད་གྱི་གོ་སྐབས་བྱུང་། ཡིད་ལྗང་ལྷ་རུ་ཕྱི་པས་གཡག་བཞི་བརྒྱ་དང་རྟ་བརྒྱ་ཐམ་པ་དམར་དམག་
 ལ་སྤྱད་པས་བྱ་མོད་སྟོབས་ལུན་ཕྱིར་ཕྱི་དགའི་ལོག་ཁེས་སོགས་ཕྱི་དགའི་ལོ་རྒྱུས་ལས་གསལ། སྐབས་
 དེར་ཀྱང་ཉེ་ཅུང་སི་ལིང་གིས་ཁྲིད་སྟོན་འོག་ཁམས་ཕྱོགས་སུ་བོད་པ་སྲིད་གཞུང་བཅུགས་ཤིང་
 གཞུང་སའི་ལས་ཁུངས་དཔལ་མཛོལ་གོང་དུ་བཅུགས། དགེ་སྤྱུག་སྤྱུ་སྤྱོད་ཕྱ་པ་སྐལ་བཟང་བསྟན་
 འཛིན་བོད་པ་སྲིད་གཞུང་གི་ཀྱང་ཞི་དང་། ཕྱི་དགའི་བྱ་མོད་སྟོབས་ལུན་ཕྱི་འབྲེལ་སློན་ཆེན། སྡེ་
 མངའ་སྟོབས་རྒྱལ་ལོར་སྲིད་སློན་ཆེན། མགོན་པོ་ཆོ་རིང་དང་དམར་དམག་གི་བྱ་ཤེས་དབང་ཕྱག་
 དམག་དོན་སློན་ཆེན་བཅས་བསྐོ་བཞག་གནང་བ་བྱུབ་བསྐྱགས་བྱས་པ་དང་། གསར་བརྗེ་ཆོགས་
 པའི་རྩ་དོན་དོན་ཚན་བཅུ་གཉིས་འབབས་བྱས་པར། གོ་མིན་ཏང་སྲིད་གཞུང་ལ་བསམ་ཡུལ་ལས་
 འདས་པའི་བྲེལ་དངངས་སྤྱེས་ཚུལ་《གོ་མིན་ཉིན་རེའི་ཆོགས་པར་》ཐིངས་41པའི་ནང་གསལ།
 ཞེས་བྱ་ཤེས་དབང་ཕྱག་རྗེས་དྲན་ཞུ་ཆོག་ ཏུ་གསལ།

4 བོད་ཤར་ཕྱོགས་མནའ་འབྲེལ་ཆོགས་པ་བྱུང་ཚུལ།

ལྷོ་ལོ་1921པའི་ལྷགས་བྱ་ལོར་སི་ཁྲོན་དམག་གིས་འབའ་དཔོན་རིགས་མང་པོ་བསད་བཅོམ་བྱས།
 སྐོ་ར་ཨ་ཤེས་ཆང་ཁང་གཞིས་མེར་བསྐྱེད་དེར་འབའ་པ་ཕུན་ཆོགས་དབང་རྒྱལ་འཁྲུངས། དེ་
 རྗེས་འབའ་ཕྱི་པས་རྒྱ་བོད་གཉིས་ཀྱི་དཔོན་རིགས་ཆོའི་གཉའ་གཞོན་དང་ཁྲལ་རིགས་ལ་བྱེན་ལོག་
 བྱས་ཤིང་འབའ་རང་ཕྱི་རང་དཔོན་བྱ་རྒྱུའི་ལས་འགུལ་རྒྱན་འཁྲུངས་བྱས། ལྷོ་ལོ་1930ལོར་འབའ་
 པ་སྐལ་བཟང་ཆོ་རིང་ནན་ཅིང་ནས་ཕྱིར་བོད་དུ་སྐབས། གོ་མིན་ཏང་ཀྱང་དབྱང་སྲིད་གཞུང་གི་
 མིང་ཐོག་ནས་འབའ་ཐང་དབང་སྐུར་བྱེད་མཁན་གྱི་ས་གནས་རྒྱ་དཔོན་རྣམས་མགོ་བརྒྱུད་བྱས།
 ཡང་སྤྱི་འབའ་པ་རྒྱ་བའི་པ་ཡབ་དང་། ཀྱའོ་ཡའོ་ཅུང་རྒྱལ་ཐང་གི་བོད་རིགས་ཡིན། རྗེ་བཅུན་
 ཆོས་འཕེལ་འབའ་པ་སྐལ་བཟང་འཇུར་མེད་ཀྱི་པ་ཡབ་ཡིན།
 མི་ཡིང་ཀྱང་བཅས་བཞི་པོས་འབའ་ཕྱི་གཙོ་སྟེང་བྱས། ལྷོ་ལོ་1931ལོར་སི་ཁྲོན་གྱི་དམག་དབྱང་སྤར་
 ཡང་འབའ་ཐང་དུ་སྒྲེབས་པས་སྐལ་བཟང་ཆོ་རིང་ཕྱོགས་ཕྱོལ་བྱེན། ཡང་སྤྱི་སོགས་མགོ་གཙོ་བཞི་པོ་

བསང། གྱི་ལོ་1935ལོར་སྐར་ཡང་འབའ་པ་སྒོ་བཟང་དོན་གྲུབ་དང་། སྒོ་མ་མདའ་རབ་དགའ།
མགར་ར་སྒོ་མ་སོགས་ཅ་འཇུགས་བྱས་ཏེ་ཁམས་པ་རང་ཕྱེ་རང་བདག་བྱ་རྒྱུ་ལས་འགུལ་སྒེལ། གྱི་
ལོ་1939ལོ་དེར་འབའ་པ་ཕུན་ཚོགས་དབང་རྒྱལ་གྱིས་ནན་ཅིན་སྒོ་བ་གྲ་ཆེན་མོའི་ནང་དུ་གསར་
བརྗེའི་ལས་འགུལ་སྒེལ། གྱི་ལོ་རྒྱལ་པ་སྒོ་བ་ཕྱོགས་ཚོགས་པ་ལྟར་དང་། དོན་དངོས་གསང་བའི་སྒོ་
ནས་བོད་པ་གྲུང་ཁྲན་ཏང་བཙུགས་ཏེ་གོ་མིང་ཏང་གིས་འབའ་ཕྱེ་ཤོག་ལ་དྲག་གཞོན་བྱས་པར་སྒོ་ལ་
ལན་སྒོག་རྒྱར་བཅོན། ཐོག་མའི་ཏང་གི་ཅ་འཇུགས་ལ་ཕུན་དབང་དང་། དཀོན་མཆོག་བཟུ་ཤིས།
དག་དབང་སྐལ་བཟང་། ཤེས་རབ། མ་བྱ་དོན་གྲུབ་བཅས་མི་ལྔ་ཡོད། 1940ལོར་ཕུན་དབང་
སྒོ་བ་གྲ་ནས་ཕྱིར་ཕུད་བཏང་དེ་ནས་ཁོ་ཆོ་ཁྲུང་ཆིང་ལ་སོང་ནས་སུ་ལེན་གཞུང་ཆབ་པ་ཕོན་ཡི་ཤིང་
དང་། དྲུང་ཡིག་ཆེན་མོ་རྒྱན་ཏེ་ལིས་བཅས་སུ་ལེན་གྲུང་ཁྲན་ཏང་དང་། ཡེ་ཅན་དབྱིང་སོགས་
གྲུང་གོ་གྲུང་ཁྲན་ཏང་གི་འགོ་བཟུང་ནམས་དང་འབྲེལ་བ་ཞུས་པས་དེ་དག་གིས་མཇལ་འཕྲད་གནང་།
ཟ། ར་ལྷག་གི་དོན་རྒྱུ་བྱུང་རྒྱུ།

གྱི་ལོ་1933ལོར་རྒྱལ་བ་སྐུ་ཕྱིང་བཙུགས་པ་སྐུ་གཤེགས་པ་དང་པ་བོང་ཁ་པར་བཅིངས་འགོ་ལ་
ཐོབ་སྟེ་སྐུ་མཆོམས་ལས་ཐོན། ཁམས་ཕྱོགས་སུ་ཕྱིན་ནས་སྒོ་བ་དཔོན་པདྨ་ལ་དགག་པ་དང་། དོལ་
རྒྱལ་ཤུགས་ལྷན་སྒེལ་རྒྱུ་ལས་རྒྱ་ཆེན་པོ་གནང་། དུས་དེར་སྐུན་གསལ་གྱུན་འཁེལ་དང་།
ཅིས་དཔོན་ལྷང་ཤར་རྩེ་རྩེ་རྒྱལ་མཆོན། ཆ་རོང་ཟླ་བཟང་དག་འདུལ་སོགས་དཔོན་རིགས་རྣམས་
སྤྱིད་དབང་འཕྲོག་རིས་ཀྱི་འཐབ་ཚོད་དེ་ལྷར་ལས་རྣེ་རར་ཆེ་བར་གྱུར། སྐབས་དེར་དབྱིན་ཡུལ་
སོགས་ཕྱི་རྒྱལ་གསལ་གསལ་སོང་ནས་མཐོང་རྒྱ་ཅུང་ཆེ་བ་དང་། སྒོན་ཐོན་གྱི་བསམ་སྒོ་ཅན་གྱི་ལྷང་
ཤར་བ་གཅོས་པའི་ཡར་ཐོན་ཚོགས་པས་བོད་ཀྱི་ཆབ་སྲིད་ཀྱི་ལམ་ལུགས་བཟོ་བཅོས་གཏོང་རྒྱུ་རེ་
བ་བཏོན། བཀའ་བཀོད་རྒྱུ་འཛིན་གྱི་ལམ་ལུགས་རྙིང་པ་དང་། མི་ཆོར་བདག་བབྱང་བྱ་བའི་
བཀའ་སྒོན་གྱི་གོ་གནས་དེ་དག་མེད་པར་བྱེད་ཅིང་། མི་དམངས་འཐུས་ཚོགས་བཙུགས་རྒྱུ་དང་།
མི་དམངས་འཐུས་ཚོགས་ཀྱིས་འོས་ཤོག་ལྷགས་ནས་བཀའ་སྒོན་འདེམས་བསྐོས་བྱ་རྒྱུ་དང་།
བཀའ་སྒོན་གྱི་བྲི་རིས་ལོ་བཞི་རེ་དང་། ལོ་བཞི་རེའི་ནང་ཐིངས་རེ་འོས་ཤོག་ལྷགས་རྒྱུ་ལས་མ་
འཆར་བཀའ་ཤག་ལ་ཕུལ་རྒྱུ་ཟེས། བྲི་སྒོན་ནོར་བུ་དབང་རྒྱལ་སོགས་རྙིང་ཞེན་ཕྱོགས་ཁག་གིས་དེ་
ལ་ངོ་སྒོལ་བྱས། མཐར་ཀ་ཤོད་པའི་དབྱེད་དཀྱུག་ལ་བརྟེན་ལྷང་ཤར་བའི་ཆབ་སྲིད་ལམ་ལུགས་
བཅོས་བསྐྱར་གྱི་བསམ་འཆར་དེ། བྲི་སྒོན་སྒོག་བསང་བྱས་ནས་དབང་ཆ་གཡོ་འཕྲོག་བྱེད་རྒྱུ་དང་།
བཀའ་ཤག་གི་སྤྱིད་དབང་མགོ་རྙིང་སྒོག་རྒྱུ་དེ་རྣམས་ཡིན་པའི་ཁག་དཔོན་གཡོགས་ནས་ལྷང་ཤར་
བ་བཅོན་དུ་བབྱང་། གྱི་ལོ་1934ལོའི་ཟླ་བ་5པའི་ཆོས་20 ཉིན་ལྷང་ཤར་བའི་མིག་གཉིས་བཏོན་ནས་
བྲིམས་ཆད་བཅད། ལྷང་ཤར་བའི་ཕྱོགས་ཀྱི་ཡར་ཐོན་པའི་དཔོན་རིགས་རྣམས་གནས་དབྱུང་གཏང་
རྒྱུ་དང་། དཔལ་འབྱོར་གྱི་ཉེས་ཆད་གང་འཆོམས་རེ་བཅད།

རྙིང་ཞེན་ཚོགས་ཁག་ལ་རྒྱལ་ཁ་འཐོབ་སྐབས་མི་དམངས་ཀྱི་འཆོ་བའི་བདེ་སྐྱེད་དང་དམངས་
གཙོའི་ལམ་ལུགས་ལ་གོད་ཆག་ཆེན་པོ་ཐེབས་ཏེ་བོད་ཀྱི་གནས་སྟངས་དེ་ཉིན་ལྟར་རྩེ་སྐྱེད་དུ་ཕྱིན།
གྱི་ལོ་1934པ་ཤིང་བྲི་ལོར་དྲུང་ཅིས་ཚོགས་འདུ་ཆེན་མོའི་ཐོག་སྤྱིད་སྒོན་གསར་བསྐོས་བྱེད་ཕྱོགས་སྒྲོར་
མོལ་བསྐྱར་དང་འབྲེལ།

ར་སྤྱིང་འཇམ་དཔལ་ཡེ་ཤེས་སྤྱིད་སྒོན་དང་། སྤང་མདུན་གྱུན་དགའ་དབང་ཕྱོག་སྤྱིད་སྒོན་ལས་

རོགས་སུ་བསྐྱོད། ལོ་དེར་གོ་མིན་ཏང་གྲུང་དབྱང་གིས་གཞུང་གིས་མཐོ་སྤང་བོད་དུ་མངགས། ཁོང་
 ལྷ་སར་འབྱོར་སྐབས་བསུ་བ་གཟབ་རྒྱས་ཞུས། ལྷ་ས་ལྷ་སར་གྲུང་དབྱང་གི་སྐུ་ཚབ་རྣམས་ལྷ་ལྷན་
 གཙུག་ལག་ཁང་དང་། རྒྱ་ལྷག་ར་མོ་ཆེ། སེར་འབྲས་དགེ་གསུམ་སོགས་ལ་མཆོད་འབུལ་ལ་ཕེབས།
 བོད་གཞུང་དང་གྲུང་དབྱང་བར་གྱི་འབྲེལ་བ་རྩེ་ལེགས་སུ་བྱིན། དེ་ནས་གྲུང་དབྱང་གི་
 ཆོད་དོན་ལྷན། ལྷ་སར་བཅའ་སྡོད་བྱེད་པའི་བོད་སོག་ཏུ་ཡོན་ལྷན་ཁང་གི་དོན་བྱེད་ཁང་དངོས་སུ་
 བཙུགས། དབྱིན་ཇིའི་རྩིས་འབྲངས་པ་རྣམས་ཀྱིས་རྩིས་ལ་ངོ་ཚོད་བྱེད་པའི་བྱ་སྤྱོད་མང་པོ་སྤྲེལ།
 ཟ࿳་ལོ་1937ལོར་པཌ་ཆེན་སྐུ་ཕྱིར་དགུ་བ་སྐུ་མདོར་སྐུ་གཤེགས།
 སྐབས་དེར་པཌ་ཆེན་ནང་མ་སྐང་གི་ལས་སྡེ་པ་གཙོ་བོ་ལི་རིམ་བཞི་པའམ། འབའ་པ་སློ་བཟང་ཆོས་
 འབྱོར་དང་། ཅིང་འཛིགས་མེད་སོགས་སྐུ་འཁོར་རྣམས་དཀར་མཛེས་ལ་སྦྱོས་པ་དང་། པཌ་ཆེན་
 ནང་མ་སྐང་གི་དངོས་རྒྱུ་འབོར་ཆེན་ཡོད་པ་དེ་དག་ལས་དོ་པོ་སྐུ་མ་ཅུ་ཅམ་ཞིག་ཨ་མདོ་ལ་ཁྱེར་
 བས་བདག་པོར་བྱེད་ཐུབ་པ་བྱུང་ཡོད་པ་ཅིམ་ལས་གཞན་པའི་དངོས་རྒྱུ་ཐམས་ཅད་སི་ཁྲོན་དམག་
 དཔོན་ལི་ལུན་དུའེ་ཡིས་འཕྲོག་བཅོམ་བྱས། ཟ࿳་ལོ་1941ལོར་རྩིས་སྐུ་སྐག་ཆེ་བས་ལོ་གསུམ་སྐུ་
 མཆོམས་བཞུགས་ཤིང་དེ་བར་ལྷག་བྲག་ནས་བྱིན་སྐྱོད་མཛད་རྒྱ་བྱས། ཟུར་ཁང་བ་བཀའ་སློན་དང་།
 ལྷ་སྐབ་པ་ཅིས་དཔོན་བསྐྱོད། 1942ལོར་བོད་ཀྱི་ཕྱི་འབྲེལ་ལས་ཁུངས་བཙུགས། དབྱིན་ཇི་
 སོགས་ཕྱི་རྒྱལ་ཁག་གི་བོད་སྡོད་ངོ་ཚབ་པ་རྣམས་ཕྱི་འབྲེལ་ལས་ཁུངས་བརྒྱུད་ནས་འབྲེལ་བ་བྱ་
 དགོས་པ་ལས་ཐད་ཀར་བཀའ་ཤག་ལ་འབྲེལ་བ་བྱ་མི་ཆོག་པར་བཞེས། ལོ་དེར་ཕུན་ཚོགས་དབང་
 རྒྱལ་དང་། དག་འདུལ། ཆོས་གྲགས། ལྷོ་བས་ལུན་སོགས་ཀྱིས་གཙོ་བདག་བྱས་པའི་མེ་སྐར་
 ཁང་ཞེས་པའི་ཆོགས་པ་དེ་བཙུགས། ཟ࿳་ལོ་1943ལོར་ལྷ་སར་ཕུན་ཚོགས་དབང་རྒྱལ་དང་།
 བཀྲས་མཐོང་སྐུ་སོགས་ཀྱིས་གངས་རྒྱུངས་གྲུང་ཁྲན་རིང་ལུགས་ཆོགས་ཁུང་ཞེས་པར་བཙུགས་
 བས་གསར་བརྒྱུད་ལས་འགུལ་སྤྲེལ། དེ་ནས་འབའ་པ་ཕུན་ཚོགས་དབང་རྒྱལ་རྒྱ་གར་དུ་བྱིན་ནས་རྒྱ་
 གར་གྲུང་ཁྲན་ཏང་དང་འབྲེལ་བ་བཙུགས། ཟ࿳་ལོ་1944ལོར་ལྷག་བྲག་གིས་བྱིན་སྐྱོད་ལོ་གསུམ་བྱས་
 རྩིས་སྐུ་ཡང་རྩིས་གིས་བྱིན་དབང་འཛིན་རྒྱ་དོན་སྤྱོད་མ་བྱུང་ལྷོ་བས། རྩིས་པར་གྱི་འགུལ་
 བའི་རྒྱུ་འཛིང་རྩིས་བྱིན། ལོ་དེར་བཀའ་སློན་ཟུར་ཁང་དབང་ཆེན་དགེ་ལེགས་ཀྱིས་དམག་མི་
 ཉིས་བརྒྱ་ཅམ་ཁྲིད་དེ་རྩིས་དགོན་དུ་སོང་སྟེ་རྩིས་འཛིན་བཟུང་བྱས། སེ་ར་བྱེས་བྲ་སོགས་ནས་
 རྩིས་གི་རྒྱབ་རྩེ་ལངས་ཏེ་བོད་གཞུང་དང་དམག་འབྲུག་བྱས་མཐར་སེར་དམག་དགུ་བརྒྱ་ཅམ་
 བསད། མང་པོ་ཞིག་ཟས། འགའ་ཞིག་བཟུང་། སེ་ར་མཁན་པོ་དག་དབང་རྒྱ་མཆོ་སོགས་མི་
 མགོ་བརྒྱ་ཅམ་ཞིག་ཁམས་ཕྱོགས་སུ་བྱོས། ཟ࿳་ལོ་1947ལོར་མེ་པག་ལྷ་བ་གསུམ་པར་རྩིས་འཛིན་
 དཔལ་ཡེ་ཤེས་བཀོངས་པ་དེ་ལ་རྩིས་དོན་རྒྱུ་ཞེས་བེད། ཕུན་ཚོགས་དབང་རྒྱལ་རྒྱ་གར་ནས་
 ཕྱིར་བོད་དུ་ཐོན་པ་དང་ཁམས་ཕྱོགས་སུ་ཕེབས་ཏེ་ཟ࿳་ལོ་1945ལོར་བོད་པ་གྲུང་ཁྲན་ཏང་མི་ཆོས་
 ཁམས་བདེ་ཆེན་རྟེན་གཞིར་བྱས་པའི་ བོད་ཤར་རྒྱུད་མི་དམངས་རང་སྐྱོང་མནའ་འབྲེལ་ ཆོགས་པ་
 བཙུགས། 1946ལོར་ཆོགས་པ་དེས་འབྲི་རྒྱུ་ཤར་རྒྱུད་པོའི་འོས་ལངས་ཀྱི་གནས་གཞི་འཛུགས་
 རྒྱུ་འཆར་གཞིར་པམ་ཉེས་ཐེབས། གོ་མིན་ཏང་གི་གཞུང་གིས་ཕུན་དབང་སོགས་གྲུང་ཁྲན་
 ཏང་དང་འབྲེལ་ཡོད་ཀྱི་མི་སྣ་འཛིན་བཟུང་དགོས་པའི་རྒྱ་བྱུང་བཀའ་ཡིག་བྱུར། དག་དབང་ཏང་
 ཀང་དུ་བྱོས། ཕུན་ཚོགས་དབང་རྒྱལ་ས་ཐམ་དུ་རེ་ཞིག་གསལ། དེ་ནས་ལྷ་སར་ཕེབས་ནས་གསར་

བརྗེ་ལས་འགུལ་སྒྲེལ། 1949ལོའི་ཟླ་7པར་སྤྱི་མཐུན་གྲུབ་པའི་ཐོག་མེད་ཀྱི་དཔོན་རིགས་
 རྣམས་དང་། གྲུང་ཁྱེད་ཀྱི་མི་རྣམས་ཕྱིར་འབྲུང་བྱས། ལོ་དེའི་ཟླ་བ་བརྒྱད་པར་འབའ་ཐང་
 གསང་བའི་ཏང་བཅུགས་ཏེ་ཤར་བོད་གཞིན་ཅུ་དམངས་གཙོ་གནའ་འབྲེལ་ཚོགས་པ་ཞེས་པ་དེ་
 བཅུགས། ཟླ་བ་10པའི་ཆེས་1ཉིན་གྲུང་དུ་མི་དམངས་སྤྱི་མཐུན་རྒྱལ་ཁབ་དབུ་བརྟེས། 1950ལོར་
 བཅེངས་འགོལ་དམག་མི་ཁམས་ཤར་ཕྱོགས་སུ་དཔུང་འབྱུག་བྱས། ཟླ་བ་7པར་དཀར་མཛེས་དགེ་
 ལྷག་རིན་པོ་ཆེ་བོད་རྒྱལ་མཐུན་ལམ་སྤྱིག་པའི་ཕོ་ཉ་རུ་སྤྱི་མཐུན་ཕེབས་པའི་ལམ་བར་ཆབ་མདོར་སྐྱ་
 གཤེགས། དུས་དེར་བོད་ཡུལ་ཤར་ཕྱོགས་ཀྱི་ས་གནས་པལ་ཆེར་རང་སྤེལ་རང་དཔོན་དུ་གྱུར་པ་ལྟ་བུ་
 ཞིག་ཆགས་ནས་དབུས་ཕྱོགས་ཀྱི་རྒྱ་ལྷག་དོན་རྒྱུན་ལ་སོགས་བྱུང་བའི་རྒྱུན་གྱིས། སྤེལ་བངས་ཀྱི་
 འདུག་ཆུས་དང་། འཚོ་བའི་གནས་ཚུལ་སྒྲོར་ལ་འབྱུར་ཐོག་དང་དཀའ་ངལ་ཆེན་པོ་མ་བྱུང་།
 མཚོ་སྒོན་པོའི་ཕྱོགས་ཀྱི་ཙོང་ཆུའི་སྤོ་བྱང་དང་། མ་ཆུའི་སྤོ་བྱང་། མ་སྤོད་མགོ་ལོག་མ་གཞུང་ཁྱི་ཀ
 དགུ་ཆུའི་རྒྱུད་སོགས་ཀྱི་ཡུལ་གྱུ་ཐམས་ཅད་རང་རང་གི་དཔོན་མགོ་རེས་བདག་དུ་བབྱུང་ནས་
 བཅུད་ཡོད་པ་དང་། ཁམས་ཕྱོགས་ཀྱི་སྤོད་རྒྱུད་དུ་སྤྱི་རྒྱུ་མདོའི་ཕྱོགས་ཀྱི་འགོ་པ་ཉི་ཤུ་ཅ་ལྔ་པོ་
 ཐམས་ཅད་ནང་ཆེན་རྒྱལ་པོས་དབང་དུ་བྱེད་ཅིང་། ཁམས་བར་ཕྱོགས་སུ་རོང་སྤེལ་རྒྱུ་ལག་ཉར་
 ལ། འབྲོག་སྤེལ་རྒྱུ་རྒྱ་གཉིས་གཙོས་པའི་མདོ་ཁམས་སྤང་དུག་པལ་མོ་ཆེའི་ཡུལ་གྱུ་ཐམས་ཅད་
 སྤོབས་ལྡན་སྤེལ་དགེ་རྒྱལ་པོས་བདག་སྤྱོད་བྱས་ཡོད་པ་དང་། འབའ་ལི་རྒྱལ་གསུམ། ཉོར་སེར་ཁག་
 ལ་ལ་སོགས་པ་རྣམས་རང་རང་གི་དཔོན་འགོ་རྣམས་ཀྱིས་འཛིན་སྤྱོད་བྱས་ཡོད། ཁམས་སྤང་
 ཕྱོགས་སུ་ཕྱགས་ལ་རྒྱལ་པོས་གཙོས་པའི་རྒྱལ་རོང་རྒྱལ་ཁག་བཅོ་བརྒྱད་པོ་དེ་དག་གི་ཤར་རྒྱལ་མོ་
 རོང་གི་ཡུལ་གྱུ་ཐམས་ཅད་དང་། མི་ཉག་ཁ་ལ་གྲུ་བཞི་བཅས་ལ་དབང་སྐྱུར་བྱས་ཡོད།
 རྒྱལ་རོང་རྒྱལ་ཁག་བཅོ་བརྒྱད་ནི། ཆོས་རྒྱལ་སྤོང་བཅོན་སྐམ་པོའི་སྐབས་སུ་བོད་ཤར་ཕྱོགས་ཀྱི་
 མཐའ་སྤང་དམག་མི་རྣམས་ཕྱིས་སུ་རྒྱལ་པོས་བཅོ་བརྒྱད་དུ་བྱས་ནས་གཞིས་ཆགས་པའི་ཚུལ་དམུ་
 དགེ་བསམ་གཏན་གྱིས་བཅུམས་པའི་《རྒྱལ་རོང་གི་ལོ་རྒྱུས་》ལས། རྒྱལ་རོང་རྒྱལ་ཁག་བཅོ་བརྒྱད་
 ཅེས་གྲགས་པའི་བོད་ཀྱི་མཐའ་མཚམས་སྤང་བའི་རྒྱལ་པོས་བཅོ་བརྒྱད་ནི།

1. ལྷགས་ལ་རྒྱལ་པོ། 2. མདོ་སྤང་དམ་ཀ་ལ་རྒྱལ་པོ། 3. མགོ་སྤོད་རྒྱལ་པོ། 4. དགེ་ཤིས་ཅ་
 རྒྱལ་པོ། 5. པ་ཐམས་རྒྱལ་པོ། 6. བྲག་སྤོང་རྒྱལ་པོ། 7. ལུ་ཕྱི་རྒྱལ་པོ། 8. མདའ་མདོ་རྒྱལ་པོ། 9.
 བཅོན་ལྷ་རྒྱལ་པོ། 10. འོག་གཞི་རྒྱལ་པོ། 11. ལུང་དགུ་རྒྱལ་པོ། 12. རྒྱལ་ཁ་རྒྱལ་པོ། 13. སོ་
 མང་རྒྱལ་པོ། 14. ཅོག་ཅོ་རྒྱལ་པོ། 15. རྩེ་འགག་རྒྱལ་པོ། 16. བཟླན་པ་རྒྱལ་པོ། 17. ཁྱོ་
 སྐབས་རྒྱལ་པོ། 18. རྒྱ་ཆེན་རབ་བཏན་རྒྱལ་པོ་ཞེས་གསལ་བ་ལྟར་རོ།

། ས་བཅད་ལྔ་པ། བོད་དམག་གི་སྤྱིག་གཞི་སྒྲོར།

བོད་ཀྱི་ཡུལ་འདིར་དམག་དོན་གྱི་སྤྱིག་གཞི་སྒྲོར་ལ་ཆོས་རྒྱལ་སྤོང་བཅོན་སྐམ་པོའི་དུས་ནས་ཆེས་
 སྤུན་སྤུན་ཚོགས་པ་ཞིག་བྱུང་ཡང་། བོད་ཁམས་སིལ་བུར་འཐོར་རྗེས་མི་ལོ་བཞི་བརྒྱ་ཅམ་གྱི་དུས་
 ཡུན་ནང་དུ་དེ་དག་གི་རྣམ་པ་ཅམ་ཡང་མེད་པར་གྱུར་ཡོད་པ་ནི་བཤད་མ་དགོས། འགོ་མགོན་
 ཆོས་རྒྱལ་འཕགས་པས་བོད་ལ་དབང་སྐྱུར་བྱས་པ་ནས་བབྱུང་བྱིད་སྤོང་སོ་སོའི་སྐབས་སུ་རང་གི་
 དགོས་མཁོ་དང་བཟུན་པའི་དམག་གི་སྤྱིག་གཞི་རེ་བཅུགས་ཡོད་པ་གསལ་ཡང་ཞིབ་པའི་དབུད་གཞི་

མ་མཐོང་། རྒྱ་ལའི་ལྷ་མ་ལྷ་པ་ཆེན་པོས་བོད་ཀྱི་མིང་དབང་བཟུང་སྟེ་དགའ་ལྷན་པོ་བྲང་གི་མིང་
 དབང་བཅུགས་པ་ནས་དམག་དོན་གྱི་སྐོར་ལ་ཐུགས་ཁུར་དང་དག་འདོན་ཆེན་པོར་གནང་ཡོད་
 ཅིང་དེ་ནས་རིམ་བཞིན་དམག་གི་སྒྲིག་གཞི་དེ་འབྲས་སྒོ་རྩེ་ཆོང་དུ་ཕྱིན་ཡོད་པའི་སྐོར་ཞིབ་ཕྲ་པ་
 མངས་ཤོར་བྱས་བཅུམས་པའི་《བོད་དམག་དོན་སྐོར་གྱི་གནད་དོན་འགའ་ལ་ཅུང་ཟད་དཔྱད་པ་》
 ཞེས་པ། ཟ࿳་ལོ་1992ལོའི་《ཀྲུང་གོའི་བོད་ཀྱི་ཤེས་རིག་》དེབ་དང་པོའི་ནང་འཁོད་པ་དེའི་ནང་
 དོན་དང་། རེ་མིག་ལྟར་འདྲིར་མདོར་བསྡུས་ཤིག་དགོད་དོ། ། དེ་ཡང་རྒྱ་ལའི་ལྷ་མ་ལྷ་བྲང་ལྷ་
 པའི་སྐབས་སུ། གཞིམ་ཆུང་པ་ཞེས་པའི་གོ་དྲག་སྤང་དམག་གཅིག་བྱང་མྱོང་བ་དེ་ནི་བོད་ཀྱི་ས་སྤྱོད་
 གི་ཉེན་སྤང་དམག་མི་ཡིན། རྩིས་སུ་ལྷ་སའི་སྒོར་ལམ་ཆེན་པོ་ཆོགས་པའི་སྐབས་སུ་གནའ་རབས་
 འཐབ་མོ་པའི་གྲོན་ཆས་ལྷས་ལ་གྲོན་ནས་གཟབ་སྦྱང་ཅུ་ཁག་གི་བྱེད་སྐོར་ཞུགས།

གཞིམ་ཆུང་པ་ལ་དམག་མི་སྤྱོད་ཕྱག་ལྷག་ཅམ་ཡོད། གནའ་ཆས་གྲོན་པའི་སྐྱ་མའི་རྣམ་པ་འདི་
 ནི་1959ལོའི་བར་དུ་གནས་ཡོད། ཅས་འཁོད་པ་སོགས་དགའ་ལྷན་པོ་བྲང་གི་སྐབས་སུ་བྱང་བའི་
 དམག་གི་སྒྲིག་གཞི་ལ་ཡར་རྒྱས་དང་བཟོ་བཅོས་བྱང་ཚུལ། དམག་ཅུ་འཇུགས་པའི་དམིགས་ལུལ།
 དམག་མའི་རྣམ་པ་དང་ལས་འགན། འཛོ་བའི་ལམ་ལུགས་སོགས་ཞིབ་ཕྲ་དཔྱད་ཚུལ་དེ་ཉིད་ལས་
 ཤེས་པར་བྱ། འདྲིར་དགའ་ལྷན་པོ་བྲང་གི་དུས་མཇུག་ལ་བྱང་བའི་བོད་དམག་གི་ཨང་རྟགས་དང་།
 མི་གྲངས། མདའ་དཔོན། སྤང་ལུལ་བཅས་རེ་མིག་དེར་འཁོད་པ་ལྟར་བཀོད་དོ།

། ཀ་དང་།

ཀ་དང་དམག་སྐར་སྐར་ནི་མདའ་ཤོག་དང་པོ་སྟེ་ཉེན་སྤང་དམག་དཔུང་ཡིན་ལ། རྟ་དམག་མི་
 གྲངས་ཆེག་སྤྱོད་པ་དེའི་མདའ་དཔོན་པོ་ལྷ་ས་རྩོད་རྩེ་དབང་འདུས། སྤང་ལུལ་གཙོ་བོ་ལྷ་ས་
 མོར་བུ་སྤྱིང་ལ། དྲག་ཆས་ལག་ཆ་ལ་མེ་སྒྲིགས་དང་ཨི་སིན་གླན་བཞི། སྤེ་རིན་གླན་ཞེ་དུག། ཨི་
 སིན་གྲེན་གླན་ཉིས་བརྒྱ། དབྱིན་ཇིའི་ཁ་བྱང་དུག་བརྒྱ། ལག་བོགས་ཆུང་བ་འགའ་ཡོད། ལོ་
 རྒྱས་ཀྱི་འཕེལ་རིམ་སྐོར། མདའ་ཤོག་དང་པོ་ནི་ཆེན་རྒྱལ་རབས་ཀྱི་གོང་མ་ཞོན་ཐོང་ཁྲིར་བཞུགས་
 སྐབས་བཅུགས་ཤིང་། དེའི་དྲག་ཆས་དང་གྲོན་ཆས་ལོགས་ལ།

རྒྱ་ལའི་ལྷ་མའི་སྐྱ་སྤང་དམག་མི་ཡིན་པར་མ་ཟད། བོད་དམག་གི་གཙོ་ཁག་ཅིག་ཡིན། མདའ་
 དཔོན་སོ་སོའི་རྒན་པ་ཆོ་དེའི་མདའ་དཔོན་ལ་བཞག་ཅིང་1956ལོར་བཅིངས་འགོལ་དམག་ལ་
 བསྐྱར་ནས་མདའ་དཔོན་ལྷག་ལྷ་ཕུན་ཆོགས་བཟླ་ཤིས་ལ་དྲང་ཞུ་དམག་དཔོན་གྱི་ཐོབ་ཐང་བསྐྱེལ།
 1959ལོར་ཟིང་འཁྲུག་ལ་ཞུགས་པས་ཆོར་དུ་གཙད་བྱུང་འཁེལ་པས་བྲོས་བྱོལ་བྱིན།

ཁ་དང་།

ཁ་དང་དམག་སྐར་ནི་མདའ་ཤོག་གཉིས་པ་སྟེ་ག་ཕྱི་དམག་དཔུང་ཡིན། ཀ་དམག་མི་གྲངས་ཆེག་
 སྤྱོད་ཡོད་པ་དེའི་མདའ་དཔོན་བཟླ་དཔལ་བཟླ་ཤིས་ཕུན་ཆོགས་དང་། འོས་སྒྲོམ་པ་རྩོད་རྩེ་རྣམ་
 རྒྱལ་གཉིས་ཡིན། སྤང་ལུལ་གཙོ་བོ་ལྷ་ས། དྲག་ཆས་ལག་ཆ་ལ་མེ་སྒྲིགས་བརྒྱད་དང་། ཐེ་རི་སི་མོ་
 ཏར་དུག་ མེ་སྒྲིགས་ཆེ་བ་བརྒྱད།

ལུ་སི་གླན་བཅུ་གཉིས། མ་ཁི་ཐུས་མེ་ཨི་སིན་གླན་བཞི། སྤེ་རིན་གླན་བཞི་བརྒྱ། ཨི་སི་གྲེན་
 གླན་བཞི་བརྒྱ། དབྱིན་ཇིའི་ཁ་བྱང་ཉིས་བརྒྱ་བཅས་ཡོད། ལོ་རྒྱས་འཕེལ་རིམ་སྐོར། མདའ་
 ཤོག་གཉིས་པ་ནི་ཟ࿳་ལོ་1792ལོར་བཅུགས་ཤིང་། ཆེན་དམག་ལ་དཔེ་བལྟས་ནས་བཅུགས་པས་ལོ་

རྒྱུས་སྤྱོད་རྒྱ་སྤྱོད་དམག་ཟེར། ལ་ཆེ་དང་། གོར་ལ། དབྱེན་ཟིའི་བཅན་འཇུག་བཅས་ལ་ངོ་སྤོལ་
བྱེད་པའི་གཡུལ་འགྲེད་དང་། མཐའ་ཁུལ་དམག་དང་། དར་བེ། སེ་ར་དགོན་པ་སོགས་ཀྱི་ནང་
འཁྲུག་ལ་ཞུགས་སྤྱོད་ཞིང་། ས་གནས་སོ་སོའི་ཙུང་ཏུང་སྤྱང་དམག་རུ་ཁག་ཆང་མ་མདའ་ཤོག་
འདྲིས་མངགས་དགོས་ཤིང་། ཏུག་ཏུ་རྒྱལ་བའི་དམག་དཔུང་ཞེས་པའི་མཆོན་ཡང་ཡོད། མི་གྲངས་
ཆིག་སྟོང་ལ་མདའ་དཔོན་གཉིས་སྟེག་འཇུགས་བྱས་ཡོད་ལ། ཆབ་མདོ་གཡུལ་འགྲེད་ཁྲོད་ཆ་ཤས་
ཤིག་ལ་གཏོར་སྤོལ་ཐེབས། བསྐྱར་སྟེག་བྱས་ཆེས་མདའ་དཔོན་བསམ་པོ་བཟུན་འཛིན་དོན་འགྲུབ་
དང་། བཀྲ་དཔལ་དོན་རྩེ་ཆོ་བཟུན་གཉིས་ལ་ཀྱང་ཞུའོ་དམག་དཔོན་གྱི་ཐོབ་ཐང་བསྟུལ། ཟ෍་ལོ་
1959ལོར་ཟིང་འཁྲུག་ལ་ཞུགས་ཆེས་ལ་ལ་ཆར་བཅད། ལ་ལ་བྱོས་བྱོལ་བྱིན།

ག་དང་།

ག་དང་དམག་སྐར་ནི་མདའ་ཤོག་གསུམ་པ་སྟེ་གཞིས་ཀ་ཚེའི་དམག་དཔུང་ཡིན། ཀྱང་དམག་མི་
གྲངས་ཆིག་སྟོང་ཡོད་པ་དེའི་མདའ་དཔོན་དཀར་བྱང་པ་ཆོ་རིང་དོན་འགྲུབ་དང་། ཟུ་བྱ་ཆོ་དབང་
ལོ་ར་བྱ་གཉིས་ཡིན།

སྤྱང་ཡུལ་གཙོ་བོ་སྟེ་དགེ། དྲག་ཆས་ལ་མེ་སྟོགས་བཅུ་བཞི་དང་། ཨི་སིན་གླན་བཞི། ཀྱའོ་པན་
མེ་མདའ་སྟག་སྟག་བཞི། ཅ་ན་ཏའི་མེ་མདའ་སྟག་སྟག་བཅུ་དྲུག་ཨི་སི་གེན་གླན་སོ་གཉིས།
མདའ་རིང་སྟོང་ཕྱག་གཅིག་བཅས་ཡོད་ལོ་རྒྱུས་འཕེལ་རིམ་སྒྲོར། མདའ་ཤོག་འདྲི་ནི་བོད་དམག་
ཁྲོད་ཀྱི་དམག་དཔུང་རྣམས་པོད་ཅན་དུ་ཆེ་ལ། མདའ་དཔོན་ཟུ་བྱ་ཆོ་དབང་ལོ་ར་བྱས་ཆབ་མདོའི་
གཡུལ་འགྲེད་ཁྲོད་འཐབ་འཛིང་གི་བྱས་ཆེས་བཞག་པས་གཞིས་ཚེའི་ཙུང་ཏུ་ལ་འཕར་བ་དང་།
གཡུལ་འགྲེད་དེའི་ཁྲོད་དམག་མི་མང་ཤོས་ཞིག་པ་རོལ་པས་བསད། བཅོས་སྟེག་བྱས་ཆེས་མདའ་
ཤོག་དེའི་མདའ་དཔོན་མི་འགྱུར་དོན་རྩེ་ཆོ་ལ་ཀྱང་ཞུའོ་དམག་དཔོན་གྱི་ཐོབ་ཐང་བསྟུལ་ཅིང་། ཟ෍་ལོ་
1959ལོར་ངོ་ལོག་ཟིང་འཁྲུག་ཞོད་འཇགས་སུ་གཏོང་སྐབས་རང་ཡུལ་དུ་ལོག།

། ང་དང་།

ང་དང་དམག་སྐར་ནི་མདའ་ཤོག་བཞི་པ་སྟེ་རྒྱལ་ཚེའི་རྒྱང་དམག་ཡིན། ཀྱང་དམག་མི་གྲངས་ལྔ་
བརྒྱ་ཡོད་པ་དེའི་མདའ་དཔོན་མཆོ་སྒོ་དངོས་གྲུབ་དོན་རྩེ་ཡིན། སྤྱང་ཡུལ་གཙོ་བོ་ཆོ་པ་སོ་དགུ་དང་
སྟོང་ཆེན། དྲག་ཆས་ལག་ཆ་ལ་ཨི་སིན་གླན་གཅིག་དང་། ཟ෍་རིན་གླན་དགུ་ ཟུ་སི་གླན་གཅིག་
ཨི་སི་གེན་གླན་བཅོ་ལྔ། དབྱེན་ཟིའི་ལ་ཐུང་ལྔ་བརྒྱ་ཡོད། ལོ་རྒྱུས་འཕེལ་རིམ་སྒྲོར། ལོ་རྒྱུས་
འཕེལ་རིམ་དང་གཡུལ་འགྲེད་དུ་ཞུགས་པའི་ལོ་རྒྱུས་སོགས་མདའ་ཤོག་གཉིས་པ་དང་། གསུམ་པར་
མཚུངས་ཤིང་། ཟ෍་ལོ་1956ལོར་བཅོས་སྟེག་བྱས་ཆེས་དེའི་དམག་དཔོན་མདོ་མཁར་བསོད་ནམས་དོ་
རྩེ་ཆོ་ལ་ཀྱང་ཞུའོ་དམག་དཔོན་གྱི་ཐོབ་ཐང་བསྟུལ། ཟ෍་ལོ་1959ལོར་ངོ་ལོག་ཟིང་འཁྲུག་ལ་ཞུགས་པས།
ལ་ལ་བསད་པ་དང་ལ་ལ་བྱོས་བྱོལ་བྱིན། དེ་ལ་ལོ་རྒྱུས་སྤྱོད་རྒྱལ་ཚེའི་དམག་དཔུང་ཟེར།

ཅ་དང་།

ཅ་དང་དམག་སྐར་ནི་མདའ་ཤོག་ལྔ་པ་སྟེ་དིང་རི་དམག་དཔུང་ཡིན། ཀྱང་དམག་མི་གྲངས་ལྔ་བརྒྱ་
ཡོད་པ་དེའི་མདའ་དཔོན་བྲག་འཇུན་པ་བཟུན་པ་ཆོ་རིང་ཡིན། སྤྱང་ཡུལ་གཙོ་བོ་ནག་ཁུ་ས་ཁུལ།
དྲག་ཆས་ལ་ཨི་སིན་གླན་གཉིས། ཟ෍་རིན་གླན་བཞི་བརྒྱ། མདའ་རིང་སྟོང་ཕྱག་སུམ་བརྒྱ་ཉི་ཤུ་
ཅ་ལྔ་ཡོད། ལོ་རྒྱུས་འཕེལ་རིམ་སྒྲོར། མདའ་ཤོག་ལྔ་པ་ལ་ལོ་རྒྱུས་སྤྱོད་དིང་རི་དམག་དཔུང་ཟེར་

ཞིང་། དེའི་ལོ་རྒྱུས་འཕེལ་རིམ་དང་གཡུལ་འབྲེད་ལ་ཞུགས་པའི་ལོ་རྒྱུས་སོགས་མདའ་ཤོག་གཉིས་
པ་དང་གསུམ་པར་མཚུངས། ཟ࿃་ལོ་1957ལོར་བོད་སྲིད་གཞུང་གི་ནོར་སྲིད་ལ་དཀའ་ངལ་བྱུང་བས་
མདའ་ཤོག་འདིའི་དམག་མི་མང་ཤོས་རང་ཡུལ་དུ་ལོག

ཆ་དང་།

ཆ་དང་དམག་སྐར་ནི་མདའ་ཤོག་དྲུག་པ་ཡིན། འདི་ནི་མེ་སྐྱོགས་དམག་དཔུང་ཡིན་ལ་དམག་མི་ལྔ་
བརྒྱ་ཡོད་པ་དེའི་མདའ་དཔོན་འབུན་པ་དག་དབང་པད་མ་ཡིན། སྤང་ཡུལ་གཙོ་བོ་ཆོ་པ་སོ་དགུ་
དང་རི་བོ་ཆེ། དྲག་ཆས་ལ་མེ་སྐྱོགས་དྲུག་དང་། སྤེ་རིན་གླན་བཅུ། ཨི་སི་ཀེན་གླན་བཞི་བཅུ།
མདའ་རིང་བཞི་བརྒྱ་བཅས་ཡོད། ལོ་རྒྱུས་འཕེལ་རིམ་སྐོར། མདའ་ཤོག་དྲུག་པ་ནི་ཟ࿃་ལོ་
1912ལོའི་མཇུག་ཏུ་གཟིམ་ཆུང་བ་ཁ་ཤས་རྒྱུ་འཛིན་གྱིས་སྒྲིག་འཇུགས་བྱས་ལ། མིང་ལ་སྐྱོགས་
དམག་དམག་དཔུང་ཟེར་ཡང་དོན་ལ་མེ་སྐྱོགས་ཆུང་ཆུང་དྲུག་ལས་མེད།

དེ་ལྟ་དར་བེ་དང་། འབའ་སོགས་ཀྱི་གཡུལ་འབྲེད་ཁྲོད་ཙམ་ཐོར་དུ་སོང་། ཟ࿃་ལོ་1952ལོར་ལྷ་སའི་
ཉེན་རྟོག་དམག་དཔུང་ལ་བསྐྱར་ཅིང་། ཁྲོད་ཁྲོད་ནང་དུ་ཉེན་རྟོག་ས་ཆོགས་ཉེར་བདུན་བཅུགས།
བཅོས་སྒྲིག་བྱས་རྗེས་མདའ་དཔོན་འབུན་པ་ཆོ་རིང་རྩོམ་ཀྱང་འཁོ་དམག་དཔོན་གྱི་ཐོབ་ཐང་
བསྐྱེད། 1959ལོར་ངོ་ལོག་ཟིང་འཁྲུག་ལ་ཞུགས་པས་ལ་ལ་ཆོར་བཅད་ལ་ལ་བྱོས་བྱོལ་བྱིན།

ཇ་དང་།

ཇ་དང་དམག་སྐར་ནི་མདའ་ཤོག་བདུན་པ་ཡིན། རྒྱུ་དམག་ལྔ་བརྒྱ་ཡོད་པ་དེའི་མདའ་དཔོན་ལུ་
ལུང་པ་གྲགས་པ་ཆོ་བརྟན་ཡིན། སྤང་ཡུལ་གཙོ་བོ་རི་བོ་ཆེ། དྲག་ཆས་ལ་མེ་སྐྱོགས་བཞི་དང་། ཨི་
སིན་གླན་གཉིས། སྤེ་རིན་གླན་བཞི་བཅུ། དབྱིན་ཇིའི་ཁ་བྱང་བཞི་བརྒྱ་བཅས་ཡོད། ལོ་རྒྱུས་
འཕེལ་རིམ་སྐོར། མདའ་ཤོག་བདུན་པ་མེ་ལྔ་བརྒྱས་བྱུང་ཅིང་། ཟ࿃་ལོ་1912ལོའི་ལོ་མཇུག་ཏུ་སྒྲིག་
འཇུགས་བྱས། ཆབ་མདོའི་གཡུལ་འབྲེད་ཁྲོད་དམག་མི་ཁ་ཤས་མགོ་བདུགས། རྗེས་སུ་ཡོངས་
རྒྱུགས་བྱས་འཕྱོར་དུ་སོང་།

ཉ་དང་།

ཉ་དང་དམག་སྐར་ནི་མདའ་ཤོག་བརྒྱད་པ་ཡིན། རྒྱུ་དམག་ལྔ་བརྒྱ་ཡོད་པ་དེའི་མདའ་དཔོན་སྐ་
ཡ་བྱ་རིགས་པ་བསོད་ནམས་དབང་ལྷུག་ཡིན། སྤང་ཡུལ་གཙོ་བོ་བྲག་གཡལ། དྲག་ཆས་ཨི་སིན་གླན་
དང་། སྤེ་རིན་གླན་གཉིས་ཁྲོན་བསྐྱེམས་པས་ཞེ་གཉིས། མདའ་རིང་ལྔ་བརྒྱ་བཅས་ཡོད། ལོ་
རྒྱུས་ཀྱི་འཕེལ་རིམ་སྐོར།

མདའ་ཤོག་བརྒྱད་པ་ནི་ཟ࿃་ལོ་1950ལོའི་ལྷ་བ་བརྒྱ་པར་ཆབ་མདོའི་གཡུལ་འབྲེད་ཁྲོད་ཡོངས་རྒྱུགས་
བཅོན་གྱིས་མགོ་སྐྱར་དུ་བརྒྱག་རྗེས་ས་དེ་གར་ཙམ་ཐོར་དུ་སོང་།

ཏ་དང་།

ཏ་དང་དམག་སྐར་ནི་མདའ་ཤོག་དགུ་པ་ཡིན། རྒྱུ་དམག་ལྔ་བརྒྱ་ཡོད་པ་དེའི་མདའ་དཔོན་སྤེ་
དགེ་སྐུ་སྐུ་ལ་བཟང་དབང་འདུས་ཡིན་སྤང་ཡུལ་གཙོ་བོ་སྐར་ཁམས། དྲག་ཆས་ཨི་སིན་གླན་དང་།
སྤེ་རིན་གླན་གཉིས་ཁྲོན་བསྐྱེམས་པས་བཞི་བརྒྱ་ཞེ་གཉིས། ཨི་སི་ཀེན་གླན་བཅོ་ལྔ། མདའ་རིང་ལྔ་
བརྒྱ་བཅས་ཡོད། ལོ་རྒྱུས་འཕེལ་རིམ་སྐོར། མདའ་ཤོག་དགུ་པ་ནི་ཟ࿃་ལོ་1950ལོའི་ལྷ་བ་བརྒྱ་པར་
ཆོས་བརྒྱ་གཅིག་ཉེན་སྐར་ཁམས་སུ་འོས་ལངས་བྱས་ཤིང་། ཟ࿃་ལོ་1951ལོར་ཀྱང་གོ་མི་དམངས་

བཅིངས་འགྲོལ་དམག་ཀྱང་དམག་ཐོན་དགུ་པར་བསྐྱར།

སྤྱི་ལོ་1956ལོའི་མདའ་ཤོག་དེའི་མདའ་དཔོན་སྐལ་བཟང་དབང་འདུས་ལ་ཏ་ཞལ་དམག་དཔོན་གྱི་
ཐོབ་ཐང་བསྐྱལ་ཅིང་། དེ་ལྟ་ཆབ་མདོའི་ཉེན་རྟོག་བདེ་སྲུང་ཁུལ་དུ་བསྐྱེད་དེ་སེ་ལེན་ཡོན་གཞོན་པ་
སོགས་ཀྱི་ལས་ཀའི་འགན་བཞེས་སྤྱོད།

ཐ་དང་།

ཐ་དང་དམག་སྐར་ནི་མདའ་ཤོག་བརྩ་པ་ཡིན། ཀྱང་དམག་མི་གྲངས་ལྔ་བརྒྱ་ཡོད་པ་དེའི་མདའ་
དཔོན་ཤག་བྱང་བྱང་པ་དག་དབང་རྒྱལ་མཆོན་ཡིན། སྲུང་ཡུལ་གཙོ་བོ་རྒྱ་མདའ། འག་ཆས་ཨེ་སེན་
ལྷན་དང་། སྤེ་རིན་ལྷན་གཉིས་ཁྱོན་བསྐྱམས་པས་ཞེ་གཉིས་དང་། མདའ་རིང་ལྔ་བརྒྱ་བཅས་ཡོད།
ལོ་རྒྱུས་འཕེལ་རིམ་སྒྲིལ། མདའ་ཤོག་བརྩ་པ་ནི་ཆབ་མདོའི་གཡུལ་འབྱེད་ཁྲོད་མགོ་མི་སྐྱར་ཐབས་
མེད་བྱང་རྗེས་ས་དེ་ག་ནས་ཐོར་ཏེ་རང་ཡུལ་དུ་ལོག།

ད་དང་།

ད་དང་དམག་སྐར་ནི་མདའ་ཤོག་བརྩ་གཅིག་པ་སྟེ་ཕུ་ལི་སེ་ ཉེན་རྟོག་དམག་ཤོག་ཡིན། ཀྱང་
དམག་ལྔ་བརྒྱ་ཡོད་པ་དེའི་མདའ་དཔོན་ཆ་དེ། སྲུང་ཡུལ་གཙོ་བོ་གྲོང་ཁྱེར་སྤྱ་ས། འག་ཆས་ལ་
གང་ཡོད་མ་གསལ། ལོ་རྒྱུས་འཕེལ་རིམ་སྒྲིལ། མདའ་ཤོག་བརྩ་གཅིག་པ་ནི་བདེ་སྲུང་དམག་
དཔུང་ཡིན་ཞིང་། གཙོ་བོ་སྤྱ་ས་གྲོང་ཁྱེར་གྱི་ཉེན་རྟོག་ལས་ཀའི་འགན་ཁུར་ཡོད་པ་དང་། གྲོང་
ཁྱེར་སྤྱ་སའི་མཁར་དཔོན་གྱིས་མདའ་དཔོན་གྱི་གོ་གནས་གཅིག་ལྷོགས་བྱས་ཡོད་ཅིང་། ལོ་རྒྱུས་
སྟེང་ཕུ་ལི་སེ་བཟུང་།

པ་དང་།

པ་དང་དམག་སྐར་ནི་མདའ་ཤོག་བརྩ་གསུམ་པ་ཡིན། ཀྱང་དམག་མི་གྲངས་ཆེན་ལྔ་བརྒྱ་ཡོད་
པ་དེའི་མདའ་དཔོན་མཁར་སྤྱ་པ་མཁར་སྟོན་བདེ་ཆེན་དང་། གྲུ་གྲུར་ཆོ་དབང་རིག་འཛིན། ཕུན་
རབས་པ་ཆེ་རིང་བསྟན་འཛིན་བཅས་ཡིན། སྲུང་ཡུལ་གཙོ་བོ་འབྲི་རུ། ལྷ་རི། འག་ཆས་ལ་གང་
ཡོད་དང་། ལོ་རྒྱུས་འཕེལ་རིམ་སོགས་མི་གསལ། FT

ཕ་དང་།

ཕ་དང་དམག་སྐར་ནི་མདའ་ཤོག་བརྩ་བཞི་པ་ཡིན། ཀྱང་དམག་ལྔ་བརྒྱ་ཡོད་པ་དེའི་མདའ་དཔོན་
དགའ་བདེ་པ་ནམ་རྒྱལ་རྩོམ་རྩོམ་དང་། ཆོ་དབང་བསྟན་འཛིན་བཅས་ཡིན། སྲུང་ཡུལ་གཙོ་བོ་ནག་
རྒྱུའི་སོག་ལྷེའི་ས་ཁུལ། འག་ཆས་གང་ཡོད་དང་ལོ་རྒྱུས་འཕེལ་རིམ་གང་ཡིན་མི་གསལ།

བ་དང་།

བ་དང་དམག་སྐར་ནི་མདའ་ཤོག་བཅོ་ལྔ་པ་ཡིན། ཀྱང་དམག་མི་གྲངས་ལྔ་བརྒྱ་ཡོད་པ་དེའི་
མདའ་དཔོན་ཤག་བྱང་པ་བསོད་ནམས་རྩོམ་རྩོམ་དང་། སྲུང་ཡུལ་གཙོ་བོ་དང་། འག་ཆས་ལ་གང་ཡོད་
བཅས་ཀྱི་ཡིག་ཆ་མི་གསལ། ལོ་རྒྱུས་འཕེལ་རིམ་སྒྲིལ། མདའ་ཤོག་བཅོ་ལྔ་པ་ནི་སྤྱི་ལོ་1932ལོར་
བཅུགས་ཤིང་། དེ་རྗེས་ཐོར་པ་དང་། བཅིངས་འགྲོལ་འཕྲོ་ཁར་བསྐྱར་གསོ་བྱས་ཏེ་མདའ་ཤོག་
བརྩ་བཞི་པ་དང་བསྐྱེད།

མ་དང་།

མ་དང་དམག་སྐར་ནི་མདའ་ཤོག་བརྩ་དྲུག་པ་ཡིན། དམག་མི་ལྔ་བརྒྱ་ཡོད་པ་དེའི་མདའ་དཔོན་ཞ་

སྐབ་པ་སྒོ་བཟང་དོན་གྲུབ་ཡིན། སྤང་ཡུལ་གཙོ་བོ་དང་། དྲག་ཆས་ལ་གང་ཡོད། ལོ་རྒྱུས་
འཕེལ་རིམ་གང་ཡིན་སོགས་ད་པན་དབྱེད་གཞིའི་ཡིག་ཆ་མ་མཐོང་ངོ་། བོད་ཡིག་གསལ་བྱེད་བཅུ་
གཉིས་པ་ན་ནི་ནད་ཀྱིས་ན་བའི་དོན་ལ་ཡང་འཇུག་པས་བཀྲ་མི་ཤེས་པར་དགོངས་ནས་འདྲི་
མདའ་ཤོག་བཅུ་གཉིས་པའི་ཨང་རྟགས་བསྒྲིགས་མེད། གཞན་ཡང་མ་དང་ནས་མ་དང་བར་ཏེ་
མདའ་ཤོག་བཅུ་དྲུག་ནས་ཉི་ཤུའི་བར་གྱི་ཨང་རྟགས་ནི་ཤོ་པ་མདོ་དང་། དཔལ་འབར། ལྷོ་རོང་
བཅས་ཀྱི་ས་ཁུལ་གྱི་ཡུལ་དམག་ལ་གནང་ཡོད་པ་རེད།

ས་བཅད་དྲུག་པ། གྲུང་གོ་གྲུང་ཁན་ཏང་གི་འགོ་བློན་འོག་བོད་ལྗོངས་མི་དམངས་སྤྱི་ཚོགས་རིང་
ལུགས་ཀྱི་ལམ་སྟོན་སུ་བསྟོད་པ། སྤྱི་ལོ་1950ལོར་ཏང་གྲུང་དབྱེད་དང་མཐོ་གྲུ་ཞིས་བོད་ལྗོངས་
བཅེངས་འགོལ་བྱ་རྒྱུ་དང་། དེའང་བོད་ཞི་བའི་བཅེངས་འགོལ་འཐོབ་ཆེད་གྲུང་དབྱེད་མི་དམངས་
སྤྱི་དགའ་གིས་ཀུན་ཁྱབ་རྒྱུ་འཕྲིན་བརྒྱུད་ནས་གྲུང་དབྱེད་གིས་བོད་དུ་འཛོལ་པའི་སྤྱི་ཚུལ་
དང་། སྤྱི་དབང་བཅོམ་རྒྱལ་རིང་ལུགས་པའི་བོད་དུ་ཡོད་པའི་དབང་ཤུགས་མཐའ་དག་ཕྱིར་བསྐྱེད་
དེ་མེས་རྒྱལ་ཁྲིམ་ཆོང་ཆེན་པོའི་ནང་ཚུར་ལོག་དགོས་པའི་ཁྱབ་བསྐྱེད་སྐབས་བསྐྱབ་བྱ་ཡང་ཡང་བྱས།
1950ལོའི་ཟླ་10པའི་ཆེས་7ཉིན་བཅེངས་འགོལ་དམག་གིས་ཆབ་མདོར་དབྱེད་འཇུག་བྱས། སྤྱི་
ཚུང་རྟག་བྲག་དག་དབང་བཟུང་པའི་རྒྱལ་མཆོན་གྱིས་མདོ་སྐད་སྤྱི་ཁྱབ་ལྷ་སྤྱོད་ཆེད་དབང་རྩི་རྩེ་ལ་
རྒྱས་ཤུགས་གང་ཡོད་བཏོན་ནས་ཆབ་མདོ་ས་ཁུལ་བཏན་སྤྱང་བྱེད་དགོས་པའི་བཀའ་ཕུང་ཕུང་།

ཆེས་15ཉིན་མདོ་སྤྱིའི་སྤྱི་དབང་བཅེངས་འགོལ་དམག་གིས་བཟུང་། དུས་དེར་བོད་ཀྱི་དཔོན་
རིགས་རྣམས་ནང་འགལ་ཆབས་ཆེན་བྱུང་། བོད་ཀྱི་ཆོས་སྤྱི་ཅི་བྱ་གཏོལ་མེད་ཀྱི་སྐབས་སུ་རྟག་
བྲག་གིས་སྤྱི་ཚུང་དགོངས་པ་ཞུས་ཏེ་1950ལོའི་ཟླ་10ཆེས་8ཉིན་བོད་ཀྱི་ཆོས་སྤྱི་དགཉིས་ཀྱི་དབང་
རྒྱལ་བ་སྤྱི་ཕྱིར་བཅུ་བཞི་པས་བཞེས། ཟླ་བ་11ཆེས་11ཆེན་ཏུ་ལའི་ཟླ་མ་ལྷོ་ཁ་གོ་མོར་བྱོལ།
1951ལོའི་ཟླ་2པར་ང་ལོད་དག་དབང་འཛིགས་མེད་སོགས་འཇུག་མི་ལྔ་པེ་ཅིང་དུ་ཞི་ཆེངས་གོས་
མོལ་དུ་ཕེབས་པའི་ལམ་བར་ཁང་ཆེང་དུ་འབྱོར་དུས་སྤྱི་ཞབས་ཏིང་ཞའོ་ཕིན་དང་འབའ་པ་ཕུན་
ཚོགས་དབང་རྒྱལ་བཅས་ཀྱིས་སྤྱི་ལེན་ཞུས། དེའི་དགོང་མོར་གསོལ་སྟོན་ཐོག་དགེ་བཤེས་ཤེས་རབ་
རྒྱ་མཆོས་བོད་ཀྱི་འཇུག་མི་རྣམས་ལ་བཀའ་རྩལ་ཅུང་ཅུང་བཟུང་ཕེབས།

པེ་ཅིང་དུ་འབྱོར་པ་དང་། མེ་འཁོར་ས་ཚུགས་སུ་ཅུང་ལི་གོ་ཞེན་ལའི་སོགས་གྲུང་དབྱེད་གི་དབྱེད་
བྱེད་རྣམས་བསུ་མར་ཕེབས། དགེ་བཤེས་ཤེས་རབ་རྒྱ་མཆོས་གྲུང་དབྱེད་ལ་བོད་གཞུང་གི་སྤྱི་དྲག་
རྣམས་གཡོ་སྤྱོད་དང་།

མགོ་བདེ་ཅན་ཡིན་སྐབས་དབྱེད་བསྐྱོར་ཕེབས་ཉིན་ཡོད་པས་ཐུགས་གཟབ་གནང་དགོས་ཞེས་དབྱེད་
ཅན་དུ་བྱིས་པའི་ཕྱག་བྱིས་ཤིག་ཕུལ་བ་དེ་གོ་ཅུང་ལིའི་ཕྱག་ཏུ་འབྱོར། ཁོང་གིས་འབའ་པ་ཕུན་
ཚོགས་དབང་རྒྱལ་རྒྱ་སྐད་དུ་བསྐྱེད་བཅུག་སྟོན་གསན་གནང་། གྲུང་དབྱེད་མི་དམངས་སྤྱི་
དགའ་གི་དབང་ཆ་ཆོང་མ་ཡོད་པའི་འཇུག་མི་ལི་མེ་ཏན་དང་། གྲུང་ཅིན་མུ། གྲུང་གོ་དུ།
སུན་གྱི་ཡོན་བཅས་བསྐོ་བཞག་གནང་བ་དང་།

ལི་མེ་ཏན་གྱིས་ཚོགས་གཙོ་གནང་སྟེ་སྤྱི་ལོ་1951པའི་ ཐུགས་ཡོས་ ཟླ་བ་ལྔ་པའི་ཆེས་ཉེར་གསུམ་
ཉིན་པེ་ཅིན་ཆེན་གྱིང་པོ་བྱང་དུ་ཕྱོགས་གཉིས་ཀྱི་འཇུག་མི་རྣམས་འཚོགས་ནས་འབའ་པ་ཕུན་
ཚོགས་དབང་རྒྱལ་གྱིས་སྐད་སྐྱེད་བརྒྱུད་ནས་བོད་ཞི་བས་བཅེངས་འགོལ་འབྱུང་ཐབས་སྐོར་གྱི་གོས་

མཐུན་དོན་ཚན་བཅུ་བདུན་ལ་མེད་རྟགས་འགོད་པའི་མཛད་སྒོ་གཟབ་རྒྱས་འཛགས། བོད་ཞི་བས་
 བཅེངས་འགྲོལ་འབྱུང་ཐབས་སྐོར་གྱི་གོས་མཐུན་དོན་ཚན་བཅུ་བདུན།
 དང་པོ། བོད་མི་དམངས་མཐུན་སྦྲིལ་བྱས་ཏེ་ཕྱི་རྒྱལ་བཙན་དབང་རྒྱལ་ཁབ་ཀྱི་བཙན་ཤྱགས་བོད་
 རྣམས་མཐར་སྐྱོད་གཏོང་དགོས།
 བོད་མི་དམངས་ཀྱང་དུ་མི་དམངས་སྤྱི་མཐུན་རྒྱལ་ཁབ་མེས་པོའི་རྒྱལ་ཁབ་ཁྱིམ་ཚང་ཆེན་པོའི་ནང་
 ལོག་དགོས།
 གཉིས་པ། མི་དམངས་བཅེངས་འགྲོལ་དམག་བོད་དུ་བསྐྱོད་དེ་རྒྱལ་ཁབ་བརྟན་པོར་སྤྱང་རྒྱལ་
 བོད་ཀྱི་ས་གནས་སྤྱི་དགའ་ནས་རྟགས་རམ་ལྟར་ལེན་བྱེད་རྒྱུ།
 གསུམ་པ། ཀྱང་གོ་མི་དམངས་ཆབ་སྲིད་གོས་ཚོགས་ཀྱི་ཐུན་མོང་ཙུ་འཛིན་གྱི་མི་རིགས་སྤྱི་དབུས་
 གཞིར་བཟུང་སྟེ་ཀྱང་དབྱང་མི་དམངས་སྤྱི་དགའ་ནས་གཅིག་སྦྲིལ་གྱི་འགོ་ཁྲིད་འོག
 བོད་ཀྱི་མི་དམངས་ལ་མི་རིགས་ཀྱི་ས་གནས་རང་སྤྱོད་ལག་ལེན་བྱེད་རྒྱུའི་དབང་ཆ་ཡོད།
 བཞི་པ། བོད་ཀྱི་ཆབ་སྲིད་ལམ་ལུགས་ད་ལྟས་ལ་ཀྱང་དབྱང་གིས་བཅོས་བསྐྱར་མི་བྱེད་པར།
 ཏུ་ལའི་སླ་མའི་སྤར་ཡོད་གོ་གནས་དང་དབང་ཆ་ཡང་ཀྱང་དབྱང་ནས་བསྐྱར་བཅོས་མི་བྱེད།
 དཔོན་རིགས་མཐོ་དམན་རྣམས་ཀྱང་སྤར་བཞིན་གནས་རྒྱུ།
 ལྔ་པ། པཌ་ཆེན་ཨེར་ཏེ་ནིའི་སྤར་ཡོད་གོ་གནས་དང་དབང་ཆ་རང་འཇགས་གནས་དགོས།
 ཏུག་པ། ཏུ་ལའི་སླ་མ་དང་། པཌ་ཆེན་ཨེར་ཏེ་ནིའི་སྤར་ཡོད་གོ་གནས་དང་དབང་ཆེས་པ་ཏུ་
 ལའི་སླ་མ་སྤྱི་བཅུ་གསུམ་པ་དང་། པཌ་ཆེན་ཨེར་ཏེ་ནི་སྤྱི་བཅུ་དགུ་པ་མཐུན་པོའི་སྐབས་ཀྱི་གོ་
 གནས་དང་དབང་ཆ་འོ།
 བདུན་པ། ཀྱང་གོ་མི་དམངས་ཆབ་སྲིད་གོས་ཚོགས་ཀྱི་ཐུན་མོང་ཙུ་འཛིན་ནང་ཐག་བཅད་པའི་
 ཚོས་ལུགས་ལ་དད་པ་རང་མོས་བྱས་ཆོག་པའི་སྤྱི་དབུས་ལག་ལེན་བྱས་ཏེ།
 བོད་ཀྱི་མི་དམངས་ཀྱི་ཚོས་ལུགས་ལ་དད་པ་དང་། ལུལ་གོམས་གཤེས་ལུགས་ལ་བརྩེ་འཛིག་བྱེད་
 རྒྱ་དང་།
 དཔོན་པ་གྲ་ཚང་གི་ཡོང་སྟོར་ཀྱང་དབྱང་ནས་བསྐྱར་བཅོས་མི་བྱེད།
 བརྒྱད་པ། བོད་ཀྱི་དམག་སྐར་རིམ་གྱིས་བཅེངས་འགྲོལ་དམག་ལ་ཚུར་བསྐྱར་ནས་ཀྱང་དུ་མི་
 དམངས་སྤྱི་མཐུན་རྒྱལ་ཁབ་ཀྱི་རྒྱལ་སྤང་དག་ཤྱགས་ཀྱི་ཆ་ཤས་ཤིག་ཏུ་བསྐྱར་རྒྱུ།
 དགུ་པ། བོད་ཀྱི་དངོས་ཡོད་གནས་ཚུལ་གཞིར་བཟུང་སྟེ་རིམ་གྱིས་བོད་རིགས་ཀྱི་སྐད་ཆ་དང་།
 ཡི་གེ་སློབ་གྲའི་སློབ་སྦྱོང་བཅས་གོང་འཕེལ་གཏོང་རྒྱུ།
 བཅུ་པ། བོད་ཀྱི་དངོས་ཡོད་གནས་ཚུལ་གཞིར་བཟུང་སྟེ་རིམ་གྱིས་བོད་ཀྱི་སོ་ནམ་དང་། ལུགས་
 ལས། བཟོ་ལས། ཚོང་ལས་རྣམས་གོང་འཕེལ་དུ་བཏང་ནས་མི་དམངས་ཀྱི་ལྷོ་གོས་སོགས་ཇེ་
 ལེགས་སུ་གཏོང་རྒྱུ།
 བཅུ་གཅིག་པ། བོད་ཀྱི་ལམ་ལུགས་སྤྱི་ཚོགས་ལེགས་བཅོས་བྱེད་རྒྱུའི་སྟོར་ལ་ཀྱང་དབྱང་ནས་
 བཙན་ཤེད་གྱིས་མི་བྱེད་པར། བོད་ས་གནས་སྤྱི་དགའ་རང་ནས་ལེགས་བཅོས་བྱེད་རྒྱ་དང་།
 མི་དམངས་ཀྱིས་ལེགས་བཅོས་བྱེད་དགོས་ལུ་དུས། བོད་ཀྱི་འགོ་བྱེད་རྣམས་དང་གོས་བསྐྱར་གྱི་
 ཐབས་ཤེས་ལ་བརྟེན་ནས་ཐག་གཅོད་རྒྱུ།

བཅུ་གཉིས་པ། སྐར་པན་གྱི་བཅན་དབང་རྒྱལ་ཁབ་དང་གོ་མིན་ཏང་ལ་འབྲེལ་བ་བྱེད་པའི་
 དཔོན་རིགས་ཀྱིས་ཕྱི་རྒྱལ་བཅན་དབང་རྒྱལ་ཁབ་དང་གོ་མིན་ཏང་གི་འབྲེལ་ཐག་མཐར་ཕྱིན་པ་
 བཅད་དེ། ད་ཕྱིན་ངོ་ལོག་དང་སྟོན་གནོད་མ་བྱས་ན་ལས་ཚན་རང་འཇགས་བྱེད་ཆོག་པར་སྐར་
 བྱས་ལ་རྩད་གཅོད་མི་བྱེད།
 བཅུ་གསུམ་པ། བོད་བསྟོད་མི་དམངས་བཅེངས་འགོལ་དམག་གིས་གོང་གསལ་དོན་ཚན་རྣམས་ཀྱི་
 སྲིད་ཇུས་ལ་སྲུང་བཅི་བྱེད་རྒྱུ་མ་ཟད། ཉེ་ཆོང་དང་འཛིག་གིས་མི་དམངས་ཀྱི་ཁབ་སྐྱད་ཅམ་ཡང་
 གང་བྱུང་ལེན་མི་ཆོག།
 བཅུ་བཞི་པ། གྲུང་དབྱང་མི་དམངས་སྲིད་གཞུང་གིས་བོད་ས་གནས་ཀྱི་ཕྱི་འབྲེལ་ལས་དོན་མཐའ་
 དག་གཅིག་ཟུར་གྱིས་བྱེད་རྒྱུ་དང་། འདྲ་མཉམ་གཉིས་པན། པན་ཚུན་གྱི་མངའ་ཁུལ་དང་རང་
 བཅན་གྱི་དབང་ཆ་ལ་བརྩེ་འཛིག་ཐོག་ཉེ་འདབས་རྒྱལ་ཁབ་དང་ཞི་མཐུན་གྱིས་གནས་རྒྱུ་མ་ཟད།
 དྲང་འབྲེལ་གྱི་ཆོང་ལས་འཇུགས་རྒྱུ་དང་གོང་འཕེལ་གཏོང་རྒྱུ་ ་
 བཅེ་ལ། གྲོས་མཐུན་འདི་ཉིད་ལག་ལེན་བསྐྱར་བའི་འགན་ལེན་ཕྱིར་གྲུང་དབྱང་མི་དམངས་
 སྲིད་གཞུང་གིས་བོད་དུ་དམག་སྲིད་ཨུ་ཡོན་ལྷན་ཁང་དང་ས་གནས་དམག་སྐར་གྱི་དམག་སྡེ་ཁང་
 འཇུགས་རྒྱུ་དང་། གྲུང་དབྱང་གིས་བཏང་བའི་ལས་བྱེད་མ་ཆད། བོད་ཁུལ་གྱི་ལས་བྱེད་གྲང་
 གང་མང་རྒྱལ་སྤེལ་ལ་བྱེད་རྒྱུ། དམག་སྲིད་ཨུ་ཡོན་ལྷན་ཁང་ནང་འགོ་མི་རྣམས་བོད་ཀྱི་ས་གནས་
 སྲིད་གཞུང་དང་། ཡུལ་སྤྱོད་སོ་སོ། དཀོན་པ་གཙོ་ཆེ་བ་བཅས་ནས་རྒྱལ་ཁབ་ལ་ཤ་ཞེན་ཡོད་པ།
 གྲུང་དབྱང་མི་དམངས་སྲིད་གཞུང་ནས་བསྐྱོས་པའི་འཐུས་མི་དང་། གནད་ཡོད་ཀྱི་སྤྱོད་ཆོང་མ་
 མཉམ་གྲོས་ཐོག་ནས་མིང་ཐོ་ཕུལ་ཏེ་གྲུང་དབྱང་མི་དམངས་སྲིད་གཞུང་ལ་བསྐོས་བཞག་གནང་བ་བྱ་
 རྒྱུ།
 བཅུ་དྲུག་པ། དམག་སྲིད་ཨུ་ཡོན་ལྷན་ཁང་དང་། ས་གནས་དམག་སྡེ་ཁང་། བོད་བསྟོད་མི་
 དམངས་བཅེངས་འགོལ་དམག་གི་འགོ་སྐོང་གྲུང་དབྱང་མི་དམངས་སྲིད་གཞུང་ནས་གཏོང་རྒྱུ།
 བོད་ས་གནས་སྲིད་གཞུང་ནས་མི་དམངས་བཅེངས་འགོལ་དམག་ལ་འབྲུ་དང་། གཞན་ཡང་ཉར་
 མཁོ་རྒྱུ་རྒྱུ། སྤེལ་འདྲེན་བཅས་ལ་རོགས་རམ་བྱེད་རྒྱུ།
 བཅུ་བདུན་པ། གྲོས་མཐུན་འདི་ཉིད་མིང་རྟགས་བཀོད་འཕལ་རྩ་བར་བཟུང་སྤེལ་ལག་ལེན་བྱེད་རྒྱུ།
 ཞེས་པའི་གྲོས་ཆོད་དོན་ཚན་བཅུ་བདུན་བཀོད་ནས་བོད་ཞི་བས་བཅེངས་འགོལ་གཏོང་རྒྱུའི་ཐག་
 བཅད།
 སྐབས་དེར་འབའ་ལི་རྒྱལ་གསུམ་དང་། སྐར་ཁམས། ཐག་གཡལ། ཏེ་ཏོར་ཁག་ལྷ། ཉག་
 ལོག་སྤེ་དག།
 སྐ་བ་སོགས་ཁམས་སྤྱོད་ཀྱི་དཔོན་རིགས་རྣམས་ཀྱིས་བཅེངས་འགོལ་དམག་ལ་འཇབ་དམག་ལོ་
 མང་བརྒྱབ། 1954ལོར་རྒྱལ་པའ་གཉིས་སོགས་བོད་ཀྱི་སྤྱི་ཆེན་དང་དཔོན་རིགས་ཁག་གཅིག་པེ་
 ཅིང་དུ་ཕེབས་ནས། མའོ་ཀྱ་ཞི་སོགས་གྲུང་དབྱང་གི་འགོ་ཁྲིད་རྣམས་དང་མཇུག། 1955ལོར་ཁོང་
 རྣམས་ཕྱིར་བོད་དུ་ཕེབས། 1956ལོ་ཙམ་ན་ཁམས་སྤྱོད་ཀྱི་དཔོན་རིགས་རྣམས་ས་ཤོར་ནས་རིམ་
 བཞིན་ལྷ་སར་བློས། 1958ལོའི་ཟླ་6ཆོས་16ཉིན་ལི་ཐང་ཨ་འབྲུག་མགོན་པོ་བཀྲ་ཤིས་ཀྱིས་འགོ་གཙོ་
 བྱས་པའི་འོག་ མའོ་ཁམས་རྒྱ་བཞི་སྐང་དྲུག་གི་བསྟན་སྲུང་དམག་སྐར་ ཞེས་པ་སྟོ་ཁར་བཅུགས།

1959ལོའི་ཟླ་3ཆེས་10ཉིན་སྤ་སར་བེང་འབྲུག་ལངས་སྤྲུལ་དུ་ལའི་ཟླ་མ་སྟུ་འཁོར་ཉལ་བཟུས་ཏུ་
གར་དུ་བྱོས། རྒྱལ་གྱི་བོད་མྱོངས་མི་དམངས་ཚང་མ་གྲུང་གོ་གྲུང་བྲན་ཏང་གི་འགོ་བློན་འོག་སྤྱི་
ཚོགས་རིང་ལུགས་ཀྱི་ལམ་ཕྱོགས་སུ་མདུན་སྦྱོང་བྱས།

སྤྲས་པ།
མཐོན་པོའི་ཁྲི་ལ་ཚོད་པའི་ཞེ་སྒང་དེས།
། སྤྱིང་པོའི་དམ་ཚེས་དྲག་པོའི་མཚོན་དུ་བཟུར།
འཇམ་པོའི་དར་ལ་ཞེན་པའི་འདོད་པ་དེས།
གོང་མའི་སྟུ་གཟུགས་འཇམ་པའི་དབྱངས་སུ་མཐོང་།
ཞེས་བྱ་བ་ནི་བར་སྐབས་ཀྱི་ཚོགས་སུ་བཅད་པའོ། །

༣། ། བོད་ཀྱི་སྤྱི་དམངས་རེབ་མིག་།

༡ དམར་འཇམ་སྟེ་ཡི་དུས་རབས།

དཔོན་མིང་།	གསལ་བཤད་།
ཐུགས་དཀར་ཁེ་གོད་ ལ་སོགས་གཙང་མའི་སྟེ་ རིགས་རྒྱུས།	ཡུལ་གྱི་མིང་ལ་སྟེ་ཡུལ་གྲུང་ཐང་བེར། གཡའ་རི་གངས་དཀར་རྩེ་ལ་གནས་བཅས་ ཤིང་། མི་ཡིས་དུད་འགོར་མི་འཚོ་གཏམ་བད་འཕྱོད། མི་ལོ་འབུམ་ཕྱག་མང་ པོ་དེ་སྟར་གནས།

༢ མ་སངས་གཉན་གྱི་དུས་རབས།

དཔོན་མིང་།	གསལ་བཤད་།
------------	-----------

མི་མགོན་དཀར་པོ་ལ་ སོགས་གཉན་རིགས་ ནམས།	ཡུལ་གྱི་མིང་ལ་གཉན་ཡུལ་གསེར་སྟེང་ཟེར། རྩ་རི་སྤང་ལྡང་གིང་ལ་གནས་བཅས་ ནས། དེ་དུས་མི་ཡིས་དུད་འགོ་གསོད་པ་བྱུང་།
---	--

༣ འབྲེ་བོ་སྐྱ་ཡི་དུས་རབས།

དཔོན་མིང་།	གསལ་བཤད་།
འབྲེ་བོ་སྐྱ་	□ འབྲེ་བོ་ལ་སོགས་སྐྱ་རིགས་ནམས། ཡུལ་མིང་སྐྱ་ཡུལ་ན་ར་སེང་སྟོན་ ཟེར། མཚོ་རྩེ་ཆུ་སྐྱང་ནེའུ་གསེང་ལ་གནས་བཅས་མི་ནམས་མནོལ་བཙོག་བྱས་ཆོ་ སྐྱས་གཞོད་བྱེད། དེ་བཙོས་སྐྱ་འབྲེ་སྐྱ་ཆོག་ལ་སོགས་དར། རྩ་རི་གསེང་རྩ་བྱུགས་ མིངས་སྟོད་བྱེད་པ་བྱུང་།

༤ གཞོད་སྐྱིན་བཙན་གྱི་དུས་རབས།

དཔོན་མིང་།	གསལ་བཤད་།
གཞོད་སྐྱིན་ནག་པོ་ལ་ སོགས་གཞོད་སྐྱིན་ རིགས།	ཡུལ་མིང་གཞོད་དམར་བཙན་གྱི་ཡུལ་ཞེས་བྱ། འགའ་ཞིག་བཟང་ཡུལ་ རྒྱན་མེད་ཅེས་ཀྱང་ཟེར། རྩ་བྲག་ནགས་ཁྲོད་གིང་ལ་གནས་བཅས་ཏེ། འགོ་བ་མི་ ལ་ཕན་དང་གཞོད་པ་བྱེད། བཙན་བཙོས་ལ་སོགས་མདོས་སྐྱད་གཏོང་བ་བྱུང་། ཡུལ་ལྷ་མཚོད་པས་མི་དང་གཏམ་ཡང་སྤྱ། རྩ་རི་གསེང་གཉན་པོ་བཙན་པ་དེ་ནས་ བྱུང་། མཚོན་མ་མདའ་གཞུང་ཡི་དུས་ནས་དར།

༥ སྤོན་པོའི་དུས་རབས།

དཔོན་མིང་།	གསལ་བཤད་།
སྤོན་པོ་གཉའ་རིང་ ལ་སོགས་སྤོན་རིགས་ ནམས།	ཡུལ་མིང་སྤོན་པོའི་ཡུལ་དགྲ་ཟེར། བྲག་རི་དམར་ནག་ནགས་ཁྲོད་གནས་ སྤྱ་བཟུང་། མི་ནམས་སེམས་ཅན་ཤ་ཟ་གཏོང་པ་དམར། སྤོན་མོའི་རྒྱང་དང་ འུར་རྩོལ་ཆ་བྱུང་། འགའ་རྒྱུ་བྱུང་ན་ཡུལ་ལྷ་དམར་གྱིས་གསོལ། སྤོན་མོའི་ རྒྱང་ཞེས་པ་སེམས་ཅན་རུས་པ་ལས་བཏོས་པའི་གྲི་དང་ཁབ་སོགས་ཡིན་པར་ སེམས།

༦ བདུད་གྱི་དུས་རབས།

དཔོན་མིང་།	གསལ་བཤད་།
བདུད་རྒྱལ་ལ་སོགས་ བདུད་རིགས་ནམས།	ཡུལ་མིང་བདུད་ཡུལ་ཁ་རགས་རོང་དགྲ་ཟེར། རྩ་རི་རྩོལ་བྲག་ལ་ གནས་བཅས་ནས། བོད་ཀྱི་ཆུ་བོ་བཞི་འདུས་མགོ་འབྱུག་བར། དམག་དབུང་ བྲངས་ཏེ་གཤེན་ལ་དོ་རྩ་བསྟོ། རྩ་རི་དགྲ་རྩ་དེ་ཡི་དུས་སྤྱ་བྱུང་།

ཁ ༡ འགོང་པོ་སྤྱན་དགྲའི་དུས་རབས།

དཔོན་མིང་།	གསལ་བཤད་།
འགོང་པོ་སྤྱན་དགྲ།	ཡུལ་གྱི་མིང་ལ་ངམ་ཡུལ་ནག་པོ་ཟེར། སྤྱ་རྟགས་ཀྱི་ཐུ་མུ་ལ་སྤྱོད་པ་ བྱུང་། རྩ་ཀྱ་བཟོས་ཏེ་ཐུ་ཡུར་དུ་བྲངས་ནས་ཞིང་གི་ལོ་རྟག་སྤྱོད་བའི་ལས་ཀ་ཡིན་ པར་སེམས།

༢ རྩ་ཡི་དུས་རབས།

དཔོན་མིང་།	གསལ་བཤད་།
དཔུ་རྩ་བཙན་པོ་ལ་ སོགས་རྩ་རིགས་རྣམས།	ཡུལ་གྱི་མིང་ལ་ངམ་ཡུལ་ནག་པོ་ཟེར། མདུང་དང་ཞགས་པ་འབྲེལ་ བའི་ལག་ཆ་བྱུང་། དུས་དེར་ཞགས་པ་འཕེན་ནས་རི་དྲགས་སེམས་ཅན་འཛིན་པ་ མ་ཟད། དམག་འཐབ་པའི་སྐབས་སུ་འང་དགྲ་བོ་ཞགས་པ་འཛིན་པ་དང་། རི་ དྲགས་ཚོན་པ་དང་། དམག་འཐབ་པའི་སྐབས་མདུང་ཞགས་འཕེན་སྲོལ་ཡང་ སྐབས་འདི་ཙམ་ནས་དར་བར་སེམས། བོན་གྱི་སྟོན་པ་གཤེན་རབ་ནི་དཔུ་འི་ གདུང་རབས་ཉི་ཤུ་པ་ཡིན་པར་ཁང་བོད་ལོ་རྒྱུས་ཏི་སེའི་འོད་ལས་གསལ།

༣ མ་སངས་རུས་དགྲའི་དུས་རབས།

(ད་ལམ་སྤྱི་ལོའི་ཐོན་གྱི་དུས་རབས་ ༡༩ ཙམ་ནས་དུས་རབས་ ༢༥ པའི་བར་ཙམ་)

དཔོན་མིང་།	གསལ་བཤད་།
༡ གཉན་གཡའ་སྤང་ སྟེས། ༢ གར་ཏིང་ ནམ་ཚ། ༣ རྩེ་ངན་ ལམ་ཙང་སྟེས། ༤ རུ་ ཐོ་ཀར་ནམ་ཚང་། ༥ རྩེ་ཐོ་ཀར་ནམ་ཚང་། ༦ མེ་བད་སྟེས། ༧ གསད་གེ་འབྲུལ་ཆེ། ༨ དང་པ་བྲངས་མ་ མགུར། ༩ བཀོད་སྟོར་ ནམ་ཚ།	ཡུལ་གྱི་མིང་ལ་བོད་ཁམས་གཡའ་དྲུག་ཟེར། སྤྱ་རྟགས་མདའ་གཞུ་མཚོན་ཆ་ ཅེ་བ་དང་། ལག་ཆ་དོང་རལ་གོ་ཆ་ཕུབ་ཆུང་བྱུང་། བཞོན་པ་ཞོན་ཞིང་རྒྱན་ཆ་ འདྲེགས་པ་དང་། ཤོ་རྒྱན་ཅེ་ཞིང་དངོས་པོ་ཉོ་ཚོང་དར། དུས་འདིར་ལྷགས་ རིགས་རྩེད་ཅིང་ལྷགས་ཆས་སྤྱོད་སྲོལ་དར་བ་དང་། དངོས་རྩིས་བཞོ་བཤའི་ཆེད་ དུ་ཤོ་རྒྱན་འདེབས་པ་དང་། བྲེ་དང་སྤང་བཅས་ནས་དངོས་པོ་ཉོ་ཚོང་གི་ལས་ལ་ དར་རྒྱས་བྱུང་ཡོད། བལ་ཆེར་ཆབ་མདོ་ཁ་རོའི་གནའ་ཤུལ་གྱི་དུས་ཙམ་ན་ཡིན་ པར་མདོན།

༡༠ ཟ་རམས་སྟེས་དྲུག་གི་དུས་རབས།

(ཏ་ལམ་སྤྱི་ལོ་ཐོན་གྱི་དུས་རབས་༢༥པ་ནས་༢༥པའི་བར་ཙམ་)

དཔོན་མིང་།	གསལ་བཤད་།
ཟ་རབས་སྤྱི་དུག	ཡུལ་མིང་བོད་ཁམས་སྤྱོད་ཐེ་བཅོ་བརྒྱད་ཅས། སྤྱི་ཏགས་མགོ་རྒྱ་ན་རྩ་ཆ་ འདྲེགས་པ་དང་། སྤྱི་གར་རོལ་ཅེད་དགའ་སྟོན་བྱེད་པ་དང་། དུས་འདིར་དོ་བཟོ་ དང་། ཤིང་བཟོའི་ལག་རྩལ་བཟང་པོར་བྱུང་། སྤྱི་ལོ་ཐོན་གྱི་༢༥པའི་ཤིང་ སྤྱི་ལོར། ཅིས་གྱི་སྤྱོད་དཔོན་ས་བདག་རྒྱུད་རྒྱལ་ཞེས་པ་འབྲུངས་ཤིང་དེས་ལོ་ སྟོར་བརྟུ་གཉིས་དང་། འབྲུང་བ་ཐ་སྤྱི་ནས་ལོ་ཆ་ན་དུག་ཅུའི་བཅི་སྤྱི་ལ་བཤད། ཅས་བེ་དགར་ལས་གསལ།

༡༡ རྒྱལ་ཕྱན་སྤུངས་མ་བརྟུ་གཉིས་གྱི་དུས་རབས།

(ཏ་ལམ་སྤྱི་ལོ་ཐོན་གྱི་དུས་རབས་༢༥པ་ནས་༡༢པའི་བར་ཙམ་)

རྒྱལ་ཕྱན་མིང་།	རྒྱུ་མིང་།	སྟོན་གྱི་རུས་ མིང་།	གསལ་བཤད་།
མཆོམས་ཡུམ་གྱ་ བཞི།	མཆོམས་རྒྱ་ ལྷོ་གྱ།	རྒྱ་དང་།	ཡུལ་མིང་བོད་ཁམས་སྤྱོད་ཐེ་བཅོ་བརྒྱད་ཅས། སྤྱི་ ཏགས་ཕྱག་དང་ཞེས་བྱེད་པ་དང་། སྤྱི་གྱི་སྤྱོད་ གཏམ་སྤྱི་མིས་བཤད་པར་བྱུང་། སྤྱི་ཕྱག་ཐག་ཆོམ་ འབྲེག་པའི་སོ་ནམ་དང་། སྤྱི་ལོ་ཐོན་གྱི་༡༢པའི་ ཤིང་གྱི་ལོར་གངས་ཏི་སེའི་བདུན། མཆོ་མ་པམ་པའི་ འགམ། ཞང་ཞང་ལོ་མོ་ལུང་རིང་ན་བོན་གྱི་སྟོན་ པ་གཤེན་རབ་མེ་བོ་ཆེ་འབྲུངས། དབྱངས་གསལ་སོ་ བཞི་ཅན་གྱི་བོད་གྱི་ཤེས་རིག་གི་དཔེ་ཆ་མང་པོ་ བརྩམས། དཔོ་བཟའ་ལ་སོགས་རྒྱལ་ཕྱན་རྩམས་གྱི་ སྤྱི་མོ་བརྒྱུད་ཁབ་ཏུ་བསྟུས། སྤྱི་ཐོན་༡༢པའི་ ཤིང་སྤྱི་ལོར་དཔོ་བཟའ་ལ་གསོ་རིག་འབྲུལ་བཞི་ ཅོམ་པ་པོ་སྤྱི་དབྱུང་བྱ་ཁྲི་ཤེས་འབྲུངས། སྤྱི་ཐོན་ ༡༢པའི་སྤྱི་ལོར་རྒྱ་བཟའ་ལ་ཅོམ་རིག་མཁས་པ་ ཟེའུ་ཀོང་འབྲུལ་རྒྱུད་འབྲུངས། སྤྱི་ཐོན་༡༢པའི་ ཤིང་གྱི་ལོར་ཀོང་ཅོ་འབྲུལ་རྒྱལ་འབྲུངས། དེས་ འབྲུང་ཅིས་དང་། གཏོ། མདོས། ཡས་སྤྱོད་གྱི་
ཞང་ཞང་།	ལགས་སྟ་ ཤུར།	མ། ར་སངས།	
ཐོང་རོ་ཐོང་ དགར།	གཙང་རྒྱ་ ཐོང་དགར།	གནང་།	
གཞུབས་ཡུལ་ སྤྱོད་དགྱ།	སྤྱོད་རྒྱ་ དམིགས་པ།	མེའུ་ འབྲོ།	
ཏང་རོ་ཤམ་པོ།	ལོ་ངམ་རྒྱ་	ཤེ། སྤྱང་།	
གྱི་རི་གྱི་སྟོན།	རྒྱ་མདུ་པོ།	ངམ། འབྲོམ།	
ངམ་ཤོད་ཁྲ་སྤ།	ཐོངས་རྒྱ་ཁྲི་ འབྲུང་།	མགར། གཉན།	
འོལ་ཕུ་སྤང་ མཁར།	ཐོང་རྒྱ་ཐོང་ ཐོང་།	རྒྱ་སྤྱོད།	
སྤྱོད་ཡུལ་རལ་ ཤོང་།	ཐོང་རྒྱ་ཤོང་ ནམ།	སྤྱོད། རྒྱགས།	

ཀོང་ཡུལ་བེ་ལྷ།	ཀོང་རྩེ་ཀར་ པོ།	དུག་མཁར།	བསྟན་བཅོས་མང་པོ་བརྩམས།
ཉང་ཡུལ་རྣམས་ གསུམ།	ཉང་བཅུན་ སྒང་རྒྱལ།	ལུག་རོ་རྩེ།	
དུགས་ཡུལ་གྲུ་ བཞི།	དུགས་རྩེ་ མང་པོ་རྒྱལ།	ཆངས། སྐམ།	

༡༢ རྒྱལ་ཕྱན་སེལ་མ་བཞི་བཅུད་དུས་རབས།
 (ཉ་ལམ་སྤྱི་ལོ་ལྷོ་ཁྱེ་གྱི་དུས་རབས་༡༢པ་ནས་༤པའི་བར་ཙམ་)

རྒྱལ་ཕྱན་ཁག་གི་མིང་།	གསལ་བཤད།
རྒྱལ་ཕྱན་བཅུ་གཉིས། མཁར་བཅུ་གཉིས། ཡུལ་ བཅུ་གཉིས། འབྲོག་མོ་ རྣམ་གསུམ། གཡེ་མོ་ ཡུལ་དུག་སེལ་གྲུ་བཞི། སུམ་ཡུལ་ཡ་གསུམ།	ཡུལ་མིང་བོད་ཁམས་སྤྱིང་དགུ་བེར། ལྷ་རྟགས་བོན་ལ་སྐྱབས་གསོལ་ཐར་པ་ བསྐྱབ། ལྷ་རྟན་བཅེགས་ཤིང་རྟན་གསུམ་བཞེངས་པ་དང་། མོ་བཞོ་འདེབས་ འཛུགས་ཞིང་བའི་སོ་ནམ་དར། འབྲོག་དང་ཡུལ་པ་ཞེས་པའི་སྲིད་པ་བྱུང་། སྐབས་འདིར་བོད་འབངས་རྣམས་ཕྱི་དགུ་ནང་དུ་ཡུལ་དཔོན་རྣམས་ཀྱིས་རྟག་ཏུ་ མནར་གཅོད་བྱེད་ཅིང་། བོས་ན་ལམ་མི་སྟེར། སྤྱང་ཐང་དུ་བསྐྱད་མི་རུས་པ་ རི་བྲག་སོགས་ལ་བཅན་རྒྱུ་བཟུང་ནས་འདུག་དགོས་པར་བྱུང་། སྤྱི་ལོ་ལྷོ་ཁྱེ་ གྱི་༡༢༢༥པའི་ལྷགས་སྟག་ལོར་མཁར་པ་མུ་ཙ་ཏ་ཏེ་ཡིས་གཙུག་གཤེན་རྒྱལ་དང་། གྲང་སྲོང་རྒྱལ། མ་ལོ། གཡུ་ལོ། མུ་ཆོ་ལྷུ་མ་དུག་བཅས་ལ་གྲང་སྲོང་གི་སྟོམ་ པ་གནང་། དེ་ནས་བཟུང་མི་ལོ་སུམ་བརྒྱ་ཉེར་ལྔའི་བར་ཞང་ཞུང་གི་ཡུལ་དུ། བྲག་དགོན་དང་། རི་ཁྲོད་དང་། ཤིང་དུང་སོགས་ལ་དཀའ་འཕྱབ་ཀྱིས་ཉམས་ ལེན་བྱེད་མཁན་དང་། ལྷ་རྟན་བཅེངས་མཁན་མང་པོ་བྱུང་། སྤྱི་ལོ་ལྷོ་ཁྱེ་གྱི་ ༡༠༤པའི་མེ་སྐྱལ་ལོར་ག་རུ་གཙུག་ཕུད་རྒྱལ་བ་དང་། དེའི་སྟོབ་མ་ཡ་གོང་ཡེ་ ཤེས་རྒྱལ་བ། སམ་ཤིན་དཔལ་གི་དབང་ཕྱག་རྣམས་ཀྱིས་སོ་ཐར་གྱི་སྟེ་པ་ བཅུགས་ཤིང་འདུལ་བསྟན་སྟེལ་ཞིང་གནས་དགོན་མང་དུ་འཕེལ།

སྤྱི་རྒྱལ་གྱི་དུས་རབས།
 ༡ གནམ་གྱི་ཁྲི་བདུན་གྱི་དུས་རབས།

360B, C-84B, C.

རྒྱལ་པོའི་མཆན།	སྤྱི་ཚུངས་དུས་ཚིག་།	ཁྲི་ལོ་	གསལ་བཤད།
གཉའ་ཁྲི་བཅན་པོ།	360B.C-345B.C.	15	གཉའ་ཁྲི་བཅན་པོ་བོད་རྒྱལ་ཐོག་མར་ཡུར་རྩེས་ཕྱིང་པ་སྟག་ཅིར་ཕེབས་ནས་ བོད་ཀྱི་རྒྱལ་སྤྱི་ཚུངས་ཐབས་ཀྱི་ཁྲིམས་བཅས། སྤྱི་ཚུན་༣༥༥པའི་མེ་སྟག་ལོར་ སྤྱི་ཁྲི་བཅན་པོ་འཁྲུངས། ཁྲི་བོ་དབང་ཆེན་གྱི་རྒྱུད་ཁྲིམ་ནས་ལྷ་རི་གྲོང་ཐོ་ལ་
མུ་ཁྲི་བཅན་པོ།	345B.C-272B.C.	73	

དེང་ཁྲི་བཅན་པོ།			བསྐྱབ་པ་མཛད་པས་གྲུབ་པ་ཐོབ། བོན་གྱི་སྒྲ་བརྒྱད་ཀྱི་གྲལ་ན་ཡོད། སྤྱི་ཐོན་ ༡༧༥༥ལོ་ས་རྒྱུད་ལོར་སྤྱི་གཤེགས། སྤྱི་ཐོན་ ༡༥༧༥ལོ་མེ་རྩ་ལོར་སྤྱི་ཐོན་ ༥་ནམ་མཁའ་འབྱུངས། སྐབས་འདྲིར་གྲུབ་པ་ཐོབ་པའི་གཤེན་དགུ་མཁས་པ་ མེ་དག། མཐུ་བོ་ཆེ་མེ་དགུ་བཅས་བྱུང་ཡོད་པར་གྲགས།
སོ་ཁྲི་བཅན་པོ།			
མེར་ཁྲི་བཅན་པོ།			
གདགས་ཁྲི་བཅན་པོ།			
སྤེལ་ཁྲི་བཅན་པོ།	84B.C.	37	

༢ བར་གྱི་སྤྱོད་གཉེས།
84B.C-13B.C.

རྒྱལ་པོའི་མཆན།	སྤྱི་སྤྱོད་དུས་ཚྭ་	ཁྲི་ལོ།	གསར་བཤད།
གྲི་གུམ་བཅན་པོ།	84B.C-81B.C.	3	གྲི་གུམ་བཅན་པོའི་སྐབས་རལ་གྱི་དགུ་ཟླ་བཟོས། སྤྱི་ ཐོན་ ༡༧ལོར་སྤོན་པོ་དམ་གྱིས་གྲི་གུམ་བཞོངས་ནས་ ལོ་༡༩འི་དུ་རྒྱལ་མིང་བཟུང་། སྤྱི་ཐོན་གྱི་དུང་རྒྱལ་ སྐབས་སྤྱི་ཐོན་པོ་རུ་ལས་སྤྱིས་གྱིས་མགར་དང་། ཤིང་བཟོ། ཞིང་ལས་བཅས་གྱི་ལག་རྩ་ཡར་རྒྱས་ གཏོང་ཡོད་པ་རེད།
ལོ་དམ།	81B.C-68B.C.	13	
སྤྱི་ཐོན་གྱི་དུང་རྒྱལ།	68B.C-31B.C.	37	

༣ ས་ཡི་ལེགས་དུག
31B.C-142B.C.

རྒྱལ་པོའི་མཆན།	སྤྱི་སྤྱོད་དུས་ཚྭ་	ཁྲི་ལོ།	གསར་བཤད།
ཨ་ཤོ་ལེགས།			རྒྱལ་པོ་ཨ་ཤོ་ལེགས་ཀྱི་སྤོན་པོ་བོད་ཀྱི་ཚངས་མེ་བདུན་གྱི་གཉེས་པ་ལྷ་ལུ་མགོ་ དཀར་གྱིས་སྤྱི་ཐོན་དུས་རབས་དང་པོ་མགོ་རྩེགས་ཁ་ཙམ་ན། ཞིང་འབྲོག་ལས་ རིགས་ཡར་རྒྱས་གཏོང་འབྲོག་ལ་ཐུར་རྩིས་དང་། ཞིང་ལ་དོར་རྩིས་གྱིས་ འབངས་ལ་ཁལ་བཞོད་པའི་སྤྱི་ཐོན་ལས་བཟོས། རྒྱལ་པོ་འདི་ནམས་ཀྱི་དུས་སྤྱི་ བོད་ཀྱི་ཤེས་རིག་ལ་རྩ་བའི་རིག་གནས་ཐ་ཞིས་པ་སྤོན་དང་། སྤྱི་ཐོན་ སྤྱི་ ཐོན་བཅས་དབྱེ་བ་ཕྱིས་ཏེ་འཆད་གཉེར་དང་དར་སྤེལ་བྱས།
དེ་ཤོ་ལེགས།			
ཐེ་ཤོ་ལེགས།			
གྲུ་རུ་ལེགས།			
འབྲོང་ཞི་ལེགས།			
ཨ་ཤོ་ལེགས།			

༤ རྩུ་ལ་ཕྱེད་བརྒྱ།
142A.D.-341A.D.

རྩུ་ལ་པོའི་མཆན།	མིང་སྟོང་དུས་ཚོད།	ཁྲི་ལོ།	གསར་བཤད།
ཟ་ནམ་ཟིང་ཕྱེད།			རྩུ་ལ་ཕྱེད་བརྒྱ་གྱི་སྐབས་སུ་བོན་སྡེ་རིག་གནས་གང་ཅིའི་ཐད་དམིགས་བསལ་གྱི་ལོ་རྒྱུས་འཁོད་པའི་ཡིག་ཆ་གང་ཡང་དུ་མན་མ་མཐོང་། དུས་སྐབས་འདིར་བོད་སྐད་ལ་ཅུང་འད་ཉམས་རྒྱད་བྱུང་ཡོད་པར་སེམས།
ཕྱེད་འབྲུལ་ནམ་གཞུང་།			
ས་ཕྱོལ་གནམ་ཕྱེད།			
ས་ཕྱོལ་པོ་ཕྱེད།			
ཕྱེད་ཕྱོལ་ནམ།			
ཕྱེད་ཕྱོལ་པོ།			
ཕྱེད་རྩུ་པོ།			
ཕྱེད་སྤྱིན་བཅན།			

༥ ཆོགས་ལ་བཅན་ལ།
34A.D.-493A.D.

རྩུ་ལ་པོའི་མཆན།	མིང་སྟོང་དུས་ཚོད།	ཁྲི་ལོ།	གསར་བཤད།
རྩུ་ལ་རྟོ་རི་ལུང་བཅན།			སྟེ་ལོ་ཤུ་དཔའི་ས་རྟ་ལོར་གཙང་སྟོད་བྱེ་མ་གཡུང་བྱུང་བུ། རྩུན་གྲུབ་དབྱིངས་ཀྱི་ལྷ་ཁང་བཞེངས། སྟེ་ལོ་ཤུ་དཔའི་རྩུ་ལ་ལོར་ལྷ་ཐོ་ཐོ་རེ་བོད་ཀྱི་རྩུ་ལ་པོར་གྱུར། དུས་དེར་བལ་ཡུལ་ནས་པཎྜི་ཏ་སྤྱོད་མཁས་འཛོད་དང་། ལོ་རྒྱུ་བ་ཐེ་ལེ་སེ་གཉིས་ཀྱིས་སྤང་རྟོང་ཕྱག་རྒྱ་པ་དང་། མདོ་བཟ་རྟོག་གཉིས་བོད་ཀྱི་རྩུ་ལ་པོའི་ཕྱག་རྒྱ་ལུ་ལུ་བར་རྩུ་ལ་པོས་པོ་བང་དུ་མཆོད་པའི་རྟོན་བདག་ཉར་བྱས།
ཁྲི་བཅན་ནམ།			
ཁྲི་སྤྱད་ལུང་བཅན།			
ཁྲི་ཐོག་རྩེ་བཅན།			
ལྷ་ཐོ་ཐོ་རི་སྤྱན་བཅན།	433A.D.-493A.D.	60	

༦ རྩུན་སྤྱི་ཆོགས་པའི་བོན་རྩུ་ལ་བཞི།
493A.D.-629A.D.

རྩུ་ལ་པོའི་མཆན།	མིང་སྟོང་དུས་ཚོད།	ཁྲི་ལོ།	གསར་བཤད།
ཁྲི་གཉན་བཟུང་བཅན།	493A.D.-516A.D.	23	འབྲོང་གཉན་ཕྱེད་བརྒྱ་སྐབས་སུ་བོད་ལ་དཀར་ཡོལ་བཟོ་བའི་ལག་རྩལ་དར། རྩུག་རི་གཉན་གཟིགས་ཀྱི་སྐབས་མཛངས་མི་གསུམ་པ་སྟོན་པོ་མོང་གི་ལུས་བྱེད་དང་། སྤང་བཟོ་བཅས་བྱས་ནས་ཆོང་ལས་ཡར་རྒྱས་གཏོང་།
འབྲོང་གཉན་ཕྱེད་བརྒྱ།	516A.D.-556A.D.	40	
རྩུག་རི་གཉན་གཟིགས།	556A.D.-608A.D.	52	
གནམ་རི་སྟོང་བཅན།	608A.D.-629A.D.	21	

གསུམ། ཆོས་ཕྱན་རྩུ་ལ་རབས་སྐབས།
629-841

ཀླུ་པོའི་མཚན་	མིང་སྟོང་ དུས་	གསར་བཤད།
སྟོང་བཅན་སྐུ་པོ།	629-650	ཕྱི་ལོ་༥༩༥པའི་ཆུ་འབྲུག་ལོར་བལ་བཟའ་ཁྱི་བཅུན་བོད་དུ་བཅུན་མོར་བསྐྱུང་དོན་ལྷན་ དངས། ཕྱི་ལོ་༥༩༩ཆུ་སྐུ་ལོར་བྱ་མི་སྟོང་ཏ་སྟགས་གཞིན་ནུ་ལག་ཅིག་རྒྱ་གར་དུ་སྟོང་སྟོང་བཏང་། ཕྱི་ལོ་ ༥༩༥པའི་ཤིང་ལྷག་ལོར་དམན་པོ་རི་ལ་པོ་བྱང་པོ་ཏ་ལའི་མང་བཏིངས། ཀླུ་པ་ས་ལྷ་སར་སྟོང་། ཕྱི་ལོ་༥༩༥པའི་ ས་ལག་ལོར་ལྷ་སའི་ཆོ་ཁང་བཞེངས། ཕྱི་ལོ་༥༩༩ཆུ་གས་སྐང་ལོར་སྟོན་པོ་མགར་སྟོང་བཅན་དང་། དབའ་དབྱི་ ཆབ། ཁྱུང་པོ་སྐང་སང་བྱང་ཆེ་སྟགས་ཁོད་དཔོན་ལག་ཅིག་བསྐྱོས་ནས་བོད་ཀྱི་ཆ་ཁྱིམས་གཏན་འབབས་བྱས། བཀའ་རྟགས་ཀྱི་ཕྱག་རྒྱ་དང་། ཅུ་རྟགས་ཀྱི་ཕྱག་རྒྱ་སྟགས་ལས་ཆོན་ལག་གི་ཕྱག་རྒྱ་མཐུ་ཐེ་ཆེ་གཏན་འཁེལ་ གནས། དམག་གི་ཅུ་ཆོན་བརྒྱུད་བཅུགས། ཕྱི་ལོ་༥༩༩པའི་ཤིང་འབྲུག་ལོར་ཁང་ཁྱུང་ལ་དམག་བཏང་སྟེ་ ཁང་རྒྱལ་ལེ་མེག་རྒྱ་བཏོངས། ཁང་ཁྱུང་ལུ་ལྷ་གྲ་ཐམས་ཅད་འབངས་སུ་བཅུག།
གྲུང་རི་གྲུང་བཅན།	634-638	འདི་ཉིད་སྟོང་བཅན་སྐུ་པོའི་གཙུང་པོ་ཡིན། ཕྱི་ལོ་༥༩༥པའི་ཆུ་པོ་སྟོང་བཅན་སྐུ་པོ་དམག་ལ་ཕེབས་སྐབས་ རྒྱལ་སྟོང་གཙུང་གྲུང་རིས་བསྐྱུངས། དགྲུང་ལོ་༡༤ཟེན་པ་དང་སྐྱ་བཤེགས།
མོང་སྟོང་མང་བཅན་	650-676	ཕྱི་ལོ་༥༩༥པའི་ཆུ་ཁྱི་ལོར་སྟོན་པོ་མགར་སྟོང་བཅན་གྱིས་གྲུ་གུ་ལ་དམག་བརྒྱབ། ཕྱི་ལོ་༥༩༥པའི་སྟོན་པོ་ མགར་འདས། མགར་ལ་བྱ་བཞི་ཡོད་པའི་མགར་བཅན་སྐྱ་ཐོམ་བྱས་པའི་གོ་གནས་བཟུང་། གཞན་གསུམ་པོས་ དམག་དཔོན་བྱས། ལོ་དེ་རང་ལ་རྒྱའི་ས་མཚམས་སུ་དམག་དངས། འབྲི་ཆུ་ལ་ལྷགས་ཟམ་བཅུགས་ནས་དམག་ དཔུང་ཤར་བསྐྱོད་བྱས། འཇར་གཤིང་ཆོན་བཅུ་གཉིས་བཅོམ། ཕྱི་ལོ་༥༩༥པའི་བོད་དམག་གིས་རྩ་བ་ཕྱོགས་ ཀྱིས་གྲུ་ཁྱི་ཆོ་ཆོན་བཅུ་གསུམ་བཟུང་། ཕྱི་ལོ་༥༩༥པའི་བོད་དང་ལི་ཡུལ་གཉིས་ཤོགས་སུ་བཞེབས་ནས་རྒྱ་ནག་ གྲུ་ཅིའི་གྲོང་ཁྱེར་གྱི་ལྷགས་རི་བཤེག་རྒྱའི་ཁྲི་ཆོན་བཞི་བོད་ཀྱི་ལག་དུ་ཤོར།
འདུས་སྟོང་མང་ཇེ།	679-704	ཕྱི་ལོ་༥༩༥པའི་འདུས་སྟོང་མང་ཇེ་དགྲུང་ལོ་གསུམ་ལོན་པ་དང་རྒྱལ་པོའི་ཁྱི་ལ་བཀོད། དོན་དུ་ཁོང་གི་མ་ཡུམ་ འབྲོག་བཟའ་ཁྱི་མ་ལོད་དང་། སྟོན་པོ་མགར་ཁྱི་འབྲིང་གཉིས་ཀྱིས་བོད་ཀྱི་སྟོང་བསྐྱུངས། སྐབས་དེར་མགར་ཁྱི་ འབྲིང་སྟུན་གཉིས་ཀྱིས་བོད་ཀྱི་སྟོང་དབང་ཕལ་ཆེར་བཟུང་ཡོད་པ་སྟེ། མགར་ཁྱི་འབྲིང་གིས་རྒྱལ་པོའི་པོ་བྱང་གི་ དབང་ཆ་ཕལ་ཆེར་བཟུང་། ཕྱི་ལོ་༥༩༥པའི་ས་ལག་ལོར་བཅན་པོ་འདུས་སྟོང་མང་ཇེས་མགར་དཔོན་སྟོན་ བཀའ་ཉེན་བཏང་། མགར་ཁྱི་འབྲིང་གིས་གཡུལ་མ་སྐྱོད་པ་རང་ཤོག་བཅད། མགན་བཅན་བོད་ཀྱིས་འཁོར་ སྟོང་ཕྱག་གཅིག་ལྷག་དང་། ཅན་པོའི་སྐུ་མང་པོ་ཇེ་སྟག་ཆབ་སྟགས་ཁྱིད་དེ་ཐང་ལ་མགོ་འདྲོག་ཞུས། ཕྱི་ལོ་ ༥༩༥པའི་འཇར་པ་ལ་སྟགས་བོད་ཀྱི་ཁོངས་སུ་ཡོད་པའི་སྟོན་པོ་ཕྱོགས་ཀྱི་ཆོ་པ་ལག་འགའ་ངོ་ལྟག་བྱས་པར་བཅན་པོ་ རང་ཉིད་ཀྱིས་དམག་དངས་ཏེ་ཕེབས། ཡངས་པའི་གཙང་པོ་ལ་ལྷགས་ཟམ་བཅུགས་ནས་དམག་བརྒྱབ། ལོ་ དེར་འཇར་ཡུལ་དབང་དུ་བསྐྱུས། ཕྱི་ལོ་༥༩༥པའི་ཤིང་འབྲུག་ལོར་འཇར་ཡུལ་དུ་བཅན་པོ་དམག་ཐོག་དུ་ འདས།
ཁྱི་ཐེའུ་གཙུག་བརྟན། (མེས་ཨོག་ཆོམ་)	705-755	ཕྱི་ལོ་༥༩༥པའི་ཤིང་སྐུ་ལོར་སྐུ་པོ་སྐུ་པོ་ལོ་ཆོད་པའི་མཐར་ཁྱི་ཐེའུ་གཙུག་བརྟན་རྒྱལ་སར་འཁོད། ཕྱི་ལོ་ འབྲོ་བཟའ་ཁྱི་མ་ལོད་སྐུ་པོ་ཡང་སྟོང་དབང་ཕལ་ཆེར་བཟུང་། སྟོན་སྟོང་གཞིན་རྒྱ་ནག་དུ་བཏང་སྟེ་ཆ་པོ་ལ་ གཉེན་བསྐྱུངས། གོང་མ་གྱིང་ཆོད་གི་ཆ་མོ་ཅིན་ཁྱི་ཀོང་ཆོ་བོད་དུ་བཏང་རྒྱ་ལས་སྐངས། ཕྱི་ལོ་༥༩༥པའི་ ཀོང་ཆོ་བོད་དུ་འབྱོར། ཕྱི་ལོ་༥༩༥པའི་ས་ལོས་ལོར་ཅིན་ཁྱི་ཀོང་ཆོ་བོད་དུ་བཏང་། ཕྱི་ལོ་༥༩༥པའི་ཆུ་རྟ་ལོར་སྐུ་ པོ་མཐར་ཁྱི་པོ་སྐུ་པོ་ཤིང་ཐེའུ་བཅན་འབྲུངས། ཕྱི་ལོ་༥༩༥པའི་ཡར་འབྲོག་སྐུ་མཐུ་དུ་སྟོན་པོ་འབབ་སྟོང་ ཆབ་དང་། ལང་ཁྱིས་གཟིགས་གཉིས་ཀྱིས་སྟོག་དུ་བཏོངས།

༢

ཁྱི་སྟོང་ཐེའུ་བཅན་	755-780	ཕྱི་ལོ་༥༩༥པའི་སྐང་ལོར་བསམ་ཡས་གཙུག་ལག་ཁང་མང་བཏིང་། ཕྱི་ལོ་༥༩༥པའི་གཡུ་ཐོག་ ཡོན་ཏན་མགོན་པོས་ཀོང་པོ་ཡུལ་དུ་གསོ་རིག་སྟོབ་གྲ་བཅུགས། ཕྱི་ལོ་༥༩༥པའི་སྟོབ་དཔོན་ བསྐྱོད་དུ་གཏན་དྲངས། ཕྱི་ལོ་༥༩༥པའི་བསམ་ཡས་སྐྱ་རྒྱུར་སྟོང་ངམ་ལོ་ཆོ་བའི་སྟོབ་གྲ་ བཅུགས། ཕྱི་ལོ་༥༩༥པའི་ལྷགས་སྐུ་ལོར་སྐུ་པོ་མཐར་ཁྱི་པོ་སྐུ་པོ་ཤིང་དམ་ ཆོས་ཉམས་ལན་མང་། ལུ་ཁེ་བཅན་པོ་རྒྱལ་པོ་བསྐྱོས།
ལུ་ཁེ་བཅན་པོ།	780-797	རྒྱལ་པོ་འདིའི་རིང་ལ་བོད་ནམས་དབུལ་ཕྱག་སྟོམས་པའི་ཁྱིམས་སྟོབ་གཏོད་ནས་དབུལ་ཕྱག་ ཐངས་གསུམ་སྟོམས་པར་བྱས་ཀྱང་། མཐར་སྟོམས་མ་ཐུབ་པར་ཕྱར་སྟོབ་བཞིན་བྱས། ཡལ་ རྒྱལ་པོ་འདས་ནས་ལོ་གཅིག་དང་ཟླ་བ་བདུན་ལོན་པའི་ཕྱི་ལོ་༥༩༥པའི་སྟོང་པོ་ཤིང་ཐེའུ་ བཅན་གྱི་བཅུན་མོ་རྒྱང་བ་ཆོ་སྟོང་བཟས་མོ་རང་གི་སྐུ་ལྷ་ཏྲག་བཅན་པོ་རྒྱལ་སར་འཁོད་པའི་ རེ་བས་ལུ་ཁེ་བཅན་པོ་དུག་གིས་བཏོངས།

ལྷ་ཏིག་བཙན་པོ།	797-804	ལྷ་ལོ་༡༧༧ལོར་ལྷ་ཏིག་བཙན་པོ་རྒྱལ་མར་འཁོད། རྒྱལ་པོ་འདིའི་རིང་ལ་དམག་ཤུགས་ཏེ་ ཅང་ཆ། རྒྱ་ནག་གི་ཁིང་ཆེན་ཆེན་གྲོན་དང་། ཡོན་གྲོན། ཡམ་ལོ་གྲོན་རྣམས་བཟུང་། རྒྱ་ གར་གྱི་རྒྱལ་པོ་རྣམས་པ་ལ་བོད་དུ་ཁྲིད་ནས་བཟང་བཙན་བྱས་ཟེར་བའང་གྲགས། ལྷ་ལོ་ ༩༠༤ལོར་ལྷ་ནམ་པས་ངར་གཡའི་རྒྱུ་གྱིས་ཆེབས་དཀྲོགས་ནས་རྟ་ཤིར་འདས།
ཁྲི་ཕྱེ་སྤོང་བཙན། ལྷ་ག་རྒྱལ་བཙན་པོ་ སང་ན་ལེགས་མཇིང་།	804-815	ལྷ་ལོ་༩༠༤ལྷགས་ལྷག་ལོར་རྒྱའི་པོ་ཏེ་བ་ལི་སྤོང་བོད་དུ་སོང་ནས་ཆངས་འདུམ་བྱ་ཚུལ་སྐོར་གྱི་ཡི་ ག་བཙན་པོ་ལ་ལུལ། བོད་ནས་ཆེན་གྲོན་ལ་སོགས་རྒྱའི་ཁིང་ཆེན་རྣམས་ཕྱིར་སྤོང་འདོད་ཡོད་ ཚུལ་སྒྲས་པར་བརྟེན། རྒྱ་ནག་གོང་མས་སློན་ཆེན་ཏུ་ཡུག་བྱ་བ་བོད་དང་བཀའ་མོལ་བྱེད་དུ་ བཏང་། ལྷ་ལོ་༩༡༩ལྷག་ལོར་བོད་ལན་རྩོ་བའི་ས་ཆ་མ་ཆུ་ལ་ཟམ་པ་འཛུགས། ཟམ་པའི་ མདུན་དུ་བོད་གྱི་དམག་མཁར་བཅེགས། དེ་ནས་བཟུང་བོད་རྣམས་ཞོ་སྤོན་གྱི་ཟམ་པ་བརྒྱད་ ནས་རྒྱ་ཡུལ་བཙོས།
ཁྲི་གཙུག་ཕྱེད་བཙན་ (ཁྲི་རལ་པ་ཅན་)	815-836	ལྷ་ལོ་༩༡༥པའི་ཤིང་ལྷག་ལོར་སྤོང་ཁྲིར་འཁོད། ལྷ་ལོ་༩༢༧པའི་ལྷགས་སྤང་ལོར་རྒྱ་དང་འདུམ་ བྱས་པས་རྒྱ་ནག་ཏུ་དོ་རིང་བཙུགས། ༩༢༩པའི་ལྷ་ལོར་བོད་དུ་དོ་རིང་བཙུགས། དེའི་ཕྱི་ ལོར་རྩོ་རིང་ལ་ཡི་གེ་བྲིས། སྐབས་དེར་རབ་ཏུ་བྱུང་བ་སྤུང་སྤོང་ཅམ་བྱུང་བར། རབ་བྱུང་རེ་ལ་ གསོལ་ཡོན་ལུས་མཁན་ཁྲིམ་ཆང་བདུན་རེ་བཞོད་སྤྲིག་གནང་།
ཏུ་དུམ་བཙན་པོ། (སྤང་དར་མ་)	836-841	རྒྱལ་པོ་སྤང་དར་མས་རྒྱལ་ཁབ་ཀྱི་གནས་སྤངས་ལ་བཙོས་བསྐྱར་བྱས། རབ་བྱུང་རྣམས་འཆོ་བ་ ལྷ་ནས་སྤོང་བའི་ལམ་ལྷགས་མེད་པར་བཟོས་ཏེ་རང་སྤོངས་རང་སྤོང་བྱེད་དགོས་པ་བྱུང་མཐར། ལྷ་ལོ་༩༤༧ལྷགས་བྱ་ལོར་རྩ་ཡུང་དཔལ་གྱི་དོ་རྩེས་རྒྱལ་པོར་སྤྲོག་མེད་བརྒྱབ་ནས་བཞོངས། དེ་ནས་བོད་རམ་པོའི་རྒྱལ་ཁབ་དེ་ཉིད་ཅ་བ་ནས་བསྐྱུགས་པ་རེད།

བོད་སྐད་ལྷ་ལོ་དུས་རབས།

841- 1265

ལྷ་ལོ་དུས་རབས།	གསལ་བཤད།
841-900	ལྷ་ལོ་༩༤༩ལོར་དབུ་གཡའི་འཁྲུགས་པའི་འགོ་རྒྱུགས། ལྷ་ལོ་༩༥༥ཤིང་བྱ་ལོར་འོད་སྤངས་ཀྱི་སྤུང་དཔལ་འཁོར་བཙན་འཁྲུགས། ལྷ་ལོ་༩༥༧པའི་ས་སྤང་ལོར་འབས་དཀྲོན་ལོག་གི་འགོ་བཙུགས། སྐབས་དེ་ཅམ་ན་མ་གཡེ་གཙང་གསུམ་དབུས་ནས་བོས་བྱེད་ཕྱིན། ལྷ་ལོ་༩༧༧པའི་མེ་བྱ་ལོར་བཙན་པོའི་བང་སོ་རྣམས་རུ་ཆོ་ཁག་རྣམས་བགོས་ཏེ་བསྐྱོགས། ལྷ་ལོ་༩༩༥ལོར་མངའ་བདག་འོད་ སྤངས་གཤེགས། ལྷ་ལོ་༩༩༩པའི་ཆུ་བྱ་ལོར་སྤོང་ཁྲིར་ཆེན་དགོངས་པ་རབ་གསལ་འཁྲུགས། ལྷ་ལོ་༡༠༠༥པའི་ལོར་བཙན་འདས།
901-1000	ལྷ་ལོ་༡༠༠༥པའི་མེ་བྱ་ལོར་སྤོང་ཁྲིར་ཆེན་དགོངས་པ་རབ་གསལ་མ་གཡེ་གཙང་གསུམ་ལས་རབ་ཏུ་བྱུང་བས་བསྐྱར་པའི་མེ་རོ་མདོ་སྤང་ ནས་སོས་ཞེས་པར་གྲགས། ལྷ་ལོ་༡༠༡༥པའི་མེ་བྱ་ལོར་དབུས་གཙང་མེ་བཙུ་མདོ་སྤང་དུ་ཕེབས་ནས་སྤོང་ཁྲིར་ལས་རབ་ཏུ་བྱུང་། ལྷ་ལོ་༡༠༥༥པའི་ཤིང་སྤང་ལོར་ཆུང་བ་ཕྱེད་གཙུག་མགོན་གྱི་སྤུང་སྤོང་དེ་འཁྲུགས། ཕྱིས་ཡབ་མེས་ཀྱི་ཡིག་ཆ་དེ་གཟིགས་པས་ཤུགས་ རྒྱ་ནས་རབ་ཏུ་བྱུང་། མཚན་རྩ་སྤོང་ལོ་ཤིང་དུ་གྲགས། ལྷ་ལོ་༡༡༠༥པའི་མེ་བྱ་ལོར་མངའ་རིས་མཐོ་སྤང་གསུམ་གྱི་རྩ་ཁང་ བཞེངས། དུས་འདི་ཅམ་ན་རྩ་སྤོང་ལོ་ཤིང་གིས་གཞིན་ནུ་སྤོང་ལོ་ཅན་ཉེར་གཅིག་རྒྱ་གར་དུ་སྤོང་སྤོང་བཏང་། ལོ་ཆེན་ རིན་ཆེན་བཟང་པོ་དང་། ལོ་ཆུང་གྲགས་འབྱོར་ཤིས་རབ་གཉིས་བསྐྱར་པ་ལ་ཤིན་ཏུ་ཕན་པ་བྱུང་།
1001-1100	ལྷ་ལོ་༡༠༡༩པའི་མར་པ་ལོ་རྩ་བ་འཁྲུགས། ལྷ་ལོ་༡༠༧༧ལོར་རྩ་སྤོང་ལོ་ཤིང་རབ་ཏུ་བྱུང་། ལྷ་ལོ་༡༠༩༥ལོར་འབྲོམ་སྤོང་པ་ ཁམས་སྤོང་མང་དུ་ཕེབས་ནས་སྤོང་ལོ་ཤིང་བཙན་པོར་བསྐྱར་ནས་ལོ་རྩེར་གསུམ་ཅམ་ཁམས་ཕྱིགས་ལྷ་བཞུགས། ལྷ་ལོ་༡༠༩༧ལོར་ ཡོས་ལོར་གྱི་རོ་ལོ་རྩ་བ་དཔལ་དུས་ཀྱི་འཁོར་ལོ་བོད་དུ་བསྐྱར་བས་དེ་རབ་བྱུང་དང་བོད་སྤྲུག་ལྷ་ལོ་༡༠༩༩ལོར་སྤང་གིས་ར་ རྒྱལ་པོ་ཁམས་སྤོང་དགོངས་སྤོང་སོས་ཡག་གི་ཁ་མདོར་སྤོང་འཁྲུགས། ཁོང་གིས་འབྲི་ཆུ་དང་མ་ཆུའི་སྤོང་རྒྱུད་ཀྱིས་ཆ་འདི་དག་ དབང་སྐྱར་བྱས། ལྷ་ལོ་༡༠༩༩ལོར་རྩོ་བོ་རྩོ་བོད་དུ་ཕེབས། ལྷ་ལོ་༡༠༥༥ལོར་འབྲོམ་སྤོང་པ་རྒྱལ་བའི་འབྲུང་གནས་ཀྱིས་ར་སྤོང་ དགོན་པ་བཏང་། ལྷ་ལོ་༡༠༧༧ལོར་རྩོ་བོ་ལེགས་པའི་ཤིས་རབ་ཀྱིས་གསང་ལུ་ཞུ་ཐོག་བཏང་། ལྷ་ལོ་༡༠༩༩ལོར་འཁོར་དགོན་ མཚོག་རྒྱལ་པོས་སྤོང་དགོན་པ་བཏང་། ལྷ་ལོ་༡༠༩༧ལོར་མ་གཅིག་ལབ་སྤོང་གིས་ཟངས་རེ་མཁར་དམར་བཏང་།

1101-1200	<p>སྤྱི་ལོ་༡༡༢༧པའི་ལྷགས་སྒྲུབ་ལོར་དཀའ་པོ་རིན་པོ་ཆེས་དཀའ་ལྷ་སྐྱུ་པོར་བཞུགས་གནས་མཛད། སྤྱི་ལོ་</p> <p>༡༡༥༤པའི་ས་རྒྱལ་ལོར་ཕག་གྲུ་དྲེ་རྒྱལ་པོས་ལྷོ་ཁར་གདན་ས་ཐེལ་བཏབ། སྤྱི་ལོ་༡༡༥༥ལོར་ཀ་དམ་པ་བདེ་གཤེགས་གྲིས་</p> <p>ཁམས་ཐེ་དགེ་ཅུ་ཀུ་ཐོག་དགོན་བཏབ། སྤྱི་ལོ་༡༡༥༥ལོར་ཀུ་པ་དུས་གསུམ་མཐུན་པས་ཁམས་ལེ་ཐང་དུ་ཀི་པོ་གངས་ར་དང་</p> <p>སྤྱི་ལོ་༡༡༥༥ལོར་མཚན་ཕུ་དགོན་པ་བཏབ། སྤྱི་ལོ་༡༡༥༧ལོར་རྒྱལ་ཆ་རིན་ཆེན་མགོན་གྲིས་ཁོ་ཕུ་དགོན་བཏབ། སྤྱི་ལོ་</p> <p>༡༡༥༧ལོར་ཁང་བཙོན་འབྲས་གྲགས་པས་ཆལ་གྱི་དགོན་པ་བཏབ་ཅིང་སྤྱི་ལོ་༡༡༥༧ལོར་ཆལ་གྱི་ལྷ་ཆེན་བཞུངས། སྤྱི་ལོ་</p> <p>༡༡༥༧ལོར་འབྲི་གུང་འཇིག་རྟེན་གསུམ་མགོན་གྲིས་འབྲི་གུང་མཐེལ་གི་དགོན་པ་བཏབ། སྤྱི་ལོ་༡༡༥༧ལོར་རྒྱལ་ལུང་བཀྲ་ཤིས་</p> <p>དཔལ་གྲིས་རྒྱལ་ལུང་དགོན་པ་བཏབ། སྤྱི་ལོ་༡༡༥༧ལོར་སྒྲིང་རས་བསྐྱེད་རྩེ་རྩེ་ཕུ་དགོན་པ་བཏབ། སྤྱི་ལོ་༡༡༥༧ལོར་ཡེལ་པ་</p> <p>ཡེ་ཤིས་བཙེགས་པས་བྱང་རྟ་ན་དགོན་བཏབ།</p>
1201-1264	<p>སྤྱི་ལོ་༡༢༠༤ལོར་ཁོ་ཕུ་ལོ་རྒྱ་བས་སྤྱན་དྲངས་ནས་ཁ་ཆ་བཤ་ཆེན་གྲུ་ཤྲི་བོད་དུ་བྱོན། སྤྱི་ལོ་༡༢༠༥ལོར་སྤྱི་རྒྱལ་ཐོང་སྤྱི་གཏེ་</p> <p>དམག་ཐོག་མར་བོད་དུ་འཛུལ་བར་བཤད། ལོ་དྲར་གཙང་པ་རྒྱ་རས་ཡེ་ཤིས་རྩེ་རྩེས་འབྲུག་ས་བུང་རྒྱབ་སྒྲིང་བཏབ། སྤྱི་ལོ་</p> <p>༡༢༠༥ལོར་གཡུ་འབྲང་བ་ཆོས་སྤྱོད་གྲིས་གཡུ་འབྲང་དགོན་བཏབ། སྤྱི་ལོ་༡༢༡༧ལོར་ཆལ་པས་རྟོར་ཡུལ་དུ་བོད་གྱི་སྐྱ་མ་ཁག་</p> <p>གཅིག་བཏང་བས་རྟོར་ཡུལ་དུ་ནང་ཆོས་དར་བའི་འགོ་ཚུགས། སྤྱི་ལོ་༡༢༡༧ལོར་རྟོར་དམག་བོད་དབུས་གཙང་དུ་འབྱོར། སྤྱི་</p> <p>ལོ་༡༢༤༤ལོར་རྟོར་རྒྱལ་པོས་གདན་ཞུས་ལྷ་ར་ས་རྒྱ་བཤ་ཆེན་ལུ་དབོན་རྟོར་ཡུལ་དུ་ཕེབས་འགོ་གང་བཅུགས། སྤྱི་ལོ་༡༢༤༤ལོར་ས་རྒྱ་</p> <p>བཤ་ཆེན་དང་། རྟོར་གོ་དན་རྒྱལ་པོ་གཉིས་མཇལ་འཕྲད་གནང་། སྤྱི་ལོ་༡༢༥༥ལོར་ཡོན་རྒྱལ་རབས་གྱི་གོང་མས་དུ་ཕེལ་ས་</p> <p>འགོ་མགོན་ཆོས་འཕགས་སྐ་མར་བཀྲར་ཞིང་བོད་ཆལ་ཁ་གསུམ་གྱི་བདག་པོར་དབང་བསྐྱུར། སྤྱི་ལོ་༡༢༥༥ལོར་གྲུབ་ཆེན་ཀུ་</p> <p>བཞུ་རྟོར་ཡུལ་དུ་གདན་དྲངས་པར་རྟོར་རྒྱལ་དུ་ཕེལ་དང་མཇལ།</p>

ལ། ས་རྒྱུ་པའི་དུས་རབས།

1265-1349

ཁྱིད་འཛིན་སོ་སོའི་མཚན།	ཁྱིད་སྟོང་དུས	གསལ་བཤད།
འགྲོ་མགོན་ཆོས་འཕགས།	1265-1280	<p>སྤྱི་ལོ་༡༢༥༥པའི་ཤིང་སྒྲུབ་ལོར་འགྲོ་མགོན་ཆོས་འཕགས་བོད་དུ་ཕེབས་ནས་བོད་</p> <p>ཡོངས་ལ་དབང་སྒྲུབ་བྱེད་པའི་ཁྱིད་དབང་སྟོང་བཅུགས། སྤྱི་ལོ་—ལོར་འགྲོ་</p> <p>མགོན་འཕགས་པ་པེ་ཅིང་ནས་ཕྱིར་ལོག་ཕྱི་བོད་དུ་འབྱོར། སྤྱི་ལོ་༡༢༥༧ལོར་འགྲོ་</p> <p>མགོན་འཕགས་པས་དགེ་འདུན་པ་ཁྱི་བདུན་ལ་ཞུས་ཟས་དང་འབྲུང་གནང་། སྤྱི་</p> <p>ལོར་འདུས་པ་འབྲུམ་ཆོ་གཅིག་ལྷག་ལ་སྐྱབ་བྱེད་ཅམ་གྱི་རིང་ཆོས་གསུངས་པར་རྒྱ་</p> <p>མིག་ཆོས་འཁོར་ཞིས་པ་དེ་བྱུང་།</p>
རིན་ཆེན་རྒྱལ་མཚན།	1267-1275	འགྲོ་མགོན་འཕགས་པ་པེ་ཅིང་དུ་བཞུགས་རིང་ས་རྒྱའི་ཁྱི་ཆབ་བྱས།
རྟ་མ་པུ་ལ་རལྟི་ཏ།	1280-1287	<p>སྤྱི་ལོ་༡༢༨༧ལོར་རྟོར་དམག་གིས་བྱ་རོགས་རྫོང་བཙོན། དཔོན་ཆེན་ཀུན་དགའ་</p> <p>བཟང་པོ་བཏོངས། སྤྱི་ལོ་༡༢༩༥ལོར་ས་འབྲི་འབྲུགས། འབྲི་གུང་རྒྱལ་རྒྱལ་</p> <p>དམག་དྲངས་ཏེ་ས་རྒྱའི་ཁོངས་གཏོགས་བྱ་ཡུལ་དགོན་པ་མེར་བསྐྱེགས།</p>
འཇམ་དབྱངས་རིན་ཆེན་རྒྱལ་མཚན།	1287-1305	<p>སྤྱི་ལོ་༡༢༩༥ལོར་རྟོར་དམག་དང་། མདོ་སྟོད་སྒྲུང་གི་དམག་དང་། ས་རྒྱའི་དཔོན་ཆེན་</p> <p>ཨག་ལཱ་ན་གྲིས་དམག་དཔོན་བྱས་པའི་དབུས་གཙང་དམག་ཕོན་ཆེན་བཅས་འབྲི་གུང་</p> <p>ལ་དམག་བརྒྱབ་ལྷོ་འབྲི་གུང་ཐེལ་གྱི་ལྷ་ཁང་ཆེན་མོ་མར་བསྐྱེགས། སྤྱི་ལོར་བསྐྱེགས་</p> <p>པས་མི་གངས་ཁྱི་གཅིག་ཅམ་ཐོག་ཤིང་བར་གྲགས།</p>
བདག་ཉིད་ཆེན་པོ་བཟང་པོ་དཔལ།	1306-1324	<p>ས་རྒྱའི་གདུང་རྒྱུད་སྤེལ་བའི་ཆེད་དུ་བདག་ཉིད་ཆེན་པོ་སྤྱི་ལོ་༡༢༩༥ལོར་དུ་</p> <p>གདན་དྲངས། བཙུན་མོ་ཐང་དང་། གོང་མས་གནང་བའི་རྟོར་མོ་ རྩར་ཡོད་པའི་</p> <p>རྒྱ་མོ་བཅས་བཙུན་མོ་བདུན་བསྐྱུས། བསྐྱེགས་པས་སྐུ་དང་སྐུ་མོ་བཅས་དག་ཅམ་</p> <p>འབྲངས་པར་གསལ། སྤྱི་ལོ་༡༣༢༤ལོར་དུ་སི་དུ་བྱང་རྒྱལ་མཚན་ཕག་གྲུའི་ཁྱི་</p> <p>དཔོན་བསྐྱོས།</p>

མཁམ་བཅུན་ནམ་མཁའ་ ལེགས་པ།	1325-1343	གཡའ་ཕག་གཉིས་ས་སྤྱལ་གཏུག་བཤར་བྱས། ས་སྤྱའི་དཔོན་ཆེན་རྒྱལ་བ་བཟང་ པོས་གཡའ་ཕག་བར་བསྐྱམས་བྱས། དཔོན་ཆེན་གྱིས་གཡའ་བཏོན་ནས་ཁྲི་དཔོན་ བྱང་ཆུབ་རྒྱལ་མཆོན་བཅུན་དུ་བཟང་། ཁོང་ལ་མནར་གཅོད་ཆབས་ཆེན་བཏང་ ཡང་མགོ་མ་སྤྱད།
འངམ་དབྱངས་དོན་ཡོད་རྒྱལ་ མཆོན།	1343-1344	
སྤྱི་མ་དམ་པ་བསོད་ནམས་ རྒྱལ་མཆོན།	1345-1354	སྤྱི་ལོ་༡༣༤༥ལོར་ས་ཕག་འབྲུག་པས་ས་དམག་ཕམ། སྤྱི་ལོ་༡༣༤༥ལོར་ཕག་གྲས་ ཆལ་པའི་ཁྲི་དཔོན་དབང་དུ་བསྐྱུས། སྤྱི་ལོ་༡༣༤༥ལོར་ཁྲི་དཔོན་བྱང་ཆུབ་རྒྱལ་ མཆོན་གྱིས་དམག་དཔོན་བྱས་ནས་དབྱུག་གཅོད་ཕལ་ཆེར་དབང་དུ་བྱས། སྤྱི་ལོ་ ༡༣༥༤ལོར་ས་སྤྱའི་སྲིད་དབང་གི་མཐུག་རྒྱུ་སྤྱུང་།

ཕག་གྲུའི་དུས་རབས། 1349-1617

ཕྱི་སྲིད་རིམ་བྱོན་གྱི་མཆོན	སྲིད་རྒྱུང་དུས	གསལ་བཤད།
ཕག་གྲུ་བྱང་ཆུབ་རྒྱལ་མཆོན།	1349-1365	དུས་འདྲིར་ཁྲི་ཡིག་ཁྲིམས་ཡིག་ཞལ་ཕྱེ་བཅོ་ལྔ་ཀླ་གཏན་འབེབས་དང་། མི་ སེར་ལ་ཁལ་ཆག་ཡང་བཏང་སྟེ། ཡུལ་སོ་སོར་གྲོང་སྡེ་འཇུགས་སྟེ། དབྱུག་གཅོད་གི་རྒྱ་གཞིས་ཆེ་ལག་གི་རྒྱུད་དཔོན་རྣམས་རིས་བསྐྱར་ནས་ བརྗེ་ལེན་བྱ་རྒྱུའི་ལམ་ལུགས་གཏན་འབེབས་བྱས།
གྲུ་ཤི་ཤྲུ་རྒྱལ་མཆོན།	1365-1373	
སྤྱན་རྒྱ་གཞུག་པ་བྱང་ཆུབ།	1374-1381	རྗེ་འདི་ཡིས་ཕྱི་སྲིད་ཀྱི་འགན་བཞེས་སྐབས་རྒྱུད་གོང་འོག་ཐམས་ཅད་དུ་ ཆོ་འཕྲུལ་སྤྱོད་པ་ལ་སྟོག་གཅོད་སྲོང་དགོས་པ་སྟོགས་ཆོས་ལྟན་གྱི་བ་མང་ དུ་སྟེ།
ཕྱི་སྲིད་བསོད་ནམས་གཞུགས་པ།	1382-1385	སྐབས་འདྲིར་དུས་འབྲུག་ཅུང་ཟད་བྱང་།
གཞུགས་པ་རྒྱལ་མཆོན།	1385-1432	སྐབས་འདི་ཕག་གྲུའི་མངའ་ཐང་རྒྱས་སྤྱོད་ཡིན། རྒྱུད་གཞིས་ལག་གི་རྒྱུད་ དཔོན་རྣམས་སྤྱིར་བདག་ཏུ་བསྐྱོས་ནས་རིས་བསྐྱོས་ནས་རིས་བསྐྱོར་བའི་ ལམ་ལུགས་མེད་པར་བཟོས། དུང་འཁོར་དཔོན་རིགས་རྣམས་སོ་སོའི་ ལས་ཆེན་གྱི་གོ་རིམ་དང་བསྐྱར་པའི་བོད་མ་རབས་པའི་རྒྱན་གོས་རྣམས་ ཁྱོད་དགོས་པའི་སྤྱི་གྲོ་སྟོན་གཏན་འབེབས་བྱས།
གཞུགས་པ་འབྲུང་གནས།	1432-1445	དུས་འདྲིར་རིན་སྤངས་པ་དང་ཕག་གྲུའི་བར་ནས་སྲིད་ལ་རྒྱུད་པ་ཤུགས་ ཆེན་བྱང་སྐབས། ཡབ་ཆེ་ས་སངས་རྒྱལ་རྒྱ་མཚོ་སྤྱུ་གདོང་དུ་བཞུགས་ མ་བདེ་བ་ཡར་རྒྱབ་ཏུ་ཕེབས་ནས་སྤྱི་ལོ་༡༤༤༥ལོའི་བར་དེར་བཞུགས་ དགོས་པར་བྱང་།
ཆེ་ས་སངས་རྒྱལ་རྒྱ་མཚོ།	1445-1448	འདི་ཉིད་སྤྱི་གཞུགས་པ་འབྲུང་གནས་སྤྱུ་གཤེགས་པ་དང་སྲིད་བསྐྱུངས།
ཀུན་དགའ་ལེགས་པ།	1448-1481	ཕག་གྲུའི་ཁྲིམ་ཆང་ནང་ཁལ་མི་མཐུན་པའི་རྒྱུད་པ་ལངས་པ་སྟོགས་ཀྱི་ རྒྱུན་གྱིས་རྒྱུད་གཞིས་ཀྱི་དཔོན་རིགས་རྣམས་ཀྱང་གོང་མ་རང་གི་ཕྱོགས་ དང་། བདག་མའི་ཕྱོགས་གཉིས་སུ་གྲས་ཏེ་ཕྱེ་འབྲུག་ཐངས་ཁ་ཤས་བྱང་། རིན་སྤང་ཞོར་བྱ་བཟང་པོས་གོ་སྐབས་དེ་དང་བསྐྱར་ནས་གཅོད་ཁལ་གྱི་ ཡུལ་གྲུ་ཕལ་ཆེན་བདག་བཟང་བྱས།

སྤྱན་ཐུང་གི་དབང་པོ།	1481-1490	སྤྱི་ལོ་༡༤༥༥ལོར་དབུས་གཙང་ཀུན་ཏུ་དམག་འཁྲུག་ཆེན་པོར་ལངས་བ་ ལ་གོང་མ་འདི་ཉིད་སྤྱི་དཔོན་ཁོ་ན་གནང་སྟེ་བར་འདུམ་བྱས་པས་གོང་ ཆག་ཆེན་པོ་མ་ཐེབས།
རིན་སྤངས་མཆོ་སྤྱི་རྩི་རྩི།	1490-1499	སྤྱན་ཐུང་གི་དབང་པོ་སྤྱི་གཤེགས་པ་དང་། གཏུང་བྱུང་སྤྱན་གཞོན་ པ་བཅས་ཀྱི་ཁྱེན་གྱིས། རིན་སྤངས་པས་ལོ་བཅའི་རིང་ལ་སྤྱུ་གདོང་གི་ དཔོན་ཆའི་བྱས་པར་བོད་ཀྱི་ལོ་རྒྱུས་ཐོག་འདི་ལ་དཔོན་ཆའི་ཐེལ་གཏོང་ གི་དུས་སྐབས་ཞེས་ཟེར།
དག་དབང་བཟླ་ཤིས་གྲགས་ པ།	1499-1560	སྤྱི་ལོ་༡༥༡༥ལོ་ནས་༡༥༥༥ལོ་བར་རིན་སྤངས་པས་བསྐངས་བའི་ཕྱི་ འཁྲུག་རྒྱུ་མི་ཆད་པར་བྱང་བར་གོང་མ་འདི་ཡིས་ཕྱི་འཁྲུགས་ཞི་བའི་ ཐབས་སྡེ་ཆོགས་བྱས། སྤྱི་ལོ་༡༥༥༥ལོ་ནས་༡༥༥༥ལོ་བར་དབུས་གཙང་ ཕྱི་འཁྲུག་མི་བྱེད་པའི་ཆེང་ས་རྒྱ་བཞག། སྤྱི་དུས་རབས་འདིའི་ནང་བོད་ ཀྱི་སྤྱི་དབང་པོ་ཆེན་པོ་རིན་སྤངས་བཟུང་བར་བཤད། སྤྱི་ ལོ་༡༥༥༥ལོར་རིན་སྤངས་པས་ཞིང་ཤག་པ་ཆོ་བརྟན་རྩི་རྩི་གཞིས་ཆེན་ རྩིང་དཔོན་དུ་བསྐོས།
སྤྱན་ཐུང་གྲགས་འབྱུང་བ།	1560-1578	སྤྱི་ལོ་༡༥༥༥ལོ་ཙམ་ན་ཕྱི་སྤྱི་ལོ་བཞུགས། སྤྱི་ལོ་༡༥༥༥ལོར་ཞིང་ ཤག་པས་དམག་གི་རུ་འདྲེན་གནང་སྟེ། གཙང་ཕྱགས་ཀྱི་པ་ནམ་དང་། རྩིང་གསར་། ཡག་རི། ལྷང་རྩིང་རྣམས་དབང་དུ་བསྐྱུ་གཤེགས་བྱས་པར་ མ་ཟད། རིན་སྤངས་པ་ལ་འང་ཉེན་ཁ་ཆེར་བྱང་སྐབས། འབྲུག་པ་པད་ དཀར་གྱིས་བར་འདུམ་མཛད་དེ་རིན་སྤངས་པ་རང་འཇགས་གནས་ཐུབ་ པ་ཙམ་བྱུང་།
ཞབས་བྱུང་དག་དབང་གྲགས་ པ།	1578-1617	ཕྱི་སྤྱི་གྲགས་འབྱུང་བ་སྤྱི་གཤེགས་པ་དང་། ཞབས་བྱུང་དག་དབང་ གྲགས་པ་ཕྱི་སྤྱི་ལོ་ཞི་པའི་རྣམ་པ་ཙམ་བཞུགས། དོན་དུ་དབུས་གཙང་ གི་དབང་ཆ་པོ་ཆེན་ཞིང་ཤག་པ་པ་བྱའི་ལག་ཏུ་ཤོད། འདི་ལ་སྤྱི་ བཀའ་བརྒྱུད་པ་རྣམ་པར་རྒྱལ་བ་དང་། དེའི་སྤྱི་མི་པོ་པོ་བསོད་ནམས་ ཕྱག་འཁྲུངས་པ་དེ་སྤྱི་ལོ་༡༥༥༥ལོར་ཆུ་ལྷག་ལོར་རྒྱལ་བ་ཕྱི་པས་དབྱིང་ ཀྱི་རྒྱལ་མོའི་སྤྱི་རྩི་པོ་ལོ་དེར་ཞབས་བཞུགས་ཡོད་པར་གསུངས།

གཙང་པ་རྒྱལ་པོའི་དུས་རབས།
1618-1642

རྒྱལ་པོའི་མཚན།	སྟོན་སྟོང་དུས།	གསལ་བཤད།
ཞིང་ཤག་པ་ཆོ་བརྟན་དོ་རྩེ།		གཙང་ཡུལ་དབང་རྒྱུ་ཡུལ། སྟོ་ལོ་༡༥༤༥ལོར་རིན་ལྷན་པས་ཞིང་ཤག་པ་གཞིས་རྩེ་རྩོད་དཔོན་དུ་བསྐྱོད། ༡༥༥༥ལོ་ནས་གཙང་གི་ཡུལ་གྱི་པལ་ཆེར་ཞིང་ཤག་པས་དབང་རྒྱུ་ཡུལ། དེ་ལ་སྐུ་བུ་བར་གྲགས་པ་ལས། ཡོངས་གྲགས་ཀྱི་མཐུ་སྟོབས་རྣམས་རྒྱལ་དང་། ཀུན་སྤངས་ལྟ་དབང་དོ་རྩེ། ཀྱི་པ་བརྟན་སྤང་དབང་པོ་བཅས་གསུམ་བྱུང་།
ཀྱི་པ་བརྟན་སྤང་དབང་པོ་ ཀུན་སྤངས་ལྟ་དབང་དོ་རྩེ། ཀྱི་པ་བརྟན་སྤང་དབང་པོ་		ཏ་ལམ་སྟོ་ལོ་༡༥༥༥ལོར་ནང་ཅམ་ནས་གཙང་ཡུལ་ཐམས་ཅད་ཞིང་ཤག་པའི་སྐུ་གསུམ་གྱིས་དབང་རྒྱུ་ཡུལ། དེ་ཡང་ཀུན་སྤངས་ལྟ་དབང་དོ་རྩེ་སྐུ་གཞིས་ཀྱི་བསམ་འགྲུབ་ཅེ་བཟུང་། ཀྱི་པ་བརྟན་སྤང་དབང་པོ་པ་རྣམས་ལོ་བུ་ལྷན་ཅེར་བཞུགས་ནས་འདི་དག་གིས་གཙང་ཡུལ་པལ་ཆེར་དབང་རྒྱུ་ཡུལ། སྟོ་ལོ་༡༥༥༥ལོར་མེ་ཁྱེ་ལོར་དེ་གསུམ་གྱི་སྐུ་གསུམ་ལྟ་ཆོག་རྣམས་རྒྱལ་གཞིས་ཀྱི་ཅེར་འཁུངས།
ཀྱི་པ་ལྷན་ཆོག་རྣམས་རྒྱལ།	1611-1620	སྟོ་ལོ་༡༦༡༡ལོར་གཙང་སྟོ་ལྷན་ཆོག་བཞུགས། ༡༦༡༢ལོར་གཙང་དམག་གིས་དབང་ལྷན་འཁུག་བྱས་ཏེ་འཕན་པོ་དང་སྟོ་ལྷན་གདོང་བ་རྣམས་སྤངས། སྟོ་ལོ་༡༦༡༤ལོར་ས་རྟ་ལོར་ཏོར་སོག་གི་དམག་དབང་ཆོན་ཆེན་བོད་དུ་ཡོང་ནས། ལྷ་སའི་གཞུག་ལག་ཁང་ཡང་ཏོར་དམག་གིས་བཟུང་སྟེ། མདོ་ཁམས་ཀྱི་མི་དང་། བྱར་དགས་ཀོང་གསུམ་དབང་གི་དང་ལྷན་གནས་སྟོར་བ་རྣམས་ཇོ་བོ་ལ་གསོལ་བ་རྒྱུ་ནས་འདེབས་པ་ཅམ་ལས་མཇལ་སྟོར་གྱི་ལམ་བཅད། དུས་དེར་མི་དབང་ལྷན་ཆོག་རྣམས་རྒྱལ་གྱིས་གཙང་དམག་དབང་ཆོན་ལྷ་སར་ཕབས་ནས་ཏོར་སོག་གི་མཐའ་དམག་ཆར་བཅད་པས་གཙང་པ་རྒྱལ་པོ་ཞེས་པའི་མཚན་སྟོན་ཐོབ།
ཀྱི་པ་བརྟན་སྤང་དབང་པོ།	1620-1642	ལོ་༡༦༢༠ལོར་ཏོར་སོག་གི་དམག་སྟོར་གཅིག་བོད་དུ་ལྷགས་ནས་ཇོ་ཤུ་རིན་པོ་ཆའི་མཚན་སྟོན་བཅག་པ་སོགས་དུས་མི་བདེ་བ་བྱུང་བར་སྤར་ཡང་མཐན་བསྟོད། ཁྱིམ་ཡིག་ཞལ་ལྷེ་བཅུ་དྲུག་གཏན་འབེབས་གནང་། ཁྱིམ་ཡིག་ནང་དུ་ཆོས་ལྟགས་ཀྱི་ཞུ་རིགས་དང་གྲུབ་མཐའ་བསྟར་མི་ཆོག་པ་དང་། དུས་ཆེན་ལ་རི་རྒྱ་སྤང་རྒྱ་བསྟོན་དགོས་པ། གཏོར་བསྟོན་བྱེད་དགོས་པ་སོགས་བོད་སྟོ་ལ་ཕན་པའི་ལས་དོན་མང་པོ་གཏན་འབེབས་གནང་འདུག།

དགའ་ལྷན་པོ་བླང་གི་དུས་རབས་སྟེ་བཤད།
1642-1959

སྟོན་སྟོང་པོ་པོའི་མཚན།	སྟོན་སྟོང་དུས།	གསལ་བཤད།
རྒྱལ་བ་སྟོ་བཟང་ རྒྱ་མཚོ།	1642-1679	སྟོ་ལོ་༡༦༤༢ལོར་རྒྱ་རྟ་ལོར་འབྲས་ལྗོངས་དཔོན་ལྷན་ཆོག་རྣམས་རྒྱལ་གྱིས་འབྲས་ལྗོངས་རང་བཅན་རྒྱལ་ཁབ་བཅུགས།

དེ་མོ་བྱུང་བལྟན་ འཛིགས་མེན།	1811-1819	བྱེ་ལོ་༡༨༡༥ལོར་ཀླུ་པ་བླ་མེད་དགུ་པ་ལུང་རྟོགས་ཀྱི་མཆོ་དགུང་ལོ་བཅུ་གཅིག་ པར་སློབ་ཅུ་སྟུག་གཤེགས།
ཆོ་སློན་སྤྱིང་འཇམ་ དཔལ་ཚུལ་བྲིམས།	1819-1844	བྱེ་ལོ་༡༨༢༠ལོ་ཙམ་ན་ཉག་སྤྱིང་མགོན་པོ་རྣམ་ཀླུ་ཀྱིས་བྲག་འགོ་དཔོན་ལ་ཕུ་བོའི་ ཤ་ལན་ལེན་པའི་ཆེད་དུ་བཀྱབ། མི་བསང། རྒྱ་འཕྲིན་བྲག་འགོ་དཔོན་གྱིས་ ལྷགས་ལ་ཀླུ་པོ་བཀྱད་ཆེད་དམག་ལ་རྟོགས་སྤྱིར་ལྷན་པས་ཀྱི་དམག་ལྔ་བཅུ་བཏང་ ཡང་མགོན་པོ་རྣམ་ཀླུ་པ་མ་ཐུབ། ༡༨༢༥ལོར་དུ་ལའི་སླ་མ་སློབ་བཅུ་པ་གསེར་ བུ་དཀྱུགས་ནས་དོས་འཛིན། ༡༨༣༥ལོར་དུ་ལའི་སླ་མེད་བཅུ་པ་སློབ་ཅུ་སྟུ་ གཤེགས། ༡༨༤༡ལོར་དུ་ལའི་སླ་མ་སློབ་བཅུ་པའི་ཡང་སྤྱིང་མཁས་གྲུབ་ཀྱི་མཆོ་ གསེར་བུ་དཀྱུགས་ནས་གདམས། ༡༨༤༤ལོར་བོད་དཔོན་རིགས་རྣམས་ནང་ འགལ་ཆབས་ཆན་བྱུང་བས་ཆོ་སློན་སྤྱིང་དབང་ཆ་འཕྲིན་སློན་གཞིས་གཞུང་བཞེས་ བྱས།
པཌ་ཆེན་བལྟན་པའི་ཉི་ མ།	1844-1845	བྱེ་ལོ་༡༨༤༤ལོར་པཌ་ཆེན་བལྟན་པའི་ཉི་མ་སྣ་སར་གདན་དྲངས་ཏེ་སྤྱིང་དབང་སླ་ བ་དགུའི་རིང་བསྐྱེདས།
ར་སྤྱིང་དག་དབང་ ཡེ་ཤེས།	1845-1855	བྱེ་ལོ་༡༨༤༥ལོར་བྲག་གཡུ་ཆེ་ཆོང་སྟུལ་སྟུ་དང་། ཆུང་ཆོང་སྟུལ་སྟུ་གཉིས་མ་ མཐུན་པའི་ཞིབ་དབྱེད་དུ་བཀའ་སློན་བཤད་སྟེ་དབང་ཕྱག་ཁམས་ཕྱོགས་སུ་ཕེབས། སྤྱི་དགའི་གཉེན་ཆེན་དག་ལེགས་བར་འདུམ་བྱེད་སར་བཏང་། ༡༨༤༧ལོར་ཉག་ སྤྱིང་དུ་ལོང་མས་ཉག་སྤྱི་ཡོངས་རྫོགས་དབང་དུ་བལྟས།

3

ཀླུ་པ་པ་མཁས་གྲུབ་ཀླུ་པ་ མཆོ།	1855	བྱེ་ལོ་༡༨༥༥ལོར་ཀྱི་ནག་གོང་མ་ཤན་བྱང་གི་བཀའ་བཞེན་ཀླུ་པ་བླ་མེད་ བཅུ་གཅིག་པ་མཁས་གྲུབ་ཀྱི་མཆོས་བོད་ཀྱི་ཆོས་སྤྱིད་གཉིས་ཀྱི་འགན་ ཡོངས་རྫོགས་བཞེས་ཀྱང་། ལོ་དེའི་སླ་བ་བཅུ་གཉིས་པའི་ཆོས་ཉེར་ལྔ་ ཉིན་སློབ་ཅུ་སྟུག་གཤེགས།
ར་སྤྱིང་དག་དབང་ ཡེ་ཤེས།	1855-1862	ར་སྤྱིང་དག་དབང་ཡེ་ཤེས་ཀྱིས་སླར་ཡང་སྤྱིང་དབང་བཟུང་། དགའ་ ལྷན་ཤར་ཅེའི་ཕྱག་མཛོད་དཔལ་ལྷན་དོན་གྲུབ་ཀྱིས་བཤད་སྟེ་ཀླུ་པ་ཆ་ བྱས་ཏེ་ར་སྤྱིང་ལ་དོ་སྐྱོལ་གྱི་ལས་འགུལ་སྟེ། ༡༨༥༩ལོར་ར་སྤྱིང་སྤྱིང་ ཐམ་ཁྱེར་ནས་ནང་ལོག་ས་ཆར་བྱོས། བཤད་སྟེ་བ་སྤྱིང་སྤྱིང་གི་ཁྱིར་ འཁོད།
བཤད་སྟེ་དབང་ཕྱག་ ཀླུ་པོ།	1862-1864	བྱེ་ལོ་༡༨༦༣ལོར་ཉག་དམག་གིས་སྤྱི་དགའི་བཟུང་ཞིང་སྤྱི་དགའི་མ་སྟེས་ རྣམས་འཛིན་བཟུང་བྱས་པ་དང་། ལོ་དེར་བཀའ་སློན་ཕུ་ལུང་བ་ཆེ་ དབང་རྟོ་རྟེས་དམག་དབུང་བྲིད་དེ་སྟེ་ས་ནས་ཐོན། ༡༨༦༤ལོར་བོད་ གཞུང་གི་དམག་སྤྱི་དགའ་འབྱོར།
སྤྱི་དྲུག་མཁྱེན་རབ་ དབང་ཕྱག་	1864-1872	༡༨༦༥ལོར་བོད་གཞུང་དམག་དང་། སྤྱི་དགའི་ལས་དམག་བཅས་ཉག་ རོང་དུ་དབུང་འཇུག་བྱས་ཏེ་ཉག་རོང་མགོན་པོ་རྣམ་ཀླུ་པ་སྟུ་འཁོར་ མཁར་རྫོང་བཅས་བཅོམ། ༡༨༦༧ལོར་མདོ་སྤྱི་ཕུན་རབ་པས་དངུལ་ཆུ་ བཙོ་བུ་ཆེན་མོ་བཟོ་བའི་ཆེད་དུ་རྟོང་སྟུལ་ཡོན་ཏན་ཀྱི་མཆོ་ཉག་རོང་ལ་ འོང་དགོས་པའི་བཀའ་ཡིག་བཏང་།

ཀྲུལ་བ་ཕྱིན་ལས་ ཀྲུ་མཚོ།	1873-1875	༡༨༧༥ལོར་དབུས་ནས་མདོ་སྤྱི་ཕུན་རབ་པ་ལ་བཀའ་ཏེ་ཁོང་སྤུལ་རིན་པོ་ ཆེ་ལྷ་སར་དངུར་ཆུ་བཙོ་བཀྲ་བཙོ་སར་ཡོང་དགོས་པའི་བཀའ་ཕྱབས་ཐོབ། དགོངས་ཞུས་བྱས་ཀྱང་གནང་བ་ཐོབ་ཐབས་མེད་པར་ཕྱགས་པའི་སྐབས་ དེར་ཀྲུལ་བ་རིན་པོ་ཆེ་སྤོང་དགོངས་པ་རྫོགས་པས་དོན་དེ་རང་ཡལ་དུ་ སོང་།
རྟ་ཚག་དཔལ་ལྷན་ ཡེ་ཤེས།	1875-1886	༡༨༧༥ལོར་པཌ་ཆེན་རིན་པོ་ཆའི་ཕྱགས་དམ་དང་། སྤང་མ་གནས་ཆུང་ གི་ལུང་སྐགས་ལ་བརྟེན་ནས་སྤང་མདུན་ཆང་གི་སྤས་ཀྲུལ་བ་སྤྱི་ཕྱོད་བཅུ་ གཉིས་པའི་ཡང་སྤྱད་ངོས་འཛིན། མཚན་བྱབ་བསྟན་ཀྲུ་མཚོ་ཞེས་གསོལ།
དེ་མོ་འཕྱིན་ལས་ རབ་ཀྲུས།	1886-1895	སྐབས་འདིར་བོད་ཀྱི་དཔོན་རིགས་རྣམས་སྤྱད་དབང་ཚོད་པའི་འཐབ་ ཚོད་རྫོང་ར་ཆེ་ཆར་གྱུར།

4

ཀྲུལ་བ་བྱབ་བསྟན་ ཀྲུ་མཚོ།	1895-1933	སྤྱི་ལོ་༡༨༩༥ལོར་སི་ཁྲོན་དམག་དཔོན་ཀྱང་ཇིའི་ཡིས་ལྷེ་དགེ་ཀྲུལ་པོ་འཆི་ མད་རྟག་པའི་དོ་རྩེ་ཡུམ་སྤས་སྤྱི་འགོར་རྣམས་འཛིན་བཟུང་བྱས་ཏེ་ཁྲོན་ ཏུ་ལ་དེད། ལོ་དེར་བོད་གཞུང་གིས་སྤྱི་ཚབ་ཁག་གཅིག་མདོ་ཁམས་ བཟུང་ནས་སི་ཁྲོན་དང་། ཁག་གཅིག་ཀྱི་གར་བཟུང་ཀྲུ་མཚོའི་ཐོག་ནས་ པེ་ཅུང་དུ་བཏང་སྟེ་ལྷེ་དགའི་དོན་རྟེན་སྤྱི་ར་བཀའ་མལ་སྤང་། ཀྲུལ་པོ་ ཡབ་ཡུམ་ཁོམ་ཏུ་ཅ་འདས། ༡༩༠༥ལོར་ཀྱའོ་ཨེར་རྒྱང་གིས་ཁམས་སྟོ་ ཕྱོགས་སུ་བསད་བཅོམ་མང་པོ་བྱས། སྤྱི་ལོ་༡༩༢༤ལོར་པཌ་ཆེན་སྤྱི་ཕྱོད་ དགུ་པ་བོད་གཞུང་དང་མ་མཐུན་ནས་ནང་ལོག་ཏུ་བྱོས། ༡༩༢༥ལོར་ བོད་ཀྱི་དངུལ་ཁང་དང་། སྤྱགས་ཁང་གསར་དུ་བཙུགས།
ར་སྤྱོད་འཇམ་དཔལ་ཡེ་ ཤེས།	1934-1940	ལུང་ཤར་བས་སྤྱོད་ཕྱོགས་ཀྱན་མཐུན་ཞེས་པའི་གསང་པའི་སྤྱིག་འཇུགས་ ཤིག་བཙུགས། བོད་དམངས་གཙོའི་སྤྱད་གཞུང་འཇུགས་དགོས་པའི་ དགོངས་འཆར་བཏོན་སྟབས། ལུང་ཤར་བ་བཙོན་དུ་བཅུག་ཅིང་མིག་ གཉིས་བཏོན། ༡༩༣༥ལོར་བོད་ཀྱི་ཀྲུལ་འཛོམས་ཆོགས་འདུའི་ཐོག་ཏུ་ ལའི་སྤྱི་མ་སྤྱི་ཕྱོད་བཅུ་ལོ་དེར་འབའ་པ་ཕུན་ཆོགས་དབང་ཀྲུལ་གྱིས་ནན་ ཅིན་སྤོས་བྲུ་ཆེན་མོའི་ནང་དུ་བོད་རིགས་སྤོབ་གོགས་གྲུང་ཁན་ཏང་གི་ ཆོགས་པ་བཙུགས་ཏེ་གསར་བཟུང་ལས་འགུལ་སྤེལ།
སྟག་བྲག་དག་དབང་ གསུང་རབ།	1941-19 50	༡༩༤༦ལོར་གོ་མིང་ཏང་སྤྱད་གཞུང་གིས་ཕུན་དབང་སྟགས་གྲུང་ཁན་ ཏང་དང་འབྲེལ་ཡོད་ཀྱི་མི་རྣམས་འཛིན་བཟུང་དགོས་པའི་ཀྲུ་བྱབ་ བཀའ་ཡིག་སྤྱར། ༡༩༤༧ལོར་ར་སྤྱོད་འཇམ་འཇུང་བྱས་མཐར་བཀོངས། ཟླ་བ་༡༠པའི་ཆེས་ཀྱི་ཏེན་གྲུང་དུ་མི་དམངས་སྤྱི་མཐུན་ཀྲུལ་ཁབ་དབུས་ བརྟེས་

<p>ཀྱལ་བ་བཟླ་འཛིན་ ཀྱལ་མཚོ།</p>	<p>1950-19 59</p>	<p>༡༩༥༠ལོའི་ཟླ་༡༠པའི་ཚེས་༤ཉིན་བོད་ཀྱི་ཚོས་སྲིད་གཞིས་ཀྱི་དབང་ཀྱལ་ བ་སྐུ་ཕྱེང་བཅུ་བཞི་པས་བཞེས། ༡༩༥༤ལོར་ཀྱལ་པཌ་གཞིས་སོགས་ བོད་ཀྱི་སླ་ཆེན་དང་དཔོན་རིགས་ནམས་ལག་པེ་ཅིང་དུ་ཕེབས་ནས། མའོ་ཀྲུ་ཞིའི་སོགས་ཀྱང་དབྱང་གི་འགོ་ཁྲིད་ནམས་དང་མཇལ། ༡༩༥༤ལོའི་ཟླ་༥་པའི་ཚེས་༡༥ཉིན་ལི་ཐང་ཨ་འབྲུག་མགོན་པོ་བཟླ་ཤིས་ ཀྱིས་འགོ་བྱས་པའི་འོག་མདོ་ཁམས་ཚུ་བཞི་སྤང་དུག་གི་བཟླ་སྤང་ དམག་སྤར་ཞེས་པ་སྟོ་ཁར་བཙུགས།</p>
-------------------------------------	-----------------------	--

མཐུག་བྱང་།
 སྲིད་པའི་འགོ་བ་ཆགས་པའི་ལོ་རྒྱུས་དང་། །
 ཞི་བའི་ཐར་ལམ་སྟོན་པའི་སྣ་ཚོས་སོགས། །
 སྲིད་འདྲིར་སྣ་ཚོགས་སྤང་བའི་ངང་ཚུལ་ལ། །
 ཞིབ་དུ་དབྱད་ན་མདང་གི་ཆི་ལམ་བཞིན། །
 ཞོགས་པའི་སྤྱིམས་དཔོན་དགོང་མོར་བཙོན་དུ་སྤྱང་། །
 མལ་གྱི་གྲོགས་མོ་སྟག་གི་གཤེད་དུ་བབས། །
 བཀྱར་བྱའི་སླ་མ་གསད་བྱའི་དབྱར་སྤང་བ། །
 སྣ་ཚོགས་འགྱུར་བ་སྲིད་པའི་ཚོས་ཉིད་དངོས། །
 མི་བཟླ་སྲིད་ལ་ཚོད་པའི་མཐའ་མ་རུ། །
 མི་གཏོང་སྟག་གི་རྩ་བའང་ཤོར་འགྱུར་བ། །
 མི་རྟག་སྐྱུ་མ་སྟོན་པའི་དཔེར་འདོད་ན། །
 མི་ཡི་འགོ་བ་བྱང་བའི་ལོ་རྒྱུས་གཟིགས། །
 བོད་མའི་འགོ་བ་ཇི་ལྟར་བྱང་བ་དང་། །
 མངའ་མཇད་དཔོན་པོས་དབང་སྐུར་བྱས་ཚུལ་དང་། །
 ཚོས་དང་རིག་གནས་ཇི་ལྟར་དར་ཚུལ་སོགས། །
 ཅུང་ཟད་སྒྲས་འདི་ར་རྩམ་རིན་དུ་ཕུལ། །
 རང་འདོད་ཆོག་གི་མདུད་པས་མ་བཅིངས་ལ། །
 གཅམ་བྱའི་གཏམ་གྱི་ཀྱལ་མཚན་མ་བཙུགས་པར། །
 རང་བཞིན་བྱང་པོར་བརྗོད་པའི་དེབ་ཐེར་འདི། །
 གཟུར་གནས་ནམས་ལ་སྤྱན་གྱི་བདུད་རྩི་ལགས། །
 དཔོན་པོའི་བཀའ་དང་གྲོགས་ཀྱི་རེ་བ་སོགས། །
 གཞན་གྱིས་བསྐུལ་པའི་ངོ་སོར་མ་ཡིན་པའི། །
 ལས་ཀའི་ཞོར་ལ་བྲིས་པའི་དེབ་ཐེར་འདི། །
 ཕྱི་རབས་གཞོན་ནུའི་ཚོགས་ཀྱི་དབྱད་སྟེགས་ཡིན།
 གདོད་མའི་དུས་སུ་བོད་མའི་བྱང་ཚུལ་དང་། །

མངའ་མཛད་ནམས་ཀྱི་ཁྲིམས་དང་ལམ་སྟོན་སོགས། །
 སོ་སའི་མིང་དོན་བརྟགས་ནས་དབྱད་པའི་སྒྲོ་
 འབྲེད་བྲེད་པ་རྩ་གའི་ལྡུང་མིག་ཡིན།
 ལྷགས་རྟེན་གཅིས་པའི་ཀན་པོའི་ལ་རྒྱ་ལ། །
 རེ་ཞིག་གཟན་ཡང་སྤྲད་ནས་དཔྱད་མཛད་དང་། །
 རང་རིགས་མེས་པོ་བྱོན་པའི་ཤུལ་ལམ་དངོས། །
 རིང་ནས་མཛོང་བར་བྱེད་པའི་རྒྱང་ཤེལ་ཡིན། །
 འདི་ལ་ཉོངས་དང་འགལ་བ་གང་མཆིས་པ། །
 གཟུར་གནས་མཁས་པ་ནམས་ཀྱི་སྤྱན་ལྷུ་འཆགས། །
 ལེགས་བྱས་ཟེགས་མའི་ཆ་ཅམ་གནས་པ་གང་། །
 མེས་རྒྱལ་གཅིག་གྱུར་འོང་བའི་གསོས་སུ་འབྱུང། །
 ཞེས་བོད་ཀྱི་ལོ་རྒྱུས་སྤྱི་དོན་པ་རྩ་གའི་ལྡུང་མིག་ཅིས་པ་འདི་ནི་ཡུལ་མདོ་ཁམས་སུ་སྐྱེས་པ།
 རྒྱལ་ཁམས་པ་ཐུབ་བཟླན་སྤྱན་ཚོགས་སུ་འབོད་པ་དེས་རབ་བྱུང་བཅུ་བདུན་པའི་ཆུ་བྱ་སྤྱི་ལོ་
 1993ལོའི་ཟླ་བ་10པའི་ཚེས་10ལ་གནའ་ཉི་མ་འཆར་བའི་ཉིན་ལ་རྒྱ་ནག་པེ་ཅིན་གྲོང་གི་གྲུང་
 དབྱང་མི་རིགས་སློབ་གྲྭ་ཆེན་མོའི་ནང་དུ་ཡོངས་སུ་ཚོགས་པར་གྲུབ་པས་དགེ་བས་བོད་ཀྱི་ཤེས་རིག་
 མཐའ་དག་ལྷ་བ་ཡར་གྱི་དོ་ལྷར་རྒྱས་པའི་རྒྱུར་གྱུར་ཅིག